

F-135

Ulem. Kistpung

19 $\frac{8}{2}$ 08.

cpl t

BLAHOVĚST. HLASY KATOLICKÉ.

ROČNÍK XXIX.

REDAKTOR A NAKLADATEL

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

ŘEDITEL KN. ARCIB. SEMINÁŘE I STUD. KONVIKTU, KNÍŽ. ARCIB. KONSISTORNÍ RADA
A NOTÁŘ, KANOVNÍK KOLEG. KAPITOLY STAROBOLESLAVSKÉ, POKLADNÍK DĚDICTVÍ SV.
PROKOPA, REDAKTOR DĚDICTVÍ SVATOJANSKÉHO, atd.

KNIHOVNACSSR.

=VLIBĚJOVICÍCH=

LÉTA PÁNĚ 1879.

V PRAZE.

Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse.

Obsah ročníku XXIX.

Řeči a spisy sv. Otcův a spisovatelův církevních.

Sv. Eusebia Jeronýma biskupa stridonského: List k Laetě „O vychování dcery“ str. 113, 168. *Sv. Petra Chrysologa*: Homilie na slavnost Vzkříšení Páně str. 148. — Tři homilie o sv. Marii Magdaleně. 305. *Sv. Otce Řehoře Nazianského*: Řeč na slavnost sv. Duchu. 225. *Sv. Fulgentia*: O víře, čili o pravdu pravé víry Petrovi. 321, 337, 357, 388, 419.

Duchovní řeči a rozjímání.

Pryni české kázání v Římě str. 65. Krátká řeč na den Bolesné Rodičky Boží, 135. Kázání na Velký Pátek, 146. Řeč o pohřbu, 235. O slavnosti nejsv. Srdce Pána Ježíše, 260. Promluva o pouti sv. Anny a o svěcení nového mostu, 341. Řeč o slavnosti Nanebevzetí Marie Panny, 353. Řeč při svěcení praporu, 370. Řeč prmiční, 385. Na neděli XXII. po sv. Duchu. 469. Promluva o kázání, 513.

Duchovní řeči k žákům středních škol

Obřezání Páně (Nový rok), str. 1. Neděle po Obřezání Páně, 2. Zjevení Páně, 4. Neděle I. po Zjevení Páně, 5. Neděle II. po Zjevení Páně, 17. Neděle III. po Zjevení Páně, 19. Očišťování Marie Panny, 37. Neděle IV. po Zjevení Páně, 39. Neděle Devítník, 49. Neděle II. po Devítníku, 50. Neděle I. v postě, 72. Neděle II. v postě, 81. Neděle III. v postě, 82. Neděle IV. v postě, 101. Slavnost Zvěstování Marie Panny, 117. Neděle V. v postě (smrtelná), 131. Neděle VI. v postě (květná), 133. Neděle I. po Velkonoci, 166. Neděle II. po Velkonoci, 185. Neděle III. po Velkonoci, 187. Neděle IV. po Velkonoci, 193. Slavnost sv. Jana Nepomuckého, 195. Neděle V. po Velkonoci, 209. Slavnost Nanebevstoupení Páně, 210. Neděle VI. po Velkonoci, 212. Nejsvětější Trojice, 241. Slavnost Božího Těla, 243. Neděle I. po sv. Duchu, 245. Den sv. Aloisia, 257. Neděle II. po sv. Duchu, 259. Slavnost sv. Petra a Pavla, 276. Neděle IV. po sv. Duchu, 278. Neděle V. po sv. Duchu, 289. Neděle VI. po sv. Duchu, 291. Neděle XVI. po sv. Duchu — Počátek školního roku, 369. Neděle XVII. po sv. Duchu — Svátek sv. Václava, 403. Neděle XVIII. po sv. Duchu — Slavnost sv. růžence a P. Marie Vítězné, 417. Neděle XIX. po sv. Duchu, 433. Neděle XX. po sv. Duchu — Slavnost Posvěcení chrámu

Páně, 435. Neděle XXI. po sv. Duchu, 449. Svátek Všech Svatých, 465. Neděle XXII. po sv. Duchu, 466. Neděle XXIII. po sv. Duchu, 481. Neděle XXIV. po sv. Duchu (V. po Zjev. P.), 483. Neděle XXV. a posl. po sv. Duchu, 497. Neděle I. adventní 499. Neděle II. adventní, 515. Slavnost neposkvrněného Početí Marie P., 529. Neděle III. adventní, 530. Neděle IV. adventní, 545.

Pojednávání a úvahy.

Krále v uctivosti mějte! 162. Jak se má nyní škola k církvi; jak učitelé a dohlížitelé k duchovenstvu? 214. Co činiti kužším proti trávení lidu špatnými spisy, 232. O samospasitelnosti Církve katolické, 261, 281. Úvahy o tajemství Navštívení Marie Panny, 280. Nejstarší vyobrazení sv. Václava, 312. O ve zdejších potřebách. Kytice (Viz „Blah.“ roč. 1862), 517, 550. O původu legend, 535. Stvoření světa a první časové, 547, 561.

Události a úvahy časové.

Bratrstvo sv. Michala, 150. Svatojanská poutnice z Ameriky, 299. Po sedmatřiceti letech, 405.

Příběhy, obrazy a články z dějepisu.

Různé zprávy z dějin církevních. I. 22, II. 41, III. 53, IV. 73, V. 86, VI. 118, VII. 197, VIII. 329.

Milostivé léto.

Pastýřský list biskupů církevní provincie České, 97. Nařízení kn. arc. konsistoře, 99. Pořádek průvodů, 100.

Jubileum Svatojanské.

Pastýřský list Pražský, 177. Pořádek slavnosti stopadesátiletého jubilea ve velechrámu Pražském, 181. Pastýřský list Budějovický, 181. Pořádek slavnosti 150letého jubilea pro město Nepomuk, 184.

Encyklika

sv. Otce Lva PP. XIII. str. 33.

Pastýřské listy.

P. I. biskupů církevní provincie České, 97. P. I. J. Em. kard. arc. Pražského v příčině bratrstva sv. Michala, 129. P. I. Pražský za příčinou sv. Janského jubilea, 177. P. I. Budějovický za přič. sv. Janského jubilea, 181. P. I. J. M. biskupa Litoměřického, 273. P. I. J. M. biskupa Královéhradeckého, 401.

Čtení zábavné.

Tomeš loterista, 8, 24, 42, 56, 75, 88

105, 120. Perly, 171, 199, 216, 237, 248, 267, 283, 300. Trnová koruna, 346, 363, 374, 395, 411, 424, 442, 457, 488, 502, 519, 538, 552, 565. Pan Bohuslav jak obcoval s Bohem, 523, 533.

Cestopisy.

Obrázky z různých cest, 420, 437, 450. Z pouti do Lourdesu, 471, 485.

Básně a písně.

Upřímná slova (Druhé sto), 7, 52, 70, 84. Dva kmeny, 21. Les na podzim, 37. Píseň Svatováclavská, 56. Smrt svatě Ludmily, 102. Kanut, 116. Osyka, 131. Velký Pátek, 136. Květný podar ke dni 70-letých narozenin J. Emin. Nd. Pána Bedřicha kníž. ze Schwarzenbergu, 145. Svatý Kříž, 149. U Božího hrobu, 152. K stříbrné svatbě Jejich Veličenstev, 161. Ohlas z Moravy k stříbrné svatbě Jejich Veličenstev, 168. Naděje, 173. Světlo slunce a pochodně, 197. Věčný žid, 199. U kolébky sv. Jana, 214. O sv. Janu Nep., 216. Sv. Filastrius, biskup v Brescii, 247. Ze hřbitova, 251. Sv. Tuskana, vdova, 261. Z hor, 266. Ohlas radosti ku slavnosti dosednutí na stolec biskupský, 281. Svatý Sperat a spolumučenici Skylitští, 284. Odevzdanost, 298. Touha po klidu, 300. Dobrodíní, 309. Po letech, 316. Veslo na playbu, 325. Zastaň se, 341. Disticha, 344. Braň krivdě! 363. Ke světlu, 373. Slunce shaslo, 394. Hrob sv. Jana, 410. Ahasvér, 413. Pyšným do památníku, 420. Výroky Svatých Otcův, 427, 455. Jazyk sv. Jana, 436. Můj hrob, 468. Kvítí na hrob, 485, 501. Právo a bezprávi, 515. Antikrist, 523. Obraz Madonny, 532. Tuba mirum, 534. Ztraceno, 538. Zlomek nábožné písně, 546. Coget omnes ante thronum, 556. Štědrý večer, 565.

Dopisy

Od Bavorských hranic, 60. Ze Staré Boleslavi, 10, 429. Z Časlavi, 380, 397. Od Golčova Jeníkova, 123. Z Haliče, 136, 492. Z Hořic, 379, 460. Z Hradce Králové, 251. Z Jáchymova, 202, 331. Z Karlína, 45. Od Kolína, 558. Z Kolovrat, 414. Od Sv. Kopečku na Mor. 91. Z Kouřimi, 565. Z Kraslic, 369. Na Křečhoři u Kolína, 220, 476. Z Kyšperka, 477. Z Loukova u Turnova, 460. Z vik. Mnichovského, 122. Z Mor, 509. Z Nebovid u Kolína, 251. Z Risečné, 252. Z Plzně, 201. V Praze, 25, 90, 121, 152, 188, 219, 301, 569. Od Slaného, 45. Z Turnova, 444, 459. Ze Záhřebu, 478.

Kronika.

Z Afriky, 223. Z Ameriky Severní, 15, 28, 175, 223, 288, 318. Z Anglie, 110, 207, 287, 510. Z Assissi, 542. Z Austrálie, 223, 527. Z Bádenska, 206, 286. Z Belgie, 15, 271, 286, 318, 447. Z Berlína, 255, 494. Z Bernu, 431. Z Bosny, 543. Z Bruselu, 527. Z Bukureště, 77, 286. Z Bulharské missie, 154.

Z Čzenstochova, 484. Z Černé Hory, 206. Z Číny, 175. Z Dánska, 570. Z Donauwörthu, 317. Z Francie, 109, 175, 206, 334, 431. Z Frankenthalu, 381. Z Gazy, 511. Z Hrušek u Břeclavy, 316. Z Indie Vých. 223. 570. Z Irska, 271, 350. Z Itálie, 79, 108, 174. Z Jerusalema, 335, 462. Z Krakova, 269, 430. Z Londýna, 494. Z Lutichu, 462. Z Mnichova, 62, 255, 302, 367. Z Mohuče, 415. Z Monastýru, 303. Z Montecassina, 335. Z Moravy, 61, 286, 349. Z Neapole, 510. Z Německa, 61, 77, 92, 107, 124, 138. Z Paříže, 271, 542. Z Poznaň, 14. Z Poznaňska, 317, 382. Z Prahy (a z Čech), 26, 46, 61, 77, 92, 107, 124, 137, 153, 173, 190, 205, 221, 238, 253, 268, 285, 302, 316, 333, 349, 366, 381, 398, 415, 430, 446, 461, 479, 493, 509, 526, 542, 558, 569. Z Pruska, 206, 479. Z Ruska, 222, 447, 510, 543. Od ruských hranic, 27. Z Říma, 28, 93, 108, 174, 254, 334, 350, 382, 398, 431, 462, 494, 527, 543, 559. Z la Salette, 109, 155. Ze Slezska pruského, 27. Ze Stuttgartu, 153, 527. Ze Španělska, 156, 543. Ze Švédska, 15. Ze Švýcarska, 78, 317. Z Vídně, 14, 26, 254, 302, 526, 559. Z Westfalska, 286. Z Würzburgu, 47, 269, 542. Ze Záhřebu, 254.

Paběrky.

Opravovatelům modlitby Páně, 30. Tonsurista proti vůli, 79. Podivuhodné obrácení, 94. Školní bratři ve Francii, 157. Letočky, 238. Odkud ten obyčej, že kněz v Čechách dostává „šátek“ od nevěsty, 239, 255. Nezůstala bys u nás, 318. Biskupové r. 1877 ve svatých missiích zemřeli, 110, 126, 139. Biskupové r. 1878. ve svatých missiích zemřeli, 293, 309. Pomníky účty k sv. Janu Nep. v Praze, 344. Sochy na sv. Václ. náměstí v Praze, 351. Mráz, 463.

Literární oznamovatel.

Str. 15, 31, 48, 63, 80, 95, 111, 127, 143, 159, 176, 191, 208, 223, 239, 256, 271, 288, 303, 319, 336, 351, 383, 399, 415, 431, 448, 463, 479, 494, 511, 527, 543, 559, 572.

Osobní věstník duchovenský.

Str. 16, 32, 48, 64, 80, 96, 112, 128, 144, 160, 176, 192, 208, 224, 240, 256, 272, 288, 303, 320, 336, 352, 367, 384, 399, 415, 432, 448, 464, 480, 495, 512, 528, 544, 560, 572.

Záležitosti spolkové.

Zápisky Dědictví sv.-Janského, 31, 159, 272, 464, 480.

Milodary.

Str. 32, 48, 128, 208, 288, 352, 469, 512, 528, 560, 572.

Listárna redakce a administrace.

Str. 208, 288, 304, 368, 464, 544, 560, 572.

Inserty.

Str. 64, 128, 160, 240, 400, 416, 464.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v městech.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplatění
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25).

Duchovní řeči k zákům středních škol.

I.

Obřezání Páně. (Nový rok.)

Celý rok opět uplynul! Pominul jako stín; zmizely všechny radosti, kterých nám udělil a jichž mnohý v plné míře zakusil; ustaly i všechny žalosti, jež nám přinesl a jichž mnohý plný hořký kalich vyprázdnil; rány, které srdci našemu zasadil, nezacelil odchod jeho. — Uplynuly i všechny naděje, kterými nás kojil; malokterá splnila se nám; zmizely i všechny temné obrazy a hrůzy; smutné osudy měly pro nás Bohudíky! nezdídky výsledek dobrý. — Uplynul již rok předešlý v moře minulosti a přidružil se létům ostatním; uplynul navždy, již se nevrátí. Nic z něho nezbylo nám, leč upomínka naň a na cenu skutků našich, našeho konání a smýšlení v něm.

Nový rok oznámil nám hlas zvonu s věže; mnohé pozdravil vinkem růžových radostí, kterýž připojil k dárkům léta minulého; jiné zastal na lůžku bolesti, v komnatě bdy. — Co přinese, čeho udělí nám nový rok? Bude-li nám radostným či žalostným?

Sluší se a jest nám prospěšno jako moudrým křesťanům, na počátku nového roku neoddávati se klamným nadějím, ale možnost velkých útrap v tomto roce na zřeteli míti; nikoliv však malomyslně a bázkivě, nýbrž s důvěrou v Boha budoucnosti hleděti vstříc. Tak i učiníme.

O obavách, jakéž chová moudrý křesťan na počátku nového roku, míním v této vážné hodině několik slov promluvit. Ve jménu Páně.

Na počátku nového roku setkáváme se nejen s nadějí, ale i s bázní; obě sprovázají nás v životě našem. Bázeň ztrpčuje nám dny života, stopuje nás při každém kroku, nikdo nemůže minouti; toliko lehkomyšlný snaží se v proudu smyslných rozkoší omámiti se, aby na krátký čas zapomněl na ni; procitnuv však ze sna klamů svých pocituje znova a dvojnásobně účinků jejich. Na počátku nového roku rozvíjí celou moc svou a vylévá na nás náplň starostí; každý úzkostlivě táže se: Co nám přinese nový rok? štěstí či neštěstí, radost či žalost? zdaž neodejme nám snad i to, co rok minulý ponechal nám? Otázky tyto zabývají dnes miliony srdcí! Starosti těchto nemůže se sprostiti ani král na trůně, jemuž světil Bůh vládu nad celým národem, ani chudáš, který ni bídnou chatrč nazvati nemůže svým majetkem. Starost tuto pocituje učenec, jenž i za noci bdí, aby o duševní a mravní blaho bližního svého pečoval, jich vzdělání, zušlechtění a zdokonalení napomáhal, i rolník, který o hmotné blaho jiných se stará. Starost tuto sdílí vetřelý stařec, jenž čas pozemského putování svého již jen na měsíce počítá, jakož i jinoch, jemuž pozemská budoucnost věčnosti se býti zdá. Malý jest počet těch, kdo lehkovážně — snad i zapomínajíc úplně na Boha ze starého do nového roku vstupují; aniž by vážné myšlenky se uchopili aneb starostmi se znepokojovali. —

Co přinese nám nový rok? Toť nám neznámo; budoucnost před očima našima zahalena jest závojem neprůhledným; podobáme se plavcům, kteří do dalekých, neznámých veslují moří, nevědouce, zdali šťastná neb nešťastná bude cesta jejich, zdali

jíž v nejbližší hodině nepovstane bouře, která buď do hlubiny ponoří je aneb na úskali vžene.

Ani to známo nám není, zdali se konce tohoto roku dožijeme; ani síla věku mužného, ani květoucí tvář nadějného mláde nechrání před mocí vševládné smrti; neví člověk konce života svého. „Pamatuj, že smrt nemešká, a že smlouva s hrobem ukázána jest tobě; nebo smlouva tohoto světa jest, že každý smrti umře,“ (Sir. 14, 12.) napomíná moudrý Sirach. Podobně napomíná nás Božský Spasitel: „Podobně i vy buďte připraveni: nebo v kterou hodinu nevíte, přijde Syn člověka“ (Mt. 24, 44.). — Moudrý křesťan obává se ovšem budoucnosti — avšak neklesá pod nátlakem bázně, aniž žije lehkovážně. Onť ví, že i v novém roce radostní a smutní dnové, utěšené a trapné proň udalosti střídati se budou; ví však též, že i v novém roce starý Bůh žije, že Ten, který dosud vedl jej labyrinthem tohoto života, ani budoucně ochrannou ruku svou neodvrátí od něho. V tomto zbožném přesvědčení a v této naději jeho utvrzují ho i výroky sv. písm. „Vyjev Hospodinu cestu svou a naději měj v něm: a on všechno dobře učiní,“ (Žalm 36, 5.) učí žalmista Páně. A moudrý Šalomoun dí: „Kdo doufá v Hospodina, zdráv bude“ (Přisl. 28, 25.). Podobně napsal i sv. apoštol Pavel: „Když Bůh s námi, kdo proti nám?“ (Řím. 8, 31.) —

Moudrý křesťan ví též, že žije dosud Ten, jenž druhdy bouři a větrům velel a Petra tonoucího zachránil. Onť pevnou má naději, že i jemu v čas nouze nejvyšší poskytně ochrany a vlnám na lodičku života jeho dorážejícím utišení povelí. Moudrý křesťan ani tehdaž zoufati nebude, kdyby Bůh v novém roce pozemské pouti jeho mezi vytkl, ač posud v rozkvětu života stojí; víť on, že toliko temnou branou hrobu do pravé vlasti své, do království nebeského, vejíti může, chodil-li na zemi cestou ctnosti a spravedlnosti; víť on, že Bůh odměnu věčnou nikoliv dle let života, nýbrž dle moudrého jich použití vyměřuje. Moudrý křesťan vždy kráčí cestou ctnosti a proto nezoufá na pokraji hrobu; tam u brány věčnosti očekává ho vyšší ještě útěcha, an uvítá jej Božský Spasitel slovy: „To dobře, služebníče dobrý a věrný: že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím: vejdiž v radost pána svého“ (Mat. 25, 23.) —

M. j! Rozhraní dvou roků jest oka-

mžík velmi vážný. S díkůvzdáním Bohu vykročili jsme z roku minulého, v němž otcovská láska Boží nesčíslnými dobrodiními obdařila nás; s trapnými pocity vstupujeme do roku nového, nevědouce, co ten přinese nám. Ať již cokoliv přinese, nám nebude třeba báti se, pakliže ve jménu Pána Ježíše do něho vstoupíme. Po jeho boku, pod jeho ochranou nic zlého nás nepotká a všechna nevyhnutelná časná zla, protiventství a utrpení tohoto života, k našemu dobru sloužiti budou. Abychom tento důležitý krok do nového roku ve jménu Pána Ježíše učinili, k tomu cíli napsala sv. Církev Jeho nejsvětější jméno na bránu roku nového zasvěcujíc den dnešní památce obřezání našeho Spasitele. Vstupmež tedy s Ježíšem v tento nový rok, s živou vírou v božské Jeho poslání a v pravdu nauky Jeho, s pevnou nadějí ve vyplnění zaslíbení Jeho a s vroucí láskou k Němu: pak bude nám nový rok, ať již cokoliv se děje, rokem požehnání, začez i nyní Boha prositi budeme. Amen.

II.

Neděle po Obřezání Páně.

V životě lidském střídají se radosti a žalosti, jako světlo a stín v přírodě; bez zkoušek a utrpení nikdo není. Proto nazýváme šťastným a tím šťastnějším život, čím četnější jsou jeho dnové blažení. Či život však, byť v něm sebe více strastí se spojilo, měl trapnější začátek nad život Pána Ježíše? Na kterou rodinu doráželo více a četnějších bouří, než na sv. rodinu? Dalekou cestu konali Maria a Josef, poslušni rozkazu císaře římského, do Betléma, kdež jim nikdo poskytnouti nechce přístřeší — opuštěný chlév slouží jim za obydlí. A jaký to pro ně bol, když narozenému Spasiteli ničím jiným, než co chudoba jejich dovolila, přispěti nemohli. Ale i v tuto temnou noc žalu zasvitl jim paprsek radosti, když nábožní pastýřové zvěstovali jim, co viděli a slyšeli; když sv. tři králové přišli, aby novorozenému králi israelskému se klaněli a obětovali.

Avšak nedlouho bylo jim z toho se radovati, neboť anděl Páně ukázal se Josefovi ve snách řka: „Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta“. — Beze vši lidské pomoci prochází s božským dítkem do cizí od židů nenáviděné země, ale důvěrují v Pána vědouce, že On jest s nimi, že Jeho ruka všemohoucí vede je a chrá-

ní. — Až do smrti Heródovy, an tu opět anděl Páně se zjevil Josefovi řka: „Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a navrať se do země israelské, neboť zemřeli ti, kteří hledali bezživotí dítěte.“ — I navrátili se, ale nikoliv do Jerusalema, sídla královského; chudý Nazaret zvolili za obydlí své.

Doprovodmež dnes m. j. v duchu sv. rodinu do Nazareta a rozjímajme, co *po- učné*ho dnešní sv. evangelium pro vás ob- sahuje.

Ve vzdálenosti pěti hodin od Jordanu, sedmi hodin od moře a dvacet čtyř hodin od Jerusalema leží v krásném údolí, obklí- čeném bílými pahorky, městečko, jemuž jméno Nazaret t. j. květina. A které jiné jméno bylo by mu příhodnější? Tam v skro- mném zátíší kvetla nebeská květina, blaho- slavená Panna; tam zvěstoval ji anděl Páně, že matkou Boží se stane; tam uchýlila se sv. rodina po návratu svém z Egypta; tam trávil Spasitel dny svého mládí; od mě- sta toho obdržel jméno „Nazaretský“; tam dle starodávné zbožné pověsti skončil sv. Josef v rukou Pána Ježíše. Kolik pa- mátných udalostí ze života Páně připomí- ná nám toto místo malé, od Prozřetelno- sti k tomu určené, přirozenou polohou k tomu způsobilé, aby obydlím bylo Syna Božího! S jakou úctou pohlédneme na pů- vabné to městečko, o němž mnozí křestan- ští cestující tak dojemně vypravují. „Když jsme s výšin okolních hor na klidné to místo pohlíželi“, vypravuje jeden z nich, „tu zavzněl z kláštera stříbrný hlas večer- ního zvonku; ó jaký dojem učinil na nás tento zvuk na místě tomto! My padše bezděky na kolena modlili se „Anděl Páně.“

A jak blažené jest město to, že po mnohá léta bylo bydlíštěm Spasitelovým? Neplatí-li o něm všim právem, co řekl druhdy Hospodin k Mojžíšovi: „Místo, na kterém stojíš, země svatá jest“? (II. Mojž. 3, 5.)

Již ve starém věku bylo každému městu ke cti, rodištěm neb obydlím býti slavných mužů; ale kterého města čest a sláva větší jest, než Nazareta? Mezi všemi městy isra- elskými přísluší jemu vedle Betléma první místo; a přece ni jedno, ni druhé nevážilo sobě milosti této: Betlém ho nepřijal a Nazaret vyvrhl ho ze středu svého. —

Tážete se snad, co nám sv. Písma o mládí Pána Ježíše v Nazaretě vypravují? Velmi málo, ale přece dosti, co zvláště vám katolickým žákům má stálým býti vzorem života. Neboť mimo pouť k slavnosti do Je-

rusalema nevypravují nám sv. evangelisté o Pánu Ježíši z mládí jeho nic více, než že se vrátil s rodiči svými do Nazareta a „byl jim poddán,“ a „prospíval věkem, mou- drostí a milostí u Boha i u lidí“ (Luk. 2, 51—52.). Může-li se však co pochvalnějšího říci, než těmito slovy vyjádřeno jest? Stá- vá-li pro vás vznešenějšího vzoru nad ten, který vám sv. evangelium z mládí Pána Ježíše líčí a již v prvních letech života va- šeho slovy: „*buď zbožný, pilný, poslušný*“ do srdce vám byl vštěpován? Jsou to tři zlatá slova; a čemu vás učí, k čemu povzbuzí?

První napomíná vás k *zbožnosti*. Srdce zbožné má vás především zdobiti! Jako květina i sebe spanilejší nás příliš netěší, nevydává-li vůni libeznou, tak i člověk, a byť i vysoce vzdělán byl, bez zbožnosti valné ceny nemá. Schází mu něco, čeho stav a důstojnost, věda a zámožnost nahrá- diti nemohou. Kdož neutrhne sobě raději jemnou pód travou skromně se skrývající fialku, než překrásnou květinu, skvíci se v lesku barev, již schází však dar nejvzácnější, libá vůně? A člověk, nejušlechtlejší tvor všehomíra, měl by nejkrásnější ozdoby po- strádati — zbožnosti a pokory?

K této první ctnosti druží se jiná: *pi- l- nost*; zlaté slovo zvláště pro vás m. ž. Zná- mo vám, že sv. pěstoun Páně, ač z krá- lovského rodu Davidova, namáhavou prací chleba sobě dobýval a zbožná pověst vy- pravuje nám, že i Pán Ježíš mu při tom nápomocen byl; podnes ukazuje se v Na- zareté místo, které udalost tu připomíná. Mnohem výhodnější jest postavení vaše. Za vás pracují ruce dobrých rodičů, kteří pe- čují o vaše potřeby a za to ničeho více nežádají na vás, než abyste pilnosti v stu- diích starosti a namáhavé práce jejich splá- celi. Kdo z vás mohl by se tak zapome- nouti, aby tuto sv. povinnost dětinné lásky a vděčnosti neplnil? —

A této povinnosti učiníte zadost vždy, budete-li *poslušni*: poslušní zákonů Božích, oznamujících nám sv. vůli Jeho; poslušní rozkazů svých učitelů a představených. Zá- kony a rozkazy tyto znáte všichni; to však ještě nestačí, neboť mezi věděním a po- sloucháním jest veliký rozdíl, ano i v po- slušnosti samé mnohé jsou odstíny: jeden poslouchá, ale nerad a jen proto, že bývá donucen; druhý poslouchá s radostí a z vlastního popudu, a tak poslouchati máte všichni. Vidíte zajisté příklad na Synu Božím, o němž dí písmo sv., že byl rodičů svých poslušen. Není-li to vznešený pro

vás vzor? Ten, v jehož rukou spočívá vesmír, podrobil se vůli chudých, slabých lidí? A kdo jste vy u porovnání s ním? Nemáte-li následovati ho, an krásným příkladem svým předcházeli vás?

Nuže následujte Pána Ježíše, aby i na vás spočívala milost Boží a zalíbení všech lidí šlechetných! Snažte se, abyste i vy prospívali věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí. Jako Synu Božímu pobyt v Nazaretě, podobně i vám léta mládí jsou dobou přípravy; i vám jednou nastane okamžik, kdy jako On vstoupíte do života veřejného. Kež byste pak blahodárně působili — a budete zajisté, pakli ona tři zlatá slova: zbožnost, pilnost, poslušnost vždy na paměti majíce v těchto ctnostech vždy pevně státí budete. Amen.

III.

Zjevení Páně.

„Kde jest ten, který se narodil, král židovský? nebo viděli jsme hvězdu jeho na východu a přišli jsme poklonit se jemu.“ S otázkou touto vstupují dnes tři mudrci do Jerusalema; a kde mohli bezpečnější zprávy spíše nadíti se, než v hlavním městě židovském? Přišli z daleké ciziny; vedeni jsouce zázračnou hvězdou nelekali se obtíží cesty tak daleké; plni radosti domnívali se, že snadno naleznou královské město Davidovo. — Jerusalema však neraduje se, netuší Spásky jemu zrozené; a onen muž na trůně chvěje se a celý Jerusalema s ním. Heródes bojí se o korunu, aby mu s hlavy snata nebyla. Z bázně o království a trůn shromažďuje kněží a zákonníky klada jim otázku: „Kde by se Kristus měl naroditi?“ i odpovídají: „v Betlémě Judově: nebo tak psáno jest skrze proroka: A ty Betléme, země judská! nikoli nejsi nejmenší mezi knížaty judskými; neboť z tebe vyjde vědova, kterýžby spravoval lid můj israelský.“

Potěšen zprávou tou tajně povolal Heródes mudrce, pilně se vyptával na čas hvězdy a propouštěje je do Betléma pokrytecky dodal: „Jděte a vypjte se pilně na dítě, a když naleznete oznamte mi, abych i já přijda poklonil se jemu.“ Schytrale zosnován byl plán, než — „člověk miní, Pán Bůh mění.“ Mudrcové vydali se na cestu do Betléma. „A aj hvězda, kterouž byli viděli na východu, předcházela je, až i přisedši stála nad místem, kdež bylo dítě.“ I vsedše do domu, našli dítě s Marií matkou jeho a padše klaněli se jemu: a otevřevše poklady své obětovali mu dary:

zlato, kadidlo a myrhu. A napomenutí dostavše ve snách, aby se nevraceli k Heródu, jinou cestou vrátili se do krajiny své.“ — Potud naše dnešní sv. evangelium, kteréž uměním křesťanským v četných zbožných památkách oslaveno jest. I v oněch něžných obrazových skupinách, jichžto původ sv. Františku z Assissi se připisuje, vidíme dnes tři sv. mudrce klečící v rouchu královském před božským dítětem — před nimi bohaté dary, které mu přinesli, nad nimi pak jasnou hvězdu. Se zanícením pohlíží oko dítě na líbezně ty obrazy a slyšíme je tázati se: Co znamená to a ono? co ona hvězda veliká? I my dnes podobnou otázku: *Co znamená ona hvězda?* sobě položíme a odpověď k ní bude předmětem úvahy naší.

Velmi mnoho mezi učenci o této podivuhodné hvězdě bádáno. Jedni praví, že v měsíci květnu neb červnu, srpnu a prosinci léta narození Spasitele světa planety Saturn a Jupiter sobě se přiblížily a blízkost ta že v starověku za něco tak mimopřádného považována, že ji hvězdáři, zvláště východní, velikou hvězdou nazvali. K tomu pak že tím památným spojením ještě zvláštní přidružilo se světlo lesku stálic, podobně jako roku 1603 při opětém přiblížení se oněch dvou planet zvláštní hvězda neobyčejné krásy a jasnosti se objevila. — Jiné domněnky vztahují se k báječnému zjevu hvězdy v Římě, kteráž v podobě dítěta na ruce panny se ukázala. A opět jiní tvrdí s větší pravděpodobností, že ona hvězda zvláště k tomu účelu od Boha byla utvořena, aby narození světa Spasitele oslavila a třem mudrcům vůdcem byla podobně jako onen sloup ohnivý, kterýž syny israelské vedl při vyjití jejich z Egypta. Jiní konečně domnívají se, že to byla jedna na nebi se ob čas vyskytující vlasatic, jako roku 1572 se objevila a tak jasně svítila, že i za dne ji viděti bylo.

Budiž tomu jakkoliv — objevení se této hvězdy bylo, jak nám sv. evangelista vypravuje, podivuhodné a zázračné; a sv. Ignác Antiochenský, nejstarší svědek v době po-apostolské, praví o ní: „Na nebi zářila hvězda, leskem svým všechny ostatní převyšující, jejíž světlo nevyšlovně bylo krásné a všeobecný obdiv vzbuzovalo.“ — Tato hvězda, jejížto objevení již Balaam předpověděl říka: „Užřím ho ale ne nyní: pohledím naň, ale ne z blízka. Vzejde hvězda z Jakoba a povstane prut z Israele“ (IV. Mojž. 24, 17.) — tato hvězda a vnitřní hlas srdce pudily sv. mudrce, aby hledali novorozeného

krále židovského; a následující nebeského znamení, našli konečně toho, jehož hledali. — Kterak blahopřátí musíme proto oněm třem sv. poutníkům! Jak hojně odměnění jsou pohledem na božské dítě za nebezpečí a obtíže tak dlouhé a namáhavé cesty!

Svítila však ona zázračná hvězda toliko jim? Zdaž nezářila všem na klenbě nebeské? Neviděli ji tisícové — ano milionové? — Arciť viděli ji, ale nevšimli ji sobě; snad obdivovali se jí, ale pohrdnuvše nechtěli jíti za ni.

M. j.! i nám svítí zázračná hvězda vedouc nás jako ona k bezpečnému cíli! A která jest to hvězda? Sv. víra naše! Vzešla v oné posvátné noci, když narodil se Pán náš a Spasitel, a svítí nám všem jako věrný vůdce na pouti pozemské vyzývající nás k následování. A my bychom se zdráhali? Kde nalezneme vůdce spolehlivějšího?

Přirovnávajíť ovšem vědu, ač ne vším právem, ku hvězdě, ano i k slunci, mluvíce mnoho o světle, kterým září; avšak spíše k měsíci ji přirovnati lze; neboť jako tento od slunce světlo přijímá, tak i všeliké naše vědění nejjasnějšího lesku ve světle víry nabývá.

Pokud až sahá všeliká věda, jak úzké jsou jí vyhrazeny meze! Čím dále pokračovati budete ve studiích, m. j.! tím lépe to poznáte. Kolik a právě nejdůležitějších jest otázek, k nimž všeliké vědění naše uspokojivé nemůže dáti odpovědi! Marně snaží se a namáhá světlem svým — abych jen jediný příklad uvedl — osvítiti temnotu hrobu a odvaliti kámen jej kryjící. Opět a opět, jako v báji Sissiphově, kámen ten mizí z rukou jejich a valí se s rychlostí vždy větší na staré místo své.

Jest jen jediný vůdce, jen jedna hvězda jasná, která všechnu temnost osvítiti může — a toť sv. víra naše. Ona svítí nám v životě, byť i všechny hvězdy pozemského blaha našeho vyhasly, tmy příkrývaly nás; ona jediná neopouští nás, důvěry a odvahy nám dodávající. Ona neopouští nás, pokud ji pevně se držíme. Radíme-li se však, jako oni tři mudrci s Heródem, prodléváme-li ve společnosti lidí zlých, již odchylujeme se od stezky její a marně hledáme ji opět. A chceme-li ji opět nalézt, má-li zase býti vůdcem našim, musíme především lidí zlé, nepřátele Páně opustiti; pak jako oni tři mudrci jasně svítící hvězdu spatříme zase — radost a mír naplní srdce naše.

Tuto nebeskou hvězdu, svatou víru, zvolte sobě i vy m. j.! za vůdce na pouti

života: bude vám přítelem nejlepším, vůdcem nejvěrnějším. A byť vás svět i za bláhové a pošetilé považoval, byťste, jako oni tři mudrci, i sami nebeské oně hvězdy následovali, nenechte se tím zastrašiti; neboť ukáže se zajiště neklamně, že jen ten za bludičkou šel, kdo jiného světla následoval, než jasně a bezpečně nás vedoucí hvězdu sv. víry naší. Amen.

IV.

Neděle I, po Zjevení Páně.

Matka hledá dítě své! V pravdě dojemná to a pro vás zároveň poučná myšlénka, kteráž úplnou pozornost vaši upoutati může.

Matka hledá dítě své! — Obyčejně hledáme, co se ztratilo, když tedy matka hledá dítě své, *ztraceno* jest dítě její. Dítka mohou se ztratiti, buď že zabloudí, aneb že se toho rodičové domnívají, aneb že jim odcizeny, konečně i násilně vzaty byly.

Mnohé dítě se ztratilo, právě že dítě bylo, nezkušené, nevědoucí si rady, sledující jen dětinské zvědavosti. Tímto způsobem vzdálily se mnohdy malé dítka od domu otcovského, takže konečně všechnu stopu cesty zpátečné ztratily a ve strachu ještě dále zbloudily. Často již to a ono takto v záhubu uběhlo, častěji však zvláštní ochránce, anděl strážný, nad nimi bděl; a když onde matka plačíc při pohledu na dítě nešťastné sobě téměř zoufala, spatřujeme zde opět, kterak bázeň a starost její, s jakouž dítě hledala, v hlasité proměnily se díky a radostné chvalořečení Boha, jenž milé její dítě zachoval a jí opět navrátil. V posledním případě vlastně nelze říci, že dítě ztraceno; onoť patrně pod ochranou Boží se nalézalo. Podobně tomu bylo s dítětem, kteréž Maria Panna s bolestí hledala. Arciť zdá se, jakoby dvanáctileté pachole nemohlo tak daleko zblouditi, aby rodiče o ně starost míti musili; než uvážíme-li velikost města, jednoho z největších na východu, uvážíme-li obzvláště neobyčejné množství lidu, jenž o podobných slavnostech až do milionů se počítal; uvážíme-li konečně, že již třetí den marně jej hledali, zajiště jest velká bolest matky s dostatek odůvodněna. Ale bolest tato brzy proměnila se v nevýslovnou radost, nejen proto, že dítě své, jež za ztracené pokládala, opět našla, nýbrž zvláště proto, *kde a jak* je našla. A to právě dnes povšimnutí hodno.

Matka Boží domnívala se, že ztracen jest Syn její a hle, On mešká v domě Toho,

bez jehož vůle ani vlas s hlavy naší nesejde; rmoutila se, že někde opuštěn jsa nařiká a pláčem i hladu umírá a hle, spatřuje jej uprostřed mudrců a starších lidí, an září nebeskou radostí a nadšením, obdivován jsa ode všech, kteří jej slyšeli. Za takových okolností snad litovala, že bolesti se oddala, zvláště an Syn její se skromností dětinnou otázkou její způsobem důstojným zodpověděl. — Nečteme více ve sv. evangelium, co mu odpověděla; ona spíše dle způsobu svého slova jeho zachovávala v srdci svém. Hluboko v srdci mateřském cítila vysokou důstojnost a vznešené povolání toho, ježž nazývala synem svým, cítila, že vyššího rozkazu byl poslušen. Maria tedy Syna svého za ztracena považovala, an ztracen nebyl.

Co se vám zdá m. ž.! zdaž jsou rodiče, matky, které k drahému dítěti svému v podobném poměru se nalézají, rodiče, kteří dítě své za ztracené oplakávají a s bolestí hledají, ano na bezpečném prodlévá místě, šťastnou jsouc a dobře uchováno? Ano byli a jsou dosud takoví.

Jsou rodiče, kteří úmyslně štěstí dítěte svých jen v jednom stavu aneb jen v jistém povolání založiti chtějí; proto snaží se k tomuto stavu je donutiti a pokládají dítě za nešťastné a ztracené, jiné-li povolání sobě zvolí. Nechci nikterak tvrditi, že dítky při volbě stavu rady rodičů vyhledávají aneb jí slyšeti nemají; spíše mohou jen tehdaž blaha a požehnání Božího očekávati, když i při nejdůležitějším rozhodnutí otce a matku ctí; ale i rodiče jsou lidé, mohou se mýliti, tam donucovacích prostředků užívati, kde by jen dobře raditi měli; a mohou tudíž býti případy, kde vyšší povinnost káže, za opomínutí vůle rodičů s Kristem zůstatí tam, kde vyšší vůle zůstatí velí.

Když sv. Tomáš Akvinský bera se za touhou srdce svého do mladého ještě a kvetoucího tehdaž řádu dominikánského vstoupil, měla jej hrdá matka jeho za ztracena, snažíc se všemi možnými prostředky, aby zvolenému již povolání jej odcizila a do světa nazpět uvedla. Ano podařilo se jí, pomocí starších dvou synů Tomáše násilně do rukou svých dostatí. Po dvě léta vše vynakládala, aby úmysl jeho změnila, ale slova dobrá i zlá, sliby i hrozby, vše bylo marné; syn zůstáváje k matce uctivým pevně trval v předsevzetí svém. Konečně pohnul Pán srdcem matčiným, i jí ozřejmelo slovo: Proč považuješ mě za ztracena majíc věděti, že musím býti v těch věcech, které jsou Otce nebeského!

Kdykoliv jej hledala, nalezla ho v domě Božím a konečně zůstavila jej Pánu, jenž učinil z Tomáše hvězdu na obzoru Církve sv. osvécující a zahřívající miliony. — Ovšem udál se snad častěji případ opátný, kde mnozí rodiče syna svého za ztracena pokládali, poněvadž stavu, který oni sobě přáli, sobě nezvolil, an v jiném povolání mužem výborným se stal; neboť sluší sobě pamatovati m. j., že v každém povolání jen jednoho nevyhnutelně třeba, abyste před Bohem dobře činili, jemu zalíbíti se snažili, abyste jen věcmi dobrými a bohumilými se zabývali: pak dítě takové se nikdy neztratí a byť se kdo i bál a snad i matka rmoutila, že ztracen jsi, ty s důvěrou a klidným srdcem před tvář její můžeš vstoupiti a říci: Nermuť se, ale věz, že musím býti v těch věcech, které Bohu se líbí, že sobě musím voliti stav, v němž ku svému i jiných blahu nejzdařnější působiti doufám.

Ale ještě v jiném smyslu může matka dítě své za ztracené míti, je s bolestí a slzami hledati, ano bezpečno a bez úrazu jest. Myslete si matku, která nadějně a milované dítě své smrtí ztratila, je všude hledá a nikde nenalézá, plačíc stojí na hrobě jeho. A přece není ztraceno, ono z hrobu volá k matce plačící: Proč truchlíš, proč mě hledáš, vědouc, že Pánu Bohu náležím, že mě tam v domě Otce nebeského jednou opět můžeš spatřiti. — Než o tom zde v středu vašem nesmím mluvit; vždyť vy žijete, jsouce radostí a nadějí svých rodičů, aneb jí aspoň býti máte! O vás tedy nemohu užiti slov: Matka hledá dítě své, které se jí ztratilo! *Dejž Bůh*, abych to nemohl, nesměl učiniti; aby matka ni jediného z vás neměla příčiny, své dítě, studujícího syna, hledati, protože zbloudil, že v nebezpečí jest zahynutí. *Dejž Bůh*, aby se nikdy neopakovalo, co již častěji se stalo, aby matka za tmavé a mlhavé noci syna v nebezpečné společnosti hledati musela. — Staly se i případy, že se dítě rodičům ztratilo, ne náhodou, ale odcizením, loupeží! Jestli to hrozné a bolestné pro rodiče, ale mně se zdá, že mnohem větší působí bolest rodičům dobrým, když jim dítě zvedené, dítě, na něž veškeru svou skládali naději, svedeno, odcizeno špatnými příklady. Tenkrát ve smyslu zcela jiném, než P. J. odpověděl matce své, říkává se: Proč dbáš rodičů svých, tyť sám jsi moudřejší, než oni? A syn takový se toho v skutku domnívá a odpovídá: Proč staráte se o mě, já sám vím, co činiti mám! — Táži se vás m. j.! zdaž

případy podobné často již se nestaly a dosud se nepřiházejí? Těšilo by mě, kdybyste z vlastní zkušenosti každý říci mohl starostlivé matce své: Matko nejdražší, věz, že vždy jen takovými věcmi se zabývám, které Otci nebeskému se líbí! — Na zemi není ničeho, co by cenu matky dobré vyvážit mohlo; ničeho, co by bolestnější bylo, než oprávněná bolest matčina; ale také ničeho, co by vyšší cenu mělo a synu více požehnání přineslo, než spravedlivá a důvodná radost matky křesťanské ze syna jejího. Amen.

Upřímná slova.

(Druhé sto, první viz „Blah.“ 1878 č. 1—4.)

1. Vážné slovo.

Slovo vážné v pravé době
mnohého vyvrvalo zlobě.

2. Na hlubokých základech.

Ten mrav, ta řeč a víra,
jenž z činův otců zírá,
záhy-li seta v duši,
snadno se neporuší.

3. Láska ku svým.

Matce církvi, matce vlasti
neodcizuj svoje robě,
by se neodcizilo pak tobě,
matce vlastní, k mnohé strasti.

4. Lásku středověku.

Podnes nebenosné chrámy,
malba, hudba, zbožné zpěvy,
domy chorých, chudých jeví,
a vždy hlášou mezi námi,
kam dospěla zbožnost reků
tupeného středověku.

5. Humanita naší doby.

Kam bez Boha láska spěchá,
jaké činy, reky čítá,
lehko uhodnout nás nechá
doby naší humanita,
která z peněz tuhé práce
hříchům buduje paláce.

6. Svůdníková řeč.

Svůdníková řeč
horší je než meč,

mečem tělu hrozí nebezpečí,
ale duše zabít se řečí.

7. Po křivdách.

Ranily tě křivdy cizí?
nezpomínej na ně,
staň pod křížem Páně,
tam tvé duše rány zmizí.

8. Cena šedin.

Važ si šedin, vzdej jim čest;
kdo je vybojoval ctností,
velikým vítězem jest
a mzdu vezme na věčnosti.

9. Spravedlnost jest požehnána.

Zaséváš-li rukou čistou,
úrodu máš v nebi jistou.

10. Upřímnost v řeči.

To jen budiž pověděno,
o čem srdce přesvědčeno;
lež ni lháři nepromíjí,
vždyť i oni nemilují,
hodiny-li jinak bijí,
a jináče ukazují.

11. Rekové křesťanství.

Co je pravý rek
dávny jeví věk,
zříš v něm víry živé vzory,
mučedníků svatých sbory.

12. Kým as to dítě bude?

Kým as to dítě bude?
s bolestí se ptáš,
tím, kým ty jsi, matko, otče,
kým je vychováš.

13. Dobrý příklad v požehnutí.

V každém stavu se uhostí
kříže mnohých povinností,
a jen ten jim bude prav,
koho zdobí dobrý mrav.

14. Doma blaho.

„Jinde lépe!“ dí lid v strasti; —
cizina však štěstí nedá,
a je marně jinde hledá,
kdo ho nenašel ve vlasti.

15. *Zdar práce.*

Nechť si jiný své paláce
na ssutinách bratří staví; —
trvalé vítězství slavi
plody poutivé jen práce.

16. *U slunce.*

Slunce-li ti blíž či dále,
léto máš anebo mrazy; —
u Boha jsi blažen stále,
od Boha jdeš do své zkázy.

17. *Prostředky na rozmnožení statku.*

Nezapomeň, chtěje statky,
na mozoly otce, matky;
i ty rozmnož stálou pílí,
šetrností, almužnami,
štedrotou i modlitbami,
co ti byli zůstavili.

18. *Základy šťastné rodiny.*

Blaze domu, láska Boží
kde mír, pokoj blahý množí,
společné kde prosby letí
k nebi, jež jich práce světi.

19. *Neobsáhlá láska.*

Veleb Boha, jenž když raní,
již se s léky k tobě sklání,
a jenž synu láskou kyne
i když z rukou Mu se vine.

20. *Dobré společnosti.*

Ve šlechetných duší kruhu
naučíš se, milý druhu,
zla se stříci, za ozdobu
ctnosti míti až do hrobu.

21. *Rodinné štěstí.*

Kráný dům máš vystavený,
proč as po domáčku není
v tolika ti ve pokojích?
Kdyby dům byl trochu užší,
snad bys znal, co pokoj ruší
tvůj, tvé chotí, dětí tvojích.

22. *Dojem zbožnosti.*

Nad umělci řeč a pěni,
jimiž baví na sta uši,

hlubší dojem činí v duši —
útlé dítě u modlení.

23. *Láska dětek blahem rodičů.*

Otče, matko! jak vám milo,
syn váš vroucně kdy vám věští:
Moje touha, snaha, štěstí,
vás oblažit vezdy bylo.

24. *Dvoji nevděk.*

Vděčnost k lidem velebíš,
nevděk ostře káráš slovy; —
a co srdce ti as poví
k Bohu nevděk an kol zříš?

25. *Špravedlnost Boží.*

Milý Bože! chceme všude,
bys odpouštěl, dával, blažil,
shovíval, se pro nás snažil; —
a kdo soudit, trestat bude?

(Pokrač.)

Tomeš loterista.

Povídka ze vsi.

Vypravuje *Vojtěch Falckosta.*

I.

„Nechybíš, Tomši, když si mne vezmeš.
— Uvidíš, že nechybíš. Domek náš jest jako
klec, budeme v něm jako v ráji!“

Tak domlouvala již asi po desáté Te-
rezka tkalcí Tomšovi, s nímž měla skoro už
rok známost a on se dosud k tomu neměl,
aby došel na faru o prohlášky.

Jak hrozně Tereзка ve svých řečech nad-
sazovala, poznal Tomeš teprv tenkrát, když
do té klece vlezl. V slibovaném ráji našel
místo růží nejednu kopřivu, a ta klec —
nu vždyť ji uvidíme!

Stojí tamto na návrší nad hlubokým úvo-
zem za vsí — osamělá, zasmušilá. Spodek
jest dřevěný a střecha slaměná. Ke vsi dolů
pomáhá dvé okénka, dosti velká, aby
jimi mohl člověk prostrčiti hlavu a viděti
selské statky — hrdopýšky! Jak se vypínají,
že jsou zděné, s obílenými lomenicemi, s vel-
kými vraty a že mají v průčelí po třech o-
knech o čtyřech tabulích! Ano hrdopýšci
jsou to! Aspoň Tomšovi, kdykoliv tím ma-
lým okénkem ze své chalupy na ně se po-
díval, se podobalo, jako by strkaly hlavy do
hromady a sobě šeptaly: „Takovou padrt,
jako jest tam ta na kopci, my velikáni mezi
sebou netrpíme. Dobře, že jest za vsí, zde
by nám dělala ostudu!“

Statkům bylo snadno se smáti. Stály na pevných nohou, byly v zátiší, kryty před vichřicemi vrchem, jako devaterou stěnou. Tomšova chalupa však, kdykoliv se v přírodě něco strhlo, byla vždy první na ráně, a musela to odnésti za všecky.

V žádné části roku nebyla jista.

Hned z jara přikvačil na ni divoch přival, pádě s hor jako by jej metlami šlehal. Urval jí plaňkový plot, podemlel stěnu. V létě, když se na horách stáhla černá mráčna, hučel jí hrom u samých uší a blesky plazily na sebe své ohnivé jazyky zrovna přes její hlavu. Lítaly nad komínem, syčely, protínaly se. Na štěstí jí nikdy neublížily. Co by si na ní chudáčkovi vzaly? Měly vedle vysoké jedle a ještě vyšší skály — do těch ať buší, až se dle chuti vyburácejí! — Nadešel podzim. Od lesa zafícel mrazivý vítr. A tu mu byla opět první na ráně — Tomšova chalupa. Vztekal se po horách, hučel, zalehl do ní, že nad ní až krov zapraštel, jako když se člověku lámou žebra. Jednou docela se o ni tak nemilosrdně opřel, že jí krov pošinul na stranu. Stála tu pak chudák jako člověk, jenž si z desperace pošinul čepici na jedno ucho. A kolikrát musil Tomeš i v noci vstáti, aby tomu nezbedovi, větru, zacpal ústa, an listami v trámecch fícel do světnice až k samé jeho posteli.

Byl zase jednou podzim.

Tomeš byl sám doma. Ženské, totiž žena Terezka a její matka dobývaly za lesem „na záhůnkách,“ vlastním to pozemku Tomšově, brambory, které měly s večerem na trakaři přivézt domů.

Tomeš byl sám doma. Seděl za stavem a pracoval. V jizbě, bylo to v prvních hodinách odpoledních, bylo již šero. Podzim, malá okénka a tkalcovský stav, jenž zaujímal téměř půl světnice — mnoho světla nepřidaly. Práce se Tomšovi dnes nedařila. Měl tenkou osnovu a ještě tenčí útek, který člunkem prohazoval. Každou chvíli musel zastaviti a navazovati. — „Aby do toho už všickni z horoucho! — Hromská práce. Zatrolené — slinty!“ — tak to šlo co okamžik za každým úhozem. Konečně ho přešla trpělivost, odhodil člunek, čepici postrčil na ucho a zamyslí se. —

Okénka ponuře pomžhourávala ke vsi. Tomeš se jimi zahleděl. Aj tam dole zase ti hrdopýšci s obílenými lomenicemi a velkými vraty tak vesele patří jako by se mu smáli! Jim jest hej! Snadno dělat píšťalky v rákosí. Plívně v stodole, sýpky, sklepy i kůlna — všecko natřískáno. — Vymílá se. Hospo-

dár naloží vůz na pár koní, že až praští a jede do města. Když byl dobře prodal, dobře se najedl a napil, jede domů a má opasek plný peněz. S druhým vozem obilí jede do mlýna. V domě jest všeho hojnost: chleba, mouky, nad to i mléka. A peníze leží v truhle v komoře. Přiblíží se posvícení. Co jest tu buchet, měchur i hnětinek! Co'padne husí, co se vypije piva, ano co se ho o muzice jen rozlije po šenkovně! Nadejde masopust. V chlívcí jsou ukrmeni dva vepři, kteří přijdou pod řeznický nůž a všecko zůstane v domě. Co jest tu masa, sádla, jatrnice a jelit! Všem, co jsou v domě, od hospodáře až do husáka brada po celý masopust od tuku ani neoschne.

A tady nahoře? — Aby do toho sám ten klikatý, když se v létě nad chalupou rozpráhne! Člověk se namlátí celý boží den za stavem rukama a nohama, až jest pitomý a svede s těží dva až tři lokte. Když jest s práci hotov, chvátá do statku. Tam ho každý měří jako žebráka. Hospodyně smlouvá o krejcar na lokti. Když člověk nechce sleviti, podepře si boky a začne práci haněti. Vytyká, že jest plátno málo sděláno, že se jí ho zdá býti málo a konečně vyjede jako žertem. „Tomši, neházel jste při práci po ženě přadeny?“ t. j. jestli z příze nic nevzal. Koho by to nedopálilo? Člověk pak v zlosti sleví a hospodyně přidá velkomyslně krajíc chleba, anebo dovolí, aby si směla žena přijíti pro drobet zeli. Tkadlec jest nuzák, otrapa, žebrák! Mzdu dostane jako z milosti, a ta mu právě tak vystačí, aby nemusel jísti neslané brambory a placky! —

Nad komínem zaplakala Meluzina. Tomeš se na chvíli ze svých myšlenek vybral. Pohleděl na práci, pak odhodil člunek ještě dále než ležel, vstal, přikročil k okénku, které, čím dál tím zasmušileji, jako ty Tomšovy myšlenky ku vsi pomžhourávalo.

„Ale jen jednou všech pět! Ne, jen všechny tři — a pak uvidíte co jest Tomeš! Ano jen jednou, jen jedenkrát!“ —

Myšlenky v hlavě Tomšově zavířily tak mocně, že jich v sobě ani nemohl utajiti a poslední slova pronesl hlasitě. Pravá ruka, kterou byl při tom napráhl ku vsi, svezla se k hlavě a pošinula čepici z levého ucha na pravé.

„Ano jen jednou, jen jedenkrát — terno!“ opakoval znova. „Pak ty vaše statky“, snula se zlatá nit snů Tomšových dále, „holé baráky, učiněná padrt. Tam vedle vás před vašimi okny, zrovna uprostřed návsí bude státi můj statek, vyšší nad všecky

a větší než vaše tři dohromady. Než ne, nikoliv, nesnížím se k vám, tak se nezahodím! Zde, právě zde na kopci bude stát můj statek. Chalupa — hm, zaslouží již nyní, aby ji zbořil. A toto haraburdí — všecko nestojí za fatku“.

Tomeš se rozhlédl po světnici, jako by chtěl svůj majetek kus po kusu odhadnouti. Bylo ho málo. Postel stará, zeleně natřená, truhla s červenými květy, stůl a dvě rozviklané židle. Na zdi „švarcvaldovky“, u kamen misník a za ním něco hliněného květovaného nádobí. Mezi okny visely dva obrazy červenou a černou barvou na skle malované a mezi nimi černý dřevěný kříž, vykládaný místo zlatých pásek — slamou. Jeden obraz představoval Matku Boží, druhý nejsvětější Trojici, na němž Bůh Otec málo připomínal tu všeobáhlou Lásku, objímající celý svět, nýbrž spíše se podobal rozzlobenému pánovi, který by rád celému světu poklepal záda. Než, za to Tomeš nemohl. Byla to chyba „umělce“, že se mu štětec tak šeredně smekl.

„O jen jednou všechny tři najednou!“ zdálo se Tomšovi býti věci důležitější, a proto si to ještě jednou opakoval. „A pak uvidíte — místo padrtí bude zde státí zámek, s něhož se budu na vás dívatí jako na pidi-mužíky!“

Nad komínem opět zaplakala Meluzina. Tomeš se ještě jednou po světnici plaše rozhlédl, pak otevřel pomalu dvěře a vyšel ven. Za chvíli ho bylo slyšet na půdě. Něčím tam šramotil, jako by otvíral nějakou skříň. Pak bylo zase ticho a za chvíli to klaplo, jako když dopadne víko u truhly. Snad tam má schované tajné poklady? — Kdož ví? Již se hraje zase po schodech dolů — uvidíme! Nese v ruce nějaký předmět a jde s ním tak opatrně, jako by to byl skutečný poklad. Jest to kniha, vázaná ve vepřové kůži a okovaná mosaznými spo-nami. —

Tomeš zasedl s knihou ke stolu u kamen. Ohlédl se po světnici, zdali se tam snad někdo za jeho nepřítomností nevloudil, pak se podíval na okna, na to na švarcvaldovky. „Tři čtvrtě na čtyry!“ zahuhlal a otevřel mosazné spony.

Než s domnělou knihou to vypadalo jinak. Byly to jen desky, v nichž byly uloženy tajné Tomšovy papíry. Začal se v nich hrabat. Objevilo se několik balíčků malých bílých a modrých lístků, pak nějaká stará švabachem tištěná knížka, a konečně velký nažloutlý a vícekrátě podlepený papír, který si Tomeš jako mapu rozložil na stůl a po-

šoupnuv čepici na stranu v něm se zahloubal. — Najednou se Tomšovi před očima setmělo, jako by byl někdo na okno hodil plachetku. Leknul se, zvednul hlavu.

V okně se objevil široký klobouk, pod ním široký obličej jako úplněk, široká ramena, na nich rozhalená vesta a košile, a když to Tomeš složil vše dohromady, bylo z toho poprsí ponocného Šimáka.

„Co to kutíš, Tomši?“ zavolal oknem Šimák, který byl chvíli Tomše pozoroval.

„Aby do toho! Viděl mne!“ zahučel Tomeš, shrábl papíry do desek a přistoupil k oknu.

„Hledal jsem v kalendáři, kdy bude letos sv. Martina“, vymlouval se pomateně Tomeš a vyzýval Šimáka, aby šel do světnice.

Mezi tím, co se Šimák od okna hnul, shrábl Tomeš desky a uschoval je v posteli pod peřinou. (Pokrač.)

DOPISY.

Ze Staré Boleslavi dne 24. prosince 1878.
(Poutě vůbec — Vznesený poutník — Slavnost sv. Václava — Letošní průvody do St. Boleslavi.)

Pout — jak divné a jak v divnosti té rozmanité city slovo to v lidech vzbudí! Jednomu jest učiněnou zeměžlučí, jiný „tuto hořkost za sladkost přijímá.“ (Přísl. 27, 6.) Řekněte je liberáloví a on se na vás podívá, jako na člověka, který darvinovskou osvětou dávno a dávno přemoženého zpátečnictví se drží. Bláznovství prý jest a šílenost, chtějí v našem, — osvětě, odpust — na opičácko převogtovaném století jen mysliti, nerku-li mluviti o poutech, nebo dokonce schvalovati je a raditi k nim. A za chvíli titěž panáčkové, co před slovem pout jako před Samielem se žehnali, hezky z čerstva uspořádají nějakou tu pout — chci říci: nějakou tu vlasteneckou vycházku, třeba do Kostnice, nebo na jiná jim svatá místa. Co sami činí, na jiných kárají, ovšem jen ve jménu svobody, arci té jejich svobody, podle které smí každý dělati co chce, ale běda tomu, kdo to dělá jinak, než oni. „Vidouce nevidí a slyšíce neslyší — skřípějíce zuby, zacpali uši svých.“ (Sk. 7, 56.) Nechceme se zde pouštětí v nějakou polemiku s nedozralými nedochůdčaty v hlubším myšlení, jakými naši liberálové obyčejně jsou; aniž na druhé straně jest to naším účelem, chtítí s theoretického stanoviska dovozovati oprávněnost, rozumnost ano s jistě stránky i potřebu poutí, mimo jiné, že vznesení mužové sv.

Církev*) o tom s dostátek pojednall. Ale jeden v našich dobách mocný faktor uvesti nezamělníme a faktorem tím jest skutečnost. Náš věk jest hotový nevěřící Tomáš, nechce věriti jen tomu co ohmatá, jenže nevěří obyčejně i pak, když již ohmatal, a Deharbe dobře povídá proč: „protože nechce“.**) „Nechcete-li věriti mně, skutkům věřte“.***) To předeslavše, stanovíme tuto proposici: „putovati na místa svatá, se svatým úmyslem, jest rozumné a člověka důstojné a spasitelné“. A tuto proposici hodláme dokázati ne z theorie ale z praxe, z udalostí, ze skutečnosti. Jsme na starobylém poutním místě v St. Boleslavi a máme tedy příležitost poutnický život trochu blíže poznati a všeliké jeho stránky i světlé i stinné, nebo i vlas má svůj stín; tedy jen z toho, co jsme u nás pozorovali, viděli a slyšeli, čerpati míníme a myslíme, že úplně stačí, uvedeme-li jak mnoho a jakých poutníků k nám přichází a jakého jsme pozorovali u poutníků ducha. — Majíce pak uváděti řadu poutníků, kteří letos zavítali k nám, chybili bychom, kdybychom nezačali se svým milovaným vrchním pastýřem. — Týž, jsa letos v červenci u nás na generální visitaci, slíbil, že jakmile mu starosti a práce, které Jej jako v kole mají, jen poněkud uvolí: za příkladem vznešených předchůdců svých sv. Vojtěcha, Arnošta z Pardubic, Chlumčanského, pouť do St. Boleslavi vykoná. A Jemu blahonosný, nám pak přešťastný den ten vzešel 7. prosince. Věděli jsme kolik dní napřed o Jeho příchodu, který na 7. hodinu večerní byl ohlášen, což jsme také lidu s kazatelnou ohlásili. Veškeren lid se těšil, jak vroucně uvítá svého milového pastýře, ale hohužel bylo v oznamovacím listu podotčeno, že Jeho Eminence výslovně si přeje, aby žádné okázalé uvítání místa nemělo, že přichází jako prostý poutník a že by se tedy ovace s cílem cesty Jeho nesrovnávala.

Nemůžeme toho tajiti, že toto přání působilo lítost lidu, který chystaje se na skvělou illuminaci noc v den proměnění chtěl, aby viděl tvář milového arcipastýře svého. Neboť visitační cesta Jeho Eminence byla vítězným triumfem, v které rázem srdcí všech si dobyl a nejsme kvapni tvrditi mnoho řekneme-li, že žádný vojenský vůdce, byť půl světa byl dobyl, s takovou upřímnou vroucností vítán nebývá. Proč? Vzpomínáme slov

muže ve Francii slavného (Viktor Hugo), který se pronesl: „Koule z děla uletí za sekundu 4 tisíce stop, světlo pak za sekundu pronikne 42 tisíc mil; taková jest převaha Ježíše Krista nad Napoleonem.“ Analogii k našemu tvrzení udělej si každý sám.

Bila sedmá hodina večerní dne 7. prosince, kdy Jeho Eminence před proboštsví přijel. Staroslavná kapitola, duchovenstvo Brandýsské a Boleslavské uvítalo svého vrchního pastýře a vdp. probošt prál Jeho Eminenci hojného požehnání s nebes pro tuto pouť. Druhého dne zavítal do Staré Boleslavi jiný vznešený poutník a dávný přítel Jeho Eminence Vinořský pan hrabě Ot. Černín. Před 10. vyšel průvod z proboštsví do kostela Panny Marie, kde vdp. kanovník Breischl měl řeč, v níž s dogmatické stránky pojednával o neposkrvněném počtu Marie Panny, načež Jeho Eminence slavnou pontifikální maši sv. sloužil. Čestnou assistenci konali vdpp. kanovníci Slavíček z Brandýsa a Srdínko z Prahy sem zavítavši.

Jsme sice zvyklí vidati v našem rozsáhlém chrámu Páně důrazné mačkanice, ale takové tlačence, jaká toho dne panovala, jsme přece neviděli. Po službách Božích přijal Jeho Eminence deputaci města Brandýsa s purkmistrem v čele a po odpoledních službách Božích šel navštívit našeho staříčkého pana děkana. Sotva pak vyšel na náměstí, sběhly se k němu školní děti a zlíbavše mu ruce, nedaly jinak, nežli že jej na děkanství dovedou a Jeho Eminence dovolil jim klusati vedle něho. Ač se jim to vymlouvalo, přece ubožata doufaly do poslední chvíle, že Jeho Eminence zase jako o visitaci do školy k nim zavítá. „A kdy zase bude visitace?“ ptaly se mne druhého dne. „To již budete veliké,“ dostaly v odpověď a děti se daly do nářku a žádné nechtělo býti velikým. Jestli kde Jeho Eminence srdce dítek zcela si získal, stalo se to u nás. Utěchou jim bylo, když se jim řeklo, že na konec roku pan vikář přijde a že to bude J. E. panu kardinálovi psáti, jak budou uměti. Teď mají děti, které třeba jen maličkost v odpovědi dlužny zůstanou, náramný strach, aby se to pan vikář nedozvěděl a do Prahy nepsal. Šťastné, přešťastné děti! ne z bázně před trestem, aniž z lásky hmotnými dobrodiními vynucené, ale z té nejčistší lásky k vrchnímu pastýři svému jsou každého hnutí poslušny a bojí se ztratiti Jeho lásku. Jeho Eminence mluvil s nimi, tázal se jich a děti celé šťastné obskakovaly jej kolkolem — skupení to i Titianova štětce hodné! K šesté hodině odejel vznešený host a chvíli na to

*) Na př. Augustin Epistola 137, ad cler. et pop. Hipp. nejnověji o poutích pojednal Vinterim Denkwürdigkeiten IV. B. I. Th. S. 610 sf.

**) Erklärung des kath. Katechismus I. S. 25.

***) „u“ 10, 31.

zvony, klekání zvonící, srdce rozrývajícím akordem „as moll“ žalovaly celému vůkolí, že nesměly ani přivítati ani „s Bohem“ dáti vznešenému poutníku, jež brzy uvítati byly prorokovaly. (Viz „Blah.“ 1878 č. 21.)

Několik neděl před tím připutoval sem jiný poutník, který celé vůkolí za sebou potáhl, známý, upřímný vlastenec a zvláště na poli dějepisném výmluvný kazatel J. Kř. Votka. Přišel před sv. Václavem, aby na tento svátek a neděli hned na to druhého dne padající měl čtyry historická kázání o největším dobrodinci Čechie, slaveném Karlu IV. Netřeba, abychom do podrobnosti uváděli zajímavý obsah jeho řečí, odkazující jednak na spis o Karlu IV. od téhož řečníka kat. tisk. spolkem vydávaný, jednak předpokládající, že v našich dnech sláva Karlova všude byla hlášána a my o něco odjinud již známé, тутam zavádíce, nechceme se státi rozvlácnými. Důst. p. řečník zvláště před oči stavěl blahodárnou činnost Karlovu, kterou v St. Boleslavi a okolí rozvíjel; jmenoval památky, které Karel IV. tu i v okolí zanechal, o zašlých se zmínil, méně známé vyznačil, neznámé nám známými činil. Zřejmě vytkl, kterak Karel IV. se slavným Arnoštem z Pardubic sem ku hrobu sv. Václava putoval, hrad Boleslavský opravil, kostel nadal. — To činil nejslavnější král český, jehožto sláva bude mezi námi stále v květu, dokud jeden český jazyk sebou hýbatí a jedno srdce české bítí bude.*)

*) Budiž nám dovolen malý ale v našich rozháraných dnech, nesvornosti plných, důležitý aforismus. Náš rok abych se známým vlastencem řekl „slavně slavil slávu slavného Karla“ a uenajde se tuším ani jediný liberál, který by se odvážil jej haněti, ano ani v líčení dějin českých prohaný Schlosser nemůže mu, k Čechám hledíc, než starostlivou péči a lásku k českému národu vytknouti (Weltgeschichte VII. S. 100. sf. 2. Ausg. 1872) Vzpomínám slov jednoho dosud žijícího Čecha, jehožto jméno proto neuvedu, který čta vyzvání ku sbírkám na Žižkův pomník řekl: „Nač třeba stavěti Žižkovi zvláštní pomník? Kročte po vlastní naší k severu nebo k jihu, k západu nebo k východu a každá druhá, třetí zřícenina je pomníkem, který si Žižka sám postavil.“ — Daleko jsme toho, pochybovati o vojenské slávě Žižkově, jakož i o zásluze jeho o vojenství, ale že ta sláva na útraty Čech drazce vykoupena byla, to nám neupře žádný, kdo jen přečetl Palackého Děj. n. č. díl III. část. 2. člán. 3. a 4. — A nyní si postavme vedle sebe Žižku a Karla. Karel tvořil, Žižka bořil, oba měli na srdci blaho lidu českého jenže první silou ducha povznesti jej hleděl, druhý silou hmotnou. A proto jak dalece převáží síla ducha sílu hmoty, tak dalece převáží Karel Žižku. A ten náš slavný král byl zbožným poutníkem, a poutní cesta vznešeného krále sem do Staré Boleslavi tak velikou důkaznost pro tvrzení naše do sebe má, jak velikou váhu chová vznešenost Karlova. Přál-li si otec jeho Jan Lucemburský, aby národ český měl

Jak úchvatně a s jakým úspěchem řečník mluvil, toho byly důkazem nabitě kostely. Vzdálenější již o 3. hodině ranní putovali k Boleslavi, aby ranní řeči nezmeškali a mnozí z domácích lenochů, kteří na kázání ani bílými vranami nebývají, byli mezi prvními v kostele. Jest si jen přát, aby vys. důst. kapitola ještě vícekrát připravila nám takovou pochoutku, jakou jsme měli o letošních hodech Svatováclavských.

A nyní čas zmíniti se o celých průvodech čili processích, které zavítávají k nám, a které k nám zavítaly zvláště letos. Nebudíž mi vyloženo ve zlé předeslání následující: Stará Boleslav není žádným průmyslným městem; jsou tu dosti špatná pole, místy vlastně čirý písek, který Labe, na Nil si hrající, při své jarní návštěvě polím zanechá a ta pole jsou vlastním zřídlem živobytí Boleslavanů. Bývá tu tedy ticho jako na vesnici, ač jsme v kategorii městysů. Ale od Svatodušních svátků počínají až do sv. Václava bys v neděli a ve svátek Boleslav nepoznal; myslil bys, že to malá Praha — toť právě čas poutí. Den před i na svátek, nebo i neděli samu, ze všech stran zaznívá zpěv dojemných Marianských písní, zhusta i hudbou provázených. Každý průvod nejprve skrze ambity chrám Matky Boží obejde, pak do kostela vchází a před oltářem pokleknuv se modlí. Pak konává pobožnost křížové cesty. Jest to věru dojemné podívání na poutníky v pravdě zbožné, z nichž přemnohý po způsobu východňanů čelem půdy se dotýká a pak ji líbá. Některé průvody napřed také do chrámu sv. Václava zabočí a zde na místě, krví svatého knížete našeho skropeném, pobožnost svou vykonavše, pak teprve „Čechů Palladium“ navštívit spejí.

Rozumí se samo sebou, že poutníci zde konávají správu Boží, k čemuž mají příležitosti s důstatek. Vůkolní duchovní, neunavňý a neunavitelný seminář Pražský a vys. důst. kapitola výdatnou jsou posilou. Sedáváme 7—8 ano i více hodin ve zpovědnících a budiž zde zvláště výtčeno, že sedmasedmdesátiletý kmet kanovník strážce vdp. Mikoláš Schmid jest tam prvním a posledním. Netřeba připomínati, že vyjma oba papežské, žádné rezervaty zde nevážou.

Chrám Matky Boží bývá do pozdní noci

jen jeden krk, aby mohl jej jednou ranou sraziti, „byla Karlovi láska k českému národu jedinou jeho náruživostí“ (Pal. I. c. II, 2, str. 6.) Karel IV. také nepotřebuje pomníku zvláštního, on si postavil ne jediný pomník sám, ovšem naproti Žižkovi způsobem pozitivním. My stavíme je zde proto vedle sebe, aby setřena byla mlha s očí celé strany v národě našem, která sice Karla ctí, ale Žižku zbožňuje.

otevřen. Dojemné jest, když se všichni hudebníci již po uzavření chrámu před tímto sejdou a zpěv poutníků kolem dokola se skupivších provázejí; za tiché noci bývá to velmi daleko slyšeti. Druhého dne pak jest chrám Marie Panny dřív než slunce vstane otevřen a zbožnými poutníky nabit. Poněvadž není možno, aby se u mřížek podávalo, přijímají poutníci nejsvět. Tělo Páně, klečíce dvěma řadama od hlavního oltáře až ku dveřím; v předchozích letech posluhovalo prý se nejsv. Svátostí pro nesmírný nával dokonce i v ambitech.

Vzdálenější poutníci hned dopoledne, bližší až odpoledne pak se ubírají domů zpět. Kdo kus srdce má a ne kámen v prsou místo něho, tomu při odchodu oko se zarosí; my alespoň jsme ještě neviděli poutníka ze chrámu Mariánského odcházeti se smíchem na rtech, ale tisíce jsme viděli odcházeti se slzami v očích.

Již ale čas přikročiti ku vyjmenování průvodů, které letos St. Boleslav navštívily. Jmenovati je budeme po pořádku, jak za sebou přicházely a ony průvody, které s knězem přišly, hvězdičkou poznamenejme:

V neděli I. v květnu: z Bezna. V 2. svátek svatodušní: ze Dřís a z Čáslavi. V 2. neděli po sv. Duchu: z Vepřku.* Na den sv. ap. Petra a Pavla: z Bečvár, ze Zásmyk, ze Svojsic, z Česk. Brodu, z Prahy od sv. Josefa, z Dobřichova, z Kostelní Lhoty, z Plaňan, ze Škrámníku*, z Chrástky, z Klobouč, z Votic, z Hostína, z Ješovsi, z Břevnova, z Horoměřic, z Měl, z Mochova*, z Netřic. O slavnosti Navštívení Marie Panny: z Kmetňovsi, z Dáblíc, z Kojetic, z Lobkovic, z Hoř. Slivna, z Citova, z Beřkovic, z Klecan, z Žďanic, z Řepína, z Loučeně, z Velvar, z Kovanic, z Vodolky, z Vrutic, z Dolního Slivna, z Noutonic, z Krp, ze Mšena, z Chvatěrub, z Roudnice, z Černého Kostelce, z Vysokého, z Mukařova, z Měcholup, z Říčan, z Chval, ze Sadecké, z Velenky, z Poděbrad, z Čechelic, z Roztok, z Koloděj*, z Kouřimi, z Libeznic*, z Bříství*. V oktáv Navšt. Marie Panny: z Velkých Popovic, z Jazlovic, ze Sluh. O slavnosti Nanebevzetí M. P.: z Turnova, z Michle*, z Vršovic, z Horek, ze Zábore, z Česlic, z Prahy od sv. Tomáše, z Labského Kostelce*, z Lysé, z Bubenče. V oktáv Nanebevz. b. M. P.: z Mělníka*, z Nymburka. O slavnosti Narození Marie Panny: z Bousova, z Bystrice, z Jirčan, z Libáně, z Luštěnic, z Podjiří, z Vtelna, z Kostomlat, ze Sušna, z Mladé Boleslavi, z Nemeslovic, z Podolí a Smíchova, z Křížk. Kostelce, z Pyšle, ze Slíchova,

z Kostel. Hlavna*, ze Záp*, z Všetat, z Čelákovic**, z Předměřic*. Vyjmenovali jsme všechny? — Nechceme toho tvrditi, my jmenovali jen co jsme pozorovali a lehká to věc, že některý průvod našim zrakům ušel. Síla průvodů jest rozličná a těžko ji udati: průvody čítající sta hlav jsou nám obyčejné. Ještě se zmíníme o některých průvodech zvlášť. Čáslavští chodí sem již as 150 let, věrni zaslíbení svých praotců, kteří před tolika lety sem putovávati slibili, rovněž tak i Roudničtí, Mělničtí měli do posledních let v rozpočtu obecních výloh i částku na vystrojení průvodu poutního do St. Boleslavi; nová éra vydání to škrtla, Nymburští mívají sebou malé hošíky v kostumech staročeských sedláků a tak by se mnoho dalo říci.

Poslední ještě dovolíme si zodpovídati otázku: „a co to za lid k vám chodí?“ Řekneme: český lid a to takový, jaký jest: z vesnic vesnický, z měst městský. Setkáš se tu se sedláky a měšťáky, nádeníky i pány, sprostáčky i doktory, jest tu pestrá směsice všech stavů i věků. „Kdo pak nyní chodí na pouté“ řekne snad některý přemoudrý panáček, který šťastně půl třetí školy proběhl, „jen ten sprostý lid.“ Dovolujeme si učiniti jemu pozvání, aby přišel se podívat. Nepotřebuje sebou ničeho, jen zdravé smysly — aby se o nepravdě svého tvrzení přesvědčil. Ano i ve všední dny letní může tu velmi často zastihnouti povozy pražské i vůkolní, any stojí před chrámem Mariánským, co zatím panstvo v něm každoroční pobožnost svou koná.

Ale ono se na poutích mnoho zlého tropí, domácnost se zanedbává, k čemuž my ještě se šťastně zapomenutým Alfonsem Šťastným dodáváme: a o výdělek se člověk zkrátí. Samé to tisíckrát činěné a tisícráte vyvrácené námítky. Máme právo, žádati důkazu, že „mnoho zlého na poutích se natropí“, ale máme jistotu, že uvede-li se nám nějaké faktum za důkaz, bude to jen faktum nějaké, faktum jednotlivé, co ze sta, z tisíce poutníků jednotlivec učinil. Pak ale máme právo odvěti, že toto faktum mezi stem neb tisícem jednotlivé, má váhu jen jako 1:100:1000 a konec koncem proti nám jednotlivé faktum takové ani jako jednička váhy nemá, protože my špatnost na poutích tak dobře zavrhujeme, jako naši odpůrcové. „Že se zanedbá domácnost a výdělek“ — tak si považme, jak najednou do nich vjelo anglické „čas jsou peníze!“ Milí páni, vy spíte, vy si dokonce přiležíte, vy chodíte do hospod a divadel, na národní slavnosti, a nevíte že

tím zanedbáváte domácnosti i výdělek? S podobnou lehkostí lze nám všechny jiné námitky vyrátiti. Již pak opouštějice pole obrany, díme: „Chceš-li krátce a dobře věděti a znáti ovoce poutí, tu na dvojí tě odkazují: budeš-li věřiti slovům, přečti si slova sv. Augustina v Řehákově Encyklopedii pod titulem „poutě,“ aneb vzbud pravý úmysl a přijď jako poutník a přesvědčíš se. Kdyby směli zpovědníci mluvit, sta a tisíce by podali dokladů, co na poutích se křivd vyrovná, škod napravi, nepřátelství setře, svatých úmyslů učiní, které by sotva kde jinde pojaty byly.

Horský.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra o slavnosti *Zjevení Páně* či sv. tří králů bude J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti v metropolitním chrámě u sv. Víta na hradě v 11 hod. pontifikální mši sv.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 5. do 9. ledna u sv. Ducha, od 10. do 14. t. m. v cis. král. dvorní kapli na hradě, od 15. do 19. u Křižovníků.

— Za minulých hodů vánočních bylo v Praze u příležitosti vánočního stromku a koledy poděleno šatstvem 2000 chudých dítek. — *Jesličky* vystaveny jsou v chrámech Páně: u sv. Apolináře, na Karlově, u Kapucínů na Hradčanech a u sv. Josefa na Poříčí.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v provincii 122 chudé křesťany z pražských nemocnic a umrlích kaplí, za celý rok 1610 osob; z těch připadá na Prahu 124, na venkov 1454, na Moravu a Rakousy po 5, na Slezsko 1, Halíč 2, Uhry 6, Prusko 3, Ameriku 1, a neznámých bylo 9 osob. Při tak velkém vydání na rakve a rubáše přijme spolek rád nové členy a dobrodince, jenž 10 krejcarů měsíčně přispívají; kdoby tento dobročinný spolek podporovati chtěl, necht se osobně neb písemně ohlásí u horlivého jednatele spolku d. p. Jana Havlí, faráře u sv. Haštala.

Z Vídně. (Rak. příslušnictví. Chudinství.) Dle zákona ze dne 7. května 1874. musí všechny osoby, které v státu nějaký veřejný úřad zastávají, tudíž i duchovní, míti občanské právo rakouské. Musí se tedy vždy při osazování míst duchovního správce, ano i kooperatora zákon tento zachovávat, a kněz, který není příslušníkem rakouským, musí o nabytí občanského práva se postarati. Zákon však nepůsobí zpět; jest tedy s podivením, že se žádá od duchovních správců, aby i po pětadvacetileté úřední působ-

nosti rakouským právem občanským se vykázali. Redemptoristům z Německa přibývším je mimo mši sv. každý církevní úkon přísně zapověděn. Chudí školní bratři, kteří tak zdárně působí, museli si zakoupiti příslušnictví ohromnou sumou peněz; kdežto herci, necht přijdou odkudkoli, beze všeho vystupují, musí missionáři před počtím sv. missií domovským právem se vykázati. Dostí jest profesorů a paedagogů, samých cizozemců, kteří požívají sice rakouského státního občanství, však smýšlením, jež netají, nejsou Rakušany. Co se týče chudinství ve Vídni, je v přesmrtném stavu. Po mnohých pokusech a změnách neví si magistrát rady. Fond chudých je téměř vyčerpán, příspěvky jsou skrovné a nad to jest při správě chudých mnoho úředníků, jichž služné mnoho tisíc pohlčí. Pokud byl farní ústav pro chudé, obstarali členové obce všechny záležitosti bezplatně; byloť to čestné. Příjmy byly hojnější, správa peněz jednodušší, rozumnější a fondu prospěšnější než nyní. Ovšem tím trpí nejvíce chudí. Obročníci, sirotci a jiní musí čekatí aspoň 3 měsíce na uprázdnění měsíčních obrocí, což dříve se ve 4 týdnech dalo. V této nesnazi usnesla se obecní rada ve svém posledním sezení požádati kn. arcibiskupský ordinariát, aby peníze z pokladnic všech vídeňských chrámů opět fondu chudých připadly. Jak očekávati lze, žádosti této se nevyhoví. Neboť peníze ve chrámech sebrané byly vždy dobrovolnou obětí věřících na chrámy a jen jednou byly násilně účelu odcizeny a pro chudé vynaloženy.

Z Poznaně. (Množící se nedostatek kněží vlivem kulturního boje.) Z 818 kněží na počátku r. 1874 v arcidiecési Hnězdo-Poznaňské působivších zbylo ku konci r. min. 619, ku kterým ovšem se městští faráři nepočítají. Během minulého roku zemřelo opět 20 duchovních. Před rokem bylo tam 79 uprázdněných far, k nimž ještě 6 jiných, nyní s jinými obcemi spojených, připočísti dlužno; nyní jest jich již 90 či vlastně 97, kdežto celá arcidiecése celkem 555 far má. 150.000 duší je osiřelých. Na severu je 7 milů dlouhá a 3 míle široká krajina bez kněze; podobně na braniborské hranici; v jihovýchodní provincii nalezneš místa plochou 4 až 10 čtv. milů a ani jednoho duchovního správce. V okolí Kustrína jsou 3 fary osiřelé, 3 nemocnými kněžími spravovány; oněch osiřelých správcův pro přestoupení paragrafů kazatelských úpějí v žaláři, na rok a 5 měsíců odsouzení jsouce. Není tudy s podivením, že se přestupky a zločiny v úžasně míře množí. K tomu vy-

hlídá bída ze všech koutů, tak že jen víra brání lidu, aby houfně k sociální demokracii nepřecházel a naději v lepší časy na revoluci nevzkládal.

Ze Švédska. (Papež a švédský král). Sv. Otec zaslal před krátkou dobou králi švédskému Oskarovi diplom čestného členství společnosti „Arcadi Romani.“ Tato společnost jest vlastně akademií věd a umění; byla r. 1669 v Římě založena za tím účelem, aby podporovala za pobytu v Římě počatá literární a vědecká bádání královny Kristiny, dcery krále Gustava Adolfa. Za odznak má společnost tato vavřínem ovitou flétnu Pannu. Každý člen obdrží při vstoupení nové jméno; králi Oskarovi dané jest Poliandro Samio. Z králů švédských byli již členy této učené společnosti Gustav III. nazvaný Annassandro Cheromo, a Karel XII. nazvaný Arlifilo Maratonio.

Z Belgie. (Rodičům, jichž synové na universitu jíti mají). „Étudiant catholique,“ v belgickém městě Gentu vycházející list katolických studujících, přinesl v září lonského roku zprávu ze studentského života, kterou i my zde uvádíme, abychom pobádali rodiče, jichž synové na universitách studují, aby je přiměli ku přistupování ku katolickým spolkům. V Belgii jsou t. z. úřední (liberální) university (v Brusselu, Gentu) a „svobodné katolické“ — státem nepodporované, ale též nezávislé (v Lovani a Lutti- chu). Jak mnohým nebezpečím jsou mladíci na úředních universitách studující vydáni, ukazuje mimo jiné následující případ, o kterém svrchu jmenovaný orgán studujících zprávu podává. Píše: Mladý studující z Brasilie byl poslán od svých křesťanských smýšlejících rodičů na universitu Gentskou. Zachvácen nemocí, v které žádné naděje na uzdravení neměl, zemřel bez sv. svátostí, bez kněze, ošetřován dvěma „přátely,“ kteří starostlivě od něho vše vzdalovali, co by jej upomínalo na jeho stav a budoucnost, které se duše jeho obávati musela. Obadva ošetřovatelé nemocného byli jeho krajany a oznámili křesťanským přátelům jeho, že jich návštěvy na smrt nemocnému obtížné jsou, jim pak žeby ze strany policie mnohé nepřijemnosti dítí se mohly. Beze vši pochyby chtěli své liberální zásady prakticky prováděti a jmenem svobody svědomí přítele nutiti, aby to vše z mysli vypustil a všeho se zřekl, co by mu cestu na věčnost ulehčiti mohlo. Snad by se byl rád nešťastník sv. svátostmi byl posilnil. Však necht již nemocný vlastním pudem útěchy náboženství se zřekl, o čemž pochybujeme, aneb ať již

mu jeho ošetřovatelé pohoršlivým způsobem svobodu svědomí v nejrozhodnějším okamžiku života uloupili: jisto jest, že mladíci, kteří s vírou na naši universitu přicházejí, zde v neznabožství upadají a svým lichým zásadám i v hodině smrti věrnými zůstávají. Zajisté nebudou se ti, kteří si takto s životem svobodného myslitele zahrávali, před rodiči nešťastníka tím chlubit. Neboť jeho rodičové jsou horlivými katolíky a jeho matka velmi zbožnou. (Mrtvola nešťastníka byla bez věnce a beze všech náboženských odznaků na vůz vložena a na světském hřbitově pohřbena). Naším však čtenářům voláme: Pozor!

Ze Severní Ameriky. (Missie u Indiánů). V severozápadní Minnesotě žije prý as 8000 mírumilovných šipevských Indiánů, z nichž tři čtvrtiny vedou život kočovnický, jedna pak křesťanskou obec tvoří. Její duchovním byl po nějaký čas kněz z Krajiny Ignác Tomačin, který rejdy protestantských kazatelů násilím vypuzen, však na přimluvu biskupa Irelanda od vlády Washingtonské dovolení k návratu obdržel. Následkem osobního vyjednávání s ministrem Šurcem, ve kterém též Manitobab, pohlavár oněch Indiánů, Benediktiny prý ve Sv. Ludvíku vychovaný, účastenství měl, zřekl se svého místa ve prospěch Benediktinů. Tito vyslali tam P. Aloise Hermanuce, též Slovince, a dvě sestry svého řádu, kteří spojenými silami o vzkvétání té obce pracují.

Literární oznamovatel.

— „Hlasy katol. spolku tiskového“ Rok 1878. Číslo 6. a poslední: „Domkář mudrlant“. Obraz ze života venkovského. Nakreslil Eduard Brynych. Str. 74. Cena 24 kr.

— K přemnohým časopisům pedagogickým přidružil se nový: „Česká škola“. Časopis vychovatelský pro učitelstvo a přátele školství národního v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku. Redaktor: Vojtěch Kryšpín. Vydavatel: Jan V. Poklop. Bude vycházeti 1. a 15. dne každého měsíce. Předplácí se poštou ročně 2 zl. 20 kr.

— K časopisům hudebním přibyl: „Dablibor“. Časopis pro všechny odbory umění hudebního. Redaktor: V. J. Novotný, hud. spisovatel. Majetník a nakladatel: Fr. A. Urbánek, knihkupec. Bude vycházeti 1., 10. a 20. dne v měsíci. Předplácí se poštou ročně 4 zl. 40 kr.

— „Světobzor“ v čís. 52. roč. XII. (1878) přináší tato vyobrazení: Alois Jirásek. Anglické vojsko u tvrze Ali-Mušid. Poslední chvíle osouzenecovy. Návrat z Bosny. V úzkostech.

Připojen titul, obsah a seznam vyobrazení, jež obrázkový tento týdeník poručena činí. Literární část podávala zajisté zábavu rozmanitou a milou, prosou i veršem, část obrázková pak postavila „Světozor“ téměř na roveň s přednějšími ilustrovanými časopisy evropskými i může ročník tento zdobiti stůl každé rodiny, ať již sídlem jejím jest panský zámek nebo dům občanský. Předplatné činí na „Světozor“ pro Prahu na celý rok 8 zl. a s modní přílohou „Bazarem“ 12 zl., pro venkov s poštou na celý rok 9 zl. 50 kr. a s přílohou 14 zl. 50 kr. Za premie určeny jsou barvotiskové protiobrázky pařížské; Při snídani a Po snídani.

— *Časopis katol. duchovenstva*. Svazek VIII. Obsah. Římsko-slovanský rítus v Emanuélích. Dar vinism v palaentologii. Pastorační konference děk Švábenického. Krev mučovníků důkazem pravdy. — Kronika. — Literární oznamovatel. — Hlídky časopisů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Hubínek*, farář v Tuřanech, dne 20. pros. 1878 (nar. v Praze 2. srpna 1812, vysv. 7. srpna 1836);
 P. Vilém Jos. *Kabeš*, kněz ř. dominik., administr. fary u sv. Jiljí v Praze, dr. filos., arcib. notář, dne 3. ledna (nar. v Skalsku 14. dubna 1807, vysv. 20. pros. 1834.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Makač*, kapl. v Kvilicích, za admin. na Tuřanech;
 p. Vavřinec *Petermann*, farář u sv. Kateřiny, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

- Tuřany*, fara patron. nábož. fondu, od 23. pros. 1878.
 U sv. *Kateřiny*, fara patron. p. Filipa hrab. Kolovrata Krakovského, od 1. ledna.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Vítvar*, kazatel u Matky Boží, a
 p. Vác. *Kalaš*, první kaplan při katedrále v Hradci Králové, obdrželi právo synodalí.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Dvořák*, administrator, za faráře v Nebovicích;
 p. Vinc. *Schmid*, administ., za faráře v Kačerově;
 p. Ant. *Holub* za kaplana do Vejvanovic;
 p. Fr. *Sedláček*, kněz na odpoč. a spiritual ct. p. Voršílek v Kutné Hoře, za fundatistu ve Vilimově.

Rytina „*Svatý Jan Nepomucký*“, kterou jsme na oslavu letošního 150letého jubilea svatořečení bl. Jana z Nepomuku k tomuto číslu přiložiti slíbili, bude *přílohou čis. 2.*, které dne 15. t. m. vyjde.

Pozvání ku předplacení na ročník XXIX.

„*Blahověst*“ na nové devětadvacáté pouti své po vlastech českoslovanských l. P. 1879 bude opět přinášeti:

- I. Na neděle a svátky roku církevního homilie sv. otcův a učitelů církevních, krátká rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém;
  - II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické;
  - III. vzdělavatelné příběhy z života světcův a světic Božích, životopisy příkladných výtečnicků křesťanských, poučné obrazy z dějin církve katolické, obzvláště mezi národy slovanskými;
  - IV. zprávy o životě, působení a osadách misijnářův katolických;
  - V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému;
  - VI. povídky a obrazy z života, legendy, básně a písně;
  - VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
  - VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
  - IX. drobnosti z praktického života; námitky a útoky protivníků;
  - X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
  - XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.;
  - XII. osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých.
- Předplácí se v expedici, jak v čele t. listu udáno jest.
 „*Blahověst*“ přijímá též vhodné inseráty.

Vydává se
5., 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:

v kniž. arcib.

semináři,

č. 190—I.

Expedice:

v kněhupectví

B. Stýbla

na sv. Václavském ná-

městí č. 786—II.

Nedošlá čísla

reklamujte nejdéle
v městci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupech

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25).

Duchovní řeči k zákům středních škol.

V.

Neděle II. po Zjevení Páně.

Když Pán Ježíš od sv. Jana v Jordáně byl pokřtěn a od nebeského Otce za milovaného Syna prohlášen a oslaven, odebral se na poušť Karantanii u Jericha, aby modlitbou, rozjímáním a postem k veledůležitějšímu úřadu svému se připravil; zde pokoušen byl třikráte od zlého ducha. Když pak opět k Jordánu z poušti se navrátil, vydal Jan nové slavné svědectví o důstojnosti jeho messiášské. Na to přijal první učeníky a za několik dní odebral se s nimi i s matkou svou do Kany Galilejské, kamž na svatbu byl pozván a kdež i první zázrak učinil proměniv vodu ve víno — na důkaz božské moci své a z lásky k chudým svatebníkům; zázrakem tím utvrzení jsou učeníci ve víře v božství jeho. O této svatbě a prvním zázraku Páně vypravuje nám dnešní sv. evangelium. —

Pán Ježíš účastnil se hodů svatebních; toť jest mně pohnutkou, abych v této chvíli promluvil několik slov o *požívání dovolených radostí*. Ve jménu Páně.

Bůh ustálil ve světě nejvyšší moudrý rád, dle něhož jedna bytost druhé sloužiti má dílem k zachování, dílem k okrase života.

Všeliký tvor živý k radosti stvořen jest; — i červ v prachu raduje se ze svého žití, i květina kochá se v paprsku slunečním. Měl by tedy člověk, žije ve světě, kde vše radosti dýchá, beze vši radosti býti? Nikoliv, toť nemožné, toť bylo by proti řádu Božímu. Tak praví nám již rozum, že i člověk může sobě nevinné radosti dovo-

liti. — V přírodě panuje neustálá činnost; přece však ob čas nastane odpočinek; toť jest zima, v níž pole a lučiny čerstvé síly k nové činnosti sbírají. Bez tohoto odpočinku nebyla by země s to, nových plodů vydávati. Jak bujně pučí, kličí, zelená se vše po krátkém odpočinku na jaře; všude nový život povstává; jako v dílně pracuje vše ve dne v noci. I člověk tak stvořen jest, že časem odpočinku a zotavení potřebuje; lučistič, stále napnuté, buď povolí aneb praskne; rovněž i člověk stal by se k dalším pracem nestatečným, kdyby těžké jeho pořádku stejně na něm spočívalo — ale síly jeho nové nabudou podpory a nová chuť ku práci vzplane v něm, popřeje-li sobě odpočinku v obvyklém zaměstnání svém.

— I srdce lidské tak uspůsobeno jest, že vnímá radosti a po nich touží. Jak občerstvuje nás po několika dnech těžkého namáhání pouhá procházka; jak líbezně dojmá nás vůně krásných kvítků, zpěv pestrých ptáků; jak okouzluje nás pohled na hvězdnatou oblohu! A tato radost zmocňuje se nás ještě více, můžeme-li city a myšlenky své s důvěrným sdíletí přitelem. Proto stvořil dobrotivý Bůh tak krásný svět, aby člověk, nejprřednější jeho tvor, na něm se radovati mohl. Proto okrášlil Bůh svět nešíslnými vnadami pro zrak i sluch náš, bychom jich moudře užívali. — Tudiž příroda sama škýtá člověku podnět, aby časem radosti a zotavení sobě popřál; kdyby tomu tak nebylo, byl by Bůh svět a člověka jinak utvořil. — Člověk smí sobě radosti dopřáti. Tomu učí nás výslovně písmo sv. starého i nového Zákona. „Jest čas pláče a čas smíchu, čas kvílení a čas radování se“ (Kaz. 3, 4.), praví Kazatel. A opět dí: „Vesel se tedy mládenče v mládosti své;

ale věz, že ze všech těchto věcí Bůh tě souditi bude“ (Kaz. 11, 9). Moudrý Sirach praví: „Veselost srdce tat jest život člověka a poklad bez nedostatku svatosti; a plesání muže jest dlouhověký život“ (Sir. 30, 23.) A sv. apoštol Pavel napsal: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími“ (Řím 12, 15.) „Radujte se v Pánu vždycky; opět pravím, radujte se. Mírnost vaše známa buď všem lidem“ (Filip. 4, 4—5.)

Člověk smí sobě radosti dovoliti. To stvrdil Pán Ježíš sám vznešeným příkladem svým. Jako se účastnil svatby v Ká-ně Galilejské, tak užíval i v kruhu šlechet-né soubroty: Lazara, Marie a Marty či-stých radosti domácího života; nepohrdl ani stolem Šimona farisea, ač věděl, že pozval jej, aby na svaté povaze Jeho skvrnu na-lézt mohl. — Jest to tedy zcela bludný náhled domnívati se, že křesťanství všeli-kou radost a veselost zapovídá. Duch kře-šťanství není zádumčivý, on nemá v nená-visti veselou mysl a radostné naladění srdce; onť jest duchem lásky v každém ohledu; ano vyzývá nás i k radosti slovy: „Ra-dujte se“. — Jen nepřítel lidstva může býti odpůrcem radosti, ale duch Kristův není v něm. Právě zbožný křesťan jest vždy dobré mysli; neboť nevinnost srdce jeho a vědo-mí šlechetných skutků a věrně konaných povinností naplňují jej blažeností, kterouž mu svět dáti ani vzítí nemůže, a vlévá blažený poklid v tvář jeho.

I vy dr. j! smíte se radovati a pova-žuji za zbytečno, vás k tomu zvlášť po-vzbuzovati, ješto právě žijete v stáří, kte-réž jako k radosti jest stvořeno a více, než které jiné, vám ji poskytuje. — Avšak *výstrahy* ohledně užívání radosti jest potřebí všem, zvláště pak vám! Lze-li všeho do-brého a dovoleného zneužívat, platí to i o užívání radosti. O jak mnozí již nerozum-ným jich užíváním utrpěli škodu hmotnou, duševní i mravní, časnou i věčnou! Mnohý talent znamenitý tím zahynul, mnohý bo-hatec chudšasem se stal!

Vizte onoho *tuláka*! V roztrhaných ša-tech, plných nečistoty potuluje se, sotva jej nohy nesou. Konečně sbírá síly své a za-hýbá do známého domu, aby několik halé-řů, jež si žebrotou vydělal a hodným chu-dým odcizil, za bídný opoj utratil. Proud sprostých žertů plyne z úst jeho, až síla opoje překoná jazyk jeho. — Procitnuv ze sna, počíná obvyklé, nectné řemeslo své znova, a naskytá-li se mu příležitost, snad-ným způsobem přijíti ku jmění cizimu, ne-

zhrozí se jména „zloděj.“ Vězte, tento ne-šťastník jest synem vážených a druhdy zá-možných rodičů. On byl též, čím vy jste nyní, studujícím: výbornými vlohami byl nadán a po dlouhý čas okrasou ústavu; rodiče, učitelé a všichni šlechetní lidumi-lové se zalíbením hleděli naň. Již sněli o něm, budoucí to hvězdě na obzoru věd, do-brodinci spolubratři. A kterak se stalo, že tak nadějný druhdy mladík stal se povr-helem všech lépe smýšlejících? Rozkošnic-tvím! Nedovedl se v slušných radostech mír-niti a brzy dovolil sobě hříšných. Sotva že počal oddávati se rozkošem bez míry, již zanedbával studie, odpiral rodičům a učitelům povinné poslušnosti a úcty, zanedbá-val modlitbu a slovo Boží. Ke všem upří-mným napomenutím, káráním a výstrahám odpovídal buď potupným úsměvem aneb vzdorovitostí; konečně musel, aby kázeň a čest ústavu obhájena byla, jako nebezpečný z kruhu spolužáků svých vyloučen býti. Rodiče snažili se zde i onde jej zaměstnati, on však nevyhověl nikde; neboť nechtěl podrobiti se představeným svým a zřici se obvyklých, nedovolených radovánek a roz-koší. Bolestí a zármutkem zemřeli rodiče jeho. Promarniv dědictví své počal nynější nepořádný život, poněvadž se nenaučil, chleba poctivým způsobem sobě dobývati a později nechtěl k užitečnému zaměstnání se obrátiti. — Hrozíte se tohoto trudného obrazu? Jest vzat ze života, nevymyslíl jsem jej, ale jen nakreslil a i jména uvesti bych mohl.

Jiný ještě obraz ze života na doklad výpovědi, že užívání nedovolených radostí člověku k záhubě býti může. — Tamto potácí se starý, téměř osleplý muž podpí-raje se o hůl. Od domu k domu chodě prosí za kousek chleba, aby se nasýtil, za-šat, aby nahé tělo přikryl. Byl druhdy bo-hat, máje mnoho služebníků, častoval četné pochlebníky. Kterak se stalo, že nyní mi-lodary sám přijímati musí? Byl oddán po-žitbě, nemírným radovánkám, hříšným roz-košem. Za nedlouho již nestačila pokladna jeho, aby pokrýval i nadále stůl svůj ob-vyklými lahůdkami a vydával hojně peněz na záhubné hry. Obmezil se v domácnosti své nouzí jsa prinucen — leč pohříchu již pozdě. Konečně po mnohých změnách octl se v trapném postavení nynějším. Velice smutný, ale věrný to obraz, k němuž ka-ždý stav v poměrné míře příklady podává — na důkaz výroku našeho, že užívání roz-koší člověku k záhubě sloužiti může. Po-

něvadž tedy požívání radostí nebezpečné jest, ano i velmi záhubným státi se může, musíte m. j! prozřetelně sobě počínati! Buďte opatrní při volbě radovánek, nevoltež sobě takových, jimiž by ste vinu na svědomí své uvaliti mohli; požívejte dovolených mírně a v pravý čas! Buďtež skromní a s málem spokojeni! Řiďte se těmito pravidly, pak nebude vám ku škodě nižádná radost, ale síly vaše nabudou jí nové pomoci k další činnosti duševní. — Nezapomeňtež nikdy, že jest radost vyšší, než všeliké rozkoše pozemské, bez níž tyto žádné ceny nemají a srdce člověka ukojiti nemohou — a radost ta záleží v poklidu dobrého svědomí. Amen.

VI.

Neděle III. po Zjevení Páně.

Božská, vznešená jest nauka Kristova a již krásou svou a duchem lásky, jenž ji proniká, musela všechny soustavy náboženských bájí zvrhnouti. Ale smyslný člověk nižšího vzdělání, a neméně domýšlivý, předsudků plný a vzdělaností svou se honosící učenec židovský a pohanský potřebovali jiného ještě důkazu, že nauka ta s nebe vyšla: potřebovali zázraků.

Pán Ježíš se také takovými mimořádnými skutky, jež nikdo, leč Bůh a poslane Boží, činiti nemůže, skutečně pověřil jako poslanec Boží a tak nauce své poslední, jasnou pečet pravdy vtiskl. Jiný však ještě úmysl měl Pán Ježíš při zázracích svých: chtěl se vyšší, božskou mocí svou prokázati největším dobrodincem trpícího, nešťastného lidstva; a v pravdě celý jeho život jest nepřetržitá řada zázračných dobrodiní. I dnešní sv. evangelium vypravuje nám o dvou takovéhoto zázračných skutečích Kristových, o uzdravení malomocného a nemocného služebníka. — Rozjímejme m. j! v této hodině o obsahu dnešního sv. evangelia a uvažujme bedlivě o *obsaženém v něm naučení*.

Ukončiv Pán Ježíš proslulé kázání své na hoře sestoupil s hory; malomocný potkav se s ním klaněl se jemu řka: „Pane! chceš-li můžeš mě očistiti.“ — Nejhrůznější nemoc u východních národů bylo druhdy malomocenství. Nešťastník touto nemocí stížen byl na celém těle pokryt ohryznými vředy, stále se šířícími, až konečně jeden úd po druhém uhníval. Nemoc tato byla nezhojitelná a nákažlivá; nad to trapný stav nešťastníka ještě ztrpčen přísnými zákony, jimiž rozšíření toho moru za-

mezeno býti mělo. Malomocný musel totiž ze společnosti lidské se vzdáliti a všeho stýkání se s lidmi zdravými se střežiti; musel, aby od jiných snadno byl poznán, roztrhané roucho nositi a s odkrytou hlavou i zastřenými ústy choditi.

Spatřiv zdravého musel stanouti a zvolati, že malomocný jest a nečistý, aby nikdo k němu se nepřiblížil a dotknutím se nenakazil. A takovýto nešťastník blíže se k Pánu, pln víry a důvěry volá: „Pane! chceš-li, můžeš mě očistiti.“ Smiluj se nad mnou! Nemoha doufati v pomoc lidskou utíká se k božskému divotvorci! A Pán, smilovav se, pronáší nad ním slova útěchy: „Chci; buď čist! Jdi a ukaž se knězi a obětuj dar, který přikázal Mojžíš na svědectví jim.“ A prosebník okamžitě sprostěn jest neuhu svého.

M. j! malomocenství jest obrazem *hříchu*! Jako malomocný vyvržen byl ze společnosti lidské, tak vylučuje i nás hříchů z kruhu těch, kteří čistého jsou srdce a dědictví mají blaženosti nebeské. — Pouští, v níž výčitky svědomí a bázeň před věčným trestem znepokojují, jest hříšníku tato země, ať kdekoliv prodlévá; všude opuštěn jest a osamocen; nikde mu nekyne radost; měnící se barva jeho tváře, nejistý pohled, bázlivé chování se prozrazují jeho hřích. Blizkost jeho nevinným jest nebezpečná, snadno mohou se od něho nakaziti! Nikdo nemůže mu poskytnouti pomoci nebo úlevy. A co má činiti takovýto duševně nešťastný, aby nepropadl smrti věčné, aby opět přijat byl v obcování dítek Božích, aby radost a veselí navrátily se v zkormoucené srdce jeho? Totéž mu činiti jest, co činil malomocný ve sv. evangeliu. K Ježíši má jíti pln víry a důvěry; v pocitu lítosti má jej prositi: „Pane, pomoz! Smiluj se nad mnou! Očist mě!“ Pak s týmž pocitem má jíti ku knězi nového Zákona, aby z úst jeho slyšel slova milosti: „Budiž čist! odpouštějí se tobě hříchy tvé!“ — Slovy těmi nabývá očisty duše a naděje v blaženost věčnou; potom však ještě přinéstí má obět od kněze nařízenou t. j. vykonati má uložené pokání a k němu i dobrovolně připojiti skutky kající. M. ž! Kdykoliv urážíte Boha hříchem těžkým, upadáte v stav přeneblahý! O navratte se k Pánu Ježíši s vírou a důvěrou, lítostí a skroušeností — a jděte ku knězi nového Zákona, jenž od Pana Ježíše mocí jest obdařen, očistiti vás od malomocenství duše; svěťte se mu úplně a zjevte mu hříchy své. Onť ve jménu Ježíše Krista vyřkne nad vámi mocné slovo:

„Odpouštějí se tobě hříchové tvoji!“ — On, lékař duší vašich, poradí vám prostředky, jimiž by ste opětného pádu uchrániti se mohli! Jak blaze bude vám potom; pak opět bude radost nad vámi v nebesích a vy pocítíte ji v upokojeném svědomí svém. —

Když se přiblížil Pán Ježíš Kafarnau, vyšel mu pohanský setník vstříc. Tento stál nepochybně ve službě tetrarchy galilejského, Heróda; neboť Galilea neměla posádky římské. Přišel k Pánu prosí: „Pane, služebník můj leží doma šlakem poražený a zle se trápí!“ I dí mu Ježíš: „Já přijdu a uzdravím jej.“ A odpovídaje setník řekl: „Pane, nejsem hoden, abys všel pod střechu mou: ale toliko rei slovem a uzdraven bude služebník můj.“ Jeho veliká pokora, neobyčejná víra a důvěra v Pána, ač pohan byl, zalíbila se Spasiteli tak, že veřejně před zástupem setníka pochválil a odměnil řka: „Zajisté pravím vám, nenalezl jsem tak veliké viry v Izraeli. Pravím pak vám, že přijdou mnozí od východu i od západu a stoliti budou s Abrahamem a s Isákem a s Jakobem v království nebeském: synové pak království vyvrženi budou do temností zevnitřních: tamť bude pláč a skřípení zubů.“ I řekl Ježíš setníkovi: „Jdi a jakož jsi uvěřil, staniž se tobě!“ I uzdraven jest služebník v tu hodinu.

Pozorujte m. j! jak krásnou povahu projevil tu pohanský setník. Služebník neb otrok platil u pohanů za věc, kterou dle libosti buď kupovali neb prodávali; důstojnost člověka v něm byla zneuznána; onemocněl-li a nebylo-li naděje v uzdravení jeho, nakládáno s ním jako zvířetem. Nedíštní pánové ponechali jej smutnému jeho osudu a těšili se z toho, když rychlá smrt brzy je zbavila nákladu na ošetřování jeho; ano sami nezřídka i zabiti ho dali. — Avšak pohanský setník, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium, měl srdce lidské. Nejen že cítil soustrast s nemocným služebníkem svým, on zaň u Pána Ježíše i prosí. Jaký to krásný příklad! Jak mnohý křesťan jest tímto pohanem zahanben. Mnohý více soustrasti chová ku zvířeti, než k podřízenému sobě spolubratru; pokud tento službami svými mu prospívá, rád ho trpí; ochuraví-li však a k práci neschopným se stane, pak bez milosti vylučuje ho z domu svého, kdežto churavým zvířatům všemožnou péči a ošetření věnuje. Jak hnusně pohanské jest jednání takovýchto křesťanů, a jak v pravdě křesťanské jest chování se onoho setníka pohanského! Učte se m. j!

již nyní brátí vřelého účastenství v osudech bližních svých, a to cítem, slovy i skutky, abyste v pozdějším věku sil a prostředků svých hmotných tím větší dobročinností prokazovati se mohli! — Snad některý z vás pomyslí sobě: „Bože můj! kterak a co mohu já chudý student v nynějším postavení svém prokázati jiným dobroho?“

M. j! buď si kdokoliv, můžeš již nyní podati důkazy citlivého, šlechetného srdce a mnohé dobrodiní prokazovati bližnímu svému. Jsa ještě žákem, jako vy nyní, byl jsem druhdy svědkem pohnutlivé udalosti, která mě velmi dojala. Chudá vdova s třemi dítkami v bolestech a slzách pohřížená klečí před křížem u silnice, hledajíc útěchy a posily v modlitbě; starý vojn chatrným rouchem oděný s nohou dřevěnou jde kolem ní nesa kolovrátek, jímž vydělával sobě výživy. A on, sám žije almužnou, udělil ještě chudší vdově malý dárek a slza kanula po tváři jeho! Přál bych vám, abyste též byli svědky dojemného takového obrazu; dává vám důležité naučení: „Byť i chud jsa, můžeš ještě chudším dobře činiti.“

Zachovejte slova ta v srdci svém! Jste žáci; mnozí z vás žijí v lepších poměrech a mohou již nyní jiným dobrodiní prokazovati. Potkáte-li chudého, starého, churavého člověka, kterýž sám užívati se nemůže, poskytněte mu almužny dle možnosti; snad to bude málo, ale proň přece dobrodiním. Ostatně naskytá se vám dost příležitostí, abyste ctnost tuto na chudších spolužácích svých konali. Chudý žák mívá často trapné dny: neví sobě rady, neví pomoci; ostýchá se, s někým sděliti bídu svou. Snad může mu mnohý z vás v největší nouzi okamžité pomoci, aneb aspoň u rodičů a příbuzných svých zaň se přimluviti. Kdo můžeš, učiň tak, neb tím konáš skutek lásky křesťanské.

I vám milí jinochové! naskytá se tedy příležitost, abyste milosrdenství konali a podali důkazů šlechetného, soucitného srdce; čiňtež tak, pak v den soudu i odplatu za to přijmete; i za nejmenší dar, který dáváš nyní bratru svému chudému, odměnu vezmeš; pravíť Spasitel: „A kdokoliv dá nápoje jednomu z těchto nejmenších číši vody studené, toliko ve jménu učeníka, zajisté pravím vám, neztratí odplaty své“ (Mat. 10, 42.) Amen.

Dva kmeny.

Likt ungrån, som växa tillsammans i topp.
(Jak mladé stromy, které srůstají ve vrcholku.)
E. Tegnér: „Trithiofssaga“. IV.

Zda neviděl's dvou kmenů, pevných, přímých,
jak stojí v přítulnosti sloučení
zde *vedle sebe*? V jednom sevřeném
se urodivše spodu země krušné,
svých ochvojených větví zelenost
na vzájem vinou v husté náručí
co *bratři*, těsným svazkem sdružení,
ježž mocně tuží rámě zkorale.
Svých vyvýšených svrškův koruny
přihýbajíce kyvným náklonem
k milému celování, úsilím
pospolným nezhroženě na odpor
se staví platný — proti soptivým
lomozné bouře běsné nástrahám,
k mužnému odbíjení útokův,
ježž osudnou jim pěstí strojeny.

Mrak děsně nad hlavama rozestřen
jim těžký: černo-bělá úmoru
natáhnuv křídla měrným rozmachem,
nad širým krajem jima třepotá.
Již břitko duje ostrá vichřice,
ježž, jako s mícem, s haluzemi hrajíc,
při zhoubném bleskův, hromův průvodě
vše mrská drva, až ta, ve slzách
tonouce, promražena úpějí,
a v *různém* rozptýlení tříštěna
po teskném vůkol hvozdě klesají.

Leč *dva ty* kmeny, zdílným k sobě lnouce
bratrstvím, pevně stojí v základech,
a zpronděný ten náraz vichřice,
to bleskův, hromův hrotné zbouření
s tím bezpečnějším klidem snášejí,
čím více v podepření *strvalém*
ochrannou nacházejí oporu.

Hle, chomol dozuřil! Již visutý
jim nad hlavama oblouk mrakoty
rozpačen! šnato bouře klenutí,
a otevřeny brány blankytu! —

Když nato červánek zas večera
háj libá rozchodnými plameny;
když poklid noci obetkává obě
ta srdce snubná čarovných snů kruhem;
když v ranní úsvit zpěvným pozdravem
skřivánek vítá světlo „*východu*“,
i Jasoň s kovo-lesklou zápleží
dostoupil „svého kruhu“ nadhlaví, —
věst vážná šumem jejich bez mény
se proudí posvátně jim z utroby:
„Chcem věrní bratři státi pospolu,

podávajíce v důvěrnosti rukou
si jarých; — v nerozdvojný objemek
vinouce rámě chceme setrvať,
se tužit k moci . . . přimou ústřetou!“ — —
A jakož, na válčení s bouřemi
uvyklí jsouce, v pádu kořeny
své zakotvují mocně mocnější:
tak zdatnějšími stále silami
se tisknou k sobě v odboj s úspěchem,
povznášejíce slavně vrcholů
svých svěžích, vítězností věnčených.

* * *

Jak věrně *províjené* ndručí
ty oba tuží kmeny vzeptaté
podporným na vzájemnost přispěchem:
tak, tobě, *bratře* rodu *jednoho*,
nechť ruka živě v ruku vložena
upevní vazbu směrů srovnalých
i vůle neodvratně v trvalou
křepkosti hradbu! Čáckým příklonem
té družebnosti (jejíž úpona
mdlé skráně osvěžením ovine)
ti snáze bude, nad vše zápoly
v čas tísně, strážně ducha vznášeti,
žalnému srdci shledat úlevy.

Ten v *jednu smysl* připoj sblížený
zlatým ti bude zrnem bohatým,
ježž libě plane v světa trusinách;
ta slastná družnost věrné utroby
ti bude na přivadlém výkvětu
„zemského lahu tvého“ krůpějí
otavnou, jaká jiskrou třesnutou
se blyští na oživlém kalichu
v slunečném kmitu; budeť plápolavou
světloškou tobě, která, se stropu
za temné visíc noci, zjasňuje
pochybným krokům štědrě prostoru,
kdy všedním obzorem hled obmezen,
kdy setmělo se v chodbách života.
A kdežto ponoříš, jak do zrcadla,
se ve *přátelské* oko druhovo
(ježž, průhledno až ve hruď, odkryje
ti její tepot vroucí): v čistotě
neklamné ozáří se v duši tvé,
co vezde „ničím“ a co „podstatou“.

Tak *bratrství* ti v blahém souhlasu
buď oružím, ježž mocně zápasníka
chrabrého kryje plátví dvojitou;
tak ono spasným ti buď přidarem,
kanoucím s nebes k jemné ovlaze,
ježž ve zprahlém tom žití blaží mile
žehmáním dvojím — toho, kterýž dává,
i toho, jemuž dáno v přijatek.
A jakož v dobách — prázdných pružnoty
a vzletu, světem dusně živořících —

tím souhvězdím (i utkvělým, i skvělým) svou pookřídliš mysl sklácenou k čilému nadšení a k naději: tak jeho úsměch, mírem zářivý, posilně ukonejší rozpory křehkého srdce k něžným souzvukům, jichž dechem svatým vzrostou z krvavých ti boláv libo-dyšné růže plné: statnosti, odvahy a útěchy.

Fr. Doucha.

Různé zprávy z dějin církevních.

I.

Abbreviatoři slovou písaři (notáři, sekretáři) kanceláře papežské. Vyskytují se již na počátku 14. století. Papež Pavel II. (1464—71) odstranil je r. 1466 pro jejich úplatnost. Později byli opět zavedeni. Bývalo jich 72, z nichž 12 mělo důstojnost prelátskou, 22 byli kněží nižšího řádu, a ostatní osoby světské. Sněm Basilejský (1431—1443) ustanovil Eneáše Silvia (pozdější papež Pius II. 1458—64) ředitelem kanceláře s titulem „abbreviator major.“ Z jmenovaných papežů Pius II. vyhlásil r. 1462 kompaktáta za neplatná a výslovně zapověděl všem okolním biskupům, aby nesvětili Čechům kněží takových, kteří by vel. Svátost rozdávati chtěli pod obojí spůsobou. Pavel II. vydal 23. prosince 1466 klatbu proti Jiřímu, prohlásiv jej za bludaře královské koruny zbaveného nedbaje smířlivých slov Jošta, biskupa Vratislavského, kterýž dosvědčoval, že král Jiří (1458—71) není dobré radě nepřístupen a že z toho velická škoda všem katolíkům v koruně české vzejde.

Habešská církev. Krajina Habeš=Abysinie leží jižně od Egypta. Učení Kristovo hlásali v ní počátkem 4. stol. bratři Frumentius a Aedesius, kteří písmo svaté po aethiopsku v řeči „geez“ zvané vyložili. Prvním biskupem stal se Frumentius, vysvěcen byv r. 326 od sv. Athanasia Alexandrijského. Sídlel v hlavním městě Axumě maje titul metropolity a pozdravován jsa názvem: abbuna (otče). Spojení Habeše s patriarchátem Alexandrijským uvrhlo tamní církev v 6. stol. v blud monofysitský, t. j. učení o jedné toliko přirozenosti v osobě P. Ježíše, v kterémžto bludu přes všechny smírné pokusy 17. a 18. století dosud trvá. Křesťané v Habeši tvoří ostrůvek v moři muslimův, jimiž zcela obklopeni jsou. Zachovali dosud mnohé prastaré řady, jako: ponoření při křtu, bílá roucha křtěnců, podávání dítkám krve Páně, odmítání krve a zardoušeného (Sk. Ap. 15, 29.). Obřizka (i

dívek) jest předpis pouze lékařský a slavení soboty záleží v agapách (hody lásky) a přičasti. Při St. Zák. mají též podvrženou knihu Henoch nadepsanou. Uznávají toliko první tři sněmy obecné; Nicejský 325, Cařihradský 381 a Efezský 431. V malých kostelích nemají stolic, ale za to hole a berly k podpoře při dlouhé bohoslužbě, nemají soch ani krucifixů, jen obrazy a holé kříže. Kněží mohou jednou oženiti se. Nynější abbuna bydlí v Gondaru, ustanovuje ho monofysitský patriarcha Koptů.

Abbacomites = světští opatové. K úpadku kázně v klášteřích velice přičiňovali hrabata (comites) a válečníci, kteří za výtečné služby zeměpánu prokázané ustanoveni byli opaty v bohatých klášteřích. Přistěhovali se obyčejně se svými rodinami, spoluválečníky a lovei, tichými jindy chodbami klášterními zavznívaly zpěvy světské při hostinách a jiných radovánkách. Žalostný tento zlořád zavládl najmě v posledních časech dynastie Merovingův, v 7. a 8. století.

Bonifanti, z lat. boni infantes, hodní hoši; jinak se nazývali innocentes t. j. nevinní. Byli to školáci počtem 12 ustanoveni ke zpěvům církevním a k říkání žalmů v chrámě sv. Vítském. Tito „bonifanti“ ode dávna chodili v den Mladátek (28. prosince) do kláštera Břevnovského, kdež se jim v ten den jakési občerstvení podávalo. Avšak při té příležitosti bývali Bonifanti za časté provázení od velkého počtu jiných osob; tak zejména chodili toho dne někteří kanovníci a jiní duchovní Pražští s množstvím lidu obecného do kláštera Břevnovského a sami majíce obličej k nepoznání pobarvené po klášteře sem a tam běhali, šaty mnichův trhající, nádoby rozličné roztloukli, mnichům láli, ano je i bili, kené z kláštera s sebou odvedli a mnohé jiné věci pobravše navrátiti jich více nechtěli. K rozkazu papeže Řehoře IX. (1227—1241) přijel roku 1234 biskup Míšenský do Prahy, a spůsobil, že nepěkný onen obyčej byl naprosto zrušen. Bonifantům platil za to opat Břevnovský každoročně čtvrt hřivny stříbra o štědrém večeru. Kanovník Eberhard roku 1259 učinil nadání na výživu jejich. (Sr. Borový: Dějiny diecése Pražské, str. 103. 104. 146.)

Konvršové. Hlavně od 10. stol. shledáváme v klášteřích rozdíl mezi kněžími a nekněžími. Kněží se zabývali pěstováním vědy posvátné i světských vědomostí, vyučováním a vychováváním mládeže, hlásáním slova Božího, zpovídáním a jinou výpomocí při

správě duchovní; odtud až dosaváde se v Čechách nachází velký počet farních osad, jichž duchovní správa řeholníků jest svěřená. Někneží zas hmotné potřeby na starosti měli; obdělávali pole, zakládali vinice a zahrady, provozovali řemesla a umění. Tito nekneží jmenují se jinak bratři laikové (laos, slovo řecké, znamená věřící lid, lat. plebs. z něhož plebán = farář) aneb *konvršové*, z lat. slova *conversi*, kajcníci: ježto mnozí lidé světské za tím účelem do klášterů vstupovali, aby tam pokání za své hříchy činili, (Borový: Děj. diec. Pr. str. 158.) Konvrš tvořeno jest z *conversus* jako krchov z Kirchhof (Gebauer: Hláskosloví jazyka českého str. 83.) Kněží bývali oslovováni *patres* (otcové), nekneží *fratres* (bratři). Rád Vallumbrosiánů, založený Janem Qualbertem v údolí apenninském „vallis umbrosa“ roku 1038, byl první ze všech řeholí, jenž bratry laiky k opatření časných věcí pro klášter přijímal, aby kněží slib mlčivosti a strohé klauzury zachovávat mohli.

Arcipříst. Země česká k vůli církevní správě rozdělena byla v okresy, které se rovnaly župám. Duchovní představený takového okresu nazýval se archipresbyter = arcipříst neb arciděkan, arcijahem. Okres takový slul archidiakonát. V Čechách uvádí se jich jedenáct. Obvykle byli arcipřísti ustanovováni z kanovníků Pražských. Nyní jest název „arciděkan“ pouhým čestným titulem (arcid. Plzeňský, Kutnohorský atd.). Názvy: archidiakon a archipresbyter pocházejí již ze čtvrtého století. Více o tom viz Borového: Děj. diec. Pr. str. 147).

Oblati (obětovanci). Sluli tak řeholníci, jež rodičové některému klášteru zasílili čili obětovali již v útlém věku dětském. Takoví byli v kláštere vychováni a nesměli vystoupiti. (Borový: Děj. diec. Pr. str. 159.)

Dějinný význam islamu. Náboženství Muhammedem ze židovství, křesťanství a arabského pohanství utvořené jmenuje se islam, kteréžto slovo „úplné se odevzdání do vůle boží“ znamená. Vyznáváce islamu slove muslim = odevzdávající se Bohu; z muslim utvořili Peršané a Turkové „musulman“, moslemín. Islam má v dějinách náboženských význam záporný i kladný. Církev i stát na východě dospěly za Muhammeda († 632) k bolestné rozmařilosti a zkaženosti. Pozbyly vsí síly a důrazu, aby opřítí se mohly novému arabskému náboženství, které mocí neodolatelnou zaplavilo v letech 633—51 Syrii, Palestinu, Egypt. Persii, r. 707 sev. Afriku, 711 Hispanii.

Dvakráte 669—676 a 717—718 obléhali Arabové Cařihrad, roku 732 přitáhli Maurové k Poitiersu, kde Karel Martell (kladivo) je porazil, od r. 827 až do druhé polovice 11. stol. panovali muslimští Saracenové v Sicílii, od r. 880—916 usadili se při ústí řeky Garigliano a byli postrachem střední Italie, r. 889—990 měli Maurové v moci hrad Fraxinetum v Provence a loupili země alpské a severní Itálii. . . . Kladný význam islamu dán jest poměrem jeho k pohanství, Zničení mnohobožství pokládal islam za hlavní úlohu. Ani Muhammed ani jeho nástupcové netrpěli pohanův. Islam přivedl zástupy surových národů v Asii a Africe z nesmyslného a nemravného modlářství k účtě jednoho Boha, tím je povznesl k jakémusi stupni vzdělanosti a mravnosti, jehož by sami o sobě nebyli dosáhli, a přiblížil je k náboženství Kristovu. . . Muhammedánů čítá se nyní na 160 milionů. V Americe a v Australii jich není.

Stůjtež zde některé názvy muhammedanismu se týkající: 1. kalif (č. nástupce, totiž Muhammedův) jest hlavou islamu; důstojenství toto přešlo na sultány turecké, 2. koran (čtení), písmo sv. muslimův, rozděleno jest v 114 hlav, jež sury slovou, 3. sunna nazývá se ústní podání, jehož uznávání neb odmítání dělí muslimy ve dva náboženské tábory: sannity a šíjity; 4. hedžra (útěk), slove tak útěk Muhammedův z Mekky do Mediny 15. července 622, kterýžto rok jest počátkem letopočtu muhammedánův; 5. šejk ul islam, (učitel islamu), jinak veliký mufti zvaný, jest hlavou církve turecké, bydlí v Cařihradě a jest prvním hodnostou po velkém vezíru; 6. mufti slove právník, jenž fetvy t. j. platný výklad koranu v pochybných případech podává; 7. muezzin, provolávač, který pětkrát za den, stojí na pavlanu minaretu, vyzývá věřící k modlitbě. Poněvadž muezzin z minaretu vidí do vnitř domů, bývá jím obvykle slepec. 8. Derviš (pers. chudý), název mnichů. Pobožnosti jejich záleží v tanci ke zvuku flétny. Někteří z nich vyznačují se příšlivým trýzněním svého těla. 9. Imam, učitel koranu, jenž jménem božím učí, přikazuje a zapovídá, každá obec má svého imama; 10. ulema (učencové) znamená učitele vůbec: bohoslovce, soudce a p. Ulemá jest množné číslo k jednotnému alím; 11. kadi značí soudce v menším městě, jenž rozsuzuje na základě koranu podle svého zdání, od něho jde odvolání k muftimu; 12. mollá slovou soudcové vyšší; 13. muderrisové jmenují se učitelové vyšších škol; 14. hadž

(pout) slove pouť do Mekky k hrobu prorokovu, všem věřícím nařízená. Muslim, který tuto pouť již vykonal, slove až do své smrti čestným názvem hadži t. j. poutník; 15. kaaba (kostka), proslulý chrám v Mekce a první ze všech svatyn muslimův. Na jedné straně zadělán jest černý kámen, drahokam z ráje archandělem Gabrielem Abrahamovi přinešený. K této svatyni obracet se mají na modlitbách svých všickni muhammedáni, kterýžto směr k Mekce znám jest jménem kibla.

J. M.

Tomeš loterista.

Povídka ze vsi.

II.

Šimák byl ve vsi důležitou osobou. Kdyby se byl kdo jal o jeho důležitosti pochybovati, postavil se Šimák s velkým sebevědomím před něho, uhodil si celou dlaní na prsa a několik slov dostačilo, aby svou uraženou čest obhájil. „Jak? — Co? — Vy o mně takto? Já sloužím obci ve dne v noci!“ A všetečka, který by se byl opovážil považovati Šimáka za osobu v obci zbytečnou, umlknul okamžitě.

Šimák sloužil obci ve dne v noci.

Ve dne dělal obecního „serbusa.“ Představený dal rozkaz a Šimák lítal ze statku do statku, až oběhal celou ves, oznamuje v každém stejnými slovy jedno a totéž: „V neděli odpoledne se platí kontribuce,“ nebo „zítra máte přijíti do hromady. Opatruj Pánbůh!“

Večer šel se stěny roh, vyšel na náves a oznamoval celé vsi úředně, kolik právě na jeho hodinách uhodilo. Odtroubil devátou, obešel ves a pak se podíval oknem do hospody, zdali tam snad sousedé nehrajou „mariáš.“ Nebyl to však zrak nějakého špeha nebo karatele, jímž do učouzené šenkovny osvětlené lojovou svíčkou nablýskalo. Úmysl jeho při tom byl až hrůza nevinný, ano přímo holubičí. Ochtěl jen zvědět: kdo? a co? Nejednou když to „kdo a co“ vypátral, vešel, a nejednou se mu podařilo, že mu některý ze sousedů dal nalíti sklenku pály, kterou on u teplých kamen několika doušky vysrknul.

Mezi tím nadešla hodina desátá, a s ní nová obcházka po vsi. Na té, anať se jí služba jeho končila, dával si Šimák nejvíce záležeti. Dotáhl ji tak důkladně, že se zvuk její odrážel od hor a zalétal Bůh ví do jaké dálky. Pak ale už ani muk! Lidé spali. K čemu je rušiti vytrubováním ze sna? Že chce míti v noci každý pokoj a rád si po-

spí, věděl Šimák nejlépe podle sebe. A jestli že někteří ještě nespali, mají spáti, myslil si Šimák sám u sebe; „tak toho žádá pořádek a dobrý řád v obci.“

Nebyl ale Šimák ospal, věru nebyl. Oko jeho bdělo druhdy ještě tenkrát, když se po celé vesnici rozhostil noční klid, světla všude zhasla a spánek tisknul do svých loktův vše, co jen v sobě dech mělo. Tu počínala jeho činnost, která nejednou převážila práci celého dne.

Za vsí se táhly dva lesy. Jeden větší byl panský, druhý menší obecní. Ač „sloužil Šimák obci ve dne v noci,“ ležel mu přec les panský více na srdci než les obecní. Proč? Obecní byl učiněné mlází, samé hůlky. V panském byly kmeny, že by je byl člověk ani neobemknul.

Proto se Šimák dlouho nerozpakoval a zamířil obyčejně do „panského“. „Páni mají dříví, až hnije“ přemítal často sám u sebe — „neuškodí jim to ani dost málo, když tak ob čas nějakou tu soušku odnesu.“

Špatně by byl pochodil, kdo by jej byl na jeho noční vycházce potkal a snad dokonce zastavil s otázkou: co tam v lese, v tak pozdní hodinu děláš? „Jak? Co? Vy na mě takto? Nevíte-liž, že já sloužím obci ve dne v noci? Kdo by dohlédl, nedohlédl-li já? A nyní můžete jíti svou cestou a býti rád, že se já vás neptám: co vy zde děláte?“ —

Všetečný tazatel vzal obyčejně roh, jsa rád, že mu to tak lacino prošlo. Zastavil neoprávněnou otázkou ponocného — úřední osobu a k tomu ještě v jejím povolání. A kdo se na úřední osobu odváží, ten to odnese!

Ráno sotva začalo svítati, strhnul se tamto ve statku nějaký křik a nárek. Hospodyně běduje a nařiká, jako by ji na noze bral.

Šimák, aby ukázal, že jest co bdělý ponocný ustavičně na stráži, jest hned u statku.

„Co se stalo?“

„Nějaký dlouhoprsták se nám dnes do rána vloupal do kůrníku a vykradl mi všechna kuřata!“ žaluje hospodyně.

„Prabídná banda! — Aby do těch hladových chalupníků a podruhů z čista jasna“ — vysype Šimák celý pytel nadávek a klení na zlověstného zloděje. „Ale mlčte, panímámo,“ konejší selku, buďte s tím zticha, ať se jednou spálí, já si počhám. Ráno bude vejpl. Kusy z něho nadělám, to vám povídám — kusy!“

Selka se utiší.

Šimák zastrčí ruce do kapes a loudá

se domů. „Jako by museli ti chámové všechny husy a kuřata snísti sami!“ mručí si spokojeně po cestě sám k sobě. „Chudý člověk, jako jest ponocný, chce mít také občas nějakou tu kůstku. Všakť moje žena také dost obratná, aby na to dovedla nudlit nadělati.“ —

Co se vůbec „těch velkých,“ jak Šimák pány a sedláky jmenoval, týče, tu si to kladl za zvláštní zásluhu, když jim mohl něco uzmouti. Jednal tak zůmyslně, s rozvahou. „Mají všeho hojnost, jim to neuškodí,“ bylo jeho zásadou, již své svědomí konejšil. Chudý člověk se nadře jako rumařská kobyla a oni tyjí z jeho mozolů. Rovnost má býti! Když nedají, uděláme pořádek sami, a vezmeme, co se vzítí dá.

Není-li pravda, že se Šimák dle všeho Tomši podobal jako vejce vejci?

Znali se. Zač pak ale ta jejich známost ze začátku stála? Potkávali se, mluvili spolu. Vždycky to šlo ale jen jako na půl kola. Tomeš byl tenkrát bez práce, bez přístřeší a potloukal se po vsi ze statku do statku. A to již byla jedna příčina, pro kterou Šimák, co člen obecného řízení a co člověk, jenž slouží obci ve dne v noci, v užší přátelství s Tomšem vejíti se oštýdal. K tomu ještě stál mu Tomeš při nočních vycházkách „do panského“ a do statků jaksi v cestě a mnohou noční výpravu mu již pokazil. Úplné seznámení ano sbratření Šimáka s Tomšem událo se v kůrníku. Jakým způsobem, hned povíme.

Šimák zatoužil zase jednou po tom, aby dostal něco kloudnějšího do žaludku, než byly holé brambory. V statku u Dvůráků měli z posledního nasazení několik tučných kuřat krmíce je na posvícení. Dvůr byl kudy tam tudy odtud. A což by ostatně bylo nepřístupným ponocnému? Za mlhavé říjnové noci příkradl se Šimák ke kůrníku. Psi jej znali, ani nezaštěkli. Bez velkého namáhání dostal se po žebříku do vnitř. Spící drůbež jen zatípla, když na ni Šimák sáhl. Toto zatípnutí utlumil však navždy zakroucením krku házeje jeden kus po druhém do připraveného pytle.

V tom najednou zaslechl za zády nějaký šramot. Leknutím sebou trhnul, krev mu stýdla v žilách. Někdo leze za ním do kůrníku! Objevila se hlava, spadl tam celý chlap — Tomeš.

„Jak? Co? Vy tak! — Já sloužím obci“ — zajektl Šimák, nedomluvil však, neboť Tomeš, poznav po hlase, s kým se setkává, uchopil Šimáka za hrdlo.

„Tak vy takto?“ mluvil Tomeš přitlumeným hlasem — „místo ponocování chodit na kuřata!“

„Pustte!“ sípál Šimák. Tomeš uvolnil ruku.

„A co vy zde děláte?“ osopil se Šimák na Tomše, když měl hrdlo volné a rovněž poznal, s kým se tak nemile setkal.

„A co vy?“ Tomeš na to.

„Hlídám!“

„Hlídáte a poškracená kuřata vám skákejí do pytle?“ zasmál se Tomeš.

„Já vás udám u rychtáře!“ hrozil ponocný.

„Já obžaluju vás, neboť mám proti vám důkazy — poškracená kuřata. Já zde chtěl jen přenocovati, vy odnášíte!“

„Mlčte!“ prosil Šimák, jemuž začínalo býti úzko.

„Mlčte vy!“ napomínal Tomeš.

Soupeři se na chvíli v temném kůrníku utíšili. Mělt jeden druhého takorůz na o-prátce, již mohl jen zadrhnouti. Uznali za dobré, že bude nejlépe, když budou zticha, aby nevyburcovali hospodáře a neupadli mu do rukou. Cítili, že jsou oba stejní, jeden za osmnáct, druhý bez dvou za dvacet, zloděj jeden a druhý jak by smet. Ač si to ani neřekli, sprátelili, sbratřili se té noci.

„Pojďte spát ke mně!“ vybídl za chvíli Šimák Tomše.

„Půjdu!“ řekl Tomeš. „Nezapomente zde ale pytel s kuřaty“ šeptal Tomeš.

Druhého dne zdržel se Tomeš u Šimáků ještě přes oběd. Když byla kuřata snědena, vzal na sebe Šimák úřední tvář a promluvil k Tomši skoro jako rychtář. Dělal mu tak jako malé kázáníčko. Končil důtklivým vybídnutím, aby Tomeš už jednou toho potulního života zanechal a hleděl se někde uchytit. „Jdi na kopeček k Puškvorcům!“ zněl konec. „Terezka jest jako malina. Řemeslo umíš, stav mají po starém také ještě v pořádku. Budeš mít ženu, přístřeší i řemeslo. Já, přijde-li na to, budu o tobě se starou Puškvorcovou sám mluvit.“

Kázáníčko působilo. Po nějakém čase začala Terezka Tomši domlouvati, aby šel pro ohlášky a slibovati mu ten ráj a klec, o níž již prvé byla řeč. (Pokračování.)

DOPISY.

V Praze dne 10. ledna 1879.

(Nastávající jubileum sv. Jana Nepom.)

Po příkladu větších a velkých časopisů, které čtenářům svým za doplatek i bez doplatku dávají výroční prémii, přináší i

umlčovaný „Blahověst“ na počátku tohoto nového roku jako přílohu t. čísla obrázek sv. Jana Nepomuckého. Děje se to na oslavu 150leté památky svatořečení blah. Jana z Nepomuku, kterouž letos konati budeme. Jakým způsobem konati se bude, neumíme posud pověditi. Čekámet na pastýřské listy, které nejdůst. pp. biskupové v té příčině vydají. Středistěm jubilejní slavnosti bude zajisté Praha, kdež se nalézá hrob velikého našeho světce a orodovníka Jana Nepomuckého, jehož sv. ostatky zajisté o slavnosti věřícím na odív a k nábožnému uctění vystaveny budou, jako za minulých jubilejních slavností se stalo. Té slávy a okázalé nádhery, které se obdivovala Praha a země při stoleté památce svatořečení Jana Nepomuckého před 50 lety (r. 1829), za nynějších změněných poměrů a po zkušenosti nabyté při lonské 500leté památce úmrtí Karla IV. ovšem neočekáváme, nicméně však doufáme, že důvěra a vroucnost lidu našeho nebude menší než před 50 a před 100 lety. — Vedle Prahy bude letos cílem poutí zbožného lidu rodiště a kolébka našeho oslavence — město Nepomuk, jehož chrám k nastávající slavnosti z milodarů se obnovuje. Rovněž tak měli bychom v čas pomýšleti na obnovu přečetných kaplí, soch a obrazů sv. Jana Nepomuckého, jež nábožní předkové naši před lety v dědinách, na mostech a v svatyních svých postavili, aby tam nastávající jubileum důstojně slaveno býti mohlo a památka letošní slavnosti zachovala se i budoucím. Doufáme, že pokynutí toto nepadne na skálu, nýbrž že tento ročník „Blahověsta“ obsahovati bude mnoho zpráv z širých vlastí o tom, co se stalo na oslavu 150leté památky svatořečení mučenika Jana Nepomuckého, jakož i že „Zápisky“ poženaného Dědictví Svatojanského v Praze obsahovati budou za touže příčinou mnoho jmen nových spoluůdů; skromnou ozdobou pak všech těch kýžených zpráv, titulním obrázkem celého ročníku budiž přiložená rytina představující svatého Jana Nepomuckého!

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli d. 19 t. m. o slavnosti nejsv. jména *Ježíš* a po celý oktáv udělují se plnomocné odpustky všem věřícím, kteří sv. zpověď skroušeně vykonavše a Tělo Páně přijavše slavné mši sv. přítomni jsou. — U *Fanny Marie Vítězné* (u býv. Karmelitánů) na Malé straně, kdež se chová „Pražské Jesulátko,“ koná se tato slavnost následujícím

pořádkem: O půl 7 hod. ráno bude zpívána ranní mše sv. (Matura), v 8 h. tichá, o půl 10. h. německé kázání, o půl 11. h. pontifikální mše sv. Odpoledne ve 3 hod. bude české kázání, ve 4 h. nešpory s požehnáním. Po celý oktáv bude požehnání vždy o půl 5. h. odp., k závěrku pak d. 26. t. m. „Te Deum.“

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 15 — 19. ledna u Křižovníků (u sv. Františka), od 20 — 24. v Emausích, od 25 — 29., u Milosrdných sester v Karlíně.

— *Stříbrnou svatbu* čili 25leté trvání sňatku J. Velič. císařských manželů Františka Josefa a Alžběty dne 24. dubna t. r. hodlá hlavní město Praha oslaviti dle následujícího programu: Četnější deputace obec, zastupitelstva pražského s purkmistrem v čele, kteráž k tomu cíli do Vídně se odebere, podá blahopřání obce pražské ve způsobě adresy. V předvečer dne slavnostního zařídí se všeobecné osvětlení v Praze. V den slavnosti uspořádá se slavné „Te Deum“ v hlavním farním chrámu Týnském, při kterém se účastní obec. zastupitelstvo, magistrát a sborové měšťanství. Téhož dne v poledne častován bude velký počet chudých a sice až do 2000 osob v některé velké místnosti pražské a večer uspořádá se pro chudé slavnostní představení v novém českém divadle zdarma.

Z Vídně. Jak ve „Vaterlandu“ se dočítáme, přišel židovský bankéř Viktor Erlanger, který jest (ovšem na útraty jiných) zakladatelem mnoha zednářských sirotčincův, opět na jednu lidumilnou myšlenku. Vyzval totiž svoláním vídeňské, zejména vyšší a vzdělané kruhy, aby přistoupily k zaražení spolku „světských ošetřovatelů nemocných“ po způsobu protestantů v Prusku. Očividno, že tento lidumil má za lubem vypuzení blahodárně působících sester řeholnic; protože působí ve smyslu křesťanském, jsou mu a jeho židovským soudruhům trnem v očích. Tážeme se, zda tato genialní myšlenka vídeňského žida, takový spolek pomocí křesťanských peněz založiti, jest originalní, [aneb zdali jedná na vrub někoho jiného. Druhému přisvědčiti dlužno. Viktor Erlanger jest členem zednářů židovské hlavní lože pařížské spolu její do Vídně poslaným agentem za tím účelem, aby v Rakousku její plány prováděl. Jak známo však, má ona lože takový vliv na lože ostatních obřadův a zemí, že všechny vědomky a nevědomky pro židovstvo pracují. Tato židovská velká lože to byla, která ve všech zemích kulturní boj na jeviště dějin uvedla, aby mohla mezi tím, co tento se vedl a vede, za kulissami pohodlněji kapsy křesťanů vyprázdnovati; tato lože to byla,

kteřá letos v Paříži způsobila, že velmi mnoho v soukromých domech a nemocnicích tohoto hlavního města zaměstnaných řeholnic světskými ošetřovatelkami nahrazeno bylo. Podobně má i katolická Vídeň dle ustanovení lože k tomu se přičinit, aby podporovala plány židovského zednářstva, které stále jen na kapsy křesťanského lidu namířeno má. Jen toho litovati jest, že dobrácký lid nebývá vždy náležitě na šejdřství upozorňován, jak by býti měl i ze strany kněžstva. Velmi mnoho Vídeňáků by zajisté nebylo k návrhu Erlangrově přistoupilo, kdyby bylo řádné dříve o jeho zámyslu zpraveno bývalo.

Ze Slezska pruského. *A. Jaké ovoce nese kulturní boj, to nám líčí zprávy z pruského Slezka vůbec, a z horního zvláště. V celém biskupství Vratislavském jest neobsazených far 107 a kaplanství 93; z oněch připadá na horní Slezsko 40, z těchto 45. Z neobsazených far jest 11, které mají výpomocnou správu duchovní; docela osiřelých farností jest 29, počítajíce duší 87,600. V to počítáme i 6 far, na nichž jsou t. ř. faráři státní, jichž osadníci však na služby Boží do sousedních vesnic chodí. Pojmemeli-li v to ještě ty osady, v kterých se správa duchovní jen výpomocně vede a které 77,000 duší mají, vystoupí počet katolíků bez řádné správy duchovní jsoucích na 165,300; v celém pak Prusku počítá se na 788 neobsazených far, a položíme-li průměrem na jednu faru 1500 duší, předčí počet všech katolíků, jimž se řádné duchovní správy nedostává, nad jeden milion duší. Co do počtu duší jednotlivých far jest jich u nás 68, majících přes 5000 duší, a těch jest 9 o více než 10, 6 o více než 15, 3 o 20 a 1 o 30 tisících osadníků. Poněvadž mnoho kaplanských míst neobsazeno zůstává, jest správa duchovní náramně obtížná. Tak jsou k. p. v Biskupicích na 16,000 duší pouze 2 kněží, tak též Zabřehu též jenom 2 na 12,000, jakož i v Bogušicích a Myslovicích; v Mikulově pak jsou na 16,000 osadníků rovněž jen dva kněží. V Glivici a Rybníce jsou na 15 až 16 tisíc duší jen 3 kněží, v Olešně pak na 12 tisíc osadníkův a 4 filiální kostely pouze 2. Povážíme-li ještě k tomu výpomocnou správu duchovní ve farách opuštěných, uznáme, že vyžaduje nadlidské skoro namáhání a že tudíž není divu, že mnohý horlivý duchovní při tom i na zdraví škodu trpí. K tomu přijde, že z nynějších farářů jest jich 29 u věku přes 70 let a mezi těmi 15 bez pomocného kněze. To jest trudný součet o stavu duchovní správy v Slezsku na konci roku 1878. Bóh*

pomozi! — Podobné stesky jdou též z biskupství Monastýrského (Münster). Tam jest far, buď úmrtím neb vyhostěním jich kněží osiřelých již 81, a veškerých katolíků správy duchovních postrádajících 173,875. Mimo to jest ještě 60 míst duchovních neosazených. Následkem pak zrušených malých seminářů jest počet bohosloveckých študujících tak stenčený, že by i ten kulturní boj ihned přestal, nebylo by ani lze místa uprázdněná osaditi. Jakých časů jsme se dočkali!

Od ruských hranic. Ačkoliv Rusko i zevnějšími i vnitřními nesnázemi skoro na smrt zápasí, nicméně neustává ve svém brojení a hubení *sjednocení katolické církve*; t. ř. *unitě*. Avšak i při tom krutém násilí nedají se unité biskupství cheľmského donucovati, aby navštěvovali schismatické „cerkve“, raději platí i poslední kopejku pokuty, a nechají se vězniti i jinak týrati, nežli by se víry své spustili. Trudno jest, že právě odpadlí kněží, z nichž mnozí jsou úskokové z Haliče, službu zrádných udavačů konají proti ubohému lidu. Za to, že ruská vláda jim dává znamenitou jidášskou mzdu, bývají zrádcové sami nejen od katolíků a unitů, ale i od samých Rusů opovrženi, tak že varšavský archimandrita je pak do číře ruských okresů posílá a na jich místa rodilé ruské popy, horší oněch povolává. Vládní zřizenci také pilně o to dbají, aby unité nenavštěvovali chrámy římsko-katolické za tím účelem, aby službám Božím obovali a svatých svátostí přijímali. Vypravuje se, že si generalní gubernator Varšavský Kotzebue, obeslal biskupa Seňského *Wierzborského*, aby mu přísné rozkazy v tom ohledu dal. Hrabě Kotzebue řekl biskupovi, že se mu doneslo, že po různu v jeho biskupství bydlícím bývalým unitům (13 unitských far bylo totiž před několika lety zrušeno) katolíci kněží svátostmi přisluhují; to že prý nesmí se déle dít. Při tom jmenoval gubernator jednu vznešenou rodinu ruskou, které se nemá nijak dovoliti choditi do katolického chrámu. Statný biskup odpověděl, že rodina ta jest sice dle národnosti ruská, ale dle víry katolická, ač jich děd náležel k ruské církvi, tudíž že se jmenované rodině návštěva katolického kostela brániti nesmí a nemůže. Hrabě Kotzebue odvětil, že takové výminky dopouštěti naprosto nelze, poněvadž má přísné rozkazy z Petrburku; tam že zašle odpověď biskupovu, aby prý si následky sám přičítal. — I ve válce rusko-turecké objevil se veliký nedostatek katolické duchovní správy ve vojště, což je následkem ruské vládní soustavy. V Modlíně (gub. Novo-Georgjevsk) bylo ne-

dávno místo katolického duchovního správce cářským úkazem zrušeno, ač posádka té pevnosti záleží z větší části z katolických Poláků.

Z Říma. Sbor kardinálů přál sv. Otcí poprvé ku svátkům vánočním. Starosta sv. sboru di Pietro předčítal adresu, v které připomenuv radosti, jež Spasitel svým narozením světu byl přinesl, takto si stěžoval: „Za našich časů zdá se však bohužel, že ono dobrodiní, které nebe světu sesláním Vykupitele uděliti chtělo, mizí. Základy společnosti lidské jsou otřeseny. Manželství, které jest pramenem mravnosti v rodině, má býti zbaveno nebeského požehnání a postaveno výhradně pod ochranu trestního zákona; panující vědeckost nechce se nikterak spřáteliti s náboženským směrem vychovávání a vyučování mládeže: kritika, sarkasmus ano i zákeřnická ruka vzpírá se každé autoritě, a ubírá jí vážnosti k udržení sociálního pořádku tak potřebné. Od církve odlučuje se vše, co k zachovávání její věro- a mravoučných zákonů a pravidel potřebno; to všecko žádá a čeká pokoje.“ Není to tedy toliko přáním, čte se dále v oné adrese, ale i nutnou potřebou, aby se každý tulil k sv. Stoliči, která nikdy neustane dobře činiti a povzbuzovati, a jí lepších časů přál. Proto přichází i sbor kardinálů k sv. Otcí, přeje mu ku svátkům vánočním, kterýchž přání, ač nyní vyplněno býti nemůže, k utvrzení nadějí v lepší časy sloužiti má. Sv. Otec odpovídal delší řečí, v které za nejlepší prostředek proti pohromám časů našich návrat ku Kristu a jeho církvi, pokoru a křesťanskou poslušnost doporučoval; neboť pravý pokoj a mír — děl sv. Otec, spočívá na pořádku, který však nenajde se u lidí, jichž rozum Bohu se nepodvoluje a jichž smyslnost není rozumem ovládána; ten se nenalezne ve společnosti, jejíž autorita a zákony nesonhlasí s nezměnitelnými a věčnými zákony pravdy a spravedlnosti, k erých strážkyní jest církev sv. Než tyto vředy společnosti lidské jsou ještě zhojitelné: nejvyšší moudrost Boží bere se často cestami tajnými a zdánlivě i opácnými, aby cíle svého dosáhla; a protož nepochybujeme, že svět blahodárnou činností církve opět nového pokoje dosáhne, a že úpadek, jemuž tak byl blízek, učiní obnovení jeho tím zážračnějším a triumf církve slavnějším.“ Propustiv milostivé slov kardinálů, vyslechl sv. Otec vánoční přání své i katolické gardy, deputací tajných u čestných komoří, velitele švýcarské gardy, velitele své stráže a svého četnictva.

Z Ameriky. (Obětivost kněží různých vyznání). Ježto v denních listech ustavičně se mluví o hrdinském sebeobětování našich kněží a řeholníků v nezdравých krajinách spojených států, připomínáme též jistou událost z káznice v Baltimore. Před pěti lety, když zurily v ústavě tom neštovice, žádal jimi nemocný káranec, aby mu posláno bylo pro kazatele biskupské sekty. I bylo posláno proň. Když přišel na nádvoří káznice, tázal se ho službu mající úředník, ví-li, jakou nemocí onen káranec stížen; a když odpověděl, že ne, oznámil mu, že neštovicemi. Uslyšev to kazatel, stanul jako přimrazen; vždyť měl rodinu, a byl v nebezpečí se nakaziti. Vyslovil tedy svou soustrast nad politování hodným stavem kárance, a co nejrychleji se odstranil. Po několika hodinách přišel katolický kněz, a též úředník optal se i jeho, zná-li nemoc kárance, který ho k sobě volá. Když mu přisvědčil, pravil úředník: „Být Vámi, nešel bych k němu.“ Kněz však na to děl: „Kdybch byl Vámi, nešel bych k němu, kdybyste Vy, ale byl mnou, pak byste k němu vešel.“ I řekl úředník: „Ten, co před Vámi zde byl, odešel, nemocného ani nespátřiv.“ Na to kněz: „Onen kazatel má ženu a děti, a mohl by snadno nemoc tu do domu svého přinést, a snad jí i sám podlehnouti; rodina by pak zbavena byla svého živitele. Já však nemám ženy ani dítek, kdybch tudíž onou nemocí zemřel, snadno se jiný najde, který mne nahradí.“ „Nyní mám jiné mínění, pravil úředník hluboce dojat, pane, Vy jste muž slechetný.“ Kněz poděkoval úsměvem za tu poklonu, odešel do komůrky kárance, a udělil mu svátost umírajících. Kněz ten dosud žije a působí na vinici Páně. Podobného cos přihodilo se, jak se katolickým „New-Orleans-Times“ píše, v kantoně Miss, když tam t. z. žlutá smrt řádila: „Jistá dáma vyprávěla, že nemocný člen církve methodistů přál sobě na smrtelném loži ještě jednou spatřiti svého pastora, než umře, že ale jeho pastor již dávno utekl, a nejspíše kdesi pod fíkem odpočíval, dalek všeho nebezpečí, kdežto stádo jeho, údové jeho církve smrti vstříc hleděli, a bez potěchy umírali musili. Tohkéž opustili svá místa kazatelé baptistů a presbyteriánů. Všickni se v čas odstranili. Proč nevytrvali v hodině nouze a nebezpečí, jako pokorní katoličtí kněží Cogan a Dugan, ti praví mužové Boží? Báh jim žehnej! I protestantští kazatelé opustili svá místa, nedbajíce, že zanechali umírajících a zemřelých jich osudu.“

— (Missie bratří sv. Benedikta.) Ještě před 30 lety žili na planinách mezi řekou Missouri a skalnatými horami Sev. Ameriky četní kmenové indiánští, kteří se lovem zvěře a ryb živili. Ti byli znenáhla, zejména od doby, kdy odkryty byly zlaté doly v Kalifornii, od bělochů sem se stěhujících zatlačeni, a přinuceni spokojiti se určitými, jim jako výměnou za rodnou jich půdu vykázanými kraji, t. zv. rezervacemi (výminek), v kterých až dosud orbou a chovem dobytka se živí. Nejčetnější a nejdůležitější z nich jest kmen dakotský, při horním toku Missuri, který má asi 40.000 duší a žije ve 12 rezervacích, jež po větším díle dle pohlavářů nazvány jsou. Před několika lety vytáhl zástup tohoto kmene pod strašným pohlavářem Sittiny Bullem (sedící býk) do Kanady, a usadil se tam. O mužích jeho praví se, že jsou udatní, spolehliví, svorní; o ženách, že jsou ctnostné, skromné atd. Jich řeč má mnohé zvláštnosti, tak k. p. nemá hlásek f a r. Před krátkým časem založil tam opat ze Sv. Meinradu Martin Marty v Stadinu Rocku (stojící kámen) hlavní stanici missiionářů ze řádu sv. Benedikta, v které jsou 2 kněží a 4 bratři laikové. Tžž převzal od Oblatů Panny Marie missie na Čertovém jezeře a zřídil nové stanice v krajích kmenů Red Cloud (červené mračno) a Spotted Tail (pestrý ohon), kteří nedávno vyslancům spolkové vlády zřejmě ohlásili, že chtějí katolické kněze, od kterýchž by vedení řádně živi byli. Pro vyučování ženské mládeže zakládá neunavně činný opat a důstojný nástupce slavného jezuity de Smeta, zvláštní ženské kláštery. Dobrý výsledek jeho práce závisí ovšem hlavně na velikosti peněžité podpory, které se mu dostává a na chování se ouředníků vládních, kteří mu, dokud Schurz na křesle ministerském seděti bude, naklonění budou, což se však pádem jeho změníti může. Státní noviny illinojské v Chicagu vycházející píšou: „Uvidíme, podaří-li se katolické Církvi 40.000 Siouxských indiánů, (tak dosud nesprávně nazýváni byli dakotští) kteří k nejpyšnějším a nejbojovnějším se počítají, na řádné miru milovné a pilné lidi přetvořiti. Zajisté se to zdaří, nebude-li jen dříve neb později missiemi zasívané dobré símě neschopnými neb nespravedlivými vládními úředníky pošlapáno.“

— (Usudek jinověrcův o církvi katolické). S žalostí patřiti musíme, jak ve staré Evropě nejenom nepřátelé církve ji všemožně tu nespravedlivými zákony potlačují tu krutým násilím neustále zotročují a hubí, nýbrž i jak vlastní nevěřící synové zlomyslně je

haní a potupují; potěšitelno však jest slyšeti, jak tamo za mořem v daleké Americe sami jinověrci utěšený rozkvět též svaté církve a blahé její působení na společnost lidskou uznávají, neohroženě vyslovují a ji za příklad a za vzor svým stoupencům vystavují. Tak se dočítáme, že biskup methodistů v Bostoně státy SA., veřejně se prohlásil o kat. církvi takto: (St. a. M. L. 1878. XV. 527.) Hlubokou úctou cítím pro římsko-katolickou církev, a tato má úcta roste, čím více stárnu. Nemyslím, že bychom směli katolíky zde pozuzovati prvé, nežli bychom v službě Božského Spasitele takovou horlivost osvědčili, která by se alespoň vyrovnala horlivosti jejich. Neboť kdož jsou ti, kteří přede dnem nic nedbajíce třeskuté zimy, ručím krokem mimo příbytky spějí k službám Božím? Kdož jsou ti, kteří ku počtě svého stvořitele v chrámech se shromažďují, co my první hodiny denní líně prospáváme? Kdož jsou ti, které s modlitební knihou houfně po ulicích ke svým chrámům hrnouti se spatřujeme, ani tak skromně a tak zbožně se osvědčují, jak to jen u lidí vzdělaných viděti jest? To jsou horliví, věrní katolíci, kteří pevně se drží víry své církve, upřímně jsouce přesvědčeni, že jenom v ní mohou důstojně Bohu svému sloužiti a svou úctu prokazovati tomu, jehož se bojí, jehož milují! Ói církve jsou ty četné sbory a společnosti, jichž členy ve dne v noci u bolestného lůžka nemocných nacházíme, ani všudy blahu a spáse svých bližních hrdinsky se obětují? Kdož jsou ti chudíneznámí cizinci, kteří přestěhovavše se k nám přes vodopustu mořskou z krajín dalekých vystavěli ty nádherné chrámy, na něž my pohlédnouce zarděti se musíme? Zdali pak k nim nenáleží i ta chudá služka, která svou pracně zaslouženou mzdu v neděli na oltář svého Boha s radostí pokládá? Tak jsem nedávno četl v jednom časopise zpravu, při níž se zarděti musíme. V tom se totiž dokazovalo, že ve městě New-Yorku katolíci svého církevního jmění mají více nežli jednácte milionů dolarů, což převyšuje jmění všech jiných církví a vyznání, vyjma jedinou episkopální. To jsou ti lidé, kteří každou neděli a svátek třikrát i čtyřikrát své chrámy naplňují! To jsou ti lidé, kteří před 60 lety sotva tři chrámy v New-Yorku měli, a nyní všecka naše města svými souvěrci naplňují. I proč bychom se nad tím pozastavovali my? Proč bychom se mrzeli, že krásné věže jejich chrámů zastiňují nádherné paláce tohoto města? Hleďtež raději, abychom si získali některé z jejich ctností, jimiž oni nás předčí, a pak budeme moci

je posuzovati, ba je chváliti a velebiti.“ Tak mluvil ten methodistický biskup. Ale ještě slavněji prohlásil se v městě Sv. Františka v Kalifornii J. W. Dwinelle, znamenitý státník americký, číně 8. října 1876 slavnostní řeč stoleté památky založení téhož města. Ač protestant, velebil církev katolickou takto: „Před sto lety jak slabá byla církev katolická ve spojených státech amerických! A jak silná jest nyní! *Nejsilnější mezi silnými!* Před sto lety byla vyhostěna, a znáti se k ní bylo hanba, Dnes jest brdá na svou moc a sílu, synové její jsou svobodni, oprávněni všeho žádati, všeho dosáhnouti. Mohou býti představenými, starostami, soudci, zákonodárci. Kdež na světě jest nyní církev katolická mocnější, nežli v Americe? Kdež jsou základy její širší, mohutnější, pevnější? Kde jsou její nemocnice, její sirotčince, její kláštery, školy, chrámy, sporádanější a v lepším, utěšenějším rozkvětu nežli u nás? Ač jsa protestantem, nemohu nevysloviti, že se srdečně raduji z mocného toho rozkvětu té svaté, apoštolské, římsko-katolické církve, ba odvažují se předpovídati, že někdy po sta letech táž církev tu bude státi mnohem mocnější, nežli nyní a že moc svou zvláště vyvine v našich státech, jakožto *matka vši vzdělanosti a pěstounka všech svobodných politických ústav.*“ Tak se prohlásili uznali jinověrci duchovní i světští o katolické církvi. A byt nebyli všickni tak uznali, nýbrž mnozí, přemnozí byli jejími nepřáteli, zvláště mezi četnými zednáři, tak že zajisté budoucí oslava církve, na kterouž slova právě uvedená poukazují, nedosáhne se bez bouří, půtek a bojů, vyplní se tím právě na ní slovo Páně, aby byla církví bojující, avšak „brány pekelné neodolají proti ní.“ (Mat XVI. 18.)

Paběrky.

1. Opravovatelům modlitby Páně.

Za novější doby počali někteří páni ve školách opravovati způsob, kterým se již po tisíc rokův říká u nás v Čechách a jinde mezi Slovany modlitba Páně. Páni ti našli prý v dotčené modlitbě cosi *nečeského* — neslovanského; našli tam „*našim* vinníkům“; našli druhou ještě vadu: „zbav nás *od* zlého.“ Podle návodu přísných jazykomilců třeba prý nutně chyby tyto napravit a říkati: „odpouštíme *svým* vinníkům“. Místo: „zbav nás *od* zlého“ sluší prý pronášeti pouze: zbav nás zlého. A tak počínají děti učiti ve školách, přirozenou měrou dávajíce na rozum tomuto mladému pokolení, že matky

nedobře učily je velebné modlitbě Páně, a rovněž tak nedobře, že staří kněží modlívali se v kostelích.

Slechetný kněz a zasloužilý duchovní pastýř, který bezmála již 40 rokův pracuje na vinici Páně, z dobrých příčin ozval se proti nepovolaným takovým opravovatelům, posílaje nám o věci té úvahu, již vděčně klademe na uváženou. Jest to zlomek z listu přítelem psaného příteli. Zní takto:

Co píšete o těch přeúčených reformátorích učitelských, že předělávají modlitbu Páně o své ujmě, majíce školní mládež k tomu, aby se modlila: „Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme *svým* (místo *našim*) vinníkům, a zbav nás *zlého* místo *od zlého* — toť se děje také u nás i jinde.

Ale ačkoli mluvnicky správnějším se býti vidí, jak to opravují, předce ono starobylé a obvyklé modlení má se zachovati a nepředělávati. Netoliko proto, že lid náš ode dnů svého mládí tomu přivykl, a nemile to v kostele jednotu ruší, an ten tak a druhý jinak se modlí; leč toto modlení či způsob jeho má pro sebe též autoritu starobylosti, tak že v původním staroslovanském překladu, pocházejícím od našich prvoučitelův a blahověstův sv. Cyrilla a Methoda, jehož všickni Slované bez rozdílu užívají, zní tato věta: *našim vinníkům a od zlého*. Z úcty a vděčnosti k svým nesmrtelným dobrodincům a k vůli jednotě s ostatními Slovany jsme povinni při původním znění zůstat. Aby se nezdálo, že mluvíme bezdůvodně, chci vypsati tuto větu z nejstarších překladů, totiž Ostromírova a vatikánského Evangelistáře, jak cyrilsky, tak hlaholsky.

Ostrom. Mat. VI. 12—13. (latinskou literou): jako i my ostavljajem dlžnikom *našim* — izbavi ny *ot* neprijazni.

Vatik. či Assemaniův (latinským písmem): jako i my ostavljajem dl'žnikom *našim* — izbavi ny *ot'* lukavaago.

Měl bych ještě uvéstí překlady ostatních Slovanů — mám je po ruce — a dosvědčil bych, že se všickni v užívání slov: *našim* a *ot* shodují a srovnávají: *ruský, srbský a bulharský* (jen srbský, zdelán Karadžičem, má místo *našim* — *svojim*), dále *náš* překlad *bratrský*, tak jakož i dřívější před ním, — tak i *polský i lužický* stejně kladou: *našim* a *od* (ode). Aspoň uvedu doslovně jeden nám nejbližší, *polský*: jako i my odpuszezamy *naszym* winowajcom — ale nas zbaw *ode* zlego.

Z toho všeho jasně vysvítá, že ne každá novota čili reforma jest dobrá, ano naopak z větší části škodlivá a o své ujmě se nikdo

na předělávání modlitby Páně odvažovati nemá, byť většími vědomostmi se vykázáti mohl, nežli ti naši přeučení a předce nedo-
učení páni učitelové.

Přejeme si z té duše, aby dobrá i spravedlivá upomínka tato vydala. („Čech“ 1878 č. 289.)

Literární oznamovatel.

— J. A. Komenského „*Labyrint světa a ráj srdce*“, to jest: Světélé vymalování, kterak v tom světě a věcech jeho všechných nic není než matení a motání, kolotání a lopotování, mámení a šalba, bída a tesknost, a naposledy omrzení všeho a zoufání; ale kdož doma v srdci svém sedě s jediným Pánem Bohem se uzavírá, ten sám k pravému a plnému myslí upokojení a radosti že přichází. Dle nejstarších vydání k tisku upravil Josef Kořánek. Druhé vydání. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra. V Praze 1879. Str. 254 a obsah.

— Nákladem kněhkupectví Kobrova v Praze vyšly tyto spisy: „*Kytice*“. Sbírká zábavného a poučného čtení pro mládež. Svazek XII.: „*Mladá trpitelka*“. Povídka pro mládež dospělejší od Františka Pravdy. (Původně vyšla v „*Blahověstu*“, pak ve zvláštním otisku, nyní tuto po třetí.) S obrázkem. Str. 144. Cena 40 kr. — „*Františka Pravdy Sebrané povídky pro mládež*“. Dílu IV. sešit 5. Celkem sešit 30. Cena 20 kr. — „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý Slovník naučný).“ Redaktor Jakub Malý. Dílu IV. sešit 13. (celkem 49.) obsahuje slova: Modena — Moluska, titul a doslov k IV. dílu, jenž sešitem tímto jest ukončen. Následovati budou ještě tři díly, ač odbyť pracného tohoto díla daleko zůstává za spravedlivým očekáváním. Vydavatelstvo opětně prohlašuje, že na omylu jsou, kdož myslí, jakoby tento menší slovník byl pouhým výtahem z velikého „*Slovníku naučného*“; jestli on dílo zcela samostatné.

— „*Květy*“. Listy pro zábavu a poučení s časovými rozhledy. Redaktoři: Svato-
pluk Čech, dr. Servác Heller. Vydavatel a nakladatel: Vladimír Čech. Sešit lednový. Obsah: Král stepi. (Román od Serváce B. Hellera.) Listy ze Syrie. (Zasílá Quido Mansvet. I.) Zimní noc. (Báseň od Prok. Hrudila.) Carmela. (Novelka z italských.) Moderní chirurgie a cíl její. (Od dra. Jos. Thomayera.) Maloměstská studie k románu. (Od Fr. Heritesa.) Z pozůstalých básní J. Slovackého: Východ slunce nad Salaminou. Znělky. (Přel. Otakar Mokřý.) Léon Gambetta. (Životopisná kresba od Karla Tamy. I.) Různí židé. (Cestopisná klikatina od Svat. Čecha. I. Druhou Palestinou.) Rozhledy v literatuře, umění a vědě. Vyobra-

zení: Bosnačka, Libanon, Boj ledního medvěda se psy, Zimní krajina. Sešity po 90 kr. Předplatné i se zásilkou na čtvrt roku (obsahem uzavřenou knihu) 2 zl. 50 kr.

Zápisky Svatojanského Dědictví v Praze r. 1878.

Koncem roku 1878 zapsáni jsou byli do Dědictví Svatojanského v Praze údové.

Z Čech: Terezie Hulková v Brloze, vel. p. František Pokorný, kaplan v Toužimi, vel. p. Jan Kobr, kaplan v Chrásti, důst. p. Josef Loužecký, profesor na reálce v Praze, ctih. p. Jan Bečka, bohoslovec v Litoměřicích, Josef Vraný, v Sušně, vel. p. P. Ivan Wagner, kněz řádu premonstr. na Strahově, Anna Vlasatá v Řísku, vel. p. Josef Klapálek, kaplan v Nové vsi, František Čapek v Bělé, Matěj Viktora v Putimi, Marie Uhlířová ve Vodolce, Anna Holecová v Slatinách, vel. p. Václav Lachman, kaplan v Smidarech, vel. p. P. Ondřej Laffar, kněz řádu svat. Augustína, důst. p. Karel Kmoch, ředitel ústavu hluchoněmých v Praze, důst. p. Josef Čížek, farář v Dobřém, Anna Hessova v Dobříni, vel. p. Pavel Rozínek, zámecký kaplan u Skalce, Magdalena Marešova v Borové, vel. p. Jan Šucha, kaplan v Škrmanlíku, Josef Tikva v Branné, vel. p. Jan Lad. Sýkora, kaplan ve Velvarech, ctih. p. Vojtěch Kočka, bohoslovec v Praze, Karolina Holečková v Nižbornu, Antonín Vašák v Hoře Kutné, důst. p. Josef Kašpar, farář v Telecím, rod Tomáše a Marie Foltových v Hrbově, František Kašpar v Dlouhé Třebové.

Z Moravy: Maria Anna Navrátilová v Králicích, Anna Látařová v Olšanech, rod Antonína Chudárka v Zlíně, rod Václava Vrány v Henčlově, rod Františka Peluhy v Henčlově, Maria Anna Procházková v Obědkovicích, rod Jakuba Šmídy v Obědkovicích, Josef Skalečko v Opavě, Juliana a Jan Rychtarský v Kateřinkách, Antonie Čechová v Slavkově u Opavy, Cecilie Pelková v Stablovicích, Jenovefa Slivková v Křenovicích, Pavlína Balašová v Hrušce, Antonín Böhm v Hor. Slatině, rod Jana a Marie Herberových v Palhanci, František Mikeš v Čechách, Amalie Rábová v Opavě, Maria Anna Špundová v Křelově, Anna Bajajová v Starém městě. Klára Pištková v Hluku, Antonie Smetanová v Moravské Lodenici, Jan Rožnovský v Louče, Fabian Ševčík v Rajhradě, Marie Stejskalová v Brně, Magdalena Šedých v Holbiciích, Františka Klimešová v Brně, vel. pan František Snopek, kooperátor v Strážnici, Blažena Várová ve Velkých Kunčicích, Josefka Draholová v Juliánově.

Z Uher: Škola kat. obce Hořelice, Marie Dubovská roz. Toth v Kalné.

Všech údův koncem roku 1878 bylo 26.115.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Eduard *Oswald*, farář v Popovičkách, dne 8. ledna (nar. v Tejnici 3. srpna 1820, vysv. 2. srpna 1846).

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Sirůček*, far. v Rapticích, za faráře v Lidicích;
 p. Frant. *Hora*, kapl. v Březně (Priesen, diec. Litoměřické), za faráře v Sejstech;
 p. Vác. *Reissner*, kapl. za admin. v Rapticích;
 P. Konrad *Kleemann*, ř. premonstr. v Teplé, za proz. administr. u sv. Kateřiny;
 p. Jos. *Kříž*, kapl. v Arnoštovičích, za admin. v Popovičkách;
 p. Frant. *Maurer*, proz. katech. na Kladně, za faráře v Haberspirku, odkudž
 p. Frant. *Nohejl*, admin., za faráře v Komárově.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jakub *Libl*, farář v Zachotíně, dne 25. pros. 1878 (nar. v Bavorovicích 4. července 1836, vysv. 27. červce 1862).

Vyznamenáni jsou:

- p. Vilém *Platzer*, inful. probošt v Jindř. Hradci, b. notář, jmenován jest skuteč. b. konsistor. radou a bisk. vikářem ve farním okresu Jindřichovo-Hradeckém;
 p. Alexander *Drechsl*, prof. a katech. c. k. státní vyšší real. školy v 7. měst. okresu ve Vídni, jmenován bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Matěj *Ziegloser*, administr. za faráře v Strašíně;
 p. Jakub *Eremiáš*, kapl. v Netolicích, za adm. v Selci;
 p. Vác. *Zahourek*, koop. za admin. v Novém Etinku;
 p. Frant. *Kavale*, neom., za kapl. v Nezamyslicích.

Uprázdňená místa:

Zachotín, fara patron. nejdůst. kníž. arcibiskupa Pražského, do 10. února.

Nový Etink, fara patron. studij. fondu, do 15. února.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Kepler*, jubil. kněz, os. děkan a druhdy farář ve Vlnářicích, na odpoč. v Citolibech, dne 27. pros. 1878 (nar. v Lounech 18. pros. 1790, vysv. 12. srpna 1815);
 P. Hilarius Karel *Martinetz*, býv. provincial ř. kapuc., kvardián v Mostě, dne 5. ledna (nar. v Mostě 9. září 1821, vysv. 29. července 1845).

Ustanoveni jsou:

- p. Vinc. *Tieze*, admin. za faráře v Místě;
 P. Silverius *Harvalik*, františkán, za kooper. v Haindorfu;
 p. Ant. *Glener*, os. děkan v Svádově (Schwaden), vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňené místo:

Hrubá Skála, fara patron. svob. pána Lexy z Aehrenthala, do 22. února.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Rudiš*, farář v Oupici, dne 2. ledna (nar. 7. prosince 1815, vysv. 25. července 1841);
 p. Alois *Schalk*, dr. theol., b. missionář, císr. rada, rytíř řádu Františka Jos., b. kons. rada, os. děkan a farář v Lomnici, dne 5. ledna (nar. 1. prosince 1810 v Hoříněvsi, vysv. 28. července 1833.)

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Mokříš*, farář v Morašicích, titulem b. notáře;
 p. Jos. *Šrámek*, katecheta na měst. školách ve Dvoře Králové, obdržel právo synodalií.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Křivohlávek*, admin. za faráře v Žichlinku (Sichelsdorf);
 p. Josef *Uhlíř*, administrator za faráře v Lučicích;
 p. Josef *Kavan* za administr. ve V. Borovici, odkudž
 p. Ant. *Lucke*, farář, odebral se na odpočinek;
 p. Jan *Kuhn*, kaplan v Kalné, za admin. do Studence, odkudž
 p. Frant. *Mann*, os. děkan a farář, na dočasný odpočinek.

Uprázdňená místa:

Oupice (Eipel), fara patron. knížete Schaumburg Lippe, od 3. ledna.

Lomnice, fara patronatu knížete Rohana, od 6. ledna.

Velká Borovice, fara patr. náb. matice, od 1. ledna.

Studenec, fara patron. ryt. z Bergenthalu od 1. ledna.

Milodar. Na obnovu chrámu P. v Nepomuku: Nejmen. 1 zl.

Pp. Č. a B.: Možno-li na intence? Ano, tento ročník i předešlé, pokud máme.

O. B.: Nabídnutí: „Nebylo-li v Blah. ničeho o tom . . .“ odmítáme, pište do listů, které čtete.

 K tomuto číslu přiložen jest a) obrázek: „*Svatý Jan Nepomucký*.“ (Kreslil Jos. Hellich, Ryl Leop. Schmidt. b) Prospekt: „*Die kathol. Missionen*.“ Přílož. kněhk. B. Stýbla.)

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nejdříve
v městci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25).

Encyklika sv. Otce.

Ctihodným bratřím, patriarchům, primasům, arcibiskupům a biskupům veškerého světa katolického, kteří milost mají a společenství se Stolicí apoštolskou

Lev PP. XIII.

Ctihodní bratři! Pozdravení a požehnání apoštolské!

Jakož povinnost úřadu apoštolského hned na počátku papežování Našeho žádala od Nás, neopomenuli jsme, ctihodní bratři, danou Vám encyklikou ukázati, jaký smrtonosný mor nejvnitřnějšími branami společnosti lidské se plíží a ji v nebezpečí svrchované přivodí; zároveň však naznačili jsme prostředky nejúčinnější, jimiž opět má uzdravena býti a zniknouti může nad jiné těžší nebezpečnost, ježto ji hrozí. Avšak pohromy, na něž jsme si druhdy naříkali, v krátké době tak se zmohly, že znova nuceni jsme k Vám se obrátiti, jelikož v uších Našich ozývají se slova prorokova: „Volej a neustávej a jako trouba povyš hlasu svého“. (Is. XVIII. 1.) Snadno zajisté vyrozumíváte, ctihodní bratři, že mluvíme o sektě oněch lidí, kteří rozličnými a téměř barbarskými jmény socialistů, komunistů a nihilistů se nazývají, a kteří po všem oboru světa jsouce rozšíření a ohavným mezi sebou spolkem co nejužšího spojení, nehledají více ochrany ve tmách tajných svých schůzí, nýbrž zjevně a směle vycházejí na světlo, a jakož byli již dříve usmyslili, vyvrátiti základy všeliké společnosti občanské, nyní usilují ve skutek uvéstí záměry své.

Jsou to zajisté lidé, kteří, jak svědčí Písma svatá: „tělo zajisté poskvňují, vládou pak pohrdají a důstojnosti se rouhají“ (Jud. Ep. V. 8.). Nic, cožkoli Božskými a

lidskými zákony moudře bylo ustanoveno pro bezpečnost a ozdobu života, nezůstane nedotknutým a neporušeným; vyšším mocnostem, jimž dle napomenutí apoštolova veškerá duše má býti poddána a které od Boha propůjčenou mají moc vlády své, upírají poslušnost a hlásají úplnou všech lidí rovnost i v právech, i povinnostech. Přirozené muže a ženy společenství, ježto jest i divokým národům posvátné, hanobí a svazky jeho, jimiž výhradně udržuje se společnost rodinná, uvolňují anebo též i podrobují chtlicům tělesným.

Svedeni jsouce nezřízenou žádostí po statcích vezdejších, jež kořenem jest všech zlostí a, jižto někteří žádostiví byvše, pobloudili od víry (I. Tim. VI. 10.), dorážejí na právo vlastnické, posvěcené zákonem přirozeným, úžasným zločinem předstírajíce, jakoby potřeby veškerého lidstva chtěli opatřiti a veškerá přání vyplniti, cožkoli buď i právem dědičným po zákonu nebo prací ducha i rukou neb i šetrností bylo získáno a zjednáno, usilují urvatí a učiniti majetkem společným. A příšerné tyto zásady své ohlašují ve shromážděních, vychvalují knihami, rozšívají mezi lidem čestnými novinami; netrpíce pak průtahu za krátkou dobu nejednou na samé panovníky zbraně své obrátili, aby zavraždíce ty, jichž moci a vlády bylo se jim posud ještě poněkud obávati, svobodněji pak mohli říti se u všelikou ohavnost a společnost lidskou naplniti bouřemi, loupežemi a vraždami. — Smělá tato usilování lidí bezbožných, jež společností občanské i ozi spoustami denně horšími a myslí vše h záchvacují úzkostlivým třesotem, přiči u svou a původ mají v otrávených oněch naukách, které za dřívějších věkův jako vadná se-

mená mezi národy byvše roznešeny, svým časem zkázonosné plody vydaly. Dobře zajisté víte, ctihodní bratří, že vysoce poštilá válka, která již za věku XVI. od novotářů proti víře katolické byla pozdvížena a po dnešní den velice se zmohla, k tomu čelí, aby po odstranění všelikého zjevení a podvrácení všelikého řádu nadpřirozeného vynálezům pouhého rozumu či raději šlelostem zotviraly se brány.

Tohoto druhu blud, jenž neprávem označuje se jmenem rozumu, jelikož vrozenou člověku ctižádost dráždí a bystří, rozličným žádostem úzdu pouští, pronikl netoliko do mysli přemnohých lidí, nýbrž široko daleko i ve společnost občanskou. A z té příčiny novou, u samých pohanův neslýchanou bezbožností státy upravovány jsou bez ohledu na Boha a řád od Něho stanovený: hlásáno, že moc veřejná ani původu svého ani velebnosti své ani vlády ani moci k panování nemá od Boha, nýbrž spíše od zástupův lidu, který domnívaje se, že jest prost všech Božských zákonů, toliko takovým chtěl se podrobiti zákonům, jež sám sobě vedle libosti ustanovil.

Doráženo na přirozené pravdy a zamítáno je, jaky by čelily proti rozumu, ba sám původce a Vykupitel pokolení lidského pozvolně a znenáhla ze studií universitních, lycejních a gymnasijských, jakož i z veškerého obcování v životě lidském násilně se vyhostuje. Poněvadž pak odměny a tresty budoucího, věčného života přišly v zapomenutí, vroucí touha po blaženosti obmezena jest na dobu vezdejšího života. A když takové nauky rozsety jsou v šíři a dále, když taková zvlře v myšlení a jednání všude zavláda: pak není divu, že lidé nižšího stavu ošklivě si chudícké domy nebo dílny, žádají vedrati se do domův a zboží bohatců; není také divu, že nestává pokoje ni v životě veřejném ni soukromém a že pokolení lidské skoro na pokraji záhuby se octlo; není divu, že nejvyšší pastýřové Církve, jimž náleží, aby stádo Páně chránili před úklady nepřátel, záhy usilovali nebezpečí odvrátiti a pečovat o blaho věřících. — Neboť jakmile zmáhati se počaly tajné společnosti, v jichž lůně již pěstovalo se símé oněch bludů, jež jsme připomenuli, papežové římsí Klement XII. a Benedikt XIV. neopomijeli bezbožné zámysly dotčených sekt odkrývati a varovati věřící všeho oboru světa před záhubou, jež potají byla připravována. Když však od lidí, kteřížto se honosili jmenem

filosofů, bezuzdná svoboda přirčena byla člověku i právo prý nové proti přirozenému a Božskému zákonu počalo se utvářeti a utvrzovati, tehdy blahoslavené paměti Pius papež VI. ihned doklady veřejnými ukázal převrácenou dotčených nauk povahu a ošemetnost; zároveň apoštolskou věstbou předpověděl záhubu, do které lid bídne oklamávaný jest strhován. Avšak poněvadž přes to přese všechno nižádným účinným způsobem nebylo zamezeno, aby převrácené zásady dotčených filosofů vždy více neohlašovaly se národům a neopanovaly veřejného vědomí v královstvích, Pius papež VII. a Lev papež XII. tajemné sekty stížíli klatbou, a opět i opět společností dávali výstrahu o nebezpečnosti, kteréž jí hrozí.

Všem vůbec posléze jest povědomo, kterak slovy velice důraznými, s jakou silou a statečností ducha slavný předchůdce Náš Pius IX. blahoslavené paměti hned allokucemi, hned listy okružnými, zaslány biskupům veškerého světa, bojoval již proti neslechetným úmyslům sektářským, již zejména proti propukujícímu moru socialismu. Jestli pak toho želeť, že ti, kterým svěřena jest péče o blaho obecné, klamání podvody lidí bezbožných a poděšení hrozbami, s myslí vždy podezřívou, ano i nespravedlivou chovali se k Církvi, nerozumějíce, že by usilování sektářův přišlo na zmar, kdyby učení katolické Církve a vážnost římských papežův i u knížat i u národův byly vždy zůstávaly v poctivosti.

Církev Boha živého zajisté, jež jest sloup a utvrzení pravdy, vykládá učení a příkazy takové, jimiž bezpečnost a pokoj lidské společnosti obzvláště se opatruje a neblahé rozplemeňování socialismu z kořene se vyhlazuje. Nebo ačkoli socialisti, by snáze oklamali neopatrných, nadužívají o všem i samého evangelia a je po svém obyčeji natahují vedle zásady své: nicméně mezi zlými naukami jich a vysoce utěšným učením Kristovým jest rozpor takový, že většího nelze nalézt. „Nebo jaké jest účastenství spravedlnosti s nepravostí, aneb jaké jest tovaryšství světla s temnotami?“ (II. Korint. VI. 14.) Oni sice, jak jsme již napověděli, neustávají ohlašovati, že všichni lidé od přirozenosti jsou sobě rovni, a proto tvrdí, že ani velebnosti nepřislují čest a úcta, ani poslušenství zákonům, leč pokud jsou snad od nich libovolně schváleny. Naproti tomu vedle dokladův evangelia rovnost lidí záleží v tom,

že všickni touž nadáni jsou přirozeností, všickni povoláni k téže převznešené důstojnosti synův Božích, a že, všechněm zároveň jeden a týž vytknut jest úkol, že každý z nich souzen bude dle téhož zákona, po zásluze pokuty aneb odměny máje dosíci. Evangelium učí však též že nerovnost práva i moci pocházejí od původce přírody, z něhož všeliké otcovství na nebesích i na zemi se jmenuje. (Efes. III. 15.) Co se týče panovníkův a poddaných, duše jich vzájemnými povinnostmi a právy vedle učení a zákonův Církve katolické tak se váží, že i chtivost rozkazování byla umírněna i způsob poslušnosti učiněn snadným, pevným a výsoce ušlechtilým. Církev zajisté lidu poddanému neustále vštěpuje do srdce příkazani apoštolovo: Není mocnosti nežli od Boha; které pak jsou, od Boha zřízeny jsou. Protož kdo se protiví mocnosti, Božímu zřízení se protiví; kteříž pak se protiví, sami sobě odsouzení dobývají. — A opět přikazuje, aby z potřeby poddání byli netoliko pro hněv, ale také pro svědomí; i aby všem dávali, což jsou komu povinni, komu daň, tomu daň; komu clo, tomu clo; komu bázeň, tomu bázeň — komu čest, tomu čest. (Řím. XIII.)

Nebot Ten, který stvořil a řídí všechno, prozřetelnou moudrostí svou ustanovil, aby to, což jest nejníže, tím, což jest uprostřed, prostřední pak tím, což nejvýše, každé svého účelu docházelo. Jakož tedy ráčil chtít, aby v samém království nebeském sborové andělův od sebe se lišili, a jedni druhým byli podřízeni, jakož byl také v Církvi ustanovil rozmanité řády a rozdíly povinností, aby ne všickni byli apoštolové, ne všickni učitelé, ne všickni pastýři, rovněž tak zřídil i v občanské společnosti více řádův, rozdílných důstojností, právy a moci, aby totiž takovou měrou stát na způsob Církve byl tělo jedno, máje údy mnohé, jedny nad druhé ušlechtilější, avšak všechny společně na vzájem sobě potřebné a pečlivé o blaho obecné. — Avšak aby vládcové národův moci sobě propůjčené užívali ku vzdělání a nikoli k podvrácení, Církev Kristova velmi vhodně připomíná, že i na knížata čeká přísnost svrchovaného soudce a slovy věčné Moudrosti ve jménu Páně volá ke všem: „Propůjčte uši, kteří v kázni združujete množství lidu a zalibujete se sobě v davech národů, poněvadž dána jest vám moc od Hospodina a síla od Nejvyššího, který dotazovati se bude na skutky vaše a zkoumati bude myšlení... Poněvadž soud nejtvrdší stane se těm, kteří

jsou představeni... Neostaví zajisté Bůh osoby jakovékoli aniž ostýchati se bude velikosti něčí; neboť malého i velikého učinil a jednostejně má péči o všechny; silnějším pak silnější nastává trápení.“ (Mudr. VI.) Avšak přihodí-li se někdy, že knížata veřejnou moc svoji vedou lehkovázně a nikoli vedle řádu, učení katolické Církve nedopouští o své ujmě povstávati proti nim, aby tudíž řád a pokoj více a více se nerušil a společnost větší úhony tím nebrala. Kdykoli však k tomu dojde, že již nesvitá nijaké jiné naděje pomoci, tehdy učí křesťanská trpělivost, že sluší zásluhami a ustavičnými modlitbami u Boha urychlovati spomožení. Kdykoli ustanoveními zákonodárcův a knížat jest něco přikázáno a nařízeno, což čelí proti Božskému nebo přirozenému zákonu: tehdy křesťanského jména důstojnost i povinnost a výrok apoštolský radí, že sluší Boha poslouchati více než lidi.

Nad to spasitelnou moc Církve, ježto se na uspořádanou vládu a zachování společnosti občanské vylévá, nutně cítí a zakouší společnost domácí, ježto jest každého státu a kralování počátkem. Znáte zajisté, ctihodní bratři, že řádný a pravý způsob této rodinné společnosti vedle nutnosti přirozeného práva spoléhá především na nerozvížitelném spojení muže i ženy a dovržuje se vzájemnými povinnostmi mezi rodiči a dětmi, mezi pány a služebníky. Znáte také, kterak dle nálezků socialismu společnost onano se ruší, ježto pozbavena-li jest pevnoty, kteráž na ni z náboženského sňatku přechází, nutně tudíž moc otcova vzhledem dítěte a povinností dítěte k rodičům se ruší. Naproti tomu ale počestné manželství, jež hned na počátku světa sám Bůh k rozplodování a zachování lidského rodu ustanovil a zřídil nerozlučitelné, již vedle učení Církve stalo se pevnější a světlejší Kristem, jenž nadal je důstojností svátosti a chtěl, aby podobu sjednocení jeho s církví na sobě neslo. A protož dle apoštolova napomenutí, jakož Kristus jest hlavou Církve, tak muž jest hlavou ženy, a jakož i Církev poddána jest Kristu, jenž ji nejčistější a věčnou láskou miluje, rovněž tak mají ženy poddány býti mužům a od těch vzájemně věrnou a stálou láskou býti milovány.

Podobně upravuje Církev způsobu otcovské a panské moci tak, aby děti a služebníky dovedla udržovati v povinnosti, avšak nikoli nesáhala nad míru. Neboť podle učení katolické Církve na rodiče a

pány přenáší se vláda nebeského Otce a Pána; pročez také z moci této netoliko počátek svůj a moc bere, nýbrž také přirozenost a způsobu svou z ní vážiti musí. Protož apoštol napomíná dítky, aby poslušny byly rodičův svých v Pánu a ctily otce i matky své, jelikož to jest přikázání prvé s zaslíbením. (Efes VI.) Rodičům ale poroučí: „A vy, otcové, nepoužívejte k hněvu synů svých, ale vychovávejte je v kázi a trestání Páně.“ I opět služebníkům a pánům skrze téhož Apoštola předkládá se přikázání Boží, „aby onino tělesných pánů svých byli poslušni jako Krista . . . s dobrou vůlí sloužíce jako Pánu . . . tito pak aby pouštěli mimo sebe pohrůžky, vědouce, že všech Pán jest v nebesích a přijímání osob že není u Boha.“ (Tamtéž.)

A kdyby všecko to vedle rozkazu vůle Boží ode všech, jichž se týče, bylo ostříháno, každá rodina by pak zajisté nesla na sobě obraz nebeského domu a přejasná dobrodiní tudy nabytá neobmezovala by se toliko na domácí stěny, nýbrž přehojně by se rozlévala na samé státy. — Konečně nesluší pominouti, co katolická Církev soudí o upotřebování, o majetnictví a dělení statků, jež k potřebě a užitku života jsou nabyty. Stoupenci socialismu totiž právo majetnické za lidský nálež, čelící proti přirozené rovnosti všech lidí, prohlašující a obecenství statkův žádající, učí, že míru a přátelství býti nemá mezi chudými a bohatými a soudí, že ve statky a usedlosti bohatých právem mohou se uvázati.

Avšak Církev uznávající, jak nutnou jest mezi lidmi, kteříž se přirozeně již různými silami těla i ducha, také nerovnost v držení statkův, káže, aby právo vlastnické a majetnické, mající původ v samé přirozenosti, každému netknuté a neporušené bylo zachováno; znát ona zajisté, že krádež a loupež od Boha, původce a ochrance všelikého práva, po přirozeném zákoně již tak byly zakázány, že cizích věcí nesluší sobě ani žádati, zloději pak a loupežníci rovněž tak jako cizoložníci a modláři z království Božího jsou vyloučeni.

Proto však Církev, dobrotivá máti, nezanedbává péče o chudé, aniž opomíjí starati se o potřeby jejich; poněvadž mateřskou láskou je objímající a dobře vědouce, oni že pronášejí na sobě tvářnost samého Krista, který má za dobrodiní prokázané sobě, což, a byt sebe menšímu chudáku někým bylo způsobeno, u veliké chová je poctivosti: všelikou jim přispívá pomoci: o vyzdvižení domův a špitálův na opatro-

vání, živění a opatrování jich pečuje po všech končinách světa i pod svou ochranu je přijímá.

Ona vysoce závažným přikázáním pobádá bohaté, aby chudákům udělovali z přebytku svého, ona hrozí jim Božským soudem, dle něhož, nebudou-li pomáhati chudákům v nouzi, věčnými pokutami budou trestáni. Konečně duše chudákův občerstvuje a potěšuje, buď tím, že jim předkládá příklad Kristův, který, ač byl bohatý, pro nás jest učiněn chudým, aneb tím, že na paměť uvozuje slova, kterýmiž chudé blahoslavlil a velel jim, kojiti se nadějí odměny věčného blahoslavenství. Kdo tu nevidí, že způsob ten nejlépe se hodí k urovnání prastarého sporu mezi chudými a bohatci?

Nebo jak patrně z věcí a dějů se prokazuje, kdekoli zavrhovali anebo zlehčovali tento způsob, musila se státi jedna z dvou těchto věcí: buď musila největší část lidského pokolení v přehanebné otroctví býti uvedena, jak to dlouho trvalo u pohanův, aneb lidská společnost musila se zmitati ustavičnými bouřemi, loupežemi a lotrovinami skormucovati, jak to i za těchto časův novějších s žalostí znamenáme.

A poněvadž tomu tak jest, ctihodní bratři, My, majíce nyní veškeru Církev spravovati, jakož jsme při samém počátku papežování národům a knížatům, zmitaným bouří úžasnou, ukázali přistav, do kteréhož by se mohli bezpečně uchýliti; rovněž tak teď pohnuti svrchovaným nebezpečstvím, jež nastává, na novo pozdvihujeme k nim hlasu apoštolského, a pro vlastní jich a států spásu opět a opět je prosíme, zapřísahající jich, aby Církev, tak výborně zasloužilou o prospěšenství obecné království, přijali za učitelku a jasně nahlédli, že základy království a náboženství jsou spojeny, tak že cožkoli ujme se tomu, tolik ubude na povinnosti poddaných a velebnosti vlády.

A poněvadž znají, že má Církev Kristova moc k odvrácení moru socialismu takovou, jakověž do sebe nemají ani lidské zákony ani zákazy úřadův ani zbraně vojákův, uveďtež ji zase konečně v také poměry a svobodu, kdežto by moc svoji vysoce spasitelnou ku prospěchu veškeré společnosti lidské mohla vykonávati.

Již ale, ctihodní bratři, kteří jste jasně poznali původ a povahu strastí, řítících se na nás, s veškerým úsilím a snahou ducha pečujete, aby učení víry katolické všem do

srdci se vštěpovalo a hluboko se ujímalo. Pracujte, aby všickni hned od útlého věku navykali Boha synovskou láskou milovati a jméno jeho ctíti, velebnosti knížat a zákonův šetřiti, chťiče žádosti krotiti a bedlivě ostříhati pořádek, jež ustanovil Bůh buďsi v občanské anebo v domácí rodinné společnosti.

Nad to třeba Vám usilovati, aby synové Církve katolické nesměli k ohavné sektě se přihlašovati, ani jakýmkoliv způsobem ji přízeň na jevo dávatí, nýbrž aby ušlechtilými činy a počestným způsobem života ve všem doličovali, jak dobře a blaze by veškera společnost lidská byla opatřena, kdyby všecka z takových členův záležela. Konečně jelikož stoupenci socialismu shledají se hlavně mezi lidmi, kteřížto řemesla provozují anebo pracují ze mzdy, a kteří, znechutivše si práce, naději bohatství a slibováním statkův velmi snadno bývají přilákáni: zdá se býti příhodno, podporovati spolky řemeslníkův a dělníkův, kteréž zařízení jsouce pod záštitou náboženství, společníky své činí s svým osudem spokojeny, jež učí trpělivosti v lopotném životě, a navodí k tichému a poklidnému životu.

Našemu pak i Vašemu počínání, cti-hodní bratři, Ten duchem přispěj, Jemuž všeho dobra počátek i dokonání nám přičítati náleží. Ostatně k naději již jako přítomné pomoci vybízí Nás způsob těchto dnů, kterými den narození Páně každoroční slavností se obnovuje. Neboť jako Kristus, rodě se, když svět již stárnul a ve svrchovaných neřestech se rozpadával, novou přinesl spásu: tak i Nám káže doufati spasení a pokoj, který tehdy anděly svými zvěstoval lidem, připověděl, že dá také nám.

Neboť není zkrácena pravice Hospodina, aby pomoci nemohla, aniž obtíženo jest ucho jeho, aby nás nevyslyšel (Is. LIX.). Za těchto tedy blahoslavných dnův Vám, cti-hodní bratři, i věřícím Vašich církví vše blahé a radostné přejíce, dárce všeho dobra snažně prosíme, aby opět zjevila se lidem dobrotivost a láska našeho Boha Spasitele (Tit. III.), jenž z moci nejlitějšího nepřítele vysvobodil nás a povznesl v převznešenou důstojnost synův.

Abychom rychleji a úplněji účastní se stali přání svých, i vy s Námi k Bohu vroucí prosby vysýlejte, cti-hodní bratři, a blahoslavenou Pannu Marii, od početí neposkvrněnou a ženicha jejího Josefa i svaté apoštoly Petra a Pavla, na jejichž pomoc nejvíce spoleháme, za přispění žádejte. Za-

tím však božských darování záruku, pože-hnání apoštolské z vroucí srdečné lásky udílíme v Pánu Vám, cti-hodní bratři, i kněžstvu vašemu, i všem věřícím národům.

Dáno v Římě u sv. Petra prvního roku pontifikátu našeho. **Lev papež XIII.**

(Dle „Čecha“ č. 9.)

Les na podzim.

Jak se v tobě všecko mění!

Vítr chladný stále věje,
ode stromu k stromu spěje,
aby strásal listy v chvění.

Všude ticho! V jarním času
ptáci v tobě písne pěli;
nyní jak by odumřeli,
neslyšíš jen větru hlasu.

Prázdná hnízda prosvítají
nemajíce listných krytů,
v nichžto jako ve svém bytu
větérkové šepotají.

Tvárnost tvoje zjinačená
budi ve mně blahé zdání:
„Že vše zemské umírání
jesti jenom tajná změna.“

J. Ř.

Duchovní řeči k žákům středních škol.

VII.

Očišťování Marie Panny.

Jděme dnes v duchu do chrámu jerusa-lémského a spatříme libezný, poučný obraz. Velebná svatyně ve všech prostorách naplněna jest nábožným lidem; hrobové ticho panuje v ní — klid úcty a svaté bázně, která srdce lidské naplňuje při myšlence, že Bůh blízko jest; již udeřila hodina oběti; hle! tu postranními dveřmi vstupuje žena; zraky všech obráceny jsou na ni; prosté, skoro chudinké jest roucho její; ale záře spanilé ctivosti beskolá ze zraků jejích, mír duše čistě oslňuje tvář její; něžné pacholátko nesouc na rukou s láskou mateřskou vine je k prsoum svým. — Kdo matka a kdo dítko jest, víte všichni. Již uplynulo 40 dní od narození božského dítěte a proto vydala se blahoslavená Panna na dalekou, obtížnou cestu z Nazareta skrze Samarii do Jerusalema, aby za sebe a za prvorozence svého vykonala povinnost náboženskou, ač zákon židovský ani ji, matku nejčistší, ani jej, Syna Božího, nezavazoval; dvojí byl tedy

účel cesty její: za sebe chtěla přinéstí prikázanou obět očistování, a prvorozence svého chtěla postaviti a obětovati Pánu a dáti zaň obět výkupnou. A prvé než významný obřad předevzat, spěchá ctihodný stařec k matce a dítě, blaženou radostí září tvář jeho a bera dítě na lokty své, chválí Boha řka: „Nyní propouštíš Pane služebníka svého podle slova svého v pokoji; neboť jsou viděly oči mé spasení tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo k zjevení národům a k slávě lidu svého israelského.“

M. j. i naše náboženství má podobný, významný, posvátný obřad; i v křesťanských chrámech můžete denně, týdně býti svědky podobných dojemných výjevů, jako onen, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium, jest to tak zvaný *úvod křesťanské matky* a s ním *obětování jejího dítěte*; i naše matky zachovaly tento nábožný obyčej; i my byli jsme v útlém dětství Pánu a Bohu slavně obětováni; a tudíž mohu dnešní slavnosti právem k tomu použití, abych o *významu* úvodu matky a obětování dítěte mluvil k vám.

Obyčej, novorozené dítě nějakým obřadem božstvu obětovati, zasvětit, jest pradávny a nalézá se již na počátku dějin lidstva téměř u všech národů; ovšem přešel u některých v oběti lidské, tak že již v útlém mládí dívky modlám zasvěcovány bývaly smrtí ukrutnou. Tak upalovali Kanaanité nezřídka dívky své ku počtě Molochovi, modle, kterouž jako znak zžirajícího ohně ctili. Diodor zůstavil nám popis karthaginského Krona čili Molocha: kovová socha rozpálena ohněm uvnitru jejím rozžehnutým a dívky na lokty její položené spadly do ohnivého lána; měl prý podobu člověka s hlavou býka; často obětování mu prvorozenci, ano i jediné dívky rodin; *dobrovolně* museli tak rodiče činiti; polibky snažila se matka bolestný křik dítěte utišiti, neboť ubohá obět neměla plakati a nářek a křik zvuky pišťal a trub udušován. Plutarch („o pověře č. 13.“) vypravuje, že matka stála při tom bez pohnutí a bez slzí; zasténala-li aneb plakala, zbavena jest cti, ale dítěto přece obětováno. Že i Židé, kdykoliv od víry v jednoho Boha odpadli, nezřídka této kruté, krvavé modloslužbě se oddali, není pochybnosti; praví prorok Jeremiáš doslovně: „A vzdělali výsosti Bálovi, kteréž jsou v údolí syna Ennom, aby posvěcovali syny své a dcery své Molochovi“ (Jerem. 32, 35.) a na jiném místě: „A vzdělali výsosti Bálm, aby pálili syny své ohněm.“ (Jerem. 19, 5.) I u Syranů nalézáme týž hrozný obyčej: děti s výše chrámů do hlubin házeny; v Karre v Meso-

potamii bylo obětování novorozeného dítěte k tajným úkonům bohoslužebným počítáno: zabito a maso jeho uvařeno, s moukou a jinými plodinami smíšeno, a jako pečivo upraveno, aby zasvěcencům v oběti ty k hodoování upraveno bylo; u Karthagů shledáváme velmi časté oběti dítek; zvláště pak v nouzi a nebezpečí, aneb k naplnění slibů a k poděkování za dosažená vítězství přinášeny dívky v obět; někdy rodiče, milosrdenstvím hnutí, tajně cizí, koupené dívky za svoje podvrhli; když pak za času obléhání Karthaginy Agathoklem vyzraženo a se domníváno, to že příčinou jest hněvu bohův, dvě stě vybraných dítek veřejně bůžku obětováno jest a na tři sta otců, jak Diodor vypravuje, dobrovolně vydali dívky své; tento způsob obětí zachovával se mezi lidem punským ještě za vlády římské a Tertullian vypravuje, že v Africe děti Bálovi či Saturnovi veřejně obětovány jsou (Tert. Apol. 9.), až prokonsul Tiberius v 2. století po Kr. kněží takové oběti konající na těch stromech ukřižovati kázal, které chrám oněch ohavností zastíňovaly. — A která myšlenka byla základem i tomto žalostným výstřednostem a poverám pohanským? Zajisté to vědomí, že dívky jsou dar z rukou Božích, snaha, tak strašným způsobem projevití vděčnost božstvu, naděje, že obětováním malých, nevinných tvorů hněv domnělých bohů usmířen bude. — Ušlechtlejší, čistší, Boha i člověka hodnější bylo znázornění této myšlenky o naprosté závislosti na Bohu a Bohu povinném důkuvzdání v mosaickém zákoně obřadním, kterýž nařizoval: „Žena, porodí-li pacholika, za třicet a tři dní a sedm zůstávati bude v krvi očistování svého. Žádné věci svaté nedotkne se, aniž vejde do Svatyně, dokud se nevyplní dnové očistění jejího; a když vyplnění budou dnové očistění jejího, přinese beránka ročního k zápalné oběti a holoubátko aneb hrdličku za hřích, pakli nenalezne ručka její, aniž bude moci obětovati beránka, vezme dvě hrdličky, anebo dvě holoubátek, jedno v obět zápalnou a druhé za hřích“ (II. Mojž. 12.); tak zněl onen zákon, a aby naplnila jej, podnikla matka Boží dalekou, namáhavou cestu; nad to prvorozenec každé rodiny svatým slul Pánu na věčnou památku zázračného zachování prvorozených israelských za oně noci, kdy anděl Hospodinův hubil prvorozené egyptské; když pak později pokolení Levi výhradně k službě Hospodinově ustanoveno bylo, musel přece každý prvorozenec Pánu býti obětován a zaň dar obětní přinesen a toť druhý byl účel daleké pouti matky Spasitele našeho, aby

postavila Pánu svého prvorozeného. Ovšem, ani matka, ani dítě její, podrobeny nebyly zákonu, jí nejčistší, nebylo třeba oběti očistné; On, Syn Boží, jehož život zasvěcen byl službě Otce nebeského, nemusel mu teprve býti obětován; avšak Panna nejčistší, podrobujíc se dobrovolně zákonu, učí nás poslušnosti a poddanosti k příkázáním Božím a církevním; přinášeje obět chudých, dvě hrdliček, posvěcuje chudobu a stav nízký a prostý; Syn Boží, obětován jsa, učí nás, jak život náš, jak my sami stálou duchovní obětí býti máme, čím Pánu a Bohu svému zalíbíti se můžeme. — A aby život křesťana v skutku takto uspořádán byl, zachovala matka církev významný obyčej postavení a obětování křesťanských dítek Pánu. V pravdě dojemné a poučné jsou při úvodu matek zavedené posvátné obyčeje, krásné, pohnutlivé modlitby za matku i dítě. Jako blahoslavená Panna dnes do chrámu jerusalemského, přichází i křesťanská matka do chrámu Páně dávajíc takto na jevo pevný svůj úmysl, že chce dítě ji svěřené ke cti a chvále Boží, ku blahu jeho i jiných lidí pečlivě vychovati, mateřské povinnosti své neunavně plniti, aby dítě její nesešlo z cesty ctivosti a spravedlnosti a nebylo jednou žalobníkem jejím před trůnem Boha všemohoucího; zároveň však, aby též vroucí vzdala díky za ochranu a milost Boží. U vchodu do chrámu stane držíc dítě na loktech svých, následujíc svatou Pannu v pokoře; kněz podává jí hořící svíci, obraz planoucí její víry a lásky k Bohu; a pokropiv ji na znamení, že čistě musí býti její srdce, má-li modlitba úst jejích dojíti vyslyšení, modlí se kněz žalm 23.: „Kdo vstoupí na horu Hospodinu, aneb kdo bude státi na místě svatém jeho?“ a sám si odpovídaje pokračuje v žalmu: „Nevinný rukama a čistého srdce, kterýž nevzal nadarmo duše své; toť jest národ hledajících jeho, hledajících tváří Boha Jakobova; pozdvihněte knížata bran svých a vyzdvihněte se brány věčné, aby vejítí mohl král slávy;“ velebnými slovy těmi poukazuje se k vysoké důstojnosti mladého křesťana. Potom konec štoly na dítě klada na znamení duchovní ochrany, pod kterouž stává Církev svatá úda nového sv. křtem do lůna svého přijatého, vyzývá kněz matku, aby vešla do chrámu Božího a děkovala Pánu za pomoc a ochranu, aby slíbila, že dítě pro Boha a ne pro svět vychovati chce; poklekaje pak na stupních oltáře prosí kněz ve jménu matky za milost Boží a přispění, aby s to byla, věrně dostáti slibu svému; a s vře-

lým přáním, aby milost a pokoj Boží dítě i matku sprovázely po cestách života, končí se posvátný, tak významný a vznešený obřad.

A čemu učíte se z toho m. j.? — Jako matka Spasitele našeho dnes prvorozence svého Bohu obětuje, tak i tebe, křesťanský jinochu! přinesla druhdy matka tvá do chrámu Páně a zasvětila tě Stvořiteli tvému; za tebe a v tvém jménu učinila slib, že tak zřídíš život svůj, aby Bohu se líbil; za sebe pak slíbila před oltářem Hospodinovým, že seč síly její jsou, vše učiní, aby toto předsevzetí skutkem naplnila; ovšem neznal jsi tehdaž význam tohoto slavného okamžiku, nyní ho znáš; znáš důležitý úkol svého života, abys Bohu sloužil ze vši síly duše své. Jak jsi dostal až posud tomuto úkolu svému? Jak jsi plnil slib té, která tě jako útlé dítě na loktech svých Bohu nejvyššímu obětovala? — Slabým dítětem jsi tenkrát byl, několik jen dní čítalo žití tvé, nyní jsi vyrostl, jsi v rozkvětu let; péče otcovská, láska mateřská vychovaly tě; jak jsi se jim odměnil? A pakli ti, jejichž ruce pro tebe pracovaly, aneb snad jeden z nich, již v Pánu zesnul, jak jsi ošetřoval, jak střežil to símě, které oni druhy v srdce tvoje zasel? Jaké ovoce neslo dosud? nepotlačí koukol nevěreckého, skeptického směru ducha, mladické lehkomyšlnosti, tělesného smýšlení v srdci některého z vás símě dobré v domě otcovském zaseté, ve škole vyučováním a výchovným pěstováním? Vážné a obsažné jsou úvahy, ku kterýmž dnešní slavnost vyzývá; vážnější však a důtklivější ještě ona její stránka, o jejímž blízkém, neprostředném vztahu k vám jsme rozjímali; uvažujte v srdci o tom, co jste slyšeli; nepodobte se stromu ve sv. evangeliu, na nějž zahradník marně času i práce vynakládal; mnoho se vám dává, mnoho od vás jednou bude požádáno. Amen.

VIII.

Neděle IV. po Zjevení Páně.

O slavnosti posvěcení chrámu procházel se Pán Ježíš v chrámě v síni Šalomounově t. j. v sloupůradí na východní straně chrámu. I obstoupili ho židé a řekli jemu: „Dokud naši duši držíš? Jsi-li ty Kristus, pověz nám zjevně.“ Odpověděl jim Ježíš: „Mluví vám a nevěříte. Já a Otec jedno jsme.“ (Jan 10, 25. 30.) Tedy zchápalí kamení, aby jej kamenovali; neboť mysli, že se rouhá, čině se rovným Bohu. Spasitel hájí se důstojně a klidně: „Kterak vy o mne, jehož posvětil Otec a poslal na svět, pra-

víte: Rouháš se! že jsem řekl: Syn Boží jsem. Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi: pakli činím a nechcete-li věřití mně, skutkům věřte, abyste poznali a uvěřili, že Otec ve mně jest a já v Otci.“ (Jan 10, 36—38.) Vypravování toto jest zcela jasné; Pán Ježíš odvolává se, aby židy o božské své důstojnosti přesvědčil, ke skutkům svým, které před tisíci svědků konal, k zázrakům; „nechcete-li věřití mně, mým slovům, že Syn Boží jsem; tedy skutky moje, zázraky, které z vlastní moci konám, ztvrzují nezvratné slova má a jich znamenati nemůžete.“

Spasitel náš takto mluvití mohl vším právem! Mezi všemi zajisté známkami vnitřní pravdy čili božskosti jeho učení jest potvrzení jeho zázraky, z nichž jeden velkolepý i dnešní sv. evangelium uvádí, známkou naprosto bezpečnou, přesvědčující, protože přímo božskou. Cokoliv nevěra a pochybování u víře, ovšem bez podstatných důvodů proti učení Kristovu namítati se snaží; proti jednomu důkazu pravdy křesťanské nauky vždy marně bojujati bude — proti zázrakům. Ovšem umějí si odpůrcové křesťanství i zde pomoci, a prostředek k tomu oblíbený jest snadný a velmi laciný: upírají totiž prostě možnost zázraků v našem smyslu. „Zázraky nejsou možny“ tak praví, „tudíž nedokazují ničeho.“ I budeme dnes pravdu a oprávněnost této námitky podrobně zkoumati.

Netřeba vám teprv pojem zázraku obšírně vysvětlovati. Zázrak jest skutek krom-obyčejný ve světě viditelném, který udál se nikoliv silou přírodní, nýbrž přímo všemohoucností Boží, vychází-li děj ten z božské všemohoucnosti, nazýváme jej zázrakem v užším smyslu; plyne-li z vševedoucnosti Boží, sluje prorocství; zázrak v užším smyslu i prorocství mají též ráz a co o jednom, platí i o druhém. Jest otázka: jsou-li zázraky možny? — Jednoduchý důkaz možnosti jest jejich skutečnost; neboť co skutečné jest, jest i možno; třeba tedy pouze pravými, věrohodnými a neporušenými svědectvími dokázati, že zázrak někde a někým se stal; jest-li událost taková najisto postavena, nemůže zůstatí nepovšimnuta; nauka musí pak řídití se touto udalostí, a nikoliv jako popíratel zázraků činí, udalost posuzující dle nauky své; není to důkazem klidného, nestranného zkoumání a pozorování, ustanoví-li se napřed nauka a dle ní posuzuje se pak otázka, jako není důkazem spravedlnosti a pravdymilovnosti soudce, který obžalovaného odsuzuje, neprozkoumav

dříve důkladně předmět obžaloby; jak snadno může se mýlit!

Nechceme se touto úvahou nikterak vyhnouti přímé otázce stran možnosti zázraků; uvidíme, zdaž rozumno jest, zázraky popírati. — Které námitky činí odpůrcové křesťanství proti zázrakům? Jsou to hlavně tři; praví: zázraky nejsou možny, toť by bylo proti přírodě, tím by se rušily zákony přírodní, těch však zrušiti nelze; praví dále: zázraky nejsou možny, toť se přiči požadavkům člověka, jenž pozoruje pravidelnost v oboru zkušeností svých; praví konečně: zázraky nejsou možny, odporují vlastnostem Božím. Zvrátíme-li tyto námitky a dokážeme-li neoprávněnost jejich, dokážeme zároveň možnost zázraků způsobem nepřímým. — První námitka zasluhuje ovšem nejvíce povšimnutí, nejčastěji se vyskytuje; při ní také déle pozdržeti se musíme. Praví se: „Zázraky jsou proti přírodě a zákonům jejím, zázraky se ruší zákony přírodní a tudíž nejsou možny.“ Především není pravda, že zázraky odporují zákonům přírodním v tom smyslu, jako by jimi zákony přírodní se rušily; z pojmu zázraku již jde, že nad přírodou a zákony jejími stojí síla vyšší, kteráž jako síla nejvyšší přemáhá všechny jí podřízené nižší, ne stále, ale okamžitě, ne pravidelně, ale výminečně a to k účelům mimořádným. Možnost pak takového přemožení síly nižší silou vyšší chťití npráti, jest přímo nerozumné ano nesmyslné. Nestává-li se něco podobného nescíslněkráté před očima našima? Tak přemáhají v bylině vyšší zákony organického života hmotné zákony setrvačnosti a tíže; ve zvířeti přemáhají zákony živočišné zákony ústrojné a v člověku svobodný, sebevědomý duch přemáhá všechny síly druhu nižšího. Čelí snad tyto nepopíratelné udalosti proti přírodě a jejím zákonům? — Odpoví se nám: „Nikoliv, to však nejsou zázraky.“ A přece jsou to zázraky pravé a skutečné, a i ony zázraky, jimiž Pán Ježíš učení své jako božské potvrdzoval, nebyly než přemožení nižších zákonů přírodních přímou mimořádnou činností všemohoucnosti Boží; nejsou-li nám svrchu uvedené udalosti nápadny, nenazýváme-li vzrůst květin a rostlin, vývin živočišného života „zázrakem“, pochodí to odtud, že tyto tajemné, nevysvětlitelné a síly lidské přesahující zjevy nescíslněkráté před očima našima se dějí, kdežto zázrak v užším smyslu, přímé mimořádné projevení se všemohoucnosti Boží, zajisté jen zřídka kdy se stává a to tenkráté, když mimořádný účel ho vy-

žaduje. „Nepovažovali bychom za zázrak, kdyby kámen náhle listy, květy a ovoce ze sebe vydával? Jednou musel býti čas, v němž mezi bytostmi neústrojnými první bylina vyrostla; tato udalost byla zajisté v způsobu svém pravý zázrak, bludě totiž k přírodnímu zákonu před tím panujícímu“ (Hettinger Apol. I. 2.) — přemožení to nižších sil přírodních, kteréž však nyní, ježto trvalé jest, zázrakem již nenazýváme. Tak tedy zázrak jest nad přírodou, nikoliv však proti přírodě a zákonům jejím; tyto se jimi právě tak neruší, jako se neruší zákon tíže, zadrželi-li ruka moje kámen k zemi padající. — A co jest zákon přírodní? Jest něco předmětného, skutečného? Jak nabývá člověk znalosti o zákonech přírodních? Pozoruje řadu zjevů přírodních, vidí, že určitým způsobem, dle určitého pravidla se dějí, a soudí z toho, že i budoucně týmž způsobem, dle téhož pravidla dítí se budou; toto pravidlo jest právě zákonem zjevů, zákonem přírody, tudíž jest, co zákonem přírodním nazýváme, něco pouze formálního, pouhá odtaziťost, a tudíž není nikdo oprávněn, považovati je za nedotknutelný, jako by vyššími silami překonány býti nemohly, zákony přírodní budou za stejných příčin stejnou měrou působiti; ale účinek jejich se změní, jakmile příčina se změní, a účinek bude tím větší, tím mimořádnější, tím zázračnější, čím vyšší příčina, která místo příčiny prvé zaujme; tato nejvyšší příčina a síla jest však vůle Boží, z jehož tvůrčí všemohoucnosti různé síly a zákony přírodní vyšly, v níž základ svůj mají; a kdož může tvrditi, že stvořením světa i sil a zákonů v něm působících vyčerpána jest moc Boží, a že by Bůh nemohl jiným, než obyčejným, přirozeným způsobem, dále působiti? Předstíraná nezvratnost, věčnost a naprostá nutnost zákonů přírodních nezakládá se nikterak na pravdě; nejsou naprosty a věčny, jako hmota, na níž a svět, v němž působí, věčny nejsou. Jest-li zákony přírodní skutečně věčně a nutně působí v přírodě a mimo ně nic jiného, a nestávají-li žádné vyšší síly nad nimi, kterak vysvětlíme sobě nadpřirozenou a mravní svobodu ducha lidského? kterak vysvětlíme, že může duše proti zákonům nižší, živočišné přirozenosti člověka bojovati, je překonati, aneb — nechce-li — i jim podlehnouti? Sám známý materialista Virchow na sjezdu německých přírodovědců ve Vratislavi r. 1874 prohlásil: „Co zákony přírodními nazýváme, není nezměnitelné. Novými zkušenostmi mohou stávající zákony docela býti vyvráceny a ony změny ve vědách přírodních spůso-

beny, jichž tolik v nové době nastalo.“ — Tím pak již shora uvedenou námitku na pravou míru jsme uvedli; neboť praví-li se: „Zákony přírodní nemohou býti zrušeny,“ neznamená to nic jiného, než že nemohou zrušeny býti samy sebou, působí stále, dokud a pokud vyšší silou, než v nich jest, překonány nejsou; toto tvrzení neodporuje však přírodě, zkušenosti a zásadám zdravého rozumu a dobře se snáší s pojmem zázraku v našem smyslu. — Zkoumejme ještě důslednost těch, kteří upírají zázraky v smyslu křesťanském. Zcela vážně tvrdí oni, kdežto zázrak za odpor zákonům přírodním prohlašují, že bez vlivu vyšší tvůrčí síly, kterou popírají, vyvinuly se vyšší organismy z nižších, ssavci z ptáků, ptáci z ryb atd. a z těchto nižších druhů konečně že povstal člověk. Tážeme se, není-li to proti zákonům přírodním ano i proti rozumu, přičítá-li se síle účinek, který jí ani dle jakosti, ani dle mnohosti nepřísluší? Zajisté! neboť síla nemůže sama ze sebe nad sebe vyšší účinek vyvoditi, jakým tedy právem upírají odpůrcové možnost zázraků? — Sami vlastními zbraněmi se porážejí a proti vůli své snášejí důkazy pro pravdu křesťanství; neboť jako svrchu řečeno, nejjasnějším a nejpádnějším důkazem božskosti učení Kristova jest stvrzení ho zázraky. — Právem tedy sv. Církev v evangelích po Zjevení Páně předvádí věřícím řadu zázraků Kristových; máme právě z těchto velečinů Božích uznati, že Ten, Jemuž chvalozpěvy pěli andělé a pastýři, Jemuž klaněli se a dary přinesli mudrcové, Jehož učitelskou činnost církev v této době roku svého nám připomíná, v pravdě jest, kým se býti pravil: Syn Boží a právem židům napomenutí dal hned na počátku dnešní úvahy uvedené: „Nechcete-li věriti mně, skutkům věrte, abyste poznali a věřili, že Otec ve mně jest a já v Otci.“ (Jan 10, 38.) Amen.

Různé zprávy z dějin církevních.

II.

Čechové na křížových výpravách. Čechovéúčastnili se druhé a třetí křížové výpravy do sv. země. K druhé podal příčinu pád Edessy 1144. Papež Eugen III. (1145 až 1153) vyzval celý obor křesťanský k boji proti Turkům. Sv. Bernard, opat Klaravalský († 1153) cestoval od místa k místu a nadšená slova jeho pohnula Francouze (krále Ludvíka VII.) i Němce (císaře Kunráta III.) k druhé výpravě (1147—49). Také do Čech poslal sv. Bernard zvláštní list, kterýž čten

jest po kostelích. Vladislav II. (1140 až 1173) cítil se puzena v srdci svém, aby ke cti Boží a pro hříchův odpuštění ozdobil se znamením sv. kříže; příkladu jeho následovali bratr Jindřich a Spythněv, syn Bořivoje II. (1100—1107, 1117—1120) a velký počet pánův a obecného lidu. V červnu 1147 Vladislav připojil se se svými k vojmům císaře Kunráta. Cesta vedla krajany naše skrz Uhry do země řecké a odtud do Asie. Ale z velikého počtu křížákův (200.000) sotva 10. díl do Jerusalema dorazil; ostatní zahynuli na cestě hladem a mečem tureckým. Vladislav nedošel až do sv. země, ale vrátil se do Čech roku 1148. — Sultán Saladin zmocnil se r. 1187 Jerusalema, jehož křížáci 15. července 1099 byli dobyli. Zvěst o tom povzbudila císaře Bedřicha Rudovousa (1152 až 1190) k třetí výpravě křížové (1189). Český kníže Kunrát Ota (1189—91) znamenitý počet branných lidí vypraviv pod velením knížete Děpolda císaři ku pomoci je poslal. Čechové tito udatností všady se vyznamenali, ač bohužel i loupeživostí svou jiné předčili. Výprava ta se žalostným koncem se potkala, z Čechů málokterý do vlasti se vrátil. . . . Mimo tyto dvě výpravy do Palaestiny, připomínají dějiny české křížové tažení Přemysla Otakara II. (1253—1278) do Prus a Jana Lucemburka (1310—1346) proti Litvinům. V pruské krajině Sambii až dosud modloslužba se udržovala. Proto papež Innocenc IV. (1243—54) vyzval Přemysla Otakara, aby mocí svou křížákům německým se propůjčil. Jeho nástupce Alexander IV. (1254—61) vyslav minoritu Bartoloměje r. 1255 do Čech, totéž přání králi projevil. Přemysl vytáhl téhož r. s 60.000 bojovníků z Čech i z Německa; také Rudolf z Habsburgu, potomní císař (1273—91) ve vojsku jeho byl. Král český dobyl úplného vítězství nad Prusy, jimž biskup Olomucký Bruno svátost křtu uděloval. Otakar založil město Královec (Königsberg) a ustanovil, aby tu založen byl stolický chrám biskupství Sambického zasvěcený sv. Vojtěchu, Pruskému apoštolovi († 997 v háji Romové). . . . Jan Lucemburský podniknul trojí tažení do pohanské Litvy r. 1329, 1337 a 1345. Leč výpravy ty se nezdařily; král při druhém tažení ochuravěl na oči a nejprv na jedno oko oslepl, brzy pak dokonce zraku pozbyl. (Borový: Dějiny diecése Pražské, str. 71, 72, 83, 84, 112, 141.)

Mainoti. Nazývají se tak obyvatelé horského okresu Maina, jižní to části poloostrova Morey mezi ehoboty Kolokythijským

a Koronským, v počtu asi 60.000 hlav, kteří se pokládají za potomky Spartánů, jsouce divocí, svobody milovní, loupeživí, ale hostinní a střídmí. Mainoti uměli si zachovati politickou nezávislost a své náboženství — pohanství — až do 9. století. Císař Basilius Macedoňan (867—86) podmanil si je a uvedl k náboženství Kristovu.

Basiliáni, řád mnišský, řídící se řeholí od původce sv. Basilia 361 sepsanou a 363 od papeže Liberia (352—366) potvrzenou, rozšířený zvláště na východě. V církvi pravoslavné tvoří Basiliáni po tu dobu *jediný* řád klášterní, z něhož vycházejí *výhradně* nejvyšší hodnostáři církevní: biskupové, metropolité a patriarchové. Kláštery jejich mívají často přebohatá nadání a jsou obyčejně skladištěm vzácných starožitností. Na západě přijali Basiliáni s větší částí řeholi sv. Benedikta († 543), nicméně trvá řád jejich i v západní církvi ještě dle prvotního způsobu svého, řídí se řeholí od kardinála Bessariona († 1472) opravenou, jmenovitě v jižní Italii. *Tito* Basiliáni zachovali obyčej, vykonávati služby Boží v *latinském* i *řeckém* jazyku . . . Ženské odvětví — Basiliánky — založila Makrina, sestra sv. Basilia († 379), kterýž je opatřil pravidly a vzal pod svou ochranu. (Malý: Sl. V.)

Čte mu levity, dostal kapitolu. Kanovníci řídící se pravidlem (kánon) sv. Chrodeganga, biskupa Metského, shromáždžovali se po ranní modlitbě v společné síni, kde biskup anebo probošt předčítal jim kapitolu z Písem Sv. (jmenovitě z knihy „leviticus“) aneb z pravidla (kánonu), k čemuž připojoval napomínání a po případě i domluvy, odtud původ vzala rčení svrchu jmenovaná.

Čechové v Bononii (Bologna). Na universitě Bolonské, která studiem kanonického práva slynila (Gratian † k. 1158), bývalo každého roku až na 10.000 studujících, kteří z celé Evropy na znamenitý ten ústav spěchali. Čechův byl tam v 13. století počet tak veliký, že činili pro sebe jeden z 18 národů, na které se tamní universita dělila. (Borový: Děj. diec. Pražské, str. 162.)

Tomeš loterista.

Povídka ze vsi.

III.

„Kudy se to tady potloukáš, Šimáku?“ oslovil Tomeš vstoupivšího ponocného.

„Potloukáš!“ opakoval po něm jaksi nevrlé Šimák, jako by mu to slovo nešlo pod vousy.

Připojujeme, že od osudného setkání v kůrníku a společného oběda si Tomeš se Šimákem tykali.

„Byl jsem v „obecním“. Rychtář mi dovolil, abych si uríznul obruč na rozeschlou kadečku na zelí. Já ufal obruč borovou, že by z ní mohl býti hambalek. Šel jsem schválně oklikami čekaje, až se trochu setmí. A tak jsem zabloudil až sem k tobě.“ — „Ale abychom to nezamluvili,“ počal Šimák za chvíli znova. „Cos to žvanil o sv. Martině? Já oknem dobře nedoslechnul. Máš snad dokonce martinskou husu, či jest někde naděje, že ji lapneš?“ —

„Starou kamizolu mám!“ odtušil nevrle Tomeš. „Tam ti dolejší mají. Díval jsem se tam dolů a tu mne pojal zase jednou rádný vztek. Proč oni jen, a já nic? Oni bílou mouku a já — otruby; oni výrazkový chléb, a já — černou placku; oni maso, a já — suché brambory. A tak to chodí od jara do zimy a od zimy až zase do jara. Nemine svátek, nepřejde posvícení, aby se dobrých věcí dost nenajedli. A pak prý jsme si všichni rovni! Pak prý jest na světě spravedlnost! — A tak se ty mé myšlenky nějak točily, až připadly na slavnost martinskou. Počkej, myslím si, kdy pak ho letos máme? — a vzal jsem do ruky kalendář. Kam by byly mé myšlenky pak zabloudily a co bych z nich byl upředl, nevím, neboť jsi hned na to objevil se u okna.“

Šimák kroutil nad mělkým výkladem Tomšovým jaksi nedůvěřivě hlavou. Mrsknul okem na stolek, na kamna i na polici, po Tomšově kalendáři nebylo nikde ani památky. Nevěřil. Po chvíli začal:

„Nu nechme už sv. Martina na pokoji. Ale o těch „velkých“ jak Tomši začneš mluvit, tu zrovna jako bys mi ze srdce mluvil. Když jsem se vlekl s tou kládou z obecního, jel po silnici Višňovský sládek. Ale co sládek! to je ti milostpán. Má kočár, že by v něm mohl jezdit sám náš pan hrabě a hřebci v něm zapřažení nevědí bujností ani co dělati, jako by jim nejen mláto, nýbrž zrovna utřejchu dával. A on v kočáře natažen, nafoukan, v skvostném kožichu, červený od dobrých věcí, až z něho sálalo. Já pustil kládu na silnici. Ne že bych se byl uleknul — což pak jest Višňovským po našem lese — nýbrž zlostí. Já se tu pachtím pro kousek dřeva a musím se ještě ohlížeti na všechny strany, aby mne nikdo neviděl a on si tu jede, jako by chtěl svým pohledem člověka odkopnouti. Jaké má k tomu právo? Není-li totéž co my? Čím byl dříve a jak k tomu přišel? Takových myšlének bzučel

mi v hlavě celý roj, že jsem si musel na chvíli na kládu sednouti. Čím by? Nuzákem a hadravou. Přišel do pivovaru jako sladovnický chasník s tlumokem na zádech, v němž bylo celé jeho jmění. A co mu pomohlo na nohy? Terno! Vlastně dvojí terno: jedno, které vyhrál z loterie, a druhé, že mu dal starý sládek svou dceru a s ní pivovar. Přišel k tomu, co nyní má, svou zásluhou? Nepřišel. Vydobyl si to prací, dřením a namáháním? Nevýdoby. A proto — pracovati jest hloupost! Člověk to musí uchopiti jinak a sice za pravý konec, aby k něčemu přišel a s něco byl. Rozumíš Tomši? — To jsem ti chtěl říci, to ve mně uzrálo než jsem ku tvé chalupě dorazil.“

Tomeš napnutě poslouchal s Šimáka ani očí nespouštěje. Při slově „terno“ sebou dokonce škubnul a čepici pošnul z jednoho ucha na druhé. Celý jen hořel.

„Budme k sobě důvěrnějšími a upřímnějšími, Šimáku!“ zvolal nadšeně Tomeš uchytiv ponocného za ruku.

„Nech mne drobet odpočinouti! Sotva již na nohou stojím“, řekl Šimák sedaje na postel, neboť rozmluva se odbyvala u kamen, kde stál stolek a postel.

„Ale u všech všudy! co to zde máš?“ vykřiknul najednou Šimák a vyskočil, ucítiv, že sedl na nějaký tvrdý předmět. Sáhnu pod peřinu, dokudž vytáhnul známé kované desky.

„Budme upřímnějšími, prál jsi a bala-mutíš mne, že jsi měl v ruce kalendář, ana to zatím celá loterie!“ prohodil nevrle, když byl užel, co desky obsahují.

„Chtěl jsem ti právě nyní vše ukázati a vysvětliti“, vymlouval se Tomeš. „Před tebou se tím netajím, nýbrž před našimi ženskými. Bá. Jsem se, aby snad mezi tím nepřišly z pole.“

„Nu, a co to zde všechno máš?“ promluvil Šimák přebíraje písemnosti. „Aj, tu jest celá kupa reškot! — Tu snář, mluvil dále, bera do ruky starou ušmouranou knížku švabachem tištěnou, na níž čísti bylo nápis: „Velký snář, čili výklad všech snů a t. d. Tištěno u Josefa Landfrassa v Jindřichově Hradci.“ Na to rozvinul velký papír na způsob mapy, v němž byl Tomeš zahloubán, když jej u okna překvapil. Byl to snář obrázkový. Celý arch byl rozdělen na devadesát polí, v každém poli nemotorná jakási rytinka představující sen, nad ní číslo a dole výklad.

„To jest všechno šmejd a nestojí ani za fatku“, prohodil Šimák, když byl odbornou literaturu Tomšovu proskoumal.

„Máš křížáka?“ otázal se pak tak zpytavým a určitým hlasem, jako když učitel zkouší žáka.

„Nemám.“

„Máš pytlík a v něm devadesát čísel?“

„Nemám.“

„Pak se nedivím, že's ustavičně do loterie jen dával a nikdy nebral. To se musí holečku chytit za jiný konec. Musíme mít pavouka-křížáka, jemuž se nastříhá devadesát čísel do láhve a která vynese vzhůru, ta jsou živá. Pak potáhneme z devadesáti čísel vždy pět, budeme je psát, a která čísla se budou nejčastěji opakovati, vyjdou v příštím tahu svatosvatě. Člověk musí, můj holoubku, přijít všemu na kloub, také loterii.“ —

Tomeš jen hořel.

„Nepůjde-li to tímto způsobem“ vykládal Šimák dále, „udeříme na to zhurta. Znáš Jestrábí horu s čertovou skálou? — Kdo pak by ji neznal? A to ví každé dítě, že tam má čert od jakživa svůj brloh. A kolik lidí si tam odtud již přinesli štěstí!“

„Já slyšel“ vpadl mu do řeči Tomeš, „že tam čert zámosteckého švece, který se tam vydal o Velký pátek, do smrti zmlátil.“

„Mlč a neskákej mi do řeči!“ okřiknul ponocný Tomše. „Zámostecký švec jest medvěd. Vylezl na čertovu zeď a jakmile čerta spatřil, leknul se; skácel se dolů, a potřískal si hlavu do krve. Vsať jsem tam já byl o Velký pátek už také a vím, jak to tam tou dobou mezi službami Božími vypadá. Neřekl jsem to dosud nikomu, povídám to jen tobě. Buď dobře uschováno, doufám. Kdo se chce vydati o Velký pátek na Jestrábí horu a uvidět čerta s žlutáky, ten se na to holečku musí rádně připravit. Já se po celý týden nemodlil ani nemyl. O modlitební knížky a růženec nesmí člověk ani zaváditi, do svěcené vody ani koneček prstu namočiti. Pak jsem vyšel před východem slunce, lačen, a šel ustavičně levou nohou napřed. Každému kříží v poli jsem se zdaleka vyhnul a na kopec šel jsem po zpátku.“

„No, a jak to dopadlo?“ tázal se Tomeš, nemoha se zvědavostí konce dočkat.

„Kdybych byl nevzal s sebou sekyrku, bylo by to vypadlo dobře. Dorazil jsem tam ještě tuze záhy,“ pokračoval Šimák, „nebylo ještě devět, ne nemohlo ještě být. A to už jest tak můj zvyk jak víš, že přijdu-li do lesa, každá žilka ve mně hraje. Tamhle ta borovička ti mnoho nepřitíží a uneseš ji i s dukáty, pomyslíš si a dám se do sekání. Sekyru jsem měl jako břitvu a sbíral jsem

to hezky od kořenu. V tom uslyším v lese kroky. Hrklo ve mně jako v starých hodinách. „Toť přece nebude on, neboť není ještě devět hodin!“ proletí mi mžiknutím hlavou. Odhodím sekyrku a stojím připraven, buď co buď. A přece! Zasuší větve, rozhrnou se a předě mnou, jako by se byl ze země vyhoupnul, stojí silný chlap, v tváři hustý vous, na hlavě zelený klobouk s perím, kabát se zelenými výložky, na rameně ručnící!“ —

„Pán Bůh s námi, to byl on!“ vykřiknul Tomeš.

„Sojku znáš! Já také myslil v témž okamžení, že to sám pan rohatý, neboť jsem vždycky slyšel, že chodí oblečen jako myslivec.“

„Co to zde tropíš, chlape!“ oboří se na mne a už mne držel za límec u kazajky, div že mi ho neutrlh.

„Prosím poníženě, pane čerte“ — začnu prositi. Zelenokabátník se ale potutelně usmál a zalomcoval mnou tak, že jsem nebyl s to, abych mu svou prosbu dokončil. „Já ti namaluju čerta na hrbet, chlape! Myslíš, když jsou lidé v kostele, že můžeš krásti naporád? Sekyru sem!“ poroučel zpurným hlasem.

„Nebyl to tedy čert?“ tázal se Tomeš.

„Kdyby byl raději býval, neboť ten zelenokabátník byl horší než sám rarach. Čtvrt hodiny mne nechal prosit o sekyrku. Pak mi ji hodil a řekl: „Hajdy! nebo tě tou kolbou přeměřím, že si to do smrti budeš pamatovati! Kdyby nebyl dnes tak velký den, do chlívků bych tě zavřel!“

„Slota myslivec, ten mi nahnal! A mimo to mne připravil o dukáty. Neboť když jsem sběhl s vrchu dolů, bylo právě devět hodin a tu se musel na Jestrábí ďábel objeviti.“ —

„Myslivec to tedy byl!“ oddechl si Tomeš. „A to myslíš, abychom na Velký pátek znova se vydali na Jestrábí?“

„Kdo pak mluví o Velkém pátku?“ durdil se Šimák. „Pro numera se tam chodí jindy. Před sv. Janem Křtitelem právě když uhodí na věži dvanáctá o půlnoci“ — Šimák nedomluvil, neboť před chalupou zarahotil trakař a za chvíli se tam ozvalo volání ženské:

„Tomši, otevři vrátka! Či pak to zde kláda? — Nemůžeme na dvoreček!“

„Ženské jsou zde!“ řekl Tomeš. „Žena a ta „muří noha.“ Jdi domů,“ mluvil pak k ponocnému, „zítra se o tom dále porádek.“

Mezi tím co ponocný ženským vrátka otevřel a kládu odnášel, vyběhl Tomeš s taj-

nými deskami opět na půdu. Pak sešel k ženským, aby jim pomohl snášeti.

(Pokračování).

DOPISY.

Z Karlína, dne 23. ledna 1879.

(Koleda v konferenci spolku sv. Vincence.)

Konference sv. Cyrilla a Methoděje spolku sv. Vincence de Paula, jejíž činnost teprve dobu jednoho roku obsahuje, mnohých krásných úspěchů na poli pravé lidumilnosti a křesťanské dobročinnosti vykázati by mohla, kdyby skutků svých nekryla pláštěm skromnosti. Poslední neděli uplynulého roku lze bylo i širšímu obecenstvu nahlédnouti v konání konference. Uspořádalať dnem tím vánoční stromek pro dívky oněch chudých, jež ošetřuje v Karlíně, v Žižkově a v Libni. V síni vkusně okrášlené zbudován byl oltář, na němž postaven kříž a obraz patrona spolkového uprostřed hořících svíců, po stranách stály dva stromky vánoční. Na stolích rozloženo bylo hojně dárků příjemných i užitečných. O druhé hodině dostavil se Jeho Eminence nejdůstojnější p. kardinál. Uvítán u vchodu, požádán byl, aby v kapli pohoštěního domu, kde konference své schůze odbývá a kde i tato slavnost konána, za zdar působení spolkového se pomodlil. Jeho Eminence prosbě té milostivě vyhověl, načež odebral se do místnosti připravené, kde zatím množství vzácných hostů se bylo shromáždilo. Zejmena byli přítomni: Jeho Excellence p. hrabě Bedřich Thun, p. hrabě Karel Ervin z Nosticů, předseda spolku sv. Vincence de P. v Čechách, p. P. Všečka, zakladatel téhož spolku, okresní hejtman p. Karásek, důst. p. farář Karlínský, vrchní policejní komisař p. Müller a mnoho jiných vznešených pánů a paní z Karlína i z Prahy. — Chudé dívky v průvodu svých rodičů toužebně čekaly kýženého nadělení; byloť dítek těch 52. Slavnost vynikající rázem katolickým zahájena byla modlitbou, načež místní p. farář, co duchovní správce obce, uvítal Jeho Eminenci. Nato promluvil předseda konference delší řečí v českém i německém jazyku, v níž krásně vylíčil účel spolku vůbec a dosavadní působení konference karlínské zvlášť. Velebný p. Brabec, professor na české realce karlínské, též člen konference, oslovil chudé dívky a jich rodiče, vylíčil slovy dojemnými význam slavnosti i dárků jim připravených. — Dostalot každé dítko část obleku sobě přiměřeného, libru mouky, vánočku, košíček s jablky, ořechy a

cukrovím, růženec a obrázek. Menší dívky obdržely také hračky a hoši mimo to čáky z barevného papíru, jež sobě hned na hlavy stavěli. Zvláště skličným rodinám přidáno i po více librách mouky, chleba a jiných užitečných darů. Podělování vykonávali členové, růžence rozdával p. farář, obrázky pak přijímaly dívky z rukou Jeho Eminence. Milý dojem činilo vzorné se chování obdařených chudých. Byly dívky čistě umyty a ač mnohé z rodin těch, zvláště na Žižkově bytujících, strašnou stíženy jsou chudobou, nebylo znáti, že by nouzi svou na odiv chtěly stavěti, jak bohužel při společném podarování zde onde vidáme. S upřímným „Zaplať Pán Bůh“ přijímaly dárky, radost zářila jim z očí, a byť i některé značnějšího přijalo daru, nepoznal jsi závisťi nikde. Zásluha to jistě členů konference, kteří své chudé a jich poměry dokonale znají, každý týden v styk s nimi vcházejí a nejsouce pouhými almužníky, spíše důvěrníky a přáteli jich slouti mohou. Zářila však i z každé části slavnosti té láska lásku budící a viděl-li jsi většinu rodičů chudých slzeti, nebyly to pouze slzy vděčnosti za dar přijatý, ale přesvědčen jsem, že v mnohých těch slzách kryl se odlesk lásky křesťanské, která bratrskou páskou víze i trpícího i těšitele. Jeho Eminence nezatajil potěchu, jakou den ten vzbudil v srdci Jeho vrchnopastýřským, ale v delší řeči potěšil, povzbudil všech přítomných. — K prosbě předsedy zapsal Jeho Eminence vlastnoručně jméno své v památní knihu konferenční. Když pak byl předseda ještě jednou vřelými slovy všem přítomným díky vzdal, ukončena slavnost, jež bez mála půl druhé hodiny trvala, opět modlitbou. Konference byla pamětlivá i těch chudých svých, kteří slavnosti nebyli účastni, protože dítek nemají, a během týdnu zanesla do příbytků jejich každému vánočku, jablka, ořechy, cukroví, mouku, růženec, obrázek, po jednom stříbrném zlatníku a co více váží, slova útěchy křesťanské. Tak roste zrno horčičné na výsluní Božího požehnání. Měl bych ještě na snadě několik tklivých obrázků, jakým způsobem dostalo se hojných těch darů konferenci, jež záleží z mužů ničím jiným, leč láskou k Bohu a bližnímu bohatých, ponechám je však, dovoleno-li mi bude, na dobu jinou. Zatím: Zaplať Pán Bůh všem dobrodincům!

U.
Od Slaného, v lednu 1879.

(Literární hrobaři. List venkovánům.)

Jest známo, že šízení zavládlo všude, že zachvátilo celou silou nejprve velká města,

vyssálo na dno měštáky a nenalézajíce obětí v městech, rozlézá se po venkově. V hlavních městech jsou dobře zřízené armády, jež se jako komáři pouštějí na bezbranné venkovany a vnučují jim své nové vynalezy od těch strojů až do toho falšovaného mýdla. Jsou to agenti, jež jako bandité přepadají dědinu za dědinou. Jako všeho se zmocnil švindl tak i *literatury*, což právě nejsmutnější. Lid venkovský sráží v kal a bahno literární zasypávající jej pravým deštěm „romanů.“ Účelem těchto t. zv. románů s krvavým titulem není poučení, ale přede vším kapsa nakladatelova a pak zhloupení lidu. Lid se „přepracuje“ romány těmi otráví se na dobro, po románech přijde zaprodaný „tisk“ a ten líčí národu především víru jako první překážku svobody, štve nižší třídu na kněze. A věc ta se ku podivu daří oněm pp. spisovatelům. Neboť v celém okrese ať jdeme kamkoli, všude jest slyšení jen útoky na víru katolickou. Což vám překáží, vy pp. nakladatelové, právě jen víra a myslíte snad, že román bez ostoužení víry, kněze, ctnosti není románem? Či chcete udělati z lidu to, co se stalo ve Francii? Co tu způsobil tisk zaprodaný až do poslední písmenky? Lid pařížský zpitoměl, sápal se na víru, kněží vřel a jistí pánové právě z té doby si naloupili ne tisíce, ale miliony. O jen se občané varujte románů těch sešitových po 20 a 30 kr. Chraňte své vlastní rodiny, své děti. Koupíte román, v němž nanešeno tolik nesmyslu, že dítě vaše se otráví čtením, ano ono se spustí a obrátí se proti Vám; neb v románu se dočte jiného „*desatera příkázání*.“ V takových románech se líčí ctnost jako překonaná duševní „*zakrnělost*“, ctností prý se duch poutá a bičuje, ale „*odvaha*“ a „*vzdor*“ rodičům, toť dospělost duševní vyhlášená v románech. Úcta k rodičům se tu líčí jako hloupá tradice, ale svévolnost, ano i cizoložství se tu vynáší — ovšem ne zřejmě, ale tak, že se nezkušený dá podvést. Čte román — třeba když přijde z práce, — čte rozčilen, bouří fantasií a pouští jí plnou uzdu a kape zvolna sice, ale jistě jed do srdce. A pak ty „*ilustrace*“ v románech, z nichž vyzírá bezedná oplzlost a taková mravní spustlost, jaké nemůže býti schopen než člověk nadobro lidskosti odcizený. Dítě vezme obrázek podobný do ruky, nerozumí mu — odhodí jej — po letech ho vezme opět a ponoří se do něho, smyslnost se v něm probudí, ono jsouc nezkušené podléhá dojmu a kope si hrob. Ovšem že následky nedají na sebe čekat a román razí první cestu do krčem, oplzlých společností a odtud dále do míst hanby a žalářů. Dále uvažte co ku-

pujete. Koupíte první sešit s krvavým a strašně hrozným titulem za 20 neb 30 kr. t. j. za každou stránku řídce potištěnou platíte 1 i 2 kr. Vy mi odpovíte, že těch 20 neb 30 kr. jednou za 14 dní ani nepoznáte! Dobře — ale uvažte, že román ten v 30. sešitech vás stojí 9 zlatých! Co s ním? Co jste se z něho dověděli? poučili jste se? Ne. Vy jste sice četli upjatě, ale s vnitřním nelibým pocitem a odporem, zemdleni jste ho odhodili a zase po něm sáhli. Či poučili jste se o vašem řemesle, stavu, neb o národu českém, neb o svých slavných předcích? Či Vám více na tom záleží poznati vraždy, loupeže Šandorovy, Rinaldovy, galejních otroků, krutost katů neb slátaninu o inkvisici, než slavné činy sv. Václava, Karla IV.? Anebo chcete, aby Vás stále přicházeli okrádati, Vám se posmívati a z Vašich mozolů aby si stavěli domy? Na čem Vám záleží více? Zda na cti osobní a cti rodiny, neb na románu, plném nesmyslné lži! Neb toužíte po těch obrazech tak zv. premiích za pouhý doplatek 3 neb 5 zlatých? Jsou to z větší části barvami namazané papíry, přilepené na plátno. Vy dáte za takový obraz 3 zl. neb malý doplatek 5 zl. za týž obraz v rámci „barokovém“. A co jest to ten „barokový“ rám? Jest to obyčejný rám a ty ozdoby na něm a ty růže jsou ze sádry či křídly a klišu. Až k Vám přijde zase roznášec románů, zeptejte se ho, proč také s románem tím nezajede na faru, proč jen o Vás stojí. Což jest Váš venkov bažina, aby tam nosili své špinavé a krvavé romány? Vyhodte okny romány i s oplzlými obrázky a pomněte, že by Vám váš duchovní pastýř rád poradil, co máte čísti. On by Vám pověděl, že pro vaše děti jest zvláštní dědictví a pro Vás také, on by Vám ochotně opatřil i knihy i obrazy a Vy byste ušli jedenkrátě výčitce svědomí, že jste sebe připravili o klid duševní a děti o nevinnost, kupující jim ony krvavé romány. V. Č.

KRONIKA.

Z Prahy. O slavnosti *Očišťování bl. Marie Fanny* v neděli d. 2. února vykoná J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup v metr. chrámě u sv. Víta o půl 11. hod. svěcení voskovic (hromnic) a bude pak po průvodu v 11 hod. přítomen slavné mši svaté.

— **Pobožnost 40hodinná** bude se konati do 29 ledna u Milosrdných sester u Karlině, d. 30. a 31. t. m. a od 1—3. února u Alžbětinek, od 4—8. ún. u sv. Tomáše.

— **Z Budějovic.** Horliví kněží Re-

demotoristé ze sv. Hory konali sv. missie od 6.—16. října m. r. v *Zbýnicích*, kdež bylo komunikantů s cizími osadníky na 2200, od 16. do 23. října v *Habarticích*, kdež zpovědnice rovněž byly obklíčeny kajicnicky od 5 hod. z rána do 7 hod. u večer po celý týden, jakož i v *Chrašticích*, kdež titěž vel. kněží o slavnosti jména Marie P. a po 5 dní renovaci lonské sv. missie konali a přes 1900 komunikantů shledali. Nemenšího požehnání docílili vel. kněží Redomotoristé od sv. Kajetána z Prahy, kteří od 10. do 16. listopadu minulého roku v *Staněticích* renovaci sv. missie konali za velkého účastenství osadníků domácích i sousedních.

Z Würzburku. (Úcta Marie Panny. Z dopisu.) Mezi Franky panovala vždy něžná úcta k Rodičce Boží, najmě však ve hlavním městě Würzburku, o které si až do roku 1802 samostatní biskupové Würzburští nesmrtelných zásluh získali. Na dosti vysoké hoře, na jejímžto úpatí město po obou stranách Mohanu se malebně rozprostírá, vyčnívá k nebi Mariánský hrad, ve kterém druhy biskupové sídlili. Biskup Julius Echter rozkázal před třemi sty lety, aby na hradní věži tvrze Mariánské socha Marie Panny postavena byla, kterou by bylo lze daleko široko viděti. Tím zemi Franků ve zvláštní ochranu nebeské královny čili, jak ji obecný lid nazývá, vévodkyně Franků odvedl. Obrovská socha Marie Panny stála na věži až do r. 1814, kteréhož roku zmocnili se Francouzové Würzburku i tvrze Mariánské, suroví vojáci dopustili se ohavného činu sřítivše ve své bohaprázdnosti řečenou sochu s věže do propasti, tak že se všecka roztránila. Teprv roku 1878 byla v den Nanebevzetí Marie Panny vztýčena nová socha, kterou zbožné paní Würzburské u zlatníka Martina Nötzla zhotoviti daly. Tak zase s věže vévodí vévodkyně Franků svému dobrému lidu. V žádném jiném městě ne-nalezneš tolik soch a obrazů Mariánských na domech jako ve Würzburku; jdeš-li večer tou kterou ulicí, hned poznáš, že zde na mnohých místech svítilen potřebí nemají, poněvadž pět, šest i více lamp před sochami Mariánskými hoří. Sochy a obrazy znázorňují buď neposkvřněné Početí Panny Marie, buď Nanebevzetí, Zvěstování, Očišťování, Útek do Egypta, Svatbu v Káně Galilejské, buď sedmiboletnou Marii Pannu stojící pod křížem aneb s umučeným Synem v lůně. Franka od ostatních Bavorů dle zpěvu rozeznáš; kdežto v jižním a středním Bavorsku lid při službách Božích tise se modlí, zpívají Frankové v severním Bavorsku z

plna hrdla při mši sv., že hned víš, zda-li v chrámu se slouží mše sv. čili nic. Písne jejich jsou prastaré, zejména Mariánské; obecná píseň o Marii Panně má podobnou melodii jako česká: „Tisíckrát pozdravujem Tebe“ a zní: „O himmlische Frau Königin, durch alle Welt eine Herrscherin, du Herzogin zu Franken bist, das Herzogthum Dein Eigen ist. Darum, o Mutter, Deine Hand halt über uns im Frankenland.“ Tvrdí se v ní, že v žádném městě Marii v tak velké poctivosti nemají, jako ve Würzburku; tak se praví v druhé sloce: „Zu Würzburg hast du deinen Sitz, das zeigt am Schloss die hohe Spitz, darauf Dein Bild glänzt, hübsch und fein, wie Gold und wie der Sonnenschein! Maria, Dich lieb Würzburg sehr, wo thut eine Stadt desgleichen mehr? Zu Würzburg an so manchem Haus, steht ein Mariäbild heraus.“ Nejpeknější kostel Würzburský jest kostel Panny Marie na náměstí v gotickém slohu vystavený, sochami od Tillmana Riemenschneidera okrášlený. — Jiný kostel Marii Panně věnovaný jest kostel na hoře sv. Mikuláše, který lid, ačkoliv velmi prostranný jest, kapličkou nazývá. Křížová cesta o čtrnácti kaplích na pěti místech vždy na svahu rozestavených a rozvětvenými jasanými chráněných tě poučuje, že na temeni nalezneš Rodičku Boží pod křížem, jenž k soustrasti tě vyzývá slovy: „O vy všichni, kteří kolem jde-te, pozorujte a vizte, jest li bolest jako bolest má.“ V letě putuje celé vévodství franské k bolestné Marii Panně na horu sv. Mikuláše; že zbožní poutníci oslyšáni nebývají, dokazuje veliké množství votivních darů, které se v chodbách okolo chrámu chovají. — Jak blahodárně biskupové Würzburští lidu vládli, dokazuje Juliova nemocnice s Mariánskou kaplí r. 1579 založená, která i svou prostranností i svým bohatstvím snad první místo mezi nemocnicemi evropskými zaujímá. Šlechtný lidumil kníže biskup Julius Echter z Mespelbrunnu vynaložil celé své jmění k tomuto účelu, proto mu kázal král Ludvík I. postaviti pomník před nemocnicí. Nemocnici náleží v rozličných městech franských a badeňských tři sta domů, osmnáct tisíc jiter lesa, pět a dvacet velkostatků, jejichžto pole, luka a vinice asi sedm tisíc devět set jiter obnášejí. Veškeré jmění se pácí na sedm milionů zlatých. Ve čtyři a třiceti sálech a 120 síních nalézá se ustavičně asi 700 nemocných z celého vévodství franského; počet všech nešťastných, kteří během roku v nemocnici útulku hledají, dosahuje až pět tisíc. Žádné město, trvám, nemůže se ho-

nositi podobným velkolepým ústavem, který jasný podává důkaz, jak hospodařili biskupové Würzburští s jménem pozemským a jak nakládali se statky od protivníků jizlivě „mrtvá ruka“ nazývanými. — I v stoličném chrámu, jenž jest o čtyřech věžích a již r. 1189 vysvěcen byl, během času však zejména v patnáctém století v původní kráse své rozličnými postranními stavbami mnoho utrpěl a uvnitř nejapnými malbami zohyzen byl, první takřka památka připomíná Rodičku Boží. Jestit to velmi umělecká řezba, od Riemenschneidera dovednou rukou zhotovená, smrt Rodičky Boží představující. — Na kamenném mostě, jenž tak zvanou čtvrť Mohanskou s Würzburgem spojuje, jest dvanáct soch, mezi kterými sochy Marie Panny a sv. Jana Nepomuckého uprostřed nejvíce vynikají. —

Literární oznamovatel.

— „Dohlasy, slova sepsal Frant. Doucha, nápěvy od rozličných skladatelův“, jest knížka, která přátelům zpěvu dobře může posloužiti pro jisté případy. Jsou v ní totiž podány zpěvy ku *příležitostem*, jako: na slavné uvítání, před zkoušením školním, ke jmeninám a podobným svátkům, vůbec ku přání blaha, na projev úcty a vděčnosti atd. Neméně vítány budou ty ony písně obsahu náboženského, jako Vánoční zpěv, Velikonoční zpěv, Prosba k Hospodinu, Život bohobojný, Kaplička. Připojeny jsou zde nadto některé písně jiné na doplnění „Zpěvomilu“, jež Doucha podobným způsobem 1877 hlavně ke školním účelům (též s nápěvy od rozličných skladatelův) byl vydal. Oba jmenované spisy vyšly nákladem kněhkupectví: I. L. Kober ve sličném rouchu, k jehož upravenosti ostatně též úhledný tisk not a přidané dva, k hudbě čelci obrázky přispívají. Povšimnutí hodno spolu jest, co Doucha v „Dokladě na závěrek“ o „sestavování“ rozmanitých zpěvníků a jiných podobných „sbírek“ projevuje dle úplné pravdy.

— Ilustrovaný týdeník „Světobor“ přináší v novém (XIII.) ročníku tato vyobrazení. V čís. 1.: Josef Reiter, stavitel mostu Palackého. Svatební poselství krále Ladislava Pohrobka na dvoře Karla VII., krále francouzského. Krajina blíže Trosek. Most Palackého v Praze. Při snídání. — V čís. 2.: Dr. Jan Kozánek. Šnirchovy sochy na Národním divadle (2 obrazy). Po snídání. Z potulného života. — V čís. 3.: Václav Brožík. Požár v prairii. Spalování mrtvol v Gotě. Polypové z Antill a moří amerických. Skupina koralů a mořských hub blíže poloostrova Malaky. Generalleutenant Sir Samuel Browne. Generalmajor F. S. Roberts. Anglická dělostřelba ubírající se na bojiště.

— *Stíny na stěně*, zábava k zimním večerům „pro malé i velké“. Uspořádal Frant.

Doucha. Na plakátním archu, rytbou a nákladem xylografa Frant. Bartla v Praze. Jest to zásoba obrázků stinných, jak se rozmanitě utvořují sestavením rukou mezi světlo a stěnu. Připojené veršičky české k tomu jsou, aby nahradily částkou podobné archy cizozemské.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Jahnel*, farář v Lišanech, dne 14. ledna (nar. v Slaném 19. října 1807, vysv. 25. července 1832);
- p. Frant. *Borg. Wotzel*, jubil. kněz, čest. konsist. rada, k. arcib. notář, vikarista při metrop. chrámu sv. Víta na výslužbě v Praze, dne 20. ledna (nar. v Hoře Kutné 14. ledna 1802, vysv. 14. srpna 1826).

Vyznamenání jsou:

- P. Eman. *Schoebel*, dr. theol., sekretář ř. křižov., čest. konsist. rada, atd. zvolen dne 23. t. m. za generála a *velmistra* ryt. řádu křižov. s červ. hvězdou i stal se tudíž inful. prelátem král. Českého;
- p. Jos. *Petráš*, děkan v Kostelci nad Labem, čest. dvorní kaplan a arcib. notář, obdržel ryt. kříž řádu Frant. Josefa.

Ustanovení jsou:

- p. Valentin *Lanhaus*, far. v Porejově, za far. v Jezníku (Gesna);
- p. Jos. *Černohouz*, II. duch. správce v mužské trestnici zemské u Plzně, za I. duch. správce tamtéž; kamž za II. duch. správce dosazen
- p. Frant. *Liska*, II. duch. správce při zemské trestnici pro mužské u sv. Václava v Praze.

Uprázdňená místa:

- Šárka u sv. Matěje, fara patron. vd. p. probšta metrop. kapitoly Pražské, od 3. ledna.
- Popovičky, fara patron p. Jana kníž. Liechtensteina, od 11. ledna.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

- p. Alois *Skála*, kapl. v Červené Řečici, za administr. v Zachotíně;
- p. Tomáš *Honsa*, neom., za kooper. v Hamrech.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Krihl*, farář v Čenkovicích, za faráře v Dobrouči (Liebenthal);
- p. Frant. *Pecka*, kaplan za administr. v Úpici.

Uprázdňené místo:

- Čenkovice, fara, patronatu knížete Lichtenšteina, od 14. ledna.

Milodar. Na opravu chrámu P. v Nepomuku: M. Nepomucena 1 zl.

Omyl tisku. V 2. čísle „Blahověsta“ str. 21 ve druhém sloupci v básni „Dva kmeny“ místo „Ten v jednu smysl připoj sblížený“, má býti „Ten v jednu mysl připoj sblížený.“

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25).

Duchovní řeči k žákům středních škol.

IX.

Neděle Devítník.

V různých hodinách denních vychází hospodář, aby najímal dělníky na vinici svou. Hospodář sám vychází, sám povolává dělníky: podobně sám Bůh nás stále povolává, každému stav a povolání vykazuje, v němž pracovati a působiti má dle vůle Jeho. — Naskytuje se nám zde, jako sama sebou příležitost, abych mluvil o předmětu nejvyšší důležitém, totiž o volbě stavu k vám, z nichž nejstarší v třídě nejvyšší za nedlouho již uvažovati budou, který stav sobě zvoliti mají. Běda, bude-li nešťastné toto rozhodnutí. Jest otázka, které bývají příčiny nešťastné volby stavu, a které jsou podmínky volby šťastné? Na správném a důkladném řešení této otázky mnoho záleží; budiž tedy předmětem naší úvahy.

Které bývají příčiny nešťastné volby stavu? Tisícové těch, kteří s povoláním svým jsou nespokojeni, museli by vám odpovéděti, chtějí býti upřímní: neprozřetelnost, vášeň a lidská autorita.

Opatrnost jest matka moudrosti, člověk moudrý tím opatrněji sobě povede, čím důležitější jest dílo, které podniká. Příčina nezdaru podniků našich spočívá často v lehkomyšlnosti, s kterou věc začínáme. A zdá se, že pro člověka důležitějšího podniku nad volbu povolání? Tento krok rozhoduje nad celým jeho životem, ano i nad věčností; není-li tu třeba opatrnosti, nemůže-li míti neopatrnost nejškodnější následky v zápětí? Pohříchu však právě při volbě stavu bývají mnozí neopatrní. Nebudu na doklad toho mluvit o jiných stavech, zůstanu pou-

ze ve vašem kruhu, připomenu vám jen zkušenosti, kterých sami nabytí můžete. — Jak by žák při zkoušce se blížíci šťastně a dobře obstáti mohl, to mu působí starost a to všim právem, poněvadž na tom často mnoho závisí; ale jak by jednou ve vážných zkouškách, které každý stav ukládá, šťastně a čestně obstáti mohl, o to se nestará. — Jak by se ve společnosti slušně ukázati měl, jak se strojiti, chovati, jak činiti a mluvit, o tom přemýšlí, u jiných rady se dotazuje; a kdo by to nechválil, neodporučil? Ale zdali a jak jednou ve svém povolání, ve větší společnosti, ve svých povinnostech, se cti obstará, co věděti, mluvit a činiti má, o tom zrale uvažovati a důkladné poučení hledati, ani na mysl mu nepřichází. Žáci, zejména mladší — zakusil jsem toho na sobě — zvláště tenkrát, když těžší mají úlohy a snadno chybiti mohou, berou útočiště k modlitbě, navštěvují chrám Páně; a kdož by je za to nepochválil? Když však postupem let úlohy větší a důležitější, chyby pak horší bývají: tu pak často opomíjí veliký studující, pyšně jen na sebe spoléhaje, v modlitbě a pobožnosti hledati ochranu Boží; opomíjí to zvláště tenkrát, kdy největší ze všech úloh — povolání života sobě zvoliti, nejtěžší otázku — otázku povolání, k němuž jest způsobitým, řešiti a chyby se vystříci má, která veškeré štěstí jeho života zničiti může. Ano m. j! není to výčitka, není to žaloba, pravda jest, díme-li, že jedna z hlavních příčin nešťastné volby stavu jest neprozřetelnost. Člověk neprozřetelný podobá se lodi bez lodníka a vesla unášené vlnami proudu. Možný jest případ, že bez úrazu přistane ku břehu, ale zřídka, velmi zřídka tak bývá! Ale ještě řídkší bývá případ, aby

lehkomyslný a neprozřetelný šťastně zvolil stav, aby štěstí a blaho jeho se nerozkotalo!

Jiní opět nikterak nerozváživě nepočínají sobě; přemítají a uvažují, táží a radí se, ne však, aby úmysly Boží vypátrali, ne aby větší jistotu blaha duše své poznali, táží se a pomýšlejí jen na to, kde by jejich náklonnosti a zvyky, jejich marnivost neb pohodlí, jejich lakotnost a vášně nejspíše ukojení došly. Dle toho volí svůj stav a nezřídka k své záhubě. Kdybychom různých stavů lidské společnosti se tázali, a byť jen těch, ku kterým vy se připravujete, které pohnutky tě vedly při volbě stavu? jak malý byl by počet těch, kteří by s pravdou vyznati mohli, že jen ohled na jejich schopnosti, naděje, že ku blahu jiných a ku spáse vlastní působiti budou, vedla je ku stavu jejich! V pravdě vyhlídky, o kterých mluví, příjmy, které každý vypočítává, důstojnosti, kterých očekává, pohodlí, jehož se naděje, svědčí o pohnutkách a ohledech zcela jiných; mnohemu známkou jest povolání k stavu plnému práci a starosti naděje, kterouž klidný a rozmařilý život očekává, jinému důkazem povolání k stavu skromné a láskyplné činnosti jsou přeludy obraznosti, že bude moci v nádheře, nadbytku a rozkoši žíti. A taková volba má k štěstí vésti? A dejme tomu, že by našel, co hledal, ukojení své ctižádosti, lakoty a rozmařilosti: budou to dary, kterých jim Bůh v hněvu udělil, a jako byly dílem žádosti, budou i nástroji a spravedlivým trestem jejím a po čem toužil jako základě štěstí svého, to stalo se mu břemenem, mučidlem a trestem.

Ještě jeden pramen jmenovati mám, z něhož se nespokojenost a neštěstí četných stavů přýští a ten jest: lidská autorita.

Očekáváte snad nyní od mne, že do těch rodičů sobě stěžovati budu, kteří syna svého k některému stavu nutí, jenž ani náklonnostem ani silám jeho nikterak nevyhovuje? To budiž daleko ode mne! Jednak se domnívám, že za našich časů není toto nucení se strany rodičů více obyčejem, jednak stává se hustěji, že děti rady a oprávněných práni dobrých rodičů svých sobě nevyšímají, ano jimi pohrdají.

Za to však poslouchají nezřídka lidi, kteří jim lichotí a ku krokům záhubným je svádějí; poslouchají lidi, kteří se k nim přátelsky mají, jimž však na blahu jejich málo aneb pranic nezáleží, kteří jako praví sobci jen svůj prospěch vyhledávají a přítele opouští ano zradí, kyne-li jim z toho

zisk; poslouchají úsudků, které svět jen dle zevnějšíku, nikoli dle pravdy a spravedlnosti pronáší. Kolik studujících stalo se již obětí, nikoliv svévole rodičů, ale obětí neupřímnosti tak zvaných přátel, nevěrnosti pochlebníků, bláhového ducha času, obětí vlivu lidí, kterých nikdy nemáš poslouchati, kteří se ti vysmějí, až budeš plakati, kteří ti sousta chleba nepodají, až budeš hlad trpěti, tebou pohrdnou, až budeš nad neštěstím svým bédovati.

M. j! ve všech stavech jest mnoho lidí, kteří nešťastní jsouce často potají nařikají na neprozřetelnost, s kterouž stav svůj volili; kteří kletbu vášně s bolestí cítí, již právě v tomto stavu ukojiti chtěli, a právě těm klnou, kdo nepovolně při volbě stavu je svedli a zaslepili.

I vy m. j! budete voliti, snad jste již volili, musíte voliti. Dnes pouze pravím: „Nevolte lehkovážně, ne z pohnutek mrzkých, vášnivých, ne z úslužnosti k těm, kteří k vám práva nemají, vás v pravdě nemilují. Hlas lehkomyšlnosti, smyslnosti, světa není hlas nebeského Hospodáře, kterýž vás sám volá ku práci a odměně. Amen.

X.

Neděle II. po Devítníku.

Snad nejeden z vás, když jste minule slyšeli a rozjímali o řeči mé, pomyslí u sebe: „To jest vše pravda a dobře miněno; uvážíme-li však poměry doby, nadbytek sil v mnohých stavech, okolnosti rodu, jmění atd., zdá se nám, že volba stavu není zcela svobodna, spíše tyto poměry a okolnosti na ni mají veliký vliv; pakli špatně volíme, jest to jejich a nikoliv naší vinou; my pak následky snášeti a trpěti musíme.“ Něco pravdy jest ovšem na této námitce; jiných opatrný bude a musí vždy k těmto okolnostem a poměrům zřeteli míti. Avšak ne zcela, ne bez výminky! Neboť mocny jsou arcit okolnosti, ale přece nikoliv tak silny a naléhavy, aby rozhodnou a vytrvalou vůli překonati mohly; obtížny mohou býti poměry časové pro studujícího jinocha, ale z toho nejde nikterak, že by se jim zbaběle a bázlivě poddali musel, neboť zmužilost a píl, vytrvalost a sebezapření mohou i zde dobytí vítězství; rod a štěstí, mocné přátelství a protekce mohou ovšem mnohemu pomoci, ale samy o sobě bez schopností a ctností zřídka kdy postačí, kdežto právě a důkladné vzdělání, přesná povaha ve všech případech, v mnohých

úřadech a stavech přednost mítí musí. A ukládá-li doba naše těm, kdo jiným vůdci a učitelé býti mají, více a větších povinností, tož — pohříchu — mužův takových, kteří by požadavkům veskrz dostáti mohli, není právě hojnost. — Protož jen duševní a mravní slaboch, jen kdo namáhavé práce se štítí, jež uskokmnění se a sebezapření, snažení se po vyšším stupni vzdělanosti a ctnosti vyžaduje — jen ten vnějším okolnostem a poměrům nepodmíněný vliv na volbu stavu svého ponechati může.

Zdá se však, jakoby to spíše v zájmu lidské pýchy a pouhé světské opatrnosti řečeno bylo; než nikoliv pýcha, ale pokora; ne spoléhání se na sílu vlastní, ale pevná důvěra v Boha; ne opatrnost světská, nýbrž křesťanská prostota jsou právem základní podmínky šťastné volby stavu. A tím již m. j! zodpověděl jsem otázku v předěle řeči jen naznačenou: Které jsou podmínky šťastné volby stavu? Jsou: *pokora, důvěra v Boha, prostota.* —

Vzpomeňtež sobě na líbezný obraz, kterýž nakreslil sv. evangelista, a jež sv. Církev o slavnosti Očistování Panny Marie před oči nám staví: božské dítě, poprvé v chrámu Hospodinově, postaveno a obětováno z rukou panenské matky nebeskému Otci; pak matka sama, čistá, pokorná, zbožná dívka Páně; a vedle ní sv. Josef, věrný druh, neunavný obhájce a pěstoun božského dítěte, vzor poctivosti a ctnosti; konečně Bohem nadšený kmet, zářící radostí, že jeho důvěra v Boha tak skvěle odměněna! Mně jest, jakobych vás všechny k tomuto obrazu vésti a k vám zvolati musel: Čti na něm podmínky šťastné volby stavu: od božského dítěte uť se pokore, od panenské matky a sv. Josefa křesťanské prostotě, od Simeonů pravé důvěře v Boha. Všecko prvorozené náleželo ve starém Zákoně Bohu, neboť On zachránil je v Egyptě. I Kristus Pán podrobil se tomuto zákonu, v nevýslovné pokoře své chtěl se ve všem zákonu podrobiti, a tak i 40. dne postaven a obětován jest Pánu. I my křesťané bez výminky všichni skrze Krista náležíme Bohu, neboť Pán Ježíš vykoupil si nás za velkou cenu drahé krve své, jehož milostí zasvěcení jsme byli Pánu a Bohu svému na křtu sv. A ještě více ve sv. birmování utvrzeno jest toto naše s Bohem spojení. A kolikrát od té doby, kdy dítě své poprvé do chrámu Páně přinesla a na oltáři obětovala, kolikrát zbožná matka tvá u vroucí modlitbě tebe opět Pánu obětovala! a ona tak dosud činí, snad nyní již v nebi

blíže trůnu Božího. Ano m. j! my Bohu náležíme, se vším, co jsme a co máme, rozum i vůle naše, srdce i náklonnosti i síly naše. „Co máš“ táže se sv. apoštol, „co by si nebyl přijal, a pakli jsi přijal, proč se chlubiš, jakobys nebyl přijal?“

A kdy máte m. j! pravdu těchto slov živěji cítiti, kdy vážněji o ni rozjímati, než když o to jde, abyste určité povolání života sobě zvolili? Tu pln pokory postav se před Pána a řci: „Bože, tvůj jsem, tvé jest vše, co jsem a co mám; tvé jsou mé síly, mé skutky i život můj; Ty mě znáš, já sebe neznám. Nauč mě cestám svým a ukaž mně stezky Svě!“ A jako mluvili druhdy apoštolé, když na místo nešťastného Jidáše měli jiného zvoliti apoštola, řkouce: „Ty Pane, který znáš srdce všech, ukaž, kterého z těchto dvou jsi vyvolil“; podobně i ty volej: Dej mně poznati, Bože, povolání mé, ku kterémuž jsi mne vyvolil! To m. j! jest mluva pokory, a tato pokora, v kteréž se s Ježíšem před Boha stavíš, jemu se obětuješ, Jej za sílu a osvětlení prosíš, toť první podmínka, má-li se volba tobě zdařiti. — Musíš však činiti tak skrze ruce svatých: Marie Panny a Josefa, míním totiž s tím smýšlením, jehož vzorem oni nám jsou; míním jedním slovem: křesťanskou prostotu. Prostá a nelíčená poctivost, jakouž stkví se sv. Josef, pokorná čistota a bázeň Boží, kterouž září Panna Maria, tyť podstatou jsou křesťanské prostoty. A s touto musíte voliti, abyste šťastně volili. Než musím se zřetelněji vysloviti. Míním totiž: Pravým základem k šťastné volbě povolání života jest — vaše srdce, vaše celé smýšlení, vaše jednání. Obcovali-li jste totiž dosud počestně před Bohem i před lidmi, prázdní jsouce vši přetvářky, neupřímnosti a lži, podobáte-li se prostou myslí, tichou, neunavnou pílí sv. Josefu, zachovali-li jste srdce své čisté a sloužíte-li Bohu nábožně, jako Panna Maria; pak nebude a nemůže volba vaše býti pochybená.

Všude, kamkoliv prostý, přímý, zbožný jinoch se obrátí, bude s láskou přijat, všude účinně podporován, všude pozhňání Boží bude s ním. Jemu nebude se nedostávatí dobré rady ani vnitřního osvětlení, jemu i vnější okolnosti, byť i odporň, smutny se býti zdály, proti jeho nadání v příznivé se obrátí.

Kdoby sobě byl pomyslíl, že synu Jakobovu, Josefovi, tak vznešené, pozhňané povolání a působení jest Prozřetelností vyknuť? On sám toho tušíl nejméně. On však za všech okolností zůstal nevinným

a zbožným, on neznal vyšší snahy, než býti vždy počestným a Bohu se líbiti. Proto i nejtrudnější poměry života jeho k tomu musely sloužiti konečně, aby veliké úmysly Boží na něm vyplněny byly. Tu m. j! platí zvláště slovo apoštolské: „Protož není na tom, kdo chce, ani na tom, kdo běží, ale na Bohu, kterýž se smilovává“ (Řím. 9, 16.), a co dí sám Kristus Pán: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto všechno bude vám přidáno“ (Mat. 6, 33.). Starej se především, aby počestně obcoval, abys srdcem i myslí Bohu se líbil, pak volba stavu nebude ti nesnadná. Ano, z rukou Josefa a Marie, z rukou spravedlnosti a ctnosti čisté i prostoty srdce přijme Pán nejraději obět tvého života. Tím spíše, ana pouze tato křesťanská prostota schopna jest důvěry v Boha. Tu setkává se oko naše s postavou ctihodného kmeta Simeona na obraze svrchu kresleném. On spravedlivý byl a bohobojný, očekávající potěšení lidu israelského a Duch sv. byl v něm. A dostal odpověď od Ducha sv., že neužítí smrti, leč by prvé ušel Krista Pána. A jakož byl uvěřil hlasu tomu, tak ho i poslechl a přišel v duchu do chrámu a poznal v dítku Ježíši toho, ježž očekával. A plesaje dobrořečil Pánu, kterýž naplnil slovo své a odměnil důvěru jeho. —

Léta utíkají, z jinocha stává se muž, z muže kmet. Představují si vás v duchu m. j! jako muže, jako kmety, kteří již dávno stav svůj zvolili a tisícerymi zkušenostmi poznali, šťastně-li či nešťastně volili. Kdy m. j! jako Simeon, plní radosti, Bohu budete dobrořečiti, Jej chváliti? Jen tehdaž, budete-li nejen, jako Simeon, vždy spravedliví a bohobojní, ale jako on, budete-li vždy důvěřovati v slovo Páně, budete-li vždy a všude poslušni hlasu ducha Božího, hlasu sv. náboženství. Čtyři stupně lidského věku vidíme na obraze našem: dětství, jinošství, mužství a stáří. Dítě — Bohu zasvěceno, jinoch — zbožný, muž — prostý a spravedlivý, kmet — v pravé důvěře v Boha nezvratně stojící. Na druhém z těch stupňů stojíte vy jin., k nimž zvláště mluvím.

Jako dítky Bohu byvše obětováni, vyrostli jste v jinochy. Ruku na srdce — zůstali jste také bohobojní a nevinní? Taková býti musíte, anebo lítosti a pokáním jimi opět se státi musíte — tak jen budou z vás v každém stavu počestní muži a dá Bůh, i šťastní kmetové, šťastní ještě na pokraji hrobu. Amen.

Upřímná slova.

26. Škola života.

Neučen jsi? — Písmo dvoje
čisti můžeš bez obtíží:
Jedno chová nitro tvoje,
druhé na svatém zříš kříží,
obě učí nad kněh řady
žitím kráčet beze vady.

27. Zdroj pokoje.

Čím to, pod střechou že tvojí
blahý klid si stánek strojí,
u nás pak svár pokoj ruší? —
Příčinu máš — ve své duši.

28. Pravá krása.

Krásnýs v tváři! nebe jása
jen když duši zdobí krása.

29. Shromážděj dobré skutky.

Kdo má, tomu bude dáno,
a kdo nemá — vezme se mu;
o dobrých tak skutech psáno,
až přijdeme k Souci svému.

30. Vůle a skutek.

Věčně chceš mít, co je srdci drahó,
a přec ztrácíš denně věčné blaho.

31. Silen v Bohu.

Tolik ran a tolik béd
pro mnohého má ten svět; —
čím to, že přec si nezoufá?
Milujeť on, věří, doufá.

32. Kdo zvítězil?

Čím je dávných vládců jméno,
božskou ctí jež bylo ctěno?
Čím je jméno víry reků,
jimiž zhrdali v svém věku? —

33. Příklad rodičův.

Nejkrásnější naučení,
rodičové, v dým se změní,
pro dítky-li vaše skutky
nejdou vášně k nebi schůdky.

34. Důvěra v Boha neklame.

Prosils Boha ve své mdlobě? —
Čekej, doufej, — a dá tobě.

35. Smutná chvála.

V tanci, zpěvu, ba i v hraní
nedostihná prý jsi paní;
proč k tvé chvále nedí zkrátka,
jaká jsi jen choť a matka,

36. *Smír v rodině.*

Den ten jak svátek světte spolu,
kdy po sváru se, plném bolu,
zas položila ruka v ruku
nového míru na záruku.

37. *Družky pokory.*

Srdce oddej pokoře,
nebo v její oboře
celá řada krásných květů
lék i vůni skýtá světu:
zbožnost to, i mravnost jsou,
pokoj, v strastech s odvahou.

38. *Muž víry.*

Mužem víry ten se jeví,
jehož snahou hříchy mizí,
jehož blahem blaho cizí, —
i když o něm svět náš neví.

39. *Nevděkem neochabuj.*

I bys dlouho hledat musil,
nenašel by se jediný,
nevděku jenž nezakusil
za svá mnohá dobrodiní.

40. *Pokání.*

Svědomy neumlč hlasy,
i když hluboko jsi klesl,
k znamení se přivíň spásy,
na němž Pán tvé viny nesl.

41. *Odpůrcům víry.*

Zasypte pramen, vynikne dále,
postavte hráze proudivé řece,
chlubte se mocí, zvítězí přece,
přes hráze k cíli popluje stále.

42. *Slaboch.*

K jakým hříchům slabost vede!
Často zří to oko naše,
co sám člověk *zlý* nespáše,
slabý člověk že dovede.

43. *Výstraha před pádem.*

Rychleji vše klesá,
než se k výši nese;
snáz se padá v hříchy,
než z nich povstane se.

44. *Společnosti.*

Sebe ztratí i čest svoji
ku zlým kdo se druhům pojí.

45. *Láska Boží.*

Vše kol stárne, slábne, vadne,
nestálým i světa zboží;
jenom vroucí láska Boží
ani v starcích neuchladne.

46. *Předtucha nebeská.*

Pokoj v říši, v chýži lidu
šťastně žijí v blahém klidu,
ctnost i láska v plném květe
kouzlo svoje šíří v světě,
v němž hřích mizí, vášně vadne: —
kde ten ráj? — Kde víra vládne.

47. *Nepravá šetrnost.*

Sta dá v obět přepychu,
nádhrou svou obdiv budí; —
šetrným pak, pohříchu!
obět kdy chtí — Bůh a chudí.

48. *Jméno křesťan.*

Že jsem křesťan, to mou slávou,
to mým vůdcem cestou pravou,
to mou zbraní v těžké době
proti mnohé hříchuův zlobě.

49. *Zkušený lékař.*

Lidské strasti nejlíp léčí,
kdo ve mnohém nebezpečí
sám zakusil cestou kříže
chudobu a bolů tíže.

50. *Pokrok.*

Jak rád hovoříš lidstva o pokroku;
a když se schýlil opět konec roku
suď, jak jsi málo dospěl k nebes cíli,
k němuž máš kráčet pevně každou chvíli.
(Pokračování).

Různé zprávy z dějin církevních.

III.

Libri erectionum a libri confirmationum.
Nad míru prospěšné zařízení učinil r. 1358 arcibiskup Pražský Arnošt (1343—64) založiv pro budoucí památku dvojce knihy a sice knihy nadací (ll. erectionum), v nichž obsažena jsou zřízení farních chrámů, klášterů, založení mší sv., obdarování kostelům a kaplím učiněná, mimo to knihy stvrzovací (ll. confirmationum), kteréž obsahují zápisy o usazování kněží na fary. Listiny ty chovají se při kapitole sv. Víta v Praze. (Borový: Děj. diec. Pr. str. 181.) Tiskem vydal první a druhou knihu nadační nákladem sboru doktorů theol. v Praze Dr. Kl. Borový u Kalve 1875 a 1878. Z knih stvrzovacích některé vydal tiskem kněz Fr. Tingel 1865 a 1866, jiné pak nákladem historického spolku v Praze archivář Dr. Emler.

Obecné učení Karlovo v Praze. Učení Pražské dělilo se dle obyčeje jiných na 4 fakulty jakožto sbory doktorů neb mistrů v jednom každém odvětví, kteří pod vole-

nými děkany užívali plné samosprávy ve vědeckém ohledu. Od nich bývaly udělovány grad *bakalářský*, potom vyšší *mistrovský* (doktorský); k tomu však již potřeby bylo přisvědčení arcib. Pražského jakožto kancléře. Vedle těchto čtyř sborů mistrovských činili i mistři i studenti na celém obecném učení zvláštní obec — *communitas* čili *universitas*, — která měla svou zvláštní jurisdikci, tak že byli kromě větších věcí *vyměněni* z obyčejných soudů světských i církevních a spravovali se v té příčině i také co do správy jmění voleným *rektorem* a *radou* jeho. Tato obec dělila se pak dle zemí jednotlivých na *čtyři národy* hlavně zastoupené, český, bavorský, saský a polský, při čemž k národu českému počítána také Morava, Uhry a země jihoslovanské; k národu polskému kromě zemí království polského také Slezsko a sousední země německé, tak že skutečně víc bylo Němců než Poláků v tomto národě; k národům bavorskému a saskému přičteny byly ostatní země německé, a mimo to k saskému národu také Dánsko, Švédsko a Norvěžsko. Co se týkalo nadání ústavu statky zemskými a stálými platy, vztahovala se nadání tato nevšecka, nýbrž jen s *některou částí* na celou universitu, jiná zase jen k jednotlivým „*kollegiím*“ jakožto korporacím jednotlivých mistrů neb studentů buď jednotlivých fakult anebo řídčeji jednotlivých národů university. I mistři i studenti Pražští byli toho času větším dílem osoby duchovní nebo k duchovnímu stavu se připravující. (Koudela: Dějepis český, 1875, str. 205.) První universitu s výslovným určením pro *všecky* vědy založil císař Bedřich II. (1215—1250) v Neapoli r. 1224. K rozdělení universit na fakulty podal první podnět spor Pařížského učení s mnichy žebravými, kteří s ostatními učiteli theologickými ve zvláštní sbor: fakulta theologická se ustavili r. 1259. (Spor sv. Tomáše Akvinského a sv. Bonaventury s mistrem Vilémem de St. Amour, jenž ve spise „o nebezpečnostech nynějších časů“ prohlásil žebravé mnichy za předchůdce antikrista.) Na fakultě theologické a artistické (nynější filosofické) říkalo se učencům mistr, magister, na fakultě právnické a lékařské užíváno názvu „doktor“. Bakaláři (*baccalaureus* od *bacca laurea*, vavříin) směli vyučovati jen podle knih mistrů. Universita Pražská založena 7. dubna 1348 zlatou bullou jakožto zakladací listinou. Ferdinand I. (1526—1564) k prosbě arcibiskupa Antonína Brusa z Mohelnice (1561—1580) a kapitoly pražské zřídil r. 1562 akademii Klementinskou (Ferdi-

nandskou) pod správou Jesuitů; akademie ta zahrnovala studia theologická a filosofická. Z rozkazu Ferdinanda II. (1619—1637) byla r. 1622 universita Pražská straně pod obojí (vlastně Luteránům) odňata a Jesuitům odevzdána. Ferdinand III. (1637—1657) ustanovil, aby obě dosavadní university (Karolinum a Klementinum) v jedno byly spojeny. Kardinálu Harrachovi (1623—1667) a nástupcům jeho potvrdil císař úřad kancléřský při této *spojené* universitě. Od r. 1650 musil každý rektor, děkan, profesor neb doktor přísahou stvrditi, že chová zbožné domnění o neposkvrněném Početí P. M. Na vysokých školách Pařížských přísaha ta byla uložena již r. 1497. (Borový: Děj. diec. Pr. str. 177. 208. 287. 320. 360.)

Židé v Čechách. Velký zármutek působilo sv. Vojtěchovi (982—97) ošemetné jednání Židův, kteří křesťany ve válce zajaté kupovali a v Čechách je za otroky prodávali. Mnohé z těchto ubohých ovšem Vojtěch vykoupil, avšak důchody jeho nestačily, aby všem svobodu zjednal. R. 1124 přišla pohroma na židy Pražské. Jakýsi žid dosáhl veliké přízně u dvora knížete Vladislava I. (1109—1117, 1120—25); aby ještě větší moci nabyl, dal se pokřtiti a přijal jméno Jakub. Dosáhl pak moci takové, že vládl jako první po knížeti v celé zemi. R. 1124 odpadl zas od víry křesťanské a dal v noci rozbořiti křesťanský oltář, kterýž od r. 1096 v jedné synagoze byl postaven. Sv. ostatky v oltáři uschované vhodil do záchodu. Za tou příčinou byl do žaláře uvržen. Nesmírné jeho jmění bylo pobráno a do knížecí komory odvedeno. Ostatní pak židé složili 3000 lib. stříbra a 100 liber zlata, aby Jakuba od smrti vyplatili. Kníže Vladislav za tyto peníze vykoupil všechny paroby křesťanské ze služby židů a zakázal, aby žádný křesťan židům nesloužil. Křtížáci dali se r. 1096 v Praze, jakož i v Němcích činili, v *násilné křtění* židův a zabíjeli ty, kteří se tomu vzpouzeli. Vida biskup Kosmas (1090—98), že se to děje proti všelikému řádu církve, domlouval křtížákům ukazuje k tomu, že takovéto bezděčné na víru obracování protiví se evangeliu Kristovu. Leč domluva biskupova byla marná. Když pak křtížáci do Uher odtáhli, pokřtění židé k zákonu Mojžíšovu opět se navrátili, za to však od obecného lidu veliké nátlisky trpěli. Mnozí následkem toho utekli ze země do Uher a Polska. Toho však nemínil trpěti kníže Břetislav II. (1092—1100) považuje to za trestuhodný přestupek na ujmu svých důchodův. Poslal tedy r. 1098 komorníka svého, kterýž pry

židům řekl: „Ó lidé nešlechtní! zlato a stříbro, kterého jste zde nabyli, proč do cizí země nesete? Však víte, že jste toho sem nepřinesli, prázdní jste sem přišli, prázdní odejdete.“ Na to drábové vtrhli do domů a pobrali židům vše, co měli, jen obilí k potravě jim zanechavše. Kolik tehdejších peněz pobralo židům, tolik prý ani z Troje od Řeků dobyté se nevyneslo... Za posledního času panování krále Václava I. (1230—53) strhla se bouře na židy Pražské od jakéhosi zástupu křižáků německých, táhnoucích skrze Čechy do země zaslíbené. Křižáci ti žádali peněz na židech, a když se vzpouzeli, užili křižáci násilí. Židé však postavili se cizincům na odpor a 200 křižáků zabili. Brzy potom r. 1252 jakýsi Zdeslav spáchal násilí na jakési židovce a byl od manžela jejího zardoušen. Za to mocní přátelé Zdeslavovi uderili s lidem Pražským na židy a mnoho jich pobili. Král chtěl skutek ten potrestati, ale přátelé Zdeslavovi útekem se zachránili, později dosáhli milosti, ale musili prý židovský klobouk do svého erbu přijmouti... R. 1256 řádili *mrskáči* na mnohých místech proti židům co nepřátelům Kristovým... Farářové dostávali také od židů, kteří v osadě přebývali, *desátek* z úrody polní, ovoce, vína, drůbeže, másla, syra atd... Arcibiskup hr. Valdštejn (1676—94) dal r. 1681 na kamenném mostě v Praze postaviti krásný kříž, který r. 1648 od Švédů byl zničen. Při tomto kříži založil p. Karel Adam z Řičan věčné světlo, odkázav k tomu cíli statek Louňovický arcib. Pražským. R. 1696 jakýs žid, který se Bohu rouhal, z rozkazu královských soudců musel kříž tento dáti skvostně pozlatiti... Za Josefa II. (1780—1790) zrušeny jsou v Čechách staré pomníky umění, obrazy a sochy, nejskvostnější kalichy a monstrance za fatku židům rozprodány... Židé zákonem z 18. února 1860 a z 25. kv. 1868 byli postaveni na rovný stupeň se všemi občany říše Rakouské (Borový: Děj. diec. Pr. str. 19, 62, 56, 57, 111, 166, 150, 373, 408, 456.)

Očisty v Čechách. Pod dozorem duchovenstva konaly se v Čechách očisty či Boží soudy (ordalie). Očisty trvaly od nejstarší doby až do Karla IV. Rozeznávali očistu ohněm, vodou a bojem. Církev sice tyto očisty nikdy neschvalovala, protože je považovala za *opovážlivé vyzývání* Boha k učinění zázraku. Pouěvadž ale za oné doby očisty zhusta se dály, byla duchovenstvu jakási *dohledka* při nich svěřena za tím

účelem, aby se podvodu a šalbě cesta zavřela, jakož také aby při konání obyčeje toho, jinak dosti krutého, větší mírnost zavládla. R. 1343 na synodě v Praze zakázal Arnošt z Pardubic duchovním všeliké účastenství při očistách a přiměl Karla IV. k tomu, že r. 1348 Boží soudy v Čechách byly zrušeny. (Borový: Děj. diec. Pr. str. 163, 176, 178.)

Kulďové lat. colidei, z irštiny = sluhové Boží. Nejprve připomínají se v druhé polovině 9. stol. ve Skotsku tímto jménem kanovníci zprvu společně, později každý pro sebe živoucí. V Irsku a Skotsku přicházejí v 10. stol. Později říkal lid každému knězi „kulda“. Všelike domněnky o „protestantismu“ Kulďův jsou jen výmysly nekatolíkův (Alzog: Kircheng. 1872. d. I. str. 422. 547.)

Druidové. Misionářům mezi Kelty bylo zápasiti s pohanskými kněžími, Druidy řečenými, kteří tvořili zvláštní třídu od ostatního lidu oddělenou.

Hypatia, dcera pohana matematika Theona Alexandrijského. Nosic pláštěk filosofů vykládala v rodišti o Platonovi († 348 př. K.) Zůstávajíc pannou jímala všecky obdivem. Živa byla šťastně, ale dočkala se truchlivého konce. Suidas (10 stol.) a Sokrates (5 stol.) rozdílně o příčině její smrti vypravují. Faktum jest, že lid pod vedením lektora Petra obořil se na ni na ulici, zavlkl ji do kostela, kamením uházel, její tělo rozsekal a spálil. Zločin tento ohavný r. 415 nebyl strestán. Tenkrát byl patriarchou Alexandrijským sv. Cyrill (412—444.)

Zvláštnosti britské církve. K těmto přede vším náleží rozdíl o čase, kdy pascha slaviti se má, a jinaký způsob tonsury. Britští křesťané nepřijali opatem Divišem Malým († 536) zavedený 19letý cyclus velkonoční a při tonsuře do hola ostříhovali přední polovici hlavy. Velkonoční cyclus zaveden byl r. 633 v jižním Irsku, r. 664 na synodě Whitby-ské (synodus Pharensis) pro Northumbrii, kde Wilfrid pro římský, Colman, opat Lindisfarne-ský, pro římský způsob důvody podával. Oswy, král Northumbrijský a brewsald (náčelník) heptarchie, přijal mínění Wilfridovo. R. 673 rozhodli se všichni prelatové anglo-saští pro římský cyclus. R. 701 přijalo jej i sev. Irsko, 710 zaveden i ve Skotsku a posléze r. 716 podvolil se slavný klášter Hy-ský (jinak Jona zvaný = ostrov svatých). (Kirchenlexicon. d. I. str. 254.)

Čestné názvy křesťanských knížat. Sv. Štěpán, král uherský (997—1038), poctěn

byl od Sylvestra II. (999—1003) čestným názvem: král apoštolský. Ludvík IX., sv. král francouzský (1226—1270), vyznamenán byl od papeže titulem „rex christianissimus“ (král křesťanský). Ferdinand Aragonský, manžel Isabelly Kastilské, poctěn jménem: katolický († 1515). Jindřich VIII., král anglický (1509—47) za spis svůj proti Luthrovi zjednal si titul „obránce víry“. Jan V., král portugalský, obdržel od Benedikta XIV. (1740—58) název „král nejvěrnější.“

Kápi biskupská vévod českých. Vida Spytihněv (1055—61), kterak sv. Štěpán Uherský jakož i Boleslav Polský důstojenství královského dosáhl, obrátil se rovněž do Říma s žádostí, aby korunu královskou nositi směl, začez stolicí papežské ročních 100 hřiven stříbra dáti slíbil. Ale Mikuláš II. (1058—61), nechtěje bezpochyby říši německé dávati příčiny k stížnostem, poslal r. 1059 Spytihněvovi na místě koruny kápi biskupskou hranostajovou s příslušnou ozdobou; „vyznamenání to posud žádnému knížeti nebylo propůjčeno, po r. 1060 však častěji se ho užívalo. Kápi tuto spolu s pláštěm biskupským nosil Spytihněv při všech slavnostech církevních . . . R. 1073 obdržel Vratislav II. (1061—1092) od papeže Řehoře VII. (1073—85) totéž vyznamenání (Borový: Děj. diec. Pr. str. 46. 51).

Klášter Ingelheim na Rýně (u Mohuče) podřízen byl proboštu řeholních kanovníků sv. Augustina na Karlově (od r. 1351). Kl. Ingelheimský založil Karel IV. s tím ustanovením, aby čtyři rození Čechové v něm ustavičně bydleli. (Borový: Děj. diec. Pr. 225).

Inkvizice v Čechách. Mrskáči objevili se v 13. stol. v Čechách, k nim prý připojili se i lidé vznešenějších stavův. Papež Alexander IV. (1254—61) ustanovil proto listem daným dne 17. dubna 1257 dva Brněnské Minority Bartoloměje a Lamberta za inkvisitory pro země koruny České. Snažnému jich úsilí se podařilo znenáhla potlačit tuto sektu. Téměř po jedno celé století nenalzáme žádné další zprávy o mrskáčích, až teprve za Karla IV. se poznovu v Čechách vyskytli (Borový: Děj. diec. Pr. str. 165. 166.) Soudy inkvisiční svěřeny byly r. 1315 Dominikánům u sv. Klementa. R. 1318 bylo 14 Beghardů spáleno. O protivenstvích biskupa Jana z Dražic (1301—1343) k vůli ujímání se kajících Beghardů viz Borového: Děj. diec. Pr. str. 136 a 137.

J. M.

Píseň Svatováclavská.

Kdykoli zádvna Čechům boje
Potřeba nastala železná,
Tu se zevšad zdvihly valné voje,
Pravda svolala je vítězná.

Však než bylo bojováno,
Muselo být zazpíváno:

„Svatý Václave,
Vévodo české země,
Kníže náš,
Pros za nás —
Kriste eleison!“

Když pak nepřátelé s divým rykem
Strašlivou pochodeň bitvy rozžali,
Rozlícení s bohopustým křikem
Heslo zpupné kolkol volali:

Aj tu Češi k nebi zřeli,
Utěšené heslo pěli:

„Svatý Václave,
Vévodo české země,
Kníže náš,
Pros za nás —
Kriste eleison!“

Když se naši předci sešli — sjeli,
O tom vespole chtíce rokovat,
Co by k blahu vlasti zdělat měli,
Jak ji zlého nejsnáze uchovat;

Tu než bylo rokováno,
Muselo být zazpíváno:

„Svatý Václave,
Vévodo české země,
Kníže náš,
Pros za nás —
Kriste eleison!“

Zbožní předci rádi potěšení
U dědice svého hledali,
Často skrze něho vyplnění
Zbožných tužeb svojich seznali;

I my v Svatováclavské písni
Ulevujme srdce tísní:

„Svatý Václave,
Vévodo české země,
Kníže náš,
Pros za nás —
Kriste eleison!“

Josef Koublé.

Tomeš loterista.

Povídka ze vsi.

IV.

„To nám Pán Bůh letos požehnal! Vezeme pluě tři pytle a zítra máme ještě do-

poledne co dobývati," oznamovala Terezka Tomšovi, když byl do dvorečku vešel.

"Chvála Pánu Bohu!" odvětil Tomeš, ale jen tak maní, aby vůbec něco řekl. Donesl brambory do komůrky a trakař postavil pod stříšku, kde obyčejně stával. Rád by se byl sice se ženou obsírněji o letošní úrodě rozhovořil, nedařilo se mu to (však valně, neboť myšlenky jeho zalétaly jinam.

"To jsme vymrzly! Od lesa dnes už mrazivé fučí," naříkala si Terezčina matka, když vešly do světničky. "A zde dosud zima a tma" pokračovala. "Pracoval jste asi po samý večer, Tomášku, co? Máte už plátno pro Horákovou dodělané?"

"Zase už ta „muří noha“ začíná!" zabručel Tomeš v tmavém koutě, mezi tím co Terezka rozzáhala na stole světlo.

"Nemám!" odvětil suše.

"Bože, co tomu řekne Horáková! Mluvíla jsem s ní včera a slíbila jsem jí, že bude plátno zítra hotovo. Hněvala se, že jí to zde necháváte tak dlouho ležeti a vyhrožovala, nedostane-li plátno zítra, že vám už nikdy dělati nedá. Přijdeme zase o výdělek!" naříkala Puškvorcová.

"Horačka at si jde se svou přízí ke všem všudy!" durdil se Tomeš. "Je to samý chundel a učiněná slinta. Za každým úhozem musím navazovati. Dopálím-li se, se stavu jí to shodím."

"Vždyť jsi měl ráno již jen malý kousek dodělávati," začala Tomšovi domlouvati také žena. "Co jsi jen přes celíčkový den dělal? Vís-li pak, že zítra nemáme ani na sůl?"

"Pusťte se do mně obě! Mám svatý pokoj, když nejste doma. Jakmile přijdete, hned jste ve mně jako dvě saně. Hubatostí se mnou ale málo vyřídíte, to vám povídám. Dopálím-li se, nechám všeho."

"Vidíš ho, už začíná!" obrátila se Puškvorcová k dceři. "Dobře měl kovář, když mi říkal, že to na něho zase po čase sedne, a pak že bude zle."

"Co začínám? co na mne sedne? Což pak jsem nějaký špatný chlap?" osopil se na tchýni rozzlobený zeť. "Vy mi nemáte co poroučeti, jste u nás na výměnku a máte býti zticha!"

"Na maminku se neutrhuj!" napomenula muže Terezka. "Maminka ti nikdy nic nedělala."

Puškvorcová už ani nemukla. Sedla si u kamen, v nichž zatím Terezka rozdělala oheň a chystala něco k večeři. Nelaskavá slova Tomšova padla Puškvorcové na srdce jako žhavé uhlí. Tlumila je v sobě jako tlumivá uhlíř v milíři doutnající oheň, aby

nevyšlehnul v zřiravý plamen. Několikrát se z hluboka oddechla. Pak zase seděla zticha. Oči jí ale ustavičně vlyhly a již asi třikrát si je zástěrou tajně utírela. Uhražujme ale pramen ve skále třeba nejzelenějším a nejměkším mechem, uzavřeme oheň třeba do skřínky pozlacené — což naplat — vytryskne, vyšlehně přece. Tlumená bolest Puškvorcové vyšlehla v proud horkých bolestných slzí. "Ach Bože, čeho jsem se já na stará kolena dočkala? Kdyby byl ještě můj muž na živě a viděl, jak se mi vede. Komu jsem to jen své dítě dala! — O dobře měl kovář, dobře, když radil, abych holku nedávala" — — lomila stará žena rukama a plakala.

Chalupa Tomšova byla od dávných let majetkem dědičným. I nebožtík Puškvorec ji zdědil po otci, any dvě mladší sestry se provdaly za řemeslníky a bratr na vojné za hynul. Jako chalupa rovněž i tkalcovství bývalo tam řemeslem takorůka dědičným. Pojmy: chalupa na kopečku a tkalcovství srostly ve vsi v pojem jediný. Nikdo ve vsi jinak neřekl, než „u tkalců na kopečku.“ Šťastně a spokojeně strávil tam Puškvorec se ženou a jediným dítětem Terezkou hezkých pár roků. Byl tkalcem, rovněž jako jeho otec a děd. Neměl sice také než ten kousek pole „na záhůnkách“, ale svou pracovitostí obhájil dobře své živobytí, tak že bída a nedostatek byly u něho nevidanými hosty. Pracoval nejen do vesnice, nýbrž i do okolí.

Nejvěrnějším přítelem Puškvorcovým byl vesnický kovář Vocílka. Páska přátelství jejich snula se již od let jinošských, kdy spolu byli v cizině „na vandru.“ Potrvalo a utužilo se ještě více, když se v rodné vesnici usadili a počali provozovati své řemeslo. K utužení jejich přátelství přispěla i ta okolnost, že byli nejbližšími sousedy, ana kovářna stojí na začátku vsi pod samým kopečkem a mimo to, že byli v obci sami dva, kteří se živili řemeslem.

Kovář měl četnou rodinu. Pracoval těžce, ale chmury nespokojenosti neb nevole nespátril nikdo nikdy na jeho čele. "Člověk jest při práci jako pták v povětří a jako ryba ve vodě" — říkával často. "Svět by mne mrzel, kdybych neměl práce. A kdyby mně někdo dával zámek celý zlatý, a v něm peněz plné pytle a řekl mi, že tam budu museti jen sedět, nechtěl bych to vše zaměnití za svou kovadlinu a svůj perlík. Když zašuším na žhavé železo a jiskry se rozlétnou po celé kovárně, ó to jest mi věru milejší, než kdyby mi někdo házel hrstě dukátů, ač mi z těch jisker lítají jen krejčary." — Že

byl Vocílka bodré a veselé mysli, a že provedl ve vsi nejeden žert, jímž na dlouhý čas osvěžil jednotvárný život vesnický, nemusíme ani dokládati.

Jen jednou viděli jej lidé, že mu žert jaksi vážne a že chmura smutku zastřela jeho líce. Bylo to tenkrát, když se dávný přítel jeho Puškvorec roznemohl. Kovář jej co den navštěvoval a těšil.

„Václave, za něco bych tě prosil. Slib mi, že to učiníš a pak spokojeně zavru oči,“ promluvil jednou Puškvorec ku kováři, když se mu přitížilo. Kovář ho vzal za ruku.

„Zanechám zde ženu a tu holku. To pak víš, že vdovu každý utiskuje a sirotkovi nikdo nepřidá. Proto tě prosím, ujmí se jich. Nežádám, abys jim něco dal, neboť se máš sám co ohánět, ale buď jim nápomocen, kdyby tak někdy nevěděly kudy kam, poraď jim!“

„Nemusels ani říkati, brachu“ odvětil pohnutým hlasem kovář, a slza se mu zaleskla na osmáhlé tváři.

Rady kovářovy Puškvorcová brzy po smrti svého muže potřebovala a sice tenkrát, když Tomeš na radu ponocného se ucházel o její Terezku.

„Co jsem to slyšel, sousedko, chcete prý dáti Terezku Tomšovi?“ otázal se jednou Vocílka Puškvorcové. „Slyšel jsem to mezi lidmi. Řekněte mi, je-li na tom něco pravdy?“

„Dochází k nám“, odvětila Puškvorcová. „Znáte ho snad, kováři? Řekněte mi, prosím vás, jaký to člověk?“

„Mohu vám říci tolik, co jsem o něm z jistých a spolehlivých úst slyšel,“ jal se vypravovati kovář. „Tomeš pochází z hor. Matka mu umřela, a byl ještě dítě, a sotva se poněkud u otce oblomil v tkalcovně, umřel mu i tento. Pak se potloukal po lesích a horách a rostl jako ty stromy v lese. Měl-li hlad, vrazil do statku a prosil za kus chleba. Lidé neradi takovému výrostku co dají. „Můžeš pracovati, jsi mlád a silen, máme dost žebřáků starých a neduživých!“ odbývali ho lidé. Potulný život špatně šáti a v takové špižírni, jako jest les, také nikdo nezruční. A tudíž se stalo, že Tomeš, když jej všude odbyli a kloc, který mu ještě porídil otec, s něho už téměř byl spadnul, začal také jednou přemýšlet o tom, aby se dostal někde pod střechu. Přišel k starému Krahujcovi, a ten jej vzal do práce. Připadl na pravého! Starý Krahujec — snad jste o něm také někdy slyšela, inu arci byt znám daleko široko — platil u lidí za tkalce, a jeho tkalcovinou to ale podivně dopadalo. Stav měl sice ve světnici, ale jen tak na

oko, neboť nikdy k němu nezasednul a nikdy ani loket plátna nikomu nezhotoval. Měl řemeslo výnosnější. Lidé přicházeli do jeho chalupy houfně, jako k nějaké zázračné kapliče. Ten měl vymknutou ruku nebo nohu, a Krahujec mu ji napravil. Jinému stonala kráva, a Krahujec mu pro ni dal léku. Jiný zase přišel a vypadal jako umučený. Měl už čtvrt roku zimnici, a nebyl s to, aby se jí zbýl, ať dělal co dělal. Takového si Krahujec obyčejně nechal naposled, až ostatní odešli a on s ním zbýl ve světnici sám. Vypřav se ho důkladně na celou jeho nemoc, pokrčil povážlivě ramenama a poručil nemocnému, aby si sednul na lavici u kamen. Pak, ač chodíval jindy vždy sehnout jako oblouk, se vzpřímil a jal se nad nemocným mručeti jakási nesrozumitelná slova, že ubohému trpěteli, dílem již od dlouhého napjatého sezení, dílem od strachu pot na čele vyrazil. Jestli to nepomohlo a nemocný se k němu vrátil, dal mu nositi na prsou jakýsi popsaný papír, který prý v sobě choval jistou a přímo zázračnou moc proti zimnici. Odkud ten starý černokněžník — tak vůbec Krahujci po okolí říkali — to své říkání, léky a zázračné papíry bral, ví sám čas. Měl prý jakési prastaré knihy až po svém pradědu, vázané ve vepřové kůži, a v těch asi, jinak to nebude, to vězelo.“

„K tomu se tedy dostal Tomeš do práce. Že jej Krahujec brzy ve své černokněžnické umění zavedl a učinil jako svým pomocníkem, jest jisto. Práce Tomši nevonněla, jako jeho mistru. Snadný výdělek, vyšálený na lidech pověřivých podvodem a klamem, šel mu nad vážné a užitečné zaměstnání. Poněvadž mu Krahujec za jeho pomocnictví poskytoval pouze to přístřeší, nějaký ten kousek jídla a ob čas několik krejcarů, jal se Tomeš na svou vlastní pěst provozovati špekulaci jinou, zkoušeje své štěstí — v loterii. Na svou pěst, nikoliv ale bez vědomí Krahujcova. Ano Krahujec mu dal k tomu patřičný klíč a návod. Uměl Krahujec zaříkávati nemoce, nad to aby se nevyznal v loterii! Měl staré snáře, jakých nebylo snad už nikde na světě a numera uměl z nich dle snů vyložit, jako žádný jiný. Tomeš dle jeho návodu hned po první sázce vyhrál. To bylo lákadlo, jakému tak snadno odolati nelze. Dostal sice jen čtyři zlaté, dostal je ale snadno, tak říka za darmo a mimo to neměl ještě nikdy v životě tolik peněz v ruce. I vymýšlel pak numera sám, sázel a sázel až se z něho stal náruživý loterista. Vědělo to o něm již celé okolí. A jako chodili lidé k starému Krahujci, aby

jim zařkával neduhy, rovněž tak chodili pak k Tomši, aby jim nějaká numera poradil, nazývající jej vesměs: „Tomeš loterista.“ Než smrt činí všemu konec. Starý Krahujec umřel a Tomeš se stěhoval do lesů po druhé. Potloukal se tam tak dlouho, až jej hlad a bída zahnalý k lidským přibytům. A tu se najednou vyskytnul v naší vesnici. Proto se mějte před Tomšem na pozoru a holku mu nedávejte. Jestli loterie na čas zanechal, sedne to na něho časem zase a pak to bude horší než dříve.“

Tak mluvil a radil tenkrát kovář.

Puškvorcová Tomšovi řekla, co o něm slyšela. Přiznal se, že sice do loterie sázel, že to ale nestálo ani za řeč. Naříkal si, že ho lidé tak očerňují a nepřejou mu ani toho útulku. Sliboval a zapřísahal se před Puškvorcovou i Terezkou, že už nikdy a nikdy do loterie nevsadí. Ženy se daly obměkčiti a Terezka se stala Tomšovou ženou. —

Terezka postavila na stůl mísu s polévkou. Stará Puškvorcová ale týž večer ke stolu nešla, vymlouvajíc se, že jí mrazí a že zůstane raději u kamen. Tomeš po celé jídlo se díval pod sebe a nepromluvil ani slova.

V.

Tomeš měl celou noc nepokojné spaní. Co chvíli vyrušil jej nějaký sen. Zdálo se mu, že byl u starého Krahujce a hledali spolu v snáři. „Tyhle vsaď, hochu, ty vyjdou“ — mluvil k němu starý tkadlec ukazuje mu čísla, jež ale Tomeš živou mocí nemohl přečísti. „Vsaď je, vsaď je, vsaď je!“ zaznělo třikrát po sobě. Tomeš se probudil. Mnul si čelo, přemýšlel, namáhal se, aby se na čísla ze snu upamatoval. Nepřipadla mu. Nic neškodí, myslil si. Byl to přece jen šťastný sen. O Krahujci co jsem v chalupě se mi ještě nezdálo. Dává mi nyní pokynutí, abych na něho vsadil, že budu šťastným. Jmenoval se Bartoloměj, jest 24; bylo mu 75 roků když zemřel, v chalupě bylo číslo třetí. Tomeš vstal, rozžal lampičku a napsal čísla křídou na stěnu. Hned zase tiše ulehnu. Byl pokojnější. Čísla nezapomene, má je napsaná. Brzy klidně usnul a spal už do bre.

Však co to? Někdo zaklepal na okno. Tomeš se podíval ven a u okna stál Šimák s širokou tváří a rozhalenou kazajkou právě jako odpoledne. „Pojď!“ zakýval na Tomše prstem. Tomeš se zticha vykradl ze světnice. Noc byla tichá a tmavá. Nad „panským“ i nad „obecním“ ležela hustá mlha a nad výběžky skal, kudy vede cesta k Je-

střábí, pomžhourával ospale měsíc. „Kam jdeme?“ tázal se cestou Tomeš ponocného. Tento však položil prst na ústa, jako by ho napomínal, aby mlčel. Cesta byla neschůdná a kostrbatá. Kde uviděli nějaký kříž, zdaleka se mu vyhnuli. Skákali přes kalužiny, rokle a příkopy. Pak přišel les, v něm temno a houští. Jeden druhého pro tmů neviděl. Tomeš cítil jen Šimákovu ruku, jak jej tiskne a táhne ku předu. Octl se na konci lesa, před nimi stály trosky starého hradu a při nich se zastavili. Mohlo býti blízko k půlnoci a kolem starého hradu bylo děsno a hrozno. Měsíc se prodíral hustou mlhou a ozářil staré pobořené stěny, na nichž vzrostlé keře vrhaly dlouhé příšerné stíny, přecházely, podávaly si ruce jako zástup jakýchsi duchů. Ne, to nebyly již stíny, byli to opravdiví duchové. Shlukli se na jedním místě, obstoupili ploský kámen, jenž sloužil za dvéře vedoucí do bývalé lidomorny, nyní podzemní říše ďáblův. Zahřmělo, že se země pod nohama zatřásla, dvéře se vymrštily do výše a z ohromného podzemního jícnu vyšlehnul plamen. Vůkol bylo světlo jako ve dne. Tomeš se trásl jako osyka. „Před sv. Janem! — Před sv. Janem!“ zazněl hromový hlas z děsné hloubky. „Tomši! Tomši!“ zavolal jiný známý hlas dvakrát. Tomeš se leknul, ohlížel se po ponocném, ten ale zmizel. Hledí uteci, půda mu mizí pod nohama. Ítí se do propasti, chce se zachytit, trhne sebou a — probudí se.

Bylo již bílé ráno. „Tomši!“ opakoval týž hlas ze snu ještě jednou, hlas to Terežčin, která již nesla snídání na stůl. „Co pak se ti zdálo? Několikrát jsem tě volala a nemohla jsem tě probudit.“

„E hloupostí!“ zabručel Tomeš a přejel si rukou po čele.

„Půjdeme dnes opět na záhůnky“ řekla Terezka k Tomši po snídání. „Pojď dnes s námi, budeme dříve hotovy.“

Tomeš se zdráhal.

„Už to na něho zase sedlo“ šeptala potají Puškvorcová dceři.

Puškvorcová i Terezka byly ženy rozumné. Věděly, že neradno líti do ohně oleje. Zacházely s Tomšem, jako s těžce nemocným, jemuž třeba mírně domlouvati, jej těšiti a povzbuzovati, ne ale rány jeho žárem roznécovati.

Když Tomeš s nimi jíti nechtěl, nenuťily ho a nechaly jej doma. Ani mu již nedomlouvaly, aby si s plátnem Horákové pospíšil. Puškvorcová si činila v duchu výčitky, že včera jednala neprozřetelně a svou

domluvou u Tomše již snad mnoho pokazila. Neměla mu aspoň vyčítati jeho minulý život. —

Ženské odešly. Tomeš se postavil k oknu a díval se na selské statky. Přemýšlel. O čem asi? Inu o čem jiném než zase o těch „velkých“ a o tom, jak by na ně nějak vyzrál. Čepice byla brzy na pravém brzy zase na levém uchu, jako by si pomáhal, aby o čem přemýšlel tím snáze našel. V tom byl z myšlenek svých vyrušen. Nahýbá se k oknu a dívá se upřeně do jednoho kouta za oknem. Uviděl něco, co zaujalo veškerou jeho pozornost. Otvírá pomálu okno, vyvaluje oči, tají v sobě dech, konečně chňapne rukou: „Ha, mám tě!“ volaje radostným hlasem a v ruce drží — velkého křížáka, jenž přinesen s mechem z lesa začínal si za oknem přístí své obydli. „Jest pravý, kříž pravidelný, jako by mu jej někdo na záda byl vykreslil“ mluvil Tomeš prohlížeje si vzácnou kořist. „Jen aby také šťastně táhnul“ přál si Tomeš dále, hledě nedočkavým zrakem na sklenici, v níž byl již křížák a při něm devadesát lístečků s číslicemi. Křížáku se ale nově těsně obydli a zvláště ty lístečky papírové, které se mu lepily na nohy, nechtěly líbiti. Schoulil se a zůstal na dně sklenice nepohnutě jako mrtev ležeti. „Potáhneš, nebo ne?“ rozdurdil se na líného křížáka Tomeš a zatřásl sklenicí. Pavouk se leknutím vzhopil a že se mu náhodou jeden lísteček přilepil na nohu, klusal i s ním po sklenici vzhůru. „Zlaté zvířátko! táhne — táhne“ jásal Tomeš. „Ha, 75! — tot číslo ze snu, léta nebožtíka Krahujce! Zlaté zvířátko, dává mi znamení, Pavouk vsadil všechny tři, jak jsem si je zde napsal. Dám mu pro dnes pokoj, a nebudu ho déle trápit!“

Tomeš si napsal čísla, jež měl křídou poznamenaná na stavu, na lístek papíru a pak se znova zamyslel. Šlo mu o věc hlavní — o peníze.

Prohledal důkladně polici, otevřel šuplík u stolu a převracel v něm všechno rub na rub, i Puškvorcové a Terezčiny modlitební knížky nenechal na pokoji maje za to, že tam bude nějaká zlatka uložena. Pak šel do komory, kde stála truhla Puškvorcové. Nadzvedal víko — byla zamčena. Šukal chvilu v temném koutě a našel dláto. Má je v ruce, blíží se k truhle, nasazuje je k zámku, aby víko vypáčil. „Zloději!“ — zvolal jakýsi neznámý hlas. Ohlednul se, neviděl nikoho. Byl to hlas v jeho vlastním srdci, hlas svědomí, který jej ještě v čas

napomíná a varuje. „Zlodějem jsem nikdy nebyl a nechci jím býti,“ řekl sám k sobě a odhodil dláto do tmavého kouta.

Pak vešel opět do světnice a nepokojně přecházel. Zastavil se, zalusknul prsty, jako by mu byla připadla dobrá myšlenka. Šňal se stavu nedodělané plátno, složil je a zavázal do modrého šátku. Ustrojiv se, vzal balík s plátnem pod paždí, zamknul, klíč dal do výklenku nade dveře, a vyšel z chalupy. Šel ke vsi. Snad k Horákovům? Ne — šel ustavičně po humnech plaše na všechny strany se rozhlížeje, aby ho snad někdo nepotkal a nezastavil. Šťastně dorazil k chalupě Šimákové i vklouzнул do dvorečku. —

Ženské se s večerem vrátily z pole. Volaly na Tomše, aby jim otevřel vrátka, ale marně. Nikdo se jim neozýval. Ve světnici bylo ticho a čirá tma. Vešly do světnice a udělaly světlo.

„Šel s plátnem. Dodělal je asi v samý večer a zdržel se u Horáků“ řekla Tereška vidouc, že jest stav prázdný.

Puškvorcová nad tím zavrtěla povážlivě hlavou. „Jen aby byl nevyvedl něco horšího, milá holka,“ řekla k dceři. Sklenice s křížákem a s čísly ji v její důmínce ještě utvrdily.

Mezi tím, co Tereška vařila večeri, odskočila Puškvorcová dolů do vsi k Horákovům, aby se dopátrala jistoty. Marné bylo její hledání a poptávání. Po Tomši nebylo nikde památky. (Pokračování.)

DOPISY.

Od hranic Bavorských v lednu 1879.

(Uznalost německých osadníků.)

„Jděte do celého světa a učte všechny národy.“ Slovy těmito vyslal Spasitel náš apoštoly rozšiřovati svaté učení bez ohledu na národnost lidem všem. V té příčině odebírají se podnes křesťanství věrověští do krajin vzdálených hlásat evangelium v jazyku jim často cizém nelekajíce se překážek, svízel, ba ani smrti; v té příčině odebírají se každého roku i z našich bohosloveckých ústavů mladiství sluhové Páně, by v nedostatku kněží německých působili ve správě duchovní na četných osadách německých. Známो však jest, že nekaždý studující dovede plyně v jazyku německém mluvit. Ký div tedy, že se čeští bohoslovci toho lekají, slyšíce, že ať na krátký či delší čas přijdou co kněží na osadu německou; obávají se, že tam nedovedou v němčině mluvit, aneb snad že budou od osadníků německých ne-

návidění. — Jak liché namnoze jsou takové obavy, na důkaz toho stůj zde dopis zasláný od osadníků německých jako blahopřání k novému roku duchovnímu správci, který jsou pouhý Čech po vysvěcení svém poslán byl na osadu německou, kdež 6 let jako kaplan a pak na jiné opět německé osadě 3 roky jako farář působil. Zníť v překladu takto: Důstojný pane faráři! Nejvřelejším přáním nadšení doufáme, že dopis tento Vás zdravého zastane, i pokládáme to za svou povinnost Vám k novému roku neupřímnější blahopřání podati. Památka a upomínky na Vás tak hluboce v nás utkvěly, že bychom si výčitky činiti museli, kdybychom Vám za příčinou nového roku své přání a city na jevo dáti opomenuli. Jakkoli jste jen krátký čas mezi námi dlel, poznáváme a želíme ztrátu Vaši teprv nyní velice, neboť si každý z nás přeje, bychom ve Vašem nástupci taktéž přívětivého a úslužného duchovního pastýře našli, jakým jste Vy nám vždy byl. A věru, kdož neuznal by vděčně to pěkné a vebné upravení chrámu Páně a opatření těch rozličných chrámových předmětů, což vše za Vašeho vedení a v pravdě otcovskou péčí provedeno bylo. Žádný z Vašich předchůdců nestaral se tak o okrášlení domu Hospodinova, a nám jest možno jen tím způsobem za to vše díky vysloviti, že Vám v nově započatém úřadu Vašem tutéž lásku a náklonnost přejeme. Kéž jste na nově Vám vykázaném místě úplně šťasten a spokojen! Dejž Vám Bůh, žíti mnohá ještě léta ve zdraví a v neskaleném veselí, byste svým povinností jako u nás ku cti a slávě Boží a ku blahu lidu dostáti mohl! Přijměte důst. p. faráři toto prostounké psaní na důkaz nejvřelejší lásky a oddanosti naší, v jaké jsme Vás vždy chovali a chováti vždy budeme. Toť naše upřímné přání k novému roku s prosbou, byste i budoucně náklonnost a lásku k nám zachoval! Ve vši úctě za osadu: Obecní výbor. Podepsán starosta, první a druhý radní. D.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup bude ve výroční den úmrtí pap. Pia IX., v pátek dne 7. t. m. v 9. hod. ráno sloužiti v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě slavnou zádušní mši sv., tolikéž i v sobotu d. 8. t. m. v 9 h. za Vánu zesnulou císařovnu *Karolinu Augustu*.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 8. února u sv. Tomáše, od 9—13.

t. m. na Vyšehradě, od 14—18. u sv. Josefa (u Anglických panen) na Malé straně.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci lednu 121 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů.

— *Z Hradce Králové.* (Z dopisu.) Dne 9. t. m. v neděli slaviti bude hejd. pan biskup náš své padesátileté narozeniny v plné síle a zdraví. Čtvrtý rok již tomu, co uvedla jej ruka Páně k nám; svou dobrotivostí získal si srdce svěřeného lidu, otcovským jednáním lásku svého duchovenstva. — Zajisté, kdekoli na rozsáhlé vinici, jejížto strážcem učinil jej Pán, přináseti bude kněz obětí: jsvětější, vsude vznášeti se bude modlitba k nebesům, aby Bůh odplatil vrchnímu pastýři hojnou měrou, co na prahu roku nového přál otcovským srdcem duchovenstvu svému: Pomoc Boží a požehnání Hospodino aby provázelo i dalších padesáte let jej a apoštolské dílo jeho v těžké době této, kdy berla je často křížem a mitra — korunou trnovou!

Z Moravy. *Vys. důst. děkan metrop. kapitoly Olomoucké* Robert Maria hrabě *Lichnovský* (nar. 1822, vysv. 1846, kanov. od r. 1849, děkanem od 1868) zemřel za pobytu svého v Římě dne 25. ledna. Tělesné pozůstatky jeho byly z Říma převezeny do Olomouce, kdež v neděli d. 2. ún. o 4. h. odp. vykonány zpívané hodinky, v pondělí pak o 10 h. slavné Requiem, načež tělo odvezeno do rodinné hrobky v Hradci u Opavy ve Slezsku.

Z Němce. (*Mor.*) V astrachánské gubernii zuřil již od 25. list. lons. r. strašná nemoc, která již mnoho lidských životů zahubila. Příznaky této nemoci jsou podobny těm, jež se při skvrnitě horečce spatřují. Jest nemoc tato morem aneb nebezpečným druhem skvrnitě horečky? Náhledy znalců se různí; pokusme se o rozluštění této vážné otázky. — K tomu cíli nahlédneme v dějiny moru. Bylo to roku 1347 a Evropa napadena byla zhoubným po 5 let zuřícím morem, kterému se jména „černá smrt“ dostalo. Přišel z Číny, prošel Asií, kde 37 mil. životů pohltit, r. 1346 se již na Krymu objevil, r. 1347 v Itálii, r. 1348 ve Francii, Španělsku, Anglii a r. 1349 v Dánsku a Německu. Polovina obyvatelstva evropského byla jím zahubena. Toliko v Německu vymřelo tehdy 200.000 vsí; v Erfurtě a Strassburku zemřelo po 16.000 lidí; ve Výmaru 5000, v Basileji 14.000, v Lubeku za jediný den 2½ tisíc, celkem pak 90.000. Mnichů bosých zemřelo toliko

▼ Německu 124.000, v nemocnici Dieu v Paříži umíralo průměrně denně 500 lidí. Celé rodiny a kláštery vymřely a v některých krajinách zbyl z 10 mužů toliko jeden. Island a Gronsko dříve tak lidnaty, hlavně touto černou smrtí byly tak spustošeny, že se až dosud nevzpamatovaly. Největší úmrtnost byla od velikonoce do sv. Michala r. 1350; tehdy byly mrtvolky jen ve velikém množství do jam pohřbívány. Tuto ránu předcházely zvláštní přírodní výjevy, jako: neobyčejně časté soptění sopek, husté mlhy, orkánům podobní větrové, hrozné bouřky, ohnivé zjevy ve vzduchu, mnoho plísni, množství hmyzu a pád dobytka zápalem sleziny. Z počátku se nemoc ta zaenáhla rozšířovala; r. 1344 se ale již objevila při obléhání Janovanům patřící Kufy mezi Tatary na Krymu. Odtud byla přivezena na loď, jejíž mužstvo z 1000 na deset se stencilo, do Itálie, kdež se nejprve mezi příbuznými zbylého mužstva a pak na ostatní obyvatelstvo rozšířila. Do Norska byla též zanesena lodí bouří ku břehu přihnanou. Průběh nemoci nebyl všude stejný, jen úmrtnost všude stejná, neboť málo kdo z postižených se uzdravil. Objevovale se ve 3 způsobech; buď 1. usmrtila v hodině, aneb aspoň téhož dne; aneb 2. způsobila nemotu, bezcitnost a smrt 2. nebo 3. dne, aneb 3. prsní nemoce, smrdutý dech, sucho v hrdle, silnou zimnici a bolení hlavy, někdy i boule. — Hroznější než náказа ta, byl následek její v ohledu mravním. Byl všeobecný strach u mnohých příčinou přepjatých kajících skutků; zástupy lidí obojího pohlaví a každého věku, bez oděvu, čujících se a kříže nosících, tahly z krajiny do krajiny. Ti upadli v krátkém čase ale v neřesti a výstřednosti, v nichž i ostatní lid brať podíl. V brzkú židům se přikládalo, že kouzelnictvím a otravováním studní nemoc tu způsobili a nastalo tudíž brzo hrozné a krvavé jich pronásledování. Černou smrtí rozšířila se středověká zkáza mravů na všechny vrstvy lidí. Lékaři celkem statně si vedli v tomto všeobecném zmatku; halili sice tělo i s hlavou v dlouhý talár z hladkého plátna, a pokrývali obličej zobákou podobnou voskovou škraboškou, vonavým kořením a oleji vyplněnou, v které skla na oči zasazena byla: setrvali však na místech morem postižených a stali se na mnoze obětí svého povolání. Toto chování zvýšilo jich vážnost, ač jejich umění proti náaze nic nesvedlo. Jak v dějinách lékařství zaznamenáno, objevil se mor od r. 1361—1382 ještě čtyřikrát. Za moru r. 1528

▼ Itálii zuřícího umírali lidé pomaleji, teprve obvykle po 5 dnech nemoci. R. 1534 byl mor v jižní Francii; jím napadeni mřeli rychle: jako mrtvici ranění klesali k zemi, aniž na sobě nejmenšího zevnějšího znamení moru zanechali. Též mor, který r. 1564 ve Frýburgu v Breisgau tak zle řádl, rychle působil smrt a jevil se v krvácení nosu. Napadený zemřel v krátké době, a na těle jeho nebylo spatřiti žádné známky moru.

(Pokračování).

Z Mnichova. Velmi rozsáhlé předměstí Giesinské v Mnichově postrádalo dlouhá léta katolického chrámu; po celém Bavorsku konaly se sbírky k tomu účelu, aby v Giesinku důstojný kostel katolický zbudován byl. Po dvanácti letech konečně se podařilo, že přání obyvatelstva dne 10. pros. m. r. vyhověno. Zdálo se, že i nebe radost s měšťanstvem sdílí, neb v ten den slunce zářilo, že se slavnost k všeobecné spokojenosti vydařila. O třetí hodině odpoledne zvěstovala hudba u kostela, že slavnost počíná; se střechy chrámové vlály věnci okrášlené četné prapory v bavorských zemských barvách; střelba svolala obyvatele i z odlehlých částí města k domu Božímu. Tesaři stáli na střeše, s které modro-bílé prapory věnci a květinami ozdobené vlály. Z prostřed dělníků vystoupil muž, jenž v delší řeči ku zvláštní ochraně Boží poukazoval, neb při tak dlouhé stavbě nikdo k úrazu nepřišel. Proto děkoval nejprve ve jménu obce Bohu, Jehož přispěním krásná budova dokončena byla; pak starému a dobrotivému králi Ludvíkovi I., jenž zejména o to pečoval, aby četní katoličtí měšťané Giesinští bez kostela nebyli. Na to pronášel přpitky k počtě nynějšího panujícího krále Ludvíka II., městského faráře a hlavního podpůrce stavby Bedřicha Kocha, stavitele J. Dollmanna, všech jednatelů a sběratelů milodarů a konečně všech stavby se účastnivších dělníků. S pýchou mohou pohlížeti, kdo jakýmkoliv způsobem přispěli, na účinek svých darů; nejnovější chrám Mnichovský souměrným slohem řadí se důstojně po bok předním chrámům Mnichovským. Konec slavnosti učinila královská hymna bavorská.

Z Říma. Sv. Otec slavil dne 19. prosince min. r. pětadvacetileté jubileum svého povýšení k hodnosti kardinálské, poněvadž dne 19. prosince 1853 od Pia IX. kardinálem jmenován byl. Po celé Itálii podpisovali adresy a vyslali deputace do Říma, aby sv. Otci blahopřání k památnému dni vyslovili. V novinách se proslýchalo, že italský

král brzy po vražedném útoku zaslal arcibiskupu Neapolskému královské exequatur t. j. potvrzení nového církevního hodnostáře v biskupské důstojnosti ze strany světské. Král prý dotčené potvrzení již podepsal, ale v Římě zůstali ministři rozhodnutí vladarovu se protivili tou měrou, že dekret arcibiskupu zaslán nebyl. — Dne 5. prosince min. r. přijal sv. Otec u veřejné audienci vyslance třiceti katolických spolků, více než 2000 osob obojího pohlaví bylo veřejné audienci přítomno, po dvanácté hodině vstoupil sv. Otec do velké Vatikánské síně, jemu po boku byl kardinál Ledochowski s některými biskupy a preláty. Kníže Kamill Rospigliosi předčítal na pergamenu psanou adresu, na kterou sv. Otec velmi laskavě odpověděl. Pak se odebral sv. Otec k věřícím, kteří Ho, ve dvou řadách rozestaveni jsouce, toužebně očekávali, s některými velmi přátelsky rozmlouval a je těšil. Veřejná audience trvala až do dvou hodin.

Literární oznamovatel.

— „Ctihodného Otce Tomáše Kempenského zlatá knížka o následování Krista.“ Znovu na český jazyk vyložil a modlitbami příhodnými opatřil Jan Nep. František Desolda, kapitulár a kněz řádu premonstratského v Teplé a kněž. arcib. notář. Druhé, opravené vydání. Sklad B. Stýbla v Praze. S ocelorytinou. Str. 479 mimo obsah a dvě předmluvy o XXII str.

— „Rozjímavé pro panny.“ S přidavkem potřebnějších modliteb a písní. Vzdělal František Srdínko, ředitel kněž. arcib. semináře a konviktu, atd. Se schválením nejdůst. k. arcib. konsistoře. Druhé, opravené a rozmožněné vydání. S 2 ocelorytinami, str. 329 kapes. formátu. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze.

— „Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid.“ Dílo IV. sešit 6. a 7. (celkem seš. 31. a 32.) po 20 kr. u I. L. Kobra v Praze.

— „Posvátná kazatelna.“ Časopis kazatelský, vydává B. M. Kulda, síd. kanovník na Vyšehradě. R. XVI. svazek 2., 3. a 4. (za měsíc leden, únor a březen) obsahuje duchov. řeči příležitostné: při svěcení rozšířeného hřbitova, novoroční, při svěcení dvou křížů, školní budovy, praporu zpěváckého spolku, IV. promluvy při pobožnosti spolku „křesťanských matek“; na slavnosti (2—3 řeči): Obřezání Páně (Nový rok), Zjevení P., jména Ježíš, Očišťování Marie P., sv. Josefa a Zvěstování Marie P.; na neděle: I—IV. po Zjevení P., Devítník, I. a II. po Devítníku, I.—VI. v postě (o svátosti pokání a přípravě k sv. přijímání), nad to pak

druhý cyklus kázání postních o poslušnosti k církvi sv.

— „Škola a život.“ Časopis paedagogický. S přílohou „Štěpnice.“ Právě vydaným sešitem 1. počal ročník XXV. Na prvním místě nalézá se ve „Škole“ Karel IV. (podává Karel Adámek) a v „Štěpnici“ básně Jos. Wünsch: Jeho Cís. Výsosti, nejjasnějšímu princí koruněmu Rudolfovi mládež česká.

— „Anežka.“ List pro křesťanské panny. Čís. 1. roč. I. Vydává Ant. Skočdopole, prof. na bohosl. ústavě v Budějovicích. Obsah: Blah. Anežka, Tužby české panny. Významný obraz. Johanna, dívka Orleanská. Vestálky římské. Dobroditelka českého Rudohoří. Praní prádla bez vyvařování. Dopisy. — Úprava sešitková, jako listu pro křesť. matky „Ludmila“ touž redakcí vycházejícího, jakož i předplatní cena tatáž jest, totiž 1 zl. ročně se zásylkou po poště. Obou listů vyšel již sešit 2.

— „Pražské Hospodářské Noviny“ (časopis věnovaný veškerým odvětvím a potřebám hospodářským), nastoupily běh ročníku druhého. Redaktor Jos. Dumeck, ředitel a zemský hospodářský učitel atd., též i nakladatel J. Otto snaží se vespolek, aby občasný ten list, dvakrát za měsíc vycházející, — vyhověl potřebám praktickým dle pokroků doby. To osvědčeno množstvím článkův obsahu přerozmanitého: ty, od zkušeného redaktora i znalých spolupracovníků podány, všemožných stránek polního hospodářství, jakož i s ním spojených odvětví a závodů se dotýkají, k vydatnému poučování. Připomáhají k tomu též časté slušné vyvedené ilustrace. D.

— (Zasláno.) Hospodáře, lesníky, zahradníky a j. bude zajímati zpráva, že obdrží čísla na ukázkou nejlepších v jazyku německém vycházejících novin hospodářských „Der Oekonom“, „Der Praktische Landwirth“, „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung“ zdarma a frankované, pakli požádají o ně lístkem korespondenčním vydavatele Hugo H. Hirschmanna ve Vídni I. Dominikanerbastei č. 5.

— „Oktavia.“ Povídka od Antonietty Klitsche de la Grange. Z vlašského od P. Šarandra Navrátila, benediktina rajhradského. „Zábavné bibliotéky“ dílo LIII. Vydavatel Pl. J. Mathon v Brně (Petrov 5). Nákladem „Školy B. Srdce P.“, jejíž redakce počala vydávati též obrázky: „Svatí patronové na každý den roku.“ K slušným dřevorytinám přidávají jsou krátké životopisy svatých. Sbírká obrázků na jednotlivé měsíce stojí 20 kr., v předplacení na celý rok jen 2 zl. „Školy B. S. P.“ vyšlo č. 2.

— „Světozor“ má vyobrazení v čís. 4.: Ilija Milosavljevič Kolarac. Bílá paní. Noční

výjev blíž Aralského jezera, na ruském území. Plzeňská trestnice s plánem situačním a půdorysy. — V čís. 5.: Josef Richard Rozkošný. Valašská muzika. Černé jezero na Šumavě. Vojenský pohřeb v Čajnici. Colloseum v Římě. V čele části slovesné jsou: „Moderní upíři“ od J. Arbese.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Bernardin *Pichl*, kněz ř. františk. v Chebu, dne 20. ledna (nar. v Žandově 2. října 1809, vysv. 2. srpna 1835);
- p. Vác. *Odcházek*, jubil. kněz, arcibisk. notář, farář v Ledcích, dne 23. ledna (nar. v Nov. Kolíně 30. srpna 1800, vysv. 9. dub. 1827);
- p. Jordan *Rozum*, farář v Citově, dne 27. led. (nar. v Plzni 13. února 1814, vysv. 2. srpna 1840);
- P. Ignac *Hradil*, ř. piarist., vysl. prof. a bibliothekář c. k. Teres. akademie Vídeňské, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, v Brandýse n. Lab. dne 27. ledna (nar. v Jistebnici 17. kvě. 1816, vysv. 30. červce 1843).

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Hackenschmied*, far. z Příbuz, za faráře v Nové roli (Neurohlan);

- p. Vác. *Sedláček*, kapl. za admin. v Citově;
- p. Ant. *Podhorský*, kapl. v Štěkně (diec. Budejov.), za admin. v Pořejově;
- p. Eduard *Raus*, kapl. za admin. v Ledcích.

Uprázdňená místa:

- Příbuz* (Frühbuss), fara patron. poruč. p. Ervina hrab. z Nostic-Rhineku, od 22. ledna.
- Rapice*, fara patron. J. Velič. císař. Frant. Josefa, od 24. ledna.
- Ledce*, fara patron. p. Karla hrab. Schönborna, od 29. ledna.
- Citov*, fara patron. p. Ferd. kníže z Lobkovic, od 31. ledna.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Bruckner*, farář v Košetících, dne 19. ledna (nar. v Nížkově 8. května 1822, vysv. 25. července 1847).

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Hernych*, za admin. v Lomnici;
- p. Ign. *Unzeitig*, kaplan v Čermné, za admin. v Čenkovicích.

Uprázdňené místo:

- Košetice*, fara patronatu p. Jos. Stanglera, do 2. března.

Pro dobu postní.

Knihkupectví B. Stýbla v Praze poručeny činí pro nastávající dobu sv. postní následující spisy:

Ehrenberger, Kázání na všechny neděle a svátky	3-92	Slomšek, Sedmero bolestí Marie Panny, postní řeči	—48
Goffine, Postilla totiž: výklady na všechny nedělní, sváteční i svatopostní epistoly a evangelia, dva díly	4-—	Škoda, Ježíš Kristus vzor dokonalosti, v sedmém dmeru postních řečí	—50
Janura, O čtveru věcí posledních. Kázání postní	—50	Šmat, Parabole o marnotratném synu	—68
Jirsík, Kázání na všechny neděle a svátky, 3 díly	8-—	„ Posledn. sedm slov Páně. Božjímání postní	—50
Königsdorfer, nedělní a sváteční Kázání	2-32	Šrůtek, Svatopostní řeči, epistoly a evangelia s vysvětlením a rozjímáním	—88
Lukáš, Sedmero kázání postních	—40	Zumann, Kázání postní	—60
Mužik, Kazatelé slovanští I. díl zl. 6.—, II. díl	5-—	„ Ježíš Kristus jest Syn Boží, sedmero postních kázání	—50
Němeček, Rukověť odpoledních pobožností	1-—	Dále:	
„ Řeči a modlitby k výkonům svatobrádním	—50	Krbec, Pobožnost křížové cesty	—20
Pech, Ecce homo, kázání postní	—50	Mauritio, Svatá kříž. cesta, vzdělal P. P. Pelikovský	—10
Polanecký, Sestero řečí o nejsvětější Svátosti	—40		
Sláma, Sedmero postních kázání	—64		

Knihy jsou vesměs brožovány. — Každá zakázka vyřídí se rychle a při větším objednání poskytuje se sračka.

 Knihy modlitební v rozličných vazbách u velkém výběru stále jsou v zásobě.

Knihkupectví B. STÝBLA v Praze.
Václavské nám. č. 30 n.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—1.

Expedice:
v kněžkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25).

První české kazání v Římě,
které dne 11. ledna 1879 v chrámě sv.
Ondřeje (Andrea della Valle) konal Engelbert
Ostatek, kněz diecése Brněnské.

„Leva in circuitu oculos tuos et vide:
omnes isti congregati sunt, veverunt
tibi: filii tui de longe venient et filiae
tuae de latere surgent.“ (Is. 60.)

Pozdvihni oči svých a viz: všickni shro-
máždili se a přicházejí k Tobě; Tvoji
synové přicházejí z daleka a Tvé dcery
pozdvihují se z veškerých stran.“

(Isaiáš 60.)

Pozorujeme-li rozličné stavby, zvláště
stavby chrámů a svatyní, naskytují se nám
rozličné způsoby, tak zvané „slohy“, v nichž-
to ten neb onen chrám vystaven. Nejpřed-
nější místo mezi slohy těmito zaujímá tak
zvaný sloh „gotický“, v něm přemnoho
velkolepých budov kostelních provedeno.
Znamenitost slohu tohoto spočívá v tom,
že veškeré jednotlivé díly celé stavby a
klenby jeden a tentýž střed, jedno a totéž
společné těžiště mají, že vůbec veškeré díly
v jeden překrásný celek splývají. A takové
stavbě ve smyslu ovšem mnohem vyšším
podobá se ona velebná svatyně světová,
která svůj střed a své těžiště v kříži má
a o nížto již prorok Isaiáš předpověděl:
„Národové krácejí ve světle Tvém a krá-
lové v záři, jenž Tobě vzešla.“ — V bu-
dově této, v nížto košatý strom kříže slad-
kého odpočinutí poskytuje, shromážditi a
spojiti se mají všickni národové. Budova
tato státi se má přístavem, v němžby bez-
pečného útulku došlo pokolení lidské po
pádu prvních rodičů sem tam zmítané, ne-
boť veškeré toužení a snažení pokolení lid-
ského po celých šest tisíc let, pozorujeme-li
je v pravém světle, není nic jiného, nežli

sténání nesmrtelného, bohorodého ducha po
jeho vykoupení; a vykoupení tohoto dostalo
se mu přistím Spasitele světa. — Národ
židovský, který jsa národem vyvoleným,
zachovati měl prazjevení Boží ve své př-
snosti, byl též k tomu vyvolen, první ve
středu svém uzříti ono Světlo světa, kte-
réž osvěcuje každého člověka, vcházejícího
v tento svět.

Zjevení toto stalo se mu nejen při na-
rození Páně nýbrž též při Jeho obřezání a
obětování v chrámě, kde starý Simeon sv.
naplněn jsa Duchem zvolal: „Nyní uzřely
oči mé spásu, kterou jsi připravil všemu
lidu.“ —

Avšak rodina, která přebývali měla v
chrámě Kristem zbudovaném, ono ptactvo,
které sídlíc v ratolestech stromu kříže pro-
zpěvovati mělo slávu nebes Pánu, nemělo
se obmezovati pouze na úzké země Židov-
ské; neboť v úradcích Prozřetelnosti božské
stanoveno, by strom na Kalvárii vyvýšený,
podobně jak svým ramenem kolmým spo-
joval celou zemi s celým nebem, tak i svým
druhým ramenem spojoval celou minulost,
veškeré národy pohanské s celou budoucností
křesťanskou.

Prorocké slovo Simeonovo „Lumen in
revelationem gentium“, „světlo k osvětlení
národů“ mělo aneb má se během časů usku-
tečniti u všech národů, by celé pokolení
lidské v jeden souladný celek spojeno, je-
dněmi ústy a jedním srdcem vyznávalo a
vzývalo svého Pána a Spasitele. A za tou
příčinou vycházel a vychází Pán až dopo-
sud, podobně onomu pánu v evangeliu v
rozličných dobách, by pojal dělníky na vi-
nici svou, vysílaje totiž své správce, věrné
to a opatrné služebníky, by tu neb onu
čeleď uvedli na vinici a dávali jí pokrmu

v pravý čas. A v počet přešastných těchto čeledí vráđen Prozřetelností božskou i národ náš českomoravský, když ne ihned na úsvitě, alespoň tuším již v hodině třetí. — A kdo byl onen služebník věrný a opatrný, kteréhož ustanovil Pán nad čeledí naší, by ji podal pokrmu v čas pravý? — Byli to oni dva světci, o nichžto zvěcněly náš Sušil pje: „Hvězdy dvě se z východu, berou v svatém průvodu“; byli to Solunští dva bratři sv. Cyrill a Metoděj. — Leta Páně 863 přicházejí na Moravu. Národ Moravský je všude vítá a kníže Rastislav již dříve na víru kř. obrácený s radostí neličenou přijímá je do svého paláce na Velehradě předobře poznávaje, že skutečné blaho národa v pravé svobodě spočívající nedá se utvrditi a zachovati pouhou toliko zbraní, a že pravé štěstí v nížádné zemi nevzkvétá, pokud v ní nevládnou uslechtilé mravy a ctnosti. — Na Velehrad valili se nyní odevšad zástupové našich předkův, by viděli a slyšeli hlasatele víry Kristovy, by spatřili mši sv. a celou bohoslužbu křesťanskou. Dojmavou výmluvností věrných služebníků Páně vzmaňal se každodenně počet vyznavačů Kristových. Z Velehradu procházeli sv. bratři celou naši vlast, poučovali lid, bořice mrtvé modly a zakládající křesťanské chrámy a školy, a Hospodin žehnal práci jejich tak, že národ Moravský s radostí opouštěl modloslužbu oddávaje se pravé bohoslužbě křesťanské, a veškerá země brala na sebe novou tvářnost rostoucí vzdělaností, nábožností a mravností. Usilovnou práci sv. věrověstů zapuzeny mrákoty bludů pohanských a jasné světlo zjevení Božího mezi předky našimi rozžehnuto.

Avšak netoliko Moravanům vzešla jitřenka spásy příchodem sv. Cyrilla a Metoděje. I sesterské Čechy měly se účastnými státi tohoto dobrodiní. Kníže Rastislav touže po tom, by se újeji spojil se sousedním vladařem Čech, vojvodou Bořivojem, pojal sestru jeho Ludomíru za manželku. Tím stalo se, že český vojvoda Bořivoj, nynější švagr Rastislavův častěji na posvátný Velehrad zavítal, velebné služby křesťanské čím dále tím lépe poznával a spolu též i uslechtilé mravy křesťanských Moravanů obdivoval. Příčiněním sestry jeho Ludomíry, velkokněžny Moravské a výmluvnosti sv. Metoděje stalo se, že i Bořivoj, milostí Boží, která každému dobrému skutku vzniku a zdaru dává, osvícen křest sv. sobě vyžádal, ježž sv. Metoděj r. 874 na Velehradě

nejen Bořivoji, nýbrž i celé jeho družině udělil. Jako pohan přišel vojvoda český na Moravu a jako křesťan navracel se do říše své, vzav s sebou kněze Kajíka Pavla čili Kajchu, by se víra křesťanská i v Čechách šířila. Skvělý výsledek této snahy Bořivojovy byl, že i duchaplná choť jeho nejen sama sv. křest přijala, nýbrž též i horlivou rozšiřovatelkou církve Kristovy a nábožnou vychovatelkou sv. Václava se stala. — Z toho patrně, že příchodem sv. bratří Soluňských i národu Českému nastal den spasení. Z Moravy přinesl vojvoda český Bořivoj viru do Čech; z Moravy přivedl s sebou tolikéž první kněze a hlasatele učení Kristova; z Moravy zavítal i sám sv. Metoděj do Prahy, by pokřestil kněžnu Ludmilu, by posvětil první chrámy křesťanské, které ponejvíce sv. Klementu zasvěceny doposud směr cesty sv. Metodějem v Čechách vykonané naznačují. O kdož by tu z nás neměl radosti plesati při vzpomínce na ony dva bratry Soluňské, kteří první v žirných krajinách vlasti Moravské a v rozsáhlých luzích sesterských Čech co dva věrní spřeženci sítě víry sv. rozsévati a tak národ náš v počet národů vzdělaných vřadili. A protož, jako kdysi sv. Otec Lev město Řím na slavnost sv. Petra a Pavla oslovil: „Isti sunt patres tui verique pastores, isti sunt, qui te ad hanc gloriam provexerunt, ut gens sancta, populus electus, civitas sacerdotalis et regia latius praesideres religione divina, quam dominatione terrena;“ „Toť tvoji otcové a praví pastýřové, toť onino, kteří tě k té slávě povznegli, bys národem svatým, lidem vyvoleným, městem kněžským a královským jsouc šířeji panovalo učením nebeským než žezlem pozemským;“ — těmito slovy volám i já k tobě dnes ze vzdálí vlasti má, k tobě národe českomoravský: „Sv. Cyrill a Metoděj jsou oni apoštolští mužové, kteří tě z temnosti pohanských bludů vyvedli a ku poznání pravého Boha přivedli.“ — Ano vším právem mohu tyto dva bratry Soluňské porovnat s knížaty apoštolskými sv. Petrem a Pavlem. Jako ti to ubírali se i naši věrověstové nesouce s sebou ostatky sv. Klementa asi 800 let později k posvátnému Římu, k tomuto středu celého křesťanstva, k hrobům knížat apoštolských, by zde účet kladouce z díla Bohem, sobě svěřeného stvrdili viru a oddanost svou, aby co věrní pastýřové uvedli ye stáj Kristův čeleď českomoravskou a ji co nejújeji se středem Církve, viditelným náměstkem Kristovým spojili. — A by páska tato pro

věčné časy nerozdvojitelnou se stala a národ náš zraků svých již nikdy a nikdy od této skály Petrovy neodvrátil, vyžádala sobě Prozřetelnost Božská i viditelnou záruku oddanosti naší v tělesných pozůstatcích jednoho z našich apoštolů, totiž sv. Cyrilla, ponechavši nám pouze sv. Metoděje, který dle prosby umírajícího svého bratra, „by neopouštěl hodného lidu Moravského“ se navrátil, a sám na dále opuštěn od svého spřežence popluží Moravské vzdělával. A neskončené díky Bohu! Tento hodný lid Moravský pamětliv slibu, jímž se ústy svých věrověstců jsa ještě nemluvnětem ve škole Kristově zavázal Římské Stolicí, neodvrátil doposud nikdy úplně ni zraku ni srdce svého od této skály, a jak básník náš Moravský Soukop píše: „až doposud lne do Petrova Říma, Světec kde Cyrill apoštol náš dřímá.“ —

A že tomu tak, nasvědčuje i tato slavnost, kterou během tohoto týhodně Církev sv. ve svém středu, v posvátném Římě slaví; by totiž i zjevně dokázala, že „Zjevením Syna Božího“ a „příchodem tří králů z krajín východních“ zavzněl hlas pravé svobody k veškerým národům pohanským, hlásá slovo Boží v četných řečech a slaví svou bohoslužbu v rozličných obřadech. A v překrásném tomto souhlasu a souladu světovém, v němž Němec Vlach, Francouz Angličan, Polák Španěloví rukou svých podává, zaznívá dnes — poprvé — i hlazol náš českomoravský, a mně dítku národa Cyrillo-Metodějského dostalo se té vznešené úlohy, v posvátném Římě v jazyku svém mateřském poprvé slovo Boží hlásati. Který as drahokam z přehojného pokladu zjevení Božího mám sobě vyvoliti, bych krásou jeho povznesl ducha Vašeho ve velebné chvíli této? Tuším, že cíle se neminu, vyvolím-li sobě první z oněch tří žulových sloupů, ctností Božských, na nichžto celá budova křesťanská spočívá, a který nás též s Římem co nejužší spojuje, totiž — *viru* — a objasním-li pouze jednu její stránku nejvíce osočovanou a popíranou, totiž „že *vira* křesťanská zákonem pravé svobody.“ — Jak se jeví zákon tento v pravé svobodě spočívající *vůbec*, a jak se jeví u národu našeho *zvlášť* — budiž předmětem řeči mé. — —

Jak z úvodu řeči mé průzračno, byli sv. bratři Solunští oněmi nástroji vyvolenými, jimiž národ náš ku pravému poznání Boha přiveden a tím spolu i ku pravé vzdělanosti a svobodě, jak rozumu tak srdce povznešen. Právěť jsem ku pravé

svobodě, největšímu to pokladu, jak jednotlivce tak i celých národů; svoboda tedy onen kouzelný prut, jímžto tvárnost vlasti našich zušlechtěna; svoboda to byla, zákon Kristův, zákon pravé svobody, který nám onino mužové hlásali a který až na nepatrné výminky libě a mocně ve vlastech našich doposud zaznívá. — Tu však mi nastává otázka, co vlastně ono tak často zneužívané slovíčko „svoboda“ znamená a je-li zákon Kristův v pravdě zákonem pravé svobody?

„Svoboda“ v nejširším slova smyslu vyznamenává možnost, síly své jak duševné tak i tělesné všestranně bez překážky ku svému uspokojení vzdělávati a vyvíjeti. Svobodným tedy onen, kdo jak duševně, tak i tělesně všestranně bez překážky vyvíjnovati se může tak, že pravého uspokojení dosahuje.

Opomíjeje síly tělesné co stránku nižší v člověku, obmeziti se chce pouze na síly duševné, tuto stránku vyšší, která z rozumu a vůle záleží. — A tu svobodným onen nazván býti musí, kdo svůj rozum a svou vůli čím dále tím více vzdělávati a zdokonalovati může, až by v nějakém nejvyšším dobru jak rozum tak i vůle svého pravého uspokojení a odpočinku dosáhly. Za příčinou tou musí se rozum a vůle člověka povždy v souladu nalézati a člověk tvorem jsa rozumným u vyvíjení svém pouze po tom toužiti, co svým rozumem za pravé uznal, byť se to smyslnosti jeho sebe více přičilo a sebe více obětí a zapírání sebe vyžadovalo; naproti tomu však všim opovrhnutí, co rozum zlým a nešlechtným býti uznal, byť to sebe více lahodilo a značných prospěchů pozemských slibovalo. — Pravá tedy svoboda vyžaduje dvou podmínek, čili lépe řečeno spočívá v nich: 1. ve vzdělanosti rozumu, čili v poznání pravého dobra; 2. v toužení po tomto dobru a překonávání všeho, co by nás od tohoto dobra odloučiti mohlo.

Předně vyžaduje tedy pravá svoboda vzdělanost a vytríbenost rozumu; neboť má-li člověk dobré vyvoliti a zlým opovrhnutí, jest mu zapotřebí pravdou osvěceného rozumu, by jistojistě rozeznati dovedl, co dobrem a co zlem, co pravdou a co bludem nazvati dlužno. Než ve které škole nabylo pokolení lidské této pravé vzdělanosti, poznání totiž onoho dobra, dle něhož rozum svůj vzdělávati, v němž pravého ustálení-se dojiti může? Na otázku tuto odpovídají nám nejlépe dějiny a zkušenost. Jedině ve škole Kristově. — Prvé než Syn

Boží se zjevil, seděli národové v temnosti nevědomostí, bludů a pověr, a učenci jich zabředli v bludiště směšných důmének a bájek i v těch nejdůležitějších věcech a otázkách životních, a domakal-li se ten neb onen mudrc nějaké pravdy, nedostávalo se mu přec úplné jistoty a přesvědčení. — Tu nejlépe znamenáme ono sténání ducha lidského — jak jsem z počátku řeč své pravil — ducha sice bohorodého, z Boha pochodícího, avšak tresty hříchu prvotního raněného; rád by byl došel pravého pokoje, rád by se byl spojil se svým pramenem, avšak bohužel, vymknul se z dráhy pravé, nebyl s to sám o své ujmě v ní opět zabočiti. Tu objevuje se, když zatemnělost rozumu lidského nejvyššího dostoupila stupně, Bytost nevidané krásy a velébnosti a volá medozvučným hlasem nebeským: „Já jsem cesta, po nížto kráčeti, já jsem pravda, kteroužto obejmouti, já jsem život, kteréhožto požívati má pokolení lidské!“ A ejhle, v záři tohoto slunce nebeského odkládá člověk okovy, jimižto rozum jeho doposud sevřen volně povznést se nemohl, poznává, „co jest, odkud jest, k čemu jest;“ poznává sama sebe, svého Tvůrce, svůj úkol, a země bere na se tvářnost novou, poněvadž vladař její člověk zabočuje v dráhu pravou. A proto, kdekoli zabřesko světlo učení Kristova, kácí se oltáře němých model a surovost a zne-mravnělost ustupuje láce a ctnosti; avšak i umy všeho druhu stěhují se do krajín křesťanských a budují sobě zde své stánky. A vše to znamenáme též i u národa našeho. Ano, platí-li slova tato o všech národech na víru křesťanskou obrácených vůbec, platí o národě našem jistě zvlášť z ohledu jiného; neboť apoštolové naši stali se nám vzdělavateli nejen hlásáním článků víry a mravů, nýbrž i způsobem jiným. Mudrc Soluňský Cyrill to jest, jenž svým důvtipem sestavil nám první slovanskou abecedu, první slovanské písmo „cyriliku“ zvané; on to byl, jenž první převáděti počal Písmo sv. a jiné knihy bohovědné na jazyk slovanský; on to byl, jenž nám zaopatřil písmo mluvě přiměřené, písmo, které jest klíčem veškeré vzdělanosti.

Ejhle, syn církve katolické, první hlasatel pravdy, hlasatel pravdy nebeské mezi námi rozžehá nám pohodni vzdělanosti! Ejhle, sluha církve jest, který první rozšiřuje mezi pohanskými předky pravou osvětu a svobodu rozumu, nejen články víry, nýbrž i vzdělanost světskou, všude vyučuje, všude školy zřizuje.

Vzdělanost rozumu, toť první podmín-

kou právě svobody. Avšak duše lidská nezáleží pouze z rozumu, nýbrž jak řečeno, též z vůle. Pročež má-li člověk nazván býti v pravdě svobodným, musí i vůle jeho touti po onom dobru, které rozum byl poznal a které jediné s to jest, vůli — čili co totéž znamená — srdce lidské uspokojiti. A i tu dlužno se tázati, kdo as byl a jest jediné s to, tu nepatrnou částíčku těla našeho, tu dílnu nesčetných žádostí a chtíčů, to nepatrné srdéčko naše uspokojiti? — Opomíjeje ono vlnobití srdce lidského u národů pohanských, otázeť se mohou toliko sv. Augustina, toho nejlepšího znatele srdce lidského slovy známé písně národní: „Čím to srdce, čím to je, že ty nemáš pokoje?“ A on odpovídá mi z vlastní zkušenosti: „Nemám, dokud v Bohu nespočívám.“ — Bůh nejvyšší dobro jediné s to, vůli mou uspokojiti! Tu však zapotřebí, vymaniti se z okovů srdce svírajících, totiž zlých chtíčů a žádostí; neboť jako ptáku dvou křídel zapotřebí, by se do vzduchu povznést mohl, jest i člověku dvou křídel svobody, totiž rozumu věrou osvěceného a vůle smyslných okovů zbavené zapotřebí, by podobně Miláčku Páně na perutích orličích se povznášej, Boha neskončené dobro poznati a se v ně ponořiti, čili jinými slovy řečeno, rozum a vůli dle nejvyššího tohoto dobra vzdělávaje pravého pokoje dojiti mohl; vždyť jako oko ve světle, tak rozum jediné v Pravdě věčné a srdce v dobru neskonalém pokoje svého dojiti může. — Pročež nezbytnou jest potřebou, by člověk výhost dal všemu, co se poněkud zákonu Božímu přičí, a srdce své věnoval zcela Onomu, jenž je stvořil a sice jediné sám pro sebe. „Fili, da cor tuum mihi, sed cor totum, non divisum inter me et mundum;“ „Synu, dej mi srdce své, ale srdce celé; ne mezi mnou a světem rozdělené.“ Pravdu tuto pronáší překrásně náš zvěčnělý Sušil ve svých smíšených básních, když praví:

Znej sebe sám, to velí dávná všemu člověku
moudrost;
Leč výrok ten moudroty jen půlku chová;
Shůry přišed náš Pán doplnil tuto výroku
újmu;
Zapři se sám! toť jest výroku půlka druhá!

Tedy „znej sebe sám“, co, odkud a k čemu jsi. Avšak chceš-li býti v pravdě svobodem, zapři sebe sám; neboť:

„Kde pravá jesti svoboda,
Tam zlochťic žádný nehodá;
Jen ten si snoubí pravou svobodu,
Kdo chtíčů nectných zmahá lahodu.“

Jen ten honositi se může pravou svobodou vůle, kdo lahodu ovšem pouze zdánlivou svých nezřízených žádostí přemahati dovede. A i této vznešené ctnosti naučilo se pokolení lidské jedině ve škole Kristově. „Chce-li kdo za mnou přijíti — do říše svobody neskalené — zapři sebe sama, vezmi kříž svůj a následuj mne;“ a pak zajisté pozná pravdu výroku: „Gustate et videte, quam suavis sit dominus;“ „okuste a vizte, jak sladkým jest Pán.“ — A sv. Pavel, apoštol národů praví k nám: „Bratři! dlužníci jsme ne tělu, abychom podle těla živi byli; neboť budeme-li podle těla žiti, zemřeme; budeme-li ale duchem skutky těla mrtviti, živi budeme věčně a povoláni v svobodu slávy synů Božích.“ Pouze sebezapíráním vzdaluje se člověk všelikých hříchů, které v největší bídu a v nejstrašnější otroctví uvrhují a jako železnými okovy poutají smrtelníka. V ohledu tomto praví překrásně sv. Augustin: „Svoboden jest každý dobrý a třeba i sloužil; zlý pak, byť i královal, otrokem jest a sice ne jednoho, nýbrž což mnohem horší, tolikerych pánů, kolika nepravostem se podrobil, chtě nechtě musí jim sloužiti, musí otročiti jim.“ — Pouze zákon Kristův zaručuje nám úplnou vnitřní svobodu, pouze on to jest, jenž člověka uschopňuje, raději všeho se zřící, nežli proti svému svědomí jednati, jak na sousedním národě německém znamenáme, který statečně a neoblomně práva církve sv. háje tak velkých obětí přináší. A proto toliko křesťan živou věrou naplněný pravého jest schopen mučeníctví, tohoto nejvzácnějšího kvítka na poli vnitřní svobody; raději vše obětuje, než by onen soulad a souhlas, v němžto se vůle a rozum jeho nalezá, nějakým činem přerušil. —

A co tu při zákoně Kristově na každém jednotlivci znamenáme, znamenati též dlužno i u celých národů, popředně i u národa našeho. Přijat jsa do školy Kristovy prospíval výborně jak na rozumu tak i na vůli, jak na duchu tak i na těle. Za nedlouho proměnil moudře řízen a spravován svými krály a biskupy lány a luhy své v překrásnou zahradu; ano pravá svoboda a osvěta dostoupila za času krále Karla IV. takové výše, že letopisec Aeneáš Sylvius, později papež Pius II., který v tomto chrámě odpočívá,*) směle a vším právem tvrditi mohl,

*) V chrámě sv. Ondřeje della Valle odpočívají oba papežové z domu Piccolomini: Pius II. († 1464) a Pius III. († 1503).

že Čechy a Morava právým rájem pozemským, který těmi nejkrásnějšími chrámy a nejčtetnějšími kláštery zdoben jest. — A v době této byla víra předků našich nejživější, jejich spojení s Římem, jak „český poutnický dům“ z doby Karlovy pochodící doposud dosvědčuje, neužší a spolu i blahobyť pozemský největší. Avšak Bohu buďž žalováno! Nadešla doba, doba trudná, kde se i národu našemu zachtělo svobody. Zapomenuv na slova Mistra nebeského „jho mé jest sladké a břímě mé jest lehké“ zaslal sobě po příkladu syna marnotratného, z bohaté své otciny do ciziny, chtěje zde vyhledati a pak požívati pravé svobody. Než jak as pochodil? — Srdce mé se žalem chvěje, vidouc obraz národa svého z doby oné; obraz tuším mnohem trudnější a bolestnější onoho, v jakém se syn marnotratník navrátil. Ráj českomoravský, kdysi krásou a bohatstvím slynoucí, proměněn v spáleniště dýmem a sirou zapáchající a národ tak bohatě Bohem nadaný téměř na dobro vyhlazen. Toť kletba oné chytrosti světské, která, jak básník (Havlíček) praví „jako bludičky se nám nabízí, na bahně loudí nás, a když s cesty sejdem mizí.“ Než Bohu díky! národ sice zbloudil, ale nezahynul, poněvadž se nevzdal naprosto svých apoštolů, nýbrž trpkými poučen zkuškami tím vroucněji k nim se přivinul a k víře od otců zděděné. Čehož všude jinde na místech veřejných postrádal, dostalo se mu jedině v chrámech; neboť sluhové církve to byli, kteří mu víru od otců zděděnou též v rouše od otců zděděném hlásali a ejhle co znamenáme nyní? Nový život vstípen v tyto kosti rozptýlené a téměř setlelé, nový život vdechnut v dědictví Cyrillo-Methodějské a to na mnoze opět horlivými sluhy církve sv. Víra a zbožnost čím dále tím více se šíří a vzmáhá, a s nimi spolu i pravá svoboda a osvěta. Živá tato víra touží též i po tom, by se skutky bohumilými jevila a někdejší tvářnost krajin českomoravských opět obnovila; pročež buď pokračuje v díle věrou a zbožností započatém, avšak bohužel sváry přerušeném, jak to ku př. na velechrámě Sv.-Vítském v Praze znamenáme, aneb napravuje, co v oněch trudných dobách buď úplně zničeno aneb zkomoleno, jak to k. p. na velechrámu sv. knížat apoštolských v Brně patrno, o jehožto obnovu a částečné dostavení všemožnou se horlí péčí, by upomínka na dny doby žalné, kterouž bohužel až doposud zkomolená věž chrámová mimovolně hlásá, úplně vyhlazena

a nejstarší tento chrám Moravský v nové obnovil se velebě a kráse v památném roce 1884 úmrtí onoho, jehožto rukou kdysi Bohu zasvěcen, totiž apoštola našeho Metoděje. — A ký div, že při rostoucí této zbožnosti a víře srdce lidu českomoravského čím dále tím mocněji a vrouceněji i k Stolicí Římské lne a se vine dobře vedouc, že každá ratolest, čím úžeji s kmenem spojena, tím silnější a zelenější. Toho důkazem ony početné unášející slavnosti ku počtě Velkého Pia odbývané, toho důkazem naše láska a oddanost i k jeho nástupci Lvů XIII., která se v synovské obětivosti hojného haléře Sv.-Petrského jeví a jevití musí.

Avšak láska naše dětinná neminula se též se vzájemnou láskou otcovskou. Pius IX. to byl, který na oltáře naše nové dva bl. světce, Jana Sarkandra a Anežku Přemyslovnu, postavil a tím rozmnožil perly koruny Sv.-Václavské zde na zemi a orodovníky za nás na nebi. Pius IX. to byl, jenž nám navrátíl odkaz „Otce vlasti“ Karla IV., totiž „Poutnický dům český v Římě,“ který snahou nejdůstojnějšího našeho episkopátu a jistého našeho krajana v nové stkví se kráse a ozdobě.

Toť obraz, v jakém obrozený národ svůj spatřujeme; než bohužel radost naše není a nemůže býti ještě dokonale, poněvadž není všeobecnou; neboť srdce naše chtějíc býti v pravdě katolickým, katolicky smýšlejícím, cítí nejen s kmenem svým, nýbrž s celým pokolením lidským, popředně se svými domácími víry, s přecetnou rodinou slovanskou. A tu znamenajíc, jak ti nejsilnější a nejčetnější kmenové rodiny této doposud od pravého středu odštěpeni více méně ve tmách bloudí, kormouti se srdce naše, a to tím více, jelikož katolíci v oněch krajinách rozptýlení i mnohá protiventství snášeti musejí. — Avšak nevzdávejme se veškeré naděje v lepší obrat v době, která snad v úradcích Prozfetelnosti Božské bližší než se domníváme. — Neboť stává jedné překrásné a přemocné hvězdy, která i ve stinná místa světla svého vysílá a jednoho každého, kdo se v ni důvěruje, v bezpečný uvádí přístav; a Bohu díky! lesk a krásu hvězdy této znají a velebí i onino kmenové odštěpení. — A která as jest ona hvězda a které její jméno? Jest to slavná hvězda z kmene Davidova a jméno její *Maria*. Málem snad bych byl ji opomenul, ačkoli přeciště toto jméno dle slov sv. Alfonse z Liguri v každé řeči duchovní z úst kazatelových zazníti má. Čím více zazníti musí

dnes i z úst mých, jenž přináležím národu, který se sám milerád „národem Marianským“ nazývá! Vždyť, jak známo, slavíme v těchto dnech krásnou slavnost rodiny křesťanské, rodiny světové. Jak by tu scházeti směla při slavnosti rodinné matka, která onou révou vinnou, kolem níž se tulí celá rodina? A jak by tu scházeti směla ona matka, která nás pod křížem Božského Syna svého stojíc, v jednu rodinu světovou spojila a nám slavnost tuto připravila? A jelikož Matku tuto i onino kmenové vrousně ctějí a vzývají jako Matku neposkvrněně počatou, *Maria Panna* však dle slov církve sv. „Tu es, quae sola omnes haereses interemisti in universo mundo“ mocnou svou přímlovou veškeré bludy na celém okršku země přemohla: doufejmež pevně, že i kmeny ony v blažený a bezpečný uvede přístav Církve katolické, bychom všickni, jak jsme hvězdou vedeni u víře Spasitele svého poznali, tak i jedněmi ústy a jedním srdcem Jej vyznávajice a v jednom ovčinci pod jednou viditelnou hlavou Jej vzývajice k pozírání a patření na Jeho Božskou tvář kdysi dospěli. Amen.

Upřímná slova.

51. Nestálé štěstí.

Štěstí u nás často jako na besedě,
jen si pohovělo již zas dále chvátá;
kdo si na ně zvykl což je na tom bledě,
za štěstím když prochá spokojenost zlatá.

52. Sebeklam.

Snadno budou sklamány
láska, city, tužby tvoje,
budi-li se v žití boje
divadly a romány.

53. Po urážce.

Ranily tě řeči lidí?
O! pak posvět duši vírou,
šťí její pravdu čirou,
tať i lidská slova řídí.

54. Svatých obcování.

Kdy shaslo oko, láska neuhasá,
kdy hrob skryl drahé, láska za hrob spěje,
modlitba vroucí lásku vroucí hlásá,
se srdcem srdce spojuje naděje.

55. Čím získáš přítele?

Přítele si hledej ctností,
a když našel's, poctivostí

udržuj ho v srdci vřelém
po té pouti v žití celém.

65. *Po radovánkách.*

Prehá rozkoš, když ti byla
stalou úzkost zůstavila.

57. *Základy společnosti lidské.*

Znám čtvero sloupeů, na kterých stojí
pořádek světa, i lidstva štěstí,
sám Pán Bůh věčný ve lásce svoji
nám posvětil je, k nim základ vlože:
toť kněze oltář, trůn knížat jesti,
soudcovu křeslo, manželské lože.

58. *Lehké myslí.*

Mlád jsi, a jak druzi tvoji
bez pout žít chceš v rozkoších!
Jak as dlouho? a zda v boji
s vášní nespoutá tě hřích?

59. *Odplata.*

To tě čeká v budoucnosti,
co si zasil v minulosti;
taká sklizeň, jaká setba:
požehnaní nebo kletba.

60. *Nebezpečný blud.*

Co můž' bránit v nepravosti,
co můž' vábit k dobru, ctnosti,
cílem-li je v našem žití
prachem jen a ničím býti!

61. *Bez lásky k Bohu, bez lásky k lidem.*

Za přítele bezbožného
nikdy nevol sobě;
nepřítel kdo Boha svého,
kterak přítel tobě?

62. *Od přítele nebolí.*

Snáze snese srdce naše
od přítele kdy nám dány
trpká slova, ano! rány, —
než polibek — od Jidáše.

63. *Kdy budeš blažen.*

Bůh co žádá, ty též musíš chtít,
chceš-li blažen v životě svém býti.

64. *Nebež hříchu na lehko.*

K vůli žertu nečin hříchu,
z viny netrop sobě smíchu;
pláč i žalost rychleť spěje
za tím, kdo se k zlému směje.

65. *Chraň se lži.*

Bůh je pravda, nenávidí
lživá ústa u všech lidí.

66. *Sdílmost.*

Co tu strasti, co tu bolů
nesem v slzavém údolu!
Ach! kam by se srdce dělo,
by je v sobě tajit mělo,
a by k Bohu, k bratřím vzdechy
nedaly mu síly, těchy!

67. *Rozhněvaným.*

Trpkou snášíš denně muku,
se sousedem živ jsa v hněvu;
lehká rada na úlevu:
ku smíření podej ruku.

68. *Po službách Božích.*

Jaké lidi, jaké šaty
v chrámě viděl's věrně jevíš;
a čím city byly jaty,
co jsi slyšel, — o tom nevíš?

69. *Trpké zpomínky.*

Až se tělo k zemi skloní,
mnohá slza se vyroní,
mnohý povzdech v bolesti
nad sklamáním — v mladosti.

70. *Vytrvej.*

Kdy za snahy tvé, obět, práci,
jen černým nevděkem se splácí,
vytrvej v snaze, přičinění;
vždyť nade Mistra učen není.

71. *Bořitelům světa řádu.*

V boření své hledáš slávy?
Věz, kdo lidumil je pravý,
co vzdoruje bouřím věku,
co útulkem mdlých i reků,
neboří, však pracně staví.

72. *Drahé zábavy.*

Statky, zdraví, mnohý dává
za hřích, nad nímž potom lkává.

73. *Pokoj domácí.*

Jak se lidé sváří, křičí,
stíhají, a ve lsti cvičí, —
a to vše prý k vůli štěstí;
avšak štěstí své i lidu
v rodinném že najdou klidu,
Bůh i srdce jejich věští.

74. *Povinnost a právo.*

Všem je třeba povinností,
kdo chtí míti práva;
nebudeť říš zdráva,
svoboda kde bezuzdností.

75. Nevidomé „právo.“

Sněte právu pásku s očí,
ať již také samo zočí,
jak se váha bez ustání
k jediné jen straně sklání.
(Dokončení).

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XI.

Neděle I. v postě.

Čas klidně a odměřeně ubírá se dráhou svou, ať lidé plesají aneb kvílí, ať národově odpočívají aneb se bouří, ať si bázeň myslí lidské svírá aneb naděje je povznáší, čas kráčí ku předu od hodiny k hodině, ode dne ke dni. A tak i posvátný čas postní opět nastal, často sám sebou již dosti vážný, dvojnásobně vážný za nynějších dob, vyzývající nás, abychom myslí své sebrali a napomenutí matky Církve k srdci připustili. Neboť v proměnách časových a světových zůstává pevně a nezvratně státi církev Ježíše Krista a to, co ona zvěstuje nám, k čemu nás vyzývá, co nám slibuje. — Ona počala opět svůj posvátný čas postní a v něm horlivou činnost svou ku spáse duší nesmrtelných. — Nuže poslouchejmež hlasu jejího a vstípejmež sobě v srdce jako zdární její synové, k čemu ona matka naše nás napomíná. Obratmež dnes zvláště pozornost svou k něčemu, co vlastně toliko věci vnější jest, a čeho sobě pohříchu mnozí křesťané málo všímají; mímám to, od čeho nynější čas jméno své odvozuje, totiž *půst*. K tomu dnes chci obrátiti pozornost vaši. Rozeznáváme totiž trojí půst: 1. půst z *nutnosti*, 2. půst z *rozumem velení* a 3. půst *Církví sv. nařízený*.

1. Pozorujmež především půst z *nutnosti*. Mnozí lidé musí sobě újmu činiti, i nejnutnějších potřeb životních postrádati z pouhé trapné nouze. Naše doba vykazuje hojně případů takového postu. Jsou uprostřed vzdělané Evropy země, v nichž každodenně několik lidí hlady umírá; jsou krajiny, jimiž kráčí nouze a v zápětí jejím hlad a nemoce po městech a dědinách šíříce hrůzu a nárek; jsou města veliká, v nichž na sta nalézá se rodin, jež za šťastny se mají, mohou-li toliko jednou za den nasytiti se; jsou stydliví chudšasové, kteří lační a se nuzují, poněvadž žebrati se stydí; tisíce to pro nás důkazy, že jest půst nutností přirozený. Pomlčím zde o nehodných chudých, kteří o nouzi ničeho nevědí; pomlčím o lakomcích, kteří sobě a svojincům ani věcí potřebných nedopřejí, neřeknu ničeho o oné tvrdosti srdce, která i

dělníku zaslouženou mzdu zadržuje a ujímá; pády takové jsou jen výminky a to kletbou stíhané. Jednoho však nemohu zde pomínouti mlčením — zdaliž nevíte i vy m. ž.! že skutečně jest půst nutností uložený? Chudých studujících, kteří i hlad trpěli, bylo po všechny časy dosti. Blaze tomu, kdo nikdy nezapomíná, že člověk strádati může; blaze tomu, kdo nezapomíná na ruku dobročinnou, jež lačnému silicího poskytovala pokrmu.

2. Přicházím již k postu rozumem velenému. — Člověk v pravdě rozumný mívá totiž při všem, cokoliv podniká a činí, své dobré důvody a určité záměry. Jsou i mnozí lidé, kteří sobě v pokrmech a nápojích dobrovolně újmu činí, z moudrých důvodů a v dobrém úmyslu půst sobě ukládají. Mnozí činí tak, aby sobě zdraví zachovali, aneb ztraceného opět nabyli. A jednání takové zajisté jest zcela rozumné. Vždyť i sám starý Hypokrates praví, že hodování více lidí zabíjí, nežli války; on sám tak střídme žil, že nikdy zcela nasycen ode stolu nevstával. — Jsou lidé, kteří zvláštní střídmosti dbají, v pokrmech i nápojích újmu činí z té příčiny, aby duch jejich svěží a k činnosti rozpoložen byl, aneb aby neuzřízené náklonnosti snáze ovládali. Takový půst nazvati slušno rozumným. Zajisté by růměnc nevinosti na tak četných mladistvých tvářích záhy nebledl, nemocnice naše čítaly by méně neduživých a hřbitovy méně před časem zesnulých, pozorovali bychom svěžejší a blaženější život duševní, kdyby tento rozumem velený půst, tato střídmost tak zhusta zanedbávána nebyla. Něčeho však zde zvláště dotknouti se musím. M. j.! ujímá-li matka ústům svým pokrm, aby dala jej synu svému; odkládá-li mnohý otec lžici od úst, aby dítky jeho nasytiti se mohly; utrhují-li šlechtí bratři a sestry v domě otcovském ústům svým, aby bratra ve vzdáleném městě na studiích meškajícího podporovati mohli; rcete, zdaž i to není půst, půst nejšlechetnějšího způsobu, nejrozumnější lásky? A jestliže takový žák, vzpomínaje sobě často, že rodiče a bratři doma k vůli němu mnoho sobě ujímají, přemůže leckterou žádost, odepre sobě mnohý požitek zbytečný, pak takový půst rozum tvůj nezneuctí, ale spíše něžným bude důkazem pravé tvé vzdělanosti.

3. A přece, ač vznešený jest takovýto půst, mnohem výše stojí půst *církevní*, zachováváme-li ho s tím úmyslem, s kterým sv. církev nám jej ukládá! První přikázání, dané od Hospodina člověku, bylo přikázání o postu, a prvý hřích, jehož člověk se dopustil, bylo přestoupení téhož přikázání; veškeré

poblouzení, všeliké zlo a neblaho vzniklo z něho. Ten pak, Jenž vinu celého světa na se vzal, přišel a můžeme říci, že celý Jeho život od chléva betlémského až k hoře Kalvarii byl *jediný* veliký půst; zvláště pak postil se ve vlastním a pravém smyslu, prvé než započal světodějně jádlo své. Dle Jeho příkladu a předpovědi postili se i sv. apoštolé a první křesťané, postili se často a přísně, jmenovitě však po 40 dní před velikou nocí. Nebylo zpočátku žádného zákona třeba, horlivost křesťanů činila jej zbytečným. Za našich dnů však — žel Bohu — nestačí již ani zákon přímný.

Kdo však svědomitě zachovává příkázání postní a to z ohledu na Boha, jenž především sebezapření a poslušnost od nás žádá, a jehož tak často nestřídmostí a zlou žádostí těžce urážíme; z ohledu na Pána Ježíše, jenž k vůli nám vše opustil, všeho postrádal, co pozemskému životu slastí a rozkoši dodává; z ohledu na sv. Církev, kteráž jako laskavá matka naše dítky své od myslí pozemské a marnivosti odvrátiti a k věcem duchovním a božským povznést se snaží; z ohledu na tak četné křesťany, kteří svědomitě a přísně se postili; z ohledu konečně na dějiny, které dokazují, že již od tisíciletí národové v důležitých záležitostech vždy k postu útočiště brali — vždyť i samo protestantské Anglicko před několika lety všeobecný půst nařídilo — rcete sami m. j.! činí-li se snad takový křesťan směšným, jsou-li důvodové tito snad nerozumní, čili jsou spíše důkazem něžné, svaté lásky k Bohu, velebnější nade všecku nejněžnější lásku k rodičům a k dítkám? —

Znáte příběh o Danieli a třech přátelích jeho, kterak prosbami svými vymohli sobě, že nemuseli zasedati u stolu královského, ale prostými zeleninami spokojiti se směli. Že líce a zdraví jejich tím získaly, že posměchu svých druhů málo sobě všímali, toť maličkost sotva povšimnutí hodná, že však uprostřed svůdných příkladů na dvoře královském na Hospodina Boha svého a zákon Jeho nezapomněli a dříve neustali, až zachování toho zákona jim povoleno i v příčině pokrmů, toť zdá se mně býti jednání vznešené a povšimnutí i následování vašeho hodné.

Proto m. j.! postěte se nejen v případě nouze, nejen kde ohled na vaše zdraví, na vaši duševní činnost, ohled na rodiče a příbuzné vám ujmu ukládá, nejen kde rozum a něžné ohledy toho vyžadují, ale i, kde víra to velí, kde vznešený příklad a slovo Kristovo vyzývá, a kde hlas sv. Církve vás

napomíná. Buďte nejen šlechtnými lidmi, ale i šlechtnými křesťany. Amen.

Různé zprávy z dějin církevních.

IV.

Sv. patronové Čestí. Sv. Cyrill zemře, v Římě 14. února 869 a pochován jest v chrámě sv. Klementa. *Sv. Methoděj,* starší bratr Cyrillův, arcibiskup Moravský, zemřel 6. dubna 885 na Velehradě, kdež také pochován jest. Oba bratři Solunští jsou u veliké poctivosti u všech Slovanů, katolíkův i pravoslavných. *Sv. Vít,* proslavený mučéník. Narodil se v Sicilii z otce pohana. Ani oheň ani lev nedotkly se ho. S vychovatelem Modestem a chůvou Krescentií byl umučen za císaře Diokletiana (284—305). Císař Jindřich Ptáčník (918—936) daroval sv. Václavu († 935) rámě sv. Víta, jež uloženo jest ve velechrámě témuž světcí na hradě Pražském od sv. Václava založeném. R. 1355 přivezl Karel IV. z Pavie tělo sv. Víta a uložil je v metropolitním chrámě. — *Sv. Václav* usmrčen byl v St. Boleslavi v samých vratech kostela sv. Kosmy a Damiana 28. září 935. Soběslav I. (1125—40) měl válku s císařem Lotharem (1125—37). Dal upevniti prapor sv. Vojtěcha na kopí sv. Václava a pod ochranou tohoto svatého praporu dobyli Čechové u Chlumce za Teplíck skvělého vítězství r. 1126. R. 1260 vytáhl rekovný král Přemysl Otakar II. do boje proti Uhrům maje všeho vojska českého 100.000 a mezi nimi 7000 rytířův na koních, jimž velel Jaroš z Poděhús, nejvyšší purkrabí Pražský. On držel korouhev sv. Václava, kterážto, když se ve světle slunečném zatřpytila, celé vojsko začalo vysokými hlasy zpívat: Hospodine, pomiluj ny, a s udatností i důvěrou v Boha do boje se pustivši slavného vítězství u Kressenbrunn v Rakousích nad Uhry dobylo. Přemysl psal 8. října 1260 papeži Alexandrovi IV. list, v němž osvědčil, že toto vítězství připisuje toliko milosti Boží a přímluvě sv. Václava. *Sv. Vojtěch,* druhý biskup Pražský (982—997) zemřel smrtí mučenicou v Prusích 23. dubna 997 na poli Romove. Boleslav Chrabrý (992—1025) vykoupil tělo jeho za vysokou cenu a dal je přenést do Hnězdna r. 998. Císař Otto III. (983—1002) založil ke cti sv. Vojtěcha jeden chrám v Římě a druhý v Cáchách. Též sv. Štěpán (997—1038), král Uherský, jenž r. 984 od sv. Vojtěcha byl pokřtěn, založil v Ostrihomě arcibiskupský velechrám ke cti sv. Vojtěcha. Rovněž i Přemysl Otakar II. r. 1256 založil v Krá-

lovci (Königsberg) stoličný chrám biskupství Sambického, zasvěcený sv. Vojtěchu. Roku 1039 tělo sv. Vojtěcha od Břetislava bylo převezeno, do Prahy. *Sv. Sigmund*, král Burgundský († 524), jehož a sv. Avita, biskupa Viennského působením Burgundové z bludu Arianského (Arius † 336 v Cařihradě) přešli k církvi katolické. Tělo sv. Sigmunda bylo r. 1365 od Karla IV. do Čech přivezeno. Když Karel IV. r. 1371 přebýval nějaký čas na Karlštejně, těžce se rozemohl, tak že lékaři pochybovali o jeho uzdravení. Vidouc to císařovna Alžběta, obrátila se s důvěrou myslí k sv. Sigmundovi i slíbila putovati pěšky z Karlšteina do Prahy k jeho hrobu v chrámě sv. Víta a obětovati za uzdravení svého manžela 8 mísek z ryzého zlata k okrášení hlavy sv. Sigmunda. Jakmile Alžběta slib ten splnila, uzdravil se císař v krátké době. *Sv. Wolfgang*, biskup Řezenský (973—994) zjednal si čestnou památku Čechů svým ochotným a obětivým svolením k založení biskupství Pražského r. 973, jehož základní listinu sám složil. *Sv. Jan Nepomucký* zemřel smrtí mučnickou r. 1393, vyhlášen byl zasvatého 19. března 1729 od Benedikta XIII. (1725—1730). *Sv. Prokop*, první opat kláštera Sázavského, založ. r. 1032 od kníž. Oldřicha (1012—37). Zesnul v Pánu 25. března 1053. Biskup Sebír (1030—67) pochoval tělo jeho za velikého pláče všeho lidu. Innocenc III. (1198—1216) vyhlásil ho 4. čce 1204 za svatého. *Sv. Kosmas a Damian* byli bratři z Arabie, prosluli uměním lékařským a horlivostí náboženskou. Za Diokletiana byli statí. Jejich účtu šřili v zemích slovanských sv. bratří Solunští. *Sv. Norbert* založil řád Premonstrátův († 1134 jsa arcibiskupem v Magdeburce). Jeho tělo bylo r. 1626 do Čech přivezeno a r. 1627 do Strahovského kostela (klášter Str. zal. 1138) přeneseno. Rok na to byl sv. Norbert za patrona českého vyhlášen. *Sv. Josef*, pěstoun Páně, byl vždy u Čechův ve veliké poctivosti. *Sv. Jan Sarkander*, farář Holešovský na Moravě, mučnik pro sv. tajemství zpovědní, zemřel 17. března 1620. *Sv. Benedikt* s bratřími: Matoušem, Janem, Isákem a Kristinem přišel se sv. Vojtěchem do Prahy, pak odebrali se do Polska, kde r. 1005 násilnou smrtí zemřeli. R. 1039 těla jejich přivezena do Prahy. *Sv. Ludmila*, choť Bořivoje a první česká mučnice. Zardoušena byla na Tetině z návodu Drahomíře 15. září 921. *Bl. Anežka*, dcera Přemysla Otakara I. (1197—1230) vynikala zbožností, dobročinností a zakládá-

ním klášterů a nemocnic. (Borový: Dějiny diec. Pr.)

Ženy o křesťanství zasloužilé. Anna, sestra císaře řeckého Basilia II. zasnoubena byla velikému knížeti ruskému Vladimíru I. (980—1014) pod tou výminkou, aby přijal křest, což když se stalo, oddána jest s ním 988 v Chersonu. Vladimír, příjímám apoštolský, i Anna přivedli z velké části Rusy ku křesťanství a dílo jejich dokonil syn Jaroslav, nazývaný Justinianem Rusův. *Doubravka*, pol. Dombrowka, dcera knížete českého Boleslava I. (935—67) a choť polského Mečislava (965), který k vůli ní přijal křesťanství a také v zemi své je uvedl, což dalo se hlavně pomocí četného duchovenstva českého s Doubravkou do Polska přišlého, jmenovitě pak horlivou snahou sv. Vojtěcha, Doubravka stala se matkou Boleslava Chrabrého, prvního krále Polského, který na čas také Čechy opanoval. *Hedvika*, pol. Jadwiga, královna Polská, dcera Ludvíka Velikého, uherského a polského krále, nar. 1372 v Krakově, dostala po smrti otcově za podíl svůj Polsko, kdež byla 1384 korunována a jakkoli byla dříve zaslíbena Vilému rakouskému, nicméně k žádosti národu podala ruku svou pohanu Jagailovi, velikému knížeti Litevskému (1386), který jí k vůli přijal křest a Vladislavem jest nazván. Hedvika byla paní pobožná a měla blahodárný vliv na svého manžela.

Glagolice, druhá ze slovanských azbuk, jíž užívá část katolických Jihoslovanů v liturgii církevní. Užívání písma glagolského v Chorvátsku a v Dalmácii ve věcech církevních i světských jest *prastaré*, zasahující počátky svými aspoň do X. století. Kdo však písmo to vynalezl a ve kterém věku se to stalo, jest neznámo, v nejnovější době ozvali se hlasové, pokládající glagolici za starší než kyrilici. Užívání glagolice v liturgii katolické došlo roku 1248 od papeže Innocentia IV. (1243—54) slavného schválení a potvrzení, od kteréž doby kvetla glagolice v zemích chorvátských a dalmátských společně s latinou. Téměř celá Istrie, chorvátské Pomorí a někdejší Vojenská Hranice, velká část provincie Chorvátska a dnešní Dalmacie až k řece Cetini a místy až k Neretvě, se všemi příležitými ostrovy Jaderského moře pokryty byly farami glagolskými, zasahujícími hluboko do nitra těch zemí, ba až za hranice Chorvátska ku Požehu a Đakovu v Slavonii. *Převahu* nad latinou měla glagolice jen v Istrii od Busetu, v chorv. Pomorí, ve Voj. Hranici a v nynější Dalmácii

až po řeku Krku s ostrovy: Krk, Cres, Lošin, Osor, Rab, Pasman, Lungu a j., čili v obvodu patriarchatu Voglejského, biskupství Seňského, Modrušského a někdejšího Ninského. Tyto země a končiny zachovaly až po dnes největší počet rozmanitých památek glagolských, duchovního i světského obsahu. V nich až podnes, ač mnohem omezeněji nežli dříve, drží se slovanské služby Boží ustupující latinským. Přísně však nedá se nyníjší území glagolice s jistotou vytknouti. V Čechách užívali glagolice slovanští mnichové Emauzští v Praze, čehož vzácná památka zachovala se v tak řeč. Remesšém evangelium, jemuž Francouzové říkají: *texte du sacre* (Malý: Sl. V.)

Bohatství arcibiskupství Pražského za Karla IV. K arcibiskupství Pražskému náleželo asi 900 vesnic, města Roudnice (obyčejně letní sídlo biskupův), Rokycany, Příbram, Rožmitál, Týn Horšův, Týn Bechyňský (nyní Vltavský), Řečice Červená, Štěpánov, Vyskytná, Pelhřimov, Brod Český čili Biskupův, z nichž některá rovnala se velikostí a zámožností městům královským, též hradečké Chýnov, Heralec, Křivsoudov, Herštein, Supí Hora.

Tomeš loterista.

Povídka ze vsi.

VI.

Všecka zarmoucena vracela se Puškvorcová domů. Od Horákové dostalo se jí huby, že jí Tomeš plátno nepřináší a vyhrůžek, že mu již nikdy práci nedá.

Vzdych byl studený. Staré ženě zalily se oči slzami, ne tak zimou, jako spíše hořem, tak že ani cesty před sebou, ani ničeho kolem sebe neviděla.

„Dobry večer, sousedko!“ ozval se známý hlas kováře Vocílky, který stál právě před kovárnou. „Co pak, co pak — vy pláčete? Co pak se vám přihodilo? Snad Tomeš?“ —

„Chybila jsem, chybila, leč po účinku zlá rada. Neměla jsem mu holku dávat, už to na něho sedlo — jest loterista a Bůh ví co ještě“ naříkala stará kalcová.

„A co pak u všech všudy kutí?“ rozhorlil se na Tomše kovář vida, že sousedku tak zarmoutil.

„Začíná zle“ vypravovala Puškvorcová. „Plátno Horákové měl přes čtrnáct dní na stavu, dodělal-li je nebo ne, nevím. Včera, když jsme se vrátily z pole a já mu mírně domlouvala, opopil se na mne, že mu nemám co poroučeti a zasypal mne nadávkami. Dnes

pak, když jsme přišly domů, plátna na stavě už nebylo a Tomeš nebyl také doma. Někam je asi zanesl a prodal, aby měl peníze do loterie. Po čase prodá i stav, poslední peřinu a chalupu a z nás budou žebráčky,“ ukončila s pláčem.

Kovář se zamyslel.

„Chybila jste, ovšem, ovšem!“ řekl po chvíli, „není ale ještě vše ztraceno a hlavy sobě strbnouti také nemusíte. Příčinou bláznovství Tomšova, jinak jeho počínání nazvati nemohu, byl, jak jsem vám už vypravoval, starý Krahujec. Poněvadž umřel, hledá si nyní krahujce jiné. Vím dobře, odkud vítr věje. Krahujcem jest nyní Tomšovi ponocný Šimák. Ponocný nemá nic jiného v kotrbě, než jak by snadno, bez práce, na cizí rád dobře se měl. Závidí těm, kteří něco mají a by na něm bylo, dělal by rád rovnost za pět prstů. Tomeš pak jest samá pověra, která jako bludička svádí do bažin bláznovství, že člověk i bez práce a namáhání — pouhým šťastným osudem může zbohatnouti. Našli se dva stejní!“ —

„Ponocný tedy?“ promluvila Puškvorcová. „Ach nyní už vím, proč byl včera u nás a když jsme přišly z pole, vykradl se z chalupy jako podloudník. Ale počkej, obludo. Dojdu si na něho a vycinkám mu co se do něho vejde, aby nás nedělal nešťastnými.“

„Zvolna, sousedko, zvolna!“ mírnil Puškvorcovou kovář. „Na takové roupy si musí člověk zajít jinak, aby je vyhojil. Nechte jednati mne. Já ty roupy zažehnám oběma lépe, než nebožtík Krahujec. Nějaký čas je necháme capati, jako bychom si toho nevěřili, pak až nadejde příznivá chvíle, uhodím do toho perlskem.“

Puškvorcová nerozumějíc dobře řeči kovářově chtěla se jej právě tázati, jak to myslí; on ji však zatahal za šat dávaje jí znamení, aby se chovala zticha.

Blížily se dvě postavy. Pro večerní hustou mlhu kovář s Puškvorcovou nezpozorovaly a domnívajíce se, že jsou o samotě zastavily se blíže nich, tak že každé jejich slovo bylo zřetelně slyšeti.

„To jsou oni!“ zašeptal kovář Puškvorcové.

„To víš, jest to slintavý Abrahámek — psina židovská!“ promluvil jeden z večerních chodců a kovář s Puškvorcovou poznali na jisto, že to Tomeš.

„A co ti vlastně dal?“ ozval se na to hlas ponocného, blekotaje, neboť si přihnul přes míru pálenky

„Mám zde pět reškont, ostatní si započítal za kořalku, již jsme vypili.“

„Aby ho kat spral! — Za takový kus plátna!“ horšil se ponocný. — „Ale výhra — musíš si pomyslet, ha, výhra! Čísla jsou ze suu o starém Krahujci a k tomu ještě křížákem vytažená!“ pocukroval Tomši trpkou pilulku Šimák.

„Jen ještě ten los — ten los z hlavy mi nejde. Hejsa, bylo by to terníčko! Sto padesáte dukátů! Toť máš dle našich peněz bez mála osm stovek. Viděl jsi, jak se Abrahámkovi jiskřily oči, jak se mu brada třepala a sliny zalétaly až přes pult, když nám o losech vykládal? Ferina židák, dělá člověku daremně laskominy, neboť ví, že los nekoupíme.“

„Nekoupíme?“ — nevrle namítal Šimák. „Musíš je koupiti! S malou loterií to nepřivedeš nikam. Na losy sázejí pání, a proto mají také tolik peněz.“

„Kup — ale zač?“ tázal se malomyslně Tomeš.

„Jsi zmrzlá košile! Musíš mít více odvahy. Stará vaše má peníze a nač ta jich potřebuje? Máš ji v domě, živíš ji, nevadá po celý rok ani krejcaru, ať tedy s penězi vyrukuje. Musíš si na ni zajíti zostra, neboť se bude ošívati jako bys jí na život sahal. Nepůjde-li to s ní po dobrém, přijdu ti na pomoc já.“

V Puškvorcové při těchto slovech ponocného vzkypěla žluč. Trhala sebou, chtěla už ze svého úkrytu vyraziti, aby Tomšovu svůdci dala, co mu patří.

„Počkejte! Co zamýšlíte?“ zadržel ji násilně kovář.

„Mně se zdá, že zde někdo jest — slyšel jsem mluvit,“ polekaným hlasem napomínal ponocného Tomeš, jenž kovářův hlas byl zaslechnul. Ponocný za proudu řeči neslyšel ničeho.

„Ty se ustavičně lekáš jako stará baba!“ osopil se na Tomše. „A kdyby zde také nějaký výzvěda byl, co na tom. Ať přijde — mluvil takým tonem jakoby v skutku někoho na blízku tušil a jemu to povídal — ať přijde, já který sloužím obci ve dne v noci se dvakráte nezaleknu. Ostatně to byli dle všeho jen kovářovi holubi.“

„Pojď!“ — táhl Tomeš ponocného, „ani jsem si nepovšimnul, že jsme se zastavili před kovárnou. Zde má všechno uši. Já se kovárně po každé vyhnu na sto kroků. Kovář jest můj největší nepřítel. Víš, co mi už ztropil před sratbou. Poněvadž jsem ale přes všechny jeho lečky, jež mi kladl, k cíli přišel, číhá na mne nyní jako ostříž.“

Za týchž slov vzkypěla žluč i v kováři. Opanoval se však.

„Slyšela jste teď všechno,“ řekl hlasitě kovář k Puškvorcové, když byl Tomeš s ponocným zašel. Nato ještě za hodnou chvíli spolu rozmlouvali a rozloučili se.

Uplynulo několik dní.

Tomeš chodil po celý ten čas jako zaražený. Nemluvil ani na ženu, ani na tehýni. Práce se ani netknul. Když odešel — a směr jeho cesty býval vždy týž, totiž k ponocnému, tu si obě ženy postěžovaly, radíce se vespolek, jakby si k Tomši měly počínati.

Puškvorcová vstala jednou dříve než obyčejně. Měla v truhle několik zlatých po nebožtíku manželovi, z nichž časem i Terrezce částkou vypomohla. Schovávala a šetrila je, když na ni Pán Bůh dopustil nemoc. Téhož jitra odpočítala z nich několik zlatých, které si zavázala do cípku u šátku, ostatní donesla kováři, aby jí je uschoval. Šla do městečka, aby plátno, jež tam Tomeš lehkovážně prodal, vyplatila a Horákovům odevzdala.

V městečku jest jediný kupec — žid Abrahámek. Slyšeli jsme o něm jen mimochodem. Záhodno, abychom k němu s Puškvorcovou zašli a jej důkladněji seznali.

Kupec Abraham Perl — tak zní celé jeho jméno, poněvadž jest ale malé postavy a přirhblý, říkájí mu lidé Abrahámek — jest už šedesátník a co se obchodní výmluvnosti, šmejdů a šachru dotýče, nedělá svému pokolení pražádnou hanbu. Abrahámek má v krámě vždy něco nového, čímž pozornost a zvědavost venkovanů upoutati dovede, že vejdou. Jsou-li jednou v krámě, jsou lapeni. Umí zboží své vychváliti, kupce přemlouvati, že nikdo z jeho krámu nevyjde, aby něco nekoupil. Venkovan se ovšem ošívá, díví se a smlouvá, když mu Abrahámek vysloví cenu, za níž věc nestojí. Musí-li ji ale míti, zaplatí přece, neboť jiného obchodníka v městečku není. Abrahámek má v krámě rozličné druhy kořalek a rosolek. Aby svého nového kupce potčil, nalije sklenku „té nejlepší“. Odbude-li jej host, že kořalky nepije, domlouvá mu, aby se neupejpal, neboť mu kořalku neprodává, nýbrž dává jen okusiti, aby o ní pronesl svůj úsudek, an ji právě objednal. Host okusí, chválí a dopije. Abrahámek nalije sklenku druhou. Poněvadž venkovan nechce, aby o něm žid řekl, že mu něco daroval, zaplatí a Abrahámek se už nezdráhá peníze shrábnouti. Kořalka venkovanu zachutnala, přijde podruhé a dá si sám naliti. Nezletilí synkové, čeledíni a hospodyně, které mají spořivé muže, si nestěžují na nedostatek peněz. Abrahámek jim ochotně přispěje svou radou. Mo-

hou míti z jeho krámu všechno, on peněz ne-
žádá. Běře místo peněz vše, co jen má cenu:
obilí, len, přízi, vejce a t. d. Abrahámek
má loterii, pravá to past, do níž venkovany
lapá. Kdo přijde s „tchořem“, může býti
již připraven, že ho Abrahámek nepropustí,
aby si nevsadil. „Nač pak se o peníze nu-
zovati,“ domlouvá mu rozmarným způsobem
„v Praze na Kozím plácku — tam jest to-
tiž hlavní loterní úřad pro celé Čechy,“ při-
pojí — „mají peněz, až je rozdávají. Kaž-
dých čtrnácte dní nabízejí sta a tisíce zla-
tých. Zkuste své štěstí, několik set stojí
za to, abyste deseti obětoval.“ Vidí-li sla-
bocha, neb někoho, jenž mu přinesl tchoře,
nebo má-li dodatí drobných, napíše čísla o své
újmě a lístek mu vnutí.

K dolůčení Abrahámka připojujeme, jak
se vedlo Puškvorcové, když k němu přišla,
aby plátno zase dostala nazpět. Pozoruje
z řeči její, jak se to s plátnem má, vytasil
se ihned židák s výmluvou, že si je někdo
u něho zamluvil, že je může ale přece do-
stati, avšak za cenu poněkud vyšší. I vyce-
nil plátno dvakrát tak draho než zač stálo.
Puškvorcová chtěla plátno navrátiti, s bolestí
srdce zaplatila židovi co žádal a Horákovům
je odvedla. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Za příčinou výroční památky
zvolení papeže Lva XIII., jež stalo se dne
20. února 1878, budou příští neděli (II. po
Devítňku) dne 23. t. m. v metrop. chrámě
a všech kollegiálních, konventuálních a far-
ních chrámech Páně slavné služby Boží s
„Te Deum laudamus“.

— Po příkladu předchůdců svých pro-
hlašuje sv. Otec Lev XIII. po nastoupení
svém na Stolicí sv. Petra *milostivé léto*, kte-
rých se po tři měsíce konati bude. Bližších
zpráv podají pastýřské listy nejdůst. pp.
biskupů.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup vydal v pastýřském listu *příkázání postní* na rok 1879, z něhož vyjímáme, že dovoluje se letos v pátek dne 16. května o slavnosti sv. Jana Nepom., v pátek dne 15. srpna o slavnosti Nanebevzetí Marie P. a v pátek dne 26. prosince ve svátek sv. prvomučeníka Štěpána masitých pokrmů požívat.

— Pobožnost *40hodinná* bude se ko-
nati do 18. února u Anglických panen, od
19.—23. t. m. u nejsv. Trojice na Spálené
ulici, od 24.—28. u sv. Kajetána.

Z Bukarešti. (Missie ve Valašsku. Do-
pis.) Méně vlastní vůlí, ale spíše, bych přání

mnohých vyhověl, odhodlal jsem se znovu vy-
dati se na cestu a obrácti se na křesťan-
skou lásku bratrskou, by před několika lety
započatá stavba kostela sv. Josefa v Buka-
rešti ukončena býti mohla. Smutný věru
jest pohled na ty hromady staviva, otesa-
ných kamenů, trámů a cihel, které jenom
ruky dělníkovy očekávají, by na své místo
přišly, tak že stále možno slyšeti otázku:
Kdy přijde konečně den, kdy nový kostel
ukončený spatříme? — Tyto okolnosti nutí
mne, bych známým a příznivcům, kteří mne
posud podporovali, následující slova vstříc
volal: Vám jest, mimo Boha, co děkovati,
že mi v mé missii katolické vychovávání
ditek rozmnožováním škol zlepšovati možno
bylo; Vaší dobročinnosti děkovati jest od
svatě Stolice mi nařízené zřízení semináře,
z kteréhož jsem již pět kleriků na kněze
posvětil, a kterýž čím dál tím více sluhů
Páně vysílati bude; Vám konečně děkovati
jest vše, co posud pro stavbu nového chrá-
mu — a není to zajisté málo — učiněno
jest. Poslední ještě obět, kteráž bude ko-
runou všech, jež jste si již uložili, vyžaduje,
byste k ukončení díla tohoto nápomoeni byli.
Pak bude Bůh v novém, rozsáhlém chrámu
oslavován a četným katolíkům bude to tím
větším užtkem, čím více se, což bohudíky
již po několik roků možno pozorovati, svě-
domité vykonávání povinností od církve svatě
matky naší uložených mezi nimi šířiti bude.
By se k dosažení účele tohoto přispělo, má
se v Bukarešti zavěsti loterie a bazar do-
bročinný, při čemž se bezpochyby zámožní
bez ohledu na vyznání účastní, třebas jenom
přispívali k ukončení pomníku, jenž má býti
novou okrasou rumunské residence. S vě-
lými díky přijmou se tedy mimo dary na
penězích i takové předměty, které by k do-
brému zdaru tohoto bazaru přispívatí mohly.
Hynek *Paoli*, biskup v Nikopolí a Bu-
karešti.

Z Německa. *Mor.* (Pokračování.) R.
1708 byl mor v Prusku a jižním Německu;
mor velmi rychle usmrcující zuřil r. 1711 a
1714 v Německu a Dánsku; v Kadani hla-
vně mezi chudinou strašné řádil, tak že $\frac{2}{5}$
obyvatelstva zahubil. Dr. Jan Fr. Bötticher
jej popsal a dokázal, že morovina ještě po
6 měsících nakaziti může. Od doby té ne-
bylo Německo morovou ranou postiženo. R.
1770 a 1771 za války rusko-turecké vypukl
mor v obou knížectvích podunajských a roz-
šířoval se až do středu Ruska. Po pádu tu-
recké pevnosti Chocinu bylo jím postiženo i
ruské vojsko, v kterém již dříve různé ne-
bezpečné nemoce byly vznikly, jako: občasná

zimnice, průjem, skvrnitá horečka. Od poloviny ledna 1770 po návratu ruské armády do zimního ležení v Jassech — tak píše Dr. Orraeus, vrchní lékař této armády — pozorovali lékaři vojenských nemocnic četné případy petečové zimnice. Některým nemocným naskakovaly na kyčlích sedmého neb osmého dne boule. Znenáhla byli i ostatní nemocní touto nemocí postiženi a naskakovaly i jim boule, které však nevyhnisaly, nýbrž smrt přinášely. Konečně byly zpozorovány i na raněných karbunkule rychlou smrt v zápětí mající. Některí lékaři majíce na zřeteli počátek té epidemie, nazvali ji „febris maligna epidemica“, jiní morem. Teprve v dubnu všeobecně se uznalo, že to jest mor. Vůdcovství v boji proti němu svěřil velitel Multán generál ze Stoffelnů (který pečlivě o nemocné se staral a sám té nemoci podlehl) ráznému Dr. Orraeovi. Ten shledal v Jassech, že polovina obyvatelstva a ruské posádky, následkem opomenutí prostředků nákazu tu obmezujících zahynula. Teprve v červnu 1770 podařilo se mu rozšiřování se moru přitrž učiniti. — V krátkém čase rozšířil se mor z bojiště do pohraničných zemí, zejména do Sibírska, Ruska a Polska. V Sibírsku nezuřil příliš, neb zde onemocnělo toliko 1645 lidí a z těch 1204 zemřeli, tedy 73 procent. Strašnější však bylo jeho působení v Polsku, kamž byl přinesen polskými vozky a kočujícími ždy, jež lakota na bojiště hnala; zde pohltil přes 310.000 lidí, většinou obyvatelů jižních věvodství. Podobně řádl v Rusku. R. 1770 zahubil v Kyjevě ze skrovného počtu zbylého obyvatelstva (neboť ostatní uteklo z města) 4000, a neméně v Něšinu v Ukrajině, kdež mu r. 1771 padlo v obět 10.000 lidí. V Moskvě, městě r. 1770 ještě téměř orientálském, s 230.000 obyv., středisku socialního zla každého druhu, objevily se již r. 1770 v listopadu rozličné podezřelé nemoci, jako: petečová zimnice a j. Brzy na to pozoroval vrchní lékař Dr. Šafonski v nemocnici sobě svěřené nemoci, které měl rozhodně za mor. Někteří odpírali však náhledu jeho, poněvadž se mor v obcích mezi Moskvou a Siewskem, městě v Orolské gubernii ležícím a z postižených morem Moskvě nejbližším (315 verst = 45 n. mil), dosud neobjevil. Tak se stalo, že císařovně Kateřině oznámeno bylo, že náказа ta jest „druh nervosní zimnice se skvrnami.“ Však již v kruté zimě r. 1770—1771 rozšířil se mor v Moskvě u značné míře. Dr. Hecker dří sice, že známo toliko 130 případů onemocnění a to ještě zatajovaných, však Dr.

Blum praví, že šlechta žila v radovánkách a lid hladem z neúrody povstalým a morem hynul. Dne 9. března 1771 objevil se mor v carské továrně na sukna. Dříve než se použilo prostředků k zamezení jeho, rozprchlo se dělnictvo a bylo, jak Dr. Šafonskij a Tagelskij praví, hlavní příčinou jeho rozšíření. Však dosud popírala většina lékařů moskevských, že jest mor v Moskvě, až Dr. Orraeus, který do Moskvy 18. břez. zavítal, rozhodně to potvrdil. Po zprávě o tom daly se $\frac{1}{4}$ obyvatelstva, zejména šlechta, generální guvernér Soltikov a nejvyšší úřednictvo na útěk. Aby se nemoc ta nerozšířila, činila se sice velmi přísná opatření; ale lid tím více ji zatajoval. (Pokrač.)

Ze Švýcarska. (Nespravedlnost ke katolíkům. Žádosti stran opětného zavedení trestu smrti). Národní a stavovská rada, které se v prosinci min. r. nově ustavily, jevily sice jako jindy, též i při obeslání spolkové rady jakousi mírností, avšak aby ku katolíkům spravedlivy byly, proto se většina přece nerozhodla. Proto neměl a nemá dosud jeden milion katolíků, t. j. $\frac{1}{3}$ všeho obyvatelstva za trvání nového spolku, již přes 50 let, ve spolkové radě, v nejvyšším to úřadě, ani jediného zástupce. Jen svoboda, rovnost a bratrství! Mělo se za to, že jedno ze sedmi uprázdněných křesel ve spolkové radě katolíkovi postoupeno bude, poněvadž rada mírnou tvárností na sebe vzala a poněvadž si p. Weck, státní rada ve Freiburgu, v jistém železničním dalekosahajícím sporu svým vtipným a prostředkujícím návrhem o celé Švýcarsko, jak tomu i radikálové nasvědčují, zásluh dobýl a nad to vynikajícím a zejména ve financích zběhlým státníkem jest, jakého spolkové finance potřebují. Však nadarmo. Jest téměř nemožno, aby protestanté ku katolíkům byli spravedliví. To potvrzuje i následující událost: Jak známo, přerušila ženevská policie násilně 40-hodinovou pobožnost v kostele Chêne-Bourgském, kamž vrazila a monstrence i jiných posvátných nádob se zmocnila. Tento přehmat ovšem způsobil veliké rozhořčení po celém katolickém Švýcarsku a dal podnět k četným stížnostem vlád katolických kantonů. Než spolková rada vzhledem k tomu se vyslovila, že jí nenáleží souditi v záležitosti té, a ženevskou policii toliko maličko pokárala. Vždyť se nejednalo o protestanty aneb dokonce o židy. — Jiný předmět, kterým se myslí Švýcarů zabývají, jest opětné zavedení trestu smrti, který as před 5 lety byl odstraněn. Než po odstranění jeho byly vraždy za takých okolností a tak četné pá-

chány, že lid v hromadách a peticích o zavedení jeho opět žádal. Proto uchopilo se spolkové shromáždění věci té, a uzavřelo v mimořádném sezení, které v březnu let. r. odbývati se má, o ní pojednati. Však ani to mnoho neprospěje; dokud nebude „více náboženství v zemi,“ nenastane obrat k lepšímu. —

Z Italie. (Nové záměry vlády proti katolíkům.) Konečně přišli v Italii „páni od vesla“ na to, co činiti třeba, aby se všem atentátům předešlo. Tam, jakož i v jiných zemích, když ministerstvo věří, že mu hrozí nebezpečí, vhazují mezi poslance Eridino jablko s nějakým církevním jádrem, aby tito o ně se rvouce, na ministerstvo zapomněli. Podobně jednalo i ministerstvo Cairoli v Italii. Ministr vnitra předhodil lačným poslancům co vnadidlo katolické spolky, o nichž děl, že neméně jsou nebezpečné republikánských, poněvadž „se nesmíří s naším svobodným zařízením.“ Poslanec Bonghi, dřívější ministr vyučování a kněz-odštěpenec, ihned se toho chopil a pravil, že by ministerstvo neméně trestuhodné bylo, kdyby nad těmi spolky nebdělo a jich nezrušilo, jako jest trestuhodným, že totéž se spolky republikánskými nečinilo. Musíme, pravil Bonghi, proti jednomu i druhému silnými býti. — Tito pánové tedy staví spolky katolické s republikánskými na týž stupeň, a ministr vnitra nazývá je docela „nebezpečnými“; však komu, snad králi? O, kdyby jen bylo těch katolických spolků, kdyby byl jen každý některého údem, pak by nikdo nestál o život krále, pak by si nemusil opatřiti vůz, který jest pravou pevností a v kterém zcela uzavřen a četnou stráží obستoupen jest. Kdybychom se optali republikánů a internacionálů, co jich největším přáním, zajisté že by odpověděli: Pronásledování a zničení všech katol. spolků v Římě ano v celé Italii. Ministři tedy, kteří taký návrh v komoře dali, a poslanci, kteří ho hájili, osvědčili se pravými republikány a socialisty. — Jiný prostředek, kterým ministerstvo bouří nad sebou se vznášející utišiti hledělo, byl návrh zákona o povinném občanském manželství; jestliže ho farář nedbá a před občanským církevním sňatek posvětí, má býti trestán až šestiměsíčním vězením a pokutou až 500 franků. Tak to tedy provádějí ti pánové. Jednou jim závadou „svobodná církev ve svobodném státě“, podruhé chtějí stát a církev docela od sebe odloučiti. Jsou-li jim oddavky pouhou bezvýznamnou ceremonií, co záleží jim na tom, následují-li před nebo po občanském sňat-

ku? aneb, mají-li církevní manželství za něco nutného, proč nechťejí, aby občanské oddavky byly neplatné, nejsou-li spojeny s církevními, atsi již tyto předcházejí anebo následují. To by bylo aspoň rozumnější. Však kdyby ministerstvo chtělo takto rozumně jednat, nemělo by příležitosti církev pronásledovat; pak by nemohlo duchovenstvu zákony předpisovat, kdy, snad také při kolika svíčkách, zda při nových neb již napálených, sňatek církevní požehnati smí, poslancům by pak ušla příležitost, jich bezbožné a církví nepřátelské idey vykládati. Než ani toto vnadidlo, které ministerstvo poslancům předhodilo, nebylo s to, aby zabránilo jeho pádu, jak skutečnost ukázala.

Paběrky.

2. Tonsurista proti vůli.

Časopis pařížský „Union“ sděluje případ, za jehož pravdivost se zaručuje a dokládá, že komu libo sám o něm včichledě přesvědčiti se může. Práví:

Jeden pán N. z Athis, městečka v departementu „de l'Orne“ jsa jak veliký knězožrout, tak i veliký nepřítel vši pověry (rozuměj všeho náboženství), ale naproti tomu i vroucí ctitel Voltairův, umyslí si jednou, že si na potupu kněží dá udělati tonsuru. Věc sama byla dobře vymyšlena a zvolena, aby znamení to stavu duchovního přišlo v opovržení u všeho lidu, zvláště pak u přátel stejně s ním smýšlejících. Nenalezna ve svém městečku nižádného vlásenkáře, který by se mu k tomu neslušnému žertu propůjčil, obrátil se k jednomu vlásenkáři v městě „Condésur Noiseau“ (dep. Calvados), který jsa rovněž tak statného ducha jako onen, osmělil se k tomu, že ho za jeden frank ozdobil tonsurou. Všickni se smějí novému tonsuristovi; za měsíc když zatím vlasy z nova narostly, potřetí nových postřížin, a takto onen Voltairian asi čtyřikrát za pět franků po každé si dal obnoviti svou tonsuru jako z úzkostlivého svědomí. Ale co se pak přihodilo dále? Mělt ten pán i bradu obrostlou překrásnými hustými vousy, tak že mohl se s nimi postaviti po bok i věčnému židu, na které byl právem nemálo hrdým, jak to na statného Voltairiana sluší — tu však náhle znamená jednoho dne, jak mu vousy počínají samy od sebe pelichati, tak že za nedlouho byla celá krásná ozdoba statného muže ta tam. U věku 35 let státi se holobrádkem muži, jenž nedávno zastíňoval důstojnou bradou kde kterého bradáče široko daleko — jaká hrůza! Ale té ještě nebylo dosti. Po vousích přišel řad i na obryy

i řásy; i z těch ani chloupku nezůstalo na té zohavené tváři, a konečně mu vypadaly i všechny vlasy na hlavě a nespomohlo ničádné ani sebe lepší jich ošetřování rozmanitými léky. I co si pomyslíl tento nepřítel vši, pověry? Nic jiného, nežli že jest okouzlen. I spěchal ve své úzkosti do města Condé k jedné čarodějce, aby se domnělého kouzla sprostil. Té dal za dobrou radu 20 franků. Ale co mu to pomohlo? Za dva dni neměl ani vlásku na té své nedávno tak krásné hlavě; ten, který si posměšlil tropil z tonsuristů, byl chtěl nechtěl odsouzen stkvíti se velikou tonsurou, dle které i od lidu nic jinak nebyl jmenován než — tonsuristou! — A.

Literární oznamovatel.

— „*Stručný německo-český slovník technický*“; sepsal Fr. Špatný. Ve 3 sešitech po 40 kr. Vytrvale činný spisovatel, na tolikerých polích čestně známý, hledí vydáním dotčeného slovníku prospěti s několika stránek. Předně průmyslníkům samým, kterým ten obor jest nejbližší. Pak *polním hospodářům*, kteří se svým zaměstnáním spojují (jako v nynějších poměrech sotva se s tím obejít lze) nějaké odvětví průmyslné. Dále a hlavně těm, kteří ve svém postavení při výborech *obecních, okresních* a podobných často musí vážit skládati *pisemnosti*, do jmenovaných oddělení náležející. Spisu vůbec užiti může, komu o to běží, aby na známé v tom ohledu pustotě nastupovala *správná* mluvba česká a mizela ona znetvořená mísenina, která, ani česká ani německá nejsou, nám u cizincův jen ku posměchu pomáhá. Obětovný spisovatel látku díla nejen pracně shledal a uspořádal, nébřž celek, při známém nepříznivém stavu věcí, na *svůj náklad* vydal. Uhrazení výloh jemu učiní možným, aby k dalšímu vydávání svých ostatních slovníkův odborných, vzácné sbírky z úst lidu v sobě chovajících, přistoupil. Fr. D.

— „*Denník Kubínkův*“. Ročník pátý až osmý, v nichž jsou úvahy o knihách r. 1872 a 1873 vydaných z ústavů vzdělávacích a pozvání Moravanů a všech Čechoslovánů k přistoupení k těmto ústavům. Str. 204, za 30 kr. Nakladem spisovatelovým, jakož i: „*Děje Kubínka*“, sběratele údů k ústavům vzdělávacím. Str. 188, za 30 kr. Cena jest mírná, Kubínek však zasílá dotčené dva spisy známým svým na dobírku (60 kr.), čímž výlohy (porto 33 kr., provize 6 kr., aviso 3 kr.) vzrostou na 1 zl. 2 kr., kdežto by použitím křížové obálky 10 kr. dostačilo. Budiž o tom od přátel na Moravě laskavě poučen!

— „Fr. Hellwalda *Země a obyvatelé*

jeji.“ Ilustrovaná zeměpisná, dějepisná a národopisná kniha domácí. V Praze 1879. Nakladatel Fr. A. Urbánek, knihkupec. Dílu I. seš. 2. a dílu II. sešit 3. (celého díla seš. 4. a 5.) ozdobeny mnohými a pěknými ilustracemi. Po 45 kr.

— Obrázků „*Svatí patronové*“ na každý den v roce“ s krátkými životopisy vyšel v Brně sešit 2. (na měsíc únor).

— Františka *Pravdy Sebrané povídky pro lid*.“ Dílu IV. sešit 8. (celkem 33.), jímž ukončen díl IV., jenž obsahuje povídky: Blahoslavené vánoce, Farář ve vsi a páni v zámku, Dědictví po matce, Konec Milířův, Začátek Hranáčův, Kajet hřštnice. Cena seš. 20 kr. Nakladem kněhkupectví I. L. Kobrova. — Tamtéž: „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný). Dílu V. sešit 1., obsahuje N— Německo. Po 36 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Jan Nepom. *Klika*, kvardian kláš. Františk. v Plzni, dne 11. února (nar. v Jindř. Hradci 21. pros. 1825, vysv. 26. ledna 1850).

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Blažko*, admin. za faráře ve Velkých Popovicích;
p. Karel *Habersberger*, II. kapl. v Žluticích, za fund. kapl. v Hostomicích.

Upřázdňené místo:

Lišany, fara patron. poruč. p. Max. Egona kníž. z Fürstenbergu, od 29. ledna.

V biskupství Budějovickém.

Povýšen jest:

- p. Vác. *Cába*, chovanec c. kr. vyš. vzděl. ústavu pro kněze u sv. Augustina ve Vídni, byl d. 17. ledna na c. kr. universitě Vídeňské povýšen za doktora theologie.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Vác. *Tomek*, jubil. kněz, bisk. notář, děkan v Chlumci nad Cidlinou, dne 5. února (nar. v Nov. Městě n. Met. d. 7. srpna 1797, vysv. 1. listop. 1820).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ignác *Knobloch*, bisk. vikář, konsist. rada, osob. děkan a far. na Smržovce, dne 10. února (nar. v Nové vsi dne 1. srpna 1819, vysv. 25. července 1843).

Ustanoven jest:

- p. Josef *Liebich*, kapl. za adm. v Svadově.

Upřázdňené místo:

Svadov, patr. J. A. Vel. císaře Františka Josefa I., do 14. března incl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedit:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupectví
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25).

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XII.

Neděle II. v postě.

Na křesťana, jak v pravdě býti má, skládají se četné a nesnadné povinnosti. Sebe zapíratí, kříž svůj trpělivě nésti, nepřátely milovati — toť vesměs požadavky, z nichž každý o sobě sílu obyčejného člověka převyšovati se zdá. A člověk tak uspořádan jest, že obtížím práce jen tenkrát s radostí podrobuje se, předvídá-li z ní pro sebe prospěch nějaký: čím hojnější předvídá odměny, tím úsilovnější jeho činnost a podnikavost. Ladem zůstala by věčně ležeti půda zemská, kdyby hojná žeň neslibovala odměnu za práci namáhavou. V útrobách hor skryt zůstal by vzácný kov, kdyby lesk a cena jeho k odvážlivému prorývání země nepovzbuzovaly člověka. Veslem nedotknuta zůstala by hladina mořská, kdyby zboží krajin zámořských nelákalo k prospěšnému obchodu. — Naděje odplaty, naděje zisku, ty zajisté člověka k činnosti i tělesné i duševní rozněcují a bez nich ochablost a netečnost poutala by pokolení lidské. Jest-li však člověk dle povahy své takový, že bez naděje prospěchu nemůže se odhodlati k dílu nesnadnému, jakby teprv přetěžké povinnosti křesťanské mohl a chtěl plniti, kdyby přiměřená za to nepodávala se mu odměna? — Tuto člověka mlohu uznal a otcovsky uvažil Bůh sám a proto za věrné plnění křesťanských povinností nám neklamným slovem svým zaručil odměnu velikou a trvalou, věčnou blaženost a nehynoucí účastenství v oněch slastech, z nichž jediná jen krůpěj dnešního dne na hoře Tábor na výsost oblažila knížete apo-

štolského. Tato pak odměna za ctnosti věrného křesťana jediné přiměřena jest; a jako sebezapření, trpělivé snášení kříže a láska k nepřítelům nesnadností svou nad přirozenost člověka sahá vysoko, tolikéž i účastenství ve slávě nebeské předstihuje daleko i nejvyšší žádosti a tužby srdce lidského. —

Odplata, kteráž v blaženosti nebeské věrné služebníky Boží očekává, jest tak veliká, že ani prorokové starého, ani evangelisté nového zákona nejsou s to, aby ji přiměřeně vyličili. Tak nazývají proroci nebe zhusta místem rozkoší aneb rájem, zemí zaslíbenou a novým Jerusalemem.

Ráj byl ovšem místo mnohé blaženosti, ale nebyl přece bezpečen. Země zaslíbená oplývala mlékem a strdí, nebe však chová v sobě statky vyšší. Jerusalemlé znamená arcit' tolik, jako stánek pokoje; ale i tam zuřila nejednou jak nesvornost domácí, tak i násilí nepřátel cizích.

Toto vše o nebi platiti nemůže, tím sídlo Boží a věčná vyvolených blaženost důstojně vyličena není. — Korunovaný žalmista Páně, král David, nazývá nebe proudem radostí, prorok Isaiáš slavnými hody, Oseáš svatbou, a Isaiáš na jiném místě porovnává nebe s veselím hospodáře v době žní a s plesáním vítěze, když rozdílí kořist dobytou. To však jsou obrazy vesměs a naprosto nedostatečné, aby jimi nebe a věčná jeho blaženost mohly býti zcela a úplně znázorněny. — A učenci Páně i sv. evangelisté co ti vypravují nám o nebi a radostech jeho? První z evangelistů, sv. Matouš, popisuje odlesk slávy nebeské při zázračném proměnění Páně na hoře Tábor slovy: „I zastkvěla se tvář jeho jako slunce a roucho jeho učiněno jest bílé jako sníh.“

(Mat. 17, 2.). Než slova ta k vylišení slávy nebes jsou patrně mdlá a nepostačitelná a kdyby nebe v lůnu svém nechovalo více, než co sv. evangelista uvádí, skrovní byli by pokladové jeho! — Mezi apoštoly byl sv. Jan miláčkem Páně; on při večeri poslední odpočíval na prsou Kristových; on také hlouběji než ostatní vnikl do tajemství Božích, pročez i znakem jest mu bystrozraký ptactva král. — Nuže zdaž tedy on bystrým okem svým pronikl až do stánku Božího, aby nám veškeru slávu jeho dokonale mohl popsati? Mluví o nebi v knize Zjevení obšírně a kreslí sídlo svatých a vyvolených Božích ve spůsobě města ze zlata, perel a drahokamů podivuhodně a překrásně zbudovaného; ale ani tento obraz nepodává nástin nebes slávy a krásy dle pravé její podstaty. Zlato, perly a drahokam jsou věci pozemské a okem smyslným lze na ně patřiti. Jen jednou více o nebi pronesl, an napsal ve Zjevení svém (21., 4.) „A smrti více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti“ — tím však jen oznámil, čeho tam nebude, ale nepoučil nás o tom, co bude. Jediný toliko člověk byl bys to, aby vyličil nám radost a slávu nebeskou, apoštol národů sv. Pavel. On v epistole ku Korintským o sobě vypravuje řka: „Znám člověka v Kristu, že před lety čtrnácti (zdali v těle nevím, zdali krom těla, nevím, Bůh ví) vtržen byl takový až do třetího nebe. A znám takového člověka, že vtržen byl do ráje a slyšel tajná slova, kterých nelze člověku mluvit“ (II. Kor. 12, 2—4.) Spatřil tedy krásu nebes a všecku slávu Hospodinovu a svatých Jeho, ale vypraviti ji mu nelze; vše, co jako očité svědek o ráji nebeském sdělil s námi, jest: „Čeho oko nevidálo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří jej milují.“ (I. Kor. 2, 9.). Aby více pověděl, mdloba mluvy lidské bránila mu. —

M. j! jest však předce cesta, po níž krácejíce ku poznání věci nebeských bezpečně přijíti můžeme. Sv. Jan vypravuje nám, kterak dva z učeníků předchůdce Páně slyšíce mistra svého mluvícího o Beránku Božím šli za Pánem Ježíšem a na obydlí Jeho se dotazovali řkouce: „Mistře, kde bydlíš?“ I di jim: „Pojďte a vizte.“ Přišli a viděli, kde bydlil, a zůstali u něho ten den (Jan 1, 37—38.) On, jenž na zemi neměl, kam by hlavu položil, na nebi měl trůn slávy věčné a tam jíti vyzval ony učeníky. „Pojďte a vizte“, po cestách spravedlnosti krácejte a do nebe vejdete: toť

cesta jediná, která ku poznání i požívání věčné blaženosti bezpečně vede. A všem, kdo po této požehnané cestě stále krácejí, povede se jako druhdy královně Sabejské za dnů Salomouna krále; uslyševši o moudrosti jeho vydala se na cestu do Jerusalema; a uzřevši všechny skutky a slyševši velikou moudrost jeho, s úžasem zvolala: „Praváť jest řeč, kterou jsem slyšela v zemi své o věcech tvých a o moudrosti tvé. Nevěřila jsem vypravujícím, až jsem sama přišla, a uzřela očima svýma“ (II. Paral. 9, 5—6.). Takový, ano mnohonásobně větší bude úžas těch, kdo za slovem Kristovým: „Pojďte a vizte“ po cestách spravedlnosti křesťanské stanou jednou šťastně u brány blaženosti nebeské. — K Abramovi řekl Hospodin: „Vyjdi ze země své a z příbuzenství svého, i z domu otce svého, a pojď do země, kterouž ukáži tobě“ (I. Mojž. 12, 1.), a Abram k slovu Hospodinovu opustil dům otcovský a poslušně ubíral se do krajiny neznámé. — M. j! také nás volá a zve Hospodin, Bůh náš, Jehož známe co Otce svého, kterýž nesčíslnými dary lásky své nás oblažuje v každém den, kterýž tak miloval nás, že Syna svého poslal, aby ukázal nám cestu, po níž kráčet máme k Otci svému, ten Bůh volá nás a zve na místo slasti nevýslovných, do lůna lásky své, do nebe, nežádaje na nás větších obětí, než abychom pro odplatu v nebesích vystríhali se toho, co přiči se vůli Jeho nejsvětější, aby pro lásku k světu nevymřela v srdcích našich láska k Bohu.

A blaženost tak veliká, že ani prorok, ani evangelista důstojně popsati ji nebyl s to; blaženost toková, o níž svědek očité, sv. Pavel, napsal: „Čeho oko nevidálo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří jej milují“ — drahé ceny do sebe má, aby pro ni křesťan mnoho učinil, mnoho podstoupil, mnoho trpěl, dobrý boj bojoval; a za takový boj vezdejší vzejde nám bezpečně na sklonku života našeho v záři vítězné světlo života věčného. Amen.

XIII.

Neděle III. v postě.

S protivou lásky očekáváme se v dnešním sv. evangelium, totiž s nenávistí a nepřátelstvím. V lásce jest pravda a spravedlnost, v nenávisti nespravedlnost, nepravda a zaslepenost. Tak chovali se židé k Pánu Ježíši. Poněvadž ho nenáviděli, haněli nejvznešenější jeho skutky, tupili

božské jeho působení, ano v zášti své tak se zapomněli, že až za spojence ďáblová Jej prohlásili. Prostými, ale důstojnými slovy dokázal jim Pán, jak pošetile a zlomyslně o něm souditi se opovážili, a jak velice jsou politování hodni, že, ač před sebou vidí jasné důkazy božské Jeho důstojnosti, předce v nevěře trvají, daleko hodnější politování, než ten ubohý, jenž otrokem byl zlého ducha, ano i nešťastnější, než on sám by byl, kdyby duch zlý se sedmi jinými byl se vrátil do něho. — Nikdo z přítomných neodvážil se Pánu Ježíši odpověděti; ale že všichni slovy Jeho hluboce dojatí byli, sluší souditi z povolání jedné ženy, která vidouc božský jeho skutek a slyšíc božská jeho slova za blahoslavenou prohlásila matku, jež synem svým jej nazývati směla. A hle! Pán Ježíš, každé příležitosti k spasitelnému poučení a povzbuzení posluchačů svých rád používaje, užil v božské moudrosti své i tohoto povolání dobromyslné ženy, aby dojem a účinek slov svých doplnil — prohlásil za blahoslavenější ty, kteří slovo Boží, jmenovitě které právě mluvil, slyší a ostrihají. K jedné věci v této části sv. evangelia žádám si obzvláště pozornost vaši m. ž! obrátiti, totiž k blahorečení matky Páně pro syna jejího. Ó kéž by i vaše milé matky pro vás, syny své, od lidí blahoslaveny býti mohly! Aby se tak stalo, záleží toliko na vás, závisí to na synovské lásce vaší. Ač často do roka při rozmanitých příležitostech řeč bývá o této sv. povinnosti každého syna, obzvláště pak studujícího syna, zaslужuje přece tato hlavní stránka lásky k bližnímu, láska dětinná, zvláštního povšimnutí našeho. Abych však v řeči příliš se nešířil, pravím pro dnešek toliko, že láska dítek k rodičům ctností jest i *přírozenou* a před Bohem velice *záslužnou*. —

Již sama příroda, jak Bůh nejvýš moudrý ji zřídil, napsala do srdce každého člověka základní zákon: „Synu, miluj rodiče své!“ Nemusím a nechci vám připomínati, že sama nerozumná příroda o zákonu tomto svědčí, že i mezi němou tváří množství tklivých příkladů pozorovati lze ohledně přítulnosti, s jakou mláďata vinou se k rodičům svým a vděčnosti, s kterou v nemoci neb stáří o ně pečují; neboť člověk, král pozemského tvorstva, nemusí se učití teprv od zvířat nerozumných; v jeho prsou ozývá se cit ten tak hlasitě, že ho potlačití není s to; v napomenutí písma sv. „V skutku a řeči, i ve vší trpělivosti cti

otce svého“ (Sir. 3, 9.) znamená obecný hlas přírody a spolu sv. zákon Stvořitelův. Že láska a dobročinnost budí opět lásku a vděčnost, jest věcí tak přirozenou, že ten, kdo lásku nenávidí a dobrodiní splácí nevděkem, právem vyvrhelem a zlomyslníkem jím býva. Kde však naleztí můžeme něžnější, vroucnější a obětivější lásku, než u otce, u matky; od koho přijali lidé na zemi více dobrodiní, než z rukou dobrých rodičů svých? A těch, kdož tak vroucně vás milovali a dosud milují, že miru lásky jejich dostatečně posouditi ani nemůžete, těch neměli byste opět milovati; těm, kdo od prvního okamžení života vašeho až podnes tolikerym dobrodiním vás obmýšlejí, neměli byste upřímnou vděčnost svou osvědčovati? Tuto povinnost uznávají jednomyslně národové všichni. Necht děli je země a moře, vzdělání a mravy, víra a náboženství sebe více, všichni přece uznávají zákon: „Cti a miluj rodiče své!“ A to, v čem tak obecná jest shoda, není pouhým výmyslem a ustanovením lidským, toť hlas a zákon přírody Stvořitelem ustanovený. Zákon ten také tak hluboko vryt jest do srdce lidského, že nesnadno, ano nemožno, hlas jeho utlumiti naprosto. Může se ovšem někdy státi, že rodiče zpozdíli, povinnosti svých nedbali; jimž svět a radosti jeho více váží, než ditky vlastní, plnění lásky synovské dítkám svým znesnadňují, ale přece cit lásky v srdci jejich potlačití nemohou nadobro; myšlenka: jest to předce otec můj, matka! postačí, aby ten, kdo na okamžik zapomenul na synovskou povinnost, opět k ní se navrátil.

Před devadesáti lety udál se ve Vídni tento tklivý případ. Když vězňové z trestnice za jednoho dne veřejnou ulici čistili, přiblíži se k jednomu z nich slušně oděný jinoch a políbil mu uctivě ruku. Vida to státní rada Kressl z bytu svého, dal si jinocha zavolati a domlouval mu, že neslušno, ruku líbatí zločinci. „Zločinec ten“ — odvětil polekaný jinoch — „jest můj otec.“ — Byli-li a jsou, pohříchu, mnozí něždární synové, kteří lásku rodičů nenávidí, dobrodiní jejich nevděkem spláceli, tak se zvrhli, že všeliké lepší símě v nich udušeno se zdálo; přece zůstala v nich jiskra lásky k rodičům, jež stala se příčinou obratu k lepšímu.

„Nemáš otce aneb matky na živě?“ tázal se kdys kněz umírajícího, který o polepšení a návratu k Bohu ničeho nechtěl slyšeti. „Otec a matka má“ — odpověděl s povzdechem nemocný — „jsou ještě na

živě, ale oni mně zlořečí, neboť jsem je těžce urazil.“ — „Nikoliv, oni ti nezlořečí, spíše modlí se za tebe, aby Bůh se nad tebou smiloval.“ „Myslíte, že se za mne modlí? Pak i Bůh mně odpustí!“ zvolal v slzách lítosti umírající. Jiskra lásky synovské v srdci jeho doutnající byla páskou, kterou milosrdenství Boží kajícího milostivě k sobě připoutalo. Lásky tedy k rodičům tak úzce sloučená jest s lidskou přirozeností, že nic není sto, aby úplně vyhlazena byla a kdekoliv trvá, všude hojným zdrojem *požehnání* bývá. Cit, jež láska a dobrotnost rodičů v dítkách probouzí, jest jako začátkem mravního jejich života. Dříve než o pilnosti, spravedlnosti, velkomyšlnosti a jiných ctnostech mají tušení, tu již v srdci jejich probouzí se vzděcnost, z níž poznenáhla skromnost, uctivost, poslušnost a mnohé jiné ctnosti pocházejí. Proto stkvěli se všichni, kdo dle svědectví dějin starého i nového věku lásky k rodičům spanilými vzory byli; též jinými ctnostmi vznesenými. Netřeba mně, jednotlivé příklady vám na paměť uváděti; jediné toliko jméno připomínám, jméno syna nejposlušnějšího a nejlepšího, jméno Pána Ježíše; na něm viděti, že oba pojmy „dobrým býti“ a „rodiče ctiti“ nerozlučně k sobě náležejí. Čím lepší kdo jest, tím více ctí a miluje rodiče své, a čím více rozmáhá se synovská jeho úcta a láska, tou měrou on též lepším a hodnějším se stává. Již proto sluší lásku dětinnou nazývati zdrojem požehnání, že všeliká jiná ctnost k ní se druží. Ano tisíciletá zkušenost a zřejmé slovo Boží stvrzuje pravdu, že veškeré požehnání na zemi i na nebi v lásce dětinné se zakládá. „Požehnání otcovo utvrzuje domy synů“ — dí Duch sv.; „zlořečení pak matčino z kořene vyvrací základy“ (Sir. 3, 11.) — Nuže m. j! i do vašich srdcí napsal Bůh hluboko přirozený onen zákon lásky k rodičům, i vám určil buď požehnání nebo kletbu dle toho, jak buď plniti aneb zanedbávati budete povinnost tu svatou. Nemáť synovská láska vaše zůstati prázdným toliko citem, ale osvědčiti se má také skutky. Rozsáhlé kyne vám pole, kteréž osívati máte semenem synovské lásky a vděčnosti, aby vzrůstalo a hojnost plodů vydalo vzorných mravů, vytrvalé píce a žádoucího prospěchu vědeckého — k útěše a radosti pečlivých rodičů vašich. Žena ve sv. evangelium uzřevši Pána Ježíše, velebila matku Jeho. O kéž mohli by též všichni dobří lidé, vidouce vás a slyšíce o šlechetném obcování

vašem, velebiti a blahoslaviti rodiče, kteří jmenují vás syny svými. Pak by i o vás platilo slovo Páně: „Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostrihají ho.“ Amen.

Upřímná slova.

76. *Vážná naše doba.*

Nechej hraček, vážná naše doba,
kde ctnost s hříchem, s blahem válčí zloba,
kde klam stojí proti pravdě, lásce;
nechť žertů, věcnost kde je v sázce.

77. *Šlechtic srdcem.*

Blaze ti, kdy duši tvoji
láska k Bohu šlechtí, zbrojí,
po spáse kdy bratří toužíš,
jim se obětuješ, sloužíš,
pro ctnost horíš, jak se sluší,
pak jsi šlechtic krví — duší.

78. *Dobrá rada.*

Dojde k cti, kdo se řídí
moudrou radou dobrých lidí;
kdo však veden jen svou hlavou,
snadno ztratí cestu pravou.

79. *Úzdy třeba.*

Syni tvoji dobře se ti daří,
plní ohně jsou a přebujají;
pomni jen, když jsou jak mladé koně,
že též bude třeba — úzdy pro ně.

80. *Žena nyní a jindy.*

V turnajích kdys vyvýšena
vítěze zdobila žena;
nešťastní za naší doby
ženu vděčným díkem zdobí.

81. *Před volbou stavu.*

Pravé dráze života
nejlíp učí — samota.

82. *Jaká práce taká mzda.*

Lehko chceš žít ve světě?
Věz, že všady píle třeba;
lenochu sad nekvete,
z mála práce málo chleba.

83. *My a předkové.*

Nesnižuj hanou předky své;
ti muži byli celi,
a srdce své i svědomí
na pravém místě měli.
Teď prý jsme mnohem chytřejší,
však škoda, škoda toho,

že na srdci a svědomí
nám ubylo tak mnoho.

84. *Viny času.*

Jak to těžké času viny,
bratr s bratrem kdy se sváří,
dědic statky dědů maří,
před soudem pak otec s syny.

85. *Na bludných cestách.*

O! co tu v světě různých cest,
co v různé směry spěchu,
co bojů vede klam a lest,
co vynutí se vzdechů:
a přec nám jen *jeden cíl*
Bůh dobrý všechněm označil.

86. *Prostředky ve výchování.*

Bys měl doma rád a kázeň
s láskou časem poj též bázeň,
sud i tresci lásky hlasem,
aniž odměn šetř svým časem.

87. *Blaho rodičů.*

Blaze tam, kde syn i dcera
rozkaz otci z oka čítá,
vděčnosti kde denně skýtá
matce osvědčení stera.

88. *Domýšlivému.*

S bezbrannými vedeš boje,
hrdinou jsi za pokoje;
kam se však tvá mysl dělá,
v rovný zápas kdy jít měla?

89. *Srdce — pevnost.*

Srdce tvé buď ohradou,
osazeno bdělou stráží,
nepřítel kdy na ně vráží
násilím neb návnadou.

90. *Všech Svatých.*

Žebrák i král
svatým se stal.
Svatí též byli,
čím jsme my právě;
kež bychom žili,
bychom též byli
jak oni — v slávě!

91. *Tajné pronásledování.*

Zášť tvou, jenž se v duši kryje,
potají pak bodá, ryje,
často zradí v okamžení
pokyn, slovo, pokrčení.

92. *Lásku za lásku.*

Že Bůh je láska dobře víš;
zda lásku láskou oplácíš?

93. *Vychovatelům dětí.*

Útlý stromek! ach, ku vzniku
málo pravých zahradníků.
Útlé poupě! ach že vadne,
kdy je pěstí srdce chladné,
jež nehřeje láska vřelá
k pravdám světa Spasitele.

94. *Utěšená slova.*

„Již ho není!“ nade rovy
bolestnými voláš slovy;
žil-li jako křesťan právě,
jest a bude věčně — v slávě.

95. *Dvorné štěstí.*

Štěstí jako jinoch dvorný
kol tebe se kloní, točí,
k chválám tvým je přehovorný,
lahodě ti vábně v oči;
a když omámil ti hlavu, —
jinam chvátá pro zábavu.

96. *V nebezpečí.*

O Pane! přispěj v nebezpečí,
kdy hřích se na hřích k mrakům věží,
ať anděl ohnivými meči
tvých dítek srdce, duši střeží.

97. *Touhy převrácené.*

Co víc srdcem tvým zachvěje,
hudby ples, či zvonů hlas?
Kam radš noha tvoje spěje,
v klidný chrám, či hlučný kvas?
Ach, že srdce tolik hledá
blaho v tom, co blaho nedá.

98. *Špatné čtení.*

Co se v kruhu řádných lidí
ústa povědět *stydí*, —
roznáší tisk každodenní —
„k zábavě a poučení“.

99. *Důvěra.*

Teskníš, stížen ranami?
Vzhledni k výši nad námi;
Ten, jenž řídí hvězdné nebe,
ví, jak vést má k cíli tebe.

100. *Nezměnitelný.*

Vadné růže, tichne ptáče,
kde díel úsměv, oko pláče,
vše se stíídá v okamžení; —
u Boha jen změny není.

Karel Matějka.

Různé zprávy z dějin církevních.

V.

Danaidky a Dirky. Sv. Klement Římský v listě ke Korintanům hl. 6. křídí nám pohanění a porouhání (ludibria) činěná křesťanským paním za pronásledování Neronova (54—68). Byly zejména k tomu vybrány, aby Neronovy ukrutné mytologické role provozovaly. Klement dří: „K těmto mužům svatě obcovávším velký se zástup vývolenců připojil, jenžto vzory vznešenými se u nás (v Římě) stali, pro žárlivost mnohé nátisky a muky podstoupivše. Pro žárlivost ženy (Danaidky a Dirky) pronásledovány, a hrůzná a bezbožná příkoří snáševše, jistého běhu víry dostihly, a vzaly důstojnou odplatu, ačkoli křehkého jsouce těla.“ Sušil (Spisy Sv. Otcův Apošt., Praha 1874, str. 23 p. 2.) dří, že jména žen (Danaides a Dirke) z podezřelé glossemy do textů veklouzla z nedopatření písařů. Tento výklad podali již Cotelier († 1686) a Ruinart († 1709) považující je za vlastní jména křesťanských mučenic. Jiní však domýšlejí se, že paní křesťanské pro zábavu Neron a Římanů vystoupiti musily v areně v úlohách Danaidek a Dirky. Danaidky čerpaly vodu do bezedných sudů, Dirke beze všeho roucha přivázána byla za rohy býka, až k smrti uvlčena a pak do vody vržena. Podobného cos přetrpěti bylo mučenicím.

Ženy o křesťanství zasloužilé. Klotilda, princezna Burgundská, vychována byla na dvoře krále Gundobalda, strýce svého, jenž r. 450 k Arianům odpadl, ale Klotildě dovolil, aby katolickou víru vyznávala. Kl. r. 493 zasnoubena byla pohanskému králi Chlodvigovi, zakladateli říše franské. Její a sv. Remigia, biskupá Remešského působením přijal Chlodvig († 454) s Franky víru Kristovu. Byla velkou ctitelkou sv. Martina Tourského († 400) a zemřela r. 545. *Theodelinda*, královna Longobardská. Byla dcerou Garibalda, vévody bavorského, a velkou milovnicí víry katolické. R. 589 provdána byla za longobardského krále Autharise, jenž přes všechny prosby chotí své až do smrti zůstával bludům Arianským oddaným. Po jeho smrti r. 590 vyvolila si Theodelinda za manžela vévodu Turinského Agilulfa, jenž k prosbám manželčiny a k slovům Řehoře V. (590—604) arianismu se zřekl a učení katolické vyznal († 616). Theodelinda až do své smrti (mezi 622—24) starala se o rozšíření pravověrného učení a o povznesení svého národa, jehož miláčkem byla. *Bertha*, dcera franského krále Chariberta,

zasnoubena králi Kentskému Ethelbertovi pod tou výminkou, když snoubenec její pohanství se zřekne a Krista vyzná. Slovu svému dostál král a dal se r. 597 s 10 tisíci Sasy od opata Augustina Řehořem Velikým r. 596 k Anglo-Sasům vyslaného a Berthou horlivě podporovaného pokřtiti. Klotilda, Theodelinda a Bertha mají veliký díl zásluhy v pokřesťanění germanských národův a v založení mezi nimi křesťanské vzdělanosti.

Dva mistři ševcovství theology. Jsou to Jakub Böhme a Jirí Fox. Böhme, nazvaný philosophus teutonicus, mystický theosofista, byl mistrem ševcovským v Zhořelci, kdež † 1624. Míval již co chlapec všeliká vidění a později hloubal mnoho o nábož. věcech. Uveřejnil mnoho spisů, v nichž domnělá zjevení a hloubání svá zaznamenal. Spisy jeho způsobily mu mnohá protivenství. Vyznačenává se živou fantasií a důvtipem. Spolek „Filadelfistů“ v Anglii založen byl k vykládání B. spisů. *Jirí Fox*, zakladatel sekty kvakerů (třesoucích se) byl ševcem v Anglii a † 1691. Kázal proti obžerství, svárům, válčení, smekání, přísahání, klekání před člověkem atd. Byl vězen, do blázince zavřen, ale nabýval vždy více přátel. Učení své hlásal 1671 v Americe a po dvou letech se vrátiv putoval po Evropě všude nauku svou šíře.

Mnichové. Prvním útvarem mnišství byli asketové a asketky v 2. stol., kteří však ještě v rodinách živi byli. Za Deciova pronásledování (249—51) utekli mnozí do pustých míst a oblíbivše si život osamocený, zůstali tam až do smrti (Pavel Thebský † 340). Pověst a moudrost sv. Antonína († 356) zvlábla mnohé na poušť. Amonius a Makarius St. založili jednoty mnišské na horách niterských a v poušti skythské, z pouště Gazské (Hilarion) šffilo se mnišství do Palaestiny, Syrie, Mesopotamie, Persie, Armenie a Malé Asie (Eustathius Sebastský). Zprvu živi byli mnichové po rduzu blízko sebe (laury) jako poustevníci (anachoretæ, eremitæ), teprv r. 325 spojil je k společnému živobytí na ostrově Tabenně Pachomius, uloživ jim společnou řeholi a důraz položiv na poslušnost k představenému (klášternici, řeholníci, coenobité). Vedle řeholníků vyskytují se mnichové zavření ve svých celách (reclusi) aneb přebývající na hřbitvech (memoritæ), na sloupích (stylitæ, Šimon sloup stojce 420). Počet mnichů velice se množil (pod Pachomiem již 7000.) Valens (364—78) zákonem obmezil vstupování do klášterů, ale bez výsledku. Sv. Basilius († 379) založil „Basiliány“ 361 u města Caesarey.

Od 5. stol. jsou kláštery i ve velkých městech. Neporádné výrůstky života mnišského jsou sarabaité a rhemoboté. Vystupovali často náruživě proti pohanům a ve sporech věroučných. Audiani, Messaliani, Eustachius Sebastský zbloudili od učení církve. Nilus tepal tyto nešvary, Jovinian zavrhoval vůbec mnišský život. Vystoupení z kláštera považováno za slabost, ale bylo pod uloženým pokáním dovoleno. V západní církvi byl mnišský život uveden od sv. Athanasia († 373) a jeho obháječi byli: Ambrož, Euseb Vercelský, Augustin, Jeroným a j. Povstaly kláštery v Itálii, Galii (Tours, Lerins), Anglii, Africe, Němcích a Španělsku. Kassian putoval do Egypta, aby poznal život tamních mnichů. Sv. Augustin haní život mnichů toulavých (gyrovagi). Život mnichů západních nebyl tak přísný jako východních. Jen opat býval knězem a kláštery pod mocí biskupa. Vynětí z právomoci biskupovy (exemptio) vyskytá se v Africe od 6. stol., v Galii a na Východě od 7. stol. Kláštery již od konce 4. stol. byly štepnicí duchovenstva. Oprávcem klášterního života na Západě stal se sv. Benedikt Nursijský († 543). Jeho řehole, moudrá a mírná, rozšířila se hned v Itálii a Galii. Vytrvání na jednom místě (stabilitas) přísně nařízeno, manželství mnichů neplatnými prohlášeno. Kassiodor vstúpil klášterům vědeckou, a Řehoř V. (590—604) missionářskou snahu. Proslavily se zvláště v 7. a 8. stol. kláštery anglické a irské. Zle se měli mnichové v Galii za vpádů Saracenův a správce říše Karla Martella, lépe se jim dařilo za Karlomanem, Pipina, Karla V. († 814) a Ludvíka Zbožného († 840), pod jejich ochranou sv. Bonifác († 755) pracoval o jejich povznesení. V této době počíná řeholnictvo u větší míře přijímání svěcení. Kanovníci dle pravidla sv. Chrodeganga (755), kanovnice na sněmu v Cáchách 816. Již v 9. stol. zpozděl se věřící lid raději v klášteřích, než u svých farářů. Mnohých zlořádů v životě klášterním oprávcem stal se Benedikt Anianský († 821). Nepořádek v klášteřích působili „oblaci a abbascomites.“ Z kláštera „Clugny“ (910) nový vysvitl život (opatové: Berno, Odo, Odilo). Kongregace Clugnská měla kláštery v Galii, Itálii, Španělsku a Polsku. Clugny bylo vyňato z moci biskupské. O kláštery německé získal si velkých zásluh Hanno, arcib. Kolínský.

V Čechách založen r. 993 bened. klášter dosud kvetoucí v Břevnově. R. 1069 založena byla proslavená kongregace Hirsau-ská. O italské kláštery zasloužilými se stali sv.

Romuald (kamadolští 1018) a Qualbert (Valambrosiáni 1038). V 10. a 11. stol. bylo Clugny oporou všeho církevního života. Kláštery byly všem, kdož duchovní neb tělesní pomoci hledali, přístupny (oblaci, bratři laikové, fratres conscripti). Výsady, exemce, bohatství klášterů se rozmáhaly, ale i kázni zkázu brala. R. 1098 založen přeslavný řád Cisterciákův (sv. Bernard † 1153). Snahy Řehoře VII. (1073—85) našly ohlasu v nových řádech: Grammontský (1073), Kartusiánů (1084), Karmelitů (1116, v 13. stol. v Evropě), a Premonstrátův (1120). Antonité (1095) a Hospitalité (1078) opatrovali morem nakažené. Řád Foutévraudský (1094) ujímal se spásy padlých ženštin; Trinitáři (Maturinští, 1198—1218) vykupovali křesťanské zajatce z rukou nevěrců. Výpravy křížové daly vznik rytířským řádům (Johanité (1099), Templáři (1118), ř. německých rytířů (1190). Ač na sněmu Lateránském 1215 založení nových řádů (religio) zakázáno bylo, vznikly přece mohutné řády Františkánův a Dominikánův, kteří od r. 1235 i na vysokých školách učili. Žárlivost světského duchovenstva a vespolečná revnivost: Thomisté a Scotisté. Spory v řádě Františkánském: Eliáš Kortonský, sv. Antonín Paduanský, Jan Oliva, Fraticelli, Coelestinové a j. Třetím řádem působili mendikanti (žebraří mnichové) mezi obecným lidem blahodárně. Sněm Kostnický usmířil rozdělené Františkány: observantes a conventuales. O opravu klášterů vůbec starali se otcové v Basileji a zejména Mikuláš Kusánský (1450—51). Největšími protivníky žebavých mnichů byly: Pařížská sorbonna a pařížský sněm. Také humanisté, kde mohli, kladli jim překážky. Menší důležitosti nabývali řádové ve 14. stol. povstali: Olivetáni, Jesuité a Hieronymité. Důležitější jest řád Servitův (z 13. stol.), a ř. sv. Brigitty (1363). Řád Minimův (1457) rychle se rozmohl. Odrůdou života klášterního jsou Beghardové, Bekyně a bratři společného života. Reformace dala řeholníkům podnět k velkolepým misionářským cestám. O pravou reformu klášterů postaral se sněm Tridentý (1545—63) s mnohými horlivými muži: Gouzalet, Maurinové, Le Quien, Theresie, Jan z Kříže, Petr Alkantarský, Kapucíni a j. Nové výtečné řády a kongregace vznikly: Jesuité, Theatini, Barnabité (Somaskové), Milosrdní bratři, Piaristé, Oratoriáni, Redemptoristé, Trappisté — Ursulky, Salesiánsky, Milosrdné sestry a j. Od 18. stol. bylo řeholníkům z rozličných příčin zakoušeti různá protiventství, která trvají bohužel

až dosud. (Kirchenlexicon, d. 7. str. 255nn.) — *Montes pietatis (caritatis)*. Slovou tak v středověku vzniklé zastavárny a půjčovny, které za mírný úrok a položenou zástavu okamžité tísni chudých pomoci hleděly, aby tito nestali se obětí ziskuchtivých lichvářů. Církev všemi způsoby tyto ústavy podporovala, doзору biskupů je svěřila a všelijak výsadami nadala. O nich jednáno bylo na 5. sněmu Lateránském 1517 a sněmu Tridentenském sess. XXII. c. 8. d. ref.

Hlavní řehole. Hlavní řehole „velkými“ nazvané jsou čtyři: 1) sv. Basilia († 379), 2) sv. Benedikta († 543), 3) sv. Augustina († 438) a 4) sv. Františka († 1226). Řeholí sv. Basilia řídí se téměř všichni mnichové východní církve. Pravidla sv. Benedikta přijali kromě jiných Benediktini, Cisterciáci a řády rytířské. Kartusiáni mají své vlastní stanovy. Předpisův sv. Augustina následují: všichni řeholní kanovníci, poustevníci, Augustiniáni, Dominikáni a j. Řeholí sv. Františka zachovávají Františkáni, Kapucíni a jiné řeholní rodiny.

Úcta sv. Jana Nep. zřízena prý k zapuzení památky Jana Husi. Tato novověká legenda jest holý nesmysl. Drzé tvrzení nepřátel sv. Jana Nep. mělo by smysl, kdyby kultus sv. Jana Nep. byl se zaváděl v 15. a 16. století, dokud katolíkům bylo se brániti proti ctitelům Husovým; ale ten kultus vznikl teprva po provedené proti-reformaci, kdy k zabánění utajeného husitství byly již jiné důtklivější prostředky v užívání; také žádný obraz nebo socha Jana Husi nemohla se překřtiti na jméno sv. Jana Nep., poněvadž tento vždy vypodobňuje se s kanovníckým kožíškem, jenž nemůže náležeti Husovi. (Pokrač.)

Tomeš loterista.

Povídka ze vsi.

VII.

Uplynulo několik neděl.

Na první sázku vyhrál Tomeš tak zvané „ambo“, které ale hned zase u žida nechal. „První vyhrání, z kapsy vyhání.“ — První výhra byla pro Tomše jiskrou, která upadne na hořlavé látky a zapálí je, že vzplanou plamenem. A při Tomši bylo těch hořlavých předmětů tolik, že není už ani s to, aby vyšlehnouví žár udusil. Všecko jako by jej bylo sevřelo do svých spárů: náklonnost k loterii, kterou mu vštípl Krahujec, snaha, aby rychle a neočekávaně zbohatnul, ponocný a konečně žid. K tomu přidružili se i lidé ze vsi. Vědět již o tom, že do loterie sází.

Chtěl je nenadále svým bohatstvím překvapiti, chtěl ty hrdopýšky pokořiti — a ono to vyšlo dříve na jevo, než se bohatství octlo v jeho rukou. Skoro se už stydí mezi lidmi. Zdá se mu, když mezi ně přijde, jako by si ho svým pohledem dobírali, na něho si ukazovali a pokřikovali: „Tomeš loterista!“ „Počkejte, počkejte, nyní se smějete vy a potom se budu smáti já“ — konejší a opijí svého ducha novými nadějemi. Již se nezařekává, až dojde svého cíle.

I druhá a třetí sázka Tomše zklamala. Žid láká, ponocný radí — touha po bohatství a ještě více touha po pomstě nad vysměvávky pohání jej, aby vsadil znova. Nemá ale peněz. Uhodil na tchýni, aby peníze dala. Ta se mu vymlouvá, že jich nemá a když nechtěl uvěřiti a byl čím dále tím dotíravější, otevřela mu truhlu. Tomeš nevěří, durdí se, kleje a má tchýni v podezření, že peníze někde jinde uschovala. Opakuje svou žádost a konečně hrozí, nevydá-li mu peněz, že jí prodá truhlu i šaty.

Obávajíc se Puškvorcová, že by mohl zaslepený Tomeš svou hrozbu uskutečniti, odnesla si truhlu i se šaty ke kovářovům a tak se jako polovičně z chalupy vystěhovala.

Terezku to boří jako by ji do srdce bodal, že musí matka její tolik snášeti. Prosí jí, aby Tomši odpustila, přemlouvá a zapřísahá, aby z chalupy neodcházela a u nich alespoň spala, jinak že by jí cecel bylo hůř než kdyby jí matka byla umřela.

Terezka byla zase jednou s Tomšem sama doma, neboť matka odešla ke kovářovům. Tomeš sedí za stolem nad svými papíry a snáří, s kterými se více netají a jest mrzut, že nemá peněz do loterie. Ač se Terezka už kolikráte chystala, že s Tomšem jednou důkladně promluví a po příčině jeho nerozumného počínání se jej zeptá, přece se po každé odmlčela. Dnes si však dodala mysli a začala:

„Co pak se to s tebou děje, Tomši? Vždyť jsi takový nikdy nebýval. Víš, jak jsi mne mívál rád, než jsi si mne vzal a co jsi sliboval před maminkou i před kovářem, a teď maminku trápíš, že u nás ani nechce bydleti. Řekl jsi tenkrát, že už do loterie nikdy sázeti nebudeš a nyní se loterist stál z tebe učiněný blázen. Zpamatuj se, Tomášku, nedělej nám takový zármutek; buď opět takový jako jsi býval jindy!“

Slova Terezčina padla na Tomše, jako kapky studené vody. Chtěl se na ni obořiti, aby mu o matce a o kováři mlčela. Chtěl jí zakřiknouti, o loterii aby mu ani nečekala, rozhodnul se ale jinak. Ve svých zlatých

snech o štěstí, jehož hodlal dosíci v loterii, měl dosud za důvěrníka jen ponocného a žida. Proč by v ně nezasvětil i svou ženu, která mu měla býti nejbližší? Řekne jí vše, čeho chce dosíci, má-li rozum, bude tomu přístupna. Bude-li jeho náhledy sdíleti, uleví si.

„Ano sázím do loterie“, řekl tedy, „proč bych ti to nepověděl, vědí to již i jiní lidé. Ty ani nevíš, co loterie jest, kdybys věděla, nikdy bys mi tak nevinné vyrazení nevyčítala. Za těch několik krejcarů, které do loterie dám, mohu se státi boháčem. Pomysli sobě, za několik krejcarů mohu dostati sta a tisíce. Pak tento barák skácím, na jeho místě vystavím statek, že mu ve vsi není rovného, budu jezdit v kočáře a ty budeš chodit v atlase a hedbávi.“

„Tomši, Tomši!“ hrozivě, avšak mírně odvětila Tereška. „Ráda bych věděla, kdo tě tak obalamutil? — Já byla ještě holka, když Abrahánek svou loterii otevřel. Lidé se k němu tenkrát hrnuli, jako by měl v krámku hačky peněz a nechával z nich každému nabrati, co se mu líbí. O loterii se mluvilo všude. A tu se pamatuju, co nebožtík můj otec, když se sousedy o loterii se rozhovořil, říkával. Rekl vždycky: „Loterie dá dukátů, až vás svleče z kabátu!“

„Tvůj otec ani nevěděl, co loterie jest!“ odbyl Tomeš ženu. „Věděl, co jest ambo solo, terno secco, znal losy?“ —

„Pochybuj, že by byl můj otec tyto věci znal dle názvu, tím méně aby byl věděl co znamenají. O loterii ale, tím jsem jista, měl ponětí pravé a úsudek zdravý. Nenech se nikým zaslepiti, Tomši, výhra z loterie jest bílá vrána.“

„A což pak lidé nikdy z loterie nezbohatli?“ zastával se loterie Tomeš.

„Vyhráli, ale takové peníze snadno nabyté neměli pro ně obyčejně žádného požitku. Co vyhráli, zase prosázeli nebo lehkovážně utratili. Mně jest nejspolehlivější loterií práce a příčinlivost. Těmi člověk vyhraje jistě. Neboť co si člověk vyzíská prací, a byť toho bylo dosti málo, to jej těší a prospěje mu více, než snadno nabyté tisíce!“

„Tam tedy biješ? No pak jsme spolu domluvili,“ nevrle odušil Tomeš. „Dřítí a trmáceti se o kus chleba, jako tvůj otec, sloužití těm velkým za podnož, do níž kopnou, kdy se jim zlíbí, což ty nazýváš rozkoší, já nebudu. Máš dlouhé vlasy a krátký rozum.“

Tereška chtěla ještě něco namítnouti, Tomeš jí ale nepřipustil k slovu. „Jsem spolu hotoví,“ zakřiknul jí a dělal

jako by ji neslyšel, nebo nechtěl slyšeti. Vyšel do komory a dlouho se nevracel. Pak zazněly jeho kroky v sítě a na dvore. Dvířka zavržla a Tomeš odcházel z chalupy. Tereška za ním vyhlédla okénkem. Co to? Měl na sobě dlouhý sváteční kabát, který mu matka její koupila k svatbě. Kam v něm asi jde? Tereška o tom přemýšlela, ale nedomyslela, jako by se byla myšlenky, jež se jí vtírala, zalekla, chtěla za mužem volati, ale hlas jí uváznuv v hrdle, zmizel jí s očí, jež zalil proud horkých slzí.

Kam Tomeš ve svátečním kabátě měl tak na spěch, vysvětlilo se Terešce ještě téhož dne, neboť přišel s večerem domů v kazajce, kabát nechal u žida.

Za kabát dostal Tomeš od žida dva losy, po nichž tak toužil, několik reskont a ostatní mu žid doplatil, aby měl znova do sázky. Z čísel, jež vsadil, ač je měl ze snů, vyšly dvě, ale každé na jiném lístku, tak že nebral ničeho. Tenkrát ho to ale pranic nemrzelo, neboť radost, že má kapitál v kapse, totiž v losech, jak jej byl žid o tom ubezpečil, převážila všechny zklamání naděje. Tomeš byl po celý ten čas veselý a mluvňý. Chtěl se znova i do práce pustiti. Než lidé netroufali si Tomšovi přizí svěřiti, bojce se, aby jí neprodal u Abrahámka.

Do chalupy po nebožtíkovi Puškvorci přiloudal se vyzábly, hledový a nikdy ještě tam nevidaný host — totiž bída. „Vyžeňte toho darmochleba a pobudu z chalupy, ať si jde zase do svých lesů!“ domlouvají lidé Terešce, když si jim stěžuje, že se jí bídně vede.

Hodná žena se proti takovým řečem brání a ohražuje. Nemůže, nesmí tak učiniti. Tomeš, ač jest na bludné cestě, jest přece jejím pravým manželem. Slibovala mu před Bohem, že s ním bude snášeti až do své smrti vše, buďto dobré, nebo zlé. Musí své přísaze dostáti. Bůh ji zkouší, vytrvá-li, neopustí ji. I pracuje a namáhá se s tím větším úsilím, aby na živobytí vydělala, a matka podporuje ji seč jest. —

Přiblížily se svátky vánoční, svátky rodinné a radostné. V chalupě Tomšově radosti není. Aby nemusel slyšeti nářky své ženy a tchyně a viděti jejich slzy, odešel k ponocnému a potloukali se spolu Bůh ví kde.

Ani jaro, jež nese do kraje nový život a budí nové naděje v srdci každého člověka, neusmálo se letos na chalupu Tomšovu tak příjemně, jako jiná léta. To pozorovala zvláště Tereška, kdykoliv uchopila trakař a

vyjela na záhůnky, aby nové požehnání Boží zabezpečila. Jak jí tam jindy bývalo veselo! Ptactvo příjemně pělo a ona serozpívala s ním. Nyní jest jí tam teskno. Ani práce, která jí jindy těšila, nejde jí tak hbitě od ruky. Často se zastaví a zamyslí, často si i zticha zapláče.

Na Tomše již nic nepůsobí, on jest ku všemu lhostejným máje myšlenky jen pro loterii. Jeden týden, bylo to ku konci března, byl zvláště vesel. Usmíval se kudy chodil, a ob čas vytáhl z kapsy jakési papíry, jež opět a opět prohlíží. Jsou to losy, jichž tah se blíží. A přiblížil se. Tomeš byl s ponocným v městečku, zdržel se u žida neobyčejně dlouho. Konečně se vyhrnuli oba z krámků. Byli oba veselí, rozkládali rukama a hulákali až se lidé zastavovali. Vedli se a jeden se opíral o druhého, neboť žádný z nich nemohl stát na nohou. Snad radostí, že vyhráli? Opilostí, neboť jim žid dal kořalky tolik co vypili, aby své trudné myšlenky, že ani jeden los nevyšel, utopili.

Že chtěl Tomeš najednou losem zbohatnouti a že na to u žida obětoval sváteční kabát, nezůstalo v městečku ani ve vesnici dlouho pod pukličkou. Vědí to už velcí malí. Nějaký vtipný ferina na to udělal dokonce píseň. Tomeš má křřž. Kdykoliv vyjde na náves, shlukne se kolem něho hejno nádejně vesnické mládeže, a ta skáče, huláká a propěvuje, co má hrdla:

„Tomeš s kopce lutrista,
chtěl vyhrátí dojista,
sto padesát dukátů,
žid ho svléknul z kabátu!“

Píseň musí slyšeti i Tomšova žena a tchyně, kdykoliv vyjdou na náves.

„Počkejte chámové, však já vám ukážu!“ hrozí Tomeš. Před ženou a tchýní pak dokonce řekl, že vyhrátí musí, kdyby na to měla padnouti chalupa. (Pokrač.)

DOPISY.

V Praze 18. února 1879.

(Šembera: Dějiny Středověké.)

S velkým potěšením obecně ohlašuje se nové dílo české „Dějepis Všeobecný“, jež zabájeno jest dějinami středověkými od Budějovického prof. Šembery, jichž vyšel sešit první str. 64. Líčí se v něm dynastie Leonova, Odoakar, Theodorich, Visigoti, Burgundové, založení velkoříše franské: král Chlodvig a jeho synové. Doba plná bouří a nepokojů. Mladí barbarští národové strojí se na rozvalinách říše západořímské založiti

nové državy, jich o to pokusy a vzájemné boje, až posléze vítězem vychází Chlodvig, zakladatel veleříše franské. Pohnutkou k bojům jest jednak hrabivost, jednak náboženství, odtud četné styky s dějinami církevními, z nichž budtež následující uvedeny. Úkolem říše východořímské bylo vedle systematického dovršení práva římského a zachování řecké literatury též — hájení křesťanstva proti návalu muhamedánskému. (str. 1.) Císař Lev I. (457—74) dal se patriarchou Cařihradským Anatoliem korunovati, v době té náleželo totiž p-ům *důležité právo*, císařům posvěcení udíleti aneb i odpírati. R. 476 vznikl v Cařihradě velmi zhoubný požár, jímž v nivec přišla drahocenná biblioteka se 120.000 svazků, jakož i veliké množství děl uměleckých: knidská Afrodite, samická Hera a j. str. 2. O Zenonově „Henotikon“ z r. 482 str. 3., kteréž bylo příčinou prvního rozkolu mezi oběma církvemi až do r. 518. O „Trishagion“ viz str. 5. 6. (za císa. Anastasia) (491—518). O sv. Severinovi († 482.) str. 7. Za Theodoricha (475—526) scházel se staroslavný senát římský máje hlavně kriminální jurisdikci v Římě a právo účastniti se voleb papežských (11.) Theodorich 500 v chrámě sv. Petra (12.) Boethius a Cassiodorus poslední rekové klassického ducha v Italii. Mezi Gothy a Římany byly hlavně tři protivy: plemenná, sociální a náboženská (13). Protiva nábož. byla úskalím, o něž roztržila se národní síla vystěhovalců germanských. Porovnání Theodoricha s Chlodvigem str. 15. Theodorich v příčině židů pronesl slova památná: religionem imperare non possumus, quia nemo cogitur, ut credat invitus. Roku 523 vydal císař Justin I. (518—27) edikt na Ariány str. 16. Papež Jan I. (523—26) k rozkazu Th. byl zatčen i zemřel ve vězení 526. Po smrti jeho kázal Theod. senátu, duchovenstvu a lidu římskému za papeže voliti Felixa (526—30). Odoakar († 493) byl 483 vydal edikt, že žádná volba papežská nesmí vykonati se bez potvrzení krále italského (tehdy zvolen Felix III. (II.) 483—92). Edikt tento směl p. Symmachus 498—514 za vlády Th. prohlásiti neplatným, ale nyní jal se Th. sám jednati ale dekretu onoho, a nástupci jeho králové gothští a po nich císařové byzantiňští, pokládali potvrzování papežů za panovnické své právo. R. 465 přestoupil suevský král Remismund i s národem svým působením gothským k vyznání ariánského (19). O fanatickém arianu Eurichovi, králi Visigothů (466—84) viz str. 20. Bylť spíše králem

své sekty, než králem svého národa. Jako vůbec všichni fanaticové a teroristé, tak pracoval i Eurich vlastně pro cizího, tak otravoval i on především budoucnost národa vlastního, stroje zároveň záhubu vlastním svým potomkům. Říše římská neztroskotána od zjevných nepřátel svých, nýbrž od těch, již byli se stali jejími přátely, spojenci a hajiteli (str. 23). Od r. 476. by de jure zástupcem imperia císař východní. K tomuto hleděli netoliko Římané, nýbrž i Germani jakožto k nejvyššímu legitimnímu pánu svému (str. 25.) O „Breviarium Alaricianum“ č. b. Aniani, též lex romana Visigothorum“ zvaném z r. 506. viz str. 26. Poměr Franků k Římanům za Childericha (458—81) líčen na str. 37. Zejména vystříhali se Frankové oné veliké a osudné chyby, jižto ostatní kmenové germanští tak často se dopouštěli, bezohlednosti proti katolíkům. Chlodvig (481—511) byl jednou ze znamenitých oněch osobností, jakovéž za dob rozhodných nezřídka se objevují, aby konaly věci dosahu světodějného a klestily dráhy nové rozvoji lidstva. Jím počíná se středověká doba v dějinách Gallie i Germanie. Z říše jeho vyšlo sjednocení kmenů germanských, a z Gallie vytvořil národ jeho poněkud celek politický (str. 38). Gallii sjednocenou a zároveň samostatnou lze založiti jedině národu barbarskému a spolu i katolickému (39). O pohanství Frankův (furor teutonicus, furia francese) str. 39. Když Chlodvig dobýval Paříže, hájili město stateční občané, podněcovaní a utvrzovaní v odporu sv. Genovefou, jižto pak vděčné potomstvo prohlásilo patronkou hlavního města francouzského (41). Chlodvig a křesťanství (Klotilda, bitva s Alemany u Zülpicha) str. 41. nn. Alemani č. Alamani dle Grimma udatní mužové; dle jiných z alamannida = communio, sr. all-meinde. Elsass č. Alisat, Alisaz = sídlo v zemi cizí (43.) Chlodvig r. 496 pokřtěn. Posvátná ampulla Remešská rozbita byla za revoluce francouzské od poslance Romméa. Biskup viennský Avitus byl jedním z nejdůmyslnějších politikův a theologův doby tehdejší a mužem v Burgundstě téže as úcty a váhy požívající jako sv. Remigius po Gallii severní (45). Krtem Remešským stali se Frankové dědici Římanů na západě (46). Biskupové bránili katolický lid gallo-romanský věrně a v pravdě otcovsky před útisky a svízely arianův. (46). Visigoti protivili se pro arianské smýšlení své katolíkům daleko více nežli dobřáci celkem a a snášeliví Burgundové a také nedychtili snad domorodci nikde po osvobození ode

jha arianského tak velice jako v říši visigotské (str. 47. n.). Myšlénka, že hosudárství římské trvati má věčně, a že barbarské říše v něm založené nejsou leč nutné zlo, ježto časem musí se odstraniti, byla zajisté osou politiky cařihradské již před Justinianem (527—65). Že Frankové znikli osudu Vandalův (533 Belisar) a Ostrogothův (553 Narses), děkovali okolnosti té, že stali se katolíky (51.) Chlodvig vedl si v životě hůře než pohan. Stal se vyznavačem Kristovým hlavně jen pro forma i nevázal se celkem mravoukou ni pohanickou ni katolickou (53). Jednota říše Franské za synů Chlodvigových měla mocnou a velikou oporu v církvi. K synodám scházeli se biskupové z veškeré říše a dekrety jejich platily pak ve všech zemích k říši franské náležejících (54). O sv. Clodoaldovi (Saint-Cloud u Paříže) viz str. 57 a o sv. Radegondě z královské rodiny durynské str. 59 a 60. Mravy křesťanských králů franských byly horší než mravy pohanických druhdy jich předkův. Než nedivme se tomu. Sveřepý barbarismus, snoubě se s civilisací zvrhlou a zpukřelou, nikterak nemohl vydávati plodů jinakých (59). Sv. Radegondě nemohla ani Brunhilda, tato Messalina doby tehdejší, odepřiti úcty své. V klášteře Poitierském rozbilu Musy svůj stánek, kdežto všude vůkol panovalo barbarství. Zde složil Venantius Fortunatus své hymny „Pange lingua“ a „Vexilla regis prodeunt“ (60). Totila, poslední král Ostrogothský a jeden z největších a nejslavnějších brdin, jež zná historie (63).

Dílo Šemberovo založeno jest na širokém základě, psáno slohem ušlechtilým, jenž každého vzdělance mile dojde a umírněností vždy zdůvodněnou. Nejzajímavější v tomto sešitu jsou činové Theodorichovi a Chlodvigovi.

J. M.

Od Svatého Kopečku Moravského, 20. února. (Vyobrazení Drahých kamenův z Koruny Svatováclavské.)

Nelze ani s dostatek vyjádřiti, jakou měrou jste se odběratelům Blahověstovými zavděčili přidáním k letošnímu ročníku obrázkem sv. Jana Nepomuckého. Ač je nám vyobrazení onó z dovedné ruky mistra Helliachovy již známo z lonského podílu Dědictví Svatojanského, předce jsme se obrázku tomu na novo potěšili. Můžeme si jej snáze dáti za rámeček a takto sv. dědice stáleji míti na očích i na paměti. Od téhož slovutného mistra pochází také obraz sv. patrona našeho na diplomech z Dědictví Svatojanského, vedle něhož ve krásných skupinách spatříti i jiné ss. dědice naše: Sv. Cyrilla a Me-

thodia, sv. Ludmilu a Václava, sv. Vojtěcha a Prokopa, sv. Štěpána a sv. Hedviku. Dědictví Svatojanské je u nás velmi rozšířeno a není takorika ani domu, ve kterém by nebylo onoho diplomu. Tak n. př. v Holici poblíž Olomouce čítalo již od r. 1848. až do roku 1874. 54 úřadů, od toho roku však přibýlo docela nových 63. Leč i ostatní naše Dědictví jsou tam hojně zastoupena. Cyrillo-Methodějské čítalo do r. 1874. 28 úřadů, zatím přibýlo nových 13. Dědictví Maličkých získalo tímže časem 66, Dědictví sv. Ludmily č. Zlatá kniha 54 účastníkův. Dědictví Cyrillo-Methodějské vydalo mimo svůj obraz diplomový i tři samostatných větších obrazův z téže nevyrovnané ruky vlasteneckého a bohomyslného mistra Hellichovy: Ss. Cyrilla a Methoda, sv. Ludmily a sv. Václava, sv. Vojtěcha a sv. Štěpána. Tímto způsobem přispělo nemalou měrou k rozšíření patřičné úcty k oněm sv. dědicům našim a k ozdobě křesťanských příbytkův našich. Obzvláštní ale sobě zásluhu uřídilo Dědictví Svatojanské r. 1871. vydáním životů všech Světcův z národa našeho pod názvem „*Drahé kameny z koruny Svatováclavské*.“ Tím vyplnilo mezéru dávnou, splatilo dluh dráhný světcům našim a zavděčilo se národu veškerému. V téže utěšené knize umístěno jest také 16 vyobrazení. Ó kéžbychom měli veškeru illustrovánu, kéžbychom měli obrázky všech těch překrásných *Drahokamův z koruny Svatováclavské!* Polané jsou v tomto ohledu šťastnější nás. V loni muč bylo dáno býti na pouti ve staroslavném Krakově. I podivil jsem se nemálo, když ve katolickém kněhupectví mně podáváno takové množství obrázkův světcův z národa polského, že jsem si netroufal ani zaplatiti je, ačkoliv ceny nebyly přílišny (asi po 2 kr.). Na každém obrázku světcův, blahoslavencův i domněle svatých byl stručný životopis a modlitba. Ó kéž se ujme někdo myšlenky této a podá národu našemu *vyobrazení všech Drahokamův z koruny Svatováclavské* v cenách přístupných lidu veškerému! Tím se přispěje k účtě ss. dědicův našich způsobem nejplatnějším. Kéž dá také Pán na přímluvu sv. Jana Nep. oslaviti letošní jubileum jeho způsobem zaslouženým! F. H.

KRONIKA.

Z Prahy. Kázání postní v jazyku českém bude v době svatopostní odpoledne každou středu o 4. hodině: u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána. V pátek o 4. hod. u sv. Ducha, u sv. Vojtěcha v Jirchá-

řích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici a na Vyšehradě; v 5 h. u sv. Kajetána. V neděli o půl 3. hod. u sv. Salvátora v semináři, o 3. h. na Strahově a na Smíchově, o půl 4. u sv. Ignacia, na Karlově a u nejsv. Trojice v Podskalí; o 4. h. u Matky Boží před Týnem, u sv. Mikuláše na Malé straně a u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 28. února u sv. Kajetána, od 1—5. března u sv. Vojtěcha.

Z Německa. Mor. (Dokonč.) V dubnu r. 1771 zemřelo 778 lidí; za pěkného počasí májového a červnového byla sice úmrtnost menší, však již v červenci vystoupila na 1768, v srpnu na 7268, a v září konečně (kdy 600—1000 lidí denně umíralo) dosáhla úžasné výše *21.401*. Toto zuření moru jakož i lakota policie, která onemocnělým na vůli nechala, buď do nemocnic, v náruč téměř jisté smrti jíti aneb se vykoupiti, způsobily zbouření, jež hlavně proti lékařům a duchovenstvu směřovalo. Metropolitá Ambrož Kamenski, který řádění rozlícené chátrny na odpor se stavěl, byl zabit; jenerál Jeropkin však utiřil prachem a olovem vztek buřičů. Aby těmto hrůzám přítrž učinila, poslala císařka Kateřina do Moskvy známého hraběte Orlova, kterého štábní lékař Petrohradského senátu Dr. Tode, provázel. Tomuto lékaři bylo brzo po jeho příchodu svěřeno řízení záležitosti moru se týkajících, jež s velikou horlivostí na sebe vzal. Již v říjnu zmenšil se počet morem usmrčených na 17.561, v listopadu na 5258, a v prosinci již na 805, 9. lednem, kdy tlakoměr neobyčejně vysoko vystoupil, vymizela nákaza úplně. Když se celé město čistilo, našlo se 1000 ukrývaných mrtvol. Všeck morem v Moskvě zemřelých bylo 52.000, kdežto jindy umíralo průměrně ročně 7000. Ze stavu vyšších málo jich zemřelo, taktéž lékařů, zemřelo však 16 lazebníků, 4 ranhojičové a 150 kněží. Neméně než Moskva bylo morem napadeno i její okolí, s kterým se spojení za příčinou dovozu potřebných potravin přerušiti nemohlo. I do Petrohradu byl zárodek moru zanesen, však v brzkou prostředky, Drem Orraeem nařízenými, zničen. Od onoho času nedotekl se již mor Ruska více. — Tolik v krátkosti z dějepisu moru; z toho můžeme souditi: 1. Mor se rozšiřuje toliko přímým nakažením, a sice velmi rychle. 2. Mor jest nemoc rychle usmrcující, buď okamžitě neb v hodině, buď ve 3 neb 6 dnech. 3. Onemocnělý vždy umírá; uzdravení jest velmi řídkou výjimkou. 4. Mor nemá žádných rázných jevů vyznačujících znaků; boule

se sice objevují, při některých ranách morových jako známka význačná, však při jiných se nespátřují. 5. Všeliká onemocnění bez výjimky přecházejí na nakažených místech v skutečný mor. 6. Toliko rozličné druhy skvrnitých horeček činily zde neb onde výjimku, ježto se v některých krajinách vedle moru zmáhaly; byly však obyečné předchůdci moru, v který, když se skutečně objevil, přecházely až zcela vymizely. 7. Morová rána má vždy počátek na východě. 8. Objevuje se jen po válkách, neúrodě a hladu. 9. Zuří v některých zemích po 3 ano až po pět let. 10. Úplné uzavření nakažených míst zabraňuje rozšiřování se moru. 11. Tuhé mrazy v zimě a pěkné letní počasí jej omezují aneb vůbec jeho zánik způsobují. 12. Zaniklý mor může i po 6 měsících opět vzejíti k. p. vykopáním hrobů morem zemřelých, nošením jich oděvu, bydlením v jich obydlených atd.

Domohše se těchto výsledků, postavili jsme se na pevné stanovisko, s něhož nyní panující nákazu poučlivě pozorovati můžeme. Jest ovšem litovati, že zprávy o ní velmi sporé jsou; vládní zprávy ji ani „nákazou“ nejmenují. Pokusme se jí pravé jméno dáti. Snese-li všechny zprávy rozličných časopisů a porovnáme-li je, shledáváme toto: Válka byla ukončena; z bojiště asijského zpět do Ruska táhlo několik kozáckých pluků, kde namáháním, hladem, zimou a horečkou mnoho voje ruské trpěly.

Dne 9. listopadu vrátil se též jistý mladý kozák téhož pluku do svého domova Stanice Watjanky (v Jenotajevském kraji astrachanské gubernie), a daroval téhož dne své nevěstě turecký šál, který s sebou byl přinesl. Děvče vzalo jej na sebe, točilo se s ním samolibě před zrcadlem, ženich, příbuzní a známí smějíce se a žertující dívali se na ně — v tom však skleslo před zrcadlem omdlévaje a v krátkce napadeno silným bolením hlavy, zimnicí a ubýváním sil, vypustilo v náručí užaslých přátel duši; ale v téže hodině onemocněli i tito a odebrali se do svých domů, kde i své rodiny nakazivše všickni umřeli a sice za týžže předchozích příznaků. Obyvatelstva Stanického zmocnil se hrozný strach. Mnozí utekli, 4 do blízkého Prišibu a ti zemřeli, ostatní na stepi ku Kal-mukům. Od 9. listopadu až do 20. prosince onemocnělo v Stanici 195 osob, z nichž 143 zemřelo a 18 se uzdravilo. Než nákaza ta neobmezila se toliko na ono město, nýbrž rozšířila se až k Zarizynu; každý jí napadený byl synem smrti. Tak jako počasí v oněch krajinách měnivé jest, tak byl mě-

niv i počet onemocnění; nastal-li mráz, byl počet ten menší, jihlo-li, byl větší. Příznaky nemoci jsou: bolení hlavy, zmalátnělost, tmavomodré nádory pod paždím a na ramenou, náhlé pozbytí smyslu; smrt nastupuje buď za $\frac{1}{4}$ hodiny, neb za hodinu, neb ve 3 dnech, dotknutí se šatu nemocného dostačí k nakažení.

To jest mor! řekneš s hrůzou čtenáři; ano, nákaza ta jest pravý východní mor! tak i my pohříchu odpovídáme. Též vláda uznala nebezpečí této „nákazy“. K rozkazu ministra vnitra, který rázné věci té se chopil, byla morem nakažená místa uzavřena, karantény postaveny, úředníci, lékaři, lazebníci a milosrdné sestry tam posláni a ustavičné písemné spojení s nimi udržováno.

Těmto opatřením jakož i především tužší zimě, která mezi tím nastala, sluší přičísti, že mor již téměř vymizel. Nastane-li však velká a dlouho trvajcí obleva, pak — což upříti nelze — způsobí snadno tato ještě nevelmi rozšířená morová nákaza velikou a hroznou nehodu, která celé země postihnouti může, pak zbude toliko jedna cesta k vysvobození, totiž „naprosté osamocení morem nakažených gubernií vojskem.“ K čemuž dodáváme prosbu: Od moru, hladu a války vysvobod nás ó Pane!

Z Říma. († Antonucci). Sv. sbor utrpěl opět citelnou ztrátu smrtí kardinála Ant. Benedetta Antonucciho, biskupa Ankonského, jehož krátký životopis zde podáváme. — Narodil se 17. září 1798. Povýšen byv v Římě na důstojnost doktora bohosloví a církevního práva, byl nedlouho potom jmenován papežským komořím. Nato byl po dlouhý čas apoštolským nunciem a místopředsedou katolických misíí v Holandsku až dne 14. prosince 1840 papežem Řehořem XVI. na biskupský stolec v Montefoltri povýšen byl, z kterého však 22. července 1842 do Ferentina byl přesazen. Oběma diecésím byl pečlivým pastýřem, který, po příkladu sv. Pavla, poctivě se stará, aby všem všecko byl. Byv 25. července jmenován biskupem v Tharsu in part. infid., odebral se co vyslanec ku královskému dvoru do Turina, kdež po Gizzim, který se kardinálem byl stal, nastoupil. Tam dobyl sobě přízně Karla Alberta v té míře, že byl od něho velkokřížem řádu sv. Mauricia a sv. Lazara vyznamenán. Že i apoštolská stolice zásluhy jeho ocenila, dostatečně z toho vysvítá, že ho dne 5. září 1851 arcibiskupem ankonským a biskupem v Umané a r. 1858 kardinálem jmenovala. Antonucci byl téměř všem kongregacím kardinálů přidělen, a vykonával

svědomitě všechny povinnosti sobě svěřené. Byl vzorem evangelické lásky, k níž se pastýřská ostražitost družila, a proto jeho smrti v obou biskupstvích velmi želeno.

Paběrky.

3. Podivuhodné obrácení.

„Duch vane, odkud ráčí.“ (Dle Jan. 3, 8.) Pravdu toho slova mohou dokázati nejzřejměji kněží missionáři, mezi nevěřícími a bludaři blahověstíci. Jediné mnohdy slovo, jediný úkaz, jediná, jak se říkává, náhoda působí na jednotlivce i celé rodiny a společnosti tak mocně, že se i nejurputnější zatvrzelci obrátí k svatě víře nebo na pokání se dají. Jedno takové podivuhodné obrácení se celé rodiny vypravuje časopis „Hlas pravdy“ vycházející v městě Detroit v sev. Americe.

Velebný otec Ludvík Chambodut (Šambody), generální vikář v Galvestonu, Texas, *) vedl, jsa ještě mladým knězem, správu duchovní v okrese, jenž měl v objemu na 100 mil. *) Jednou byl volán zaopatřit nemocného do místa asi 80 mil vzdáleného. Zjednav si silného mezka, dal se na cestu. První den urazil asi 60 mil a přenocoval pak se svým zvířetem pod širým nebem, nevida vůkol daleko-široko nižádného lidského příbytku. Druhého jitra šlo to dále, cestou se nemůže říci, nebo té naprosto nebylo, nýbrž jen směrem, jak strany světa ukazovaly. Jeda asi 10 mil, octnul se horlivý kněz u řeky rozvodněné náramnými lijáky. Ač bylo nebezpečí veliké, odvážil se ten velebný otec do proudící řeky. Šťastně jej statné jeho zvíře přepravilo na druhý břeh. Ale ten byl příkrý a k tomu i deštěm promoklý, tak že se na úbočí půda pod nohama zvířete jeho smekla a ono i s jezdcem do hudičího proudu rozvlněné řeky spadlo. Ale i tu se velebný otec Chambodut s Boží pomocí dostal na břeh a šťastně i s mezem svým vyvázl. Bylo v měsíci lednu, kdež voda i s hor přicházející i v onom horkém pásmě bývá ledová. Celý promoklý a na všech údech zimou se třesa klusal horlivý missionář dále. Jeda asi 6 mil, přišel na jeden barák a umínil si, že tu zůstane pohostinu, až by si své šaty usušil. Klepajíc

címu na dvéře brzo otevřela vřelá stařena, domácí paní toho baráku. Vidouc pocestného celého promoklého a zimou se třesoucího, pozvala ho do svého příbytku, a se možnou přívětivostí pravila, aby usedl u kamen a se ohřál. Zatím shledala potřebný oděv svého muže; a položivši ho v přístěnku, vyběhla hosta svého, aby se převlékl, a tak potom aby se lépe jeho mokré oděv usušiti mohl. Co unavený kněz toto nabídnutí vděčně přijav nějaký čas v přístěnku s převléčením strávil, připravila mu dobrá ta hospodyně číši chutné kávy, kterouž se ohřál a zotavil. Tu teprva počal vypravovati svou nehodu a hostitelka jeho s napnutou pozorností a značnou útrpností poslouchala, co se mu bylo přihodilo. Bylo poledne. Tu přišel její muž s dorostlými již syny s pole od práce k obědu. Vida tu cizince, vítal jej přívětivě, a vykonávše hlasitě otec, syni i manželka modlitbu před jídlem hodně dlouhou, zasedli všichni k prostému avšak dostatečnému obědu. Pojedše a vykonávše opět svou modlitbu, odebrali se otec i synové do práce na pole. Velebný otec Chambodut velmi se v duchu potěšil, že se octnul u rodiny tak zbožné, a rád se pozdržel ještě nějaký čas, až by mu šaty úplně uschly. Mezitím jme se ho domácí paní, majíc pokdy, tázati, zdali také k nějakému náboženskému vyznání náleží? — „Ovšem,“ řekl missionář. — „A k jakému?“ táže se žena dále; „snad jste presbyterán?“ — „Nikoliv, paní.“ — „Či methodist?“ — „Nejsem.“ — „Či episkopal?“ — „Tím také nejsem.“ — „Tedy jste snad mormonem.“ — „Nikoliv.“ — „Jakého pak vyznání jste?“ tázala se hostitelka s napnutou zvědavostí. — „Já jsem katolík, milá paní, a sice jsem i katolickým knězem.“ Na ta slova stála ta dobrá stařenka celá udivená, a pak ruce sepnouc, řekla jako žalostně: „Jak jest to možná? Vy tak sličný, zdvořilý a vzdělaný panáček abyste byl katolíkem? Mám s vámi upřímnou útrpnost a budu se za vaše obrácení horlivě k Bohu modliti.“ — „Tak nesmíte činiti, milá paní,“ odvětil kněz; „nýbrž modlete se jenom pilně, aby se ve všem stala vůle Boží.“ — „To jest to pravé,“ řekla stařenka; „učiním tak, jak pravíte.“ — „I já se tak modliti budu,“ řekl vel. otec Chambodut, „i doufám, že nás Bůh neoslyší.“ — Brzo na to byl oděv jeho suchý, a on převlékl se, cestoval dále, děkuje domácí paní za pohostění, ona pak jej snažně prosila, aby je opět, až bude tudy jeho cesta, navštívil.

Doraziv šťastně na cíl své cesty a za-

*) Vysl. „Texas“ země na mechiánském zálivu, u ní k státům S. A. náležející, asi 11.000 □ mil (12 krát tak velká jako Čechy), hl. město Galveston.

*) Rozuměj tu vůbec anglické míle, jichž 5 se rovná naší jedné.

opatřiv nemocného, navrátil se vel. otec Chambodut jinou krajinou do svého domova, aniž by byl u té dobře spořádané rodiny zavítal. Až po půl třetím roce, tehdež v měsíci červnu, přišel opět do téže krajiny a umínil si své staré dobrodince navštívit. Nemoha však najíti známý mu barák, zaklepal na dvěře pěkně vystavěného domu uprostřed prostranného dvora. Ale jak se podívil šlechetný kněz, když jej otevřevši vítala táž stařenka, která ho byla po té nelibé lázni před půl třetím rokem pohostinu přijala. Plna radosti zvala ho dále do krásného příbytku, výmluvně vyprávějíc, jak jim Bůh ráčil požehnati a jim i darů duchovních i světských uštědřiti. O polednách přišel opět otec s pole, vítaje laskavě šlechetného kněze, co dobrého přítele. Nežli zasedli k stolu, žádali i muž i žena, aby kněz sám modlitbu konal. Vel. otec Chambodut považuje to jenom za zdvořilostku, zdráhal se nejprve a poslechl teprve na opětnou a důtklivou prosbu. Když po jídle synové opět do práce jíti chtěli, zdržel je otec, řka, že to stojí za to, aby půl dne práce obětovali na to, dokázati hostu tak ctihodnému, jak nejen jejich „dvorec“ se zlepšil, nýbrž i jaký pokrok oni sami všickni za těch 30 měsíců byli učinili. Syni zůstali doma; matka pak vyňala z jedné skříně skrovnou knížku a podávajíc ji knězi žádala, aby její staré študenty — syny totiž — zkoušel, zdali dobře vycvičeni jsou. Kněz vezma podanou knížku do rukou, nemálo se podívil, poznáv „katolický katechismus.“ Podiv jeho pak se proměnil v úžas, když nejenom synové té zbožné rodiny, nýbrž i rodičové na všechny jim dané otázky hbitě a správně odpovídali. Ale jaké bylo jeho podivení, když jej domácí paní prosila, aby zůstana u nich druhý den v jich velké síni mši svatou sloužil, doložila: „My jsme všickni připraveni a hotovi, dáti se pokřtíti,* a katolické vyznání učiniti.“

Což se i druhý den se vsí slušností a zbožně stalo.

Když pak vel. otec Chambodut svatý obřad vykonal, otázal se domácí paní, jak se to stalo, že k tomu poznání přišli, že jediné církve katolická pravá jest? — „Nic jiného to nebylo,“ řekla stařenka, „nežli Vaše slova, kterými jste mne při své prvé

návštěvě napomenul, abych se nemodlila za Vaše obrácení, nýbrž za to, aby se ve všem stala vůle Boží. To mi znělo pořáde v uších i v srdci, tak že jsem při jiných modlitbách žádné útechy, žádného pokoje neměla. Ve své nesnázi svěřila jsem se jedné na blízku bydlící katolické přítelkyni, na smrt nemocné, prosíc ji o radu. Ta mi řekla, že snad jest Boží vůle přivesti nás v láno katolické církve. I půjčila mi některé knihy, obsahující články katolické víry. I čítali jsme je doma, můj muž a synové, a poznávše z toho, že církve katolická jest jediná pravá, od Krista Pána založená a k spasení nevyhnutelně potřebná, očekávali jsme Vás, velebný otče, s toužebností, abychom ve Vaše ruce vyznání té pravé víry složili a mezi její věrné dítky přijati býti mohli.“

Tak řekla stařenka ve jmenu svého manžela i svých synů, kteří se za šťastny pokládali, že nyní v pravý ovčinec Páně náležejí. Velebný pak otec Chambodut díky vzdával Bohu, „jenž osvěcuje ty, kteří sedí ve tmách a v stínu smrti.“ Kéž by všickni, jimž své světlo s hůry posílá, je i uznávali a za ním ochotně šli; zajisté by pak kroky jejich nastoupily cestu pokoje a oni došli by pak blaha věčného. —a.

Literární oznamovatel.

— „*Poselkyně starých příběhův českých.*“ Díl *druhý*. (Od roku 1526—1715.) Sepsal Jan Bečkovský, kněz řádu křižovníků s červenou hvězdou. K vydání upravil Dr. Antonín Rezek, docent rakouského dějepisu na universitě Pražské. Skazek I. (L. 1526—1607.) Nakladem Dědictví sv. Prokopa v Praze. Číslo XVIII. Za rok 1878. Písmem knihtiskárny B. Stýblovy. Str. 444 a V předmluvy. Cena 2 zl. 50 kr. „Poselkyně“ díl I. vyšel tiskem r. 1700, díl II. zachoval se rukopisem v knihovně ř. křižovníckého v Praze ve foliantu téměř 2000 str. čítajícím. Prvá jeho třetina podává se tuto v sličném svazku za podíl údů Dědictví Svato-Prokopského, druhá vyjde t. roku, k poslední bude pak připojen životopis spisovatelův a kritické ocenění díla jeho. Obsáhly „registřík“ zvyšuje cenu svrchu dotčeného svazku I. Zároveň vydává se údům Dědictví Sv.-Prokopského v expedici (v kněhkupectví B. Stýbla)

— „*Jenerální rejstřík věcný Časopisu katolického duchovenstva* od roku 1828—1878.“ Nakladem Dědictví sv. Prokopa. Příloha k čís. XVIII. (za r. 1878). Tiskem k. arcib. knihtiskárny za Rohlička a Sieverse. V Praze 1878.

*) Obrácence z některých sekt potřeba podměnečně křtiti, poněvadž není jisto, zdali platně pokřtěni jsou; mnohé sekty totiž nevěří ani v nejsv. Trojici.

Str. 152. Cena 50 kr. V jubilejním rejstříku tomto, který se i čtenářům „Časopisu Duch.“ dává, položeny jsou nejprv listy pastýřský, pak spolupracovníci čili spisovatelé v abecedním postupu (str. 1—53), načež následuje rejstřík dle látky vědecké uspořádaný, v němž obsaženy jsou též články anonymní a literatura v abecedním pořádku sestavená (str. 53—151). Na poslední (152.) str. jsou jména 11 předplatitelů z r. 1828 dosud žijících.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Redaktor: Dr. Klement Borový, c. kr. řádný prof. církv. práva a fundam. theologie na universitě Pražské, rada církv. soudu Pražského, č. kons. rada v arcidiecési Pražské a diecési Bosenské i Srjemské. Ročník XX. (1879). Svazek 1. Obsah: O spasné vůli Božské (pod. Dr. Jos. Pospíšil, prof. theol. v Brně). Císař František Josef I. (dějiny církve katol. v Rakousku od r. 1848, sepsal Dr. Frant. Kryštofek, prof. církv. dějepisu v Hradci Králové). Zápisky ze správy duchovní (od Tom. Šmýda, kuráta ve Skřípově). Katolíci v Bosně (pod. Jos. Kúrka, admin. v Č. Brodě). Kronika: 150letá památka svatořečení sv. Jana Nepom. Druhá Encyklika sv. Otce Lva XIII. Řády sv. Františka a řád společenský. Zprávy o schůzích výboru Dědictví sv. Prokopa a seznam vkladů. V Literárním oznamovateli posouzen Blahověst z r. 1878, Posvátná kazatelna a Poselkyně starých příběhů českých. Svazek 2. vyjde dne 29. března.

— K Dědictví sv. Prokopa v Praze přistoupili min. roku pp.: Jos. Kavalec, Karel Pospíšil, Jakub Dominyk, Jak. Bour, rolníci z Moravy; František Bystřický, katech. v Telči, Frant. Frolík, koop. u sv. Kiliana, Jan Bečka, bohosl. v Litoměřicích, Jan Soukup, bohosl. v Budějovicích, Bernard Pátek, koop. v Zábrdovicích, Jos. Skorosal, Ant. Turzová, Jan Bour, rolníci a Karel Jedlička, učitel na Mor.

— Redakcí a nákladem dp. Ferd. J. Lehnera a tiskem Mikuláše a Knappa v Karlíně vychází VI. ročník odborných listů: „*Cecilie*“, časopis pro katol. hudbu posvátnou (vždy 15. každ. měsíce). „*Method*“, časopis věnovaný umění křesťanskému, zároveň orgán „Akad. křesť. v Praze“ (vždy 30. každ. měsíce). Předplácí se po 2 zl. ročně. Obsah čísla 1. „*Cecilie*“: Obecná jednota Cyrillská. Táž jednota diecéšní v Budějovicích. Dějiny posvátného zpěvu v zemích českých. Dr. A. W. Ambros o reformě hudby kostelní. Pěstování zpěvu církv. v diecési Brněnské. Stručný návod k vyučování sborovému zpěvu. Literatura. Hudební příloha č. 1. — „*Method*“ v čís. 1. obsahuje: O strážích starožitných památek našich. Sloh přechodní (s vyobrazeními). Přehled církevně-umělecké činnosti v Praze r. 1878. Z Akademie křesť. zprávy z odborů. Jan Karel Rojek.

— „*Ratolistky.*“ Mládeži věnuje Alois Potěhník, (farář v Pobořelích na Moravě). V komisi Ed. Hölzla v Olomouci. Str. 86. Cena 36 kr. Obsahuje 46 větších i menších básní.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Alois *Pasovský*, farář v Radošovicích, dne 16. února (nar. v Praze 28. listop. 1840, vysv. 2. srpna 1863.)

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Razák*, arcib. notář, farář u sv. Vojtěcha, za hlav. faráře u sv. Mikuláše na Malé straně v Praze;
P. Frant. *Pohl*, ř. sv. Dominika, koop. za administr. fary u sv. Jiljí v Praze;
P. Theofil *Hrozek*, téhož ř., za kooper. tamtéž.

Upřázdňené místo:

Porešov (Purschau), fara patron. p. Alfreda kníž. Windischgraetze, od 14. února.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Sizel*, kooper. v Borovanech, dne 7. února (nar. v Č. Budějovicích 1. pros. 1850, vysv. 16. července 1874);
p. Martin *Reisner*, kaplan v Pacově, dne 21. února (nar. v Jarošově 2. listop. 1844, vysv. 11. července 1869).

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoven jest:

- p. Josef *Hübner*, katecheta, za adm. na Smržovce;
p. Alois *Ulm*, far. v Těchlovicích, se odebral na stálý odpočinek.

Upřázdňené místo:

Smržovka, fara patr. hrab. Desfours-Walderode, do 13. března.

V biskupství K.álové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- P. Bonaventura Fr. *Hrachovec*, ř. kapuc. v Opočně, dne 30. ledna (nar. v Star. Jičíně n. Mor. 12. února 1807, vysv. 5. srpna 1838).

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Pekárek*, farář v Hrochově Týnci, obdržel expositorium canonické.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Dobrkovský*, kaplan za administratora v Chlumci;
p. Ant. *John*, farář Křešinský, zároveň za administr. fary Košetické.

Upřázdňené místo:

Chlumec, děkanství, patronatu p. hraběte Oktav. Kinského, do 19. března.

K poštovním výtiskům t. čísla přiložilo kněhkupectví B. Stýbla sešitek: „*Jahresbericht der Herder'schen Verlagshandlung 1878.*“

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla

na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25).

Milostivé léto.

I. Pastýřský list.

Blakupové církevní provincie České

*vzkazují všem věřícím svých diecézí pozdravení
a požehnání ve jménu Páně.*

„Bratři, modlete se za nás!“ Tak psal ondy veliký apoštol národů sv. Pavel křesťanské obci Thessalonické. (I. Thes. 5, 25.) Prosil věřících za modlitbu uvažuje, jak těžká jest úloha, kterou Kristus Pán na slabá ramena jeho složil, jak četná jsou protivenství a muka, jež jej v plnění apoštolského úřadu jeho očekávají.

„Bratři, modlete se za nás!“ Tak volá dnes i sv. Otec náš Lev XIII., když byl právě před rokem nejvyšší pastýřský úřad v Církvi sv. převzal, a s úřadem tímto břemeno a práci, starost a zodpovědnost, již na se vzíti i anděl by se strchoval.

Prosí všech věřících za zbožnou modlitbu, aby vyžádali Mu *nebeského světla a nepřemožitelné síly*, již má k důstojnému a požehnanému zastávání Svého přetěžkého úřadu zapotřebí. Aby však tato modlitba tím spíše u trůnu Boha nejsvětějšího vyslyšení došla, vybízí sv. Otec věřících, aby s čistým a neposkvrněným srdcem k onomu nebeskému trůnu se blížili, a otvírá jim k tomu účelu *poklad milosti*, kterýž Kristus Pán ve své Církvi uložil a hlavně péči svého viditelného náměstka, na zemi svěril. Ohlašuje Vám totiž sv. Otec dle příkladu všech Svých předchůdců při prvním výročním dnu Svého zvolení *plnomocné odpustky*, rovné těm, jež jindy v tak zvaném milostivém létě se udělují.

Než slyšte vybidnutí sv. Otce samo (v Římě dne 15. února 1879), jež Vám, pokud Vás se týče, po jeho přání a rozkazu tuto sděluje:

LEV PP. XIII.

všem věrným Kristovým pozdravení a požehnání apoštolské.

Nejvyšší pastýřové, předchůdcové Naši, dle starobylého obyčeje Římské Církve, hned na počátku apoštolského úřadu svého, otvírali poklady darův nebeských všem věřícím s otcovskou láskou a v Církvi ohlašovali modlitby společné, aby propůjčující jim příležitost duchovního a spasitelného zisku, povzbudili je tudíž, by modlitbami a skutky kajícími a potěšováním bídných zjednávali sobě pomoc věčného Pastýře. Bývalo pak to s jedné strany jako prvním darem, jež nejvyšší představení Církve při početí apoštolské služby udělovali svým synům v Kristu, a jako svatým rukojemstvím té lásky, s kterou objímali rodinu Kristovu; s druhé strany ale bývalo to slavnou povinností křesťanské zbožnosti a ctnosti, kterou věřící se svými pastýři, připojení k viditelné hlavě Církve vykonávali před Bohem, aby Otec smilování netoliko na stádece, ať tu slov sv. Lva užijeme, nýbrž i na Pastýře oveček svých hleděl milostivě, pomáhal jemu a ráčil jej chrániti a pásti.

Touto úvahou vedeni, ježto již přiblížuje se den výroční Našeho zvolení, následující příkladu předchůdcův Našich, ustanovili jsme u sebe, veškerému světu katolickému ohlásiti odpustky na způsob obecného jubilea. Nejprve zajisté dobře víme, jak při těžké službě, kterou podnikáme, mdlobě Naši potřebnou jest hojnost Bož-

ských milostí; známe z dlouhé zkušenosti, jak žalostna je způsobu časův, do kterých jsme připadli, kterými a jakými návaly stížena jest Církev za nynějšího věku; avšak z toho, jak věci veřejné vždy více v horší stav se valí, jakož i ze žalostných úkladův lidí bezbožných, nýbrž i z pohrůzek nebeské pokuty, ježto na některé již přísně dolehá, obáváme se, že přijdou pohromy denně ohromnější.

Již ale, poněvadž obzvláštní dobrodiní jubilea k tomu čelí, aby se poskvrny duše zahladily, skutky kajiconosti a lásky se vykonávaly, modlitby se rozhojnily, a jelikož oběti spravedlnosti a modlitby předkládané jednomyslnou horlivostí veškeré Církve, Bohu tak velice milé jsou a plodné, že zdají se násilí činiti Boží dobrotivosti, náleží nám silně doufat, že Otec nebeský pohledne milostivě na pokoru lidu svého a obrátě věci v lepší způsobu, poskytně nám žádoucího světla i potěchy svého slitování. Neboť, jak týž sv. Lev říkával, jestliže propuštěným nám z milosti Boží napravením mravův přemožení bývají nepřátelé duchovní, podlehe tudíž také síla tělesných našich nepřátel a oslábnou polepšením naším, ježto jim moc nad námi nezjednaly jich zásluhy, ale hříchy naše. A protož všechny syny katolické Církve vůbec a každého zvláště snažně napomínáme v Pánu, aby s Našimi spojili své modlitby, prosby a úkony křesťanské kázně a dobročinnosti, aby, ježto se jim podává milost nynějšího jubilea, času tohoto nebeského smilování s pomocí Boží co nejsnažněji užili ku spasení duší svých a ku prospěchu Církve.

I tak vedle milosrdenství Boha všemohoucího a na pomoc svatých apoštolův Petra a Pavla spolehajíce, dle moci vázati a rozvazovati, kterouž nám, ač jinak nehodným, udělil Pán věřícím Kristovým obojího pohlaví všem vůbec a každému jednotlivému zvláště, ať již jsou živi v Našem velebném městě aneb přijdou do něho, kteří od prvé neděle postní, totiž ode dne 2. března až do dne prvního června, jenž bude nedělí svatodušní, chrámy sv. Jana z Lateranu, sv. apoštolův a sv. Marie větší dvakrátě navštíví a tam po některou dobu za zdar a povýšení katolické Církve i této Stolice apoštolské, za vykořenění kacířství, za obrácení všech bloudících, za svornost knížat křesťanských i za pokoj a jednotu veškerého lidu věřícího vedle úmyslu Našeho, pobožné modlitby k Bohu vylévati budou a také v ustanoveném výše čase, jednou postiti se budou, a sice na některý

den, kdy je jinak dovoleno masitých pokrmů požívati, těchto masitých pokrmů se zdrží a jen jednou se nasytí; z hříchů svých se vyzpovídají a nejsvětější Svátost přijmou a nějakou almužnu na chudé aneb některý dobročinný skutek, každý vedle vlastního zbožného pohnutí, udělí; propůjčujeme plnomocné odpustky.

Rovněž tak propůjčujeme plnomocné odpustky všem ostatním, kdožkoli nejsouce živi ve městě Římě tři chrámy svého města neb obydlí, kteréž jim vrchní pastýř jejich, neb jeho zástupce naznačí, dvakrátě, aneb, jsou-li jen dva kostely, tyto třikrátě, neb je-li jen jeden kostel, tento šestkrátě v řečených třech měsících navštíví a svrchu uvedené modlitby a zbožné skutky vykonají. Povolujeme a udělujeme odpustky tyto v ten způsob, jak bývají v roce jubilejním uděleny navštěvujícím jisté chrámy v Římě a mimo Řím, dopouštějíce také, aby odpustky tyto duším, jež v lásce spojeny jsou s Bohem odešly z tohoto života, způsobem přimluvy mohly a směly se přivlastniti. Mimo to biskupům dovolujeme, aby bratrstvům, společnostem a obcím jakýmkoli, ježto řečené chrámy navštíví v průvodech, počet těchto navštěvování vedle moudrého uznání svého zmenšiti mohli.

Dopouštíme však a dovolujeme, aby kdož se plaví na moři a jsou na cestách, když se domů aneb jinak na místo delšího pobytu dostanou, týchž odpustkův mohli a měli právo dosíci, jakmile vykonají skutky výše vypsané a po šestkrátě navštíví chrám farní v jich domově anebo na dotčeném místě delšího pobytu. Osobám řeholním obojího pohlaví ale, žijícím vezdy v klášterích a rovněž tak všem vůbec, buďtež to nekněží anebo kněží světských či řeholních, jsoucím v žaláři anebo v zajetí aneb nějakou nemocí či jinou jakoukoli překážkou zdržovaným a poutaným, kteří dotčené skutky aneb některé z nich nebudou moci vykonati, dovolujem, aby jim zpovědník, od biskupa svého náležitě zřízený, skutky vytknuté v jiné dobročiny proměnití aneb na jinou co možná nejbližší dobu mohl odložití, a jim takové věci mohl uložití, jež by Tito kajenici mohli vykonati. Rovněž tak dopouštíme a dovolujeme, aby dětem, kteréž nebyly ještě k prvnímu sv. přijímání připuštěny, mohla se uděliti dispense v příčině přijímání nejv. Svátosti.

Dále dává sv. Otec zvláštní pokynutí zpovědníkům, jimž pro tento čas odpustků zcela mimořádná plnomocenství ve všech případech svědomí se týkají-

cích uděluje. Kdožkoliv by toho potřeboval, nalezne žádoucí radu a pomoc u svého zpovědníka.

Nám, vrchním pastýřům církevní provincie České nezbyvá, než k tomuto povolání sv. Otce připojit prosbu, abyste všickni tohoto času milosti svědomitě užili, a plnomocných odpustků, tohoto velikého dobrodiní duševního, účastnými se učinili. O jak často máte příčinu strachovati se, že skutky Vašeho zadostučinění nepostačují, aby vykonaly to — co božská spravedlnost od Vás žádati musí. Jak často brání Vaši dobré vůli: tělesná slabost, krátká doba života, blížíci se smrt. Jak mnohé nedostatky a nedokonalosti vplíží se i ve Vaše nejdokonalejší skutky kající. Tu tedy není nikoho, kdo by v každé době takového spasného prostředku nepotřeboval, kterýž s to jest jeho nedokonalosti nahraditi, jeho slabosti ku pomoci přispěti a jej milostí Boží v úplné míře účastným učiniti.

Užijte tedy tohoto času milosti k spasení svých duší; užijte ho k radosti našeho sv. Otce. On důvěřuje se ve Vaši modlitbu, on prosí Vás vroucně za ni. Čím čistší ale srdce Vaše pomocí plnomocných odpustků budou, tím příjemnější a vydatnější u Boha bude modlení Vaše. Volejte tedy, jak v těchto dnech celá kat. Církev k nebesům volati neustává: O Bože, všech věřících pastýři a vůdce, vzhledniž milostivě na služebníka svého Lva, jehož Jsi za nejvyššího pastýře Církve své ustanovil; uděl mu té milosti, aby všem, jimž představen jest, slovem i skutkem prospíval a jednou i se stádcem jemu svěřeným života věčného dosáhl. Amen.

Dáno na neděli druhou po Devítiku, dne 23. února léta Páně 1879.

Bedřich, kardinál a arcibiskup Pražský.
Jan Valerian, biskup Budějovický.
Josef Jan, biskup Kralohradecký.
Alois Hille, kapitulární vikář Litoměřický.

II. Nařízení kn. arc. konsistoře

týkající se jubilejní encykliky ze dne 15. února 1879.

Dodávajice důstojnému duchovenstvu latinský text jubilejní encykliky ze dne 15. února 1879 a pastýřský list, kterýmž se encyklika tato prohlašuje, nařizujem, aby následující předpisy zachovány byly:

1. Jakmile správci duchovní pastýřský list obdrží, nechť prohlásí jej v neděli na to s kazatelny a zároveň budiž věřícím

oznámeno, že příští neděli začátek jubilejního času slaviti se bude.

2. Slavnost začátku jubilejního času budiž v neděli po ohlášení tomto konána. V svatvečer budiž slavně po delší čas vyzváněno. Po kázání, v kterémž k této slavnosti hleděno budiž, nechť se lidu ohlásí a) které kostely neb kaple pro návštěvu ustanoveny jsou; b) který čas kostely tyto otevřeny zůstanou, aby každý podle své příležitosti jich navštěvovati mohl; c) v které dny a v kterou hodinu předepsané dva průvody se vykonají, k čemu přidáno budiž, že účastníci při jednom z těchto průvodů za tři návštěvy jednotlivých kostelů platiti má; d) by všickni, kteří částečně prominutí neb proměnění podmínek ku získání odpustků předepsaných žádati oprávněni jsou, v této příčině se ke svým správcům duchovním neb zpovědníkům obrátili.

3. Slavnost začátku jubilejního času budiž spojena s hlavními dopoledními službami Božími, napřed budiž „Veni Creator Spiritus“ s příslušnou modlitbou zpíváno. Po těchto službách Božích budiž vystavena nejsvětější Svátost oltární až do 5 hodin u večer; v 5 hodin u večer budiž slavnost s litaniami ke Všem Svatým a s příslušnými modlitbami, pak s požehnáním ukončena.

4. V mistech, v kterých jsou jen tři kostely neb veřejné kaple, buďtež tyto navštěvovány. V místech však, v kterých více než tři kostely jsou, ustanoví první správce duchovní, které z nich se navštěvovati mají, a každý věřící, jenž odpustky získati chce, má všecky tři dvakrát navštívit. V mistech, v kterých jsou jen dva kostely, buďtež tyto třikrát navštěvovány; kde však jest jeden kostel, budiž tento šestkrát navštěvován, ovšem mimo dopolední nedělní neb sváteční služby Boží. Všickni představení kostelů starejtež se o to, by kostely pro navštěvování ustanovené po celý den (vyjímaje na nejvyš hodiny polední) otevřeny byly. Kdo se při jednom z předepsaných průvodů účastní, vyplní tím tři návštěvy jednoho kostela, tak že ten, kdo se při obou průvodech účastní, žádné jiné návštěvy konati nemusí.

5. V každém městě, a na venkově v každém farním místě, vykonejž farář po dvě neděle, kteréž sám určití může, odpoledne průvody; způsob, jakým se průvody tyto vykonati mají, nechť farář sám do podrobná ustanoví; v místech však, v kterých dva neb tři kostely jsou, nechť se zastaví

průvod v těch kostelích, kteréž pro návštěvování určeny jsou; na konci každého průvodu pomodlí se farář s lidem litanie ke Všem Svatým s příslušnými modlitbami a udělí pak požehnání s velebnou Svátostí oltární. Na venkově budiž k tomu hleděno, aby průvody tyto ve více sousedních farních místech nebyly v tu samou neděli konány, nýbrž aby se vystřídalý, tak aby také věřící více příležitosti měli, v průvodech těchto se účastniti.

6. Řeholnice neb jeptišky rozličných řádů a kongregací nechť navštíví šestkrát svůj klášterní kostel v obyčejném oratoriu a tam předepsané modlitby vykonají, by odpustků dosíci mohli.

7. Pro studující a žáky veškerých škol buďtež od dotyčných katechetů dvě mimořádné pobožnosti v kostele neb kapli, kde obyčejně se pro ně služby Boží konají, vykonány, účastněním při těchto dvou pobožnostech vynahradí dva průvody a tím předepsané návštěvy kostelů.

8. Pro vězně v rozličných trestnicích vykonajtež jich správce duchovní rovněž dvě mimořádné pobožnosti, kterýmiž předepsané návštěvy kostelů vynahraditi mohou; jinak nechť navštíví vězni tuto svou domácí kapli podle možnosti šestkrát, by odpustky získali.

9. Prohlašujem za skutečně udělené pro všechny správce duchovní a zpovědníky veškeré mimořádné fakulty a splnomocnění, o kterýchž encyklika mluví. Poukazujem v této příčině k vysvětlivkám, kteréž jsme k jubilejní encyklice ze dne 24. prosince 1874 v příloze k ordinariátnímu listu č. 6. z roku 1875 vydali; podotýkáme však k tomu: a) že všickni zpovědníci, jedině však v příčině dosažení jubilejních odpustků a pro svědomí vnitřní, rozhřešiti mohou i ty kajcníky, jenž veřejně jakýmsi trestem církevním sevřeni jsou a dle uvážení zpovědníka v jubilejním čase žádaným od Církve způsobem zadost učiniti nemohou, budiž jim však při rozhřešení uloženo, by podle možnosti později zadost učinili; b) že řeholníkům a řeholnicím všech řádů a kongregací povoleno jest v příčině dosažení jubilejních odpustků u jakéhoholi zpovědníka od biskupa k zpovídání oprávněného z hříchů svých se vyzpovídati, řeholnice však mohou si k tomu vyvoliti jen kněze od biskupa k zpovídání řeholnic oprávněného, v kteréž příčině nechť se duchovní představení ženských klášterů k svému biskupu obrátí.

10. V Boží hod svatodušní dne 1. června b. r. buďtež k uzavření jubilea odpoledne slavné služby Boží konány spojené s ambrosiánským chvalozpěvem *Te Deum laudamus*; tyto závěrečné služby Boží buďtež předcházející neděli ohlášeny.

Z kníž. arcib. konsistoře.

V Praze, dne 23. února 1879.

Albert Küffer z Asmansvilla,
generální vikář.

III. Pořádek průvodů,

kteréž se v příčině odpustků milostivého léta v Praze a v okolí vždy ve tři hodiny odpoledne konati budou.

V neděli dne 23. března 1879 z metropolitního chrámu u sv. Víta na hradě Pražském do kostelů pro Hradčany ustanovených.

V úterý dne 25. března v svátek Zvěstování P. Marie z kostela u sv. Mikuláše do kostelů pro Malou stranu ustanovených.

V úterý dne 25. března v svátek Zvěstování P. Marie z kostela sv. Jindřicha do kostelů pro Nové město ustanovených.

V neděli dne 30. března z kostela Matky Boží před Týnem do kostelů pro Staré město ustanovených.

V neděli dne 6. dubna z kostela u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě; z farního kostela v Karlíně, a z farního kostela ve Volšanech.

V neděli dne 20. dubna z metropolitního chrámu u sv. Víta na hradě Pražském do kostelů pro Hradčany ustanovených.

V neděli dne 20. dubna z kostela Matky Boží před Týnem do kostelů pro Staré město ustanovených.

V neděli dne 27. dubna z kostela u sv. Mikuláše do kostelů pro Malou stranu ustanovených.

V neděli dne 27. dubna z kostela u sv. Jindřicha do kostelů pro Nové město ustanovených.

V neděli dne 4. května z kostela u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, z farního kostela ve Volšanech.

Pro hlavní město Prahu jsou následující kostely pro návštěvu ustanoveny:

Pro Hradčany: metropolitní chrám u sv. Víta na hradě Pražském, kostel v Loretě a kostel na Strahově.

Pro Malou Stranu: kostely u sv. Mikuláše, u sv. Tomáše a u P. Marie Vítězné.

Pro Staré město: kostely u Matky Boží před Týnem, u sv. Jakuba a u sv. Jiljí.

Pro Nové město: kostely u sv. Jindřicha, u sv. Štěpána a u Matky Boží Sněžné. Všecky tyto kostely budou od 6. ráno do 6. hodin u večer otevřeny, (vyjímaje od 12. hodin v poledne až do 2. hodin odpoledne.)

Pro Vyšehrad, Karlín, Volšany a Smíchov ustanovuje se jediné farní kostel tamnější.

Dává se však všem věřícím na vůli, k dosažení jubilejních odpustků, necht bydlí kdekoli, tři ze všech svrchu jmenovaných průvodů se účastniti.

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XIV.

Neděle IV. v postě.

Zázračná udalost, o níž vypravuje dnešní sv. evangelium, stala se v druhém roce veřejného působení Páně, brzy po stěti sv. Jana Křtitele a rozeslání apoštolů. „Pojďte soukromí“ — řekl jim Pán Ježíš po návratu jejich — „na pusté místo a odpočíte maličko.“ A vstoupivše na lodi plavili se na pusté místo v krajině Bethsaidy Juliiny na východu moře galilejského v území vládného tetrarchy Filipa, aby v důvěrném kruhu přátelském oznámili Mistru svému, co na první této cestě apoštolské činili, učili, zkusili, trpěli, zda-li a jak byli dbali naučení a napomenutí, která dal jim před rozesláním otcovský Pán a Učitel. — Než nedlouhého popráno jim odpočinku, jen na krátko mohl sobě Spasitel od prací a namáhání tak horlivé učitelské činnosti oddechnouti; neboť zástupové uslyševše, kde dli toužebně hledaný učitel a divotvůrce, již spěchají za ním, žádostivi slyšeti slova života z úst Jeho. A On jsa vždy hotov pomáhati, léčiti, těšiti, povzbuzovati, učiti, kdy a kde bylo třeba, neodmítl od sebe prosících; oni lační po chlebě pravdy, neměl-li tedy On, jenž nazval sebe cestou, pravdou a životem, touhu jejich ukojiti? Vždyť sám pravil v podobenství: „Kdo z vás prositi bude otce za chléb: zda-li kámen dá jemu? aneb za rybu; zda-li místo ryby dá jemu hada? Aneb prosil-li by za vejce: zda-li podá jemu stíra?“ (Luk. 11, 11—12.) An tedy lidský otec slyší prosby svého dítky, kterak by božský Učitel a Slitovník neměl vyslyšeti proseb věřícího zástupu? — Avšak nejen nebeským pokrmem posilnil jejich duše, On lačným na poušti i pozemského poskytl pokrmu;

jest tu pět chlebů a dvě rybiček — velice málo pro zástupy několika tisíců, ale moc Boží nahradí, co přičinlivosti lidské nemůžeme; dí, aby posadili se zástupové, a pozdvihnuv oči k nebi žehná a láme chleby, podobně i rybičky, káže rozdávati lačným, a nasyceni jsou tisícové a sebráno drobtů dvanáct košů plných. — Co tuto Pán Ježíš na poušti Bethsaidy Juliiny byl učinil, činí až podnes; posud sytí a napáji Bůh miliony tvorů svých každý den; i člověk zasedá mezi těmito hostmi u stolu Božího, i my.

Bera od této udalosti v dnešním sv. evangelium podnět chci mluvit k vám dnes o ukojení pudu obživného ve jménu Páně. — Pud obživný, ježž vložil v nás Tvůrce náš, slouží především k zachování života a zdraví našeho; člověk má právo, ano i povinnost, život a zdraví své zachovati, dle možnosti i prodloužiti; tudíž jest i povinen, tolik pokrmu a nápoje tělu svému poskytnouti, kolik k dosažení svrchu uvedeného cíle mu třeba. „Pokrm stvořil Bůh k vděčnému užívání věřícím“ (I. Tim. 4, 3.) píše sv. apoštol národů žaku svému Timotheovi. Ale život není poslední cíl náš, jen prostředkem jest k cíli vyššímu; abychom povinnosti svého povolání věrně a svědomitě plnili, sobě a společnosti lidské skutečně prospívali, ku svému věčnému blahu napomáhali a v snaze té i jiné podporovali, tím čest a slávu Boží šířili a jednou v požívání Boha oslavy věčné došli; tot ten cíl vznešený, ježž vytklo nám učení Kristovo, k němuž nás povzbuzuje a sílí. Tak ve světle nauky Kristovy seznáváme požívání pokrmu jen za prostředek k dosažení vznešených, šlechetných cílů; jako nemá člověk žiti, jenom aby žil, podobně i nemá jísti, jenom aby jedl; smyslná pochut, kterouž Tvůrce v moudrém záměru, jako v ukájení jiných pudů, podobně i pudu obživnému připojil, nemá nikdy hlavní býti pohnutkou, spíše vždy vyšším, čistším pohnutkám má podřízena zůstat; „budťo že jíte, neb pijete“ praví sv. apoštol, „všecko k slávě Boží činite.“ (I. Kor. 10, 31.) Pokrm jest dar Boží; sluší ho tedy pravým způsobem, v pravé míře a pravém úmyslu požívat; jest krásný a šlechetný, v pravdě křesťanský to obyčej, před jídlem a po jídle děkovati Dárci pozemských darů, od něhož všeliké dání výborné a každý dar dokonalý přichází, „Otcí světél“ (Jak. 1, 17.), jak sv. apoštol Jakob v epistoletě své krásně praví. Sám Spasitel nám příklad dal. „Tedy vzal Ježíš chleby“ — vypra-

vuje dnešní sv. evangelium „a učiniv díky rozdával sedícím“; a poslední svou večeři s učeníky svými zakončil dikčíněním, chvalozpěvem, jakož i dříve byl poděkoval Otci svému, prvé než sebe sama ve způsobech chleba a vína apoštolům svým zůstavil za pokrm tajemný. — Že pak i společenské radosti, k nimž požívání pokrmů podnětem bývá, nebývají nedovoleny aneb snad hříšny — leč okolnostmi — netřeba zde zvlášť uváděti, vždyť i Spasitel sám hostem byl na svatbě v Káně galilejské; mimo to jimi i bratrská láska jiným se prokazuje, pokoj a svornost zachovává aneb i obnovuje. — Které však povinnosti v příčině ukájení pudu obživného pro nás vyplývají, z úvahy našidosti zřejmo. Dvojím směrem mohli bychom se v ohledu tomto proviniti: buď přílišným aneb nedostatečným požíváním; druhým tuto uvedeníým způsobem provinil by se ten, kdo z lakomství aneb z nepravé horlivosti v ctnosti k zachování života a zdraví potřebného pokrmu sobě by nedopřál buď vzhledem k množství neb jakosti pokrmu. Ovšem odporučuje mravověda katolická dobrovolnou zdrželivost za výborný prostředek k přemáhání žádosti a krocení náruživosti našich a to zvlášť ohledně pudu obživného; avšak tato zdrželivost musí býti rozumná, hledíc ku stáří, zaměstnání, tělesnému ústrojí. Dobře praví sv. Jeroným o křesťanu, jenž v nesvaté horlivosti chtěje tělo mrtviti zdraví svému uškodil, že o síly od Boha k plnění povinností propůjčené sám se připravil, myslé, že Bohu příjemnou přináší oběť; podobně di i sv. Řehoř Vel.: „Mnozí přísny mrtvením tělo své tolik zeslabují, že ku konání dobrých skutků neschopným se stává; bojujíce takto proti nepříteli hubíme zároveň pokojného občana, ježž milujeme.“ (L. 30. Mor. c. 14.) — Ale zajisté, že mnohem častěji provinují se lidé přílišným ukájením pudu obživného, a jsou chyby tyto mnohem záhubnější a horší, než ony první uvedené. Trojím způsobem můžeš se viny dopustiti: ohledně množství pokrmu: obžerství a opilství; ohledně jakosti pokrmu: labužnictví; a ohledně času požívání: mlsnost. — Nestřídmost jest jeden z nejohavnějších a nejzáhubnějších hříchů, a sv. písmo na mnohých místech slovy důraznými a vážnými nás jí varuje, uváděje obžerství mezi hříchy těžkými, které vylučují z království Božího; prohlašuje nestřídmé za nepřátele kříže Kristova, jichžto Bůh břicho jest; „mnozí chodí“ — praví sv. apoštol, „o nichž jsem

častokráte pravil vám (nyní pak i s pláčem pravím), že jsou nepřátelé kříže Kristova“ (Fil. 3, 18.) Právem tedy řadí Církve obžerství mezi hříchy hlavní, z nichž mnohé jiné pochodí. Jak snižuje nestřídmost člověka! Jaké pudy a náruživosti v něm budi! Jaké rouhání, klení slyšeti z úst otroků tohoto hříchu! Jaké se jí dává pohoršení! Často hádky a sváry, doživotní nepřátelství, zločiny, zabiti, bída a nouze, hanba a potupa, nemoc a bidná smrt bývají odplatou nestřídmosti! O hříchu tom, zvláště o opilství platí slovo sv. písma: „Navštívím nepravosti otců na synech do třetího a čtvrtého pokolení“ (II. Mojž. 20, 5.) Kletba blbosti, tělesné i duševní slabosti a předčasné smrti bývá nezřídka dědictvím potomků! A osud opileců na věčnosti? „Opilci nebudou královstvím Božím vládnouti“ (I. Kor. 6, 10.) di sv. apoštol krátce. — U prostředí obou těchto krajností v příčině šetření pudu obživného stojí ctnost střídmosti, t. j. upokojuvání tohoto pudu způsobem Bohem nařazeným a uspořádaným. Spasitel napomíná: „Hleďte pak se, aby snad nebyla obtížena srdce vaše obžerstvím a opilstvím.“ (Luk. 21, 34.) Jak spásonosná a čestná jest ctnost střídmosti člověku! Podporuje zdraví, uschopňuje jej k plnění povinností, tuží síly a bystrost ducha, krotí smyslné pudy a žádosti! Tak odměňuje Bůh částečně již zde na zemi ctnost a tresce nepravost! Zajisté uznati musíme moudrost Církve sv., její laskavou mateřskou péči, ana zavazuje nás v tomto čase přikázáním o postu k střídmosti! Uznejmež tento úmysl duchovní matky své plnice zákon její, nyní tak velice mírný a snadný, nejen dle litery, ale i dle ducha; pak na sobě sami zakusíme spasné ovoce střídmosti v plné míře; zakusíme na sobě pravdu slov církevní praeface o postu tělesném i duchovním: „Půst hříchy potlačuje, ducha povznáší, ctnosti i odplaty udílí.“ — Kéž by nám všem jednou za to bylo popráno, účastniti se hodův nebeských, o nichž praví Spasitel: „Pán přepáše se a přikáže jim sednouti za stůl, a ehoďe, bude jim sloužiti.“ (Luk. 12, 37.) Pripusttež m. j! slova moje k srdci a uposlechnětež jich. Amen.

Smrt sv. Ludmily.

To bylo v čas, kdy steré pohádky se nesly krajem s dechem večera. Jak zdobné drahokamy třpytily se hvězdy v moři modré oblohy

a vášně usmívavý stříbrojas
 ohvěl na vlnách se lehkých obláčků,
 jež přes lice jim tiše plynuly.
 A jako v smutných duše hlubinách,
 v nichž hlučný život dávno dobouřil,
 tak ticho bylo v celé přírodě.
 Sbor ptáků podřimoval v houštinách,
 laň stulila se k milým mláďatům,
 strom nepohnul ni malou haluzí
 a posel Boží lásky, anděl snů
 svou zlatou perutí vše zakrýval.

V ten krásný večer, jako snivý kmet,
 jenž zadumal se v leta minulé
 a na mohylu chladnou proměnil,
 čněl Tetín hrad a klímal s okolím.
 Tu zas jak dítko v hebkou podušku
 v mhlou stříbrošedou hlavu zahaliv,
 zdál tajenou se býti myšlenkou,
 jež odleskem i chmůru proniká
 a souzvuk bystrotoké Berounky,
 jenž sladkou hudbou vln se rozzvonil,
 mu dýchal stonásobné: dobrou noc!
 I bylo jak by všecken žití hluk
 jak v moři loď v něm navždy utonul,
 leč v jedné komnatce se svítilo
 a bledě žlutá malé lampy zář
 tam snivým pološerem kmitala
 jak zemřít nemohoucí vzpomínka.

Blíž rohu v pravo, zrovna u stěny
 byl malý oltář z dřeva černého,
 kříž na něm svatý jako z úbělu.
 Na kříži rozpjat visí Spasitel
 se hlavou v pravo smutně skloněnou
 a dokonané lidstva spasení
 se jeví bledou tváří bolestnou,
 v sloup smrti obráceným pohledem
 a korunou ach! z trní uvitou.

Kdo je ta žena v šedém rubáši
 a vlasem kolem šje spuštěným
 a v závoji tu šiji clonícím,
 jež přede křížem vroucně modlí se?
 Jak lilie dnů počtem vadnoucí,
 jak svaté země došlá poutnice
 tu klečí s hlavou v nádra skloněnou,
 se zbožně sepjatými rukama
 a slzou v oku skvostně bohatou.
 Proč nejde spat, kdy vše, co kolem, šlo?
 Proč nedbá, kterak dlouhým kročejem
 noc tajemná se blíží víc a víc
 a s víček znojný spánek zahání,
 jenž tíží kouzelnou je zavírá?

Všech Čechů mateř, kněžna Ludmila
 to ve pokory hávu klečí tam
 a čím jí blahodárná pohova

jíž vetché údy sobě žádají?
 Noc jako noc, když všechno usíná
 a pruží k novému se životu,
 jak strážný anděl svého národa
 bdí ona sama s nebes hvězdami
 a v posvátném se modlí nadšení,
 by ještě po věcích mu svítily
 a plodný blaha květ mu vypučel,
 by požehnal Bůh vnuku Václavu,
 jenž na obzoru jeho dychtění
 svit jako slunce z ranních červánků.
 I zmizlo pohřebiště pohanstva,
 jež hubil již sám kníže Bořivoj
 a ze tmy zimomřivé mrákoty
 se vynořilo světlo Kristovo
 jak čistý pramen z lůna skaliny.
 Leč dosud ještě tmavý bludů stín
 to světlo spásy hyzdil skvrnami
 a jedovatá pověr bylina
 ve vlasti půdě tkvěla kořenem.
 I bylo třeba vroucí modlitby,
 by Hospodin ji ráčil vypleti
 a Ludmila se za to modlila.

Teď jako rukou moci kouzelné
 se rozletěly dveře komnaty
 a bledým přízrakem se zamihla
 v ní Mlada, věrná družka kněžnina.
 Zrak jindy živý teď jak vyděšen
 se změnil v řasách na led nehybný,
 tvář byla zřejmou strachu čítankou.
 I vstala kněžna s stupně oltáře
 a tázala se v plném divení:
 „Co sobě žádáš, Mlado, v době té?
 Co puď sem tě z lože měkkého?“ —

„Ach odpusť, kněžno“ — zněla odpověď,
 „že ruším svaté ticho kaple tvé
 i vonné vzdechy zbožné modlitby.
 Sen nepokojný rozkládá duši mou
 jak sirný blesk v ní náhle zasyčev,
 až vznášela jak loď se na vlnách,
 v nichž kořistivá čeká záhuba
 a roznícené mysli zjevení
 mi odhalilo skutek neblahý.
 Že milována mřít svým národem
 než ty jsi, nijak snést nemohouc,
 zlé vrahy, kněžno, strojí Drahomír,
 by uspali tvé srdce ocelí.
 Ach, žalostného toho pohledu,
 jež kreslí zlého snu mi vzpomnění!
 Jak sladkých písní nástroj bezstrunný,
 jak lesní kvítka víchrem zlomené,
 jak labuť na rybníce skonaleu
 tu před oltářem jsem tě viděla
 a tvoje oko bylo vyhaslé,
 tvář k nepoznání siná, zervaná
 a teplé srdce mramor studený.

O kněžno, sny jsou darem od Boha,
by zničen mnohý zla byl zárodek
a jenom láska vedla kroky mé,
bych jeho hrůzy tobě zjevila.
Nuž prchni kněžno! — Prchni, dokud čas,
zde na kolenou za to prosím tě!“ —

A sotva řekla, tu již ležela
jí u nohou a slzíc chvěla se
jak list se chvěje, dráný podzimem
a čekala, že soumrak postrachu
se zjeví v tváři jí tak milené
a dechem otravným ji rozděsí.
Tvář zůstala však ticha, pokojna
a úsměv spanilý jak božská cnost
a blahostný jak srdce dobrota
se pomaloučku po ní rozléval,
až velebnosti byla obrazem,
jenž posvěcen je vůni nevin.
I řekla Mladě, věrné družici své:
„Jdi Mlado spat, jsi těžce nemocná
a blouznivá tvá mysl horečná
tě léká strojenými mukami.
Sen, jenž ti z hloubky srdce vyplynul,
jest jenom srdce tvého závěti,
již ke mně láska byla vzbudila
a proto hle! jsem ticha, pokojna.
Co zlého stropila mi Drahomíř,
má snacha, odpuštěno dávno již
jí k vůli synu, mému Václavu
a Tetín, ve který mě zahrnala,
jest ráje libeznou mi samotou
a Drahomíř se v slzách stápěla,
když viny činěné mi poznala.
Nuž, nač se hrozit, čeho nebude?
Či nebdi oko Páně nade mnou
jak nad posledním země červíkem?
Zde stojím služka jeho nehodná,
jež, pokud mohla, dobře činila
a zavřeno-li v božích úradách,
bych pro svou svatou viru zemřela —
zde stojím, pokynutí čekajíc!
Nuž vrať se, Mlado, na své lože zas,
já půjdu též, však ještě pomodlím
se dříve za Drahomíř. Dobrou noc!“ —

Ze země vstala Mlada bezděky
a zvolna odcházela z komnaty
jak stín, jenž nemůž' nijak rozloučit
se s předmětem, v němž pevně zachyt se.
A vroncí „dobrou noc“, jež slyšela,
jí znělo v uchu jako: „s Bohem buď“,
jak mroncí ohlas sladké naděje,
jež hyne při loučení na věky.

I byla kněžna opět samotna
a z nova na modlitbách klečela.
Však uprchla jen malá chvílenka

a zavzněl před hradem roh lovecký
jak výkřik volající: spaste se!
A ještě dříve nežli zanikal
zvuk jeho táhlý v ticha hluboku,
juž před ní chvěl se hrádň Podiven.
„Rač, kněžno, skryt se“ — volal zděšeně —
„neb zhouba zlá ti letí v ústřety.
Před branou stojí Tuňa s Komoněm
a žádají si k tobě přístupu.
Krok jejich řídila prý Drahomíř,
by z Tetína tě zvali do Prahy.
Ó kněžno, nevěř! — Hrůza obchází
můj mozek, jak jen na to pomyslím.
Nač posýlati k tobě v tento čas?
A nač ten kvap, jak všechno děje se?“ —

Když varovná ta slova dozněla,
šleh' pojednou sem pablesk pochodní,
jež venku zahořely brunatně
a rozlil proudy zárných krůpějí
po bílých stěnách tiché komnaty,
až zaplály jak listí růžové,
kdy na větvi slunné vybledá.
I bylo všechno čistě zjasněno.
Jak schrána pokladů se oltář skvěl,
křtíž na něm plál, jak byl by průsvitný,
však z moře spanilé té jasnoty
klid velebný, ba božský pronikal,
jenž jako dřív tvář kněžny prolétal.
Tať sebou ni dost málo nehnula,
však čekala, co nesla budoucnost
a byla vtělená jak důstojnost.
„Jdi bránu otevřít a řekni jim,
že na Tetíně jsou mi vítáni.“ —
To bylo jediné, co pravila.

Zalomil rukama tu Podiven
a v hoři zoufalosti odešel.
Ach! cítil on, že víckrát neužítí
tu dobrou paní, kterou miloval
víc nežli perly zlátný lakomec
a vražda Drahomírou strojená
již krok svůj zastavila na prahu.

Dva tvrdí muži, Tuňa s Komoněm,
se zjevíli tam jako příšery
a ti ji nesli v chladné oceli,
jež v rukou jich se náhle zableskla.
I vztýčila se kněžna na stupních,
své oko na ně pevně upřela
a tázala se hlasem hrobovým:
„Proč vtíráte se v moji komnatu?
Co učinila jsem vám ubohá?“ —

„Nech, otázek a stroj se ku smrti!“

Tak zvolal Tuňa patře v potají,
že klesá srdce druha Komoně,

když viděl, jak ta žena zmužila
a hotovil se vraždu vykonat —
víc jako stín se za ním Komoň bral.

A skláněla se ostrá ocel již,
by v teplé krve proud se hroužila,
leč kněžna klesající zachytla
a promluvila hlasem bolestným:
„O muži zlí, již vím, že zahynu
a Bůh mne sflí, že se nelekám.
I nebud' šípem vám to výčitky,
že jsem vám byla matkou laskavou,
vás odívala v roucho nádherné,
ba neskrbila ani pokladem.
Že vše to připomínám, hodlám jen
vás obměkčiti, byste jedinou
mi vyplnili prosbu, malinkou
jak jiskřička jest mého života,
jež na krátko mi ještě plápolá.
Hle! při té drahé hlavě Kristově,
jenž na vás hledí s kříže svatého,
vás prosím: přejte malé chvilkenky
mi k modlení a mámi zahynout —
o nedejte, by tekla moje krev!
A pozdravte mi mého Václava
i jeho matku, mstivou Drahomíř
a řekněte, že vámi zmírajíc
mu vámi žehnám, jí pak odpouštím.
Vám samým dobrý Bůh buď milostiv!“ —

A klekla poznovu zas na stupně
a modlila se s takou vřelostí,
jak modlívá se zbožnost nejvyšší.
Tu nebes mír jí v tváři zazářil
jak vzházející slunce nad hory
a zdálo se jí, jak by vítali
jí v ráji zástupové andělů
a vyšli vstříc jí s hudbou líbeznou.
I zahalila sebe závojem,
jenž clonil šiji v hustých záhybech
a zaseptala: „Teď jsem hotova.
Rač, Bože, přijmout hříšnou duši mou!“

V tom krutí vrazi na se pohledli
a zahodivše ocel vražednou
k ní přiskočili jako tygři dva,
již oběti se vzdáti nemohou.
Pak chopili se chvatně závoje,
kol hrdla bílého jej svinuli
a bez citu tak pevně utáhli,
že mohla jím jen stěží uletět
ku nebes rájům její dušička
nad holubičku sněžnou čistější.
I padlo nazpět tělo bezduché
a leželo tak tiše na stupních
jak sladkých písní nástroj beztrunný,
jak lesní kvítko vichrem zlomené,
jak labuť na rybníce skonalá.

* * *

Tak zahynula mateř Čechů všech,
jich blahá naděj, kněžna Ludmila
a zázraky, jež po tom dály se
na svatém hrobě vůni závoje:
ty byly důkazem, že dobrý Bůh
ji mučennickou zkrášlil korunou,
by za svůj národ v dobách kormutných
se přimlouvala řečí milostnou. —

Josef Kratochvíl.

Tomeš loterista.

Povídka ze vsi.

VIII.

Bylo před sv. Janem Křtitelem.

„Pro Boha vás prosím, kováři, pojdte
k nám a pomozte nám!“ prosila úpěnlivě
Puškvorcová, vrazivši plaše do kovárny, kde
právě Vocílka bušil na žhavé železo.

„Co se stalo? Snad vás nechce někdo
zabiti?“ tázal se kovář kladá opět železo do
žhoucí výhně.

„Nikdo nás nezabijí, ale prodati nás
chtějí, totiž Tomeš se Šimákem. Šimák jest
u nás a radí se s Tomšem, jak by chalupu
zašantročili židovi. — Ach, čeho jsem se
já ubohá žena dočkala! Kdyby to viděl můj
nebožtík! Budeme horší než žebráci: bez
klocu, bez přístřeší; budeme muset bydleti
v doupatech někde pod skalami, jako ta
plachá zvěř!“ bědovala Puškvorcová spínajíc
před kovářem ruce.

„No, no, tak zle snad přece nebude!“
konejšil vdovu rozšafný kovář. „Ostatně se
na ty roupý podívám a uvidím, co se dá
dělati.“ Za těch slov přestal kovář šlapati
měch, železo položil stranou na ohniště a
vydal se s Puškvorcovou na cestu.

„Jest Tereška doma?“ ptal se po cestě.

„Není“ odvětila Puškvorcová, „jest na
záhůnkách.“

„Pojďte po humnech, aby nás neviděli
kolem okna“, řekl kovář. A po krátkém
pomlčení se tázal: „Jest u vás na půdě sly-
šeti, co se ve světnici mluví?“

„Slyšela jsem vždy dobře škulinou mezi
lišťami.“

„Tedy na půdu — ale zticha!“

Kovář vylezl s Puškvorcovou zticha na
půdu nad světnicí a nahnul se ke škulině
ve stropě, tak že ni jediné slovo z toho, o
čem Tomeš s ponocným mluvil, mu neušlo.
Za poslouchání sebou časem trhnul, pak se
spokojeně usmál. Některá slova doznívala
na půdu tak jasně, že je i Puškvorcová za-
slechla.

Mluvil právě ponocný: „Musíme na Je-
střábí doraziti před půl nocí, neboť jak uhodí

dvanáctá, ďábel vyrukuje. Uděláš kolem sebe tři kruhy, aby k tobě neměl žádné moci, pak jakmile poslední padne, vykřikneš tři kráte po sobě: Samieli — pověz, pověz, pověz! — Tu ďábel řekne tři čísla. Ale dobře si je pamatuj, to ti povídám, dobře si je musíš pamatovat; neboť je ďábel řekne jen jednou. A zvíme-li numera od ďábla, pak ať na to padne ta tvoje chalupa!”

„Ježíš Maria! oni se dají zapsati ďáblu!“ vykřikla Puškovcová a udělala dvakráte po sobě kříž. „Musím celou světnici a zvláště postel, na které Tomeš spí, vykropiti svěcenou vodou, a nařezati tam kočiček od květné neděle.“

„Kropení ponechte mně a ty kočičky také nařežu já“, nabízel se rozmarně kovář. „Já umím nařezati kočiček, že po nich zůstanou modřiny.“

Tomeš a ponocný odcházeli. I kovář s Puškovcovou vyšli ze svého úkrytu.

„Nyní nechte jednati mne a uvidíte, že to dopadne dobře!“ řekl kovář odcházeje z chalupy.

„Neprodají nám chalupu?“

„Nemějte starosti!“

Bylo u večer před sv. Janem Křtitelem. Ve vsi zavlád čilý ruch. Chasa se scházela a rokovala, kde se budou pálití svatojanské ohně.

I kovář se shání po koštěti, napouští je smolou, strojí si svítilnu a veliké plechy, zkrátka chystá se jako nějaký chasník k svatojanským ohňům.

„Což pak blázníš?“ domlouvala mu žena, když na ní žádal i bílé prostěradlo. „Snad nepůjdeš na stará kolena mezi chasu?“

„Půjdu, ale mezi tu odrostlejší. Však uvidíš!“ odvětil kovář.

Když konečně kovářka viděla, že muž její vyřezává z turka (tykve) umrlčí hlavu, tu nemyslila nic jinak, než že mužovi skutečně některé to kolečko v hlavě přeskočilo.

Kovář se nedal másti. Pohleděl přísně na ženu a řekl: „Ať mi o tom ale nikde ani slovem neekneš!“

Ej, byl to život v té čaruplné noci svatojanské! Na horách a návrších, kam člověk jen popatřil, samé ohně a čarodějnice. Zakmitly v dále jako bludičky, vzplály jako ohnivé červánky, točí se a poletují zanechávající za sebou ohnivé ohony jako vlasatice a celé sloupy sršících jisker.

I kovářka vyšla dnes před dům, aby se na svatojanské ohně podívala. Jakž by jí nezajímaly? Měla tam při nich muže. Kde pak nějakou tu švandu provede? Snad jest

tamto, nebo onde, přemítala sama u sebe, kdykoliv nový plamen vyšlehnouti spatřila.

Kovář ale nebyl ani tuto ani tamto, kde si jej kovářka v myšlenkách mlti prála. Vyšed za ves, zamířil přímo k zbořenému hradu pod Jestřábí horou. Zamýšlel téhož večera rozžítí svatojanský oheň jiný, jímž by zažehnal mrzkou pověru a zhoubnou náruživost.

IX.

Hladovitou pěšinou vinoucí se temným hvozdem k Jestřábí hoře kráčeli k jedenácté hodině dva muži. Šli mlčky, často úzkostlivě kolem sebe se rozhlížejíce jako podloudníci, jenž mají strach ze strážníků.

Byl to Tomeš a Šimák. Ač se notným douškem kořalky na noční výpravu byli posilnili, jest jim přece úzko okolo srdce. Tomši zejména, ač byla noc teplá, cvakaly zuby jako by měl zimnici. Jest strachem už tak omámen, že neví jestli bdí, nebo se mu zase všecko jen zdá. Kéž by to byl sen! přeje si. Jest to ale skutečnost, děsná skutečnost! Něco ve větvích zašustilo. Byl to pták vyplašený z nočního klidu ve svém hnízdě. Tomši se ale zdá, jako by se mu země propadala pod nohama, jakoby padaly na něho skály, řítily se stromy — Úzkostlivě se uchopil ruky ponocného. „Nebuď babou!“ dodává mu tento myslí. „Budeš-li se báti, málo vyřídíme.“

„Raději bych se vrátil,“ pravil Tomeš.

„Buď dnes, anebo nikdy!“ vybízí jej k další cestě Šimák.

Jest to perný kousek práce vydrápati se na Jestřábí horu za dne, což teprve v noci! Každou chvíli zakopnou do kamenu, klopýtnou o kořen, narazí na strom. Větve je šlehají do obličeje, derou jim šaty — a což ten strach, jenž otřásá srdcem!

„Nepůjdu nikam!“ zvolal malomyslně Tomeš a usednul na kameni. „Za takový strach raději bych ani terno neviděl.“

„Babo!“ chopil jej pod pažďí Šimák a vlekl násilně dále.

Již jsou na temeni hory uprostřed rozbořeného hradu. Tam teprv pojal Tomše pravý strach. Vysoké, staleté duby zdají se mu býti velikány, kteří na něho napřahují hole, staré rozbořené stěny jsou řada duchů a kostlivců a tam dole — ó hrůzo všech hrůz! — tam říše ďáblová, ježž za chvíli má spatřiti.

Na kostelní věži v blízkém městečku začaly bít hodiny. Jedna — dvě — tři —. V Tomši se tajil dech. Dole pod zemí zadunělo, jako když z hluboka zahřmí. Tomeš

chtěl strachem vykřiknouti svaté jméno, hned se ale upamatoval, že mu to ponocný přísně zapověděl. Pod zemí zadunělo po druhé. Dopadla dvanáctá.

„Samieli pověz!“ vykřiknul Tomeš, ale div že se při tom nepotácel.

Škulinou staré stěny, bývalé to chodby, zakmitlo světlo.

„Kdo mne žádá?“ ozval se vnitř hlas.

„Chudý tkadlec chce zvědět čísla do loterie!“

„Kdo do loterie sází, čertu duši hází!“

Dvířka u staré chodby se rozlétla a strašný zjev mávaje žhavou pochodní, z níž jiskry na vše strany sršely, drže osvětlenou umřelí hlavu v ruce, vyrazil ven jako by ho vystřelil.

„Ha! Pán Bůh rač nás chrániti!“ vykřikl Tomeš i chtěl se dáti na útěk, klopýtnul však a se slovy „Ježíš Maria“ kácel se do propasti staré lidomorny.

Ponocný, ač byl Tomše srdnatější, chtěl vzít rovněž do zaječích, ale obmeškav se upadl ďáblu do drápů.

Klečel na zemi jako bídný hříšník a s čela se mu řinul horký pot.

„Tedy numera chceš zvědět?“ tázal se ďábel. „Dobře tak, ale na každé mi řekneš: „ano!“

Kovář — ďábel postavil svítilnu stranou, odhodil smolné kostě a napřáhnul svou liskovku k vypočítání čísel.

„Já jsem darebák! — číslo první.“

„Ano!“

„Zavedl jsem Tomše! číslo druhé.“

„Ano!“

„Budu od nynějška pracovati! číslo třetí.“

„Ano!“

Po každém vyslovení čísla zabušila hůl kovářova na záda ponocného, jako bušival jeho perník na kovářčinu.

A nyní ti povím také ještě „amba“ a „extrata“ a hůl tancila po zádech ponocného, že by byl ta amba a extrata nespočítal. Ponocný se svíjel, křičel a prosil: „Prosím vás, strejčku kováři, pro Boha vás prosím, pusťte mě!“

„Tak, teď hajdy! a pamatuj si, cos sliboval!“

Šimák strachem zapomněl čepici, pádil a klopýtal s kopce, div že se nezaklul. Byl by třeba ohněm doběhl až na konec světa.

Nyní zašel kovář k lidomorně. Zastavil se u jejího otvoru a zavolal dolů:

„Tomši, loteristo, ozvi se!“

„Ať jsi už duch dobrý nebo zlý, pro Bůh tě prosím, vysvoboď mne!“ úpěl na duě propasti Tomeš.

„Jsem duch, na zlé zlý, na dobré dobrý. Vysvobodím tě, slibíš-li mi, co ti řeknu!“

„Slibím! pro všechno na světě, slibím!“

„Nebudeš už nikdy sázeti do loterie?“

„Do své smrti nebudu, slibuju a přísahám!“

„Budeš pracovati, jak se na řádného člověka sluší?“

„Do úpadu budu pracovati — jen mne tu nenech zahynouti!“

Kovář si posvítíl dolů svítilnou. Zasypaná lidomorna byla na dva sáhy hluboká, a dolů vedly pobortěné schody. Slezl po nich dolů a pracně dostal Tomše na horu, který sebou zmítal a bránil se, aby ho ďábel do pekla neodváděl.

Na to sebral kovář své ďábelské nářadí, chopil Tomše pod pažďi a více jej nesa než veda vlekl jej domů. Dával se mu po cestě poznati, Tomeš ale nevěřil maje za to, že se nachází v drápech skutečného ďábla. Aby nemusel příšeru vidět, zakrýval si obličej rukama a odříkával všechny modlitby, jež uměl.

„Budeš ještě sázeti do loterie?“ hučel mu kovář cestou ustavičně do uší.

„Nebudu, do své smrti nebudu!“ sliboval Tomeš. „Jen mne doveď do mé chalupy!“

Bylo již téměř ráno, když se kovář s Tomšem k chalupě připlahočil. (Dokoně.)

KRONIKA.

Z Prahy. Zítřa budou se slaviti jmeniny J. Emin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa *Bedřicha*.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—10. března u Voršilek, od 11. do 15. t. m. u Maltézů.

— V kostele *Milosrdných bratří* na Františku bude se slaviti v sobotu 8. t. m. výroční pouť zakladatele téhož řádu sv. Jana Božího.

— V kapucinském kostele u sv. Josefa na Novém městě bude konána od 11. t. m. devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně a ochránce Církve. Na každý den budou tam mše sv. v 6, 7, 8 a 10 hodin, odpoledne pak o půl 5. h. požehnání.

Z Německa. (Klesání protestantismu.) Z Frankobrodu nad Mohanem píše se Germanii: Poměry protestantské církve v naší

krajině jsou velmi neutěšeny. Kazatelé musí skrovný počet svých posluchačů v četných chrámech k pilnější návštěvě pobádati, ukazující na katolíky, kterak ti pilné kostely své navštěvují. U Frankobrodu ve vesnici Niederradu, která 3600 obyvatelů čítá, nebyly opětně dopolední protestantské služby Boží odbývány, poněvadž mimo faráře, varhaníka a měchošlapa nikdo do kostela nepřišel. Již po dlouhý čas se tam toliko o největších svátcích jako výjimkou odbývají odpolední služby Boží. O nic lépe než v Niederradu nemá se to v ostatních městech a vesnicích. Není tomu dávno, kdy se mi jakýs protestantský kazatel přiznal, „že kázává prázdným lavicím, poněvadž jen několik málo lidí do kostela přichází.“ A přece to byla obec 4—5000 protestantů čítající. O svěcení neděle není tu ovšem za těchto poměrů ani řeči; pracuje se o překot jako ve všední den, v dílnách ozývají se kladiva, píly atd. a v hostinci jest již před polednem velmi živo. Že u nás již všeliká stopa křesťanské mravnosti zcela vymizela, ukazuje to, že byl v postě maškarní ples odbýván, aniž se kdo proti tomu prohlásil. V jiné obci odbývala se v neděli o 11. hodině v hostinci veřejná dražba. Chlapec jakýs, jenž se připravuje k birmování, pohleděv na kříž, tázal se: „Kdo jest ten muž, který zde přibit?“ Co zbude v krátkém čase z křesťanství za těchto poměrů?

Z Říma. (Památka úmrtí Pia IX.) K rozkazu sv. Otce byla výroční památka úmrtí papeže Pia IX. oslavena slavným requiem v kapli Sixtinské. V 11 hodin přišel Lev XIII., jsa veškerým dvorem svým provázen a v posvátná roucha oblečen, a vykonal osobně po mši sv., již měl starosta sv. sboru kardinál di Pietro, absolutionem tumbae. Tento slavnostní úkon tak pohnul srdci přítomných, že se nejedno oko zarosilo. Přítomni byli mimo sv. sbor téměř všickni římsští patriciové a diplomatický sbor, tak že Piazza di S. Pietro po skončených obřadech velkolepě a malebně pohled poskytovala. Od časného rána scházelo se do chrámu sv. Petrského veliké množství pobožných, žádoucích přijati u stolu Páně chléb života a pomodlit se na hrobě Pia IX., a nejen ráno, nýbrž po celý den bylo zřítí zástupy věřících do chrámu sv. Petrského putujících, aby lásku svou vyjevili a poctu vzdali zemřelému papeži-dobrodinci.

— (Chesnelong o Lvu XIII.) Pan Chesnelong, vynikající člen senátu francouzského a horlivý katolík, jemuž za pobytu v Římě od sv. Otce soukromě slyšení dáno, líčí do-

jem, jaký Lev XIII. na něho působil, takto: Dostalo se mi včera nevšedního potěšení, že mně sv. Otec soukromého slyšení popřál a milostivě se mnou po celou hodinu se bavil. Dojem, jež na mne učinil, v tomto jest obsažen: máme velikého papeže, který má rozhodnou vůli a jí též se řídí. Náhledy jeho jsou zdravé, záměry dobře promyšleny a spořádány. Má ducha bystrého a učenost hlubokou, vládne převahou ducha svého a vzbuzuje obdiv svými důkladnými vědomostmi. Sv. Otec zná dokonale lidi a poměry, jak v souvislosti, tak v jednotlivostech. On chová poklad nahromaděných myšlének, jichž zřídlo nevyčerpatelným a po dlouhý čas pečlivě chovaným býti se zdá. Prozřetelnost zajisté postarala se, aby dobře byl připraven než světu dán bude a nelze pochybovati, že z něho sejde, ohromné činy vykonav. Dobyl-li si Pius nesmrtelné slávy tím, že jednotu v církvi obnovil, Lev XIII. ji zajisté boji a odpořem upevní. On myšlénku pojme, chce a jedná; to jest obraz Lva XIII. Postavou jest vznešený, obličejem mírný a dobrotivý, duchem veliký.

— (Bollatico a plumbum). Doposud bylo zvykem, že se opisy papežských listů, bull a důležitých vynesení zvláštním písmem t. z. bollatikem činily. Písmo to jest starogothické a těžko čitelné a musí tedy v kurii opsáno býti. Opisy ty, jakož i jich stvrzení vyžaduje mnoho času. Nedávno stýskalo se i na to, že pečeť „sub plumbo“ při uschování a zasílání atd. nevhodna jest. Sv. Otec, jsa vždy hotov pomoci, kde možno, ustanovil (Motu proprio: Universae ecclesiae regimen ze dne 29. pros. 1878), že se sice i budoucně bully a apoštolské listy na pergameni psáti mají, však obyčejnou latinkou, a že t. z. plumbum (těžká pečeť) lehkou červenou pečetí zaměnit se má. Na pečetě té jest obraz knížat apoštolských a kolem jméno panujícího papeže. Toliko při velmi důležitých apoštolských listech, jak sv. Otec v Motu proprio zřejmě vyznačil, má se staré pečetí užívat.

Z Italie. (Mínění liberála o nynější soustavě vyučovací). V Modeně jest spolek učenců, jehož jméno: královská akademie věd, umění, dějin atd. Spolek ten odbývá ročně více schůzí, v kterých členové přednášejí. Jednotlivé přednášky dávají se tisknouti a členové bývají jimi podělováni. Roku loňského přednášel senátor Siotto-Pintor, liberál od kosti, který již dlouho v italském senátě sedí a pro všechny zákony sv. Církvi odporující hlasoval, o vyučování; z přednášky té něco podáme, abychom ukázali, že i tento

arciliberál nahlédl, že nynější způsob vyučování není k ničemu, leč na škodu mládeže. — Mimo jiné, stěžuje si pan senátor i na ty, kdož do neschopných ještě hlav vtlučkají učivo povrchné a kusé, které když si i ti uboží učnové osvojí, přece vlastně nic nevědí, aneb aspoň ne důkladně. Co prospívá, praví, vychovati poloučence, kteří vždy nepokojní, nespokojení, nepoddajní jsou a na všecko si stěžují? Dále shledává, že toto polovičaté vyučování jest společenským vředem; neboť mělké vědění není ani vědění, a bývá ho často ku konání zlého užíváno a proto nazývá toto mělké vyučování, toto povrchné a polovičaté vychování nožem na obě strany broušeným a každému přístupným. „Není na tom dosti, pokračuje pan senátor, umí-li lid čísti; on musí dobré knihy čísti a vůli mítí je čísti. Na mapách neměly by se tedy, jak se to posud v Itálii děje, aby se seznalo, kolik jest neumějících čísti, ty provincie černě poznamenávat, jichž obyvatelé neumějí čísti aneb toliko málo, ale ty by se měly dvakrát černě podškrtnout, kde se jen špatné věci čtou.“ Poslyšme, jak jasně se tento liberál vyjadřuje o náboženském vychování a jak je za nutné prohlašuje. Dí: „Ve Francii vyhodili představení mnoha obcí ze škol kříž (totéž se stalo i v Itálii ve veřejných a státních školách), blázni zapomněli, že kde Bůh přestává, tam že prachu a olova práce počíná. Známe četné obývané obchodní město, kde často slyšíme stesk: Kéž by ten učitel nikdy nebyl do školy přišel. Při otevřených dveřích domu bez bázně a nebezpečnosti žilo a spalo se dříve dobře; nyní při zavřených dveřích a za přísné policejní dohlídky není noci, aby se nějaký zloděj neso-
mšlil svou neočekávanou pozdní návštěvou někoho poctítil! — Žádné století nemělo takové potřeby v Boha věřiti, jako nynější. Není pravého vzdělání bez mravů a mravů bez náboženství. — Lidstvo musí více duševně žíti. — Jen křesťané se pevně přidržují živého Boha, od něhož toliko veškeren život vychází. — Toliko národové hluboce náboženským citem prochnutí byli silni v občanských ctnostech. Bez náboženství jest svět pohádkou, bez Boha jest život lidský pustý, prázdný a pln zoufalství. — Téžto několik myšlének z řeči liberálního Siotta-Pintora člena senátu italského, jsme uvedli, abychom ukázali, jak nedávno i liberální tvůrce zákonů, který věrně napomáhal k zavedení všech školních zákonů v Itálii, o stavu nynějšího vzdělání ve škole se vyslovil. On je má za nedostatečné, aby vedlo mládež ku pravé vzdělanosti, a klade největší váhu na náboženství, v němž se děti vyučovati mají,

bez kterého jich mysl zdivočí. Mluví-li tedy tak liberál, lze konservativcům, katolíkům, anebo jak se jim rádo říká, ultramontanům za zlé míti, lze je právem nazývat nepřáteli školství, pokroku a vzdělanosti proto, že se nesrovnávají s nynějším systémem vyučování, v kterém nespatřují vzdělávání, nýbrž zánik vzdělávání?

Z la Saletty. (Lev XIII. o úctě bl. Panny Salettské.) V německých novinách se roztrušovalo, že Lev XIII. těchto dnů zapověděl uctění nejblahosl. Panny Salettské. Zpráva ta jest však lživá. Dekretem kongregace ritů nedávno vyneseným a kardinálem Bartolinim podepsaným zdržuje se Stolicie papežská toliko všeho soudou o tom, zdaž důvody, pro které Saletta poutním místem se stala, skutečně pravé jsou, čili nic; hledíc však k tomu, že modlitby a prosby věřících v tomto poutním chrámu přecasto vyslyšeny byly, přiřkla chrámu tomu titul menší basiliky. Dekretem tím spolu se dovoluje, aby obraz nejblahosl. Panny Salettské slavně korunován byl, kterýžto obřad pařížský arcibiskup Guibert vykoná. Co se týče obrazu toho a obrazů jiných zjevení nejblah. Panny vypodobňujících, připomínají se předpisy o zhotovování obrazů Svatých Urbanem VIII. dané. Obrazy však se nezapovídají. Též se nepopírá upřímnost a zbožnost sestry Melanky, nýbrž soud o tom, jakož i o pravdivosti zjevování úplně se ponechává místnímu biskupovi.

Z Francie. (Nové ministerstvo vyučování katolíkům nepřátelské.) Waddingtou, jemuž nový president Grévy svěřil sestavení nového kabinetu, radil se o tom s Gambettou, a Gambetta to byl, který nový kabinet utvořil. Nyní se mu jedná především o boj s katolickým školstvím, a proto se staral, aby byl zvolen za ministra vyučování muž jemu zcela oddaný a toho nalezl. Nejoddanější osobou v kabinetě jest mu ministr vyučování, svobodný myslitel Ferry, který se nedal církevně oddati, nýbrž přestal na pouhém občanském sňatku. Tento svobodný myslitel vypoví zajisté brzo školám řádů válku. „République“, jejíž duševním vůdcem Gambetta jest, ač veřejně k tomu se nepřiznává, píše o tom takto: Co se týče ministerstva vyučování, leží jeho opravy, jichž zavedení se očekává, naší demokracii nejvíce na srdci; jest to předmět, který největší citlivosti vyhoví, neb muž, který národnímu vychovávání rozhodný popud dá, může se nadíti trvalé vděčnosti.“ Podaří-li se však dobré vůli svobodného myslitele Ferryho odstraniti zákonitým způsobem všechny školy řádům náležející, jest pochybno, neboť není tu náhrady,

kteřá pilná jest, a mimo to budou mnohé obce za příčinou peněžitých příspěvků, jež by odváděti musely, na zachování škol těch naléhati, neboť světské učitelstvo mnoho stojí. V hlavním městě bylo r. 1878 v opatrovnách dítek 33 ředitelek ze řádů s ročním sluzným 850 fr. a 850 světských se sluzným 1600—2000 fr. V chlapeckých školách má ročně 354 učitelů ze řádů 364.000 fr., 530 světských však 1.210.700 fr. 303 učitelky ze řádů v školách pro dívky mají toliko 247.000 fr. sluzného, 475 světských 975.400 fr. Než přes to zmenšila obecní rada rozpočet pro r. 1879 pro učitele ze řádů na nejmenší zákonně možnou míru. Ale republikán Francouz snad upustí od svého nadšení, zaklepá-li mu jeho liberalismus na kapsu.

Z Anglie. Dle katolického seznamu jest v Anglii 1 kardinál, 12 biskupů, 2 pomocní biskupové (ve Westminsteru a Newportu), 3 mimo službu, 1903 kněží (o 29 více než v r. 1878), 1122 kostelů a kaplí (o 27 více); 38 duchovních r. 1878 zemřelo. Dle diecése má: arcidiecése Westminsterská 308 kněží (— 3 než 1878) a 103 kostely; Liverpoolská 282 kněží (+ 21) a 133 kostelů (+ 7); Southwarská 236 kněží (+ 9) a 138 kostelů; Salfordská 198 kněží (+ 8) a 99 kostelů (+ 6); Henhamská a Newcastleská 132 kněží a 102 kostely (+ 1); Beverleyská 150 kněží (— 2) a 108 kostelů (+ 3); Birminghamská 180 kněží (— 8) a 108 kostelů (+ 2); Shrewsburyjská 97 kněží (— 4) a 70 kostelů (+ 1); Elistonská 77 kněží (+ 2) a 40 kostelů (+ 2); Newpertská a Menevijská 56 kněží (+ 1) a 56 kostelů; Plymouthská 48 kněží (+ 1) a 40 kostelů; Northhamptonská 42 kněží (+ 3) a 47 kostelů (+ 2); Nottinghamská 97 kněží (— 2) a 73 kostelů (— 1). Škotsko má nyní 2 arcibiskupy, 4 biskupy a 272 kněží (+ 12) a 264 kostelů a kaplí (+ 11). Seznam ten podává i kratičký dějepis jednotlivých biskupství. Sv. Ondřejské bylo založeno před r. 906, sídlem primasa bylo od r. 1472 a jest uprázdněno od r. 1571; Glasgowské založeno před r. 600 od sv. Munga, uprázdněno 275 let; Aberdeenské založeno r. 1065, uprázdněno 301 rok; Dunkeldské založ. před r. 1115, uprázdněno 293; Gallowagské založ. sv. Ninianem r. 397, uprázdněno 320 let; Argyllské založeno r. 1200, uprázdněno 299 let. — Služba katolického duchovenstva v Škotsku velmi obtížná. Na venkově jest málo obyvatelstva katolického, dosti však ve větších městech a jich okolí. Duchovní musí často přes 5 hodin jíti, aby mši sv. sloužiti a nemocné

zaopatřovati mohli. A jak obtížné jsou cesty přes hory, doly a vody zejména za mrazů a sněhu! — Anglicko s osadami má nyní 14 arcibiskupství, 76 biskupství, 33 vikářství a 7 prefektur.

Paběrky.

4. Biskupové r. 1877 ve svatých missiích zemřelí.

(Dle „Kath. Miss.“ podává Desolda.)

Loňského roku podali jsme zprávu, které biskupy či apoštolské vikáře, ve svatých missiích pracující, Bůh všemohoucí na věčnost povolati ráčil.* Za slušno uznáváme, abychom letos počet těch oslavencův doplnili, téhož pramenu použijíce k krátkému nástinu jich života, prací apoštolských a jich utrpení, při čemž doufáme, že mnohým vel. pp. bratřím se tím zavděčíme, poukážíce, jak velmi tísněna jest církev svatá i v jiných země částech i jak si výtečníci oni v duchovní své správě počínali. Pokračovati tedy budeme dle čísel dále.

8. V Čínském kraji *Hunan*, v městě *Henk-čeu-fu* zemřel vd. *Michal Navarro*, z řádu sv. Františka, biskup *Kukusský* i. p. i. *první ap. vikář v kraji Hunan.***) — Narodil se 4. června 1809 v Granadě v Španělsku, 25. listopadu 1827 vstoupil po odbytých průpravných študiích do řádu sv. Františka, a sice do přísného odboru Alkantarianů ve svém rodišti. Sotva že byl rok na to slavné sliby složil, již i nastalá proticírkevní bouře všechny řády ze Španělska vyhnala. Mladý řeholník utekl se s bratřími do Italie, dokonav pak tu svá bohoslovní študia a jsa na kněze vysvěcen odebral se do Říma, aby se v koleji sv. Petra k těžkému povolání misijnářskému připravoval. Roku 1841 vyplnila se mu jeho snažná touha, bylť poslán co misijnář do Číny. Tehdáž právě se byl dostal ostrov *Honk-konk****) pod vládu Angličanův; missie na tom ostrově a naproti ležícím pomorí odevzdána jest Františkánům.

P. *Michal Navarro* měl v ní svou mis-

*) Viz Blah. r. 1878. str. 237—242.

**) *Hunan*, veliká provincie čínská, na zálivu *Touxinském* severně od ostrova *Hainan*, má 19 milionů obyv., hornatá ale i bohatá na kovy všelikého druhu; tu hlavní město *Heni-čeu-fu* na řece *Henk-Kiank*.

***) Ostrov na ústí řeky *Kantonu* náleží k souostroví v zálivu *Makas-skému*; má 2 míle délky, 1 míli šířky, roku 1842 Angličanům postoupen.

sionářskou práci započítí. Počal ji tím, že na ostrově tomto vystavěl první katolický kostel a taktéž byl i dům misijnářský, který později r. 1849 shořel, jeho dílem. Ale již r. 1843 odebral se na větší působení ve vikariatě Hu-kwang, záležejícím z dvou krajů Hupe a Hunan. Apoštolský vikář tamější, vd. p. Mareska, též z řadu sv. Františka, zvolil si svého ještě mladého spolubratra za náměstka (provokara), odevzdav mu jižní část toho nesmírně velikého okresu. Když pak vd. p. Mareska umřel a tento vikariat ve dva byl rozdělen (1856) byloť přirozeno a prospěšno, aby P. Navarro byl určen vrchním pastýřem toho kraje, v němž již pracoval. V měsíci prosinci r. 1856, byl na biskupa vysvěcen v městě Tien-men. Kraj Hunan byl tehdaž hrozně spustošen: občanská válka zuřila, loupežnictvo hubilo na vše strany, a Mandariné si dovolovali, jak obyčejně, nesmírné útisky a utlačování veškerého obyvatelstva. V takovém stavu dostalo se i novému biskupu mnoho trpěti. Bylť totiž u nejvyššího mandarina v městě Henk-čeu-fu udán, že by byl hlavou tajného spiknutí, jež prý domácí křesťané proti říši byli sosovali; k tomu cíli že prý má i ve svém bytu i v kostele mnoho Evropanů ukrytých a spolu veliké zásoby zbraně. Nebylo nic platno, že bedlivým prohledáním bytu biskupova i chrámu to udání lživým se osvědčilo; 3. listop. 1858 byl biskup Navarro jat, vězen a pak mandarinu předveden, jenž si v samém chrámu křesťanském svou soudní stolicí postavil. Několik měsíců před tím (27. června) byla první smlouva Tientsinská podepsána, dle které se misijnářům dovolilo, aby se svobodně v zemi zdržovati směli a to bylo všeobecně známo; ale když se biskup k tomu odvolával, upíral mandarin ošemetně, že by taková smlouva byla. Na štěstí však jeden kněz, domorodec, P. Jáchim Lo, byl právě přinesl do Henk-čeu jeden opis téže smlouvy od místo-krále Kiankanského *) potvrzený. Mandarin nemoha to nyní upříti a nesmě se odvážiti uvězněného biskupa odsouditi, umyslil vyhostiti jej do města Kantonu. 16. pros. nastoupil vd. p. Navarro svou cestu do vyhnanství. Tehdaž byl celý kraj Kvanktonský (Kanton-

ský *) v rukou buřičů, kteří na hlavu každého Evropana byli cenu vypsalí. Dílem dobrými slovy dílem ještě lepšími penězi dosáhl toho biskup, aby mandarin jej provázející v městě Lo-čanku, na pomezí kraje Kvanktonského, se zdržel, aby svěřenec jeho neupadl v ruce buřičův. A tu přišel právě v čas rozkaz, aby biskupa propustil, načež se vd. p. Navarro do města Henk-čeu navrátil. Od té doby pracoval pokojně a nepřetržitě v svatém povolání, pořádaje nový vikariat a hlásaje všudy svaté evangelium. Jeho působením vystavěno bylo mnoho kostelů, z nichž by některé důstojně i v křesťanských zemích nádherným budovám po boku státi mohly. Od r. 1869 počal churavěti následkem velikého namáhání; r. 1872 si vyžádal, aby mu byl dán na pomoc vd. pan Ezechil Bianci, a když tento se za přičinou svého zdraví do Evropy odebral, Evsebius Semprini (1876), který již 20 let v té missii pracoval. Tak opatřiv stádcí svému důstojného pastýře, mohl vd. p. Navarro pokojně se k božskému pastýři odebrati, an ho k sobě povolati ráčil 9. září 1877; týž den jako Amadeus Rappé, biskup Klevelandský. (V. Blah. 1879, str. 240.)
(Pokračování.)

Literární oznamovatel.

— „Josef z Arimathie aneb křesťanská přísluha umírajícím a zemřelým.“ Kázání na neděle postní. Sepsal Fr. Al. Diviš, farář Vladislavský. Str. 50. Cena 40 kr. „Knihovny kazatelské“ založené † far. Tom. Novákem svaz. VIII. Vychází nákladem Fr. A. Urbánka, knihkupce v Praze,

— „Sbírka krátkých řečí duchovních na všechny neděle a svátky roku církevního.“ Sepsal Antonín Dlask, děkan v Kouřimí. Svazek II. V Praze 1879. Tisk a sklad Cyrillo-Methodějské kněhhtiskárny. Str. 150. Cena 80 kr. Obsahuje 23 řečí svátečních a 13 řečí příležitostných, mimo jiné též před udělováním sv. břimování a po něm, na 1. a 2. den mäsopustní.

— „Světlozor“ přináší vyobrazení v čís. 6.: François Paul Jules Grévy, president francouzské republiky. Mladý malíř (dle obrazu Verhasova). Český Eisenstein. Požár v Japonsku.

*) Veliká provincie mezi žlutou a modrou řekou a čínským mořem na východ a hornatou krajinou na západ, 4400 mil, 50 mil. obyvatelů. Nyní rozvržena na dvě části východní Kiank-Su, záp. Ngane-Hoei.

*) Znamé město na řece téhož jména, dle něhož i celý kraj tak nazván. Město Kanton záleží z tří částí, staré (čínské), novější (mandžurské), a kupecké, v které jediné Evropané přístup mají.

Ryby teleskopické. — V čís. 7.: Marie Sittova. Hlavní ulice Trebiňská. Trebiň v Hercegovině. Sendziwoj alchimista. Upotřebení lampy elektrické. Průřiz a regulator též lampy. — V čís. 8.: Hrabě Eduard Taaffe. Teplice (8 obr.) Blanka Namurská a princ Hako. Bosenští františkáni. Pevnost Dacka v Áfghanistaně. — V čís. 9.: Theodor Mourek († 9. února). Příbram. Milton dcerám svým diktuje. „Ztracený ráj.“ Lov jeseterů na řece Hudsonu v severní Americe: a) Vyvrhování jiker; b) Vytahování polapeného jesetera. Vřídlo městské lázně v Teplicích. Pohledy na zem s oběžnic: 1) s Měsíce, 2) s Kralomoce (Jupitera), 3) s Hladoléta (Saturna).

— „*Kytka z Moravy.*“ Básně Vladimíra Štastného. V Brně 1879. Tiskem akciové knihtiskárny. Nákladem vlastním. Str. 175. Cena 80 kr. Utěšená tato kytka, uvitá chvalně známým básníkem, věnována jest v. důst. p. kan. Mat. Procházkovi; obsahuje v části I. „Ozvěny v dávných dob“: Bouře, Poklad černomorský, Rostislav, Slavomír, Svatopluk; v části II. „Pověsti a báje“: Výkup, Pan Jiskra z Brandýsa, Zvony P. Marie, Šporkova chasa, Kamenný mnich, Kázání, Zeď Boží, Sláva nebes, Karlštýn, Vojínův kolovrátek, Marné kázání, Slzičky P. Marie, Sněženka, Strom vánoční, Cnosti klášternice, Česká chaloupka, O 12 měsíčkách. (Pohádka slovenská). Pěvcova jízda svatební. — Objednávky vyřídí z ochoty redakce „Hlasu“ v Brně.

— „*Obzor*“ List pro poučení a zábavu. Vychází jako samostatná příloha „Hlasu“ v Brně dvakrát měsíčně. Předpl. 2. zl. ročně. Číslo 4. obsahuje: Úvahy filosofické, od Dra. Jos. Pospíšila. Kolloseum. Báseň: V lese, od L. Scholze. Kousek Moravy, od Fr. Stránecké. Cizí adresa, masop. žert od Viléma Ambrože. Eliška Jagiellonka, povídka z polského, přeložil Fr. M. Vrána. Volné lekce ze srbštiny. Obzor literární. Drobnosti. Aforismy. Zasláno. Vypsání ceny. Listárna.

— „*Dějepis Všeobecný*“ pořádá Dr. Jos. Emler. Oddíl prvý: Dějiny Středověké. Od konce století pátého až do konce století patnáctého. Sepsal Fr. Šembera, prof. v Budějovicích. Sešit 1. a 2. Str. 1—128 po 50 kr. V Praze, nakladatel Otto.

— (Zasláno). Milovníkům jazyka polského doporučujeme polský časopis směru naší „Školy B. Srdce Páně“ pod názvem „Zbiór intencyi miesięcznych Apostolstwa Serca Jezusowego“ či kratěji „Apostolstwo Serca Jezusowego“. Měsíční svazček o 32. str. s ilustracemi stojí 2 centy (2 kr. r. č.), tedy ročník 24 kr. Poštovné stojí při 1—3 číslech 24 kr.

při 4—17 čís. 34 kr., od 18 výše jest poštovné úplna zdarma. Předplatné se zasílá: Do Przewodnika krajowego Apostolstwa Serca Jezusowego w Krakowie. — Ulica Kopernika Nr. 34.

— „*Entlarvte Geschichtsfälschung*“ oder Leben, Thaten und Reichsverrath des Preussenkönigs Friedrich II. Genau nach amtlichen Urkunden und den vorzüglichsten Quellenwerken, sowie nach dessen eigenen hinterlassenen Schriften bearbeitet von Carl Lempens, Verfasser von 14 polit. Schriften. In Commission von A. G. Steinhauser in Prag. S. 151. Cena snžena na 50 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Xav. *Rezníček*, Jazlovický farář na odpoč. v Praze, dne 1. března (kdež nar. 15. listop. 1814, vysv. 31. července 1842.)

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Procházka*, arcib. vikář okresu Libockého a farář v Tachlovicích, jmenován os. děkanem;
p. Maxm. *Vodrážka*, farář v Zdčicích, obdržel exposit. canon.;
p. Ant. *Prückner*, farář v Bečově, jmenován sekretářem vikariatu Toužimského.

Ustanovení jsou:

- p. Karel *Rudišer*, far. Verměřický, za admin. v Radošovicích;
p. Vác. *Brzek*, kapl. v Jesenici, za admin. in. spir. et temp. ve Verměřicích;
p. Frant. *Ekert*, starší kapl. za admin. u sv. Vojtěcha v Praze.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- P. Evermov *Blatenský*, kněz řádu premonstr. kanonie Želivské, dr. theol. duchovní správce v Humpolci, a
p. Jos. *Hájek*, sekretář vik. a farář v Ousobí jmenování jsou osobními děkany;
P. Petr *Vrabec*, řádu prem. kanonie Želivské převor,
P. Osvald *Čužna*, řád. prem. duchovní správce v Senožatech,
P. Ferd. *Bursík*, ř. prem., duch. správce ve Vojislavicích, jmenování b. notáři;
p. Vinc. *Laštovička*, farář v Keblově,
p. Aug. *Koláč*, farář v Bohuslavicích,
p. Dom. *Králík*, farář na Lipnici, a
p. Jan *Černý*, ředitel a katecheta národní školy v Humpolci, obdržel expositorium canonicale.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25).

Sv. Eusebia Jeronýma kněze stridon-
ského list k Laetě

„O vychování dcery.“

Laeta, zbožná křesťanská dcera vele-
kněze Albina dosud v pohanství tvrdošíjně
trvajících a matky křesťanky, oddána byla
s Toxotiem, synem jedináčkem sv. Pauly.
Porodivši několik mrtvých dětí, zaslíbila
se Bohu, že, porodi-li dítě živé, ustavičné-
mu panenství je zasvěti. Ovocem prosby
nábožné matky byla dceruška, které dáno
na křtu sv. jméno Paula. I bylo nyní Laetě
o to pečovati, aby dítě, jak byla Bohu
slíbila, také vychovala a proto žádala li-
stem sv. Jeronýma za radu, vyjektivši mu
spolu svou starost o duši pohanského ještě
otce svého. Sv. Jeroným napsal jí tedy list,
v kterém starosti její ulevíti hledí, jí nau-
čení dává, kterak by dceru vychovati mě-
la a v kterém obě k sobě zve. Naučení,
která dává, nejsou sice soustavou vcho-
vatelskou; objasňují však s dostatek účel
křesťanského vychování a podávají nejedno
užitečné pokynutí, ač některá z nich na
naše časy již se nehodí. List ten psal sv.
Jeroným ještě před smrtí sv. Pauly (26.
ledna r. 404.) r. 401. v Bethlemě, kdež se
byl s knězem Vincenciem, se sv. Paulou,
paní římskou rodem a duchem výtečnou a
s její dcerou Eustochii, sestrou Toxotiovou,
usadil a ženský klášter založil. Ženy ty již
za jeho pobytu v Římě (r. 382.) za papeže
Damasa s jinými pannami a paními římskými
kol něho se shromážděvaly, od něho
poučení žádající a pod správou jeho vyšší
dokonalosti se domáhající. Seřazení listu
toho jest zcela správné a pravidlům písem-
nosti přiměřené. Dobře rozlišiti lze: úvod,
vlastní předmět a zakončení.

I. Úvod (hlava 1.—3.). Sv. Jeroným
těší Laetu, že se snad otec, křesťanskými
vnuky obklopen jsa, ještě obrátí. (1.) Neu-
stávejž tedy Laeta doufat, vždyť se kře-
stanství tak vzrůstá a pohanství upadá, že
již hanbou býti pohanem, a na obrácení
není nikdy pozdě (2.); na to poukazuje k to-
mu, že Paulu zaslíbila Kristu, a že ji tu-
díž i pro Krista vychovati má, přechází
k vlastnímu předmětu, k vychování dcery (3).

1. Apoštol Pavel píše Korinthským, a
nevzdělanou¹⁾ církev Kristovu posvátnými
naukami opatřuje, mezi jinými příkazy i
tento položil řka: „Některá-li žena věřící
má muže nevěrce, a ten svoluje bydliti s ní,
nepropouštějž muže. Nebo posvěcen jest
muž nevěrec v ženě věrkyni: a posvěcena
jest žena nevěrkyně v muži věrci; sic ji-
nak by děti vaše nečisty byly, nyní ale
svaty jsou.“ (I. 7, 13. n.) Jestli komu až
dosud zdálo se pouta kázně příliš uvolně-
ná a shovívavost učitelova nemístná, nechť
pozoruje dům otce svého, muže velmi sla-
vného sice a vzdělaného, však dosud ve
tmách krácejícího: a pozná, že rada apošto-
lova tam dospěla²⁾, že trpkost kořene slad-
kost ovoce vyvážíla, a že obyčejně proutí³⁾

¹⁾ V učení Kristově nedosti utvrzenou; jinak ani
býti nemohlo, neboť církev ta byla sv. Paulem
založena mezi r. 52. a 53. a list ten byl již na-
psán před velikonoce r. 57.

²⁾ Kam rada apoštola čelila a jak prospěšna by-
la, ukazuje sv. J. příkladem na vlastní rodině
Albinově. Ač někteří za to měli, že takové man-
želství, z něhož Paula pochází, znečišťuje a ne-
bezpečné jest, nicméně opak toho se jeví a do-
bré ovoce jeho v Paule se spatřuje.

³⁾ Viles virgulae, jest narážka na pohanského ve-
lekněze, již v překladu nelze podati. Měl totiž
velekněz na hlavě čepici (galerus, pileus) s úzkým
prutem vlnou obvinutým, odznak své důstojnosti;
balzámem drahocenným jest Paula.

balšám drahý vypotilo. Ty pocházíš z manželství nerovného; z tebe a Toxotia mého zrodila se Paula. Kdož by to věřil, že vnučka Albina velekněze ze zaslíbení matčina⁴⁾ se narodila, a že u přítomnosti a ku radosti dědečka žvatlající ještě jazyk malíček Kristovo Alleluja prozpěvuje a pannu Boží na svém klíně stařec krmit? A dobře a šťastně jsme očekávali. Rodina svatá a věřící posvěcuje jediného nevěrce. Již čekatelem víry jest ten, koho věřící zástup synů a vnuků obklopuje. Já mám za to, že ještě mladíkem⁵⁾ jsa byl by mohl uvěřiti v Krista, kdyby byl měl takové příbuzenstvo. By i pohrdal a smál se listu mému, a mne za pošetilec neb blázna vykřičel: to i jeho zeť činival dříve než uvěřil. Křesťané se stávají, nerodí se. Zlatý Kapitol pln jest špiny. Nečistotou a pavučinami všechny chrámy římské pokryty jsou, město se hýbe ve svých sídlech a lid, jenž dříve polospadlě svatyně zaplavoval, běží k hrobům mučedníků. Nevynucuje-li víru rozumnost, nechť ji aspoň vynutí stud.

2. To Laeto, přezbožná dcero v Kristu, řečeno budiž, abys nezoufala nad spásou otce a touž důvěrou, kterou jsi dceru si zasloužila, i otce získala a úplně blaženosti rodiny se těšila, znajíc ono zaslíbení Páně: „Co jest u lidí nemožné, možné jest u Boha“ (Luk. 18, 37.). Nikdy není pozdě s obrácením. Lotr s kříže přesešel v ráj, Nabuchodonosor, král babylonský, když byl tělem a srdcem zdivočel a s šelmami na poušti žil, znovu nabyt rozumu lidského. A ať pomínu věci dávných, aby se to nevěřícím nezdálo příliš báječným, zdaž před několika lety příbuzný váš Gracchus, rodem ze šlechty patricijské, když zastával přednostnoství městské, jeskyni Mithry a všechny potvorné sochy, jimž Corax, Nymphus, Miles, Leo, Perses, Helios, Dromo,

Pater⁶⁾ posvěceni byli, neskácel, nerozbíl, nevyvrátil a je jako rukojmí předeslav nedosáhl křtu Kristova? Osamoceno jest v městě pohanstvo, národu kdysi bohové se sovmi a kulichy toliko na lomenicích zbyli. Korouhve vojinů jsou znamením kříže. Královský nach a zářící vínků drahokamy zdobí obraz spásonosného dřeva kříže. Již i egyptský Serapis⁷⁾ stal se křesťanem. Marnas⁸⁾ v Gaze zavřen žalostí a vyvrácení chrámu neustále se hrozi. Z Indie, Persie a Aethiopie přijímáme každodenně zástupy mnichův. Armén odložil toulce své, Hunové se učí žaltáři⁹⁾, skythské mrazy vrou žárem víry, Gétův rudé a plavé vojsko stánky chrámové s sebou nosí a proto snad bojují proti nám stejným šikem¹⁰⁾, ježto stejným náboženstvím důvěrují.

3. Mám bych byl přišel na jinou látku a při běhu kola, co džbánec utvořití zamyslím, vědro utvořila ruka¹¹⁾. Neboť jsem si byl umínil, vyzván byv prosbami svaté Marcelly a tvými, k matce, to jest k tobě řeč obrátiti a poučiti, jak bys měla naši Paulu vychovati, která dříve Kristu byla

⁴⁾ Někteří čtou místo „matris“: „martyris“. O zaslíbení Pauly samém obšírněji se mluví v hlavě 3.

⁵⁾ Erasmus Victorius, Martianus a jich stoupenci čtou místo juvenem: „Jovem“. Vykládají totiž toto místo hyperbolicky, aby tím větší váhy přidali příkladnosti rodiny Albinovy, neboť v té byl by prý sám Joviš v Krista uvěřil. Vallarsi však praví, že toho jména ani souvislost nepripouští, aniž mohl Joviš v Krista uvěřiti. Smysl zajisté jest ten: Albin velekněz, Laetin otec z nerovného manželství, kterého pro zástup dětí a vnoučat křesťanských jej obklopující, čekatelem víry nazvati lze, ač uvěřiti ještě se vzpírá, mladíkem jsa snadno by byl v Krista uvěřil, kdyby totéž příbuzenství byl měl; než předce ještě lze jeho obrácení očekávati z onoho obcování.

⁶⁾ Mithras, božstvo syrské, mělo své svatyně v jeskyních, a v nich sochy rozličných jmen, která byla též symbolem hvězd a od nichž vzata také jména pro označení souhvězdí. Dle jmen těchto soch jmenovali se také službě božstva zasvěcení kněží: tak ku př. kněží Helia, Droma atd. Obrazy a sochy ty byly vtesány do jeskyní a u nich konána různá mysteria. — Helios = Slunce jest jedno z jmen samého božstva Mithry — Dromo = rak (Ἀράων, cancer, cancer) jméno znamení v zodiaku, které v orgiích mithrických bylo nejobyčejnější. — Pater konečně bylo v pověře mithrické zvláštní stupeň božské hodnosti.

⁷⁾ T. j. chrám Serapidův obrácen jest v chrám křesťanský, a to v Alexandrii na rozkaz Theodosia r. 389.

⁸⁾ Marnas jest latinisované jméno největšího božstva Gázy a značí v chald. a semit. nářečí tolik co pán lidstva neb člověka, jak také Rekové svého Joviše, a nímž toli flištiáské božstvo dle významu totožné jest, rádi nazývali (deorum hominumque pater). Sv. Porfyrius spůsobil rozboření chrámu Marnasova za příležitosti narození prvního syna Arkadiova.

⁹⁾ Hunové se učí žaltáři. Proto soudí Vallarsi, že byl psán tento list po listu ad Suniam et Fretelam, kteří byli biskupy gothskými a sv. Jeronýma o rozřešení některých variantů žaltáře se tážali, a l. 403 odpověď od světce obdrželi; a tedy ne roku 401 ale 403. Však náhledu tomu odporuje, že chrám Marnasa v Gaze již r. 401. rozbořen byl a v listu tomto se Marnas: „jeho rozboření hrozí“ Proto byl psán r. 401.

¹⁰⁾ T. j. se stejným válečným štětem.

¹¹⁾ Sv. J. klade tímto obrazem (srov. Horat. ars poet. v. 21, 22.) vzatým z hrncářství, mezi dalším vybočení od vlastní látky, k níž nyní přechází.

zasvěcena, než narozena, kterou jsi dříve zaslíbila, než v lůně počala. Viděli jsme něco za dob našich z prorockých knih¹²⁾. Anna neplodnost těla plodnosti zaměnila (I. Král. 2, 21.), ty plodnost s žalem spojenou¹³⁾ zaměnila jsi dětmi života schopnými. S důvěrou díím, že budeš mít děti, ana jsi první plod Pánu vrátila¹⁴⁾. To jsou ty prvotiny, jež obětují se v zákoně. Tak se narodil Samuel, tak zrodil se Samson, tak Jan Křtitel za příchodu Marie se pohnul a vzplesal. Neboť uslyšel slova Páně, ústy Panny mluvícího a z lůna matčina, vstříc mu toužil vyběhnouti. Ta tedy, která ze zaslíbení se narodila, měž původu svého hodné vychování rodičů. Samuel se vychovává v chrámě, Jan na samotě se připravuje. Onen pro svůj posvátný vlas ctiho-dným jest¹⁵⁾, vína a nápoje opojného nepije: již pachole s Pánem rozmlouvá. Ten utíká měst, pásem koženým se opasuje, kobyčkami se živí a medem lesním, a na znamení pokání, jež kázati měl, odívá se svleky zvířete nejhrbatějšího¹⁶⁾.

II. Vlastní předmět (4.—12.). Zde podává sv. Jeroným podrobná naučení. Předně náleží Paulu vyučiti základním vědomostem, a o to pečovati, aby jí nebyla dána příležitost naslouchati řečem mrzkým a obcovati se špatným společenstvím (4.), i aby se šatila svému určení přiměřeně, prostě, beze vši nádhery, ne úpravně a dle své libosti (5.). Nejvíce však náleží střežiti nevinnosti dečiny, neboť bude i matce jednou z ostražky účty činiti (6.). Až povyroste, měž ji k pilnému navštěvování chrámu, ale jen ve svém průvodě, pro nebezpečnoství ze všech stran hrozící (7.); také ji ostříhej nestřídmosti a vybíravosti v jídle a pití, zkrátka všeho, co smyslům lahodí a je dráždí; a naopak ku všemu ji vedí, co žádosti utlumuje a přemáhá (8.). Na to ukazuje sv. J., kterak si v dalším vyučování vésti má a kterak v ní nábožného ducha roznítiti možno (9.); nemá však toliko pracovati hlavou, ale i ručními pra-

cemi, stavu jejímu přiměřenými, zabývati se má; má se cvičiti i v postění, modlitbě zdržlivosti a střidnosti (10.). Připomínaje pak ještě jednou potřebu důkladné dohlídky, vystříhání se zlé společnosti a marnivosti (11.), proti kterýmž nečtností výborně slouží čtení Písma sv., o jehož způsobu se i šířeji rozepisuje (12.), končí tím svá naučení.

4. Tak má býti vychována duše, jež býti má chrámem Božím. Nic jiného neučíš se slyšeti, nic mluvit, leč co k bázni Boží náleží. Hanebným slovům necht nerozumí, zpěvů světských necht nezná. Jazyk ještě něžný ať nasákne sladkými žalmy. Vzdálen budiž rozpustilý věk chlapců, samy družky a služebnice od světských společností vyloučeny buďtež, aby, čemu špatně se přiučily, to špatněji neučily. Měž písmenky zimostrázové neb ze sloně a jmény svými buďtež jmenovány: s nimi si pohrávej, aby hra jí byla učením, a netoliko pořádek písmenek ať si osvojí a paměť jich názvů v píseň necht přejde, ale i sám pořádek ať se často v sobě přestaví a s prostředními poslední a s prvními poslední necht se smísí, aby je netoliko dle zvuku ale i podle vidění znala¹⁷⁾. Když pak počne třesoucí rukou bodcem do vosku rytí, tu ať jiného rukou vedoucí jemně se řídí prstíčky, neb v desku necht se vyryjí základní tahy, aby po týchž brázdách uzavřené táhly se známky a ven aby nemohly vybočiti. Slabiky ať za odměnu spojí, a kterými dárky onen věk se může navnaditi, těmi necht se láká. Měž i při učení družky, na něžby žárčila, jichž chválami by vzbuzována byla. Nebudiž tupena, je-li váhavější, ale chválami povzbudíš se mysl její, aby se i radovala, že zvítězila a se rmoutila, že podlehla. Především jest se stříci, aby neměla nenávisť k učení, aby nechuť k tomu v dětinství pojatá přes leta nezkušená netrvala. I jména, jimiž uvyká znenáhla slova spojovati¹⁸⁾, nebudtež nahodilá, ale určitá a nahromaděna zúmyslně, jména proroků totiž a apoštolů a celá řada patriarchů od Adama dle Matouše a Lukáše sestupuj, aby jiné činíc na pama-

¹²⁾ Neboť dle kanonu hebrejského se počítají knihy královské mezi prorocké.

¹³⁾ Všecky dívky, jež před Paulou porodila jí skonalý.

¹⁴⁾ T. j. Paulu, kterou jsi na Bohu vyprosila pod tou podmínkou, že Mu ji vrátíš.

¹⁵⁾ Složil totiž slib nazireatu, po jehož dobu ani vlasy se stříhati, ani opojných nápojů pít, ani sušených hroznů pojídati, aniž se čeho nečistého dotknouti, dovdeno nebylo.

¹⁶⁾ Narážka to na vlastní slova Janova (Luk. 3, 5) „přímé číte cesty jeho.“ Odíval se kůží velblouda, zvířete hrbatého; odtud ta narážka.

¹⁷⁾ Učení se písmenkám má jí býti hrou a hra vychováním, k čemuž ovšem patří, aby si nejen jich pořádek zapamatovala, ale v paměti je měla jako píseň; tak že, kdyby se pořádek ten přestavil, přece je pozná nejen dle zvuku, ale i dle zevnější podoby; to jest zajisté užitečné pravidlo mnemotechniky.

¹⁸⁾ Poradiv sv. J., jak by slabiky za odměnu spojovala, ukazuje na příhodný způsob spojování slov ve věty.

tování věci přístích se připravovala¹⁹⁾. Učitel budiž vyvolen řádného života a vzdělání, aniž se domnívám, že se zardi muž učený, to působí u příbuzné nebo vznešené panny, co Aristoteles působil u syna Filipova, že sám při malé vážnosti učitelů²⁰⁾ počátkům umění vyučoval.

Nesluší pohrdati jako nepatrným tím, bez čehož velké obstátí nemůže. Samohlásek vyslovování a prvé vyučování učitelů jinak ze vzdělaných, jinak z nevzdělaných úst se pronáší. Pročež i tobě jest se starati, aby nepřislušným lichocením žen dcera nenavykla vyslovovati polovičatá slova, a nachem hrátí²¹⁾; z nichž jedno jazyka výslovnosti, druhé mravům ubližuje: aby se nepřiučila za věku něžného, čemu později odučovati by se musila. K výmluvnosti Gracchů řeč matčina od mládí mnoho prý prospěla²²⁾. Hortensiovo řečnění na klíně otcovském vyspělo. Obtížně bývá vykořeňeno, co nezkušené mysli vsály. Kdož uvede vlny nach ve dřívější barvu? Nová nádobu dlouhou podržuje i chuť i zápach, kterými dříve nasákla²³⁾. Recký dějepis vypravuje, že Alexandr, nejmocnější král a světa podmanitel, i v mravech i v chůzi Leonidy, vychovatele svého chyb nemohl se zbýti, jimiž ještě maličký jsa, byl nakažen²⁴⁾. Náchylné jest totiž zlého nápodobení; jichž ctnosti dosíci nemůžeš, hned chyby nápodobuješ. Kojná nebudiž pijanice, ne daremná, ne žvatlavá; mějž chůvu rozšafnou, vychovatele vážného. Jakmile dědečka spatří, v náruč nechť se mu vrhne, na krk ať se zavěsí, a nechťícimu třeba ať alleluja zpívá. Nechť ji chopí babička, otce po úsměvu ať poznává; budiž všem milá a veškeré přibuzenstvo se radujž, že růže z něho se narodila. Ať se naučí brzy, jakou má i druhou babičku, jakou tetu²⁵⁾,

pro jakého vůdce, pro jaké vojsko se začka vychovává²⁶⁾. Po těch nechť touží, k těm ať tobě hrozí odchodem.²⁷⁾ (Dokonč.)

Kanut.

Na zlatém křesle blíže Baltu stál
uprostřed dánské šlechty Kanut král.

Slul v dějinách vždy velkým vladařem,
vždyť rozsáhlý byl říše jeho lem.

Leč dvoraninstvem veleben co Bůh,
ježž poslouchá i země, moře, vzduch.

Bylť Kanut nábožný a taká řeč
mu srdcem projela vždy jako meč.

Ba žádný nebyl na obtíž mu trud,
by licoměrným ukázal jich blud.

Kol krále tvoří právě šlechta kruh
a lichocením předčí druhu druh.

„Tys všemocný!“ tak volá hlasu pluk,
by překřičel i děsný moře hluk.

„Tys nejmocnější v širém světě král,
vše v okovy i moře tůň si spjal.

Ne Kristus sám utišil bouře běs
i před Kanutem pokoří se dnes“.

Král neodvětv ani slova, nýbrž hned
svou ráznou pravici do výše zved.

A hlasem zvůčným velí družině,
by zabočila k mořské úžině.

A lice krále nachem zahoří,
když rtové divná slova hovoří:

„Jsem všemocným já pánem, moře slyš,
své rozbouřené vlny mžikem ztiš.“

Jak zrcadlo buď tvoje hladina
a nepohni se vlna jediná!

Však moře tůně jak by ze svých dum
se probudila, zdvojuásobní šum.

A vlny mohutné jak hory hřbet,
se valí k stolci, na němž trůní kmet.

Ba pěny obličej mu potřísni
a z hloubi chechtot racků v odvěť zní.

²⁶⁾ Vůdcem tím jest Kristus, vojskem sv. panny.

²⁷⁾ Neboť vyplnění této hrozby by bylo pro Laetu štěstím, poněvadž by se dítě její dostalo k žénám svatým.

¹⁹⁾ T. j. aby svou paměť ostříla.

²⁰⁾ Jiní čtou místo *librarium utilitate „vilitate“* to byli písaři placení, kteří opisovali knihy a někdy též vyučovali počátkům vědy.

²¹⁾ T. j. líbovati sobě v skvostných a drahých šatech.

²²⁾ Píšet tak Quintilian I. 2: „Slyšeli jsme, že mnoho přispěla k výmluvnosti Gracchů matka Cornelia, jejíž velmi vytržbená řeč se v pozdějších listech také zachovala.“

²³⁾ Slov. přísloví: čím hrnec navře, tím dlouho zapáchá.

²⁴⁾ Tak opět Quintilián na uvedeném místě: „Leonidas, Alexandrův vychovatel, jak Diogenes babylonský zvěstuje, některými chybami ho nakazil, které silného a největšího krále od onoho času chlapeckého vychování provázely.“

²⁵⁾ Druhou babičkou jest sv. Paula, matka Toxotiova, a tetou jeho sestra Eustochium, které, jak svrchu podotknuto, se zdržovaly v Bethlemě.

V šíř, v dáli moře mocně buráčí.
Tu Kanut k družině se obrací:

„Zde důkaz máte, co as zmůže král
byť všemocným ho celý vesmír zval.

Jak malým tvorem člověk na zemi.
jak před mocností Božskou oněmí.

I král jak jiný člověk slabý tvor
a směšná jeho zpupnost, pýcha, vzdor.

Nuž pokleknuce vzdejme *Bohu* čest
jenž jediný všemocným Pánem jest.“

Když s družinon král klekl k modlení
vln rázem ztichlo běsné bouření.

J. Ježek.

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XV.

Slavnost Zvěstování Marie Panny.

Za dnů Achaza krále judského, nedlouho před vyvrácením království izraelského skrze Salmanasara assyrského, přitáhli Rasin, král syrský a Facee, král izraelský, proti Jerusalemu, aby bojovali proti němu; i pohnulo se srdce Achazovo, i srdce lidu jeho, jako se pohybují v lese stromové od větru. — A Isaiáš, prorok Boží, mluvil k Achazovi, ve jménu Hospodinově rka: „Požádej sobě znamení od Hospodina Boha svého“ (Is. 7, 11.) I řekl Achaz: „Nebudu žádati a nebude pokoušeti Hospodina.“ I řekl prorok: „Pán sám dá vám znamení. Aj panna počne, a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emmanuel“ (Is. 7, 14.). — Dnešní sv. evangelium vypravuje o naplnění tohoto památného proroctví; dnešní svátek připomíná nám vznešené, radostné tajemství: tajemství vtělení Syna Božího v Marii Panně, přijetí a fyzické spojení lidské přirozenosti s věčnou božskou přirozeností v osobě Slova, v druhé osobě jediné a trojosobné božské bytosti bez smíšení, bez změnění, bez porušení obou přirozeností. „Aj počneš v životě a porodíš syna“ — tak mluvil posel Boží k Panně pokorné — „a nazveš jméno jeho Ježíš. Tent bude veliký a synem Nejvyššího slouti bude; Duch svatý sstoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tobě. A protož i, co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží“ (Luk. 1, 31. 32. 35.). — Vznešené a spolu oblažující jesti tajemství, jež dnes slaví svět křesťanský; základ k vykoupení našemu

klade se dnešního dne; přípověď rajská, ve starém Zákoně často obnovovaná a opěťovaná, k níž naděje a touha pohanického světa se nesly, počíná se dnešním dnem naplňovati. — Proto zaznívá dnes nebe i země radostí, k níž úcta nejhlubší i obdiv se pojí; sám Syn Boží dnes z lásky k nám a z milosrdenství nad bídou pokolení našeho dobrovolně opouští slávu nebeskou, kterou měl s Otcem od věčnosti. „Sebe samého zmařil“ — píše sv. apoštol v dnešním tajemství — „přijav způsobu služebníka, ku podobnosti lidí učiněn, a v způsobu nalezen jako člověk. Ponižil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to smrti kříže“ (k Fil. 2, 7—8.). Rozjmejme dnes o slavnostním tomto předmětu ve jménu Páně. —

Bůh v způsobě slabého člověka, nekonečný v konečném, věčná moudrost v nemluvnátku, všemohoucnost v slabosti, Bůh člověkem, nepřestáváje býti Bohem, člověk Bohem, nepřestáváje býti pravým člověkem — Bůhčlověk, narozený z panenské Matky — kdož pronikne, vyzpytuje toto tajemství? — Ovšem i pohané bájili o bohojevech ve způsobě lidské; ale nebyl to bůh, jenž člověkem učiněn, spíše člověk apotheosí na boha povýšen; proto musel Bůhčlověk, jak v Ježíši Kristu se vtělil, an strasti života snáší a konečně smrtí kříže umírá, dle slov apoštola Páně pohanům býti bláznovstvím, židům pak jatým nadějemi v pozemského Messiáše pohoršením. Není tudíž s podivením, že po staletí vznikaly v Církvi bludy ohledně učení o osobě Kristově. Ale právě blud býval podnětem k tomu, aby pravdě jasně se porozumělo, ona sama zřejměji vyslovena a v určitou formuli zahrnuta byla; a takž učí nás dějiny církevní, že právě bludné nauky o osobě Kristově v různých způsobech po čtyři století se vyskytující zavdaly příčinu k tomu, aby církevní učení víry právě týmiž slovy vyjádřeno bylo, kterýchby se podnes známe; nic nového neutvořila Církev na příslušných všeobecných sněmích, jakož ani později učiniti nemohla, nesměla, poněvadž nadpřirozené zjevení Boží v Ježíši Kristu ukončeno jest; ovšem ale vyslovila starou, apoštolskou víru určitěji a důrazněji tam a tenkrát, kde a kdy pro neporozumění aneb popírání jí byla toho nutná potřeba; jen *tvář* se tím měnil, nikoliv však obsah, věc, podstata, kteráž věčná jest a nezměnitelná, jako Ten, z jehož úst slova pravdy věčné plynula. — Církev zavrhlá blud Aria, kterýž upíral božství Syna, Slova věčného; a

právem tak učinila: neboť člověk, pouhý tvor, sám hříchu podroben, nemohl býti vykupitelem; Církev zavrhlá dále blud Apollinara a doketů, kteří pravé člověčenství Kristovo upírali a je zbožňovali; neboť jen jako pravý člověk a pravý Bůh, jako člověk nám ve všem roven vyjma hřích, mohl trpěti a umřít, mohl nás vykoupiti; zavrhlá též blud Nestoria, který jednu osobu Kristovu ve dvě osoby dělil, jakož i blud Eutycha, jenž obě přirozenosti v jednu spojil; a tak jednala Církev vším právem: neboť jen, byly-li lidské skutky Kristovy Jeho božstvím téměř povzneseny, oslaveny, proniknuty, pak byly v pravdě božské skutky, získal jimi nekonečných zásluh, jichž uražená nekonečná velebnost Boží k usmíření vyžadovala; a ohledně bludu Eutychova: kterak mohla božská přirozenost a přirozenost lidská jen jedna přirozenost býti? tot patrně přičít se zásadám rozumného myšlení; konečně zavrhlá Církev blud Sergia Konstantinopolského, monotheletism zvaný, kterýž v Kristu, Bohu a člověku, jen jedinou vůli, jen jediné jevení se vůle připouštěl; a opět právem: neboť jediná vůle, jediné jevení se vůle předpokládá jen jednu přirozenost. A tak nyní tím lépe porozumíme učení o osobě Kristově, jež Církev naproti zmíněným bludům jasně a přesně vyslovila: V Ježíši Kristu jest pravá božská a pravá lidská přirozenost, obě pak nerozlučně spojeny jsou v jednu osobu a to v božskou osobu věčného Slova, v druhou osobu v Trojici nejsvětější. — Vtělení Syna Božího jest a zůstane i nejbystřejšímu duchu lidskému navždy nepochopitelným tajemstvím; ne k tomu účelu, abychom je pochopili, proskoumali, ale poněkud aspoň vysvětlili a názorným učinili, uvedu obdobu; tato jest člověk sám. Co jest člověk? Konečný, osobný rozum tělem učiněný, jako Kristus, osobná věčná moudrost, člověkem se stal; jako v Bohu-člověku jedností osoby člověk Bohem učiněn, tak mrtvý útvar těla dechnutím Božím člověkem se stal; každý den v životě lidském v jistém smyslu jest jakési vtělení; každý den přechází hmota zemská v člověka, duchem jeho bývá proniknuta, oduševněna. Zrno padá do země, požíváme z jeho plodu; v chlébě požíváme z tuku země, co prachem bylo zemským, v žilách našich proudí jako krev, čivy cítí, oduševněným slovem mluví z našich úst; tak vtělil se duch lidský, pozdvihl prach země k nejužšímu s sebou spojení a tvoří s ním jednu bytost, člověka; leč tak, že duch zůstává právě duchem a nestává

se tělem, tělo zůstává právě tělem a nemění se v ducha. A pojmemé nyní tajemství vtělení ještě hlouběji. Jako rudá nit vine se dějinami náboženství všech národů touha po spojení nebe se zemí, člověka s Bohem; v bájích starověku, v jeho symbolech a obřadech zrači se tato touha; pokusy činěny o naplnění její, ale nezdařeny; na východě předstírány domnělá vtělení božství, na západě zbožnění lidí; i samo abstraktní jednobožství židovstva a islamu nemůže srdci lidskému této útěchy poskytnouti, nemohlo a nemůže nesmírnou propast překlenouti, jež Boha a člověka, Stvořitele a tvora, Nejsvětějšího a hříšníka dělí; křesťanství samo a jediné odstranilo tuto hráz vtělením Syna Božího Ježíše Krista; křesťanství i v tomto ohledu jest náboženství naprosté, dokonalé; každé jednostranné a abstraktní pojímání církevního učení o vtělení vede k bludu pantheistickému; teprve tímto tajemstvím poznáváme vznešenou důstojnost přirozenosti lidské a její od Boha vytknutý cíl. — Uvažujte m. j! o hluboké této pravdě, kteráž základem jest tajemství dnešní slavnosti; předmět to na výsost hodný vašeho o něm přemýšlení! Nebyli bychom křesťany, nebyli bychom vykoupenci, postrádali bychom dětství Božího a naděje ve spojení duší našich s Bohem, kdyby posel Boží dnes Panně sv. v Nazaretě nebyl zvěstoval poselství radostné: „Aj počneš v životě a porодиš syna, a nazveš jméno jeho Ježíš“ (Luk. 1, 31). — kdykoliv s věže chrámové zaznívá hláhol zvonu, vyzýváje k modlitbě lid věřící, vzpomínejte, co hlas ten znamená; vzpomeňte, že děje se to na věčnou památku Vtělení Syna Božího, a v srdci svém uposlechněte hlasu toho; klaňte se věčnému Otce Slovu, kteréž tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, aby nás vykoupilo, spasilo, oblažilo. Amen.

Různé zprávy z dějin církevních.

VI.

Liturgie církve latinské. Slovem liturgie rozumí se v nejužším smyslu mše sv. a její ritus. 1. *Liturgie římská* v počátcích svých pochází od sv. apoštolů. Další její rozvoj označen jest ve třech bohoslužebných knihách „sacramentarium“ řečených, jež jmenují se dle tří papežův: S. Iva I. (440—61); S. Gelasia I. (492—96) a S. Řehoře V. (590—604). Sacramentarium neobsahovalo celý ritus mešní, kromě něho bylo třeba ke mši sv. hlavně ještě tři jiných

knih: a) antiphonarium, kniha zpěvů při mešní oběti, b) lectionarium s perikopami ze St. Zákona, skutkův apoštolských a z epistol, c) evangelium s perikopami z evangelii. Později sloučeny byly všechny čtyři knihy v jednu nazvanou: „Missale plenarium“ aneb jen „Missale.“ 2. Liturgie sv. Ambrože († 397) či milánská. Jejím horlivým a statečným obhájcem byl sv. Karel Borromejský († 1584). Také na Novém Městě Pražském (tam kde nyní stojí hlavní oclnice) založil Karel IV. benediktinský klášter sv. Ambrože r. 1354, kdež liturgie ritem milánským se konala. R. 1421 od Husitů byl zbořen. V Miláně dosud podle ritu ambrožského služby Boží se konají. 3. Liturgie gothská, později „mozarabská“ přezvaná ve Španělech. Gothové, kteří od Maurů r. 711 a nn. podmaněni byli, obdrželi název: Arabi Mustaraba = Arabové zarabštění, odtud lit. mozarabská. Kardinál Ximenez († 1517) postaral se o to, aby aspoň jakožto ctihodný historický pomník se udržela a dal vystaviti kapli Božího Těla, v níž dosud slouží se mše sv. dle obřadu mozarabského. 4. Liturgie gallské. 5. Liturgie římsko-slovanská sv. Cyrilla a Methoda, jakéž užívali sv. bratři Solunští a jich nástupcové až do zavedení liturgie římsko-latinské; v kteréž se obětovala mše sv. v klášteře Sáazavském [1032—1056 kteréhož r. Svyatopluk II. (1055—61) mnichy slovanské vypověděl, kteří majíce v čele opata svého, sestřence a nástupce Prokopova († 1053) Vitoše čili Víta, utekli se do Uher, odkud vrátili se teprve 1064 za Vratislava II. (1061—1092) a potrváli až do r. 1096. Opat Božetěch navedl Vratislava, jak se zdá, že tento jménem svým i celého národa obrátil se k Rehoři VII. se žádostí, aby slovanský jazyk zase *vůbec* navráceu byl v Čechách do bohoslužby. Papež zamítl ji.] a v Emauzích či na Slovanech, kláštere to od Karla IV. r. 1347 založeném. R. 1785, 12. listop. umrla na dobro v Praze slovanská bohoslužba sv. Cyrilla a Methoda, kteréž užívají dosud katoličtí Jihoslované kolem moře Jaderského. Až do nejnovějších časů panovalo domnění, že sv. C. a M. sloužili liturgii řecko-slovanskou, ale nyní nabývá vrchu náhled, že to byl ritus římsko-slovanský. Řecká liturgie slovanská jest dílem sv. Klementa, žáka Methodova († 885), jenž když do Bulhar přišel, tam již více římských kněží nenašel, ježto sněm Cařihradský r. 870 přikl Bulharsko patriarchatu Cařihradskému, na-

čež řečtí kněží zem osadili. Mylná ovšem jest domněnka učenců ruských (Hilferdinga ve spise: Hus, S. Peterburg 1871., Aksakova a j.), že Čechové, Moravané, Slezané, Slovinci atd. bývali vlastně pravoslavní, že pravoslavi se slovanskou liturgií bylo zde onde v Čechách udržováno až do dob husitských, kdy (r. 1452) i zřejmě usilováno bylo o spojení Čechů s církví cařihradskou. 6. Liturgie severoafrická. 7. Lit. britská. Nejvíce rozšířena byla liturgie římská. *Obecné rozšíření její téměř dokonáno bylo za Rehoře VII. (1073—85). Nejnovější revize knih bohoslužebných stala se k rozkazu sněmu Tridentského (1545—1563) za papežů Pia V. (1566—72), Klementa VIII. (1592—1605) a Pavla V. (1605—1621).*

Školství v Čechách do r. 1348. Školy byly záhy ve vlasti naší zřízeny. Na hradě Budči nedaleko Prahy byl od Svyatopluka I. založen kostel sv. Petra a při něm škola, kde sv. Václav († 935) došel prvního literárního vzdělání. V 11. stol. připomínají se školy u sv. Víta v Praze, které řídil školastik kapitolní. Podobné školy nalézaly se při kapitolě Vyšehradské (kterou založil 1070 Vratislav II. s přívolením Alexandra II. (1061—73), jenž ji vyjmul z poslušenství Pražského biskupa a přímo pod ochranu Stolicе apoštolské postavil), jakož i při klášteřích Břevnovském (z. 993) a Strahovském (z. 1138); tak na př. dal král Vladislav II. (1140—1173, † 1174) syna svého Vojtěcha, potomního arcib. Solnohradského, do Strahovského kláštera na učení. Učitelkami panen šlechtických bývaly jeptišky Svatojirské (uved. 973), které i mistrné ruční práce k ozdobě chrámů zhotovovaly. V 13. stol. byla obyčejně při každém farním chrámu i farní škola. Pro žáky dospělejší zřízeny byly školy při chrámě katedrálním v Praze, pak při kapitolách kolegiálních a v klášteřích. Studující jinochové mívali na mnoze výživu při kostele neb klášteře. Na čtvrtém sněmu Lateránském 1215 (kdež i biskup Pražský Ondřej (1214—24) byl přítomen) vydáno nařízení, aby při každém chrámu metropolitním byl ustanoven doktor theologie, při každém pak chrámu katedrálním jeden mistr svobodných umění, který byl povinen zdarma vyučovati žákovstvo při kostele přísluhující a jiné chudé jinochy. Školy ty, v nichž se svobodným uměním (mluvnictví, básnictví, řečnictví, logika, počtářství, přírodnictví a hudebnictví — trivium a quadrivium) vyučovalo, nazývaly se: studia particularia

(částečné), university sluly: studia genera-
lia (obecné). Za Otakara II. (1253—78)
chodili na školy částečně v Praze žáci z
Bavor, Rakous a Štýrska. Též Dominikáni
(nejprve r. 1226 u sv. Klementa na Poříčí,
1232 blíž mostu) a Augustiniáni (v Praze
u sv. Tomáše od r. 1286) prosluli školami
svými. Na vyšší studia, pokud nebyla za-
ložena universita Karlova (1348), chodili
Čechové do Němce (ku př. Magdeburga sv.
Vojtěch), do Nizozemska, do Francouzsko-
Paříž, Orleans) a do Itálie. (Bologna, kde
Arnošt z Pardubic 14 let na studiích po-
byl). Borový: Děj. diec. Pr. str. 160—162.

Kdy usmrcena byla sv. Ludmila? Rok
mučení první křesťanské kněžny české
byl až do novějších časů nejistý, neboť
nevědělo se nic více, nežli že bylo 15. zá-
ří a že byla sobota, což bylo r. 921 a 927.
Avšak Wattenbachem nalezena jest nejstarší
legenda o sv. Ludmile, téměř souvěkého
původu, z níž nabýváme plné jistoty, že
rok 921 se hodí. Z toho soudí se o posle-
dním roku života Vratislava I., jenž buď
921 aneb krátce před tím zemřel.

O čem svědčili mučeníci křesťanství? Jed-
ni svědčili o pravdě *veškerého* křesťanství
za pronásledování pohanských, druhí o ně-
jakém *článku víry* křesťanské, ku př. za pro-
následování Vandalského, jiní, o primátě
papeže Římského za pronásledování Angli-
ckého, jiní o *ctnosti* nějaké církvi kat. od-
poručované, jako sv. Kristin a bratři, prů-
vodci sv. Vojtěcha, jiní o *kázni* církevní,
jako sv. Jan Nepomucký. Mučeníci jest
zázrakem řádu ethického.

Okleštět a půlhřidebník byli od pohanů
přezdívkou jmenováni křesťané, jak dosvěd-
čuje Tertulian († r. 240) ve svém spise:
Apologetikum, hl. I, 2, „poněvadž k štětu
půl hřidele přivázání jsouce obloženými
okleštky upalování býváme.“ Úplným zni-
čením těla chtěli pohané křesťanům odníti
všelikou možnost z mrtvých vstání.

Tomeš loterista.

Povídka ze vsi.

X.

Kovář ještě téhož rána, když Tomše domů
přivedl, Terezce i Puškvorcové vše v krát-
kosti pověděl, co a jak se s Tomšem událo.
I kováře neobyčejné nápady mužovy v pří-
čině svatojanských ohňů se druhého dne vy-
světily.

Tomeš ležel celý druhý den v posteli
jako zabitý. Trásla jím zimnice, měl po-
divné sny a často vykřikl: Samieli! Pu-

škvorcová mu uvařila lípový odvar a když
se probudil, dala mu jej vypít. Pak se silně
zapotil a spal klidně. Když se probudil,
ptala se jej, kde ho bolí? Ukázal jí po-
hmožděná místa, jež si byl pádem do lido-
morny způsobil, a Puškvorcová mu je nama-
žala husím sádlem.

„Víš-li pak, kdo tě včera domů při-
vedl?“ ptala se Terezka Tomeš.

„Vytřeštil na ni oči a pak zašeptal:
„ďábel““

Terezka se dala do smíchu. „Ale blá-
zínku, vždyť to byl kovář! Ale vid, že vy-
plníš, co jsi mu slíboval: že už nikdy do
loterie sázeti nebudeš?“

„Co živ budu, nevsadím. Neboť kdy-
bych měl pro loterii vystáti ještě jednou
takový strach, byla by to moje poslední ho-
dinka.“

Terezka s matkou plesaly v srdci nad
dobrým předsevzetím Tomšovým. Dej Bůh,
aby bylo pevné!

K večeru přišel navštívit Tomše ko-
vář. Nesl pod pažďím velký balík příze.

„Jak se máš, Tomši? — nesu ti něco
do práce,“ řekl kovář.

Jakmile Tomeš kováře spatřil a uslyšel
jeho hlas, zaleknul se, seznam v něm ďábel-
ský hlas z Jestřábí hory, který mu ještě
zněl v uších. Měl s ním kovář notný kus
práce, aby mu vše, jak se událo, vysvětlil,
a blud jeho vyvrátil.

„Vždyť jsem slyšel pod zemí hřmění,“
řekl Tomeš, „ne, není možná, vy jste to
nebyl.“

„Bouřku jsem dělal na velký plech,
který jsem si vzal s sebou,“ vysvětloval
kovář.

„A což ta umrlčí hlava — ty blesky —
ó to bylo hrozné!“

„Umrlčí hlava byl dutý turek, a v něm
kousek svíčky, pahejl ze spáleného koštěte
leží na Jestřábí hoře podnes. Jestlis pak
si ale také pamatoval, co ten pan ďábel —
totiž já — když jsi jeho jméno vyslovil, ti
povídál?“

Tomeš chvíli přemýšlel, pak doslovně
opakoval:

„Kdo do loterie sází,
čertu duši hází!“

„Řekni to nyní zde i před ženou a před
starou matkou, že si to budeš pamatovati a
že už nikdy nevsadíš.“

„Nevsadím už do své smrti!“ ujišťoval
všecky Tomeš.

Spokojen odcházel kovář z chalupy.
S Tomšem byl už hotov, zbýval mu ještě
ponocný.

Asi za dva dni po té dešel kovář k představenému a dlouho, dlouho s ním rozmlouval. Po rozmluvě zůstal kovář v přístěnku u představeného.

Představený dal k sobě Šimáka zavolat, který se po dva dni z domu ani nehnul, leže na pekárně a hoje svoje záda.

Představený měl pohotově celý rejstřík tajných hříchů Šimákových, které mu začal předčítati. Šimák ve své drzosti neznal se ani k jednomu. Když konečně došlo na Tomše a na citování čertů na Jestřábí hoře, tu nechtěl věděti o ničem a vše tvrdošíjně upíral.

„I ty zlotřelý chlapče!“ vyřítíl se kovář na Šimáka z přístěnku, „tak ty budeš ještě zapíratí? — Dejte mu jen svleknouti kazajku, rychtáři, napsal jsem mu čísla na záda, bude je tam ještě mítí.“

Tu začal ponocný prositi.

Na to začal představený čísti ponocnému znova levity. Nebude-li od nynějška svůj úřad pilně zastávati, doslechne-li se na něho jen dost málo, z obce se musí kliditi! hrozil rychtář.

Tomeš po několika dnech seděl už zase za stavem a pracoval pilně o kovářově plátně.

Pověst o poslední kovářově švandě, již vyvedl na Jestřábí hoře, jakož i to, že Tomeš lutristu vyléčil, letěla ve vsi od úst k ústům. Lidé si ji dají vypravovati nejen od kováře, nýbrž i od Tomše. Aby měli nějakou záminku, za níž by se k Tomši dostali, přinášeji mu práci. Práce má Tomeš nyní tolik, že ani nemůže dostačiti.

Za měsíc dočkala se nové radosti. Tereзка jej obdařila zdravým hezkým chlapecem.

Tomeš došel ke kováři a žádá ho, aby mu šel za kmotra. Kovář milerád svolil.

„Nemá ani kabát, řekla Puškvorcová o Tomši, musím mu koupiti na nový, aby šel slušně, jak se patří, ke křtinám.“

Kovář tomu ale nedopustil. Vybídnul Tomše, aby s ním šel k Abrahámkovi.

„Aj, pan kovář si jde také vsaditi!“ uvítal přichozích žid.

„Ano, ale já platím hned hotovými, třeba také těmito“ řekl kovář, ukazuje židovi svou lískovku.

„Aj pan kovář jest nějak rozzloben, snad sklenku sladké, aby tu zlost spláchnul?“

„Dáš to pryč, žide!“ rozkřiknul se kovář na Abrahámku, kterýž byl postavil kořalku na pult.

„Kde máš Tomšův kabát?“

„Má ho už někdo u mně zamluvený. Za dvacet zlatých jej ale můžete dostati.“

„I ty nestydatý šejdíři!“ horlil kovář. Za kabát, za nějž jsi dal tři zlaté, žádáš dvacet? To má zvědět o tobě patřičný úřad. Já se ti dostanu na kobyliku!“

„Pojďte sem strejčku!“ držel žid kováře, který již odcházel, hroze, že půjde na úřad.

Kovář zaplatil tři zlaté a Tomeš dostal kabát zpět.

Na to měl kovář židovi rázné kázání a sliboval, zaslechneli ještě o takové nebo podobné koupí, že mu přijde zaplatiti hoto-vými.

Křtiny u Tomše se odbyly vesele.

Dobře měla Tereзка, když Tomši říkala: „Vezmi si mne, budeme se mítí jako v ráji“, neboť štěstí a spokojenost, která vyplývá z pracovitosti, zavítaly do chalupy Tomšovy a bylo tam jako v ráji. —

DOPISY.

Z Prahy, 11. března 1879.

(Ant. Frind: Sv. Jan Nepomucký.)

Katolický tiskový spolek oddílu německého vydal v těchto dnech z péra p. kan. Frinda spis: „Sv. Jan Nepomucký. K oslavě 150leté památky jeho svatořečení.“ V úvodě (§. 1) vytčen jest hlavní účel, jehož spisem dosíci se má, ukázati lichost a nepodstatnost všech námitek proti účtě sv. Jana Nepomuckého činěných. Neprátele zbaviti usilují našeho světece záře svatosti nadějíce se, že tím povalí mohutný sloup přesvědčení náboženského našeho lidu. V odstavci 2. podán jest život sv. patrona dle breviře. K stanovení poměru mezi tímto životopisem (legendou) a vyličením vědeckým života sv. Jana Nep. sloužiti má §. 3. Rozhodujícím měřítkem při spisování legendy světcovy jest — *zbožné vzdělání věřících*. K tomu konci užívá se vedle listin i ústního podání a nábožné pověsti. Tím nebrání se vědeckému zpytování, které v *dějinném* ohledu mnoho již legend breviře opravilo. Legenda není předmětem svatořečení, nýbrž tyto tři otázky: 1) Dokažte stálou účtu z doby starší, 2) dokažte svatost neb aspoň smrt mučnickou a 3) dokažte zázraky. Proto nic neubírá se účtě sv. Jana Nep., že i jeho legenda doplněna aneb opravena býti musí. Odstavec 4. dokazuje účtu sv. Jana téměř již pětistoletou. Sv. Jan našl legendy a předmět našl účty není nikdo jiný, než ten, jehož hrob jest v chrámě Sv. Vítském. Omylem udávalo se v listinách k svatořečení, že sv. Jan Nep. umučen byl r. 1383 a že náš světec rozeznávati se musí od soujmenovce Jana z

Pomuku, jenž v Pražském velechrámě není pochován. Přes tyto omyly, jak může rozumný člověk tvrdit, že Jan r. 1729 světcem vyhlášený vůbec ani nežil? Odstavec 5. doličuje, že byl toliko jeden Jan z Nepomuku. Teprve Hájek (1541) udává dva. Pomuk a Nepomuk — dva názvy pro totéž město. Mezi Sv.-Vítskými kanovníky v letech 1383 a 1393 byl nade vši pochybnost jen jeden Jan z Pomuku. Ani Jan z Jenštejna (1379 až 1396) neznal mučeníka Jana Nep. z r. 1383. Dle Hájka řídili se potomní dějepisci až do r. 1754, od kteréž doby povstala otázka: Zdaž jeden či dva Janové? Proto neoprávněna jest výtku činěná kanovníkům Sv.-Vítským, že při spisování života sv. Jana Nep. k jeho svatořečení v otázkách čistě historických výše nestáli, než nejlepší dějepisci téže doby. Odstavec 6. a 7. podávají na pramenech založený životopis sv. Jana Nep., §. 8. a 9. jedná o jeho mučnické smrti. Až do r. 1480 nevěděl nikdo o druhém mučeníku Janovi z r. 1383. V odstavci 10. uvedeny jsou zprávy, které muč. smrt sv. Jana kladou na r. 1383, ale až do časů Hájkových nic nevědí o jiném muč. Janovi z r. 1393. Teprve kronikář Hájek (§. 11) rozeznává dva Jany: světce z r. 1383 a 2. z r. 1393. Další dějepisci jen Hájka opisovali a tak vznikly rozličné legendy, jichžto k svatořečení užito bylo. Dle §. 12 připadá den umučení sv. Jana na 20. březen. Den 16. května omylem pochází z 2. polovice 17. stol. Odstavec 13. doličuje totožnost světce a generálního vikáře Jana z Nepomuku. Jan stal se mučnickem tajemství zpovědního §. 14. Nejstarším pro to svědkem jest Vídeňský profesor Tomáš Ebendorfer z Haselbachu, jenž r. 1433 byl v Praze co legát církevního sněmu Basilejského. Královna, jižto zpovědníkem sv. Jan byl, mohla býti Johanka († 1386) neb Žofie (od r. 1389) aneb i obě. V § 15. a 16. dokazuje se úcta mučeníka sv. Jana a na jeho přímluvu konané divy. Odstavec 17—20 jedná o svatořečení vůbec, o blaho- a svatořečení sv. Jana zvláště a o slavnostech v Čechách konaných. §. 21. a 22. vypisují stříbrný hrob sv. Jana Nep. a některé jeho osudy. V posledním odstavci 23. vyvracejí se nejnovější námitky. Celý spis jest obranou úcty sv. Jana Nepomuckého, dokázaná její podstatnost a oprávněnost. Jest si přát, aby i čtitelové sv. Janští pilně spis ten si přečetli k utvrzení svého náboženského přesvědčení a k sebeobraně, jakož i aby odpůrcové sine ira et cum studio k němu sáhli. Jakož vřelý dík byl vysloven za životopis téhož světce jakožto předlů Dědictví Sv.-Janského na rok

minulý, budiž i za tento spis upřímný dík vzdán. J. M.

Z vikariatu Mnichovického v březnu 1879. (Oslava 70. narozenin vd. p. děk. Fr. Moravce.)

V Uhříněvsi slavil dne 12. t. m. zasloužilý p. děkan Fr. Moravec 70. narozeniny své. Vikar. duchovenstvo počilo téhož dne důst. kmeta následující básní:

Plyne voda, plyne dál a dále
v směru jistém k moři neustále,
v toku líbá podle břehu kvítky,
jako matka líbá drahé dítky;
v nitru jejím rybky spolu hrají,
při čemž vlnky písne šepotají. —
Však hle! větru moc je náhle mění,
voda bouří — zmitaná se pění,
ňádro svírá bol a nepokoje,
hlučně jevíc stesky, nářky svoje
plné touhy, aby z bouře víru
zavítaly zlaté doby míru. —
Aj viz! bouře krutá poustane,
v klidné vlnce jasné slunko plane.
Voda tato, ježto dále takto pluje,
obraz žití Tobě představuje.

V Družci, v domě Tvého otce, matky,
jaký jest to život miloslady!
Ústa matky — synka zulíbala,
ruka otce — hochu hladívala,
nesídlila v srdci žádná tíseň,
celé mládí útlé — samá píseň.
Plynul jako tiché vody vlny
mladý život v Družci blahoplný.

Uplynula doba láskování,
Hospodin Tě volal k študování.
Umky vzaly Tebe v náruč svoji,
zvouce Tebe k namáhání, boji,
aby's vědou postupoval výše
k radosti své, — rodičů i k pýše.
Aj hle! již jsi stanul na rozcestí,
kdežto těžká volba stavu jesti.

Kterým směrem půjde mládce švarný?
V síť svoje láka svět ho marný,
vábivými k němu mluvě hlásky. —
Rázem přetnul's všecky k světu pásky,
chtěje Bohu sloužit u oltáře,
až by: přešla doba semináře.

Mladý sluha Páně první slaví
obět drahou, při ní zbožně praví:
že chce sloužit Bohu, církvi, vlasti,
přijímaje na se tíže, strasti;
v oběti té v obět dává sebe,
ka pomoci vroucně vzývá nebe.

Poslán na vinici ctkve Boží
sluha Páně slávu nebe množí;
jako kvítky duše opatruje,
stánky Boží pro ně obnovuje,
aby chrámy byly vábné sady,
plné krásy vkusné, — plné vnady.

Mnohé boje musel bojovati,
chtěl-li snaby Svoje zachovati,
mnohé „contra“ tužbě Jeho znělo.
Snad se srdce Tvoje v bázni chvělo?
Dále spěchal k svému cíli pevně,
překážky že nedbá, hláše zjevně.

Sešmdesát let hle! pozdravilo
Tebe, — když se jitro probudilo.
Jaký pohled na tu řadu roků,
ježto uplynuly v tom časovém toku!

Nuže přijmi od nás vroucí přání:
Bůh náš, — Otec dobrý všeho dání,
opatruj Tě dále na té pouti!
Nechej Tvoje stáří klidně plouti
jako vlnku, větrem kolíbanou,
kolem nížto kvítka vlnadná planou,
až ta vlnka zastaví se v kraji,
kdežto věčné vánky míru hrají!
Jmenem duchov. vikar. J. Ř.

Od Golčova Jeníkova 10. března 1879.
(K oslavě sv. Jana Nepomuckého).

Máme rok Svatojanský a milostivé léto.
Plesejme a radujme se, že letos naskytuje
se nám velevítaná a vzácná příležitost uká-
zati se věrnými ctiteli sv. Jana Nepomu-
ckého. Oslavíme-li patřičně letošní rok,
vzejde nám mnoho milostí z pokladu sv.
církve. A jakž bychom mohli býti nevšimaví
a neteční, když Hospodin Bůh a sv. církev
naše v tom milostivém letě sv. Jana Nepom.
nám na pamět uvádí! O jak vznešená to
shoda: milostivé léto a 150letá památka sv.
Jana Nepom., onoho mučeníka Božího, jenž
nás právě učí, jak máme milosti a dary
svaté církve sobě přivlastňovati totiž: zkrou-
šenou sv. zpovědí, nábožnou modlitbou a
konáním dobrých skutků z křesťanské lásky.
Jako za svého života horlivě kázal sv. Jan
Nepom. Čechům v hlavním městě Praze o
svátosti pokání, o hodném přijímání sv.
svátostí, vůbec o pravém životě katolickém:
tak podnes jeho vzácný obraz, s kterým se
všude potkáváme, v příbytecích našich, v
chrámech Páně, na mostech, silnicích a ces-
tách polních, jeho líbezná památka, která
nevychyne nikdy z národa našeho; ta 150letá
památka jeho za svatého prohlášení nás vy-
bízí mocně, abychom i my se snažili sva-

tými býti ctnostným obcováním zde na zemi
a za odměnu věrného plnění přikázání Bo-
žích a církevních abychom se svatými stali
jednou v nebesích. Sv. Jene Nepomucký,
kězby na Tvoji mocnou přímluvu poznali
všichni Čechové, že jenom víra katolická ta
pravá jest! Přímlouvej se za nás, aby nám
Bůh odpustil naše viny, zvláště všechny u-
rážky a potupy, které si kdy dovolili zlí
synové tohoto světa proti sv. církvi naší a
svatým Božím. I tvoji památku, sv. orodov-
níku náš, chtěli poskvřniti nepřatelé naši;
ale marné bylo jejich ošemetné usilování.
Ty, sv. Jene, žiješ s námi, a dá Bůh, že
jméno tvoje ještě více ctěno bude nejenom
v Čechách, ale i mezi jinými národy. Ty jsi
první mučéník pro svátostní mlčenlivost sv.
zpovědi. Ty jsi svátost pokání, sv. zpověď
svoji mučnickou smrtí oslavil a pravost
jejího Božského ustanovení potvrdil, svoji
krví zpečetil. Následovně oslavíme Tebe, bu-
deme-li se zvláště letos zkroušené ze svých
hříchů zpovídati majíce pevně přesvědčení,
že jako jsi Ty mlčel a ani králi jediného
slovička ze sv. zpovědi neřekl: tak jistě
až do skonání světa chrániti bude sám Bůh
všech kněží před zneuctěním sv. pokání,
které jest nám ku spasení tak potřebné. Na
den sv. Josefa bude tomu 150 let, co blah.
Jana Nepomuckého za svatého prohlásil sv.
Otec Benedikt XIII., bylo to 19. března
1729. Slavně slavena byla 100letá památka
svatořečení toho r. 1829, jak nás o tom po-
učuje loňský podíl z Dědictví Svatojanského;
dbejme o to, aby i letošní 150leté jubileum
náležitě oslaveno bylo. Chvalme Hospodina
v svatých jeho, dokážme skutkem, že jsme
věrní ctitelové a vyznavači sv. víry, kterou
hlásal sv. Jan Nepomucký. Slávou a ctí ko-
runoval jej Hospodin Bůh v nebesích, o-
slavoval ho na zemi mnohými zázraky a na
základě těchto zázraků vyhlásila ho sv.
církev za svatého a vyplnila vroucí přání
českého národa, jenž od nepaměti, hned po
smrti toho sv. mučeníka zpovědní mlčenlivosti
svatou úctu a náklonnost k němu všemožně
projevoval. Pět hvězd se trpytí kolem hlavy
sv. Jana Nepom., a ty krásné hvězdy jsou
křesťanské ctnosti: 1) nevinnost a vroucná
zbežnost, 2) horlivost v povolání kněžském,
3) dobročinnost k bližnímu, 4) nezištná
pokora, 5) stálost a zmužilost. Každý
Čech katolík ví, že tyto jmenované ctnosti
našeho sv. kněze mučeníka co jasné hvězdy
nám svítiti mají na cestách života našeho.
Ó plesej Česká země a raduj se ze vzneše-
né památky sv. Jana Nepom. Jakými blaže-
nými pocity naplnění budou měšťané v Ne-

pomuku, kde se narodil oslavenec náš, jakou radostí zaplesá a rozveselí se stověžatá Praha, kde náš světce Boží neunavně působil pro čest a slávu Hospodinovu, a kde věren svému povolání muka, ano i smrt mučnickou podstoupil r. 1393. Veseliti a radovati se budou města, vesnice naší drahé vlasti, vždyť jsou tu chrámy, kaple, oltáře, sochy, obrazy Svatojanské všude, a ty nás pamatují, že letos 150letá památka se slaví, která platí našemu krajanu sv. Janu Nepomuckému. Město Králové Hradec oslaví jisté důstojně letošní 150letou památku sv. Jana Nepomuckého. V Hradci Králové jest utěšený stánek Boží na hradě, seminářský to kostel Svatojanský, jež Bůh chránil r. 1864 před pohromou ohně, který seminářské stavení sice poškodil, kostelu Svatojanskému však nic neublížil; a roku 1866 litaly granáty nepřátelských Prusův až na seminář, ale Bohu díky, svatyni Svatojanskou neporušily. V tom spanilém chrámu Páně hlásají každoročně bohoslovci IV. roku po celou oktávu Svatojanskou s posvátným zápalem slovo Boží, velebí ctnosti sv. Jana Nepom. a tím Pána Boha oslavují. Přicházejí tam věřící z celého okolí, aby prokázali úctu sv. Janu Nepomuckému. Již r. 1708 požehnal Kralohradecký biskup Tobiaš Jan Bekr základní kámen kostela v čest Jana Nepom., a Jan Adam hrabě Vratislav z Mitrovic, biskup Kralohradecký dostavěl a pod jménem sv. Jana Nepom. posvětil. S jak zbožnou touhou budou letošní čekatelové kněžského stavu a všichni bohoslovci Kralohradečtí pouť Svatojanskou očekávat, by dle sil svých přispěli ku zvýšení slávy 150letého jubilea patrona země České vůbec a diecése Kralohradecké zvláště. Všichni máme plesati a se přičinoti o důstojné oslavení sv. Jana Nepom. Mnozí Čechové obdrželi na křtu sv. jméno sv. Jana Nepom., jsou mezi nimi, kteří nejenom jméno, ale i kněžský stav si vyvolili, aby tak tím spíše zemskému a svému patronu sv. se připodobnili. Znám dva muže veleslavné, kteří co mladiství kněží oslavovali 100letou památku sv. Jana Nepomuckého r. 1829., a Bůh jim dopřeje, že i letošní 150letou slavnost slaviti budou, jsou to: v. d. p. Jan Nepom. Stárek, doktor bohosloví, protonotář apoštolský, rytíř řádu Františka Josefa, zasloužilý profesor mravouky a spisovatel český v Hradci Králové, a vysoce důstojný pán Dr. Jan Nepom. Rais, kapitulní děkan a generální vikář Kralohradecký. Velikou milost jim Pán Bůh udělil, že již podruhé co kněží slaviti mohou vznesené jubileum Svatojanské. Bůh je posilň v

jejich stáří, jsou to věrní následovníci našeho patrona sv. Jana Nepomuckého. Letos věru s nábožnou vroucností očekávati budeme Mariánský měsíc, spanilý máj, v němžto krásné věnce uvijeme k oslavě Rodičky Boží Marie Panny, a jejího vroucného ctitele sv. Jana Nepomuckého, a to nejen věnce ze spanilých květin, jimiž jako rouchem skvostným se přioděje povrch naší drahé vlasti: nýbrž na památku letošního jubilea uvijeme každý sobě ku svému spasení prospěšný věnec z krásných ctností Svatojanských. Ozdobujme totiž svůj život pozemský vroucnou nábožností, příkladnou horlivostí ve vykonávání povinností, jež nám ukládá Bůh a sv. církev naše, svatou pokorou, dobrými skutky lásky křesťanské, a trpělivostí v křížích a soužení, abychom na přímluvu nebes královny Marie Panny, a na orodování a následování zemských sv. patronů, zvláště pak sv. Jana Nepomuckého obdrželi jednou neva-
dnoucí věnec v nebesích. F. R.

KRONIKA.

Z Prahy. V kostele sv. Josefa u OO. kapucínů na Novém městě bude ve středu dne 19. t. m. o výroční slavnosti sv. Josefa, pěstouna Páně, tento pořádek služeb Božích: V 6 h. ráno bude tichá mše sv. a po ní česká exhorta, v 7. h. zpívaná ranní mše sv. jakož i v 8 h., která se vždy obětuje na úmysl počest. spolku tesařského, v 9 h. bude tichá mše sv., v 10 h. německé kázání, v 11 h. slavná mše sv.; odpoledne o 4. h. české kázání, pak nešpory, Te Deum a požehnání.
— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. března u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 21—25. t. m. u sv. Jana Nep. na Skalce.

— Spolek „Marie Anežky“ působí v Praze již ve čtyřech konferencích a sice u sv. Františka a u sv. Jiljí na Starém, u sv. Štěpána na Novém městě a u sv. Mikuláše na Malé straně. Za minulých tří měsíců podporovaly účastnice 76 nuzných rodin a osob, jimž na potraviny vydáno 664 zl. 20 kr., mimo šatstvo, vánočky na štědrý večer a j. Na poslední valné schůzi d. 2. t. m. sebráno 33 zl. 96 kr.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci únoru 107 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; letos již 228 osob.

Z Německa. (Milosrdné sestry a barské s nimi nakládání od vlády pruské.) Spíše může to člověk pochopiti, když boj kulturní zuří proti kněžím, mužům, politikům ale že by i proti bezbranným ženám se

zdvihl, které svou úlohu životní v tom spatřují, aby co dcery lásky křesťanské život svůj v nemocnicích obětovaly, to zdá se býti nepochopitelným, a předece jest tomu tak. Tento úkaz odhaluje nám strašnické záští kulturních bojovníků v celé jeho velikosti. Ve večerním sezení pruského sněmu dne 18. ledna při odstavci o zdravotnictví promluvil svobodný pan Heeremann o této záležitosti. Pravidl mezi jiným: Jako všude jinde kulturní boj vše ničí a kazí a nejsmutnější poměry přivodí, tak i v záležitostech řádů nemocné ošetřujících. Co se týče provedení zákona o řádech, nezklamal jsem se v panu ministru Falkovi. Tušil jsem, že on ten zákon ostře a tvrdě bude prováděti, a tak to i přišlo; já jsem to předpokládal, poněvadž celá úřední činnost proti nám katolíkům ukázala, že s velikou nelibostí a velkým nedostatkem bližší známosti katolických poměrů proti nám vystoupil. Pánové! jak vám známo, znějí ustanovení t. z. „zákona o klášterech“ vzhledem k ošetřování nemocných od milosrdných v ten smysl, že tato bratrstva až do vydání rozkazu královského trvati směji, že nových sídel zakládati nemohou, ale povoleno jest jim, aby pod dohlídkou státu dále trvala a se svolením ministerským nové síly přijímala. Pánové! Tato ustanovení jsou pro katolíka nepochopitelná. Dá se ještě vysvětliti, že, když fanatismus proti všemu katolickému zavládne, nedůvěra se vyskytne proti řádům, které vychovávají, anebo které samy duchovní správu vedou. Aby se ale proti bratrstvům, která se výhradně skutkům milosrdenství věnují, která nic jiného nečiní, než že nemocné a chudé ošetřují a o ně se starají, — aby proti těmto s takovými ustanoveními se vystupovalo, to přesahuje můj rozum. Já myslím, že musíte sami na tato ustanovení zákona se zvláštním jakýmsi pocitem pomýšleti a sami cítiti, že se tu šlo přece jen daleko, chtěl bych věděti, zdaž vás již jakýsi temný pocit zahanbení nenaplnjuje. Jest to nekonečně veliké: celý svůj život ošetřování chudých a nemocných věnovati bez přestání, beze vši pozemské odměny, bez možnosti pozemské odměny, ve dne i v noci, pro Boha celý život jen nejkrásnějším skutkům milosrdenství zasvětit s nasazením všech sil ano i života. Já myslím, že každý musí nad tím své největší podivení a uznání projevit! Jmenujte mi něco, co pro všeobecné dobro užitečnějším jest a co na druhé straně takový rozsah obětivosti a síly vůle a povahy a takové odřeknutí se všeho pohodlí a všeho svobodného hnutí ukazuje; jmenujte mi něco, a pak řeknu: Mý-

lil jsem se! Mohlo by se tedy mysliti, že taková bratrstva na všech stranách se zvláštní láskou, úctou a vděčností měla by se potkávat. Nepravím to s stanoviska katolického, ano ani ne s křesťanského, nikoliv, ale se stanoviska všeobecného. K tomu přistupuje, že povinnost, kterou na sebe vzala, u veliké většiny způsobem výtečným vykonávají, jsou obratna a vycvičena v ošetřování nemocných a učením se i cvikem jsouce s ošetřováním nemocných obeznámena vykonávají zaměstnání a práce způsobem podivuhodným. Odvolávám se na úsudek lékařů, na úsudek těch, kteří sami jednou v těžké nemoci takového ošetření nalezli. Jdu ale ještě dále: tohoto uznání nalezla všude v celém světě a všude se po nich toužilo; ona dále rozvíjela tuto činnost za poměrů nejobtížnějších a v časech nejtěžších. Tak za podmínek nejtěžších, za největších námáhání, za nejsmutnějších poměrů tisíce tisíců vojnů ošetřovala. Já sám měl jsem příležitost jak ve válce roku 1866, tak 1870 po celé měsíce denně viděti způsob obětivosti, kterou řády ošetřování nemocných se věnující raněným a nemocným vojnům prokazovaly. To jest vrchol lásky k vlasti, proti které vše ostatní krásná slova, ano i dary na penězích nekonečně daleko ustupují. Činily se pokusy něčím jiným nahraditi řády pro ošetřování nemocných. V městech porýnských, zvláště v Düsseldorfu, kde jistý úředník se nalezá, jenž zvláštní osklivostí proti tomuto řádu naplněn jest, jak pan ministr kultu asi ví, pokoušeli se světský spolek pro podporování nemocných založiti, z nouze, protože bez sester obejít se nemohli. Tyto pokusy ztroskotaly se velmi smutným způsobem, právě tak i jiný pokus, který mimo úzké hranice naší vlasti v Darmštadě s vyšší strany byl učiněn, velmi smutně skončil. Myslím tedy, jestliže proti těmto bratrstvům, které doma i za hranicemi takového uznání zasluhují, tak ostře se vystupuje, jak se nyní stává, tak málo příznivé vůči jim se jedná, nestaví si tím ministr kultu, jenž tak jedná, žádného čestného pomníku. — Já ale tvrdím: tato bratrstva jsou nyní na základě zákona všude obmezována, trápena a všude s překážkami a nelibostí vstříc se jim vstupuje. Nejprve bylo na základě zákona množství prohlídek předsevzato, proti tomu neměl bych mnoho namítati. Potom přešlo se k výsledku sester, k požadování nesčetných listin, v kterých každé přesazení, každý pohyb uvnitř a p. zaznamenán býti musil, nýbrž i důvody pro každý jednotlivý požadovaný. Bylo žádáno o svolení ku přesazení sester z jednoho

řádového domu do druhého, z jedné nemocnice do druhé. To bylo tak nerozumné, že brzo z toho také sešlo. Když ku př. několik sester náhle onemocní, anebo počet nemocných najednou se rozmnoží, nebo nemocný přeje si bez odkladu sestru, tu měl by teprve úřad býti tázán atd., to jest tak protimyslné, že se to udržeti nedalo. Potom přešlo se k tomu, že se žádalo, aby sestry dodatečně každý měsíc změny udávaly a všechny možné věci zvlášť úřadům sdělovaly, při tom měla dodatečně zkoušena býti otázka, na kterou velký důraz kladen, totiž zdaž třeba přesaditi sestry z jednoho domu do druhého a nové členy přijímati. — nová sídla nesmějí tak jako tak již více zakládati. To jsou hlavní příčiny k stesku, a tu prosil bych pana ministra, aby z důvodů lidskosti mírnější a příznivější jednání zavedl. — Mají-li udávati důvody, proč sestru neb opatrovnici přesadily, tu nebo tam jinou sestru přijímají atd., činí se jim pobyt v zemi této nemožným. Ale nehledě k tomu, myslím že úřad docela není s to, aby potřebu v jednotlivých případech posoudil; předně může počet nemocných, způsob ošetřování v každém okamžiku se měniti, za druhé nemůže ani úřad, ano ani úřad, který v mnohém případě velmi laskavý jest, posouditi potřebu síly jednotlivých sester, a v jaké míře jich použito býti může, to jest nemožné. a úsudek úřadu byl by v každém případě relativně nesprávný. Jak znějí ale reskripty pana ministra? V novějším čase ustanovila vláda v Arnoberku, že při přesazení členů řádů, které ošetřování nemocných se věnují, potřeba toho musí se dokázati i když počet osob v sídle též zůstane. Vláda v Královci odvážíla se docela říci, že celá osada bude rozpuštěna, jestliže všechny tyto otázky nezodpovědí, něco, co Jeho Veličenstvo, král, na základě zákona učiniti může, ne ale vláda v Královci. Potom vydal ministr vzhledem k tomuto i oběžník. — Člověk stojící pod policejní dohlídkou může jíti, kam chce, musí se jen ohlásiti, on nepotřebuje dokazovati, že potřebuje někam jíti, nebo důvody pro to; jak se to má ale se sestrami? Tedy právě zde, kde máme se ženami činiti, které to nejlepší konají, co někdo konati může, které o úlevu chudých a nemocných i v chatrčích jejich se starají, tu vystupuje se takto, tu vykonává se zákon způsobem takovým. Tak daleko — pravím to poslanci, jenž nedávno útok na mne učinil — tak daleko došli jsme se svou moderní kulturou! — A proto pravím dále: Pro

sociální otázku má věc tato velmi velký význam. Ničeho není na světě, co by propast mezi chudým a bohatým, mezi trpčím a šťastným tak překlenulo, jako účinná láska k bližnímu (pravda!) a čím více láska k bližnímu ve světě do popředí vstupuje tím menší nebezpečí brozí sociálnímu toho pojmání. (Zcela pravda.) Ministr Falk osmělil se říci, že zákon mírně byl proveden. Windthorst porovnává nyní nakládání s protestantskými diakoniskami a milosrdnými sestrami a jmenuje nakládání s těmito přímo barbarským. Tajný vládní rada Lukánus nevěděl co by na tuto ostrou řeč jiného odpověděl, než že diakonisky právě nejsou žádné sestry řádové, v tom spočívá tedy příčina: že diakonisky jsou světské, proto jsou chráněny; ačkoliv ale milosrdné sestry to samé činí co diakonisky, ano jak uznáno, způsobem mnohem výbornějším, jsou souženy až na krev, proto, že tyto dobroditelky člověčenstva, tyto andělé bojišť, tyto vzory lásky křesťanské jsou — sestry řeholní. V pravdě, my věříme jeho Excellenci panu z Windthorstů co pronesl, že pro toto nakládání nenalézá žádného jiného jména, než nakládání barbarské.

Paběrky.

4. Biskupové r. 1877 ve svatých missiích zemřeli.

(Pokračování.)

9. Veleď. pán Jan Diviš Gauthier, biskup Emmaus-ký i. p. i., první ap. vikář Jižního-Tonkinu, zemřel v městě Saa-Doai*) (Anam) 8. prosince 1877. — Narodil se 13. listop. 1810 v městě Lons-le Saulnier**) v biskupství sv. Klaudiva (Saint-Claude), jsa již na jahna vysvěcen, vstoupil (1833) do semináře missionářského v Paříži. Svěcení kněžstva obdržel r. 1834 a odecestoval pak do západního Tonkinu***) 15. března 1836. — Kravavé pronásledování, kterýmž skoro po čtvrt století annamská církev pustošena byla, právě svůj počátek vzalo. Císař Minmen, sotva byl vládu nastoupil, již i vydal příkaz stíhati až na smrt všechny křesťany, zapomena docela služeb, které byli křesťané o trůn annamský si získali, při nedávném vzbou-

*) Město asi 19° s. š. a 104 v. d. od Paříže.

**) Hl. město dp. Jura; solivar, obchod, vinařství; vých. od toho bisk. místo St. Claude.

***). Tonkin, severových. část zadní Indie z části k Číně náležející; jižně od toho jest veliké císařství Annamské mezi řekou Kambodža a čínským mořem.

fení pevně k vládě stojíce a proti buřičům bojující. Již byla křesťanská krev tekla a zvláště byly stíhány kněží. Co nově přišlé missionáře očekávalo, viděti lze z listu tehdejšího kněze později biskupa vd. Retorda, an dne 15 dubna 1836 takto píše, vyzýváje nové dělníky do nebezpečné země: „Život missionářů mine zde letmo jako rychlých posílů, kteří během důležité zprávy přinášeji, jako šípka, která povětrím letí, aby cíle svého dosáhla; ale tento cíl jest — věčná blaženost. U nás jest jeden annamitský kněz stat, P. Gagelin oběšen, P. Odoriko nehodám vyhnanství, P. Rouge pracem v horách podlehl, P. Jakvard umírá ve vězení. Tak minou naši missionáři skoro s větrem. Kdež pak jsou ti hrdinové, kteří se dostaví vyplnit ty mezery, jež bylo kruté pronásledování v našich řadách způsobilo, aby po boku pozůstalých boj Hospodinův dále vedli? O kéž jsou tu již tistateční, horliví, neohrožení bojovníci Boží! zde naleznou převeliké pole k své práci. Obtíže a nesnáze všeho druhu jim bude snášeti, i smrt, smrt krutá, smrt všeho druhu jich tu očekává; — ale co jest to všecko, jde-li o to, duše získati životu věčnému?“ A na takové pozvání dostavili se skutečně hrdinští kněží k svaté práci.

Mladý missionář Gauthier zachoval se dle toho úplně. Hned po nastoupení svého úkolu bylo mu snášeti mnohá utrpení, ano dny své skoro ustavičně na útěku trávil. Při vši své a svých přátel opatrnosti ušel hned z počátku náhlému zajetí jenom jako zázrakem.

Ačkoliv jako plachá zvěř z místa na místo jsa honěn a štván i nebezpečími všeho druhu obklíčen, jimž bylo třeji se vyhnouti jemu, poněvadž svou nadebyčejnou výšku těla hned poznán byl, přec si svou schopností a pilností v těžké mluvě annamitské takovou sběhlost osvojil, že již za několik měsíců velikých úspěchů v kraji sobě vykázaném dosáhl, tu věřící poučuje, tu jaté vyznávče ku stálosti ve víře povzbuzuje. První jeho listy, jež do Evropy psal, vyčítají těžké pohromy, jež misií annamskou zastihly, a jsou výkazem mnohých mučeníků jež byli svatou vírou smrti svou spečetili; ale okazují též jeho duševní poklid, svatou horlivost a plamennou touhu, aby se mu téhož štěstí dostalo. „S Boží milostí,“ tak píše jednomu příteli, „nemáme tu mnoho strachu. K nám zajisté, t. j. do našich skrytých útulků nedonikne bázeň, zármutek a nespokojenost tak snadno, jako na trůny násilníkův, ač je zástupy ozbrojenců střehou.

Ovšem; neb tyranů ostříhají lidé, ale u skryše naší stojí na stráži Bůh sám. Když Bůh jest s námi, kdož proti nám? Tuším, že bych měl radost z toho, kdybych přišel do klece,*) pohled na katany s jejich mučidly nic by mne nelekal, ba srdce mé by zaplesalo při pohledu na ty meče, jež by tělo mé rozsekati měly. Zaslíbení Božského Spasitele našeho: „Kdo ztratí duši svou pro mne, nalezne ji“ — to zajisté jest jako hrad, na němž se veškeré útoky pekelníkův odrážejí.

Když r. 1838. vd. p. Havard, apoštolský vikář západního Tonkinu zemřel; přejal vd. p. Retord zřízení celé missie, odebera se ku vyšetření do Manily*), neboť oba biskupové řádu sv. Dominika pp. Delgado a Henares byli mečem katovým zahynuli, tak že nebyle nižádného biskupa v celém Tonkinu. I sám novosvěcený biskup Retord teprva r. 1842 se navrátiti mohl. Jeho první výkon byl vysvětití vd. p. Hermozilla a ustanoviti ho ap. vikářem ve východním Tonkinu; neboť bylo nevyhnutelně potřebí obnoviti a nahraditi domácí kněžstvo mečem pronásledování pokosené, ale k tomu se žádalo biskupa, jenž by je vysvětil. Týmž úmyslem si hned druhý rok na to zvolil koadjutora, nesměje za doby pronásledování vystaviti věřící lid tomu nebezpečí, býti bez biskupa, kdyby sám jemu v obět padnouti měl.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 5. (dubnový) obsahuje duch. řeči na slavnost Zvěstování Marie P., na oslava 500leté památky úmrtí Karla IV., na velký pátek (2), na hod Boží velikonoční a pondělí velikonoční (2), na ned. I. a II. po Velikonoci (3), na ned. III. po Velikonoci 1.

— „*Výbor duett pro dvoje housle.*“ Ku docílení jistoty v tonu a zvláště v taktu. Co pokračování ku své praktické škole i co doplněk k jiným školám sestavil Roman Nejedlý, učitel a ředitel zpěv. spolku „Vlastimil“ v Litomyšli. Sešit 3. Str. 15. Cena 60 kr. Nakladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlí.

*) Z bambusových prutů zřízená veliká klec nebo posada, do které před popravou bývají mučenící zavřeni a na potupu lidu vystaveni a po městě nošeni, při čemž jim mnoho nátisků od pohanské chátry snášeti bývá.

**) Jinak i Luzon, největší z Filipských ostrovů, a hlavním městem Manila, patřících pod vládu Španělska.

ně. — Tamtéž: „Besedy mládeže.“ Seš. 162. Obsahuje: „*Dějepis* pro vlasteneckou mládež.“ Od J. V. P. Osmé vydání. Upravil J. R—ý. Str. 107. Cena 30 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Václav *Frida*, rada a sekretář k. arcib. konsistoře, arcib. vikář okresu Budyňského, k. arcib. notář, zpovědník Anglických panen v Praze, dne 7. března (nar. v Brandýse 5. listop. 1820, vysv. 2. srpna 1846).

Vyznamenání jsou:

- p. Mat. *Krotký*, farář v Třebotově, a
p. Jos. *Smělý*, far. v Mrtníku, obdrželi expositorium canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Jiří *Schoen*, far. v Kladrubech, za faráře v Kostelci;
p. Jos. *Sýkora*, far. v Ohařích, za faráře v Ovčárech;
p. Frant. *Fleischhans*, admin. z Kostelce do Kladrub;
p. Jan *Vavrouš*, kapl. v Mšeně (diec. Litoměř.), za faráře v Lobkovicích, odkudž
p. Jos. *Horák*, admin., opět za kapl. v Kostelci n. L.

Uprázdňené místo:

Kladruby (zámek, Kladrau), fara patron. p. Alfreda kníž. z Windischgratzu, od 5. března.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Duchoň*, far. Pasecký na odpočinku v Rokytnici, dne 8. března (nar. v Příbrami 2. října 1811, vysv. 30. dubna 1835);

- p. Antonín *Jantsch*, far. v Svěbořicích dne 8. března (nar. v Šluknově 9. ledna 1809, vysv. 3. srpna 1833).

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Stejskal*, adm. v Hradišti, za katechetu na národní a měst. škole v Lounech;
p. Jan *Himmer*, kapl. ve Mšeně do Dolního Bousova, odkudž
p. Jan *Linhart* za kapl. do Mšena.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Vinc. *Novotný*, b. vikář Ném. Brodský, farář v Dolní Krupě, jmenován čestným děkanem;
p. Frant. *Raiman*, vik. sekretář, farář v Uh. Příbrami a
P. Jos. *Stibral*, ř. prem., říditel a katecheta v Německém Brodě, biskupskými notáři;
p. Fr. *Chmelíček*, farář v Habrech,
p. Fr. *Pochop*, farář o Čachotíně,
p. Jan *Veselý*, farář v Bělé, a
p. Jan *Klunkáček*, farář ve Sv. Kříži, obdrželi expositorium canoniale.

Ustanoveni jsou:

- P. Klemens *Šandera*, ř. prem. kanonie Želivské, za duchovního správce v Senožatech;
P. Othmar *Kestler*, ř. premon., za kaplana v Humpolci;
p. Frant. *Kazda*, za zámeckého kaplana v Náchodě.

Milodar. Vd. p. Karel Hušek, děkan v St. Kolíně, na stavbu chrámu sv. Václava na *Smičově* 25 zl. a na opravu chrámu P. v *Nepomuku* též 25 zl. (Odevzdáno d. 13. t. m.)
Příští číslo vyjde d. 24. t. m.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze

Sv. Václavské náměstí

odporučuje služby své k všelikým zakázkám.

☞ Pokračování všelikých děl a časopisů obstaráme a kterýmkoliv sešitem doplníme. ☞

☞ Zakázky na ukázkou vyřídíme co nejochotněji. Stálým pp. odběratelům povolujeme úvěr a srážku. ☞

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v knihkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácet se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla **
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25).

Pastýřský list.

v příčině bratrstva sv. Michala.

*Mému důstojnému, v Pánu milovanému diecé-
sanímu duchovenstvu.*

K mnohonásobným obtížím a starostem Apoštolské Stolice, které nejvyšší správa veškeré Církve a nepřetržený boj za nejdražší statky nesmrtelných duší po všechny časy nevyhnutelně s sebou nese, přidružují se již skorem od 20 let také časné tísně, rozpaky a svízele, které pravému dědici církevního státu z násilného zabrání posvátného dědictví Petrova povstaly.

Denní výživa, které papež pro svou osobu potřebí má, jest zajisté nepatrná, takže nemá příčiny k jakýmsi starostem ani nářku. Ale jestli On nejvyšší otec daleko rozšířené rodiny Kristovy, v které tak mnoho zástupů chudých a soužených, tak nesčíslných vezdejších a tělesných potřeb je, za které Bohu s vděčným srdcem děkovati chce, když se požehnáním nebes také vezdejší chléb a pozemský statek v Jeho ruce rozmnoží.

Také Mu brímě Apoštolské chudoby těžké není, jakož také žádná oběť sebezapírání, která i u prostřed vnějšího lesku a slávy papežské důstojnosti vždy při něm zůstává; avšak Jeho láskyplné srdce zná a cítí bídu duchovní chudoby a opuštěnosti, v které se tak mnoho spasení potřebných duší od hojných statků Církve vzdálených nalezá. Tyto volati a hledati, aby se jim nevyčerpateľný zdroj spasení otevřel, království Boží na zemi — jak vnitřní tak zevnější — šířiti a rozhojňovati u všech národů a jazyků širého světa, toť jest obsah a úkol Jeho Apoštolského úřadu dnem i nocí, a jest tudíž také jediná toho příči-

na a jediný k tomu podnět, proč se také nemilým starostem o časné statky podvoliti musí, a jsa o posvátný svůj pozemský statek oloupen, i almužnu svých věrných dítek vděčně přijímá, poněvadž ji má za nevyhnutelný prostředek k vykonávání Svěho rozsáhlého úřadu pastýřského, a zároveň za vítanou možnost, by s ustavičným zachováváním a šířením království Božího také poklady milosti sv. kříže, poklady věčného spasení na celý svět se rozšířily.

Mnohokrát a dopodrobna jsem během dvou posledních desetiletí o mnohonásobných hořkostech a tísních Apoštolské Stolice, jakož zvlášť i o Jejím pomoci potřebném stavu k svému důstojnému duchovenstvu a milovaným věřícím mluvil a jim podporování Svatého Otce modlitbou a dary jakožto povinnost celého křesťanstva a jako důkaz milosrdenství a času přiměřeného vyznání víry a církevního obcování nejdůtklivěji doporučoval. Za tím úmyslem se od té doby při veřejných službách Božích společné modlitby za svatého Otce konají a v každém kostele naší arcidiecése mohou si věřící pokladniček pro dárky všimnouti, které jim potřeby Apoštolské Stolice připomínají a jim vítaným podnětem býti mají, aby stísněnému Otci křesťanstva svou dětinou lásku a přítulnost osvědčili. V témž samém úmyslu bylo před lety jako v jiných katolických zemích a diecésích, rovněž také v mém arcibiskupství „bratrstvo sv. Michala archanděla“ založeno, jehož údově ten zvláštní úkol si obrali, ne-
toliko slovem a skutkem k oživení církevní mysli a přichylnosti k Apoštolské Stoli-
ci v rodinách a obcích působiti, nýbrž také jmenovitě denními modlitbami a pravidelnými dary za účelem zachování, podporo-

vání a hájení nezadatelných práv Sváté Stolice výdatně účinkovati.

Aby věřící tohoto chvalitebného úkolu vždy a vždy pamětlivi byli a s bratrstvem sv. Michala spolu působili, byly mimořádné sbírky „svatopetrského haléře“ vedením činných členů bratrstva zařízeny, a abych k rozšíření zmíněného bratrsta a ve prospěch jeho dobrých skutků přispěl a zbožnému přání mých věrných farních osad vstříc přišel, nařídil jsem před několika lety, aby se každoročně na čtvrtou neděli v postě ve všech farních kostelích veřejná sbírka pro svátého Otce konala.

Veškeré tyto spojené snahy nezůstaly, bohudík, bez ovoce a bez požehnání. S vděčným srdcem děkuji Pánu za dětinnou lásku a sdílnou přítulnost ku svatému Otcí, kterou On v srdcích mých kněží a věřících oživuje a roznecuje; potěšen děkuji duchovním a osadám, děkuji duchovním i světským údům bratrstva sv. Michala a jejich činným pomocníkům za každé neohrožené slovo, které na ochranu Apoštolské Stolice věrně a beze strachu promluvili, za jejich příkladné se chování, kterým při veřejných sbírkách Petrského haléře u dveří chrámových mé stáde předcházeli, osvědčující svou věrnost a k Církvi příchýlnost; — děkuji všem za každou modlitbu a každou bohumilou pobožnost, za každou obět a laskavý dar, jimiž jsme se všickni jako živoucí údové jedné, svaté, katolické Církve, jako věrné, dědické a podílné děti svatého Otce a nejvyššího pastýře křesťanstva osvědčili.

Tato potěšitelná zkušenost utvrzuje mne v té jisté důvěře, že duchovenstvo a věřící mého arcibiskupství též dále v obětavé podílnosti na osudech Apoštolské Stolice neochábnou.

Papež Lev XIII., který řízením Božím 12 měsíců klíči Petrovými vládne, převzal nastoupením na stolec papežský od svého předchůdce neskrácené dědictví nejvyššího kněžského úřadu, celou bohatou výbavu nevyčerpatelných pokladů milosti a požehnání, jichž nejvyšším strážcem a rozdačem jest každý římský papež jakožto pravá viditelná hlava Církve; avšak Onť jest také dědicem časných oněch béd a tísní, za kterých Pius IX., byv oloupen, do hrobu vstoupil, dědicem onoho zvláštního ochuzení a onoho trapného stavu, v kterém pouze jen k almužně křesťanů — k laskavým darům svých věrných odkázán jest, aby jen těch nevyhnutelných prostředků sehnáno bylo, bez nichž nejvyšší řízení a

spořádaná správa církevních věcí na celém širém světě ani mysliti se nedá. Tyto časné potřeby a tísně stávají se každým rokem větší a těžší, tím více čím déle dopuštěním Božím násilně zabrání církevního dědictví, ohavnost spuštění na svatém místě trvati bude.

Velikým potěšením mne naplnilo zbožné a obětovné nabídnutí Jeho Excellenci, vysoceurozeného, v Pánu milovaného hraběte Bedřicha z Thun-Hohensteinu, že chce mně a mému duchovenstvu při žádoucím šíření bratrstva sv. Michala u mých diecésanů a k požehnanému rozvoji potřebného a chvalitebného spolkového úkolu vsí svou silou napomocnu býti. S příkladnou věrností a dětinnou přítulností k Apoštolské Stoličce převzal ve spojení se stejně smýšlejícími soudruhy vedení a správu tohoto církevního bratrstva pro všechny diecése naší vlasti a obrátil se nedávno písemně, (bude v čís. 10. Red.) k velebnému duchovenstvu, bez jehož čilé a neunavené pomoci a činnosti by zavedení bratrstva sv. Michala do všech obcí země a jeho prospěšné rozvíjení se při vsí obětavosti jeho předsedy a spolkového výboru bez žádoucího výsledku zůstávalo.

A proto doprovázím toto veliké dílo, kterého se zmíněný věrný a statečný syn Církve a předseda dotčeného bratrstva k mému potěšení a k našemu společnému vzdělání silnou rukou ujal, svou modlitbou a svým vrchnopastýřským požehnáním, — doprovázím jeho povolání k mému diecésanímu duchovenstvu s tou jistou důvěrou, že jeho vybidnutí, jeho prosby a zbožná přání jako mé vlastní od mých milých spolupracovníků na vinici Páně považováno a že ihned s nadšením a spojenými silami všade k vykonání tohoto díla přikročeno bude.

Velební synové a bratři! vyslovte svým osadám mé otcovské pozdravení a požehnání, zvěstujte jim radostnou zprávu o tom, co Vám ctěný předseda bratrstva sv. Michala pověděl, sdělte jim obsah tohoto mého pastýřského listu. „Blahoslavený muž, který nad nuzným a chudým rozpomíná se: v den zlý vysvobodí jej Hospodin.“ Žalm 40., 1, volá žalmista ve jménu Páně. Těžké jest břímě Apoštolského úřadu, které Pán na bedra našeho svatého Otce složil; potřebuje naši ustavičné modlitby, jako druhdy Petr v žaláři, za kterého ale také Církev bez ustání k Bohu se modlila; chudý jsa zápasí Lev XIII. za Církev se všemi svízeli; nechtě tedy mu neschází útěcha a pomoc darů od Jeho věřících! Naši dnové

jsou dosti zlí, a ještě horší časy přijdou; kéžby nás vesměs Pán našel, ani se dvojnásobnou obětí, modlitbou a almužnou pro potřeby Apoštolské Stolicе vesele a neunaveně zabýváme a nám ve dnech zlých milostiv býti ráčil! Amen.

V Praze, dne 15. února 1879.

Bedřich,
kardinál a arcibiskup.

Osyka.

Zatlučeny hřeby. Kalvárie týmě
uzří brzy skončit dráma světové,
na něž dlouho čekali již věkové
aby lidstvo netížilo hříchů břímě.

Mezi nebem zemí Kristus rozpjat visí
celá příroda se v hloubi útrob chvěje,
ptactvo do úkrytu jak před bouří spěje,
v stromů kvilení se ořes země mísí.

Osyka jen kamenem, v němž citu není,
jiných stromů málo všimá sobě bolů
jak sklíčeny žalem větší větve dolů
osykou jen nehne Krista umučení.

„Mne předc netýče se, že na dřevě kříže
dokonává právě, jenž slul židů králem.
Proč bych srdéčko své kormoutila žalem:
za mne netrpí, mne k němu nic nevíže!“

Osyka tak hovor vede ve své pyše
s pohrdáním patří vůkol na stromoví,
které k zpupným slovům ani neodpoví
ale úžasem a strachem sotva dyše.

Tu však nad krajinou rozlehnou se hlasy:
„Žes osyko ani listem nezachvěla,
když jsi děsná muka Spasitele zřela,
dnem a nocí chvěš se budeš po vše časy!“

* * *

V přírodě když ticho jako v tmavém hrobě,
stromoví svou hlavu vážně k spánku sklání,
když vše podržmulo v boru i na pláni...
osyka se chvěje stále v každé době.

J. Ježek.

Duchovní řeči k zákům středních škol.

XVI.

Neděle V. v postě (smrtná).

Sv. Církev naše nazývá dnešní neděli
smrtnou, poněvadž dnešním dnem počí-
najíce zvláště a výhradně zřetel svůj k utr-
pení Pána a Spasitele našeho obrací. Již

na počátku čtyřicetidenního postu zahalen
byl obraz na hlavním oltáři závojem modré
barvy; toliko obraz Ukřižovaného stává se
nám před oči vcházejícím do chrámu Pá-
ně, na znamení zármutku nad hořkým Jeho
utrpením a smrtí, napomínaje nás, abychom
obzvláště v tomto posvátném čase hříchů
svých upřímně litovali a pravé pokání či-
nili. Dnes i tento obraz Spasitelův zaha-
len jest rouchem barvy modré, ano sv. evan-
gelium vypravuje, kterak skryl se Pán Je-
žíš před Židy, chtějícími kamenovati Jej;
neboť ještě nebyla přišla hodina Jeho, aby
dokonal dílo vykoupení lidstva. — Zaha-
lený obraz Ukřižovaného znázorňuje nám
větší bolest choti Jeho, Církve, nad křivda-
mi, kteréž Pánu znova učiněny byly od
nepřátel Jeho a vyzývá nás ku většímu
zármutku nad pronásledováním, utrpením
a bolestnou smrtí Jeho — jakož i k vrou-
cnější lítosti nad hříchy našimi, k horli-
vějšímu pokání a účinnějšímu životu po-
leptání. Na dřevě kříže vtělený Syn Boží
vykoupil nás od hříchů a smrti věčné. Sv.
kříž jest tedy zbožnému křesťanu předmě-
tem nejdražším; rozjímání o významu tohoto
znamení našeho vykoupení dnešní a budou-
cí řeč naše budíž věnována. Dnes odpovíme
k dvěma otázkám: 1. Cím byl druhdy kříž?
2. Co vytrpěl Pán Ježíš na kříži?

1. Ukřižování bylo již v nejstarších
dobách v obyčeji a platilo za nejpotupnější
trest smrti. Josua dal knížata kananejská
ukřižovati; mrtvoly Saula a synů jeho od
Filistinských na potupu Israeli ukřižovány
jsou na zdích bethsanských; perský ministr
Aman, nepřítel Židů, ponoukán jsa man-
želkou a přátely svými, dal postaviti šibe-
nici padesáti loktů zvýší, aby na ní žida
Mardochea ukřižovati dal a zvláštním ří-
zením Prozřetelnosti Božské sám na ni po-
věšen jest. I Římané považovali ukřižování
za nejpotupnější trest smrti, kterým poku-
tování otroci, zloději a vrazi; Cicero nazý-
vá ukřižování nejkrutějším, nejstrašnějším
trestem. Kříž byl tedy znamením hanby;
Livius nazývá ho dřevem neblahým, po-
tupným. — Ukřižování bylo však též tre-
stem smrti nejbolestnější: Židé pověsili mr-
tvolu odpraveného již zločince k větší jeho
potupě ještě na kříž; Římané však za živa
přibíli odsouzence na kříž, probodnuvše ru-
ce i nohy jeho čtyřmi hřeby a pak kříž i
s tělem na něm visícím vztýčili a do vy-
kopané jámy zasadili. A tak nešťastník po
dva i tři dny, někdy i déle v nejhrozněj-
ších mukách visel mezi nebem a zemí, až
konečně horečka utrápenou duši oddělila

od těla umučeného. — Lékař Chr. G. Rich-ter takto popsal nevýslovné muky pozvol-
né smrti kříže: „Nepřirozená násilná polo-
ha těla s rukama vzhůru rozprostřenýma
po tak dlouhý čas musela býti muka, již
slovy popsati nelze, poněvadž při nejmenším
pohnutí celé tělo, zvláště údy zbodané a
záda, bičováním rozedrána nesnesitelnými
bolestmi zachváčeno bylo. Hřeby na těch
mistech do údů přibity byly, kde se mno-
ho draždivých cívů sbíhá, které tím buď
porušeny, neb násilně stlačeny jsou, čímž
největší bolest způsobena a rozmnožena
bývala. Zraněné údy, stále vzduchu přistu-
pné, brzy se zanítily a pozvolna černě na-
bíhaly; toto zanícení a tím způsobená bo-
lest každým okamžením vzrůstaly. Poně-
vadž krev, od srdce žilami do všech údů
proudící v zraněných rukou a nohou místa
nenášla, s větší ještě silou ku hlavě se hna-
la způsobujíc tak nejkrutější bolesti; a krev
z plic nemohouc dále prouditi způsobila
tesknost srdce, a jsouc ve všech žilách té-
měř uzavřena, svírala odsouzence úzkostí
nejtrappnější“ (dissert. quat. medicae). —
Kříž tedy byl znamením hanby; byl nej-
potupnější a nejbolestnější trest smrti nej-
větších zločinců. Na potupné dřevo kříže
přibit byl i Nejnevinnější, Nejsvětější, Syn
Boží.

2. Co vytrpěl Pán Ježíš na kříži? Trpěl
potupu největší, smrt nejbolestnější, jako
zločinec. Ano více trpěl, než kdykoliv jaký
zločinec. Potupa, již usoudili Židé Synu
Božímu, měla tím zvýšena býti, že záro-
veň s Ním dva vrahy ukřižovati dali, jedno-
ho po pravici, druhého po levici, čímž jako
největší, nejnebezpečnější zločinec měl býti
znamenán. — Pán Ježíš vytrpěl nejbolest-
nější smrt římského kříže, jsa již dříve
mnohými ranami, velikou ztrátou krve bi-
čováním, a tíží kříže na cestě ku Kalvarii
úplně vysílen; vytrpěl na kříži největší,
nevýslovné bolesti jako zlořečený, ano větší
nad to ještě muka. — Zločinec, k ukřižo-
vání odsouzený, musel sobě aspoň vyznati,
že muk těch a smrti sobě zasloužil, an obě
i jiným připravil, ač smrt kříže byl trest
nelidský. Ale Pán Ježíš hříchu neměl; mohl
se neúhlavnějším nepřátel svých tázati:
„Kdo z vás může mne viniti z hříchu?“
(Jan 8, 4.). A oni nemohli. On tak dobře
s lidmi smýšlel. Všude požehnání rozsíval
a obcházel dobřečině. Ale nevděčný svět
kříž Mu za to připr. vil. Jak velice tento
nevďek zarmoutiti musel laskavé srdce Je-
ho, snadno seznati můžeme. Bolest Páně
nad nevďekem Židů vyslovuje Církev v úko-

rech čili žalobách Spasitele, kteréž s kříže
zavznívají k Židům. Zpívají se sborně na
veliký pátek mezi tím, co kněz a po něm
lid libá sv. kříž. „Lide můj“ — žaluje bož-
ský Spasitel, „co jsem ti učinil, čím jsem
tě zarmoutil? Odpověz mi! Po čtyřicet let
vodil jsem tě na poušti; tys kříž připravil
Spasiteli svému. Co jsem měl ještě učiniti
tobě? Jako krásnou vinici choval jsem te-
be a tys stal se mi hořkostí; octem napá-
jel jsi žízeň mou a kopím probodl bok Spa-
sitele svého. Pro tebe zranil jsem Egypt
s prvorozenici jeho a ty za to bičoval jsi
mě. Z Egypta vyvedl jsem tě a pohřbil
Faraona v moři, a ty knížatům kněžským
vydal jsi mě. Moře otevřel jsem tobě a ty
kopím otevřel jsi bok můj. V oblaku před-
cházel jsem tebe, ty před soud Pilátův vedl
jsi mě. Mannou sytil jsem tě na poušti, ty
poličky zranil jsi mě. Vodou spasení ze
skály napájel jsem tě, ty žluči a octem na-
pojil jsi mě. Pro tebe pobil jsem krále ka-
nanejské, ty třtinou bil jsi hlavu mou.
Žezlo královské dal jsem tobě, ty korunu
trnovou vsadil jsi na hlavu mou. Mocí ve-
likou pozdvihl jsem tebe, ty na kříž pově-
sil jsi mě!“ — Jak dojemné jsou tyto vy-
čitky od trpícího Spasitele Židům činěné!
— Z toho i poznati můžete, jak ohavný
hřích musí býti nevďek, ana Církev i Syna
Božího na kříži trpké vyčitky nevďeku či-
niti nechává. Nevďek Židů a potupa Pánu
Ježíši učiněná, dostoupila nejvyššího stupně.
Kdežto nešťastník soucit doufati mohl — i
tenkrát, byl-li neštěstí svého sám původ-
cem, potlačili obyvatelé jerusalémští všeliké
hnutí lepšího citu v sobě docela. Vraždivost
jejich nebyla nasycena ještě, když Nejne-
vinnější na potupném kříži mezi nebem a
zemí visel; rouhali a posmívali se mu v bo-
lestech jeho: „Ti pak, kteříž tudy chodili,
rouhali se jemu, ukřivujíce hlav svých a
řikajíce: Ha, kterýž rušíš chrám Boží a ve
třech dnech jej zase vzděláváš, pomozíš
sám sobě; jsi-li Syn Boží, sestup s kříže.“
(Mat. 27, 39—40.) Podobně i knížata kněž-
ská se zákonníky a staršími posmívajíce se
pravili: „Jiným pomáhal, sám sobě nemůže
pomoci; jestliže jest král israelský, ať nyní
sestoupí s kříže, a uvěříme jemu; doufáť v
Boha, ať ho nyní vysvobodí, chce-li mu,
nebo pravil: Syn Boží jsem.“ (Mat. 27, 41
—43.) „Posmívali pak se mu i vojáci řkou-
ce: „Jsi-li ty král židovský, pomozíš sobě.“
(Luk. 23, 36—37.) „Jeden pak z těch lotrů,
kteří viseli, rouhal se jemu, řka: Jsi-li ty
Kristus, pomozíš sobě i nám.“ (Luk. 23,
39.) — Pán Ježíš trpěl na kříži největší,

nevýslovné bolesti; ale ďábelský posměch a potupa, vrahů a nepřátel Jeho byly pro citlivé srdce Jeho větší ještě bolesti, než muka ukřižování. Proto prorok Jeremiáš, předvídaje v duchu utrpení Páně, vkládá v ústa Jeho slova: „Ó vy všickni, kteříž jдете cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest jako bolest má.“ (Pláč Jerem. 1, 12.).

M. j! kříž byl druhdy znamením hanby. Pán Ježíš vytrpěl na něm potupu největší, smrt nejbolestnější. To hlásá nám, to znamená každý kříž. Pán Ježíš vytrpěl na kříži hanbu největší. Jest to osud pravdy vůbec, že bývá nenáviděna a pronásledována. Pravda křesťanská byla vždy předmětem zvláštního pronásledování a jest i za našich nevěreckých časů neméně než dříve a to — často terčem ďábelské potupy — ne se strany pohanů, ale se strany těch, kteří křesťany se zovou, i ku vzdělancům se čítají, protože několik let na školách seděli a parokruh vědy viděli, ale do svatyně její nevnikli. Kdo za těchto našich dob nekrvavého pronásledování pravdy Kristovy věrným chce býti vyznavačem našeho sv. náboženství, musí i dosti zmužilým býti, aby pro víru křesťanskou pronásledování, posměch a potupu snášel — jako apoštolé radující se, že hodni učiněni jsou, trpěti pohanění pro jméno Ježíše. — My m. j! chceme býti a zůstatí pravými učeníky Kristovými! My potupou a posměchem synů tohoto světa nenecháme se ve víře másti; my za příkladem apoštolů spíše v pronásledování pro víru radovati se chceme, že pro jméno Ježíše trpěti smíme, pamatující sobě, že pokolení nevděčné Zakladateli našeho svatého, samospasitelného náboženství, největšímu dobrodinci lidstva potupný připravilo kříž. — Pán Ježíš na kříži největších, nevýslovných vytrpěl bolestí! Trpěti, toť údělem jest člověka. Po hříchu Adamově od narození až k hrobu sprovází nás četná utrpení. Trpěti zvláště křesťanu jest usouzeno. Pán Ježíš výslovně to pravil: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a bež kříž svůj na sebe každého dne a následuj mne.“ (Luk. 9, 23.) — Snášejme tedy trpělivě a ochotně všechny strasti a protivenství života — čili kříž, který Pán Ježíš nám přisoudil, buďsi těžký aneb lehký! Považme v každé bolesti a zármutku, že i nejtěžší kříž náš u porovnání s křížem Kristovým lehký jest! — Jenom utrpením mohl sám Syn Boží vejíti opět do slávy nebeské. Trpělivým, vytrvalým snášením strastí a žalostí života u víře, důvěře a lásce k Bohu dojdeme i

my blaženosti nebeské. K tomu dopomahej nám Pán milostí svou. Amen.

XVII.

Neděle VI. v postě (květná).

Neděle květná, první den pašijového neb svatého téhodne, v němž živě představuje a obnovuje se památka svatých dějin z poslední doby života a umučení Páně. Po slavném vjezdu do Jerusalema za několik dní požíval Pán s učeníky svými beránka velikonočního a při této večeři poslední ustanovil nejsvětější Svátost oltářní. Kráčeje pak smrti vstříc, odebral se na horu Olivetskou, kdež v úzkostech smrtelných pomodliv se k Otci třikráte a posílen býv od anděla, jat byl od žoldnéřů, od soudců nepravých a nespravedlivých křivě k smrti odsouzen, od Piláta vydán na smrt kříže, na Golgothě v pátek okolo hodiny třetí po mukách nejkrutších ducha vypustil a takto obětí krvavou vykoupení pokolení lidského vykonal. V témdnu tomto truchlí choť Páně, Církev, nad utrpením a smrtí Krista Ježíše a pronáší hluboký zármutek svůj všelikými obřady, které v tyto dny koná. Jmenovitě připomíná a čítá pašie t. j. výpásání utrpení a smrti Kristovy: v neděli dnešní, v následující úterý, středu a veliký pátek. V posledních pak dnech svatého téhodne dospívá smutek Církve nad trpícím Vykupitelem k vrcholi. Zpěv církevní stává se temnějším a žalostnějším, půst tužším, oltářové pak jsou zbaveni vši ozdoby, hlahol zvonů umlkne, a pláč Jeremiášův ozývá se trudně u kříže i hrobu Spasitele. — Kříž byl druhdy znamením hanby, na něm vytrpěl Pán Ježíš potupu největší, smrt nejbolestnější. To bylo předmětem rozjímání našeho minulou neděli. Dnes opět sv. kříž učiníme předmětem úvahy své, odpovídaje k otázkám: 1. Proč trpěl Pán Ježíš na kříži? a 2. Čím jest nám kříž po smrti Kristově? —

I. Pán Ježíš hříchu neměl a nemohl tudíž zasloužiti smrti zločincův. Ale nebesa po hříchu Adamově uzavřena byla lidem. Nižádná duše lidská nemohla přijíti do království Božího, kteréž připraveno bylo lidem od ustanovení světa. Navždy bylo by zavrženo zůstalo pokolení lidské, neboť samo nemohlo se vykoupiti a rozhněvaného Boha smířiti. Z lásky k lidem přijal tedy Syn Boží podobu služebníka, učil nás cestě, pravdě a životu a zemřel konečně za nás potupnou a bolestnou smrtí kříže, aby hříchy naše shladil, spravedlnosti Boží za hří-

chy lidské úplně zádostučinil a milostí Božích a života věčného nám opět zjednal. Toť byl účel smrti Jeho na kříži; sam naznačil jej zřejmými slovy k Nikodemovi: „Jako Mojžíš povýšil hada na poušti, takť musí povýšen býti Syn člověka; aby žádny, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádny, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan 3, 14—17). Účel utrpení a smrti Kristovy na kříži popsal též Isaiáš prorok těmito slovy: „V pravdě neduhy naše on nesl, bolesti naše on snášel; a my počtli jsme ho jako malomocného, a ubitého od Boha a sniženého. On pak raněn jest pro nepravosti naše, potřin jest pro hříchy naše; kázeň pokoje našeho leží na něm, a zsinalostí jeho uzdraveni jsme. Všickni my jako ovce zbloudili jsme, jednakaždý na cestu svou uchýlil se, a Hospodin složil naň nepravosti všech nás. Obětován jest, protože sám chtěl, a neotevřel úst svých“ (Isaiáš 53, 4—7). Dobrovolná obět Boha člověka již ve starém Zákoně předobrazena byla a to nejprve nevinným *Isákem*, jenž na hoře Morii, vrchu téhož pohorí, jako Kalvarie, měl býti obětován chtěje bez reptání umřítí. — Smrt kříže Kristova a účel její předobrazeny jsou dále *velkonočním beránkem*. Beránek tento musel býti bez poskvrny; P. Ježíš jest prost všeho hříchu a nazývá se proto beránkem neposkvrněným. Beránka tohoto kosti neměli Židé zlámati; ale k Ježíšovi přisedše, jak užířeli Jej už mrtvého, nelámali hnátů Jeho (Jan 19, 33.) Krví beránkovou osvobození jsou Israeliti v Egyptě od časné smrti, když anděl Hospodinův hubil všecko prvorozené egyptské; nás pak krev Kristova osvobozuje od hříchu a smrti věčné. — Smrt Páně na kříži a účel její předobrazeny jsou dále *měděným hadem*, kteréhož pozdvihl na poušti Mojžíš k rozkazu Božímu na kříži, když za trest vzpoury jedem hadův umírali synové israelští; a kteříkoliv litující hříchů svých s vírou a důvěrou pohledli na hada měděného, uzdraveni bývali od ušknutí jedovatých hadů; podobně neumírají smrtí věčnou ti, kteří ušknutí jsouce jedem hada starého, hříchem, litostně, věřivě a důvěřivě pohlížejí k Obětovanému na kříži. Pán Ježíš vytrpěl na kříži nevinně a dobrovolně největší potupu a největší bolesti, aby nás vykoupil. Ze dřeva, ze zapovězeného stromu v ráji, přišel hřích a smrt na tento svět; na dřevě, stromu kříže zničil Syn Boží dlužný úpis člověčenstva; na dřevě kříže

sňal s nás tresty, otevřel nám nebe, zjednal milosti a života věčného; pročež modlí se sv. Církev v praefaci o sv. kříži: „Kterýž jsi (ó Bože!) spasení pokolení lidského na dřevě kříže ustanovil, aby, odkud smrt povstala, odtud i život vyvstal, a ten, jenž na dřevě přemohl, také na dřevě přemožen byl, skrze Krista Pána našeho.“

2. Čím jest nám tedy sv. kříž po smrti Kristově? — Jest *znaméním vítězství* víry naší nad nevěrou, bludem a pověrou, života nad smrtí, milosti a milosrdenství nad spravedlností. — Byl ovšem kříž ještě v prvních stoletích křesťanských předmětem potupy a pronásledování; došel však všeobecného uznání, když roku 313. císař Konstantin přijmím „Veliký“ svobody náboženství křesťanskému v celé říši udělil. Zázračný zjev kříže Kristova na nebi a Pána Ježíše v následující na to noci, čtyřnásobné vítězství nad odpůrcem Maxentiem, pohnuly jej k vydání zákona nejvyšší důležitého a blahoplného, jímž bouře pronásledování křesťanů zastaveny a každému volné vyznání víry křesťanské dovoleno. — Brzy pozdvihl se kříž na zříceninách zbořených oltářů modlářských a nyní stkví se všude mezi vzdělanými národy. Vděčné cti ho národové, ježto jim nabyli vzdělanosti a blaha časného, jim po smrti těla i k pravé, věčné blaženosti vedeni bývají. — Na věžích chrámových vlaje nyní kříž na znamení vítězství náboženství Kristova nad židovstvím i pohanstvím, na znamení, že v chrámech hlásá se víra Ukřižovaného, že v nich neustále obnovuje se obět kříže nekrvavým způsobem. — Koruny knížat křesťanských kraslí kříž; neboť zbožná, živá víra v Ukřižovaného a Toho, kterýž jej poslal, od něhož i knížat moc má původ svůj, jest nejkrásnější jejich ozdobou; tímto znamením zdobí také prsa věrných sluhů svých. — I nábožný rolník rád okrašluje rozcestí křížem byt i prostým na znamení, že sebe a majetek svůj postavil pod ochranu Ukřižovaného, a poutníku k útěše, aby věděl, že cestuje mezi lidmi, jímž se dostalo požehnané vzdělanosti z náboženství Kristova hlásajícího a konajícího milosrdenství — konečně jako výmluvný pomník věčnosti za největší milost našeho vykoupení násilnou smrtí Kristovou na dřevě kříže. — I prostý člověk, psaní neznalý, na místě podpisu jména svého dělá tři kříže, chtěje tím říci: „Na jméně světském nezáleží. Křesťan jest jméno mé. Ve jménu trojjedného Boha jsem pokřtěn; Kristem ukřižovaným jsem vykoupěn. A není v žádném

jiném spasení, neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spasení býti.“ (Skut. ap. 4, 12.) — A když sláva světská člověka již dávno byla zanikla, jako perly rosy před paprsky slunečními, a kosti jeho dávno zpráchnivěly, na hrobě jeho v zemích křesťanských stojí kříž, na znamení, že v něm odpočívá prach vyznavače Kristova, že duše jeho, vykoupená drahou krví Kristovou, snad již blaženosti věčné požívá aneb ji toužebně ještě očekává.

Syn Boží zemřel tedy za nás na potupném dřevě kříže smrti nejbolestnější, aby nás vykoupil. Sv. Jeho kříž jest nám čestným znamením vítězství. To hlásá nám, to znamená každý kříž. — M. j! jakými díky zavázání jsme tedy Spasiteli svému za nevýslovnou lásku Jeho k nám! Nikdy Mu díky přiměřených vzdáti nemůžeme. Kladme se Mu, dobrořečme Mu, jenž na kříži svět vykoupiti ráčil. Nenávidíme hřích, kterýž Pánu našemu potupný a bolestný připravil kříž! Jak hrozné, kdyby s kříže Syn Boží nad námi podobné jako nad Židy pronést musel žaloby, kdyby volal k nám: „Co jsem ti učinil, aneb čím jsem tě zarmoutil? Vykoupil jsem tě ze služebnosti ďábla, a ty skláníš opět šíje své pode jeho. Já z lásky k tobě trpěl, umřel smrtí ohavnou a ty z lásky ke mně nechceš odumřítí hříchu, obnovuješ utrpení moje. Já ukázal tobě úzkou stezku života a ty kráčíš po široké cestě záhuby věčné. Co jsem ti učinil, čím tebe zarmoutil? Odpověz mně!“ Kéž bychom neslyšeli nikdy těchto žalob! A zhrěšili-li jsme, tož litostně a s horlivou kajcností objímejme sv. kříž, v němž jediném jest naše spasení. — Kříž byl druhdy znamením hanby, od smrti Kristovy jest však znamením cti a vítězství. Radujme se z kříže a ctěme jej. Žijme ale také tak, abychom se sv. apoštolem Pavlem chlubití se mohli v kříži Pána našeho Ježíše Krista (Gal. 6, 14.), aby pohled na sv. Kristův kříž, až v den soudný spatříme jej viditelný na nebi, byl nám k útěše a radosti. K tomu dopomáhej nám Ukřižovaný milostí svou. Amen.

Krátká řeč

na den Bolestné Rodičky Boží.

(J. B. Podstránský.)

1. Církev svatá, dříve než koná vlastní památku utrpení a smrti Pána Ježíše, poukazuje na bolest Matky jeho, blahoslavené

Marie Panny, snad abychom větší útrpnost, lásku a kajcnost jevíli při smrti Syna Božího. Dnes jest památný den bolesti Marie, Rodičky Boží.

Mlčením pomjím bolesti, jakých Maria snášela po celý život svého božského Syna, hned od početí jeho až vkročila s Ním na Kalvarii. Co byly všechny bolesti proti těm, které snášela Maria pod křížem? Těžko je vyzpytovat; museli bychom mít srdce její, abychom je rovně pocítili. Sv. Jan krátce připomíná: „Pod křížem stála Matka.“ Těch několik slov dosti líčí bolesti Marie P., tak že nebylo lze ani Miláčku Páně, Janovi jich vypsati. Kromě božského Syna, Pána Ježíše nikdo na světě tolik netrpěl jako Maria, takže ji církev královnou mučeníků zove. Jaké to moře bolesti pro srdce matčino, když stála pod křížem svého jediného, milovaného Syna, když viděla, kterak katané svaté tělo jeho ukrutně zmučili! Ona věděla, jak vroucí láskou srdce jeho hořelo k lidem a oni nedvědní posmívali se bolestem jeho; ona znala vnitřní jeho trápení, ježto duši jeho více rmoutilo, než všechny rány a bolesti; viděla opuštěnost, úzkost jeho, aniž mu mohla pomoci. — Jaká to bolest pro Marii, když Syn umírající Janovi ji poroučel zapomínaje na své vlastní bolesti. A tato bolest matčina trvala dlouho, po tři hodiny, až božský Syn její vypustil ducha svého.

Ano ještě po smrti Kristově vzrostly bolesti Rodičky Boží, když vojín jsa pod křížem na stráž, probodl, otevřel bok zemřelého Spasitele a když mrtvé jeho tělo vložili v lůno její. — Abychom poznali velikost bolesti Marie Panny, považme mateřskou její lásku k božskému Synu, Kristu Ježíši. Jako láska byla i bolest její nesmírná, nevyslovitelná.

2. Je-li kř. možná, bychom při pomměni na bolesti Mariiny zůstali bez citu? bychom s bolestnou Marií P. a s trpícím, umírajícím Spasitelem neměli útrpnosti, zvláště povážme-li, že hříchové naši jsou příčinou jejich bolesti? Bolesti Marie Panny a muka Kristova jsou dílo naše. Každým i nepatrným hříchem Krista znovu křižujeme a Marii, matku jeho rmoutíme, novou bolest jí působíme. — Kdybychom neměli citu k bolestné Marii, museli bychom se báti, že by ani ona neměla k nám útrpnosti v strastech života našeho ani v hodině smrti, že by nepřišla nám ku pomoci, a neorodovala za naši ubohou duši. — Však Maria nicméně je dobrotivá, laskavá matka naše. Proto kř. ctěte a milujte upřímně Marii, stavte se často zvláště pak dnes pod kříž božského Syna jejího; uvažujte a politujte trápení a bo-

lesti její. Z lásky ku Kristu i k Marii, bolestné Matce Jeho střežte se všech pokleškův a hříchův, za něž oba tak mnoho museli trpěli. Proste Marii za přímluvu v životě i v smrti a snažte se, abyste ctnostným, bohumilým chováním jí zasloužili. Takto majíce útrpnost s bolestmi Marie, stanete se účastni slávy její s Kristem v království nebeském. Amen.

Velký Pátek.

Velký Pátek! — a Pán s kříže stále káže svému lidu,
za Ním by nes útrap tíže,
u Něho by hledal klidu.

Velký Pátek! — a Pán s kříže chudoby nám cenu věští,
láskou srdce k srdci víže,
uče množit bližních štěstí. —

Velký Pátek! — a tam z hradu mladá kněžna*) v chudém šatě
v žebráků se mísí řadu,
s nimi prosí v zámku, chatě.

A své dary na dík věřly
před kříž Páně v chrámu skládá,
a pak hojně statku dělí
těm, jichž srdce bídou strádá. —

Velký Pátek! — jinoch ledý velmi trpí za nemoci,
ku kříži však zdvihá hlady,
tam Pán spěje ku pomoci.

Kdy dech slábne a zrak hasne,
k srdci, ústům křížek vine;
z kříže mu z té pouti časné
k nebi Láska Boží kyne. —

Velký Pátek! — a pln bolu kajicník se před kříž sklání,
slzy lije, — a Pán dolů
duši hláše: smilování.

Velký Pátek! — a ty maky nechť i lásku zbudí tvoji,
nechť i tvého srdce tluky
stále žijí lásky Zdroji.

K. Matějka.

DOPISY.

Z Haliče, v březnu 1879.

(Zprávy literární a církevní.)

Ochotou ctěné redakce dostávám a čí-

*) Sv. Alžběta Durinská.

tám milý „Blahověst“ od r. 1867, i těším se každým jeho číslem, netrpělivě čekám, když se na cestě opozdí, neboť dočítám se vždy zajímavých věcí. Mám radost, že kněží čeští tak horlivě a s takovou vytrvalostí pracují v různých oborech svého povolání, tudíž v literatuře. I u nás v tom ohledu mnoho se děje. Pravda, že v Poznaňsku od kulturního boje Bismarckova utichly musy, zato však v království a v Haliči pracují ony tím horlivěji. Ve Varšavě mimo chvalně známý „Přehled katolický“, který vedle větších prací historicko-theologických má velkou zásluhu, že stojí na stráži, směle brání církev svatou od novověkých lživých literátův ohroženou a odpírá jich nápadům v četných časopisech tamějších, vychází redakcí ctihodného kněze Novodvorského, „Encyklopedie církevní“ dle „Kirchenlexikonu“ Wetzera a Weltova všímajíc si též věcí vlasteneckých. Články „Kirchenlexikonu“ zůstaly rozděleny na dvě třídy. První třída obsahuje věci týkající se celé církve, druhá hlavně církve v Němcích. Tu články třídy první překládány (často s doplňky) do „Encyklopedie církevní“, články zas třídy druhé jedny skráceny jsou, druhé celkem vynechány. Zato děje církevní v Polsce s obzvláštní bedlivostí jsou zpracovány. Všech svazkův má být 18—20. Svazek 12. obsahující písmě L vyjde v krátké z tisku. Bude to dílo veliké důležitosti. Kéž by se dostalo do rukou každého polského kněze a v každý dvůr šlechtický! Tak jest v království, jak v Poznaňsku a Starých Prusích (biskupství chełmském), nevím, ale v Haliči málo ji znají duchovní. Neboť tu zvláštní panuje nechuť ku všemu, co za Vislou. Někteří prelátové nemilostně stihají přišlé odtamtud kněží, považují všechno duchovenstvo v Kongresovce za tmáře a neznalé ducha církevního. Krakov nemá časopisu církevního, za to Lvov má jich více. Vychází tam dvakrát za měsíc „Přehled Lvovský“ redakcí kněze Podolského z království, „Vědomosti církevní“ a „Bonus Pastor“ také každých 14 dní. Jsou to časopisy velmi dobré na ty časy. Mimo ně vycházejí tam týdeníky pro lid jako „Chata“, „Noviny“, „Piast“, „Wenec“, „Včelka“, „Hospodář venkovský“ atd. lidu přístupné a jak soudím prospěšné. V Přemyšli vychází „San“, v Tarnově „Hvězda“ rovněž pro třídy nižší. Uvěřejňují se v řečených listech hojně zprávy domácí i z ciziny, toliko z Čech, ach, ani slovíčka. Co se děje v Americe a v stepích austrálských, to papouškují po Němcích naše denníky, ale o událostech buď dobrých, buď zlých u Vás ani slovíčka, jako by Vás cel-

kem nebylo na světě. Taková tu k Vám zvláštní nechut. A kdož nese vinu toho? Bratří Vaši, kteří se dříve dali užiti k poněmčování Polákův. — Něco zvláštního povím o Vašem jednom krajanu, kterýž prodáv jak povídá 12 jiter v Čechách, koupil v Haliči 150 jiter. Zdálo se mu, že tu všechno nanic, že třeba vše, jak se patří, po způsobu Vašem změnit. A začal. Čeládce místo krupicové polévky dával kávu, k obědu maso, dobrou svačinu a teplou ještě večeři. Nádenníkům platil dvakrát více než jest tu obyčejem. Všichni chválili dobrého Švába, ale jak dlouho? Loni na podzim všechno vymlátil a prodáv, neměl lidem čím zaplatiti, upadl v dluhy; naposledy pole rozprodal, ponechav si jen nějaké kousky, ale zač koupí nyní kávu a maso a kořalku, kterou též rád pije? Smějí se zdejší statkáři, povídajíc uštěpačně: „Dobré Švábisko, ale hloupé!“ — O spotádání diecése Krakovské čím dále, tím hlasitěji se mluví. Dosavadní administrátor Galecki ustoupí, biskupem má býti kněz Dunajewski, dávný vychovatel v domě hrabat Potockých, později kaplan jakéhosi kláštera ženského v Krakově. Muž velmi vážený a ctihodný. Biskupství krakovské má býti zvětšeno o několik děkanství odloučených od biskupství Tarnovského. V katedrálce Krakovské brzo postaven bude spanilý pomník Piu IX. z dobrovolných darů. Do téhož kostela paní polské udělaly velký koberec, v nějž vetkány jsou erby a hesla všech provincií a vojevůdcův všech rozsáhlé druhy Polsky. Pouze sešití jednotlivých čtvercův a obšívků kraji stála v Paříži 6000 fr. Pomník zvěčného sv. otce Pia vyceněn na 15.000 zl. Bohu Vás poroučí
M. S.

KRONIKA.

Z Prahy. Minulou neděli (IV. postní) konal se na Hradčanech první jubilejní průvod jehož se J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup účastnil, načež pak u večer do Vídně odjel. Průvod vyšel o 3 hod. z metrop. chrámu u sv. Víta do kostela u Věch Svatých a u sv. Jiří. — Dnes koná se jubilejní průvod z kostela sv. Mikuláše na Malé straně a z kostela sv. Jindřicha na Novém městě o 3. hod. odp. (Viz „Blah.“ č. 7. str. 100)

— Starožitný kostel Zvěstování Marie P. v *Slupech* bude dnes o výroční slavnosti obecnostvu otevřen. V 10 h. bude tam slavná mše sv. a odp. o 3. h. kázání a požehnání.

— Zítřka d. 26. března bude se slaviti pouť ve farním chrámě u sv. *Haštala* tímto pořádkem: V 6 h. bude ranní mše sv. s exhortou, v 8 h. školní mše sv., v 9 h. zpívaná Matura, v 10 h. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., odp. ve 4 h. nešpory, pak postní kázání, litanie a „Te Deum.“

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26—30. března u Matky Boží před Týnem, d. 31. března, 1—4. dubna u sv. Mikuláše, od 5—9. dubna u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici.

— Purkmistr kr. hl. města Prahy vydal následující vyhlášku:

Obyvatelé kr. hl. města Prahy!

Zhoubná rozvodnění některých řek království uherského, zvláště Tisy a Maroše, zpustošila rozsáhlé, požehnané kraje, a jedno z nejvíce kvetoucích měst země, kr. svobodné město Segedin, bylo způsobem v pravdě osudným při tom zastíženo.

Přese vše namáhání lidské prorazil rozpoutaný živel v noci 11. t. m. ochranné hráze, zatopil větší část města a podle zpráv o tom došlých zničil na dobro přecetné množství domů se vším jméním obyvatelů; za obět mu padlo mnoho životů lidských a v nevýslovné neštěstí přišel velký počet rodin, jichž nejvíce beze všech prostředků zůstalo.

Jest potřebí pomoci rychlé a společné, jest potřebí spolupůsobení všech sil, aby se následky tohoto neobyčejného, živly zaviněného neštěstí ubohému a prchajícímu obyvatelstvu Segedina dle možnosti umírnily.

Obyvatelstvo této polovice říše dá za jisté na jevo své účastenství vždy k cizině v dobách neštěstí osvědčované i v případě tomto, kde zastíženo bylo království uherské stojící pod společným žezlem našeho nejmilostivějšího císaře a pána.

Jeho Excellenci pan ministr vnitra následkem toho uznal za dobré, aby ve všech královstvích a zemích v říšské radě zastoupených konaly se veřejné sbírky ku podpoře obyvatelův královského svobodného města Segedina v Uhrách, kteří následkem povodně do neštěstí upadli a pomoci nutně potřebují.

Následkem vynesení veleslavného c. k. praesidia místodržitelství pro království české ze dne 16. března t. r. č. 2056 praes. zařídil jsem sbírku dobročinných příspěvků na umírnění bídy a nouze těch, kdož v Segedině neštěstím postiženi byli, a žádám P. T. obyvatele našeho kr. hl. města, aby své příspěvky tomuto účelu věnované do praesidiální kanceláře na radnici staroměstské v II. poschodí, dvéře č. I., odváděli.

Príspevky, jež se sejdou, budou ihned účelu svému věnovány a seznam šlechetných dárců předloží se na vyšší místa.

V Praze, dne 17. března 1879.

— V *Kožlanech* konali vel. kněží Redemtoristé od sv. Kajetána z Prahy 10-denní missii s požehnaným výsledkem.

Z Německa. (Strach před morem.) Zároveň se smutným přesvědčením, že v jižním Rusku mor vypukl, učinili jsme v Evropě zkušenost mnohem smutnější, jak to bohužel skoro vždy při vypuknutí nějaké nákazy se stává. Jest to nad pomyslení velký strach před morem, který již u většiny národů evropských se rozmohl a který vyvolán jest hlavně přehnaným lícením nebezpečí s množstvím hanebných a lživých zpráv o rozmáhání se moru. Strach jest přirozený výsledek lidského citu vůči tak hrozné nemoci, která pokolení lidské stihnouti může; ale poněvadž strach nebezpečí ještě zvětšuje, neměl by strach před morem nic jiného u lidí vyvoliti, než ráznou snahu nákaze morové rozumnými prostředky ochrannými se opřít. Vždyť souhlasí dobrozdání slavných učenců v tom, že pro člověka, jenž stav zdraví svého ostře pozoruje, mor není nemocí nepřemožitelnou, a polní maršálek Moltke, který v době vypuknutí hrozného moru v r. 1838 v Cařihradě žil, tvrdil, že při použití jistých pravidel opatrnosti není se moru báti. Jestliže tedy s tohoto stanoviska dostatečnou máme příčinu, abychom strach před morem ukonejšili, musí nám tím více okolnost ta myslí dodati, že veliké množství zpráv nepravých o moru se rozšiřuje. Kdežto vůbec dokázaná jest to věc, že mor nepřestoupil hranice dolního poříčí Volhy, přece roznášely se v cizích i domácích novinách, zvláště ale v listech vídeňských, které tak baží po zprávách sensačních, zprávy, jakoby již půl Evropy morem bylo nakaženo. Dle těchto zpráv vypukl mor v Cařihradě, v Kijevě, ve vesnicích haličských, ve Varšavě, ano i v Moskvě a Petrohradě; jakmile ale bližší vyšetřování případů těch zavedeno, seznało se, že zprávy ty pouhé výmysly byly. Ano, co se týče nákazy v Rusku samém panující, není tato tak nebezpečná, jak se zdá. Dobře zpravený professor Sochor ve Vídni píše o moru, jenž v Rusku vypukl, mezi jiným následovně: Vlivem neobyčejně mírné zimy (Volha, která jindy pravidelně počátkem prosince zamrzá, jest až do Zarizyně posud volná), která také proto, že lov ryb tím se opozdil, na výživu oněch krajin velmi nepříznivě působila, roz-

množily se značně nemoce, které již v letě roku minulého v jižním Rusku se jevily, jsouce podporovány potkáváním se tlup kočujících Baškýrů, Kirgisů, Kalmuků, Čerkesů, Tatarů a Peršanů. Zpátečným pochodem mužstva astrachánského pluku kozáků z polního tažení přes Kavkaz se vracejícího zavlečen mor s levého břehu na pravý a tam, jak ze zprávy vrchního lékaře pluku astrachánských kozáků, Dr. Depnera známo jest, v listopadu m. r. s neobyčejnou prudkostí vystoupil v celé řadě vesnic, zvláště ve Vetljance. O tom nedá se pochybovati. Něco jiného jest ale, zdaž obavy, které zvláště v našich krajinách z toho se odvozují, podstatné jsou. Však nejsou to ani osady v našem smyslu slova, které morem navštíveny byly, nýbrž nahromaděné ohrady, v kterých polodivý lid žije, který při své špatné stravě a nečistotě co rok nakažlivými nemocemi jest decimován. A právě tento lid nevede žádného obchodu a nezná průmyslu, a kdyby přchal, přchal by na východ do stepí, ne na západ, kde se cítí stísněným a kde scházejí mu prostředky k cestě i k výživě. Jak řečeno, je to výhradní, zvláštní obyvatelstvo, které v žádném poměru k západu nestojí. A pak ta vzdálenost! Vídeň jest od Zarizyně 385 mil vzdálena a od Vetljanky 407 mil, tedy dále než od Madridu: po železnici trvá cesta z Vídně do Zarizyně 7 dnů, právě tolik, jako ku plavbě z Havru do Nového Yorku. S krajinami, v kterých nyní mor zuří, nevede se vůbec žádný obchod, ano ani mezi sousedními krajinami a Rakouskem nestává skoro žádného obchodního spojení vyjma v kaviáru a naložených rybách, poněvadž se skrovný vývoz z krajin těch jako dříve, tak i nyní běře výhradně směrem přes Kolivaň, Štětín a Vratislav. Souhrn událostí, které tedy nyní o vypuknutí a průběhu moru před námi leží, dovoluje nám posouditi nebezpečí, že mor do Německa zavlečen bude. Nebezpečí to není posud tak velké, jak všeobecně za to se má. Ano ani obávaný útěk ohroženého obyvatelstva nevezme směr svůj na západ, nýbrž na východ, ku stepím. Obyvatelé stepí cítí se mezi civilisovanými lidmi stísněnými a nemají prostředků, aby v městě žítí mohli. Ale mor jest na druhé straně lživý a tvrdšíjný protivník. Po celé měsíce ano léta může se jedovatá a nakažlivá látka udržeti, a po zdánlivém vykořenění nákazy může tato použitím starých hadrů, oděvu, vykopáním mrtvol atd. znova vypuknouti. Tak jest dokázáno, že mor, který r. 1872 a 1873 v Turkestanu zuřil, tím povstal, že pastýři ovci ve

skalní slují náhodou přišli na hroby před 30 lety morem zahubených, kostí těch se dotýkali a hned druhého dne onemocněli. Z toho patrně, že přes důvody nasvědčující, že nebezpečí není tak hrozné, zodpovědnost, která na vládě spočívá, přímo hrozná jest. Vláda německá chopila se také věci té velmi opravdově a učinila přísná opatření proti možnému zavlečení.

Paběrky.

4. Biskupové r. 1877 ve svatých missiích zemřeli.*)

(Dokončení.)

Avšak apoštolských mužů k tomu se hodících nebylo na výběr: P. Kornay a vd. p. Borie podstoupili smrt mučnickou, onen r. 1837, tento r. 1838; vel. otcové Charrier, Galy a Berneux byli uvězněni již po mnoho měsíců; nezbyvalo tedy leč 5 missionářů, oba náměstkové vikariatní Jeantet a Masson, z nichž onen v missii pracoval od r. 1819, tento od r. 1834, potom P. Simonin, skoro slepec, P. Tallandier, teprve nově příchozí a konečně v. o. Gauthier, jsa již 6 let pracovníkem v západním Tonkinu.

A tohoto si zvolil vd. p. Retord za spolupomocníka c. s. s. netoliko za nejhodnějšího jej uznáváje pro jeho ctnost a výtečné schopnosti, nýbrž i doufaje, že ten bude nejlépe o blaho missie pečovati, i že dobrou vůli a pokoj mezi spolubratřimi udrží. Vysvěcení jeho na biskupa Emausského i. p. i. vykonalo se tiše v městě Kešo**), jak to za dob pronásledování ani jinak býti nemohlo.

Po čtyrech letech (1846) nastala pro veliký počet věřících, pro velikou rozsáhlost a tudíž obtížnou správu, nevyhnutelná potřeba rozdělit celou missii na dvě části (vikariaty): severní a jižní; tento byl odezdán v duchovní správu vd. p. Gauthierovi, věřících bylo v něm na 66000 v 19 farách s 37 knězi domorodci.

Ale i co biskup vedl vd. p. Gauthier život jako na útěku, jsa všudy stíhán. Jenom s největší obtíží a hrozným nebezpečím mohl procestovati svou missii, aby se osobně přesvědčil o nutných potřebách jednotlivých farností. Při té příležitosti opět seznal, že samojedin není s to, aby celému tomu velmi rozsáhlému okresu zadosti učinil. I volil si tedy za náměstka a pomocníka vd. p. Mas-

sona, missionáře výtečného a zkušeného, an byl dvakrát již důstojnost biskupskou zamítl, ale nyní ji ohledem na trudnou dobu pronásledování přijati svolil. Vd. p. Gauthier vysvětil si jej na biskupa Larandského i. p. i. Avšak nedlouho se těšil té pomoci; nebo vd. p. Masson po dvacítileté těžké apoštolské práci podlehl náhlé nemoci 24. července 1853. A tak bylo vd. p. Gauthierovi opět samému těžké břímě pastýřské nésti, v němž svou zvláštní horlivost tím prokázal, že sám otevřel nový okres missionářský mezi divými horáky v kraji Tran-nin, 12 dní cesty vzdálí od Tonkinu; 4 léta se i sám i s svými kněžími snaže o obrácení toho národa, ale musel to konečně, vida úplný neúspěch, na lepší dobu odložit.

Mezitím však přec šíření svaté víry mezi pohanskými Tonkiňany při všech obtížích dobře prospívalo, tak že v jednom roce 1857 počet obrátců na 765 osob vzrostl, ačkoliv právě tím rokem se francouzskému vyslanectví nepodařilo, mír získati Tonkinským křesťanům, a všechny snahy jen k tomu sloužily, že se císař štváním Mandarinů na Evropany vůbec a své křesťanské poddané zvláště tím více rozzuřil. Rok na to (1858) přihlulo spojené loďstvo francouzsko-španělské, aby konečně císaře k uzavření míru donutilo. Křesťané se těšili dobrou nadějí; ale mělo to trvati ještě několik let, než se jim žádoucího pokoje dostalo. I biskup Gauthier pro bezpečnost života utekl se na loď francouzského admirála Rigaulta, domnívaje se, že jen několik dní od svých věrných odloučen bude; avšak trvalo to pro příhody válečné úplných 5 let než se navrátiti mohl, až totiž r. 1862 úplný mír uzavřen a křesťanům anamským svobodné vyznávání jich víry povoleno bylo.

Navrátiv se biskup Gauthier k svému stádku (1863) nalezl je v stavu přebídném; všechny křesťanské vesnice byly zpuštěny, veliký počet věřících usmrčen, pozůstali mezi pohany roztroušení, semináře zničeny, domorodé duchovenstvo skoro do posledního vyhubeno. Nyní bylo hlavní péčí vd. p. biskupa, aby církev Tonkinskou znova skoro založil. Nejprve sebrav rozptýlené ovečky své, v jich vesnicích je usadil, chrámy a kaple stavěl, nový seminář založil, a kleriky, kteří v době protivenství věrnými vyznavači se osvědčili v žalářích a mukách, na kněze vysvětil. Tak používaje všudy a ve všem obdržené svobody, přispěl k tomu, že vzkvetla ze zřícenin církev Tonkinská za několik let na novo, tak že se tomu pohané sami divili. Císař annamský Ty-Dyk vypraviv r.

*) V. čís. 8. str. 127. sl. 2. řád. 16. místo vyšetření čti: „vysvěcení.“

**) Město v záp. Tonkinu, na řece Sangha.

1867 vyslance do Paříže, žádal zpět ty tři kraje, které byl v míru 1862 Francii postoupil, a při té příležitosti vyzval vd. p. Gauthiera, na jehož hlavu byl za doby pronásledování cenu uložil, aby se k tomu vyslanství přidruže, mezi svými krajany učence získal k založení vyšších škol v Hué hlavním městě anamského císařství. *) Rád k žádosti té vd. p. Gauthier svolil, ale úmysl císařův zmařili Mandariné annamští. Vd. p. Gauthier navrátil se tedy opět k svému stádcí, nalezl je v stavu přebídném. Za jeho nepřítomnosti neusilovali jak vladař císařský takž jeho úřednictvo o nic jiného, nežli aby církve znovu rozkvetající opět pohubili; a podařilo se jim 40 křesťanských obcí rozptýlit a mnoho křesťanů, ba i kněží povraždit. Záhuba hrozila veškeré církvi. Jako vždycky tak i tehdyž hleděli se protivníci zvláště biskupa zmocniti. Pročež vd. p. Gauthier ustanovil si pomocníka c. s. s. vdp. Kroka a vysvětil si ho na biskupa s titulem Laranského i. p. i., aby pro případ své smrti nežůstavil missii osiřelou bez vrchního pastýře. Avšak i tato bouře, jako mnohé jiné přešla a mír nastal, ačkoliv na nedlouho.

Tehdáž (1874 a 1875) vzbuzeno bylo pronásledování od třídy učenců Tonkinských. Za jediný měsíc únor r. 1874 bylo v jižním Tonkinu 200 křesťanských obcí zpuštěno a na 2000 věřících zabito. Vd. p. Gauthier jsa toho přesvědčen, že těch zuřivostí příčina jsou Mandariné, odebral se srdnatě k nim a podával jim vlastní život v obět; prose, aby jenom věřícího lidu ušetřili. Ale tito řekli, že zpáchaných ukrutností nejsou vinni, aniž pak mají moci jim zabrániti. Jen čtyři obce byly zachovány; odevšad se křesťané, kde který na živé zůstal, k svému biskupu utíkali, zvláště pak ženy a děti, tak že vd. p. Gauthier brzo spatřil, ano jej na 20.000 opuštěných obkličuje a pomoci od něho očekává. Dobrý pastýř neopustil stádo své; nejenom jim rozdál vše co měl, ale i na účet missie své co mohl si vydlužil, jenom aby ovečky své zachoval. Ale i tak nešel té trudné zkušenosti, že jich mnoho před jeho očima bídně zahynulo. Konečně se Bůh opět smiloval. Na novo uzavřena jest smírná smlouva mezi Francií a Annamskem, dle které křesťanům úplná svoboda vyznávání víry povolena a zaručena. Křesťané směli se do svých vesnic navrátiti, ale nalezli je zpustošený. Vd. p. Gauthier za-

sadil se vši mocí o to, aby křesťanům jich majetek byl navrácen a od třídy učenců způsobená škoda aspoň částečně nahrazena. Tomu věnoval svou poslední péči, ačkoliv její vyplnění se nedočkal. Od r. 1875 bylo zdraví jeho velikými nesnázemi velmi utrpělo, tak že od r. 1876 s lože nevstal. S statnou trpělivostí snášel své bolesti, až jej právě v slavný den nepoškrvněného Početí Bohorodičky Pán ráčil povolati, aby mu veliké zásluhy jeho korunou nesmrtelnosti odměnil. Tělesné pozůstatky jeho uloženy jsou v chrámu města Saa-Doai. Za své dlouhé biskupské správy vysvětil Gauthier 80 domorodých kněží, z nichž 20 za sv. víru svou krev vycedili. R. 1846, když missie jižního Tonkinu byla oddělena, měla, jak svrchu podotknuto, 66.000 věřících v 19 farnostech s 34 knězi domorodci, a ti se přes všechny hrozné nátlaky rozmnožili tak, že při jeho smrti se počítalo věřících na 71.000, v 31 farnostech a 54 knězi domácími.

10. Vd. p. *Josef Maria Chauveau* (Šóvo) biskup Sebastopolský, i. p. i. apoštolský vikář v Tibetu, zemřel 21. pros. 1877 v Tatsien-lu, městě ležícím na západním pomezí říše Čínské, v užším smyslu tak řečené, u Tibetu, poplatným státu, který k oné říši náleží. — J. M. *Chauveau* narodil se v Luzonu*) a sotva maje 22 let věku svého již byl na kněze vysvěcen 22. září 1838. Pracovav ve správě duchovní v biskupství svého rodiště 5 roků, nastoupil r. 1843 do pařížského semináře pro missie v cizích zemích. Právě tehdyž se málo čekanců pro ten těžký úkol hlásilo, pročež J. M. *Chauveau* již po velmi krátké přípravě byl poslán do Číny a odplul z Brestu**) 24. února 1844 do Maka-a***) Místo však k působení jeho bylo mu určeno v nově založeném ap. vikariatu v provincii Jünnan; †) bylť první kněz, jenž novému ap.

*) Franc. „Luçon“ město hlavní krajiny Vendéské, slavné proslulé i věrností k králi i k církvi; r. 1793 byli u Luzonu Vendejští od republikánů poraženi. Od Luzonu vede průplav k moři.

**) Slavné námořní město a pevnost na moři atlantském v dep. Finisterre.

**) Znamenité Čínské námořní město na poloostrovu t. j. 4 pevnůstky, sídlo císař. vladaře a kat. biskupa, 4 křesťanské chrámy; 12.000 obyv., živý obchod zvláště opiem a čajem. Na blízku jeskyně Camoens, v níž básník t. j. svou Luisiadu prý pěl.

†) Veliká provincie říše Čínské na západ mezi Annamskem, Birmou a Tibetem 5000 □ mil a 8 milionů obyv., hornatá a dílem ne-

*) Leží jižně na pomoří, má dobrý přístav a tudíž i živý obchod.

vikáři vd. p. Ponsonovi z Evropy poslán byl. S nevyslovitelnými nesnázemi — bylot tehdaž přísně zakázáno cizincům, zvláště kněžím v Číně se zdržovati — dostal se na jaře r. 1845 k vd. p. Ponsonovi, jenž ho radostně přivítal a jej nejprve svým náměstkem a r. 1849, s svolením sv. otce svým pomocníkem c. s. s. určil. 21. září byl J. M. Chauveau na biskupa vysvěcen s titulem biskupa Sebastopolského i. p. i. Ze pak za let padesátých v jižních provinciích politické bouře zuřily a zvláště kraj Jün-nan pustošily, nebylo snad obtížnější missie v celé Číně nad tu, do které poslán byl P. J. M. Chauveau. Životopisec jeho praví o něm: „Chtě své křesťany navštívit, byl mladý biskup nucen nejvíce v noci cestovati; palác jeho byla ta která křesťanská chýžka, síň přijímací obyčejně nějaká kůlna. Nejednou se stalo, že zadními dvířkami prchnouti musil, co stíhající jej pochopové k předním vratům se blížili. Na hlavu jeho byla cena vyhlášena, i našli se, po hříchu mezi novoobrázcenci Jidášové, kteří by byli rádi té ceny dosáhli. Takovým útrapám byli více méně všickni missionáři v ohromné veliké Číně podrobeni; ale vd. p. Chauveau měl ještě s jinými strastmi zápasiti. Mohamedáni totiž v městě Ta-li-fu*) zbourili se a zničili všecku jeho naději, kterou na nově založenou tamější obec skládal, a skličili ho velmi. Stíhán jsa s obou stran, i od buříčů muhamedánských, i od pochopů vládních, byl ustavičně na útěku, nemoha své skrovné obce shromáždit leč buď na vrcholu nedostupných hor, nebo v slujích skalních, o nichž jen divoká zvěř věděla. Při všech mnohých a obtížných cestách, a přes všechny nástrahy a nebezpečí, v nichž se nacházel, přec ještě se vědecky zaměstnával, sepsav učené pojednání o rozličných kmenech Jün-nanské provincie, které však při náhlém útoku Mohamedánů zničeno bylo.

Skoro 15 let strávil vd. p. Chauveau co koadjutor v provincii Jün-nanské; tu náhle 2. února 1864 dostal zprávu, že si jej missionáři Tibetští za vrchního pastýře od sv. otce vyprosili. I byl skutečně 24. září t. r. od Pia IX. ap. vikářem do Tibetu určen. Nejprve hleděl tomu určení se vyhnouti; ale když znamenal, jak snažně si ho kněžstvo žádá, pojal to za projevenou vůli Boží a

zdravá, ale bohatá zvláště na kovy; obyč. mluví zvláštním nářečím. Hl. m. Jün-nan-fu.

*) Jedno z 12 měst hl. městu poddaných, na jezeru Siul, v němž z větší části Mohamedané obývají.

podvolil se novému břemenu. 18. září 1865 opustil posavadní svou missii a po dlouhé velmi obtížné cestě, ana celé čtvrtletí trvala, dostal se 21. pros. k městu Ta-tsien-lu. U brány jej přivítal v. o. Goutelle s skrovnou křesťanskou obcí. Vd. p. Chauveau chtěl hned své návštěvy u Mandarinů učiniti, ale nebyl od žádného přijat. To byl nemilý počátek jeho nového působení, a dle toho se mu dělo i nejbližší léta. Avšak znaje výtečnou s neohroženou rázností spojití též laskavou přívětivostí a ochotnou ale dovolenou úslužností, naklonil si brzo všecky ty hrdé Mandariny, a tím velmi prospěl a posloužil své missii. Jsa ustavičně churav, nemohl arci sám osobně se prací missionářských účastnit, ale svým praktickým rozhledem a moudrou vládou dovedl to, že se meze té missie vždy dále a dále v těch krajinách rozšířily. Když byli r. 1873 Lamové*) tibetští nejvyšší stanice missionářské v Jer-ka-lo a v Bat-hansku**) zničili a kněze vyhnali, vážil vd. p. biskup Chauveau dvakrát obtížnou cestu do Čentu***) hlavního města Sečuanského a do Šon-kinu,†) aby u místodržitele císařského žalobu proti tomu násilí zadal. I nebylo to bez dobrého účinku, neboť netoliko byla v obou místech missie opět obnovena, ale i učiněná škoda nahrazena. Již v Jün-nanu byl vd. p. Chauveau před časem sestárnul, v Ta-tsien-lu však mu podnebí tak vadilo, že skoro ustavičně byl nemocen. Při své zbožnosti se pilně k smrti chystal, tak že ho docela připraveného nalezla. Zesnul v Pánu, jsa zaopatřen sv. svátostmi, 21. pros. 1877, ano právě tomu bylo dvanácte let, co do Ta-tsien-lu byl přišel. Pohřeb jeho byl prostý; v. o. Dejean, jediný kněz, který mu po boku byl, vykonal v průvodu malé obce sv. obřad nad jeho hrobem, jež našel v kapli nedaleko svého bytu.

11. Vd. p. *Jakub Etheridge (Eteridž)* z T. J. biskup Toronský i. p. i. apoštolský vi-

*) Jméno kněží v Číně, Mongolsku, Tibetu a j. národech Středoasijských, dle nichž i náboženská soustava *Lamaismus* se nazývá. Jestliže učenci v tomto nalezají některé články a způsoby podobné křesťanským, jest toho původ, že národové ti již za pradávna s křesťanským učením skrze Manicheje, Nestoriany a j. kacíře se obeznámili.

**) Města na pomezí Tibetském.

***) Vlastně Činktu-fu hl. m. prov. Sečuanské, mnohými praplay místo ulic, mnoho chrámů a mostů, znamenitý obchod, 28 měst poddaných; dříve zvláštní knížetství.

†) Jinak „Peking“ hl. město celé čínské říše.

kář Guyany Britické*) umřel 31. pros. 1877 na moři mezi souostrovím Barbadoes**) a pomorím. — O jeho úmrtí zprávu podává časopis anglický „Tablet“ od 12. ledna 1878, dí: „Veletrudnou konáme povinnost, zvěstující smrt vd. a svatosti života znamenitého ap. vikáře Demerarského, Jakuba Etheridge, kterého si všemohoucí Pán nad životem a smrtí po 19letém výtečném biskupování náhle povolati ráčil. Narodil se v Worcesteru (vyslov Ůrster***) bisk. Birminghamského, †) 19. října 1808, a přišel za prvního mládí k vychování do koleje Jesuitů v Stonyhurst-u. S výtečnými schopnostmi spojiv cílou pilností, odbyl svá studia s prospěchem výborným. Pobýv v koleji 6 let, získal si znamenitou lásku všech svých učitelů a upřímnou vážnost všech svých spolužáků. Zvláště pak byl chválen pro svou laskavou přívětivost a dobrou prostosrdečnost. Nikoho nepřekvapila zpráva, ana se r. 1827 roznesla, že chce do Tovaryšstva Ježíšova vstoupiti; každý to tušil z jeho nelíbené zbožnosti, z vroucí lásky k nejsv. svátosti, z stálé bedlivosti na sebe a z jeho veliké úcty, kterou měl k řádu, jehož členům děkoval své vzdělání. Dvě léta zkušební odbyl si v noviciatu Hodder-ském blíž Stonyhurstu vedením výtečného duchovního otce Tomáše Brownbill-a, jehož i příkladný život i opatrné vedení pak po celý život na očích měl. Po svém noviciátě věnoval se 6 let studiím mudrckým a bohoslov-

ním, a prospíval v nich tak, že všechném svým učitelům radost způsobil. R. 1836 byl na kněžství vysvěcen a zastával potom, jako jest obyčej v Tovaryšstvu Ježíšovu, rozličné úřady, jednak aby se způsobilost jeho zkoušela, jednak aby se mu příležitost dala svou poslušnost osvědčiti. A v tom všem ať již učil ve školách, ať správou domácí zastával, ať byl představeným, ať prostým pracovníkem v domě Páně nebo na missii, všude si uměl získati všeobecnou lásku a vážnost všech svou vřídností a svědomitým plněním veškerých svých, byť sebe menších povinností. V Norwichi (Norriči*) pracoval velmi prospěšně mnohá leta, a jest posavade v dobré paměti; mnohé překážky mu tam byly na odpor, ale nikdy tak, aby mysli pozbyl. Buď navštěvoval chudé, nebo těšil nemocné, nebo tiše na modlitbách trval v chrámu Páně; ve všem pak se snažil, aby u katolíků vzbudil horlivost k dokonalosti života nebo u zbloudilých touhu a žádost po poznání pravdy svaté církve. Tři léta byl ředitelem a profesorem mravouky v koleji sv. Beuna v severním Walesku;**) když pak byl určen r. 1857 ředitelem koleje sv. Wilfrida v Prestonu,*** právě sv. otec Pius IX. jej ustanovil generálním vikářem vd. p. biskupa Hynes-a v Guyaně Britické. Tato zpráva byla truchlivá všem, kteří se byli jeho vedení svěřili; ale v. o. Etheridge považoval vůli představených vůbec a příkaz sv. otce zvláště za volání Boží a bez prodlení nastoupil na loď, aby se do dalekého nezdravého kraje ku práci apoštolské přepravil. Jakmile do hlavního města Demerary přistál, složil vd. p. Hynes svůj úřad, a sv. otec Pius IX. jmenoval v. o. Etheridge biskupem Toronským i. p. i. a vrchním pastýřem Britické Guyany, načež 10. října t. r. v Londýně od arcib. Wisemana na biskupství posvěcen byl. Navrátil se do svého biskupství neustál horlivostí právě apoštolskou za blaho svěřených sobě duší pracovati. To dosvědčuje chrám stoliční, jež ke cti a chvále bl. Bohorodičky v Demerare vystavěl, toho též jsou svědky kostely, kaple,

*) Tím jménem se nazývá země na sev. pomorí Jiho-Americkém mezi ústími řek Ůrinoka a Marařona objemu as 6000 □ mil, rozdělena a) v britickou, b) nizozemskou c) francouzskou G. a) Britická část obnáší 4000 □ mil, hlav. m. Demerara. Kromě osadníků evropských žijí tu ještě mnozí kmenové původních Indianů v rozsáhlých svých tropických lesích. Mnozí z nich mají ohrady z kolů hrotných jedem napuštěných. b) Nizozemská sluje též Surinam; c) francouzská (Kayenne) jest velmi nezdravá.

**) Souostroví Anglicku patřící, leží nejvýchodněji ze všech západo-indických 10 □ mil; bývalé největší tržiště s otroky, jež podnes podlouducky se tu prodávají, má deset farností. Obyvatelé, nejvíce pak Černochové podléhají zvláštní nemoci Barbadoské, která jest druh oblitiny.

***) Hrabství a město v Anglicku na západním pomorí na průlivu irském znamenité svým průmyslem.

†) Birmigham (vysl.-ghem) průmyslový městys v též hrabství, proslulý zvláště zbožím z ocele a mědi, ještě i birmighamským slove.

*) Hl. město hrabství Norfolk, ležícího na východním pomorí Anglicka, 70000 obyv. znamenité fabriky na zboží vlněné a hedbávné.

**) Wales (vysl. Uels) hornatá krajina na západním pomorí Anglicka; obyvatelstvo jest Galského původu a mluví ještě svou původní řečí. Rozvrženo jest na W. Severní a Jižní, každé o 6 hrabstvích či okresích.

***) Město s 33000 obyv. v anglickém hrabství Lancashire; znamenité přádelny.

školy založené od něho, po celé rozsáhlé zemi Guyanské, důkazem jsouce spolu, jak se za jeho péče sv. víra vzmohla. R. 1859, když byl vd. p. Spaccapietra, arcibiskup v městě „Port d'Espagne“ odplul, byl vd. p. Etheridge administrátorem toho biskupství a delegatem pro ostrov Hayti*) jmenován, kterýž úřad chvalně zastával, až nový arcibiskup ustanoven jest. Ke konci r. 1877 vydal se vd. p. Etheridge na visitaci na souostroví Barbadoes a tamž i svátky vánoční slavil. Vraceje se odtud byl 31. pros. na lodi mrtvicí raněn a za několik hodin usnul v Pánu. Tělo jeho bylo poslední hodinu r. 1877 v moři pochováno; ale památka jeho žíti bude u všech, kteří ho znali, zvláště pak u těch, které tak moudře a opatrně k dokonalosti života a ke blahu věčnému vedl.“

R. I. P.

Literární oznamovatel.

— „Stručný všeobecný *slovník věcný* (Malý slovník naučný.)“ Sešit 51., t. j. Dílu V. seš. 2. obsahuje slova: Německo—Novara. Cena 36 kr. u I. L. Kobra.

— (Zasláno). Administrace „Časopisu katol. duchovenstva“ žádá ty p. odběratele, kteří dotčený „Časopis“ prostřednictvím (v konkursu se nalézajícího) kněhkupectví p. Theod. Mourka odbírali, aby jí laskavě své adresy udali a jestliže předplatné ještě nesložili, aby toto přímo administraci téhož časopisu (kn. arcib. kněhtiskárna v semináři) zaslali.

— (*Rozhledy literární*). Beda Dudík: Dějiny Moravy, VIII. díl: Stav vzdělanosti od r. 1197—1306. Brno, 1878. Jest to dle Brandla nejlepší dosud práce Dudíkova. Jest zde i líčení politické moci biskupův Olomouckých, jejíž zakladatelem byl Bruno 1245—1281, rádce Přemysla Otakara II. Učinil totiž biskupství Olomoucké zvláštním knížetstvím a zřídil při něm množství manských statků jemu věrností povinných a soudům jeho podrobených.

Dr. Rezek uveřejňuje v letošním „Lumíru“

*) Západní ostrov velkých Antill, později Hispaniola a sv. Dominika poněkud nazvaný, 905 mil, tedy skoro jako Čechy veliký, hornatý s krásnými lesy a úrodný; pomorí skalnaté má přec na všech stranách dobré přístavy; dříve náležel Španělům, pak do polí Francouzům, ale nyní jest zvláštní svobodný stát Černochoů s presidentem v čele. Původní prostoděšní obyvatelé, jichž se při objevení Kr. Kolumbem r. 1492 na 1 milion počítalo, byli za 50 let vyhubeni.

úvahu o biskupích pod oboji: Augustin biskup Sanktuarienský z Mirandoly (1482—94) a Filip de Novavilla, světec biskup Modenský, jenž měl titul biskupa Sidonského (1504—1507). Od té doby byli kališníci nuceni čekateli stavu duchovního do cizích zemí, obyčejně do Vlach, posílali, aby tam posvěcení od některého biskupa dosáhli (Borový: Děj. diec. Pr. 1874. str. 263. 264.)

Řed. Lepař uveřejnil v letošni „Besedě Učitelské“ pojednání „O založení biskupství Pražského“ (973). Súčastnili se při této důležité události Beleslav II. Pobožný (967 až 999), Mlada, jeho sestra, papežové Jan XIII. (965—72) a Benedikt VI. (972—74), císař Oto I. (936—73) na sjezdu Kvedlinburském 973, a sv. Wolfgang, biskup Řezenský (973 až 994), jenž i listinu základní složil. Z ohromné rozsáhlosti diecése Pražské (Čechy, Morava, Slezsko, jižné Polsko a Halič až po de Lvov a v Uhřích celé Slovensko) patrné, že biskup Pražský sám jediný duchovním potřebám krajín tolikerých a tak velice od sebe vzdálených vyhověti nemohl; pročež velmi litovati musíme, že na místě jednoho biskupství nebylo hned tenkrát raději zřízeno arcibiskupství s několika podřízenými diecésemi, což by zajisté mnohem vydatněji ku prospěchu víry křesťanské bylo sloužilo.“ (Borový: Děj. diec. Pr. str. 11—14). Teprve r. 1344, když biskupství Pražské povýšeno bylo na arcibiskupství, vstoupili biskupové Olomoucký (biskupství Olomoucké založeno r. 1063 za Vratislava II.) a Litomyšlský (biskupství zal. 1344) k metropolitu Pražskému v poměr „suffragánův.“

Byli Bulhaři působením sv. Cyrilla a Methoděje na víru Kristovu obráceni? Bulhaři oslavují sv. Cyrilla a Methoděje jako své apoštoly a slavnost jejich v nově zřízeném exarchátě Bulharském (1872) ^{23/11} května zasvětili. Ale novověcí dějezpytci — Ginzol, Rački, Golubinski, Jireček — tvrdí, že Bulharové bez pomoci sv. bratří Solunských na víru Kristovu byli obráceni. Praví, že král Boris učiniv mír s Michaelem III., císařem řeckým (842—67), pokřtěn byl buď koncem r. 864 neb začátkem 865 s mnohými vladkami a že král zpenáhla i národ svůj přivedl na křesťanství. Křesťanství Borisa-Michaela (852—88) a poddaných nebylo Fotiovými (+ 891) bludy nakaženo (pravoslavné), nýbrž římsko-katolické. Rovněž i tehdaž uznávali prvenství (primát) Říma a jeho učení, když lští a hrozbami císaře řeckého Basilia Macedonského (867—86) přivedeni byli uznati právomocnost patriarchy Cařihradského. (Archiv für kath. Kirchenrecht, 1878 str. 274 až

293: de Boriso seu Michaële, primo rege christiano Bulgarorum).

Z Katakomb. Nálezy a objevy v katakombách veliké jsou důležitosti nejen pro archaologa a historika, nýbrž i pro dogmatika a apologetu křesťanství. S této stránky lze mluvit o „Credo katakomb,“ jak to učinil Bougaud, gen. vikář † b. Dupanloup v díle: „Le Christianisme et les Temps présents“ Paris 1878. Na hřbitově sv. Anežky nalezeny byly stolice (cathedrae), které Marchi vyhlásil za zpovědnice. Křivý tento náhled opravil slovatný Rossi (L. Rsch. 1878 str. 492). Kraus v úvaze o zmíněné knize mluví o nejnovějším odvětví theologickém: theologie výtvarná.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Volkman*, čestný kanovník kolleg. kapitolý Staroboleslavské, vysl. arcib. vikář obvodu Kraslického, čest. konsist. rada, jubil. kněz, farář a os. děkan v Nejdek, dne 20. března (nar. v Schönbachu 19. ledna 1804, vysv. 28. března 1828).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Kareš*, farář ve Volšanech, a
p. Josef *Loužický*, prof. náboženství na c. k. české vyšší reálné škole v Praze, jmenování jsou arcib. notáři;
p. Vojtěch *Zuman*, farář v Račiněvsi,
p. Ignác *Kubasta*, farář v Bechlíně,
p. Frant. *Preclík*, farář v Chlumíně, a
p. Karel *Hecht*, far. v Hässelsdorfu, obdrželi expositorium canonice;
p. Jan *Skřivan*, expeditor, jmenován sekretářem k. arcib. konsistoře.

Ustanoven jest:

- p. Jos. *Weisser*, duch. správce v c. kr. všeobecné nemocnici, za admin. fary v Ohařích.

Upřádněné místo:

- Ohaře*, fara patron. p. bar. Berlepsche, od 15. března.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. Tomáš *Fabian*, c. kr. voj. kaplan, obdržel zlatý vojensko-duchovní záslužný kříž „pro piis meritis.“

Ustanoveni jsou:

- p. Votěch *Wolf*, farář v Lomci, za faráře v Purkarcí;
p. Jan *Klein*, far. v Žumberku, za faráře ve Velešíně;
p. Jan *Wolff*, admin. v Jezníku (arcid. Pražské), za faráře v Starém Sedle;
p. Frant. *Šedivý*, kapl. v Blatné, za faráře v Sudoměřicích;

- p. Frant. *Mrazík*, far. ve Hvoždanech, za faráře v Bělčicích;
p. Jan *Fišák*, kapl. v Strunkovicích, za admin. v Lomci;
p. Jakub *Farka*, kapl. za administr. v Žumberku;
p. Jos. *Růt*, koop. za admin. v Hvoždanech;
p. Jan *Valenta*, konsist. kancelista, za kapl. v Stěkni;
p. Frant. *Bronec*, neom., za kapl. v Kádově;
p. Norbert Jos. *Karaszek*, far. v Hamrech, a
p. Ant. *Laad*, farář v Kotouni, vstoupili na stálý odpočinek.

Upřádněná místa:

- Lomec*, fara patron. p. Adolfa Jos. kníž. Schwarzenberga, do 1. dubna.
Žumberk, fara patr. p. Karla hrab. z Buquoy, do 1. dubna.
Hvoždany, fara patr. p. bar. Karla z Lilgenau, do 20. dubna.
Kotoun, fara patr. p. Frant. hrab. Boos z Waldecku, do 23. dubna.
Hamry, fara patron. fondu nábož. do 30. dubna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Ressel*, farář v Dittersbachu u Fridlandu, dne 11. března (nar. v Mildenavě 15. pros. 1822, vysv. 25. července 1849).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Hájek*, far. v Chmeleštné, za faráře ve Vrutku (Rudig), odkudž admin.
p. Jan *Christof*, za administr. v Chmeleštné;
p. Jos. *Tuma*, koop. za admin. v Dittersbachu;
p. Vác. Hugo *Nigrin*, koop. v Loukově u Semil, vstoupil na stálý odpočinek.

Upřádněná místa:

- Svěbořice*, fara patr. hrab. Hartiga, a
Dittersbach u Fridlandu, fara patr. hrab. Clam-Gallasa, do 24. dubna.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Maxmil. *Patsch*, jubilar., os. děkan a farář Damníkovský na odpočinku, dne 11. března (naroz. 2. října 1802 v Lanškrouně, vysv. 31. srpna 1828);
p. Jan *Wolf*, vikar. tajemník, farář v Žlebích, d. 20. března (nar. ve Vodňanech 5 února 1819. vysv. 25. července 1842).

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Vorlíček*, farář v Bohdánči, jmenován sekretářem vikariátu Ledčského;
p. Norbert *Procházka*, farář v Kácově, obdržel expositorium canonice, a
p. Jos. *Svoboda*, kaplan v Ledči, právo far. ních synodalií.

Ustanoven jest:

- p. Jan *Ovrk*, kaplan Chocenský, za faráře v Skorenici.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a v všech tiskárnách
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Hospodine, dal jsi (a dejž) Mu prodloužení dnů Jeho!“ (Ž. 20, 5.)

KVĚTNÝ PODAR.

Ke dni sedmdesáti-letých narozenin

J. Emin. Nejdůst. Pána

Bedřicha knížete ze Schwarzenbergů,

kardinála, arcibiskupa Pražského pl. t.

Sestoupil z nadpozemské dědiny,
v lesk oděn, cherub, strážce Otčiny.

A vůkol šíře skvělé záře tok,
v paláci, chýžce vážný staví krok. —

* * *

Zde jásot blahý sbírá, srdcí ples,
by před trůn purpurový kvítí nes’.

To do květence pospolného vil;
pak skromný podar slovem provodil:

„O vřidně přijmiž těchto květů sklad,
jenž věnem úklony vzdán ode všad!“

„Jest jarým přímých srdcí výkvětem,
kladen Ti věrně vřelým povzletem.“

„On jasněji, než drahokamů skvost,
září Ti v stálou utrob oddanost!“ —

* * *

Již ku věčnému vzlétá světlu zas;
tam k Světů - Vládci vznáší prosby hlas:

„Rač touhu splnit, srdcím předrahou, —
let ještě mnohých řadu přeblahou!“

Fr. Doucha.

Kázání na Velký pátek.

J. B. Podstránský.

„A On nesá sobě kříž, šel až na místo, jež slove popravné.“ (Jan 19, 17.)

Když Bůh první rodiče naše za pokutu hříchu z ráje byl vyhnal, dal jim na cestu zaslíbení, že jim pošle mesiáše neb vykupitele, kterýž je všech následků hříchu sprostí a jim opět milosti posvěcující a nebe dobude. Tento slib Hospodin Bůh často obnovoval skrze proroky a rozličným způsobem přišli a skutky, život a smrt mesiáše předobrazoval. Nejznamenitější ze mnohých obrazů, jež vypodobňují světa Spasitele, jest Isák, syn Abrahamův. — Hospodin kázal druhdy Abrahamovi, aby mu jediného syna svého obětoval. Abraham poslušen rozkazu pojal syna, na jehož bedra dříví obětní vložil a šel na místo vykázané, na horu Moria, kde měl Isák býti obětován. Trefný to obraz Kristův na cestě křížové. Jako Isák nesl dříví obětní na svých bedrách, tak Pán Ježíš nesl těžký kříž, na němž měl býti obětován. Isák ochotně a tiše krácel na horu a Pán Ježíš jako beránek k zabíjení veden, ani úst neotvíral. Isák byl co oběť vložen na hranici a Pán Ježíš byl rozpiat a přibit na dřevo kříže a zemřel jako oběť za naše hříchy na hoře Golgotě, t. na jednom z vršků hory Moria, snad právě na tom místě, kde měl Isák být obětován. A jako Isák předobrazoval Krista, tak je Kristus zase obrazem veškerého pokolení lidského. Touže cestou jako Kristus musí každý člověk kráčet s křížem na svou Golgotu i každý z nás musí něco, více méně trpěti a posléze umřít. Však Pán Ježíš na své křížové cestě jest nám nejen obrazem, nýbrž i vzorem a vůdcem na cestě křížové naší. A tuto dvojí cestu křížovou t. Kristovu a naši vlastní — chceme dnes uvažovati v ten den, v tu přepamatnou dobu, kde ji Pán dobrovolně, z lásky k nám konal pro naše spasení.

I. Křížová cesta Pána Ježíše.

Když byl Pilát vyřkl osudná slova: „Vezměte a ukřižujte jej,“ chopili Židé kříž už přichystaný a vrhli ho k nohám Pána Ježíše, kterýž On radostně vítal; neboť již dávno po něm toužil. Katané vložili těžké to dřevo na svatá bedra jeho a nastoupili s ním cestu křížovou. Dvojí bylo utrpení našeho Spasitele od té doby, co posledně večerel se svými učeníky a byl jat v za-

hradě Getsemanské. On trpěl dle těla i duše a tím více trpěl na duši, čím více se blížila doba smrti jeho; proto na cestě křížové byly duševní bolesti jeho mnohem větší než tělesné. Tu zvláště měl na mysli prospěch, jež má vyjítí lidstvu z jeho utrpení a smrti. Již na hoře Olivetské při pomnění na smrt krví se potil; nyní pak na cestě k smrti hlavně pomýšlel na ty, pro něž chtěl z lásky umřít. Trojí druh lidí, co do náboženského přesvědčení rozdílných, měl Spasitel, nesa kříž, před očima, t. pohany, židy a křesťany.

2. Kterak měla smrt Kristova prospěti pohanům? Oni měli z temnoty nevědomosti a bludu býti vysvobozeni a ohavných hříchů sprostěni; světlo pravdy mělo jim vzejít, aby našli cestu k spasení, k věčné blaženosti. Hnusná modloslužba měla přestat a měly vzdělány býti chrámy, kde by se klaněli pravému Bohu a příjemnou jemu obět přinášeli. Syn ztracený měl se navrátit z ciziny domů, aby srdce otcovské zradovalo se a potěšilo. Proto musel Kristus a chtěl kráčet cestou křížovou a zemřít na Kalvarii. Než co vidí Pán Ježíš v duši své? Opak všeho toho. Vševědoucí oko jeho patří, ano trvá i po věky bují pohanství, ani pohané před sluncem spravedlnosti svévolně oči zavírajíce, těch, co jim chtěli temnou roušku odestřít, sejmouti, těch zuřivě se chápou a je ukrutně mučí a křižují, jakž On sám měl býti ukřižován. On patří, kterak syn marnotratný, nedbaje hlasu dobrého, laskavého Otce v cizině mrhá své dědictví a chvátá u věčné zahynutí. Jaký to pohled! jaká to bolest pro srdce Kristovo! Všickni ti ztracení pohané kříž jeho tlačili, tak že ho nemohl unést a pod tíží jeho poprvé klesl. Nikdo nemá s ním útrpnosti; ukrutní katané kyjů nutí ho povstat a provazy tahajíce, zvedají zemdlené tělo jeho.

b) Kristus s křížem povstává. A co mu dává nové sly? To pomnění, že ztratil jedno dítě, má ještě druhé, snad lepší a poslušnější. Ovšem i to často se mu protivilo, vzdorovalo; než i mnohdy když se blížil a laskavě volal, k němu se vracelo a ochotně poslouchalo. Za to chce tedy trpěti, zemřít, za svůj lid vyvolený, za národ židovský chce On život položit. Však toto radostné pomnění trvalo jen okamžení: nebo hned duchu jeho představuje se zloba národu israelského, jenž z plna hrdla volá: Ukřižuj ho, ukřižuj ho! A hle již na popravné místo jej vlekou, aby ortel potupné a hrozné smrti kříže na něm vy-

konali. On vidí v duchu nevěru, zatvrze-
lost a tvrdošijnost synův israelských i je-
jich potomků po všechny věky až do sko-
nání světa; On patří ohavnost spuštění
města Jerusalema za pokutu, slavný chrám
vyvrácený a národ Židovský rozptýlený
po všem oboru země a ví, že při posledním
soudu budou zavrženi: proto jest duše je-
ho velice skormoucena. Zloba pohanův i
židův dvojnásobně kříží na jeho bedrách
přitížila, tak že zemdlen podruhé upadl a
zdálo se že, zcela vysílen ducha vypustil.

c) Než Spasitel znovuse vzpamatoval
a postav, vzal těžký kříž na bedra i dá-
le kráčel. Druhý děsný obraz zmizel a jeví
se jiný mnohem přívětivější. Duch jeho
patří množství křesťanů, věrných vyzna-
vačů, obmytých předrahou jeho krví a o-
čištěných ode všech poskvrn hříchů; vidí
nesčíslný počet vykoupenců k nebi povo-
laných, ani následují Beránka i velebí, sto-
jící před trůnem jeho. Než radostný ten
zjev se opět a náhle zastírá. On patří zas,
ani přemnoží krví jeho očistění opět se po-
skvrnují a vzdalující se svého Spasitele,
kráčeji k věčné záhubě, vidí, že krev jeho
zmařena a smrt jeho že bude mnohým beze
všeho prospěchu. Tu zdá se mu, že s po-
hany a Židy také křesťané kříž k jeho ra-
menám tisknou, tak že pod hroznou tíží
po třetí padá. — Sami katané jeho se dě-
sí, ne snad z útrpnosti, ale obávající se,
že jim cestou země a nebudou ho moci
křížovati. Proto jej zuřivě tahají a tlukou,
aby v něm jiskru života vzkřísili. — Ko-
nečně Pán k sobě přichází; však že pro
mdlou nemohl kříž udržeti, přinutili jistě-
ho Šimona Cyren., aby mu pomohl dále ho
nésti.

Tiše kráčí nyní Spasitel podle kříže
jako beránek; duch jeho okřívá a nový
radostný obraz se mu představuje. Nebe
se před ním otvírá i patří, kterak matka
jeho, andělé i zástupové oslavenců vstříc
mu přicházejí a radostně propěvují. (Zjev.
5, 12.) Proto již touží po smrti kříže a
radostně dostupuje na Kalvarii, kde za své
věrné na kříži zemřel, ano za hříchy ce-
lého světa se obětoval. — Také my zde
shromáždění křesťané chceme se k zástu-
pům vyvolených připojit i kráčet za svým
Spasitelem cestou křížovou, ježto rovně jest
údělem našim.

II. Křížová cesta naše.

Křížová cesta Spasitele má pro nás
všecky nesmírnou cenu. Pán Ježíš jest nám
nejen obrazem, nýbrž i vzorem i společní-

kem, ano vůdcem na cestě, kterou s ním a
za ním konáme. Také my všickni lidé mu-
síme podobně jako náš Spasitel kráčet ce-
stou křížovou. Tu nastupujeme od kolébky
a dokonáváme na loži smrtelném, ježto jest
naší Golgotou neb Kalvarií. Bohatí i chu-
dí, sprostí i vznešení, králové i poddaní,
všickni kráčíme touže cestou. Život na této
zemi jest putování v cizině, kam jsme na
čas jako vypovězení z pravé vlasti a vzdá-
leni od nebeského Otce. Tu se namítají
všeliké překážky a obtíže, nesnáze a pro-
tivenství; tu každý musíme nějaký kříž
nésti. Když patriarcha Jakob byl tázan od
Faraona: kolik je tvého života? odpo-
věděl: „Dnův putování mého jest 130 let
malých a zlých.“ (I. Mjž. 47, 9.) A nábožný
Job zvolal: „Bojování jest cíl člověka na
zemi a jako dnové ná denníka tak jsou dnové
jeho.“ (Job. 7, 1.) Život lidský — sám o
sobě těžký kříž — všelikými okolnostmi
nesmírně se stěžuje, tak že pod ním mnohý
až klesá a zdá se, že musí zahynouti. —
Mnohdy trápí zde člověka nemoc, bolestný
neduh, jenž ho po mnoha dní, neděl, mě-
sícův, ano let na lože uvrhuje a když se
jeden uzdravil, bývá jiný člen rodiny —
otec, matka, syn, dcera — nemocí stížen a
často bře smrt neuprosná co komu nej-
milejšího. A pak-li některou rodinu časem
nemocí ušetřily, zas jiné trápení ji stíhá.
Jak mnohý otec chudobou skličěn, dítkami
obtížen, nemá, čím by je nasýtil neb jich
nahotu přikryl! jak mnohý prací zmrzačen
musí chopiti se hole žebrácké! Jak mnohdy
zlý zlý člověk skrade, povodeň zhubi straš-
ný požár v málo hodinách stráví všecken
majetek, tak že mnohá rodina bývá na mi-
zinu přivedena! A jak často svírají člo-
věčenstvo potřeby a strasti obecné t. neúro-
da, hlad mor a válka neb jiná soužení. —
Ach, těžký jest kříž života, mnohdy k ne-
unešení. A těžší jsou strasti duševní. Jak
mnozí manželé žijí v svárech a různicích,
a zapomínajíce, co sobě slíbili před obliče-
jem Páně, t. manželskou věrnost a lásku,
připravují si sami peklo na zemi. Jak mno-
zí rodiče, ač své dítky pečlivě vychováva-
li, v potu tváře na ně pracovali a mnohé
bezesné noci trávili, mají přece nezdárné-
ho syna neb dceru, děti, ježto jim mnohé
hoře působí, hanbu činí a je před časem
do hrobu uvrhují. — Jak utěšené jest,
když bratří a sestry, přátelé a sousedé pře-
bývají v jednomyslnosti, vše dobré si ve-
spolek přejí a jeden druhému pomáhají: a
přece jak mnozí se nenávidí, utiskují a
často na smrt pronásledují! — Ach, kdo

vyčte všechny bídy a strasti, všechno trápení a protivenství, ježto ku kříži života se zavěšují a mnohých k zemi porážejí. Každý má a zná svůj kříž a nikdo nemůže říci, že by ho nikdy nic netížilo.

Taktě náš život právě cesta na Golgotu. Kříž každého z nás tíží, velice tíží; a nikdo nechce a snad nemůže pomoci. Lidé, dřívější přátelé naši, v úzkosti a bídě se nás vzdalují; jako apoštolé před smrtí Krista opustili, jako Jidáš svého mistra zradil a Petr ho zapřel; nikdo nám neví rady, útěchy a pomoci, jako Šimon Cyr. se zdráhal Pánu Ježíši kříž nésti. — Přece však na své cestě křížové máme velikou útěchu a mocnou posilu, když pomníme, pohlédneme na cestu křížovou našeho Spasitele. Kdykoli vás N. nějaký kříž tíží, patřte na Krista! On nejvyšší svatý a spravedlivý, na němž nebylo hříchu ani stínu provinění, jako zločinec podle soudruhů lotrů těžký kříž na bedrách nese: a my ubozí hříšníci měli bychom se každého křížku lekati? Patřte na Krista! On Bůh od věčnosti, stav se pro naše hříchy člověkem, na dřevě kříže v hrozných bolestech umírá a my jeho vykoupenci nechtěli bychom z lásky k svému Spasiteli a sice za své tak mnohé hříchy a nepravosti nic trpěti, chtěli bychom jen samých radostí a rozkoší požívat? Ano dr. př., v každém trápení a protivenství, jež na křížové cestě života vás potká, patřte na Krista, božského za nás Trpitele. V pohledu tom nabudete útěchy a síly, kdykoli byste pod tíží svého kříže klesali, takže občerstvení povstavše s křížem budete moci dále kráčet, až dojdete na Kalvarii, t. j. na lože smrtelné. Tu na kříž přibíti jako Kristus zemřeme podle těla, jež bude uloženo do hrobu, však duch náš povznese se tam, kam nás Spasitel předešel; tam kde je dům otcovský, pravá vlast naše a jestliže jsme s Kristem, podle příkladu jeho kříž ochotně nesli, jestliže jsme s Kristem trpěli a umírali, budeme s ním jednou kralovati a radovati se na věky. Amen.

Sv. Petra Chrysologa,

biskupa Ravenského,

homilie na slavnost Vzkříšení Páně.

Patrnou jest zajisté známkou úcty neobmezené, že v čas Umučení veškeré stvoření trpí spolu se svým Stvořitelem. Nebo které tělo netrásl se, ana země se trásla? která mysl se nechvěla, který duch nemřel,

když slunce před časem zapadlo, světlo zhaslo? Proto, bratří, i naše utroby vypráhly, mysl spolu umřela, řeč naše pohřbena jest se svým původcem, aby nyní vzkříšena byla k jeho oslavě. Proto jsem tak dlouho mlčel, proto otálel zapraviti svůj dluh. Nedivte se, bratří, že zcela moudře z poslušné lásky řeč má následovala dárce svého i do pekel, nebo bez něho neměl jsem, cobych vám, takovým věřitelům, uplatil. Stěžuje-li pak si některý nedočkavý a chtivý věřitel na mou liknavost, ustaň žalovati mne z průtahy, ježto bohatý Pán můj hojně zapraví úroky z jeho půjčky. Již tedy sprostím se bohatým výkladem sv. evangelia tak velikého dluhu, do něhož jsem přišel vyplněním naléhavé povinnosti.

Evangelista praví: „Večer v sobotu, když již svítalo na první den po sobotě“ (Mat, 28, 1). Když Pán vstal z mrtvých, nezvrhlo se jen právo přirozenosti lidské, ale i pořádek v přírodě patrně se pozměnil. „Večer v sobotu, když svítalo.“ Aj, při vzkříšení Páně večer se nestmívalo, nýbrž svítalo, a počátek noci stal se počátkem světla. „Večer v sobotu, když svítalo na první den po sobotě.“ Jako smrtelné v nesmrtelné, porušitelné v neporušitelné, tělo v Boha, tak tma proměnila se v světlo, tak že noc neraduje se ze zkázy své, ale z takové proměny; nebo pozbyla spíše své temnoty než svého trvání, ztratila dobu a způsob své služby, a dosáhla svobody věčného světla, dle slov proroka: „a noc bude mi světlem v rozkošech mých“ (Žalm 138, 11). „Večer, když svítalo na první den po sobotě.“ Sobota, kterou Zákon odsoudil k zahálce, radovala se, že odstrčena jest; a prvostí dnu Páně podivně vzkříšena jest ke skutkům moci Boží, ana zachovávaním lenosti židovské člověka zbavovala moci spasné, dle slov Páně: „nesluší v sobotu nemocným zdraví, utištěným pomoci, slepým zraku, zemělým života dáti?“ A takovými výklady sobotu, od Boha zasvěcenou čtení sv. Zákona, zasvětili oni bídné službě žaludku. „Večer v sobotu, když svítalo na první den po sobotě, přišla Maria Magdalena a druhá Maria.“ Dle jména přišla jedna, která nyní sluje druhá v rozličné osobě. „Přišla Maria a jiná Maria,“ aby jedno jméno jednu ve dvou značilo, a rozličnost osobjevila ženu změněnou. Vždyť přišla, a nepřišla, a slovy „jiná“ tajemně tutéž v obou naznačuje, aby ukázal, že jiná přišla, než uvěřila, jiná uvěřivši se vrátila. Přišla žena, ale vrací se Maria; přišla

matka smrti, a vrací se rodička života; přišla, která Adama svedla do pekel, a vrací se, která přijala Krista jdoucího z pekel. „Přišla Maria a druhá Maria.“ Proč? „aby pohleděly na hrob, a nikoliv aby hledaly Krista. Přišla toliko pohledět na hrob, známku své viny, smutný pomník svého zločinu, své rozpravy s ďáblem, zhoubné dokonání své kňivosti, aby odtud získala víru, odkud kanula ji věčná hana jejího provinění. „A aj zemětřesení stalo se veliké.“ Když země tak se třásla, an Pán vstával, aby svým odpustil, jak bude se třásti, až povstane, aby potrestal vinníky, jakož dí prorok: „země zatřásla se a utichla, když povstal k soudu Bůh“ (Žalm 75, 9. 10). A kterak ob stojí před Bohem soudcem, ana nemohla obstát před spolumlužebníkem andělem? Aj, touž cestou, kterou zhynula, napravuje se spása lidstva. Žena byla první vedena k nevěře, první k víře; první běžela k zhoubci smrti, ana první běžela k původci smrti; první rozmlouvala s ďáblem, a první slyšela od anděla zvěst o vzkříšení. „Anděl Páně sstoupil s nebe, a přistoupiv odvalil kámen, a posadil se na něm.“ Neučinil toho, aby vzkřísil, nýbrž vzkříšení ohlásil; nebo Pán praví: „mám moc dáti život svůj, a mám moc jej zase vzít“ (Jan 10, 18). Nám otvírá zavřený hrob, nám odkrývá, co skryto bylo; nepouští na světlo svého původce, který již v hrobě nebyl, nýbrž spolumlužebníkům svým, postaveným ve tmách pochybnosti, vštěpuje víru vzkříšení; sám to dosvědčuje, an praví: „není ho tuto, vstalť jest.“ „Odvalil kámen a posadil se na něm.“ Proč nevalil, ale odvalil? Proto, aby anděl odvalil k víře a spáse, ježž nevěřící fariseové valili k urážce a pohoršení, jakož dí prorok: „aj kladu na Sionu kámen urážky a skálu pohoršení“ (Isai. 8, 14. 28, 16. Rom. 9, 33). Kámen tedy jest odvalen, aby vyvalil smrt, jenž přivalen zavřel život, dle slov Pisma: „Budete viděti život svůj viseti před očima svýma, a neuvěříte“ (Deuter. 28, 66). „A posadil se na něm.“ Neodpočíval si, ale okázal se býti strážcem svatého a oživujícího hrobu, a takto sedě označil nebeský posel, že smrt jest zničena, že ten, který trpěl, Bůh jest, který vtěsna se do našeho těla, že Bůh jest, o němž svědčil sedě v rouchu nebeském. A co více, bratří? anděl sedí, poněvadž nikdy neopustil onen velebný hrob. „Pro strach pak jeho zděsili se strážní, a učinění jsou jako mrtví.“ Hruza poráží vinníky, a stíhá spolčníky. Tak pojme hruza a smrt ne-

spravedlivé a bezbožné, až nevinní vstanou. „Byl pak obličej jeho jako blesk, a roucho jeho jako sníh.“ K čemu oděvu, kde není nahoty? k čemu roucha, kde není potřeba se přiodít? Však anděl tím předobrazuje, bratří, jaké roucho, jakou tvář, jakou podobu my budeme mít po vzkříšení, až člověk jasností těla svého bude obnoven, jakož dí Pán: „tehdaž spravedliví stkví se budou jako slunce v království otce svého“ (Mat. 13, 43). „I promluviv anděl řekl ženám: nebojte se vy; neboť vím, že Ježíše, který byl ukřižován, hledáte.“ Ještě ukřižovaného a zemřelého hledaly, poněvadž víru jejich zviklala krutá bouře umučení, a tíže pokušení tak je zkrivila, že Pána nebes hledaly ještě v hrobě. „Není ho tuto,“ dle těla, ale jest tu tím, že všude jest a místem není omezen. „Pojďte a vizte, kde položen byl Pán.“ Anděl pobízí ženy, aby se podívaly, aby místo, kde leželo svaté tělo, očistilo oči, které návodem ďábla porušil pohled na zapovězený strom. Vešly do hrobu, aby pohřbeny jsouce s Kristem, povstaly věrou k dokonalé spáse. „Jsme-li spolutípeni ku podobenství smrti jeho, spolu i vzkříšení budeme“ (Rom. 6, 5). Navrať se k muži, ženo, již uzdravená, a dorad mu víru, ana jsi mu naradila nevěru; zvěstuj člověku vzkříšení Páně, jemuž jsi přinesla jen pokušení a záhuby.

Přel. Fr. V. Čapek.

Svatý kříž.

(O veliký pátek.)

Ó sklesni, duše, do prachu,
a libej znak ten spásy;
a v nebes libém zápachu
necht žár tvé touhy hasí!
Toť, ejhle, dřevo kříže jest,
na němž pněl Spása světa;
vzdej povinnou dnes jemu čest,
jím spasena zem kletá.

Toť chloubna naše, svatý kříž;
neníť většého znaku:
před ním, hle, mizí všecka tíž —
a život nezná mraku!
Neb, jako slunce, svoji zář
on „na pouť žití“ stele;
nám svítí v trudo-žalnou tvář
a stírá slzy vřelé.

Toť odznak ten, jenž osvítil
vše světa toho kraje;
jenž sílu, čáku, lásku vlil —
a z pouště činil ráje.

Toť odznak ten, jenž v bouři nás
sám jedin drží, sílí;
jenž pomoc chystá v pravý čas —
i v smrti spasit plíí.

On útěchou, ba jedinou,
jest v každé žití době,
a čáky, lásky květinou
též dřímajícím v hrobě.
Ó proto drž se kotvy té
u bouři toho žití;
jí nespouštěj se rámě tvé, —
jen tím v ráj můžeš vjít!

A proto já si svatý kříž
za života stráž volím;
s ním kráčet chci vždy k nebi blíž,
jím vraha spásy skolím.
Zde proto v prachu před Tebou
dnes kolena svá shýbám,
a zázračnou moc znaje Tvou,
již v pokoře Tě líbám!

B. Hakl.

Bratrstvo sv. Michala.

(List hr. Bedřicha Thuna.)

Jeho Eminenci náš vysocectěný, nejdůstojnější pan metropolita kardinál kníže Schwarzenberg svěřil mi předsednictví bratrstva sv. Michala, i pokládám tudy za svatou povinnost svou co nejvíce se starati o tento bohumilý ústav, a seč jsem pečovati o jeho prospěch a rozšíření, a to tím spíše, že nedá se bohužel popříti, že Nejvyšší hlava křesťanstva, jsouc oloupena o všechny důchody, téměř výhradně spolehati musí na lásku a obětovnost svého stádce, aby mohl dostáti tolika důležitým úkolům Svého vysokého úřadu.

Abych pak, seč jsem, mohl dostáti převzatým povinností, vidí se mi býti záhodno promluvití několika slovy k důstojnému farnímu duchovenstvu naší užší vlasti a požádati je o pilnou podporu tohoto záslužného, za nynějších trudných poměrů tolik časového podniku, bez kteréžto podpory nikdy by nemohl prosperovati.

Důstojné duchovenstvo zná, jak vroucí účastenství náš vysocectěný metropolita chová k bratrstvu sv. Michala i jak velice mu záleží, aby dostalo se mu co největšího rozšíření a co největší podpory. —

Tento můj list zakládá se tedy zcela na Jeho úmyslech a vydán jest s Jeho výslovným svolením.

Dle našich stanov dělí se bratrstvo sv. Michala

- a) na ústřední výbor pro celé Čechy se sídlem v Praze; —
- b) na diecézánské výbory, jichž sídlem jsou sídelní města nejdůstojnějších pánů biskupův; — a
- c) na farní výbory pro každý farní okrsek.

Jde samo sebou na rozum, že úspěchy bratrstva záleží hlavně, ano téměř výhradně, na větší či menší činnosti farních výborů, kteréžto jsou základem, na němž celá budova spočívá i má se dále stavěti.

A právě v tomto k zdárnému úspěchu nejdůležitějším činiteli, zdá se, že posud málo se učinilo, což nutí mne, abych celou věc hlouběji vložil.

Nejprve musím znova poukázati k vůli, již v Pánu zesnulý sv. Otec nezapomenutelný papež Pius IX. tolikráte a to co nejrozhodněji ohlásil, „že toto bratrstvo především býti má bratrstvem laiků, kteréž se ovšem duchovenstvo účastniti a kteréž ze všech sil podporovati má, — jehož ale správa, hlavní účastenství a jednání musí se především ponechati laikům.“ —

Naše bratrstvo tedy nebudiž důstojnému farnímu duchovenstvu k nijakému novému přitížení v jeho úřadu. — Vše, co se na něm žádá, jest: aby vložilo svěřené sobě osadě důležitost a užitečnost každého katolíka, že má podporovati sv. Otce v jeho potřebách, a o nepatrné oběti, kteréž se žádá na jednotlivci; a kdyby laikové nevěděli si rady, aby je podporovalo radou i skutkem.

Takový farní výbor může se ustaviti, budou-li v obci jen tři horliví katolíci, z nichž by jeden stal se předsedou, druhý pokladníkem a třetí zapisovatelem. Důstojnému farnímu duchovenstvu, pečlivému o duševní spásu svého stádce a úplně znalému svěřených sobě duší, nebude věru za těžko, nalézt k tomu cíli tři schopné, činné a obětovné muže, jichž úkolem pak bude údy sbíratí.

Tito mužové vedli by seznam získaných údt, v kterémž by se zaznamenaly jméno přistoupivšího, výška příspěvku a doba splácení (týdenní či měsíční), a odevzdali by spoluúdtm s obrazem sv. Michala jejich zápisní knížky, v nichž by mimo jméno a úhrnný příspěvek poznamenala se pokaždé zapravená splátka.

Zaslal jsem Vaší Důstojnosti prozatím 20 exemplářů zápisních knížek a obrázků. Snad budou brzy rozebrány. Pro případ ten dovoluji sobě sdělití, že se jak u tří

diecéšanských výborů tak i v Praze u ústředního výboru (má ústřední kancelář v Praze, Thunská ulice číslo 193—III.) všech tiskopisů větší zásoba chová, kamž se farní výbor v případě potřeby obrátiti může a dotčené tiskopisy bezplatně obdržeti.

Protože tisk tak velkého počtu knížek zápisných a obrazů přec poměrně velkého nákladu vyžadoval, kteréžto peníze sv. Otcí ujmuty jsou, dalo by se ospravedlniti a lehce provést, kdyby se od každého nově získaného člena při odevzdání zápisné knížky jeden krejcar vybíral. By dobrovolný dar tento odevzdal, mohlo by se dotčenému členu pouze raditi a podotknouti, že to jednou pro vždy obnáší pouze jeden krejcar. Znamenalo-li by se, že by tato malá oběť osoby ku vstoupení jinak ochotné odrážela, nepožaduje se, jelikož přístup pro dotčeného již požehnaný jest a četným účastenstvím ústřednímu výboru vzešlé výlohy jiným způsobem sv. Otcí se vynahradi.

Velmi důležitě jest, by se příspěvky členů dle převzatého závazku vybíraly týdně neb měsíčně, aby to ihned v zápisních knížkách zaznamenáno bývalo. Tím se zřejmě pořádek podporuje a mnohem snáze se v určeném čase malý příspěvek vybere, než v pozdějším čase příspěvky nahromaděné.

Abý se však tito tři údové představenstva příliš neobtěžovali a jim příliš mnoho času nezabíralo, bylo by žádoucí, aby, jakmile přistoupí, několik údů, vybrali se z nich, kteří by sbírali příspěvky v malých částech farní osady. — A to by se hodilo zvláště tam, kde více dědin patří k téže farni, jakož i ve větších městech, tak že by se znenáhla rozkládala účinná síť po obci, kdež by pak sběratel měl na starosti asi jen 10 až 12 údů.

Jest velmi záhodno, aby farní výbor scházel se každý týden aneb aspoň každých čtrnáct dní, k čemuž hodila by se nejlépe neděle. Na schůzi té pořádaly by se seznam členů a účty, přehlédla se pokladna a pojednávalo i úřady se činily o prospěších bratrstva, jakož i o podporování jeho účelů.

Na těchto schůzích údové, kteří uvolili se k částečným sbírkám a sbírání údů, oznamovali by nově přijaté k zapisování do seznamu údův a odváděli sebrané příspěvky. Takým způsobem bude lze udržeti pořádek bez velkého namáhání.

Jest velmi žádoucí počínati a končiti takovou sahuží modlitbou, aby se tak po-

vždy uchoval přesně katolický duch bratrstva i pracovalo se s Boží pomocí a pomocí Nejsvětější Panny.

Kdyby lze bylo shromažďovati údy na těchto schůzích a na nich předčítati jim něco řádně pobožného: věru že by se tím skutečně povzněla pobožnost v obci a mohutněla horlivost ve prospěch bratrstva.

V obcích, kde jest nějaký katolický spolek, zajisté že by se dostalo bratrstvu sv. Michala ochotného svolení k odbývání schůzí v jeho místnostech. Kde není takového spolku, a nikdo z výborů nemá příhodných místností, bylo by snad lze, aniž by se kladly důstojnému duchovenstvu přílišné překážky, poskytnouti útulku k takým schůzím na faře.

Příspěje přirozeně velice k povznešení bratrstva, když k němu farní duchovenstvo přistoupí a jednotliví členové stavu duchovního schůzí budou se účastniti, porady svou zkušeností podporovati a při takové příležitosti menší přednášky mívati neb cos vhodného předčítati.

Od farního výboru zasílány budtež příspěvky členů jakož i došlé dary čtvrtletně dotčenému diecéšanskému výboru, kterýž je (uzná-li to nejdůstojnější diecéšanský biskup za vhodné) ústřednímu výboru odvede.

Čtvrtletní zasílání příspěvků jest proto přiměřenější, poněvadž peníze, jakmile se zašlou, od ústředního výboru v Praze až ku dni odeslání do Říma uloženy bývají a úroky se množí, což by se nestalo, kdyby tytéž u farních výborů ležely.

Jelikož farní výbor nejsou žádnými filialními spolky, nýbrž tvoří doplňující část bratrstva sv. Michala pro celé Čechy, jsme dle stávajících zákonů spolkových povinni, začátkem každého nového roku seznam členů úřadům předložiti.

Jest tudíž nutno, by každý farní výbor na začátku neb v polovici prosince svůj seznam členů jakož i ročních příspěvků dotčenému diecéšanskému výboru zaslal, kterýž další dodání ústřednímu výboru obstará.

Vyplyvá z toho též ten velký užitek, že ústřední výbor zná vždy úplně stav jakož i nadějně prospívající rozšiřování našeho bratrstva v celých Čechách a může dle toho nutná ustanovení vydávati a prováděti. Zároveň ale tudíž umožněno mu jest, by mohl Jeho Eminenci nejdůst. p. kardinálu jakož i ročně odbývané valné schůzi zcela spolehlivou zprávu podati.

Z řečeného vysvítá, že mnoho ještě

vykonati dlužno a že především se vši pili přikročiti musí se k utvoření farních výborů.

K tomu ovšem pilná podpora důst. farního duchovenstva nevyhnutelně potřebná jest.

U Božího hrobu.

Zde drímaš klidně, Spáso má,
po těžkém smrti boji!

Utuhla svatá schrána Tvá,

a srdce mlčí — stojí.

Ach, roztoužená duše má

se v citů hloubku noří,

ji žal a bolest prochvívá —

Tobě se v prachu koří!

Tak bojoval jsi těžký boj,

sám Přesvatý Syn Boží;

Ty, pravdy, čáky, lásky zdroj,

Ty, všeho světa zboží!

Jest největší již konán děj,

v mír s nebem vešla země;

již slunko nám se usmívá,

a plesej lidské plémě!

Hle, před Tebou se kloním v prach,

a slzy hořké liju;

a v strastných bolu hodinách

z Tvých ran svůj úkoj piju.

Když na Tvůj těžký pomním kříž

a na bolesti Tvoje:

ach, tu hned všecka mizí tíž,

a cítím síly zdroje!

O přijmi, přijmi díky mé

od syna nehodného;

mne láska Tvoje k sobě zve —

volá do lůna Svého!

I líbám v slzách rány Tvé

a v lásce zde se kořím;

nezhrdneš jimi, přijmeš je,

kdež láskou k Tobě hořím.

Nuž, přijmi slzu kající,

jež na Tvé rány kane;

tu perlu přijmi zářící —

hle, ohněm lásky plane!

O uť mne svatě kráčetí —

uť, „v kříži“ tichým býti;

své líce slzou smáčetí —

u Tvého hrobu nýti! —

B. Hakl.

DOPISY.

V Praze dne 30. března 1879.

(Kaplan Jindřich Tichý t.)

Vel. p. Jindřich Tichý, narozen 17. čer-

vence 1851, zemřel 26. března 1879 a 29. března pohřben jest. Pouť pozemskou již dokončil! — Soudruzi ho měli rádi, představení mu přáli a lid ho miloval. Nebylo mu sice přáno, aby dlouho zápasil se všelijakým tím trápením v tomto údolí slzavém, ale úlohu svou vykonal. Vyslán na vinici Páně pracoval svědomitě, aby s dobrým svědomím mohl žádati mzdu zaslouženou. Hned po vysvěcení působil v krajině německé, v Sedlišti u Karlových Varů, kdež posud nemohou na něho zapomenout. — S pláčem ho propouštěli, když byl povolán za kaplana u „Matky Boží před Týnem“, a v Týně tulili se k němu, kdožkoli ho poznali. Jindřicha jsme milovali všickni, a on rád mezi svými prodléval. Býval předákem našim, a žel Bohu, že po čtyřech letech našeho kněžství zase nás předchází v kraje, kam za ním musíme připutovat všickni. Kéž by každému z nás té milosti udělil Pán, aby také tak sladce jako Jindřich mohl usnouti v Pánu! — A měli jste patřiti na ten zástup lidí, jenž přišli, aby vyronili slzu soustrasti a doprovodili svého miláčka na cestě poslední! — Kdo neviděl, neuvěří a podobného dojmu vyspati nelze! — V Praze bývají pohřby slavné a hlučné; nicméně dojemnějšího pohřbu jsme dlouho nepozorovali. Kostel u „Matky Boží před Týnem“ byl přeplněn ve všech svých prostorách. U prostřed chrámu ve věnci světél stála rakev a v té rakvi spočívalo Jindřichovo tělo bezduché a odznaky na rakvi oznamovaly tisícům, že ten umrlec byl knězem. Vysoce důstojný pan kanovník Tersch převzal s upřímnou ochotou vykropení schránky tělesné, a hodnostářové církevní a spolubratři i druhové zesnulého přišli četně a rádi i z venkova, aby upřímnému spolubratru prokázali bratrskou úctu naposled! — Přišli i bohoslovci a zapěli velebné „Salve Regina“ ve chrámu prostranném a lidstvem přeplněném a ze svatyně až k státnímu nádraží hlaholilo vzduchem jejich: „Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam,“ což obyvatelé Prahy královské zřídka slyšávají. Zemřel mladý kněz po kratinké nemoci, tichounce zesnul první z hloučku druhů svých. — Zástupové ho doprovodili až k lůžku na sv. poli Volšanském, u hrobu zaplakali hlasitě — a na upomínku odnášeli ze hřbitova lístečky z přecetných věnců tam došených! O kéž by každému bylo dáno, aby tak pokojně a sladce mohl usnouti v Pánu, jako „Jindřich“ náš dobrý a „tichý“!

K.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra bude slaviti 70. narozeniny sv. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup (naroz. 6. dubna 1809), jehož Bůh siliti, říditi a zachovati račiž! V týž den vykoná J. Eminence v 11 hodin v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě *svěcení ratolestí*, po 2. hod. odp. zavítá do arcib. semináře, kdež od 2. t. m. duchovní cvičení (exercicie) se konají, aby promluvil k alumnům II. r., jimž v pondělí d. 7. t. m. *první tonsuru* udíleti bude, u večer pak o 7. h. súčasní se J. Eminence valné schůze bratrstva sv. *Michala* pro království české ve velké síni domu záložny Sv. Václavské. K alumnům III. r. a klerikům některých řeholí, jimž J. Eminence v úterý dne 8. t. m. *čtvero nižších svěcení* udíleti bude, promluví v pondělí u večer před dotčeným svěcením.

— Pořádek služeb Božích vesv. témdni v metrop. chrámě u sv. *Víta* na hradě: Ve *středu* o 4. h. odp. církevní hodinky či tmavé jitřní (Matutinum tenebrarum). Na zelený *čtvrtek* v 8 h. tichá mše sv., při kteréž Tělo Páně podávati se bude cis. k. úřadům v 9 h. slavná mše sv. (J. Emin. p. kardinál), svěcení olejů, sv. přijímání duchovenstva i lidu, přenešení sv. hostií a mytí nohou 13 chudým starcům; odpoledne o 4. h. jitřní. — Na velký *pátek* v 8 hod. české kázání, v 9 hod. sv. obřady, pašie, přímluvy, líbání sv. kříže, mše „praesantificatorum“, přenešení nejsv. Svátosti do Božího hrobu, něm. kázání; odpoledne ve 4 h. jitřní (Matutinum); návštěva Božího hrobu. — Na bílou *sobotu* o půl 9. svěcení nového světla (paškálu) a v kapli sv. Václava křestní vody, pak zpívaná mše svatá; odpoledne v 5 hodin slavnost *Vzkříšení* Páně. Všecky tyto sv. obřady — vyjímaje svěcení svíce a vody — vykonává Jeho Eminence nejdůst. p. kardinál, jenž též v *neděli* velikonoční bude sloužiti pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštol. požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všecky ty věřící, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznali a nejsv. Tělo Páně přijali.

— Pořádek služeb Božích ve svatém témdni v c. k. *dvorní kapli* na hradě: Ve *středu* o půl 5. h. odp. tmavé jitřní (Matutinum), ve *čtvrtek* ráno v 9. h. zpívaná mše sv., přijímání, průvod; odp. o 15. jitřní; na velký *pátek*: v 9 h. ráno pašie a ostatní sv. obřady; odp. o půl 5. jitřní; v 7 h. kázání o umučení Páně, zpěv „Miserere“, požehnání s ostatkem sv. kříže. Na bílou *so-*

botu; v 9 h. ráno svěcení velikonoční svíce, prorocství, zpívaná mše sv.

— Slavnost *Vzkříšení* (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na bílou sobotu odp. o 4. h.: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. k. vojsko), u Milosrdných bratří, u Všech Svatých a na Karlově. — O půl 5. h. u sv. Josefa na Novém Městě a u Vršilek. — V 5 h. v Týně, u sv. Ducha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u sv. Víta, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě a na Smíchově — V 6 h. na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křižovníků), u Dominikánů, v Karlíně, na sv. poli Malostranském, na Volsanech a v Bubenči. — O půl 7. h. u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 h. u sv. Jakuba a v Emausích.

— *Konference* či duchovní přednášky výhradně pro pány budou se letos jazykem německým konati opět v zrcadlové (gymnasia)lní kapli v Klementíně od 7. t. m. vždy o 7. h. u večer po celý týden.

— *Duchovní cvičení* výhradně pro pány jazykem českým budou se konati dne 7., 8. a 9. t. m. u večer o 7. hod. u sv. Kajetána v Ostruhové ulici.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci březnu 110 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; celkem letos 338 osob.

Ze Stuttgartu. Poměry katolíků v hlavním městě království Vírtemberského i v ostatních krajinách jsou utěšené. Vírtemberský král Karel přeje se svou vznešenou chotí Olgou, ačkoliv oba manželé evangelického vyznání jsou, svým katolickým poddaným, ba nazývá je nejpilnějšími a nejvěrnějšími občany Vírtemberskými. Věhlasný biskup Rottenburský Karel Hefele a učený professor Kuhn jsou důvěrnými rádci královými a zástupci katolíků na zemském sněmě Stuttgartském. O zuřivém boji proti církvi, jímž se v posledních dobách Prusko pověstným stalo a si přálo, by v celém jmenovitě jižním Německu se rozšířil, není ve Vírtembersku ani slechu. Kdežto v Bavorsku starokatolictví alespoň poněkud se ujalo a ze zákampí proti katolickému náboženství ovšem potajmu se bojuje, nenalezla nová sekta ní nejmenší půdy v sousedním království Vírtemberském a šlechtitý král si nepřejí, aby

vzplanul náboženský boj mezi dítkami téže vlasti. Církev katolická se nápadně v malém království rozmáhá, počet katolíků vzrůstá tou měrou, že od roku 1870 asi patnáct nových farností zřízeno býti musilo. Jsou města jako Tubinky, kde počet katolických obyvatelů se během několika let zdvojnásobil ba ztrojnásobil. V tomto universitním městě bylo r. 1870 mimo professory theologie a alumny jen několik katolických rodin, nyní se čítá v katolické farnosti Tubinské již jedenáct set katolických duší. Dříve tam měli nepatrný kostelík neb spíše kapli o jednom oltáři, v listopadu předešlého roku vysvěcen za velkého účastenství evangelického obyvatelstva nový krásný gotický chrám, jenž se směle hlavnímu protestantskému chrámu sv. Jiří po bok staviti může. Nápadná jest okolnost, že protestanté do tohoto chrámu rádi na kázání i na mši sv. chodí, kdežto jejich dva chrámy v neděli prázdné bývají. Podobně se děje v hlavním městě Stuttgartě, velmi prostranný hlavní chrám od katolíků r. 1490 vystavěný s památnou kamennou kazatelnou a ještě památnějším kůrem, bývá v neděli slabě navštěvován, o všedních dnech vyjma čtvrtků vždy zavřen. Ačkoli protestanté účtu Marie Panny zavrhlí, nemohli se jí přec úplně sřící, v kostele sv. Leonharda, v novém gotickém kostele sv. Jana, v nádherném kostele vojenském a v chrámu při všeobecné zemské nemocnici všude nalezneš stopy účty Mariánské. — Katolíků se čítá v Stuttgartě jako v hlavním městě s 100.000 obyvateli, přes 13.000, tito měli dosud jen neuhledný a malý chrám naproti královskému paláci u nádraží. Pilnými sbírkami, dobrovolnými příspěvky a dary královskými nyní toho docíleno, že se hrdě k nebi vztýčuje nádherný chrám — dóm Panny Marie — o dvou věžích, jakoby prstem k nebi ukazoval říka: „Od této chvíle blahoslavenou mne nazývají budou všickni národové.“ Protestanté žárlivě pohlížíje na novou katolickou svatyni již nyní si šeptajíce, že Mariánský chrám Stuttgartský krásou a stavbou svou daleko předčí nad chrám sv. Jana, který dosud nejpěknějším jmín byl. Kéz sv. Boží Rodička, na kterou pobloudilí protestanté zapomenouti nemohou, mocnou svou přímluvou vyprosí, by se navrátili do lůna samospasitelné a jediné pravé církve katolické. Chrám, jenž vyniká gotickou přesností, pěknou mosaikou a dosti smělou klenbou, má již v květnu dohotoven a pro služby Boží upraven býti. Nejdůst. stářícký biskup Hefele již se těší, až v hlavním městě nový chrám vysvěcen bude a tak naléhavým potřebám katolíků alespoň z části se pomůže.

Velmi důležitá pro náboženský život katol. obyvatelů Stuttgartských jest jednota či spolek katol. tovaryšů. Příčiněním podnikavých duchovních byl pro spolek pěkný dům o třech patrech s domácí kaplí a se sálem vystaven. Tam se scházejí katolíci při všech příležitostech, tam se radí o tom, co by prospěšno bylo církvi, by ještě více zkvétala v království Vírtemberském. Večer bývají přednášky o rozličných předmětech, katoličtí professoři a jiní vzdělání mužové rádi poučují tovaryše, aby ve svém řemeslu dovedně si počínali a nad jiné vynikali. Mnozí protestantští tovaryšové, vidouce velké výhody, které z přednášek plynou, prosili představeného, by i jim dovoleno bylo, míti účastenství v přednáškách, k čemuž ochotně bylo svoleno. Král všemožně tento pěkný ústav podporuje, aniž se tají se svým náhledem, že spolky katolických tovaryšů jsou nejpevnější hrází proti sociálním demokratům, veškeren veřejný i soukromý život ohrožujícím. V domě bydlí přes sto tovaryšů, kterým se od Milosrdných sester za levný peníz strava poskytuje. Chváliti jest, že mnozí z nich každodenně přítomni bývají mši sv. a rádi knězi při nejsvětější oběti nového zákona přisluhují. Každý katolický obyvatel Stuttgartský chodí do budovy katolických tovaryšů rád a jako domů, neb tam nalezne vždy radu, pomoc, poučení i ušlechtilou zábavu. Dr. Kr.

Z bulharské missie. P. Tomáš Brzeska (rodem z horního Slezska), superior missonářů „Z mrtvých vstání Páně“ v Drinopolu píše slezskému K.-Bl. takto: V roce minulém měli jsme zvláštní příčinu, abychom milému Bohu děkovali, který nás nepatrné pracovníky na missii v Bulharsku nám svěšené otcovskou rukou sílil. Uprostřed neštěstí nebezpečí a neštěstí, jež na ubohé Bulharsko se přivalila a jež po celém kraji školy zuzavírala, přece mohli jsme v práci své o vychování bulharské mládeže i dále pokračovati. Ovšem politické poměry neustály ani pro náš ústav bez škodlivých účinků. Dvě třídy byly zcela rozpuštěny, ani mnozí chovanci při nových (ruských) administrativních úřadech službu přijali, kdežto jiní zase do vojenské školy plovdivské vstupovali. Přece ale bylo těch žáků, kteří ústav i dále navštěvovali interních počtem asi 75, externích 50. Na učebním plánu změneno zatím tolik, že kromě denního vyučování jazyku franconzskému ve všech třídách také němčina, dříve předmět mimořádný, jako předmět řádný pro všechny žáky zavedena jest. Za zvláštní ze všech milostí, jichž se chovancům našim od Boha dostalo, považu-

jeme, že utvořilo se mezi nimi četné bratrstvo za tím účelem, aby společnými modlitbami vyprosili si na Bohu, aby je sílil v předsevzetí, věnovati život svůj zcela Bohu a jeho svaté službě ve stavu duchovním, k němuž že povolání jsou, všichni doufají. Za tím účelem sestavili si sami stanovy a podali nám je ku schválení. Pamětlivi jsouce slov žalmisty Páně „ex ore infantium perfectisti laudem tibi“ schválili jsme (vyjma některé paragrafy týkající se ku př. častějšího postu, delšího bdění, přísnější kázně a pod.) a přijali jsme odstavce, ve kterých se zavazují: 1. Že horlivě plní budou povinnosti svého stavu, 2. že modliti se budou společně růženec ke cti patronky bratrstva „mater divinae gratiae“, 3. že denně ráno i u večer zpytovati budou své svědomí, 4. že co měsíc vždy celý jeden den věnují duchovnímu cvičení. Toto malé bratrstvo, k němuž připuštěni bývají členové po bedlivém všeho uvážení, čítá právě 16 údů. Missie naše utrpěla bohužel citelnou ztrátu úmrtím P. Alexandra Szymonskiho. Déle dvou měsíců pracoval tu ve svém povolání navštěvuje neunavně rozličné polní nemocnice a poskytuje útechy sv. náboženství zvláště vojákům polským a to v době, kdy hrozný tyfus neúprosně mezi též jinak těžce zkoušenými bojovníky řádl. Pracoval horlivě, pracoval bez oddechu, až sám téže nemoci podlehl. Vzat jest ze středu našeho, obět kněžského svého povolání, když byl Pánu útrapy 26denní nemoce obětoval. Od missií v odlehlých osadách muselo se na čas upustiti pro řádné bažibozuků a Čerkesů. — Těchto nepříznivých okolností užili ale rozkolníci torolárští, aby namlouvali katolíkům, že kněžím katolickým více možno nebude je navštívit. Avšak věrni jsouce své víře odvětili katolíci, schismatici že se nikdy nestanou, ani tehda ne, kdyby skutečně missionáři více nepřišli; pak že by děti své sami si křtili a mrtvé své sami si pochovávali. Když ale missionáři později přece zase přišli a nemocným bez rozdílu stavu a náboženství stejnou péči věnovali všemožně je ošetřující, tu sami schismaticové zaraženi byli nad tím tak, že ne málo bylo těch, kteří vyslovili přání, aby přijati byli opět v lůno matky od nich opuštěné, v lůno církve katolické. Mimo nemocné tyfem nadělali nám, Bohu díky, mnoho starostí a práce také uprchlíci bulharští. Po stech přicházeli k nám a prosili nás o podporu. Plné tři čtvrti roku živilí jsme (Bůh buď štědrým odplatitelem všem dobrodincům našim!) 207 osob, dokud nemožno bylo ne-

šťastným obětím války vrátiti se ku krbům zatím namnoze zpustošeným. Kromě značného počtu uloupených dětí obojího pohlaví, jež z krutého osudu šťastně vytrhl, získal si P. Raphael Ferrigno také zvláštní zásluhy zachráněním celé jedné rodiny bulharské od jisté již záhuby. Znalý jsa totiž velmi dobře jazyka tureckého, ozbrojené chásce turecké tak imponovati dovedl, že oběti své k jeho slovům bez delšího průtahu na svobodu pustila. Při všeobecném zmatku, kdy jedna část obyvatelstva před vítězíci Rusy, druhá pak před rozruženými Turky útekem se zachrániti hleděla, a kdy mimo to života lidského více než jindy málo bylo váženo, stávalo se zhusta, že děti rodičů svých pozbaveny bez oděvu a potravy v smutném, beznadějném stavu krajinou bloudily. Takových přijali jsme pod střechu svou, mnoho-li jsme jen mohli. Kdo byl by pak popsati mohl radost rodičů, když se opět u nás s dítkami svými ve zdraví shledali! Ovšem že za takových poměrů hmotné síly ústavu našeho až příliš byly napjaty a to zvláště pro tu neblahou okolnost, že ceny potravin v té době až k neuvěření vysoko vystoupily. A přece zdá se mi, že třeba jen provedení dvojího ještě projektu, aby missie naše zdárného došla se výsledku: 1. Rozšíření semináře missijního, který až dosud jen pro 10 seminaristů zřízen jest. Nyní právě měli bychom vhodnou příležitost k rozšíření jeho koupí sousedního domu, kdyby jen potřebných prostředků po ruce bylo. 2. Zřízení bulharsko-katolické tiskárny, tak aby vydávány byly náboženské knihy v jazyku bulharském. Doufáme ale zároveň, že dobrotitivý Bůh dobrodince nám vzbudí, kteří by nám v těžkých těchto dobách, kdy nám s tak mnohými nepříznivými okolnostmi bojovati jest, hmotné podpory poskytli. Bůh odplatí jim zajisté veliký skutek dobrý, neboť tomu, kdo pěstuje Pánu, také hojně odplaty se dostane.

Z La Salette. (Doplnek ku krátké dříve zaslané zprávě o La Salette.) Pohnut jsa nepravdivými zprávami proti úctě Madonny La Salette-ské čelícími a všemožným způsobem rozšiřovanými vydal nejdůst. biskup v Grenoblu Amand Josef Fava dne 2. února t. r. ke kněžstvu a věřícím své diecese tento pastýřský list: Předrazí bratří! Toulouský jeden list uveřejnil právě článek takto počínající: „Jeho Svatost prohlásil dekretem od kardinála Bartoliniho spolu podepsaným, že uctění naší Madonny La Salette-ské odůvodniti se nedá a proto že od něho upuštěno býti má. Mocí tohoto dekretu, který dnes

ráno (dne 25. ledna) nejdůst. pánu biskupu v Grenoblu odeslán byl . . . atd.“ Obdrželi jsme skutečně jmenovaný dekret; avšak místo domnělé záповědi úcty Madonny La Salette-ské dočtli jsme se ku své radosti, že Jeho Svatost papež Lev XIII. pro chrám naší Madonny La Salette-ské dvě velikých milostí povolil, totiž kostelu titul menší basiliky a slavné korunování naší Paní tak, jak se představuje sochou od kongregace ritů schválenou. Socha tato, jež rukou výtečného umělce v Římě vyvedena a teprve v červenci dohotovena bude, od starých toho druhu valně se liší. Očekáváme zvláštní breve, jež nás poučí má o zařízeních, jichž nutno nám učiniti vůči záležitostem těmto. Tu tedy vidíte bratři, že onen pisatel v „Poslu toulousském“ věci si popletl. Neodsuzuje se tu víra naše, nýbrž pouze stará socha s jinou zaměněna býti má, jak jsme právě se byli zmínili a sice v ten způsob, jaký se sv. Otcí nejvhodnějším býti uvidí. Pan biskup z Bruillardů, ctihodné paměti, skutečně nikterak nejednal neprozřetelně, aniž překročil meze práv svých, když o události zjevení se sv. Panny v La Salette jako učitel církevní svůj úsudek pronesl. Během 5 let byla událost tato mnohými a mnohými komissemi vyšetřována. Sestaveny byly komisse tyto z mužů nejvýtečnejších celé diecése Grenoble-ské. Pan Orcel, jehož hluboká učinnost všem nám známa jest a pan Rousselot, professor theologie v semináři kleriků, ti procestovali celou Francii, aby zjistili, že v mnohých diecésích stala se uzdravení taková, jež cestou přirozenou nikterak vysvětliti se nedala. Slovem: všech prostředků užito jest, aby pravda se vypátrala. Důkladným spisem páně Rousselet-ovým dokázána jest věc zúplna. Proto nejdůst. biskup z Bruillardů zcela prozřetelně jednal, když ohledně svého o věci úsudku spoléhal na úsudky vyšetřujících komissi. Nad to ještě pozoruhodno jest, že onen pastýřský list, kterým se zjevení se sv. Panny v La Salette za pravdivé a nade vši pochybnost zjištěné prohlašuje, teprve dne 19. září 1851 vydán byl. Čekal tedy biskup z Bruillardů plných 5 let, prve než svůj výrok pronesl, a užil těchto 5 let k bedlivému celé události prostudování. „Posel toulousský“ tvrdí, že Melania lhala, ba že se k tomu sama také již přiznává. To je ale prostá pomluva! Melania, kterou jsem před 2 měsíci v Castellamaru navštívil a ji se otazoval, hotova jest pravdu toho co vypravovala a na čem i nyní trvá, stvrditi vlastní krví. Mimo to nebyla ona sama. Byl zde ještě i druhý svědek Marimin; i ten

raději by zemřel, než aby pravdivost události zjevení zapírali chtěl . . . Biskup z Bruillardů plnil tehda jen svou povinnost a práva, jež mu slušelo, užil, když o události zjevení se sv. Panny v La Salette z učitelského svého stanoviska soud pronesl. Řím, uvažte to dobře, drazí bratři, Řím v podobné záležitosti bezprostředně nikdy nezasáhá. Když jedná se o kanonisaci některého svatého, tu zkoumá uvedené závažné události. Sv. Panna jest Matkou Boží. Není příčiny, proč bychom měli záznaky jež se zde přihodily, podávati v Římě k posouzení. Řím ponechává péči biskupů dáti zjistiti aneb samostatně vyšetřiti události takové, ať se již jedná buď o zjevení se sv. Panny, anebo o zázračných uzdraveních, jež příměluvě její přičísti dlužno. Když pak byli biskupové věc vyšetřili a posoudili a lid se shromažďuje za příčinou konání pobožnosti od církve schválené, tehda považuje církev věc tu jakožto projev zbožné víry a podporuje jej udílením milostí duchovních. Tak stalo se v Lourdes, tak stalo se a děje se nyní v La Salette. My nežádáme od papeže, aby uznal pravdivost události zjevení se sv. Panny v La Salette; biskup z Bruillardů již svůj úsudek pronesl; Řím proti tomu ničeho nenamítal; to nám stačí a každému člověku rozumnému stačiti musí. — Na to následuje ještě vyzvání k uctění a vzývání sv. Panny La Salette-ské.

Ze Španělska. (Ostatky sv. Jakuba Staršího.) Před krátkým časem vydal arcibiskup v Santiago de Compostella pastýřský list ku svým diecésánům, kde s nimi sděluje, že jest naděje, že práce na vyhledání ostatků sv. Jakuba začaté šťastného výsledku dojdou. Pastýřský tento list obrátil k sobě pozornost celého téměř Španělska. Jak známo, jest v Santiago de Compostella hrob sv. Jakuba, k němuž po celý středověk nesčíslné zástupy nábožných poutníků putovaly. Do dnes ještě slavívá se tu rok jubilejní, kdykoli den sv. Jakuba zasvěcený na neděli připadá. Dle prastaré pověsti přinesli dva učeníků tohoto sv. apoštola, kteří svého učitele na cestě jeho ze Španěl do Jerusalema provázeli, tělo jeho do Španěl zpět a pochovali je v místě, jež staří „Iria Flavia“ jmenovali (dnešní „Padron“), kde prý sv. Jakub mezi přemnohými jinými také královnu Lupu víře Kristově získal a kde také první sídlo své biskupské založil. V IX. století nalezeny byly zatím již pohřešované ostatky v Compostelle od místa, kde původně uloženy byly (Iria Flavia), několik mil vzdálené. Zde po vstala během času jedna z nej-

hlavnějších katedrál Španělských. Byť tyto tradice se historicky odůvodniti nedaly, přece za pravdivost jejich přimlouvají se prastaré nejen na některých místech v Padronu ale i v samé katedrále za hlavním oltářem se nalézající skulptury. Než, ať tomu již jakkoli; tolik je jisto, že se ví již od několika století s jistotou o některých ostatcích sv. Jakuba, patrona Španěl, chovaných pod hlavním oltářem katedrály; mnohdy pak pokoušeno se již o to dokopati se i ostatních reliquií jmenovaného světce. Dnes zdá se, že podniknutí tato dobrým výsledkem odměněna budou, jak z pastýřského listu, o němž svrchu zmínku jsme učinili, vysvitá. Arcibiskup popisuje v něm, jakých pokroků v pracích těch docíleno a praví, že se v podniku šťastně počatém dále pokračovati bude a vše že podrobeno bude přísné lékařské a kritické zkoušce; což když se šťastným výsledkem se potká, že postará se o náležitě sv. hrobu a ostatků ozdobení.

Paběrky.

5. Školní bratři ve Francii.

(Pod. Václav Polívka, kaplan v Čistě.)

Ideálem nynější vlády franc., v níž více svobodných zednářů a celkem samí nepřátelé veškerého zjeveného náboženství zasedají, jest zajisté revoluce z r. 1789 a její zásady, k nimž se stoupenci Gambettovi veřejně přiznávají.

Jako první ona revoluce veškeré řády a ústavy kat. církve zrušila a náboženství Kristovo v celé zemi ano i víru v Boha jediným dekretem vyvrátiti chtěla — chystá se i nynější vláda fr. republiky pozvolna cestou zákonodárnou totéž provést. Aby budoucí pokolení beze všeho náboženství odrůstalo, musí býti duchovenstvo světské i řeholní ze škol odstraněno; poněvadž na fr. školách obecných na mnoze i středních vyučuje přes 25.000 učitelů a učitelek rozl. řádů a kongregací — jmenovitě školní bratři na šk. obecných, Jesuité, Dominikáni, Maristé, Eudisté, společnost Sacré Coeur a. j. v., pomůže si p. Ferry ministr vyučování jednoduše a krátce návrhem zákona, že na školách žádný kněz vyučovati nesmí. Návrh ten k všeobecnému pohoršení katolíků fr. také již podán.

Jaký rozdíl mezi vládou nynější a onou z franc. revoluce, dokazuje okolnost, že to samé, co dnes zamýšlí Gambettovci, vykonáno již v minulém století. Dekretem ze dne 29. října 1789 zapovězeno skládání slibů v

společnostech nábožen., 13. února 1790 pak zrušeny veškeré kongregace v celé zemi.

Poněvadž bezohledná nešetrnost a fanatismus nevěrecký chce drzou rukou odstraniti i společnost škol. bratří, instituce to, která po více století tak blahodárně ve Francii působí, doufáme že zaveděcíme se čtenářům krátkým nástinem dějin, působnosti a zřízení této náboženské společnosti.

I. Společnost školních bratří založena byla ctih. knězem Janem Kř. de la Salle-m r. 1681, a to nejprve v Remeši. Nikdo ale nemyslí, že myšlenka de la S. byla původní a že něco podobného před ním Francie neměla. Nikoliv, myšlenka vzdělávati a vychovávat mládež pro Krista a poučovati ji ve všem potřebném a užitečném, je tak stará jako církev sama. Církev to byla, jenž na základě slov Kr. „jdouce do celého světa, učte všechny národy . . .“ a pokynutí svého zakladatele „nechte malíčků ke mně přijíti . . .“ pečovala již záhy o duchovní blaho a vzdělání mládeže i odrostlých vzdělávajíc je netoliko v náboženství a víře Kr. ale i ve všech známostech vědění lidského, jímž právě ducha věřících oblomiti a propříviti chtěla k vznešeným naukám božského svého Mistra.

Proto byly první školy — školami katolickými, šk. náboženskými; a mluvě o Francii založeny byly tam jako u nás vedle škol farních, kapitulních atd. zvláštní kongregace, které zvláště vychovávání mládeže obého pohlaví na starosti měly — Tak sv. Vinc. z Pauly první kongregaci ženských založil pro dívky chudobné.

Duchovní i laikové závodili v zakládání škol pro chudé, nevědomé, zvláště pak pro venkovské obyvatelstvo.

César de Bus založil ku konci XVI. stol. společnost světských kněží pod jménem „kněží křest. učení“, kteří mládež nábož. vychovávali. Klemens VIII. potvrdil společnost tu 1597 jakožto „sp. světských kněží.“ Innocenc X. podřídil je biskupům diec., aniž žádal na nich skládání slibů, jak si to někteří přáli.

Kongregace tato rozšířila se brzy velmi četně po Francii, tak že za I. revoluce čítala ve 3 provinciích 15 domů a 25 kolejí, v nichž mládež se vyučovala. Paříž byla sídlem nejv. představeného (gen. superior.) Krásný tento spolek padl za obět neznab. revoluci, udržel se však pod jiným jménem do dnešního dne v Itálii. Později založil Petr Tranchot, Karel Démia, Mikuláš Barré školy kř. pro mládež obého pohlaví.

Petr Tr. (1652) bývalý advokát koupil v Orleanu dům, zřídil v něm školu a sám v ní vyučoval mládež mu svěřenou. Po smrti jeho pokračoval v téměř dle příbuzný jeho a založil více než 30 škol v téměř duchu řízených po vesnicích diecése orleanské. Bobabojný kněz Démia (1689) učinil něco podobného opět v Lyoně, kde založil školy pro chlapce i dívky. V semináři sv. Karla vychovával křesť. učitele, tak že brzy vycházelo z domu toho 24 dobrých učitelů do všech čtvrtí města, aby zde děti vyučovali. P. Mikul. Barré z řádu Minimů založil dva semináře v Paříži a v Rouen-u pro učitelky pod jménem „křesť. školy sv. dítěte Ježíše“ a „dcery Prozřetelnosti“ — tento ústav rozšířiv se po mnohých provinciích trvá až do dnešního dne. — Po příkladu těchto a podobných ústavů kř. založil konečně J. de la Salle společnost šk. bratří, máje takto cestu upravenou a mnohé zkušenosti nahromaděné.

II. Jan Kř. de la Salle (1651—1719) narodil se Remesi, kde jeho otec byl soudním radou; ze 7 téhož dítek věnovali se 3 službě Boží. Stav se knězem obdržel vedení stávající již společnosti „sister Dítěte Jež.“ pro vydržování bezpl. škol, načež zřídil i pro chlapce podobný ústav v téměř městě. Shromáždil kolem sebe křesť. učitele, vštěpoval jim ducha pobožnosti, řídil jich cvičení, vzal je pak k sobě a utvořil z nich kongregaci r. 1681., stav se prvním její představeným (superior). R. 1684 složili společníci jeho, laikové, sliby na 3 roky, přijali roucho zvláštní (podobné rouchu svět. kněží) nazývající se bratří křesť. škol, neb krátce *školní bratři*.

Teprve r. 1691 otevřel de la S. noviciát pro šk. bratry, nejlepší to prostředek, aby ducha pravé zbožnosti a křesť. horlivosti do kongregace své uvedl; noviciát řídil osobně svolávaje o prázdninách bratry k duch. cvičením. 1694 zavázali se bratří slibem, že setrvávají ve společnosti, čímž ona hlubšího základu pro budoucnost nabyla, načež se také velice rozšířila a nových škol si zřídila.

Na začátku XVIII. st. povolání byli bratří do více jak 20 větších měst franc., aby zde školy zřídili, zřízené spravovali jsouce horlivě podporováni biskupy, faráři, magistráty a pobožným lidem všech stavů. Po smrti de la S. 1719 spravovali nástupcové jeho v téměř směru školy fr., které ku prospěchu církve i vlasti, náboženství i vzdělanosti zmáhaly se a blahodárně působily až do fr. revoluce, která dekretem ze

dne 13. února 1790 všechny kongr. zrušila. Kongregace čítala tehdy ve 140 domech více jak 1000 členů.

Bratří totiž odepřeli s kněžstvem fr. přísahu na novou ústavu fr., začež je stejný osud stihl. Bratr Šalomoun zemřel 1792 s jinými vyznavači smrti mučennickou. Z Francie vypuzeni, odešli do Itálie, kde založili více domů tak, že Pius VI. jim jmenoval zvláštního gen. vikáře, by takto nebezpečné spojení s Francií docela přerušil.

Za Napoleona I. opět uvolnilo se jim ve Francii, kamž gen. vikář již 1804 své sídlo přeložil, kde mu bratří veškerí poslušnost slíbili, 1805 vzali na se opět své roucho, rozmnožili školy i noviciáty a jsouce vydatnou podporou svět. duchovenstva nalezli příznivce velkého v arcib. lyonském, který jim vymohl osvobození od stavu voj. Po smrti Frumence býv. gen. vikáře zvolila gen. kapitula 1810 v Lyoně bratra Gerbauda (1769—1822), který z Lyonu opět do Paříže přeložil sídlo své, kde až do dnešního dne se nalezá.

Král daroval mu 1821 velký dům sv. dítěte Ježíše (saint enfant Jésus) a podporován vládou, která cítila velkou potřebu náboženského znovuzrození Francie, dočkal se té radosti, že z 36 domů, které při jeho nastoupení kongr. čítala, vyrostla táž do r. 1822 na 180 domů s 1200 bratry. Od té doby vzkvétala některé pohromy r. 1830 a 1848 nepočítaje až do dneška.

III. Školní bratří jsou laikové a kněží jimi býti dle stanov nemohou. V ústavu bratří má panovati duch společenský a vzájemná láska, proto koná se vše u nich společně. Bratří spí v společné ložnici (dormitorium), jedí v refektáři společně a i odpočinku a občerstvení ve společnosti si poprávají. Cizí osoba nemá tak snadno přístupu do jich ústavu. Pobožnosti své domácí velmi svědomitě vykonávají přistupují dvakrát v téhodni k stolu Páně a jednou týdně jdou k sv. zpovědi. Každý bratr musí se denně modliti s ostatními růženec. Vyjma zdržování se masitých pokrmů po všechny soboty od vánoc až do hromnic, pak v pondělí a v úterý před svatopostním časem, není u nich žádné jiné mrtvení těla zavedeno.

Školní vyučování děje se u bratří zdarma, při čemž musí každý šetřiti učební metody jak jí důmyslný jich zakladatel vypracoval a táž r. 1816 králov. ordonancí všem učitelům a ústavům vychovávacím doporučena byla.

Od r. 1834 vyučuje se na jich školách též dějinám vlasti, zeměpisu, aritmetice a

kreslení. Peněvadž to ale přední úlohou bratří dítky nábož. vychovávatí, učí dítky ranním a večerním modlitbám, katechismu a bibl. dějepřavě, a vstěpují jim vůbec zásady, jak je Kristus Pán ve svém evangeliu nám zjevil.

Dítky cvičí se i v zpěvu, zvláště kostelním, vedou k zdvořilosti, uctivosti a všem mravům a způsobům společenským, tak že bratří nejsou pouze učitelé, ale i opravdiví vychovatelé mládeže.

Bratří musí pilně dbáti modlitby, vsudy-
přítomnosti Boží, každodenně zpytovati své svědomí, toť podmínky vnitřního života duchovního. Dále mají bratří zachovávat zvláštní svá příkázání, jichž jest desatero. 1) ve svých představených mám Boha ctíti a jim poslušně oddán býti, 2) své bratry vždy srdečně milovati, 3) dítky svědomitě a bezplatně vyučovati, 4) vše v duchu živé víry a z lásky k Bohu činiti; 5) čas k tomu ustanovený horlivě na modlitbách trvati; 6) přítomnost Boží vždy na myslimíti; 7) smysly a ducha svého mrtviti; 8) předepsanou mlčenlivost přísně zachovávat; 9) vnitřní sebraností mysl čistě srdce zachovati; 10) chudobu milovati a majetku osobního dobrovolně se vzdáti.

Školní bratří skládají slib čistoty, chudoby, poslušnosti, setrvání v spolku, a bezplatného vyučování.

Ti, jenž 25. roku nedosáhli, skládají sliby pouze na 2 leta, obnovují je vždy na touž dobu, až po 25. r. k slibům věčným připouštění bývali. (Dokončení).

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ R. XVI. svazek 6. (květnový) obsahuje duch. řeči na ned. II.—IV. postní o milostivém létě, na ned. III.—VI. po Velikonoci (vždy 2), jakož i na slavnost sv. Jana Nepomuckého a Nanebevstoupení Páně.

— Nákladem Dědictví *Svatojanského* vyjde jako podíl údů na tento rok spis Jana Křt. Votky: „*Památky Staroboleslavské*“ ozdobené 8 dřevorytinami. Dosud vytištěno u B. Stýbla již 26 archů. Vydávati se bude jako vždy po hodech velikonočních.

— „*Světlozor*“ přináší v čís. 10. vyobrazení: Adam Asnyk. Turnov. Bulhaři z okolí Drinopole. Malá prodavačka. Pavillon neb taneční sňh jeskyně lurayské ve Virginii. V čís. 11.: Dr. Karel Em. Ulrich. Monte Pincio v Římě. Prvorozený. Mappa krajiny osecko-teplické. Důl Döllingerův v Oseku. Rumunská stráž V čís. 12.: Stan Jan Novakovič. Portál chrámu

karlínského. Arabská dívka z Constantiny. Mor na Rusi. Waggony pionéřské dráhy. Pionéřská dráha projektovaná pro jižní Afriku.

— „*Rozhledy literární*.“ (Dokončení.) Jan Mariana z Tovaryšstva Ježíšova v Hispanii: Často jmenuje se obhájcem vraždy tyrannův. Sepsal knihy tři o králi a jeho ustanovení (1599). V první jedná o královské moci a jejím omezení, v 2. o vychování knížat, v 3. o povinnostech a úloze panovníka a jeho pomocníků. V 1. knize udán rozdíl mezi králem a tyrannem. Vraždu tyrannů dovolenou prohlásili Luther, Melancthon a kalvinista Junius Brutus (Alzog: Kr. 1872, str. 293.), se strany katolické ještě: Santarel a Boucher. Že křesťanu po příkazu a životě Kristově, po příkladu křesťanů prvních století a dle stálého učení a jednání církve *nikdy* dovoleno není, aby státní moci kladl *činný* odpor, doltěli i v nejnovějším čase biskupové Ketteler a Martin. Historicko-dogmatický rozvoj tohoto učení podal prof. Hergenröther: *Der Gehorsam gegen die weltl. Obrigkeit u. dessen Grenzen nach der Lehre der kath. Kirche*. (Freiburg 1877). (Lit. HW. 1878 str. 450).

Zápisky Dědictví Svato-Janského v Praze.

K Sv.-Janskému Dědictví v Praze přistoupili až posud roku 1879: Z *Čech*: Vel. p. Alois Broul, kaplan v Heřmanově Městci, Alžběta Koubová z Vodňanských Hor, vel. p. František Tomáček, kaplan v Solnici, Josef Vaněk na Skalce u Dobrušky, Antonín Pohl v Lomu, Veronika Hanušová v Hlinném, Barbora Chocholoušova ve Velk. Újezdě, Rosalie Veselá v Praze, Josef Felcman na Skalce u Dobrušky, František Janděčka v Staré Boleslavi, Jan Pilát v Bavorově, Marie Vilímková v Doln. Podháji. Josef Felcman, Adolf Křepela, František Kuchař, Antonín Milský, Anna Macháňova na Skalce u Dobrušky, Josef Moravec v Cháborách.

Z *Moravy*: Marie Brandtova v Staré Bělé, Johanka Šedinková ve Viškovcích, Jan Vymazal v Divokách, rod + Cyrilla Chytila a manželky Veroniky, rozené Bezlojové v Hrub. Týnci, Jan Bohalík v Turovích, Josefka Vinklárkova a Rosalie Veselých v Domaželicích, Filip Loutecký v Holici, Antonín Stejskal v Čechovicích, Emílie Salitrnikova v Adamově, Tomáš Šnaird v Kladruzech, Veronika Dostalová v Němčicích, Josef Štěpánek v Brně, Valentin Mžík v Staré Bělé, Magdalena Urbánková v Postřelmově, Josefka Jeníčková v Rovensku, Mariana Logajová v Dřevohosticích, František Prokl v Špičkách, rod Dominika a Anny Papouškových v Lomnici, Ignác Pečinka v Metýlovicích, Mariana Bočková v Chýlicí, Františka Kelnerova v Slávkově u Opavy, Hynek Nezbeda v Podolí, Jan

Hynčica v Bartultovicích, Františka Kovářiková v Chropíně, Anna Hejných v Šumvaldě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jindřich *Tichý*, II. kaplan u Matky Boží před Týnem v Praze, dne 26. března (nar. v Ném, Brodě 17. července 1851, vysv. 19. července 1874);
- p. Vojtěch *Hron*, inful. opat kanonie Strahovské ř. premonstr. v Praze, zemský prelát, b. Budějov. konsist. rada, k. arcib. Pražský a b. Budějov. notář, býv. vikář okresu Pacovského atd., dne 28. března (nar. v Lhotě Břekové 4. dubna 1811, vysv. 2. srpna 1835, za opata zvolen 16. břez. 1871, infulován 4. června 1871);
- p. Theofil Jos. *Matějka*, býv. provincial ř. Dominikan., konsist. rada Pražský a Litoměř., kdež i bisk. notář, jubil. kněz, atd. v konventě u sv. Jiljí v Praze dne 30. března (nar. v Chroustovicích 21. února 1800, vysv. 12. srpna 1824).

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Ječmen*, děkan v Budyni, jmenován arcib. vikářem okresu Budyňského, Arcib. notáři byli jmenováni:

- p. Vác. *Bernardin*, děkan ve Velvarech,
p. Jos. *Rubeš*, farář v Hostíně,
p. Alois *Škampa*, farář v Kojeticích,
p. Vác. *Hlína*, farář v Jirnech,
p. Rochus *Kaun*, super. kol. ř. piar. v Brandýse.

Expositorium can. obdrželi:

- p. Mat. *Dušek*, farář v Charvátci,
p. Jos. *Mottl*, farář v Nelahozevsi,
p. Vilém *Friedrich*, farář v Chrástě,
p. Jan *Baloun*, křiž., farář v Tursku,
p. Alois *Kolář*, farář ve Veltrusích,
p. Frant. *Převrátil*, farář v Zeměchách,
p. Vác. *Dejl*, farář v Drahobudicích,
p. Jan *Šrámek*, farář v Maloticích a
p. Alois *Müller*, f. v Oberhannsdorfu (v Kladsku)
p. Jan *Rajský*, farář Svojšicích, jmenován tajemníkem vikariátu Kolínského;
p. Frant. *Vávra*, beneficiát Andlianský v Brandýse, obdržel právo synodalí.

Ustanovení jsou:

- p. Ignác *Matějovský*, I. kapl. v Plaňanech, za faráře v Kolodějích;
p. Jos. *Slavík*, kapl. v Kornouze, za admin. (excur.) v Srbci;
p. Frant. *Vojta*, kapl. za administr. v Nejdku. — V kanceláři k. arcib. konsistoře stal se p. Jan *Knahl* II. registrátorem, p. Karel *Langer* expeditorem a taxátorem.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Florian *Heller*, farář v Žaboklikách, dne

23. března (nar. v Merbolticích d. 22. března 1820, vysv. 25. července 1843);

- p. Perchtold *Oppl*, městský kapl. v Litoměřicích, dne 29. března (nar. v Schönthalu 29. října 1853, vysv. 20. července 1878).

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Říha*, farář v Srbci (arcid. Pražské), za faráře v Opočně;
p. Frant. *Zima*, far. v Mukařově, za faráře v Bakově;
p. Jan *Linhart* zůstane kapl. v D. Bousově, a
p. Jan *Himmer* kaplanem ve Mšeně.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jest:

- p. František *Ninger*, farář na odpočinku v Chotěboři, obdržel expositorium canonicale.

Ustanovení jsou:

- p. Antonín *Sysel*, farář Oumyslovický, za faráře ve Zvoli;
p. Josef *Moravec*, farář Jelenský, za faráře u Sv. Jiří;
p. Vincenc *Lašovička*, farář Keblovský, za far. v Seči;
p. Antonín *Schreiber*, kaplan v Žlebích, administrátorem tamtéž;
p. Antonín *Svatoš*, jmenován defin. katechetou na měšťanské škole ve Vys. Mýtě;
p. Frant. *Jeřábek*, katecheta v Chlumci, jmenován zámeckým kaplanem tamtéž.

Uprázdňená místa:

Žleby, fara patronátu knížete Auesperga, od 21. března.

Oumyslovice, fara patronátu náboženské matice, od 27. března.

Jelení, fara patr. hrab. z Bubna, od 31. března.

Keblov, fara patronátu náb. matice, od 1. dubna.

Oprava. V „Blah.“ č. 7. na str. 101 na konci „pořádku (jubilejních) průvodů vynecháno nedopatřením několik slov, pročež dotčený závěrek tuto v plném znění opakujeme: Dává se však všem věřícím na vůli, k dosažení jubilejních odpustků, necht bydlí kdekoli, tři ze všech svrchu jmenovaných kostelů dvakrát navštívit, neb při dvou ze svrchu jmenovaných průvodů se účastnit.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze
odporučuje:

Obrázky na památku sv. přijímání

100 kusů za . . . . . 6 zl.

100 kusů za . . . . . 2 zl.

Jednotlivé výtisky po 10, 6 a 3 nkr.

Poštovné za 100 výtisků
obnáší 10 kr.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech rádných
knihkupect
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Čím více let zůstane po milostivém létu, tím více vzroste i cena.“ (III. Mojž. 25, 16.)

K STŘÍBRNÉ SVATBĚ

Jejich Veličenstev

cís. Františka Jos. I. a císa. Alžběty

dne 24. dubna 1879.

Již přiblížil se *slavný den*,
Den královně a králi;
Vše v Austrii dnes plesá jen,
Jej slavi v blízkou, v dáli. —
Ó sestup s nebes, anděle,
Vzdej z květů rajských věnce,
a k posvátnému účelu
zdob jimi oslavence.

Aj vznešených dvě manželův
Svůj stříbra sňatek slavi;
Tisíce věrných ctitelův
Se k trůnu s přáním stavi:
By Všemocný Jim nebes Pán
Stlal kvítím žití dráhu;
By poklid svatý byl Jim dán —
Lil v srdce nebes bláhu.

Tak my též věrně světíme
Den památný a slavný,
A u trůnu se řadíme,
Jak zvyk to dávno-dávný;
A k nebes trůnu voláme:
„Buď chráněn Otec, Māti;
Rač Jim, jak všickni želáme,
Ó Bože, blaho dáti!“

Kéž Všemocný ten nebes Pán,
Jenž králů všech jest králem,
Jim v slávě nebes chystá stan,
Tam, v blahu pravém, stálém:
By stříbro zlatem učinil,
A v démant změnil skvoucí,
Pak slávy věnec přičinil
Na věky nevnadnoucí!

Krále v uctivosti mějte!

(I. Petr. 2, 17.)

Časové úvahy biblické od J. Ev. Eybla.*)

1. *Poddáni jsou povinni svého zeměpána poslouchati.* Neděje-li se panovníkovi zevrubná poslušnost, veřejný řád tím za své bere; není pak jednoty a tudíž ani pokoje ve státu. Pročež kdokoli neposlouchá veřejné moci, soudí se býti hoden smrti. „Kdoby zpýchal, nechtě poslechnouti rozkázání kněze (nejvyššího), kterýž toho času posluhuje Hospodinu Bohu tvému, ani výpovědi soudce, umřeť člověk ten, a odejmeš zlé z Israele.“ (Deut. 17, 12.)

Aby takovému veřejnému zlořádu zabránil, ustanovil Hospodin veřejnou vrchnost řka ústy apoštola Pavla: „Každá duše mocností vyšším poddána buď; neboť není moci leč od Boha a které jsou, od Boha zřízeny jsou.“ (Řím 13, 1. 2.) „Pročež kdo se mocností protiví, zřízení Božímu se protiví.“ „Napomínej jich, ať jsou knížatům a mocnostem poddáni, rozkazů poslušni, ke všelikému skutku dobrému ochotni.“ (Tit. 3, 1.)

Bůh ustanovil krále a knížata svými náměstky na zemi, aby učinil jejich autoritu (právomoc) posvátnou a nedotknutelnou. Tou příčinou týž apoštol je nazývá „služebníky Božími“ (Řím 13, 4.) jakož i kniha Moudrosti praví, že králové jsou služebníci království Jeho. (Moudr. 6, 5.) Odtud sv. Pavel soudí, abychom byli „z potřeby poddáni, netoliko pro hněv ale i pro své svědomí.“ (Řím. 13, 5.) Taktéž praví apoštol Petr: „Poddáni buďte všelikému zřízení lidskému pro Boha: buďte králi, jakožto nejvyššímu, nebo vladařům jakožto od něho poslaným . . . nebo tak jest vůle Boží“ (I. Petr 2, 13. 14.) Sem hledí také výrocky obou apoštolů, že „služebníci mají býti poddáni pánům ve vši bázni, netoliko dobrým a mírným, ale také zlým, ne na oko sloužíce, jako se lidem líbí ale jako Pánu a ne lidem.“ (I. Petr. 2, 18.; Ef. 6, 5.) Zkrátka, nevíme která povinnost by se lépe zakládala na slovu Božím nežli poslušnost, již povinni jsme řádné vrchnosti.

Když Spasitel pravil: „Dávejte, co jest císařovo, císaři“ (Mat. 22, 21.), nezkoumal teprv, kterak moc císařův byla ustanovena; shledav je panujícími, chtěl, aby se ctíla v jejich právomoci vůle Boží a základ veřejného pokoje.

2. *Jen jedna jest výminka, kde se sluší odeprítí poslušnost panovníku, tenkrát totiž, míří-li vůle jeho proti zákonu Božímu;* čehož podřízení takto žádá: Poddáni buďte králi, jako nejvyššímu, a vladařům, jakožto od něho poslaným (I. Petr 2, 13. 14.). „Nad vysokým jest jiný vyšší a nad tím jiný vznešenější, nadto pak král rozkazuje vši zemi, kteráž mu slouží.“ (Kaz. 5, 7. 8.) Poslušnost prokazovati sluší každému dle jeho stupně; i nelze poslouchati vladaře na ujmu krále. Nade všemi královstvími jest kralování Boží, v pravdě jediné svrchované panování. Jako jest povinností poslouchati vladaře, neprotiví-li se jeho rozkazy v ničem vůli králově, tak sluší poslouchati nařízení králových, nejsou-li na odpor zákonu Božímu. A jako se nesluší poslouchati ustanovení vladařových proti vůli králově, tak tím méně smí kdo poslouchati krále proti vůli Boží, v kterémžto případě jediná odpověď platí, kterou apoštolové dali radě Jeruzalémské: „Poslouchati sluší více Boha než lidi.“ (Sk. ap. 5, 29.)

3. *Panovníkům náleží daň.* Jsme-li povinni obětovati svůj život za vlast svou a za krále, tím více jest nám věnovati částku svého jmění na potřeby země. Tak tomu učil i sv. Jan Křtitel. „Přišli celní (jenž vybírali daně a důchody veřejné), aby pokřtěni byli a řekli jemu: Mistře, co budeme činiti?“ (Luk. 3, 12.) Jan jim nepravil: Opusťte své úřady, jsou zlé, proti svědomí, ale řekl jim: „Nic více nevybírejte, než co vám ustanoveno jest.“ (Luk. 3, 12.)

Spasitel se v té příčině rozhodně pronasl. Fariseové se domnívali, že daň z hlavy, kterou platili Římanům, neslušela se na národ, jenž toliko Boha za svého krále uznával. I chtěli věděti, co by o tom Kristus soudil, doufajíce, že řekne-li ano, rozkřičí Jej, aby u lidu vážnosti pozbyl, řekne-li ne, že u vlády římské jako protivník císařův a buřič lidu udán bude. I poslali k němu učeníky své a Herodiany, řkouce: Co se tobě zdá, sluší-li dávatí daň císaři čili nic? Poznav pak Ježíš zlost jejich, řekl: Co mne pokoušíte, pokrytci? Ukažte mi peníz daně. A oni podali mu peníze. I řekl jim Ježíš: Či jest tento obraz a nápis? Řkou jemu: Císařův. Tedy dí jim: „Dávejtež tedy co jest císařovo, císaři, a co jest Božího, Bohu.“ (Mt. 22, 17—21.) Jakoby byl pravil: Nemějte náboženství za záminku, abyste neplatili daně: Bůh má svoje práva, jiná nežli jsou práva knížat. Poddáni jste císaři; císař dal raziti peníz, jehož užíváte; jest-li on vašim svrchovaným

*) Srovn.: Politique, tirée de l'Ecriture par J.-B. Bossuet.

pánem, uznávejte jeho svrchovanost, platíce daň, kterou vám ukládá.

Daň tedy, kterou platíme králi, jest uznáním jeho svrchované pravomoci a nelze ji odpirati beze zpourey. Čemuž také výslovně učí sv. Pavel řka: „Kniže Božím zajisté služebníkem jest, mstitelem zuřivým toho, kdož zlé činí. Protož z potřeby podání buďte, netoliko pro hněv ale i pro svědomí. Nebo proto i daně dáváte... Dávejte tedy všem, což jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; bázeň, komu bázeň; čest, komu čest. (Řím. 13, 4—7.)

Z těch slov jest viděti, že sluší dávatí daň knížatům, poněvadž toho řád Boží žádá, ješto oni pečovatí musí o zevnější pořádek a službě národu se propůjčují; ovšem tedy spravedlivě od lidu daně žádati mohou. Bez jejich ochrany ani jednotlivci ani stát by neobstál. Pročež není daň nic jiného než malá částka jmění, kterou dáváme knížeti, aby nám mohl zachovati celé naše jmění.

4. *Nížádná záminka nemůže změnití úctu, věrnost a poslušnost, kterou povinni jsou podání svým panovníkům*, t. j. mají je vždy ctítí, jim se vždy propůjčovatí službou, ať jsou oni jacíkoliv, dobří nebo zlí. „Podání buďte svým pánům, netoliko dobrým a mírným, ale také zlým.“ (I. Petr 2, 18.) V nebezpečí zajisté by stát uběhl a veřejný pokoj by neměl stálosti, kdyby bylo dovoleno, pro jakoukoli příčinu pozdvihnouti se proti knížeti. Vznešený úřad, ježž konají jménem Božím, chrání je vši útržky. David, ač moha, neodvážil se útoku na život Saulův, ba trásl se, že odřezal kraje pláště Saulova, řka mužům svým: Uchovejž mne Hospodin, abych to učiniti měl pánu mému, pomazanému Hospodinovu, abych vztáhnouti měl ruku svou na něj, nebo pomazaný Hospodinův jest. A udeřil se v srdce své, že odřezal kraj pláště Saulova. (I. Král. 24, 6. 7.)

Památná jsou slova sv. Augustina o tomto místě. „Namítáš mi,“ praví k biskupu Donatistův Petilianovi, „že kdo není nevinný, nemůže mítí svatosti. Ptám se, neměl-li Saul svatosti svého na krále pomazání, což pak bylo příčinou, že jej David tak velice ctil? Pro svaté pomazání dajisté David Saula ctil po celý život a i smrt jeho pomstil. A srdce jeho se tráslo, když odřezal kus pláště tohoto nespravedlivého krále. Z čehož je viděti, že Saul, nejso nevinného života, nepřestal býti svatým; nebyla to svatost života, ale svatost královského pomazání, které jest svaté i kdyby

král byl člověkem zlým. Spočívá tato svatost či nedotknutelnost v hodnosti královské tak, že ji žádným zločinem smazati a vyhladiti nelze. Z té příčiny nepřestal David v uctivosti mítí krále Saula, ač od něho na smrt byl pronásledován a Saul od Hospodina již zavržen byl. Věděl David, že jen Bohu samému přísluší spravedlivý soud vykonati nad knížaty, lidé pak že povinni jsou, ctítí panovníka, dokud jej Bůh zachovati ráčí.

Pročež také vidíme, že Samuel, oznámiv Saulovi, že jej Hospodin zavrhl, nepřestává ho mítí ve cti. „Zhřešil jsem,“ řekl Saul k Samuelovi, „že jsem přestoupil řeč Hospodinovu a slova tvá, boje se lidu a poslouchaje hlasu jejich. Ale nyní [prosím, nesiž hřích můj, a navrať se se mnou, abych se poklonil Hospodinu. I řekl Samuel k Saulovi: Nenavrátím se s tebou, nebo jsi zavrhl řeč Hospodinovu a tebe také zavrhl Hospodin, aby nebyl králem nad Israelem. I obrátil se Samuel, aby odešel, Saul pak uchytil kraj pláště jeho, kterýž i odtrhl se. I řekl k němu Samuel: Odtrhl jest Hospodin království israelské a dal je bližnímu tvému, lepšímu, než jsi ty. Bůh israelský vítězný neodpustí a lítosti se nepohne; nebo není člověkem, aby čeho litoval. Ale Saul řekl: Zhřešil jsem: ale nyní cti mne před staršími lidu mého a před Israelem a navrať se se mnou, abych se klaněl Hospodinu Bohu tvému. Navrátiv se tedy Samuel šel za Saulem: a poklonu učinil Saul Hospodinu.“ (I. Král. 15, 24—31.) Nelze jasněji než tuto nikomu oznámiti jeho zvržení; a přece na konci Samuel dává se obměkčiti, a cti Saule před staršími lidu a před Israelem, dáváje nám příklad, že veřejné blaho nedopouští, aby král byl zneuctíván.

Roboam tvrdě nakládal s lidem; ale odboj Jeroboamův a desíti kmenův, jdoucích za ním, ačkoli dopuštěný od Hospodina na strestání hříchů Šalomounových vesměs se v Písmě sv. zavrhuje, ježž učí že zprotivivše se domu Davidovu, zprotivili se Hospodinu Bohu israelskému, jenž dal království Davidovi nad Israelem na věky, jemu i synům jeho. (II. Paralip. 13, 5—7.)

Všichni proroci, kteří žili za králů zlých: Eliáš a Elizeus za Achaba a Jezebel, v Israeli; Isaiáš za dnů Achazových a Manassesových; Jeremiáš za vlády Joachimovy, Jechoniášovy a Sedeciášovy, slovem všichni proroci za panování králů tak zlých a bezbožných, zůstávajice jich poslušni, nikdy vzpourey, nikdy odboj nevzbu-

zovali, ale vždy poddanosti a uctivosti k nim vymáhali.

Když Jerusalelem byl vyvrácen a trůn králů Judských, Jeremiáš nepřestává s hlubokou úctou mluvit o svém králi Sedekiašovi, řka: „Pomazaný Páně jat jest pro hříchy naše, jemuž jsme řekli: V stínu tvém živi budeme.“

Dobří poddani úctu zachovali ku svému králi i když království bylo vyvráceno a král jako zajatec se svým lidem odveden. I v poutech ještě, po zkáze království ctili posvátnou důstojnost královskou.

5. *Ani bezbožnost patrná, ani pronásledování a útlaky nezabývají poddaných poslušností, jižto jsou králům povinni.* Důstojnost i králů nevěřících jest posvátná a víme, že Isaiáš nazval Cyra „pomazaným Páně.“

Nabuchodonosor byl bezbožný a pyšný, tak že se chtěl rovnati Bohu a usiloval pobiti ty, jenžto se zdráhali prokazovati mu počtu svatokrádežnou; a přes to mu Daniel dí: „Ty jsi král králův: a Bůh nebeský dal tobě království a sílu a panování i slávu.“ Pročež se lid vyvolený modlil za život Nabuchodonosora krále babylonského a za život Baltasara syna jeho (Bar. 1, 11.) a krále Ahasvera. (I. Esdr. 6, 10.)

Ahab a Jezabel pobili mečem všechny proroky Hospodinovy: Eliáš nad tím velice bolesti, ale zůstává v poslušnosti k němu; ba proroci té doby činí úžasné divy na obhájení krále a království. (III. Král. 20.) Taktéž činil Elizeus za dnů krále Jorama syna Achabova, neméně zlého nežli jeho otec byl.

Nevíme, kdo by se byl nešlechterností vyrovnal králi Manassesovi, který hřeše i jiné k hříchu sváděl proti Hospodinu, jehož úctu se snažil zrušiti; věrné služebníky Páně stihaje „krve nevinné vylil velmi mnoho, tak že ji naplnil Jerusalelem až do úst.“ (IV. Král. 21, 16.) a přece Isaiáš a ostatní svatí proroci, kárajíce ho ze zločinů, nikdy nespůsobili proti němu ani nejmenší vzpoury.

Totéž učení o poslušnosti, kterou poddani mají prokazovati svým panovníkům, se hlásá v náboženství křesťanském. —

Na trůně římském seděl Tiberius, císař nejen nevěřící ale nad to i zlý, když Spasitel pravil Židům: „Dávejte císaři, co jest císařovo.“

Svatý Pavel k císaři se odvolává a jeho moc uznává, (Sk. ap. 25. 10) „prosí přede vším, aby činěny byly prosby a modlitby za krále a za všechny, kteří v úra-

dech vysokých postavení jsou“ (I. Tim. 2, 1. 2.) Tak píše Pavel, ačkoli tenkrát císařem byl Nero, ukrutník ješitný a vilný, jehož památka na věky zůstane v necti. Účelem těchto modliteb jest veřejný pokoj a tichý život, což prý jest „dobré a vzácné před spasitelem našim, Bohem.“ (I. c. 2, 3.)

Oba knížata apoštolská Petr i Pavel rozkazují věřícím, aby poddáni byli mocnostem a víme, jaké byly tehdejší vlády, jichž oni poslouchati veli.

Hledice k tomuto učení apoštolskému, první křesťané, ačkoli po tři sta let jsouce pronásledováni, nikdy neučinili ani nejmenšího vzbouření. Ač bylo kolik vzbouření, kolik válek občanských, kolik spiknutí proti osobě císařův: nikdy v žádném takové vzpouře nenalezen ani jediný křesťan, ani dobrý ani špatný. Křesťané sami vyzývají své největší nepřátele, aby jen jednoho jmenovali; taková úcta k veřejné mocnosti vstípena učením Kristovým, tak hluboce v mysl křesťanův utkvěla slova Páně: „Dávejte císaři, co jest císařovo a Bohu, co jest Božího.“

Tohoto krásného rozdílu šetríce tak si vedli, že nikdy nepřestali ctíti obraz Boží i v osobách knížat, jenž byli odpůrci a nepřátely pravdy. Tato poddanost vyniká ve všech jejich obranách či apologiích tou měrou, že až posud vštepují čtenářům lásku k veřejnému řádu, spolu důkaz podávajíce, že křesťané od Boha toliko očekávali napravení zlého stavu, v němžto se nalézali.

I v mukách, k nimžto nespravedlivě křesťané bývali odsouzeni nepřestávali modliti se za císaře. „Takž tedy, volá Tertulian, takž tedy nás k Bohu rozprostřené bodejte drápy, všejte, křížové, ohňové oslehujte, mečové hrdla nám sroubejte, šelmy na nás se obořujte: hotova jest ke vši porpravě sama zevnitřní způsobu modlicího se křesťana. To činite, dobří předsedové, vymučte duši, Bohu se modlící za císaře.“ (Apolog. 30.)

Konstancius, syn Konstantina Velikého, přes to, že byl ochráncem Arianův a pronásledovatelem víry Nicejské, docházel v Církvi věrnosti nezlomitelné.

Jeho nástupce Julian odpadlík, který pohanství, svými předchůdci zavržené, znovu usiloval zavést, přesvědčil se, že mu křesťané zůstali veskrze věrnými a v jeho službě horlivými, tak dobře umějící rozeznávati bezbožnost knížete od jeho posvátné svrchovanosti.

Přišlo později mnou oho císařů bludařů, na př. Valens, Zeno, Anastasius, Heraklius, Konstanc; ale ačkoli tyto panovníci vyháněli pravověřící biskupy z jejich sídel ano i papeže, a ačkoli Církev mnohou krvavou sečí ukrutně trápili, nikdy přece katolíci se nejali ohrožovati nebo zeslabovati jejich právomoc. Slovem, za sedm set let ani jediného příkladu nelze spatřiti, kde by zastírajíce se náboženstvím, byli se odvážili neposlouchati svých císařův. V osmém století celá říše zůstává věrna Lvu Isaurskému, jenž byl náčelníkem obrazoborcův a pronásledovatelem věřících. Za Konstantina Kopronyma, jeho syna, který po otci zdědil nejen korunu ale i blud a násilnictví, hájili se věřící na Východě proti útiskům pouze trpělivostí. Když ale císařství klevalo vždy hloub, když císařové sotva ještě obhajovali sebe na Východě; tu Římu, jenž bez mála dvě stě let bez pomoci zůstaven byl nepřátelským nápadům Lombardův, nezbyvalo nic jiného než ucházeti se o ochranu mocných Frankův a vzdalovati se císařův. Dlouho trpěli, nežli se dostali na tyto konce; a teprv tenkrát se tam uchýlili, když císařové, nic o jejich zemi ne dbajíce, ji úplně opouštěli a v kořisti dávali.

6. *Proti násilí vládařů jest poddaným užívati námitek uctivých beze vzpoury a bez reptání; za jich obrácení jest se modliti.* — Hospodin chtěje vysvoboditi Israelity z ukrutností Faraonových, nedopustil, aby cestou vzpoury si vedli proti králi, jehož nelidskost byla neslychána. Se slušnou úctou bylo jim žádati o svobodu, by směli vyjiti a Hospodinu na poušti obětovati. (Ex. 5, 1.)

Knižata ovšem povinna jsou, vyslechnouti žádosti jednotlivých poddaných, tím více mají dbáti lidu, jenž jim uctivě přednáší své spravedlivé žaloby cestou dovolenou. Farao Egyptský byl sice velice tvrdý a nepovolný: přece však žádosti a prosby Israelitův poslouchal. Poslouchal Mojžíše a Arona. „I přišli představení synů Israelských a volali k Faraonovi řkouce: Proč tak činíš nám služebníkům svým?“ (Ex. 5, 15.)

Námítky, plné kyselosti a reptání, jsou počátkem vzpoury a nelze jich proto trpěti. Tak reptávali Israelité proti Mojžíšovi, ničeho klidně na něm nežádajíce. Mojžíš nepřestáváje trpělivě je snášeti, mírniti, za ně prositi, dal pamětihodný příklad dobroty a laskavosti, s níž se mají vládaři schylovati k lidu: ale Hospodin, aby ustanovil řád, přísně strestal odbojníky.

Právice, že námítky mají býti uctivé, chceme, aby v skutku takovými byly a ne snad jen na pohled, jako výklady Jeroboamovy a desíti kmenův, řkoucích k Roboamovi: „Otec tvůj přetěžké jho na nás vložil, protože ty nyní polehč nám panování otce svého přetvrdeho, a jha přetěžkého, které vložil na nás a budeme tobě sloužiti.“ (III. Král. 12, 4). Těmito slovy zajisté uctivost jevíti se zdaji, žádajíce o polehčení a slibující věrnou službu králi; avšak, kladouce za podmínku své věrnosti úlevu a ulehčení, kladou spolu počátek vzpoury.

Nikoli podobně si nepočínali křesťané, ohlašující císařům své stížnosti, vedouce si veskrz oddaně a skromně. Mluví pravdu Boží sice svobodně ale jejich řeči jsou daleky každého slova zpuřného, tak že ještě nyní, čítajíce jejich obrany k podobné poslušnosti se cítíme povzbuzeny.

Císařovna Justina matka a poručnice Valentiniana II. (zemřelého 392) chtěla, podporujíc Ariany, aby jim sv. Ambrož postoupil kostel v Miláně, sídle to císařském. Všechn lid se sjednotil se svým biskupem, čekaje, kterak věc skončí. Sv. Ambrož nevystoupil z mezí skromnosti, která poddanému a biskupu sluší. Pověděl císaři své námítky. „Nemysli,“ pravil, „že si můžeš vzít, co náleží Bohu; nemohu vydati kostela, jehož žádáš: ale vezmeš-li jej, nesmím se vzepřít.“ A opět pravil: „Chce-li si císař vzít jmění církevní, může je vzít, nikdo z nás se mu nepostaví na odpor; ať je vezme, chce-li; já mu je nedám, ale také se mu mocí neopru.“ „Císař“, dodal ještě, „jest v církvi, ne však nad církví. Panovník dobrý pak místo, aby pohrdal pomocí církve, raději ji vyhledává. My pravíme ty věci s úctou ale jsme povinni, abychom je řekli svobodně.“ Při tom udržel Ambrož shromážděný lid v takové kázni, že nikomu ani jedno neslušné slovo z úst nevyšlo. Modlili se, zpívali ke cti Boží, s hůry pomoc očekávajíce.

Tu vidíme odpor, který se sluší na křesťana a biskupa. Zatím, poněvadž lid byl shromážděn se svým pastýřem, pravili v paláci císařském, že biskup pomýšlí na násilí. I odpověděl: „Já mám obranu, ale v modlitbě chudých. Tito slepci a kulhaví, tyto mrzáci a starci jsou silnější než nejudaťnější vojní. To je síla biskupova, to jeho vojsko.“

Mimo to měl ještě jinou zbraň, trpělivost a pak modlitby, jež vysýlal k Bohu. „Poněvadž to nazývají násilím, mám zbra-

ně,“ pravil, „mám moc, podati své tělo v obět.“ Mocí biskupovou jest jeho slabost. „Jsem silen, když jsem slab,“ dí sv. Pavel.

Očekáváje násilí, které Církvi hrozilo, meškal sv. biskup u oltáře, prose Boha v slzách, aby krev netekla, aneb aby se aspoň Hospodin s jeho krví ráčil spokojiti. „Začal jsem“, praví „trpce plakatí konaje obět; prosil jsem Boha, by nás chránil tak, aby se krev žádná příčinou církve neprolévala a bylo-li by jí třeba, aby se s mou krví spokojil, jež by tekla nejen za lid ale i za bezbožné.“

Bůh vyslyšel vroucí prosby církve, její vítězství bylo úplné, krve neprolita ani kapka.

Brzo na to Justina i její syn, jsouce opuštěni bez mála ode všech, utekli se k sv. Ambroži o pomoc. I nenalezli věrnosti a horlivé služby nikde takové, jako u tohoto biskupa, který u věci Boží tak rázně proti jejich úmyslům se postavoval.

Tu vidíme, co mohou námitky úcty plné, co může modlitba. Tak učinila i královna Esther chtě zvrátiti úmysl krále Asvéra, jenž všechny Židy pomstě Amanově obětovati uložil. Vzkázala Mardocheovi: „Jdi a shromažď všechny Židy, kteréž nalezneš v Susan a modlete se za mne. Nejezte ani píte za tři dni, a za tři noci: a já podobně s děvečkami svými budu se postiti, a teprv vejdu ke králi, proti ustanovení činic, nejsou volána a vydajíc se na smrt a v nebezpečení (Esther 4, 16.) A když postavila se před krále, který zapálenýma očima prchlivost srdce svého ukázal, padla královna a zbledši naklonila mdlé hlavy na děvečku: ale Hospodin rozpomenuv se na její modlitby a na prosby Židův, obrátil ducha krále v tichost a Židé na přímluvu královny vysvobozeni jsou.

Taktéž, když Petr k rozkazu krále Heroda vsazen byl do žaláře, „modlitba dala se bez přestání od církve k Bohu za něho.“ A Hospodin poslal anděla svého, aby jej vysvobodil. (Sk. ap. 12.) To jsou zbraně církve: prosby a modlitby bez přestání.

Pavel, vězeň Krista Ježíše, jiných zbraní nemá. „Připrav mi hospodu,“ píše Filemonovi, „neboť naději mám, že skrze modlitby vaše budu vám darován.“ (Filem. 22.) A v skutku vyšel z vězení; „a vysvobozen jest z úst lva.“ (II. Tim. 4, 17.)

Neslyši-li Hospodin modliteb věřících, dopouští-li, chtěje svých dětí zkusiti a je kárati, aby se pronásledování proti nim

zdvihalo, ať se rozpomenou, že Kristus je „poslal jako ovce mezi vlky.“ (Mt. 10, 16.)

To jest učení v pravdě svaté, v pravdě důstojné Ježíše Krista a jeho učeníkův.

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XVIII.

Neděle I. po Velkonoci.

Ze všech možných zvěstí radostných nemohla by pro bytosti, které žítí a zemřítí musí a přece nevyhladitelnou touhu, věčně žítí, v sobě chovají, býti radostnější nad tu: Radujte se o smrtelníci! — neboť věčně žítí budete. Jeden z vás proklestil vám dráhu, zemřel i mrtev byl — ale živý opět vyšel z hrobu, žije a již neumírá — Onť dosti mocen jest, aby bratry své ze smrti vzkřísil, aby věčně žili jako On — a ten slove Ježíš, jest Kristus, Alleluja! — Tato udalost druhdy největší ze všech radostí, hod Boží velkonoční ve světě křesťanském zavedla. A tuto radost velkonoční vštípil Ježíš sám, ukazuje se učeníkům a obcuje s nimi, u věřivé ale bážlivé srdce jejich. A radost tuto šířili učenci Páně všude, kdekoliv evangelium, blahověst o vzkříšení Ježíše Krista, hlásali. A radosti této plesání již po více než osmnáct věků ve všech světa dílech se ozývají před osmi dny v nesčíslných obcích křesťanských duše dobré znova oživilo. Tyto pak city radosti rád bych v sobě i ve vás, posluchačích svých, oživil jsa toho sobě vědom, že v či srdce ona zavítá, tam spravedlnost a pokoj v Duchu sv. se uhostí. — V této chvíli dejme všem jiným myšlénkám výhost z duše své a té jediné toliko se přidržme: *Kristus vstal z mrtvých.*

Kristus vstal z mrtvých! Toť jedna z nejvýznamnějších pro člověčenstvo udalostí tam — kde v ducha a život přechází. Kristus vstal z mrtvých! ale ach! udalost ta velevýznamná na nás úplně jest zmařena, jest-li a zůstane-li pro nás *mrtvým písmenem.*

Vzkříšení Páně, nejdůležitější to udalost pro křesťana toho, u něhož v život a ducha přechází; neboť ona člověka, kterýž ochotným srdcem v ni věří, v novou nebeskou bytost přetvořuje, aby, jak sv. apoštol Pavel učí, s Kristem povstav, hledal těch věcí, kteréž svrchu jsou, a duchem přebýval tam, kde Kristus jest. Netoliko poznání věrného křesťana novým, nebeským světlem ozářeno bývá, ale i *vůle* a radost

srdce jeho se obnovuje, nebeské posily nabývá. Zcela nové, jasné jest poznání křesťana, který z celého srdce ve vzkříšení Páně věří: Ježíš žije, tedy slovo Jeho věčná a neomylná pravda jest; Ježíš žije, tedy Bůh Otcem Jeho jest; Ježíš žije, tedy věc Jeho jest věc svatá, věc Boží; Ježíš žije, tedy jest On Spása světa — a oblažuje ty, kdo věří v Něho a Jej milují; Ježíš žije, tedy naplní se veškerá zaslíbení Jeho; Ježíš žije, tedy udělí Ducha svého všem, kteří důvěřují v slovo Jeho. A pravdy tyto jsou křesťanu vzkříšením Páně téměř znázorněny; netřeba mu z důvodů rozumových toliko se jich domnívati, aneb šlechtným srdcem jich sobě přáti, aneb hlasem svědomí toliko tušiti — v Ježíši, jenž z mrtvých vstal, pravda sama dána jest.

U víře v Ježíše vzkříšeného padají lupiny nevědomosti a liché moudrosti s očí našich. Toho pocítila v sobě Maria Magdalena, když Ježíš nepoznan jsa od ní v podobě zahradníka stanul před ní a se tázal: „Ženo co pláčeš? Koho hledáš?“ a pak poznati se jí dal jediné to slovo promluviv: Maria! O jak pocítila onen přízvuk lásky božské, kterým vyřkl Ježíš slovo: Maria! Tak mocně dojata jím byla, že k jedinému tomu slovu Páně tolikéž jen jediným odvětití mohla volaje: Mistře!

O kéž bychom mohli i my k Tobě, vzkříšený Spasiteli náš, s Magdalenou s toutéž vroucí vírou slovo: Mistře náš, zvolati! Jak jasno bylo by pak oko ducha našeho, jak čista vůle, jak svatá radost srdce našeho! — Toho pocítili na sobě i oni dva učeníci, k nimž jdoucím do Emaus přidružil se Ježíš a nepoznavším Jej vykládal písma tak, že hořelo srdce jejich v nich. O přidruží se i k nám, zřídlo života našeho na pouti naší pozemské. Vysvětluj i nám písma o smrti Svě a vzkříšení — aby i naše srdce, láskou k Tobě planouc, a oko duše naší Tebe jasně poznávajíc, a srdce naše v Tobě plesajíc a život náš Tobě zasvěcený vydávaly svědectví, že Pán vstal v pravdě.

Toho zakusil na sobě i Petr, když mu Pán třikrát opětovanou otázkou: „Šimone, synu Jonášův, miluješ mě?“ trojnásobné zapření připomenul — a tím z duše jeho zkormoucené krásné vyvodil vyznání: „Pane, ty víš všechno, ty víš, že tě miluji.“ O připomeň i nám Zpytateli srdcí lidských, kdy jsme i my zapřeli sv. jméno Tvé a vyvod ze skály srdcí našich slzu lítosti a slova lásky: „Pane, ty víš všechno, ty víš, že tě milujeme!“

Takovouto změnu v sobě pocítil i To-

máš, když kladá ruku v probodnutý bok Páně, přemožen jsa láskou, úctou, vděčností šeptati jen mohl slova: „Pán můj a Bůh můj!“ — O nejmírnější všech soudců, nejlaskavější všech učitelů, nejmoudřejší všech lékařů! Vyléčiz i naši nevěru, dej i nám pocítili blaženosti těch, kteří neviděli a uvěřili; dejž, bychom skutkem vyznávali, co Tomáš pouze slovem vyřkl: „Pán můj a Bůh můj!“

Podobně bylo i Šavlovi zakusiti, když Ananiáš vešel do domu a vloživ naň ruce řekl: „Šavle bratře, Pán Ježíš, jenž se ti ukázal na cestě, poslal mě, abys prohledl a naplněn byl Duchem sv.“ A podobné změny seznali na sobě ve všech dobách oni křesťané, u nichž vzkříšení Páně v ducha a život přešlo. — Než při mnohých, při veliké většině těch, kteří jméno Kristovo nosí, zůstává vzkříšení Páně mrtvým písmenem a přichází na zmar, tak že o nich říci lze, co pověděl anděl o prázdném hrobu Kristově: „Co hledáte živého mezi mrtvými?“ — Vzkříšení Páně mrtvým písmenem tomu, kdo v ně sice věří, ale dle víry té nejedná; vzkříšení Páně i pro nás jest mrtvým písmenem tenkrát, když o udalosti té sice nepochybujeme, ale myšlenky naše tímtež směrem se nesou, jako kdyby Kristus z mrtvých nebyl vstal; když náklonnosti naše tam tíhnou, kam by tihly, kdyby tělo Kristovo v hrobě bylo porušení vzalo. Vzkříšení Páně jest pro nás mrtvým písmenem, když Ježíš z mrtvých vstalý nikdy před oko ducha našeho nepředstoupí, nikdy tajné žádosti naše před zrakem naším neodkrývá, srdce naše lítostí a oky slzami nenaplní, nikdy klam nepravé sebe-lásky v nás nezvrátí a velké ono předsevzetí: Chci, chci jiným se státí člověkem, ve vůli slabé neustálí, nikdy starého hříšného člověka s nás nesvléká a v nového neobléká. Vzkříšení Páně jest pro nás mrtvým písmenem, když sice ústy vyznáváme Krista živého, když rtové naši oslavují Ježíše vzkříšeného, ale vůle v hrobě hříchů, mrtva jsouc pro vše dobré, ležeti zůstává.

Pro koho vzkříšení Páně mrtvým písmenem, tomu nic neprospívá. Jako písmena slova „vzkříšení“ mrtvého oživiti nemohou, tak i pouhá víra ve vzkříšení Kristovo tak mrtvá, jako bezduchá písmena, člověka ospravedlniti, oblažiti nemůže. A netoliko to, nejen že vzkříšení Ježíšovo tam, kde mrtvým jest písmenem, zmařeno, onoť zvyšuje nad to i vinu, stvrzuje odsouzení, poněvadž takový křesťan nejdraší

hřivnu ladem ležeti nechává. — Nechci však tento smutný obraz dále nastiňovati, předpokládaje, že ve vás m. j! víra ve vzkříšení Páně živá jest a oživující; přece ale nutno připomenouti, jak důležité pro nás, abychom viru ve vzkříšení Kristovo v srdcích svých živou vždy zachovali a oživující její sílu v sobě vždy rozmnožovali. Za tou příčinou zkoumejme často vnitro duše své okem pravdy; pátrejme, zdali v srdcích našich ožívají se ony city, kterými Magdalena, Petr, Tomáš, Šavel proniknutí byli seznavše božskou sílu vzkříšeného Ježíše; rozvíňmež knihu života svého před zrakem Kristovým a pozorujme veškeré černé skvrny v ní; očistme v ní, co nelze smýti slzami litosti, sebezapřením a láskou ku Kristu; snažme se, aby v nás obraz lásky, pokory, trpělivosti, obětovného ducha Kristova stále víc a více vytvářován a pravzoru svému, Kristu Pánu samému, se podobal. Amen.

OHLAS Z MORAVY

ku stříbrné svatbě Jejich Veličenstev

dne 24. dubna 1879.

Zvonů tisícerych ku hlaholu
slovo prosté slabě přimyká;
sotva proneseno, zaniká,
ano s ozvěnou se ztrácí spolu.

Nes se přímo k Vindoboně dolů —
národů kde různých tolika
v jedno pojí slavnost veliká
knížecího kolem kol prestolu.

Habsburgů hrad z tvrda kamena,
ta zeď jeho stářím omšena
svědkem dnes, jak krásně lemuje
skráně koruna, již spojuje
lásku národů. A taká svadba —
rci, jest králů nejmocnější hradba.

Alois Potětník.

Sv. Eusebia Jeronýma kněze stridon-
ského list k Laetě

„O vychování dcery.“

(Dokončení.)

5. Již zevnějšek a oděv at ji učí, komu je zaslíbena. Strež se, abys jí uši nepropíchlá, abys bělem a červcem posvěcenou Kristu tvář nemalovala, abys hrdlo zlatem a perlami netísnila, abys hlavu drahokamy netížila, aniž abys vlasy její nečervenila a jí něco z

pekelného ohně nepředpověděla.²⁸⁾ At má jiné perly, jež by potom prodávši koupila si perlu nejdražší. Praetextata, převznešená kdysi žena, změnila na rozkaz muže Hymetia, který byl strýcem panny Eustochie její šat i úpravu a zanedbaný vlas světským způsobem zapletla, zmařiti chtějíc i panny úmysl i matčinu touhu. A hle, téže noci vidí ve snu, an k ní anděl přišel hrozným hlasem tresty hrozící a tato slova vyrazující: „Ty-li jsi se odvážila rozkazu muže přednost dáti před Kristem a hlavy panny Boží tvýma rukama svatokrádežnými se dotknouti? které již nyní schnou, abys poznala mučena, co jsi učinila; a koncem pátého měsíce do pekla vedena budeš. Setráš-li však v zločinu, i manžela zbavena budeš i dětí!“ Vše pořádkem se vyplnilo a pozdní pokání ubohé ukázala rychlá záhuba. Tak se mstí Kristus nad rouhači chrámu svého, tak drahokamy a nejdražší ozdoby ochraňuje. A to jsem připomenul, ne abych se nešťastným, v nehodě jsoucím posmíval, ale abych upomenul s jakým strachem a obezřetností ošetřovati máš, co Bohu jsi zaslíbila.

6. Heli kněz uráží Boha neřestmi synů (I Král. 1, 4.). Ale naopak o ženě se píše, že „spasena bude splozením dětí, jestliže setrvá ve víře a lásce a v posvěcení se strízlivosti“ (tamt. 2, 15). Jestli dospělý a svěprávný věk přičítá se rodičům,²⁹⁾ čím více ssajíc a slabý, který dle výroku Páně nezná ani pravice ani levice, to jest, dobrého a zlého rozdíl? Jestli úzkostlivá hledíš, aby dcera od zmiye nebyla uštknuta, proč touže starostí nehledíš, aby uhozena nebyla kladivem celé země,³⁰⁾ aby nepila ze zlaté číše Babylona, aby nevycházela s Dinou³¹⁾ a netoužila spatřiti dcery kraje cizího (Gen. 34), aby nehrála nohama, aby nevěkla šat? Jed se nepodává, leč medem obalen, a neřestí nesvádějí, leč pod zástěrou a stínem ctnosti. A jak to, — řekneš, — hříchy otců na dětech se nesplácí a dětí na otcích, ale

²⁸⁾ Tím ovšem by ji uvykla prostopášnosti a připravila spíše vojsku ďábla než Krista.

²⁹⁾ T. j. jestliže Bůh někdy rodičům přičítá provinění dětí, které jsou již dorostlé a své právné (když totiž zanedbaným vychováním rodičů a jich neřestmi hřešiti si uvykly), čím více přičte jim hříchy malíčkových, jichž vychování jim svěřil.

³⁰⁾ Kladivem veškeré země, či Boží metlou jest dle Jeremiáše (50, 23.) Babylon, poněvadž mnoho říší potřel a si podmanil; zde však ďábel neb hříšný, zkažený svět.

³¹⁾ At se netonlá po okolí, aby se jí totéž nestalo, co Dině dceři Jakubově od Sichema, syna Hemora Hevejského. Srov. Gen. 34.

duše, která hřešila, sama zemře (Ex. 18, 20). To o těch platí, kdož mohou chápat, o nichž v Evangelium psáno jest: „Mát léta, nechť za sebe mluví (Jan 9, 21.) Ale kdo maličký a chápe, jako maličký, než přijde k letům moudrosti a Pythagorovo písmeno Y³²⁾ jej přivede na rozcestí, dotud i dobré i zlé skutky jeho otcům se přičítají. Leč snad se domníváš, že děti křestanů, jestli křtu nepřijaly samy toliko vinnými jsou hříchem a hřích také že nespádá na ty, kteří uděliti jej nechtěli, nejvíce v té době, kdy odporovati nemohli, kdož jej přijati měli? Jako naopak blaho dítek, rodičův jest ziskem. Obětovati dceru nebo ne, v moci tvé bylo, ačkoli případ u tebe jiný jest, ana jsi ji dříve zaslíbila, než počala, ale alys obětovanou nezanedbala, pro tebe nebezpečstvím jest. Kdo chromou a zkomolenou a jakkoli poskvrněnou obět obětoval, svatokrádeží jest vinným³³⁾, čím více, kdo část těla svého a neposkvrněné duše čistotu objetím Krále připravuje, byl-li nedbalcem, bude trestán?

7. Pak až povyroste a dle příkladu ženicha svého prospívati bude moudrostí, věkem a milostí u Boha i u lidí, nechť jde do chrámu pravého Otce s rodiči svými, ale s nimi nechť nevystoupí z chrámu. Ať ji hledají na cestě světa mezi zástupy a četným příbuzenstvím a nikde jinde nechť ji nenaleznou, leč ve svatyni písem ana proroků a apoštolů na duchovní svatbu se vypytává (Luk. 2, 41. násl.). Nápodobujž ona Marii, již Gabriel samotnu v komůrce její nalezl a snad proto strachem přestrašena byla, ježto muže spatřila, kterého nevidala. Nechť nápodobuje tu, o níž se praví: „Všecka sláva její dcery královské vnitř“ (Žalm 44, 14)³⁴⁾. Mluv i ona k miláčkovi lásky šípem zraněna. „Uvedl mne král do pokoje svého“ (Píseň 1, 3.)³⁵⁾ Nikdy ať nevychází ven, aby ji nenalezli ti, kdož obcházejí město, ji nebili a nezranili a jí neodňali pláštěk stydlivosti a obnaženou v krvi nezanechali, ano spíš, když někdo na dvěře zaklepe, nechť řekne: „Já jsem zeď, a prsy mé jsou jako věže: umyla jsem nohy své, kterakž je zmaž!“ (Píseň 8, 10; 5, 3.)³⁶⁾

³²⁾ Pythagorovo (584—500 př. n. l.) písmeno Y bylo symbolem lidského života; jedno z ramen ukazovalo cestu ku ctnosti, druhé k neřestem.

³³⁾ 5. Mojžiš, 17, 1.

³⁴⁾ T. j. všecka slavná jest ta nevěsta královská, jejíž vnitřní krása daleko jest nad roucho její nádherné zlatem vytkávané.

³⁵⁾ Králem rozuměj Krista, jenž přijímá duši k vnitřnímu s sebou spojení, či zasnoubení.

³⁶⁾ Nevěsta sama si počíná doufanlivě a osvěd-

8. Nechť nejí dá ve veřejnosti, to jest, při hostině příbuzných, aby neuzřela pokrmů, po nichž by zatoužila. A ať někteří za to mají, že jest větší ctností přítomnou rozkoš zamítnouti, já předce se domnívám, že jest to pojištěnější zdrženlivostí nevědět, po čem bys toužil. Četl jsem druhdy ve školách jsa chlapcem: „Těžko napraviš, co dopouštíš státi se zvykem.“ Nechť se učí již od nyníjska i vina nepít, v němž jest prostopášnost. Před lety pevného stáří jest nebezpečna slabým i přísná zdrženlivost; až potom, bude-li toho potřeba žádati i do lázní ať chodí, a vina nechť užívá střídme pro žaludek, ať i pokrmy masitými se posilňuje, aby dříve nohy neseslábly, než běhati počnou. A to pravím z ohledů, ne z příkazů, obávaje se slabosti, ne radě k prostopášnosti. Co ostatně židovská pověra z části činí zamítajíc některé živočichy a pokrmy, co i bramini indiští a egyptští gymnosofisté³⁷⁾ v pouhém požívání polenty, rýže a ovoce zachovávají, proč by to panna Kristova nečinila veskrz? Jestli tak velkou cenu má sklo, proč by větší cenu neměla perla? Ta, jež se narodila ze zaslíbení, nechť tak žije, jako ti žili, kdož ze zaslíbení byli splozeni: rovná milost rovné měří i přičinění. Hlucha budiž pro hudbu; píšťala, lýra a citera, proč učiněny byly, ať neví.

9. Nechť ti dá každodenně úlohu z květů Písma natrhanou; ať se vyučí veršování řeckému. Následujž hned i latinské vyučování které, jestli ze začátku ústa maličkých neuspůsobí, jazyk zvukem cizím se pokazí a chybami cizími řeč mateřská se spotvoří³⁸⁾. Tebe měřž učitelkou, tebe v prvním mládí nechť následuje. Nic u tebe a tvého otce ať nevidí, co kdyby učinila, by hřešila. Pamatujte, že jste rodiči pannu a více že ji lze vyučovati příklady, nežli slovem. Rychle hynou květy, rychle fialky, lilium a šafrán zhoubný větrík ničí. Nikdy bez tebe

čuje svou pevnost a nepohnutelnost v lásce k tomu, u něhož nalezla milost a pokoj. Kdo silně doufá, nebude zahanben.

³⁷⁾ O těch viz Valeria Maxima život Apolonie Tyanského 6, 9.

³⁸⁾ Rada tato vzata jest z Quintiliána Inst. I. 23. „Chci raději, aby chlapec začal s řeckou řečí, poněvadž latinská, která po většině v užívání jest, nám chciom se nahodí; a zároveň proto, že musí být dříve vyučován vědám řeckým, z nichž i naše vyplývuly. Nemním, aby se v tom překáželo, aby po delší dobu toliko řecky mluvil neb se učil, jak to mnozí dělávají; odtud se totiž přihází nejvíce chyb výřečnosti porušené cizím zvukem, a chyb řeči samé, v které když řecké obrazy dlouhým zvykem utkvěly, v rozličném druhu mluvení velmi tvrdší se setrvává.“

ať nejde ven. Do basilik mučedníků a kostelů běž matky necht nechodí. Žádný mladík, žádný švihák ať se na ni neusmívá. Dny vigilií a slavné noční služby tak panenka naše ať slaví, aby ani na píd od matky se nevzdalovala. Nechci, aby z družiček svých některou více milovala, do jejíž uší by často šeptala. Cokoli k jedné mluví, ať to všechny vědí. Ať si oblíbí družku ne marnivou a lepou, která by plyným hrdlem píseň sladkou pěla, ale vážnou, bledou,³⁹⁾ smutečně oděnou, zasmušilou. Představena jí buď starší panna osvědčené víry, mravů a stydlivosti, která by ji učila a zvykala příkladem svým k modlitbám a žalmům v noci vstávati, ráno hymny zpívati, o třetí, šesté a deváté hodině státi v šiku jako bojovnice Kristova a při zapálené lampičce vzdávati oběť večerní. Tak necht uplyne den, tak noc ji najdž pracující; po modlitbě čtení, po čtení ať následuje modlitba. Krátkým se jí zdáti bude čas, v kterém tolika různými pracemi se zaměstnává.

10. Ať se učí i vlnu česati, kůžel držeti, klásti do klínu košíček, otáčeti vřetenem, nit palcem vésti. Necht opovrhne hedvábnou tkaninou⁴⁰⁾ vlnou a zlatem do kvítí vetkávaným. Takové šaty ať si opatří, jimiž se zima zahání, ne kterými těla oblečená⁴¹⁾ se obnažují. Pokrmem jejím buď zelenina a chléb a zřídka rybičky. Abych dál neprotahoval předpisy o jídle, o nichž na jiném místě jsem obšírněji promluvil⁴²⁾ tak necht jí, aby vždy lačná, aby hned po jídle mohla čisti a zpívati. Nelíbí se mi především v útlém věku dlouhé a nemírné posty, v nichž se slučují týdny⁴³⁾ a v pokrmích olej a ovoce se zapovídá; zkušeností jsem se naučil, že oslíček na cestě když zemlel, zcestí vyhledává. To ať činí ctitelé Isidy a Cybely, kteří v mlsné zdrženlivosti ptáky pávy a kouřící se hrdličky pojídají, aby totiž darů Cereiných se nedotkli⁴⁴⁾. To budiž zákonem při trvalém postu, že na dlouhé cestě síly vytrvalé zvíťezí, abychom k prvnímu zastavení běžíce

³⁹⁾ Od postění.

⁴⁰⁾ Serické látky byly z vláken stromoví utkány a z Tatarska a Číny dováženy — na rozdíl od látek hedvábných, z vláken bourecových.

⁴¹⁾ Látky hedvábné byly dle Plinia (IV. 20.) tak průhledné, že bylo nahé tělo vidět (ut transluceret). Tkány byly na ostrově Kosu a byly též zvány vestes pellucidae neb tennes (Plinius XI. 22, 26., Horáce satyr. I. 5. 3. v. 101 a násl.).

⁴²⁾ V knize totiž proti Jovinianovi, odpadlíku římskému (okolo r. 388; viz obě knihy).

⁴³⁾ t. j. posty celé týdny trvající.

⁴⁴⁾ T. j. aby se nedotekli mouchých pokrmů, zejména chleba, na místě nichž požívali masa.

neklesli uprostřed. Ostatně, jak dříve jsem psal, v 40-denním postu plachty napínati se musí a veškery uzdy vozky koňům spěchajícím povolití, ač jinak jest u světských, jinak u panen a mnichů. Světský člověk v 40 d. postě přezvykaje a po způsobu hlemýžďů živě se vlastní štávou k příštím hostinám a krmením žaludek strojí. Panna a mnich ve 40denní tak své koně uvolní, aby se pamatovali, že vždy běžeti musí.⁴⁵⁾ Zakončená práce větší, neskončená umírněnější jest. Tam si totiž oddechujeme, zde dále postupujeme.⁴⁶⁾

11. Jdeš-li někdy na venkov, doma dceru nezanech, necht neumí bez tebe aniž může žíti a když osamotní, ať se bojí. Neměj rozmluvy s pannami světskými, ani obcování se špatnými. Nebývej ona na svatbách otroků, aniž se vměšuj do her hřmotící čeledě. Vím, že někteří nařídili, aby panna Kristova s kleštěnci se nekoupala, ani se ženami provdanými, poněvadž onino chtěče mužů neodkládají, tyto těhotenstvím hnusně se honosí. Mně vůbec při dorostlé panně koupání se nelíbí, jež sama před sebou se má zapýřiti, aniž má moci na se nahou pohlížeti. Neboť když bděním a posty tělo své trápí a v služebnost uvádí, když zár smyslnosti v popudu ohnivého věku uhasiti se snaží mrazem zdrženlivosti, když žádají si šatů kajiených znetvořiti spěchá přirozenou krásu: proč by opačně teplými láznemi uspalé náruživosti rozněcovala?

12. Na místě drahokamů a hedvábí Boží knihy ať miluje, ve kterých není na zlatě a na kůži babylonské malba pestrá, ale necht se jí líbí knihy věrně opravené a moudře rozdělené⁴⁷⁾. Ať se učí nejprve žaltáři těm zpěvům ať se těší a příslovím Šalamouna ať se vzdělá pro život. V kazateli necht si zvykne šlapati po tom, co světa jest. V Jobu dokonalosti a trpělivosti příkladů ať následuje. K evangeliím ať přejde, nikdy je nemajíc odložití z rukou. Skutky apoštolské a listy necht celou touhou srdce pije. A když komoru srdce svého těmito skutky obohatí, ať si v paměti vstípi proroky, heptateuch⁴⁸⁾

⁴⁵⁾ Aby 40denním postem tak nezemdleli, že by k dalšímu duchovnímu boji neschopnými se stali, či, vše s mírou.

⁴⁶⁾ Zakončená práce větší: t. j. půst 40denní ač práce jest větší, se zakončuje, po něm si oddechujeme: půst mírný jest nekonečný, nemá totiž konce, ježto jej panna a mnich stále zachovávati musí.

⁴⁷⁾ T. j. aby nevyhledávala krásné kodexy, ale ty aby se jí líbily ve kterých jest rozdělení částí řeči věrné a vědecké, příhodné totiž, které by podalo náležitý smysl a najítí též čtenáři usnadňovalo.

⁴⁸⁾ Ten uzavíral 7 knih: 5 Mojž., knihu Josue a Soudců.

a knihy královské a Paralipomenon, také spisy Ezdry a Esthery svitky. Konečně bez nebezpečení necht se učí písní písní, aby čtouc ji z počátku v slovech smyslných,⁴⁹⁾ píseň duchovní svatby nerozeznávajíc raně na nebyla. Ať se chrání všech apokryfů a kdyby je někdy ne pro pravdu dogmat, ale pro účtu ku znamením čisti chtěla, necht ví, že nejsou těch, jichž nápisy mají, a mnoho že v ně je přimíšeno chybného a že to jest věcí velké opatrnosti zlato v kalu hledati. Cypriánova díla vždy v rukou necht má. Listy Athanasia, knihy Hilaria ať probíhá bez úrazu. Těch rozpravám, duchu ať se těší, v jichž knihách zbožná víra se nekolísa. Ostatní necht čte tak, aby více rozsuvovala než následovala.

III. Zakončení (13). Podav Laetě důkladná naučení, radí jí, aby, netroufá-li dceru svou tak vychovati, ji k babičce do Bethléma poslala, on sám že jí bude učitelem a vychovatelem.

13. Odvětiš: Jak to vše žena světská v takovém množství lidí v Římě bude moci ostříhati? Nechtěj tedy na se bráti brímě, kterého snéstí nemůžeš, ale když jí odstaviš s Isakem a oblekneš se Samuelem, pošli ji k babičce a tetě. Vrat nejdražší perlu komůrce Marie, a do jeslíček Ježíše plačícího ji polož. Necht se vychovává v klášteře, ať jest mezi sbory panen, ať se neučí přísahati, lháti ať za svatokrádež považuje, světa ať nezná, necht žije andělsky, buď v těle bez těla, veškeré pokolení lidské ať za podobné sobě považuje. A abych o ostatním pomlčel, jistě necht té zbaví obtíže ošetřování a nebezpečení dozoru. Lépe ti jest toužiti po nepřítomné, než stále se lekati, co mluví, s kým mluví, komu je nakloněna, na koho ráda se dívá. Odevzdej Eustochii malíčkovou, jejíž nyní i sám pláč modlitbou za tebe jest. Odevzdej ji družku svatosti dědičku budoucí. Tu ať vidí, tu ať miluje: té necht se od mládí obdivuje, jejíž i řeč i chování i zevnějšek vyučováním ctnostem jest. Necht jest na klíně babičky, která u vnučky ať opakuje, cokoli u dcery byla předeslala, která dlouhým zvykem naučila se vychovávat, ošetřovat a vyučovat paany, do jejíž koruny každodenně stonásobná čistota se vplývá⁵⁰⁾. Šťastná panna, šťastná Paula Totiova, která ctnostmi babičky a tetičky

vznešenější jest svatostí, než rodem. O kdybys mohla spatřiti tchýni a příbuznou svou a v hubených tělíčkách ohromné duchy užítí; pro tobě vrozenou stydlivost nejsem na váhách, že bys dceru nepředěšla a první výrok Boží druhým Evangelia zákonem nezměnila⁵¹⁾; a jak bys za málo cenila touhu po jiných dětech, ale spíš bys se obětovala Bohu! Ale poněvadž čas jest k objímání a čas vzdálenu býti od objímání (Kaz. 3, 5.), a žena nemá moci nad tělem svým, a jeden každý v které povolání povolán jest, v tom necht setrvá v Pánu (1 Kor. 7, 4 a 20), a kdo pod jhem jest, tak má běžeti, aby soudruha v kalu nezanechal; vše oplát v potomku, co při sobě zatím jsi odložila. Anna syna, kterého Bohu zaslíbila, když v stánku byla obětovala, nikdy ho zpět nevzala soudíc že to jest neslušné, aby budoucí prorok v domě jejím rostl, ježto ještě jiné děti míti si přála. Konečně když počala a porodila, neopovážila se k chrámu přistoupiti a prázdná objeviti se před Bohem, leč když dříve neodevzdá co povinna byla: a toho druhu obět obětovavši a domu se vrátivši 5 dětí sobě porodila, poněvadž prvorozeného Bohu porodila. Obdivuješ se štěstí svaté ženy? viru nápodobuj! Sám, pošleš-li Paulu i za učitele a vychovatele sebe nabízím. Na loktech ji nositi budu, já statec slova žvatlající tvořiti budu, a mnohem slavnější budu nad světského filosofa, an ne krále macedonského, jenž jedem babylonským zhynouti měl, ale děvečku a nevěstu Kristovu vychovávám, která království nebeskému obětována býti má.

Perly.

Napsal J. Doubrava.

I.

Dominik Radáša hospodařil poslední na mlýnci u Brsiny. Jest tomu již dávno, a Bůh ví kolik vln od té doby potokem zaběhlo do Vltavy a Vltavou daleko do moře. —

Na ohnilém hřídeli klátí se zlomené rameno, po sesutých zděch visí bledezelený netřesk, a zvědavá úponka šplhá po pilíři a překlání se prolomeným stropem v opuštěnou jizbu. — Tak ten Radášův mlýnec v sutinách. A nad nim spínají mohutné olše ramena, jako plášť rozprostírá starý bojovník

⁴⁹⁾ Píseň písní ať poslední čte z knih Písma, aby slovy smyslnými ku špatnému pojetí jejímu nebyla svedena.

⁵⁰⁾ Tím naráží na podobenství o zrna, které padlo do země dobré a dalo užitek 100násobný (Mat. 13, 8.). Místo to vykládají mnozí sv. Otcové o trojím druhu čistoty a sice: panenské, která 100ná-

sobný, vdovské, která 60násobný užitek přináší a o čistotě manželské, které 30násobný užitek udělem jest.

⁵¹⁾ První Boží zákon jest: „Rosttež a množte se“ (Gen. 1, 28.), místo něhož si vyvoliti má evangelickou radu, která panenství odporučuje, ale nepřikazuje.

nad tělem padlého druhá; jsou vděčné ty staré kmeny. Vzpomínají, jak tiskly se co slabé kmínky ku mlýnci, když od Vltavských strání větry zahučely, jak klepal jim denně ukolébavku, — a v odplatu nyní šumí mu písne smutné, dumné. —

Tak to od časů Dominika, jenž přistěhoval se na Brsinu tehdež prý, když král Vladislav vydal zákony, jež nařizovaly pronásledování a stíhání „bratří“ po Čechách. Nikdo nevěděl odkud přišel. —

Zaplatil pánům mlýnec dobrým zlatem, a ti se neptali, proč přichází, jiný pak neosmělil se ptáti.

Bylat tvář Radášova přísná, zasmušilá a oko šedé odpuzovalo. Nicméně na „výklad“ přece přecházeli lidé do mlýnce v neděli odpůldne, a kazatelem byl Dominik.

„Snad že se k tomu připravuje po celý týden,“ říkali lidé, „přemýšlí, nemluví, nestará se o nic leč o písmo.“

Pravdu měli, že se nestará o nic; mlýnec obstarával hoch statný jako doubec nad výmoly vltavskými. —

Beneš byl světlo a život, Dominik ztulost a stín v obraze mlýnce Radášů.

Nebyl to syn Dominikův; Roušal na přívoze zrubeckém pamatoval se na starou ženu, kteráž asi před šestnácti lety za pozdní noci klepala na okenko jeho chatrče, žádajíc, aby převezl ji přes Vltavu. Měla sebou nevelkého hošíka v pěkném oděvu; druhého dne vracela se sama, a od té doby nebyl Dominik v mlýnci sám, — viděli tam malého hezkého chlapce.

„Bylo to právě tu noc, když Pán Bůh nebožce tebou odlehčil, Eliško,“ vypravoval nedávno ještě Roušal své holce, „a zlaták co o svátcích na krku nosíš, je od tehdejšího převezení.“

Kdo ví zdaž ten zlaták rudější byl než tvář Eliščina, když otec o tom vyprávěl. Roušal však si toho nevěšml, musel ven, na druhém břehu houkal kdosi, aby jej převezl. —

Do mlýnce scházeli se opět lidé na „výklad.“ Několik mužů sedělo již na dlouhé lavici, a stále přicházeli ještě noví posluchači. Dominik byl dnes nápadně zasmušilý. —

„Musí mít obzvlášť napjato,“ šeptal Macháš sousedu, mrknutím upozorniv na Radášu. Tento se právě zvedl, a za chvíli vystoupil z přístěnku se svazkem sežloutlých různých listů. — Byla to biblí v rukopisu. Kdo ví kolik Radášů na ní psalo, než mohl Dominik skončiti slovy: „Pomoc a slitování Boha Otce, Syna a Ducha svatého budiž všem, kdož je hledati budou v těchto listech. Tak končím já Dominik Radáša L. P. 1506,

kterýž je rok hříšného rozkazu krále Vladislava, aby pronásledování byli vyvolení Páně v zemi České.“ —

A z těch listů počal nyní Dominik čísti předpovědění utrpení vyvolených Páně.

„A neviděli jste je jako psy štvané, neviděli jste je vyvržené do lesů, aby tam hladem a zimou zašli?“

Posluchači pohlédli udiveně na Radášu, překvapení vášnivým výbuchem starého muže toho ovšem nepochopili, že pokračuje jenom hlasitě v tom, o čem celý den přemýšlel.

„Však vy psi slepotou poražení jste. a v babylonském neřádu zalíbení máte, nechtíte svrhnouti jeho kněží se šijí svých. Čtete a rozjímáte, pak netřeba vám, aby oni vykládali vám písmo a vůli svou za vůli Boží hlásali. — Chtěli jste krev Kristovu a oni vám dali kalich; napřed ale museli proudy krve téci po zemi české, než dovolili vám píti z kalicha. — Vyvolené však vysvobodil Pán ze středu hříšníků — a ti vyvolení jsou „bratři,“ kterým spíláte, které mučíte, poněvadž jsou spravedliví a čistí. . . Vidí jejich ctnosti, vlastní zloba je hněte a proto ubíjejí „bratry,“ však neubíjí „neboť rány jejich léčí se na prameni čistém.“ —

Blýskavý pohled šedého oka kazatelova utkvěl na posluchačích; kolem svadlých rtů přeletěl podivný úsměv, zmizel však v okamžiku.

— „Bůh že tě neztrestá,“ zavznělo z pozadí jizby a Roušal z přívozu zrubeckého postoupil k Dominikovi,

„Povídáš, že psi slepotou poražení jsme, proto ale předece se mi rozběská, žeš z toho plemene pikardiho. Ano sousedé, shromažďoval si nás tu, kázal nám, a nyní ještě chce mlátiti do šedivých hlav našich nové učení. Rozumím-li Radáši, patříš mezi ně, a rád bys nás táhl za sebou. Zavrhujete sluhy Boží, nevěříte v Krista ve velebné Svátosti, a kolena vaše jsou tuhá a nechť se ohnouti před Kristem. To ta vaše spravedlnost! A že jste přísní v životě? Ba že jste i ukrutní! Či myslíš, že nevím, jak otec „bratrský“ vyhání své dítě pro poklesek a nezná odpuštění?“

V tváři Dominikově hnuly se svaly jako člověku jemůž střela zaryje se do prsou hluboko.

„Á mylíš se, mylíš-li, že přáli jsme „bratřům,“ když je mrskali a vyháněli, útrpnost jsme s vámi měli a nedobře jednáš, že spíláš nám v tvář proto, že nepatříme do bratrstva.“

Přívozník se obrátil a těžkým krokem vyšel z mlýnce.

„Však jsem dávno tušil, že v něm vězí trochu toho pikardiho rozumu,“ mudroval

po cestě k řece, „vykládal, pořád vykládal a nyní myslel, že jsme již zpitoměli, abychom šli za ním. Zůstaň si bratrem, však jsme my také spravedliví Páně. Bože můj, což by všechna písklata, co ve vltavských stráních hnízdí, měla bát se svých starých, když je k letu vyvádějí, proto že jednou krahulík našel se mezi nimi a jedno pískle zachvátil, — což bychom báti se měli sluhů Páně, že i mezi ně vmísil se dravec nelitostník a nevedl k nebi, nýbrž zaváděl?“

Ve mlýnci bylo již pusto, posluchači vytratili se rozumějce o tom, jak Radáša chtěl z nich nadělat Pikardů, a jak zrůbecký Roušal zastal se víry staré; každý se dušoval, že prý to věděl dávno, co v Dominikovi vězí; proto prý znal tak výklady a byl tak přísný. —

A on seděl nyní sám v mlýnci s hlavou v dlaně se přenou, zamyšlen; ani nezpozoroval, že hoch pomalu nazvedl dřevěnou závorku a zmizel venku. —

„Což nevíš, jak otec bratrský vyhání dítě pro poklesek a nezná smilování?“ opakoval pak hlasitě, a setřel dlaní hlubokou vrásku s čela. . . . Ty nejtěžší myšlenky duše lidské vyrývají prý sobě na čele brázdu — vrásku — a v tu sází símě nových myšlenek; setřeš-li ji, ona opět se objeví a stále se z ní rodí plémě myšlenkové, jež duši souží, rozrývá. . . .

Také Radášovi vrátila se vráska na čelo a s ní též ty trapné myšlenky —

(Pokračování.)

Naděje.

Naděje, naděje
milné kvítečko,
jak tebou okřeje
zraněné srdéčko.

Tys balsám léčivý
na všechny bolesti,
šťastným, kdo na světě
tebe se nezhostí.

Ve vlnách tonoucí
chytá se stébélka,
kdo bloudí, honí se
za kmitem avětélka.

Nemocný na jaro
těší se dnem nocí;
chudas že u přátel
nalezne pomoci.

Dívka že provdává se
hodného za muže,

ženich že nevěstou
z nouze si pomůže.

Boháč že doplní
truhly své mamonem,
pro velké zásluhy
že bude baronem.

Na čapa čekají
manželé bez dětí,
snad že k nim alespoň
jedenkrát přiletí.

Kterým Bůh požehnal
doufají k starosti,
že se na dětech svých
dočkají radosti.

Minuty počítá
vězeň ve žaláři,
kdy mu již slunéčko
svobody zazáří.

Naděj' ve vítězství
vojína osvěží,
že pádí do boje,
jak oř bez otěží.

Za čas i staroušek
na duši na těle,
rozjařen nadějí
vede si vesele.

Kmet jinoch i dítě
vše žije v doufání
a jenom ztřeštěnec
upadá v zoufání.

Naděj' i nad hrobem
zkonejší člověka,
že se té tajemné
věčnosti neleká.

J. Ježek.

KRONIKA.

Z Prahy. Z k. arcib. konsistoře rozeslán jest následující oběžník: J. Emin. nejdůst. pan kardinál arcibiskup ráčil naříditi, aby ve všech farních kostelích arcidiecése Pražské za příčinou *stříbrné svatby* Jejich cís. a král. Veličenstev císaře Františka Josefa I. a císařovny Alžběty dne 24. dubna t. r. v týž den aneb následující neděli slavná zpívaná mše sv. s chvalozpěvem „Te Deum“ tím způsobem konána byla, jakým se každoročně za příčinou narození J. Vel. stává. — V metrop. chrámě u sv. Víta

na hradě bude dne 24. dubna v 9 hodin ráno pontifikální mše sv. s chvalozpěvem „Te Deum.“

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup zamýšlí v měsíci červnu vykonati generalní visitaci a udělení sv. birmování ve vikariátu *Toužimském a Jáchymovském.*

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati pořádkem letním (mše sv. v 7 h. ráno, pak výstav do 6 h. odp.) od 13—16. dubna u sv. Josefa (u Kapucínů) na Novém městě, od 17—20. t. m. u nejsvětější Trojice v Podskalí, od 21—24. u sv. Štěpána, od 25—28. u Milosrdných bratří.

— (Církevní slavnosti.) Ve středu dne 23. t. m. připadá církevní památka sv. *Vojtěcha*, biskupa a muč., patrona země České. V kapli sv. Vojtěcha v nádvoří (na staveništi) před velehchrámem sv.-Vítským bývají v ten den od 6. hod. z rána slouženy tiché mše sv., načež u sv. Víta bude kázání německé o půl 9. hod., české pak v 10 hod. a v 11 hodin pontifikální mše. Ve farním kostele u sv. *Vojtěcha* v Jirchářích bude v týž den v 10 h. kázání, v 11 hod. zpívaná mše sv., a odpoledne v 5 hod. nešpory s pozhnáním. — Ve čtvrtek 24. t. m. bude se slaviti výroční pouť u sv. *Jiří* na hradě tímto pořádkem: Od 5. hod. z rána budou tiché mše sv., v 10 hod. bude slavná mše sv. a odp. o 4. hod. bude kázání a sv. požehnání. — V pátek 25. t. m., v den sv. *Marka*, vyjde prosebný průvod z metropol. chrámu sv.-Vítského po mši sv. v 7 hod. ráno sloužené do kostela v Loretě.

Z Říma. (*Obrat v církvích východních.*) Stav katolické Církve na východě poutá u veliké míře mysl sv. Otce. Známoť mu s dostatek snažení Ruska a Rumunska, aby rozkol i na dále trval a katolíci tamější aby co nejčetněji k církvi rozkolnické přestupovali. Minulého měsíce přijal v soukromném slyšení jakéhosi maronitského praeláta, s kterým velmi dlouho o církevních záležitostech na Libanonu rozmloval a mnoho o prostředcích, jimiž by se vyučování rozšířilo, jednal. Sv. Otec zajisté se dočká nemalých úspěchů církve katolické na východě přes veškeré pachtění se Rusů to překaziti. Důkaz toho podává nám jednání v tajném sezení konsistoře, za kterého papež i uznal chaldejského patriarchu, který byl v červenci m. r. od biskupů chaldejských po smrti lži-patriarchy Andua zvolen. (Andua zemřel smířiv se se sv. stolicí). Zležitosti chaldejské dlužno tedy míti za urovnány. To platí i o církevních záležitostech Arménů; všickni jich biskupo-

vé poddali se sv. stolici a msgr. Kupellan, jejich neprávny patriarcha, očekává se těchto dnů v Římě, kde kajicně k nohoum sv. Otce padnouti chce. — Za oba tyto šťastné výsledky jest mimo práce sv. Otce hlavně děkovati francouzskému ministru Waddingtonovi, který jest protestantem a jemuž na kongresu berlinském světen mocmi evropskými protektorát východních křesťanů. Sv. Otec napsal mu tudíž list, kterým mu své uznání a díky projevil a osud východních křesťanů na srdce vložil.

Z Italie. (Četnictvo. Sv. Petrský halěr.) Ubohých Vlachů, ovšem jen těch, kteří s vládou za týž provaz táhnou, musíme litovati; nemohouť se dosud upokojiti. Dříve si ustavičně nařikali, že v Italii příliš mnoho klášterů a klášterníků a nyní, když kláštery jsou zrušeny a obyvatelové jejich nemilosrdně vyhnáni, ještě nejsou ti nespokojenci uspokojeni. Zase si nařikají, že v Italii málo četníků (carabinieri) a stráže bezpečnosti! Podivno! Za posledních roků byl přece počet četnictva ztrojnásobněn a vláda vyplácí ročně na stráž veřejné bezpečnosti a na trestnictví 70 mil. a to vše ještě nedostačí k ochraně poddaných. Nepřátelé mnichů musí ve dne na samé četníky hleděti a v noci na nepříjemnou návštěvu některé zlodějské roty připraveni býti, která i do svatyně spravedlnosti se osměluje vedrati a před očima soudců své nekalé řemeslo provozovati. Tak bylo ku př. před nedávnem ze soudní pokladny v Padui 60.000 franků ukradeno a zřídka se odbude důležitější soudní přelíčení, aby se někomu z posluchačstva ano i ze soudců něco neztratilo. Pokojné a nábožné mnichy míti nechtěli, zloděje míti musí. O té Boží spravedlnosti! — Vlašské liberalní listy přinesly zprávu, které i v německých konservativních listech se dočítáme, že na hromnice dne 2. února, kdy se po všech chrámech Římských sbírání Petrského halěře dělo, královna Markétka v piemontském národním kostele del S. Sudario v Římě, v němž v neděli a ve svátcích na mši sv. bývá, 3000 franků sv. Petrského halěře dala. Příkladu toho následovalo prý i její komonstvo, tak že téhož dne v svrchu jmenovaném chrámě 12000 fr. se sešlo. Kdo zevrubněji poměrů znalým, zajisté zprávě té tak zhola neuvěří. Máť královská rodina svého almužníka, kanovníka a dvorního kaplana Anzinoa; nadto lze sotva předpokládati, že by královna právě toho dne 3000 fr. s sebou byla vzala a je veřejně jako Petrský halěr darovala. Ano i správce onoho chrámu

v „Voce della Verita“ a jiných listech prohlásil, že dne 2 února za celý den toliko 51 fr. bylo sebráno. Zpráva ta byla tedy vymyšlena. Dokud královští manželé v triumfu po státu papežském se projíždějí a sobě holdovati dají; dokud se papežský palác na Quirinalu železem otvírá a v chrámu dell' Anunciata v Quirinalu veselé taneční zábavy a velké hostiny se odbývají, jako se to letos o masopustě dělo; dokud do Quirinalu toliko hrdinové revoluce přístup mají; dotud nelze očekávat od královské rodiny darování tak velkého Petrského haliře; čas ten ještě se nedostavil. Přijde však čas, kdy ráda byjej obětovala, nebude však moci, bude snad pozdě. Smutné jest, že si známení blížící se bouře tak málo všimá.

Z Francouzská. (Radikál Buisson a vyučování.) Ministr vyučování Jules Ferry jmenoval Buissona řiditelem vyučování základního. Jakého smýšlení tento nový řiditel vyučování jest, objasní nám úryvek řeči, kterou měl r. 1869 v Lausannu. Mluvil takto: „Uniforma jest livrej a každá livrej zneuctívá; kněžská jako vojenská, úřednická jako lokajská. Přál bych světa Voltéra, který by po 50 let tím se zaměstnával, aby krále, války a vojsko směšnými činil. Poněvadž však takového veleducha nemáme, přál bych si, aby celý milion lidí ještěné obrazy o slávě mazal. Dávejme všickni příklad činného odporu. Nebojme se, z mezí zákonů vybočiti, musí-li to býti.“ — Tak smýšlí muž, který k návrhu národního shromáždění od dřívějšího ministra vyučování Julesa Simona pro své radikální smýšlení úřadu učitelského zbaven býti musil a kterému nyní ministr vyučování Jules Ferry vrchní dozor nad základním vyučováním právě pro jeho radikální zásady svěřil. Tím poskytnut mu čas i příležitost radikálním zásadám svým volný průchod dáti a nevážnost rozšiřovati k stejnokroji. Mládež jest mu svěřena a mládeži patří budoucnost!

Z Číny. (Bída.) Důstojný P. Brest generální prokurator missií Františkánů v Paříži napsal do Defense list tohoto obsahu: Dovídám se smutných zpráv ze svých vikariátů. V Chan-si a Chan-tungu zemřelo již 23 milionů obyvatelstva hladem aneb morem z hladu postavším. Počet obětí v ostatních vikariátech dosud mi neznám. Dovídám se však také a to s potěchou, že 50.000 dětí zemřelo po přijetí sv. křtu a že mnoho pohanů, hnuto příklady lásky k bližnímu, kterou křesťanství hlásá a vykonává, na pravou víru se obrátilo. —

Výtečný Aymeri, prokurator missií lazarištů v Číně, který dojat jsa útrapami, jež vikariáty Františkánů snášejí, neustál od povstání hladu plíi chvály hodnou sbíratí příspěvky pro ubožáky hladem mroucí, psal před krátkým časem do „Osservatore“ takto: K provinciím Chan-si a Chen-si dlužno právě nyní větší zřetel míti, protože od nějaké doby klamně roztrušováno bylo, že hlad v krajinách těch přestává a následkem toho méně podpor se sešlo aneb docela se přestalo je sbíratí. Avšak stav vikariátů těch jest nyní mnohem horší, než počátkem loňského roku. Křesťané žádají sobě jen tolik, co by je na živu udrželo, až by přišel missionář a jim poslední posilu náboženství podal. Proto mne prosí františkánský biskup z Chan-si, abych vyhledával pomocných prostředků, dovedeť prý všech užítí. Pokračujte tedy ve sbírání, prosím Vás, a Bůh Vám požehná.“ Severotyrolská provincie Františkánů má v Číně tři kněze missionáře, totiž P. Kašpara Fuchse z Inomostí, P. Ansgara Brauna a P. Zenona Möltnera, a jednoho bratra laika. P. Kašpar psal mezi jiným, že mnoho matek snédlo z hladu své vlastní dítky a že se veřejně prodává lidské maso! Více není třeba ku vzbuzení soustrasti.

Z Ameriky. († Elihu Burrit). Dne 7. března zemřel v 64. roce svého věku v Sev. Americe Elihu Burrit slavný apoštol války proti válce, řemeslem kovář. Přiznává se k náboženské sektě kvakerů, byl z těch, kdož této malé a ku praktickému vykonávání křesťanství čelící sektě svými snahami cti a vážnosti získali. Nadšení pro Burrita a jeho snahy nyní ovšem v moderních kruzích, které zevní výsledek nad vnitřní přesvědčení cení, schladlo. Po smrti otcově bylo mu 16 let a tu se rozhodl vyučiti se řemeslu kovářskému; zároveň však pilně studoval dějepis, básnictví Thomsona „Časy noční,“ Jounga „Noční dумы“ Shakespeara, Miltona) později matematiku, latinu, frančtinu, španělštinu, řečtinu s klasickou literaturou a vlastinu. — Studie a zaměstnání jeho byly příčinou, že vůbec zván byl „učeným kovářem.“ Mimo to vynikal velikou zbožností, která v něm myšlenku vzbudila, zaříditi zde na zemi říši pravé křesťanské lásky. Nejprve v kruhu rodinném a pak ve větších shromážděních vykládal náhledy své a dotvrzoval je místy z Písma sv. a chodě od města k městu získal náhledům svým mnoho přívrženců. Seznámiv se ve Worcesteru s tamější americkou společností starožitností, která ve

své bibliothéce mnohé vzácné poklady písemnictví východanů chovala, obohatil v take míře obor svých vědomostí, že odcházaje z Worcestru (1837) těchto řečí více méně znalým byl: hebrejské, řecké, latinské, keltské, anglické, francouzské, španělské, portugalské, vlašské, německé, ruské, arménské, turecké, chaldejské, syrské, samaritánské, arabské, aethiopské, tamulské a sanskritu. Roku 1842 vystoupil Burrit poprvé jako spisovatel zpracováv islandské pověsti. Mimo to přeložil mnoho arabských a hebrejských básní, vydával měsíčník „literární dvojčata“, který návod podával k naučení se frančtině, a od r. 1844 „křesťanského posla“, jímž ve svém lidumilném snažení spolek všeobecného míru utvořiti hleděl. R. 1846 přišel do Anglie, zúčastnil se hlavně jím samým osnovaných kongressů a hromad společností míru v Paříži, Bruselu, Londýně a Frankobrodě (1848—1851).

Literární oznamovatel.

— *Den 20. dubna 1879* památný jest pro Dědictví Maličkých, jež před 20 roky nynější kanovník Jos. A. Šrůtek v Hradci Králové v život povolal. Jakkoli bylo přáno, aby tento den zvláštním způsobem byl oslaven, upuštěno od všeliké zevnější slávy za příčinou blízké slavnosti císařské, kteráž září co slunce nad vlastní naší, před níž ustupuje šero bledého měsíce. Jenom *tiché dikůčinění při mši svaté* pokládá zakladatel D. M. za dostatečné onoho dne, postarav se o oslavení 20leté památky Dědictví Maličkých zvláštním obsahem podílu t. r., kterýž vlastní svou památku s velevznešenou slavností císařskou z té důležité příčiny spojí, že Jeho Výsost náš korunní princ Rudolf a Její Výsost arcivévodkyně Gisela prvními členy Dědictví Mal. byli. Kéž přijmou duchovní páni bratři zdar „Dědictví Maličkých“ také dne 20. dubna t. r. ve své přímluvné Memento! —

— „*František Josef I.*“ Obraz jeho života. Ku slavnosti stříbrné svatby Jejich Veličenstev sepsal rakouský učitel. S 8 obrázky. Ve Vídni 1879. Nákladem A. Pichlera vdovy a syna, kněhkupectví V. Marketské náměstí 2. Str. 32. Cena 15 kr. se srazkou při objednávce většího počtu výtisků, n. př. pro školy. Obrázky jsou tyto: Císař František Josef I., císařovna Alžběta, arcivévoda František Karel, korunní princ Rudolf, Laxenburk, zámecká zahrada v Schönbrunnu, votivní chrám ve Vídni, Gödöllő. Spisek tento nabízí se za dar školní mládeži k nastávající památné slavnosti.

— „*Jaroslav.*“ Povídka pro mládež. Z

frančtiny upravil E. Svitavský. Nákladem „Školy B. Srdee P.“ v Brně. „Zábavné bibliotéky“ dílo 54. Str. 224. Cena 70 kr.

— Měsíčníků „*Ludmila*“ a „*Anežka*“ vyšlo redakcí prof. Ant. Skočedopole v Budějovicích čís 4.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný (Malý slovník naučný).*“ Dílu V. šesit 3. (celkem seš. 52.) obsahuje slova: „*Nová ves* — *Opuka*. Cena 36 kr. u I. L. Kobra.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Karel Mašek, farář Karlínský, dne 12. dubna v Nov. Strašci na cestě do Karlových Varů, (nar. v Dolní Lukavici 25. ledna 1823, vysv. 1. srpna 1847, pochován v Praze na hřbitově Košířském);
- P. Berard Ant. Dvořáček, I. definitor provinc., kvardián kláš. kapuc. na Hradčanech v Praze, dne 12. dubna (nar. v Chlumci 20 července 1819, vysv. 2. srpna 1846).

Vyznamenán jest:

- p. Karel Hodinář, farář v Černém Kostelci a správce vik. úřadu Černokosteleckého, obdržel expositorium canonicale.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Plevka, administr., zvolen za arciděkana v Plzni, kdež po odbyté v Praze církv. investituře v neděli dne 20. t. m. slavně instalován bude;
- p. Jan Libertín, kapl. v Netvořicích, za koop. a katech. u sv. Apolináře v Praze, odkudž
- p. Jos. Košťátka stal se vikaristou při metrop. chrámě u sv. Víta;
- p. Rudolf Horský, 2. kapl. v St. Boleslavi, za kapl. v Netvořicích;
- p. Mat. Šach, 2. kapl. u sv. Haštala, za 2. kapl. u Matky Boží před Týnem v Praze;
- p. Ant. Ječmen, kapl. z Tuklat do Plaňan;
- p. Vác. Čermák, admin. v Kolodějích, za kapl. v Tuklatech;
- p. Frant. Voříšek, kaplan z Neveklova do Kladna, odkudž
- p. Vinc. Nápravník za faráře v Zachotině (diec. Budějov.);
- p. Vác. Grass, farář v Radešově, vstoupil na stálý odpočinek.

Upřázdňená místa:

- Neudek, fara patron. pí. Anny hrab. z Asseburgu, od 3. dubna.
- Srbeč, fara patron. p. Jana Adolfa knížete Schwarzenberga, od 3. dubna.
- Radešov (Rodisfort), fara patron. J. Výs. Ferdinanda velkovévody Toskánského, od 8. dubna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz **František Srdínko.**

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Jubileum Svatojanské.

I. Pastýřský list Pražský.

BEDŘICH,

z Boží a Stolic Apoštolské milosti
**kardinál svaté římské Církve,
kníže-arcibiskup Pražský,**

*vzkazuje všem věřícím Pražského arcibi-
skupství spásu a pozhledání v Kristu Ježíši,
Pánu našem!*

Před nemnohými nedělemi ohlašoval jsem Vám milosti plně odpustky jubilejní, ježto svatý náš Otec při výroční slavnosti povýšení svého udělil veškerému oboru světa katolického. Čas milosti tudíž otevřený dosud není u konce, a já dnes na novo posílám Vám pastýřské svoje pozdravení a pozvání k druhému jubileu, ježto jest pro naši vlast obzvláště důležité a radostné.

Jestliž to 150leté jubileum svatořečení slavného patrona vlasti naší, sv. Jana Nepomuckého.

Když před 150 lety — v roce 1729 — svatořečení toto se událo, tehdy širé naše Čechy jásajíce plesaly; nebo každé srdce české cítilo, kterak jest svatořečením tímto samo též vysoce počteno. Světec, ve Pražském velechrámu odpočívající, na jehož hrobě ode tří set rokův pouze domáci jeho ctitelé po tichu zbožně se modlivali a hledávali útěchu, stal se slavným a zveleben jest po veškerém světě. Pravý syn naší vlasti a národu našeho učiněn jest ochráncem všech soužených, ovšem i v dalekých krajinách, a se svatou radostí vidáno na sta tisíc pobožných poutníkův, rok po roce

přicházejících do naší země a svatyně. Ano, více ještě než toto: sv. Církev sama ve známé modlitbě *sváteční honosila se hlasitě novou způsobou koruny mučednické, koruny sv. pečeti zpovědní, kterouž Bůh milovanou svoji choť ráčil ozdobiti: — a Církev za novou tuto ozdobu děkovala naší vlasti.*

Takovou měrou možná si ovšem vysvětliti obecné plesání při onom svatořečení. Avšak plesání toto bylo takoruka převýšeno radostí a jásotem, když se *prvá padesátiletá, později pak i stoletá památka slavila.* Prvé zajisté pouze tušeno slávu a milosti, kterých se vlasti a národu našemu dostalo svatořečením Jana Nepomuckého; teď ale nabyli o nich přesvědčení vlastního všickni, jasně vidouce svýma očima, což se dělo po 50 a 100 rokův.

Od stoletého jubilea, které zajisté mnozí z nás za mladých let také slavili, minulo opět 50 rokův. A tu na jisto učiním, čeho si všichni zbožní obyvatelé české země srdečně žádají, nedopustím-li, aby ovšem i toto nové *150leté jubileum* pominulo bez důstojného oslavení. Avšak mezi nynějším jubileem našim a předešlými má býti tehdež učiněn rozdíl ten, že je *s obzvláštní slávou konati budem u kolébky a na hrobě sv. Jana — u kolébky jeho: ve městě Nepomuku a na hrobě jeho: ve Pražském chrámu.* Bohdaj, by hodně mnohým věrným křesťanům v mém arcibiskupství bylo možná osobně přijíti k této veliké a tak řídké slavnosti buď na jedno anebo na druhé jmenované místo. Avšak každého a vše společně, kdož nebudou moci tak učiniti, vyzývám dnes, aby aspoň *v duchu vykonali svoji pout — ke kolébce a k hrobu sv. Jana.* Na dnu těchto místech blahoslavených milostí a te zajisté živěji enž kdekoli a kdykol náti dvě

svaté pravdy, na něž se právě za našich časův tak mnoho zapomíná.

- I. U kolébky sv. Jana máte poznati: „*Mláďd náleží Pánu.*“
- II. U hrobu sv. Jana máte poznati: „*Všeliké vaše usilování a konání, vaše utrpení a soužení náleží Pánu.*“

I.

U kolébky sv. Jana poznejte: „Mláďd náleží Pánu.“ Vizte to na příkladě sv. Jana, kterýž tam od zbožných rodičův byl vyprošen, narozen a odchován *pro Boha* — který tam již co útlé pachole žil toliko *Bohu*, a prospíval ne toliko věkem, nýbrž i milostí *před Bohem*. *Mláďd jeho náleželo Pánu; a rovněž tak i mláďd Vaše náleží Pánu.*

Připomeňte pak si krásný onen příběh, když Ježíš Kristus, věčný Syn Boha Otce, dítky volal k sobě a je prohlásil za obzvláštní své miláčky a chráněnce. „*Nechte maličkých přijíti ke mně*“ — tak vece. „*Nechte maličkých přijíti ke mně a nebráňte jim, nebo takých jest království nebeské.*“ (Mat. XIX. 14.) „*Kdožkoli jedno z maličkých přijme ve jménu mém, mne přijímá; kdožkoli by ale pohoršil jedno z maličkých těchto, jež věří ve mne, lépe bylo by mu, kdyby žernov zavěšen mu byl na hrdlo jeho a on potopen do hlubiny mořské. Nebo pravím vám: andělé jich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž jest v nebesích.*“ (Mat. V. 6.) Andělé jich — tak chtěl Pán říci — stojí před Bohem — netoliko na ochranu těchto dítek, nýbrž i proto, aby každou zásluhu o tyto maličké zaznamenali do knihy života — zaznamenali každou vinu do knihy Božího hněvu. *Mláďd náleží Pánu!*

Znáte zajisté z Pisma svatého, jakou obzvláštní cenu před obličejem Božím měly ve starém zákoně prvotiny. *Abel* obětoval prvotiny své úrody, a oběť jeho líbila se Hospodinu, kdežto *Kain* přinesl toliko jiné dary, kteréž se nezalíbily Pánu. Prorokem Mojžíšem vydal Bůh zřejmý rozkaz *prvotiny obětovati Hospodinu*, prvotiny všech plodin, prvotiny všeho stáda, nýbrž i prvotiny prvorozence ve všech jednotlivých rodinách. Proč ale právě tyto prvotiny? Vizte pak sebe menší dítko, jak tuší cenu prvotinné oběti; první květinu, kterou nalezlo, klade do klína milované matky. Vizte zahradníka, jak si umí vážit první květiny, prvního ovoce; onať byla předmětem první jeho péče, jeho na nejvš bedlivého opatrování, jeho první jarní radosti, a proto váží si jí cenou desaterou i stonásobnou. A tož chápete-li, proč Bůh Hospodin od

lidu svého vyvoleného žádal oběti prvotin? Nebyla-li oběť tato nejlepším a nejmilejším darem člověka? Nebyla-li bez tohoto daru každá jiná oběť spíše zlehčením a urážkou Boha?

Čím jest první květina, čím jest prvotina úrody v oboru zevnější přírody, tím jest doba mláďd v oboru lidského života. Tvůrce přírody vyvolil si tam prvotiny úrody za oběť nejmilejší; tvůrce života lidského nemůže tu žádati oběti chatrnější, než oběť prvotin doby mladosti. Kdožkoli chce teprve *dny své staroby* obětovati Bohu, člověk takový obětuje toliko, což mu zbylo po obětování, kterým sloužil světu a hříchu. Jak nejistou jest oběť taková i kterak jest chatrná proti oběti mláďd! — *Mláďd náleží Hospodinu!*

Ano, právě *tato oběť prvotin* má před obličejem Božím cenu nad míru vysokou. *Mláďd jest dobou nevinnosti*. Chrám Ducha svatého jest dosud neposkvrněný. Mladé srdce není dosud porušeno. Náruživosti zlé dosud se neprobudily. Zlé příklady dosud svatyně nezohavily. Navyklosti zlé posud nevesly do něho. Jasně a čistě hoří v něm na obětném oltáři svatý plamen lásky Boží. Líbezně vane z něho kadidlo modlitby. Pokoj, radost, blaženost přebývá v něm. Pokud tedy může Bůh žádati oběť nějakou z oboru lidského života, co jiného může to býti leč *čistá, neporušená oběť doby — mladosti?* — *Proto mláďd náleží Hospodinu!*

Ale za příčinou jiného ještě, nového zvláštního práva mláďd náleží Pánu. Cožkoli činí mladé srdce tak vzácným před obličejem Božím, vše to jest pouze *dílem Božské milosti*. Milost Boží zajisté srdce to netoliko stvořila, nýbrž od všeliké viny dědičné na čisto obmyla v koupeli křtu svatého, silou a zmužilostí ozbrojila je v svatém birmování, nebeským pokrmem a nápojem opatřila je v Svátosti oltářní. Bůh to srdce obkličil nebeskými strážci, On srdce to připoutal k Sobě vazbami lásky otcovské.

Protož mladé srdce náleží Hospodinu a bylo by to bezvýmluvnou svatokrádeží, kdyby takové srdce odtrženo bylo od Pána.

Mláďd konečně náleží Hospodinu za jistou poslední příčinou. Mláďd jest *nadějí budoucnosti* — netoliko před našima očima, nýbrž také před obličejem Božím. Mláďd jest semenem v rukou Páně, kteréž chce rozsíti do planých a pustých polí této země. Ona jest zástupcem apoštolův, kteréž chce Pán svým časem rozeslati, aby obrátili svět. Ona jest mu vyvoleným nástrojem

k rozšiřování blaha i požehnání mezi všemi národy. A tož běda, pakli sítě, nástroj, zástup budoucích apoštolův sami se odcizují službě Boží, běda, přeběda, navodí-li je lidská zloba, aby sloužili proti Bohu!

Tak mládí náleží Hospodinu!

Ó slyš hlas tento, milovaná mládež naší vlasti! Neodcizuj se srdci nebeského Otce, kterýž tě stvořil, abys sloužila Jemu. Neodcizuj se srdci Syna Božího, kterýž tě krví Svou vykoupil a s obzvláštní milostí a láskou přivinul k srdci Svému. Neodcizuj se srdci Ducha svatého, jenž tě zázračně posvětil a ozdobil plností Svých milostí. Ó mládí milá, slituj se nad nešťastným světem, který nemůže býti zachován leč toliko mládeží bohabojnou. Slituj se nad svou vlastí, jež blaha i zdaru nemůže se nadíti leč od bohabojné mládeže. Slituj se nad svými rodiči, kteří toliko na bohabojných dítkách mohou se radosti dočkati. Slituj se sama nad sebou; neboť odtržená, odpadlá od Boha zahyneš v životě časném i na věčnosti.

Mládí náleží Hospodinu! Ó křesťanství rodičové, pravdu tu všípte si na vždy do srdci. Vaše dítky jsou toliko svěřené zboží, svěřené Vám od Boha, který je zase jednou požádá z rukou Vašich. Kéž byste pak jednou před soudnou stolicí Boží mohli říci: „*Pane, zde jsou všechny, jež jsi nám dal; naši vinou nezahynula žádná z těchto duší.*“

Mládí náleží Hospodinu! — Ó slyšte to všickni, kdožkoli vedete a řídíte vyučování a výchovu mládeže a jakovýmikoli způsobem v ni působíte. Tady není žádného pole bez pána, pole, na němž by po libosti lze bylo dělati zkoušky; — *toto pole náleží Pánu;* — tady má růsti toliko čistá pšenice, a vše, což není čistou pšenicí, jest koukolem, jenž svým časem uvržen bude do ohně; kdož seje koukol, jest nepřitelem hospodáře nebeského (Mat. XIII. 24—20.) a nepřítel takoví propadli říši věčných temnot, kdež bude pláč a skřípení zubův. (Mat. VIII. 41.) Běda, přeběda každému, kdož smí aneb pomáhá oblíbenou zahradu Boží proměňovati v poušť, naplněnou koukolem a býlím! Kdo mnedle chtěl by již tady na zemi nésti strašné odpovídání, když zanedbanou a svedenou mládeží vzrůstá divoké hejno, které svým časem všecku viru a pobožnost, všeliký mrav a všelikou ctnost, všechn řád a všecku spravedlnost nohama šlape, a tudy všecko blahe rodiny, obce, státu a lidstva zahrabává ve zříceninách. Ano, takovým,

věru, bylo by, jak dí Pán Ježíš, mnohem lépe, kdyby jim žernov zavěšen byl na hrdlo a oni potopeni byli do hlubiny mořské. (Mat. XVIII. 6.)

Mládí náleží Hospodinu! — Toť ta veliká pravda, již u kolébky sv. Jana máme uvažovati.

Po mládí následuje tak řečený život skutečný se svým usilováním a působením, se svým trápením a soužením. S té strany výšiny, kterouž se od sebe dělí dvě poloviny života, byla nám kazatelnu kolébka sv. Jana — na druhé protější strany té výše jest hrob našeho svatého. Naučení, kteréž Vám tady zaznívá v ústrety, zní: „*Vaše usilování a konání, Vaše trápení a soužení náleží Hospodinu!*“

II.

Hrob sv. Jana ve chrámu Páně na hradě Pražském není hrobem jako jiné hroby. Jiné hroby jsou temné jámy a smutné kopečky, snad pokryté květinami — ale na těchto kopečkách bývají ošřelé dítky, naříkají opuštění manželé a přátelé. Vše jinak vypadá to tady. Zde odpočívá zesnulý ve stříbrné rakvi, obklíčen drahocennými skupinami andělův, lampy i svíce u velikém množství rozlévají vůkol oslňující záři. Zde nenalezáte žádného smutku, žádných slzí; radostné písně zaznívají tu tisícerymi ústy a rozlehají se odtud do šíře, a dálky až do nejzazších dolin krásné naší země české. Miliony hrobův jiných čas uroynal a odevzdal nepaměti; pomníky z kovu a kamene, jimiž slovutní mužové měli býti zvěčnění, v prach se rozpadly a jména hrdin jich zašla s nimi; onen hrob sv. Janský vzdoroval ale tolika věkům, a vzácný jeho pomník bude slávu hrdiny svého zvěstovati budoucím stoletím.

Jestliže to právě hrob svatého, který všechno usilování a konání své obětoval Bohu a jež nyní za to Bůh sám oslavil. Jest to hrob mučedníka, který s radostí nejen všechny bolesti, nýbrž i překrutnou smrt pro Boha podstoupil, a jež nyní Bůh ozdobil nepomijitelnou korunou nebeskou. Tady vyplněno jest slovo prorokovo: „*Hrob jeho bude slavný.*“ (Isai. XI. 10.) Od věkův bývá hrob ten obklíčen nábožnými ctiteli. Od věkův stal se zázračným místem milostí. Od věkův již povzbuzovány a rozníceny tam bývají duše horlivé, aby kráčely po šlepech svatého.

A toto poslední jest právě druhým na-

pomenutím, kterým za času tohoto milosti plného volám k Vám. Jeť to napomenutí na hrobě sv. Jana: *„K nebesům!“*

I Vaše usilování a konání, Vaše trápení a soužení náleží Pánu!

Bůh Hospodin zajisté dal nám všem, že jsme — a On ústy proroka Svého volá k nám všem: Každého stvořil jsem; na oslavu Svou způsobil a učinil jsem jej. (Isai XLIII. 7.) A proto jest to prvním a nejvyšším zákonem tvorstva — Boha Hospodina svého se báti a Jemu samému sloužiti budeš. (Deut. VI. 13.) Jakým to právem směli bychom tedy Bohu, Pánu svému odcizovati a byť jenom jediný krok našeho obcování, jediný tepot našeho srdce?

Tato země není opravdovou naší otčinou; neboť víme, jak Pán sám nás ubezpečuje apoštolem, že *bude-li stánek náš pozemský tohoto přebývání zbořen, máme dům u Boha, příbytek nikoli rukou udělaný, dům věčný v nebesích.* (2. Kor. V. 1.) — Země tato jest pouze zahradou, ve které nás ruka Boží sadila, bychom zkvetli a dozráli pro věčný ráj. (Gen. II. 8.) Země jest rolí a vinicí, kterouž máme vzdělávati ve službě Boží, abychom jednou radostnou žeň míti mohli v nebesích. (Mat. XIII. 24. Mark. XII. I.) Ona jest *bojiště*, na kterémž bojující jako bojovníci Boží, dobytí máme nebeské koruny vítězné. (Job. VII. 1.) Ona je *cestou pouťníkův*, kterouž se dítky Boží ubírají do věčné svoji otčiny. (Isai. XXX. 21.)

Protož tedy usilování Vaše nebudiž zahrabáno do prachu této země. — Spasitel sám volá k Vám: *„Neskládejte sobě pokladův na zemi, kdežto rez a mol kazi, a kdež zloději vykopávají a kradou.“* (Mat. VI. 19.) *Nebyvejme marné chvály žádostivi, jedni druhých popouzejce a jedni druhým závidíce.* (Gal. V. 26.) *Jakožto synové poslušní již nikoli vedle žádosti těla se zpravujte, nýbrž podle Nejsvětějšího, který Vás povolal, abyste rovněž i Vy svatí byli ve svém obcování.* (1 Petr I. 14—16.) *Všecko usilování Vaše náleží Pánu.* — Při všem, cožkoli myslíte, chcete a před se beřete, budiž heslem Vaším: *„K nebesům!“*

A rovněž tak náležej také konání Vaše Hospodinu. Působení a konání lidí na zemi jsou ovšem velice rozmanitá. Na této zemi jest jakési hospodářství, v kterém jsou dělníci tak mnozí. Tady pracují silami ducha, onde způsobilostí rukou, — tady pracují motykou, onde nástroji umění a řemesel — zde cedí pot svůj v tichém domě, onde máchají zbrani v krvavé bitvě. Avšak tady nikde není přednosti a nikde obzvláštní

přízně; nebo všickni zajisté vězte a k srdci připusťte, že *hospodářem jest sám Bůh a že všickni slouží pouze tomuto hospodáři. Všecko pro Boha!* S touto myšlenkou počínají své dílo denní. *Všecko s Bohem!* — S touto myšlenkou nosí břemeno a lopocení. *Vše na oslavu Boží!* S touto myšlenkou zavírají oči ke krátkému odpočinutí. Takovou měrou ale všechny krupěje potu, které vycedí, promění se v perly nebeské, každá vezdejší práce stane se věčnou zásluhou. *Takovým způsobem náležej a patří všecko konání Vaše Hospodinu.*

Také trápení a soužení Vaše náležej Pánu. V ohromném hospodářství Božím musí býti také starost a žalost srdce, bolest a neštěstí. Tato utrpení na zemi jsou zajisté léky, kterými nebeský hospodář hojí rány předešlých hříchův a etnostná srdce činí čistějšími a silnějšími. Onať jsou *zkoušením lásky*, kterou hospodář zkoumá věrnost svých, aby je pak bohatěji mohl odměniti. Onať jsou *nejuzším spojením s Božským nositelem kříže*; neboť On sám volá k Vám: *„Chce-li kdo za mou přijíti, zapři se sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“* (Luk IX., 23.) *„A kdož nenese kříže svého: nemůže býti učeníkem.“* (Luk. XIV. 27.)

Poslze musí také Vaše *smrt* býti — býti umíráním ve věrné službě Boží. *Jako život, tak i smrt Vaše náležej, patří Pánu!*

V této příčině zdá se nám snad sv. Jan býti vzorem téměř nedostižitelným; *nebo smrt jeho byla smrtí mučenika.* Ale co jest to, čím stává se smrt mučenika vzácnou před obličejem Božím? Jeť to *pevná, skalnatá víra*, jež se nedá ovíklati mukami a trápením. Jeť to *radostná naděje*, jež očima v sloup obrácenýma nebesa vidí otevřena i plesajíc v ústrety jásá věčnému Otci. Jeť to *láska onano*, jež obětuje všecko, láska, o kteréž ubezpečoval sám Spasitel: *„Většího milování nemá žádný nad to, by život svůj položil za přátely své.“* (Jan XV. 13.) Nemůžete-li již *krvavé muky* sdíleti s mučeníky, tož v bolestech posledního boje svého sdílejte aspoň s oněmi mučeníky *nehnutou víru* v Boha. Jemuž jste za živa sloužili, *statečnou naději* v život věčný, jenž jest Vám zaslíben — a *lásku obětující všecko*, ježto s radostí se odlučuje ode všeho pozemského a se srdcem nerozděleným klesá v náručí věčného Otce. Po té bude jednou o Vás pověděno: *„Vzácná před obličejem Páně jest smrt spravedlivých.“* (Žalm CXV. 15.)

A tu při konci napadá mi ještě jistá starost. Moje dnešní slova poskytují snad velmi mnohému málo potěchy. Míním ta-

kové nešťastníky, kteří až dosavad mijeli se s pravou cestou svého života. Než i tyto ubohé volám při konci k hrobu sv. Jana. Tam leží mučelník tajemství svatě zpovědi. Z hrobu svého On k Vám volá dnes: „Užijte pak zázračného prostředku milosti, pro jehož svatost jsem sám podstoupil muky nejhroznější a smrt nejstrašnější. Tam v tiché zpovědnici, kterouž jsem posvětil krvi svou, kyne Vám věčný Slitovník: „Pojďte ke mně, vy všickni, kteří pracujete a obtiženi jste; jáť Vás občerstvím. (Mat. XI. 28.) A budou-li hříchové Vaši jako šarlat, jako sníh zblileni budou; a budou-li červení jako červenec, jako vlna bílí budou.“ (Isai. I. 18.)

Teď čas milosti! Dnes uslyšíte-li tento hlas, nezatrvejte srdci svých. (Žalm CIV. 8.)

A pak posléze — tam na věrných následovnících sv. Jana, tu na upřímných kajnicích naplní se slovo sv. evangelisty Jana: Blahoslavení všickni, kdož umírají v Pánu. (Zjev. XIV. 13.) Amen.

II. Pořádek

slavnosti stopadesátiletého jubilea

SVATOREČENÍ SV. JANA NEPOMUCKÉHO ve velechrámu Pražském.

V neděli, dne 4. května. Před polednem v 10. hod. německé kázání, o 11. hod. mše svatá pontifikální. Odpoledne ve 4 hodiny české kázání, o 5. hodině nešpory a požehnání.

V neděli dne 11. května. Před polednem o 10. hod. německé kázání, o 11. hod. mše sv. pontifikální. Odpoledne o 4. hod. české kázání, o 5. hod. nešpory a požehnání.

Ve čtvrtek dne 15. května. Odpoledne ve 3 hod. nešpory a jitřní, načež přenešení těla sv. Jana Nepomuckého do kaple jmenovanému světcí našemu zasvěcené, kdež budou sv. ostatky vystaveny k uctění. Napotom o 5. hod. bude pobožnost česká, o 6. hod. německá.

V pátek, dne 16. května. Svátek sv. Jana Nepomuckého. Ráno o 9. hod. průvod se sv. tělem nádvořími král. hradu po náměstí hradčanském nazpět do arcibiskupského velechrámu, načež mše sv. pontifikální. Sv. tělo zůstane pak až do 22. května závěrečně vystaveno v kapli Svatojanské. Odpoledne bude o 2. hod. kázání české, o 3. hod. budou nešpory, po nich kázání německé. O 4. hod. bude průvod s Nejsvětější Svátostí k oltáři nad hrobem sv. Jana Nepomuckého, kdež vykoná se „Te Deum“ a

požehnání. O 5. hod. bude pobožnost česká, o 6. hod. německá.

Od 17. května do 23. května závěrečně bude každého dne o 5. hod. pobožnost česká, o 6. hod. pobožnost německá.

V neděli, dne 18. května. Před polednem o 10. hod. kázání německé, o 11. hod. mše sv. pontifikální. Odpoledne o 4. hod. kázání české, o 5. hod. nešpory a požehnání.

Ve čtvrtek, dne 22. května. Slavnost na nebe vstoupení Páně. Před polednem o 10. hod. kázání německé, o 11. hod. mše sv. pontifikální. Odpoledne o 4. hod. české kázání, o 5. hod. nešpory a požehnání, načež přenešení sv. Těla ke hrobu a uložení do hrobky.

V neděli, dne 25. května. Před polednem o 10. hod. kázání německé, o 11. hod. mše sv. pontifikální. Odpoledne o 4. hod. kázání české, o 5. hod. nešpory a požehnání.

Hod Boží svatodušní, dne 1. června. Před polednem o půl 9. hod. kázání české, o 10. hod. kázání německé, o 11. hod. mše sv. pontifikální. Odpoledne o 3. hod. nešpory a „Te Deum“ na zakončení této slavnosti a jubilea papežského.

III. Pastýřský list Budějovický.

JAN VALERIAN,

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské stolice
biskup Budějovický,

všem věřícím Budějovické diecese pozdravení a požehnání
od Hospodina!

Draží, milovaní vykupenci Kristovi!

Nynější časy, žel budiž Bohu, leccos přinášejí, co vůbec každého, zvláště ale věrného katolika, ohlížejícího se zpět na minulé lepší časy, žalostným bolem trditi a rmouti. O tom však nechci dnes řeči šířiti. Vy sami víte a citíte dost bolestně, že mnohonásobné bídy a strasti vás kličí a tíží, a že předešlá pominulá leta daleko lepší byla, než tato nynější, ve kterýchž se mnohé neutěšené změny a obraty přihodily.

Když však na původ a příčinu těch mnohých svízeli a útrap hledíme, jimiž za těchto dnů sevření jsme, bezděky musíme vyznati, že větším dílem jsme sami vinni, a že nám nic jiného nezbývá, než abychom se upřímně k Pánu Bohu navrátili, a v ostříhání svatého zákona jeho bedlivějšími byli, chceme-li, aby prozřetelnost Boží vše to zlé k dobrému zase obrátila.

K tomu především jest nutně potřeba, abychom se s Pánem Bohem dokonale smí-

řili, za hříchy své, pokudž možno, učinili dosti, a takým během pomoci a milosti jeho nabyli. Chtěje pak slabosti naši u konání kajcnosti přispěti, nařídil svatý Otec náš, Papež Lev XIII. dle starého obyčeje svých předchůdců Římských papežů, kteříž po nastoupení svaté Stolice apoštolské vždy poklad církevní věřícím otvírali, aby v tento první rok po jeho zvolení za nejvyšší viditelnou hlavu církve, slavilo se, jak to druhdy bývalo, milostivé leto. Chce tím zajisté dosáhnouti nejen vlastního blaha našeho, noprž spolu také toho, abychom Mu u Pána Boha zbožnou modlitbou svou vyprosili potřebné pomoci a nebeského světla, jichž má zvláště za těchto neblahých časů ku požehnanému zastávání Svého přetěžkého úřadu potřebl. Než o tomto milostivém času bylo vám vše potřebné již oznámeno zvláštním pastýřským listem od veškerých biskupů Českých učiněným. Čas to bohďa, užijeme-li ho dobře, pro všechny „čas příjemný, čas spasení.“

Avšak i jiný ještě čas příjemný a čas spasení v nejbližší přístím čase nás očekává; slavnost to radostná, kteráž vlastně jest hlavním předmětem tohoto listu mého, a o kteréž šířeji promluvíti hodlám. Slyšte, moji Nejmilejší! Slaviti budeme třetí padesátiletou památku svatořečení našeho rodáka Jana Nepomuckého; památku té události, že po mnohých a velikých překážkách svatý Jan, kterýž hned po své smrti vůbec ode všeho lidu co Světec Boží s velikou pobožností a důvěrou ctěn a vzýván byl, I. P. 1729. od papeže Benedikta XIII. za svatého byl prohlášen.

Památná slavnost tato dojde zajisté v celé církvi Boží radostné ozvěny. Vešken křesťanský svět bude se z této radostné a významu plné památky radovati; radovati se bude každý věrný katolík, každý věrný syn České země; než ale nejradostnější jest tato památní slavnost pro naši Budějovickou diecési, ježto sv. Jan se právě v naší diecési narodil, a zde také mladý věk svůj strávil.

Úcta sv. Jana, jak jsem už řekl, hned po jeho smrti se ve vlasti naší rozšířila, o mnoho tedy dříve, než ho svatá církev za Svatého vyhlásila, a slavná pověst o něm roznesla se brzo i do nejzazších končin světa. Sochy a obrazy jeho počaly hned zdobiti chrámy, mosty a veřejná místa a všecken lid křesťanský měl ho u veliké uctivosti. Ta úcta, kteráž druhdy naplňovala srdce věrných katolíků ke sv. Janu, rozněcuje je posud. Na jeho čest a památku

staveny bývají kostely a oltáře v Americe a Asii, a chvalozpěvy jej oslavují ve všech jazycích. Spasitel světa, v jehož službě sv. Jan svůj život v oběť položil, sám ho oslavil četnými zázraky, kteréž se na oslavu jeho staly, a podnes stará se o to, aby úcta a důvěra k němu ve světě nevyhynula.

Než ale snad se, rozmilí v Kristu, tážete, odkud toto po všecky věky trvajících oslavení katolického kněze? Jaká toho příčina, že rodák náš došel u Boha takové milosti a u světa takové oslavy? Spasitel světa pravil o svém předchůdci, svatém Janu Křtiteli, že není třtinou větrem se klátící. Totéž platí také o jeho jmenovci Janu Nepomuckém, i on nebyl třtinou větrem se klátící. Nic na světě nemohlo ho u svatě víře zviklati, nic ho nemohlo k tomu pohnouti, aby se stal Bohu nevěrným; on stál co pevná skála nepohnutý jak u víře tak i ve věrném plnění zákona Božího. Já pravím, že stál co pevná skála nepohnutý jak u víře tak i ve věrném plnění zákona Božího. Já pravím, že stál co pevná skála u víře, kterouž mu podávala svatá církev katolická, a tuto věrnost jeho nemohly zviklati ani hrozby ani úlisné sliby královské, ba ani muky a smrt.

Svatá víra katolická byla mu po všechen čas života a ve všech okolnostech nezvratným pravidlem, kterýmž se řídil a spravoval. A kdo seče všecky ty ctnosti, kteréž zdobily tohoto kněze v míře neobyčejné a podivu hodné. Bych všeho mlčením pomínil, nemohu přece zamlčeti, že raději smrt podstoupil, než aby se byl proti zpovědňi tajnosti prohřešil a kněžské povinnosti své zpronevěřil. Pražská města, celá naše vlast mu daly svědectví, že nebyl třtinou větrem se klátící, noprž že co pevná skála stál u víře a ve věrném plnění zákona Božího.

O kéž byste, moji milí a drazí, nejenom ctitelé alebrž i věrní následovníci sv. Jana Nep., rodáka a patrona svého byli! Kýž byste i vy vždycky pevně stáli ve svatě víře katolické, nedávíce se ničím odvrátiti od pravdy Bohem zjevené a od sv. církve vám hlásané! V nynějším čase slyšíte a vidíte leccos, co by člověka, nemajícího pevných zásad, snadno mohlo ve víře zviklati. Přebudiž Bohu žel na věky, jest teď mnoho lidí, kteříž se Boha, stvořitele svého, zřekše, na viru nic nedbají a ve zpozdilosti své se domýšlejí, že lhostejno to jest, věřili člověk tak aneb jináče, aneb nevěřili dokonce nic. Starověké pohanství za těchto přítomných dnů nejen hlavy opět

pozdvihlo, nobrž co se i pouhým pohanům jako veliký nesmysl protivilo, až i do zpodíleho neznabožství zabředlo. A s úpadkem víry stejným krokem ubylo křesťanské spravedlnosti a přibýlo všeliké nepravosti, prostopášnosti a nemravnosti. Kde není víry a bázně Boží, tam se na hlas svědomí nic nedbá, tam se pouští uzda všem žádostem, tam všecky základy a podmínky lidského blaha, tam všecky opory společenského života otráasány, ano vyvráceny bývají. Takových žalostných neřestí chráníž nás všemohoucí a milosrdný Bůh! A protož opět a opět vás, rozmilé ovečky ze stádečka Kristova, v Pánu napominám, stůjte pevně dle příkladu sv. Jana Nep. nejen u víře, alebrž víra ta budiž také nezvratným pravidlem života vašeho. Dejž Bůh, aby se tak stalo, aby příklad, kterýž nám pozůstavil sv. Jan Nep., co jasná hvězda osvěcoval cesty naše, a my jednou tak jako on dosáhli koruny věčné slávy!

Již 28. října roku 1877. obrátil jsem váš zřetel na tu jubilejní slavnost, kterouž letos světiti budeme. Připomenul jsem vám, že zvláště naše Budějovická diecése se má radovati z oslavení svého milého rodáka, a spolu jsem vám pověděl, jak bychom měli tu svou radost, lásku a důvěru svatému Janu dáti na jevo. Obrátil jsem pozornost vaši na ten domeček v Nepomuku, ve kterémž stála kolébka toho velikého Světce, a kterýž později v kostel obrácen byl od nábožných předků našich. Řekl jsem, že ten stánek Boží postupem času utrpěl velkých pohrom a tak sešel, že oprav nutně jest potřeben, a že při nedostatku domácího zádušního jmění my všickni věrní ctitelové sv. Jana Nep. povinni jsme, lásku a úctu svou tím mu dáti na jevo, aby přispěním naším k jubilejní slavnosti byl opraven a slušně ozdoben. Požádal jsem vás, abyste dle možnosti milodárky svými k tomu dopomohli, a hle, neprosil jsem nadarmo, naděje má mne nesklamala.

Se všech stran i z jiných diecésí, ano i z jiných rakouských zemí přicházeli oběti; neb všude má sv. Jan dosti svých ctitelův, tak že oprava i obnova toho chrámu Páně umožněna byla. Že ten kosteliček Nepomucký mohl býti opraven a všelikou slušnou ozdobou opatřen tak, že se teď stkví ve své ušlechtilosti, to moji Nejmilejší vaše jest zásluha, jenž jste k tomu ochotně přispěli. Velikou zásluhu o kostel ten má také Jasná a vysoce Urozená paní Vilemína kněžna z Auerspergů, kteráž na svůj náklad dala obě věže

vystavěti, zdi chrámu vnitř i vně a podlahu důkladně opravit.

A protož uznávám to za svou milou povinnost, vám všem vděčnost svou projevit a z hloubi srdce svého zvolati: Zaplať Vám to Bůh! Zaplať a odplať vám všem dobrotivý Otec nebeský všemi dary lásky a milosti své vše, což jste k rozmnožení cti a slávy jeho a k oslavení svatého Jana Nepomuckého jakýmkoli způsobem učinili. Ó by tento svatý patron náš před trůnem Božím mocnou přimluvou svou vyprosil nám, čehož zvláště za těchto přítomných trudných časů nám i milé vlasti naší jest nejvíce potřebl.

On se osvědčil co mocný orodovník a pomocník v duchovních a tělesných potřebách svých ctitelů, co ochrance a dobrodinec chudých a utištěných, co zástupce cti a dobrého jmena, a co věrný syn milé vlasti naší. Nuže nechať se i budoucně takovým býti osvědčí: nechať před trůnem Božím jest přimluvčím opuštěných, zástupcem pronásledovaných, ochrancem vdov a sirotek, otcem chudých a hajitelem cti a dobrého jmena; nechať u trůnu Božího vyprosí nám a veškeré vlasti naší nebeského požehnání, abychom se dočekati mohli lepších a radostnějších časů, než jsou tyto přítomné. Nechať svou mocnou přimluvou vyprosí nám od Pána Boha také žádoucího svatého pokoje, kterýž od věků panoval vždy mezi těmi dvěma národy, obývajícimi milou vlast naši, kterýž však nesvorností, osočováním a nepřizní jednotlivých lidí v posledním čase velice zrušen byl. Bůh od mnohých staletí obě tyto národnosti v České zemi spojil bratrským svazkem, a chce, abychom jedni vedle druhých společně pracovali o blahu svém i blahu vlasti své; chce, bychom ve všem byli sobě rovni, a v křesťanské lásce se snášeli, všeho se vystříhající, co by jedněm neb druhým na ujmu bylo. Ó patř svatý Jene s výše nebeské na svou i na naši vlast, a vyjednej jí té povšechné svornosti a sjednocenosti, kteráž by oba spolu žijící národy oblažiti mohla! Nechať ale konečně svatý Jan vyprosí nám také na Pánu Bohu té milosti, abychom prospívající a rozmáhající se den ke dni ve všem dobrém, a sv. církve katolické se pevně držíce, všech Božích příkázání ostříhali, a jednou k němu se do nebe dostali, kde bychom s rodičkou Boží, blahoslavenou Pannou Marií, se všemi Svatými Pána Boha, Stvořitele, Spasitele a Posvětitel svého věčně věkův chváliti a velebiti mohli.

Ty a takové prosby povinni jsme po všechen čas k trůnu nebeskému vysílali; ty a takové prosby a modlitby však za příležitosti této jubilejní slavnosti chtějme s roznicenějším a důvěrnějším srdcem na oltář svatého Jana klásti, aby on je donesl k trůnu Božimu a přimluvou svou podporoval.

Nejposléze vám, v Pánu milované ovečky Kristovy, v známost uvádím, že tato jubilejní slavnost trvati bude v Nepomuku po celý budoucí měsíc květen, měsíc to Mariánský, v celém roce nejkrásnější, a k uctění té blahoslavené Panny zvláště věnovaný. Ten měsíc ustanovila sv. církev také k účtě sv. Jana, jenž zvláštním ctitelem Rodičky Boží býti se osvědčil, položivší svátek jeho právě do polovice měsíce toho. V tom měsíci, komu veliká vzdálenost a domácí práce nepřekáží, odebeť se milý ctiteli Svatojanský ve kterýkoli den ku kolíbce toho velikého Světce do Nepomuku, kde každému Svatý Otec, papež Lev XIII., jenž by sv. svátosti hodně přijal a pobožně na jeho úmysl se pomodlil, z pokladu církevních milostí udělí plnomocných odpustků.

A teď poručím vás všechny do mocné ochrany Boží, a milost Pána našeho Ježíše Krista, a láska Boží a účastenství Ducha svatého budiž s vámi se všemi. Amen.

IV. Pořádek

slavnosti 150tiletého jubilea prohlášení

Jana z Nepomuku za Svatého,

sestaven pro město Nepomuk v roce 1879.

K slavnosti tohoto jubilea určen celý měsíc květen 1879.

Dne 1. května svěcení nových oltářů v chrámu sv. Jana v Nepomuku Jeho Milostí nejdůstojnějším panem biskupem Joppenským Dr. Karlem Pruchou s pontifikální mší svatou. Odpoledne o 5. hodině nešpory.

Dne 2. května počne májová pobožnost v chrámu sv. Jana vedením důstojného pana Jana Votky, kněze řádu tovaryšstva Ježíšova v Praze, která trvati bude po celý měsíc květen.

Dne 4. května v neděli o 10. hodině slavnostní kázání (kazatel vysoce důstojný pan kanovník Pražský Dr. Václav Houška), pak pontifikální služby Boží konané Jeho Milostí nejdůstojnějším panem biskupem Joppenským Dr. Karlem Pruchou. Odpo-

ledne o 5. hodině nešpory. Procesí z Blatné, Přestie a Němčic.

Dne 11. května v neděli. O 10. hodině slavnostní kázání (kazatel vysoce důstojný pan kanovník Vyšehradský Josef Ehrenberger); po něm pontifikální služby Boží sloužené Jeho Milostí nejdůstoj. panem biskupem Kralohradeckým Dr. Josefem Janem Haisem. Odpoledne o 5. hodině nešpory. Procesí z Budětic, Nezamyslic, Mysliva a Plánice.

Dne 15. května o vigílii hlavní slavnosti sv. Jana Nepomuckého odpoledne o 4. hodině kázání (kazatel důstojný pan Jan Votka), o 5. hodině slavné nešpory; po nešporách průvod k soše sv. Jana na mostě.

Dne 16. května od 5. hodiny ráno budou se u kolébky sv. Jana nepřetržitě sloužiti mše sv.; o půl deváté slavná matura s assistencí; o půl 10. slavnostní průvod k soše sv. Jana na náměstí; o 10. hodině slavnostní kázání (kazatel vysoce důstojný pan kan. Staroboleslavský Josef Breischl), na to pontifikální služby Boží sloužené Jeho Excellencí nejdůstojnějším panem biskupem Budějovickým Dr. Janem Valeriánem Jirsíkem. Odpoledne o 5. hodině slavné nešpory. Procesí ze všech farních osad střídnicí Nepomuckého.

Dne 17. května udílení sv. břimování břimovancům osady Nepomucké. Odpoledne o 5. hod. nešpory.

Dne 18. května v neděli udílení sv. břimování břimovancům osad Prádelské a Neurazské. O 5. hodině nešpory.

Dne 19., 20. a 21. května o 11. hod. zpívána mše svatá s assistencí a odp. o 5. hod. vždy nešpory.

Dne 22. května. Slavnost „Na nebe vstoupení Páně.“ O 10. hodině slavnostní kázání (kazatel vysoce důstojný pan kanovník Kralohradecký Antonín Zima); pak pontifikální služby Boží sloužené vysoce důstojným panem generálním vikářem Pražským Albertem Küffrem rytířem z Asmansvilla. Odpoledne o 5. hodině nešpory. Procesí ze Lnář, Kotouně, Kvášňovic, Malého a Velkého Boru.

Dne 23. května (oktáva slavnosti sv. Jana) o 11. hodině zpívána mše sv. s assistencí. O 5. hod. nešpory.

Dne 25. května v neděli. O 10. hodině slavnostní kázání (kazatel vysoce důstojný pan kanovník Hradčanský a ředitel „Dědictví Svatojanského“ Karel Schwarz.) Pontifikální služby Boží sloužiti bude Jeho

Eminenci nejdůstojnější pan kardinál a kníže-arcibiskup Pražský Bedřich kníže ze Schwarzenbergů. Odpoledne o 5. hodině nešpory. Procesí z Chválenic, Čížkova, Plzeňce a Štáhlav.

Dne 31. května. O 11. hodině pontifikální služby Boží sloužené vysoce důstojným panem kapitolním děkanem Budějovickým Janem Šavlem. Odpoledne o 5. hodině nešpory a Te Deum laudamus. Procesí z Budislavic a Kasejovic.

Poznámka 1. Za příčinou slavnosti této jubilejní uděluje Svätý Otec Lev XIII. k žádosti nejdůstojnějších pánů biskupů českých plnomocné odpustky všem věřícím, kteří přijavše během měsíce května kdekoliv jinde sv. svátosti pokání a přijímání navštíví chrám sv. Jana v Nepomuku a v něm na úmysl sv. Otce se pomodlí.

2. Pro ty, kdož by svátosti řečené přijmouti si přáli v Nepomuku, postaráno bude dožádanými pány zpovědníky.

3. Dostaví-li se poutníci z krajín německých, volno bude jim vykonati svou pobožnost v chrámu sv. Jana v Nepomuku i jich správceům duchovním v příhodnou hodinu kázati řeči německou, budou-li si tak přát.

4. K oslavení tohoto jubilea prohlásil Svätý Otec Lev XIII. dle listiny nejdůstojnější apoštolské Nunciatury ve Vídni ze dne 25. prosince 1878 číslo 12.900 oltář sv. Kříže, stojící u prostřed chrámu na místě narození sv. Jana, — pro vždy za oltář privilegovaný.

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XIX.

Neděle I. po Velkonoci.

Veliký zástup lidstva shromáždil se kolem Pána Ježíše; uzdravit láskyplný Spasitel slepého od narození, jehož však fari-seové vyobcovali ze středu svého, poněvadž uvěřil v Ježíše. — Celá tato udalost, neohrožené chování záračně uzdraveného, jeho otázka: „Zdaliž i vy chcete jeho učeníky býti?“ (Jan 9, 27.), kárná slova Kristova — vše to na nejvyšší rozhořčilo farisey a zákoníky; a proto shromáždili se naplnění hněvem a záští okolo Pána Ježíše, vyhledávající příležitosti, aby ho polapili v řeči. On však, jakoby ničeho netuše stojí uprostřed nich řka: „Já jsem pastýř dobrý“ (Jan 10, 14.) Jaké to neoprávněné osvojování si důstojnosti v očích fariseů a zákoníků! „Zlého ducha má a blázní; co ho posloucháte?“

(Jan 10, 20.) pravili; i otázali se ho, jest-li on Kristus (Jan 10, 24.), i odpověděl jim: „Skutkové, kteréž já činím ve jménu Otce svého, ti vydávají svědectví omně“ (Jan 10, 25.). Tedy zchápali kamení, aby jej kamenovali. — „Já jsem pastýř dobrý a znám své a znají mě mé“ praví Pán Ježíš v dnešním sv. evangelium. — Pozastavme se m. j! dnes při tomto líbezném obrazu dobrého pastýře a rozjímáme: *po čem poznáváme Pána Ježíše co dobrého pastýře a po čem On nás co ovce své poznati chce?*

Božský Spasitel se zálibou volil obrazy a podobenství svá ze života národu, mezi nímž žil, čímž právě řečem svým tak vysoké ceny a veliké váhy dodával: nejobyčejnější úkazy denního života měly dle vůle Jeho učeníky na one« vyšší duchovní život upomínati a stále je k němu připravovati; nový toho důkaz podává nám dnešní sv. evangelium. Božský Spasitel přirovnává se v něm pastýři a své věrné stádcí; a možná-li prostější a líbeznější podati obraz, jenž by jasněji a vhodněji naznačil vroucí spojení Vykupitele našeho s věrnými jeho, a jenž by zároveň s životem, názory a dějinami onoho lidu, v jehož středu Pán obcoval, útleji byl srostl, než podobenství o pastýři a stádu jeho? Byliť zajisté předkové Israelů pastýři a zůstali jimi i v služebnosti egyptské; ano i po návratu do země zaslíbené nezanechali původního zaměstnání svého. Patriarchové israelští byli pastýři i nejznamenitější mužové národa, Mojžíš a David, náleželi k tomuto stavu a milovali jej, ano i sám Jehova v starém zákoně nezřídka byl pastýři přirovnáván a za touže příčinou rovněž i od proroků bylo o Messiáši předpověděno: „I bude státi a pásťi je bude v síle Hospodinové“ (Mich. 5, 4.), „Jako pastýř stádo své pásťi bude: v rameni svém shromáždí beránky“ (Is. 40, 11.). „Co se bylo potratilo, budu hledati, a co bylo zavrženo, zase přivedu, a co bylo polámáno, uvíži a co mdlého bylo utvrdím, a co tučného a silného, ostrážati budu“ (Ezech. 34, 16.). Což jiného znamenají tedy slova Páně: „Já jsem pastýř dobrý,“ než stvrzení předpovědi proroků? Kristus nazývá se pastýřem, a to pastýřem *dobrým*, aby naznačil rozdíl mezi tímto a nájemníkem. A proč? On sám odpovídá: „Nájemník a kterýž není pastýř, jehož nejson ovce vlastní, vida vlka, an jde, opouští ovce a utíká, a vlk lapá a rozhání ovce.“ — Naproti tomuto obrazu nájemníka staví Pán Ježíš obraz dobrého pastýře řka: Dobrý pastýř zná ovce své a miluje je, neboť jeho

jsou — jeho majetkem; jeho radostí; vede je na pastvu dobrou, bdí pečlivě nad nimi, opatruje a chrání je; a ztratí-li se která z nich, jde za ní neodpočívaje, pokud jí nenašel; a nalezna ji bere na ramena svá a nese do ovčince svého; a hrozí-li nebezpečí, objeví-li se nepřítel, tu zmužile, jako druhdy David učinil, kráčí mu vstříc hotov jsa i nejdražší, co má, život svůj položit za ovce své.

Tot obraz dobrého pastýře, jak nám jej líčí božský Spasitel a hle! není to v pravdě vlastní obraz Pána našeho? Neboť kde stávalo lepšího, pečlivějšího a laskavějšího pastýře, než byl On? Vidíme Jej, kterak po tři léta veřejného působení svého neunavně celou Palestinu prochází a každý krok Jeho pozehnáním a dobrodiním jest znamenán! Kde jest člověk, jenž by hledaje útěchy a pomoci, u Něho jí byl nenalezl, kde člověk, jenž by od Něho byl oslyšen? A s jakou péčí vychovával, ošetřoval a chránil malé stádce své, kolem Něho shromážděné? Kterak shovával jejich slabostem a předsudkům, snaže se horlivě, pozvolna a šetrně jich vyvracet? Nezamlčel jim budoucí boje a nebezpečí jim hroící, ano připravoval je na ně, slíbil jim pomoc svou a hojnou odměnu na věčnosti! Jak otcovsky varoval Petra před pádem — jakou lásku projevil i zrádci svému, jak jej odvrátiti se snažil od cesty věčné záhuby! Jak vroucně prosil ještě v poslední modlitbě za učeníky své a za všechny, kteří skrze ně uvěří v slovo Jeho; a když zajat od nepřátel odveden měl býti, tu ještě prosí, aby zachráněni byli učeníci Jeho. A po svém z mrtvých vstání jak pečlivě shromáždil opět rozprchlé stádce své a Jeho první slovo, Jeho první pozdrav k nim: pokoj, odpuštění! A tato péče a láska Jeho nevztahovala se pouze k Jeho učeníkům a národu israelskému, nýbrž ke všem národům, k celému lidstvu. Neboť pro všechny přišel na svět, za všechny trpěl a tím nám všem nejjasnější důkaz své velelásky dal; všichni zajisté měli býti povoláni k onomu jednomu velikému stádcí, jehož dobrým pastýřem jest sám; a za tou příčinou též nařídil učeníkům svým, aby jdouce do celého světa, hlásali evangelium všemu stvoření! Kdož by mohl pochybovati ještě, že Pán Ježíš dobrým pastýřem nejen se nazval, nýbrž jím i býti se osvědčil!

Zbývá nám ještě otázka, po čem Kristus Pán nás co ovce své, co členy velikého ovčince svého, Církve sv. poznávati chce? On sám k této otázce odpovídá řka: „A znají

mě mé!“ — Abychom v pravdě tedy náleželi ku stádcí Kristovu, žádá na nás, abychom Jej, dobrého pastýře svého znali! — a zajisté, poznáme-li Jej, Jeho sv. nauku, Jeho lásku, z kteréž pro nás na smrt se vydal, pak Jej též v pravdě povždy milovati budeme. Avšak toto „poznání Ho“ samo nedostačí nám; nedosti na tom, aby Pán Ježíš co dobrý pastýř předcházel nás, na nás zaleží, abychom, jak toho žádá, hlasu Jeho slyšeli, a Jeho jediného vždy následovali! Kdo neslyší hlasu Jeho a nenásleduje Ho, nemůže vpočten býti do ovčince, Církve Jeho. On sám jest jediný a pravý pastýř náš, my jsme Jeho majetek, kterýž drahocennou krví Svou vykoupil sobě a jen následováním Ho můžeme býti spaseni. A kdo z vás m. j! mohl a chtěl by otáletí ještě a rozmýšletí se, má-li se připojit k takovému vůdci, jenž nám tolik a takových dal důkazů nesmírné lásky své, o němž víme, že On jediný zná cestu k onomu krásnému a slavnému cíli a nás k němu, budeme-li slyšeti hlasu Jeho, jistě přivede? Zbožní předkové naši zdobili hroby své obrazem dobrého pastýře nesoícího ovci na ramenou svých a již za času církevního spisovatele Tertulliana ve třetím století bylo toto vyobrazení Spasitele co „dobrého pastýře“ oblíbeným předmětem umění křesťanského; obrazem tímto kráslili kalichy a v katakombách hroby, na nichž byl nápis: „Jsou v pokoji a následují Beránka.“ A co tím chtěli naznačiti? Zajisté nic jiného, než víru svou v dobrého pastýře vyznávatí! K Němu se hlásili v životě svém, Jeho následovali až do smrti; od Něho doufali a žádali, aby jednou též za věrné Jeho uznáni byli. Protož m. j! nenechte se nikdy a nikým odvrátit od dobrého pastýře, Ježíše Krista a Církve a nauky Jeho! Nechtějte odmítnouti od sebe Toho, kterýž jest jediný pravý vůdce a dobrý pastýř člověčenstva a v němž jediném jest pro ně spasení. Za živý svět nedejte se o víru v Ježíše a nauku Jeho blahoplnou oloupiti, nýbrž s přítulností dětinou přivínujte se ku Kristu, dobrému pastýři svému a k sv. katolické Církvi, té neohrožené strážkyni pravdy Jeho, jejímiž ústy vás Ježíš, dobrý pastýř duší vašich, volá; ó stájte věrně při praporu kříže Jeho a nespustte se korouhve Církve sv. Náboženství Kristovo, jak je Církev katolická hlásá, budiž vám jasnou hvězdou při plavbě na moři tohoto bouřného života; a věrni-li zůstanete vždy dobrému pastýři svému, On jedenkráté přizná se k vám a naleznete v něm své blaho, své nebe a svou spásu. Amen.

XX.

Neděle III. po Velikonoci.

Kdož by mohl slyšeti dnešní sv. evangelium, aniž by mu ona vážná tanula na mysli hodina, v níž božský Spasitel náš k učeníkům svým promluvil slova: „Maličko a užíte mě a opět maličko a neuzříte mne.“ (Jan 16, 18.) Vidíme dnes Pána v kruhu milých učeníků, an jako loučící se otec ještě jednou shromažďuje kolem lůžka úmrtního drahé dítky své, je k dobrému povzbuzuje, těší v zármutku jejich nad blížkým odchodem a jim vyličuje radosti brzkého opětného shledání. Co nejlaskavěji připomíná jim všechny strasti a protivenství, která jich čekají, říká, že budou kvílet i rmoutiti se, svět však bude se radovati; jako otec starostlivý dodává jim zmužilosti, aby vytrvali v boji jim nastávajícím, neboť za krátkou dobu opět jej spatří a bude se radovati srdce jejich a radosti jejich žádný neodejme od nich. — Učeníci však neporozuměvše slovům Páně pravili: „Co jest to, že dí: Maličko, nevíme co praví“ (Jan 16, 18.). I my m. j.! předložíme sobě dnes podobnou otázku. „Maličko“ — jediné sice ale velmi vážné a významné slovo! A co znamená? Připomíná nám *cenu, krátkost a pomíjelnost* pozemského života našeho a vyzývá nás, abychom ho vždy moudře k spáse své používali — o čemž v dnešní řeči uvažovati budeme.

„Čas jsou peníze“ říkáva se, čímž velikou cenu času naznačiti chceme. A v skutku čas jest drahocenný, ano snad nejdražší ze všech pozemských statků; není pouze bohatství, jak přísloví praví, nýbrž i více nad to; neboť ztraceného jmění opět lze nabyti, času však již nikdy. A platí-li porovnání toto ohledně života pozemského, zajisté též a mnohem více ohledně života věčného: neboť život náš časný jest, abychom tak řekli, cesta, po níž kráčíme na věčnost; na tom, jak ho užíváme, závisí věčná spása naše; ztratili-li jsme ho, vším právem říci můžeme, že jsme vše ztratili. Dle toho, hledíme-li v čas za sebe neb před sebe, rozeznáváme trojí čas: minulost, přítomnost a budoucnost.

Minulost leží ukončena za námi, nelze ji více přivolati nazpět, neboť není již v moci naší; budoucnost jest v rukou Božích: zdali a jak dlouho má náležeti nám, toť zastřeno před očima našima, to neví nikdo, leč Bůh sám. Jediná přítomnost spočívá v moci naší; ale rychle mizí i ona; co v tomto

ještě okamžiku přítomno, v nejbližším splývá již v moře minulosti; právě tedy soudili předkové naši, porovnávající čas s přítokem a odtokem, který na nikoho nečeká, nýbrž jako vlny řeky před zrakoma našima šumící dále a dále plyne, aniž by vracel se více. Jak dlouhý čas zahrnuje v sobě jediný rok: čtyřikrát mění v něm země tvář svou, 365krát střídají se den a noc a 8760krát upomíná nás bití hodin, že opět ukrácen o hodinu věk náš; a všechny tyto hodiny, dny a měsíce jak rychle mizí před námi; jsou toliko zlomky života našeho, každým se krátí život pozemský a každým postupujeme o krok k smrti blíže. Nemáme-liž tedy m. j.! jako nešťastník, který po ztroskotání lodi trámu se chytá, aby se zachránil, nemáme i my pravím, popráného nám od Boha času svědomitě užívat? Nebylo by nejvýš nemoudré, místo abychom ho svědomitě užívali, nechati jej bez užitku a prospěchu našeho plynouti? — A přece, ačkoliv čas jest nejdražší, nejrychleji pomíjící statek vezdejší, nevážíme si ho, pokud v moci naší jest; nevážíme si ho, pokud jej máme, totiž v životě svém; a používali bychom ho rádi, avšak nenalezáme ho a to bývá v hodině smrti; a kdybychom ho nejvíce potřebovali, nemáme ho a to na onom světě. — Jak mnozí neváží si času, pokud v moci jejich jest! Nepoužívají ho k tomu, k čemu jim ho Bůh udílí, t. j. aby jim života věčného zasloužili sobě; myslíce, že pro ně čas konce nemá, těší se stále budoucnosti nepováživše, jak krátký jest život náš a že i tato krátkost času, jak dí sv. Augustin, jest pro nás nejistá.

O Xerxovi, králi perském, vypravuje nám dějepisec řecký, že nemohl zdržeti se slzí vida milionů vojnů svých ubírat se přes Hellespont do Recka; i tážali se ho průvodci po příčině slzí jeho, jimž on odpověděl: Uvažoval jsem o krátkosti života lidského, neboť ani jediného z milionů vojnů mých za sto let nebude více na živu. A pravdu měl zajisté, ale na to nepomýšlel, že málo měsíců postačí, aby tato obrovská moc válečná úplně potřena a zničena byla. I my vidíme každoročně ne jeden, ale více milionů těch, kteří z tohoto světa ubírají se na onen, odkudž nelze navrátiti se více; ó jak mnozí, přemnozí jsou v průvodu tomto, kteréž smrt snad překvapila, již netušili, že jim bude tak záhy loučiti se? ó jak mnozí by nám, kdyby možná bylo, zvěstovali, bychom času moudřeji používali, než oni to činili? — Vypravoval Pán Ježíš o nádherném bohatci, že prosil otce Abrahama,

aby poslal aspoň Lazara do domu otce jeho k bratrům, jimž by Lazar byl výstrahou, aby i oni nepřišli tam, kde on byl, v místo trápení a muk (Luk. 16.). I dí mu Abraham: „Majít Mojžíše a proroky, těch ať poslouchají.“ Užívejme tedy moudře času Bohem nám vyměřeného, neboť snadno by se mohlo státí, že bychom tak chtěli činiti teprve tam, kde není žádného času více — na věčnosti. Ovšem jsou mnozí, kdo takto soudí: pokud mlád jsem, netřeba mně starati se o to, co mě za hrobem, na věčnosti očekává; v stáří, až hodina poslední se přiblíží, mohu ještě k Bohu a k věcem nebeským se obrátiti; i těší se tím, že hospodář dle vypravování sv. evangelia ještě okolo hodiny jedenácté najal dělníky na vinici svou a stejnou mzdu jim vyplatil s těmi, kteří celý den pracovali; ano že i Spasitel kajícímu lotru na kříži odpustil; k čemu tedy, tak soudí, ztrpčovati si život, když v hodině poslední vše napravit lze? — Avšak není-li to opovážlivé spoléhání na milosrdenství Boží, kdo takto smýšlí a jedná? Jakou cenu má před Bohem ten, kdo teprv v hodině poslední svět opouští a k Bohu se obrací, když svět sám ho byl již opustil? Kterak může v hodině smrti od Boha milosrdenství doufati ten, kdo jím v životě byl pohrdal? Ovšem slíbil Spasitel kajícímu lotru na kříži ještě v posledním okamžení ráj, avšak jde z toho, že se i nám podobně státí musí? A kdo ručí nám za to, že dosáhneme věku, v němž bychom se obrátiti chtěli? Ne všechno ovoce dozrává paprskem slunečním, mnohé ještě zelené a tvrdé vrhá vichřice v prach! Kdo ručí nám, že ještě v hodině poslední sebevědomí a obrácení schopni budeme; že Pán nepřijde náhle, aby nás povolal a že nepovede se nám tak, jako pěti pannám nemoudrým, které meškaly opatřiti si oleje k uvítání ženícha; kdo ubezpečí nás, že tenkrát neuslyšíme z úst Kristových slova: Amen, pravím vám, neznám vás! O starých Římanech vypravuje se, že když dobyli nepřátelského města, rozžehli svíce; pokud hořela, bylo každému i sebe většímu zločinci, který se něčím proti vojsku římskému provinil, uděleno odpuštění, sám-li se přihlásil; jakmile světlo vyhaslo, nastala přísná spravedlnost. Jak poučný jest pro nás obraz tento. Není-li hořící tato svíce obrazem života našeho? Dokud trvá život náš, trvá i čas milosti a milosrdenství Božího, jehož nám nelze nadíti se, jakmile zhasne svíce žití našeho — neboť pak již *pozdě* jest! Jak strašně musí toto slovo: *pozdě* zníti v uchu zklamaného! V paláci svém, obklopen velmoži říše, sedí

král Balthasar. (Dan. 5.) K rozkazu jeho přineseny zlaté a stříbrné nádoby, kteréž Nabuchodonosor z chrámu jerusalemského odnesti kázal; i pil on i hosté jeho z nádob těch a chválili bohy své. A hle, tam na stěně ukázali se prstové jako píšící ruky lidské a král spatřiv je zbledl; ihned povoláni mudrcové, aby čtli a vyložili písmo, ale žádný neporozumněl mu; i povolán jest Daniel, jemuž slíbil král odměnu skvělou: oděv šarlatový a řetěz zlatý a třetí důstojnost v království svém, dovede-li vyložiti mu písmo. I odpověděl prorok: „Poněvadž jsi neponížil srdce svého, ale proti Panovníku nebeskému pozdvihl jsi se a chválil bohy své: protož poslán jest článek ruky, kteráž napsala to, což napsáno jest. A totož jest písmo, kteréž naznamenáno jest: Mane, Thekel, Fares — a tento jest výklad řeči: Mane: Zčetl Bůh království a dokonal je. Thekel: zavěšen jsi na váze a nalezen jsi méně mající. Fares: Rozděleno jest království tvé a dáno jest Medským a Perským. A jako byl předpověděl Daniel, stalo se: v téže noci ztratil Balthasar korunu, řšísi a život a království jeho přešlo v ruce nepřátel jeho. M. j. i našeho života dnové jsou sečtení, a dříve neb později, jednou ale jistě, nastane nám všem hodina, kdy na nás Bůh žádati bude účet, jak a k čemu jsme vyměřeného nám času používali — kdy i naši skutkové zvězení budou. Nuže vynasnažme se, abychom nemuseli strachovati se jako onen král, až udeří hodina naše poslední. Amen.

DOPISY.

Z Prahy v dubnu 1879.

(Duchovní cvičení v kníž. arcib. semináři.)

Jako každoročně, tak i letos přibyla doba pro nás, kdož na úřad duchovní připravovati se máme, doba posvátná, v níž jako Kristus na poušť se byl odebral, aby k úřadu svému se připravoval a nám totéž činiti příklad dal, i my k duchovému užitku svému prožiti ji hodlajíce, hluku světa se vzdalovati a v zátíši mysl sbíratí máme, jako na poradách s Bohem trvajíce, v níž po přednosti duchovního života, anot vše čas svůj má, piletí máme. Bůh pak neostavil nás v době té předůležité samotny; vzbuzujeť nám vždy dobré rádce a pěstouny po dobu cesty žití k cíli věčnému, a proto tím více vzbudil nám za posvátného třídní tohoto v dozornosti a starostlivosti své muže zkušené a zbožné, kteří by oteckými slovy cestu ukazovali nám; které se držeti jest a které se nespustíce na věčný a časný svůj

prospěch čas ten obrátíme. A my naslouchali slovům těm, naslouchali jim s pozorností; vždyť jako jarní rosa svažovala vypráhlá srdce naše a zapouštěla v ně hluboké kořeny citů zbožnosti, které posvátným tichem, jež v domě našem se uhostilo a toliko velebným hlaholem hymnu „Veni creator“ a hlasem k modlitbám nás zvoucího zvonku občas přerušováno bylo, mohutněly. A Kristus, který trval mezi námi, zval nás k tichým úvahám. — Nebeské hody byly nám připraveny a proto zajisté díky zavázání jsme těm, kdož je nám byli připravili; hlavní zásluha ovšem náleží d. p. Ferd. Kalousovi, kníží, arcib. ceremonáři, který konal rozjímání jazykem českým, dp. viced. Jos. Zenefelsovi, jenž kolegům německým rozjímání konal, veled. p. prof. Frant. Bauerovi, který mluvil k nám v úvahách a d. p. Frant. Kořanovi, našemu P. spiritualovi, jenž vykládal a s námi se modlil růženec.

V meditaci přípravné ukázav d. p. exercitátor na nutnost duchovních cvičení a sice a) ohledně Boha (který chce abychom napřed sami se posvěcovali, abychom napotom jiné posvěcovati mohli) a b) ohledně nás samých, (aby zbožní chovanci v zbožnosti a stálosti vytrvali, špatní pak z kalu zla povstali), vysvětlil 2) jich účel (t. j. smíření s Bohem a polepšení se) a nastínil i 3) způsob, kterak je konati máme, aby nám byly užitečnými, (čehož dosáhneme vykonáme-li je důvěrou v Boha, s pevnou vůlí, skroušeným srdcem, zachováme-li denní pořádek a budeme-li se důvěrně modlit). Druhého dne počala se konati rozjímání vlastní, jichž základem byla parabola o marnotratném synu a jimiž jsme k upřímné sv. zpovědi a sebepoznání z podobenství onoho čerpanými reflexemi vedeni byli. V rozjímání prvním rozdělil p. exerc. parabolu tu na dvě díly, v kterých ukazuje Kristus srdce naše a srdce své a vyličiv blažený stav otce a jeho dvou synů, kterak otec dobrým příkladem je předcházal a o vychování jich se staral, synové pak lásku jeho opět láskou, upřímností a poslušností spláceli, spatřoval v obrazu tom vzor spořádaného semeniště, jehož představený pravým otcem a chovanci pravými syny. Základem takovýchto utěšených poměrů jest však *dobré svědomí*, jež nám šťastnými a spokojenými dovoluje býti v štěstí i neštěstí, bídě i radosti, nejvíce však v hodině smrti. V rozjímání druhém zobrazil, kterak syn touhou po svobodě, samostatnosti a rozkoších světa oslepen od otce zkormouceného díl svůj na žádost svou

obdržel a kterak otce svého, který po něm vzdychá a ruce vztahuje, opustiv odešel do daleké krajiny, ukázal, kterak i my pohrdajíce láskou Otcovou *zlými žádostmi a náruživostmi* Bohu se odcizujeme a v záhubu spějeme, a jak i *všedními hříchy*, ač nám milost Boží docela neodnímají, ale těžších původy jsou (a proto se jich ani z úmyslu ani z křehkosti dopouštět nemáme,) od Boha se vzdalujeme. V 3. roz. představil nám marnotratného syna, an s druhy hýří, chtíčům svým hoví, vše prohýří a vepře pásti musí. *Pýcha* předcházela jeho pád a proto postavil nám d. p. exerc. před oči hřích tento v celé velikosti, hřích, který matkou všech *těžkých hříchů*, o jichž povaze a následcích proto též rozjímál. V rozjímání 4. ukázal nám, jak hříšník, chce-li se obrátiti po příkladu syna marnotratného, který svůj nynější a dřívější stav uvažuje do sebe šel a kleslost svou i bídu poznával, sama sebe souditi musí a to přísně, aby ho Pán soudil mírně; *jak svědomí své zpytovati* musí poněvadž zpytování to jest základem obrácení se a proto mu nesmí v zevrubnosti samoláska překážeti a samota je musí usnadňovati. V rozjímání 5. poučil nás p. exerc., jak hříchů svých litovati máme a o způsobu a vzbuzení *litoosti*; máme se zachovati jako marnotratný syn, který vida svůj smutný stav a co ztratil, dokonalou lítost nad hříchy svými pocítil. Marnotratný syn pojav myšlenku obrátiti se, šel bez prodlení k otci, který jemu vstříc šel a jej líbal a proto zaujala předmět rozjímání 5. a 6. rozprava o tom, že i my litující hříchů svých musíme míti účinné *předsevzetí* se polepšiti; co ústa pronášejí musí i srdce cítiti a chtíti. A vydáme-li se láskou vedeni a *důvěrou* v odpustění naplnění k Otci a nedáme-li se od cesty té duchem zlým odstrašiti, zajisté odpustí nám v milosrdenství svém pro naši lítost s důvěrou v Něho spojenou. V rozjímání 7. radil nám d. p. exerc., jak se následující marnotratného syna, který hříšnost svou otci vyznal, z hříchů svých zpovídati máme, *aby zpověď* naše byla na odpustění jich, totiž: úplně, upřímně, zkroušeně. A jako syn láskou otcovskou oblečen v roucho nové a prsten dán byl na ruku jeho, tak i hříšník pokání mu uložené vykonav oblečen bude v roucho nové *milosti Boží posvěcující* a obdrží prsten synovství Božího, což vyloženo v rozjímání 8. V 9. rozjímání vysvětluje otec na počest synu hostinu a proto ukázal d. p. exerc., že i nám podobnou hostinu Kristus v *nejsvětější Svátosti oltární* připravil a

jaká nás očekává v nebesích; v posledním pak rozjímání vyličiv pokoj a slast, kterou syn v domě otcovském pocítil a která v plnění příkazů otcových a šetření jeho přání záleží, otcovsky *napomenul* nás, abychom *pravého pokoje* dosíci hodlající v obrácení marnotratného syna následovali. Jednotlivá rozjímání končila se přiměřenou modlitbou připojenou na některý žalm neb hymnus. Před polednem rozjímali a modlili jsme se s d. p. P. spiritualem růženec radostný, bolestný a vítězný; každému rozjímání byla jistá etnost vložena a vhodná prosba připojena a sice v růženci *radostném* za pokoru, lásku k bližnímu, chudobu, poslušnost a hledání Ježíše; v *bolestném* za lítost, kajicnost, mrtvení soběctví, žel a lásku k Ježíši a Panně Marii; ve *vítězném* za pravé obrácení, touhu po nebi, stálost u víře, milost šťastné smrti a důvěru k Matce Boží. V odpoledních úvahách mluvil veled. p. professor Dr. Bauer vyznačiv prvé rozdíl mezi úvahami a rozjímáním o důstojnosti stavu kněžského novozákonného a o povolání a přípravě k němu. *Stav* ten jest *důstojnější* kněžstva starozákonného, stavu knížat a králů, andělů, ano důstojnost jeho předčí v tom, že Krista každého dne počíná, i důstojnost Matky Boží, která Ho jen jednou počala. Poněvadž důstojnost úřadu kněžského tak veliká, jsou i povinnosti vložené na toho, kdož jej zastává, veliké; zastával-li je nehodně, čeká ho veliký trest, vykonával-li je svědomitě, čeká ho odměna. Ježto však nikdo bez *povolání* úřad kněžský řádně zastávati nemůže, mluvil veled. p. prof. široce o tomto díle milosti Boží, a naznačil jasně, jak zpytující se poznati můžeme, je-li v nás, čili nic. Kdo však poznává, že k stavu kněžskému povolán jest, hled se k němu náležitě *připraviti*. Příprava ta záleží 1) *in scientia*, 2) *in pietate*. Knězi jsou nutny vědomosti theoretické i praktické, on musí býti i zbožný a proto musíme v čase přípravy odkládati pýchu, cvičiti se v zbožnosti, pokore a poslušnosti, které se stávají základem dalšího žití našeho. Každá ze 3 úvah ukončena byla vhodnou modlitbou. Na neděli květnou přijali jsme z ruky d. p. exerc. Tělo Páně; na to odebrali jsme se v tichosti do oratoře, kde d. p. exerc. v závěrečné řeči své nás otcovsky k vytrvalosti na dráze obrácení napomínal, modlitbou rozjímání svá ukončil a požehnáním s námi se rozloučil. Všem, kdož nám tyto hody duchovní připravili, upřímné: „zaplat Pán Bůh.“

KRONIKA.

Z Prahy. Osvětlení král. hlavního města Prahy v svatvečer *stříbrné svatby* JJ. Veličenstev císa. Františka Josefa I. a císařovny Alžběty bylo skvělé, velikolepé; včera pak konány slavné služby Boží s „Te Deum“ po celé Praze, zemi a říši. Z milionů srdcí vznášela se k nebesům prosba: Bože, dej ať pod stráží Tvou panují blaze, věrnost a láska budiž ochranou Jejich!

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 28. dubna u Milosrdných bratří, d. 29., 30. t. m., 1. a 2. května u sv. Víta na hradě, od 3—6. května u sv. Jakuba.

— Ve středu d. 30. dubna započne u sv. Klementa v 7 h. u večer letošní „májová pobožnost“.

— *Provolání ku všem lidumilům.* V děsných oněch okamžicích, kdy bída, chudoba a nedostatek jasné zázvity života kalí a zatemňují, jestiž to genius lidstva, myšlenka lidskosti, jež nejkrásnější vítězství slaví. Nelitostnými, zoufalými ranami dotírá nezaviněné neštěstí, dovolává se tisíců nouze velkodušnosti spolubližních — a obyvatelstvo země české vždy otvíralo srdce své neštěstí, nedostatku a bídě a podávalo jim dobročinné ruky bratrské. Největší starostí pro mnohé jest péče o přístřeší; kdo ho nemá, může se kroků zoufalých dopustiti, kdežto okamžitě poskytnutý útluk zabráni mnohé těžké a trpké následky. Mezi vznešenými pomníky, jež lidskost a dobročinnost v naší krásné české vlasti a v jejím hlavním městě vytvořily, nedostává se posud *útulny*, kteráž by nikoliv nepravosti, leč nezaviněnému neštěstí okamžitého přístřeší poskytovala: útulna to pro ony, kdož jsou bez přístřeší. Otec rodiny, bez práce jsoucí, chudá opuštěná vdova, mnohý ubožák hledají a naleznou pro okamžik přístřeší, jakéhož jim spolubližní v okamžení největšího nedostatku velkodušným způsobem poskytují. Zřídmež tedy k oslavení dne 24. dubna, jubilejního to dne sňatku našich milovaných manželův císařských, dne to, ježž všecké národové říše skvěle a radosně oslavují, „*útulnu pro osoby bez přístřeší*“. Humanni touto myšlenkou vyhovujeme zároveň nejlépe velkodušným záměrům Jejich Veličenstev. Vlastenecký výpomocný spolek paní pro Čechy snaží se, zříditi spolek ku založení útulny pro osoby bez přístřeší, a ze středu téhož zřízené prozatimní komité dovoluje sobě, dovolávati se spanilomyslnosti a dobročinnosti spoluobčanův a spoluobčaneč i žádati jich, aby řečený účel

přístupováním ku spolku a milodary podporovali. Jižť připověděla slavná městská rada král. hlavního města Prahy, uvátivši velkodušně účel tohoto podniknutí, že bude totéž co neúčinnivěji podporovati a že mu přepustí příslušné místo stavební. Naše krásná vlast česká chová veliké poklady ve svém lůně, nejkrásnější a nejvzácnější z nich jest spanilomyslnost, velkodušnost jejich obyvatelů, která již tak mnoho skvělého a dobrodružného ovoce přinesla a všude i vždy ku zdaru každého humanního podniku účinnivě přispívala. Za prozatimní komité: *Baronka Weberová z Ebenhofu*. — Přihlášky o přistoupení ku spolku a milodary buďtež laskavě zasílány prozatimnímu komité (Malá strana, pětikostelní plácek č. 1) aneb redakci některého z pražských časopisův. Kdo věnuje nejméně 100 zl., stane se zakladatelem útulny pražské.

— *Z Litoměřic*. Svěcení olejů v zelený čtvrtek vykonal zde J. M. nejdůst. světící biskup Pražský dr. K. F. Prucha.

Literární oznamovatel.

— „*Památky Staroboleslavské čili prvotní vývoj a význam úcty Svatováclavské v Čechách*.“ Sepsal Jan Kr. Volka. Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého. Podíl údů na rok 1879. Číslo 66. S titulkým obrázkem sv. Václava, relikvíře k str. 108 a 6 jinými dřevorezbami v textu. Str. VIII předmluvy, 415, 11 obsahu a rejstříku a XVIII zpráv. Cena knihy váz. v tuhých deskách s hřbetem v plátně jest 2 zl. 60 kr. Vydává se údům Dědictví Svatojanského a jest na šskladě v kněhkupectví B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně.

— „*Kronika práce, osvěty, průmyslu a náležův*.“ Sešit 77., čili dílu V. sešit 1. (arch 1—6.) Obsah: *Chemie* denního života, úvod, cukrovarnictví, s mnohými vyobrazeními. Sešit po 45 kr., vydává se v 8nedělních lhůtách. Nákladem kněhkupectví Kobrova v Praze.

— „*Světlozor*“ přináší tato vyobrazení: V čís. 13.: Dr. František Havelec. Starý Hrad na Pováží v Uhrách. Spálený úpis. Kečvejo, král Zulukafrů. Sidelní kraal (osada) krále Kečveja. Hlavní náměstí Segedinské. V čís. 14.: Saint-René Taillandier. Ulice tuniská. Povodeň Segedinská: Protržení hráze. Pohled na Tunis. Kaferské vojsko před útokem. Účinek mrazu ve Fontainebleau dne 22—23. ledna. V čís. 15.: K. Škretova „*Pietas*.“ Lázenské místo Houška u Brandýsa nad Labem. Maria jdoucí na Kalvarii. V nemilém postavení. Povodeň Segedinská: a) Pomoc v nebezpečí, b) Hoření město a citadella.

— *Brück*: „*Lehrbuch der Kirchengeschichte*.“ R. 1874 vyšlo v Mohuči u Kirchheima první, 1877 druhé vydání. Tubinský prof. Funk posuzuje ji v Tubinské „*Theol. Quartalschrift*“ 1878 str. 537—543. Stájtěž zde hlavní myšlenky recense. Jest to práce řádná. Vytknouti sluší jen některé nesouměrnosti a jednostrannosti. Tak šablonovitě nedá se rozřaditi přebohatá látka v několik záhlaví (křížové výpravy v oddílu: rozšiřování křesťanství), aniž lze ve všech obdobích týž sled zachovati (nový věk počínati oddílem: rozšiřování křesť., a ne jak důležitost žádá, Luthrem). Věřoucné spory starého věku proti objemu celé knihy (XVI a 894 str.) odbyty stručně (př. sněm Nicejský); průběh, jak na sněmích obecných rokováno, v hlavních aspoň rysech nenastíněn; výjimku činí otázka Liberiova (1 strana) a Honoriova (3 str.), při kteréž poslední zřetel obrátiti sluší k dvěma věcem a) učení Hon-ovo v jeho dvou listech k Sergiovi, b) anathema nad ním pronesené šestým sněmem obecným (680). §. 53. o sněmích obecných náleží k nejslabším, hlavně proto, jak svolávání a potvrzování jich líčeno, (Ep. 6. Pelagii II. ad Orient. jest podvržena; historicky toliko jisto, že úchvaly šestého sněmu 680. od papeže potvrzeny). Ve velkolepých sporech papežů s císaři a sněmy nenalezen vždy pravý střed a nevyhověno vezdy spravedlnosti. Sr. říšský sněm v Besançonu 1157 (legát Roland), spor Jana XXII. a Ludvíka Bavora, sněm Basilejský. Proti výslednému soudu o působení církve ve středověku — dostala *skvěle* své úloze — ohlašují se povahy posledních papežův, ohromný odpad od církve, důrazné opravy sněmu Tridentského. Z jednotlivostí budiž uveden jen výsledek nejnovějších bádání o čase vzniku pseudoisidorské sbírky v letech 847—853, a ne mezi 835—857. M.

— Německý odbor „katol. tiskového spolku“ v Praze rozesílá členům svým tyto podíly: a) „*Perlen vom silbernen Myrthenkranze*.“ Biographische Bilder in Prosa und Dichtung aus dem Leben Ihrer kais. königl. Majestäten Franz Josef I. und Elisabeth. Entworfen und zusammengestellt von Jos. Ferd. Benda, Katechet an der Lehrerbildungs-Anstalt in Troppau. Troppan 1879. S. 144. — b) „*Hirtenbrief und Andacht zum 150jährigen Jubiläum der Heiligsprechung des hl. Johannes von Nepomuk*.“ Mit Genehmigung des hochwürdigsten f. erzb. Consistoriums. Prag. 1879. Carl Bellmann's Verlag. S. 31.

— „*Objevení Ameriky*.“ Zábavné čtení dle Joachima Jindřicha Campe-a. Volně pro mládež českou vzdělal Ant. Antonov. Díl II. (Ferdinand Korte.) Tiskem a nákladem Rohlí-

čka a Sieverse v Praze. Str. 303. Cena 80 kr. Spis tento jest „Bibliotéky mládeže“ seš. XII. a XIII. — Týmž nákladem vydávaného časopisu pedagogického „Škola a Život“ s přílohou „Štěpnice“ vyšlo č. 3. V příloze „Štěp.“ nalezá se proslov, písně a básně ku slavnosti stříbrné svatby JJ. VV. d. 24. dubna.

Osobní věstník duchovenský. **V arcibiskupství Pražském.**

V Pánu zesnuli:

- p. Karel *Mleynek*, Nehvizdský farář na odpoč. ve Velkých Nehvizdech, dne 7. dubna (nar. v Pisku 11. listop. 1816, vysv. 25. července 1843);
- p. Karel *Aksamit*, jubil. kněz, arcib. notář, prvofarář na Krivoklátě, dne 16. dubna následkem operace ve všeob. nemocnici v Praze (nar. v Žebráku 3. listop. 1800, vysv. 20. srpna 1827).

Ustanoveni jsou:

- p. Vojtěch *Šrámek*, far. v Makové, za faráře v Oužicích;
- p. Vác. *Hradec*, far. v Mešně, za faráře u sv. Matěje v Šárce;
- p. Jan *Zindl*, far. ve Vranově, za faráře do Příbuz;
- p. Mat. *Kouba*, admin. u sv. Matěje v Šárce, za admin. v Mešně;
- p. Frant. *Dolejší*, kapl. v Schönfichtu, za adm. ve Vranově (Frohnau);
- p. Jan *Kutiš*, kapl. v Mutějovicích, za admin. (excur.) v Kounově;
- p. Frant. *Tůma*, kapl. v Kozlancech, za admin. na Krivoklátě.

Upřádněná místa:

Maková, fara patr. majitelů velkostatku Smolotelského, od 16. dubna.

Mešno, fara patron. nejdůst. metrop. kapitoly na hradě Pražském, od 17. dubna.

Křivoklát, fara patron. poruč. p. Maxmil. Egona kníž. z Fürstenbergu, od 23. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Špitalský*, b. konsist. rada, vikář střidnictví Novohradeckého, farář v Borovanech, dne 13. března (nar. v Třeboni 10. pros. 1824, vysv. 24. června 1848);
- p. Jan *Chraštanský*, farář v Modré Hůrce, dne 16. března (nar. v Týně n. Vlt. 28. pros. 1814, vys. 25. července 1842);
- P. Christian Jiří *Rubnerwäsch*, ř. kapuc. kláš. Týnhořovského, dne 18. března (nar. v Seebergu 15. září 1848, vysv. 14. října 1873).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Žilík*, zám. kapl. v Hradišti, za faráře v Merklíně;

- p. Frant. *Bronec*, kapl. v Kádově, za admin. v Kotouni;
- p. Jos. *Toušek*, koop. v Jilovicích, za admin. v Borovanech.

Upřádněná místa:

Borovany, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 27. dubna.

Modrá Hůrka, fara téhož patronátu, do 4. května.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Vác. *Dražil*, farář v Liblicích, dne 16. dubna (nar. v Újezdě 14. května 1827, vysv. 25. července 1850).

Ustanoveni jest:

- p. Frant. *Vlasák*, far. v Kounově (arcid. Pražské), za faráře v Hradišti (Hraidisch);
- p. Frant. *Filip*, zám. kaplan v Klášteře, za admin. v Mukařově;
- p. Frant. *Wildner*, koop. v Pankraci, za adm. v Svebořicích;
- p. Karel *Hampel*, kapl. v Rozbělesech, za adm. v Těchlovicích;
- p. Vác. *Starrach* za adm. v Žaboklíkách.

Upřádněná místa:

Chmelešná a Žabokliky, fary patron. p. Jaro-míra hrab. Černína,

Mukařov, fara patron. hrab. Arn. Waldsteina,
Těchlovice, fara patron. hrab. Bedřicha z Thun-Hohensteina, do 10. května.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Kučera*, admin. v Seči, dne 4. dubna, (nar. v Jilmu 23. ledna 1850, vysv. 16. července 1876.)

Vyznamenáni jsou:

- p. Frant. *Vacek*, kaplan v Nov. Bydžově, obdržel právo synodalí;
- p. Vinc. *Krátký*, expos. v Lovčicích, titul faráře.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Vacek*, kaplan Novo-Bydžovský, za admin. v Hoř. Jelení;
- p. Ant. *Knapp*, admin. ve Zvoli, za admin. v Oumyslovicích;
- p. Ant. *Schreiber*, zámecký kaplan v Žlebích, za admin. tamtéž;
- p. Vojtěch *Kouba*, farář Soutický, zároveň za admin. fary Keblovské;
- p. Vác. *Hlavsa* za koop. do Olešnice;
- p. Frant. *Tejkl*, adm. u sv. Jiří, za II. kapl. do Nov. Bydžova, a
- p. Jos. *Ludvik*, far. na odpoč., jmen. spiritu-lem ctihod. sester Voršilek v Hoře Kutné.

Milodar. Na stavbu kostela sv. Václava na Smíchově: Nejmenovaná 1 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedit:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXI.

Neděle IV. po Velikonoci.

Dnešní sv. evangelium jest utěšené a smutné zároveň; utěšené pro Spasitele našeho, an oznamuje učeníkům odchod svůj k Otcí; neboť odchod tento sprovázen jest radostí, rozkoší a plesáním, poněvadž dokonat Pán dílo, uložené Jemu od Otce; zároveň však jest též smutné, poněvadž učenci Páně opět nabyvají z něho ujištění, že Mistr jejich, kterýž jim byl vším, v brzkou je opustí. Pro Pána Ježíše musela myšlénka na odchod k Otcí, do slávy, kterou měl u něho od věčnosti, na výstoupiti povznášející: vždyť mohl patřiti zpět na život svůj, kterýž byl nejvyšší a nejdokonalejší službou Boží, nejvěrnějším a nej přesnějším plněním vůle Boží; na život, kterýž v chudobě počal se na zemi, kterýž skrytě nejkrásnější konal ctností, a napotom do veřejnosti vstoupiv nic než dobré činil, žehnal, dobrodiní udílel; na život plný sice zneuznání úmyslů nejlepších, plný pronásledování, skonávající potupnou smrtí kříže, kterýž však slavně a vítězně opět z hrobu povstal.

M. j! i vám přiblíží se jednou, dříve nebo později, okamžik, kdy zvoláte: „Jdu k tomu, kterýž mě poslal!“ — Bude-li však návrat váš k Otcí provázen radostí? Budete-li s to slova ta s toužou útěchou pronést, jako božský Mistr nás? Bude-li vám možno, na uplynulý život pohlédnouti s úplným uspokojením? To vše jen na vás závisí. Prostředků, pomůcek, návodů a rad dostává se vám nyní v studiích vašich dosti k tomu, jak byste sebe samy zříditi měli,

abyste dílo života svého k vlastnímu blahu, ku spokojenosti Otce nebeského řádně a dobře konali.

Nyní kladete teprv základy k duchovní budově svého života, již stavěti budete teprv ve věku pozdějším, do kteréhokoliv stavu a povolání vás Prozřetelnost božská postaví. Při kladení základů těch jsou vám radou a skutkem pomocny síly zkušené, znající potřeby, vlastnosti a vady mladého věku vašeho; a toto dílo vaše jen potud se vám zdaří, pokud těchto moudrých rad a výstrah, mládeži nevyhnutelně potřebných, ochotně přijímáte, jich sobě vážíte, dle nich jednati budete; krátce řeknu vše: pokud vždy v mezích nejvyššího, základního zákona všeho vyučování a vychovávání t. j. zákona o poslušnosti a uctivosti k vychovatelům, svědomitě jednati a chovati se budete. Mám předmět ten za tak svrchovaně důležitý, že dnes šíře o něm pojednati se vynasnažím.

Zákon uctivosti jest mezi nebem a zemí, mezi autoritou a svobodou, mezi Bohem a člověkem posvátná páska, takřka tajuplné pouto, kteréž jednoho k druhému víže. — Ale není to pouto železné; víže sice člověka, ale nenutí ho; kdo je přetrhne, jest trestuhoden; kdo zákon uctivosti poruší, nalézá trest svůj vždy v porušení samém. Porušení to však vždy možno jest a s hořkostí vyznati musím, že často se stává. Nechtě zabíhati do trapných jednotlivostí, nechtě všechny prohršky proti uctivosti v soukromém i veřejném životě uváděti, držeti se budu jen předmětu sama a krátce ukáži, který jest zákon uctivosti k vychovatelům mládeže a která jsou nejtrapnější jeho porušení. — Mezi všemi společenskými úřady není prospěšnějšího a

vznešenějšího nad úřad vychovatele; jest to úřad nejen nejvyššího mravního řádu, ale vzhledem k výchovanci i duchovní otcovství. Úřad ten vyžaduje mimořádných vzácných vlastností: pevnosti povahy, nezvratné vůle, trpělivosti, sebezapření, nezištné lásky, zároveň intelligence, vědomosti, účelnosti. Nuže již pro tyto vlastnosti vyžaduje přirozený zákon úcty k vychovateli, ano úcty hluboké, dětinné, posvátné, úcty všemožné, jaká důstojnosti otcovské t. j. autoritě a nejvyšším službám náleží. — Slyšte, co praví filosof starého věku *Seneca*: „Uctivost jest povinností k vychovatelům našim. Jsouť zajisté naši dobrodincové a dobrodiní jejich jsou daleko větší, než všechny odměny, kterými bychom se jim odsloužiti mohli. Kterak jen možná domnívati se, když o výchování a oné krásné vědomosti se jedná, kteréž ozdobou jsou života, že jsme vychovateli splatili již dluh svůj, když jsme přiměřený plat dali? Nikoliv, ať jsme v ohledu tom cokoliv učinili, vychovatelé povinni jsme nad to odměnou srdce, pokladem uctivosti.“ (*Seneca de benef. 6.*). — *Cicero* tak ušlechtilé city, tak zbožnou chval úctu k učitelům svým, že i ona místa ve vážnosti měl, kde od nich vyučován byl. Císař *Mark Aurel* děkoval bohům zvláště za dvě věci: první, že sám měl dobré vychovatele, druhou, že tak šťasten byl a i dítkám svým dobré vychovatele nalezl. Slovem, staří chtěli, aby chovanci ve vychovatelích svých posvátnou autoritu a dobrodiní otců samých ctili, dítě, v jehož výchování se kdo uváže, musí nevyhnutelně úctu mít, neboť jinak z něho nic dobrého nebude a ono klesne v každém ohledu. M. j! člověk jest ve světě, aneb stává se něčím jen velikostí autority, kterou u jiných má, aneb dobrodiními autority, které se podřizuje. Vy jinochové, jsouce z větší části ještě velmi mládi, nejste ještě ničím a nemůžete býti ničím sebou samými; a necht vám samoláska vaše cokoliv jiného praví, opravdu-li o tom přemýšlíte, pravdu těchto slov nahlédnouti musíte. Již jména, která se vám dávají a která vyjadřují, čím zde jste, zdaž nedokazují pravdu toho, co tuto tvrdím? Vyť jste chovanci tohoto ústavu, žáci svých učitelů; a jelikož Bůh něco otcovského pro vás v srdce naše vložil, jste v jistém smyslu duchovními syny našimi. Ale což jsou synové, žáci, chovanci jiného, než bytosti, kteréž vše s důvěrou, ale i s uctivostí od těch očekávají, kteří je vyučují v tom, co oni nevědí, kteří jim denně duchovního pokrmu, rozumu i

srdci života poskytují? Nahlížíte tedy, že pravda ta patrně jest již obsažena ve jménech, která vám náleží. Zajisté jste k tomu povoláni, abyste jednou něčím se stali, blahodárné, snad velkolepě působili; ale ať jakékoliv jest budoucí vaše určení, v tomto okamžiku sami sebou nic nejste a jen skrze rodiče a učitele teprv něčím státi se můžete t. j. těmi, kteří vás vychovávají. A chceme-li to ještě podrobněji dokázati, čím byste byli dnes, kdyby rodičové vaši vás opustili a kdybyste žádného učitele nenašli, jenž by péči měl o vás? Cítíte-li, vmyslíte-li se v postavení takovýcho opuštených synů, až ku kterému stupni byste něčím byli sebou samými? Brzy byste na duši i na těle zahynuli, jako mnozí jiní synové, kteří denně takto hynou, a za krátko nezůstalo by nic po vás na zemi. To jediné, co na vás jest, že schopni jste, býti vychovánu t. j. nechati všeliké práce výchování, pěstování rozumu a všelikých vloh svých na sobě samých ve skutek uváděti. Ale právě proto musíte, abyste dobře výchování byli, především k těm, kteří vás vychovávají, kteří toto veliké dílo na vás konají, uctívi a poddaní, nikoliv však odporní a nevděční býti. Jedním slovem, kterým ale vše jest řečeno: vy zde nemáte nad nikým autority, ale nad vámi jest autorita Boží, vašich rodičů a učitelů a jen dobrodiními této autority může z vás něco býti, tudíž musíte neporušitelnou úctu a poslušnost k těm zachovati, kteří výchování vaše řídí, ve všech věcech musíte jim ducha i srdce podržiti, konečně musíte jim vděčnost a lásku za tak mnohou péči, již o vás mají, prokazovati. — Vyřkl jsem právě slovo *vděčnost*, kterouž vychovatel tak jako úctu žádati musí; než výchovávání jest úřad nevděčný: vychovatel obětuje se po dlouhá léta denně mnoho hodin, on snáší všelikou nestálost povah, všeliké hrubé poklesky a špatné rozmary chovanců svých; jeho život jest celý výchování jiných věnován a přece obyčejnou bývá odměnou ze tolikeroú odanost, za tolikere oběti — *nevděk*. Ale ač moudrý vychovatel pravidelně vděčnosti neočekává, ano jí se i nezřídka zříká, úcty přece musí žádati a jest jí hoden tím více. V tomto ohledu byla by nezištnost politování hodná převrácenost, zkázou celého díla, které mu svěřeno. Chovanci musí věděti, že úcta, tento veliký zákon jejich výchování, naprosto jest neporušitelný, že nade všechny jiné vyniká, a že [v ohledu tom žádné prominutí, žádné ušetření, ano řeknu, žádné odpuštění pro jisté přechýny

možné není, jestliže vinník ihned za odpuštění jich co za zvláštní milost neprosí. Musí-li se některému žáku říci: Tobě schází úplně veškerá účta k zákonům školním, účta k učitelům tvým, účta k ústavu, v kterém nabýváš vychování, jest to zajisté nejhorší úsudek, který se nad takovým vinníkem pronést může. Zajisté povšimnutí hodno jest, že když Pán Ježíš s důrazem nejvyšší energie božského slova svého člověka úplně zkaženého vyléčiti chtěl, božský Učitel nic více o něm nepověděl, než že jest člověk, který „ani Boha, ani lidí se nebojí.“ A tím řečeno jest vše. Kdo ani Boha, ani lidi si neváží, ten již ani sebe sama nectí, a kdož pak seznati může onen stupeň rozumové, mravní a tělesné skleslosti, na nějž až člověk takový snížit se může. Co ještě v této chvíli pověděti chci, jest: zvláště ve vychování jsou přestupky proti uctivosti nejzáhubnější ze všech, které udáti se mohou. A pro každého, kdo není již dítětem, a rozum má z věcí božských a lidských, není po přechínech z bezbožnosti páchaných nic více na pováženou! — Svědomí vašemu m. ž! ponechávám na uvážení, dobře-li s vámi stojí v těchto ohledech. Amen.

XXII.

Slavnost sv. Jana Nepomuckého.

Stopadesátiletou památku svatořečení šlechtetného kněze, mučeníka Páně, Jana Nepomuckého koná dnes křesťanský svět a s obzvláštní slávou česká naše vlast; četné ctnosti a zásluhy oslaveného sluhy Páně odůvodňují také velikou tu účtu, již celá církev katolická a především království české vzdává svatému rodáku svému, odůvodňují radostnou hrdost, s kterou nazývá Jej svým, jakož i mnohé a velkolepé slavnosti, které se všude po vlasti, zvláště ale v hlavním městě ke cti Oslavence konají. Jedna ctnost však v bohatém věnci ostatních nad jiné září, Světce našeho obzvláště zdobí a nás k následování ho vyzývá; ctnost, jejíž věrné ostříhání obrazný výraz nalezlo v jazyku, jenž zdobivá slochy sv. Jana; jesti to ctnost mlčelivosti a moudrého zatajování tajemství. Pokud oslavený mučeník Páně měl příležitost, právě tuto ctnost vynikající měrou konati, ano ji i hrdinským způsobem osvědčiti, jest vám dobře známo; víte, že pečeť, kteráž uzavírá ústa kněze v příčině všeho, co ve sv. zpovědi byl slyšel, věrně a svědomitě ostříhal přes vše hrozby, přes vše muky předvádaje i jistou, násilnou smrt. Tuto ctnost

mlčelivosti a moudrého zachovávání tajemství máte i vy milovati a konati; máte se učiti, jazyka svého pravým způsobem užívati; máte si zvykati, v pravý čas mluvit, v pravý čas i mlčet; vždyť právě hříchy, jichž se lidé jazykem dopouštějí, jsou tak časté, škodlivé a záhubné, tak osudné hříšníku, jakož i těm, v jichž přítomnosti hřeší. A za tou příčinou, abyste tuto ctnost milovati a konati se učili, chci dnes o *mlčelivosti a zachovávání tajemství* k vám mluvit. Poněvadž ale světlo tím jasněji září, čím tmavější jest prostor kolem něho, chci vám i protivu mlčelivosti, její ohavnost a záhubnost ukazovati — totiž žvavost; sledujte slova má a uvažujte o tom, co slyšeti budete.

Ač se na první pohled zdá, že mlčelivost a zachování tajemství táž jest ctnost, přece mínění toto při bližším zkoumání pojmů jeví se býti omylné; *mlčelivost* jest pravé a bohumilé užívání jazyka, zachovávání pravé míry v mluvení i mlčení a varování se, bychom ničeho neprospěšného a zbytečného s jinými nesdíleli; *zachování tajemství* záleží v tom, abychom tajemství, věci v srdci svém ukryli, uzavřeli, kteréž jiným zjevovati buď přirozená aneb kladná povinnost nám zapovídá. K cvičení se v mlčelivosti vyzývá nás často písmo sv.: „Opřel uši své trním, neslyš jazyka zlého, a ústům svým udělej dvěře a zámky.“ (Sir. 8, 29.) „Mnohomluvení nebývá bez hříchu, kdo pak zdržuje rty své, opatrný jest“ (Přisl. 10, 19.), rovněž i v knize Přísloví: „Slovo v pravý čas jest jako jablko zlaté v nádobě stříbrné.“ I v dnešním sv. čtení slyšíme podobné vyzvání, abychom jazyka svého ostříhali a toliko v pravý čas a na pravém místě mluvili! „Rtové neopatrných bláznivé věci rozprávěti budou: slova pak opatrných na váze vážena budou. V ústech bláznů jest srdce jejich“ (Sir. 21, 28—29.) t. j. neopatrný domnívá se, že vše, co ví, pověděti musí. „A v srdci moudrých jsou ústa jejich“ (Sir. 21, 29.) t. j. opatrný zachovává v mluvení pravou míru a rozvážlivou zdrželivost, aby snad žvavostí svou nebyl jiným za obtíž, aby mu v přenáhlelosti a nerozvážlivosti nevyšlo z úst slovo, které by jiné uraziti, jim ublížiti mohlo. neb snad dokonce slovo hříšné, utrhačné. aby neodhalil věci, které zamlčeti jest povinen. — Seznáváte z toho, že mlčelivost zároveň jest nutnou podmínkou zachování tajemství; kdo neumí býti mlčelivým, nedovede ani zachovati tajemství; tu platí napomenutí sv. apoštola Jakoba: „Budiž

pak každý člověk rychlý k slyšení; ale zpozdlý k mluvení“ „neboť“ — dokládá — „zdá-li se pak komu, že jest nábožný a nepojímá v úzdu jazyka svého, ale svodí srdce své, toho marně jest náboženství“ (Jak. 1, 19. 26.) t. j. nevaruje-li se kdo všech hříchů jazyka, jako lži, na cti utrhaní, pomluvy, rouhání, bláznivého a neúčelného mluvení; ale domnívá-li se, že to vše nic není na závadu, ten není v pravdě bohabojný, nemá pravého náboženství. I sám náš Pán a Spasitel vyzývá nás důrazně k opatrnosti a obezřelosti při užívání jazyka našeho: „Pravím vám, z každého slova prázdného, kteráž mluvíti budou lidé, vydají počet v den soudný“ (Mat. 12, 36.) Kterak pak jsme *my* dosud napomenutí toho byli dbali? A jak *my* jednou obstojíme při skládání účtů, až bude nám zodpovídati se v příčině užívání jazyka našeho?

Ne méně potřebné a spasitelné, než ctnost mlčelivosti, jest nám i moudré zachování tajemství. Jsou vůbec věci, jichž zamlčení musíme? a neruší toto zamlčení povinnou upřímnost a pravdivost? Nelze upříti, že *nesmíme* vše, co víme, jiným také zjevovati; zvláště tři jsou případy, v nichž by mluvení nemístné a hříšné bylo; první případ se naskytá, když náhodou dovidáme se tajemství, jehož sdělení s jinými tomu, jehož se týče, hanbu a škodu způsobiti by mohlo; k tomu zavazuje nás již zákon přirozený a tajemství takové sluje proto *přirozeně*; druhý případ nastává, dali-li jsme někomu výslovný slib, že tajemství nám svěřené v srdci svém zachováme — a tajemství takové zoveme proto *slíbené*; případ třetí konečně, když úřad nás k zatažení toho, co jsme slyšeli, zavazuje — tajemství *úřední*, jako u kněze, lékaře, soudce, a závazek zachovati tajemství úřední trvá i tenkrát, když nám to ani výslovně uloženo, ani od nás slíbeno nebylo. Porušení však povinné upřímnosti a pravdivosti není v tom nížádné; neboť tato povinnost žádá toliko, abychom, když mluvíme, vždy pravdu mluvili t. j. nelhali; nikoliv však, abychom vždy a za všech okolností všechno se všemi sdělovali, cokoliv víme. Sv. písmo vyzývá nás na mnoha místech k zachování svěřeného nám tajemství: „Kdo pronášá tajné věci přítele, ztrácuje víru a nenalezne přítele podle vůle své“ (Sir. 27, 17.) a na jiném místě: „Kdo chodí lstivě, pronášá tajnosti; ale kdož má srdce věrné, tají to, co mu přítel svěřil.“ (Přisl. 11, 13.) — Sv. Jan, jehož slavnost dnes konáme, jest nám

výborným vzorem a příkladem, kterak tajemství nám svěřená zachovati, jak v pravý čas ale také *mlčeti* máme. Když o to šlo, aby hříchy a nepravosti v letech pozdějších zhyralého krále Václava káral, sluhů královských od něho často nevině, často pro malé přestupky krutě týraných se ujímal a hněv zuřícího krále krotil, tu mluvil — rozhodně a otevřeně, jako druhdy Jan Křtitel před Herodem Antipou; nebylť on třtina slabá klátící se větrem, řídící se přízní lidskou a hříšným směrem ducha časového; když však o to šlo, aby tajemství zpovědní královny české zachováno bylo — tu mlčel sv. Jan, muse ovšem věrně plnění povinnosti své odpykati smrti mučnickou. Ovšem má i tato povinnost, zachovati tajemství, své meze; přestává, když blaho neviných, ano i blaho hříšníka sama, aneb vaše vlastní blaho tím by těžce poškozeno bylo, a působili-li se odkrytím tajemství patrně větší dobro, než škoda jest jeho vyjevením nastala. Jen v jediném případě platí tato povinnost bez výminky a bez podmínky — vzhledem k sv. zpovědi; každé buďsi jakékoliv, přímé neb nepřímé, porušení tajemství zpovědního bylo by těžkým zločinem, kterýž i zákon církevní nejtěžšími tresty stíhá; tudíž může zpovědník, tážán jsa na něco, co ve sv. zpovědi slyšel, přímo odpověděti: nevím, nemohu říci t. j. pro tebe nevím, tobě nemohu říci; neníť to lež, nýbrž povinné zahalení pravdy vůči neoprávněné otázce; vždyť sám Pán Ježíš užíval někdy takového způsobu mluvení z důvodů moudrých; otázce apoštolů svých, půjde-li do Jerusalema ku slavnosti stánků, odpověděl: „Já nepůjdu ke dni svátečnímu tomuto“ t. j. veřejně, abych nebyl jat, „nebo čas můj se ještě nenaplnil.“ (Jan 7, 8.) Proto di v té příčině sv. Augustin velmi případně: „Ač každý, kdo lže, pravdu zahaliti chce, nelže ještě proto každý, kdo pravdu zakryti se snaží.“ (De mend. c. 10.) Podobně jest povinností naší, abychom mlčeli a tajemství zachovali i tenkrát, když o věci se jedná, jež věděti bylo by jiným neúčelné neb zbytečné, aneb dokonce škodlivé a nebezpečné; to platí zvláště tenkrát, když by tím víra neb mravnost člověka jehož se týče, v nebezpečí uvedena býti mohla. I sám Pán mnoho učeníkům svým zatajil, čeho před sesláním Ducha sv. nemohli pochopiti ještě: „Ještě mnoho mám mluvíti vám: ale nemůžete snéstí nyní“ (Jan 16, 12.), podobně napomíná apoštolové své: „Nedávejte svatého psům, aniž mecte perel svých před svině:

aby snad nepošlapaly jich nohama svýma a obrátice se neroztrhaly vás“ (Mat. 7. 6.), jakož i sv. apoštol v listě ku Korintským praví: „Jako maličkým v Kristu mléko dal jsem vám k pití, ne pokrm, nebo jste ho ještě nemohli snést.“ (I. Kor. 3, 2.)

Protiva mlčelivosti a zachování tajemství jest nectnost *žhavosti*; *žhavý* mluví často a mnoho, v nepravý čas a na nepravém místě; srdce na jazyku má a domnívá se, že vše, co ví a co zná, s jinými sděliti musí. Právě tím jest jiným nejen za obtíž, ale zbavuje se i důvěry jiných, ješto stává odůvodněného podezření, že při slabosti své ani to, co pod pečeti tajemství s ním sděleno, nebude s to zachovati při sobě; „*Žhavý* podobá se“, jak sv. Řehoř Veliký dí, „otevřenému městu bez ochrany hradeb; nedostává se mu ohrady etnosti mlčelivosti a proto duch jeho vydán jest bez ochrany střelám nepřátelským“ (Mor. 1, 7.); *žhavý* podobá se nádobě vonnými mastmi naplněné, jejíž otvor však není uzavřen a obsah její brzy ceny pozbude. A jak snadno může *žhavému* neprozřetelné slovo podezírání, nactiutrhání a pomlouvání jiných z úst vyjíti! Jak často a snadno může se proti spravedlnosti, lásce k bližnímu, zvláště ale proti počestnosti a mravnosti prohřešiti! Jak často hádky a sváry, urážky a nepřátelství mívají původ svůj ve *žhavosti* člověka! Především ale dopouští se takový člověk snadno lži; ano Církev nazývá vystříhání se *žhavosti* přímo „ochranou proti lži“ (Cat. rom. III. c. 9, 9. 20.) a praví, že *žhavý* hříchu lži jen nesnadno se ubrání; i samo písmo sv. v témž smyslu praví: „Kdo nenávidí *žhavosti*, uhašuje zlost . . . Slyšel-lis slovo proti bližnímu svému, nechť s tebou umře; a věř, že tě neroztrhne“ (Sir. 19, 5. 10.)

Učtež se tedy m. j! z dnešní slavnosti, z dnešní úvahy, jazyka svého pravým spůsobem užívati a ne znesvěcovati ho zneužíváním a hříšným mluvením; buďtež dbali mlčelivosti, zachovejtež tajemství sobě svěřené, varujte se *žhavosti*; důvody a meze povinnosti této právě jste poznali; *mluvte* v pravý čas, ale *mlčte* také v pravý čas; můžete-li nevinně zachrániti, bezprávi zamezit, bližního na pravou cestu přivésti, pak *mluvte* — mlčení bylo by s hříchem; víte-li a znáte tajné chyby svých bližních, byla-li vám svěřena tajemství, pak *mlčte* — mluvení bylo by s hříchem. Myslete, prve než *mluvíte*, na to, co, komu, kde, proč něco *mluviti* chcete; praví sv. Augustin: „Jako volíš sobě pokrm, abys nepožíval,

co by ti škodlivé a záhubné bylo, tak i opatrným buď v řeči své.“ (August. in Ps. 31.) Kéž by splnilo se na nás všech, zač volá Církev sv. k Bohu o slavnosti dnešní prosíc: „Propůjč nám té milosti ó Pane, abychom střežíce ústa svá připočtení byli k těm, kteří jazykem nezhřešili.“ Amen.

Světlo slunce a pochodně.

Osvětu pravou pochodní žžhavou, hlásají hrdě, světu že vznítí; — pochodeň hasne, *slunce* kdy jasné blahostným světlem hřeje i svítí.

Není pokoje bez světla Zdroje, osvěty není bez světla víry, bez pravdy kříže hřích srdce víže, v otroctví duši jímá blud číry.

K. Matějka.

Různé zprávy z dějin církevních.

VII.

Zánik řecko-římského pohanství. Císařové římsští poznali teprve po krutých pronásledováních křesťanů veliký *omyl* svůj, jemuž v oběť tolik křesťanské krve prolito bylo, *omyl* stran *životné síly* křesťanského náboženství. R. 312 rozhodnut osud křesťanství a pohanství. Toleranční edikt Milánský 313 vydaný Konstantinem a Liciniem byl jen zastřeně vyslovený ortel nad mnohobožstvím. Liciniův zvrát k pohanství světlejší než i sám edikt Milánský objevil vysílení a smrt polytheismu. Rovnoprávnost obou náboženství dlouho držeti se nemohla, postup k vyznamenávání křesťanství učiněn již Konstantinem († 337), jenž ale vždy snášelivě k pohanům si vedl. Synové jeho: Konstantius († 361), Konstantinus († 340) a Konstanc († 350) přešli již k přímému *útoku* na pohanství (r. 353 zavřeny chrámy a oběti pod trestem smrti zapovědiny), což příčinu podalo Julianu odpadlíku (361—363) k marnému pokusu vzkřísiti pohanství osvězené novoplatonismem a mravoukou křesťanskou. Ani státní moc, ani literární snahy posledních Novoplatonikův (Themistius † 390, Jamblychos † 330, Libanios † 395, Himerius, Proclus † 485.) nebyly s to, aby život vdechly v pohanství vysílené a vyžilé. Nástupci Julianovi dosadili opět křesťanství na císařský trůn, r. 392 modloslužba prohlášena zločinem uražení veličenstva, až posléze císař Justinian (527—565) poslední jí zasadil ránu zavřením školy v Athénách 529. Od té doby držely

se zbytky pohanů v Sardinii, Korsice, Sicilii a nejdéle na Peloponnesu mezi Maionoty, kteří teprve v 9. stol. křesťanství přijali. Název „paganus = pohan“ vyskytá se nejdříve v zákoně Valentinianově z r. 368, nabyt pak obecného rozšíření od časů Theodosiových († 395).

Církev a císařové 4—7. stol. Od času cis. Konstantina, zejména pak snahou Theodosia stal se stát římský křesťanským. Zevnější byt církve byl státně uznán a chráněn. Vláda i soukromníci dařili ji svými statky, duchovenstvo sprostěno bylo břemen státních, vyňato bylo ze soudnictví světského, křesťanské kostely nabyly práva asyly. Starati se o zevnější důležitosti a pozemské potřeby církve bylo povinností císařův. Jak potřebna byla tato ochrana církvi v této době, uzná každý, kdož ohlédne se v těžkých bojích věroučných této periody, které vymáhaly nezbytně zevnější postavení zcela pevné. Vedle těchto výhod zaznamenati sluší bohužel i opak jich. Jen politicky odůvodněné pokřesťanění tak mnohých vneslo v soukromý život křesťanů nerestí pohanské (nářky sv. Jana Chrysostoma a Salviana). *Horší* ještě bylo, že císařové zřici se nedovedli pohanského ideálu o státu. Starali se nejen o vnější potřeby církve, ale sahali (od Basiliska 476 počato) i do svatyně svědomí, vydávali věroučné edikty, kterýžto caesar-papismus vrchu nabyl za Justiniana (527—65). Šembera (Děj. Středověké, str. 78) dí o tomto císaři: „Despoticky počínal si Justinianus i v příčině záležitosti náboženských. Považoval se de facto nejvyšším biskupem, nejvyšším zákonodárcem církve, kterážto právě jako stát podrobena býti měla svrchované jeho vůli. Tudiž dosazoval i sesazoval biskupy zcela dle libosti, ano dopouštěl v této příčině rozhodného hlasu nezřídka i Theodora. Dekretův koncilia chalcedonského (451) hájil a přidržoval se ne snad z příčiny té, že by byl koncilii tomu nad sebou jakousi prisuzoval autoritu, nýbrž zcela prostě jediné proto, že z důvodů dogmatických a exegetických o pravosti jich byl přesvědčen.“ (Domnění o slovanském původu dynastie Justinianovy (518—602) nezakládá se na pravdě. Jména Upravda a Izlok prameny staršími než ze 16. stol. doložiti se nedají.) Císařové pronásledovali nyní kacíře, jako dříve stíhali křesťany (první příklad odpravení haeretika Priscilliana 385 v Trevíru) a bohaprázdňým životem na svém dvoře dusili zejména na východě blahodárný vliv církve.

Sněm Nicejský a kázeň církevní. K upravení kázně církevní vydali Otcové Nicejští (325) dvacet kanonů, jichžto obsah dle prof. Krause (Kirchengeschichte, Trier 1872 str. 112) jest tento: 1) Zbavení se mužství vylučuje z duchovního úřadu; 2) neofyti nemají hned býti svěceni; 3) žádný klerik nemá bydliti s podezřelou osobou ženskou; 4) práva metropolitů a cheirotonie (svěcení); 5) vyobcování z církve a jak s nimi zacházeti; 6) práva patriarchů v Alexandrii, Antiochii a Římě; 7) vyznamenání biskupa v Aelii (Jerusalém); 8) přijetí do církve Katharův (Novatianův) a jich kněží; 9—14) zadostučinění kajcníkův; 15—17) proti zlořádům v duchovenstvu; změna místa a lichva; 18) poměr mezi jáhny a kněžími; 19) o křtu Pavlianistů; 20) v neděli a o velikonočních mají křesťané stojice modliti se.

Justinian jakožto zákonodárce. Justinian, sám jsa dobrý znatel právovědy, dal způsobiti sbírku občanského práva římského výtečným právníkem svým Tribonianem, jenžto, přibрав k sobě ještě deset znalců jiných, jal se prohlížeti sbírky zákonů římských za dob předešlých učiněné, ze kterých věty zastaralé aneb sobě odporné aneb nekřesťanské vynechány, ostatní pak pečlivě vybrány, sneseny a k nové době, zejména v příčině práv osobních a manželství, přispůsobeny jsou. Sbírká takto způsobená a podpisem císařovým opatřená vyhlášena 529 za právo veřejné pode jménem codex Justinianus. Po tom rozkázal císař Tribonianovi a 15 ještě učencům, aby také ze spisů nejproslulejších právníků nejlepší a nejužitečnější vybrali a náležitě sestavili. Komise učinila během 3 let ze 40 právníků veleobsáhlou sbírku výroků a nálezů právních na 50 knih roztržďenou. Sbírká tato, Digesta n. Pandectae nazvaná, vydána r. 533, a ještě téhož roku sestaveno Tribonianem a 2 kollegy jeho dle instituc Gajových také vědecké navedení, tolikéž Institutiones nadepsané, aby prvé i druhé sbírky užívati se mohlo s prospěchem. Roku pak 534 vydán codex v nový pořádek uvedený a hojnými dodatky opatřený ještě jednou (codex repetitae praelectionis). Než během času ukázalo se, že potřeba jest nových ještě doplňkův, nových ještě ediktův císařských. Nařízení tato, původně jazykem řeckým sepsaná, v latinském překladě pode jménem novellae tvoří poslední část velesbírký Justinianovy, důležité to studnice právnictví až po dnešní den. Zákony těchto sbírek odevzdávajice vše do rukou císařových pro-

hlašují císaře zdrojem všeho práva a hovi tak soustavě despotické. (Sembera: Dějiny středověké, str. 76. 77.).

Věčný žid.

Když Kristus kráčet k hoře umučení a na ramenou nesl dřevo kříže, tu po nadlidském těle unavení chtěl odpočinout málo na kamení, šij' zprostit' na okamžik trapné tíže.

U domu Ahasvera na lavici již Vykupitel utýraný padá, kříž drže zpříma pevně ve pravici pot krvavý si stírá z bledých lící — však vstává vmžik jak uštknutý od hada.

Od hada? — Horší nežli hrůzný chřestýš byl pohled, slovo Ahasvera žida: „Jen pryč! Jen dále! Neštěstí mi věštíš,“ tak šipěl zlostně „zkusili jsme dost již nás pro tebe nejedna stihla bída.“

Ba nekřičí jen, rukou pryč odhání od svého prahu Spasitele světa. A Kristus? — Mlčky pod kříž šiji sklání a dále kráčí po kalvárské stráni — žid dlouho ještě za ním hanu metá.

I nebe sžáslo nad zběsilým činem, kůr cherubínů seslal archanděla, by kletbu vyřkl nad bezcitným synem, mír z nader vzal mu, nikdy spánku s tímem ho neobdařil ani smrtí těla.

Již Ahasverus osmnácte věků od pólu k pólu bez oddechu kráčí; v boj vrhá se, tam v Niagary jeku smrt hledá — ona před ním na útěku, byť stále po ní toužil v hořkém pláči.

A nikdy více kletbou štvaná noha na širém světě nenalezne klidu: „Pryč! Dále! Že's zapudil svého Boha v trest bloudit budeš leta mnohá, mnohá!“ Tak pověst vypráví o věčném židu.

J. Ježek.

Perly.

Napsal J. Doubrava.

II.

Nad levým břehem Vltavy zapadalo slunce v temně modré lesy. Zdálo se, že plno jest jasné krve, ta že v dlouhých pramenech padá na skalnaté břehy, a po nich do vln. Snad vsálo to slunce do sebe všechnu krev,

kteřá tekla v bojích náboženských po Čechách ve věku 15., a potom ovšem dlouho, dlouho bude v paprscích krev padatí.

A v proudu rudého světla stála na strmé skalině postava dívčí — polo dítě, polo panna; panna štíhlým, souměrným tělem, dítě nevýslovně půvabným pohledem jasného oka, tak jasného, jako jest voda v zátoce nad přívodem Zrůbeckým.

Vlas hnědý splýval ve dvou pletencích až k holé noze, již opírala o balvan omšelé žuly, visící nad proudící řekou.

„Eliško, Eliško,“ zaslechla volat od vody; byl to Roušal, jenž v malé kocábce vesloval proti vodě. Pohrozil svalovitou pěstí proti stráni, vida své dítě v záchranné výši.

„Neboj se tatíčku o mne, to spíše naše stráče spadne,“ odpovídala holka, ukazujíc na kůzle, jež opodál okusovalo lístky plané růže, a na důkaz toho otočila se o jedné noze na úzké ploše žulového balvanu.

Převozník spráskl leknutím ruce, čemuž se děvče zasmálo veselým smíchem, jenž v skalách zněl jako volání žežhulky, když po jaru do lesů se vrací.

„Nyní však tě nebudu lekati tatíčku,“ zvolala hned zase útulně, seskočivši s balvanu na bezpečné místo, „vím, že bys se nehnul z místa a na druhém břehu by se nedočkali převozu.“

„Dítě, šťastné dítě,“ hovořil starý pro sebe, poháněje ostřeji člun, aby dohonil, oč se byl opozdil, „ještě jsi jako ta mřenátka, co tuhle laškují po vodě, „kž bys nikdy nemusela býti smutná.“ A divno, to čtveračivé děvče sedělo nyní na stráni posmutnělé, jakoby přečarováno; z tváře vymizela dětská bezstarostnost, a pojednou objevily se na řasách dvě velké slzy. Těžko říci, co dělo se v srdci holčičině. Náhle vyskočila, veselý výraz vrátil se v obličej a po lesině rozlehlo se jásavé volání: „Beneši.“

Z houští vystoupil schovanec Radášův, jemuž platilo volání dívky; tato pohledla mu v tvář a rázem zmizela veselost její.

„Beneši,“ a jméno to znělo smutně. — „Ty mne opustiš, čtu to v tvém oku; ty se hněváš také na mne, že tatíček tvého přestouna zakřikl. Vyprávěl mi o tom, když v neděli z mlýnce se vrátil. A já za to nemohu, a nevěřím tomu co o tobě povídal, že budeš také tak zlý jako Radáša, že nebudeš věřiti v Pána Boha.“

„Bláhové dítě,“ odvětil hoch a stín nevole přeletěl přes jeho čelo, „či nepamatuješ, jak jsem s tebou sedával zde na této stráni, a když tamhle nad vrchy vysvítala hvězda večernice, že jsem ti ruce sepal, že

jsem se modlil s tebou, — nevíš, že jsem ti povídal, jak ty hvězdy jsou daleko, a ještě dále nad nimi nebe a tam že jsou andělé, kteří na nás hledí, že jsou krásnější než ty hvězdy, a hodná-li budeš, že také staneš se takovým andělem? Proč tedy myslíš, že budu zlý, a nebudu věřit v Pána Boha?”

„Já tomu nerozumím,“ omlouvala se Eliška, „ale tatíček ujišťoval, že posmíváte se velebné svátosti.“

„Poslechni Eliško, jdi a přehni se tuhle ze skály nad vodu, a uvidíš, jak závrat se tě zmocní; vidíš, tak mi bývá, když děd Dominik počne mi vykládati písmo. Poslouchám a je mi úzko, teskno. Lépe mi bývá, když sám stojím nad Vltavou a měsíc vychází od Svatojanských chlumů a v roklicích to šumí, jakoby andělé létali a rozsévají po zemi pokoj a štěstí, a jakoby zrnko toho štěstí kladli též do srdce mého. Myslívám, proč také dědoušek nemluví tak tiše, mírně, proč hlas jeho jako bouře hučí mou hlavou a ze srdce mi vynáší spokojenost. Ale nemluvíme o tom, tvá hlava jest mladá a neslyšela tolik, co nasel mi děd semhle,“ dokončil mladý poučovatel, položiv ruku na čelo; a to čelo bylo vážné, jako bývá u lidí, jimž leta před časem píší útrapy života na ně.

„Ale hleď, Eliško, oč, že jsi neviděla něco takového?“ zvolal po chvíli, dávaje hovoru jiný směr.

„Ach!“ vyklouzlo dívce podivením, když utkvěla pohledem na předmětu, ježž Beneš před očima jí držel.

Nad strání svítil již plný měsíc a při jeho záři zdálo se jí, že vidí na hedbávné stužce kapky rosné.

Hoch s úsměvem pozoroval několik okamžiků zářící tvář Eliščinu.

„A zdali pak víš, co to je?“

„Nevím,“ odvětila rozpacitě, „kdyby na Brsině led byl, řekla bych, žeš nasbíral stuhlých krupěj.“

„Tedy neviděla's ještě nikdy perly?“

„Perly?“ opakovala dívka, a jakoby se rozpomněla zvolala:

„Neviděla, ale slyšela jsem o nich vypravovati tatíčka. — Panoval prý za dávných časů král, který měl srdce z kamene a nikoho nemiloval; jen bohatství jej těšilo. Když už poddaní nechtěli sami přinášeti mu zlato a stříbro, sebral své pacholky, vyjel si do kraje, odvedl dětem tatíčka neb matku, rodičům děti, mužům ženy na svůj hrad, tam je trápil, až přišli příbuzní a vyplatili je. Měl již hromady zlata, měl hromady stříbra a předce se neobměkčil; žádal si ještě více

a lepších věcí. Jednou vyjel si zase, nemohl však nikoho polapiti. Utekli před ním do lesů; — rozzloben vracel se domů, a tu pojednou zahlédl malou chaloupku. — „Nepojedu s práznyma rukama,“ zvolal zlostně a vrazil do chatrče. Seděla tam sedivá stařenka s děvčátkem, svým dítětem. Pacholci královi chopili stařenku za vlasy, vyvlekli ji a král pohrozil dcerušce: „Běda nepřineseš-li zvláštní dar.“ Smáli se, odešli, — děvčátko zůstalo, plakalo. V noci přemýšlelo, co přinese králi za matičku, aby ji netýral, netrápil; čím déle přemýšlelo, tím hůře bylo — nevědělo si rady. V komůrce bylo smutno, i vyšlo ven a pohledlo k nebi, v němž Bůh přebývá. „Ty víš, že nemám ani zlata ani stříbra,“ modlilo se a slza za slzou kapala jí z očí, „co dám za matičku králi?“ „Dáš mu své slzy,“ zaslechla za sebou, a když se ohlédla, spatřila vlídného stařečka, jenž ukazoval v trávu před děvčátkem. Tam ležely bílé čisté kapky. „Zdvihni je a dones králi, jsou to tvé slzy,“ vybízel stařeček. Děvčátko poslechlo a sbíralo s podivením své slzy, které jakoby mrazem byly utuhly; a než pozvedlo oči stařeček zmizel. S radostí spěchala na hrad královský a král udiven pohlížel na výplatu dívčinu. Takového pokladu ještě neviděl. — V korunu si je dal nasázet — a nazval ty slzy lásky — perlami.“

Hoch dosud držel v ruce šňůrku s perlami, a poslouchal snivě slova Eliščina, až skončila povzdechem: „Kdo asi tyto perly vyplakal!“

„Nevyplakal, v moři prý je hledají,“ poučoval Beneš, nevím však jak přišly do mlýnce. Pozoroval jsem, že děd sedává v přístěnku často celé hodiny zamyšlen a pohlíží před sebe do skříně, v níž uschovával bibli, překvapil jsem jej jednou a viděl poprvé tento skvost. Zvědavost mou ukojil slovy: „Jsou to perly po tvé matce.“

„Od té doby zmizela bible ze skříně a perly našel jsem teprva dnes v komůrce; chtěl jsem, abys je viděla a proto přinesl jsem je.“

„A Dominik?“ tázalo se děvče.

„Neví o tom,“ odvětil Beneš, zavěšuje skvost kolem krku Eliščina.

To dítě prosté, půvabné, s bohatou ozdobou na čisté šiji v zářícím světle měsíce zdálo se jednou z těch panen vodních, co prý z proudů Vltavy za jasných nocí vyplují a v osamělých skalách pobřežních své tiché zpěvy zpívají.

„A ty jsi neznal svou matku?“ otázalo se pojednou děvče.

„Neznal,“ přisvědčil smutně hoch.

„Jistě byla velikou paní!“

„Nevím.“

„A Radáša nikdy ti o ní nevypravoval?“

„Že umřela mi řekl.“

„Hleď to já vím, co matička dělávala a říkávala, tatíček o tom vypráví a vždy pláče.“

„Ale Radáša je zlý a nikoho nemiluje.“

„Snad přece,“ hájil pěstouna Beneš, „viděl jsem slzy v jeho očích, když jsem prosil, aby mi vypravoval o matce.“

„Povím ti všechno,“ řekl, „až jednou, nyní mne nech.“

A tomu chlapci zarosily se oči; chtěl ukryti své pohnutí a proto ukázal k obloze.

„Hle Eliško, kam už měsíc vystoupil; musíš domů, aby otec o tebe se nebál.“

„Ty pláčeš“, řekla starostlivě dívka, zahlednuvši slzu ronící se přes tvář hochovu, jemůž podávala skvost se svého hrdla. —

„Dobrou noc, Eliško“ zaslechla jen, a mžikem zmizel Beneš v houštině; čekala až poslední kámen jeho nohou svalený dopadl do řeky, pak volným krokem vracela se do chatrče přívozníkovy. —

Přemýšlela o tom podivném chlapci, k němuž duše její lnula. Setkali se zde na stráni před drahým časem; byl malý hošík.

„Já jsem z Radášova mlýnce“, řekl jí přítulně, „dětí se mne bojí a nadávají mi, chceš-li, měj mne ráda, a budu ti povídat, co dědoušek mi vždy vypravuje.“ —

„A jsi hodný?“ tázala se tehdejší v dětinné prostotě, „jinak bych se tě také bála.“

„Uvidíš!“ odvětil s jakousi nevolí, a tím přátelství těch dvou dětí bylo utvrzeno.

A mýjela léta, na stráni scházely se děti, rostly spolu, jako doušky v mýtině. Hoch stal se jí takřka učitelem. Vypravoval tolik podivných věcí, jež slyšel od Radáše, že pohnutí jakási úcta k němu vloudila se do duše dívčiny.

Nepochopovala mnoho z řečí jeho a předce ráda jej poslouchala. — Ta dětská mysl nerozumí ale cítí, nezná ale tuší. — Takový byl poměr schovance Radášova a přívozníkovy Elišky. —

Té noci divný sen vplížil se v klidnou duši Eliščinu. Zdálo se jí, že stojí opět na stráni u vody; byla měsíční noc, že viděla až ke dnu řeky, kteráž pojednou počala růsti, vlny se šířily, rostly a brzy pokryly chlupy Svatojanské i Borotické vrchy. Kam oko dostihlo, voda všude, zelená, hluboká. A do té vody jakoby slétaly mušky světlušky. Pohledla do výše, odkud přilétají a v hvězdě, co plála blízko měsíce, užířela tvář bledou, plačící; a ty slzy její v letu vzduchem za-

planuly v jiskru jako muška světluška, letěly, sykotem zhasly ve vlnách a jasnou vodou bylo znáti jak ke dnu padá bílá perla. —

Ještě pohlížela do vod, když ucítila lehké dotknutí na čele. Před ní stála mladá paní s tou krásnou tvář, již před chvílí viděla ve hvězdě.

„Vidělas ty perly dítě?“ tázala se hlasem nevýslovně milým.

„Jsou to tvé slzy; padaly do hlubiny jako bílé kapky,“ přisvědčila Eliška. —

„Chceš je nositi na své šíji?“

„O! ráda!“ zajásala, vztahujíc ruku po drahém skvostu.

„A což když tě při tom srdce zabolí?“

„Nechť si, zabolí pro vás!“

„A což když umřeš?“ šeptala tiše. —

„Nebojím se smrti!“ —

Rty té krásné ženy dotkly se čela Eliščina a políbení probudilo ji ze sna.

Polekaně rozhlédla se po komůrce. Chladný větřík vanul pootevřeným okénkem, jímž viděla na řeku a na oblesk měsíce na vlnách. (Pokračování).

DOPISY.

Z Plzně d. 25. dubna 1879.

(Installace nov. arciděkana.)

V neděli provední d. 20. dubna t. r. konána zde slavná installace nového arciděkana Jana Křt. Plevky, jenž svým 20letým kaplanováním sobě důvěry a lásky všeho obyvatelstva získal. Důkazem toho byla všeobecná radost z volby, zastaveníčko uspořádané zpěv. spolkem „Hlaholem“ u večer před installací, vřelé účastenství všech tříd a stavů o slavnosti, k jejímž zvýšení nemálo přispěl též ostrostřelecký sbor. Duchovenstva sešel se velký počet domácího i přespolního; z Prahy zavítal vd. p. kanovník metrop. kapitoly Ant. Hora, aby installaci a infulaci vykonal, a redaktor t. listu, jenž v přeplněném chrámu P. měl kázání, z něhož sem v náhradu za delší popis začátek klademe. „Pax vobis. Pokoj vám.“ (Slova, která se v evangelium miláčka P. sv. Jana (20.) v neděli provední třikrát opakují.) V nedávno vydaném spisu Jana Beckovského „Poselkyně starých příběhů českých, Díl II.“ nalezá se mimo jiné též řada prvních 22 arcijáhnů prelátů Plzeňských ze stavu kněžstva světského čili církevního. Mezi nimi 18. byl Jakub de Santo, dříve farář v Touškově, „pro svou přívětivost všechněm milý, jenž v kostele sv. Bartoloměje odpočívá, jehožto kůr kostelní on na svůj náklad mramorovým kamením dlážditi dal.“ Kromě tohoto arciděkana

Jakuba de Santo, o němž napsáno, že pro svou přívětivost byl všecně milý, odpovídá v tomto starobylém chrámu P. bývalých arciděkanů zdejších velmi mnoho, až pak nástupcové jejich pochovávali se na hřbitově městském. Tam dne 26. října min. r. zavřel se hrob nad bezduchým tělem posledního vys. zasloužilého arciděkana zdejšího Karla Růžičky. Král. město, vždy věrná Plzeň osiřela. V této osiřelosti nadešel advent, slavili jste v Kr. shr. vánoce. Slyšíce při službách Božích zpěv andělský, který se druhdy rozléhal na nivách Betlémských: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle“ pohřešovali jste lesku a slávy, které službám Božím v tomto staroslavném městě dodává infulovaný arciděkan; a tak i v novém létě o Zjevení Páně a jiných slavnostech rozpomínali jste se na hrob, kterýž uzavřel posledního arciděkana zdejšího, až pak během postu ocitili jste se sami u hrobu ve skále vytesaného, v němž posud nikdo nebyl pochován, u hrobu P. a Sp. n. Jež. Krista, jehož církev slavíc každoročně z mrtvých vstání Páně, zesnulé věrné své ukládá sice do hrobu ale k budoucímu vzkříšení. Církev věčně mladá jsouc nestárne a neumírá; neboť úmrtím povstale mezery v řadě apošt. kněží pokud možná doplňuje, aby nehynula správa nesmrtelných duší. Osada, diecése, církev bývá osiřelá, ale církev neumírá. Z hrobu zemřelého papeže povstává volbou knížat církevních nový papež, z hrobu biskupa povstává volbou aneb jmenováním dotyčného zeměpána nový biskup, a tak i zde jednosvornou volbou zastupitelstva tohoto král. města povstal z hrobu posledního arciděkana nový arciděkan, jenž byv uznán, potvrzen a církevně nastolen dues v úřad svůj zástupcem vrchního pastýře uveden a oznaky důstojnosti své vyznamenán býti má, aby Vás hned pak při první své pontifikální mši sv. pozdraviti mohl slovy, kterými pozdravil z mrtvých a z hrobu povstalý Kristus Pán milé učeníky své, slovy totiž: Pax vobis. Pokoj vám! Dlouho-li Vám nový arciděkan sloužiti bude, to ovšem nevím, ale tu naději chovám, že i o něm napsáno bude: pro svou přívětivost byl všecně milý, a to vím, že u Vás konati bude službu kněze a úřad pastýře duchovního důstojně, o čemž pak byla další řeč, po níž následovalo čtení listin a installace, načež infulovaný arciděkan sloužil pontifikální mši sv. a po té chvalozpěvem „Te Deum“ a požehnáním ukončena slavnost chrámová, kteráž od 9 do 12 hodin trvala.

Z Jáchymova dne 28. dubna 1879.

(Hod velikonoční, slavnost sv. Jana Nep.)

Konečně zdá se, jakoby i k nám do údolí jaro zavítati chtělo. Sníh, náš nemilý host, protože často přichází a vždy dlouho pobude, pomalu se ztrácí. Jen tam, kde se nahromadí a ukryti mohl, v roklinách statečně vzdoruje svému nepříteli, slunci a jižnímu větru. Louky se zelenají a tu a tam vystrkuje již sedmikráska skřehlou hlavičku. Vděčné dítky našly také již dole u mlýnů fialky a přinášejí rozkvétlé svým učitelům. Zdálo se sice jakoby již o velikonočních svátcích chtěla příroda zde slavit své vzkříšení, oteplilo se, odešel, aspoň zde v údolí, i sníh, ale v pátek po svátcích takovou jsme navštívení byli vánicí, o jaké si jen ten pojem učiniti může, kdo z povinnosti přes hory k nemocnému jíti musel. Vítr žene ti sníh do očí, které jen na chvilku otevřít můžeš, a časem tak prudce o tebe se opírá, že musíš postát, aneb jeřabiny se přidržeti, abys nepadl. Cestu razíš si hlubokým sněhem a tak přijdeš celý uondán na místo, kam jinak za půl hodiny dojdeš, skorem o hodinu později. Tak to bylo v pátek, dne 18. dubna. Druhý den na to zmizela mračna, jen zbytek usadil se na hlavě vysokého Sonnenwirblu, kterýž podoben ohromnému obru, čas po čase bratru svému u Abertam Blöszbergu, veliký kotouč mraku jako černou míč házeli. Ukázalo se slunce a v brzku náš potok Wesritz (patrně česká bystřice) se rozvodnil a hlučným proudem unášel rozpuštěný sníh k Ostrovu. Tak je u nás proměnlivo. V létě však rozkoš zde pobytí. Takových vyhlídek, tak rozmanitých obrazů a tak čistého vzduchu Pražané nemají. Sestoupils ku př. v Ostrově z vlaku a ubíráš se klidným tímto městečkem po silnici k Jáchymovu. Silnice stoupá podle hučícího potoku vždy výše. Přišed za vesnici Unterbrand, stojíš před údolím, které posud rozsáhlé, náhle se svírá lesnatými, s obou stran strmíci výběžky vlastního Rudohoří, které odtud k severu se táhnou v tak zv. Sonnenwirblu nejvyššího bodu dosahují. Vstoupíš do tohoto údolí, v létě velice příjemného a vykazujícího rozmanité pohledy i v zimě, kdy smrková a jedlová zeleň jíním jest pokryta a při sluneční záři se blýská, a hnedle v levo spatříš při potoku první mlýn, který již k Jáchymovu patří, ačkoli až ku kostelu máš jistě hodinu cesty. Jak praveno údolí to je rozkošné. Na jednou se však stráň pravá prolomuje a severovýchodně jdoucí údolí

tvoří. Smutné, v noci strašné údolí, zvláště za svitu měsíce. Již jméno na to ukazuje: údolí pohodného (Schindergründel). Levá stráň je skalnatá, holá; pravá na úpatí vrchu porostlá lesem, dole jen tu a tam vysoký, osekáný stojí smrč, který jednotlivé větve jak loupežník nenasytné ruce roztahuje. Upomínka na pověsti o loupežích zde vykonaných činí místo ještě hroznějším. Když mrak v noci přes měsíc táhne a stín jeho údolím od křoví ku křoví běží a z neznámé příčiny pták z klidu vyrušen, v křoví zašustí, tu i člověk statečný mimoděk sukovitou hůl pevně svírá a stane k obraně. Opustíž tedy místo příšerné. Jdeme lesnatým údolím sem tam se vinoucím dále. Mineš několik mlýnů a pil, až přijdeš k huti. Tu, kde stojí huf, se údolí rozšiřuje a opět v levo rozvětňuje. Nad hutí, kde nyní se netaví, leda na zkoušku a jen z uranu krásné barvy ku barvení skla se vyrábí, zvedá se památný vrch „Popraviště“ (Galgenberg). Proti němu na druhé straně „panské pole,“ vrch mnohem vyšší. Přímou vedle silnice, pod těmito panskými rolemi stojí malá kaplička, jejíž zvonek upomíná třikrát denně obyvatele dolního údolí na největší tajemství křesťanské. Jest zasvěcena patronce horníků sv. panně Barboře. Dva-kráté hlavně schází se zde větší počet zbožných křesťanů; na den této světičky, kdy se zde mše sv. slouží a pak u večer na bílou sobotu, kdy odtud průvod ku kříži u kostela se ubírá. Celkem platí o tomto průvodu, který se trpí a jehož duchovenstvo se neúčastní, co vůbec o nočních pobožnostech: církev je odstranila. Jako však o vánocích výminka se činí, tak i tuto pro starodávný zvyk a slušný pořádek, jdout obě pohlaví zvláště — nebylo nutno zrušiti ho. Máš cosi dojemného, uchvacujícího do sebe. Zvláště cizince překvapí. Po radostném vzkříšení nastala noc. Při „Vstalt jest!“ zazněla u chrámu Páně střelba ostrostřelců. Střelba se ozývá i nyní, ba celou noc po horách a rány ty odrážejí se od vysokých straní a v mnohých ozvěnách přicházejíce do bytů nedají lenochům spáti. Stále se to zapovídá a pro možná poranění i přísně zapovídá — ale nadarmo. Máš každý horník prach i dynamit doma, i myslí, proč by ze vzkříšení Spasitele s vysokých hor tímto způsobem svou radost na jevo nedal a k oslavení tak veliké události nějak nepřispěl! Slyšte, jak zbožný zástup radostně pěje „alleluja!“ Věru krásná to píseň, jež se údolím rozléhá. Sloku

zpívá celý sbor společně. Společná ozvěna je: alleluja. Nejprv zpívají ženské, pak mužští, na to všickni společně: Alleluja. Dejme tomu, že jsme se na cestě do Jáchymova dostali ku kapli sv. Barbory na bílou sobotu, právě když se v noci odtud průvod ubírá. Silnice hnedle za kaplí sv. Barbory se odštěpuje a vysílá v pravo jedno rameno k továrně na doutníky v údolí stojící. Ty jdeš v levo, kam se naše silnice zatáčí. Zde a sice v pravo začíná souvislá řada domků. Byl by den, viděl bys, že přežila většinou smutnou a osudnou událost z r. 1873, ohromný požár, kterým celé město lehlo popelem. Tím snáze se to mohlo státi, ješto většina domů těmto byla podobná. Přízemí je z kamene, a na něm se zdvihá jedno i dvě poschodí dřevěná. Další řada domů výše ležících na stráni je již nová. Má jméno kozí ulice. Jak si zasluhuje jména ulice, vysvětluje hádanka, jež se obyčejně jdoucím tudy cizinci dává: Kde se pekou husy po jedné jen straně? (V Kozí ulici.) — Než smích stranou! Vždyť jdeme s procesím a nad to i ze tmy ční v levo věž kostela Všechny Svatých, a při něm světlo malé lampičky osvětluje město mrtvých, hřbitov. Zde již rozšiřuje se údolí a i v levo nejprv po různu, dále pak souvisle stojí druhá strana města. Jdeš-li dále v levo, spatříš, kterak opět jedno údolí se od hlavního odštěpuje, na jehož stranách část města, zvaná Pfaffenberg, se rozkládá. U prostřed tohoto údolí pobočného hned při silnici stojí úhledná kaplička ku cti spolupatronce sv. Anně zasvěcena. Shořela též r. 1873. Soukromnou však dobročinností vkusně jest obnovena. Kéž by podobně se stalo kapli sv. Prokopa. Pásmo hor totiž právě proti zmíněnému údolí sbíhá se ve velikou homoli, zvanou „Růže“ a na „růži“ té, odkud daleko široko rozkošná je vyhlídka, stojí zbořeníště, holé zdi bývalé kaple sv. Prokopa. Než nezapomeňme, že jdeme s processím a v noci. Vsaň pivovar, uprostřed údolí stojící, kolem něhož jdeme, přece vidíš. Vidíš také, že nyní na obou straních domy ve dvou i třech řadách nad sebou stojí, v řadách majících jméno ulic. Okna všech z obou stran obrácena jsou k údolí. Vidíš je osvětlena byt ne tak jako na sv. Jana, přece mimo světlo, při němž se pracuje, hoří všude lampička obyčejně v levém koutě světnice před obrazem Ukřižovaného, kde i všechny obrazy se nalezejí. Podobné zříš i světlo, hořící před sebou sv. Jana na oltáři kaple, témuž světcu zasvěcené. Jest to zadní část soukromného

domu, rovněž soukromný majetek. Jdeš od kaple sv. Barbory již dobrou půl hodiny s procesím, když kolem starobylé radnice přijdeš na prostranné náměstí. Zde dosahuje údolí největší šířky. Uprostřed stojí krásná gotická naše svatyně se štíhlou věží zepředu. Před ní park a v něm tyto sochy: 1. sousoší, uprostřed něhož sloup s nejsv. Trojicí, 2. níže missionářský kříž a 3. sv. Jan Nepomucký. U všech hoří každodenně i dnes lampy. Průvod zůstane před křížem státi, kdež zpěvák předříkává jistě modlitby a pak píseň, načež se zbožní poutníci rozejdou. Střelné rány ozývají se posud, ač již půlnoc, ze všech stran. Konečně ochably, přestaly. Sotva jsi trochu podřímnul, již tě ve 3 hodiny budí rány z hmoždířů. Ohtěj nechtěj musíš vstáti. Jdeš k oknu, abys viděl, z které haldy se střílí, otevřeš-li okna, hle jak tě mile překvapují zvuky hudby. Jest to hornická kapela, která stojí u zmíněné kaple sv. Jana na vrchu „Růži“ a krásně hraje. Sotva však dozněly zvuky z „Růže“, ozývají se jiné od „Věže.“ Proti „Růži“ totiž na druhé straně údolí vypíná se vrch, na němž stával kdysi hrad zakladatele města tohoto Joachima Schlicka. Tam stálo i původně kolem hradu město. Poukazuje na to jméno osady, nedaleko ležící *Neustadt*. Z hradu zbyly jen dvě kulaté věže. Jedné s kouskem zdi používá se co prachárny, druhá slouží za byt hlásnému, který odtud celé město přehlídnouti může a kde by hořelo, znamení dá zvonkem na věži zavěšeným. Tímtož zvoní v 11 před polednem, v 7 večer a ve 3 hodiny po půlnoci, dáváje horníkům vědět, že za hodinu na to opustiti mají milou svou rodinu a nastoupiti cestu do útrobu země, nevědouce jak se vrátí. Tam tedy u štíhlé a ozdobné té věže druhý stojí sbor hudebníků, který střídavě s prvním hraje. Tak nastane hod Boží velikonoční, který pak v chrámu Páně s obvyklou okázalostí se slaví. Odpoledne je-li hezky, mnozí putují k Panně Marii do Maria-Sorgu hodinu cesty, zbožní aby se pomodlili, světáci, aby v hostinci a krásné přírodě jak říkají se občerstvili. Nehledíc ale na počasí spěchá mnohá zbožná duše každou velikonoční neděli do Maria Sorgu, kdež vel. OO. kapucíni slavnost sedmi radostí blahoslavené Panny Marie slaví obvyklou pobožností. Tot slabý obraz Joachimova a jeho Velikonoci.

Všecky tyto slavnosti překonává však den a oktáva sv. Jana Nepomuckého. Jáchymov zajisté více jej ctí, než patrony svého města. Mámeť zde zvláštní kapli ku cti to-muto mněčeniku zasvěcenou: máme zde sochu jeho na náměstí, mámeť jej i se sv. Proko-

pem na hlavním oltáři v hlavním kostele, vedle skupiny: sv. Joachim, Anna a milé jich dítě Marie. Však nejen že sochy jeho máme, myť zde i svěťce, jehož sochy ony nám před oči staví, ctíme. A jak! Věru, můžeť Jáchymov s pýchou říci: v kterém městě českém ctí se rodák náš tak jako u nás? Poslyšte jen. Pomíjím toho, že světlo v kapli jeho i před sochou na náměstí celé noci po celý rok hoří a že obraz neb sošku najdeš v každém domě, uvedu jen co se zde ku cti a oslavení sv. Jana, d. 16. května a v oktávě děje. Den před tím jsou slavné nešpory v kostele a litanie s modlitbami a zpěvy před ozdobenou sochou. Jakmile se však setmí, aj tu celé město v tisících se zastkví světlech! Není domu, není okna, které by nebylo osvětleno. I v nejchudší chatrči aspoň lojové dvě svíčky v každém okně hoří a uprostřed buď obraz nebo soška našeho svěťce. Liberalové jsou všude, i u nás. Ač oni ze zbožnosti a úcty k mučeníku tajemství zpovědního, jako jiní křesťané to nečiní, přece z úcty k starodávnému zvyku, jak praví, a z bázně před veřejným míněním osvětlují domy své. Tu stkví se socha svěťce v kapli, ze dřeva zhotovená na náměstí, uprostřed květin, tu průsvitný jeho obraz za oknem milou nám tvář zobrazuje, tu květinami ozdobená a osvětlená lampiony soška okno zdobí. Davy lidu zdejšího i těch, kteří z okolních vesnic sem přišli, procházejí se údolím a baví krásným pohledem, který u nás tím velkolepější jest, že domy stupňovitě na stránách stojí, že údolí naše stále stoupá, a tak z mnohých míst celé skorem městot všechna takměř okna osvětlená možná jesa užití. Nábožní pomodlili se u sochy sv. Janu a všickni pomalu ubírají se ku klidnému spánku. Shasnou světla, která přes dvě hodiny hořela. Den sv. Jana nám oznamuje střelba. Dopoledne jest kázání, zpívaná mše sv. s assistencí, odpoledne slavné nešpory a v 6 hodin litanie u sochy na náměstí. Po celý oktav pak zpívá se v děkanském chrámu Páně ráno mše sv. a odbývá večer litanie u sochy. Pobožnost končí se dnem oktávy opět všeobecným osvětlením domů. Což pak zvláště milo jest mi poznamenati, jest, že pobožnosti se velmi četně navštěvují. Tolik-li se děje u nás rok co rok, ký div, že nevíme, co ještě činiti v tomto roce Svatojanského jubilea? Nemohu lépe dopis tento skončiti, leda přáním: budiž nám dle vůle sv. církve náboženství, budiž nám úcta společná sv. patronů a zvláště sv. Jana Nep. mostem, kterým se zblížíti, v klidu žíti mohou obě národnosti obývající tuto krásnou

zemi, společnou vlast, zvlaženou krví našich sv. patronů. F. V.

KRONIKA.

Z Prahy. (Veřejné prohlášení.) Jeho cís. a král apoštolské Veličenstvo ráčil nejmilostivěji vydati tento nejvyšší vlastnoruční přípis ministroví vnitra:

Milý hrabě Taaffe!

Po čas Mé více než třicetileté vlády sdílel jsem vedle mnohých trudných hodin také mnoho radostí s národy Mými; leč jasnější, vroucnější radosti nemohlo Mi více způsobeno býti, než v poslední uplynulých dnech. Byla Mi láskou národův Mých připravena! Hluboce cítíme Se, Já a císařovna, pohnutí těmito samočinnými projevy upřímné lásky, věrnosti a oddanosti. Od jednotlivcův a spolkův, korporací, obcí a úřadův, zástupcův veškerých zemí, ze všech stavův a vrstev obyvательства byly Nám nejdojemnější důkazy upřímné radosti, nejsrdečnější blahopřání vříc přinášeny. Jsem hrd a šťasten zároveň, že národy, jakovéž říše tato chová, jakožto Mou velikou rodinu považovati mohu, v jejichžto důkazech lásky, které Nás dnes obklopují, spatřujeme také působení onoho požehnání nebeského, za kteréž jsme před dvaceti pěti roky před snubním oltářem pro svazek Náš prosili a v něž s milostí Boží pro Naše dosavadní rodinné štěstí, pro Naše milované děti, jakož i ku blahu vlasti i dále doufáme. Hlučné slavnosti uplynuly, leč vděčná upomínka na tyto dny nikdy ze srdcí Našich nevymizí. Jen nemnohým z milionův mohli jsme ústně dík Náš vysloviti; prohlašetež tudíž všeobecně, že všem, všem co nejvroucněji a co nejsrdečněji děkujeme.

Ve Vídni, dne 27. dubna 1879.

František Josef v. r.

Tento nejvyšší vlastnoruční přípis uvádí se dle telegrafického vynesení Jeho Excellence pana ministra vnitra ode dne 28. dubna 1879 v obecnou známost.

V Praze, dne 28. dubna 1879.

C. kr. místodržitel:
Svobodný pán Weber.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup ráčil ustanoviti letošní *svěcení kněžstva* na d. 9, 11. a 13. července.

— Výstava *rouch bohoslužebných*, kterou „spolek k stálému klanění se nejsvětější Svátosti a k ozdobování chudých kostelů“ každoročně o slavnosti sv.-Janské v Teresiánském ústavu šlechticů na Hradčanech pořádá, otevřena letos již od 3. — 12. t. m.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 6. května u sv. Jakuba, od 7 — 10. t. m. u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně, od 11 — 14. u sv. Jindřicha, od 15 — 18. u sv. Petra na Poříčí.

— „*Májová pobožnost*“ u sv. Klementa, kdež se již od r. 1850 koná, počala v 7 h. u večer přede dnem 1. května obvyklým způsobem úvodní řečí a slavným požehnáním, při němž alumnové arcib. semináře na kůru zapěli litanii Loretanskou, Zdrávas královno, Zdrávas Maria, a Pange lingua. Ač bylo chladno, mrazivo, dostavil se předce značný počet družiček a posluchačstva tolik, že ho více téměř ani býti nemohlo. Předmětem rozjímání při této letošní „májové pobožnosti“ jest život a úcta sv. Jana Nepomuckého.

— V král. *Vinohradech* u Prahy učiněna v den stříbrné svatby cís. manželův po slavné mši sv. s „Te Deum“ sloužené kapli obecné školy sbírka na stavbu ne-li kostela aspoň zatímné kaple, v níž by se školní mládež a obyvatelstvo dotčené rychle rostoucí obce k službám Božím shromažďovati mohlo. Sebráno 2000 zl.

— Pořádek kanonické generalní visitace a udílení svátosti birmování ve vikariatu *Toužimském* (Theusing). V sobotu d. 14. června u večer příjezd do *Bečova*, kdež v neděli 15. června v 8. h. bude kázání, mše sv., birmování; odpoledne křest. cvičení, požehnání a svěcení nové školy. V pondělí dne 16. v *Schönfeldu* v 8 h. kázání, mše sv., birmování, visitace a zkouška z náboženství ve škole. Totéž v úterý (17.) v *Lauterbachu*, ve středu (18.) v *Neudorfu*, ve čtvrtek (19.) v *Sangerbergu*; v pátek (20.) v *Bečově* v 8 h. mše sv. a zkouška z náboženství ve škole, v sobotu (21.) v *Zeleni* (*Grün*) v 8 h. kázání, mše sv., birmování, visitace a zkouška z náboženství ve škole. V neděli (22.) v *Slavkově* (*Schlaggenwald*) v 8 h. kázání, mše sv., birmování, visitace; odpo. křest. cvičení požehnání a zkouška z náboženství žáků farní školy. V pondělí (23.) v *Slavkově* v 8. h. mše sv. a zkouška z náboženství žáků škol filiálních. V úterý (24.) v *Uttvini* (*Uittwa*) v 8 h. kázání, mše sv., birmování, visitace a zkouška z náboženství ve škole. Totéž ve středu (25.) v *Toužimi*, ve čtvrtek (26.) v *Schönthalu* a (po dni odpočinku v pátek d. 27. v *Bečově*) v sobotu (28.) v *Gabhornu*. V neděli (29.) v *Stanovicích* (*Donawitz*) v 8 h. kázání mše sv., birmování, visitace; odpoledne křest. cvičení, požehnání, zkouška z nábo-

ženství záků farní školy. V pondělí tamtéž v 8 h. mše sv. a zkouška z náboženství záků filialních ve škole. V úterý d. 1. července odjezd do Jáchymova. — Noclehem bude J. Eminence od 15—23. června v Bečově, 24. a 25. v Touzímí, a od 26—30. června opět v Bečově.

Z Badenska. (Následky kulturního boje). Velkovévodství Badenské podává nám smutný obrázek následků kulturního boje na katolickou duchovní správu. V zemi této, která má 275 čtv. mil a 1½ milionů obyvatelů (a sice milion katolíků), bylo uprázdněno okolo r. 1860 asi 300 míst duchovních správců; nyní jich již 600. — 93 kněží, za 5 let vysvěcených, a nechtějících trávit život následkem „církvních zákonů“ v žaláři, odešlo za hranice a starší duchovenstvo, které se musí za nedostatku kněží přes míru namahati, rychle vymírá. Za posledních 5 let zemřelo v Badenské arcidiecési ne méně než 173 duchovních! — Takové ovoce nese kulturní boj.

Z Pruska. (Nic pro katolickou duchovní správu vojenskou). V Prusku vyjde sice nekřesťansky mnoho peněz na vojsko, nikoli ale na duchovní správu jeho. Nehledě k provinciím, jest jen v Berlíně 5000 vojínů katolíků, 2 špitály, v nichž průměrně 60, někdy 90 nemocných a v Lichterfeldu, 2 hodiny vzdáleném, jest velká kadetní škola asi s 50 katolickými chovanci, kteří přece v náboženství vyučování býti musí. A kolik jest vojenských duchovních? Všechny dva; a z těch musí jeden téměř půl roku po provinciích jezdit, aby tam duchovní záležitosti katolických vojinů spravil. Tak nedostatečně jest o duchovní správu postaráno přes to, že ministerstvo vojenství nadbytek peněz má.

Z Černé Hory. (Obnovení arcibiskupství Antivarského.) Sv. Otec obdržel od knížete Černoohorského list, v kterém byl žádán za obnovení arcibiskupství Antivarského. Závisit katolíci na Černé Hoře od primasa Skutarského; kníže si však přeje, aby byli docela neodvislí na biskupské stoličce, která jest na území portě poddaném. Již dříve učinil Pooten, arcibiskup skutarský, návrh, aby bylo arcibiskupství Antivarské opět zřízeno a aby církev na Černé Hoře byla propagandě podřízena, kníže však si přeje, aby arcibiskupství to bylo bezprostředně od papežské stoličky odvislé. Sv. Otec přijal žádost tu blahosklonně, ježto kníže poddaným katolíkům i úplnou svobodu náboženství dати přislíbil. Otázka tato bude zajisté co nejdrive po prosbě knížete vyřízena.

Z Italie. (Hospodářství se zabaveným jménem církevním.) Dle zprávy poslance Merzaria zrušila vláda 3037 mužských (s 29.865 řeholníky) a 1207 ženských klášterů (s 23.999 řeholnicemi.) Úřední zpráva udává cenu zabavených klášterních statků na 942 mil. lir. Z těch zbylo fondu kultu po odečtení 138 mil., které byly od některých zakladatelů reklamovány, 237 milionů, které jako poplatek fisku připadly a 15 mil., které duchovenstvu za převzaté poplatky za duchovní správu vyplaceny byly, ještě 552 mil. Za 9leté zprávy státní ztratil tento fond 82 mil. 307.570 lir a ztratí brzo i to ostatní. Tak se hospodaří s penězi chudých a církevních.

Z Francouzská. (Kulturní boj). Kulturní boj není pouhým strašákem, nýbrž skutečností; není pochyby, že osnovy obou zákonův atheistickým ministrem vyučování Jul. Ferryem vypracovaných od republikánské většiny v komoře poslanců přijaty budou. Též nelze mysliti na výdatný odpor senátu; poněvadž si v něm republikáné vítěznými volbami dne 5. ledna většinu pojistili. Panujíc sice v sboru tom konservativnější náhledy, než v komoře poslanců, avšak levý střed jest již tak slabý, že bude hleděti smířiti se s republikány hlasováním pro návrh Ferryho. Oběma osnovami zákonů Ferryho počíná ono pronásledování. Po nejsvětějších právech rodičů na náboženské vychování dětí se šlape nohama. Co po 40letém krutém boji absolutickému státu bylo odňato, co tolik milionů stálo, to má nyní za časů kvašení několika řádky zmařeno býti, aby radikálové na okamžik se uspokojili, jako byk, jemuž nějaký předmět předhodíme, abychom hněvu jeho unikli. Až do r. 1875 bylo universitní vyučování ve Francii státním monopolem; toliko stát měl právo vědecké důstojnosti udělovati. Co se týče nižších a středních škol, panovala však úplná svoboda. K návrhu zvěčnělého Dupanloup, předního bojovníka za svobodu vyučování, prohlásilo národní shromáždění svobodu vyučování na vysokých školách, však zákonem ze dne 12. července 1875 bylo i práva státu úplně šetřeno. Zákon ten ustanovuje, že vědecké důstojnosti nabyti možno zkouškou před smíšenou komisí, která ze státních profesorů a těch, kdož na svobodných katolických universitách vyučují, složena jest. Též ve vyučování vrchní radě mohla církev čtyřmi prelaty episkopátem delegovanými právu svému průchod zjednati. Poněvadž ale byli v menšině, nebyl jich hlas rozhodující, nýbrž toliko poradní, právě jako při zrušení katolického oddělení v pruském ministerstvu

kultu. Práva ta mají však církvi býti odňata a sice v trojím: 1. klerus nemá více zasedati a hlasovati ve vyučovací radě, 2. katolické university nemají ten název míti! mohou sice i na dále jmenem „svobodných škol“ trvati, chovanci jich musí však i na státní některé universitě zapsáni býti a tam zkoušky dělati; 3. i svoboda vyučování na gymnasiích, středních a nižších školách se na mnoze potlačuje, neboť §. 7. předlohy Ferryho ustanovuje: Kdo náleží k některé duchovní kongregaci státem neuznané, nemůže díl míti u vyučování veřejném aneb na státu závislém a nemůže nižádný vyučovací ústav řídit. Touto předlohou zákona je pravá svoboda vyučování ve Francii na dobro podkopána. K neuznaným však po dlouho již trpěným kongregacím patří ve Francii: 1. Jesuité, na které onou předlohou zákona hlavně namířeno, 2. Endisté, 3. Maristé, 4. Basiliani, 5. Dominikáni a 6. velmi rozšířená kongregace božského Srdece Páně. Stane-li se osnova Ferryho zákonem, pak jest těmto kongregacím odňato pole působení a právo na existenci. Jaký chaos tento dekret ve vyučování způsobí, vysvětlí nám následující: Doposud vyučovalo z neuznaných kongregací 1937 mužských členů v 88 ústavech. Mezi těmi bylo 848 učitelů z tovaryšstva Ježíšova, kteří vyučovali na 27 ústavech. Počet chovanců v těchto 88 neuznaných ústavech vyučovacích obnáší 71.000, na státních ústavech toliko 70.000. Ženské kongregace mají přes 200.000 žaček. Bezpráví to, jehož se republikáni na katolících dopouštějí, vyvolává u katolického obyvatelstva v této zemi nevoli, v jaké u liberálů nadšení a radost. Není to s podivením. Předloha Ferryho převyšuje sliby a hrozby, které Gambetta du Romans z lásky k republikánům a kleru na příkoř činil. Předloha Ferryho, o čemž konservativní orgány nepochybují, má za účel mladou generaci církvi odciziti a ji v bezbožeckém duchu vychovati, aby jak Gambetta děl „vypleněna byla náklaza, která zemi hubí.“ Předloha ta jest — jak samy republikánské orgány uznávají — prvý krok k odkatolčení země; již i veřejně se povídá, že kongregace uznané jen provisorně trpěny budou. Liberální zpravodaj vyučovací komise Pavel Bert osnoval již návrh zákona na rozmnožení semenišť pro učitele a učitelky, který odůvodňoval ukazuje na brzké propuštění učitelů z řádů duchovních. Stavba a zřízení těchto seminářů bude, jak Cassagnac byl vypočetl, spojeno s výlohou 15 mil. a roční útraty na vydržo-

vání jich zvýší výdaje státu o 2 mil. Než náčelníkům republikánů málo záleží na přetížení daň platících, jen když ukojí zášť proti církvi. Že v slovech radikála Berta: „chceme míti učitele, kteří toliko francouzských zákonů poslouchají,“ leží důvod a cíl kulturního boje ve Francii, jest na bíledni. Zákony církevní, které nijakému útvaru státnímu, tedy ani republikánskému se nepřičí, věčné principy náboženství, mají ze škol francouzských býti vyhostěny a katolická, utlačovaná většina obyvatelstva má se státi bezbožeckou. Kulturním bojem vykopávají si republikáné hrob. Katolíci se spojí proti hrozícímu nebezpečí a budou se snažiti docíliti lepších výsledků voleb.

Z Anglicka. (*Nové obohacení studia biblického.*) Angličané hodlají vydati mapu Palestiny na 26 arších, na které všechna města, vesnice, zříceniny, cesty, potoky, budovy, hroby, jeskyně, cisterny, studny a prameny vyznačeny budou. Velmi mnoho obcí, o nichž v Starém Zákoně zmínka, a o nichž se za to mělo, že vymizely, byly vypátrány. Nyní dovolili Turci Angličanům, aby i staré říše Assyřů a Babyloňanů proskoumali; dříve se dovolení to vztahovalo pouze na některá místa. Nápisy, obrazy a paláce, které jsou nalezeny, poskytují zajímavý pohled do starobylosti. Vláda, králové, náboženství, chrámy, oběti, obyčeje, děje skutečné, pověra, věda, to vše tam přes tisíce let v kamenných památkách leží. Co as tomu řeknou ti, kdož dosud na biblický dějepis s ousměškem hleděli, jako na nepravdivé dětské báchorky, jimž ta veliká města, ty země, obce a celý Božími zázraky protkávaný dějepis vyvoleného národa ničím nebyl? Málem by byli řekli, že ani židů nebylo. Poněvadž ale židé mezi námi žijí, obchod vedou a „lidem z nouze pomáhají“, byli přece ti učení nevěrci nuceni seznati, že nějak povstali. Nyní však přicházejí i ti nevěřící učenci, aby vyhledávali židovské starožitnosti. Kniha, v které by všechny stopy 3—4000 let starých dějin Starého Zákonu shromážděny byly, byla by nejzajímavější knihou na celém světě. Jak se zdá, vyjde kniha taková na světlo; němečtí, angličtí a francouzští učenci sbírají již pilně látku. Katolická věda tím ovšem mnoho získá.

— Sv. Otec jednal velmi moudře, že se rozhodl jmenovati známého konvertitu D. Newmana kardinálem. Celá Anglie bude mu za to vděčna, neboť muž ten těší se jak u protestantů, tak i u katolíků veliké vážnosti. Kníže Norfolk svolal předešlého mě-

síce do svého paláce v Londýně shromáždění vynikajících mužů, které po návrhu markýze z Riponu jednohlasně se usneslo, aby na důkaz úcty a lásky k D. Newmanovi zavedena byla subskripce, aby mu na den jeho jmenování kardinálem mohla dána býti záloha. Ihned zvolen byl komitét, který po většině z katolické šlechty složen za předsedu knížete Norfolkka zvolil.

Literární oznamovatel.

— „*Světlozor*“ obsahuje vyobrazení v čís. 16.: František Weber. Pád Niagary. Žižka. Střílení holubů. Bulharská sněmovna v Trnově. — V čís. 17.: Jan Amos Komenský. K stříbrné svatbě J. J. Veličenstev (podobizny J. Vel. císa. Františka Josefa a císa. Alžběty). Vítkův Kámen v Budějovicích. Hercegovina r. 1877. — V čís. 18.: Dr. Alois Fr. Šrom, moravský poslanec. Lázně sv. Anny v Tábořsku. Před hospodou. Vražedný útok na generála Drentelena v Petrohradě. Votivní chrám ve Vídni.

— „*Hovory Olympské*.“ Podává Jan Evang. Kosina. Díl I.: Hovory o jazyku a literatuře. V Brně. Tiskem a nákladem Karla Winikera. Str. 312.

— „*Vlastenský slovník historický*.“ Seřadil Jakub Malý. Druhé vydání. Sešit 8—9 obsahuje slova: Kocín — z Lobkovic. Cena 30 kr. v knihoskladu Rohlíčka a Sieverse v Praze.

— „*Čech*“ vychází od 1. května jako denní list večerní o 3. hodině odpolední.

— Časopisu „*Method*“ vyšlo čís. 3. a „*Cecilie*“ čís. 4.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

p. Frant. *Brehm*, kněz na odpoč. v Chýši, dne 3. března (nar. tamtéž 16. dubna 1826, vysv. 29. července 1849);

P. Kornel Vinc. *Kutschera*, jubil. kněz ř. prem. v Teplé, Holšovský farář na odpoč. v Stodě, dne 1. dubna (nar. v Plzni 4. pros. 1802, vysv. 14. srpna 1826).

Ustanovení jsou:

P. Placid *Středa*, ř. sv. Benedikta, za admin. fary u sv. Markety v Břevnově;

p. Jos. *Schneider* za prozat. admin. v Trnkšajen.

Uprázdňené místo:

Kounov, fara patron. p. Jana Ad. kníže Schwarzenberga, od 25. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

P. Otmar Filip *Vitek*, ř. premonstr. kan. Stra-

hovské, katech. a prof. na real. gymnasiu v Pelhřimově, dne 10. dubna (nar. v Klatovech 26. pros. 1833, vysv. 29. července 1860);

p. Vojtěch *Plattner*, jubil. kněz, čestný kanovník Budějovický, konsist. rada, b. vikář, rytíř řádu císa. Františka Josefa, děkan v Nové Bystřici, dne 16. dubna (nar. 3. ledna 1803, vysv. 4. pros. 1825).

V biskupství Litoměřickém.

Vd. p. Antonín Frind, kanovník starší vždy věrné metrop. kapitoly a sv. Víta na hradě Pražském, skut. rada k. arcib. konsistoře i duch. soudu, rytíř řádu císa. Františka Josefa atd. (nar. v Hanšpachu d. 9. října 1823, vysv. 26. července 1847) jmenován jest nejvyš. rozhodnutím J. Velič. ze dne 25. dubna t. r. *biskupem* Litoměřickým, i složil již d. 1. května přísahu věrnosti J. Velič. a bude d. 12. t. m. v Římě praekonisován, načež 8. června následovati bude svěcení na biskupství a později slavné nastolení.

V Pánu zesnul:

p. Karel *Zimmermann*, farář v Krombachu, dne 24. dubna (nar. v Bilenci 4. března 1832, vysv. 25. července 1856).

Ustanoven jest:

p. Jan *Žďárský*, kaplan v Dolním Slivně, za admin. v Liblicích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Vilém *Ryšavý*, jubil. kněz, b. notář, fundatista v nemocnici v Kyšperku, dne 22. dubna, (nar. 5. dubna 1802 v Heřm. Městci, vysv. 24. srpna 1827.)

Ustanovení jsou:

p. Ign. *Unzeitig*, administr. za faráře v Čenkovicích;

p. Jan *Kuhn*, admin. za far. v Studenci;

p. Jos. *Syříště*, adminisr. za faráře v Ahrspachu;

p. Jos. *Chocholka*, kooper. Bělský, za kapl. do Suchdola, odkudž

p. Šebast. *Karásek*, za kapl. do Kalné.

Uprázdňené místo:

Malá Úpa, fara patronatu náb. matice, od 29. dubna.

Milodar. Na „máj. pob. u sv. Klementa“: Neznámá z Prahy 5 zl.

P. B. H.: Práci neukončených nedáváme do tisku. — P. spr.: „Mil. s.“ nehodí se. — Dr. K.: Zdá se býti příliš učené. — B. M. K.: Díky. — P. H.: Těžko ohlásiti, co nebylo zasláno. — Dp. J. E.: Bude v příštím čísle.

Tiskem kníže. arcib. kněhtiskárny za Rohlíčka a Sieverse v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázani Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k zákům středních škol.

XXIII.

Neděle V. po Velikonoci.

Byl svatvečer velkonočního hodu Božího roku 469. Nesčíslní zástupové obyvatelů Vienny, města v jižní Francii, spěchali k biskupskému chrámu, aby prosili Boha za odvrácení ohně a zemětřesení, jímž ono město v té době opět navštíveno bylo. A právě když lid na kolenou k Bohu volal o pomoc, na novo vznikl hrůzný požár. V nevýslovném strachu valili se zástupové z chrámu; jediný Mamertus, sv. biskup toho města, zůstal na modlitbách trvaje. V strastné této samotě učinil Bohu slib, že odvrátí-li od města zhoubný onen požár, zavede zvláštní kající čili prosebné průvody, které později v celé západní Církvi v život vešly, jež i my dosud konáme. Za tou příčinou každoročně ubírají se dosud zbožní křesťané po tři dny před slavností Nanebevstoupení Páně v průvodu z chrámu do polí a lučin, aby vševládného Dárce všeho dobra za zdar a požehnání prosili. Proto slují tyto dny v ústech věrného lidu prosební neb křížové dny a dnešní neděle křížová neb prosební. — Což tedy může býti přiměřenějším předmětem rozjímání našeho dnes, než pojednání o modlitbě, zvláště pak o tom, jak se modlití máme, abychom se dobře modlili.

„Dobře se modlití“ není nic jiného, než dle navedení a naučení Ježíše Krista a jak sám v dnešním sv. evangeliu praví, ve jménu a duchu Jeho se modlití! A v pravdě nestává k tomu lepšího naučení, jak se modlití máme, než které nám Pán Ježíš v podoběnství o fariseu a publikánu

dal (Luk. 18, 9—14.). Fariseus a publikán — praví Kristus — jdou do chrámu, oba aby se modlili! Fariseus postavil se v předu, aby ode všech přítomných viděn byl; — publikán však zdaleka; oba se modlí. — Ale jak se modlí? Jeden honosí se svými domnělými zásluhami, s opovržením pohlíží na lid ostatní. Druhý však ani zraků svých pozdvihnouti sobě netroufá věda, že jim všecken lid pohrdá. Avšak nikoliv na lid okolo něho stojící byly obráceny myšlenky jeho, nýbrž jediné na Boha; neboť nepřišel do chrámu, aby jiné viděl a od jiných viděn byl, ale aby se modlil Bohu! Ví, že nehledí Bůh na osobu lidskou, ví, že Hospodin milostivý jest a milosrdný, ale ví též, že spravedlivý jest soudce, a vědom sobě viny své bije se pokorně v prsa řka: Bože, buď milostiv mně hříšnému! A aj, odešel publikán ospravedlněn do domu svého, ne však fariseus. — Neukázal nám božský Spasitel tímto podoběnstvím, jak se modlití máme, abychom se dobře modlili? — Chceme-li tedy, podobně jako publikán od Boha vyslyšení býti, třeba, abychom se tak, jako on modlili a to s myslí k Bohu obrácenou; spínajíce ruce k modlitbě máme i myšlenky své k Bohu obrátiti; třeba dále modlití se se srdcem skroušeným a pokorným, neboť pouhá slova, jež nevycházejí ze srdce, nemají žádné ceny před Bohem, jenž zpytuje srdce i ledví naše a zná i nejtajnější myšlení lidská. Proto di sv. Augustin, že srdce se musí modlití. Protož pozdvihni ruce i srdce k nebesům, kdykoliv se modlíš, neboť modlitba vyžaduje srdce celé a pokorné a pobožné a žalmista Páně di: „Srdcem skroušeným a pokorným Bože nepohrdneš“ (Žalm 50, 19.), a bez pokory, kteráž jest základ veškeré ctnosti,

nestává ani modlitby Bohu opravdu milé. Sv. Augustin praví dále: „Modlice se podobáme se prosícímu Boha za almužnu. A kdyby potřebný pyšně za dar prosil, co asi by obdržel?“ Proto dí písmo sv.: „Modlitba kořícího se oblaky pronikne.“ (Sir. 35, 21.) S pokorou však úzce spojeno býti musí, co počátek a konec vši modlitby, *odevzdání se do vůle Boží*. „Otče ne má; ale Tvá vůle se staň!“ tak modlil se Pán náš, tak i nás učil modliti se. (Luk. 11, 5—13.) Ale, tážete se snad, jak lze vytrvalost v modlitbě srovnati s pokorou a odevzdaností do vůle Boží? — Možno tak činiti a důkazem toho jest ona matka kananejská, o níž vypravuje nám sv. evangelista Matouš, že majíc nemocnou milovanou dceru jedinou a hledajíc pomoci padla k nohám Ježíšovým prosíc: „Smiluj se nade mnou Pane, synu Davidův, dcera má zle se trápí od zlého ducha“ (Mat. 15, 22.). A co jí odpověděl Pán? Ani slova! Avšak nedala se odstrašiti matka nešťastná, ale tím úpěnlivěji prosila, ano i sami učenci prosili za ni. Pán však, aby zkusil důvěru její, pravil: „Nejsem poslán než k ovčím z domu israelského, které zahynuly“ (Mat. 15, 24.). Mléčic uspokojila se prosící matka touto předností synů israelských; avšak v důvěře, že Ten, jehož každý krok dobrodiním a požehnáním byl znamenán, i ji pomůže, padá opět k nohám Jeho a tím vrouceněji prosí: „Pane pomoz mi“ (Mat. 15, 25.) A kdož by pochyboval, že tentokráte Pán její prosbu vyslyší? A přece dí: „Není dobré, vzíti chléb synům a vrci jej psům“ (Mat. 15, 26.) Jaká to tvrdá odpověď, jaké to trpké a snižující porovnání! I zdálo se, že veškerá naděje na vyslyšení prosby její jest zmařena; leč ubohá neustále klečíc u nohou Ježíšových praví dále, pokorně a vytrvale prosíc: „Tak jest Pane! ale i štěňátka jedí droby, které padají se stolů pánů jejich“ (Mat. 15, 27.). A tu skončena jest zkouška její; prosící matka měla býti vyslyšena a její vytrvalost odměněna. „O ženo, veliká jest víra tvá, staniž se tobě, jakž chceš!“ dí Pán a v touž hodinu uzdravena jest dcera její. (Mat. 15, 28.)

„Veliká jest víra tvá, staniž se tobě, jak chceš!“ dí Spasitel. Jaké pokynutí spočívá ve slovech těchto! Zdaž se jimi nepraví: i tobě bude spomoženo, i tvoje modlitba bude vyslyšena, jest-li víra tvá tak veliká, vytrvalost a důvěra tak pevná, jako byla víra, vytrvalost a důvěra oné ženy kananejské!

Když bojoval Israel proti Amalekovi,

modlil se Mojžíš na hoře (II. Mojž. 17, 10.) Ale boj trval dlouho a ruce modlícího se počaly klesati a umdlěvaly; a když upouštěly ruce Mojžíšovy, klonilo se vítězství na stranu nepřátel. Aron pak a Hur zdržovali ruce jeho z obou stran. I stalo se, že ruce jeho neustály až do západu slunce. I zahnal Josue Amaleka a lid jeho mečem. Rekl pak Hospodin: „Vpiš to na památku do knihy a vlož v uši Josue“ (II. Mojž. 17, 10—14.). A proto modleme se bez přestání, neboť ne na naši ale na vůli Boží záleží, kdy naše modlitba vyslyšena býti má; a čím déle bez výsledku se modlíme, tím vytrvalejší a důvěrnější budiž modlitba naše. Pán zajisté pomůže, budeme-li se dobře modliti. — Abychom se však dobře modlili, jest třeba dále, abychom tak činili ve *jménu Páně*. On sám činí nám zaslíbení nejurčitější: „Amen, amen pravím vám: Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dám vám.“ (Jan 16, 23.) O Themistoklu, vojevůdci athénském vypravuje se, že jsa do vyhnanství poslán v zoufalosti utekl se ku králi Admetovi, nepříteli svému, proti němuž vícekrát bojoval. Král nebyl právě přítomen. Když se vrátil, postavil se Themistokles, v náručí drže nejmladšího syna Admetova, na oltář chrámu a prosil krále, aby pro toto dítě své poskytl mu útulku a ochrany. I pohnulo se milosrdenstvím srdce otcevo a pro dítě své odpustil král prosícímu nepříteli. Podobným způsobem smíme, ano máme prositi i my; neboť která modlitba může Bohu býti milejší, která přimluva mocnější, nežli jeho vlastního jednorozeného Syna? My pak tím důvěrněji můžeme modliti se, když nejenom ve jménu, ale i *v duchu Kristově* se modlíme. On sám zajisté nás v oné krásné modlitbě, kterou dle něho „modlitbou Páně“ nazýváme, naučil, jak se modliti máme, abychom v duchu Jeho se modlili; všechny naše potřeby, duchovní i tělesné, jsou v této modlitbě v nejkrásnějším pořádku obsaženy, a Pán náš výslovně velel nám, bychom tak se modlili, jak On naučil nás. Za tou příčinou m. j! modleme se dle napomenutí Páně s myslí sebranou, srdcem pokorným a skroušeným, s odevzdaností do vůle Boží, ve jménu Ježíše Krista a vytrvale, pak zajisté budeme dobře se modliti, pak Bůh modlitbu naši vyslyší. Amen.

XXIV.

Slavnost Nanebevstoupení Páně.

Hodina odchodu přiblížila se, božský Spasitel objevil se ještě jednou věrným svým

a místo aby mluvil o nastávajícím již loučení, pokáral nevěru jejich a tvrdost srdce, že těm, kteří jej viděli, když z mrtvých vstal, neuvěřili. Podivení naše nad takovýmto jednáním Páně krátce před odchodem jeho přestane, uvážíme-li příčinu jeho. Kristus Pán měl totiž apoštolům svým ještě jedno a to velmi důležité poslání uložiti, aby lidstvu evangelium jeho hlásali; konání však povolání toho, plnění povinností apoštolských vyžadovaly mysl zmužilé, srdce odvážného, povahy železné, nestrachující se obtíží úřadu svého; chtěl Pán Ježíš opustiti apoštoly své jako muže dokonalé a za tou příčinou neužil slov, jimiž by citu jejich dojatí aneb slzi vyvolouditi mohl; ano aby je spíše potlačil, jevil jakousi přísnost a opravdivost, chtěje tím říci: Já dokonal dílo své bez ohledu na jiné, na sebe — já sebe sama obětoval. Povolání vaše totéž jest; plňte je, jako já, ku každé oběti hotovi jsouce jako mužové.

M. j! slova tato platí též vám; a tu vidí se mně býti přiměřeno, abych v dnešní řeči své ukázal, jak potřebné jest vám *smýšlení a jednání zmužilé*, a spolu i způsob vám udal, jakým mu přivykati lze.

Doba naše mnohými věcmi a vymoženostmi honositi se může; mnohé vynálezy, mnohý pokrok u vědě a učenosti a umění, ve všech odborech života společenského i národního jsou její chloubou, ano i sváry a spory i války a krveprolití častější, než v jiných dobách, větší bída a neuspořádanost téměř všech poměrů života jsou výlučnou známkou její. Toliko jednoho se jí nedostává a to jsou mužové — mužové pro Boha a sv. jeho věc horlící.

Ano, ti době naší scházejí, ony pevně a neoblomné povahy, kteréž by cíle dobrého Bohem jim vytknutého vši silou a vytrvalostí dojíti se snažily, kteréž by ne jako třtina vanutím větru se kolisající na půl cestě státi zůstávaly aneb s kusým konáním povinností života svého se uspokojovaly, nýbrž i s obětováním sebe samých je plniti usilovaly. Kde lze naleztí mužů takových, zasluhujících chvály naší? Netajmež toho sobě, že jich za dob našich tak málo jest, že u velikém počtu povah vrtkavých a stále se měnících téměř zmizí. Ohledněme se jen v životě praktickém, jací charakterové potkávají se s námi? Velmi často seznáváme povahy, jež třtinám přirovnati lze, beze vši stálosti, beze všech zásad, klonící se na všechny strany, dle toho, jak proud časový, okamžitý jejich prospěch,

opportunita aneb jiné ohledy toho vyžadují. Jejich názory a úsudky o poměrech života často se mění. Zač dnes mečem slova se vši výmluvností bojovali, tomu staví se zítra s toutéž horlivostí na odpor! A jak lze odpomoci zlu tomuto? Odkud vzíti pomoci? Veškerá naděje spočívá na dorůstajícím nyní pokolení, na mládeži naší! A která jest cesta, po níž mládež kráčetí má, aby této v pravdě křesťanské zmužilosti si osvojila? Odpověď nesnadná není: Řiď se jinochu dle příkladu Ježíše Krista! Na hoře Olivetské ukazuje se na místě, odkud Pán náš na nebe vystoupil, kámen, na němž posud stopy šlépějí Jeho spatřiti lze. — Jestli způsob mluvy obyčejný: v šlépějích jeho kráčetí t. j. příkladu jeho následovati. Chcete-li tedy m. j! k pravé zmužilosti dospěti, nuže mějte vždy Ježíše Krista za vznešený svůj vzor, snažte se Jemu podobnými se státi, v šlépějích Jeho kráčejte a tak znenáhla vyvine se ve vás povaha, která vás jako křesťany zdobiti a člověčenstvu prospívati bude; pak i o vás, jako o Tobiaši platiti budou slova písma sv.: „A ačkoliv byl nejmladší ze všech v pokolení Neftalimově, však proto nic dětinského nečinil v skutku.“ (Tob. 1, 4.)

Ovšem málo nám známo jest z mládí Boháčlověka Ježíše Krista, jehožto život pozemský vám za vzor sloužiti má; avšak to dosti jest, abyste ve věku svém jinošském takovou jevíli mysl zmužilou, kterouž vynikal Ježíš již v mládí svém; znám jest nám pouze jediný výrok z doby této, kterýž však veškeré smýšlení a jednání Jeho úplně vyznačuje. Právě totiž máteři své: „Ždali jste nevěděli, že já v tom, co jest otce mého, musím býti?“ (Luk. 2, 49.) V odpovědi této 12letého Ježíše zrcadlí se smýšlení muže ve vši dokonalosti své; již tenkrát poznal povolání své u všelikém rozměru jeho; a věci Otce Jeho, Jeho vůle, byly mu nejvyšším zákonem až do posledního dechnutí; vůle Otce Jeho byla mu pohnutkou vši činnosti duševní i tělesné; ji plniti, bylo Mu nemenší potřebou, než pokrm a nápoj, neboť pravil sám: „Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, který mne poslal.“ Kdy ó m. j! budete vy s to, takto mluvit? Nedomnívejte se, že vám nedostižitelný ideal za vzor stavím. Nedostižitelný jest ovšem; avšak snažte se, vy, abyste se mu aspoň přiblížili? Kristus nežadá, abyste v dokonalosti Jemu se vyrovnali, ale žádá, abyste Jej následovali, majíce stáleina zřeteli, jako On již jako 12leté

pachole — povolání své, a tak vyvine se časem ve vás ona opravdivost života, kterou zmužilostí nazýváme.

Slyšte k dosažení cíle toho jiný ještě prostředek. Učte se již záhy vážiti si těla svého; považujte je za něco lepšího, než za pouhou hmotu, sestávající ze svalů a kostí; pomněte, že ono chrámem jest Ducha sv. a že krása jeho nikoliv vystrojeným šatem, nýbrž spanilými činnostmi duše i těla zvýšena bývá. Tím uchráníte se též oné marnivosti, již na mužích pozorovati nesnesitelné jest; ač ne nyní ještě, přece v letech pozdějších seznáte, kterak jednání takové mocným jest prostředkem k nabytí pravé zmužilosti. Navykejte si dále mysliti, rozvažovati a s rozvahou jednati. Obor působení vašeho ovšem ještě nepatrný jest, avšak přece veliký dosti, abyste v něm i v plnění povinnosti svých onen pořádek, onu svědomitost a vytrvalost zachovávali, která budoucí činnosti vaší pravý směr dá a vám pozhnání přinese. V čas studií vyhledávejte největší svou rozkoš jen v učení a jediné knihy, knihy potřebné, užitečné a dobré budtež zálibou vaší, a jediná požitba, kterou skýtají vědy, budiž radostí vaší. Kterýkoliv studující přestávající na povrchním, spěšném prodělání úkolů svých, v čas studií školních rejdi a hýří a drahý čas, jež práci věnovati mají, hrou a jinými maří daremnostmi, ti konají setbu, jejíž klasové budou prázdní. I vyplní se na nich příslovi: „Přijde čas, že se zeptá zima, co jsi dělal v létě“. Smýšlení zmužilého jen tenkrátě mládeži nabyti lze, cvičí-li se již záhy v sebezapírání a zdržlivosti. Kdo všetečnost zraku a sluchu již jako jinoch krotiti nedovedl, kdo nemilého slova spolubratra svého snést nemůže, většího namáhání se léká, ničeho sobě odepríti nechce, podrobení se autoritě vyšší těžce nese, napomenutím snadno uražen bývá, ten sotva kdy osvojí si mysl zmužilou a ráznou. Protož navykejte sobě dle slov Páně: „Zapři sebe sám!“ již záhy uslechtilé zdržlivosti a sebezapření, jak v odnášení k sobě samým, tak i v obcování s jinými.

Bylo obyčejem u starých Římanů, že jinější jejich, jakmile 15. roku dosáhli, bývali oblečeni togou, rouchem to mužům příslušícím; téhož dne odebrali se na forum, čímž ukončili věk jinochů, považování jsouce již za muže a od této doby jen mužné smýšlení jeviti směli. Jaké naučení z toho pro vás vyplývá, ponechávám vašemu uvážení. Hleďte již v tomto věku nabývatí usedlosti, která v čase pozdějším v zmuži-

lost se promění. Církev a vlast potřebují mužův — ne snilkové spomohou jim — jediné činové mužův. Končím již úvahu tuto; není ona zajisté pojednáním kosmopolitickým, nýbrž spočívá na základě křesťanském, náboženském. Bez zmužilosti, statečnosti dosud žádný křesťan za Kristem do nebe nevstoupil, poněvadž bez ní není ctnosti, beze ctnosti není bohoblaženosti. Praví písmo sv.: „Spravedlivý jest jako základ věčný,“ on nekolísá se jako třtina, nepodléhá změně dojmů, ale pevně trvá v smýšlení a jednání svém spočívajícím na věčných zákonech Božích. Amen.

XXV.

Neděle VI. po Velikonoci.

„Jdu k Otci“. Významné toto slovo opět slyšeli jsme v evangeliích minulých nedělí. Zvláštní jakási síla spočívá v myšlence na cíl pozemského putování našeho. Arciť cíl tento jest, jak se zdá, nás ještě vzdálen, ještě jest nám vykonati dlouhou, částečně obtížnou, nebezpečnou cestu, než ku bráně domu Otce nebeského dospějeme, než odložíme berlu pouti pozemské a vstoupíme v jasný kruh těch, kteří přebývají v příbytech Otce našeho. Což však záleží na tom, zdali o několik dní, o několik let dříve aneb později, zdali s menšími aneb většími obtížemi, pakli jen všickni cíle svého dojdeme, do pravé vlasti své uvedeni budeme. Tyto dny běreme-li zřetel k uplynulé právě slavnosti Nanebevstoupení Páně, oživuje se v nás touha tato s mocí dvojnásobnou a s apoštoly pozdvihujeme zraků svých tam, kam nás a jejich Mistr viditelně se povznese, tam, kde ne okotělesné, nýbrž jen oko víry vniknouti může a v nejhlubších útrobách prsou našich ozývá se slovo: „I my jdeme k Otci!“ — Než m. j! kdo nám ukazuje pravou cestu, kdo nás chrání před nebezpečím, kdo nás sílí a občerstvuje zemdlené, kdo nás opět uvádí na pravou cestu zbloudilou, zkrátka: „Kdo nám jistě a neklamně ukazuje cestu k Otci nebeskému?“ K otázce této v dnešní řeči krátce odpovím.

Povšimnutí hodný jest především rozkaz Páně, kterýž dal apoštolům bezprostředně před Svým nanebevstoupením. Rozkázal jim, aby z Jerusálema neodcházeli, nýbrž zde zaslíbení Otcova očekávali, jež z úst Jeho byli slyšeli. Jest v tom něco zvláštního. Působení Ducha sv. není vázáno žádným místem, a přece velí Pán Ježíš apoštolům, aby téhož Ducha Božího toliko

v Jerusalemě očekávali. — Rovněž tak nalezne Duch sv. každého jednotlivce a přece káže jim Pán, aby byli pospolu shromáždění řka, že společně všichni jej přijati mají. — Rozkaz Páně byl však netoliko pro apoštoly, nýbrž jest i pro nás významný. Chceme-li totiž Ducha Božího a pravdu, o kteréž on vydává svědectví, a milosti, kteréž udílí, skutečně přijmouti, chceme-li zaslíbení Otcových, jež z úst Kristových jsme slyšeli, účastni býti: musíme i my zůstat v Jerusalemě a odtud se svévolně nevzdalovati a lehkovážně nerozptýlovati každý dle náklonnosti své. Snad se tázati chcete: Kterak tomu máme rozuměti, kterak můžeme my v Jerusalemě shromáždění zůstat?

Staroslavný Jerusaleml, sv. město Hospodinovo, jest obraz nového a tento nový Jerusaleml jest Církev od Krista založená. Proroci a apoštoloé líčí Církev obrazem Jerusalema. V tomto smyslu spatřuje Isaiáš všechny národy putovati do Jerusalema, aby slyšeli slovo Boží; v témž smyslu čteme v knize Baruchově: „Nebo nazváno bude tobě jméno tvé od Boha na věky: Pokoj spravedlnosti a čest pobožnosti“ (Bar. 5, 4.); v témž významu líčí sv. Jan ve svém tajemném Zjevení slávu a vítězství křesťanství a pravdy jeho obrazem nového, slavného Jerusalema; v tom smyslu nazývá sv. Pavel Jerusaleml matkou naší společnou; v tom smyslu týká se rozkaz Páně i nás všech: zde v Jerusalemě t. j. v Církvi od něho založené musíme zůstat, chceme-li přijati zaslíbeného Ducha sv., jenž pravdou svojí nám cestu ukazuje, vede nás do věčných příbytků Otce nebeského. Kristus Pán velí nám tedy, abychom v Jerusalemě, v Církvi Jeho vytrvali, nevzdalující se z ní.

Nedomnívejtež se, že takto libovolně pravím, vkládaje něco ve slova Kristova, co by v nich obsaženo nebylo. Mezi četnými obrazy, v nichž se nám Církev Ježíše Krista představuje, jest obraz Jerusalema nejkrásnější a nejpůvabnější. Tam na Sionu byl chrám jediného pravého, živého Boha, jediný na celém světě, krásou a úpravou svojí převyšující všechny tehdejší známé chrámy pohanické. Tam objevil Hospodin mnohonásobným, zázračným způsobem přítomnost Svou, tam nalézaly se desky zákona, manna, prut Aronův a mnohé jiné předměty připomínající Israeli nejskvělejší činy božského vedení a zjevení. Jen tam v onom chrámě smělý oběti Hospodinem nařízené přinášeny býti. Mimo tento chrám nebylo buď žádných obětí, aneb byly oběti

modlářské, nepravostmi poskvřené. Po ztroskotání chrámu vystavěli sobě Israelité ve vyhnanství synagogy; tyto však byly pouhé domy sloužící za místa k shromáždění ku společné modlitbě a předčítání slova Božího; oběti v nich přinášeti nesměli. — Toliko v Jerusalemě byl velekněz, jenž sám jediný za veškeren lid obětovati, do Svatyně svatých vstoupiti směl, jenž na prsou svých tajemné nosil osudí „Urim a Thumim“, jsa sám jediný zplnomocněným vykladatelem zákona Božího. V Jerusalemě byl vlastní stav kněžský, jenž před lidem oběti přinášel a zákon Hospodinův sk u hlásal. A když král Azariáš úřad kněžský sobě osvojoval, ihned trestán jest, a palomocenství povstalo na čele jeho, on tak musil se vzdáliti a učiněn jest povrhlem všemu lidu. K Jerusalemu lnulo srdce, nula láska všeho Israele, ústa jeho překypovala chválou Jerusalema; radost Jerusalema byla jeho radostí, žalost jeho žalostí a tam u řek Babylonských sedávali, lkajíce a rozpomínajíce se na Sion a při modlitbách svých obracejíce se k Sionu; a posud žije v Israeli naděje, že Jerusaleml opět povstane a chrám jeho znova vystaven bude. — Rcete m. j! může-li býti jiný obraz, jenž by případněji líčil Církev, kterouž Kristus založil, Církev naši katolickou. Jednu Církev založil Pán, jednu dal jí ústavu, jednu pravdu, jeden zákon, jedno zřízení, kteréž všeliké jiné lidské zřízení převyšuje daleko; vše v ní připomíná nám nejkrásnější a nejvznešenější velečiny Mistra božského. V ní jediné přináší se oběť jediná. Ona sama má oltář, na němž tato jediná oběť Bohu nejvyššímu a nejsvětějšímu se přináší. Všichni, kdo během století od ní se odloučili, pobořili oltáře zavržše oběti a jejich domy Boží změněny jsou v pouhé modlitebny a kazatelny; neboť nikde, leč tam, kde Pán byl nařídil, v Církvi Jeho, nepřináší se oběť pravá. V ní jediné jest nejvyšší kněz, první a splnomocněný strážce a učitel zákona Božího; v ní jest vlastní stav kněžský, božským posvěcením k přinášení sv. obětí oprávněný, k rozdávání sv. tajemství, k hlásání slova Božího ustanovený. — Jen v jedné věci zdá se, že obraz tento se neshoduje — totiž v ohledu příchyllosti a lásky. Pravému Israelitovi nebylo nad Jerusaleml nic dražšího; a hle! u nás na tisíce jest katolíků, jimž není nic lhostejnějšího nad Církev. Pravý Israelita bral vřelého účastenství ve cti a pohanění, blahu a žalu Jerusalema, ale mnozí, kteří syny Církve katolické nazývají se

radují se ze zármutku matky své, nemohou utajiti hněvu svého, raduje-li se ona; přejí jí toho, jest-li uhnětena od nepřátel a klnou jí, volně-li může bez překážek konati sv. úrad svůj. Kdo pohaněl Jerusalema, dotkl se bolestně srdce pravého Israelity, jenž město sv. tupiti nedopustil; a mnozí, již katolíky slují, přizvukují k rouhavým řečem nejhorsích nepřátel matky své. — Pravý Israelita nepomýšlel na to, čím se lid, králové a velekněží na Jerusalemu provinili, on pomýšlel na milosti a slitování, jichž Hospodin mu udílel, jimiž jej oslavoval: a mnozí katolíci mluví jen o tom, čím se lidé na Církvi provinili, zapominajíce na slavné činy, jimiž Pán ji oslavil, zapominajíce na dobrodiní, kterých lidstvu udílela a dosud udílí, zapominajíce na minulou i nynější požehnanou činnost její mezi národy. Ó to bolí, to rmoutí — neboť nevděk to největší!

M. j! co byste řekli o synu, jenž by vlastní matkou pohrdl, ji potupil, aneb urážky od jiných jí činěné trpěl? A více ještě provinuje se katolík, jenž matky své, Církve se neujímá. „Kdo nemá Církev za matku, nemůže mítí Boha za Otce“ (Sv. Cyprian). Kdo však tuto matku svoji ctí a miluje, tomu Bůh bude otcem, blaho časné údělem a dědictvím život věčný. Amen.

U kolébky sv. Jana.

Aj chudička, rcíž, co chováš ty schráno?
Nad tebou se krov pozvedá jen nízký;
Rcíž, kolébko, v tvém kteráké to dřímá
Klínu robátko?

V úkazech divných nebe slávu hlásá —
Zář nebeská rdí paterou se hvězdou,
Světlo éterné plaje chýše vâkol —
Aj, koho věstí? —

Dvě duši zbožných na to lůžko zírâ,
Jich zpočívâ hled na robátko klidném,
Zrak se utkává, jeho řeč se táže:
Kým bude dítě? —

V lásce přesladké je matička pěstí,
Jak zorníčku svou střeže ot je věrný,
Těž z obou srdcí za ně vzhůru v Eden
Prosby nesou se.

Ó kolébko etná, ty radosti stánku,
Kdožby soudil byl, kterakou ty slávu
Nám Čechům chystáš, učiníš že slavnou
Vlast naši českou!

Ke cti a slávě jsi povznesla národ,
Onť tebou velkým, an u strážni býval,
Aj, tebou Věčný oslavil si církev
V muční tajemství!

Tyť, milá vlasti, v Janu za zpověď jsi
Církvi prvního skytla krvosvědka,
K slávě nesmrtné i Boží i církve —
Buď Bohu chvála!

Já proto z dálí, že mi blízko nelze,
Touto písní mou ti haléř přináším
Úcty vroucí mé, Čecha od věrného —
V lásce ji přijmi! —

B. Hakl.

Jak se má nyní škola k církvi; jak
učitelé a dohlížitelé škol k ducho-
venstvu?

(Četl o pastoralní poradě v Kolině dne 1.
května t. r. J. Ev. Egl).

Když, aby pomstil smrti svého přítele Patrokla, vítězný hrdina řecký Achilles Trojského reka Hektora k válečnému vozu svému za nohu přivázati a třikrát kolem zdi městských vláčeti kázal, přišel pod večer onoho dne otec Hektorův Priamus a pojav Achilla za ruku prosil o mrtvolu synovu řka: „Považ, jaká jest moje bolest, ještě líbám tu ruku, která mi zabila mého syna.“

Tento klassický příklad dojemné, sebe obětující, otcovské lásky mi na mysl přišel, když jsem se jal přemýšleti o druhé otázce dnešní konference naší: Jak se má nyní škola k církvi; jak učitelé a dohlížitelé škol k duchovenstvu? Zdálo se mi, že i takovou sebeobětavou, sebezapíravou, otcovskou lásku povinni jsou za přítomna osvědčovati všichni, kdo významným jménem obecně slovu „otcové“, „patres“, „otcové duchovní“, kněží.

Tento poměr kněze k jeho svěřencům ve škole, uvažován jsa jako poměr otce k dětem, jest po mém zdání tak slibný, to stanovisko tak výtečné, že na něm stoje, kněz katecheta snese shrdinnou myslí trapný los a se podvolí nezbytným ponížením, která mu moderní zákon školní chladně ukládá.

Chtíce nynější poměr církve ke škole či raději školy k církvi jedním slovem naznačiti, nemíneme se pravdy, nazveme-li jej euphemisticky „neutěšeným.“

Na vyšších školách realných náboženství zholâ nevyučují; na gymnasiích sice

ho ponecháno, ale i tu z předmětů pro zkoušku maturitní určených vyloučeno; nejsvětější výkony žákův na školách středních (přijímání sv. svátostí), aby nebyly na ujmou hodinám učebním, z nařízení školních úřadů položeny na dni prázdné, čímžto mládež, skrácena jsouc o žádoucí odpočinek, snadno s nechutí je koná; služné učitele náboženství na škole realné vyměřeno pěti sty zlatými, mzda ostatních učitelův tisícem zlatých; na ústavech pro vzdělání učitelů platem i hodností postaven katecheta za hlavní učitele a na vysvědčeních o spůsoblosti učitelské mezi předměty učebními náboženství položeno jest na místo poslední. Škola konečně národní, o níž nám tuto nejvíce jde, po výslovném znění zákona základního ze dne 25. května 1868 jsouc bezkonfesijní, vyučování náboženského mu sic nebrání, ale rázem určité konfese veřejnou školu národní označovali zákon nechce. V naší vlasti české žije půl šesta milionu katolíkův, asi jedno sto deset tisíc protestantův obojího vyznání a bez mála devadesát tisíc židův; jest na sta obcí, které se skládají ze samých členův katolických — a přes to není ani jediné národní veřejné školy katolické a chtěli-li by kde míti školu náboženského rázu, bylo by jim si ji poříditi a vydržovati na vlastní útraty, při čemž by ovšem nepřestávali stále na školu veřejnou přispívat. To sice veskrz jest zákonné ale nelze tu neřici: „Summum jus summa injuria.“

Jak na prvním valném sjezdu katolíkův Rakouského mocnářství v r. 1877 ve Vídni náš arcipastýř pravil, účelem národní školy jest, aby doplňovala domácí vychování dítěte, aby zjedнала seč rodičové nejsou; z čehož jde, že se katolické rodině zamlouvati může jen katolická škola a že vyučování a vychování beznáboženské líbiti se může toliko rodině beznáboženské.

Veřejné listy, sem tam i církevní, pravivají naše národní školy býti beznáboženskými; to jest, ne-li náhled, aspoň výraz chybný. Beznáboženskými naše národní školy nejsou, náboženství jest v nich učebním předmětem obligatním a první paragraf říšského zákona ze dne 14. května 1869 výslovně dí: „Národní škola má za úkol, aby dítky mravně-nábožensky vychovávala;“ ale jsou národní školy bezkonfesijní, nesmějíce se žádným rázem určitého vyznání označovati. A to jest ta vlastnost národní školy, kterou se podlamuje působení, snižuje důstojnost a maří úsilí kněze katechety; tu se jemu, ačkoli studie-

mi, vzděláním, úřadem vyniká, trapně dává cititi zákonná superiorita školního správce; tu chtěje zůstatí [dbalým] pastýřem v církvi Boží, a nemaje chuti státi se omrzělým nájemníkem na vinici Páně, musí se pokořovati, sebe zapíratí, všelijak k tomu se nesa, aby škola, do níž chodí, jsouc dle litery bezkonfesijní, v pravdě a v skutku náboženský ráz osvědčovala. Těžká to oběť, ale „dobrý pastýř život svůj dává za ovce své.“ (Jan 10, 11.)

Protestantský arcibiskup Trolle, připíjeje o dvorní tabuli na zdraví krále Gustava Vasy, pravil: „Naše Milost přeje Vaší Milosti šťastného nového roku.“ Král velmi nelibě tuto pyšnou řeč nesa odpovéděl: „Tvoje Milost a Naše Milost nemají místa pod jedním krovem.“ Co tím praveno, to jest smýšlení novověké, pronášené slovy: „Státní moc a církevní moc nemají místa v jednom státě. Což platíc vůbec, aplikuje se zvláště na školu a o svorném působení církve a státu ve škole se principiálně nechce ani slyšeti a odtud školy simultanní či bezkonfesijní. „Náboženství zejména praktické patří prý do svatyně:“ ovšem, tak i my soudíme; ale po našem zdání jest i škola svatyní a náboženství do ní patří z téže příčiny, jako do chrámu.

Školy simultanní, lehčice patrně vážnost náboženství, chlácholivají nás tím, že prý dostačí, aby odchovaly lidi: ale což pak křesťané přestávají býti lidmi? Školy simultanní, ctíce na oko všechna náboženská vyznání stejně, či raději nectíce žádného vyznání, pěstují u věcech víry smýšlení lehké, působí snadno indifferentismus. Ze škol simultanních, kdyby se na neštěstí praxe srovnávala veskrze s teorií, nemohli by vycházeti rozhodní vyznavači své víry a jen šťastná nedůslednost jest příčinou, že nebývá vždy škoda tak velká, jak velké jest nebezpečí, sice by ze škol valně vycházeli mudráci, kteří, kdyby měli tolik vtípu, řekli by, co řekl filosof humanista Pomponius: „Jako křesťan bych měl vlastně věřiti v Boha, ale jako filosof o něm pochybuji.“

Proti jakýmkoli kombinacím a teoriím zůstane pro zdárný vývoj našeho národního školství úzké a pravdivé spojení katechety a učitele nejvzácnějším vzorem; harmonie církve a školy idealem přezádoucím a tudíž škola konfesijní cílem všech lidí dobré vůle. Nestačí zajisté, aby školák všemi spůsoby mluvnickými uměl časovati verba „krásti a vraždit“; ale nad to i třeba, aby stále měl na mysli kategorický,

chci říci božský imperativ: Nezabiješ, Ne-pokradeš!

Nejde věru o to, aby církev sama ve škole byla paní, ale ctíc sama sebe a učíc dle svého povolání všechny národy, k nimžto snad i děti náležejí, nesmí se snižiti na pouhou služku, vědouc, že jen přátelským spolupůsobením kompetentních orgánů církve a státu, fary a školy, učitele a katechety je lze docíliti „mravně-náboženského“ (či správněji: nábožensky mravného) vychování, jehož i zákon státní výslovně se domáhati ukládá.

Tu snahu pronáší známá instrukce českých pp. biskupův ze dne 26. července 1869; tím směrem se bral první valný sjezd katolíkův Rakouského mocnářství ve Vídni v r. 1877: pročť mínění, abychom stranou nečinně stojíce se dívali na klesající mravy mládeže, vyčkávajíce, až nás na pomoc zavolají — takové smýšlení rozhodně zamítáme.

Tím, že kde docíleno přátelské shody mezi církví a školou, položen ovšem základ; ale i na tomto základě rozličně stavíváno. Celé osmnácté století vůbec a ve Francii zvlášť odchováno bylo ve školách náboženských, na mnoze od řeholníkův, na velkém díle od Jesuitův: přes to děsnému roku 1789 nezabráněno. Bylo sice náboženství státním ale málo náboženství ve státě. Vznešené vrstvy společnosti neměly zhola víry, ale stát trpěl všady náboženství, aby mu pomohlo konati policajtské služby. Naznačil frivolným sarkasmem, toto smýšlení filosof Ferneyský (Voltaire) říká: „Já sice nevěřím v čerta, ale jsem rád, že můj sluha v něj věří; aspoň mě tak snadno neokrade.“ Kleslá Francie zotavila se zase. Naproti tomu Atheny a Řím po tisícletém trvání přišly na mizinu, ačkoliv občané jejich byli dozajista tak moudří a ve vědách a uměních poměrně tak zběhlí jako my; my ale po tisícletém životě se neblížíme k hrobu.

Proč? Příčina jasná jest. My máme, čeho starí neměli, vliv a působení křesťanství, které po všechny dni až do skonání světa i z nehlubšího úpadku umí povznesti. To děje se náboženským vychováním rodiny, byť i, by možná bylo, celé předcházející pokolení zahynulo.

K otázce: Nedopouští-li se nikdo z těch, kdo za přítomna ve škole působí, (učitelé, duchovní, dozorcové) přehmatů — neumíme odpověděti. Obecným uvažováním bychom v ni světla nevnesli a případy

konkretní, zaručené, nám známy nejsou. Snad nám v tom velectěný můj společník v odpovědi, katecheta i výborný regenschori (vel. p. Sládek ze Svojsíc) lépe poslouží.

© sv. Janu Nep.

Lyro, posvátnou rozezvuč se písní,
Z svých vydávej strun zvuky sfér nebeských,
Aj, zazpívat máš Oslavenci, jenž dlí
V sídle blažencův!

Ó slavíš jak má, Jene, můj jazyk Tě?
Jak nalézt vhodných Tobě slov ku chvále?
Kéž jazyk mám Tvůj, z prachu jež uchránil
Pán Ti ku slávě?

Tyť jsi první byl mučeník pro zpověď;
Širošírá, slyš, velebí Tě církev,
Veškerý Tě svět u řečích i písních
Nad vše vynáší!

Žes svaté hájil zpovědní tajemství,
Svůj mukám hrozným za oběť život dal:
Aj, život věčný prote tam čekal Tě
V slávě nebeské!

Jak nemá ta vlast se Tebou vychloubat?
Jak ne vši možnou Tě povznášet úctou?
Ant Čechův slavným učinil jsi národ
Časné i věčné?

Pět časův proud již století uchvátíl,
Sláva Tvá jen víc den ode dne roste,
Až k nejzazším tam hranicím se cirkve
V dále ozývá.

Ó šťastna vlast má, že poklad taký máš!
Jakby ctil, vážil, si jiný ho národ!
Nad vše uctivej ty patróna svého,
Jak se sluší ti!

Ó Jene svůj tam oroduj za národ,
Nechť jazyk tam Tvůj, zde an mlčel, řeční,
Aj nebem nám jest zachován ku spáse —
Tě země České!
B. Hakl.

Perly.

Napsal J. Doubrava.

III.

S nízkých oblaků svištla hustá metelice, že chvílemi nebylo viděti na pět kroků před sebe do údolí Brsiny.

Bouřlivě začínal ten rok 1547 v zemi české. — Větry přinášívali na svých pe-

rutěch prý zárodoky nemoci, a proto lid se křížuje, když vítr zaskučí odtamtud, kde nákaza morová řádí.

A takové zlé větry již dávno duly do země české od západu — z Němec, kde hlásal mnich odpadlík se svými nohsledy „čisté evangelium“, a „opravoval“, tu Boží církev.

Mnozí křížovali se v Čechách před tou morovou ranou, která hrozila spustošiti víru, ale mnozí vítali ji s otevřenou náručí, a mezi těmi nemálo bylo těch, kteří počítali se mezi „bratry“. A byl chytrák ten mnich — reformátor. — Čihař píská po ptáčích, které lapiti chce, a on podobně v chytrácké posvátnosti mluvil Čechům o „posvátné památce mistra Husi a Jeronýma.“ — žel pak Bohu, že mnoho osálených ptáků polapil.

Byloť zajisté v lednu roku shora naznačeného hezky přívrženců luteránství po Čechách, a jen ráznosti krále Ferdinanda patřila zásluha, že neroztahovali se po svém způsobu. —

Také Radáša věděl dobře o novotách, nechtěl jim však rozuměti; byl „bratrem“ od kosti a kýžil na ty, kteří chtěli býti lepší otců. —

Od léta nápadně sešel; postava jeho byla ovšem ještě přímá, ale v tvář přioral ten pilný orač — trudu několik hlubokých brázd.

A dnes pozoroval též, že i bystrost oka pouhasla; koukal okénkem na Brsinu a marně napínal zrak, aby poznal, kdo se to sněhem ku mlýnci brouzdá. —

Za chvíli klepáno na vrátka; vyšel otevřít.

„Pochváleno jméno Hospodinovo,“ pozdravil příchozí, podávaje Dominikovi ruku.

„Na věky amen“, doložil tento upřev zrak v tvář cizince, jenž otřepával chomáče sněhu s dlouhých vousů. —

„Lukáši, odkud tě sem větry zanesly!“ zvolal Dominik, tiskna podanou pravici.

„Z daleka, — z Prahy.“

„Z Prahy?“ divil se starý.

„Divíš se? — Nu div se div, a podivíš se ještě více, až uslyšíš mé noviny. Nyní ale toužím především po teplém krbu; nemám již v žilách tu krev jako tehdy, když jsme v doupatech lesních kýžili na zákon Vladislavův.“ —

„Nuže pojd' a dej Bůh, aby tvé kroky provázely zprávy radostné.“

Mužové vešli do jizby, v níž našel poutník útulný teplý krb: zdálo se, že zachytly oči jeho na praskajícím ohni dvě

jiskry, v nichž ohrázel se čilý duch cizincův.

„Jaké že zprávy mi tedy neseš?“ počal po krátkém mlčení Radáša, pošoupnuv židlici blíže k Lukášovi.

„Pamatuješ se, kdy jsme naposled se viděli?“ otázel se tento místo odpovědi.

„Tuším že tehdy, když jsi mi přinesl zvěst o novém učení v Němcích.“

„Ano, tehdyž jsem chodil po Čechách, a zvěstoval jsem „bratrům“, že doba svobody se blíží, — a viš co hlásám dnes?“

Dominik nedal mu odpovědi.

„Dnes volám do boje.“

„Jsem stár na to, abys si tropil se mnou šašky, Lukáši,“ řekl nevrle Radáša.

„Učinil jsem to kdys?“ bránil se host, — „jen poslyš, a pak mne odsuzuj.“ —

„Viš, že na Šmalkaldech přísahli páni němečtí hájiti nové učení proti papeži a jeho sluhovi — císaři; nyní nadešla doba, kdy svou přísahu splní. — Vojsko Šmalkaldských stojí proti císaři, aby zaručena byla svoboda nového učení.“ —

„Dobře, snad ale nechceš, abychom my „bratři“ šli se bití za nové učení německého mnicha“, rozhorlil se Dominik.

„Ještě nepochopuješ? Pomohu tvé paměti. To víš, že král nepřál nikdy bratrskému učení, spolehaje při tom na císaře Karla, a mohl též dokuď neměl císař sám s sebou co dělat, nyní však jest jinak. Šmalkaldští mají císaře v práci a král je opuštěn. — Je to vidět, brachu, i v té královské Praze. Slyšel jsem na své uši po ulicích písničky, jimiž se králi nijak nelichotí, a to dosti výmluvné svědectví toho, co potají se děje.“ —

Radáša kýval povážlivě hlavou. —

„Jsem zasvěcen do všeho,“ pokračoval Lukáš, nahnuv se k uchu jeho, „Bedřich Sasík uzavřel spolek s vyznavači nového učení v Čechách; slíbil, že jim vymůže úplnou svobodu učení, aby jen obrátili se na krále brannou rukou, dokud císař za neprázněn jest.“ —

„Již rozumím“, vpadl mu Dominik úsečně do řeči, „ty chodíš verbovat na zrádu české země.“ —

„Dej mi domluvit,“ chlácholil Lukáš podrážděného Radášu, „nikdo nechce zradu země, nýbrž svobodu učení. — Zdá se mi však, že časem ubrousilo se hodně tvé horlivosti v učení, jako se zbrousí kameny tvého mlýnce. — Slyšíš Dominiku, ubrousilo, zmizelo hodně tvé horlivosti. Tehdyž bylo jinak, když mandáty královské shrnuly na nás bídu a strast všeho druhu; tehdyž

byl jsi „bratrem“ z celé duše. Ptal jsi se po domově? Neptal, opustil jsi svůj krov, a byl's hrdinou. — Pamatuji se na onen večer. — Stejný osud svedl nás pod tím krovem Boží oblohy. — Než jsme za lesy zašli, ohlédlí jsme se po domovině; já opouštěl chatře mechem porostlou, ale tam na návří bělel se zemanský dvorec; okna jeho, zbarvená západním červánkem, zdála se, že jsou oči do červena uplakané, a ty koukaly za tebou, za svým — pánem. — Byli jsme vyhnanci. — A měl jsi dceru, krásnou dívku.“ —

„Ustaň,“ vykřikl Radáša prudce, a slza mu vytryskla na tvář, „k čemu rozdíráš mé srdce?“

„Hospodin uchovej, vždyť choi jen upamatovati tebe, jak ochotně opouštěl jsi všechno pro Hospodina, a na to, že jsme přisáhli, seč síly po život svůj starati se o rozšíření bratrského učení a víry. Vidiš přes čtyřicet let od té doby a ta přísaha nedá mi stání; pod krovem věrných Hospodinu byl můj domov, dnes zde, zítra onde — chodil jsem zemi českou křížem v kříž, a bylo mi tesknó jen když jsem našel cizotu za prahem, kde dříve vítala mne bratrská upřímnost. Nedej Hospodin, aby to bylo i na tvém prahu.“

„Ublížíš mi Lukáši,“ namítl mírněji Dominik, „já jsem se snažil šířiti slávu jména Hospodinova; často shromáždili se muži z okolí v této jizbě a já jim mluvil o čistém učení — nemohu za to, že padlo simě na skálu.“

„Proč tedy žehřeš nyní, když má na dějiti čas lepší?“

Nastalo dlouhé mlčení, jež konečně Radáša přerušil otázkou:

„Nuže čím mohu přispěti k dosažení těchto časů lepších?“

„Jak jsi uhodl, kážu do pole; svěřili mi v Praze tento úkol, a se mnou i jiným, kteří známe lid po zemi; převzal jsem jej rád, ale snad pochopuješ, že to věc nesnadná, při které největší opatrnosti třeba. Královští mají dobrý zrak a snadno bych mohl seznámiti se s hradčanským sklepem. Proto klepu jen tam, kde vím o dobrém příteli.“ —

„Rozumím, mám ti býti nápomocen; zde však nenajdeš ani s mou pomocí přívržence. — Však předce jednoho ti získám“, doložil po chvíli, a zamyslel se. —

„Již ale čas, a bys odpočinul sobě po dnešní cestě“, —

Po chvíli odešel Lukáš do vykázané jizby a starý zůstal sám; těžkým krokem

přecházel po komůrce, někdy se zastavil u okénka a díval se k potoku, kde holé olše chrastily větvemi jako kostlivci, když rozpínají svou náruč.

Z přemýšlení vytrhl jej Beneš, jenž tiše vstoupil do komůrky.

„Dobře že přicházíš, hochu,“ přivítal jej Dominik, „dnes nechce spání sklížit mi staré oči; pojď sedni si semhle ke mně. — Ptal jsi se kolikrát po své matce, a já odkládal vždy, že až jednou budu ti o ní vypravovati. — Odkládal jsem, poněvadž neměl jsem k vypravování síly a ty rozumu. Tyto dny však musíme se rozloučiti, a kdo ví, zdaš kdy více bych mohl dostáti slovu svému.“

Hoch udiveně pohlédl na děda, nepochopoval o jakém rozloučení mluví.

Radáša porozuměl tomu pohledu.

„Poslyš, Beneši“, řekl hlasem, na němž znáti bylo silné pohnutí, „zdali pak bys chtěl podvoliti se trpkostem, kdyby jsi věděl, že tím prospěješ památce své matky.“

„Pod přívozem zrůbeckým pěni se vír mezi skalami, a nikoho dosud nevrátil, kdo v něj stržen byl,“ odvětil hoch, „neznám osudy své matky, avšak prospěju-li tím památce její, rád vrhnu se v ten vír a — zahynu.“ —

„Toho nežádám, byť i cosi podobného.“ —

Pátravě pohlédl Beneš v tvář starce — bylo viděti na ní, jak v duši víří jakýsi boj, těžký, bolestný.

„Ano, ano, chceš slyšeti o své matce“ vytrhl se konečně ze svého zadumání — „povím ti o ní dnes. — Slyšíš jak burácí venku víchř a v olších tesklivě to úpí? — Ba slyšíš, ale tu bouří v mém srdci tu nelslyšíš, o té nevíš.“

A počal vypravovati. —

(Pokračování).

DOPISY.

V Praze dne 1. května 1879.

(Na oslavu jubilea Svatojanského.)

Letošní pobožnost „májová“ u sv. Klementa počala d. 30. dubna touto promluvou red. t. listu: „Milostivé jest a padesáté léto.“ (III. Mojž. 25, 11.) Podivná to letos shoda. Máme milostivé léto prohlášené nynějším sv. Otcem Lvem XIII. za příčinou nastoupení jeho na trůn papežský; máme tedy jubileum papežské. Spolu pak konati máme 150leté jubileum prohlášení za svatého blah. Jana Nep. Bylot tomu v den sv. Josefa t. r. 150 let, co bl. Jana Nep.

za svatého prohlásil papež Benedikt XIII., což stalo se d. 19. března l. P. 1729. Po stu letech roku totiž 1829 slavně slavena byla v Praze i po celé vlasti 100letá památka toho svatořečení, čehož z Vás N., ač ne mnozí aspoň někteří jsou pamětníci. Od té doby uplynulo zase 50 let i máme tudíž a budeme letos slaviti 150letou památku dotčeného svatořečení. „Milostivé jest a padesáté léto.“

Abychom i my k oslavě tohoto sv. patrona našeho přispěli, budeme při letošní májové pobožnosti v těchto večerních rozjímáních vykládati život a úctu sv. Jana Nepomuckého.

Avšak kterak to, řeknete snad, neutrpěli tím pobožnost májová, ježto jest pobožnost Mariánská? — Nikoliv, N., byltě sv. Jan Nep. jako všichni svatí a světice vůbec

1. velikým ctitelem Rodičky B. Marie Panny. Vždyť pak starobylá pověst vypravuje, že sestárli rodičové jmenem Welflinovi vyprosili sobě před obrazem bl. Marie P. v klášteře Nepomuckém synáčka, jemuž na křtu sv. dáno bylo jméno Jan (bezpochyby Jan Křtitel). Při narození Janově bylo prý nad domem viděti neobyčejnou zář, kteráž na příští svatý život toho dítěte ukazovala. Když pak brzy potom dítě nebezpečně onemocnělo, tak že již smrti bylo se obávati, vzali rodičové jeho opět útočiště své k přeb. Rodičce Boží prosíce před obrazem jejím v klášteře Nepomuckém za ozdravení milého synáčka. A Bůh vyslyšel na přímluvu Marie P. úpěnlivé prosby rodičů. Jan ozdravěl a prospíval věkem i schopnostmi a nábožností. Dítě Mariánské stalo se ctitelem Mariánským. Jan navštěvuje v Nepomuku školu v klášteře řádu cisterciackého, jemuž obzvláště přináleží oslavovati Rod. B., přísluhoval kněžím každodenně nejdříve v chrámu P. u oltáře při nejsv. oběti mše sv., načež v klášt. škole učil se prospěšným vědomostem. A ctitelem Mariánským zůstal pak náš Jan i jako studující na vys. školách v Praze, i jako kněz, cis. notář, gen. vikář, arcib. tajemník, farář i doktor práv, král. almužník a zpovědník po celý život až do smrti své, před níž jak starobylá pověst dí, na pout se vydal k Rodičce B. do Staré Boleslavi. Nuže tedy oslavujeme v tomto měsíci máji ctitele Rod. B. chváliti budeme Marii Pannu v ctiteli jejím; nebude tedy na odpor oslava Svatojanská účtě Mariánské.

2. Sv. Jan Nep. kázal za živobyti

svého v tomto hlavním městě Praze, v chrámech pražských, zvláště pak jako farář u sv. Havla po 10 let (1380—1390) Pražanům a z venkova přichozím posluchačům o svátosti pokání, o hodném přijímání, o konání dobrých skutků a vůbec o pravém, bohumilém životě katolickém a hle „milostivé jest a 50. léto“, totéž vyžaduje na nás jedno i druhé jubileum letošní, jak Láskám Vaším listů pastýřských povědomo. Mámeť z hříchů svých skroušeně se zpovídati, vel. Svátost oltární hodně přijímati, dobré skutky konati, na úmysl sv. Otce se modliti, život svůj po křesťanskou sporádati, abychom dosáhli plnomocných odpustků sobě i duším v očistci. A tím zajisté oslavíme Rod. Boží, anaž jest útočiště hříšníků, královna andělů, kteří větší radost mají nad jedním hříšníkem pokání činícím, nežli nad 99 spravedlivými, ježto pokání nepotřebují. Nuže tedy „v Nepomuku zrozenému Janu, knězi příkladnému, úctu vzdejme krajané.“

3. Sv. Jan Nep. jest ochrance cti a dobrého jména. Byltě notářem císařským vynikaje znalostí práva světského i církevního a zastáváje vedle přísahy své úřad svůj nestranně a spravedlivě, žádnému ni nejmenší křivdy učiniti nedopouštěje. N. ztrátu jmění člověk nerad sice ale přece oželi i ztrátu přátel, ztrátu však cti a dobrého jména těžce nese. Nejkrutější nepřátelé naši jsou zlí jazykové bližních našich. V nebezpečí takovém bežme útočiště k ochranci cti a dobrého jména sv. Janu Nepom. a tím oslavíme též Rod. Boží, kteráž jest pomocnicí křesťanů. Kdož nevinně trpíte na cti a dobrém jménu, těšte se slovy Svatojanské písně, kteráž dí: „Stihnou-li mne řeči lživé aneb podezření křivé, nevinně-li cti pozbudu, řeknu bez velkého trudu: jednou jistě mine klam, jáť ochrance mám, ten je sv. Jan“ (Nepomucký).

4. Sv. Jan N. jest mučeník (a sice tajemství zpovědního), Rod. B. Maria P. jest však královna mučeničků. Oslavujeme tedy mučenika, oslavíme i královnu mučeničků. Sv. Jan vytrpěl muka a smrt pro neporušitelnost tajemství zpovědního; prosme tedy při této pobožnosti májové o tu milost, abychom i my se naučili v pravý čas mlčeti a v pravý čas mluvit, čili abychom podle příkladu sv. Jana Nep. a na jeho orodování i my ústa svá strážili opatřili a tak někdy k oněm blahoslavencům, kteří se jazykem nikdy těžce neprohřešili, přičtenu býti zasloužili v nebesích.

5. Sv. Jan jest hlavní patron čili dědic země České, Rod. Boží jest však královna Věch Svatých. Oslavujeme tedy velikého světce našeho Jana z Nep., oslavíme i královnu Věch Svatých Marii P. Prosme tedy při této māj. pobožnosti sv. patrona našeho, aby nám svou mocnou přimlůvou před Bohem byl nápomocen, abychom stálého pokoje v naší zemi české požívali, od drahoty, hladu, války a moru, záhubné bouřky a povodně, těchto strašných metel Božích, uchováni byli.

6. Sv. Jan z Nep. byl v tomto hl. městě Praze a sice asi r. 1370 na kněžství vysvěcen. Svěcení mu udělil arcibiskup Jan I. přijímaj Očko z Vlašimi. Světec náš jest ozdoba duchovenstva, které Rod. Boží Marii P. nazývá královnou svou, jehož však za dnů našich ubývá, tak že tu a tam již není, kdo by mládeži ve škole lámal chleba života věčného, kdo by ji učil Boha znáti, rodičů a pěstounů poslouchati; duchovenstva ubývá, tak že tu a tam těžko bývá staříčkému správci duch., aby k těžce nemocným v čas dospěl s Pánem Bohem a zemřelé ovečky své na vzdálený hřbitov doprovodil, leč s nebezpečenstvím vlastního života. Proste tedy při této pobožnosti mājové sv. Jana Nep., ozdobu duchovenstva, aby na jeho přimlůvu Pán žně dělníky vyslal na vinici svou, aby náměstka apošt. i veškeren duch. stav v sv. náboženství zachováti ráčil.

7. Sv. Jan Nep. jest nádoba čistoty, hvězda panictví, Rod. B. Maria P. jest však Panna neporušená, Matka neposkvrněná, královna panen. Oslavujeme tedy sv. panice Božího, oslavíme též sv. Pannu panen. Prosme tedy při této pob. mājové sv. Jana Nep., aby na jeho přimlůvu panicev a panny bez poskvrny zachováli bílé roucho nevinnosti, které na křtu sv. byli obdrželi a tak i manželům aby vyprosili věrnost a stálost v povolání jejich, a On, jenž jako veřejný notář přísahou zavázán byl písemností týkající se kostelů, špitálů, vdov a sirotků zdarma sepisovati, neustal býti otcem sirotků, zástupcem vdov, a štitem pronásledovaných!

Z tohoto nástinu pozorujete již N., že oslava věrného ctitele Rod. B. Marie P. nebude na ujmu pobožnosti mājové, účtě Mariánské. Slyšice o kolébce sv. Jana v Nepomuku, vzpomeňte na rodiště Marie P. v sv. zemi. Slyšice o hrobu sv. Jana Nep. na hradě Pražském, rozpomeňte se na hrob v Jerusalemě, z něhož na nebe vzata byla Rod. B. Maria P. Kolébka sv.

Jana v Nep. volá k nám, že mládí naše náležitě má Pánu, hrob pak jeho slavný na hradě Pražském, že „vzácná před obličejem Páně jest smrt spravedlivých.“ Kolébka i hrob jeho pobádá nás ctitele Mariánské a Sv.-Janské k vroucí prosbě k Bohu nejvyšší milosrdnému: Na přimlůvu Rod. Boží a sv. Jana Nep. dejž nám blahodárně žívu býti, spasitelně umříti, v nebi věčnou radost. Amen.

Na Křečhoři u Kolína, 3. května 1879.

(Zpráva o pastorální konferenci.)

Těšili jsme se dlouho na poradu vikariátní a netěšili nadarmo, neboť porada přišedší 1. máje potěšila účastníky všechny. A bylo účastníků mnoho, přišli všichni z našeho střídnictví Kolínského, kdož překážkou doma nebyli drženi, počtem asi dvaceti. Sešli jsme se v místnostech tichého konventu ctih. OO. kapucínův. Poradu zahájil vd. p. vikář Kolínský a děkan Kouřimský A. L. Dlask modlitbou, načež užítiky vikariátních porad vyličiv a je včasnými býti ukázav připomenul i příslušná nařízení synodní. Otázek, k nimž hledáno odpovědi v těchto konferencích, zasláno od duchovenstva našeho střídnictví dvacet šest, z čehož je viděti, že o program kolika porad není nouze. — Na dnešní konferenci položeny dvě otázky. První se nesla ke knihám závadného, nevěreckého a nemravného obsahu, které rozliční kolportéři lidem nezkušeným vnučují je kazí. Jak jest si tu duchovnímu správci počínati? Odpovědmi nám posloužili vp. J. Chlupáč, kaplan Lošanský a dp. J. Šmělý, prvofarář Ratenický. Poučili jsme se, že proti této jedovatné působiti jest dle poměrův, ve škole, na kazatelně, ve zpovědnici, v soukromém rozmluvě, hlavně pak a vydatně půjčováním dobrých knih a zakládáním knihoven farních. Neostýchej se nikdo zjevně a rozhodně si tu vésti, pamětliv jsa příkladu svatého Pavla, k jehož slovu měšťané efesští spálili knih za padesát tisíc drachem, spisův zajisté aspoň tak učených, jaké vydávají Paseka, Bensinger a j. Druhá otázka zněla: „V jakém poměru jest nyní škola k církvi, v jakém učitelé a dohlížitelé škol k duchovenstvu? Dějí-li se a jaké přechmaty?“ Odpověď dávali vp. Jos. Sládek, kaplan ze Svojsic a pisatel těchto řádků. Živé, drastické, příklady dokládáné líčením neblahých poměrů mezi školou a církví, jak jsme je z odpovědi vp. Sládky, jenž sám jest spolu i výborný řídící kůru, slyšeli, nás v pravdě zarazelo. Porada přišla dle jednomyslného usnesení poradníků odbyvati se bude bohdá v říjnu zase v Kolíně.

J. E.

KRONIKA.

Z Prahy. Jubilejní slavnost sv. *Jana Nepom.*, muč. a hlavního patrona království Českého, koná se u sv. Víta na hradě tímto pořádkem: Dnes v svatvečer slavnosti (15. května) ve 3 hod. odp. budou slavně nešpory a hodinky jitřní, načež přenesení těla svat. Jana Nep. do kaple sv. Ludmily (kdež bude vystaveno k veřejnému uctění až do 22. t. m.) Pak bude v 5 hod. pobožnost česká a v 6 hod. německá. Zítra o slavnosti bude u hrobu sv. Jana první mše sv. v 5 hod., v 6 h. mše sv. se zpěvem a českou pobožností, v 7 hod. zpívaná ranní, pak tichá mše sv. Od 5 hod. z rána bude se zpovídati. O 9. hod. bude průvod se svat. tělem nádvořími král. hradu po náměstí Hradčanském nazpět do arcib. velechrámu, načež J. Emin. nejd. p. kardinál sloužiti bude pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny přítomné, kteří svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní hodně přijali. Při této mši sv. koná se též sbírka na dostavění velechrámu sv. Vítského. Odpoledne o 2. h. bude kázání české, o 3. hodině nešpory, pak kázání německé, po němž povede se uvnitř chrámu sv. Vítského slavný průvod s nejsv. Svátostí k oltáři nad hrobem sv. Jana, kdež po „Te Deum“ uděleno bude požehnání. V 5 h. bude pobožnost česká a v 6 h. německá. V sobotu 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 hodin z rána do poledne; mše sv. v 6 hod. s českou pobožností (bude se konati po celý oktáv), v 7 hod. zpívaná mše ranní, o půl 9. hodině zádušní mše sv. za † kněze Ant. Hanikýře, zakladatele Dědictví Svato-Janského; odp. o 5. hod. bude pobožnost česká, o 6. h. pak německá. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. (Další pořádek 150letého jubilea viz v čís. 12. na str. 181.) — Na mostě u sochy sv. Jana Nep. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 hodin, něm. pak před 8. hod. Dnes, zítra a v poslední den oktávu (23. května) budou ji konati pp. kanovníci pod infulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv. Václavském náměstí slaví se oktáv sv. Jana Nep. u sochy téhož světce v 7 hod. večerní pobožností, kterouž odbývají pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na sv. Janském náměstí koná se v 8 h. u večer pobožnost po celý oktáv farním duchovenstvem od svatého Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pouť tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana

Nep. bude v 7 hod. ranní mše sv., v 10 h. kázání české, v 11 hodin zpívaná mše sv., odpoledne o 4. h. kázání německé, v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude v 7 hod. tichá, v 10 hod. zpívaná mše sv. a ve 4 h. odpol. požehnání. — Osmidenní pobožnost k svat. Janu Nep. koná se též u sochy téhož světce na Pohořelci každodenně večer v 8 h. a sice v svatvečer, v den a pak v oktáv slavnosti při osvětlení celého náměstí Pohořeleckého. Pobožnost tu koná farní duchovenstvo Strahovské.

— Pořádek průvodu, kterýž z příčiny 150letého jubilea svatořečení sv. Jana Nepomuckého dne 16. května 1879 o 9. hodině před polednem z velechrámu Pražského u sv. Víta na náměstí Hradčanském se sv. ostatky konán bude. Vyjde se z chrámu Páně dveřmi po straně kaple Svatováclavské. 1. korouhve kostelní, 2. oddělení ozbrojeného sboru měšťanského, 3. spolky katolické, 4. duchovenstvo řeholní, 5. alumnové kn. arc. semináře, 6. choralisté, 7. služebnictvo arcibiskupské, 8. duchovenstvo farní, 9. fakulta theologická, 10. arcibiskupský kříž, akolyté a klerus katedrální, 11. kapitoly kolegiatní, 12. infulovaní preláti kapitol a řádů, 13. kapitola metropolitní. *Ostatky sv. Jana Nepomuckého.* 14. assistance, 15. Jeho Eminencí, nejdůst. kardinal a arcibiskup, nesoucí neporušený jazyk sv. Jana, 16. městská rada král. hlavního města, 17. lid, 18. oddělení ozbrojeného sboru měšťanského. Kdož se v tomto průvodu účastniti hodlají, nechat se laskavě shromážďejí před chrámem svat. Víta blíže proboštství nejdéle před půl devátou hodinou ranní, radíce se pořádkem nahore naznačeným.

— V pondělí d. 19. května o 5. hod. odp. uspořádá bratrstvo sv. Michaela *průvod* z farního chrámu svat. Mikuláše na Malé straně k hrobu sv. Jana Nep. u sv. Víta na hradě.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 15—18. května u sv. Petra na Poříčí, od 19—22. t. m. u Marie P. Vítězné (u býv. Karmelitanů) na Malé straně, od 23—26. na Strahově.

— Jednota pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském bude v sobotu d. 17. května o 4. hod. odp. odbývatí v radnici Staroměstské svou 18. řádnou valnou schůzi.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci dubnu 141. chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, letos již 479 osob.

— Pořádek kanonické generalní visitace a udílení svátosti birmování ve vikariátu *Joachimovském*. V úterý d. 1. července přijezd do *Joachimova*, kdež bude ve středu (2. července) v 8 h. kázání, mše sv., birmování, visitace; odpoledne zkouška z náboženství ve škole. Podobným způsobem ve čtvrtek (3.) v *Schönwaldu*, v pátek (4.) opět v *Joachimově*, v sobotu (5.) ve *Vartě*, v neděli (6.) v *Maria-Sorgu*, v pondělí (7.) v *Abertánech*, v úterý (8.) v *Perninku*, ve středu (9.) v *Platu*, ve čtvrtek (10.) v *Seifen*, v pátek (11.) ve *Wiesenthalu*, v sobotu (12.) v *Bohdalu* (Gottesgab), v neděli (13.) ve *Vejpřtech*, v pondělí (14.) v *Schmiedebergu* a v úterý (15.) v *Měděnci* (Kupferberg). — Noclehem bude J. Eminence od 2—6. července v *Joachimově*, od 7—9. v *Perninku*, 10. a 11. ve *Wiesenthalu*, 12. a 13. ve *Vejpřtech*, 14. a 15. v *Měděnci*.

— Z *Budějovic*. Jména osad, kdež letos bude bisk. generalní visitace a udílení sv. birmování, jsou: *Blovice* se Sečí dne 13. a 14. května; *Vrčany* (15.); *Nepomuk* (17.), *Prádko* s *Neurazí* (18.) — *Radomyšl* dne 15. června; *Blatná* se *Zábory* (16. a 17.); *Bělčice* s *Hvozďany* (18.); *Březnice* s *Bubovicemi* a *Tachovicemi* (19. a 20.); *Rožmitál* s *Bohutínem* (21. a 22.); *Lnáře* s *Kádovem* a *Budislavicemi* (23. a 24.); *Kasejovice* s *Kotouní* (25.); *Žinkovy* (26.); *Měčín* (27.); *Němčice* (28.); *Klatovy* 29. a 30. června. *Nýrsko* se *Sv. Kateřinou* d. 1. a 2. července; *Dešnice* s *Děpolicemi* (3.); *Zelená* (*Grün*) s *Eisenstrassem* a *Ilamry* (4.); *Janovice* s *Dlažďovem* (5. a 6.); *Stoborice* se *Zamlekovem* (7.); *Hradešice* s *Horami* *Nařovskými* (8. a 9.); *Bor Veliký* s *Chanovicemi* a *Kvašňovicemi* dne 10. a 11. července.

Z Ruska. (Neutěšené poměry). V Rusku jsou poměry stále neutěšenější. Zkáza dostoupila již vrchole, neb i za bílého dne bývají vysocí úředníci v residenci přepadáni od zákeřníků, jimž často uprchnouti se podaří. Vraždy ty stále se množí a bývají vykonávány na základě dobře osnovaných plánů nihilistů, kteří již celé Rusko zaplavili. Jak to možné v absolutickém Rusku, v kterém národ caře jako poloboha ctí? Právě v této poctě leží kořeny zkázy. Státní církev nemohou mít nikde a nikdy trvání. Petr I. vyhlásil se slavně za hlavu církve a od té doby jest hlavní úlohou její rozšiřovati idey cařství. Proto se vyslovuje při každém náboženském úkonu nejméně jednou a hlasitě jméno panujícího caře a při mši sv. 7krát, při čemž přítomní věřící hluboce se ukloniti musí. Duchovní postrádají většinou všeho

vědeckého vzdělání a theologické jich vědomosti nepřesahují ruský státní katechismus. Neschopní lid živým slovem učiti, odbývají kázání čtouce je a při každé poněkud vhodné příležitosti dobrotu a moc caře připomínají. Toto jakož i ctění caře při ostatních posvátných úkonech přivodí lidu náhled, že Boh, car — adno (Bůh a cař jest jedno); slova tato lze často slyšeti z úst ruských sedláků a vojáků. Není tudíž s podivením, že vzdělanější vše to pozorujícíce nevalně jsou nakloněni osobě panovníka, který po příkladu Caesarů zbožňovati se dává, a církvi, která k této otrocké službě se snižuje. Mimo to pretvořená jest církev zvláštním zákonem v policejní ústav a svátost sv. pokání ku policejním pravidlům připoutána. Uzavřelá tak zvaná sv. synoda v Petrohradě k rozkazu caře Mikuláše po spiknutí prosincovém, že jest povinností kněží, aby ihned vládu o spiknutích, o nichž ve zpovědi se byli dověděli, zpravili. Ruské duchovenstvo vede tak mrzký život, že se neostýchal kníže Petr Dolgonski ve svém díle „La Russie et les Russes“ napsati, „že ruský pop jest jen na mrvu dobrý“. Zejména libují si v opíjení se vutkou, což aspoň 7krát v témdni státi se musí. Nemrav tento má pak za následek, že i nevzdělaný lid, který přece něco víry ve svém nitru chová, popa svého nectí; a poněvadž ceremoniemi, jichž význam nikdo mu nevysvětlí, jeho náboženský pud ukojen nebývá, přidává se k nejrozmanitějším sektám, které pak vláda pronásleduje, poněvadž se panujícím společenským a státním zákonům přiči. Pronásledování to má ovšem zase za následek nenávisť a pomstu pronásledovaných k úředníkům a vládě státní. K nespokojeněm těmto sluší i ty připočísti, kdož buď lstí neb násilím od katolické neb řecké sjednocené církve odtrženi byli. Tyto miliony srdcí nepřidružují se státní církve a své církve se přidržeti nesmí; tak se rozmáhá beznáboženství a zveličuje počet nespokojenců s nynějšími poměry.

— (Pravoslavlí v 18. a 19. století). Car Petr Veliký (1682—1725) odloučil církev ruskou zcela od patriarchatu Cařihradského a dal jí nové zřízení. R. 1702 zemřel jedenáctý patriarcha ruský, Petr uprázdněné místo neobsadil, nýbrž sepsal „duchovní zřízení“ v 26 článcích, jímž klerus úplně si podrobil a sebe patriarchou prohlásil. Sv. synod jest bezvolným nástrojem carovým, předlohou kázání jest oddanost k carovi. Vyjma některé kláštery není po theologickém vzdělání stopy. Z předešlého století uvádějí se jako výminky *Prokopovič* († 1736) a archi-

mandrita Theophylaktus (1773). Obyčejný pop jest i nevzdělaný i znemravnělý, sňatek před svěcením jest mu nařízen. Z vládního tlaku a nevzdělanosti rozplozují se rozkolníci. Starověrci (od r. 1652) houževnatě drží se v obřadech všeho, co po předcích zdědili a staví se rozhodně všem novotám na odpor, udává se jich na 13 mil. Vedle nich přiznávají se jiní k směru gnosticko-mystickému, zamítajíce veškeru vnější církevnictvo a obřady: Němí, Chlistovčini (mrskáči), Skopcové (kleštěnci), Morelsíkové (sami se upalují), Malakani (mlékem se živí) a Duchoborci. Soud výsledný: Vzdělané třídy společnosti ruské vždy víc a více odeizují se ruské církvi, tak že po svědectví Gagarinové nikde není tolik Voltairovců jako na Rusi. Bůh to napraví!

Z Ameriky. (Stav církve katolické.) V Americe počítají nyní na 30 mil. katolíků, kteří podřízení jsou asi 100 biskupům a vikářům. Z nich připadá 11 na Kanadu (arcib. Quebec 1844), 4 na Nové Skotsko (ab. Halifax 1852), asi 40 na Spojené Státy (7 ab., nejdůležitější v Baltimore 1808), 11 na Mexico (ab. Mexico), 11 na Západní Indii (ab. v S. Domingo, San Jago de Cuba, Trinidad), 12 na Brasilii (ab. Bahia), 8 na Novou Granadu (ab. Bogota), 6 na Venezuelu (ab. Caracas), 5 na Ecuador (ab. Quido), 4 na Bolívii (ab. Carcas), 8 na Peru (ab. Lima), 4 na Chili (ab. S. Jago), 4 na Buenos-Aygres, 1 na Paragruy 1 na Uruguay. R. 1829 sešli se biskupové američtí po prvé, 1866 v Baltimore po druhé. Z řádů působí Jesuité (od r. 1814), Redemptoristé, Lazaristé, Oblati, Benediktini, Trappisté, — Ursulky, Sestry Vtělení Páně (Kateřina Setonova). Samostatné literatury theologické dosud není, ačkoli vřelé zmínky zasluhují spisovatelé Brownson, Kenrick, Spalding. Katolické školy nedají se dosud porovnat s evropskými, ale prosvítá z nich utěšená budoucnost. Mexico, kde počátkem století kard. de Lorenzana († 1804) zdárně působil, zakusilo trudných dob za presidenta sComonforta, později za Juareza; jen krátká vláda nešťastného Maximiliana († 1867) poprála katolíkům oddechu.

Z Afriky. (Stav církve katolické.) Dobytím Alžíru od Francouzů 1830 utěšenější nastal katolíkům stav. Založena byla nová biskupství: Alžír 1838, Oran a Constantine 1867. Ze starší doby pochází bisk. v Centě a apoštolský vikariat v Tunisu 1624. Asi 15 tisíc katolíků jest v Egyptě pod vikářem v Alexandrii. Ve střední Africe pů-

sobili Knoblechter a Gostner m. j., pro niž 1846 Řehoř XVI zřídil apošt. vikariat. Největším nepřítelem missionářův jest podnebí. Mimo to jsou vikariáty pro Senegambii a západní břeh, tři pro jih (Capstadt, Grahamstown, Port Natal), biskupství ve S. Mauritiu, na Madeíře, Terceíře, Kanarských ostrovech a jinde.

Z Východní Indie. (Stav církve katolické.) Katolický almanach pro Indii, Ceylon, Birmu a Siam, který nedávno v Madrasu vyšel, vykazuje, že bylo v zemích těchto r. 1877 25 apoštolských vikariátů, 21 biskupů, 1081 kněží, 1,088.209 katolíků a 1422 škol, jež navštěvuje 51.494 žáků; v arcibiskupství Goaském bylo 766 kněží, kteří při 157.162 katolíků duchovní správu zastávali. Srovnávajíc výkaz tento s výkazem z r. 1866 s podivením shledáváme, jak se rychle v oněch krajinách katolictví šíří. Byloť tam r. 1866 toliko 20 apošt. vikariátů, 16 biskupů, 790 kněží, 915.590 katolíků a 750 škol se 27.068 žáky. „Journal du Commerce maritime“ dří, že bylo v praefektuře Pondichery r. 1866 kněží 60, jichž obce měli úhrnem 112.000 členů, 90 škol a 1800 žáků; roku 1877 však již 85 kněží, 141.250 katolíků, 67 škol a 4000 žáků; z 85 kněží bylo 25 tuzemců. R. 1877 bylo obráceno a pokřtěno 1920 dospělých pohanů, 510 dětí a 87 protestantů přestoupilo do katolické církve. Většina katolických domorodců pochází od pohanů, kteří v 17. a 18. století od jesuitských missionářů na víru křesťanskou obráceni byli.

Z Austrálie. (Stav katolické církve.) Benediktini (Polding, apošt. vikář v Sidney od r. 1835) a světští kněží (Ullathorne) vykonali dílo znamenité, tak, že Sidney 1842 povýšeno bylo za arcibiskupství a vedle něho zřízena byla dvě biskupství: Adelaide a Hobartown. Později 1845 a 1847 zřízena byla biskupství v Parth, Melbourne a Victoria, 1865 v Maitland, Bathurst a Brisbane. Na menších ostrovech jsou vikariáty, na Novém Seelandě dvě biskupství.

Literární oznamovatel.

* — * „Časopis katol. duchovenstva.“ Sv. 3. Obsah: Smrt Voltairova. (Pod. J. N. Fr. Desolda.) O spasné vůli Božské. (Pokrač. od dra. Jos. Pospíšila.) Potřeba smrti mezi východní a západní církví. (II. Prof. Mat. Procházka.) Císař Frant. Josef I. (Sepsal dr. Fr. Xav. Kryštůfek.) Kronika: Akademie křesťanská. Jubileum

sv. Jana Nep. — Literární oznamovatel. Hlída-
ka časopisů. Svazek 4. vyjde dne 21. června,
— J. Malého „*Vlastenský slovník histo-
rický*.“ Vydání druhé. Sešit 12—13. Nábožen-
ské poměry — Povstání české.) Nákladem Ro-
hlíčka a Sieverse v Praze.

— „*Pro vlast a národ*.“ Historická po-
vídka z doby bojů ve Španělsku za Napoleona
I. Podle Fil. Laica vypravuje K. Štastný, O.
S. B. „Zábavné bibliotéky“ dílo LV. Nákladem
Školy B. S. P. v Brně (Petrov. 5.) Str. 136
za 45 kr.

— „Besedy mládeže.“ 163: „*Milé po-
vídky*.“ Sbírka bájí, povídek a pověstí, které
mládeži učinil Fr. A. Zeman, učitel v Praze.
Stupeň I. S 9 obrázky. Str. 98. Cena 28 kr.
Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v
Karlíně.

— „*Obzor*.“ Čís. 8. obsahuje: Ke dni
24. dubna. Napsal Vl. Št. — Bohdan Zaleski,
veterán romantiky polské. — Kousek Mo-
ravy od Františky Stránecké. — Pan Če-
cháček, humoreska od Viléma Ambrože. —
Volné lekce ze srbštiny. — Obzor literární.
Drobnosti. Aforismy atd.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. Janík, katech. v Karlíně, za voj. kapl.
v Kotoru;
- p. Alois Kašpárek, kooper. v Niklasbergu, za
katech. na real. gymnas. v Šumberku (n.
Mor.);
- P. Augustin Cassali, ř. křiž., za děkana v Ta-
chově;
- P. Josef Melichar, ř. křiž., stal se sekretářem
řádu;
- P. Albert Laurer, ř. prem., kaplan z Teplé
do Chotěšova;
- P. Gabriel Schubert, téhož ř., kapl. z Úterý
do města Teplé;
- P. Augustin Hellmich, konventuál v Teplé, za
kaplana v Úterý.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. Jan Bakula, os. děkan v Olešnici, b. notář
a tajemník vik. úřadu Novohradského, jme-
nován skut. konsist. radou a b. vikářem té-
hož střídnictví.

Ustanovení jsou:

- p. Mat. Myška, farář v Slovenicích, za faráře
v Novém Etinku;

- p. Šimon Zwettler, far. na Hluboké, za faráře
v Selci;
- p. Ludvík Kazda, kooper. v Třeboni, za adm.
v Slovenicích;
- p. Bedřich Holub, admin. za far. v Křeči;
- p. Vinc. Nápravník, koop. na Kladně (arcid.
Pražské), za faráře v Zachotíně;
- p. Jos. Velan, kapl. v Bílé Hůrce, za admin.
v Modré Hůrce;
- p. Frant. Petr, kapl. za admin. v Nové By-
střici;
- p. Frant. Kavale, kapl. v Nezamyslicích, za
kancelistu bisk. konsistoře.

Uprázdňená místa:

- Slovenice, fara patron. nábož. matice, do 18.
května.
- Hluboká, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do
2. června.
- Nová Bystřice, děkanství patron. rod. baronů
z Riese-Stallburgu, do 1. června.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Vác. Uhl, gymnas. katech. v Kadani, za
admin. v Rošovicích, kdež
- p. Jos. Parten, farář, vstoupil na stálý odpo-
činek;
- p. Vác. Schubert, kapl. za admin. v Pavlovi-
cích, kdež
- p. Jos. Jung, os. děkan, vstoupil na stálý od-
počinek;
- p. Jos. Eschler, kapl. v Velkém Mergenthalu,
za adm. v Krombachu.

Uprázdňená místa:

- Krombach a Rošovice, fary patron. nábož.
matice,
- Liblice, fara patron. p. hrab. Antonie Wald-
stein-Wartenbergové,
- Pavlovice, fara patron. p. hrab. Kaunice, do 31.
května.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Václav Černý, farář v Hoříčkách, za faráře
v České Skalici;
- p. Eduard Pelhřimovský, rytíř z Greifenfelsu,
administrátor za faráře v Oupici;
- p. Antonín Machek, kaplan Kácovský, za admin.
do Petrovic.

Uprázdňená místa:

- Krucemburk, fara patronátu p. hraběnky Klo-
tildy Clam Gallasové, od 30. dubna.
- Hoříčky, fara patron. knížete z Schaumburg
Lippe, od 9. května.

Příští číslo bude se vydávati 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Svatého otce našeho Rehoře Nazianského

řeč na slavnost Svátého Ducha.

(Přeložil a vysvětlil J. N. Desolda).

Úvod.

Řeč tuto činil sv. Řehoř r. 381. 16. května v Carhradě. Nejprve udává jak židé a pohané slavnosti své konávají a napomíná křesťany, aby svátky své duchovně světili, okazuje, v čem takové duchovné slavení záleží. Aby je o tom přesvědčil, vysvětluje jim, jak svatý býval u židů počet sedmice. Světla se totiž slavnost Ducha svátého 50. den po veliké noci; 7×7 dní dává 49 dní a k tomu přidáš-li 1 den, jest den 50., řecky a latině Pentekoste, nazvaný, kterým slovem se i slavnost svatodušní jmenuje. Toto jeho provedení považovati lze za první díl této řeči. (I.—IV.)

Dále pak obrací slovo své k Macedoniánům, kteří Duchu sv. Božskou bytnost odpirali; ty důkladně poučuje a přesvědčiti hledí, že Duch svatý Bůh jest, a laskavě je přemlouvá, aby pravé víry se přidrželi, byť i Duchu sv. rozličné názvy dávali, chvále při tom jich přesnou a přísnou mravnost, a osvědčuje svou vroucí a horlivou lásku k nim, že jako Pavel hotov jest za ně i od Krista zavržen býti i za pravou víru krev vylíti.

Božství pak Ducha svátého dokazuje z jeho působení v starém a novém zákoně, dokládaje to slovy svatých písem. Tak okazav zázračné působení Ducha svátého na praotcích a prorocích, přistupuje k divům, jež týž Duch skrze svaté apoštoly činil, až konečně i vysvětluje div sestoupení jeho na apoštoly ve způsobě ohnivých jazyků.

Ačkoliv pak se sv. otec velmi mírně a laskavě k bludařům choval, aby je Kristu zís-

skal, nic však méně tito proti němu pro horlivost jeho zastávání se Božství Krista a Ducha svátého takovým hněvem se rozpálili, že by se mu málem byla vroucí jeho touha vyplnila pravověrnost svou i smrti spečetiti. Ani přízeň zbožného císaře Theodosia nebyla sto, aby ho zuřivosti jejich ochránila. On pak vida nezbyti, volil raději týž rokem (381) s stolce arcibiskupského sstoupiti a tak bouři sobě hrozící se vyhnouti, nežli aby pro něho mělo město a stáde pravověrných, od něho sebrané a rozmnožené, škodu trpěti. Jak to učinil, dokazuje výtečná jeho řeč „na rozloučenou“, kterou před odchodem svým činil.¹⁾

I. O slavnosti této krátce rozjimejme, abychom ji duchovně slavili. Neboť rozličně rozličně své svátky konávají; ctitelové Slova slovem, ze slov pak si k tomu volí, která té době bývají právě nejvhodnější. A nic není krásného, co by milovníka krásy tak obradovalo, jakož těšivá duchovní oslavování milovníka slavnosti. Uvažme to taktó. Svátky slaví i žid, ale dle písmena, neboť drže se tělesného zákona, nedospěje k duchovnímu. Svátky koná i pohan, ale podle těla, slavě své bohy a běsy, z nich jedni jsou nepravostí původci, jak oni sami přiznávají, jiní pak z nepravostí své pocty dosáhli. Pročež i jejich svátky nepravostmi se slaví, tak jakby hřích byl poctou Boha, k němuž směřuje nepravost, jakoby cosi počestného byla. Svátky slavíme i my, ale jak nás tomu Duch svatý učí; učí pak nás, abychom buď mluvili buď činili něco z těch věcí, ježto k těm svátkům náležejí. Naše pak slavení jest, abychom v duši na poklad uložili něco stálého a trvalého, nic pak z

¹⁾ Podali jsme překlad její v Časop. kat. duch. 1878 str. 109.

toho, co mne a pochází a jen povrchně smyslnost lehtë, ba z větší části aspoň dle mého náhledu nám škodí a nás hubí. Dosti měj tělo na zlobě své! Nač ohni přikládati připalu? nač šelmě hojnější potravy, aby se odbojnější a rozumu odpornější stala?

II. Pročež slavme duchovně! Počnemež tedy řeč svou, ač počátek ten poněkud dále zachází ale milovníkům řeči pilně vypracovaný jest, abychom slavnosti této i trochu koření přimísili. *Sedmici* v účtě mají synové Hebrejští dle zákona Mojžíšova, jako později Pythagorovci v účtu si vzali čtverku, které pak i ke svým přísahám užívají¹⁾; osmici pak a třicetku stoupeni Simonovi a Markionovi, dle nichž i tolikéž Aionův jmenují a cti.²⁾ Dle jakých však poměrův a pro jakou moc toho čísla tak činí, nevím; ale v účtě je mají. To však jest známo, že Bůh v šesti dnech tuto hmotu i stvořil i způsobil i spořádal všelikými obdobami a sloučenými a tak tento viditelný svět učinil, *sedmý* pak den odpočinul od díla svého³⁾, což značí i slovo „*soboty*“, dle hebrejského odpočinkem slovoucí. Jest-li v tom i nějaký vyšší důvod, nechť jej jiní udají. U nich však ta pocta neomezila se na dny, ale i na létopočet přešla. Mezi dny má čest *Sobota*⁴⁾, ta byla patrně u nich ctěna povždy, pročež i odstranění kyšeného chleba tolikéž dní trvá; počest pak let má *sedmý rok smíření*⁵⁾. Ale netoliko má v témdni jeden den svou čest, ale i v týchž dnech jeden týden rovněž jako mezi dny a roky. Počet tolikéž týdnů, kolik jest dnů v jednom témdni, dávají *padesátý den letnic*, kterýž u nich svatým sluje; *sedmkrát* pak *sedm roků* dávají rok tak zvaný *jubilejní*, propůjčující zemi odpočinku, otrokům svobody, navrácení prodaných statků⁶⁾. Neboť národ ten zasvěcuje Bohu prvotiny netoliko požitků a plodů, nýbrž i dnův i rokův. Tak tedy ten ctěný počet *sedmi* uvedl spolu ctěný *den padesátý letnic*, neboť *sedmkrát* *sedm dní* dělá *padesáte* bez jednoho dne, kterýž z budoucího věku přibíráme, a kterýž jest *osmý* a sice první či spíše jediný a nepominulý. Tam zajisté má konec tento vezdejší sobotní odpočinek duší našich, tak že se jim dostane údělu, těm *sedm* a těm *osm*, jak již někteří před námi ono slovo Šalomounovo vykládali⁷⁾.

III. Ač pak počest sedmice má mnohé důkazy, nám z těch mnohých některé dostačí. *Sedmero* duchů výtečných se jmenuje; tuším totiž, že Isaiáš působení rozličná Ducha svatého rád duchy nazývá⁸⁾. Výroky pak Hospodinovy jsou dle Davida přestěny *sedmkrát*⁹⁾. Spravedlivec z šesti úzkostí vysvobozen jsa, *sedmou* nebude raněn.¹⁰⁾ Hříšník nejen *sedmkrát*, ale *sedmdesátekrát* *sedmkrát* odpuštění dosáhá¹¹⁾. A naopak, (neb i potrestání nepravosti jest chvalitebné) Kain *sedmnásobně* se pokutuje, t. j. trpí trest pro zavraždění bratra, ale Lamech *sedmdesátekrát* *sedmkrát*, poněvadž vražedníkem byl po vydání zákona a vyřčení soudu.¹²⁾ Zlý sousedům *sedmnásobně* odplata v luno se sype.¹³⁾ Dům moudrosti na *sedmi* sloupích založen jest¹⁴⁾; kámen Zorobabelův *sedm* očí zdobí¹⁵⁾; *sedmkrát* denně Hospodin chválen bývá¹⁶⁾. I neplodná rodí *sedm* synů¹⁷⁾ (počet dokonalý) proti té, která byla selslábla rozením.

IV. A mám-li i starozákonních dějin si všimnouti, připomínám, jak Enoch, *sedmý* z praotcův, tu čest měl, že přenesen jest (v život věčný).¹⁸⁾ Znamenám pak že dvacátý první důstojností praotcův poctěný, Abraham, ještě k tomu tajemné zaslíbení obdržel. Neboť *ztrojnásobněná sedmice* onen počet působí¹⁹⁾. Snad by takéž mnohý mladistvým duchem puzen i k novému Adamu přišel, k Bohu a Pánu mému, Ježíši Kristu, an se počítá od starého pod hřích kleslého Adama *v sedmdesátém sedmém kole* dle zpátečného rodokmenu Lukášova.²⁰⁾ Připomínám si též *sedmero* trub Josuových, syna Nuva, a tolikéž i obchozův i dni i kněží, čím hradby Jericha sříceny byly²¹⁾; jakož i že Eliáš prorok nad symem vdovy Sareptanky tajemně *sedmkrát*

11, 2. Tam sice počty uvedené rozumějí se slovním smyslem o udělování almužny, aby se dala *sedmi* a *osmi* t. j. netoliko jednomu, ale mnohým dle možnosti. (Bibli Česká.) Ale svatí otcové jak řečti tak i latinští rozumějí tajemným výkladem pod číslem *sedmi* dobu tohoto pozemského života, ana běží od počátku času stálým opakováním *sedmi* dnů týdnic pořáde až do budoucího vzkříšení z mrtvých; tím nastane po odpočinku (sobotě) vezdejším neděle, — *osmý* den, — den odpočinku *věčný a jediný*; proto prý i Kristus Pán *osmého dne* — první den po sobotě, — v neděli z mrtvých vstal. Nalícen pak jest poměr ten nejdelší dobou církevního roku, — dobou od sv. Ducha až do adventu. ⁸⁾ Is. 11, 12. — ⁹⁾ Žalm 11, 7. — ¹⁰⁾ Job. 5, 19. — ¹¹⁾ Mat. 18, 21. 22. — ¹²⁾ I. Mojž. 4, 15. 24. — ¹³⁾ Žalm 78, 12. — ¹⁴⁾ Přisl. 9, 1. — ¹⁵⁾ Zach. 3, 9. — ¹⁶⁾ Žalm 118, 164. — ¹⁷⁾ I. Král. 2, 5. — ¹⁸⁾ I. Mojž. 5, 24. — ¹⁹⁾ I. Mojž. 12, 1. a d. — ²⁰⁾ Luk. 3, 23. Okrouhlý počet sedmdesáti místo zevrubního pětasedmdesáti klade. —

¹⁾ Viz o tom Deolda. Sv. Ireneus. Ukaz. Pythagoras. ²⁾ Tamž. Ukaz. Aionové. ³⁾ I. Mojž. 1, 1. a d. — 2, 5. ⁴⁾ II. Mojž. 16, 26. — ⁵⁾ III. Mojž. 25, 4. ⁶⁾ Viz pojednání o jubileích. Časop. kat. duch. 1876. st. 487. a III. Mojž. 25, 8 a d. ⁷⁾ Viz Kaz.

se naklonil a třikrát naň dechl a tím mu život navrátíl²²⁾; prorok tentýž tolikéž krát dal dříví políti, když obět ohněm od Boha poslaným spálil a hanebné proroky, kteří to na vyzvání jeho učiniti nemohli, povraždil²³⁾. Tentýž svému pacholíkovi přikázal, aby *sedmkrát* se podíval po mraku²⁴⁾; i Eliseovo podobné nahnuti se nad synem Sunamitčíným, čímž mu i život opět vdechl²⁵⁾. K těmž učení směřuje též (ať nic nedím o *sedmírameném* a *sedmíplameném* svícni chrámovém),²⁶⁾ že v *sedmi* dnech se dokonává svěcení kněze²⁷⁾ málomocný se očistuje²⁸⁾. i za tolikéž chrám se posvěcuje²⁹⁾. *Sedmdesátým* rokem lid z zajetí pět se uvádí³⁰⁾, aby co v jednotkách jest i v desítkách bylo a v dokonalejším počtu tajemství *sedmice* poety došlo. Což mám dále říci? Ježíš sám, dokonalost pouhá, zná nasytiti na poušti jednou pěti chleby pět tisícův, jednou pak opět *sedmi* čtyři tisíce³¹⁾; pozůstatků pak po nasycených jest onde dvanácte, tuto *sedm* košů, tuším, že nikterý z obou případů není bezdůvodný aniž pak Ducha svatého nehodný. I sám pro sebe pisma čítaje, snadno bys našel mnohý počet, an má hlubší smysl nežli se na pohled zdá. Co však pro nynější dobu nejprůspěšnější jest, že jistě z týchž nebo blízko těm podobných ba i božtějších důvodů Hebreové tento *padesátý* den letnic slaví, slavíme pak jej i my, jakož jest to i s jinými svátky Hebreův, které se u nich předobrazně světi, nám pak tajemství značí³²⁾. Toto o dni předeslavše, dále ve své řeči pokračujmež.

V. Slavíme *padesátý* den (po Vzkříšení Páně), a přítomnost Ducha svatého, a předurčený den k vykonání daného slibu a spolu splnění naší naděje.³³⁾ Jaké to tajemství! jak vznešené a velebné! Tělesnost Kristova svého konce došla, či spíše to co k jeho vezdejšímu přebytí náleželo; ostý-

²²⁾ Jos. 6, 4. a d. — ²³⁾ III. Král. 17, 18. a d. Poněkud jinak udává, buď paměti sklamán, nebo jinak ve svém textu čta. — ²⁴⁾ III. Král. 18, 34 a d.

²⁵⁾ Tamž. v. 43. ad. — ²⁶⁾ IV. Kr. 4, 34. I toto místo jinak nyní zní, neboť nepraví se, že se Eliseus *sedmkrát* naklonil, nýbrž že „pachole *sedmkrát* zívlo; důvod jako svrchu poz. 22. — ²⁷⁾ II. Mojš. 25, 31. — ²⁸⁾ IV. Mojš. 8, 33. — ²⁹⁾ IV. Mojš. 14, 38. — ³⁰⁾ III. Král. 8, 65. — ³¹⁾ Jerem. 25, 11. — ³²⁾ 29., 10. — ³³⁾ Mat. 14, 19. a 15, 34.

³⁴⁾ To jest: Obrády u nich obyčejné jsou předobrazující, kdežto naši poukazují jakým tajemným způsobem se vyplnili; tak k. p. jejich obrázka a náš křest, jejich velikočnní beránek a u nás obět usmířující nejsv. beránka Krista.

³⁵⁾ Narází na Jan. 14, 16. a smysl jest: Jakož Kristus vyplnil, tak i ostatní vše co slíbil splní.

chámť se totiž říci to o tělesnosti, neboť mne nepřesvědčí nižádný důvod, že by lépe bylo vyzutu býti z těla³⁴⁾. Tajemství pak Ducha svatého počínají. Ale která pak byla tajemství života Kristova? Panna, narození, jesle, plenkami obvinutí, andělů chvalozpěvy, modlitby pastýřů, běh hvězdy, mudrců poklony a dary. — Herodesovo povraždění dítěte, útěk Ježíšův do Egypta a jeho návrat odtud, obřezání, křest, osvědčení s hůry, pokušení, kamenování pro nás, čímž se mělo dáti předobrazení všelikých útrap pro Slovo³⁵⁾; i jak byl zrazen, přibit, pohřben, jak z mrtvých vstal, (na nebe) vstoupil; čehož i nyní mnoho zakouší, od nenávisníků svých snáší všeliké úkory (jest zajisté shovívající) od milovníků pak svých slaven jest všelikými počtami. Odkládá zajisté jak oněm s svým hněvem, tak nám odměnou; oněmť ovšem dává lhůtu k pokání, naši pak snažnost zkouší, zdali neklesneme v strastech a v půtkách, nás pro zbožnost potkávajících, jakož to ve svrchovaném řádu Božím i jeho nedostihlých soudech určeno jest, jimiž velemoudře naše osudy vede. Kristova tajemství taková jsou, další pak a slavnější spatříme, a kéž bychom i my spatření byli³⁶⁾! Co se však tajemství Ducha svatého týče, kéž by mi týž Duch přispěl a dal slovo tak mocné, jak si ho žádám; a byt nebylo tak, aspoň tolik, co jest této době přiměřeno. Ovšemť pak přispěje mi jako Hospodin, nikoliv pak jako služebník,³⁷⁾ očekáváje příkazu, jak se někteří domnívají. Vane zajisté odkud chce, a na koho chce, a kdy i jak mnoho. Tak i nás svým nadchnutím povzbuzuje, abychom takto i smýšleli i mluvili o němž Duchu.

VI. Kdož Ducha sv. na pouhého tvora snižují, jsou rouhači, špatní sluhové a mezi špatnými nejšpatnější. Špatných sluhův zajisté způsobem jest panstvo snižovati, vrchní moci se protiviti, a svobodníky spolu-slahami činiti. Kdo však jej za Boha uzná-

³⁴⁾ Tu sv. otec kárá náhled Origenův, an trval, že duše v těle jako u vězení uzavřeny jsou (učení Platonovo) teprva po smrti vyzuté byvše z těla, původní a náležité sobě krásy a ušlechtilosti nabývají.

³⁵⁾ Jakož Kristus ve sv. církvi a svatých žije, tak bylo, jest a bude snáseti i církvi i svatým utrpení, jež strádal On mistr a vzor jejich. Jan 15, 20.

³⁶⁾ Totiž: Jeho oslavení, kteréhož u Otce v nebesích požívá.

³⁷⁾ To čelí proti Macedonioví a stoupencům jeho, kteřížto Duchu svatému božství upírali, jej tvorem (*κτίσμα*) a služebníkem (*υπηρέτης*) jmenujíce. To i dále na myslí má, vyvrací a zbloudilce k napravení se povzbuzuje.

vají, Bohem jsou osvíceni a šlechetné povahy; a ti, kteří jej i tím jménem hlásají, jsou vznešení, čini-li takto mezi dobromyslnými, pakli u sprostých, nejednají opatrně, blátu perly svěřující, a slabý sluch hromovým hlukem a mdlé oči sluncem obtěžující a pevné krmě dávající těm, kteří toliko mlékem kojení býti mají. Mělit by je pomalu dále vésti a je k vyššímu povzněsí k světlu světla přičinující a ku pravdě pravdy přidávající; pročez i my dokonalejší řeči zatím ponechávající (neboť k té není ještě času) takto s nimi rozmlouvati budeme.

VII. Nevyznáváte-li s nami, ó muži, že Duch svatý jest nestvořen a že není žádným časem omezen, to jest patrně svedením ducha protivníka; mějte to za dobré mé horlivosti, že se osměluji ostřeji se vyjádřiti. Pakli tolik zdravého smyslu máte, že se patrně bezbožnosti varujete a toho, který nás svobodnými čini, vši služebnosti prosta pokládáte, uvažujte, již co následuje s pomocí Ducha svatého se mnou. Tuším pak, že sami jste ho poněkud účastni, pročez i s vámi již jako se svými rozmlouvati míním. Buď mi tedy udejte něco středního mezi bytostí služebnou a panující, abych tam důstojnost Ducha svatého umístil; nebo varujete-li se služebnosti, pak není nejasno, kam umístíte to, o čem jest řeč.³⁸⁾ Ale vy se pozdržujete nad slabými a potrhujete se nad slovem, a to se vám pak stává kamenem urážky a skalou pohoršení, jakož i Kristus některým byl.³⁹⁾ Lidského cosi jest vašeň. Srovnajme se vespolek duchovně. Budme více milovníci bratří nežli samých sebe. Připustte (Duchu svatému) Božskou moc a my se s vámi srovnáme o jmeno.⁴⁰⁾ Podstatu přiznejte i v jiných jmenech, kteréž více v účte máte, a my vás jako nemocné vyléčíme, pro oslazení vám i něco přidadouce.⁴¹⁾ Neslušnoté zajisté, neslušnot ba i nerozumno, když zdravého jste smyslu

a slovíčka se malicherně hádati a poklad uschovávat, jako z závisti k druhým a z bázně, že byste snad takto jazyk svůj znesvětili; neslušněji by pak bylo nám, chybovati v tom, co jiným vytýkáme, a když o drobnosti se přiti zavrhuje, sami hašteriti se o písmenky.

VIII. Vyznejte, ó muži, že svatá Trojice jest jednoho Božství, či chcete-li, jedné bytnosti, a my název „Boha“ u Ducha svatého vám důsledně žádati budeme. Připustí zajisté, to dobře vím, druhé, kdo připustil první, a to tím více, vede-li se spor z duchovní jakési bázně, nikoliv pak z dábelské zarytosti. Rku pak ještě kratčeji a stručněji: ani vy nás neobviňujte pro vznešenější název, (neboť k vznešenějšímu se nésti nezasluhuje žádného pohrdání) aniž pak my vám budeme vytýkati ten, který vám posud dostačuje, dokávade se, a buď si jinou cestou; k též hospodě běrete. Neboť nežádáme si svítěziti, ale získati bratří, jichž odloučením zarmoucení jsme. Toto budiž řečeno vám, u nichž cosi k životu sloužícího nalazáme, jelikož zdravě o Synu smýšlíte; jichž sice život s obdivením chválíme, učení pak veskrze chváliti nemůžeme. Majíce život podle Ducha, přidružte k tomu i viru v Ducha, abyste netoliko zápasili, ale zápasili též právě, zač se pak vítězoslavného věnce dostává. Ta vám budiž dána odměna za život váš, abyste dokonale vyznali Ducha svatého a hlásali ho s námi ba před námi co nejdůstojněji. Odvažují se i většího slova za vás, užívaje k tomu slova apoštolova. Tak vás objímám, tak ctím váš dobře spořádaný oděv, tu plet, svědkyni vaší zdržlivosti, ty vaše svaté sbory, to velebné panictví a tu čistotu, to noční žalmů pěni, tu lásku k chudým, lásku k bratřím, lásku k hostům, že bych volil zavrženým býti od Krista a trpěti poněkud jako odsouzenec, jediné kéž byste stáli s námi a my vespolek nejsv. Trojici oslavovali.⁴²⁾ Neboť což mám mluvit o druhých, patrně mrtvých, jež vzkřísiti může jediný Kristus, an mrtvé oživuje svou vlastní mocí? Ti mistem jsouce neblaze odloučení od sebe, učením bludným spojeni jsou, a tak vespolek se sváří, jako šilhavci, na jeden předmět hledíce, nikoliv o pohled, ale o místo se hádají;⁴³⁾ má-li se jim jenom

³⁸⁾ Totiž Ducha svatého. Smysl toho jest: Mezi bytostí služebnou a panující, není středního stavu; jestliže tedy Ducha svatého nepokládáte za bytost služebnou, nutně jej za panující pokládáte musíte.

³⁹⁾ Is. 8, 14. Řím. 9, 33.

⁴⁰⁾ O Duchu svatém užívalo se tehdaž rozličných jmen, zakládajících se buď na vyjádření se písma svatého, buď na názvech od učitelů církevních mu davaných. Nazýval se: Duchem prorockým, vůdcovským (πρόφητικός, ἡγεμόνικος), Duchem milosti (χαριστικός), utěшитelem (παράκλητος), seslaným č. vyslancem (πρεσβύτερος), darem — prstem Božím, obrazem otce, pečeti Syna, Moudrostí, Mocností (ἐνεργεια), a p. (Klee. Dogmeng. I. 207.)

⁴¹⁾ T. j. Jako lékařové do trpkých léků přiměšují sladké věci, aby byly nemocným příjemnějšími, tak i my vám ke smíření v něčem co možná poshovíme.

⁴²⁾ Tím míní mnichy, kteří sice příslným životem a všemi tu vyčenými ctnostmi se vyznamenávali, ale bludu Macedoniůva proti Duchu svatému uprtně se drželi. Ostatně naráží na Řím. 9, 3.

⁴³⁾ T. j. o předmětu, jež vidí, srovnávají se, ale pro blízkost se jim v rozličném místě objevuje. Naráží na bludáře proti Duchu sv. vůbec brojící

blikavost a nikoliv slepota vytýkati. Když pak jsem krátce promluvil o tom, co vás se týče, nuže vraťme se opět k Duchu; tím pak, že i vy mně následovati budete.

IX. Duch ten svatý byl vždy i jest i bude, bez počátku, bez konce, nýbrž vždy s Otcem i Synem spojen a spolupočítán, neboť neslušelo by se, aby buď Otcí scházal Syn, buď Synu Duch svatý. Svrchovaně nedůstojné bylo by zajisté to Božství, které by úplné dokonalosti dosáhlo jako žalem.⁴⁴⁾ Duch svatý byl vždy sdílný, ale ničeho zúčastnělý, zdokonalující a ne zdokonalený, naplňující, a ne naplněný, posvěcující a ne posvěcovaný, zbožňující a ne zbožněný, sám s sebou vždy tentýž i s těmi, s nimiž spojen jest, neviditelný, nepodroben ani času ani prostoru, nezměnitelný, bez jakosti, bez velikosti, bez podoby, bez těla sám sebe a věčně pohybující, sám mocný, všemohoucí (ačkoliv všechno, což jest Jedno-rozeného, tak i co jest Ducha svatého, ku první příčině⁴⁵⁾ zpět uvéstí se má) i jest život a oživující, světlo a osvěcující, sám dobrý a ožídlo dobroty; Duch pravý, knížecí, panský, posílající, rozlišující, sobě chrám chystající, cestu okazující, působící a milosti udělující, jak chce; Duch synovství, pravdy, moudrosti, poznání, rozumu, pobožnosti, rady, síly, bázně, jak to (u I-saiáše) vyčteno jest; ⁴⁶⁾ skrze něhož Otec poznán a Syn oslaven a od nichž jediných On též poznán bývá: *jediný řád, jediná služba, bohocta, moc, dokonalost, svatost*. Což mám dlouho mluvit? Vše co má Otec, náleží i Synu, vyjma nezplozenost; vše co má Syn, náleží i Duchu svatému, vyjma zplození. To však žádného rozdílu bytosti nepůsobí, jak já myslím, nýbrž jenom rozdíly, co do bytnosti.

X. Chystáš se k námitkám? Ale já pokračovati budu v řeči své. Měj v úctě den Ducha svatého; drž poněkud jazyk na uzdě, můžeš-li. Promluvíme o jiných jazycích; ty cti, těch se boj, jelikož ohnivými se okazaly. Dnes poučujme — zejtra se uměle hádati budeme; dnes slavně si veďme, — zejtra všedně. Toto jest tajemné,

(πνεύματος) z nichž někteří Ducha sv. hned po Otcí kladli, jiní teprva po Synu (ἐν τῇ ἐν ᾧ τῷ υἱῷ). Tak někteří trvali, že Duch sv. vychází pouze z Otce, dechnutím (spirazione), jiní opět že vychází z Otce skrze Syna.

⁴⁴⁾ T. j. když by Božství znamenalo, že mu k dokonalosti něco schází, a pak toho želelo a nedostatek ten napraviti chtělo. To by však bylo, kdyby Otcí scházal Syn, a nebo Synu Duch svatý, jakož právě řekl.

⁴⁵⁾ T. j. k Otcí. — ⁴⁶⁾ Is. 11, 2.

ono divadelné; toto náleží do chrámů, ono na trhy; toto sluší střizlivým, ono poněkud opojeným; toto sluší mužům vážným, ono lidem, kteří proti Duchu svatému žertovati se odvažují.⁴⁷⁾ Nuže již odstranice, co jest nepřístojného, spořádejme, co náleží nám.

XI. Duch svatý tedy působil nejprve mezi andělskými a nebeskými mocnostmi, ježto jsou první po Bohu a vůkol Boha. Neboť od nikoho jiného leč od Ducha svatého dostalo se jim té dokonalosti, té stkvělosti a té síly, že k zlému těžce nebo pranic se nekloní. Potom působil v praotcích a v prorocích, z nichžto oni Boha patřili nebo poznali, tito pak i budoucí věci předvídali, jelikož Duch svatý jich rozum osvětlil a budoucí věci jim jakoby přítomné představil. Potom působil v učenicích Kristových, — neboť opominu mluvit o Kristu samém, s nímž byl, ale nikoliv jako působil, nýbrž jako stejně ctěný průvodce; — a to trojím způsobem, jak s to byli, aby to pochopili, a trojí dobou: než Kristus oslaven byl umčením, pak po jeho slavném vzkříšení, a po jeho na nebe vstoupení, či návratu, nebo jak by se to nazvati mělo. To pak dokazuje nejprve jich uzdravování nemocných a vymítání zloduchů, jež se patrně nedělo leč pomocí Ducha svatého; potom jich nadechnutí, které se stalo po dokonáném spasném řádu a patrně hojnější Božské nadechnutí označuje; a nynější rozdělení ohnivých jazyků, což i slavíme. Ale prvé působení bylo temné, druhé pak zjevnější, nynější pak jest dokonalejší jelikož se neobjevuje (Duch svatý) pouze svým působením, jako prvé, nýbrž jest přítomen bytostně, jak bych řekl, s námi totiž jsa a bytuje. Slušnoť zajisté, když Syn tělesně s námi obcoval, aby i Duch svatý tělesně se okázal, i když Kristus do svého příbytku se odebral, aby Duch svatý k nám sstoupil, přicházejí jako Pán, ale seslán jsa, nikoliv pak jako rozdílný od Boha. Neboť taková slova rovněž jednotu přirozenosti označují, jakož osobnosti rozlišují.

XII. Protož tedy „po Kristu“ přichází, aby nám nescházal Utěšitel. „Jiný“ pak dí,

⁴⁷⁾ Již tehdež ukázala se učená hádání o věcech náboženství se týkajících neprospěšnými býti, a byla více ku pohoršení, nežli napravení. Bludáři tehdejší bránice se katolickému učení, že Duch svatý vychází z Otce i Syna dovolili si ten rouhavý žert, že by pak byl Duch sv. vnukem Otcovým. Proto i praví svrchu, že „Duch sv. náleží vše co má Syn vyjma zplození.“ — Ostatně jest v slovích sv. Otce: „zejtra se hádejme“ a t. d. ironie, takové počínání zahrnující (Niketas), jako my říkáme: „až zejtra!“ t. nikdáž,

abys ty stejnou důstojnost uznal; neboť slovo „jiný“ znamená: „jiného“, jako já jsem,“ vztahující se k spolupanství, ale neznající nežádáního snížení. Slovo „jiný“ neříká se, jak já vím, o něčem rozdílném, ale o tom, co jest téhož druhu.⁴⁸⁾ Objevuje pak se v *jazycích*, dle příbuznosti se Slovem; a v *ohnivých* — proč? — naznačuje tak očišťování; neboť písmo zná i očišťující oheň, jakož se každý přesvědčiti může; nebo snad pro bytnost? Neboť oheň jest Bůh náš, oheň šířající nepravost, bys se ihned mrzel, připomenutím stejné bytnosti do úzka jsa vehnán.⁴⁹⁾ Objevuje pak se v *jazycích rozdělených* pro rozdílnost milosti; *sedících* však na znamení královské důstojnosti, ana odpočinek svůj má na svatých, jakož i cherubové jsou trůnem Božím (Is. 37, 16.) Stalo pak se to v večeradle *vyvýšeném*⁵⁰⁾ — nezdá-li se, že bych to příliš do zevrubna probíral, — aby se tím naznačily postup a povýšení nad pozemskost těch, kteří Ducha svatého obdržeti měli, jakož i jsou nějaké vznešené příbytky překlenuté božskými vodami, jimiž se Bůh velebi.⁵¹⁾ A Ježíš sám v hořejším večeradle sdělil svá tajemství těm, kteří pro vznešenější věci zasvěcení býti měli, aby tím ukázal, že má-li Bůh k nám se snést, což jak vím nejprve Mojžíšovi se stalo, (II. Mojž. 3, 2.), my se máme k němu vznést a takto se má státi sjednocení s Bohem, když by nám své důstojnosti sdělil. Dokavade totiž jeden i druhý sám o sobě ve svém trvá, Bůh ve své vznešenosti, člověk ve své nízkosti, nesdíljuje se dobrota, nesbližuje se laskavost; u prostřed pak jest propast nesmírná a nepřestupná, ana netoliko bohatce od Lazara a od přežádoucího lůna Abrahamova odlučuje (Luk. 16, 26.), ale i přirozenost stvořenou a vrátkou od nestvořené a stálé.

XIII. Toto bylo již hlášáno od prorokův, jako v tomto slově: „Duch Hospodinův nade mnou;“⁵²⁾ a „odpočine na něm

sedmero Duchův;“⁵³⁾ a „sstoupil Duch Hospodinův a uvedl je.“⁵⁴⁾ Tak i Duch umění naplnil Beseleela, stavitele stánku;⁵⁵⁾ a ku hněvivosti popuzen byl Duch (svatý)⁵⁶⁾; a Duch unesl Eliáše na voze (ohnivém) a dvojnásobně si ho žádal Eliseus;⁵⁷⁾ a David byl veden a utvrzen Duchem dobrým a statečným.⁵⁸⁾ A zvěstován byl nejprve Joelem prorokem, říkoucím: „A stane se v posledních dnech, vyleji Ducha svého na všeliké tělo (ovšemť že na věřící) a na syny vaše a na dcery vaše,“⁵⁹⁾ a t. d. a později Ježíšem samým, an od něho oslaven byl a za to jej též oslavil,⁶⁰⁾ jakož i oslavil Otce a jest oslaven od Otce,⁶¹⁾ A jeho zaslibení, jak jest štědré! že totiž s námi bude a zůstane věčně;⁶²⁾ buď nyní v čase tomto s těmi, kteří toho budou hodni, buď později s těmi, kteří onde hodnými jeho uznání budou, když jej úplně svým obcováním si zachováme, ale nikoliv ho nezapudíme, dle toho, jak hříchů se dopustíme.

XIV. Tento Duch spolu s Synem koná i stvoření i vzkříšení. O tom tě přesvědčíž toto písmo: „Slovem Hospodinovým nebesa upevněna jsou a Duchem úst jeho veskerá síla jejich;“⁶³⁾ a „Duch Boží, ten stvořil mne, a dechnutí všemohoucího, to poučuje mne;“⁶⁴⁾ a opět: „Vyšeš Ducha svého a stvoření budou a obnovíš obličej země.“⁶⁵⁾ Působí pak i duchovné obrození: a toho buď ti důkazem výrok tento, „že nikdo nemůže království (Božího) spatřiti, t. j. účasten býti, není-li obrozen shůry Duchem svatým,“⁶⁶⁾ a není-li očištěno první jeho narození, jsouc tajemstvím nočním, obrozením denním a světlym, kterýmž každý sám o sobě se přetvořuje.⁶⁷⁾ Tento Duch (tak jest zajisté velemoudrý a lidumilý) vezma pastevece, žalmistou jej činí, který zloduchy zapuzuje, a na krále israelského jej povzná-

⁵³⁾ Týž.

⁵⁴⁾ Týž 63, 14.

⁵⁵⁾ II. Mojž. 35, 30. a d.

⁵⁶⁾ Is. 63, 10.

⁵⁷⁾ IV. Král. 2, 9. a d.

⁵⁸⁾ Žalm 50, 14.

⁵⁹⁾ Joel 2, 28.

⁶⁰⁾ Jan 16, 14.

⁶¹⁾ Jan 8, 54.

⁶²⁾ Jan 14, 16.

⁶³⁾ Žalm 32, 6.

⁶⁴⁾ Job 33, 4. Sv. otec uvádí dle řeckého překladu 70nskův, kteří se od nynějšího hebrejského čtení uchylují, ano má; „Dechnutí Všemohoucího oživuje mne“, za ním pak i latinská vulgata i naše překlady.

⁶⁵⁾ Žalm 103, 30.

⁶⁶⁾ Jan 3, 5.

⁶⁷⁾ Totiž „sám ovolnou změnou a nápravou svého smyslu mravů a života.

⁴⁸⁾ Příkladem lze tento smysl sv. Otce takto vysvětliti: Umře-li někomu otec vlastní a dostane-li se mu otčima, říkáme, že dostal *jiného* otce, který ve všecky i práva i povinnosti nastupuje.

⁴⁹⁾ To čelí proti bludařům, Duchu svatému Božskou bytnost upírajícím (*πνευματουόχοι*) Macedoniánům a jiným. Smysl pak jest: „Když písmo praví že Bůh oheň jest, a Duch svatý v způsobě ohně — ohnivých jazykův se zjevil, tehdy jest zajisté stejné bytnosti. (V. Mojž. 4, 24.)

⁵⁰⁾ T. j. v hořejším patře domu.

⁵¹⁾ Naráží na to, co se praví u Daniele proroka 3, 60.

⁵²⁾ Is. 61, 1.

ši;⁶⁸⁾ vezma pastýře koz, moruše česajícího, prorokem ho čini;⁶⁹⁾ pomni Davida i Amosa. Vezme-li útlé pachole, čini je soudcem starců přes všecku jeho mladost; to dosvědčuje Daniel, an přemohl lvy v jámě.⁷⁰⁾ Nalezne-li rybáře, chytí je Kristu, aby celý svět sítí slova zahrnul;⁷¹⁾ Petra pomni a Ondřeje a synů hromových, kteří hřměli věci duchovní; pakli celníky, získá z nich učeníky; to praví Matouš, včera celník, dnes evangelista.⁷²⁾ Napadne-li zuřivě pronásledovníky, změní jich horlivost a čini ze Šavlu Pavly, a přivádí je ve zbožnosti tak daleko, jako je byl v bezbožnosti zastihl.⁷³⁾ Jest i Duch tichosti, ale hněvem zahoří proti hříšníkům. Pročež hledme, ať zakusíme laskavosti, nikoliv pak hněvu jeho, vyznávajice velebnost jeho a rouhání se varujice; kéž ho nespátríme, an neukojitelně se hněvá! Tent i mne dnes vám čini odvážným hlasatelem; neutrpím-li za to ničehož, díky Bohu! pak-li utrpím, i tak díky Bohu! ono za to, aby ušetřil těch, kteří nás nenávidí; druhé, aby nás posvětil, když bychom takové odměny došli za službu hlásání svatého evangelia, zasvěcení byvše prolitím krve.⁷⁴⁾

XV. Mluvili tedy cizími jazyky a nikoliv domácími; i bylot velikým divem slovo hlásané od těch, kteří se mu nebyli naučili. A to znamení platilo nevěřícím a věřícím nikoliv, aby bylo žalobníkem proti nevěřícím, jakož psáno jest: „Jinými jazyky a jinými ústy budu mluviti lidu tomu, ale ani takto nevyslyší mne, praví Hospodin.“⁷⁵⁾ Slyšeli pak. Ale tu se malíčko pozastav a rozmysli, jak výrok ten vysvětlíš. Máť zajisté do sebe nejasnost toto čtení, již lze tečkou odstraniti. Zdali totiž slyšeli je každý mluviti svým vlastním nářečím, jakoby takoruka jeden hlas vycházel a mnozí hlasové slyšení byli, kdyžby vzduchem proráželi, či ať zřejměji dím, když by z jednoho hlasu mnozí hlasové se stali; anebo má-li se po slově „slyšeli“ za-

držeti, a pak dále položití „ani mluvi zvláště nimi jich jazyky“, a spojití to s následujícím, aby bylo „ani mluvi jazyky“ t. j. zvláštními těch, kteří je slyšeli, totiž cizími; a tomn já více přisvědčuji. Neboť onen zázrak byl by více u těch, kteří slyšeli, nežli u těch, kteří mluvili; tento pak byl by u mluvících, kteří i z opojení nařčení byli, patrně proto, že oni zázračně si počínali mluvíce působením Ducha svatého.

XVI. Bylot ovšem chvalitebné ono rozdělení řečí tehdaž, když lidé věž stavěli, v hříšném a bezbožném souhlasu,⁷⁶⁾ jakož se i někteří z nynějších odvažují;⁷⁷⁾ neboť rozloučením mluvy spolu zrušena jest jednomyslnost a celý podnik zmařen; ale chvalitebnější jest to, které se dnes zázračně děje. Neb od jediného Ducha na mnohé jsouc vylito, v jeden souhlas opět se spojuje. I jest rozdíl milosti, jenž jiné milosti⁷⁸⁾ žádá k rozeznání, která by lepší byla, jelikož všechny chvalitebné jsou. Krásnou zajisté i ta slouti by mohla, o které David praví: „Svrz je, Hospodine, zmať jazyky jejich!“ (Žalm 54, 10.) Proč? — Protože si zamilovali slova zhoubná, jazyk ošemetný (Ž. 51, 6.) skoro zjevně káraje ty nynější jazyky, kteří Božství roztínají.⁷⁹⁾ O tom tedy dosti.

XVII. Když pak ti jazykové mluvili k obyvatelům Jerusálímským, nejzbožnějším Židům, k Parthům a Medům a Elamitům, Agyptanům a Libyčanům, Kretanům i Arabům, Mesopotamitům a Kappadocanům, krajanům mojim, a k Židům tamo ze všech pronárodů pod nebem shromážděným (smíme-li tak mysliti), záhodno jest přihlednouti, kteří ti byli a z kterého zajetí. Agyptské totiž a Babylonské bylo omezeno a návratem dávno ukončeno; Římské pak se ještě neudálo, ale mělo se státi na pokutu za zpáchané na Spasiteli bezprávi. Nezbyvá tedy leč rozuměti tu o zajetí za Antiocha, jež se událo nedávno před tou dobou. Jestliže by někdo tomuto výkladu se nepřidružil, že by byl malicherný (jeli-

⁶⁸⁾ I. král. 16, 12 a d.

⁶⁹⁾ Amos 1, 1.

⁷⁰⁾ Dan. 13, 45.

⁷¹⁾ Mat. 4, 18—21.

⁷²⁾ Mat. 9, 9.

⁷³⁾ Sk. 8, 3 a d.

⁷⁴⁾ Velmi neohroženě ale i smířlivě si tu vede svatý otec; a nic není divu, že i mučnickou smrt podstoupiti hotova se býti praví, pomníme-li, jak hrozné tehdaž a zvláště v Carhradě náboženské strany proti sobě brojili. Když tam Arianci svého Macdonia na stolec arcibiskupský brannou mocí proti pravověrnému Pavlovi povýšili, přišlo v městě onom k boji krvavému, v němž 3000 lidí povražděno bylo!

⁷⁵⁾ Is. 28, 11. srov. I. Kor. 14, 21.

⁷⁶⁾ Chvalitebným to jmenuje, poněvadž to bylo Bohem samým způsobeno a účelu Nejvyššího úplně dostačovalo, jednak přerušením hříšného díla, jednak sloužíc k rozptýlení lidského pokolení; a pak i že se tím rozmanitostí v řečech docílilo.

⁷⁷⁾ Mní tím souhlas v bludném učení.

⁷⁸⁾ Tou jinou milostí míní sv. otec vykládání písem svatých, jichž hlubokého smyslu docíliti nelze, leč pomocí Ducha svatého, kteráž milost svěřena jest církvi neomylné. Z toho vidno, jak velmi bloudí, kteří se domnívají, že písmu každý vůbec rozuměti může.

⁷⁹⁾ Ariance a Macedoniánce míní; onino Božství upírali Synu, títo Duchu svatému.

kož zajetí to ani dávné nebylo, ani na větší okres rozšířeno) a žádal by si důkladnějšího, může raději tomu snad přisvědčiti, že národ onen často a od mnohých do zajetí zaveden byl, jakož Esdráš vypravuje, a potom že někteří kmenové vysvobození byli, jiní pak zůstali; a z těch pak rozptýlených mezi mnohé národy, někteří tehdyž byli přítomnými účastníky toho zázraku.

XVIII. A tento výklad budiž milovníkům vědy a tuším že nebude nalicherný. Uvede-li pak někdo něco jiného, vhodného k tomuto dni, budeť to i nám příjemno. Ale jest čas abychom skončili, nebo dosti dlouho trvala řeč naše, ale nikoliv slavnost; ta budiž dále slavena, nyní ovšem tělesně, ale po krátké době docela duchovně, kdež pak i důvody těchto všech věcí nahledneme čistěji a patrněji, ve Slově samém, v Bohu a Pánu našem Ježíši Kristu, o pravé a radostné slavnosti, s nímž buď čest a sláva Otci s Duchem svatým nyní i na věky věkův. Amen.

Co činiti kněžím proti trávení lidu špatnými spisy.

(Předneseno na poradě kněží vikariatu Kohlínského dne 1. května b. r.)

„Quem vero arripuit tenet occiditque legendo,

non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.“*)

Horat. epist. ad Pison.

V pohorských stinných hájích a lesích celé mírné Evropy roste na některých místech úhledná rostlina z čeledi potměchutí — Atropa Bella donna, rulík či lilek. Z mnoholetého kořene vyhání větevnaté pruty do výše 3 až 5 stop. Z úžlabíček střídavých vejčitých listů stopkou opatřených vycházejí jednotlivé květy na stopkách. Ze zeleného zvonkovitého kalichu vyhledá taktéž zvonkovitá koruna na vrchu hnědě nachová, dole hnědožlutá. Z pestíku v středu koruny okličného pěti tyčinkami vyrostá po opadnutí koruny bobule zvící třešně, kteráž majíc barvu černošedlou vyhlíží velmi úhledně v zeleném kališku. Leč rostlinu tu úhlednou proniká skrz na skrz od kořene až k prášku květovému nejprudší jed atropin. Jed ten působí v člověku omámení a třeštění a obrací rychle útrobě lidské v mrlinu, tak že nastane smrt, nepřijde-li v čas lékařská pomoc, nepodá-li se otrávenému záhy kazijed. Jakkoli rulík snadno poznati lze, otrávil se již mnozí neprozřetelní plody jeho třešním podobnými dávše

se svěsti úhlednou jich podobou. A jakkoli tají v sobě rulík ten nejprudší jed, vyrábí z něho výdělkářský průmysl lícidlo pro marnivé ženštiny. Odtud prý pochodí i jméno rostliny „atropa bella donna,“ krásná pani, krasavice.

V starém i novém světě vyrůstá na bílé, papírové půdě pod stínem lisu tiskařského v době přítomné „atropa bella donna“ daleko nebezpečnější, protože prudkým jedem svým utajeným pod rouškou krásné podoby otravuje ne těla ale tisíce duší draze vykoupených. Ano, tisk jest velkomoc a zmahající se špatný tisk jest nemoc nakažlivá — morovina našeho věku. Buď žalováno Bohu a sv. Václavu, že i do neveliké ale utěšené květnice českého písemnictví přesázeno z ciziny a vstípeno v letech posledních více jedovatých potměchutí a že literatura naše druhdy panenská zmrhává jest a zprzněna od mrzkých výdělkářů bambasovských a nakladatelů jejich Paseků, Bensingrů, Trachtů a j. I lepší novější spisovatelé původních spisů oblibili sobě kluzkou nahotu a směr liberální, bořící, protináboženský. Hledajíť svobodomyšlnost v podrývání náboženské mravnosti a vši víry zvláště katolické, protože ona upřímo se protiví podivně svobodomyšlným těm náhledům, které snižující člověka na pouhé zvíře odkazují jej jenom ku hmotě, jen k této zemi a slibují mu na nejvýš — turecké nebe na zemi. I proto se jim víra katolická nejvíce přičí, že má ona kořen a základ nevyvratitelný, že se jevila vždy neúmornou, protože z Boha jest.

Aby pak tyto jedovaté plody nezbyly, kam náleží, aby dosáhly vytknutého jim účelu zpohanštění, znemravnění, zpitomení lidu a zároveň aby pěstitelé jich naplnili své kapsy: rozeslání jsou do všech koutů země apoštolé ďáblův — tlučuhobové kolportéři, moderní ty pijavice vesnického lidu. „Quem vero arripuit, tenet occiditque legendo, non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.“ „Předplatte se na to krásné a laciné čtení, až jen budete čísti, věru že nebudete peněz litovati, otevrou se vám oči, nabydte osvěty, poučení a zábavy.“ Tak a podobně vychvalují do nebe rozliční kolportéři romány prosáklé bohopustou nevěrou a oplzlostí, romány, kterými se šeredné nectnosti i zločiny ohavné: svéhla-vost, vzpoura, nevděk, smilstvo, cizoložstvo, vražda, samovražda a j. líčí a oslavují co činy hrdinské, naproti tomu však zásluha a ctnost křesťanská černě se kreslí jako slabost, hloupost a pobožná sprostnost. Lidé od zděděné (po padlých prarodičích)

*) Koho pak popadla drží a zabíjí čtením, nepustí kůži leč plná krve pijavka.

přirozenosti více k zlému než k dobrému naklonění, lidé nezkušení, lidé u víře vlažní a zviklaní snáze se dají dryáčnickem „upíchnouti“ na špatné čtení nežli kazatelem nakloniti ku čtení písem sv. Aby pak i u lepších katolíků našli odbyt, slibují a novsívají za doplatek obrazy svatých v jarmarečních ale uhledných rámcích. Na tento lep chytí se mnozí a pozdě poznají neb ani nepoznají, že za drahé peníze si koupili ječ svůdné a pokrytecky zahalený pod rouškou zajímavého čtení a pod pláštěm zbožného obrazu.

I co jest činiti kněžím, strážcům církve Boží, aby zamezili trávení lidu špatnými spisy a jak mají zacházeti s kajčnickými, kteří podobné knihy čítají a jiným půjčují?

1. Moudrý učitel a vychovatel obezřetný chtěje dítky sobě svěřené uchrániti od nebezpečnosti otrávení rostlinami jedovatými, musí dětem jedovaté byliny věrně a do podrobnosti popsati, aby je téměř na první pohled poznaly. Musí též svěřencům svým živými barvami vyličiti záhubné i smrtivé účinky jevící se v člověku z neopatrného požití rostlin jedovatých. Musí často a přísně varovati dítky, aby ničehož nedávali do úst z rostlin takových, aby k nim ani nevoněli a aby se stejnou opatrností střežili se každé rostliny, o které s jistotou nevědí, že je neškodná a požitelná.

Nápodobně musí sobě vésti moudrý a opatrný učitel i vychovatel lidu Kristova vzhledem k otravným spisům obsahu nevěreckého a nemravného. Duchovní pastýři musí lidu věrně vyličiti známky, po nichž by zhoubné čtení snadno poznali. K známám těm náleží už samo roznášení a ještě více dotíravé vnucování literárních těch škvrů; neboť spis dobrý mající skutečnou cenu nepotřebuje odporučování od kočujících křiklounů. Smetí literární pozná se i dle dryáčnických krví páchnoucích titulů, z nichž samotných často vyzírá protinabozenský směr, jako jsou tituly: „Kněžour,“ „Loupežníci ve fraku a kutně“, „Tajnosti zpovědi“, „Tajnosti inquisice“, „Krvavá svatba“, „Zazděná jeptiška“ a j. Též se pozná duševní trávenina dle strašlivých neb oplzlých ilustrací (obrázků) a po jměnu pisatelů a nakladatelů. Dále zapotřebí jest vyličiti živými barvami žalostné následky, jakéž mívá špatné čtení vždy pro duši a časem i pro tělo čtenáře. Kdo čítává se zalíbením knihy nevěreckého a nemravného obsahu a směru, ten nezachová nižádnou měrou neporušenou víru a mravnost, byť i

choval zásady sebe pevnější, jako nezůstane čistým, kdo se smoly dotýká. „Semper aliquid haeret.“ Pověz mi, co čteš a já ti povím, kdo jsi! Čte-li kdo knihy proti víře, zviklá se, počne pochybovati, zmate se u víře až i víru ztratí. Čte-li kdo zvláště v mladých letech knihy nemravného obsahu, které kluzkým způsobem ličí smyslnou lásku a její dobrodružství: podráždí obrazotvornost, popudí žádostivost těla, upadne v chorobné rozčilení, ztratí chuť k práci a k modlení. Je-li povahy těžkomyslné, stane se ztřeštěným snilkem a blouznivcem, často i hotovým bláznem. Je-li čtenář neb čtenářka povahy lehkomyšlné, ohnivě a podnikavé, bude se snažiti, aby prakticky napodobil nemravné kousky, o kterých byl četl — stane se nemravou. Tak poučuj duchovní správce své osadníky, aby špatný spis ihned poznali a od něho s ošklivostí se odvrátili pro smrtelnost jeho ovoce. Že pak dotíráví a ostrohuby kolportéři snadno přemluví i dobrého katolíka a navnadí pobožným obrazem, aby se předplatil na pikantní čtení a že někdy pod nevinným ba i zbožně znějícím názvem potutelně se skrývá otrava víry a mravů křesťanských: proto varuj duchovní své svěřence, aby od světem jdoucích roznašečů vůbec žádných kněh nekupovali podle zásady „timeo Danaos etiam dona ferentes.“ Musí pak duchovní osadníky své vystříhati před špatným tiskem nejen v kázáních a cvičeních křesťanských, ale ještě častěji kromě kázání dáti s kazatelny výstrahu a napomenutí a kdykoli se mu udá příležitost v soukromém hovoru s osadníky. Varuj často i školní mládež před špatnými knížkami; neboť i dětem dostane se někdy do rukou podobná trávenina buď že k ní nahodile přijdou buď že se jim zúmýslně a zlomýslně ku čtení podá. V této věci mluv dle potřeby „opportune et importune;“ neříd se právě slovem „non multa sed multum“ ale spíše pravdou: „gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo.“

2. Leč nepostačí před špatným čtením pouze varovati. Lid nyní shání se po čtení a proto dlužno se mu postarati o čtení dobré. K tomu cíli budtež osadníkům odporučovány kalendáře a časopisy dobrého směru (kalendáře „Poutník“, „Moravan“ etc., časopisy: „Blahověst“, „Ludmila“, „Anežka“ etc.) též knihy zábavné a poučné, které čísti lze s prospěchem duševním a bez nebezpečí pro víru a mravnost na př. knížky katol. tiskového spolku v Praze, „zabavná bibliothéka“ vycházející v Brně,

kteřáž předplatitelům svým i pěkně a levně obrazy za odměnu přidává. Duchovní nabídní se, že sám tyto dobré spisy ochotně obstará těm, kteří se přihlásí aneb oznámí, kde a jak jich lze nejsnáze objednat. Vybízej též osadníky, aby se stali údy „Dědictví Svatojanského“ neb „Cyrillo-Metodějského.“ Upozorňuj rodiče a kmotry, kterak mohou dětem zjednatí trvalou památku a zároveň dobré čtení zábavné i poučné za nepatrnou cenu 2 zl., když je zapsati dají do „Dědictví malíčkůch“ v Hradci Králové aneb do „Zlaté knihy“ v Písku. Rozšiřuj sám dobré spisy půjčováním. Půjčuj své knihy lidu se hodící a časopisy, které odbíráš. Obzvláště pečuj o zařízení farní knihovny, z níž by se lidem dospělým a dorostající mládeži půjčovaly knihy opravdu vzdělávacelné. Zřizování a zachování farních knihoven odporoučí nalehavě Pražská synoda z r. 1873 v hlavě III., kdež pod číslem 1. doloženo, že „šlechtná a opravdová píle a péče o duše s Boží pomocí každému ukáže a otevře prameny, odkud by prostředky potřebné plynuly.“ Že čtenářů dosti se přihlásí, uči zkušenost.

3. K zamezení otravy pochodící ze špatného čtení lze duchovním působiti i ve zpovědnici. Ano, ze studnice sv. pokání prýští se vydatná pomoc proti každé duševní nemoci a lze tudíž od studnice té léčivé očekávati bezpečného léku i proti otravě duši: bude-li jen té svaté koupele od věřících často a hodně užíváno a bude-li zpovědník, kdykoli zasedá na místě Kristově ve zpovědnici, vždy svědomitě konati úřad rádce, lékaře a soudce!

Pohříchu však lhostejnost a vlažnost náboženská vyvolaná právě špatným čtením a příliš hmotným duchem času odvrací mnohého vlažného katolika od sv. zpovědi! Nicméně zachovali dosud katolíci umi sobě vážiti a rádi užívají Kristova lékařství, též i ne jeden chatrný katolík bývá milostí Boží přiveden ku zpovědnici, čímž knězi podána příležitost, aby proti špatnému čtení působil i jakožto zpovědník. Působí pak všeobecně. Taž se vůbec otců a matek rodin, zdaž se v domě jejich špatné spisy odebírají, čítají, přechovávají a jiným půjčují? Není-li tomu tak, dej výstrahu pro budoucnost. Shledáš-li však, že se špatné knihy čtou a přijde-li poenitent sám se vyznávající, že takové spisy čítal a jiným půjčoval: vynalož všemožnou snahu a péči, aby zlu tomu přítrž učinil. V případě tomtomějš zpovědník obzvláště na zřeteli výstrahu „ne nimia facilitas absolvendi faci-

litatem afferat peccandi“ (epist. encycl. Leon. PP. XII.). A proto zrale uvaž a povážlivě rozsud, je-li kajeník rozhřešení hoden a schopen čili nie a má-li zpovědník sám právo jej rozhřešiti. Tu již třeba, aby zpovědník přiměřeným tázaním zjednal sobě jistotu, jakého druhu, směru a obsahu bylo ono špatné čtení. Jsou-li to kramářské romány, které se obvyklým svým způsobem otírají o církev a zároveň podíravají mravnost: ulož za pokání kajeníkovi, který je čítal a rozšiřoval, aby s knihami těmi bez odkladu naložil jako Efezští, kteří na kazání sv. Pavla snesli a spálili pověrečné čarodějné knihy, mající cenu 50.000 drachem. Pakli by však opomenul dostiučinění to vykonati a podržel k sv. zpovědi přišel, budiž mu rozhřešení na tak dlouho odloženo, dokud by „proximam occasionem peccandi“ (blízkou příležitost hříchu) et „publicum scandalum“ (veřejné pohoršení) neodstranil zničením špatných těch spisů. Odběratelům proticírkevních nevěreckých časopisů ulož, aby jich více neodbírali, odebrané pak učinili neškodnými a dále s nimi jednej jako s čtenáři špatných románů. Kdyby však kajeník byl vědomě a svévolně přechovával, četl a půjčoval spisy odpadlíků a kacířů, spisy obsažené v indexu librorum prohibitorum (jako na př. porůhačný spis Renanův, jehož překladem i česká literatura znešvařena jest), kdyby byl vědomě a svévolně čítal a choval spisy a spisky zjevně hlásající bludy, jež zavrženy jsou obecným sněmem vatikanským a odsouzeny nejnovějšími encyklikami, allokucemi a listy apoštolskými, jako jsou bludy „atheismus, pantheismus, rationalismus, naturalismus, socialismus, communismus, indifferentismus, nihilismus“: pak by čtenář ten byl propadlý exkomunikaci latae sententiae ipso facto incurrendae et Romano Pontifici reservatae (Constitutio ss. D. N. Pii D. P. Papae IX. de dato 12. Octobris 1869.) a zpovědník mnsel by sobě dříve zjednatí potřebnou fakultu k rozhřešení podobného kajeníka.

Tak přičiňuj se duchovní pastýř slovem i činem na kazatelně, ve zpovědnici, ve škole a kdekoli mu nadejde příležitost, aby zamezil šířící se morovinu špatného čtení. Ovšem že rázné a svědomité zakročování proti řečenému zlu způsobí duchovnímu mnohou nepříjemnost, že pohanění a potupy dostane se mu právě od špatného tisku a že bude mu přinést i nejednu obět: leč utrpení a oběti pro Boha, pravdu a ctnost nikdo se nelekej, pamětliv jsa slov Kristo-

vých (Jan 15, 16): „Ne vy jste mne vyvolili, ale já jsem vyvolil vás, abyste šli a užitek přinesli, a užitek váš aby zůstal: aby začali byste prosili Otce ve jménu mém, dal vám.“

Vůči morovině tiskové dalecí budmež od pohodlného hesla „my to nepředěláme.“ „Pozdvihl jsem oči svých k horám, odkudž přijde mi pomoc.“ (Ž. 120.) Nepodaří-li se nám zachrániti všecky svěřené duše, zachraňme jich Kristu tolik, kolik můžeme! Neztrácejme mysl nad nahodilým nezdarrem! „Tu ne cedas malis sed contra audatior ito!“ „Pevné vůli, snaze ušlechtilé, dává nebe rádo dojít cíle.“ V trpělivosti své vládnouti budete dušemi svými.“ (Luk. 21, 19.)

Jos. V. Smělý.

Řeč o pohřbu

jubil. kněze Jana Jančury, čestného děkana a faráře v Sobčicích; posléze na odpočinku v Horčicích.

„Neskládejte sobě pokladů na zemi . . . ale skládejte sobě poklady v nebi.“ (Mat. 6, 19, 20.)

Všeliký pohřeb je truchlivý, ať umře dítě, anebo stařec, vznešený anebo nízký, bohatý anebo chudý. *Smrť* budí v nás vždycky myšlenky vážné a přísné. Hyne vše, — konec všemu.

Umře-li *dítě*, budí útrpnost jeho mládí, útlý věk; zemře-li *stařec*, budí v nás pomýšlení na věčnost a soud Boží skroušenou mysl, ačť mnohemu starci smrt jest dobrodíním; umře-li *vznešený*, vtírá se myšlenka: hyne veškerá sláva světa, tak pomíjí všecko; *nízký*, pomyslíme: co jsi se naklopotil, buď tobě země lehká, kéž odmění ti Pán v životě lepším; *bohatý*, „ejhle, vše zde zanechal, vlastně to bohatství dříve opustilo jej;“ *chudý*, dovlekl se s chudobou svou ku hrobu; těš se ubožáku, ta maticka země všecko srovná.

Tak všeliký pohřeb více méně smutný jest a budí v nás city truchlivé; ovšem třeba mítí *srdce citlivé*.

Ale ze všech pohřbů *jeden* připadá mi vždycky býti *nejsmutnějším* a víte který? *pohřeb kněze*. Nebo nikde neviděl jsem tak málo slz a neslyšel tak málo žalostných vzdechů za rakví jako když ku hrobu se nese (neznámý?) kněz. To právě jest to smutné!

Ten, který snad tolika umírajícím poslední útěchu skytal, často sám *tam* šel, kam nikdo jíti nechtěl, který tolika stísněným srdcím ve svátosti pokání ulehčil a na cestě života

zemlené Nejsvětější svátostí posiloval, který nejdražší oběť za všechny přinášel, za všechny se modlíval, svátostmi všem, ve dne i v noci, přisluhoval, který sám s mnohou slzou mrtvé spolubratry vyprovázel a s ovečkami sobě svěřenými vše věrně sdílel, „raduje se s radujícími a pláče s pláčícími:“ ten obyčejně snad nemá, kdoby za rakví jeho zaplakal, zaželel; viděl jsem to nejednou a to bylo mi to nejsmutnější.

Zřídka nemá téměř, kdoby mu oči zatlačil. Byl-li chud, a byt byl ten nejhorlivější, nikdo o něho nestojí; brzy zapomenut bývá a byt jako věrný pastýř život byl obětoval za ovce své; na jeho místo přijde jiný. Byl-li *bohat*, stojí se o jeho peníze a za rakví jdou tváře toliko veselé, a z pánů spolubratří těší se mnohý, jestliže nebožtík zaujímal místo na příjmy slušné, že přijde na místo jeho. A tak bývá pohřeb kněze pohřeb *ten nejsmutnější*.

I my dnes jsme zde, N., za touž příčinou; i dnes odbývá se zde *pohřeb kněze*; pokud slova má i v tomto případě platí, posuď každý sám, nahlédna poctivě do duše své.

Bývá v obyčeji, konati *chvalořeči* nad rakví zemřelých; ty a také řeči obsahují obyčejně *chlouby*. Ovšem i církev uznává zásadu: *de mortuis nihil, nisi bene* t. j. o mrtvých nic, než dobré; neboť soudil Bůh, a kde soudil Bůh, přestává soud lidský; říkáme: *Jest na pravdě Boží*. Spasitel: „Nesudte a nebudete souzeni“ . . . spíše uči nás sv. víra, přikrývati vše *pláštěm křesťanské lásky*; proto nepřije církev *chvalořečím* nad rakví zesnulých, ano je i zapovídá; spíše žádá, aby se konaly nad nimi modlitby a pěly kající písně (žalmy) a připomínaly se věřícím vážné pravdy. A já dokládám: nejméně pak přísluší knězi, aby si přál, by nad jeho hrobem dala se *chvalořeč*, věda slova božského Mistra: „A byt jste vše učinili, co učiniti jste mohli, rcete, služebníci neužiteční jsme.“ A posvátné toto místo snad pochlebenstvím poskvřniti, zdaž by příslušelo? — Přece však o dnešním zvláštním případě promluvíím některé slovo.

Jan Nep. Jančura, jubil. kněz, čestný děkan a poslední farář v Sobčicích, od osmi let žijící na odpočinku zde, nar. se v staroslavném městě Chrudimi, a sice dne 19. květ. 1798 ze prostých sice, ale poctivých a zbožných rodičů. Prvního vzdělání nabyt na městské škole Chrudimské; gymnasium pak študoval v Hradci Král., filosofii v Praze a theologii opět v Hradci, kdež také na den sv. Bartoloměje apoštola,

24. srp. 1823 na kněžství posvěcen byl. Kaplanoval na to 18 let v Hradci, byl farářem u Hradce v Opatovicích a posléze v Soběčicích, slouže takto 48 let nepřetržitě — téměř půl století. Památno jest, že tři dni po sv. Janě se narodil a 3 dni před ním umřel; skonaltě v Pánu 13. květ. 1879 o 11. hodině večer. V oktávu sv. Jana se narodil, odtud dostal jméno *Jan Nepom.* na křtu sv. — a včera slavil první svátek svůj na věčnosti.

Byl *kněz svědomitý*, konaje povinnosti své vždy věrně a poctivě, a nikdo nikdy mu vytýkati nemohl, žeby kdys byl povinnost svou zanedbal. I zde, jsa na odpočinku, když třeba bylo, rád posloužil, zvláště ve sv. zpovědi, anebo aspoň, když jinak nemohl, mši svatou.

Nábožný jsa, modlíval se předepsané církevní hodinky až do pozdního stáří, až téměř do oslepnutí. I teď vykonal svou velikonoční pobožnost, nemoha choditi, doma, a čtyři dni před smrtí ještě zvláště zaopatřiti se dal, při čemž s toužebností velikou Nejsvětější Svátost oltářní přijal. Nejbolestnější mu, jak říkal, bývalo, když už ani do chrámu Páně jíti a mši sv. sloužiti nemohl. Při trapné a bolestné chorobě své býval trpěliv.

Nejsa nikdy milovníkem nádhery a lesku, miloval prostotu a skromnost, kteráž se jevila i tím, že přál si výslovně, aby s ním nebyl obdáván žádný nádherný pohřeb „Kdo chce, ať přijde,“ pravil, „z lásky a upřímnosti, já jsem také tak chodil.“ A když mluvno o pomníku, pravil že žádného nechce, ani nepotřebuje; bude-li prý obec chtít, něco pro něho učiniti, ať učiní; on však že ničeho nežádá; prostinký kříž, byt dřevěný, že postačí.

Miloval *tichost* a ne hluk, a proto i *pokoj a srovnalivost*, a jak známo, žil zde ve vši tichosti, tak že svět o něm takorba nevěděl.

Byl *šetrný*; pamatoval na stáří, nebo při tom upravení věcí u nás, kteréž poskytuje knězi na výsluhbě, a byt 50 let vzorně sloužil, ročně 200 zl., rcetež N., nebyl-li by každý bláhový, kdoby, moha, na pozdní leta nepamatoval a si něco neuspořil? Ví co Bůh na něho sešle? aneb, že těžkou a dlouhou nemocí ho nenavštíví? Kteraké to živobytí se dvěma sty pro starého, churavého člověka, který právě pro churavost svou více obsluhy a pohodlí potřebuje? a nežádá-li stát na knězi týchž studií, jako na právníku a lékaři a kterém-koli studovaném člověku? Či má hledat potom pomoci kněz, jako žebrák za cizími dveřmi? víte, jak to

bolestné! A u kněze dvojnásob, ješto každý na knězi spíše chce, než aby mu něco dal.

Tak šetrnost u nás kněží, N., jak vidíte, není trestuhodná, ovšem pak omluvitelná, ano potřebná. A těž i z toho důvodu, že třeba šetřiti, abychom mohli dáti *mnoho*. Tím nemusí srdce člověka, řku kněze, ku mammonu býti přirostlé, jak i v Pánu zesnulý osvědčil, který už dávno na to pomýšlel, jakby *služnou a kněze důstojnou památku* po sobě zůstavil, nehledě ani k tomu, že nejsa dokonce lichvářem, pod mírný a spravedlivý úrok půjčoval, čímž zajisté mnohemu častokráte z velikých nesnází pomohl a veliké dobrodiní prokázal.

Že pak i *vlastenec* byl a vlasti své nikdy nezapomínal, dokázal tím, že *vlastenecké, lidumilné a dobročinné ústavy hojnými odkazy na penězích obmyslil*. Tak daroval obci všecko své jmění, co měl na cukrovaru zdejší, jak na penězích, tak v akciích, což obnáší as 8000 zl., s tím úmyslem, aby vystavena byla v místě nemocnice, nezbytně potřebná; mimo to věnoval pokladně chudých 1000 zl. — Dva tisíce dal na fundaci na jednoho studujícího v Borromaeum v Hradci-Králové; 1000 zl. na chrám Páně sv. Víta, tu perlu země české a chloubu vlasti naší; 1000 zl. na vystavení chrámu P. na Smíchově, kde je ho nezbytně třeba; 1000 zl. Dědictví sv. Prokopa, na vydávání vědeckých spisů bohovědných; 1000 zl. Dědictví Svato-Janskému, a tolikéž Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje v Brně, na vydávání poučných spisů náboženských a jiných psaných v duchu katolickém pro lid. Několikasty pamatoval již dříve na Dědictví Maličkových v Hradci-Králové. Též ubohých mrzáků a od Boha ponížených, jakož i nemocných a choromyslných nezapomenul, věnovav po 500 zl. ústavu slepcův, hluchoněmých, choromyslných a milosrdných bratří; též sestrám, jimž veledůstojní páni bratří Kleinové (Jan, děkan v Čiňovsi a Josef, farář tit. v Cerekvici, fundatista), ve svém rodišti *Oboře* dům staví, t. j. rodinný svůj dům představují ustanovil 1000 zl., mimo jiné menší odkazy mnohé a ty, jež přátelům dal, nezapomenuv ovšem ani té, která přes 40 let jemu věrně sloužila, pamětliv jsa slov apoštolských: „kdo o své domácí péče nemá víru zapřel, a učiněn jest horší, než nevěřící.“ (1. Tim. 5, 8.)

A nyní tážu se N.: kde jest který světský vlastenec, který by tolik peněz položil na oltář vlasti, rozumí se, při stejných poměrech? Ejhle, to učinil *katol. kněz*! Důstojnou po sobě památku zanechal. Jiní

mluví, ale málo činí; on nemluvil, ale jednal a skutkem dokázal; který důkaz je mocnější? A zdaž by kněz, jsa ženat, to učiniti mohl? Nikoli!

Ó kéž za tebe orodují všechny tvé šlechetné skutky! Kéž za tebe u Boha se přimlouvají všechny modlitby a nábožné vzdechy nemocných, ubohých, nešťastných, jimž ulehčiti šlechetným skutkem svým jsi se snažil! Ač šetrný, dokázal jsi právě křesťanskou závěť svou, že jsi nezapomněl slov Páně: „Skládejte sobě poklady ne zde na zemi, ale v nebesích“; nebo všechny jsi je poslal napřed do nebe, před sebou. Ó kéž přijme Pán milostivě a laskavě tuto poslední, ušlechtilou a spanilomyslnou obět tvou!

Od nás pak přijmiž nejvřelejší, nejsrdečnější dík ve jmenu zdejší obce, ve jmenu chudých, ubohých a nešťastných, ve jmenu milené vlasti a drahého národa! Včera jsi slavil svátek svůj; kéž slavil jsi ho již v nebesích se sv. patronem svým, a kéž slavíš ho tam na věky! Amen. *B. Hahl.*

Perly.

Napsal *J. Doubrava.*

IV.

Povážlivě kývala stará olše u komůrky Dominikovy omšelou hlavou; chvílemi zaklepala suchým ramenem na okénko, nepodařilo se jí však vyrušiti starce, jenž seděl schýlen nad žlutými listy písma, psaného rukou Radášů.

Zdalo se mu, že řádky blednou, pomalu se ztrácí, až prázdno bylo v sežloutlé knize; z prázdna však opět rostly řádky, a slabým zrakem četl v nich list utrpení svého.

Těžkým povzdechem procitl ze snění, otevřel kalné oči, a udivené rozhlížel se po listech rozložených; byl na nich psán pláč Jeremiášův. —

Teprve nyní vzpomatoval se, že četl v něm, když skončil vypravování, a Beneše odeslal na lůžko; v polosnění pak nesly se ještě jednou ty truchlé obrazy duší jeho.

Obnovíme ten list utrpení „bratra“ Radášy. —

V zemanském dvorci, jenž stál na stráni u tichého Labe, ploužili se sluhové mlčky po nádvoří, pohlížejíce plaše ke kůlu v koutě klenutého loubí.

„Vojta potázel se se špatnou, stropit prostopášnost v službě přísného pána bratrského,“ zahovořil polohlasitě nádvorník Šimoucha k šedivci vrátníkovi.

„Dvacet ran holí jest ale předce mnoho pro toho mladého ničemu,“ namítl šedivec,

rázem však umkl, uzřev zemana, jenž objevil se v nádvoří.

V témž okamžiku přiváděli s druhé strany výrostka, v jehož přimhouřených očích vztek a strach se značil.

Zeman pokynul, a chlapík octl se u kůlu; s rukama v před připnutýma vydržel svůj trest, dvacet ran, aniž by jediným výkřikem bolest svou prozradil. Pohled však, kterým utkvěl na pánovi, když od kůlu odcházel, byl výmluvnější dlouhého láni.

Pomalu vlekl se z dvorce po stráni ku břehu Labe.

„Dnešní dluh Vojta nezapomene,“ opakoval si po cestě, hroze zatatou pěstí, a v duši zahostila se ta zarytost, z níž rodívají se skutky neutěšené, jíž protiví se cizí blaho a štěstí.

Šlapal červíka s rozkoší, poněvadž spokojeně v prachu se hýbal, lámal květy, poněvadž mile kvetly po stráni, nenáviděl mladého jezdce, jenž za veselé písne klusal po stezce podél Labe.

Byl to sličný mladík; těsný kabátec, lehký klobouk na kadeřavé hlavě a lesklý palaš, jenž zvonil o sedlo při volném klusu, prozrazovaly důstojníka z královského vojska.

Vojta sledoval jej zasmušilým zrakem, v němž citelno bylo heslo bídáckých duší; jsi mým nepřítelem, poněvadž jsi šťasten. —

Jezdec zahýbal právě kolem sadu, jenž od dvorce po svahu stípen byl; pojednou zarazil koně a hleděl upnutě pod košatou jabloň, s níž stršal vlahý větřík pršku bělorůžových lístků květových.

V bujně trávě seděla dívka s tváří něžnou, jako ty lupínky květu jablonového. —

Ruce majíc sepiaté v klíně a hlavinku nakloněnou, podobala se kvítku májových zvonků, když rozevrou nedočkavě kalíšky své, a pak chvějí se v ledovém dechu severního větru.

Netušila, že jest pozorována okem mladého jezdce, jenž přibochl k hustému jasmínu a tiše stál, až dívka se zvedla a zašla za kvetoucí jabloň. —

Nyní pobodl koně a zamyšlen klusal bujným vrbovím, jež po nízkých březích rostlo; zde potkal Vojtu.

„Hola, ty matonoho,“ zavolal. „Komu patří dvorec na návrší?“

„Zemanu Radášovi.“ —

„Má děti?“

„Jenom Blaženku, kterou jste tamhle špehoval; pozor však, aby vám u kůlu nezahlali holí chuť,“ dodal s drzým smíchem, hotově se uskočiti přes příkop.

Bičík důstojníkův však byl rychlejší a

v prudkém šlehnutí zanechal krvavý pruh na tváři Vojtově.

„To je za tvou dobrou radu, ničemo,“ zvolal jezdec, uháněje odtud, provázen klením Vojty, jenž nepřestal, až ztratil se dusot kopyt v dáli. —

Potom vrhl sebou do trávy, několikrát vyskočil a s hlasitým láním bil se v čelo.

„Jsem pitomec, že mi nic nenapadá, čím bych se odsloužil za ty rány,“ horlil podrážděně a přece odplatit to musím, musím — tobě ty přísný pane v bílém dvorci za hůl, a tobě, královský strakapoune, za tvůj bič.“ —

Poněkud ukojen lehl pod vrbí, a myšlenka na pomstu kmitala duší jeho, jako ta rájka, co letěla u břehu nad močálem. —

Zatím klusal jezdec ku Praze. Chvillemi se ohledl k návrším, kde obrazil se již jen v temných obrysech dvorec Radášův.

Z Labe vystoupily mlhy a táhly v divném průvodu po stráních, a hvězda večernice vesele se dívala na vážný ten pochod, smějíc se těm cárům, co zůstaly z hávů stvůr viseti po květoucích stromech. —

„Při své oceli,“ věroval se jezdec polo v smíchu, polo opravdu, „zadíval jsem se trochu dlouho na tu holku, vždyť se mi zdá, že kloním hlavu jako mniši po Hradčanském nádvoří. — Haha, hnědko, vesele v před, ať jsme brzy u plné číse a v září ohnivých očí, zde sedá chladná mlha na bujnou mysl!“

V prudkém trysku uháněl, jako by chtěl utéci té milé tváři, kteráž z mlhy večerní stále naň se dívala. —

Přemítal, přemýšlel, a než dorazil k bráně městské, byl ustálen, že brzy zas ponese jej tou cestou rychlá hnědka, aby ještě jednou uviděl tu holku pod květoucí jabloní. —

A nezapomněl na ni ani při plné čísi, ani v září ohnivých očí. —

Tak padá ta láska v srdce lidské, nepozorovaně, tiše, jako v kalich květu krupěj rosy večerní, v níž zrcadlí se kus toho hvězdnatého nebe. — (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. K zprávám o 150leté jubilejní slavnosti svatořečení muč. *Jana Nepomuckého* dodáváme, že se sešlo 40.000 pouťníků; domy na Hradčanském náměstí, kudy průvod s tělem sv. Jana Nep. se bral, byly ozdobeny a osvětleny; před kaplí sv. Ludmily v chrámě Sv.-Vítském, v níž ostatky sv. Jana Nep. od 16. do 23. t. m. k veřejnému uctění byly vystaveny, stáli členové

ozbrojených sborů měšťanských na stráži, v kapli pak klečeli alumnové arcib. semináře a klerikové řeholní střídající se každou hodinu; kolkolet rozléhaly se vzdechy a modlitby nábožných ctitelů sv. Jana Nep., jenž od rána do večera z Prahy a okolí i z daleké ciziny přicházeli poctit miláčka svého a u hrobu jeho vykonat pobožnost svou. Zpovědníci měli mnoho práce, Tělo Páně podáváno při každé mši sv. V poslední den výstavu sv. ostatků, o slavnosti totiž Nanebevstoupení Páně, navštěvován byl velechrám Sv.-Vítský téměř jako o pouti samé a když pak odpoledne křišťálová rakev s tělem sv. Jana Nep. opět dávána byla do stříbrného hrobu, slzeli přítomní vědouce, že se příštího výstavu sv. ostatků po většině nedočkájí.

— Svátost *břimování* bude udělena o hodech Svatodušních v Praze a sice v sobotu dne 31. května u sv. Klementa na Starém městě studujícím vysokých a středních škol, ráno totiž v 8 hodin bude kázání a *břimování* pro študující z ústavů českých, v 10 hodin totéž pro študující z ústavů německých; ostatním pak věřícím obého pohlaví bude udělena sv. *břimování* ve farním chrámě u sv. Mikuláše na Malé straně v touž sobotu a v neděli Svatodušní dne 1. června vždy o 4. hod. odpoled., v pondělí pak a v úterý Svatodušní dne 2. a 3. června vždy v 9 hodin ráno a ve 4 hod. odpoledne.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 27—30. května u sv. Jiří na hradě, dne 31. května a od 1—3. června u sv. Salvátora v semináři, od 4—7. června u sv. Jiljí (u Dominikánů).

— Prosebné průvody o dnech *křížových* d. 19., 20. a 21. t. m. byly vedeny na Hradčanech z velechrámu Sv.-Vítského po mši sv. v 8 h. ráno a sice do kostela v Loreté, u Všech Svátých a u Karmelitek. Prvních dvou účastnil se též J. Emin. nejduš. p. kardinal, jenž pak do Hluboké odjel, kdež vznešený bratr jeho Jan Adolf kníže Schwarzenberg dne 22. t. m. slavil 80. narozeniny své. Dnes bude J. Eminence v *Nepomuku* sloužiti pontifikální mši sv. a zítra navrátí se do Prahy.

Paběrky.

6. Letočky.

In sanCti Ioannis NepoMVCenI IVbILaeo
sIt grato sensV honor, LaVs et gLorIa Deo.

WsWatého Iana NepoMVČkého ČasV bLahV
At Iest s WššI pobožností WzDána sLáWa
PánV BohV. A. Laitl.

7. Odkud ten obyčej, že kněz v Čechách do- stává „šátek“ od nevěsty.

Starí Čechové, jako vůbec všichni Slované byli národ orby milovný, přišedše do Čech, byli polohou i celou přirozeností země odkázáni k rolnictví: pěstovali nejen obilí a luštěniny; nýbrž i len a konopě. Lnářství a plátenictví bývalo v Čechách velmi rozsáhlé. Spracování lnu náleželo sprvu výhradně do oboru ženské domácnosti (ženy rudy strojá) každá rodina dělala si plátno a jiné potřeby sama a co zbývalo, za jiné zboží se vyměňovalo. Než brzo Čechové i řemesla provozovali a se sousedními národy obchody vedli: a tu k posuzování hodnoty zboží, jakéž se ku koupi nabízelo, třeba bylo stejného měřítka, peněz. Však dokud peněz kovových nebylo, sloužilo našim předkům za prostředek výměny to zboží, jehož v Čechách nejvíce, totiž plátno, z něhož pakli dle míry se rozstříhá, stávají se šátky. A v pravdě, jak dějepisci svědčí, Čechové za dávných časů místo peněz užívali plátna i šátků*).

Ježto lnu i plátna bývalo v Čechách v hojnosti, snadno se domyslíti lze, že se ho užívalo nejen k obchodům na výměru zboží, nýbrž i k skutkům dobročinným a vůbec že plátno neb šátek za dary sloužily. (Dokončení).

Literární oznamovatel.

— „*Výklad křesťansko-katolického náboženství*, pořádkem katechismu, stvrzen slovy písmá svatého, výroky svatých Otcův a jiných učitelův církevních, s připojením mnohých průpovědí, přísloví, podobenství a příkladův. Pro chrám, pro školu i pro domácnost ku prospěchu učitelův sv. náboženství — katechetův i kazatelův, — i ku poučení a vzdělání věřících každého

*) Dle spisovatele arabského vyznal ben Ibrahim Jakub, posel od Kalifa k císaři Otě I. vypravený (v X. stol.): „V zemi Bojma dělají malé šátečky z velmi jemné síťové tkaniny. Cena šátečků těch u nich pořád je stejná. Jimi obchody vedou a vespolek vyjednávají. Mnoho jich mají — bedny naplněné. Šátečky ty jsou u nich znamením bohatství.“ *Světlozor* 1877. „Ačkoli Čechové hned od Vratislava, otce sv. Václava, měli denáry razené po způsobu Bavorském a Saském a předce i v druhé polovici 10. století ještě obyčejem staroslovanským plátna místo peněz užívali.“ *Er. Vocela Pravěk země české*. Ano ještě v 12. stol. bylo kromě peněz i za plátno zboží kupováno, viz Zoubka zakládání měst v Čechách.

stavu a povolání sepsal Josef Boleslav Podstránský, kněz církevní, pens. os. farář, duch. správce v měst. chudobinci na Hoře Kutné. Druhé vydání. Díl I. Část 1.: *O víře*. Str. 612. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. — Tamtéž: „*Promluvy ve zpovědnici*.“ Stručná poučení a napomenutí při zpovědi, složená dle perikop na neděle a svátky celého roku církevního. S dodatkem obsahujícím poučení pro zvláštní druhy kajcníkův. Z německého od A. Röggla, přeložil a promluvy o svátích sv. patronů českých rozmnožil Frant. Boh. Vinklář, kněz arcidiecése Pražské. S povolením kněž. arcib. konsistoře Pražské. Str. 364. Oba tyto praktické spisy číní se poručeny tím, že vyšly v 2. vydání; neboť Rögglovy promluvy vyšly prací J. B. Podstránského v „*Blahověstu*“ r. 1871 a 1872 pod názvem: *Úvahy kajcíc*. Dodatek obsahující promluvy pro zvláštní kajcínky nalezá se jinde, totiž ve „*Výkladu*“ díl III. a IV. při rozličných hříších.

— „*Hlasy katol. spolku tiskového*.“ Rok 1879. Číslo I.: „*S Bohem či bez Boha*“? Obrázky ze života pro život nakreslil Dr. Karel Lev Řehák. Str. 114. Cena 36 kr. — Číslo 2.: „*Zásady duchovenstva o české školství*.“ Nastínil J. Ježek, katecheta na Smíchově. Str. 82. Cena 28 kr. Nákladem katol. spolku tiskového. *—* „*Vlastenský slovník historický*.“ Sestavil Jak. Malý. II. vydání, sešit 14. a 15. obsahuje slova: Povstání české — Salius. Sešit po 30 kr. v knihoskladu Rohlička a Sieverse v Praze.

— Nákladem Frant. Řivnáče, knihkupce v Praze, vyšly tyto spisy: „*Rukopisové Zelenohorský a Kralodvorský*.“ Staročeským textem vydal Josef Jireček. Str. 60. — „*Básně staronárodní rukopisův Zelenohorského a Kralodvorského*.“ Dle původního sepsání i s překladem novočeským vydal Josef Jireček. Str. 115. — „*Die altböhmischen Gedichte der Grünberger und Königshofer Handschrift*.“ Im Urtexte und in deutscher Uebersetzung herausgegeben von Josef Jireček. S. 159.

— Knihkupec Fr. A. Urbánek v Praze rozmnožil sklad svůj těmito po většině nákladnými novinkami a novým vydáním starších děl: „*Česká mše pro lid*.“ Složil Fr. Z. Skuherský, ředitel školy varhanické v Praze. Partitura a hlasy za 2 zl. 60 kr. Hlas každý o sobě 40 kr. Cena slov s jednoduchým nápěvem 10 kr., bez nápěvu 2 kr. Přejeme, aby tato skladba brzy u nás zdomácněla. — „*Stručná katolická liturgika*“ Dominika Aloise Špachty, doktora bohosloví, os. děkana v Karlíně († 6. května 1859) Třetí, přepracované vydání. Cena 30 kr. — „*Stručný dějepis církevní* pro školu a dům.“ Sestavil Karel Tippmann, katecheta při c. k.

ústavu ku vzdělání učitelek v Praze. Schválen. Druhé vydání opravené. Cena 30 kr. — „*Okres Sedlecký v Tábořsku*.“ Nástin historicko-archaeologický. Sepsal Antonín Norb. Vlasák, farář na Hrádku. („Bibliotéky místních dějepisův“ svazek VIII.) Cena 1 zl. — „*Škola mé štěstí*.“ Povídka ze života velkoměstského. Vypravuje Karolina Světlá. Třetí vydání. Spův. obrázkem od Ant. Königa. Str. 123. — „*Fr. Hellwalda „Země a obyvatelé její*.“ Ilustrovaná zeměpisná, dějepisná a národopisná kniha domácí. Sešit 5-10. celého díla, čili sešit 3—5. dílu I., a seš. 4. a 5. dílu II. po 45 kr. S mnohými vyobrazeními.

— „*Besedy mládeže*.“ Č. 164.: „*Stříbrné loďstvo*.“ Povídka pro mládež i dospělé. Die W. O. von Horna od Jakuba Malého. S obrázkem Nákładem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Cena 28 kr.

— „*Zweite Gesandtschaftsreise des Grafen Hermann Czernin von Chudenic nach Constantinopel im Jahre 1644*.“ Druck und Verlag von A. Landfrass Sohn in Neuhaus. S. 171.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Matěj *Veselý*, děkan v Nepomuku a sekretář b. vik. Nepomuckého (v diecési Budějov.), jmenován k. arcib. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Paták*, far. v Ratajích, za faráře v Popovičkách, odkůž
p. Josef *Kříž*, administr., za kapl. ve Staré Boleslavi;
p. Valentin *Appl*, koop. v Uhlíř. Janovicích, za administr. v Ratajích.

Upřádněná místa:

Vranov (Frohau), fara patron. poruč. hrab. Ervina z Nostic-Rhineku, od 14. května.
Rataje hrazené, fara patr. kníž. Lichtensteina, od 15. května.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Votava*, jubil. kněz, č. konsist. rada, b. notář, tajemník vikar. Horažďovického, os. děkan v Katovicích, dne 3. května (nar. v Bavorově 5. květ. 1795, vysv. 24. srpna 1821).

Vyznamenáni jsou:

- p. Jakub *Fortunát*, b. vikář Třeboňský a os. děkan v Lomnici, jmenován arciknězem v obvodu Jindřichovo-Hradeckém;
p. Mat. *Veselý*, vikar, tajemník a děkan v Nepomuku, jmenován bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Kajetán *Turek*, os. farář, kaplan za admin. v Katovicích;
p. Karel *Geringer*, kapl. v Č. Rychnově, za admin. v Hluboké;
p. Frant. *Švik*, kaplan za administr. ve Vácově, kdež
p. Frant. *Maruška*, farář, vstoupil na stálý odpočinek.

Upřádněná místa:

Katovice, fara patron p. Dra. Gustava Obsta, a *Vacov*, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 14. června.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Bohumír *Menzel*, jub. kněz, os. děkan a farář na odpoč. v Neustadtlu, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, dne 14. května (nar. v Schönwaldu 7. června 1798, vysv. 24. srpna 1824).

Ustanoveni jsou:

- P. Bedřich *Zickler*, ř. křížov., admin. v Popici (diec. Brněnské) za admin. v Pšově;
p. Frant. *Schürz*, admin. za faráře v Zahoranech;
p. Frant. *Hampl*, defic., za kapl. v Radoušově.
p. Josef *Rydván*, beneficiát v Lysé n. Labem, povýšen byl dne 20. t. m. na vysokých školách Pražských za doktora theologie.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Jančura*, jubil. kněz, os. děkan a farář na odpoč. v Hořicích, dne 13. května (nar. v Chrudimi 19. května 1798, vysv. 24. srpna 1823).

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Kos*, kaplan za administr. do Malé Úpy;
p. Frant. *Sahan*, kaplan za administratora do Krucemburku;
p. Frant. *Krihl*, kaplan za administratora do Hoříček.

Nákładem „Právnícké jednoty“ vyšlo a v kněhupectví B. STYBLA v Praze na skladě jest:

„O bezženství a manželství duchovních.“

Od Dr. **Frant. Laurina**, c. k. dvorního kaplana a ř. v. profesora práva církevního na universitě Vídeňské.

Velká 8° stran 138 r. č. zl. 1.—, poš-
tou v křížové obálce zl. 1.05.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXVII.

Nejsvětější Trojice.

Troji jest láska jediného Boha, jenž troji jest v osobě. Hod Boží vánoční připomíná neskončenou lásku Boha Otce, která vtělením a narozením Syna Božího se projevovala; sv. týden a velkonoce jsou zasvěceny zvláště památce neskončené lásky Syna Božího, jenž utrpením, smrtí a vzkříšením svým dílo vykoupení našeho dokonál; letnice uvádějí nám na paměť lásku Ducha Sv., jenž na sv. apoštoly sestoupil a i nás posvěcuje a osvětluje. — Dnešní slavnost jest jaksi oktávou tří kruhů svátečních roku církevního a představuje nám troji lásku jediného Boha zároveň; Církev nazývá dnešní svátek slavností nejsvětější Trojice Boží, vyzývajíce nás tím, abychom zvláště dnešního dne obrali sobě za předmět rozjímání tajemné učení o Bohu trojediném.

Nejvyšší přednost člověka před jinými tvory světa viditelného záleží v tom, že může Boha poznati, ducha svého k němu povznést, s ním rozmlouvat, jemu se klaněti. *Jest jeden Bůh!* tak hlásá nám celá příroda. *Jest Bůh!* tak volá cedr na Libanu, tak praví nám i nepatrný živoch, je muž krupěj vody celým světem jest. *Jest Bůh!* tak zavznívá k nám hlaloh z lesku milionů hvězd. *Jest Bůh!* tak vepsáno jest písmem nevyhladitelným v hloubi srdce našeho. Pravdu, že Bůh jest, netřeba vám dokazovati více. Pravit pismo sv.: „Nesmyslný řekl v srdci svém: není Boha“ (Žalm 13, 1.). — Z toho již poznáváte, jaký

úsudek sobě utvořiti máte, seznámíte-li se v dějinách s lidmi, kteří Boha upírali. *Jest Bůh!* tak praví nám víra všech, i nejsurovějších národů. „Projdeš-li země,“ dí učený *Plutarch*, „můžeš nalézt města, která zdi, umění, králů, domů, bohatství nemají, škol a divadel neznají: avšak města, které by nemělo chrámů ani bohů, kteréž by modliteb, věsteb, přísah neužívalo, ještě nikdo neviděl. Mám za to, že by spíše město ze země povstati mohlo, nežli obec bez víry v Boha se utvořiti a potrvati mohla.“ A *Cicero* napsal: „Není žádného národa tak nevzdělaného a surového, jenž by, ač pravého pojmu o Bohu nemá, o tom přesvědčen nebyl, že nutno jest, nějakou božskou bytost uznati.“ —

V tom záleží přednost člověka před jinými tvory viditelného světa, že může Boha poznati a ctíti; v tom ale spočívá vyšší přednost *křesťana* před jinými lidmi, že pravým způsobem Boha poznáváti a ctíti může. Dějiny nás učí, že lidé brzy po stvoření světa od pravého poznání i ctění Boha se uchýlili; tím vznikla modloslužba a tudíž mravní pokleslost člověčenstva, jejíž ohavnost právě u nevzdělanějších národů starého světa v nejvyšším stupni se objevila.

Kolik bylo ctností a nepravostí, tolik též ctěno bylo bohů a bohyň a to netoliko modlitbou a obětmi, nýbrž i prostopášnostmi vzdávána jim i čta. Tu však přišel Kristus zapudil mraky temnoty duševní, uče, že *jeden jest Bůh* ve třech osobách, Bůh že jest duch, jenž nebývá ctěn krvavými obětmi a obřady, tím méně pak hříchy a nepravostmi, nýbrž že jedině způsobem duchovním počtu mu vzdávati lze;

Bůh že láska jest a my jen láskou jemu podobnými a blaženého patření naň účastnými se staneme.

Kristus učil nás, že Bůh jest Otcem naším; co nám na světě nejdražší, co naši radosti jest ve štěstí, co útěchou v strasti, to Bůh nás! Ó jak přemilým a předrahým objevuje se nám Bůh dle nauky křesťanské! Jak potěšitelná jest nám křesťanům vzpomínka naň! Vše, co v přírodě vidíme: slunce v jeho velebnosti, krása nebeských hvězd, nesčetné řady květů, libozpěvné sbory ptactva, vše volá k nám: „Bůh jest otec váš, otec přemilý a nejlepší!“ A roznicení city zbožnými musíme i my zvolati: „*Věřím v Boha Otce.*“ —

Lidstvo zhřešilo; vzbouřili se synové proti Otci svému a s hříchem přišlo veliké zlo na tento svět. Toho pocítovali všichni národové a odtud pocházejí jejich báje o minulém věku zlatém, o ztraceném blahu. Jsouce sobě vědomi trestuhodnosti své hleděli krví zvířat smýti vinu se sebe. Doufali, že Otec časem svým pošle muže, jenžby ztracený lepší stav lidstva nazpět uvodil, a jemu i cestu ukázal, již by opět ku spojení s Bohem dospěti mohlo. A naděje národů nebyla zklamána: Otec smiloval se nad dítkami svými, posýlal ob čas muže Duchem Božím nadšené, aby vůli Jeho národům hlásali, zaslepeným očím otvírali, zatvrzelým tresty Božími hrozili. A konečně „mluvil skrze Syna, ježž ustanovil dědicem všech věcí, kterýžto jest oblesk slávy a obraz podstaty Jeho.“ (Zid. 1, 2—3.) Syn Boží člověkem učiněn jest, aby lidstvu ve všem — vyjímaje hřích — byl podobným, aby zbloudilé bratry poučil, aby od propasti záhuby je odvrátil, a cestu vedoucí k cíli nadpřirozenému jim ukázal. Všecky volá k sobě hlasem lásky své: „Pojďtež ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.“ (Mat. 11, 28.) Nikoliv však statky pozemské, ne bohatství, ne hodnosti, ne radosti slíbil Syn Boží učeníkům svým, nýbrž učil: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám.“ (Mat. 16, 24.) Syn Boží proto především stal se člověkem, aby lidstvo od hříchů a věčné smrti vykoupil; a jen utrpením mohl vejíti do slávy Otce nebeského, chtě připravit i všem svým věrným ctitelům účastenství v ní; za to modlil se k Otci v modlitbě své velekněžské řka: „Otče, chci, aby, kde jsem já, i oni, které jsi mi dal, se mnou byli; aby viděli slávu mou, kterou jsi mi dal“ (Jan 17, 24.) Tak tedy Syn Boží stal se člověkem a bratrem naším, aby nám u

kázal cestu k cíli věčnému, a v převeliké lásce vydal život svůj za nás, bychom i života věčného účastni se stali. Každý chrám, každý kříž hlásá nám tu pravdu: „*Věřím v Syna Božího, který z lásky k nám člověkem se stal.*“ Syn Boží vykoupiv nás, vstoupil opět k Otci svému na nebesa. Avšak následkové hříchu tíží nás stále; zatemněn jest rozum, oslabena vůle naše. Často nesnadno nám bývá, kráčet ku předu ve vzdělání ducha a ušlechtnění srdce našeho, a tudíž blížit se k božskému ideálu našemu. Jakási ochablost a netečnost stále k zemi nás víže; často probouzí se v nás žádost zlá, často ozývají se jako bouře zlé vášně v nás. — Kterak tu má směř slova Božího v srdcích našich se dařiti a ovoce nésti, bychom se přiblížili praobrazu svému? M.j! i tyto překážky předvídal Pán Ježíš a postaral se o to, bychom i přes ně vznešeného cíle svého dojiti mohli. Právěť totiž učeníkům svým: „A já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy“ (Jan 14, 16—17.). „Utěšitel pak Duch sv., kteréhož pošle Otec ve jménu mém, tent vás naučí všem věcem a připomene vám všecko, cožkoliv jsem mluvil vám“ (Jan 14, 26.) „když pak přijde Utěšitel, kteréhož já pošlu vám od Otce, Ducha pravdy, kterýž od Otce pochází, tent bude o mně svědectví vydávati; také i vy svědectví vydávati budete, neboť od počátku se mnou jste.“ (Jan 15, 26—27.)

A téhož slíbeného Utěšitele poslal Pán Ježíš o letnicích skutečně; jím byli apoštolé zcela proměněni; oheň jeho osvětil ducha jejich, aby nauce Ježíšově úplně porozuměli; posilnil vůli jejich, aby sv. zákon Kristův ve všem vykonávali, aby jméno Ježíšovo do nejvzdálenějších krajín nesli; On oživil jazyk jejich, aby ve všech řečích Hospodinu chválu vzdávali a učení o kříži odhodlaně všem národům hlásali. — I v nás působí *Duch sv.*, an osvěcuje rozum náš a sílí vůli naši, abychom dle vůle Boží jednali; ovšem i my musíme k tomu přičiniti, seč jsou síly naše, musíme s jeho milostí a jeho dary spolupůsobiti, by v nás účinky jejich marny nebyly. Ale „svatý zajisté Duch utíká před falší . . . a vypuzen bývá od přicházející nepravosti.“ (Moudr. 1, 5.) Snažme se tedy, abychom žádným hříchem ze srdce jej nevypudili, neboť v nich chce přebývat i působiti milostí svou. „Nevíte-li, že chrám Boží jste a Duch Boží přebývá ve vás“ píše sv. Pavel (I. Kor. 3, 16.). —

M. j! jen tenkrát, když kráčeti budeme cestou, kterou Kristus nám ukázal, pocítíme v sobě mocné síly Ducha sv. Pak žádná bázeň, žádná malomyslnost nezmocní se nás, neboť „Všecko mohu skrze toho, kterýž mě posiluje“ (Filip. 4, 13.), pak přemůžeme všechny překážky stojící nám v cestě k věčnému cíli našemu. Protož i vyznáváme: „*Věřím v Ducha sv.*“ „Tři jsou, kteří svědectví vydávají na nebi, Otec, Slovo a Duch sv. a ti tři jedno jsou“ (I. Jan 5, 7.) Tyto tři osoby božské projevíly se při křtu Páně v Jordánu: Syn byl křtěn, Duch sv. se vznášel nad ním ve způsobě holubice a Otec vydal s nebe hlas: „Ten-toť jest Syn můj milý, v němž jsem sobě zalíbil“ (Mat. 3, 17.). Každá z těchto tří božských osob má nejdokonalejší vlastnosti a přece jsou jeden Bůh. — Toť m. j! jest tajemství nejsvětější Trojice Boží, v jejímž jménu pokřtěni jsme. Ó klaňmež se pokorně Bohu trojjedinému; důvěřujeme pevně v neskončenou lásku Otce, jenž o všechny tvory své pečuje; pozdvihujeme zraků svých na vznešený příklad Syna, činíce se vykoupení jeho hodnými; účinkujme ze všech sil s milostí Ducha sv., pak požehná nám svatý, trojjediný Bůh Otec, Syn a Duch sv. Amen.

XXVIII.

Slavnost Božího Těla.

Když Israel po vyjití z Egypta podél západního pobřeží poloostrova sinajského táhl, aby cestou od Hospodina naznačenou cíle dalekého putování svého, země zaslíbené došel, přišel na poušť sinskou ležící mezi Elimem a Sinajem; i reptali synové israelští proti Mojžíšovi a Aronovi řkouce: „Ó bychom byli zemřeli skrze ruku Hospodinovu v zemi egyptské, když jsme sedávali nad hrnci masa a najídali se chleba do sytosti; proč jste nás vyvedli na poušť tuto, abyste zmorili všecko množství hladem“ (II. Mojž. 16, 3.) Řekl pak Hospodin k Mojžíšovi: „Slyšel jsem reptání synů israelských, mluv k nim: večer budete jísti maso, a ráno nasyceni budete chleby, a zvíte, že já jsem Hospodin Bůh váš“ (II. Mojž. 16, 12.) A ráno rosa ležela vůkol ležení; a když přikryla svrček země, ukázalo se na poušti cosi drobného a jako v stoupě stlučeného k jíní na zemi, tož když užíreli synové israelští pravili vespolek: Man-hu? což vyznamenává: co jest to? Jimžto řekl Mojžíš: To jest ten chléb, kterýž Hospodin dal vám k jedení. — I po

ložil Aron nádobu plnou manny ve stánku k uchování, na památku zázračného zachování lidu na poušti; synové pak israelští jedli mannu za čtyřiceti let, dokudž nepřišli do země kananejské; a kdykoliv stísnění byli od nepřátel svých, tu archa úmluvy s dvěma kamennými deskama, prutem Aronovým a tímto pokrmem nebeským v slavném průvodu obnášena bývala na vyprošení pomoci od Hospodina a vítězství nad nepřátely. — Co starý zákon jen předobrazoval, to zákon nový chová v skutku a pravdě; bylť zajisté zákon starý jen nástinem nového, židovství toliko průpravou ku křesťanství; „pěstounem našim v Kristu“ (Gal. 3, 24.) nazývá apoštol národů starý zákon, podobně jako o něm v listu k Židům v témž smyslu dí: „Zákon zajisté máje stín budoucího dobrého, a ne pravý obraz věci“ (Žid. 10, 1.). Významné to slovo! *Stínem* pravdy jest zákon starý, *obrazem* však pravdy jest zákon nový; pravdu beze stínu a bez obrazu spatříme však teprv v onom životě! — Ano, stínem pravdy a obrazem budoucích věcí jest starý zákon; a takový stín, takový obraz jest i ona manna, o níž právě řečeno; bylať obrazem přesvatého tajemství *eucharistie*, jakož tato sama obrazem jest pravdy t. j. způsobu, pod níž Bůhčlověk Otci svému se obětuje a věrnému lidu svému za pokrm duchovní se podává; beze stínu a bez způsobu spojí se s námi teprve v onom životě. A v skutku! Jak četny jsou stránky porovnání mezi oním pokrmem, jehož požíval Israel, a eucharistií!

Manna s nebes pocházela jako zázračný chléb milosti božské; „chlebem andělským“, „pokrmem andělským“ proto se nazývá. „všelikou rozkoš v sobě majícím“ (Moudr. 16, 20.); i eucharistie jest podobný chléb milostný, pokrm nebeský: „Já jsem chléb živý“ praví Pán v památné řeči zaslíbené, „který s nebe sestoupil“ (Jan 6, 51.) Výborně chutnala manna věrným, horlivým Israelitům, kdežto zosklivila se neposlušným a tělesně smýšlejícím; a podobný účinek jeví se i u eucharistie. — Často a rádi přistupují věrní a horliví křesťané k stolu Páně, kdežto takoví, kteří čestným jménem „křesťana“ se zovou, v skutku a pravdě jím však nejsou, přijímání tohoto nebeského pokrmu po mnoho let se štítí a bez něho snad i umírají; manna zachovávala dále tělesný život Israelitů a sílila je proti nepřítelům; eucharistie živí a zachovává duchovní život náš a jest nám zárukou života věčného, jakož i síly nám dodává v boji

proti zlému, proti nepřátelům naší spásy, jak sám Pán náš dříve výslovně v dnešním sv. evangelium: „Tentoť jest chléb, který s nebe sestoupil, ne jako manna, kterou jedli otcové vaši a umřeli; kdo jí chléb tento, živ bude na věky“ (Jan 6, 59.) a jako starozákonní manna ve slavných průvodech v arše úmluvy obnášena bývala, aby sobě národ israelský pomoci Boží vyprosil a této milosti nebeské povždy vděčně pamětliv byl, podobně i křesťanství má tak významný, velebný, posvátný průvod s nejsvětější Svátostí oltářní. Vy všichni víte, v čem záleží; víte, že Církev nepřestává pouze na památce ustanovení tohoto úklony hodného tajemství, již koná velebnou slavností, ona pořádá v tento den i slavný průvod na veřejném náměstí, jakoby prostory chrámové úzké byly pro chvalozpěvy křesťanů, pro výjevy posvátného nadšení, jakýmž památka ustanovení této Svátosti nejsvětější srdce křesťanská naplňovati má. A dnešního dne nastala nám tato slavnost, tento velebný průvod opět, trvaje již od r. 1264. ustanovením papeže Urbana IV. po veškerém oboru křesťanském. A který jest účel slavnosti dnešní a průvodu Božího Těla? Nemohu k této otázce lépe odpověděti, než učinila Církev na sněmu Tridentském těmito slovy: „Jest to zbožný a svatý obyčej, oslavovati tuto vznešenou a velebnou Svátost každoročně ve zvláštní svátečný den velikou počtou a pobožností i obnáseti ji uctivě v slavném průvodu na veřejných místech; neboť jest slušno, aby ustanovení byli zvláštní sváteční dnové, v nichž by křesťané společnému Pánu a Spasiteli svému za tak nevýslovné a v pravdě božské dobrodiní, jimž představuje se vítězství Jeho nad smrtí, zvláštní díky vzdávali; takovým způsobem musela pravda slávití vítězství nad bludem a kacířstvím, aby odpůrcové její při pohledu na takovou slávu buď poraženi a zničeni jsouce zmizeli, aneb zahanbeni konečně zase k lepšímu poznání přišli“ (Conc. Trid. sess. XIII.). — Tím však jsou aspoň v podstatě naznačeny i příčiny, kteréž Církev pohnuly, dnešního dne slavný veřejný průvod s nejsvětější Svátostí uspořádati. Tento průvod jest totiž 1. *veřejné vyznání* naší víry v pravdivou, skutečnou a podstatnou přítomnost Ježíše Krista ve svátosti oltářní, proti kacířství Luthrovo, Calvinovu a Zvingliho, jakož i proti planým, rozumářským náhledům; dnešní slavnost jest tudíž v pravdě *katolická* slavnost.

Nestává žádného křesťanského nekato-
lického vyznání, žádného nekřesťanského,

jenž by tak významné, důmyslné a dojemné, v pravdě povznášející slavnosti uspořádati dovedl, jako náb. katolické! Zde není pouze nauka a obřad — zde jest víra, zde život a duch, zde pravda, síla a důslednost až k nejnepatrnějším obřadům, — Tento průvod jest tudíž 2. *vítězství* víry křesťanské, živý výraz poety a úklony Synu Božímu v eucharistii příslušné; vždyť kráčí dnes uprostřed věrných ctitelů svých ten, o němž pravil Otec, uváděje jej na svět: „Klaňte se jemu andělé Boží; vždyť to ten, jemuž klaněli se mudrci od východu, jemuž klaněli se apoštolé v Galileji, když po vzkříšení svém ukázal se jim; „Svátosti té neskonale číňme vroucí poklonu“ — zpěv tento zaznívá proto i dnes z úst kněze jako vyzvání k věřícím sprovázejícím velebnou Svátost, aby chválili a oslavovali Krista v ní přítomného. — Průvod Božího Těla jest 3. *výraz* díky našich za ustanovení tohoto sv. tajemství a za všechny duchovní poklady a dobrodiní, jichž se věřícím jím dostává; vždyť přijímáme v eucharistii pramen všech milostí, Ježíše Krista sama, vždyť ji spojujeme se s ním, Pánem a Spasitelem svým, co nejlépe dle vlastních Jeho slov v dnešním sv. evangelium: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm“ (Jan 6, 57.); nabýváme dále přijímáním tohoto andělského pokrmu rozmnožení posvěcující milosti, síly k dobrému a proti zlému, i rukojemství budoucího našeho vzkříšení a života věčného. „Kdo bude jísti z chleba toho, živ bude na věky“ (Jan 6, 59.). Slavným průvodem Božího Těla 4. *přetvořují se* veřejná náměstí téměř v chrám Boží a vyprošuje se požehnání Boží na město a obyvatele jeho. Protož i příroda dnešního dne přináší dary své k službám svého Pána a Spasitele a přispívá k okrase této slavnosti; proto víjí se věnce, sype kvítí, proto ozdobeny jsou k víře v Ježíše Krista a ku spáse v něm, i čtyři oltáře, postavené na důkaz, že všichni národové celého světa povolání jsou, spanilými květy; proto modlí se kněz u každého oltáře za požehnání Boží a odvrácení všeho časného zla — války, nemoci a hladu a jiných pozemských strastí. — Průvod Božího Těla má konečně 5. *býti* Pánu a Spasiteli našemu takřka *náhradou* a *zadostiučiněním* za všechny křivdy a urážky při utrpení jeho a v této Svátosti jemu učiněné. A kdo je může spočítati všechny, jichžto zřídlo jest buď lehkomyšlnost a nerozum, neb zloba a předsevzetí, aneb i nevěra a pohrdání Nejsvětějším? — Jak často zneužívají bohaprázdni jazykové nejsv.

Svatosti ku klení a rouhání? Jak často mluví o ní svatokrádežně, potupně nevěrci a jinověrci? Ó kážby to byli jen nepřátelé naší víry a ti, kdo k Církvi naší nepatří. „Nepřátelé člověka jsou domácí jeho“ (Mich. 7, 6.) Jak často sklání se koleno toho neb onoho křesťana před Synem Božím ve Svátosti oltářní, ale způsobem takovým, že spíše potupou a opovržením býti se zdá, než úctou a klaněním; a kolik vchází jich do chrámu, kolik vychází, kolik přistupuje i k oltáři, na němž On trůní, aneb jdou kolem něho, vlažní a bez citu, jakoby to místo bylo obyčejné, nikterak nedokazující, že jsou katoličtí křesťané, že vědí, co se sluší a patří na tomto místě svatém na blízku velebnosti Boží? A jak často děje se něco podobného, když Tělo Páně nese kněz veřejně k lůžku nemocného, umírajícího? Jak často znesvěcena bývá Svátost nejsv. nehodným přijímáním? Kdo zná, kdo spočítá všechny ty urážky a křivdy, které způsobeny bývají Tělu Božímu? — Citíme i my se vinnými dnes v tom neb onom ohledu? A dali jsme snad veřejně pohoršení, snad mladším žákům tohoto ústavu a těm, kterým jsme světlem dobrého příkladu svítiti měli? — Stalo-li se tak někdy, kéž by se budoucně více nedělo; nenásledujte jiné lidi ve zlém, spíše vždy v dobrém; víte dobře, čemu nás učí sv. víra naše ohledně této velebné Svátosti, že jest Tělo a Krev Páně, že to „chléb, který s nebe sestoupil, ne jako manna, kterou jedli synové israelští na poušti a zemřeli“ (Jan 6, 59.) Kéž by naplnilo se na nás všech, co o dnešní slavnosti a i jindy před pozebnáním s nejsvětější Svátostí modlí se církev: „Bože! jenž jsi nám v přepodivné svátosti památku svého umučení pozůstavil, popřej nám, prosíme, abychom svatá tajemství Tvého těla a krve Tvé tak velebili, bychom ovoce Tvého vykoupení stále v sobě okoušeli. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův.“ Amen.

XXIX.

Neděle II. po Sv. Duchu.

Vážně a přísně, jako hrozba trestu zní slovo hospodářovo v dnešním sv. evangelium: „Vyjdi rychle na náměstí a ulice města“ — tak praví v spravedlivém hněvu služebníkovi svému — „a chudé a mdlé a slepé a kulhavé uveď sem.“ „Jdi na cesty mezi ploty a přinuť vjíti, ať se naplní dům můj. Pravímť pak vám, že žádný z mužů těch, kteří pozváni byli, neokusí večeře

mé.“ Co hospodáře k těmto slovům pohnulo, právě jsme slyšeli: učinil večeři velikou a pozval mnohých, a když připraveno bylo všecko, pozval dle způsobu východanů hosty své služebníkem podruhé; avšak nechtíce použití přátelského pohostinství odmítli pozvání způsobem urážlivým. „Ves jsem koupil“ praví jeden; „patero spřežení volů jsem koupil“ namítá druhý; „ženu jsem pojal a protož nemohu přijíti“ vymlouvá se třetí. — K výkladu tohoto podobenství netřeba mně mnoho připojiti; víte, že Pán večeři velikou miní Církev, království Boží na zemi; hospodář jest Bůh, vyslaný služebník jsou křesťanští hlasatelé víry; nejprve pozváni, kteří pozvání urážlivě zamítli, jsou židé, kteří Spasitele neuposlechli, v Něho neuvěřili, nejosléze pozváni jsou samaritané a pohané, kteří zaujali místa těch, již v krátkozraké zatvrzelosti spásu v otcovské lásce jim podávanou odmítli. — Pozemská mysl — toť jsou všechny ty liché důvody a výmluvy; pozemská mysl, toť zatonulost „ve zboží a rozkoších života“ (Luk. 8, 14.), jak praví Spasitel při jiné příležitosti — toť ono nebezpečné úskalí, o něž často ztroskotá se lodička života prvé než vpluje do bezpečného přístavu; toť na mnoze ona hlavní překážka, kteráž vadí věřivému upřímnému přijetí náboženských pravd a uskutečňování jich v životě. Některé z obyčejných a zhusta se naskytujících způsobů tohoto pozemského smýšlení jmenoval Pán Ježíš výslovně v dnešním sv. evangeliu; jest to *touha po zisku a ukájení nečisté smyslnosti*.

Zajisté že chceme všichni náležeti do počtu těch, jimž jednou popráno bude, účastniti se hodů nebeských; víme nyní, co nám v tomto účastenství brání; jsme tedy zavázáni ve svědomí, jedné i druhé překážky s největší opatrností a všemi potřebnými prostředky se vystříci; některé z těchto prostředků k uvarování se onoho druhého nebezpečí, nečisté smyslnosti, chci vám dnes na mysl uvesti. Slyšte pozorně:

Jak něžná a spanilá jest ctnost sv. čistoty a četná ona nebezpečí, jimiž pozbytí jí možná, rovněž tak i četné jsou *prostředky*, jichž horlivým a svědomitým užíváním tuto vznešenou ctnost neporušenu zachovati lze. Z dvou oborů nutno voliti ony prostředky, má-li se jimi účele skutečně dosíci; z oboru milosti a z oboru přírody. A které jsou to především prostředky z oboru milosti? Sv. čistota srdce jest ctnost, dar Boží a to jeden z darů nejvyšších a nejdrahocennějších; Bůh však žádá, abychom Jej za da-

ry prosili, neboť „dá ducha dobrého těm, kteří ho za to prosí“ (Luk. 11, 13.); pokorná *modlitba* za dar čistoty jest tudíž první a nejdůležitější prostředek, chceš-li tento poklad, který nosíš v nádobě hlíněné, zachovati sobě; „A jakž jsem věděl, že nemohu jinak býti zdržlivým, leč (by mi) to Bůh dal: přistoupil jsem ku Pánu a prosil jsem ho“ di spisovatel knihy Moudrosti o pravém sebepoznání (Moudr. 8, 21.). — K pokorné modlitbě k Bohu družiti se musí dále *vědomí* vlastní slabosti a nedostatečnosti; platíť zajisté o této ctnosti obzvláště slovo velkého apoštola národů: „Kdo stojí, hleď, aby nepadl“ (Filip. 2, 12.), jakož i napomenutí téhož apoštola, abychom s bázní a třesením konali spasení své; vždyť není této ctnosti větší nebezpečí, než pýcha a domnělá bezpečnost; důmyslně praví o tom sv. Augustin: „Čím více poznávám velikost a cenu tohoto pokladu čistoty, tím více obávám se, abych ji později pýchou svou nepozbyl; neboť nikdo nezachová poklad čistoty, leč za pomoci Boží, kterýž ho udílí“ (De virgin. c. 51.). Jeden z nejvýbornějších prostředků k zachování této ctnosti jest častější a hodné *přijímání svátosti* pokání a oltární, jakož i dětinná *úcta* k neposkvrněné Rodičce Boží a oněm svatým, kteří tuto ctnost obzvláště opatrovali a zachovali; „obilí vyvolených a víno plodící panny“ (Zach. 9, 17.) tak již ve staré úmluvě obrazně nazývána byla nejsvětější Svátost; a zajisté ještě nikdy nečistý trvale zachráněn nebyl bez častějšího *přijímání* svatých svátosti; z oněch svatých však, jichžto nejkrásnější ozdobou bylo pěstování této andělské ctnosti v životě pozemském, předvádím vám mimo panenskou Matku Spasitele našeho a pěstouna božského dítěte, sv. Josefa, zvláště onoho světce, kteréhož Církev vám křesťanským studujícím nad jiné doporučuje k následování — sv. Aloysia, jehož památku brzy slaviti budeme; mohl-li on a s ním tisíce jiných, proč ne i ty? Nejsi-li člověk podobný jim, obklopený ne většími nebezpečími, než oni? Dále: pamatuj stále na Boha *vševědoucího* a *všudy přítomného*, na poslední věci člověka, na budoucí odplatu. Co Josefa zachránilo u velikém pokušení, myšlenka: „Kterak mohu učiniti tak veliké zlo a hřešiti proti Bohu svému“ (I. Mojž. 39, 9.) zajisté i dosud dosti silly tobě dá, abys zhrozil se hříchu; „kam půjdu od ducha tvého“ volá žalmista Páně pamětliv jsa Boha všudybytného, „a kam před tváří tvou uteku? Jestliž bych vstoupil na

nebe, tam jsi ty; pakli bych sestoupil do pekla, přítomen jsi...“ i řekl bych: snad tma přikryje mě a noc bude mi světlem v rozkoších mých; však ani tma nebude tmavá před tebou, a noc jako den před tebou světlá bude“ (Žalm 138, 8. a násl.), a podobně zní i výstraha před tímto hříchem, byť i tajným, již čteme v knize Sirachově: „Nečistý praví k sobě: kdo mě vidí? Tma obkličuje mě a stěny zakrývají mne a žádný mě nevidí. Kohož bych se ostýchal? Na hříchy nevzpomene Nejvyšší. A nerozumí, že všechno vidí oko jeho a nepoznává, že oči Páně mnohem více jasnější jsou nežli slunce a že spatřují všechny cesty lidské a hlubokost propasti i na srdce lidská hledíce do skrytých stran“ (Sir. 23, 25—28.). Že však i pomýšlení: vševědoucí, svatý a spravedlivý soudce bude žádati účet od tebe a „nic zajisté není skrytého, co by nebylo zjeveno, aniž jest co tajného, aby nebylo zvěděno“ (Luk. 12, 2.) rovněž tak mocnou jest nám pohnutkou, abychom nad čistotou srdce svého bděli a každé vnitřní i vnější poskvrny její se vystříhali: tomu učí nás již rozumná úvaha, to ztvrzuje zkušenost života — to i svědectví písmá sv. dokládá slovy: „Ve všech skutečích svých pamětliv buď na poslední věci své, a na věky nezhřešiš“ (Sir. 7, 40). Propravše již některé z nejúčinnějších prostředků k zachování čistoty z oboru milosti, uvažujme ještě o jiných *z říše přírody*; jest jich ne méně, než oněch. A tu pravím přede vším: cti sebe sama; pamatuj na důstojnost a povolání své jako člověk, ano, co více váží, jako křesťan; srdce tvé budiž a zůstanež chrámem čistým Ducha sv. — neznevěcej, neposkvrňuj je tímto hříchem — ani hříšnou myšlenkou; hřích tento, jak apoštol dí, „ani jmenován nebuď mezi křesťany, jako se na svaté sluší“ (Ef. 5, 3—5.); úcta k sobě samému, vědomí, čím jsme a čím jednou býti máme, jakási ušlechtilá hrdost, která si nechce zadati, zvířecími pudů lidské přirozenosti se nenechá snižiti, jest neklamně nemalou ochranou proti všem hříchům důstojnost člověka i křesťana snižujícím, obzvláště proti nečistotě; zachovej vždy něžnou stydlivost a úctu k nevinným a čistým. Ne nadarmo vložil Tvůrce cit studu v srdce člověka, jenž každému i nevzdělanému praví, co nepočetné jest; kdo však tento cit v sobě potlačuje, jej vševolně zanedbává, otvírá hříchu nečistoty dvěře dokořán; zvykej si dále při řečích a skutečích svých tázati se: jednal bych tak u přítomnosti lidí nevinných, svých rodičů

a učitelů? před ctnostným přítelem, jenž mě miluje a jemně na blahu mém záleží? — Potlačuj dále ihned první hnutí hříchu tohoto, tedy hned nečistou myšlenku; neměj v ní dobrovolné zalíbení, nedopust, aby vypěla v hříšnou žádost, v hříšné předsevzetí; snadno jest, udusiti jiskru, neshadno, ano snad nemožno, uhasiti plamen; ovládejž obrazotvornost svou; nečistá obrazotvornost toť nevysychající pramen, toť ohnisko hříchu tohoto; měj na úzdě smysly své, zvláště oči, uši, jazyk; zrak a sluch, toť brány jsou, jimiž tento hřích do duše vniká; vystříhej se pečlivě každé příležitosti, jež by nevinnosti tvé nebezpečnou býti mohla; nečti knih a spisů smyslnost dráždicích, nízké, zvířecí pudy a žádosti budících, neřeš hlásajících líčice ji barvami vnadnými a svůdnými; opatrným buď v obcování s lidmi; vyhýbej se domům, rodinám, společností, v nichž zavládá lehkomyšlnost a nevázanost; buď střídým v požívání pokrmů a nápojů; varuj se samoty bez zaměstnání; nezdídká bývá příčinou aspoň vnitřních hříchů proti čistotě; vystříhej se zahálky, tohoto kořene vši nepravosti! Pomni i na hrůzné následky tohoto hříchu časné i věčné, tělesné i duševní. „Nemylte se“ praví sv. apoštol „ani smilníci, ani cizoložníci nebudou královstvím Božím vládnouti“ (I. Kor. 6, 9. 10.) „Hnis a červy zdědí jej (nečistého) a vyhlazen bude na příklad větší, a odňata bude z počtu živých duše jeho“ (Sir. 19, 3.) čteme v knize Širachově; střež se změkčilosti, otužuj všemožně tělo své, navykej je poslušnosti ducha, sebezapření a odříkání; na mysli měj krásu a vznešenost duše čisté, neocenitelné štěstí, vnitřní vlastní duše klid, blaženost, již zde na zemi už skýtá spanilá tato ctnost, odměnu, jež očekává toho, kdo statečně bojoval. — Četny jsou tedy prostředky, jimiž ctnost čistoty zachováti a nad smyslností zvítěziti lze; nuže užívejte jich též úsilovně; nebezpečí pádu u mnohých z vás mohou býti rozličná; nyní nebo později nastanou okolnosti, snad příležitosti, mně neznámé, jež však každý z vás nejlépe zná a dle nichž chování své zaříditi a prostředků přiměřených užívati musí. — Pomněte na vznešené povolání své, na budoucí svůj cíl; pomněte, že milost Boží, úcta a zalíbení lidí, zvláštní krása duše, ano i těla, odměnou bývá čisto-tným; odplatu v onom životě pak naznačil Pán slovy: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou“ (Mat. 5, 8.). — Kéž byste tedy nenáleželi k těm, kdo

v pozemské smýšlení, pro žádosti těla zamítlí pozvání k nebeské hostině, aby neplatila také o vás poslední slova dnešního sv. evangelia: „Pravím pak vám, že žádný z mužů těch, kteří pozváni byli, neokusí večeře mé“; nýbrž abyste uslyšeli slova: „Pojďte požehnání Otce mého a vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“ Amen.

Svatý Filastrius, biskup v Brescii.

(Dne 18. července.)

Fanfary snažej, drahá vlasti celá,
z krajin, kde proudí Chiesa i Mella,
Oglio kde jde krivolakou tísni,
k slavnostní písni.

I vy, co zříte, bydlitelé hlavní,
jezero Gardské, hudebníci slavní,
velmož i sluha nechat radost jeví
hlasnými zpěvy.

Lide můj zpěvný, národe můj milý,
Bresčijský rodák, nebo poutník čilý,
stavů všech davy, nekneží a kněží
mějte hlas svěží!

Ajta, my vstaňme svému otci k chvále,
kteréhož kosti v chrámě máme stále,
biskupem jenž byl, čelnou stolce zdobou,
před malou dobou.

Sídlo zde mívál biskup pětkrát druhý,
výborně pásal lid i Páně sluhu,
pro rod i ctnosti od všech bylo ctěno
Filaster jmeno.

Také-li rodný palác toho zvíme,
kterého vděčně pro zásluhy ctíme?
Úloha, víme, že mu Abraháma
připadla známá.

Rodné své vlasti Španělské se sřekl,
s vírou se velkou do ciziny vlekł,
hledaje svatou pravdu nanebeskou
každinkou stezkou.

I z knih nám svatých všechnu moudrost
zažil,
modlitbou vroucnou, dumáním se blažil,
napájel, poutal ducha k Bohu láskou,
nadzemskou páskou.

Učený muž ten, lahodný a mírný,
výhradnou stránku, celý díl svůj žírný,
u Boha jenom pevnou věrou zírál,
tužbou tou zmírál.

Svěcením kněžským nový úkol zkvětá;
umínil sobě, v kraj že půjde světa;
národům cizým Krista Pána všude
hlásatže bude.

Básky své němé za bohy jenž vidí,
pohany, židy, věrolomné lidi,
bludaře mnohé mocnou učeností
obrátil k ctnosti.

Rajského Krále přehorlivý sluha
bludařům pyšným, Ariánům, tuhá
ucpával ústa v každé nové seči
vítěznou řečí.

I když jim tváře, oči pomstou plály
obhájce pravdy odpor činil stálý;
nevšímal údáv poražených sobě
v nížádné době.

Káral val hříšné, jiných činnost vlažnou,
aby je získal mnohou pílí snažnou;
na těle míval rány přebelestné,
pro Krista čestné.

Slavně se tobě, Auxenti, ty špatný,
bludům tvým, opřel věrec přeudatný;
vyvracel lež tvou svedenému lidu
k blažnému klidu.

Ihned jak v Římsku pouklidil spory,
seřadiv četné bojovníků sbory,
řízením Božím k Bresčijskému městu
zvolil si cestu.

Ejhle lid města, sice náruživý,
pravdy však dbalý, světa žádostivý,
předobrou vůli krásně osvědčoval,
vděčně se choval.

Nebohý lid ten, mnohou máje vadu,
ochotně slýchal moudrou jeho radu;
u mnohých rychle jevil ráj se pravý
čistými mravy.

Světec náš velký nebes hledal zboží,
všude jen šířil čest a slávu Boží;
nádhery neznal biskup přepokorný,
apoštol vzorný.

Inak on patřil na vezdejší statky,
v nichžto má světák pocit jaksi sladký;
v Zakoně svatém liboval si vřele
po noci celé.

Světská mu sláva bez ceny vždy byla,
prostinká ctnota zraku jeho mila;

poctivce veždy za přítele čítal,
radostně vítal.

Pravým jsa otcem těm, jež Bůh mu svěril,
každému věrně stejnou měrou měřil;
urážkám zlochů naslouchával chladně,
odpouštěl snadně.

Rádcem a soudcem, lékařem byl jistým
každému, chtěl-li na duši být čistým;
léčivalt rány silným vína tokem,
z olivy mokem.

Ač se byl hlavně klonil k chudým, bídným,
ke všem přec býval lahodným a vlídným,
stavem a rodem mýliti se nedal,
ctnosti jen hledal.

Eja, ty dive, vzore přespanilý,
prostinký šat tvůj každému byl milý;
velebnost tvoje nejevila pýchu,
nezvala k smíchu.

Slzí proud všeho duchovenstva valný
července zřel den osmnáctý — žalný;
plakaly spolu hojné lidu davy
kloníce hlavy.

Uctivé věrce chrání od té chvíle,
přímlovou štědrou stojí při nich míle;
od hříchů plaší, k ctnostem svatým volá;
kdože mu zdolá?

Laskavý Otče, Kriste, Boží Synu,
přesvatý Duchu, odpusť naši vinu;
milostí rajskou voď nás v každém kroku
od roka k roku. Amen.

Dle prastarého latinského chvalozpěvu

B. M. Kulda.

Perly.

Napsal J. Doubrava.

(Pokračování).

Od nějaké doby stala se tvář zemana
na dvorci Radášův mnohem zasmušilejší;
čeleď hádala, že tím vinny jsou zlé zprávy,
nepřinášející od dvora Vladislavova mnoho
potěšitelného pro přívržence „bratrského“
učení.

„Ohtějí prý nás vyhnati za hranice,“
vysvětloval ondy vrátník starým soudru-
hům, „nu což je nám, tu bibli a hůl každý
unesem, ale páni své lány neunesou.“

„Pan Dominik beztoho jenom tím při-
šel i o ten trošek veselé mysli, co mu zbyl

po smrti nebožky paní Háty. Inu bývalo veseleji zde.“ —

„Ba že bývalo,“ dotvrzovali ostatní, „doucejme, že Hospodin rozpomene se na lid svůj zase.“

„Možno, že přinese dnes Šimoucha radostnější zprávy; pán poslal jej do Prahy, nepochybně, aby u známých vyzvěděl cosi určitého.“ —

Tak posuzovali sluhové chování zemanovo; měli pravdu, byť jen částečně.

Zatím stál pan Dominik v jizbě své dcery; opřen o vysoké okno díval se posmourně na Labe; z myšlenek vyrušily jej lehké kroky u dveří. — Byla to Blaženka.

„Dal jsi mne zavolati, tatíčku“, řekla tiše libajíc mu ruku, „poroučej, co jest tvá vůle?“

„Nemám, co bych poroučel“, odvětil Radáša mírně, „ale něco říci ti mám. A víš co, dítě? — Že jsi mým potěšením, a snad brzy budeš také jediným statkem mým. — Hleď, budou nás chtít přinutiti, buď zřici se víry aneb své vlasti; to však Radášu nezmate, půjde v pokoji, a ni jediným slovem nezalaje pronásledovatelům. — Zbudeš mu ty, a pro nás oba zbude dosti útěchy v slovech písma.“

„Ale jedna myšlenka mne děsí“, pokračoval, „pohleď na mne, Blaženko, upřímně, pevně, abych mohl v zraku tvém čísti, že mohu své naděje v tebe skládati, že jest planá ta myšlenka, kteráž mne pronásleduje, kteráž mi dí, že jednou i ty mne opustíš, že budu muset i tobě zlořečiti.“ —

„Otče, otče!“

„Nelekej se dítě, jest to jen planá myšlenka, která mne pronásleduje proto že vidím tě plachou, zamyšlenou, proto že vyhýbáš se častěji svému otci, a nebývalo dříve tak, když jsme za zimních dnů sedávali zde u krbu a já ti předčítal z písma. Ty jsi se těšivala, až zase jabloně naše pokvetou, a po Labi popluží lodě a zpěv lodníků bude hláholit . . . Hleď jabloně odkvetly již a ty jsi smutnější! To mne znepokojuje, že snad není tvá duše více tak klidná, prostá, že skrýváš v ní cosi před otcem svým.“

Děvče neodpovědělo, ale rty její se chvěly, jakoby chtěly mluvit, ale neměly síly vyrazit, co v hloubi duše se dělo. —

A předce nebylo to tajemstvím. — Věděl Vojta, co v duši Blaženky se děje, věděl to od té doby, co odkvetaly jabloně,

dosud však mlčel, neboť na tom stavěl a rozprádal svůj záměr.

V.

Nedlouho po onom dnu, kdy zaklel se pomstou proti zemanovi a důstojníkovi, seděl Vojta v osamělé krémě na kraji doubravy, jež od dvorce asi hodinu cesty se táhla.

Srkal z dřevěného koflíku kyselé víno a klel hospodu i hospodského, který si však mladého ničemy nevšímal, pohlížeje pozorně na cestu, po níž klusal uprášený jezdec.

Když viděl, že zahýbá k hospodě, usmál se spokojeně, — počítal napřed, mnoho-li zisku bude as při novém hostu — a pospíchal na prah uvítat vzácnou návštěvu.

Vojta vyhledl zvědavě z okna, a poznal okamžitě královského důstojníka, po jehož bičí cítil dosud stopy na tváři.

Rychle dopil a vyklouzl ven, než ještě jezdec vešel do ucazené jizby. —

„Pro hnědku založ dobrého obroku; a mně trochu vína“, poroučel jezdec krčmáři, jenž uctivě se klonil.

„A co nyní“, hovořil sám sebou, když onen odešel vyplnit rozkaz, „jsem u cíle a teprve mi napadá, že jednám pošetile.“

Návratem krčmářovým přerušena byla tato samomluva.

„Ráčí urozený pán dnes ještě dále?“ otázal se tento po chvíli, smeknův koženou, zamastěnou čapku.

„Kůň jest sice uhnán, myslím však že před večerem mohu ještě pohodlně daraziti do dvorce.“

„Do dvorce ráčí pán, do dvorce, hm hm“, pokašlával krčmář nápadně.

„Nu což jest to tak divné?“ tázal se jezdec na oko lhostejně. —

„Snad že to mýlka; dvorec jest pana Radášy z toho ďablového, chtěl jsem říci bratrského plemena, jež Milost královská nemiluje.“

„Áha, rozumím ti, myslíš, že bych byl špatně uvítán — pak ovšem nezbyvá mi, než zůstatí přes noc zde.“

Krčmář byl potěšen, že podařilo se mu zadržeti bohatého hosta, a aby si jej pojistil, vypravoval o Radášovi celé historie.

„Má však holku, a je-li na hradčanském zámku ji rovné, ať neprodám do smrti kapky vína,“ pravil, a malé oči svítily potměšile z tlustého obličejce.

„Jest též tak zlá?“

„I toto — kdyby nebyla z toho pekelného plemene, nepřál bych urozenému pánovi nic lepšího.“ —

„Svou chvalořeči probouzíš mou zvědavost,“ řekl důstojník, „tak že bych si skorem přál poznati tu holku Radášovu.“

„Není nic snažšího, ujišťoval onen, „den co den vidám ji touhle dobou procházeti se doubravou, mějte maličko strpení, vyhlédnu ze zápraží, a pak ukáží vám cestu.“

„Snad předce se mi to podaří,“ usmál se důstojník, když krčmář vyšel.

Tento zatím sdělil důvěrně všechno Vojtovi, jenž venku dosud přecházel. — Od dvorce vsutku přicházela Radášova dcera, krčmář odkvapil do jizby, aby o tom zpravil svého hosta.

Večerní šero počalo již sprádati milé svoje sny po košatých dubech a posvátný klid zahostil se v doubravě, jako v srdci Blaženky, jež v stínu jejím bloudila. Cítila tu shodu duše své s přírodou a bezděky rozpíala náruč, jakoby spřízněnou bytost obejmouti chtěla. Náhle však ruce jí sklesly; zahledla na lesní stezce mladého muže. —

„Jsem zde cizincem,“ promluvil, zastoupiv cestu dívce, hotovící se k útěku.

„Zbloudil jste snad,“ řekla zmateně, neodvažujíc se pozvednouti oči, „řekněte mi cíl své cesty, a ukáží vám pravý směr.“

„Ba zbloudil jsem, krásná dívka, zbloudil, a budu ti povděčen, když povíš mi, kudy se brátí k dcerušce Radášově.“

Slova tato účinkovala na dívku jako blesk, když z černých mraků se mihne; oko její utkvělo s výrazem zmámenosti na tváři mladého muže, tělo se chvělo, ústa byla němá. —

„Odpusť že tak k tobě mluvím,“ pokračoval tklivým hlasem, „chci hledat v tvých očích klid svůj, jenž zmizel od té chvíle, co neviděn pozoroval jsem tě pod květoucí jabloní, ty nevíš, že obraz tvůj pronásledoval mne bez ustání, ty nevíš, jak i ve snách hledá tě mysl má. — Musel jsem tě najíti, a nyní rozhodni, smím-li zahleděti se v ty oči tvé milé, dobré, krásné!“ —

Zašeptala cosi, jako zatíká ptáče, když stiskne je ruka nelitostná tam, kde bije srdéčko malé; pak ale vytrhla se prudce z rukou cizincových.

„Pamatuj si tento den, až opět se vrátíš, přijdu, abych zvěděl, zdali i tebe sem srdce povede,“ volal za přehající dívkou.

V korunách dubin sedělo již šero se svými sny, milými, tichými; vůkol uhostil se klid, a holka Radášova stála nyní s ru-

kama skleslýma — nerozpíaly se více vstřícté klidné, tiché přírodě.

Potom mijely dny a Blaženka bloudila jako bezdůchá; zdálo se jí, že stále slyší slova: pamatuj tento den, až opět se navrátíš . . . a když se navrátil, táhlo ji to mocí k doubravě, aby opět slyšela lahodná slova, jakých k ní dosud nikdo nepromluvil.

„Tatičku můj, proč vždy tak přísně tvé oko hledí, že chvěji se, když k tobě pohlednu! Já bych se nebála dnes přivínouti se k prsoum tvým, svěřiti se ti, a prositi o radu tvou, zdaž nelže to srdce moje, zdaž mne nezavádí“ . . . mluvila žalostně tisknouc ruce k nepokojným nádrům.

Byl to krutý zápas v tom srdci mladém; několikrát zastavila se na cestě, vedoucí do stíného lesa, zdálo se jí, že otec volá jméno její.

Zatajila dech, — bylo však ticho kolem, jenom perutí sivého skalního holuba šuměla nad lesem.

Podlehla v zápasu. — Kolikrát od té doby putovala k tajné schůzce, o níž věděl jen Vojta, jenž sledoval každý její krok, mlčel však a kul své záměry. —

Tak nadešel onen den, kdy Radáša sdělil své obavy Blažence. Netušil ovšem, že každé slovo výčitkou a výčitka kapkou jedu, jenž padal do srdce dívčina.

Když byla sama, vypukla v hlasitý pláč, jež před otcem stěžl přemohla, než slzy palčivé neulevily té tísní v prsou, v nichž zapustila vášně své kořeny. —

Byl již pozdní večer, když poněkud vzpomatovala se ze svého rozčilení. Přistoupila k oknu a zrak její tékal jako noční pták bez klidu. Temnou byla ji obloha, ač plála tisíci světél, mrtvým byl jí háj, ač šuměl a zněl večerním hymnem. —

Náhle zazářilo oko její. — Zahledla mezi stromy postavu muže. — Byl to on, on k němuž nesla se duše její.

„Dnes opět očekával mne, a netušil ovšem, proč nepřicházím; v šeru večerním chce alespoň stín zřítí u okenka a proto přichází sem“ . . . to byly myšlenky Blaženciny a úsměv uspokojení přelétl bledou tvář.

Však úsměv ten skončil zoufalým vzkřiknutím. Ztrnulým zrakem zahledla pod okenkem postavu druhou, jež vrhla se na miláčka, v svitu měsíce zaleskla se ocel, bolestný výkřik následoval. —

Více neviděla, mrákoty obestřely rozechvěnou duši její. — (Pokrač.)

Ze hřbitova:

Když na hřbitově dlím a prohlížím si hroby
a známý nápis za nápisem přečítám:
tu vzpomínám si maně, kam že prchly doby,
kdy spěchali jsme vespolek ještě k dětským hrám.

Ba vzdušné zámky statných rytířů a hrady
i komoňstvo, že nezřel také dosud svět . . .
Vše zmizelo, jen úzké, chladné lůžko tady
a na něm ze snů mládí zvadlé růže květ!

J. Ježek.

DOPISY.

Z Nebovid u Kolína dne 30. května 1879.
(Slavnost Svatojanská.)

Kollatura Nebovidská povždy chovala
zvláštní úctu a lásku k sv. Janu Nepomuc-
kému. Toho důkaz byla velkolepá slavnost
d. 11. května 1755 (viz Blah. 1878 st. 53),
oltář zasvěcený sv. Janu ve farním chrámu
Páně, kaplička v městečku Pečkách, a socha
sv. Jana na mostě ke Kolínu, a že nynější
kollaturníci v úctě k sv. Janu za svými před-
ky nezůstali, toho důkaz podali letošního
roku, kde se konala stopadesátiletá památka
jeho svatořečení. Když totiž roku lonského
socha sv. Jana v noci ze dne 24. na 25. ú-
nora byla rukou bezbožného rouhače s mo-
stu svržena a rozbita, povstala rozhořčenost
veliká, a když o svátku sv. Jana bylo v
kázání poukázáno na zločin ten, a budoucí
slavnost 150tiletou, a abychom postavením
nové sochy oslavili rok ten; všichni souhla-
sili, a jevíli radost všeobecnou, a každý i
sebe chudší přispíval na novou sochu, tak
že bylo možno sochu objednat u bratří Ji-
říčků v Hořicích, kteří sochu v ceně 220 zl.
r. č. (vzhledem k obětovnosti levněji než o-
byčejně) velmi zdařileu zhotovili; jen toho
jest litovati, že kámen Hořický není jedno-
barevný, což by oku více lahodilo. Na den
16. května, kdy měla býti socha posvěcena,
těšil se každý. Toho dne ráno byly slavné
služby Boží v chrámu P. v Pečkách, kde v
kázání poukázáno, jak velikým svatým byl
sv. Jan, jak mocná tedy jeho přímluva, jak
veliká slavnost konala se v Čechách před
150 lety, a jaká dne dnešního; jaká roku
1755 v kollatuře naší, a jaká dnešního dne,
a jaká radost naše z postavení nové sochy.
Odpoledne pak záhy z blízka i z daleka schá-
zelo se lidu množství. Ač průvod určen te-
prv na 2½ hodinu, a obloha se počala mra-
ky pokrývat, přece záhy prostranství kol
sochy sv. Jana bylo naplněno dychtivými,
aby slyšeli kázání, které po vůkolí známý

kazatel P. Alois Ježek z Kolínského klá-
štera kapuc. měl mluvit. Ale i chrám Páně a
okolí lidmi bylo naplněno. Dříve však než
slavnost mohla počíti, počalo přšetí; ale lid
nechtěl upustiti od slavnosti, a žádal, aby
se počkalo až přestane přšet a zatím zpíval
písně k sv. Janu v chrámu Páně. Jak mile
pak poněkud dešť ustál, seřadil se průvod,
napřed školní mládež, dále hudba, hasičský
sbor v slavnostním obleku, pořádkové se
svými prapory, družičky se sochou Panny
Marie, ženy se sochou sv. Anny, duchoven-
stvo a posléze veliký zástup lidstva. Tak
seřaden hnul se průvod za hlaholu zvonů,
hudby a střelby z hmoždířů (střídavě Ne-
bovidští a Pečečtí). A ač na cestě opět po-
čalo přšetí, přece všichni setrvali v pořádku
až k soše sv. Jana, která byla posvěcena,
ale kázání a ostatní pobožnosti místo u so-
chy odbývaly se v chrámu P. v Pečkách,
který byl přeplněn, když na kazatelnu vy-
stoupil výše jmenovaný kazatel. Slovy úchvat-
nými líčil, proč sv. Jan Nep. jest náš, a
zvlášť bylo pohnutí veliké při poukázání, že
onen bezbožník, místo aby zničil naši úctu
k sv. Janu, nám připravil větší radost, že
místo staré sochy máme novou mnohem krás-
nější, a tak že se to má vždy se všemi ú-
toky na nás katolíky a Církev svatou, jen
abychom vždy byli hodnými jejími dítkami;
načež bylo vysloveno všem dobrodincům po-
děkování ve jménu Jeho biskupské Milosti,
pak zpívány litanie, sv. ostatky dány k líbá-
ní, a rozdávány medailky s obrazem sv. Ja-
na na památku. V blahé paměti zůstane za-
jistě každému slavnost ta, kterouž podali
kollaturníci Nebovidští opětný důkaz své
lásky a úcty k sv. Janu Nep. jako jejich
předkové, a tak oslavili jeho stopadesátile-
té svatořečení.

A. D.

Z Králové Hradce d. 3. června 1879.

(Májová pobožnost k uctění Panny Marie.)

Tato utěšená pobožnost konala se opět
v našem městě. S radostí uvázalo se ducho-
venstvo k vyzvání J. M. pana biskupa Dra
Haisa k ní. Pobožnost otevřel 30. dubna p.
kanovník Prašinger, ukázal jadrnou úvodní
řečí k významu této pobožnosti, vybízel če-
tné shromážděné posluchačstvo k stále ná-
vštěvě a měl potom požehnání, jsa doprová-
zen četnou assistencí; kolem oltáře stály
družičky vedeny jsouce zdejšími školními
sestrami. Další rozjímání měli následující pl.
tit. pánové: kanov. Zima, kanov. Šrůtek,
Dr. Kryštůfek, spirit. Musil, protokol. Ker-
ner, vicerekt. Suchánek, vikarist. Závodní,
registr. Barták, kazat. od P. M. Vitvar, Dr.
Pohl, kapl. Kalaš, Dr. Brichta, Dr. Soukup,

prof. Tondl, měst. děk. Vacek, kapl. Fencel, kancléř Hampl, prof. Brynych, vojen. far. Vichta. Pobožnost skončila s „Te Deum,“ které měl p. děkan Leodegar Vacek s četnou assistencí, a družičky stály opět kolem oltáře. Předmět letošních rozjímání tvořilo vypočítávání ctností Panny Marie a cesta, po které bylo by lze jich následovati. Řeči konané byly se vši pilností pracovány; vynikaly obsahem i formou, udržovaly posluchače v stálé pozornosti a napnutosti, a odtud také lze vyložití hojnou návštěvu věřících, kteří skoro všichni k vznešenější třídě městské náleželi, a pro něž tato pobožnost, jak jeden pan kazatel podotkl, jest misii v pravém smyslu slova. Zde osvědčilo se přísloví: „Qui ascendit cum labore, descendit cum honore,“ a doufáme v Boha, že můžeme říci: „et cum fructu.“ Proto bylo také viděti skoro stálé posluchačstvo, a mnozí želivali, když mnohdy pro domácí zaměstnání do chrámu přijíti nemohli. Ano ani Svatojanská oslava, která se v seminářském chrámu Páně o 5 $\frac{1}{2}$ hodině odpoledne konala vždy s kázáním a požehnáním, neztenčila návštěvy Mariánské pobožnosti; mnozí účastnili se obou. Kostel byl vždycky bohatě osvětlen; věnec světél hořel před obrazem Rodičky Boží, po každé straně tabernakula plála pyramida světél, všechny lustry a svíce po zděch byly rozežženy. A přetnutí přispívali dobrovolnými dárky, aby výlohy s pobožností spojené se kryly, a tak přinášeli malou obět k uctění Panny Marie. Proto voláme: Zaplat Pán Bůh všem, kteří tuto pobožnost k slovu J. M. pana biskupa převzali, a tak duchovní pastvu našemu městu opatřili.

Dr. Kr. . . . . k.

Z Písečné dne 28. května 1879.

(Příspěvek k oslavě 150letého jubilea sv. Jana Nepomuckého.)

V neděli VI. po Velikonocích, dne 25. května při odpoledním požehnání vedli jsme slavnostní procesi na oslavu 150letého jubilea sv. Jana Nepomuckého ke kamenné, na návrší u prostřed farských pozemků mezi 10 lipami se nacházející soše téhož světce, kterou osmihranná, pěknou hvězdu tvořící lucerna různobarevných skel krásí. Opozdnění stalo se pro pršky, které nové vyzdobování této sochy zdržovaly, tak že v čas se dohotoviti nemohlo a které před tou nedělí teprv p. Václav Jandera, pozlacovač z Oustí nad Orlicí vkusně provedl. Nedělní slavnost oznamovaly hned v svatvečer rány z hmoždírů, jenž tak rozestaveny byly, že paterou ozvěnu činily. Při promluvě u sochy pronesl jsem některá historická a místopisná data,

o nichž se nadíti chci, že jimi váženému čtenářstvu „Blah.“ těžek nebudu, nýbrž spíše pobavím. — Zdejší fara, jako bez mála všechny fary v Čechách, pochází z časů Karlových od r. 1350. Z tehdejších farářů čili plebanů nejpamátnejší jest Řehoř z Dobrušky, 1394–1420, jenž byl posledním katolickým farářem. Po něm nastala krutovála husitská. Jak povědomo, kláštery se drancovaly, vypalovaly, bořily, řeholníci, kteří neuprchli do ciziny, upalováni, vražděni jsou byli, strach a hrůza všude panovala. Tehdáž zbarvily se klidné břehy tiché Orlice krví praotců našich. I zde panovali tak zvaní Pikhardité a fara byla pikharditská. Z těch dob máme zde pěkné, harmonické zvony, klekáník z r. 1488, pak dva velké zvony — Kateřinu (1533) a Václava (1561). Po bitvě bělohorské, kdy cizozemec Bedřich v kožiše vypuzen a záře katolicismu opět vzešla na blankytu církve Kristovy, koupil svobodný pán z Oppersdorfu r. 1626 panstvíčko Žampach od Jana Vottika Bukovského z Hustiřan, v neděli po obrácení sv. Pavla za 24091 kop míšenských, 35 grošů a 5 denárů. Pán tento byl rytířem řádu Maltézského a pro tehdejšek tak nazvaný commissarius in fide.*) Ten r. 1629 s vůlí bratra svého, pána na Častolovicích a Týništi, v poslední své vůli z dne 16. října 1629 poručil statek Žampach Jesuitům na Pražském Novém městě s tím doložením, aby v příští době kolej v Hradci Králové, pokudž možná, se zarazila. Na výš psanou kupní částku zaplatil Oppersdorf 18.000 kop ostatek zaplatili Jesuité. — Pán Bedřich z Oppersdorfu zemřel v 44. roce věku svého dne 18. května 1632 ve svém zámku na Žampachu a byl 7. července u Jesuitů v Kladsku v habitu jezuitském pochován. Po 35 letech ale kosti jeho vyzdvíženy a 26. května 1667 v kryptě u s. Ignáce v Jesuitské koleji Králohradecké pochovány byly. Podobiznu Bedřicha z Oppersdorfu po dnes viděti lze v Žampašské kapli sv. Bartoloměje nad patronátními stolicemi. — Již sice 1622 dle Balbína pracoval na obrácení pikharditů na víru katolickou v zdejšími okolí missionář P. Adam Kravarský, jesuita z Kladska a podařilo se, že 400 poddaných Žampašských víru katol. opět přijalo. Ve velikém rozměru však se dařilo apoštolské dílo za téhož pána Bedřicha z Oppersdorfu, tak že pomocí téhož missionáře Adama celé daleké okolí, od slezských hranic až za Hradec katolické církvi získal. Po smrti

*) Commissarius reformationis in religiosis pro Králohradecký kraj.

Oppersdorfově 18. května 1632 stali se Jesuité koleje Hradecké pány na Žampachu, a jmenovitě výš jmenovaný Adam Kravarský nejen na panství Žampašském, ale i Zambereckém, Rokytnickém a Kyšperekém správu duší vedl. Tak Jesuité obstarávali zde správu duchovní až do r. 1639, totiž až téhož roku v Lukavici u Kyšperka chrám Páně vystavěn a farář tam dosazen byl. Tehdáž i Písečná farou do Lukavice přináležela až do r. 1678, kdy k Oustí n. O. přivtělena byla, ale již po 2 letech r. 1680 opět k Lukavici připadla. Když pak biskupové na to naléhali, aby jesuitská vrchnost Žampašská osiřelou faru v Písečné opět do původního stavu přivedla, tu r. 1693 dán zatím do Písečné farní administrator, který zde správu duší vedl až do roku 1716, kdy po 296 letech opět první nový řádný farář do Písečné dosazen byl. R. 1726 zatím též z Lukavice na Kyšperk fara přeložena byla, což se stalo na den Božího Těla, kde se od posledního oltáře nevrátil farář více do Lukavice, nýbrž do chrámu Páně Kyšperekého a tam zůstal při nářku a pláči Lukavických. — Při sepisování farského instrumentu zakladacího pro Písečnou přiřknuty faráři všechny obvyklé dávky, až na 15 jít. 1173 čtv. s. pozemků, které sobě vrchnost Žampašská zadržela a kteréž po dnes slují: „kněžství“, že ty pozemky patřily knězi. Tu tedy první farář, Jan Augustin Němec z Hranic na Moravě na zbožnou památku opět nově zřízené fary dal výš popsanou pěknou sochu svat. Jana Nep. postavit na svůj náklad, kterou jsem nyní na počest letošního Svatojanského jubilea obnoviti dal. Pro památku jsem nechal dole u rochetu tytéž zlacené krajky od předešlého pozlacení, anot se zlacení to od nynějšího na jiná místa nově kladeného zlata nehrubě liší. Jsou zde 86leté osoby a žádná z nich nepamatuje předešlé pozlacování a psáno také o tom nikde nic není. Mimo to, co nejpatrnější jest při této soše, a co mne i vlastně přimělo k sepsání t. článku, jest, že jak z letopočtu 1717 na této soše vyčísti lze, již 12 let zde účta sv. Jana Nepomuckého trvala, než jeho svatořečení následovalo. (V Oustí nad Orlicí jest socha sv. Jana Nep., kteráž nese na sobě letopočet 1662.) Představujeť pak se zde tento sv. náš patron český v obleku kanovnickém, maje jak obyčejně v levé ruce ukřižovaného Spasitele, kdežto v pravici palmu drží. Na podstavcích se naskytají po třech stranách plochořezby. Na jedné, kterak královna ve zpovědnici od sv. Jana rozhřešení dosahuje,

na druhé, průčelní straně, kterak před králem, na trůně sedícím, stojí sv. Jan, maje prst na ústech a švrchu nápis latinský: Sacramentum regis abscondere bonum est. (Tajné věci královské ukrývati dobré jest.) Tob. 12, 7. Na třetí pak straně, kterak žoldnéřové házejí sv. Jana do Vltavy, kde dole objevuje se zářících 5 hvězd. — Pro památku ještě i to zde stůj, že zakladatel této sochy Svatojanské, první výš jmenovaný farář zde umřel 1. února 1725 a pochován byl před oltářem sv. Anny. Při jeho matričním zápisu nalezájí se následující dva letočty: Pro anIMA sVa a VIVO Confratre pla sVffragIa DeposCIt. — QVI tertIa FebrVarII sepVLtVs penes ConfessIonaLe aD araM S. Annae.

K těmto letočtům přidružuji a po bok v „Paběrkách“ v čís. 15. „Blah.“ na oslavu Svatojanského jubilea sestaveným letočtům stavím své, volaje:

SanCtus Ioannes NepoMuCenus,
noster InterVentor Verus:
InterVeniat pro DeVota sIbI natIone
In CoeLestI sua statIone!

OsLaVený sVatý Jene NepoMuCký,
pros V nebl za sVtj Věrné se TI obětujICI
nároD Český! J. Št. K.

KRONIKA.

Z Prahy. J. M. nejd. p. Antonín Ludvík Frind, vrchní pastýř diecése Litoměřické, bude v neděli d. 8. t. m. o slavnosti nejsv. Trojice v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě v 9 h. ráno na *biskupství* posvěcen. Svěcení to vykoná J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup s nejdůst. pp. biskupy Joppenským a Kralohradeckým. Slavné nastolení nového p. biskupa v stoličném chrámě Litoměřickém ustanoveno jest na neděli 22. t. m.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 7. června u Dominikánů, od 8—11. t. m. na Volšanech, od 12—15. na Malostranském hřbitově v Košířích.

— „*Májová* pobožnost“ u svat. Klementa ukončena v sobotu d. 31. května za přehojného účastenství nábožných posluchačů i družiček závěrečnou řečí a slavným požehnáním. Alumnové arcibisk. semináře zapěli: Ave Maria, Pange lingua a Te Deum. Jména vel. kněží, kteří při letošní májové pobožnosti u svat. Klementa kázali, jsou: Batha (2), Brabec, Brusák (2), Ekert (2), Janků (2), Hejhal (2), Honejsek, Christ, Kačer, Kmoch, Knobloch, Kořan (3), Krásil (3),

Lábler (2), Marek, Motys, Rein, Salát, Schuster, Svoboda, Srdínko, Vlk.

— V neděli dne 8. června bude se slaviti výroční pouť ve farním kostele u nejsvět. Trojice na Spálené ulici tímto pořádkem: V sobotu před slavností budou ve 4 hod. odp. nešpory s požehnáním. V neděli o slavnosti budou v 6 h. ranní služby Boží, v 8 h. tichá mše sv., v 9 h. matura, v 10 h. české kázání a v 11 h. slavná mše sv.; odpoledne o 4. h. české kázání, nešpory, Te Deum a požehnání.

— Ve čtvrtek o slavnosti Božího Těla dne 12. t. m. bude J. Emin. nejd. p. kardinal arcibiskup u sv. Víta na hradě sloužiti v 7 h. ráno zpívanou mši sv., po kteréž povede slavný průvod ku čtyřem oltářům na Hradčanském náměstí a po „Te Deum“ v metrop. chrámu udělí požehnání s nejsv. Svátostí. — V následující pak neděli budou průvody Božího Těla na Starém a Novém městě i na Malé straně.

— *Bířmovanců* o minulých hodech Svatodušních v Praze bylo v sobotu dopoledne u sv. Klementa 546, a sice studujících a) v oddělení českém 352, b) v oddělení německém 194. — Ostatních bířmovanců ve farním chrámě u svat. Mikuláše bylo letos 2866. Největší nával, většinou školní mládeže, byl v sobotu odpoledne, totiž 998, na Boží hod odpoledne 784, v pondělí dopoledne 181 a odp. 447, v úterý dopol. 239 a odp. 217. Všech bířmovanců bylo letos 3412. V neděli odp. bířmoval J. M. nejdůst. pan biskup Joppenský, po všechny ostatní dny J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup.

— Z *Nepomuku* došla nás zpráva, že tam během jubilejní slavnosti Svatojanské v měsíci květnu napočteno 150.000 poutníků. Zpráva, jakoby tam dívka v tlačenici byla o život přišla, nezakládá se na pravdě; onať jenom omdlela jako několik jiných z daleka příšlých poutníků. Oprava chrámu sv. Jana došla všeobecné pochvaly.

Z *Vídně*. (Dary Jeho Svatosti císař. manželům.) V příčině 25letého jubilea Jich V. V. zaslal sv. Otec do Vídně svoji podobiznu a krásný mosaikový obraz. Podobizna sv. Otce Lva XIII. malována jest od uherského malíře, který právě v Římě se zdržuje; a mosaikový onen obraz pracován jest v mosaické dílně Vatikánské. Obraz pak tento jest výtečná kopie Madonny Rafaelovy pod názvem: „Madonna del Granduca“, která se ve Florencii v paláci Pitti nalezá. Název onen „Madonna del Granduca“ obdržel obraz proto, poněvadž arcivévoda Ferdinand III. tak si ho vážil, že stále u sebe ho choval

ano i na svých cestách od něho se neodlučoval. Oba tyto dary s vlastnoručně psaným listem Jeho Sv. odevzdány jsou J. V. císaři od J. Excellence apoštol. nuncia a arcibisk. Jacobiniho.

Ze Záhřebu. (Nový velezaslužný řád.) Řád Magdalenidek, jehož členové před kulturním bojem z Pruska do Belgie utéci se museli, založí jak z „Agramer Zeitung“ se dovidáme, novou stanici v Záhřebě. Působením totiž Jeho Emin. kardinála arcibiskupa Záhřebského odkoupil výše jmenovaný řád dvorec na vrchu Svatojosefském u Tuskance, kdež školu zaříditi hodlá pro chudší dívky měšťanské a selské. Vyučování zařízeno bude tak, aby dívky domácím pracím rádně se přiučily, jako vaření, praní, hotovení šatů a t. d. Řád Magdal. dělí se v sestry choru a v služebné sestry. Představená a ostatní v Záhřebě již přítomné sestry jsou původu slovanského a sice jsou rodilé z polské části Pruského Slezska a z Pozňanska. Proto jsou jazyka slovanského úplně mocny, tak že vyučovati se bude jazykem chorvatským.

Z Říma. (Protestantská propaganda.) O zřizování protestantských škol v Římě, o nichž se sv. Otec Lev XIII. v listu svém kard. Monacovi zaslaném zmiňuje, dovidáme se následující: Zbožní missionáři, kteří lépe by učinili, kdyby v Londýně opuštěné dítky poučovali a v Berlíně novověké pohany obraceli, snaží se zde novou protest. propagandu zříditi, na kterouž Anglie a veliký díl protest. Německa přispívati musí. Školy nezřizují ku potřebě hloučku protestantů v Římě bydlících, nýbrž k svedení katol. dítek, kteréž jakož i jejich rodiče peněžitými důvody „čistému evangeliu“ získati hledí. Počinání toto osmětne evangelizováním Itálie zovon. Jeden z těchto missionářů odpadlík Ribetti s takou drzostí vystupuje, že i P. Marii terčem svých hanebných útoků učinil. Jestli sv. Otec proti těmto nástrahám a útokům hlasu svého zvedá, tu neostýchají se některé listy tomu odporovati. Co by as tomu řekly pruské úřady, kdyby v některém protestantském městě pruským katolický kněz školy zřizovati a dítky peněžitým uplácením a přemlouváním katolickými učiniti chtěl? — V Turíně r. 1870 vycházející „Vademecum ad uso de Pastori Ministri delle chieve evangeliche d'Italia“ přináší následující statistiku protest. škol v Římě. „Valdenští“ mají v hlavním městě papežském 2 školy, které řídí místní komitét a učitelové Garnieri, Pasquet a Bevagna; mezi Římem a Neapolí mají Valdenští 10 elementárních škol s 305 žáky a 8 nedělních škol s 272

žáky. V celém italském území jest 52 valdenských učitelů. „Svobodná italská církev“ apostaty Gavazziho, kteráž od škotského pastora Dougalla a od klenotníka Hendersona vydržována jest, má v Římě na „Via Panico“ školy se 4 učitelkami a vlastních příjmů 142.417-13 lir a vydajů 130.428-91 lir. Wesleyovsko-methodistická církev má v Římě za Tiberou elementární školy a 3 učitele, na „Via Coppele“ theologický seminář s 3 studenty, mimo to sál pro schůze „křesťanských matek“ na Via Scrofa a za Tiberou. Baptisté vydržují týdenní a nedělní školy na „Via Teatro Valle“. Opatrovny vydržují v Římě následující sekty: „biskupsko-methodistická církev“ (Piazza Poli) a „křesťansko-apostolská církev“, jejichž nedělní školy navštěvuje okolo 80 malých dětí. Konečně jsou v Římě ještě následující: anglicko-americký ústav sličnou Dalgasovou řízený, americké školy na Borgo Pio, poblíž Vatikánu; američanka Gould založila opatrovnu pro dívky obojího pohlaví a t. d. Již veliký počet těchto škol ve středu ryze katolického lidu, mezi kterýmž protestanté ač již několik roků propagandu zříditi se snaží a přec velmi málo pokračují, dokazuje, že protestanté se svými úplatami, nikoliv ale vnitřním přesvědčením nic jiného v úmyslu nemají, než aby hodně mnoho odpadlíkův získali.

Z Berlína. (Neutěšené poměry.) „Nábožensko-mravní bída v říšském hlavním městě objasněna obrazy z berlínské městské komise.“ Tak zněla předloha přednášky, kterou měl berlínský kazatel Hoffmann v evangelickém spolkovém domě v Lehnici, z níž toto vyjímáme: V Berlíně jest 800.000 evangeliků a toliko 40 duchovních; v 17 farnostech v předměstích jest 500.000 evangeliků a ti mají 18 kostelů. Kdyby se v Londýně nové předměstí stavělo, zajisté by bylo na plánu vyznačeno místo pro kostel, v Berlíně však na to nepomýšlí ani magistrát, ani patron, vůbec nikdo; ale každý si stěžuje a ukazuje na toho kramářského ducha Angličanů. V Berlíně jest na tisíce lidí, kteří ani nevědí, jak to v kostele vypadá a kde se bohoslužebné schůzky odbývají, tak že ta místa musí býti tabulkami označována. A přece jest chrám velkoměstskému obyvateli tím čím jsou plíce člověku, nevyhnutelnou totiž potřebou ku vdechování nebeského vzduchu života v zkaženém vzduchu velkého města. Ve sv. Tomáši jest 105.000 duší a 3 duchovní; ve sv. Marku 80.000 a 2 duchovní. Chrám sv. Bartoloměje jest na spadnutí, tak že policie hrozí návštěvu jeho

zakázati. Sňatků bylo uzavřeno za rok 12.000, však církevně toliko 3000. Ve vězeních jest 37000 vězňů, mezi nimiž 12000 ženšin; z těch však jest toliko $\frac{1}{3}$ z venkova. Než my se tomu nedivíme, vždyť se tam hlásá veřejně pohanství a novináři sami vybízejí lid k odstoupení od církve.

Z Mnichova. (Obraz Kristův v simultanní škole). V sboru starších města Mnichova rozpředla se nedávno živá debata o tom, jak se jakási učitelka v simultanní škole kobrazu Krista P. zachovala. Splnomocněnec obce Popp podával jako zpravodaj školního výboru zprávu, z které na jevo vyšlo, že po nějakém čase, když ve IV. třídě z rozkazu sboru starších obraz Kristův byl zavěšen, dívky školu tu navštěvující katechety se tázaly, zdaž i on zakazuje při modlitbě pohlížení na Krista, jako učitelka Redenbacherová. Učitelka katechetou o tom tážána nepopírala, že záповěď takou dala, nýbrž i její oprávněnost z Písma sv., v kterém prý modlářství se zakazuje, odůvodniti se snažila. Na základě toho shledáno, že náboženské přesvědčení učitelky vyznání dětí odporuje, a že nemůže tudíž blahodárně působiti na školách, které katolíci navštěvují; a proto navrhuje školní výbor, aby magistrát srozuměv se prvé s místní školní komisí buď přesazení neb propuštění učitelky té způsobil. Po dlouhé debatě byl návrh přijat 28 hlasy proti 23. Poněvadž z jednání toho plynuo, že otázka, zda-li nucené navštěvování školy simultanní svědomí neznepokojuje, není od místa, podal Dr. Schultes tento návrh: Sbor ustanoví, aby školní okresy v příštím školním roce byly tak rozděleny, aby nucené navštěvování simultanních škol bylo zrušeno. Návrh ten byl předložen školní komisí ku předběžné poradě.

Paběrky.

7. Odkud ten obyčej, že kněz v Čechách dostává „šátek“ od nevěsty.
(Dokončení).

Lid český býval povždy zbožný, tudíž i ke svým kněžím, kteří mu v duchovních záležitostech platné služby konali, štědrým se prokazoval. Ženy české zvláště pak hospodyně vesnické svým nemajetným duchovním jmenovitě kaplanům druhdy hojné dary poskytovaly a mnohde dosud poskytují, jako len, plátno na košile, šatky a j., což stává se, kdykoli nějaké duchovní služby potřebují. Abych o jiných příležitostech pomlčel, bývalo nepochybně hned za prvních dob křesťanských

v Čechách, v obyčejí, že dcery, mající se provdati — nevěsty — musely ohlásiti se u svého duchovního pastýře, aby svědectví vydaly z víry a v náboženství byly utvrzeny a tu přinášely mimo jiné za dar plátno, jehož měly doma v hojnosti dle mohovitosti toho kterého rodu. A dcery rodičů chudých*) nemajíce plátna, darovaly knězi při náboženském cvičení alespoň šátek. A ježto šátek jak svrchu řečeno mívál určitou hodnotu peněz, stávalo se nepochybně často, že nevěsta místo šátku přiměřenou část peněz duchovnímu podala. A i tento peněžitý dar, jakožto aequivalent čili stejnocenná náhrada za šátek „šátek“ se nazýval a tak dosud se zove. — Dárek od nevěsty během času stal se dávkou a podnes se od každé nevěsty chudé i bohaté v Čechách a snad i na Moravě duchovnímu podává. Za oddavky platí ženich a nevěsta dává — dar za cvičení — „šátek“ buď šátek in natura (v skutečnosti) nebo a sice obyčejně peníze podle mohovitosti.***)

Odtud tedy pochází obyčej, že kněz od nevěsty za cvičení náboženské dostává „šátek“.

J. B. P.

Literární oznamovatel.

— „Stručný všeobecný slovník věcný, (Malý slovník naučný).“ Dílu V. sešit 4. (celkem seš. 53.) obsahuje slova: Opuntia — Panax. Cena 36 kr. u I. L. Kobra.

— „Světlozor“ přináší vyobrazení v čís. 19.: Alexandr I., kníže bulharský; Městčná noc v Hollandsku; Útok na cíře Alexandra v Petrohradě dne 14. dubna. — V čís. 20: Matěj Havelka, c. k. rada vrchního soudu zemského; Mostecká věž Staroměstská; Pozdě; Přeprava Zulů přes řeku; Hrad Strečno na Pováží v Uhrách. — V čís. 21.: Jakub Seifert. Sichrov. Zajatý Amor. Bulhaři z okolí Srďce. Sváteční střelci. — V čís. 22.: Prof. Dr. Vilém Weiss. Výstavní palác v Sydney v Austrálii. V městském parku Pražském. Lov ústřic v Marylandě

*) Za dávných časů lidí nemajetných v Čechách nebylo, ješto všichni údobě rodu neb čeledi měli jmění společné a společně ho dobývali pod správou starosty čili vládky, kterého si volili. Však když během 10. století podvráceno bylo zřízení rodové, tož obyvatelé, nemající vlastních pozemků, bývali od pánů rozličnými službami zavazováni a buď prací nádenickou nebo řemeslem nuzné se živili.

**) Pisatel tohoto článku dostával jako kaplan před 30—40 lety — častěji od nevěsty šátek in natura od bohatších hedbávný od chudších lněný i bavlněný.

v severní Americe. Lov ústřic za bouřivého počasí. Jaro lásky.

— „Přednesení jednatele ve valném shromáždění společnosti *Musea království Českého* dne 24. května 1879. Nákladem Musea král. Česk. Str. 24.

— Paedagogického časopisu: „*Škola a život*“ s přílohou „*Štěpnice*“ vyšel sešit 4.

— „*Poustevník na hoře Olivetské.*“ Povídka z doby počátku křížových válek. Z frančtiny H. Gaenot-a zčeštil E. . . i. (Zábavné bibliotéky dílo 56.) Nákladem „Školy B. S. P.“ v Brně. Str. 198. Cena 60 kr.

— „*Obzor*“. Čís. 10. obsahuje: Úvahy filosofické od dra. Jos. Pospíšila. Báseň: Slavici sv. Sávy, od Vl. Št. Kousek Moravy, od Františky Stránecké. Zříceniny „Hrádku“ blíže Olomoučan, pověst moravská, napsal Antonín Kizlink. Zpomínky býv. študenta, od Václava Kosmáka. Volné lekce ze srbštiny. Obzor literární. Zasláno.

— Měsíčníků „*Ludmila*“ a „*Anežka*“ vyšlo číslo 6., v němž pochválen slovy vřelými letošní podíl údů Dědictví Svatojanského.

— „*Medicina pastoralis.*“ Auctore Dr. C. Cappelmann, medico practico Aquisgranensi. Editio quarta. Latinarum prima. Aquisgrani. (Cáchy, Aachen) 1879. Sumptibus Rudolphi Barth. P. 244.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Jan Gürke, farář ve Chvalech, za děkana v Českém Brodě;
- p. Augustin Zima, far. v Petrovicích (diec. Kralohrad.), za faráře v Rapicích;
- p. Jos. Stieglitz, far. v Bělé (Weissensulz, diec. Budějov.), za faráře v Sv. Kateřině;
- p. Frant. Libovický, býv. admin. v Oužicích, za prozatím. II. duch. správce v trestnici u sv. Václava v Praze;
- p. Gustav Láska, kapl. v Kejích, za admin. (excur.) fary ve Chvalech;
- P. Gerard Muhr, ř. prem. v Teplé, admin. fary v Zeleni, za admin. fary v Landeku;
- P. Mikuláš Melzer, téhož ř., kapl. v Chotěšově, za admin. fary v Zeleni.

Uprázdňené místo:

Chvaly, fara patron. J. císa. kr. Veličenstva, od 29. května.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Josef Chocholka, kaplan Suchdolský, za faráře v Košetících;
- p. Frant. Kovářik za kaplana do Sadské, odkudž
- p. Václav Kolář za druhého kaplana do Hořic

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v knihkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXX.

Den sv. Aloisia.

Dnes slavíme výroční památku sv. Aloisia, patrona studující mládeže. Sv. Alois pocházel ze staré knížecí rodiny. Zbožným a ctnostným jsa již jako pacholík a jinoch bojoval statečně proti pokušení, zachoval stydlivost a nevinnost, pročež i nazýván jest vtěleným andělem. Neodolatelná touha, sloužiti Bohu v stavu kněžském, vedla jej do řádu Tovaryšstva Ježíšova; leč nedosáhl důstojnosti kněžské, zemřel již v 24. roce svého věku dne 21. června r. 1591, ale ctností a svatostí vynikl nad mnohé jiné stavu svého. Byl on vzorem jinocha křesťansky spravedlivého, varoval se i všeho stínu nepravosti a sloužil Bohu ve všelike ctnosti. Některé děje ze života jeho předvedu vám dnes co příklady, jak i vy co křesťanští jinochové spravedlivě žítí máte.

Sv. Alois vystříhal se jako jinoch právě křesťanský všeho hříchu, ano varoval se i stínu všelike nepravosti. Pouze dvou poklesků dopustil se v celém životě svém — a to u věku, kdy nerozumu dětskému mnoho se prominouti musí. — Jsa pět let star, byl vzat od otce svého ku přehlídce vojenské do Casaly, aby náklonnost ku stavu vojenskému v něm probuzena byla. A v skutku nalezl malý Alois, jak u dětí bývá, obliby v tom a se zvláštní rozkoší díval se střelbě z děl. Tu kdysi tajně vzal vojínům něco prachu, aby se sám ve střelbě z děla pokusil; avšak rána vyrazila nazpět a byla by neprozřetelného chlapce zabila; a od té doby pozbyl Alois vší lásky ku stavu vojenskému. — Tehdáž také přiučil se od

surových vojínů několika neslušným slovům, která později rád opakoval, aniž by byl významu jejich pochopil. Byv však učitелеm svým na neslušnost tuto upozorněn, upřímně toho želel a nikdy více nevyšla slova ta z úst jeho. — A toť byly dvě největší chyby jeho, kterých po celý život svůj v andělské nevinnosti oplakával.

M. j! vy stojíte již v pokročilejším věku, než mladistvý Alois. Zdaž nedopustili jste se více a větších poklesků než on v nejtětlejším stáří? — Nezmařili jste nechvalným chováním neb nedbalostí naděje svých rodičů a nevynutili jste bolestné slzy očím jejich? Nepromarnili jste jejich těžkou práci a trpkým namáháním vydělaný peníz a tak jej jim téměř odcizili? — Je-li tomu tak, co vám jest činiti? Sv. Alois zaslechl zvuk děla jako hlas s hůry, jimž uveden jest na jinou dráhu. I vám sesílá Bůh často hřímavý hlas svůj, aby probudil vás ze sna vlažnosti a hříchu. Buď jsou to napomenutí a důtky se strany rodičů a učitelů, buď vážné slovo kazatele a zpovědníka, buď nemoc, kteráž vás na lůžko klade, buď smrt osoby vám drahé, jež životu vašemu nevyhnutelně potřebnou býti se zdá, jako dobrodinci vaši; buď jiné to bývá neštěstí mezi vašinci, jimž Bůh zrak, sluch a srdce vaše otevřítí chce. Ano i nedostatečné vysvědčení má pro vás býti hlasem hřímavým, že jinou dráhu nastoupiti máte.

V dětském nerozumu promluvil druhdy Alois několik nectných slov, aniž by byl chápal smyslu jejich. A jak tomu bývá u vás jinochové? Zdaž nevede mezi sebou řeči takové, za něž bys se styděti musili, kdyby rodiče neb učite vaši svědky jejich byli? Troufali byste sobě, řeči

své vždy i s představenými sděliti? Ne-li, pak hříšny byly hovory vaše, tím více, poněvadž již v dospělejším věku stojíte a význam slov i smysl řeči pochopiti můžete.

Po napomenutí učitelově nevyšlo však již neslušné slovo z úst mladého Aloisia. Měli-li jste ó jinochové! dosud zalíbení v řečech neslušných, aneb sami-li vedli jste je, činitež i jako sv. Alois. — Mějte je v ošklivosti jako smrtící jed; uposlechněte rady svých rodičů a učitelů, kteří dobře s vámi smýšlí! Mějte Boha všudy přítomného vždy před očima a nezapomeňtež nikdy, že ucho Boží řeči vaše všude slyší i tam, kde péče rodičů a učitelů dozor nad vámi vésti nemůže. Mluvte jen to, co každý šlechetný člověk slyšeti smí a může; pak budou řeči vaše jistě počestné a slušné. — Sv. Alois nejen varoval se zlého, ale činil též dobré, vynikal každou ctností. Tím stal se dokonalým světcem. — Z krásného vínku ctností jeho chci jen některé kvítky k bližšímu uvážení vašemu vybrati: Alois byl jinoch velmi *činný a pracovitý*; od prvního dětství bylo učení se jeho nejmilejším zaměstnáním; vstoupiv do řádu duchovního pracoval s takovou horlivostí o vzdělání svém, že častěji učitelé svými napomínán býti musil, aby sobě odpočinku dopřál a zdraví svého šetřil. — M. j! pracovitost jest nejen povinností, ale i ozdobou člověka, zvláště jest drahocennou okrasou jinocha studujícího. Toť vám častěji připomínáme. A byť jste od učitelů svých nemuseli právě napomínání býti, abyste sobě odpočinku dopřáli, nedopusťtež aspoň, aby tak daleko přišlo, byste od nich k větší pilnosti napomínání aneb pro nedbalost trestání býti musili. Alois byl nadšen vroucí *láskou k Bohu*, obětovnou *láskou k bližnímu*. Z lásky k Bohu pohrdl statky časnými i bohatstvím, mocí, důstojností — ano i korunou a zvolil sobě chudý oblek řeholní. — Jinochové! není ovšem mezi vám žádného, jenž by Bohu korunu obětovati mohl, neboť většina z vás žije v poměrech skromných, chtíce se připravovati k vyššímu povolání a příležitost k tomu naskytá se vám hojná. Kdežto však Alois ve stavu dobrovolné chudoby vyšší povolání shledával, nemáte vy m. j. při volbě budoucího stavu aspoň hleděti pouze na vnější lesk, důstojnost, příjmy a pohodlnost. Koho takového vedou ohledy při volbě stavu, ten do smrti zůstane chlebařem, jenž pouze k vůli vysvědčení, k vůli místu budoucímu studuje; takový navždy zůstane člověkem povrchním, sobeckým, jenž nad věci všední

a obecné povznéstí se nedovede. Z lásky k bližnímu stal se Alois sluhou chudých a nemocných. — Vy m. j! můžete nyní jen nepatrné služby prokazovati bližnímu svému; Bůh však tak hrdinských ctností, jakéž světec náš konal, na vás ani nežadá. Takové jen některým dokonalým křesťanům dopráno jest konati. — Toho však vyžaduje na vás, abyste v obcování s lidmi byli přívětivi, skromni, úslužni, laskavi, soustrastni a sdílili ku každému. To můžete, k tomu se vám mnohá naskytá příležitost, byste i mezi sebou vzájemné konali skutky lásky bratrské.

Sv. Alois zachovával pravý *řád*, an vůli svou vůli vyšší podrobil. S radostnou ochotností konal v řádu svém všechny i nejnižší služby. Vůle učitelů jeho byla mu zákonem Božím. M. j! i na vás žádá Bůh, abyste vůli svou vůli vyšší podřizovali. Neboť pravý řád jest, aby mladší, nezkušený poslouchal, a starší zkušený rozkazoval, aby pacholici a jinoši rodičům a učitelům svým byli poddáni; neboť jsou zástupcové Boží u nich, majíce je vésti k ctnosti a bázni Boží, pojistiti jim blaho časné a věčné a musí z nich jednou účt klásti.

Jest tedy přímo proti řádu přirozenému, domnívají-li se jinochové moudřejšími býti než představení jejich, odvažující se každý jejich rozkaz, každé nařízení posuzovati, aneb dokonce se opovažující, rozkazů těch sobě nevšímati a před lepšími a poslušnými spolužáky svými neposlušností svou ještě se honositi. — Čeho lze se do takových jinochů nadíti? Jen kdo naučil se poslouchati, dovede jednou dobře rozkazovati. M. dr! nelze mně pro krátkost doby nám vyměřené šířiti slov o jiných ještě ctnostech v životě sv. Aloisia; z toho však, co pověděno o něm, můžete seznati, že byl jinoch právě křesťanský a spravedlivý a tudíž vzor pro studující následování hodný. On varoval se zlého, činil dobré, skvěl se každou ctností. Zvláště slynul pracovitostí a pilností, láskou k Bohu i bližnímu a poslušností, podrobuje se vždy a ve všem vůli představených svých. — Přispěte i vy dnes k oslavě sv. patrona svého; uviňte krásný vínek z předsevzetí opravdové pilnosti, poslušnosti a lásky k Bohu i bližnímu a položte jej na oltář jeho; snažte se též, předsevzetí svá ve skutek uvést; tím oslavíte patrona svého a Bůh se zalíbením popatří na tuto obět vaši. Amen.

XXXI.

Neděle II. po Sv. Duchu.

Syn Boží proto objevil se v těle lidském na zemi, aby nás vykoupil. Zvláště hleděl ovce zbloudilé blahosklonným, laskavým poučováním získati a nazpět uvést k Bohu a etnosti, již byli opustili na bezcestí mravním. Za tou příčinou pravil o svém poslání: „Nepotřebuji zdraví lékaře, ale nemocní. Nepřišel jsem volat spravedlivých, ale hříšných“ (Mat. 9, 12—13.). Fariseové mu ovšem za zlé pokládali, že s hříšníky obcuje, a pravili k učeníkům jeho: „Proč s publikány a hříšníky jsi mistr váš?“ (Mat. 9, 11.). — Poněvadž Pán Ježíš tak laskav byl k hříšníkům, soudili z toho fariseové přenáhleně a zlomyslně, že sám jich lepším není. Na Nejsvětějšího nemohlo však obcování s hříšníky škodlivě působiti; tito pak z jeho společnosti jen prospěch mravní míti mohli, proto vyvrátil Pán řeči velebnou a moudrou opovážlivý posudek fariseův. — Nám však jest jednání fariseů důtklivou výstrahou; přisloví ji vyjadřuje slovy: Špatné společnosti kazí dobré mravy. Neboť i podnes soudí nejen farisejsky smýšlející, ale i nejlepší lidé ze společnosti, v níž se nacházíme, na smýšlení a mravnou povahu naši — a to právem, neboť „stejný k stejnému se druží“ dí přísloví, a již staří říkávali: „Ze společníků poznávám toho, jež sama poznati nelze.“ „Řekni mně, s kým obcuješ a já povím tobě, kdo jsi.“

Syn Boží mohl ovšem beze škody s hříšníky obcovati; pouhý však člověk, zvláště nezkušený jinoch, utrpěl by zajisté příliš důvěrným obcováním s neslechetnými a lehkomyšlnými lidmi největší, časnou i věčnou škodu; neboť ač velikých prospěchů nabyti lze společenským obcováním, přece neméně veliké mohou z toho vzniknouti škody — neužíváme-li při volbě společníků největší opatrnosti. Koho tedy má jinoch studující voliti sobě za společníka, aby obcováním společenským škody nevezal? Otázku tuto dnes zodpovíme. Nechceš-li obcováním společenským utrpěti škody veliké, opatrně sobě veď při volbě tovaryšů svých; zvol sobě takového jinocha za přítele a společníka, jimž by duch i srdce tvé získati mohly.

Povolání studujícího jest, kráčet ku předu na dráze vzdělanosti, ducha svého stále obohacovati užitečnými vědomostmi,

všude, kdekoliv se k tomu příležitost skýtá, zrnka moudrosti sbírat, mylné náhledy své opravovati, aby schopným se stal, místo povolání svého jednou řádně zastati, by ve službě Církve, národu a vlasti ku blahu svých bratří zdárně účinkovati mohl. — Avšak může-li se vzdělati jinoch k tomuto velkolepému povolání ve společnosti povrchních a lehkovážných mladíků? Nikoliv! — Co může získati duch jeho důvěrným obcováním s takovými mladíky, kteří hluboko pod stupněm jeho vzdělání stojí, povinnosti své lehkomyšlně zanedbávají, každého vážného zaměstnání se štítí, drahocenný čas prázdnými a planými řečmi, nesmyslnými hrami a laškováním maří, kteří stále do dlouhé chvíle sobě stěžují, kteří ve své tváři, v každém pohybu, celém těle lenost neovládanou jeví a necvičící sil těla i ducha svého omrzelými se stávají. — Čeho může získati studující obcováním s takovými společníky? Odpověztež sobě každý sám! A kdyby jen dosti na tom bylo, že všeliký prospěch mu uniká! Jinochu ťaž se: Náleží moji společníci do třídy těchto zde líčených? Odpovídá-li ti svědomí tvé k této otázce kladně, tedy se střež od této chvíle dosavadních tovaryšů svých; dálší obcování s nimi škodilo by tobě, duchu tvému velice. Místo, abys prospíval vědomostmi, po dráze vědy ku předu krácel, stal bys se brzy též lehkomyšlným a nedbalým v plnění povinností svých. „Kdo chodí s moudrými, moudrý bude; ale přítel bláznů podobný jim učiněn bude,“ (Přisl. 13, 20.) dí písmo sv. —

Voliz sobě dále jen takového jinocha za přítele, jimž by srdce tvé získati mohlo. Povolání člověka vůbec a křesťana zvláště jest, stávat se vždy lepším, šlechetnějším, zbožnějším, Bohu podobnějším a tím věčně blaženosti hodnějším. V snaze této má kdo vzdělanějším slouti chce, lidem prostým dobrým příkladem předcházeti. Bude z toho museť jednou též přísnější účet skládati, než tito, poněvadž jim předčí vědomostmi, a více darů i milostí, než oni, byl obdržel. Poznávejtež z toho m. j! své vyšší, zvláštní určení. Snažte se a pracujte ze všech sil ku pravé etnosti a zbožnosti — jak k vůli sobě samým — tak i byste jednou jiným jasným světlem příkladu svého svítiti mohli! Jest pravdou nepopíratelnou, že dobří příkladové více působí, než slova nejkrásnější a nejdojemnější! Srdce nevinných dítek a nezkažených jinochů jest jako měkký vosk, každého dojmu schopno. Kdy-

by nevinné dívky a nezkažení jinochové samé dobré příklady kolem sebe viděli, zůstali by i vždy dobrými a zbožnými; pohříchu však jest i v mladistvém světě zlých příkladů hojnost. Jsou jinochové, kteří kázní a pořádku jako zastaralé pedanterii se hrdě posmívají, kteří zákonů svévolně nešetří, domnívajíce se mylně a honosíce se i docela, tím že důstojnosti a svobodě své zadost učinili, kteří nejlepší a nejdražší dědictví po rodičích, zbožnost a bázeň Boží ztratili, kteří k upřímným napomenutím, prosbám, výstrahám, kárání rodičů a učitelů trpce se usmívají. Zvolil-li sobě studující takoveto zkažené jinochy za společníky své, musí srdce jeho tím jenom škodu vzíti.

Z počátku zhrozí se ovšem frivolních řečí jejich, zardí se studem a hanbou, srdce mu silněji a pruději buší; ale brzy si přivyká, svědomí jeho otupí, aniž by toho tušil — on sveden jest. Brzy potom stává se sám svůdcem nevinných druhů svých a překonává rozpustilost i samy mistry své; činí zlé bez náhnětu svědomí, zanedbává povinnosti, dává pohoršení spolužákům, jest neužitečným, nepotřebným členem společnosti lidské, ano snad i metlou její. A tento politování hodný nešťastník opravňoval druhdy k nejkrásnějším nadějím, byl po dlouhý čas okrasou ústavu, radostí učitelů, útěchou rodičů, tisícové zraků lidí šlechtných spočívali se zalíbením na něm! Tak bývalo, tak bohužel i v budoucnu dítí se bude! A kterak může jinoch tak hluboko poklesnouti, že se stane povrhelem a metlou lidské společnosti? Odpověď: Špatnými přátely; lehkomyšlným obcováním s druhy zkaženými! Lze o takovém říci, že na pozemské pouti své přiblížil se k velikému svému cíli? Nikoliv; právě naopak, šel daleko nazpět na dráze mravního pokroku; daleko uchýlil se od svého určení, byť i žil v poměrech nejskvělejších, byť i ve světě sebe více ctěn a vážen byl. Jinochu! taž se: Náleží společníci moji do třídy oněch zde líčených? Odpoví-li ti svědomí kladně k otázce té, varuj se jich od této chvíle; dalsím obcováním s nimi velice bys sobě uškodil; roztrhni pouto, jež tě k nim posud vázalo, byť tobě sebe dražší byli. Pravit pismo sv.: „Synu můj, jestliže by tě lákali hříšníci, nepřivoluj jim; synu můj, nechodíš s nimi, zdrž nohu svou od stezek jejich, nebo nohy jejich ke zlému běží“ (Přisl. 1, 10. 15. 16.). Voltež sobě jen takové jinochy za společníky, kteří vytečnými vědomostmi a ctnostmi nad jiné vy-

nikají, kteří lepší, šlechetnější a zbožnější jsou vás! Jen takovou společností získá duch i srdce vaše a jen s takovými jinochy může a má něžné přátelské spojení uzavíratí se. Jen mírný, šlechetný Jonathas mohl s velikomyslným, zbožným Davidem se spojití; mezi lidmi špatnými přátelství obstáti nemůže! Snažte se společenským obcováním stále se zdokonalovati, v rozumné, moudré a ctnostné muže se vzdělávati, připodobňovati se božskému praobrazu našemu, abyste jednou udostojeni byli bližšího obcování s nebeskými přátely svými, svatými anděly a vyvolenými Božími. To přejí vám z toho srdce, pravý a otcovský přítel váš. Amen.

O slavnosti nejsv. Srdce Pána Ježíše.

(Promluva k pannám klášterním)

od J. B. P.

Dnes máme svátek nejsv. Srdce Páně svátek kostelní. Považte ct. s. v Kristu! jaké to srdce, ježtoť pramen života duchovního, střed všech milostí a plnost vši lásky! Pán Ježíš, jak známo, jest druhá božská osoba, Bůh a Pán náš, náš dobrotivý Spasitel a Vykupitel, zakladatel víry křesťanské, neviditelná hlava církve katolické, náš Prostředník a Orodovník u Boha Otce, a příští náš Soudec. Proto máme Kristu jakožto Bohu se klaněti, co Pánu máme věrně sloužiti, jakožto Spasiteli svému máme vděčnost a srdečnou lásku prokazovati. On také zasluhuje naší nejvyšší úcty a lásky. Avšak bývají mnozí křesťané ku Kristu tak vlažní a neteční, ano mnozí Ho urážejí lehkomyšlně všelikými hříchy, nepovážíce neblahých následků svého jednání pro časnost i věčnost. A pohříchu mnohé jsou věrné duše, ježto Pána a Spasitele svého upřímně milují a na důkaz lásky k Srdci Jeho vroucí pobožnost konají. K těmto nemnohým ti Vy ct. s. chcete se dnes přidružiti. — Poznávejte den ode dne víc a více lásku Srdce Kristova a lásku za lásku Mu obětujte. — Vynasnažujte se, byste s Kristem stále spojeni zůstávaly a vždy hodny byly Jeho milosti. — Proto ve všem vůkol sebe spatřujte, uvažujte a následujte Jeho lásku. Vše ať Vám připomíná Jeho moudrost a dobrotu, Jeho moc a slávu. Všecky myšlenky, žádosti, řeči a skutky vaše k Němu buďtež obráceny. Necht bdíte nebo spíte, Pán je s vámi. Chléb, kterýž požíváte, necht vám na paměť uvádí Jeho laskavou péči o tělo i pokrm anděl-

ský, jimžto vás sytí k životu věčnému. Při jídle připomínejte si Jeho půst a mrtvení, při pití kalich Jeho utrpení. Jdete-li s nevinným srdcem na lože, Kristus vám dá pokoj čistých duší, jakýž svět dáti nemůže. On dle u vás při prvním procitnutí. Cokoli tedy ct. s. počínáte, číňte v Jeho přítomnosti, dle vůle a příkladu Jeho. — Vy žijete v samotě klášterní s Kristem, jakož On často se vzdaloval světa, aby se zabýval s Otcem nebeským. Když vám třeba s lidmi obcovati, ať stává se to v duchu tichosti a lásky Kristovy. Všecky práce svého povolání konávejte jako Pán váš z lásky k svému bližnímu ke cti a chvále Boží. Zvláště při modlitbách a cvičeních duchovních — povrhnuce vším, co je z tohoto světa, jen Boha a Pána svého mívejte na paměti. Tak celý život svůj dle vůle a příkladu Kristova pořádajíc, Srdce Jeho v pravdě milujete, jak On sám dí: „Kdo mé přikázání má i zachovává je, tenť jest, kterýž mne miluje.“ (Jan 14, 21).

Může-li býti co radostnějšího a blažnějšího, než Srdce Kristovo milovati, Krista následovati, s Ním žíti a umíratí? „Láska Kristova převyšuje všelikou vědomost a všelikou radost.“ (Ef. 3, 19.) Jest-li že Krista vroucně milujete, má srdce vaše radost a pokoj, že Mu náležíte; činy Vaše jsou Bohu milé a nabudou zásluhy pro nebe. Budete-li s Kristem žíti a umíratí, budete s Ním jedenkrátě věčně se radovati. (II. Tim. 2, 12.)

Svatá Tuskana, vdova, Joannitka Veronská.

(Dne 14. července.)

Dnešek buď perlou sněhobílou značen!
Veronských chloub, Jebetského hradu
sláva, a nová skvěle jasná hvězda
věčného ráje!

„Tuskana“ říší ozývá se vzdušnou;
„Tuskana“ v chrámech každoročně znívá;
„Tuskana“ my též oslavujeme svorným
ochotně ústem.

Pannu a ženu, vdovu také stejně
její věk chválil. Nyní ale svatou
písněmi vroucně, prosbami a dary
vděčný lid slaví.

Zimnici každou, vzývá-li se, plaší,
úzkosti z duše zapuzuje, zdraví
nemocným dává, prosebníky ráda
přimlouvou blaží.

Otihodná matko, pokorné slyš hlasy;
zapuzuj od nás nemoc, požár, zlobu;
úrodu země dávej, obor zemský
mírem buď šťasten.

Zpívejme chválu trojjednomu Králi;
Marii chvalme, svatou Máteř Boží;
uctěme vděčně pro zásluhy světce,
světiče všechny. Amen.

Dle prastaré písně latinské

B. M. Kulda.

O samospasitelnosti Církve katolické.

Podává Klement Markrab, farář v Hobšovicích.

Skoro ve všech knihách, které vykládají učení naší sv. Církve, dokazuje se samospasitelnost Církve katolické z její pravosti a tato opět ze čtyř známek vyslovených poprvé obecným církevním sněmem v Cařihradě l. P. 381. v tento způsob: *Eis mian aglan kai apostolikhēn katholikhēn ekklesiān*, t. j. „(Věřim) i v jednu svatou a apoštolskou katolickou Církev.“ Avšak tento důkaz jest velmi složit a vyžaduje nemalé zásoby vědomostí. Neboť k řádnému provedení tohoto důkazu potřebí ukázati: 1. že pravá Církev musí býti jedna, svatá, obecná a apoštolská, 2. že tyto vlastnosti nižádnému sboru křesťanskému nepřisluší, leč 3. onomu, jenž má za nejvyšší viditelnou hlavu papeže římského. Mnohem snadnějším a tudíž aspoň obecnému lidu přístupnějším zdá se nám býti *důkaz historický*, kterýž právě v těchto řádcích podati míváme.

Kdo věří vůbec ve vykupitelskou činnost Ježíše Krista, musí přisvědčiti, že není Církev nic jiného, nežli Kristus stále v člověčenstvu žijící a působící, čili že jest Církev pokračovatelkou díla Kristova. A poněvadž veškerá vykupitelská činnost Kristova v trojím úřadě se zahrnuje, itoť v *úřadě učitelském, kněžském a královském*: nemá a nemůže míti pravá Církev Kristova jiného úkolu, leč tento trojí úřad Kristův po všechny časy vésti ku spáse člověčenstva. Budeme tedy uvažovati, *kterak koná tento trojí úřad Církve katolická*, a nabudeme tak nejsnáze přesvědčení, že jest pravou, Kristem samým zřízenou Církví.

1. Kterak koná Církev katolická úřad učitelský?

Učitelský úřad Církve katolické záleží v tom, že *hláše po všechny věky učení Kristovo neomylně*. Třeba tedy dokázati: odkud

běře Církev katolická učení Kristovo, a že je hlásá neomylně.

A. *Odkud běře Církev katolická učení Kristovo?*

Církev katolická běře učení Kristovo ze dvou pramenů: z pisma sv. a s ústního podání.

a) *O písmě svatém.*

Co jest písmo svaté? Písmo sv. jest sbírka knih, které sepsali dílem před Kristem dílem po Kristu mužové svatí, a o kterých prohlásila Církev, že byly sepsány z vnuknutí Ducha svatého.

Ty knihy, které byly sepsány před Kristem, tvoří starý zákon; ty pak, které sepsali apoštolové a jich učeníci, tvoří zákon nový. Starý zákon jest svým obsahem nejvíce historický a prorocký; vypravuje, kterak se Bůh lidem od počátku zjevoval a kterak připravoval zvláště svůj vyvolený národ na příští Spasitele světa. V tomto smyslu a rozsahu jest i starý zákon předmětem učení církevního. K novému zákonu počítá se celkem 27 knih: čtvero evangelii (sv. Matouše, Marka, Lukáše a Jana); Skutky apoštolské (od sv. Lukáše); dvacet a jedna epištola, a sice čtrnáct sv. Pavla, jedna sv. Jakuba, dvě sv. Petra, tři sv. Jana a jedna sv. Jůdy; posléze Zjevení sv. Jana. Evangelia vypravují o narození, životě, působení, utrpení a oslavení Pána našeho Ježíše Krista. Skutky apoštolské vypravují příhody sv. apoštolů, zvláště Petra a Pavla. Epištoly jsou listy či dopisy, ježto psali sv. apoštolové na víru obráceným, potvrzující je v tom, co jim byli prve ústně kázali. Zjevení sv. Jana jest kniha, v níž vypisuje Miláček Páně, co mu zjevil Bůh na ostrově Pathmos o budoucích osudech Církve. Z těchto knih nového zákona, porovnáme-li je vespolek, dovidáme se učení Kristova; a toto učení Kristovo jest spolu učení Církve katolické.

Jakou cenu má písmo svaté? Písmo sv. jest psané slovo Boží. Ti, kdo je psali, byli mužové svatí, plní Ducha svatého. A protož i to, co psali, napsáno jest vnuknutím Ducha sv., jak dosvědčuje sv. apoštol Petr II. ep. 2, 21. řka: „Duchem sv. jsouce nadchnuti mluvili jsou svatí lidé Boží“, t. j. Duch sv. jich povzbudil, aby psali, a řídil je tak, aby napsali božskou pravdu. Tedy pravíme všim právem, že obsahuje písmo sv. slovo Boží. A protož, jako výrokové Boží neskončeně větší mají cenu nad všeliké výroky lidské, tak i písmo sv. svým vnitřním obsahem a svou vnitřní cenou všeliké knihy lidské převyšuje.

Komu přislúší právo písmo sv. vykládati?

Snad každému jednotlivému křesťanu? — Nikoliv. To nemůže býti již proto, že jest písmo kniha starobylá v cizích jazycích sepsaná. Takové knize beze známosti starobylých jazyků a obyčejů porozuměti nelze. Tak se vypravuje na př. (Luk. 10, 4.), jak napomíná Pán Ježíš učeníků, posílaje jich kázat, řka: „Žádného na cestě nepozdravujte!“ Jak si bude vykládati tato slova, kdo nezná starých obyčejů? Zapověděl snad Spasitel, aby koho pozdravovali učeníci? Nikoliv. Pozdravování jest důkaz dobrosrdečnosti k bližnímu, a cos takového nemohl zapovídati ten, jenž jest dobrosrdečnost sama. Pozdravování u starých židů bylo spojeno s velikým a čas marčím okolkováním. Nejprve poklonil se jeden před druhým, pak si podávali ruce, líbali a objímali se. Potom se vyptával jeden druhého, jak se má; projevovali si na vzájem radost, že se spatřili, a vyslovovali si vzájemná blahopřání. A to všecko opakovalo se při jediném setkání třeba až desetkrát. Aj! takoveto pozdravování s tolika čas marčím okolnostmi Spasitel zapověděl svým učeníkům, jimž mnohem důležitější věci na srdci ležeti měly. [Z tohoto jediného příkladu vysvitá, že každý jednotlivý křesťan není s to, aby si vykládal písmo sv. sám. — Ale byť i byl obeznámen se starými jazyky a zvyky každý křesťan jednotlivý, přece by nemohlo býti dovoleno, aby každý dle libosti písmo si vykládal. Zde platí více než kdekoli jinde pořekadlo: „Kolik hlav, tolik smyslů.“ Každý by nalezal v písmě, co v něm najíti chce; a tak by bylo, kolik výkladů, tolik i smyslů a tolik věr. Skutečně někteří křesťané, kteří si písmo svobodně vykládají, v nekonečné rozdrobenosti se octli; jsou to zejména protestanté. Ale při libovolném výkladu pisma a z něho plynoucí rozdrobenosti smyslů — učení Kristovo kde by bylo?

Z toho může každý snadno poznati, že písmo sv. vykládati přislúší jedině těm, jimž svěřil Kristus své učení k hlásání a ostrihání, totiž nástupcům sv. apoštolů čili představeným Církve katolické. Katolický křesťan nevykládá si pisma sv., jak sám chce, nýbrž jak je vykládá Církev.

Zapovídá snad proto Církev písmo sv. čísti? Nikoliv. Církev jenom věřícím radí, aby, nejsou-li dosti utvrzeni ve víře, nemají-li příslušných církevních výkladů neb poznámek, v písmě sv. nehloubali. Příčina

jest pochopitelná. Jako ssaje z jedné květiny včela med, pavouk jed: tak i z písma lze se přiučiti netoliko dobrému, nýbrž i zlému, — zlému, když nemá člověk ku čtení písma s důstatek víry a vzdělání v náboženství. Ať jen čte nevěrec neb dítě na př. I. Mojž. 19, 31—38. anebo I. Mojž. 34, 1—31. anebo I. Mojž. 39, 7—12. anebo Mat. 8, 28—34. ! Ovšem kdo jest ve víře silen a vycvičen, ten smí a ten má pismo sv. bedlivě čítati. Ale není toho nevyhnutelně zapotřebí ku spasení, poněvadž docházíme víry, jak ihned ukážeme, z poslušání. Tak smýšlí o písmě sv. Církev katolická.

b) O ústním podání.

Ačkoliv jest pismo sv. převzácným pramenem, z něhož vážíme slovo Boží, předce jediným pramenem učení církevního bytí nemůže. Důvod jest nejeden.

Kterak chtěl Kristus Pán, aby učenci jeho učení rozšiřovali? Rekl jim snad: „Sedněte a spisujte, co jsem já vám zjevil.“ Nikoliv. Spasitel pravil: „Jděte, učte, kažte všemu stvoření!“ Chtěl tedy, aby zvěstovali jeho sv. učení živou řečí, slovem z úst vycházejícím, poněvadž živé, ústné slovo snadnější má k srdci přístup, než slovo mrtvé, napsané, a poněvadž ústnému vyučování všickni lidé rozumí, písemnému nikoliv.

A kterak se zachovali podle tohoto rozkazu Páně apoštolové? Apoštolové se rozešli do širého světa a kázali národům v rozličných jazycích, což byli slyšeli od Pána. Nemámeť v celé církevní historii jediného příkladu, žeby se bylo ujalo kdes křesťanství podáváním a rozšiřováním biblí. Všude byl položen k němu základ ústným vyučováním. Ano víra křesťanská byla rozšířena po valné části starého světa prvé již, než byla napsána jediná litera z nového zákona. Evangelium sv. Matouše bylo sepsáno teprv v desátém roce po na nebe vstoupení Páně, evangelium sv. Jana teprv v roce šedesátém. Ba co více? Z apoštolů jediný Matouš a Jan obšírněji vypsalí život Páně, ostatní nepsali buď nic anebo psali krátké listy těm, kteří již byli křesťany.

Pozorujme nyní spisy sv. apoštolů a jich učeníků. Je-li v těch knihách celé křesťanské náboženství? Nikoliv. To oni sami dosvědčují. Tak praví sv. Jan (20, 38. srovn. 21, 25.): „Mnohé zajisté jiné divy činil Pán Ježíš před obličejem učeníků svých, kteříž nejsou psáni v knize této.“

A posléze kdo nám za to ručí, že právě ty knihy, které počítáme k písmu sv.,

jsou pismo sv., a ne jiné? Toho svědectví nabyli jsme ústným vyučováním sv. apoštolů a jich nástupců. Čili lze za to míti, že v písmě samém leží známka jeho pravosti, že nepotřebuje tak jako každá jiná kniha i zevnitřních svědectví své původčnosti?

Tak přicházíme k poznání onoho druhého pramene, z něhož čerpá Církev katolická učení Kristovo. Jestli to ústné podání čili ono učení, které sv. apoštolové od Krista přijali a hlásali, ale sami nepsali. Toto ústné podání zachovalo se nám ve spisech sv. Otců t. j. starobylých, učených a svatých mužů, nejvíce biskupů a kněží, pak v rozličných církevních knihách, zvláště v katechismech.

B. Církev katolická hlásá učení Kristovo neomylné.

Tato slova znamenají, že Církev v tom, co prohlašuje na základě písma sv. a ústného podání za učení Kristem zjevené, od pravdy se uchýliti nemůže.

Ze tomu skutečně tak, poznáváme ze zřetelných slov Kristových i z rozumu.

Když se loučil Pán Ježíš se svými apoštolů při poslední večeři a když jim přisliboval Utěšitele Ducha sv., kterak o něm mluvil? „Utěšitel pak Duch svatý, kteréhož pošle Otec ve jménu mém, tenť vás naučí všem věcem a připomene vám všechno, cožkoli budu mluvit vám“ (Jan 14, 26.). A opět: „Když pak přijde ten Duch pravdy, naučit vás všeliké pravdě“ (Jan 16, 13.). K čemu slíbil Spasitel Ducha sv. apoštolům? — Duch sv. je měl vyučiti všeliké pravdě, měl je osvětit, aby pravdu sami poznali a jiným hlásali. A když Pán Ježíš, ubíraje se na nebesa, rozkazoval apoštolům, aby jdouce učili všechny národy, jaké jim dal zaslíbení? „Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa!“ (Mat. 28, 20.). „Já s vámi jsem“ znamená: já vám přispěji, já vám budu pomáhati. V čem? Abyste hlásající mé učení poblouditi nemohli. — Není-li těmito slovy Kristovými dostatečně dokázáno, že přislíbil Pán Ježíš svým apoštolům zvláštní pomoc Ducha sv., aby se uvarovali, zvěstující jeho učení, všelikého bludu a omylu? Není-li to důkaz, že byli apoštolové ve svém úřadu učitelském neomylni? Však zaslíbení Páně týká se netoliko sv. apoštolů, nýbrž i jejich nástupců; sice jak by byl mohl říci Pán Ježíš, že jest s apoštolů po všechny dny až do skonání světa? Pročež tvrdíme vším právem, že učinil Pán Ježíš Církev

učící neomylnou, t. j. že ji chrání skrze Ducha sv. všelického poblouzení ve zvěstování slova Božího.

Tuto pravdu poznává každý nepředpojatý člověk již i z této prosté úvahy. Kristus přišel vykoupit všech lidí; musíť tedy setrvati jeho učení čisté a neporušené po všechny dny až do skonání světa. Ale kterak by mohlo setrvati čisté a neporušené, kdyby někdo nad ním nebděl a proti všelikým bludům a lichým výkladům ho nechránil? Jakou jistotu a záruku měli by pak pozdní věkové, že se dochovalo učení Kristovo až na jejich časy nezkalené a nepokažené? Tato prostá úvaha vede nás k přesvědčení, že Církev katolická jakožto hlasatelka učení Kristova pro všechny národy a časy — neomylna býti musí. Kdyby tomu tak nebylo, nemuseli bychom pochybovati o Kristově lásce, věrnosti a prozřetelnosti?

Nastává otázka: komu v Církvi katolické přísluší tento dar neomylnosti? Toliko veškeré Církvi učící anebo také nejvyššímu biskupovi, papeži římskému.

Veškerá církev učící bývá zastoupena na obecných sněmích. Takových sněmů bylo odbýváno od počátku Církve až po dnešní den 23. První byl v Nicei l. P. 305, poslední ve Vatikáně v Římě l. P. 1870. Nejslavnější a nejdůležitější sněm církevní byl v Tridentě a trval s několika přestávkami osmnáct let, totiž od r. 1545. až do r. 1563. Co na těchto sněmích od biskupů spolu s papežem za učení Kristem zjevené, po apoštolicích zděděné a po všechny časy v Církvi chované a věřené prohlášeno bylo, jest neomylné učení Církve a protož i pravé učení Kristovo. Pravíme: Co na těchto sněmích za učení Kristovo prohlášeno bylo; nebo nových článků víry a mravů Církev nikdy netvoří, nýbrž to jediné činí, že, co vždy, všude a ode všech křesťanů jednohlasně za učení Krista a jeho apoštolů se přijímalo, svým neomylným výrokem ztrvuje a zachovávati velí.

Stejnou platnost s výroky obecných sněmů mají výroky Církve po okrsku zemském rozptýlené t. j. to, co hlásá Církev svorně a jednohlasně ve svých vyznáních a knihách. Tato jednomyslnost jest účinkem Ducha svatého, kterýž jest s Církví, a tudíž známkou církevní neomylnosti a zárukou pravdivosti jejího učení, jak dosvědčuje sv. Iréneus (III. 24. 1.) řka: „Kde jest Církev, tamť i Duch Boží, a kde Duch Boží tamť i Církev i všeliká milost; ale Duch jest pravda!“

Avšak shromážditi na sněm biskupy z celého světa katolického, i z dalekých krajin za mořem ležících, jest spojeno s nemalými obtížemi. Od časů Lutrových nemohl se sejíti obecný sněm církevní až po třech stech letech, v Římě l. P. 1870. Ale i tento sněm pro nepokojné časy brzy se musel rozejíti. Kdož má nyní bdíti nad ryzostí katolické víry? Kdož má nyní učení víry a mravů hájiti? I o to se postaral Božský Spasitel, propůjčiv i svému náměstkovvi, papeži římskému dar neomylnosti. Tak vyřknul a za článek víry katolické prohlásil poslední sněm obecný.

Tento článek víry zdá se býti mnohým lidem jakýmsi nedůstojným zbožňováním papeže, který prý jest vzdor svému přednostství v Církvi křehkým, hříšným, chybujícím člověkem. Ano, nepřátelé Církve tohoto učení o neomylnosti papežově i jinak hleděli využítkovati na potupu našeho sv. náboženství. Ale považme, měli-li k tomu dost malou příčinu? Jest snad papež neomyln v tom smyslu, že by nemohl hřešiti, chybiti, klesnouti? Nikoliv; toho poslední církevní sněm nevyřknul a toho také žádný rozumný katolík netvrdí. Papež sám dává o tom nejlepší důkaz, an častěji než kterýkoli jiný katolík, z hříchů se vyznává dobře věda, čím vyšší má postavení, tím těžší že bude mít odpovídání. Ci snad jest papež neomyln v tom smyslu, že nemůže blouditi v otázkách učených a politických neb v časných a světských záležitostech? Nikoliv. Nejlepší o tom důkaz podal Pius IX. anť mínil při nastoupení své světské vlády, že zavedením konstituce poddané učiní spokojenými, a zatím ohromně se zmýlil: z konstituce vykvetla revoluce! Tedy v jakém smyslu jest papež neomylným? Pouze a jediné v tom smyslu, že, když podle svého nejvyššího úřadu po náležitém uvážení, skoumání a poradění některý článek víry neb mravů za pravdu Bohem zjevenou slavně prohlásí, k vůli věřícím ode všeho omylu ochráněn jest. Tak se vyslovil o neomylnosti papežově poslední sněm církevní. Vyslovil-li cos nového, v Církvi nebývalého? Nikoliv. Právě křesťané uznávali papeže po všechny časy za prvního učitele, soudce a obhájce ve věcech víry a mravů a nepřisuzovali mu Bohem dané neomylnosti jest nedůslednost, jest tolik, jakobys pravil: já věřím, co praviš, ale pochybuji, zdali mluviš pravdu; když věříš, nesmíš pochybovati, víra a pochybování se nesrovnává. Což jest ale pochybování jiného nežli upírání neomylnosti čili

minění, že se může mýlit, kdo ti cos praví?

Z toho, co jsme pověděli o učitelském úřadu Církve katolické, nabyli jsme přesvědčení, že hláše Církev katolická po všechny časy totéž učení, které hlásal Ježíš Kristus; neboť je béře z písma sv. a z ústního podání a vykládá je neomylně. Z čehož vyplývá první vrchní pravidlo víry katolické: věřím, čemu učí Církev katolická, a to proto, že jest obdařena od Krista darem neomylnosti.

2. Kterak koná Církev katolická úřad kněžský?

Kněžský úřad Církve katolické záleží v tom, že *uděluje věřícím posvěcující milost Ducha sv.*

Co tato posvěcující milost jest, nemůžeme pochopiti smyslem ani rozumem, ovšem ale citem. Není to nic jiného nežli láska Boží, kterou Duch sv. do srdce našeho vlévá, a která působí, že Boha pro něho nade všecko, bližního pak pro Boha jako sebe samy milujeme. Že jsme v stavu milosti Boží, poznáváme podlé toho, zdali Boha a bližního opravdu milujeme, od srdce, se sebezapřením. A tuto posvěcující milost Boží uděluje nám Církev katolická podle vůle a ustanovení Ježíše Krista skrze viditelná čili zevnitřní znamení, kteráž slují *svátosti*.

Svátosti jsou tedy *viditelná od Krista ustanovená znamení, kteráž posvěcující milost Ducha sv. netoliko vyznačují, nýbrž i skutečně uděluji.*

Pravíme, že jsou svátosti *znamení viditelná*. Nebo při každé svátosti jest něco viděti neb i jiným smyslem pozorovati. Na př. kdy jest křtěn člověk, lije se voda na jeho hlavu; to jest viděti. Říká pak se při tom: „Já tě křtím ve jménu Otce, i Syna i Ducha svatého;“ to jest slyšeti. Proč ale ustanovil Bůh tato znamení viditelná? Nemůže-li nás posvětití beze všech smyslných prostředků, an svými milostmi úplně vládne? Můžeť ovšem; ale jeho nezpytatelné moudrosti se zalíbilo tak — pro nás a k vůli nám. Jak nesnadno bylo by nám, chápati věci duchovní bez znamení smyslných! A jak velice napomáhají nám tato smyslná znamení, bychom měli o skutečném posvěcení svém jistotu!

Sv. svátosti jsou viditelná znamení, ale *znamení účinná*, poněvadž, co vypočívá, také skutečně v duši působí. Kdy se lije voda na hlavu člověka, a kdy se říká při tom „Já tě křtím a t. d.“ není to pouhým znamením, že se očišťuje duše od

hříchu, ale znamením tím bývá duše skutečně od hříchu očištěna. Tento účinek sv. svátosti nespočívá ovšem v jejich přirozené povaze, nýbrž ve vůli Ježíše Krista. Že voda křestní člověka od hříchu očišťuje, té moci nemá voda sama od sebe, nýbrž od Krista. A proto pravíme dobře, že jsou svátosti *od Krista ustanovená znamení*. I v této věci jeví se neskonálá moudrost Boží. Kdyby nepůsobily svátosti našeho posvěcení z vůle a ustanovení Ježíše Krista, kdyby záleželo jejich působení na hodnosti rozdávajících, jak nejisté bylo by všecko naše posvěcení, jak často museli bychom pochybovati, zdali jsme tu neb onu svátost platně přijali!

Církev katolická má všechny od Krista ustanovené svátosti. Ustanovil pak jich Kristus *sedmero*: křest, birmování, svátost oltářní, pokání, poslední pomazání, svěcení kněžstva a stav manželský. *Křest* ustanovil, kdy pravil k apoštolům: „Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ (Mat. 28, 19.). Že ustanovil *birmování*, v němž bývá utvrzen křesťan skrze skládání rukou, sv. křížmo a slovo Boží, vysvětá odtud, že tímto znamením udělovali apoštolové milost Ducha sv. křesťanům (Sk. ap. 8, 14—17. a 19, 1—7.), čehož bez zvláštního rozkazu a plnomocenství Kristova činiti nemohli; skládáním rukou vyrozumívalo se vždy spolu i mazání sv. křížem, pročež se nazývalo birmování v staré církvi též svátostí křížma (Tertul. o křtu kap. 7. Didymus Slepý o Trojici kn. II. kap. 14.). O ustanovení *nejsv. Svátosti oltářní* vypravují zřetelně Mat. 26, 26—28. Mr. 14, 22—24, Luk. 22, 19, 20. a I. Kor. 11, 23—25. Že ustanovil Ježíš Kristus *pokání*, v němž bývá ospravedlněn kající křesťan skrze rozhřešení kněžské, dokazují nepopíratelně slova Kristova: „Přijměte Ducha svatého. Kterým odpustíte hříchy, odpustějí se jim; a kterým zadržíte, zadržány jsou.“ O *posledním pomazání* mluví sv. Otcové (Orig. in Levit. 2. Jan Zlat. o kněžství kn. III. Augustin řeč 215. Innocenc list. 1. kap. 8.) jakožto o svátosti Kristem ustanovené a odvolávají se všickni na Jak. 5, 14. 15., z kterýchžto slov soudí, že, co přislubuje sv. apoštol nemocným skrze mazání sv. olejem a modlitbu kněžskou, může spůsobiti jediný Bůh, a že tudíž ono viditelné znamení Kristem samým ustanoveno býti musí. Že ustanovil Ježíš Kristus i *svátost svěcení kněžstva*, ve které se uděluje duchovním osobám skrze modlitbu a skládání rukou biskupových moc apoštolská

jakož i zvláštní milost k řádnému zastávání úřadu apoštolského, průvodno z toho, že sv. apoštolové tohoto zevnitřního znamení užívali, kdykoli svou apoštolskou moc na jiné muže přenášeli (Skutk. ap. 13, 23. 14, 22. I. Tim. 4, 14. 5, 22. II. Tim. 1, 6.), čehož nemohli činiti ze své vůle, nýbrž jedině z ustanovení Ježíše Krista. Posléze i manželství za svátost novozákonnou vždy bylo považováno, jak svědčí Sněm Trid. sez. 24., ač o jeho ustanovení zevrubných zpráv v písmě sv. nemáme.

Že není ani více ani méně nežli sedmero od Krista ustanovených svátostí, do-
svědčuje i ta prostá úvaha, k čemu jsou svátosti. Sv. svátosti jsou ustanoveny k našemu posvěcení, abychom od hříchů očistěni, v smýšlení i jednání svatí, vnitř i zevnitř dokonalí byli. Sv. svátosti mají ten účel, aby zděděnou hříšnost, zvláště pak pýchu, sobectví a tělesnost z našeho srdce vypudily a na místě jejich lásku k Bohu i k jeho tvorům roznitily. A protož, jako nemůže býti křesťan v nižádné době svého pozemského života bez posvěcení, bez milosti Boží, tak nemůže býti v nižádné době i bez svátostí. A aj! těchto dob v pozemském životě, kdy člověku milosti Boží zvláště jest třeba, jest právě sedmero. Člověk přichází na svět s hříchem prvotným; tu potřebuje ospravedlnění, a to se mu uděluje křtem svatým. Kdy přichází křesťan do let dospělejších, tu potřebuje posily, aby přes všechna pokušení světa viru svou stále vyznával a podle ní živ byl; i uděluje se mu tato síla sv. břimováním. Ale jak snadno podlehl by křesťan v zápasu se zlým světem, kdyby se nenasycoval častěji pokrmem duchovním, jenž se mu podává v nejsv. Svátosti oltární. A stane-li se, že přes všechnu posilu od Boha poskytovanou Boha se spustí a do těžkého hříchu upadne, jak nešťasten by byl, kdyby mu nepřispíval Bůh svátostí sv. pokání! Nejtěžší téměř pokušení přichází na křesťana, kdy ho sklíčí těžká nemoc a kdy mu nastává poslední hodina; tu potřebuje opět mocné duchovní zbraně proti nepřítelům svého spasení, a ta se mu uděluje ve svátosti posledního pomazání. Konečně jsou na světě dva stavy, na nichž spočívá duchovní i časné blaho celého pokolení lidského: stav kněžský a stav manželský. Ti, kdož do tohoto dvojího stavu vstupují, potřebují zvláštních milostí od Boha, a ty se jim udělují ve svátosti svěcení kněžstva a stavu manžel-

ského. Ano jak by se mohli domýšleti křesťané, přesvědčení tolikými důkazy o nestihlé lásce svého Spasitele, že jich zanechal bez duchovní pomoci v nejdůležitějších dobách tohoto života strastiplného?

Tak jsme se přesvědčili, že koná Církev katolická úřad kněžský podle vůle a ustanovení Ježíše Krista, an přisluhuje věřícím všemi od něho ustanovenými svátostmi. Poznává se tedy pravý katolík podle toho, že přijímá sv. svátosti v pravý čas a s náležitou přípravou, jak ho vede k tomu kněžstvo ve jménu Církve svaté.
(Dokončení.)

Z hor.

V horách Krkonošských leží vesnička, lesní na samotě velmi chudička; ba z těch prostičkých horalů chatrčí sotva pes na tebe někde zavrčí.

Jenom pode strání tam u silnice pěkný, úpravný jak hnízdo pěnice, stojí domek, jenž pozornost člověka — cizince obrací na se zdaleka.

Okénka dvě k slunci, třetí k západu v předu zahrádka, kus pole dozadu; proužek orné půdy, v chlévě kozička: pro horala výživa je celička.

Blíže domku tři spousty kamení v čele balvan pastýře má vzezření, kolem něho bravů, skotů podoby jak by zrodily vše skalní útroby.

Před dávnými časy v domku stařec žil, jemuž nebem přáno málo blabých chvil; jenom když Bůh hojně žehnal na poli mival po celý rok chleba se solí.

Tu však skoupil hory urozený pán, jemuž v kraji patřil nepřehledný lán, týž svá četná stáda poslal z nížiny z jara na horalů skrovné pastviny.

Stádo v horách nadělalo velkých škod, třeba kolem poli pevný zdělan plot; pastýřové příliš skotů nedbali, druh u druhu zábavy jen hledali.

Po dvě leta spásli starci osení; pranic nevzpomohlo jeho prosení, by chudému malou dali náhradu: kolem pole udělali ohradu.

Stařec pole hlídá sám na třetí rok,
nevzdálí se od domova ani krok;
jenom o slavnosti svatě Trojice
jde na „velkou“ do blízoučké vesnice.

Jakmile se vrací, na svém poli zří
stádo — oko kmeta hněvem zajiskří;
pastýř právě skot i brav pryč odhání
když tu výkřik rozlehne se po stráni:

„Kéž by s celým stádem navždy zkameněl
na mí . . .“ nedořek leč hrůzou onéměl;
stádo s pastýřem se mžikem promění
kletbou starce ve směsici kamení.

* * *

Vodou uplynulo mnohé století,
kdy as vykoupěny budou z prokletí?
J. Ježek.

Perly.

Napsal J. Doubrava.

VI.

Kdož by byl pomyslíl, co všechno se
udá, než sežloutne za dvorcem listí na vy-
sokých dubech! —

Pana Dominika stihla těžká obžaloba:
pod oknem dcery jeho nalezen cizí mladý
muž krví zbrocený. — Když oznamoval
to starý Šimoucha Radášovi, zavravoval
silný ten muž a v tváři křečovitě zkrivené
zpáti bylo, jak hluboko zasáhla jej rána
tato. —

„Nešťastné dítě, nešťastné dítě“, pro-
mluvil tise, věděl dosti. —

Kázal přispěti raněnému, sám pak uza-
vřel se do jizby, oka však nezamhouřil.
Chodil sem tam, shledával, a když byl ho-
tov, odešel z dvorce. U chudé chatrče na
břehu Labe se zastavil a zaklepal.

Rybák Lukáš mu otevřel.

„Pán zkouší své věrné“, dodal Radáša,
sděliv krátce, co se událo, „vím co mne
čeká. Podezření, že zločin stal se s mým
vědomím, bude lpěti na mně, a těžko mi
bude se hájiti, tím tíže, když jsem z bra-
trů.“ —

„Uchovej tě Bůh všeho zlého, pane
Dominiku; pochopuji pravdu tvých obav,
jdou těžké doby na nás. — Tvá pozdní
návštěva připomíná mi však, že potřebuješ
v něčem mé pomoci.“

„Dobře máš Lukáši. Tuším že budu
muset odejiti, abych se zodpovídal, a těžko
říci, kdy se navrátím. Snad splní se do té
doby, čím hrozí nám, že se staneme tuláky
jako ta zvěř polní. Pak ovšem nevkočím

více pod svůj krov, to nejdražší choi však
přece zachrániti, a přináším to k tobě, vím
že to uschováš.“

Podával rybákovi nevelký balík.

„Najdeš v něm pásku perel — jsou po
staletí rodinným skvostem. — Jeden z Ra-
dášů přijal druhdy také kříž a bojoval
▼ Palestině za hrob Spasitelův. Křížácký
voj, k němuž patřil, táhl od severu k sva-
tému městu; na úpatí hor Karmelských
zastihla je bouře, nutíc je hledati útulek
v útesech skal. Předek můj nalezl malou
jeskyni, v níž skryl se před zuřící bouří.
Dlouhý blesk mihl se po nebi a ozářil šerý
prostor jeskyně; v jeho zákmitu spatřil
ztuhlé tělo, ležící v koutě na suchém me-
chu; zvedl je a vynesl k otvoru. — Sinavé
světlo bouřicelho nebe osvitilo tvář mladé,
mrtvé dívky; bohatý vlas padal na bílá
nádra, vlasem bělaly se perly a na rtech
spočíval stuhlý úsměv bolestný, jako divná
pohádka. — Bouře se ztišila, roh válečný
volal do řad, praotec můj vypletl perly
z vlasů a vzal je sebou v upomínku na tu
krásnou tvář. — — — Nalezneš také bibli,
v níž do čtvrtého kolena v rodině naší se
psalo.“

„A komu svěříš pane Dominiku Bla-
ženku?“ tázal se Lukáš.

„Blaženku?“ opakoval Radáša a hlas
se mu chvěl, „ta blouzní nyní v horečném
záchvatu; zdá se mi, že rozumím, co hle-
dal cizinec za večera v mém sadu, a že
hrozná skutečnost otravuje mé naděje a ra-
dost z dítěte. Ty mi nerozumíš, Lukáši,
tys neměl děti a nevíš, jak se hrozí srdce
otcovské býti zklamáno. — Však poslechni,
svěřím ti ji přece, budeš bděti nad ní.“

Těžký povzdech vydral se z prsou Do-
minikových. — „Nyní však musím se vrá-
titi, za nedlouho bude svítat a mám ještě
mnoho porádati.“

„Bůh tě provázej, pane Dominiku, a
spolehej na mne,“ volal rybák za odcháze-
jícím. —

Druhý den odváděli z rozkazu králov-
ského sudí Radášu, aby zodpovídal se a
očistil.

S návrší díval se za ním Vojta.

„To jest za tu hůl,“ bručel pro sebe
s jizlivým smíchem. —

Po stráni stál si již podzim žluté listí
do lože a Dominik dosud se nevracel. Vy-
šetřování sťažovala, jak dobře tušil, nepří-
znivá doba pro stoupence „bratrského“ vy-
znání.

Teprve když prohlášen byl mandát
krále Vladislava, kýžící na kacíře v zemi,

propuštěn na svobodu, aby žalář vyměnil za — vyhnanství —

Jasně podzimní odpoledne hledělo nahraditi všemožně truchlicímu kraji uprchlé leto. — V teplech paprscích slunečních seděl na Labi před rybárnou Lukáš zamýšlen, mysle na Radášu a trapnou chvíli, až přijde a požádá svěřené skvosty své zpět; nenadál se, že chvíle ta tak blízka.

Uslyšel za sebou kroky a ohlednuv se zočil zemana, jenž sepřen na hůl pomalu se blížil. Těch několik měsíců trpké zkoušky zanechalo patrné stopy. Sestral o léta; sníh padl předčasně na skloněnou hlavu a přímá druhdy postava chýlila se pod tíží trampot.

„Což mne neznáš, Lukáši?“ oslovil rybák, jenž zaraženě díval se mu v tvář, „viď, té plisně žalární zůstalo trochu na mé hlavě!“

„Bůh tě potěš, pane Dominiku,“ uvítal jej konečně Lukáš, „myslel jsem právě na tebe a hrozil se tvého návratu.“ —

Radášův zrak spočinul tázavě na něm.

Aniž by dal odpověď k této němé otázce, vzdálil se rybák a za chvíli vyšel z chatrce, nesa bibli.

„Zde ti vracím, co zbylo ze skvostů mi svěřených.“

„A mé dítě?“ vzkřikl Dominik, uchopiv křečovitě ruku Lukášovu.

„Pojď, sedni semhle, zjevím ti všechno, a Pán dej sílu do srdce tvého.“

„Blažence zvedlo se jako ptáček, když zmámí je pohled hadí: svěsí křídélka a chvěje se dá se uchvátiti. — Jakmile přestála horečku, došel jsem k ní sdělit, že svěřena jest mé ochraně. — „Nebude toho třeba,“ usmála se trpce. Odešel jsem a slzel pokaždé, kdykoliv jsem ji viděl smutnou, zadumanou ubírat se k háji; bál jsem se, že pravda, co lidé povídali, jakoby nedobře to vypadalo v hlavě její. — Uplynuly asi čtyři měsíce, když jednou přišla ke mně do rybárny. „Lukáši zůstanu zde u tebe,“ řekla a já se neptal, proč ke mně přichází. Byl jsem šťasten. — Jednou však, vrátiv se domů, našel jsem chatrč prázdnou; čekal, probděl jsem celou noc, — marně. — Zavřel jsem rybárnu a putoval krajem, až našel jsem Blaženku. — Našel, našel a přál jsem si, raději abych mrtvolu její z Labe vylovil. — Tamhle na severu, Radáší, pyšně vypíná se panské sídlo, a na něm je tvá dcera paní, ženou muže, pro kterého tys žalařován byl. Odvedl ji odtud, když zotavil se z poranění, zmámenou jako ptáče a zaslepenou vášní, v níž nedbala víry, ne-

dbala otce. — Však zachvěla se přece před mým pohledem. — „Nemohla jsem jinak,“ vymlouvala se zmateně, „smiř otce mého a pověz mu, aby přišel, že nalezne u mne útulku před pronásledováním a ústrky.“ — Tak mi přikázala a já odcházel s bolestí v srdci, že nemohu — Blaženku ti vrátiti. — A ty perly byly svatebním jejím skvostem.“

Nastalo trapné ticho, v němž jen těžké oddychování Radášovo bylo slyšeti.

„Nemáš ještě požehnání mého,“ promluvil konečně hlasem hrozným, „však posílám ti je: Slyš Bože Hospodine hlas můj a tresci metlou stonásobnou nezdárné dítě; povrhlo vírou otce, ať je za te v povržení vydáno, opustilo mne, ať opuštění přijde na dny jeho, ozdobilo se perlami v svatební kvas, nechť stanou se ty perly zuby zmije, by vypouštěly jed kletby otcovské na šíji její.“

Hlava zdrceného muže klesla na prsa. Lukáš neodvážil se promluvit, až sám opět se vzbopil.

„Má cesta vede dále,“ řekl pevně, chopiv bibli, již mu byl rybák přinesl, „těžko je ovšem vyhnanci samotnému, však je mu lépe než zapřít víru a hledati přístřeší u zrádného dítěte.“

„Pane Dominiku, smím sdíleti s tebou osud tvůj?“ tázal se Lukáš, „již dávno bych byl opustil chatrč a jen na tebe jsem čekal, abych ti vydal počet, nyní pak nic více mne neváže.“

Radáša podal mu mlčky ruku, a dva „z bratrů“ opouštěli domovinu.

Byl to onen večer, kdy okna dvorce, večerním červánkem zbarvená, podobala se očím do červena uplakaným, jež hleděly za svým pánem. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Dnes koná se výroční památka sv. Víta, mučeníka a patrona zemského. V metrop. chrámě u sv. Víta na hradě bude o půl 9. hod. německé a v 10 h. české kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. a o 3 hod. odp. slavné nešpory.

— J. Emin. nejduš. p. kardinal arcibiskup odjel včera do Bečova, kdež dnes počala generalní visitace a udílení sv. birmování ve vikariatu Toužimském. (Pořádek viz v čís. 13. na str. 205.)

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. června u sv. Haštala, od 20—23. t. m. u sv. Ignáce, od 24—27. u Milosrdných sester pod Petřínem.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci květnu 131 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; letos celkem již 610 osob.

— Obvyklá „slavnost budoucího *vzkříšení*“ bude se konati na hřbitovech Volšanských v neděli d. 22. června tímto pořádkem: Dopoledne bude v 7 h mše sv. s požehnáním v kostele, v 8 h. české kázání na IV. a německé na II. hřbitově: v 9 h. slavná mše sv. v kostele a tiché u oltářů na II. a IV. hřbitově, jakož i o půl 10. na I. za všechny v Pánu zesnulé dobrodince této slavnosti. Po slavné mši sv. bude průvod ke čtyřem oltářům na hřbitovech za zpěvupísne o nesmrtelnosti. Po vykonaných tam modlitbách a po návratu do kostela bude na ukončení dopolední pobožnosti slavné „Tě Boha chválíme.“ Odpoledne bude o 4. h. slavný průvod po veškerých hřbitovech se čtverým zastavením; v 5 h. kázání české na IV. a německé na II. hřbitově, v 6 h. litanie a „Tě Boha chválíme“ v kostele, jakož i na II. hřbitově.

— Ze *Smichova*. Obecní výbor usnesl se, že již letos na podzim se počne se stavbou nového kostela sv. *Václava*, která se pak asi ve 3 letech dokončí. Dle přijatého plánu bude v něm místa pro 2000 lidí; stavba bude státi 187.957 zl., vnitřní pak upravení 51.686 zl., úhrnem tedy 239.643 zl. Co se týče uhrazení nákladu, jest složených příspěvků i s úroky 69.087 zl., upsaných lze očekávati na 11.960 zl., věcná loterie, která již vykazuje 6000 výher, vynese snadno 30.000 zl., což činí dohromady 111.047 zl. Mimo to lze se nadíti, že bude z náboženské matice aspoň 60.000 zl. povoleno. Možno tedy čítati celkem na 171.047 zl. Kromě toho je upsáno cihel 32.000 a 1 okno z barevného skla. Konečně kyne naděje, že se po započeti a v průběhu stavby ještě další milodary sejdou a potřebný stavební náklad tudy svého úplného uhrazení dojde, jakož i že se dobrodincové najdou, kteří by k vnitřnímu zařízení nového chrámu Páně přispěli. Kdyby však nicméně příspěvky na stavbu nestačily, poskytne obec jako patron aspoň tolik, aby se služby Boží sloužiti mohly. Pomáhej Pán Bůh!

Z *Krakova*. Kněžstvo i lid zaradoval se, když z Vídně došla zvěst, že císař pán jmenoval papežského preláta a čestného kanovníka Albina Dunajevského biskupem osiřelé diecése. Nový církevní hodnostář narodil se v Haliči (Nový Sandec) r. 1817 z rodičů ctihodných a zbožných, kteří veškerý svůj statek věnovali k tomu účelu, aby dítky

pečlivě a dobře odchovali. Dokonav ve svém rodném městě gymn. studia odebral se nadějný jinoch do Lvova, kde se zanášel vědami filosofickými a právníckými. Pro neblahé politické události byl Dunajevski s některými krajany uvězněn a až do r. 1845 ve vazbě držen. Svými rozsáhlými vědomostmi, svou šlechtnou povahou, uhlazenými mravy, něžnou oddaností a trpělivostí dosáhl přízně svých představených a otevřel si žalář, do kterého bez viny vsazen byl. Po osvobození hledal si poctivě soukromým vyučováním výživu, při čemž seznámil se s hrabětem Adamem Potockým, který nalezl zalíbení v skromném a učeném muži a proto jej svým jmeníkem jmenoval. V čestném úřadu tomto setrval Dunajevski až do r. 1857, v čtyřicátém r. věku svého nemohl déle odolati vnitřní touze po životě klášterním a stavu kněžském. Vstoupiv do semináře byl po čtyřech letech studiím theologickým věnovaných r. 1861 na kněžství vysvěcen. Arcibiskup Felinski učinil ho brzy po vysvěcení vicerektorem semináře Varšavského, kde svou vlídností, upřímností a učeností od kněží i chovanců velmi ctěn byl. Když nadešel r. 1863, vrátil se do Krakova, prosil tehdejšího biskupského administrátora Galeckého o nějaké místo v duchovní správě. Tu se přihodilo, čehož by se ani Dunajevski ani kterýkoliv jiný katolický kněz nebyl nadál, Galecki ptal se ruského gubernatora, pověstného hraběte Berga na politickou zachovalost příchozího Varšavského vicerektora. Dána odpověď v ten smysl, že Dunajevski asi jest členem tajné národní vlády, po které Berg ustavičně pátrá, aniž by se jí mohl dopídit. Tato podlá denunce zavdala administrátoru příčinu, že Dunajevského poslal na bídnou kaplanskou štaci do Rudavy a tam jej tři léta pracovati a hlad trpěti nechal. Vlivem hraběte Potockého byl jmenován spiritualem v kláštere jeptišek Krakovských, kterému úřadu se s velkou horlivostí oddal. Konečně byli na výtečné jeho vlastnosti, ctnosti a vědomosti i vyšší kruhové upozorněni a za několik let z kláštera vystoupil Dunajevski na prestol biskupský.

Z *Würzburgu*. (Dr. Hergenröther.) Mons. Dr. Hergenröther, který za kardinála povýšen byl, narodil se dne 15. září 1824 ve Würzburgu. Studia theologická, která na německé koleji v Římě počal a v nichž až do r. 1848 s největším úspěchem pokračoval, dokončil na universitě v Mnichově, kdež podniknuv dříve s professory učenou disputaci na doktora bohosloví byl povýšen. Blahodárné působení jeho jakožto profesora

církevního práva a dějin na král. Julio-Maximiliánské universitě ve Würzburgu dochází po celém Německu pochvaly a pověst jeho jako výtečného spisovatele roznesla se daleko široko. Dr. Hergenröther měl též podíl v předběžných pracích ku sněmu Vatikánskému, při které příležitosti svou nevšední učenost osvědčil. Že se obeznámil rádcem jsa německých biskupů i prakticky s nejdůležitějšími otázkami církevními a že do nejzapletenějších a nejtěžších poměrů biskupské správy byl zasvěcen, méně snad jest známo, jest to však jednou z hlavních zásluh tohoto velice učeného a přece tak skromného muže, který jen církví a vědě žije.

— Dne 18. května bylo slavné svěcení na biskupství, jež tři celá léta Frankové toužebně očekávali, a kterým se oširelé diecési nového vrchního patýře dostalo. Bavorský král již v měsíci listopadu min. r. jmenoval profesora mravouky na vysokém učení Würzburgském Steina biskupem, kterého pak před krátkým časem sv. Stolicе potvrdila a by co nejdříve úřad svůj nastoupil jemu poručila. Frankové zase ukázali, jak věrně se církve katolické přidržují a svých vrchních pastýřů si váží. V sobotu dne 17. května počali za hlaholu zvonů a střelby z hmoždírů své budovy prapory, draperie a květinami krášleti, přibylé hosti jako arcibiskupa Bamberského, biskupy Eichstaetského a Špýrského vítati a jiné přípravy na zejtrší konati. Již záhy z rána byly pak veškeré ulice kolem stol. chrámu Würzburgského zbožným lidem přeplněny, po půl osmé odebralo se kněžstvo do krypty sv. Kiliana v Neumünstru, kde apoštol Jižního Německa před tisíci lety svou krev pro učení Krista P. prolil, smrt mučnickou podstoupiv. Na tomto posvátném místě trval uprostřed biskupů Eichstaetského a Špýrského nový hodnostář církve katolické na modlitbách. Odtud jej vedli v slavném průvodu do kathedr. chrámu, jenž všecek nádherně ozdoben byl a kde světitel arcibiskup Bamberský svěcence u hlavního oltáře očekával. Zástupcové vlády, šlechty a vojska, náčelníci veškerých úřadů, akademický senát, deputace čelnějších měst rozsáhlé diecése zaujali přední jim vykázaná čestná místa. Když se přečtlo potvrzení papežské a zvolený před světitelem přísahu složil, že setrvá v jednotě víry a že zachová sv. Otců uctivost, oddanost a věrnost, dály se mezi pontif. mši sv. po epištole obvyklé dojemné obřady. Po té byl nově svěcený biskup, požehnáv shromážděný lid a poděkovav třikrát kloně kolena svá před světitelem a říkáje: „Na mno-

há léta“ za to, že ho na biskupství posvětil, slavně na biskupský stolec dosazen čili inthronizován. Veškeré přítomné kněžstvo nato líbajíc prsten páně biskupův slibovalo poslušnost a oddanost; mezi holdujícími bylo lze zřítí i v Praze známého P. Ambrože Kaesa, převora řádu Karmelitánského ve Würzburgu, který byl již před dvěma lety biskupem Würzburgským jmenován, ale pro některé překážky papežského potvrzení nedosáhl. Tímto činem svým dal na jevo příklad pravé klášterní pokory a křesťanské poslušnosti, která jen v církvi katolické v tak krásném světle se ukázati může. V slavném průvodu, v kterém se účastnilo kněžstvo řeholní i světské počtem kolem čtyř set, měšťanstvo, učitelstvo se žáky, učitelstvo vysokého učení s katolickými studentskými spolky, cechy, bratrstva, spolek katolických tovaryšů, rozličné jiné ústavy a spolky, bral se p. biskup pod baldachýnem žehnaje svým ovečkám do svého bytu. Při hostině pronesl přípitek na krále bavorského, arcibiskup bamberský na sv. Otce Lva XIII., říšský rada hrabě Stauffenberg a rektor vysokých škol Dr. Fick na nově posvěceného biskupa, předseda vlády hrabě Luxburg v delší řeči na přátelské a bratrské spolupůsobení duchovní a světské moci, jímž toliko pravá osvěta, vzdělanost, pokrok a blahobyt v bavorské zemi zkvétati může. Biskup František Josef Stein narodil se dne 4. dubna 1832 v Amorbachu v Dolním Franksu z chudých rodičů, veškerá svá studia konal ve Würzburgu, kde též dne 10. srpna 1855 na kněžství posvěcen byl. Po vysvěcení kaplanoval v Hildersu, Heidingsfeldu a Schweinfurtu, kde též dvě léta na katolickém gymnasiu náboženství a dějepisu vyučoval. Odtud byl povolán za gymn. profesora do Würzburgu, kde pět let neunaveně pracoval. Již r. 1859 byl za doktora theologie povýšen, napsav knihu: „Eusebius, biskup Caesarejský,“ které první odměny theolog. fakultou Würzburgskou se dostalo. R. 1865 stal se mimořádným a 1871 řádným professorem mravouky a pastorálky na bohoslovecké fakultě, dvakrát byl jejím děkanem a r. 1876 rektorem university Würzburgské. Psal o některých otázkách mravovědných a jmenovitě svým dílem o Hesychiastech r. 1873 vydaným získal si chvalné pověsti mezi katolickými bohoslovci. Ať jej svými přímluvami svatí patronové země Franské jako sv. apoštol Kilian, Burkard první biskup Würzburgský, sv. Megingard, Arno, Bruno a Aquilin, jakož i světice Bilhildis, Thekla a Gertruda, Lioba a Adelaida

v těžkých nynějších časech v apoštolském úřadu u Boha Všemohoucího podporují!

Z Paříže. Vláda povolává zloprověstné paliče z r. 1870. z vyhnanství nazpět a pohání na soud arcibiskupa Aixského, poněvadž hlasu svého pozdvihl proti neblahým návrhům ministra vyučování o školách. Ministr Lepère mluvil ve sněmovně povrzhlivě o kněžstvu a náboženství, vychvaluje vlastence, kteří Paříž před krátkým časem zapálili. Katolíky francouzské očekávají bohužel smutné časy. Podpisují se petice proti učebním osnovám, to však nespomůže, nebo revolucionáři chtějí stůj co stůj dostati se k veslu. Před krátkou dobou poslaly ženy z Nizzy následující prosbu ku sněmovníkům: „Poslanci! slyšely jsme, že hodláte školní bratry a školní sestry z Nizzy vyhnati. Co vám zlého učinili, že jste proti nim zanevřeli? Vyučují a vychovávají naše děti, vodí je v neděli a ve svátek do chrámu P., navštěvují nemocné; co od nich můžete ještě žádati, vždyť vše toto činí zdarma. Chcete nám poslati za drahý peníz mladé pány, kteří prý v Boha nevěří, to by dostaly naše děti pěkného vychování. Mužové naši pracují celý den, a nám jest se lopotiti, tak že k našim milým přiblížení nemůžeme; dosud byly pod dobrou dohlídkou, proč to chcete bez příčiny měniti? Lid vás vyslal, proč jednáte proti jeho vůli?“ V sněmovně se ovšem této prostosrdečnosti usmáli. Na lycei Roanském dopustil se patnáctiletý hoch rouhavého činu; ponechav při sv. přijímání sv. hostii v ústech, přinesl ji do školy, kde někteří kluci si posměch z ní tropili. Marňe žádal kněz, aby nezbedové byli potrestáni, ředitel je ponechal ve škole.

Z Belgie. Po posledních volbách domohli se Freimauri nepatrné většiny, které nyní zneužiti a proti katolické církvi využítkovati zamýšlejí. Trnem v oku jest jim neohrožený biskup Tournaiský Edmund Dumont, který ačkoliv proti své vůli biskupem se stal, v svatém zánění za práva církve katolické v Belgii bojuje. Dumont daroval v krátkém čase 500.000 fr. na katolická gymnasia a obecné školy. V Tournai jest vyšší dívčí škola, jejížto ředitelka veřejně před žáčkami Ukřižovanému se rouhala a že žádného Boha není dokládala; učinila tak vědouc, že si veřejným hlásaním atheismu u Freimaurů neušlo. Aby však katolické rodiny své dcery k tak věhlasné a slovníte vychovatelce posílali nepřestaly, prosila pana biskupa, aby pro ústav katolického katechetu ustanovil. Tento ovšem žádosti nevyhověl, ba odvážil se i varovati katolické

věřící, aby do takové školy svých dcer neposílali. Tu byl hned oheň na střeše. Ministr Bara (rodilý z Tournai) a purkmistr Crombez zapřisáhli se, že se postarají, aby biskupovi Tournaiskému úřad pastýřský ztrpčili. Purkmistr jest týž muž, který ve sněmovně belgické veřejně proti desateru příkázání mluvil, ježto prý dle znění svého dítky znemravňují.

Z Irska. (Otázka irské university.) Známé, kterak rozhodnuta jest nedávno v angl. parlamentu otázka stran irské university; parlament tento spravedlivý požadavek Irska jednoduše zamítl. Novou touto křivdou pohnut jsa vydal nejdůst. arcib. Dublinský list, z něhož nejdůležitější místo tuto podáváme. Slušnoť, bychom Boha co nejvroucněji prosili, aby otevřel oči naší světské vrchnosti, by konečně poznala ony křivdy, které stále činí zemi naší a nahlédla ono nebezpečí, které hrozí z takového jednání nejen náboženství ale i všemu sociálnímu řádu, když nevyrovnanou nechává nespravedlnost, kterou naše vyučování a vychovatelství již po tak dlouhou dobu trpí. 700.000 protestantů církve episkopální má svou výstavnou universitu v Dublíně, zároveň s bohatou knihovnou (200.000 svazků a 1700 vzácných rukopisů) s krásným musem a botanickou zahradou mimo 200.000 jiter půdy, jež ročně 40.000 liber šterlinků užítku dává a k tomu ještě roční honorář od studujících v obnosu 25.000 L. V Corku a Palvay vydá se ročně 14.000 L. št. k tomu účelu, aby vlažní katolíci víry otcovské se sřekli a k anglikánské církvi odpadli. 4½ mil. katolíků má sice svou universitu, na kterou sami 200.000 L. složili, ale stát ani krejcaru nepřispěl. Ano stát oproti tomu tuto katol. universitu úplně ignoruje. Důrazné prosby za spravedlnost až dosud bez všelikého účinku zůstávají.

Literární oznamovatel.

— O letošním podílu Dědictví Svatojanského: „*Památky Staro-Boleslavské*, čili prvotní vývoj a význam úcty Svato-Václavské v Čechách, sepsal Jan Kř. Votka,“ dí „*Ludmila*“ v čís. 6.: Údové Dědictví Svatojanského dostávají letos dar přeutešený. Kniha, kterouž tuto ve známost uvádíme, hodí se obsahem svým, jenž 27 archů veliké VIII. zaujímá, za převzácný poklad domácí každé katolické rodině české. Co se názvem knihy ohlašuje, to krásně a mile v 18 odděleních předkládá zasloužilý spisovatel s láskou a se zápallem srdce věrně katolického a českého, s nadšeností vroucího ctitele svatých patronů českých, vroucího milovníka české vlasti i

národa českého. Vykládáje o vlastním předmětu svém, vetkal důst. pan spisovatel mnoho jiných zpráv o životě a způsobech staročeského národa, o nejstarších kostelích, rozšiřování křesť. víry v Čechách atd., tak že tato kniha rovně jest zvěstovatelkou české minulosti, jako buditelkou starobylé úcty a důvěry katolických předkův našich ke sv. dědicům země české. Věru, milá i vzácná to kniha, za kterou každý katolický Čech učenému a pilnému panu spisovateli ze srdce díky vzdává. — Kdo nejsa údem Dědictví Svatojanského „Památkami Staroboleslavskými“ podělen nebudeš, obětuj, pakli jen trochu možná, těch 2 zl. 60 kr., abys sobě a svým domácím opatřil knihu, která na přímluvu našich sv. patronův českých dojista přinese požehnání Boží jednotlivcům, rodinám i všemu národu.

Zápisky Dědictví Sv. Janského.

K Dědictví přistoupli z Čech: Vel. p. Vojtěch Houděk, kaplan ve Zvoleňovsi; vel. p. František Pehr, zámecký kaplan na Zelené Hoře; vel. p. Josef Janský, kaplan v Nepomuku; Farní knihovna pro katol. obec města Lysé; Anna Košťálová, v Dobrkově nad Labem; Fara v Nových Hradech; vel. p. Václav Piša, kaplan v Nových Hradech; Anna Tučková, v Dašicích; Alžběta Budínská, ve Višňově; Josef Kajzl, v Staré Pace; Marie Paštová, v Ošetnici; Marie Bečvářovská, v Praze; František Trnka, v Korouhvi; Anna Lindnerová, v Kolíně; František Douděra, v Kolíně; Anna Beková, v Nov. Plešu; Klášter Milosrdných Sester v Řepích; Marie Vodňanská, v Lysé; vel. p. Eduard Josef Šebesta, kaplan v Horách Kašperských.

Z Moravy: František Pluska, v Neředíně; Anastasie Vitulová, v Měrotíně; Teresie Sedláčková, v Stěhovicích; Josef Nevluď, ve Fryčovicích; Antonín Caletka, v Oseku; Anna Zlámalová, v Spitínově; Josefa Kučerová, v Babicích; František Gröger, v Opavě; Anna Večerková, v Kraváři; Kateřina Hrudková, v Koňbercích; Kateřina Bycanová, v Starém městě; Františka Hastíková, v Huštěnovicích; Magdalena Huňková, v Starém městě; Marie Houšťanová, v Kokorech; rod Jiřího Vychodila a Barbory, v Brezích; Anna Matyášová, v Harnově; Jiří Dostal, v Střelovicích; Rosalie Homolová, v Kelčicích; důst. p. Josef Droběna, spiritual arcibiskup. semináře v Olomouci; rod Michala Dalečka, v Tetelicích; Teresie Ulrichová, v Pustějově; Anna Bučková, v Pustějově; Marina Ušvaldová, v Pustějově; Tekla Macháčková, v Pustějově; vel. p. Josef Vytopil, kaplan v Slavoníně; rod Vavřince Tomka, a Veroniky ve Frydlantě.

Z Rakouska: Magdalena Zhanělová, v Nové vsi; rod Jana Janíry a Kateřiny ve Vídni.

Z Uher: Juliána Mrázová, v Kuklově; Jan Matuška, v Malé Slatině; Jan Kovačík, ve Velkých Chlívěnech.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Turek, farář ve Velízi, za faráře na Tuřanech;
- p. Ignác Kubasta, far. v Bechlině, za faráře v Citově;
- p. Jan Rajman, far. v Nezabudicích, za faráře v Lišanech;
- p. Ant. Podhorský, admin. za faráře v Pořežově.

Upřázdňená místa:

Veliz, fara patronatu nábož. matice, a Radešov (Rodisfort), f. patr. J. Výs. Ferdinanda IV., velkovévody Toskanského od 11. června.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef Šafránek, farář Žehuňský, za děkana v Chlumci nad Cidlinou;
- p. Jan Dobrkovský, admin. z Clumce do Žehuně;
- p. Jos. Pospíšil, kaplan z Žehuně do Chlumce.

Upřázdňená místa:

Petrovice, fara patron. Jeho císař. král. apošt. Velič. Františka Josefa I., od 30. května. Žehuň, fara patr. J. Excel. hrab. Oktaviana z Kinských, od 4. června.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef Hamann, senior v diecési, jubil. kněz, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, čest. děkan a farář v Křemýši, dne 3. června (nar. v Jabloni 11. listop. 1791, vysv. 18. srpna 1815);
- vd. p. dr. Alois Hille, kapitulní vikář, král. kanovník kap. Litoměřické, konsist. rada, administr. chlapec. semináře atd., v Praze dne 8. června (nar. v Šenavě 29. ledna 1812, vysv. 28. srpna 1835.)

Ustanoveni jsou:

- p. František Milde, administr. za faráře v Jabloni;
- 2. Jan Hrdlička, křížovník, děkan v Tachově, za komandera v Mostě;
- P. Viktor Jenatschke, cisterc., za admin. fary v Jeníkově;
- p. Ant. Kauler, admin. z Doksan do Kuřívod;
- p. Jos. Sterba, kazatel při bisk. chrámu v Litoměřicích, stal se bisk. sekretářem.

➡ Příštím číslem ukončí se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme uctivé pozvání ku předplacení na půlletí druhé. Předplácí se v expedici, kdež i půlletí I. na skladech jest.

Vydává se
5., 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:

v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.

Expedice:

v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz **František Srdínko.**

Předplácí se

v expedici

a u všech řádných
knihkupců

celoročně 3 zl.,

pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Pastýřský list.

Já Antonín Ludvík Frind

z Božího milosrdenství a z milosti Svaté apoštolské
Stolice

biskup Litoměřický

*vzkazují všem věrným křesťanům svěřeného
vrchní pastýřské péči mé biskupství Litoměřického své první apoštolské pozdravení a po-
žehnání ve jménu Páně.*

Přicházejete k Vám, nepřicházím jako cizinec; mezi Vámi zajisté stála druhdy moje kolébka, uprostřed Vás byl jsem pokřtěn, mezi Vámi dokonale jsem svoje učení, mezi Vámi byl jsem vysvěcen na kněžství, uprostřed Vás pracoval jsem ve správě duchovní a v úřadě učitelském, i nemálo jest mezi Vámi těch, ježto jsem před lety nazývali směl žáky a chovanci — přemilými syny svými v Kristu Ježíši.

Avšak byt' toho všeho nebylo, přicházejete k Vám, nepřicházel bych jako cizinec. Vyť zajisté rovněž jako já — jsme dítky téhož Otce v nebesích, jsme dítkami jedné matky na zemi — svaté Církve katolické. K Vám posílá mne můj i Váš nejvyšší pastýř vešdejší, sv. Otec Lev XIII.; mne k Vám posílá sám Ježíš Kristus, věčný božský Pastýř Vašich duší, abych na příští časy zůstával mezi Vámi, byl u Vás náměstkem a zástupcem Jeho. A tak jsme spolu již spojeni vazbami nad jiné světějšího příbuzenství: *Já jsem Váš a Vy jste Moji!*

Když se byla nejprve proslechla novina o mém povolání, tehdy ve všech kostelích katolických ohlašováno jest *evangelium o dobrém Pastýři*. A tu hned ozvala se

mi v duši myšlenka: „*Hle, pokynuti s nebe, jaké bys měl učiniti předsevzetí — s jakou pří-
povědí máš vstoupiti uprostřed nového stádece svého.*“

Dobrým pastýřem tedy vedle rozkazu Páně mám se Vám státi, a v pravdě také s pomocí Boží chci býti Vám pastýřem dobrým, a to Vám připovídám tímto svým prvním pozdravením.

Dobrý pastýř! — Ježíš Kristus sám jest svrchovaný a pravý pastýř dobrý; neboť On sám ráčil se překrásným tímto jménem označiti: „*Já jsem pastýř dobrý*“ (Jan X. 11.). Avšak jestiž to podivným tajemstvím slitování Syna Božího, že bez přestání žije a vždy vládne ve svaté Církvi svojí. „*Já s vámi jsem po všechny dni až do skonání světa*“ (Mat. XXVIII. 20.). Takovou měrou jest také pastýřský úřad Jeho trvalým — vždy zůstávajícím při apoštolech Jeho i při nástupcích apoštolů, kterým na vše budoucí časy zůstavil rozkaz: „*Paste stádo Boží, kteréž při vás jest.*“ (1. Petr. V. 2.) A tak tedy všickni ti, jež sami nazývate *pastýři svými* — duchovními *pastýři svými*, tak také všickni biskupové, které sami vyznačujete jménem *vrchních pastýřův* v plném sboru svém jsou *po vše časy živoucím a ustavičně působícím dobrým Pastýřem Ježíšem Kristem*. Všickni tito duchovní pastýřové jsou takorba jako ústa Jeho, oči Jeho, jazyk Jeho, ruce Jeho; každý z nich ovšem na místě, ježto jest mu vykázáno. A tak posléze o všech těchto duchovních pastýřích platí slovo Ježíše Krista, řkoucího: „*Kdo vás slyší, Mne slyší, a kdo Vámi pohrdá, Mnou pohrdá*“ (Luk X. 16.).

A jako takový pastýř duší Vašich ve službě a v nejužším společenství života s věčným dobrým Pastýřem přicházejete k Vám,

slibují Vám, že chci s pomocí Boží býti — *Pastýř dobrý.*

1. Jestliž pak prvním znamením dobrého pastýře: *On vodi ovečky své na dobrou pastvu.* To činil druhdy můj Božský Mistr a Pán, Ježíš Kristus. „*Jáť budu pásti — tak pověděl ústy proroka svého Ezechiele, ovce své na vysokých horách Israelských při potocích a na všech místech příhodných v zemi té; na pastvách přehojných pásti je budu, na horách vysokých Israelských budou pastvy jejich; tam odpočívati budou na bylinách zelených a na pastvě tučné pásti se budou.*“ (Ezech. XXXIV. 13—14.)

Kdo medle nezná výborné ty pastviny, ježto si milý Spasitel náš oblíbil na horách Israelských? Na těchto horách zvolal druhdy: *Kdo ke Mně přichází, nebude lačněti.*“ (Jan VI. 35.) „*Žízni-li kdo, pojď ke Mně a napij se.*“ (Jan VII. 37.) Odtamtud přichází nám pravda, pro kterouž On sám prolil krev svou, pochází víra, z které *spravedlivý živ jest*, (Řím. I. 17.) pochází naděje, kteráž nikdy nezahanbuje, (Řím. V. 5.) pochází láska, v níž není bázně, (1. Jan IV. 18.) pochází *trpělivost*, ježto jest zkoušením pravé víry, (Jak. I. 3.) pochází *potěcha i radost*, kteráž nebude nikdy odňata od nás (Jan XVI. 22.).

Avšak na jedné z hor Israelských, na Golgotě přýští se z otevřeného srdce božského pastýře *sedmý proud milosti svatých tajemství* čili svátostí, který rozlévaje se po širém oboru světa, shromažďuje na svém pobřeží všechny ovečky žíznivé a je občerstvuje k životu věčnému.

Nuž tedy, ovečky moje, kteréž mi týž Ježíš Kristus ráčil svěřiti, jako věrný služebník v pastýřském úřadě Ježíše Krista, i já chci Vás vodivati na *dobrou pastvu*, na tytéž pastviny svatých hor Israelských, kdež Pán Ježíš vyvolené stádece pásti ráčil. Učení Ježíše Krista se všemi nadějemi, pobudkami, potěchami, a radostmi, chci a budu Vám kázati, jak se po širém oboru katolického světa, v jediné katolické i apoštolské Církvi Ježíše Krista jednohlasně zvěstuje. Jáť učení toto již před mnohými lety na nejedněch místech a ve mnohých Vašich svatyních Božích hlásal mezi Vámi. Učení toto ryzí a čisté zachoval jsem neporušené a nezlehčené v duši své. Já o něm v úřadě učitelském, ve spisech svých a obzvláště na posvátné kazatelně mučnicka našeho Jana z Nepomuku po tolik rokův vydával svědectví. A právě tak čisté a neporušené chci a budu teď učení toto na novo uprostřed Vás kázati sám i přiči-

ním se, aby Vám rovněž tak bylo kázáno; bez ustání chci a budu vyzývati Božského Pastýře, aby tímto Svým učením nebeským ovšem i za nynější doby všechny neumělé a pochybující osvěcoval, všechny zarmoucené potěšoval, všechny slabé posilňoval a povzbuzoval, všechny padlé pozdvíhoval, všechny pobloudilé uvozoval zase na cestu k nebeské otcině.

Na *dobrou pastvu* chci a budu Vás voditi, na dobrou pastvu *svatých tajemství* a prostředků k nabyvání milosti, kteréž Ježíš Kristus zůstavil ve svaté Církvi Svě katolické. Moji duchovní spolupodělníci na vinici Páně neumdlévající budou pramen milosti křtu svatého mezi Vámi otvírati, budou duše kající léčiti a hojiti, budou srdce, ježto se milují, posvátnými vazbami spojovati, budou umírající k poslednímu zápasu ozbrojovati. Obzvláště ale nejsvětější Svátost oltářní bude Vám všem nikdy nezasychajícím pramenem požehnání, síly, útěchy a posvěcení. Avšak i já také jako vrchní pastýř Váš chci a budu rád mezi Vás docházeti, Vám jakožto bojovníkům Ježíše Krista budu ve svatém birmování přinášeti jistou a osvědčenou zbraň k bojování křesťanského života; jáť snažně budu vyzývati věčného dobrého Pastýře, aby mi rok po roce hojně působily mladých mužův ráčil posýlati, jež by mi lze bylo odchovávat i posvěcovati za pomocníky ve svatém úřadě pastýřském. Hle, tak Vám slibují, že chci s pomocí Boží býti pastýřem dobrým.

2. *Dobrý pastýř chrání ovečky své:* tot druhé znamení dobrého pastýře. Jsouť pak to zajisté slova samého věčného dobrého pastýře Ježíše Krista, řkoucího: „*Nájemník vida vlka, an jde, opouští ovce i utíká: já však jsem pastýř dobrý.*“ (Jan X. 12—14.)

Vizte, kterak již pouhá přítomnost dobrého pastýře dostačuje na obranu oveček jeho. Držice se a následující šlépějí Jeho ubírají se bez závady od místa k místu, od krajiny do krajiny. — Užasně vichry zmítají lodičkou a strašlivé vlny ji chtějí pohltiti, ale dobrý pastýř jediným pokynutím své pravice zachoval zděšené učeníky. A tehdy toliko, když se byli učenici tito vzdálili od svého dobrého pastýře: Jidáš stal se zrádcem a Petr zapřel Pána svého.

A tož, přemilé ovečky mé, kteréž mi týž Ježíš Kristus ráčil svěřiti, hleďte, abych Vám na podobný způsob strážným pastýřem býti mohl. V pravdě já nechci nikdy utíkat od Vás, kdykoli Vám budou těžká nebezpečství hroziti. Buďtež pak můmi

věrnými ovečkami, spolehejte s důvěrou na svého pastýře, pevně se mne držte.

Na takém spojení, a byť zdálo se býti pouze jen zevnějším, spočívá podivné požehnutí božského pastýře. Drží-li se ovečky pevně svého pastýře, sdružení takové jest jako pevná hradba, kteráž sebe lítější nepřátele naplňuje hrůzou tak, že ve stěrách případech neodvažují se ani útoku.

Než jaci jsou to vlkové, kteříž ohrožují ovečky Kristovy? Nebeský pastýř sám je blíže označil: „*Varujte se falešných prorokův, kteří k Vám přicházejí v rouše ovčím: uvnitř ale jsou vlci hltaví.*“ (Mat. VII. 15.) Vlky těmi jsou falešní proroci nevěry, kteří vydávajice se za přátele vědy a osvěty lidu, nejsladší útěchy života i všeliké naděje věčného blahoslavenství vydírají těm, kdož jim důvěrují. Vlky dotčenými jsou falešní proroci bludu, kteří omámeni domněnky vyššího rozumu, chtějí opravovati Církev Boží, avšak skutečně hlavu svou i hlavy následovníků svých rozrážejí na skále Petrově. Vlky těmito jsou falešní proroci nepravosti, kteří sami chvátajice k propasti zoufalství hledí, nabyti pokud lze mnoho tovaryšův a společníkův své neřesti. Vlkem dotčeným jest posléze sám *satanáš*, který vedle slov sv. Petra obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by sežral. (I Petr. V. 8.)

O drahé ovečky stádece mého, za takových nebezpečností hleďte, ať Vám mohu býti ochráncem a strážným pastýřem. Já chci hlasu svého Vám na výstrahu pozdvihovati, chci Vás napomínati k zmužilému zápasu, chci ohrožujícím Vás násilníkům jménem Ježíše Krista přítrž činiti a berlou pastýřskou, jež božským Pastýřem jest mi odevzdána, chci Vás hájiti a brániti. Chci za Vás bojovati přede vším zbrání — *modlitby své*. Druhdy k rozkazu Mojžíšovu bojoval Josua s Amalekity. A tu čteme v Písmě svatém: „*Mojžíš tehdy vystoupil na vrch hory, a dokud ruce své držel vzhůru, vítězil Israel, ale jak pouštěl rukou svých, vítězil nepřítel.*“ (Exod. XVII. 10—11.) Takto chci také já ruce své držeti zdvižené na modlitbách za vítězství věřícího lidu pastvy mé, a nechci jich nikdy spouštěti, aby moji nikdy nebyli přemoženi. Než na dotčeném místě Pisma svatého jest psáno: „*Ale že ruce Mojžíšovy byly obtíženy Aron a Hur podírali ruce jeho jeden s jedné, druhý s druhé strany, a tak byly obě ruce jeho vztaženy až do západu slunce, a Josua porazil tudíž lid Amalekitův.*“ (Exod. XVII. 12—13.) Rovněž tak, bratři a spoludělníci moji, podporujtež

modlící ruce mé, modlivejte se a obětujte se mnou až do západu slunce, dokavade nebude boj dokonán, dokud vítězství nebude dobyto. —

A na taký způsob chci býti Vaším strážným pastýřem.

3. Třetím zuamením dobrého pastýře jest: *On hledá ovečky ztracené*. Tak zajisté druhdy božský pastýř Ježíš Kristus pověděl, řka: „*Který z vás jest člověk, jenž má sto ovec ztratí-li jednu z nich, zdalek nenechá devadesáti devíti na poušti, a nejde za tou, kteráž se byla ztratila, až ji nalezne? A když ji nalezne vloží ji na ramena svá s radostí*“ (Luk. XV. 4—5.). Takovým pastýřem byl sám Pán Ježíš. Praviti zajisté sám o sobě: „*Syn člověka přišel hledat a spasiti, což bylo zahynulo.*“ (Luk. XIX. 10. Mat. XVIII 11.) A sv. Petr ubezpečuje tvrdí: „*Byli jste jako ovce bloudící, ale nyní obrácení jste k pastýři duší vašich*“ (I. Petr. XI. 25.). — Ach ovšem vtělení Syna Božího, obcování Jeho na zemi, Jeho vyučování, Jeho slzy, Jeho utrpení — co mnedle byly jiného než loptné hledání oveček zbloudilých na zemi?

O drahé ovečky stádece, které mi týž Pán Ježíš ráčil svěriti, hleďte, ať mohu podobným způsobem býti Vaším pastýřem. Znam dobře, jak mnoho každá ovečka stála božského Pastýře, a protož nemohu a nesmím dopustiti, aby, a byť jenom jediná duše, tak draho koupená, měla zahynouti. Ach, zdá se mi, že jsou mezi ovečkami mými též takové duše hynoucí; tu jsou nešťastní hříšníci, tam jiní, kteří zapleteni jsouce do žalostných bludův, odlučují se od jednoty stádece Kristova. Ó tož chci i budu hledati srdce Vaše, nešťastní hříšníci. Jménem Ježíše Krista budu Vás volati, abyste se obrátili, a chci Vám nésti útěchu, pomoc a spasení z bohaté pokladnice milostí, kterou nebeský Pastýř duši našich vložil do rukou svých.

Ale i Vás budu volati, kdož jste se za temné hodiny noční, omámeni bludičkou, ootli na poušti bludu. Jestli to v pravdě pustina velmi žalostná, na které se nalézáte. Vně Církev Kristovy kde mnedle jest ještě jaká tučná pastvina, mohoucí pokrmu poskytnouti duši Vaší zlačnéle po pravdě věčné? Kde jest na dotčené poušti čistá studánka, ježto by duši Vaší vzdychající a byť jenom jedinou krůpějí nebeské milosti mohla posilniti? Kde jest tu jediná vonná květina, ježto by sklíčené srdce líbeznou vůní nebeské potěchy mohla občerstviti? — Ó Vy ovečky na poušti po-

slyšte hlasu mého, neutíkejte přede mnou, když se k Vám jako následovník věčného božského Pastýře přibližuji. S upřímnou radostí chci Vás přivínouti do náručí, s duší plesající chci Vás donést zase k milovanému stádcí, nýbrž chci radovati se nad Vámi více než nad devadesáti devíti věrnými svými. V každém případě ale *neustanu modlití se za Vás*. Myšlenkou na Vás budu se na usvitě budivati ze sna, myšlenka na Vás bude mne každého dne provázeti k největší oběti, bude se mnou při práci a usilování mém, s myšlenkou na Vás budu usínati, na Vás i ve snách budu pamatovati. Jedné věci chci sobě zabezpečiti a to té, abych jednou před soudnou stolicí Boží směl říci: Nevedu-li Tobě všechny ovečky, neračiž toho za hřích počítati mně.

Na takový způsob chci býti Vaším pastýřem.

4. Posledním znamením dobrého pastýře jest: *On dává život svůj za ovce své*. V ten rozum znějí vlastní slova Syna Božího: „*Já jsem dobrý pastýř; pastýř dobrý dává život svůj za ovce své*.“ (Jan X. 11.) Ach ovšem, Pán za nás obětoval život svůj; toliko za nás a pro nás ráčil snášeti břemena života; toliko za nás podstoupil dobrovolně smrt — toliko za nás v bolestech nesmírných umřel na dřevě kříže. „*Za všechny umřel Kristus, aby ti, kteří živi jsou, ne již sami sobě živi byli, ale tomu, kterýž za ně umřel i z mrtvých vstal*“ (2. Kor. V. 15.). Jaký spanilý zástup vidím tu v duchu před sebou, vidím svaté pastýře všechny, jež Božský Pastýř zůstavil na zemi jako nástupce své — sv. apoštolů, kteří Mistra svého následovali v smrti — vidím tak mnohé svaté biskupy, kteří jako mučeníci dokonali běh života. Všickni blahoslavenci tito byli dobrými pastýři, jako jim byl jich Mistr a Pán; oni život svůj dali za ovce své. I kterak smím se já blížiti k těmto svatým oslavencům? — Smím to s důvěrou v zázračnou milost Ježíše Krista. Milostí touto zaslepený Šavel učiněn jest osvíceným Pavlem, slabý Šimon učiněn silným Petrem, a oba ověnceni jsou korunou svatých mučovníkův. — Milost Tvá, Ježíši, ze mne bídého hříšníka učin, co se Ti líbí učiniti. Chceš-li ode mne život — zde jest — račiž jej přijmouti za obět!

Mohu směle říci: povolání, s kterým se rozžehnavám, bylo poklidné, bezstarostné, utěšené. Kam přicházím nyní: tu vidím všude — učiněné moře starostí a odpovídání. Ale Pán volá — já jdu. Jako vojín

Kristův, kráčím za svým vojevodou a jdu, kam mne posílá velitel. Volaje se sv. Martinem, osvědčuji: *Jsem-li potřebný lidu tvému, Pane, práce od sebe neodmítám*. Tady to jest, kde zbytek svého života obětovati mám za ovečky své. Těmto mým ovečkám náleží všechno mé myšlení a chtění, všechno mé konání a usilování. A budou-li mi v novém povolání souzeny útrapy a bolesti: chci je trpělivě a s myslí Bohu oddanou snášeti — za ovečky své. A bude-li mi snad z tohoto světa dříve odejiti, nežádám si jiné potěchy, leč abych při posledním vzdechu svém ještě jednou pomněti mohl na drahé ovečky své. Takto chci s milostí Boží za ovečky své žíti a umříti.

Hle, takovým způsobem, přemilé moje duše věrné, přeji sobě býti *Vaším dobrým pastýřem*.

Avšak buďtež pak i Vy poslušnými, pobožnými, věrnými a doufanlivými ovečkami, a smilými svatými dědici a patrony drahé vlasti naší neustávejte modlití se za mne, vrchního pastýře svého, aby můj příchod k Vám i usilování mé u Vás byly požehnány; a já jednou s Vámi utěšeně k věčnému dobrému Pastýři mohl přistoupiti a říci: „Hle, tu jsou, Pane, ti, kteréž jsi mi svěril. — Račiž je i mne přijmouti do nebeského příbytku a sídla svého.“

Požehnej Vás trojjediný Bůh † Otec † Syn a † Duch svatý!

Dáno v Litoměřicích na den mého nastolení, dne 22. června l. P. 1879.

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXXII.

Slavnost sv. Petra a Pavla.

Slavíme dnes památku sv. knížat apoštolských Petra a Pavla, kteří po mnohých pracích, obtížích a námáhách i pronásledování konečně 29. června r. 67. po narození Páně palmy mučeníctví a nevadnoucí koruny blaženosti věčně sobě vydobyli. Od onoho slavného krvosvědectví až po naše dny uplynulo 1812 let.

Církev sv. dává nám o této slavnosti knížat apoštolských ona věčně památná slova předčítati, jimiž Pán Ježíš Šimonovi, synu Jonášovu, nejvyšší úřad pastýřský v Církvi byl zaslíbil: „*I jáť pravím tobě, že ty jsi Petr; na té skále vzdělám Církev svou a brány pekelné ji nepřemohou*. A tobě dám klíče království nebeského; a což bys koli svázal na zemi, bude svázáno i na

nebi; a cožbyskoli rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi“ (Mat. 16, 18—19.) Podnět k oznámení tohoto pro Šimona Petra veledůležitého povolání vzal Pán Ježíš od vyznání víry, které mu byl Petr dříve učinil slovy: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého“ (Mat. 16, 16.). A vyznání toto učinil Petr, poněvadž Pán Ježíš byl vyzval učeníky své, aby mu projevili úsudek svůj o Synu člověka řka: „Kým pravi lidé býti Syna člověka? Vy pak kým mne býti pravíte?“ (Mat. 16, 13. 15.) Ježíš vševědoucí dobře věděl, za koho jej židé i apoštolé měli, a otázkou touto poskytl jen příležitost učeníkům svým, aby viru svou vyznali a dovršili. „Kým pravi lidé býti Syna člověka? Vy pak kým mě býti pravíte?“ — Otázka tato jest v ohledu mravním i pro nás velmi důležitá! Zcela blízka jest jí otázka: „Kým pravi lidé býti nás?“ Zdaž nemáme otázku tuto velmi často položiti sobě samým? Zajisté! Jest potřeba a velmi důležitě pro nás, abychom dobrého jména u jiných požívali; proto máme častěji zkoumati, jaké mínění o nás lidé mají, o to se starati, aby dobré mínění o nás chovali; čili máme o čest svou a dobré jméno pečovati. O pravé cti chci v dnešní řeči několik slov k poučení vašemu promluvit odpovídaje k otázkám: 1. Co jest čest a dobré jméno a k čemu prospívá? 2. Jest-li povinností křesťana, aby po pravé cti se snažil?

1. Co jest čest a dobré jméno a k čemu prospívá? — Uznání našich relativních, poměrných dokonalostí se strany jiných lidí t. j. lidí lepších a šlechtetnějších slove úctou, u vyšším stupni cti. Výraz tohoto uznání slovy nazývá se *chvála*, tvářností a jednáním *prokazování cti*. Poměrně neb relativně velká, vsažná a rozsažná čest jmenuje se *sláva*. Vrcholu slávy dojíti málokomu usouzeno jest; nikdo však, kdo v lidské společnosti žije, nesmí k úsudku lepšího světa o sobě lhotejným býti. Vždyť vrozena jest člověku snaha, zasloužiti sobě úcty u jiných a jen tehdyž, požívá-li této skutečně, jest, jsou-li mu i ostatní okolnosti příznivy, v pravdě spokojen. — Co jest příčinou ohavného hříchu pokrytství? Snaha, nepozbyti úcty u jiných; ano i lidé zlí snaží se, nejsou-li již všeho studu prázdni, zakryti chyby své a tvářiti se ctnostnými, aby sobě u jiných co možná nejdéle dobré jméno zachovali. Úcta od lidí šlechtetných nám vzdávaná, dobré jméno a čest, jsou statek veliký a slouží i k oslavě a cti Boží; neboť dobrý příklad, který svému bližnímu dáváme, čímž i úcty jeho hodnými se stáváme, budí i

v něm stejnou snahu po ctnosti a úcty hodnosti. A tak království ctnosti vždy více na zemi se šíří, čest Boží stále více se zvelebují a slaven bývá Otec náš, jenž jest v nebesích. Úcta od lidí šlechtetných nám vzdávaná, dobré jméno a čest podporují blaho naše vlastní i blaho jiných. Čest jest ona páska, která členy společnosti lidské úzce k sobě víže, okrašluje a zpřiměňuje život člověka. Kdo cti požívá, ten těší se důvěře, přátelství a obětavé úslužnosti všech lidí v pravdě šlechtetných, ten vždy o to péči má, aby nic nekonal a všeho opomíjel, čím by cti pozbyti mohl. Pozbyl-li však člověk cti, tu pocituje, že ona podstatným jest činitelem štěstí pozemského; a byt byl sebe zámožnější, veškeré poklady jeho nevyváží jedině slůvko „čest.“ — Čest jest však též nutná podmínka prospěšného a vydatného působení člověka v lidské společnosti. Úcty jiných lidí musí požívatí muž, chce-li s prospěchem účinkovati. Kdo ztratil dobré jméno, ten nemůže očekávati žádného zdaru prací svých, byt je i zdvojnásobil, poněvadž lidé vůbec přísní bývají v posuzování chyb cizích a nenasnadno zapomínají a odpouštějí. Proto též píše sv. apoštol Pavel v prvním listě svém ku Korintským: „Lépe mi jest umřít, nežli aby kdo chválu mou vyprázdnil“ (1. Kor. 9, 15.). Kdo však šlechtetnými skutky a svědomitým plněním povinností svých cti hodným se stal, ten také cti dojde a ji požívati bude, ano ona přežije jej; když i tělo jeho zpráchnívá, tenkrát ještě s vděčností vyslovováno bude jméno jeho. „Zde pod tímto rovem odpočívá muž šlechtetný“ vypravovati sobě budou o něm pokolení pozdější. „Moudrý v lidu děditi bude čest, a jméno jeho živo bude na věky“ (Sir. 37, 29.) praví moudrý Sirach. A v onom životě od Boha samého ctěn a vyznamenán bude; uznán bude za hodna, míti účastenství v nekonečných radostech vyvolenců Božích v nebesích. — Vzájemná úcta a čest jsou dále pojídlem náboženského a státního života. Kterak by mohla dobře obstáti církev jako vnější společnost, kterak stát bez úcty, jež každému stavu náleží, ano i každému členu této dvojí společnosti, jenž úcty hoden jest. Bez ní nastala by nejhrůznější vzpoura a jedna i druhá společnost musila by se rozpadnouti. Tak veliký statek jest tedy čest, proto praví moudrý Salomoun: „Lepší jest jméno dobré, než bohatství veliké, a přízeň lepší, než stříbro a zlato.“ (Přisl. 22, 1.)

2. Jest také povinností křesťana, po cti se snažiti? Poněvadž čest tak veliký

jest statek, plyne z toho, co o ní pověděno, že se křesťan i snažiti může a má, aby jí dosáhl. Ano jest přímo povinností křesťana, úcty a cti sobě dobývati a dobytou zachovati. „Péči měj o jméno dobré, neboť to zůstane tobě spíše, nežli tisíc pokladů velikých a drahých“ (Sir. 41, 15.) napomíná moudrý Sirach. Sem náležejí též svrchu uvedená slova sv. Pavla: „Lépe mi jest, umříti, nežli aby kdo chválu mou vyprázdnil“ (I. Kor. 9, 15.). — A kdož by směl povinnost tuto zanedbávati? Kdo by mohl ke cti a dobrému jménu lhostejným býti. Toť musil by býti člověk právě zvrhlý. — Ježíš Kristus, nejdokonalejší ideál všech ctností, ukázal nám příkladem svým, že nesmíme býti lhostejní k úsudkům jiných lidí o nás, že nepravé úsudky jejich opravovati, svou čest hájiti smíme a máme k tomu poukazuje již otázka, kterou dle dnešního sv. evangelia položil učeníkům svým: „Kým praví lidé býti Syna člověka? Vy pak kým mě býti pravíte?“ A jak často hájil čest svou proti nepřátelům svým! Tak hájil se, když uzdravil člověka s ušchlou rukou a fariseové vinili jej, že porušil přikázání o sobotě. Tak hájil se vymítнув zlého ducha z člověka, když fariseové se mu rouhali říkouce, že v Belzebubu vymytá ďábly. Podobně hájil se i před nespravedlivým soudcem Pilátem. I sv. apoštolové dávají nám týž příklad, jako Pán Ježíš. Oni hájili čest svou a vyzývají nás, abychom ryzostí mravů a ctností pečovali o dobré jméno své. Tak hájil kníže apoštolské sv. Petr svou a spoluapoštolů čest o letnicích v Jerusalemě, když někteří Židé posmívali se jim, že v rozličných jazycích mluvili o velečinech Božích. Podobně hájil sv. Petr svou a spoluapoštolů čest před synedriem a v synagogách, a křesťanům v Malé Asii napsal výslovně: „Obcování své mezi pohany majíce dobré: aby v tom, v čem utrhaří vám jako zločincům, spatřující vaše dobré skutky, velebili Boha v den navštívení“ (I. Petr. 2, 12.). Rovněž i sv. Pavel napomíná nás, abychom o čest péči měli, říká: „Bratři, kterékoliv věci jsou pravé, kterékoliv poctivé, kterékoliv spravedlivé, kterékoliv svaté, kterékoliv milé, kterékoliv dobré pověsti, jest-li která ctnost, jest-li která chvála kázně, na ty věci myslete“ (Filip. 4, 8.). — V témž smyslu píše i sv. Augustín: „Dvou věci jest člověku třeba, dobrého svědomí a dobrého jména. Dobrého svědomí ti třeba pro tebe, dobrého jména však pro bližního.“ Z toho jde, že jest povinností křesťana, po cti se snažiti!

— M. j! čest jest statek veliký. Nebudtež tedy lhostejní k spravedlivým úsudkům lidí šlechetných o vás. Snažte se úcty jejich hodnými se státi; nečíte však čest modlou srdce svého. Ctižádostivý ztrpčuje sobě dny života; jiným bývá mukou, sám pak i zločincem státi se může. Snažte se též, byste jiných nevčasným trpkým žertem na cti neuráželi, jejich dobrého jména nelaskavým úsudkem nepodezřívali, aneb docela nactiutrhaním a pomluvou je nezničili! I v tomto ohledu platí slovo Páně: „Všecko tedy, cožkoliv chcete, aby vám lidé činili, i vy činite jim“ (Mat. 7, 12.) Amen.

XXXIII.

Neděle IV. po Sv. Duchu.

Seznáváme z dnešního sv. evangelia, co pílě lidská bez požehnání Božího a co s ním vykonati může. Petr a druhové jeho po celou noc rozestírali sítě k lovení ryb; ale namáhání jejich bylo marné; neulovili ničeho, ač jezero genezaretské má hojnost ryb a doba noční k rybolovu nejpríhodnější bývá. Zcela jinak bylo však, když Petr s důvěrou v slovo Páně rozestřel sítě; takové množství naloveno ryb, že břemenem jejich obě lodičky se potápěly. Zde patrně působilo požehnání, všemohoucnost Boží. A srdce Petrovo zázrakem tím tak bylo dojata, že padnuv Ježíši k nohám zvolal: „Odejdi ode mne Pane! neboť jsem člověk hříšný“ (Luk. 5, 8.). Vseliká pilnost a práce naše m. j! bez Božího požehnání jest marným namáháním, ale zdar Bohem daný korunuje ji nejskvělejším výsledkem. Pravdu tuto uvažte náležitě i z ohledu budoucího povolání svého, i k vůli nynější přípravě k němu. I příprava k budoucímu povolání vašemu i působení v něm může se vám zdaříti toliko za požehnání Božího a pílí vaší. Uvažte, pravím, tuto pravdu a slyšte naučení, spočívající v ní pro vás. Druhy povolání, ku kterýmž vy se vzděláte máte, jsou veřejny a odnášejí se k vyšším potřebám člověka. Uspůsoblost k nim vyžaduje tedy vyššího stupně vzdělání ducha, srdce a života vůbec.

K vašemu budoucímu povolání jest vám nevyhnutelně potřebí *vědy* t. j. pravého, důkladného a rozsáhlého poznání toho, co předmětem, účelem, prostředky působení vašeho býti má; neboť bez vědeckého vzdělání nevyhověli byste jednou svému povolání, aneb aspoň ne měrou žádoucí. K budoucímu povolání vašemu jest vám dále zapotřebí *ctnosti* t. j. oné opravdivé, účinné

a nezvratné snahy, mravní zákon, svatou vůli Boží, vždy a všudy plniti; neboť bez této opravdivosti a zmužilosti v ctnosti nemohli byste povinnosti povolání svého jednou řádně, aneb alespoň ne v plné míře konati. V budoucím povolání vašem jest vám dále potřebí pravé *zbožnosti* t. j. onoho bohumilého smýšlení, kteréž viru, naději a lásku k Bohu plodí a jimiž duch náš v Bohu žije; neboť bez tohoto života v Bohu a bez nadšení, jež z něho plyne, nemohli byste jednou veliké úloze povolání svého úplna, aneb jen způsobem nedokonalým zadostučiniti.

Věda, ctnost a zbožnost jsou to především, jimiž k budoucímu povolání svému se připravovati máte a k jichžto přisvojení nyní v době přípravy všeliké snažení vaše směřovati má. Těchto tři věci však pouze požehnáním Božím a vytrvalou pilí dosíci můžete. Věda není dar vrozený, jak již staré přísloví praví: Nikdo učeným se nerodí. Věda jest poklad, jehož dobývati a to stálou pilí sobě dobývati musíte. Nelzeť ji, jako statku časného, dědictvím aneb za peníze nabyti; onať odměnou jest toliko věrné pilnosti, jižto mohutnost svou poznávaci, um a rozum, tím, co v pravdě vědění hodno, zabýváme, pravého, důkladného a úplného poznání docházíme a tak ducha svého pro vědu vzděláváme a tuto samu vlastnictvím svým činíme. Nevedetť zajisté jiná cesta ve vědy svatostan. — Jako však potřebí věrné pile, rovněž tak zapotřebí i požehnání s hůry. Ani nejbystřejšímu zraku nelze kochatise v krásě přírody, noční-li tma pokrývá zem. Tak i duševnímu zraku našemu vyššího světla jest třeba, abychom viděli a poznávali, co pravé a dobré, spasné a užitečné jest. Čím dokonalejší jest pravda, tím hlouběji do ní vniknuto, čím úplněji a živěji pojata býti musí, tím více vám třeba světla s hůry. A jako se světlem stín, tak i s pravdou nepravda spojena bývá. Potřebuje tedy po pravdě pátrající vyššího vedení, aby klam za pravdu nepovažoval a v blud neupadl; a i opravdová, věrná pile v snažení svém po pravdě k potvrzení svému síly s hůry vymáhá. — A jako věda, podobně i *ctnost* není bylina, kteráž sama sebou roste, ale jest jako strom, kterýž pečlivě ošetřován býti musí, má-li úplně se vyvinouti a hojně ovoce přinášeti. Srdce člověka od přirozenosti své jest poskvřeno dechem hříchu a proto všechno snažení od mladosti jeho směřuje více ku zlému. Třebať tu pevné opravdivosti, vřelé horlivosti, roz-

hodné a něžné věrnosti, bychom náklonnosti ku zlému v sobě ovládali a stálý směr vůle k dobrému oživovali, zachovali a dovršovali. A tento boj tím těžší jest a tím většího vyžaduje úsilí, čím více i zevně pokušení zlá na srdce mladistvé dorážejí. Jen pozvolna může úplného vítězství dosaženo a budova ctnosti, pokud člověku lze, dostavena býti. Než k tomu nestačí jenom síly člověka. Nemůže zlého sprostiti se bez Vykupitele; nelze srdce jeho hříchem nakažené vyléčiti bez Spasitele, nemůže dobrým a spravedlivým se státi bez Posvětitel. Bůh vdechl nám duši nesmrtelnou a vtiskl jí obraz svůj. Jakož jsme si sami nedali života a určení pro Boha i věčnost, tolikéž není v naší moci, abychom obraz Boží, kterýž hříchem v nás poskvřněn, v sobě obnovili a zdokonalili. Toto veliké dílo, toto nové duchovní stvoření vychází od Boha a vyžaduje jen proto našeho spolupůsobení, poněvadž ve svobodné vůli naší se děje a nám samým před Bohem ceny dodati má. — Konečně i zbožnost, drahocenná tato perla, jest darem nebes, jehož toliko ti účastnými se stávají, kdo klenotu toho hledající zaň rádi títerností tohoto světa obětují. Tento nebeský a věčný život může člověku jediné od Boha udělen býti: Bůh první jiskru tohoto života vkládá do duše člověka, z níž pak vychází světlo, osvěcující ducha našeho, plamen, kterýmž láska k Bohu hárá, žár, kterýž jej ztravuje horlivostí pro Boha a v službě jeho. Pismo sv. líčí tento život zbožnosti nejen jako základ pravé moudrosti a ctnosti, nýbrž i co účinek Ducha Božího v člověku. Jest tedy jisto, že vědy, ctnosti a nábožnosti jen za požehnání Božího a pilným snažením se člověku dosíci lze a že tudíž příprava k budoucímu povolání vašemu jen tímto způsobem dařiti se může.

O tom, že *věda, ctnost a zbožnost* vás m. j! nejen k povolání vašemu uschopňuje, nýbrž i podmínkou jest zdárné činnosti vaší v něm, mluvíti více netřeba, lzeť to co nade vši pochybnost jistě předpokládati, aniž nutno uváděti důkazů pro potřebnost požehnání Božího a pilnosti vaší. Obé dobře seznáte, upozorním-li vás na účel vašeho budoucího povolání, jakož i na překážky a pomůcky k němu. Účelem vašeho budoucího povolání jest buď zastávání úřadu, neb zvelebování hmotného blaha lidí, aneb jiné velkolepé, obecnému dobru sloužící zaměstnání. Takovýchto cílů můžete však toliko opravdivou a úsilovnou prací

dosíci, ježto již dosažení účelů nižších stálým namáháním člověka podmíněno jest. Toto však možno jest toliko za požehnání Božího, poněvadž tím větší pomoci Boží potřebujeme, čím vyšší jest dobro, po němž toužíme. V této snaze své potkáte se s tím většími překážkami, čím více bude povinnosti vaší, stavěti se na odpor pokažené přirozenosti lidské. Brzy bude vám bojovati s předsudky lidskými, brzy s nerozumnými náklonnostmi, brzy opět se sebou samými. Boj tento bude tím vážnější, čím rozhodněji to chtíti a konati budete, čeho na vás povolání vaše vyžadovati bude. Ano, snad za všecku věrnost a horlivost svou, s jakou povinnosti své konati budete, nejen nejtrpššího nevděku, ale i potupy a posměchu doznáte. Jak by tedy bylo možná, nad překážkami těmi zvítěziti, leč s vynaložením všech sil? Jak bylo by lze, bez požehnání Božího překážky tyto překonati? Podobně má se to i vzhledem k tomu, co vám v budoucím povolání vašem k dosažení vytknutého účelu napomáhati má.

Někdy ovšem velikých cílů jednoduchými prostředky dosíci lze. Ale vždy jest k tomu pile v upotřebení jich, jakož i požehnání Božího k účinnosti jejich potřebí. Kdo tedy nechce náhodě nerozumně se oddati a na zdař Bůh v povolání svém pracovati, ten všech sebere sil, aby použil toho, co mu napomáhá, jsa přesvědčen, že požehnání Boží větší mu jest podporou, než vlastní jeho snažení a namáhání. Jest tedy nad pochybnost jisto, že i vaše působení o budoucím povolání podmíněno jest i pomocí Boží i vlastní vytrvalou pílí vaší.

A které naučení plyne z toho pro vás? Abyste opravdivě, horlivě, věrně a svědomitě nyní pracovali o vzdělání svém k budoucímu povolání svému. Abyste pokorně a důvěrně prosili Boha za zdar a pomoc ku přípravě k povolání tomu. Jen tak dospějete k onomu vznešenému cíli, k němuž od Boha povolání jste, jen takto budete moci k Jeho cti a slávě, ku blahu lidstva a vlastnímu žití i působiti. Amen.

Úvahy o tajemství Navštívení P. Marie.

Pro panny klášterní dle P. Ravignana
J. B. P.

Událost, již vypravuje sv. evang. Lukáš (I. 39—47.) jest známá. Anděl Gabriel zvěstoval Marii P., že příbuzná její Alžběta počala v starosti syna — předchůdce Pána Ježíše. Maria šla tedy s chvátáním přes hory

navštívit sv. Alžbětu, ježto v Marii poznala matku svého Spasitele.

1. *Pozastavme se při události.* Maria bez odkladu vydala se na cestu, vše opustila i na daleké, obtížné cestě mnohým nesnázem se podrobila. A k čemu? jaký měla úmysl? Aby *těšila, pomáhala, sloužila*. Proto přišel Spasitel na svět, aby lidem sloužil, za lid se obětoval a Maria, matka jeho, jsouc před ním, jej následovala. Také vy ct. s. máte jako Maria jedna druhé pomáhati, sloužiti. Toté povolání vaše, obětovati se v službě bližních svých. Neoddávejte se tedy nečinnosti, nevyhledávejte často odpočinku, pohodlí; prostě vroucně Pána za ducha navštívení, což nazýváme horlivostí, obětavostí, láskou křesťanskou.

2. *Uvažujme dále slova při onom navštívení.* O čem rozmlouvaly Marie s Alžbětou, mezi nimiž přebýval Kristus? Jaká to nábožná zábava, radost v Duchu svatém, jaká to vroucí láska! Obě ženy velebily božské milosrdenství; Alžběta osvěcena Duchem svatým pozdravila Marii jakožto Matku Spasitelovu a Maria velebila Boha, Hospodina chvalozpěvem, v kterémž jeví se hluboká pokora a radost duchovní. — Obratťte to ct. s. samy na sebe. Také vás navštěvuje Pán. Život klášterní je takovéto navštívení Páně v požehnané rodině. Proto zvolte pokorně jako Maria: „Duše má velebí Hospodina, kterýž vzešel na ponížení dívky své!“ Ano, toť vám všem má ležeti na srdci: Čest a chvála Boží a pokorování sebe před Bohem i před lidmi. Bůh veliké věci učinil s vámi, an vás povolal ku kř. dokonalosti; však buďte jako Maria vždy pokorny. „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.“ (Jak. 4, 6.)

3. *Uvažujme konečně ctnosti,* ježto se konaly v domě Zachariášově: *Předně Maria jest vzor obětavosti a lásky.* Po tři měsíce bedlivě, laskavě sloužila své příbuzné bez ohledu na sebe. — Jaký to příklad v životě klášterním! Jiným ochotně sloužiti, bližním pomáhati a za jiné se obětovati toté pravá křesťanská, sesterská láska. „Žádný nehledej toho, což jest vlastního, ale také a mnohem raději toho, což jest druhého.“ (I. Kor. 10, 24.) „Skrze lásku ducha posluhujte sobě vespolek.“ (Gal. 5, 13.)

Druhá ctnost při té návštěvě konaná byla jednomyslnost neb svornost. Obě matky, přítelkyně žijíce pospolu v svornosti konaly skutky pobožnosti a lásky. — Tak i v životě klášterním svornost jest páska srdci, k níž útěcha, pokoj a radost se víže. Jaká

to rozkoš společně se modliti, pracovati, těšiti, posvěcovati se! V pravdě je to milost, za niž ct. sestry stále byste měly prositi. „Bůh dá ducha dobrého těm, kteří zaň prosí.“ (Luk. 11, 13.) „Usilujte zachovávat jednotu ducha ve svazku pokoje.“ (Ef. 4, 3.)

Třetí ctnost, již tu shledáváme, jest stálost, setrvalost. Maria setrvala tři měsíce u Alžběty, aby ji pomáhala, s ní v Bohu se radovala, těšila. Setrvalost nemá mezí, stále je horlivá ve svém povolání a dochází svého cíle. — Proto ct. s. statečně konejte co jste nastoupivše, Bohu slíbily a setrvejte ve svém povolání, nebo kdo setrvá až do konce, spasen bude.“ (Mat. 22, 24.) „Dobře činíce neustávejme, nebo časem svým žiti budeme neustávající.“ (Gal. 6, 9.)

Hle, ct. s. jak tajemství navštívení učí vás znáti potřeby srdcí našich, však i vzbuzuje vás, abyste Krista a Marii nejblahošlavenější matku jeho vroucně milovaly, a ve všelikých ctnostech následovaly. „Žádáme vás, aby každý prokazoval tuže péči k vyplnění naděje; tak abyte nebyli leniví, ale následovníci těch, kteří skrze víru a trpělivost dědičně obdrží zaslíbení.“ (Žid. 6, 11. 12.)

Ohlas radosti

ku slavnosti

dosednutí na stolec biskupský

Jeho Milosti

nejdůstojnějšího Pána, Pana

Antonina Ludvíka Frinda,

biskupa Litoměřické diecése,

dne 22. června 1879.

Sion nade Labem zíral smutně,
Pastýř drahý když nám odešel,
Labský veletok se zkalil rmutně,
Jakby Sion v něm se zahleděl.

Dlouho tak stál Sion osiřelý —
Naděje svit kdy vzplál, zhasnul zas, —
„Kdy se bolest naše pozacelí?“ —
„Takou ránu nehojívá čas.“

Od Vltavy, jež se s Labem snoubí,
Letí aj zvěstí radostnějších dob,
Od Vltavy, v jejíž tiché hloubi
Nalezl Jan z Nepomuku hrob.

Od Vltavy z Prahy stověžatě
K ovčím sirým Pastýř přichází,

Přináší jim srdce láskou vznaté;
Snaha všem být vše, jej sprovází.

Vítej veleknězi! světce Jana
Proti šalbě hájils statečně.
Vypros Ti Jan, aby každá rána
Míjela ovčinec vnitř a vně.

Nelekáš se boje, utrpení,
Korunu v znak přijav trnovou.
Dokonání dejž Ti, jenž dal chtění,
Jednou korunuj Tě oslavou.

Světce Jana souhvězdí též milé
Tvého znaku jesti ozdobou,
Kéž ti svítí jasné každé chvíle
Doprovázejíc v vlast nadhvězdou:

Vyprávěls nám české církve děje,
Líce světlo i stín pravdy's dbal;
Kéž se zlatým písmem jednou skvěje,
Cos Ty k blahu stádce podnikal.

Stádce k Tobě důvěrně se poji
Prosíc, by Bůh na ten svazek zřel.
Lneme k Tobě jako k svému svoji,
Jenž je všecky v srdce uzavřel.

Antonine Ludvíku nám vítej!
Kdekoli se krok Tvůj zastaví,
Zbožnost, ušlechtilý mrav tam zkvítej,
A zraj mile ke dni oslavy.

Josef Koublé.

O samospasitelnosti Církve katolické.

*(Dokončení.)

3. *Kterak koná Církev katolická úřad královský?*

Učitelský úřad Církve záleží v tom, že, jsouc obdařena od Krista darem neomylnosti, hláše všem věkům a národům čisté a neporušené učení Kristovo, a sice na základě písma sv. a ústního podání.

Kněžský pak úřad Církve záleží v tom, že uděluje věřícím posvěcující milost Ducha sv. ve sv. svátostech. Aby však věřící učení Páně a sv. svátostí k svému spasení náležitě užívali, k tomu je musí Církev sv. vésti. A v tom právě spočívá královský úřad Církve katolické, že věřící lid řídí a spravuje tak, aby učením Kristovým a sv. svátostmi skutečného vykoupění došel. Jinými slovy: Církev katolická má moc přikázání dávatí a k plnění jejich přihlížeti.

Odkud to však vime, že má Církev katolická moc přikázání dávatí a nad za-

chovááním jejich bdítí? Či snad si tuto moc neprávě osobuje? Nikoliv. Církev obdržela tu moc od samého Syna Božího, jenž pravil k apoštolům a jich nástupcům: „Cožkoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi; a cožkoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi“ (Mat. 18, 18.). Co znamenají tato slova? U starých židů byl obyčej, že dvěře při zavírání se svazovaly, při otvírání pak rozvazovaly. A kdo měl právo v domě svazovati a rozvazovati, t. j. zamykati a odmykati, ten byl pánem v domě, ten v domě poroučel. Tak i sv. apoštolové a jejich nástupcové dostali od Pána Ježíše moc v Církvi poroučeti a zapovídati.

Této moci od Krista propůjčené Církev katolická po všechny časy užívala, a tak povstalo *patero známých příkázání církevních*. První a druhé nařizuje svěcení dnů zasvěcených i způsob tohoto svěcení; třetí a páté má za účel povzbuditi věřících ku kajícímu životu; čtvrté stanoví dobu, kdy mají přijímati věřící nejdůležitější pro každého svátosti. Z čehož jasně vysvitá, že teprv královskou mocí Církve sv. utvrzuje se v lidstvu pravý duch křesťanský.

Ovšem ti, kdo v Církvi poroučí a zapovídají, jsou lidé a to lidé křehcí, chybám a hříchtům podrobení jako jiní lidé. Ale poněvadž mají od samého Boha moc věřící spravovati, proto má každý katolík povinnost svých církevních představených *poslouchati*, aniž smí říkati: Boha já poslouchám, ale k čemu poslouchati lidi? Posloucháš-li Boha, poslouvej i těch, jichž On poslouchati velí.

Katolík Církve neposlušný není vlastně žádný katolík, jest jím snad dle jména, ale nikoliv v pravdě a v skutku. Či snad řekl nadarmo Kristus Pán: „Jestliže kdo ani Církve neuposlechně, budiž tobě jako pohan a publikán“ (Mat. 18, 17.)?

Poslušnost, jakou žádá na věřících Církev katolická, není, jak by nám rádi namluvili nepřatelé Církve, *otroctvím*. Otroctvím ducha jest hřích, vášeň, náruživost, život hříšný, nekřesťanský; a k tomu přece Církev katolická svých věřících nevede! Vede-li věřící, aby učení Kristovo zachovávali a sv. svátosti pilně užívali, činí tím násilí tělu, to jest pravda, ale jen proto, aby duše spasena byla.

Jaký závěrek učiníme sobě nyní z celé úvahy?

Církev katolická hláše všem věkům a národům čisté a neporušené učení Kristovo,

neboť jest obdařena darem neomylnosti; uděluje věřícím posvěcující milost Ducha sv. ve všech důležitých dobách života pozemského, neboť má a spravuje sedmero od Krista ustanovených svátostí; dává věřícím příkázání, bdi nad plněním jejich a vede tak věřící ku křesťanskému životu a k věčné blaženosti. Tak koná Církev katolická svěřený jí od Krista úřad učitelský, kněžský a královský. Tak přivlastňuje lidem ovoce vykoupení Kristova. V Církvi katolické jediné nalezáme všechny prostředky ustanovené od Krista ku spasení. Tedy ona jediná jest *pravá*, kromě ní žádným způsobem spasení dojiti nelze, — *Církev katolická jest samospasitelná*.

Tímto učení, že jest Církev katolická samospasitelná, *nikterak netvrdíme, že každý, kdož jest údem této Církve, spasení dojiti musí*. Neboť chce-li kdo spasení dojiti, musí užívatí všech prostředků k spasení vedoucích t. j. musí se státi skrze učení, svátosti a kázeň Církve živým údem jejím, musí býti věřícím, mravným a poslušným katolíkem. Že tomu tak, dosvědčuje slovo Kristovo: „Ne každý, kdož mi říká: Pane, Pane! vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, jenž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského“ (Mat. 7, 21.). Právě-li tedy Církev katolická sama o sobě, že jest samospasitelná, nenadržuje tím nikterak lidské lehkomylnosti. Blaze katolíku, jenž všech prostředků v Církvi uložených k spasení svému užívá; tent se může nadíti, že v této Církvi skutečně spasení dojde! Ale běda tomu, kdo Církvi pohrdá, jejímu učení odporuje, jejich svátostí ne užívá, jejímu zřízení podrobiti se nechce; což mu prospěje, že se katolíkem jmenuje, když jako katolík nežije? Naplní se na něm slovo Páně: „Uvrzte ho do temnoty zevnitřních; tamť bude pláč a skřípění zubů!“

Učením o samospasitelnosti Církve *také nikoho nezatrucujeme*. Kdo bez vlastní své viny Církev katolické nezná a protož jejím údem není, o tom doufáme, že i jiným způsobem, totiž mimořádným, spasení dojde, pokud Boha upřímně hledá a vůli jeho svědomitě zachovává. Tato naše naděje spočívá na slovích sv. apoštola Pavla říkoucího, že chce Bůh, aby všickni lidé spasení byli a ku poznání pravdy přišli (I. Tim. 2, 4.). Avšak kdo Církve katolické *vědomě a úmyslně* se vzdaluje, kdo jejím údem býti se zdráhá, ačkoliv ji zná: ten kromě katolické Církve spasen býti nemůže. *Vůbec* (in abstracto)

můžeme tak tvrditi se vsí jistotou, poně-
vadž praví Pán Ježíš: „Kdo neuvěří, bude
zatracen“ (Mat. 16, 16.). Kdyby smýšlela
Církev katolická jinak, kdyby říkala, že
i v jiných sborech náboženských spasení
dojiti lze: sama by tím vyznávala, že za
pravou Církev se nepokládá. — Jindřich
IV., král francouzský, prve nežli se obrátil
rozhodně k Církvi katolické, povolal k sobě
kazatelů protestantských i kněží katolických.
I tázal se prvních, kazatelů protestantských:
mysli-li oni, že by bylo lze dojiti spasení
v Církvi katolické? A oni odpověděli: Ano.
Potom se tázal druhých, kněží katolických:
možná-li dojiti spasení ve sboru protestant-
ském? A oni odpověděli: Nikoliv! Z těchto
odpovědí seznal moudrý panovník, že ne-
může býti pravou Církvi ta, která připouští,
že i kromě ní spasení dojiti lze, nýbrž je-
diné ona Církev, která se praví býti samo-
spasitelnou. A proto také neváhal, celým
srdcem svým přilnouti k Církvi katolické.
Tedy vůbec (in abstracto) můžeme tvrditi
se vsí jistotou, že těm, kteří Církvi kato-
lické tvrdošíjně odpírají, kromě této Církve
spasení se nadíti nelze.

Avšak *zvlášť* (in concreto) t. j. jest-li
řeč o určitých osobách, nepřisluší nám sou-
diti, kdo bude spasen a kdo zatracen. Mů-
žeme-li nahlédnouti člověku do srdce? mů-
žeme-li věděti, proč Církvi katolické od-
pírá? můžeme-li rozhodnouti, pokud sáhá
jeho vina anebo pokud mají vinu v jeho
odporu proti Církvi nedostatečné neb jedno-
stranné vychování, zděděné předsudky nebo
příklad jiných lidí? Ten soud přísluší je-
dinému Bohu, kterýž zná i nejtajnější my-
šlení lidské.

Majíce toto na paměti nezavrhujeme
nikterak jinověrců. V učení jest sice naše
Církev nesnášlivá; nebo kdyby tvrdila, že
není samospasitelná, kdyby se snášela v této
věci s jinými tak zvanými církvemi: pře-
stala by býti pravou Církvi. Ale v jednání
velí nám Církev snášlivost s jinověrci,
poněvadž nesluje nenáviděti jinak smýšle-
jícího, ale pouze jinak smýšlení.

Z této úvahy můžeme také snadno po-
znati, mnoho-li jest na té řeči, že jest víra
jako víra. Arciť komu vůbec na víře ne-
záleží, tomu víra jako víra býti musí; nač
by také dával některé přednost, když mu
na žádné nezáleží, když hledá svou slávu
v nevěře a bezbožectví? Jinak soudí ten,
komu vůbec záleží na víře Kristem zjeve-
né. Komu jest nade všechno Kristus, tomu
bude nade všechno i Církev, kteráž jej vede
ke Kristu cestou bezpečnou, byť i trnitou,

obtížnou. „Kdo nemá Církev za matku,“
dí svatý Cyprián, „nemůže míti Krista za
otce.“

Perly.

Napsal J. Doubrava.

VII.

Vracíme se do mlýnce na Brsině, v
němž viděli jsme naposled Radášu nad listy
pisma. — Zavázav knihu v tlusté kožené
desky, odebral se na lůžko; málo však spal,
a již před sítáním vyprovázal Lukáše, kte-
rýž déle nedal se držeti.

„Čas miji, a mám ještě dalekou cestu,
chci-li pro svatou věc něco předce učiniti,“
vymlouval se, louče se s Dominikem.

„Také učiním, co učinit mohu,“ slibo-
val tento, a díval se za starým druhem,
jenž statně vykračoval v hlubokém sněhu;
ostrý větrík zasypal v chvílce stopy jeho.

„Ba že i ty stopy života našeho po-
malu se zasypou, a daleko již asi ne-
dojdem,“ hovořil Radáša, vracaje se do
mlýnce.

Jak by těž došly nohy starobou, sta-
rostmi zemdlelé, když čas letěl tak rychle.

Než se nadály sedmikrásy na pažitech
svatojanských, zmizel sníh, jenž dosud je
kryl, a ony rděly se studem, že nemají
listku, aby zastřely zardělé hlavinky. —

Z daleka hlásilo se jaro, a v strá-
ních vltavských bylo zase slavně zpěvem
ptačat.

„Bože můj, proč mně se jaro nepro-
bouzí!“ vydralo se z prsou Beneši, jenž
stál ve skalách nad přívozem zrubeckým
a díval se v ten oživený kraj.

„Ba neprobouzí. — Památka matky
leží jak smutný sen na duši mojí a ta bu-
doucnost jak smutná předtucha. A nesmím
se zdráhat, abych smířil toho přísného
starce s památkou matčinou.“

Od Roušalovy chatrče zazněl milý, la-
hodný zpěv. —

Tvář Benešova se vyjasnila při hlase
tom, věděl že to přivozníkova Eliška, a
nemýlil se. — Uzřel ji jako dovádivé kůzle
skákat ze skaliska na skalisko.

„Beneši, mně je tak do zpěvu, do ra-
dosti, jako těm ptačatům,“ zvolala, když
doběhla na horu.

„Přeji ti toho, Eliško,“ řekl hoch, „po-
věz mi však, budešli tak, když ti sdělím, že
jsem přišel s tebou se rozloučiti.“

Údiveně pohledla holka na něho.

„Ty že chceš se rozloučit? Což není
krásně v našich skalách, když kvete hloh,

voní lesy a v nich hučí řeka? Hleď, jak jsem se těšila na to, až přijde jaro, až budeme sedávat tuhle na balvanu, a pohlížet do proudu, když hvězdy v něm se shlížejí. Tebe to však již netěší a proto chceš pryč, daleko, abys zapomněl.“

„Eliško nemysli zle o mně, jest to vůle dědova, a vyplnit ji káže mi láska k matce. Více ti nesmím říci. Odejdu brzy — již zítra; mám však ještě prosbu k tobě.

Pamatuješ na ty perly po mé matce, — já ti je přináším, abys je nosila v památku na mne, až se vrátím.“

Pozvedla k němu zaslzené oko.

„Beneši, ty se nevrátíš,“ zašeptala smutně a sklonila hlavu na prsa jeho.

Beze slov stáli tak mladí přátelé a poslouchali proud, jenž mezi skalím hučel smutně: „nevrátíš, nevrátíš.“ —

Z rána opouštěl Beneš po boku Dominikově mlýnec.

„Vypovodím tě kousek,“ řekl starý, „abych dopověděl ti osudy matky. Jak víš stala se ženou katolika, majitele statků Polánských, bez mé vůle, bez mého požehnání; já vyrvál památku na ni ze srdce. Sám bloudil jsem, až vyhledal jsem útulek v zdejším zákoutí. Neznán nikým zapomínal jsem na minulost, z čehož však po letech vyrušen jsem byl příchodem tvým. Slyšel jsem od ženy, jež tě přinesla, že kletba má stihla hlavu Blaženky a opuštění přišlo na dny její. Léta mijela, a neměla děti; soužena vlastním nepokojem, raněna pohrdáním muže, trávila dny trpké bolestné, zatím co muž hýřil celé týdny nevraceje se domů. A když konečně porodila tebe, byla síla její podkopána, — chřadla a náhlá smrt mužova podetla poslední kořen života. Nevím jak se dozvěděla o mém útulku, než však ještě umřela, svěřila tebe staré služce, aby tě ke mně donesla. „Jest to má poslední prosba,“ tak mi vzkázala, „abys v dítěti odpustil mně; zapřela jsem víru, v níž jsi mne vychoval, možno-li nahražuji to tím, že svěřuji ti své dítě, aby zůstalo za to ono pevnější v učení bratrském. I svatební skvost, ty perly, vracím ti otče, zdobily jen jednou šiji moji, a cítila jsem, že kletba tvá na nich spočívá. — Umírám, zdaš mi odpustíš?“ — „To je odkaz tvé matky, Beneši; nyní jdi a Hospodin provázej tvé kroky.“

Hoch políbil mlčky ruku starcovu a popatřil mu v tvář; byla bez výrazu a oko suché. —

„Nemá jediné slzy pro matku mou?“ řekl trpce, když starý se vzdálil, a vzpo-

mněl bezděky na slova Eliščina, že Radáša je zlý a nikoho nemiluje.

Neznal ovšem ještě, že ten pramen slz brzy vysychá, a srdce lidské lety tvrdne k neuvěření. —

Když třetí den zhasinal nad krajem severozápadních Čech byl Beneš u cíle své pouti. V pláni před sebou viděl řady bílých stanů a slyšel veselý, hlaholný zpěv.

Bylo to ležení nespokojenců a odpůrců krále Ferdinandu. —

„Svoboda vyznání,“ bylo ovšem jim heslem, ale zdaž jeden ze sta mu rozuměl, a když rozuměl, zda-li na to vzpomněl! Pili, hráli, rozpustilé zpěvy hulákali . . .

Tak si Beneš ty bojovníky za „svatou věc“ nepředstavoval; zůstal stát před ležením a zklamán v svých představách díval se mezi stany. —

„Dále chlapče, dále,“ volal naň šedivý vousáč, v němž poznal Lukáše, co v zimě byl u Radáši hostem, „neboj se toho, že zde veseleji, než u vás v skalách na Vltavě. Vidiš, tak blaží vědomí, že to půjde do boje pro svatou věc.“

Hoch však nebyl toho přesvědčení a litoval v duchu starého muže, že tak slabý zrak jeho v pozorování hulákajících bojovníků.

A brzy umlkly ty veselé zpěvy. Přilétla zpráva, jež zničila naděje novotářů. Spolehali na jisté vítězství Šmalkaldských a zatím potření byli tito úplně od císařských u Mühlberku.

Tím zlomená opora spiklenců a plaše v strachu před trestem rozpřehli se po kraji. Však vzpoura přinesla předce něco „svaté věci“ — nové zostřené mandáty proti kacířům. (Dokončení.)

Svatý Sperat a spolumučníci Skylitští.

Dne 17. července.

Aj, mučeníka Sperata,
ježž krášlí sláva bohatá,
co skvělý vzácných ctností vzor
dnes písní oslavuj náš sbor.

Jej čítá mezi vладыky
Karthago, hlava Afriky;
i na západě národy
mu svěřují své obvody.

Bůh splácí velké zásluhy —
hrob jeho léčí neduhy;
onť boháče i žebráky
zve novými vždy zázraky.

Když se svatými soudruhy
měl bůžkům konat úsluhy:
hned zvolal: „Marná vnaidila!
Já modlám nedám kadidla!“

Ba hlásal hlasem velikým:
„Já jenom Krista Pána ctím;
a každý ze soudruhů mých
touž víru chová v nadrech svých!“

Tím popuzený jako lev
hned sudí jevil prudký hněv:
„Vy biřicové, taste meč,
a všechny berle v rychlou seč!“

Tak dvanáct padlo svatých hlav,
a k nebi spěchal duší dav,
kde z rukou Božích u trůnu
vzal každý stejnou korunu.

Svůj život každý Kristu dal,
by odplatu tam v ráji vzal,
a s Ním, jenž spasil člověky
se radovali na věky.

Buď Otci věčná chvála, čest,
i Synu, jenž Mu roven jest,
a Duchu stejné podstaty —
jsouť jediný Bůh přesvatý! Amen.

Dle starého chvalozpěvu církevního
B. M. Kulda.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. pan kardinal arcibiskup pokračuje ve visitaci vikariátu Toužimského.

— Nejdůst. p. biskup Kralohradecký udělí 18 chovancům biskupského semináře dne 16. července subdiakonát, 18. diakonát a dne 20. presbyterát.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 27. června u Milosrdných sester pod Petřínem, od 28. června do 1. července u Matky Boží Sněžné u Františkánů, od 2—5. července u Anglických panen.

— V neděli 29. t. m., v slavný den sv. apoštolů Petra a Pavla, bude se konati výroční pouť na Vyšehradě, kdež v koleg. chrámu Páně budou v sobotu před slavností o 3. hod. odp. slavné nešpory, v neděli pak o slavnosti bude v 9 hodin zpívaná ranní mše sv., v 10 hodin kázání, v 11 hod. slavná pontifikální mše sv., o 4. hodině odpolední bude kázání, pak slavné nešpory. — V týž den bude u sv. Petra na Poříčí v 10 h. kázání a v 11 h. slavná mše sv., odp.

o 4. h. nešpory, v 5 h. kázání a v 6 h. litanie s požehnáním a „Te Deum.“

— V pátek 4. července bude se slaviti u Všech Svatých na hradě výroční památka sv. Prokopa, patrona vlasti. V 8 h. bude zpívaná mše sv., v 9 kázání, v 10 h. pontifikální mše sv., odp. v 5 h. nešpory.

— V sobotu dne 5. července bude ve farním chrámu Páně Karlínském oslavena výroční památka sv. Cyrilla a Methoděje.

— Do kníž. arcib. semináře v Praze bude na příští školní rok přijato kandidátů tolik, kolik způsobily se přihláš, bez omezení počtu. Mimo vysvědčení maturitní, křestní list atd., žádá se též průkaz, byl-li žadatel k vojsku odveden.

— V metrop. chrámě u sv. Víta na hradě bude v sobotu 28. t. m. v 9 h. ráno sloužena slavná zádušní mše sv. za J. Velič. císaře Ferdinanda Dobrotivého.

Z Moravy. J. Emin. nejdůst. p. arcibiskup Olomoucký Bedřich lantkrabě z Fürstenbergů jmenován byv od sv. Otce Lva XIII. kardinálem sv. římské církve a přijav z rukou J. Velič. císaře oznak důstojnosti své navrátil se po delším pobytu ve Vidni do letního sídla svého v městě Kroměříži, kde způsobem velkolepým uvítán byl. Na nádraží Hulínské dostavil se měšťanosta dr. Beneš, dvorní rada bar. Bojakovský, deputace, kněžstvo a četná banderia ze 23 vůkolních vesnic, která nejdůst. p. arcibiskupa do města doprovázela. Na počest J. Emin. dostavili se též veteráni a střelci, mnohé jiné spolky a značný počet družiček. Jednotliví měšťané ozdobili domy své prapory, věnci, každý učinil seč byl, by p. kardinálovi radost působil, kterou oslavenec též patrně na jevo dával. Týž den učinili úředníci Jeho Emin. zastaveníčko s pochodněmi, jehož se též zpěvácké spolky „Moravan“ a „Konkordia“ účastnily. Průvod ubíral se z náměstí fürstenberského přes náměstí okolo arcibiskupského zámku do pozámecké zahrady, kdež kapela a zpěvácké spolky se rozestoupily. Město bylo osvětleno, nad jiné budovy vynikal seminář pro studující se svými četnými transparenty, před nimiž bengálský oheň hořel. Nazejtří bylo slavné „Te Deum“ ve chrámu Páně sv. Morice u přítomnosti J. Emin. konáno, po němž nejd. p. arcipastýř přijímal blahopřání císařských úředníků, vojska, spolků a naposledy všech za příčinou slavnosti shromážděných knížecích úředníků.

Z Badenska. Jest na jevě, že starokatolíci v Badensku se svými odpadlými kněžími velkého štěstí nemají. Jane, Krieg, Blume, Fiek zřeknuvše se svého bludu navrátili se do církve katolické, Mazanec byl pro pohoršlivý život biskupem Reinkensem vyobcován, Hosemann se zbláznil a trvá nyní v ústavu Illenavském. Farář Haller zvěstoval v neděli dne 25. května s kazatelny, že se chce státí zase katolíkem, poněvadž starokatolictví pravým náboženstvím není. Potom odebral se do Kostnice, v noci z 27. na 28. květen viděl ho lidé chodícího po zábradlí okolo rybníka v jednom předměstí. Ráno dne 28. května vrhl se do Bodamského jezera, kde přes úsilovné namáhání rybářů utonul, hůl, klobouk a kabát našli na břehu. V kapse měl dekret, kterým jmenován byl starokatolickým farářem Blumberským. Jaké duševní boje bylo asi ubohému podstupiti, nežli se k sebevraždě odhodlal, z nichž láska a touha po mateřské církvi průsvitá. — Božské mlýny zdlouha melou, ale dobře.

Z Vestfálska. (Mučeník za víru.) Katolický farář Schierhof v Eslohé ve Vestfálsku ztratil úmrtím před pěti lety svého kaplana. Od toho času bylo mu na prsa churavému úřad pastýřský v 17 vesnicích zastávati. Ačkoli mu břímě duchovní správy těžkým bylo, přec s podivuhodnou svědomitostí povinnosti své vykonával. V neděli a ve svátek sloužil mimo ranní i velkou mši sv., činil při oné výklad evangelia, při této velké kázání, zaopatřoval nemocné, sedával takřka dnem i nocí ve zpovědnici. Letošního velikonočního času již bylo viděti smrt na tváři jeho, i přes to napjal poslední svou sílu, aby osadnici církevnímu zákonu dosti učinili. Bylo dojemné a truchlivé zříti, kterak sluha Páně se dopracoval až k smrti. Na neděli pátou po velikonočních pokusil se, aby velkou mši sv. dozpíval, síly však jej u oltáře opustily, jen s tíží tichou mši sv. dokonat, pak ho odvedli od oltáře, uložili do postele, načež v pondělí ráno dobrý boj dobojoval, víru zachoval, běh života klidně dokonat. Ochrnutí plic zbavilo katolickou osadu Esložskou hodného a horlivého duchovního pastýře. Zármutek osířelých nelze vypsati, líbali mu vetché ruce a smáčeli slzami vpadlou tvář jeho. Pochovali ho bez kněze, neb žádný spolubratr se nesměl vůči zákonům pruským opovážiti doprovoditi zesnulého ke hrobu. Pohřeb byl přec slavný ba velkolepý, uvážíš-li, že rodina téměř tři

tisíc duší plakala duchovního otce svého, který se svým Pánem na nebe vstoupil.

Z Bukurešti. Za panování tureckého nebylo lze biskupu Ignátiovi Paolimu, pod jehožto duchovní právomocnost Valašsko, Bulharsko a Dobrudža náležejí, osobně na pravém břehu Dunaje pastýřský úřad konati, poněvadž vláda žádala, aby v Turecku sídlil. Když však Dobrudža údělem Rumunsku připadla, bylo po velikonočních letošního roku první starostí biskupa Paoliho, navštívit katolické fary tamnější a uděleti svátost birmování. Z Brailly, kde se čítá přes 4.000 katolíků, odebral se do Suliny, městečka při ústí Dunaje ležícího. Poněvadž Sulina v rusko-turecké válce obklíčena byla, rozešli se obyvatelé na všechny strany; i nyní jen málo se jich ke svému krbu navrátilo. Jen čtyři a dvacet birmovanců dostavilo se do katolického kostela. Ze Suliny plul do Tulči a Malkoče. Malkoč jest osada ryze katolická, někteří Elsasané před časy usadili se v Rusku, potomci jejich vystěhovali se do Valašska a zvolili konečně Malkoč za své stálé sídlo. Přidrželi se náboženství svých otců, nezapomněli jejich mravů a zvyků, ačkoliv nikdo z nich Elsasko neviděl. Očekávali svého vrchního duchovního pastýře, kterému banderium jelo v ústrety, před svou dědinou. Kostel mají nepatrný, jen asi sto lidí může v něm naléztí místa, proto sloužena byla pontif. mše sv. pod širým nebem, po ní kázání činěno a svátost birmování udělována. Věškeré obyvatelstvo i v odpoledních službách Božích mělo účastenství; slavným průvodem na hřbitov ukončil vdp. biskup svou visitaci. Louče se se svými věrnými přání projevil, aby při druhé visitaci mu popřáno bylo zasvětití nový nádherný chrám obyvatelů Malkočských. Se slzami ho prosili, aby vlivem svým u vlády rumunské vymohl, by od sousedních z Ruska vystěhovaných Tatařů utiskování nebyli. Židé a Tataři jsou nyní metlami Rumunsku. Biskup Paoli slíbil, že seč bude učinit. Při svém návratu zastavil se v Ploješti, kde mezi válkou car svůj příbytek měl, i zde uděloval katolíkům sv. birmování. Poslední válkou utrpěla církev katolická v Rumunsku dosti značných škod, které aby se napravily budou vyžadovati mnoho práce a starostí. Při své visitaci byl vdp. biskup Paoli na všech místech velmi vlídně přijat, při čemž se zvláště rakouští konsulové nad jiné vyznamenali.

Z Belgie. Boj proti b. Dumontovi počali Freimauri novinami, rozhlášující, že je chu-

rav a duševně zesláblý, proto prý zamýšlí se poděkovati. Ba již i nástupce, profesora theologie z Lovaně jmenovali a vláda i na sv. Stolicí naléhati počala, aby biskup úřad svůj složil a svého zdraví pečliv byl. Biskup Dumont jsa ostražitější Freimaurů putoval do Říma, by sv. Otci pouhou pravdu řekl a z jizlivých obžalob se ospravedlnil. Po svém návratu navštívil Ludoviku Lateau, která jej v utrpení těšila. Belgičtí katolíci chtějící odčiniti také bezprávi horlivému a neuhonnému pastýři svému učiněné, s velkou uctivostí ho přivítali a na znamení své stále oddanosti a lásky biskupský kříž a prsten mu darovali. — Dle statistických dat napočítalo se v celém světě pět milionů Freimaurů a patnáct tisíc loží, z nichž připadá ná Ameriku 9894, na Německo 342, na Francouzsko 287 a na malou Belgii 50. Není se tudíž diviti, že se ve všech státech proti mravnosti, nábožnosti a poctivosti bojuje, když tolik krtků ryje. V Belgii je mezi 7 ministry 7 Freimaurů.

Z Anglicka. (Kardinal Newman.) Jan Jindřich Newman narodil se r. 1801 dne 21. února v Ealingu u Londýna v Anglicku z rodičů protestantských, kteří svého nadaného, velmi pilného a výmluvného syna k stavu duchovnímu určili. Mladý Newman brzy se stal anglikánským kazatelem, pro své neobyčejné vlohy již r. 1827 farářem Mariánské osady Oxfordské a výmluvností svou prvním vůdcem Puseytů t. j. oněch Anglikánů, kteří anglickou státní církev v podstatě protestantskou zůstaviti, ale katolickým rouchem přioděti zamýšleli. Newman chtěje až nápadnému návratu tak mnohých Anglikánů do lůna církve katolické přítrž učiniti, napsal slavných 90 „Tracts for the times“, v nichž dokazoval, že vyznání víry anglické z 39 artikulů požůstávající neliší se valně od vyznání římské církve, jež na sněmu Tridentském slavně prohlášeno bylo. I přes to stali se důvěrní přátelé Newmanovi katolíky. Slavný učenec jsa krokem jejich zaražen, zpytoval hloubal, studoval bez ustání, při čemž modlitby pilen byl. Jako u Šavla spadly s očí jeho lupeny, přijal zrak, poznal pravdu i vstav odebral se do Říma, kde vyznání víry katolické učinil. Šest tisíc Anglikánů učinilo po příkladu jeho. R. 1847 byl Newman vysvěcen na kněžství, po té vstoupil do řádu Oratorianů, který i v Anglii zavedl. Dlouhá léta žije jako představený řádu v Birminghamu, věnuje své vlohy, svou učenost, svou zkušenost a svou výmluvnost ku prospěchu církve katolické. Napsal na obranu pravdy mnohá důležitá díla, ve kte-

řích Anglikánům jasně a zřejmě bludy otců jejich z 16. stl. ukázal a spolu bludy nynějšího věku se vzornou výmluvností a důkladností vyvrátil. Za tyto velké zásluhy jmenoval ho sv. Otec kardinálem. Newman jest šestý Anglikán, který od neblahé reformace na tento vysoký stupeň církevní důstojnosti povýšen byl. Předchůdci jeho byli: Jindřich z Yorku, potomek rodiny Stuartů, kterého Pius VI. jmenoval kardinálem a který jako kardinál biskup Albanský r. 1807 zemřel; Tomáš Weld († 1838); Karel Acton († 1847 v Římě); Mikuláš Wisman, arcibiskup Westminsterský († 1865) a Jindřich Eduard Manning, nynější arcibiskup Westminsterský, žák a dlouholetý přítel Newmanův.

— Nepřátelé a protivníci klášterův v Belgii, Francii a Německu byli zahanbeni dějepisci vysokých škol Cambridgeských, kteří před krátkým časem své dobrozdání o těchto blahodárných ústavech církve katolické podali uzavřevše jak následuje: „Zrušení klášterů Jindřichem VIII. bylo velikou pohromou pro Anglicko, jejížto následky v ohledu národohospodářském a mravném se nynější dobou ani odčiniti nedají. Přejeme si opírajíce se o studia historická, aby kláštery v naší zemi se zase stavěly, poněvadž bídě, nouzi a nevědomosti venkovského lidu anglického lépe se odpomoci nemůže.“ Resoluce přijata 80 proti 50 hlasům a ku podivu byli to výhradně hlasové protestantští, kteří si nové kláštery anglické přejí. — Hrabě Bury, státní sekretář v ministerstvu vojenství, navrátil se do lůna církve katolické. Jest nejstarším synem hraběte Albermala a od r. 1876 členem panské sněmovny ve které se již 28 katolíků nalézají, jichž si nevyšímati vládě bylo by již nebezpečno. Hrabě Bury a admirál Hall, který dříve ku katolické církvi přistoupil, jsou dva katolíčtí ministři kabinetu anglického, kdežto u vesla vládního v katolické Francii zasedají freimauři, protestanté a nevěrci. — Lord Thurlow podporován lordem Riponem, který též před nějakým časem do církve se navrátil, učinil v panské sněmovně návrh, aby musea a obrazárny lidu v neděli odpoledne se otevřely. Ripon odůvodňoval návrh s tím podotknutím, že jest lépe, aby se lid díval na sochy a obrazy než aby v hospodách náruživostem hověl. Návrh byl většinou jen osmi hlasů (67 proti 59) zamítnut. Ritualisté se víc a více blíží ke katolické církvi; aby se nemusili podrobiti svým biskupům staví si v soukromých domech kaple, slouží mši sv., jak se to v Anglii dalo před Jindřichem VIII., dávají si i zhotoviti sochy

a obrazy Marie Panny i jiných svatých, jsou velmi horliví u věcech víry své, tak že se nadíti lze, že Anglie bude brzy věrnou dcerou církve katolické.

Z Ameriky. V Now-Yorku utvořil se spolek, jehož účelem jest, bojovati proti neřesti jakéhokoli způsobu. Ačkoli krátký čas trvá, přec blahodárně působí. Ze zprávy, kterou před měsícem vydal vysvitá, že vlivem jeho 48 nebezpečných osob zatknuto, z nichž již 29 odsouzeno bylo, 3000 nemravných kněh a 600 necudných obrazů zabaveno, 1,000.172 oplzlých oběžníků a písní zničeno. Knihy i písně posílány byly do škol zejména dívčích, ba některé dívky s knihami a obrazy obchod vedly, prodávajíc je menším zákytním. I v Evropě bylo by záhodno podobné spolky zaváděti. — V Brasilii panují velmi neutěšené poměry. Celá říše jest sice katolická, ale jen dle jména. Může se právem tvrditi, že většina obyvatelů jen jednou v životě totiž při oddavkách se zpovídá a k stolu Páně přistupuje. K velikonoční zpovědi chodí z tisíce deset. O kázání a křesťanském cvičení nemají ponětí. Nevědomost u věcech náboženských jest téměř úžasná. Jen o slavnostech jednotlivých bratrstev — Brasilie bratrstvy oplývá, která bohužel nevěrci jsou ovládána, — pozvou kazatele, který jakouž takouž řeč, v níž mimochodem řečeno o katolickou věrouku ani nezavádí, mívá. Nedostatek kněžstva jest veliký, bída hmotná duchovních ještě větší. Mnoho far, ve kterých se čítá tisíce duší, postrádá duchovního správce. Třída tak zvaných vzdělaných, neví ani zbla o pravé vzdělanosti. Domnívají se Braziliané, že k vzdělanosti postačí když přečtli několik pověstných románů Sueových neb Dumasových, když se náboženským úkonům vysmívati dovedou a když mravnosti válku vypovídají, pouštěce uzdu beztrestné náruživosti a prohlašující ctnost a šlechetnost za věc, která se jen na lid sluší.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis kat. duchovenstva*“ Sv. 4. Obsah: Zasluby Karla Vinařického o české školství. (Líči Jan Ježek, katecheta na Smíchově.) O spasné vůli Božské. (Pokrač. od dr. Jaros. Pospíšila.) Císař Frant. Josef I. (Pod. dr. Frant. Kryštůfek.) Zápisky ze správy duchovní. (Sděluje Tomáš Šmýd.) Odchyly v příčině ritu nejsv. oběti mše sv. (Sděluje Antonín Kotál.) Kronika: Rozličné dotazy a odpovědi. O nejnovějším vynáleze něm. materialisty dr. Jägra. — Literární oznamovatel. Hlídka časopisů. Svazek 5. vyjde dne 9. srpna.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Mikuláš *Kirschbaum*, duch. správce na hřbitově v Košicích, dne 18. června (naroz. v Praze 20. července 1833, vysv. 31. července 1855).

Ustanoveni jsou:

- p. Bedřich *Hingst*, farář v Tismicích za admin. v Karlíně;
p. Václav *Sedláček*, administ. z Citova do Bechlína;
p. Jan *Hlasivec*, kaplan v Novém Strašeci, za admin. v Nezabudicích;
p. Ignác *Švancara*, kaplan v Kněžovsi do Nového Strašeci;
p. František *Panocha*, za admin. v Tismicích.

Uprázdňená místa:

Místo *kanovníka* v metrop. kapitole, spolu německého kazatele u svat. Víta na hradě v Praze, od 9. června. (Žádosti k nejdůst. vždy věrně metrop. kapitole).

Tismice, fara patronátu nábož. matice, od 11. června.

Bechlín, fara patronátu Ferdinanda kníž. z Lobkovic, od 11. června.

Nezabudice, fara patron. poruč. p. Maxmil. Egona knížete z Fürstenbergu, od 18. června.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Ant. *Demuth*, ředitel ústavu hluchoněmých, obdržel expositorium canonicale.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Wohlmann*, proz. katech., za II. katechetu na městanské škole v Liberci;
p. Jos. *Beständig*, kapl. v Nepomyšli, za admin. v Soběchlebech;
p. Adolf *Lumpe*, kooperator, za kapl. v Nepomyšli;
p. Korn. *Meyer*, kooper., za adm. v Křemýši;
p. Ant. *Spindler*, far. v Soběchlebech.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenáni jsou:

vdp. Frant. *Fiala*, pap. prelát, b. vikář a děkan ve Smidarech, a

vdp. Dr. Alois *Frýdek*, bis. kons. rada, rektor semináře, jmenování nejv. rozhodnutím cís. ze dne 1. června kanovníky při kathedr. kapitole Kralohradecké.

Milodar. Na stavbu nov. chrámu sv. Václava na Smíchově; dp. Vilém Friedrich, farář na Chrástě 3 zl. a na zřízení útulny pro osoby bez přístřeší v Praze 2 zl.

Tímto číslem skončilo se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme uctivé pozvání ku předplacení na půlletí druhé v expedici, kdež i půlletí I. na skladě jest.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v knž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXXIV.

Neděle V. po sv. Duchu.

Pozorujeme-li vyvolený národ Boží, jaký byl za časů Kristových, shledáváme jej v poněhlém vnitřním rozkladu beze vší svobody, mravně hluboce pokleslý, od zaslepených vůdců svedený, podrytý stranami náboženskými a politickými, kteréž vzájemně proti sobě bojovaly, až konečně národ svůj v záhubu neodvratnou uvrhly. V čele stran těchto stáli tehdejší mocní fariseové, kteří u lidu veliké vážnosti požívali; ve věcech náboženských a společenských měli nadvládu držíce v rukou svých téměř všechna důležitá a výnosná místa v zemi. Byli ovšem přísní v zachovávaní zákona, ale jen zdánlivě, a proto nekladli váhy na vnitřní zdokonalení se, ano lidu ukládali více a větších povinností, než sám zákon žádal. Odtud i obyčej jejich, že vždy umývali rukou svých, prve než požívali pokrmu, než zákonník do rukou vzali, než s jinými lidmi obcovali; odtud i jejich dlouhé unavující modlitby, přísné svěcení dne sobotního, jejich posty a almužny, ovšem jen k oklamání lidu — vesměs zajisté skutky chvalitebné, kdyby byly jen z čistého a dobrého úmyslu vycházely.

Proto také Pán Ježíš tak rozhodně vystoupil proti nim, káral jejich pokrytství, okázalost při konání skutků zdánlivě dobrych, trestal jejich ctižádost, lakomství a nelásku k bližnímu, jejich samolibost a pyšnou samospravedlnost; proto též praví k zástupům v dnešním sv. evangeliu: „Nebude-li hojnější spravedlnost vaše, nežli zákonníkův a fariseův, nevejdete do krá-

lovství nebeského“ (Mat. 5, 20.), chtěje tím božský Učitel říci: Budete-li zákon Boží plnit jen k vůli lidem a ne k vůli Bohu, nevynasnažíte-li se plnit i ducha zákona a netoliko mrtvou literu jeho, nevejdete do království nebeského. Který však vlastně duch spočívá v zákonu a hlavně v příkázání lásky k bližnímu, o kterém Pán Ježíš především v dnešním sv. evangeliu mluví a ježž vysvětluje? Tomu abychom porozuměli, vynasnažíme se v dnešním rozjímání.

Když božský Spasitel náš nastoupil veřejný úřad svůj, zjevně prohlásil: „Nedomnívejte se, že jsem přišel rušit zákona aneb proroků; nepřišel jsem rušit, ale naplnit“ (Mat. 5, 17.) a na důkaz toho pronáší hned a vysvětluje tuto zásadu svou některými naukami, jako: „Slyšeli jste, že řečeno jest starým: nezabiješ; pakli by kdo zabil, hoden bude soudu. Ale já pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu“ (Mat. 5, 21—22.). Dle výkladu zákonníkův byla jen skutkem dokonaná vražda považována za zločin trestuhodný, nikoliv však i úmysl zlý v srdci vzniklý; Kristus však zapovídá i hněv, v němž bývá žádost po pomstě, a v tom právě spočívá veliký rozdíl mezi náhledy zákonníkův a naukou Kristovou, mezi soudcem lidským, který jen zevnější skutek tresce, a soudcem Božím, kterýž i srdce naše zkoumá; v tom právě spatřiti lze rozdíl mezi Zákonem starým a novým. — Řečeno bylo starým: „Nepromluviš proti bližnímu svému křivého svědectví“ (II. Mojž. 20, 16.), Kristus však zapovídá nám každé nelaskavé slovo proti bližnímu a napomíná, abychom od srdce rádi odpouštěli chybnému spolubratru, kdykoliv ublíží

nám. Dle písmene zákona, di Kristus, nemáte viny, pakli jiným stejné stejným spláćíte, ano ani tehďáz vinni nejste, když nepřátely své nenávidíte; ale já pravím vám: „Milujte nepřátely své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vám protivenství čini a utrhaí vám. Nebo milujete-li toliko ty, kteří vás milují, jakou odplatu míti budete, zdaliž i publikáni téhož nećini? A budete-li pozdravovati toliko bratři svých, což více činite? zdaliž i pohané toho nećini?“ (Mat. 5, 44. 46—47.) Ne dle písmene, nýbrž dle ducha pojímejte zákon Boží; následujte Boha jako dítky v stejné lásce ku všem, „budtež dokonali, jako i Otec váš nebeský dokonálý jest.“ (Mat. 5, 48.) Proto zahrnul též Kristus celé učení své ve dvou hlavních přikázáních lásky: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši mysli své a ze vši síly své. To jest první přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního jako sebe samého. Jiného většího přikázání nad tato není“ (Mark. 12, 30—31.). A když se ho tázal onen zákonník: „Kdo jest můj bližní,“ odpověďel mu Pán Ježíš krásným podobenstvím o milosrdném Samaritánu, čímž z kořene vyvrátiti chtěl známé právo židovské odvety: Oko za oko, zub za zub, a na místo něho postavil nauku svou: „Všecko tedy, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy činite jim“ (Mat. 7, 12.) — M. j! od počátku světa neslýcháno vznešenějšího učení nad učení Kristovo; učení, které ještě na kříži hlásal modle se za nepřátely své: „Otče, odpusť jim; neboť nevědí, co čini“ (Luk. 23, 34.). A jak velikou váhu klade Pán Ježíš na zachovávání zákona toho, ukázal nejlépe ku konci dnešního sv. evangelia řka: „Obětuješ-li dar svůj na oltář a tu se rozpomeněš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechej tu daru svého před oltářem a jdi prvé smířit se s bratrem svým a potom přijďa obětuj dar svůj“ (Mat. 5, 24.) Neboť jak by mohla naše oběť a modlitba Bohu příjemná býti, jak bychom směli modliti se: „A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům,“ kdybychom sami ze srdce rádi neodpouštěli? —

V Bononii, městě vlášském, žila zbožná ctihodná šlechtice, matka jediného syna, naděje to a radosti srdce jejího. Jednoho dne syn tento v hádce zavražděn; vrah utekl se do nejbližšího domu a prosil pro Boha, by jej zachránili, an pro vraždu sti-

hán jest. Paní domu toho smilovala se nad ním, netušíc ani, že přechovává v domě vraha syna svého; brzy potom přišli zřizenci soudní pátrající po zločinci a mezi tím přinešena i mrtvola zavražděného. Hrozný vzplanul tu boj pomsty a smilování v srdci matky žalem sklíčené; konečně však zvítězilo v ní vědomí povinnosti křesťanské; po odchodu sluhů spravedlnosti, když nešťastná matka ubezpečena již byla, že vraha syna svého od jisté smrti zachránila, odešla k drahé mrtvole v slzách a hoří se modlic. Ulice, v níž obývala hrdinná tato křesťanka, nazvána pak na památku věkům budoucím: ulicí lásky.

M. j! zdát se ovšem tato cesta lásky naši k bližnímu jakoby trním posetá a zákon, který nám lásku i k nepřítelům velí, jakoby nemožné od nás žádal věci; avšak zachovávati jej povinni jsme, toť velí Pán náš, tím právě osvědčíme se věrnými jeho učeníky. Jak věrně plnili první křesťané zákon tento, skutkové apoštolští dosvědčují. Křesťanství vystavělo rozsáhlé skvostné budovy jako věčné pomníky lásky své k bližnímu, o kteréž pohanství nadšeně velebené nemělo ani tušení. Miním zde, abych jen k něčemu poukázal, přechetně nemocnice a jiné ústavy blahodárné. V době, kdy ještě smrti vyhrožováno křesťanům, vystavěla již zbožná matrona římská Fabiola z prastarého rodu patricijského, v Římě prostrannou nemocnici, v kteréž opuštění nemocní bez rozdílu náboženství ošetřováni byli, a když r. 251 v severní Africe, vyláště v městě Karthagu zlobný mor vypukl, když všichni prchali a nemocní bez ošetření a mrtví na ulicích nepohřbeni zůstali, tuť k slovu sv. Cypriana, tamního biskupa křesťané tou nejslechetnější činností vynikali a všem sloužili; tento duch lásky křesťanské přemohl též odpor pohanstva, ano i sám císař Julian odpadlík uznal výbornost a obětavost křesťanů. A odkud, tážete se, byla tato zázračná síla, která zbožné předky naše křest. k činům tak vznešeným povzbuzovala? Byla to vroucí jejich láska k Bohu a bližnímu. Oba tyto základy nového Zákona dávaly i podnět ku všemu velkolepému a vznešenému, co křesťanství v život uvedlo. Láska k Bohu a bližnímu budiž i vám, M. j! pravidlem a vodítkem po celý život váš. Kéžbych vám mohl opět a opět, kdykoli vstoupím na toto místo posvátné, volati: „Synáčkové, milujte se ve spolek!“ jako to činíval apoštol a miláček Páně sv. Jan, když stářím již jsa sklíčen

nemohl více v delší řeči poučovati posluchače své. — Hleďte m. j! vždy plniti tento zákon Spasitele našeho, potom poznají lidé, že jste věrni Kristu; zachovejte mezi sebou pevný svazek svornosti a lásky; milujte se láskou bratrskou; druh druhu služte k dobrému, ku vzdělání; snášejte vzájemně břemena svá, tím splníte zákon Kristův a On jednou přizná se k vám jako k věrným učeníkům svým. Amen.

XXXV.

Neděle VI. po sv. Duchu.

Před desíti měsíci shromáždili jste se po delším odpočinku opět na místě tomto, byste požehnání nebes vyžádali sobě k dílu duchovní stavby své. Bůh vyslyšel prosby vaše: osvětlil vás, abyste vyučování vám udílené pozorně poslouchali a z něho užitek měli; udělil vám mnohých milostí, kterých vyžadovaly potřeby vaše. Dnes jste v tomto roce školním naposledy shromáždění na místě tomto, byste slyšeli slova povzbuzení a díky vzdali Bohu za četné dary, jež jste přijali v roce právě minulém z ruky Jeho. Ne všechny, kteří na počátku roku školního byli mezi námi, pojmají dnes tyto posvátné místnosti; někteří přisedše k tomu náhledu, že činnost ducha není povoláním jejich, opustili ústav, aby se obrátili k jinému zaměstnání, v němž by lidstvu více než na poli vědy prospěti mohli. Vám povoláním k činnosti ducha platí výhradně dnešní slova moje! Stojíme již na sklonku roku školního; konec toho roku jest okamžik veledůležitý. O *důležitosti* toho okamžiku budeme tedy v této řeči rozjímati. —

Rok školní jest doba veledůležitá; mnoho ušlechtilého semene rozsívá se v něm v srdce žáků od učitelů s pílí neumornou. — Jest-li však pole kamením pokryto, podobá-li se cestě ušlapané, vzrůstá-li na něm jen trní a bodláčí: nemůže rolník očekávati ovoce práce své, jež by jej odměnilo za namáhání celého roku. Rovněž tak i ušlechtilé duchovní símě, které učitelé rozsévají, nepřinese ovoce, jsou-li žáci lehkomyšní a roztržití, srdce jejich pustá a zkažená. Má-li dočkati se učitel té radosti, aby působení jeho u chovanců skvělým korunováno bylo výsledkem: musí tito ze všech sil svých prací jeho spolupůsobiti, musí srdcem volným a ochotným přijímati duchovní dary, je v sobě chovati, je pěstovati, aby v životě jejich šlechetným jednáním, ctnostmi

a dobrými skutky se jevily, — aby i poklad vědomostí jejich stále se rozmnožoval. A Bohu díky! vy m. j! z větší části v ohledu tomto byli jste horliví! Přinesli jste s sebou srdce ochotné k dílu velikého povolání svého. Mnozí z vás způsobili nám svým vzorným chováním, svými ctnostmi radost nemalou. Vy jste opět pilně pracovali. Cím palčivější byly paprsky sluneční, větší požadavky činili jsme na vás; a vy jste neochabli. A proto jste také mnohé potřebné vědomosti opatřili sobě a tak opět o jeden stupeň přiblížili se vznešenému cíli svému. Toť m. dr! jest příčinou srdečné radosti nejen pro vás, ale i pro nás učitele vaše. Vždyť učitelé žijí více pro žáky své, než pro sebe. Žákům svým věnují čas i síly; jim k vůli zřeknou se mnohé radosti a odeprou sobě mnohé pohodlí a za namáhání své nežádají nic jiného, než naplnění spravedlivých nadějí svých, aby žáci vyspěli v muže statné, nositele pravé vzdělanosti a vyvinuli se v poctivé charaktery křesťanské. A tato naděje jest také nejkrásnější odměnou jejich na konci roku školního a příčinou jejich radosti.

Konec roku školního jest však dvojnásobně radostným pro snaživého jinocha!

O jak mnoho rozkoší mu tu připraveno bývá. Nejvyšší rozkoš skytá mu vědomí, že sobě mnoho užitečných vědomostí shromáždil, své povinnosti vyplnil. Velikou radost působí mu též jeho vysvědčení a ono vědomí, že v budoucím roce do vyšší třídy může postoupiti. A kdož popíše radost, kterou pocituje zdárný student mysle na rodiče a sourozence své, mezi nimiž brzy prodělávati bude? Kterak zaplesá srdce jeho, když při návratu svém věž chrámu otčiny své spatří; kterak letmo pospíší k domu otcovskému, jenž mu dražší jest paláce. A když matka s pohledem laskavým mu vstříc vyjde a otec spokojenost svou nad pokrokem jeho mu vysloví: které péro jest sto, líčiti blažený pocit, jímž naplněno bude srdce jeho? — Vizte m. j! jaký obzor jasný otvírá se vám, pojali-li jste a rozřešili během roku školního velikou úlohu svou. Blízkáť jest přestávka, v níž odpočinouti sobě můžete od horka a břemene celého roku. Blížíť se večer, v němž hojnou odplatu vezmete za věrnou práci svou. A jaká to radost zvláště pro jinochy starší, kteří koncem tohoto roku školního dráhu svoji na ústavu našem dokonají majíce počítí odborná studia svá; v pravdě, pro ně jest konec roku tohoto dvojnásobně význa-

nou dobou v životě jejich! Namáhavý kus cesty již vykonali; kéž by jim Bůh i na kratší, ale nebezpečnější této dráze žehnal a zachránil je před úskalími tohoto života, jako je dosud zachoval, aby tak blízkého bezpečného přístavu šťastně dojiti mohli! Mohou však *všichni*, kteří tuto shromáždění jsou, na sklonku školního roku radovati se? Zmařil-li jinoch krásné naděje v něho skládané, nechal-li uplynouti celý rok, tak značnou dobu v životě svém, bez prospěchu vlastního, stalo-li se to snad opětne; pakli — místo aby vědomosti své rozmnožil a na dráze mravního zdokonalení ku předu pokročil — s hříchem se obeznámil, pak není konec školního roku ani proň, ani pro učitele jeho příčinou žádné radosti.

Jenom politovati mohou učitelé takového jinocha a chovati přání, aby v budoucím roce školním konečně dospěl k poznání velikého určení svého, svých důležitých povinností — aby v příštím roce novým stal se člověkem, pilným, mravním, výstředností a sprostoty neschopným studentem, aby dohonil a napravil, čeho dosud zanedbal a v čem pochybil. Toť jest přání nejlepších jeho přátel, učitelů, kteří neopomíjí, skytati mu pomoc svou, aby z pádu svého opět mohl povstati, byť by i moudrým jejich naukám a napomenutím byl vzdoroval a žádného nařízení uposlechnouti nechtěl. Může konec roku školního takového zbloudilému jinochu býti radostným? Nikoliv! Všude, kamkoliv pohledne, spatřuje spravedlivé výčitky pro nedbalost a nemravné chování své. Svědomí, rodiče, učitelé, dobrodincové, oni všichni souhlasí v důtce: „Tys sebe a svojince, ústav a vlast připravil o celý rok, zanedbal jsi povinnosti své a těžce jsi se provinil! Kterak můžeš odvážiti se, jíti na prázdniny, abys odpočinul sobě, vždyť jsi během celého roku nic neb skoro nic nepracoval! Styď se před jinými. Hanbí se před sebou samým!“ Kéž by ó jinochové! nebylo jediného mezi vámi, jenž by vyznati musel, že zasluhuje výčitky tak zneuctující. Kdo však z vás těmito slovy postižena se cítí, ten nechť již v tomto okamžiku učiní předsevzetí, že již prázdnin a tím více budoucího roku školního použije k napravení toho, co v minulém roce zanedbal, aby tak trpký úsudek o něm vydán býti nemusel a konec budoucího roku proň radostnějším se stal.

Konec školního roku jest pro zdárného studujícího okamžikem v pravdě radostným! Prává radost spočívá však v Bohu; protož obráží se radost studujícího na konci roku školního v modlitbě a díkůčinění za při-

jatá dobrodiní! První díky náležejí *Bohu*! Bůh vás m. j! v minulém roce opět zachoval, On vás mnohých nebezpečí uchránil, mnohé radosti vám udělil; On vám i rodiče vaše a dobrodince posud ponechal, učitelé vašemi vám tak potřebné a prospěšné vyučování udílel. Díky, vroucí díky buďtež mu za to vše! V svatém zápalu zapějtež tedy v poslední den velebnou píseň: Bože chválime Tebe! — Druhé díky náležejí *rodičům*. Nevzpytatelná, veliká jest láska rodičů. V tomto roce se opět na vás osvědčila. Kolik obětí vám přinesla! O pospěštež na perutích lásky k rodičům svým, vyslovte jim díky a učítež se tak jejich další lásky hodnými! Další díky náležejí vašim *učitelům a dobrodincům*. Učitelé vaši jsou, jak jsem již pravil, vaši nejlepší přátelé. Oni milují vás s láskou v pravdě otcovskou a nežadají na vás ničeho toužebnější, než abyste se jednou prospěšnými údy společnosti lidské, svědomitými sluhy Církve, státu a vlasti stali. Protož přispívají vám radou a skutkem, vedou vás ku vzdělání ducha a ušlechtnění srdce, v jistém ohledu prokazují vám ještě větší dobrodiní, než rodiče sami vám prokazati mohou. Nikdy nemůžete učitelům svým odměniti se za tak veliká dobrodiní, ale aspoň vděčnými k nim máte zůstati vždy. Připomínám-li vám toto, nedomnívejte se, že by snad učitelé vašich díků potřebovali ku blahu svému; chtěl jsem vás slovy těmi jen napomenouti, byste sprostotě a nevděčnosti nikdy nedali vzniknouti v srdcích svých. Učitelé vaši ani tehdaž nepřestanou věsti vás ku krásnému cíli vašemu, kdyby i nevděku se jim mělo od vás dostat. Učitelé vaši zřikají se i výslovného díkůvzdání vašeho; tím více však máte dle vzoru slavného krále makedonského, Alexandra Velikého a jiných mužů slovutných duchovní jejich dary u vděčné zachovati paměti a totéž i svým chováním k nim osvědčiti. Proste Pána, dárce všeho dobra, aby jim hojně odplatil, co dobrého vám prokazali. M. j! konec roku školního jest brána, kterou vkročíte v krásné prázdniny, v nichž odpočinete sobě od prací celého roku; jest večer, v němž na vysvědčeních svých přijmete mzdu pilnosti a mravů svých; jest doba, v níž zvláště citům vděčnosti výrazu popráti máte; protož radujte se nyní, ale radujte se v Pánu a počnete s díků činěním tuto posvátnou radost; zachovejte však i o prázdninách přede všemi lidmi v obcování mravnost a slušnost! Jdětež tedy s Bohem! svatý anděl Páně sprovázejž vás na všech cestách vašich a přivodíž vás neporušené na duši i na těle

zpět do ústavu našeho. Všemohoucí Bůh Otec, Syn a Duch sv. žehnej vám a opatruj vás povždy. Amen.

Biskupové, kteří r. 1878 ve svatých missiích zemřeli.

Miníme dalším pokračováním (viz čís. 7—9.) sdělit s laskavými čtenáři „Blah.“ jména těch horlivých mužů, kteří ve svatém úřadu apoštolském mezi nevěřícími a kacíři pracovavše, od Božského mistra r. 1878. na věčnost povoláni byli, aby konečnou odměnu za své i snahy i utrpení přijali. Jestliže pravdu má svatý mudrlec říka: „Před smrtí nechval žádného člověka!“ (Sir. 11, 30.) tím více sluší se abychom zachovali jména a památku mužů těch, jež Pán ve své církvi na svícen postaviti ráčil, aby se jednak ukázalo, že On věčný pastýř dostává slovu svému, jež byl řekl: „Já s vámi jsem, až do skonání světa;“ jednak i povzbudila horlivost u jiných věřících žádati Pána žní, aby poslati ráčil pracovníků na zeň svou, jichž jí schází. Mimo to patřiti jest z životů těchto vytečníků, jak jest sv. církev bojující na všech stranách, zápasíc tu s zaslepeným pohanstvem, tu s zlomyslným kacířstvem a rozkolnictvem, i na mnohé straně s falešnými bratřími. I doufáme zavděčiti se mnohým, když uvedeme je tím v rozličné krajiny naší zeměkoule, a tak rozhled jich po veliké vzdědější vlasti rozšíříme, i zvláště podáme jakýs takýs přehled činnosti missiionářské, jak to Čas. kat. duch. dobře podotkl. (1879. str. 76.) To na úvod a ospravedlnění těchto náčrtků.

1. D. 7. ledna 1878 skončil v Tarragoně v Španělsku *Michal Domenek*, člen Lazaristů, bývalý biskup v Pittsburku a Alleghany v Sev. Americe. Narodil se v městě Reus,* ležícím sz. od Tarragony, 27. pros. r. 1816. V 16. roce věku svého nastoupil do kongregace Lazaristů v Madridě, r. 1836. jest poslán do Spoj. Obcí Sev. Amerických, kdež i svá studia dokončil i r. 1839 na kněze vysvěcen jest v St. Louisu. Činnost svou věnoval nejprve vychování mládeže, vyučuje po šest let v malém semináři Mariánském v biskupství St. Louiském, a pak tolikéž let v semináři sv. Karla Bor. ve Filadelfii. Když O'Con-

nor, biskup Pittsburgský r. 1860. svého místa se vzdal, a pak v Tovaryšstvo Ježíšovo nastoupil, byl vel. otec Domenek od propagandy určen jeho nástupcem a 9. pros. 1860. na biskupa vysvěcen. Přes 15 let vedl správu toho biskupství, až k žádosti jeho bylo r. 1875. ve dvě rozděleno, Pittsburg a Alleghany.* Pius IX. určil pak jej pro novězřízené Alleghanské 28. ledna 1876. Ale pro nemoc byl biskup Domenek přinucen navrátiti se do Říma, kdež pak se svého biskupství vzdal, 29. července 1877; ostatek života strávil pak v Tarragoně, připravuje se k blažené pouti na věčnost.

2. D. 18. února 1878. zemřel v klášteře Dominikánů v Zanesville (Ohio) *P. Jakob Whelan*, člen ř. sv. Dominika, bývalý biskup v Nashville, vysl. Našvil (Tennessee).** Narodil se 8. června 1823 v Kilkeny v Irsku, a přišel již za prvního mládí se svými rodiči do Spoj. Obcí. Odbýv si propačná studia v New-Yorku, nastoupil r. 1839. do noviciatu k Dominikánům u sv. Josefa v biskupství Kolumbus.***) 2. srpna 1846 vysvěcen byv na kněžství, zastával rozličná místa ve svém řádu, až byl r. 1854 za provinciála zvolen. 15. dubna 1859. jmenoval jej sv. o. Pius IX. biskupem Markopolským i. p. i. a koadjutorem biskupa Našvillského p. Milesa, po jehož smrti se i nástupcem jeho stal. (1. února 1860.) Ta doba byla velmi bouřlivá; zuřila totiž válka občanská působící co nejzhoubněji v státu Tennessee. Biskup Whelan útrapami válečnými svého zdraví pozbyv, složil 1864. svůj úřad a pod názvem biskupa Diokletianopolského i. p. i. odebral se do kláštera svého řádu v Zanesville, kdež 18. února r. 1878. náhle skončil.

3. 29. března 1878. zesnul v Pánu *Josef Audu* (vysl. Ody) patriarch Chaldejský,

*) Stát *Pennsylvania*, v němž biskupství to leželo, obnáší až 2200 □ mil, (více než 2krát tolik co Čechy) leží jižně od jezera Erie; jižní část jest biskupství Pittsburg, severní pak Alleghany nazváno dle okresu téhož jména s hl. m. Angelica.

**) Stát Spoj. Obcí sev. amer. na 35° sev. š. až k řece Missisipi, 1900 □ mil, obyvatelů 1.000.000, hlavní město Nashville 10.000 obyv. Až do r. 1749. svobodný kraj Cherokeeš, s nimiž první osadníci tuhé boje měli; od r. 1796. v unii přijati.

***) Hl. město státu Ohio (Ohaio) povstalo teprva 1812, má 10.000 obyv., biskupské sídlo, akademie.

*) Bylo před 50 lety jenom vesnice; přemyslem pak a obchodem jest město 30.000 ob. Přístav: Salou.

a sice v městě Mossulu v Mesopotamii (Meziráč). — Byl jeden z těch biskupů, kteří se zpečovali uznati dekret vatikánského sněmu církevního o neomylnosti papežově, jakožto nejvyššího učitele a rozhodčího v věcech víry a mravů se týkajících. Tím a pak osobováním si právomocnosti libovolně ustanovovati biskupy beze svolení a potvrzení sv. Stolice, spůsobil, přijde do domoviny své, úplnou roztržku. Když pak nic nedbal ani laskavých osobních domluv papežových, ani napomenutí a hrozeb písemně mu zaslaných, opíraje se hlavně o vládu světskou, byl se všemi stoupenci svými vyobcován z církve. (16. září 1875.) Ale později jda do sebe, uznal a napravil svou chybu a za ním i druzi chaldejští biskupové, podrobice se svaté Stolici 29. ledna 1877.*) Že pak toto jeho poslušnosti o-pravdové jest, toho důkaz chtěl dáti před smrtí svou, a osvědčiti jednak svůj upřímný žal nad svým poblouzením, jednak i co možná napravití pohoršení, které byl věřícími svým dal. Když se mu totiž 23. března t. r. oznámilo, že jest v nebezpečí smrti, aby se tedy dal sv. svátostmi zaopatřiti, svolal nemalý počet kněží i laiků k svému loži a prohlásil před nimi svou poslední vůli řka jasným hlasem: „Slyšte! Já nejprve prosím Boha za odpuštění všech svých hříchů, jichž jsem se proti němu dopustil; potom prosím i vás všechny, jež jsem za živa svého nějak urazil, abyste mi také odpustili. Žádám si umřítí jako pravý syn svaté katolické církve v poslušnosti k svaté Stolici apoštolské. Vyznávám, že všechno, co jsem po sněmu vatikánském činil, nepocházelo z úmyslné zpourey, nýbrž toliko z mé horlivé snahy, kterou k svému národu chovám. Já jsem v tom zbloudil a byl jsem proto odsouzen; já toho lituji a prosím proto za odpuštění. Žádám, aby veškerý můj národ, všickni biskupové, kněží, mniši, i světské osoby vždycky svaté apoštolské Stolice poslušni byli. Kněží a mniši, posavade ještě v odporu trávající, zasluhuji sice velmi přísného potrestání, ale přece za ně prosím, aby se jim laskavého odpuštění dostalo. Svůj biskupský prsten odevzdávám papeži na důkaz svého poslušnosti k němu a své jednoty s ním, prose ho snažně, aby jej dáti ráčil mému nástupci, zvolenému od biskupů mé národnosti a od něho potvrzenému.“ Učinniv pak ještě některá určení o svém osobním jmění, přijal

svátost posledního pomazání, s bedlivou pozorností všech obřadů a polohlasně se spolu modle obyčejně při nich modlitby. Po tom žehnal všem přítomným, svému národu i zvláště těm, kteří si požehnání jeho žádali. Potom žil ještě šest dní, až pak 29. března tiše v Pánu usnul. Vd. pp. Lion, z řádu kazatelského, apoštolský delegat v Mesopotamii, a Benham-Benni, arcibiskup syrský v Mosulu, vykonali pohřební slavnost v klášteře Dominikánů. Vd. p. Audu byl přes 90 let star; od 11. září 1848. byl patriarchem sjednocených Chaldeů, když byl prve po mnohá leta biskupem v Amadii.

4. 23. dubna r. 1878. zemřel *Renatus Poirier* (vysl. Poarié) z kongregace *Eudistů*, biskup syrský v Mosulu, (Rosó-ský) na ostrově Dominica.*) — Narodil se 7. října 1802. v Redonu biskupství Renneského ve Francii. Byv na kněžství vysvěcen vstoupil r. 1830 do kongregace Eudistů,**) a poslán byl pak r. 1839 na ostrov Trinidad (sv. Trojice),***) kdež se věnoval vychování mládeže, jsa učitelem a později říditelem kolleje sv. Jirí. R. 1854. účastnil se jakožto theolog biskupa Jamaického církevního sněmu provinčního v městě Port d'Espagne na řečeném ostrově, který se držel pro urovnání poměrů katolických osadníků anglických, hollandských a dánských. Rok na to ustanovil jej arcibiskup Trinidadský, Spaccapietra svým generálním vikářem; ale již roku 1858. ustanoven jest biskupem v Rosseau, na ostrově Dominica. Hned po svém nastolení (1. března 1859.) počal visitaci svého biskupství, k němuž náleží mnoho ostrovů Antillských, částečně buď Angličanům buď Hollandčanům buď Dánům pa-

*) Ostrov v Záp. Indii (Antilly) jižně od Porto Rico, 14 □ mil, 22.000 obyv.; velmi hornatý, vyhaslá sopka 5000 stf. výšky. Hl. m. Rosseau, výborný přístav. Ostrov ten objevil Columbus 3. list. 1493, a že byla právě neděle nazval jej Dominica.

**) Tím jménem se rozumí zvláštní kongregace kněží věnujících se svatým missiím, pročež slovou jinak i „kněží misijnářští Ježíše a Marie.“ Jméno mají od v. o. Jana Eudes-a, jenž je 25. března r. 1643 v Caenu ve Francii založil. V revoluci zaniklou kongregaci obnovil abbé Blanchard 9. ledna 1826.

***) Nejjižnější z ostrovů záp. indických před ústím řeky Orinoko; 110 □ mil, obyv. 50.000, objeven Columbem 1498 na třetí jeho plavbě. Hl. město: Port d'Espagna. Náležel prve Španělům, od r. 1798 jest Angličanům.

*) Viz Kat. Miss. 1876. st. 209 a d. st. 221 a d. 1877. st. 218.

trících. Tu seznal velikou neshodu. Neboť vláda dánská, která v Evropě se přiznává k svobodě náboženské, katolíky ve svých osadách utlačovala, podřizující je lutriánským kazatelům, tak že se tímto za každý náboženský výkon platiti muselo, byť k. př. pohřeb od katolického kněze a na katolickém hřbitově byl vykonán. Uzavření manželství smíšeného nebylo dovoleno, leč byl lutriánský kazatel písemně své svolení dal, a strana katolická k vychování *všech* dítek v lutriánské víře svolila. Hned na první své visitaci hleděl tomu odpomoci horlivý biskup Poirier, a to na ostrově sv. Kříže (St. Croix),* kdežto ve dvou farnostech žije 15.000 katolíkův. Ale neprovedl toho jsa poslán co apoštolský delegat na ostrov Haiti, aby s vládou konkordat ujednal. Při druhé návštěvě ostrova sv. Kříže podařilo se mu to a sice přispěním uznalého presidenta a některých katolických členů generalní rady osadní na ostrově sv. Tomáše sídlící. — Druhou nesnázi měl v velikém nedostatku kněžstva. Tomu hleděl odpomoci, povolav do svého biskupství duchovní kongregace, jako Redemtoristů, jimž svěřil jmenovaný ostrov sv. Tomáše a jiné Dánům náležející ostrovy. Horlivostí oněch vystoupil počet katolíků brzo z 6000 na 10.000, tak že biskup měl tu radost, při návštěvě onoho ostrova břimovati 238 osob a mezi nimi 32 obrázců; tamž i vystavěn nový kostel, klášter, špitál, a několik škol. Na ostrov Dominica povolal kongregaci „neposkvrněné Panny Marie“, která tam brzo čtyry místa osadila; i tu hlavně pečoval o vychování mládeže a zakládání škol, i stavění chrámů; tak jest biskupský chrám v městě Roseau důkladně opraven, téměř z nova vystavěn. Po takové snažné práci ke cti a chvále Boží a k blahu svěřených sobě věřících rozloučil se biskup Poirier s tímto světem dne 23. dubna řečeného roku a. byl slavně pochován v kapli sv. Josefa, kterouž ku pohřbu kněží v stoličním chrámu svém zříditi dal. Pohřeb jeho oslavili s presidentem všickni úřadové ostrovu „Dominica“, všecky krámy byly zavřeny a důstojné se chování jak katolíků tak protestantů bylo důkazem veliké vážnosti, jaké zvětčelý velepastýř všeobecně požíval.

*) Ostrov k malým Antillám náležející jižně od Porto-Ricca 5 □ mil, 32.000 obyv. od r. 1733 osazen od Dánů, jimž i ostrov sv. Tomáše (2 □ m, 6000 obyv.) náleží, s výborným přístavem.

Dlouho ještě bude všem u vděčné památce.

5. D. 29. dubna zemřel v městě King-čeu v Mandžursku vd. p. *Emmanuel Verolles*, kněz pařížské kongregace pro cizozemské missie, biskup Columbický i. p. i. a vikář apoštolský pro Mandžursko. — Narodil se v městě sv. Jiljí (St. Gilles) biskupství Bayeux*) 12. dubna 1805, a na kněžství vysvěcen jest 31. května 1828. Když byl dvě léta ve správě duchovní pracoval, vstoupil 5. července do pařížského semináře pro cizozemské missie a již v listopadu t. r. určen mu byl kraj Su-čuen**) v říši Čínské k jeho apoštolské činnosti. Ale teprva 13. prosince 1832 dostal se na určené místo; byl duchovním správcem jedné čínské křesťanské obce po tři léta a potom 4 léta řiditelem kolleje ku vzdělání domorodého kněžstva, jež byla od missie v městě Mo-pinu na pomezí Tibetská zřízena. Když pak r. 1838 papež Řehoř Mandžursko***) od biskupství Pekinského oddělil a zvláštním apoštolským vikariátem učinil, jmenoval vd. p. Verolles-a prvním velepastýřem té země. Teprva v únoru 1840. dostalo se mu toto určení v městě Mo-pinu do rukou. V listopadu na to se vydal na dalekou, jak obtížnou tak nebezpečnou cestu; 8. t. m. r. 1840. byl na biskupa vysvěcen od vd. p. Salvetti, ap. vikáře v městě Šan-si a dostal se v květnu r. 1841 na místo sobě určené. Mandžursko jest původní vlast národu Mandžů, nyní v Číně panujícího, a od počátku nynějšího století cílem četných vystěhovalců čínských, tak že obyvatelstvo prvotní počtem asi 669.000 na více než 2 miliony vzrostlo. Mezi těmi bylo přirozeně mnoho křesťanů, jimž nový ap. náměstek hlavní svou péčí věnoval. Usadiv se v sprosté vesnici Jang-Koan, asi 3 míle od moře vzdáleně, ale blízko u města Kai-čeu, hleděl zarazití ústav ku vzdělání domorodého kněžstva; potom se vydal na cestu po svém vikářství, aby jak počet, tak i stav sobě svěřených křesťanů seznal. By-

*) Jest v dep. Calvados na břehu průlivu „la manche“ nepatrná vesnice.

**) Jinak i Šen-si, sev. záp. kraj k Tibetu ležící, na 7136 □ mil, dělí se v část západní Kansu jménem a východní vlastně Šan-si nebo Singan zvanou; tu jest i město Šansi (Siu-čeu).

***) Sev. vých. část říše Čínské mezi řekou Amurem a půlostrovem Koreou udává se na 34.000 □ mil, veskrz hornaté a zimné; s 2 mil. obyvatelů; hl. město Mukden.

loť to s mnohými nesnázemi spojeno, ano tehdaž náboženství křesťanské v Čínské říši zapovězeno bylo; biskup byl tedy nucen v přestroji cestovati a přes to přišel mnohdy do takového nebezpečí, že jenom jako zázrakem vyvázl. Když pak učiněnými smlouvami náboženství křesťanskému svobody dopřáno, přibývalo i v tomto nejsevernějším kraji ohromné říše Čínské věřících ale po skrovnu, tak že se jich v celé té zemi sotva 10.000 počítá. Na počátku let 60tých, přeložil b. Verolles své sídlo k starému hlavnímu městu Mukdenu a vystavěl tu první stoliční chrám, který nejčistšímu srdci bl. Panny Marie věnoval. Když pak město námořní King-čeu Evropanům přístupným se stalo, učinil je středem své apoštolské činnosti; sem přivedl s sebou r. 1870. na své cestě z vatikánského sněmu sestry „Božské prozřetelnosti.“ V snažné své péči o ústavy tu a jinde uvedené odvolán jest na věčnost.

6. D. 12. května zemřel p. *Tadiáš Amat*, biskup v Monterey*) a Los Angeles**) v Kalifornii. Rodem Španěl nastoupil do kongregace Lazaristů a přišel záhy jsa mladý ještě kněz do Spojených Států (1838) a zastával mnohé úřady v rozličných domích své kongregace, až r. 1853. od sv. otce Pia IX. biskupem v Monterey a Los Angeles jmenován jest. Tehdaž totiž byl první biskup těch míst Allemaný určen arcibiskupem v městě Sv. Františka, když byl biskupství Monteražské jen 3 léta spravoval. Vd. p. Amat zastáváje to biskupství 25 let, může se považovati skutečně jeho zakladatelem.

7. Týž den, 12. května zesnul v Pánu v městě Lao-ho-ku v Číně P. *Paschalis Billi*, z řádu sv. Františka, apoštolský vikář v severo-západní části kraje Hu-pé.***) Narodil se 21. ledna 1835 a maje 18 let věku vstoupil do řádu sv. Františka. Po noviciátu odebral se do Říma, aby se tam v klášteře sv. Petra in Montorio k missii čínské připravil. R. 1860. přišel do kraje Hu-pé. Sotva se trochu čínské řeči tak při-

učil, že by byl mohl správu duchovní zastávati, upadl do rukou povstalců, kteří tehdaž proti vládě se zpouzeli, a právě kraj Hu-pé pustošili, zabíjejíce každého, kdo jim do rukou přišel. Mladý missionář Billi, byv od nich jat, předveden jest vůdci odbojníků, a poznán ihned, že jest Evropan a kněz. Surový vůdce dal ho obleci v potupný šat, posadil ho na špatného koně a dal ho tak na posměch zuřivé chátry prováděti. S úplnou pokorou trpěl zbožný řeholník toto pohanění, hotov jsa i život svůj obětovati, by tak byla vůle Boží. A skutečně byl již i k smrti odsouzen, ale k popravě nepřišlo. 20. den jeho zajetí připadl svátek sv. Jana Kapistrána; tomu se utýraný kněz vrouceně v přímluvu poroučel, a hle! týž den byli povstalci od vládního vojska poraženi. Když jej vítězové s sebou vedli, spadl v. o. Billi s koně, tak že ho ležeti nechali a on tím způsobem život si zachránil. Zatím byl odboj potlačen a pokoj sjednán. V. o. Billi ustanoven ředitelem semináře pro domorodé kněžstvo, v kterémž úřadě po 7 let trval. Když byla r. 1870. krajina Hu-pé rozvržena ve tři apošt. vikariaty, ustanoven jest v. o. Billi nejprve generalním vikářem a pak r. 1876. vikářem apoštolským sev.-záp. části toho kraje a spolu jmenován biskupem Gratianopolským i. p. i. Snahou svou zarazil v městě Lao-ho-ku novou stanici missionářskou, a v horské krajině vystavěl krásný seminář. Když pak v zimě r. 1877. na 1878. hrozný hladomor v celém tom kraji zuřil, věnoval všecku svou péči s úplnou obětovností těžce stísněnému stádu svému, tak že sám to životem splatil, jsa v nejlepších letech věku mužného.

8. D. 22. května zemřel v Bayrutu v Syrii p. *Agapius Rieci*, biskup sjednocených Melchitů. Narodil se r. 1787. a na biskupa vysvěcen 1828, tudíž 91 let věku, a 50 let svého biskupství maje.

9. Dne 1. července zemřel v městě Čang-kia-čuan v Číně P. *Eduard Dubar*, z T. J. ap. vikář kraje Pečeli*) části jiho-východní. O jeho smrti píše jeden z jeho soudruhů takto: Úmrtí vd. p. Dubara bylo pro nás v téže těžké době největší ranou,

*) Vlastně: *St. Carlo de Monterey*, (královské hory) město na zálivu soujeuném, jižně od hlavního města Sv. Františka.

**) Vlastně Puebla de Los A. město jižně od Monterey.

***) Severní hornatá část kraje Hu-kang, který se rozkládá západně od Nankingu mezi Jant-sekiangem a Hoanghem, velmi lidnatý počítaje na 27 milionů obyvatelů, velmi úrodný a kvetoucí obchodem a průmyslem.

*) T. j. severní kraj, sluje též Čyli nebo Čible, mezi Hoanghem, žlutým mořem a Mongolskem; udává se na 2741 □ mil s 30,000.000 obyvatelstva; půda jest chudá a méně vzdělaná; klima mírné ale s náhlými změnami, v létě hrozná bouře a lijáky. Tu jest druhé hl. město říšské *Peking*.

která nás zastihnouti mohla; zemřel v konání lásky křesťanské co udatný vojin na bojišti.

Sotva se navrátil z města Šanghaie, kdež uděloval svěcení kněžstva, již i spěchal do jižní části svého biskupství, aby osobně věřícím hladomorem zastiženým pomocí poskytl a je co možná podporoval. Cestování v těchto krajinách jsou vůbec obtížné, tím obtížnější jest nyní, kdež sotva cos k potřebné výživě dostati lze. Pohled na nevyslovitelnou bídu hladem mroucích lidí, nemožnost všem pomoci spolu s nesmírnými obtížemi cesty — to bylo příčinou smrti horlivého velekněze. Sotva se totiž z té truchlivé obhlídky navrátil, přišla již zpráva, že jeden z missionářů na smrt se rozstonal. I nemeškaje horlivý velepastýř, hned se opět vydal na cestu, aby toho spolubratra potěšil a v práci ho zastal. Ubíraje se na tu cestu, již byl trochu nemocen, ale zatajil to, aby nebyl zdržován. Po dvoudenní cestě přijde na místo, zachvácen byl horečkou. Marně se snažili čínští lékařové, kteří v léčení té nemoci jsou velezkušeni, aby ho na živu zachovali. 1. červce. žádal si vd. p. Dubar, aby byl sv. svátostmi zaopatřen, což se i stalo, dokavdě při úplné paměti byl, ale neočekávaně týž ještě den na věčnost se odebral. — Vd. p. Dubar narodil se 12. října 1826 v Roubaix-u biskupství Cambrayského ve Francii (Dep. du Nord). Dokončiv studia gymnasiální, zůstal několik let v tiché domácnosti u svých rodičů, potom nastoupil do biskupského semináře Cambrayského, ale po dvou letech opustil jej opět a přijat jest do Tovar! Ježíšova. 9. října 1852 počal svůj noviciát u sv. Achilla (St. Acheul) u města Ambiaiku (Amiens); 22. září byl na kněžství vysvěcen v Lavalu a 1861 z jara odebral se na své určené místo do jihovýchodní Pe-čeli, kdež po boku P. Languillata též z T. J. pracovati měl. Když pak tento po čtyřech letech řízení missie v Kiangnanu převzal, byla správa Pe-čelské stanice vd. p. Dubar-ovi zůsta-vena, načež pak 19. února 1865 na biskupa vysvěcen jest. Doba 13letého biskupování byla pro něho plna nesnází a nebezpečí až k smrti. Nejprve zuřila zpoura a občanská válka v celém kraji, tak že povstalci (r. 1867 a 1868) mnohé stanice missionářské a seminář vydrancovali a zpustošili; když pak po Vatikánském sněmu vd. p. Dubar s některými členy T. J. do Číny se navrátili chtěl, byl od liberál-níků v Massilii (Marseille) jat, kteří jej o

všecko co měl oloupili, všechny listiny, biskupský kříž i duchovní šat mu vzali, pak jej v oděvu trestnickém do vězení uvrhli, z něhož teprva po 9 trapných dnech, když každé chvíle krutou smrt očekával, vysvobozen jest; to se stalo v měsíci září 1870. Po navrácení jeho do Číny, nejvíce vikariat jeho hladomorem postižen jest, kterýž i jemu byl příčinou smrti. Ale přes tyto nehody a obtíže, vzmohl se mocně počet křesťanů, tak že tento kraj ve víře utěšeně rozkvétá, což po milosti Boží hlavně úsilná horlivost vd. p. Dubar-a způsobila.

10. D 7. srpna v Sajgonu v Kočín-čině*) zemřel vd. p. *Eugen Charbonier* (Šarbonié) kněz z pařížské kongregace pro missionáře v cizích zemích, apošt. vikář východní Kočínčiny. — Pařížský seminář missionářský o něm dává tuto správu. Vd. p. Charbonier narodil se ve vesnici Pier-revert,**) biskupství Digne (Dyň) 21. května 1821. Sotva byl duchovní stav nastoupil, hlásil se hned do semináře pro missie v cizích zemích. V pařížském semináři vykonav bohoslovní studie, byl na kněžství vysvěcen 17. června 1848 a po dvou měsících plavil se do Tonkinu.***) Dostal se tam právě, když křesťanům poněkud pokoje dopráno (v březnu 1849); císař Tu-Duc (Ty-Dyx) právě panovati počal a byla naděje, že bude křesťanům spravedlivější. Ale ta naděje sklamala. Brzo vydal císař ten nové příkazy ku pronásledování křesťanův a zvláště missionářů; velební otec-van Schöffler a Bonnard umřeli smrti muč-nickou, což bylo znamením jak krutě vlada křesťany stíhati míni. V. o. Charbonier nastoupil obtížnou dráhu missionářskou po boku vd. p. Retorda, za jehož příkladem brzo se vyznamenával nejen svou horlivostí ale i vroucí zbožností, tak že největší váž-nosti a lásky požíval nejenom u svých představených, ale i u všech domorodcův i kněží i laiků. Proto jej vd. p. Retord již r. 1857 ustanovil svým náměstkem (pro-vikárem).

*) Tak sluje východní pomoří západní In-die, až po řeku Kambodžu, na jejímž ústí leží hl. m. Sajgon. Vnitřní kraj tvoří čás. Anamské, dále pak za tím na západ jest Siam. (Obé 16000 □ mil.)

**) Malé místo v dp. Nižších Alp; město *Digne* jest hl. celého dpm. nad řekou Bleenne, 6400 obyv., obchod v ovoci; na blízku vířidla sírná 30° R.

***) Viz Blah. 1879, č. 8. str. 126.

Touž dobou připlulo spojené loďstvo španělsko-francouzské, kteréž by eisaře Anamského pro zavraždění tolika kněží potrestalo. Ale to právě bylo temuto ukrutníku příčinou, že tím přísnější rozkazy vydal. Křesťané byli jati, vězněni, mučeni. z vlasti vyhnáni a počítalo se těch nešťastných na tisíce; v Tonkinsku západním umučeno jest 30 kněží domorodých, 11 jiných zahynulo hladem a nouzí. Evropským missionářům nebylo možná někde přístřeší a útočiště nalézt; vd. p. Retord zahynul v bídě; vv. oo. Neron a Venard byli jati a umučeni; v. o. Charbonier snažil se marně, aby se ku pomoří dostal. 29. srpna 1861. byl spolu s v. o. Mathevon-em jat a a mandarinům vydán. Přetěžký „kang“*) na ramenou nesouce, ruce i nohy železnými pouty sevřené majice, dovlečení jsou k soudci. „Pomněl jsem,“ tak píše o tom v. o. Charbonier, „jak náš Božský Spasitel spoután ulicemi města Jerusáléma veden byl, a hned všecka bolest, kterou jsem z počátku cítil, obrátila se mi v sladkou radost.“ Před soudcem odpovídali jak srdnatě tak i opatrně. Když žádného z křesťanů nechtěli zrádně jmenovati, u něhož byli kdysi útočiště našli, byli ukrutně mučeni; ale Bůh je, jak opět v. o. Charbonier píše, svou milostí posilnil, že vytrvali. Vidouce tedy soudcové, že nic nemohou, dali statně vyznavače zpět do vězení odvésti. Po několika dnech dostali se místo „kangu“ do klece (posady), asi 11 metrů dlouhé 1 m. široké a 1 m. vysoké „S málem dobré vůle,“ dí opět v. o. Charbonier, „mohl jsem tam ulehnouti, bylo to trochu těsno, ale šlo to přec; i klečeti jsem tam mohl, když jsem při tom hlavu hezky sklonil.“ V takové kleci trval každý z těch dvou missionářů po celých 11 měsíců, vydání jsouce nesčíslným a nejhrubším posměchům a úkorům pohanův o hlavu a žízni. Ale i v tom trapném mučení trval v. otec Charbonier netoliko trpělivě s odevzdáním se do vůle Boží, nýbrž i utěšeně. Učinil si denní pořádek, jakoby byl na duchovních cvičeních; ovšem

*) Zvláštní mučidlo v Východní Indii a v Číně obyčejné; záleží ze dvou povalů dlouhých jako šraňky (líhy), jichž k nakládání těžkých sudů a beden vozotajové užívají, přičkami jsouce mimo na konci i u hrdla trestancova tak těsně spojeny, že se ani ohlédnouti, ani seděti, ani sobě cokoliv do úst podati nemůže. S takovým mnohým mučením celá léta choditi musí.

hlavní jeho zaměstnání byla modlitba, ale i k kázání si určil zvláštní dobu, kteréž pak činil k lidu, an ho obstoupil, aby se mu posmíval a jej všelijak týral. Tak se oba sv. oo. připravovali na své umučení; ale toho se jim nemělo dostat. Když byl totiž po vítězství francouzském r. 1862 mír uzavřen, byli oba vv. oo. na svobodu propuštěni. P. Charbonier toužil po své missii. Ale když byl p. Cuenot, ap. vikář východ. Kočičiny, právě den před určenou proň popravou v vězení zemřel, ustanovil sv. o. Pius IX. o. Charboniera na jeho místo nástupcem v apoštolském úřadě. Tam odplul 13. dubna 1865, ale nenalezl nic jiného leč zříceniny. Duchovní ústavy byly z větší části zničeny, věřící rozptýleni a o loupění, domorodé kněžstvo až na skrovné zbytky povražďeno. Tu nastala ap. vikáři ta úloha, aby co možná opravil, nové ústavy zřídil, věřící shromáždil, nové kněžstvo získal a vysvětil, což se mu s Boží pomocí podařilo, tak že na smrtelném loži 7. července 1878. spokojen zpět na svou duchovní správu hleděti mohl. Za 13 let svého biskupování měl opět 18 evropských missionářů, 21 kněží domorodců, 95 katechistů; 177 chrámů a kaplí bylo za něho vystavěno, potřebné ústavy k vychování mládeže a domorodého duchovenstva založeny. Katolických křesťanů zůstavil nad 32.000 duší.

11. D. 10. října zemřel vd. p. *Tomáš Galberry*, z řádu sv. Augustina, biskup Hartfordský (Konnektikut) v sev. Americe. Narozen v Irsku, hrabství Kildarn, přišel jsa 3 letý s rodiči (1836) do Ameriky. D. 1. ledna 1850 vstoupil v noviciát Augustinů poustevníků v kláštere Villanova (Nové město) v státu New-Yorku. Na kněžství jsa vysvěcen 20. pros. 1856 zastával správu duchovní v biskupstvích Filadelfském, New-Yorském, Bostonském. Založiv některé kláštery svého řádu, byl volen 1871 provincialem Augustinů ve Spojených Státech S. A. Papež Pius IX. vyhlásil ho biskupem Hartfordským 12. února 1875, ale teprva za rok (19. března 1876.) byl na biskupa vysvěcen a svou diecesi řídit počal.

(Dokončení.)

Odevzdanost.

Ó poruč, co tvou mysl svírá,
strast, útrapu a žalost svou
vždy Tomu, který světy řídí
bezpečně rukou laskavou!

On, který hvězdám běh vykázal,
kde jaká dráhou brát se má,
i tobě cestu poukáže,
kterouž má kráčet stopa tvá.

Fr. Doucha.

Svatojanská poutnice z Ameriky.

Z *Nepomuku*, kdež se po celý letošní měsíc květen 150leté jubileum svatořečení sv. Jana velmi slavně a nábožně konalo, dochází nás zajímavá zpráva o jedné poutnici, která mezi všemi poutníky Svatojanskými zajisté nejdelší pouť vykonala. Během dotčeného měsíce května připutovalo do Nepomuku přes 150 tisíc poutníků. Veliká většina jich byla ovšem z rozličných krajů Českých, ale i z Moravy, z Rakous a z Bavor přišli poutníci ku tak zvané kolébce sv. Jana Nepomuckého. Avšak přišla tam také v druhé polovici téhož měsíce jedna poutnice až z Ameriky, která tuto dalekou cestu do Čech především jiným za tím účelem podnikla, aby v Praze u hrobky sv. Jana a v Nepomuku u kolébky téhož našeho sv. dědice a patrona slavnosti jubilejní účastna býti mohla. Tato poutnice z Ameriky sluje Anna Slámová. Zrozena jest v Čechách, a sice v okresu Píseckém, ve vsi Chřenovicích, k farní osadě Bernartické náležející. Před 15 lety sprovodila svou starší, provdanou sestru do Ameriky, kamž se muž sestřin z Čech vystěhoval. Anna Slámová, jsouc tenkrát 20letá a svobodná, učinila tak z pouhé lásky a přitulnosti ku své provdané sestře, aby ji na daleké cestě, a tam v Americe jakousi útěchou a pomocí býti mohla. Za nějaký čas na to přistěhovali se i rodiče a jedna její mladší sestra do Ameriky, kdež až podnes žijí. Dověděvši se tedy Anna Slámová na počátku nynějšího roku z novin Českých v Americe vycházejících, že během měsíce května třetí padesátileté jubileum svatořečení sv. Jana nejen v Praze u hrobky jeho, ale také v Nepomuku u jeho kolébky slavně bude konáno, cítila v sobě hned velikou touhu účastniti se osobně těchto jubilejních slavností. Po nedlouhém na mysli přemítání rozhodla se na tom, že pouť Svatojanskou do Čech skutečně nastoupí. I vydala se tedy v druhé polovici měsíce dubna z Chicaga, kdež nyní stále bydlí, na cestu po železnici do New-Yorku. V New-Yorku připravila a posilnila se ještě na dalekou námořní cestu přijetím svátosti pokání a Těla Páně

načež parníkem do Hamburku ploula. Plavba po moři trvala celých 13 dní a nocí, konečně přistála šťastně v Hamburku, odkudž se odebrala po železnici přímo do Prahy, kamž dne 12. května přijela.

V Praze zdržela se celých sedm dní, aby při hlavních slavnostech Svatojanských přítomna býti, hrobky našich svatých dědiců a patronů Českých, jakož i hlavní kostely Pražské navštívit mohla. Od hrobky Svatojanské putovala pak přímo do Nepomuku ku kolébce sv. Jana, kamž dne 20. května přijela. V Nepomuku pomeškala opět tři dni, kteréž téměř celé buď v kostele Svatojanském neb Svatojakubském ztrávila, a mezi tím i svatyni Marianskou na Zelené Hoře navštívila, kde až podnes v uctivosti chová se onen kámen, na němž sv. Vojtěch stál, když na Zelené Hoře celé zemi České sv. požehnání uděloval. Ačkoli v Nepomuku po celý měsíc každého dne velký počet rozličných poutníků býval, roznesla se tam přece ihned zpráva o tom, že až z Ameriky poutnice ku kolébce sv. Jana připutovala, a nejen Nepomučané ale i ostatní poutníci žádostivi byli uviděti a poznati tuto poutnici Americkou. Poznavše ji byli obyčejně nemálo překvapeni. Anna Slámová jest spíše nižší než prostřední a při tom útlé postavy, tak že se tomu mnozí na první pohled nemálo divili, kterak ženština tak útlá pouť tak dalekou a obtížnou podniknouti mohla. Mimo obdivování zbuzovalo pak chování poutnice té u mnohých jakousi úctu; neboť v celém jednání jejím jeví se jednoduchost a přímost, která žádné jeitnosti do sebe nemá. I při vykonávání pobožnosti nebylo na ní prázdných takových nápadných způsobů viděti, v jakých si některé ženštiny libují, jenž by rády za pobožné pokládány byly. Kdo pak příležitost měli s poutnicí tou rozprávěti, dokládali, že ve věcech náboženských jest na svůj stav velmi dobře poučena a vzdělána, ale také v pokoře jaksi utvrzena, a že při tom všem vždy dobré a veselé myslí jest, z kteréž jakási moudrá usedlost proniká. Ačkoli pak Anna Slámová již patnácte let v Americe se zdržuje, kdež v obecném životě řeč anglická převládá, nepozbyla nikterak lásky k své mateřské řeči a k vlasti České. Mluví až podnes velmi dobře česky a sleduje i v Americe s nevšedním účastenstvím běh osudů země České, zvláště pak rozvoj života katolického v Čechách, čehož patrným důkazem jest, že k jubileu Svatojanskému tak dalekou

a obtížnou pouť nastoupiti neváhala. I pravil prý také kdosi o Anně Slámové: Tato utlá ženština a celá pouť její jest toho opětným důkazem, že žádný Čech a žádná Češka lásku k řeči mateřské a k vlasti své ani v daleké cizině nikdy neztratí, když jen dobře v náboženství katolickém jsou utvrzeni. A podobných příkladů nachází prý se ještě více v Americe. Vyknavši svou pobožnost v Nepomuku, odebrala se pak teprv Anna Slámová do Bernartic a do svého rodiště Chřenovic. Tam nalezla ze svých blízkých příbuzných ještě svou staričkou, asi 80letou babičku, která prý dlouho tomu věřiti nechtěla, že skutečně její vlastní vnučka z Ameriky na návštěvu k ní přichází. Za to však byla radost stařenky té tím větší, když znenáhla o tom se přesvědčila, že svou vlastní vnučku Aničku skutečně před sebou má. Anna Slámová navštívila pak ještě rozličné své příbuzné a také známé v jižních Čechách, zejména v Budějovicích, kdež se i svému bývalému biskupu představila za sv. požehnání jej prosíc, a ku konci měsíce června nastoupila opět zpáteční cestu svou do Ameriky. V neděli, dne 29. června večer odjela z Prahy do Hamburku, odkud již nyní parníkem do Ameriky pluje. Necht tam do Ameriky hojnost požehnání Božího od hrobek našich sv. dědiců a patronů Českých zvláště pro České vystěhovalce zaneše, aby i za mořem víře katolické a své vlasti věrnými navždy zůstali.

—a.

Touha po klidu.

Ó žití strastné, když konce dojdeš?
Dosti už jsem žil, po ničem netoužím;
Těch lopot, tíží — jsem užil přehojně —
Po klidu toužím.

Málo jest slastí, a ta, jenž je, prchá;
Nic tu vábného, vše jenom je vrátké;
Zůstavíš ach jen pelyněk přehořký
Slast' ta pozemská.

Krátko tu všecko, vše posléz opouští;
Sláva, důstojnost, zlato též i lány;
Nic nevezmeš tam, tuto ostavíš vše;
Zrádno to vesměs.

Nic nevěš svého proto srdce na svět;
Jest obraz a stín; věci hled ty vyšší;
Tam život lepší, ten ukáže pravdu —
Tam kyne poklid.

Svět pokoj stálý proto dát nemůže;
Zdeť jenom strast, dnů klopotných je tíže;
Tam v žití lepším bude mír ti věčný —
Kéž, ach! nadejde!
B. Hakl.

Perly.

Napsal J. Doubrava.

VIII.

Na přívoze zrůbeckém plula tíše velká loď k levému břehu. — Tak pomalu nesloval starý Roušal ještě nikdy, — a jaký div, když musel každou chvíli utírat si zakalené oči.

Když přirazila loď, rozhoupal se v kapličce na návsi zvonek umíráček, a nepřestal, až přinesli za nízkou šedou ohradu nového obyvatel. Na rakvi samý květ hlohu, slíček, lesní kaliny a v rakvi — přívozníkova Eliška.

Když nasypali rov, usedl Roušal a plakal trpce. Neslyšel ani, že houkají za řekou po přívozníkovi. Tak brzy pochovali mu to dítě, jedinou radost udřeného muže. Chřadla, chřadla, staral se a lidé říkali: „nezachrániš ji, je příliš outlá, a buď rád; co je na tom životě, a ty se zbavíš starosti, budeš moci o sklenku víc pít.“ Tak umějí lidé těšit. —

Když hněval se proto starý, nechali jej a mlčeli. — K večeru vrávorál po Brsině nahoru k mlýnci Radášovu, nebyl tam od těch dob, co se při výkladu nepohodl s Dominikem. — Dnes našel tohoto venku pod olšemi; přivítal jej chladně, vybízeje, aby vešel do mlýnce.

„Děkuji ti Radášo, není toho třeba, mně je bez toho, jak bych se měl zalknouti a tu lépe pod tím Božím nebem. — Nemám též mnoho ti říci. — Slyšíš, dnes pochoval jsem své dítě; tvého srdce se to ovšem netkne, vždyť vyhnal jsi Beneše do světa, aby pomáhal ubíjet svatý pokoj v zemi a toho si též sotva želel, že zhynul ubohý hoch v žaláři jako zbujník. — Divíš se, že to vím, Dominiku? — Než já zapomněl, proč přicházím; nesu ti tvé perly, neboť bojím se je mít pod střechou. Nemrač se proto. — Tu noc, co skonala Eliška, seděl jsem u jejího lůžka. — „Jsi spokojena, bleďá paní?“ mluvila tichounce, „vidíš, jak jsem klidná a umírám!“ „Dušinko drahá, co to mluvíš,“ zvolal jsem v úzkosti. — Otevřela oči. „Zase se mi o ní zdálo, jako tehdá; povím ti ten sen, tatičku.“ — Vypravovala, jak padaly jiskry v

rozprouděnou Vltavu, a že to byly slzy bledé paní, jejíž tvář viděla v hvězdě blízko měsíce. — „Dnes mi sdělila, tatičku, že mi poslala ty perly po Benešovi a proto že nyní umírám . . . Já jsem se ti ještě nevěřila; tamhle v skalách to bylo, než odešel dal mi je v památku a řekl, že budu jeho ženou. Podívej se, podívej, již na mne čeká dlouho tamhle za kvetoucím hlohem, a dívá se k nám; nyčky viš, proč chtěla jsem, abyste mne přenesli k okénku. — Ale Radáša je zlý, zlý . . .“ Bylo mi úzko při zmatené řeči Eliščině. — Počala být nepokojnou, a tu jsem poprvé za hnědy jejím ušel skvost, o němž mluvila. Sahal jsem po něm, abych zahodil jej daleko, do nejhlubšího víru, ruka však mi sklesla při pohledu dítěte. — Byl to poslední pohled. — Ale ty perly nenechal jsem na šiji její — bál jsem se, že by tlačily ji pod zemi; vždyť se mi zdá, že s nimi přišel jen zármutek pod můj krov.“ —

Když se Radáša vzpamatoval, byl pod olšemi sám; v trávě u nohou ležely ty osudné perly — dědictví Radášů, — jež byl tam přivozník pohodil. — Olšemi svítil již měsíc a Dominik dosud tak seděl, bez vlády, ztrnule; konečně vstal a zvednuv skvost kráčel pomalu odtud. Vyhnul se mlýnci zabočiv na stezku mezi chlupy svatojanskými. Tam zastavil se u muk Božích; — Bůh ví kdo postavil je v širém pustém lese. Měsíc stál nad vrcholky sosen a svítil na neumělý, prostičký kříž a obraz bolestné Matky. Radáša upřel zrak k tomuto znamení: „odpuštění,“ a dlouho, dlouho je pozoroval. —

„A já neodpouštěl!“ vzdechl bolestně, „neodpouštěl a volal pomstu na své dítě. Tys uslyšel hlas ten Hospodine, abys vydal v zahanbení a úzkost dny stáří mého. Proč dříve neotevřely se oči mé, proč nepoznal jsem dávno, že kletba otcovská v otcovské srdce padá zpět! Zajdu jako zachází osamělý kmen bez památky. Hle na tom dědictví Radášů má kletba spočívá, a já je sem přináším, — na obraze Tvém stane se znamením odpuštění.“

Třesoucí se rukou pověsil Dominik na kříž to dědictví Radášů — perly — a po letech, dlouhých letech tekly opět slzy po tváři přísného „bratra.“ —

Bez perel a klidněji vracel se zpět; několik dnů nevycházel, a když vešli do mlýnce, našli jej schýleného nad písmem, s rukama sepiatýma a očima otevřenýma — neměl kdo by mu je byl zatlačil. — A ten ztrhaný jeho pohled ještě v smrti spo-

číval na listu, na němž rukou posledního Radášy dopsáno bylo:

„Pomoc a slitování Boha Otce, Syna a Ducha svatého budiž všem, kdož hledati je bude v listech těchto.“

DOPISY.

Z Prahy, dne 1. července 1879.

(Studie špitální.)

Ve dvou po sobě následujících letech (1876 a 1877) cestoval jsem po veškeré říši Rakouské a co chorý chudý musel jsem hledat útulnu nejen v nemocnici Pražské a Vídeňské, alebrž i v Krakově, Uherské Košici, Stýrském Hradci, Mariaboru, Lublani, Terstu, Gorici, Břetislavě, Solnohradě, Brně, Olomouci, nepočítaje v to jiné menší špitály. Měl jsem tedy příležitost seznat je. Viděl jsem nohu řezat, ruku řezat, vedle sebe umírat, samé smutné věci. Slyšel jsem i smrt houkat a nejednou cítil jsem její dušení. Než obraťme raději zřetel na zřízení a péči špitální. Ze všech těch jmenovaných nemocnic, v nichž jsem žil musím dáti přednost Krakovské; neboť tam nejen laskavá a přívětivá pomoc lékařská alebrž i dobrá a hojná strava, čistota a péče Milosrdných sester. Méně dobrá jest nemocnice Pražská, ne však pro lékařskou pomoc, Bůh chraň, čeští lékaři jsou jako polští proslaveni po celém světě; ale ta světská obsluha se mi nelíbí a to proto, že nejedna taková „Wärtrová,“ jak tady říkají, dělá více velitelku než laskavou ošetřovatelku nemocných, čímž jejich dost smutné postavení ještě více se ztrpčuje! Ovšem, nejsou všechny takové, ale některé. Nejlepší a snad nejprospěšnější pro nemocné zdá se mi býti zařízení v Gorici, kde správu nemocnice mají Milosrdní bratři a medicínské léčení a dozor lékař světský. Že nad stravu u Milosrdných bratří není, zvláště nad tu ranní zapraženou pro prsa velmi blahodějnou polévku, v tom dá mi každý zkušenec za pravdu — a pak porovnejme tu zbožnou, obětovnou, laskavou a přívětivou péči a obsluhu Milosrdných sester se světskými! Věru, člověk by byl nevděčným tvorem, kdyby neuznal, že ony zasluhují všechnu čest a chválu! Někdo snad namítne, že moří pacienty dlouhým modlením, že je proto nemá každý rád; ale vždyť ony nenutí nikoho, aby se modlil, alebrž ony se modlí samy za nás. Kdo se často a mnoho modlí, modlí se i za ty, kteří se nikdy nemodlí.

Ant. Fiala.

KRONIKA.

Z Prahy. J. M. nejdůst. p. biskup Joppenský, světící biskup Pražský dr. Karel Fr. Prucha bude letošním čekatelům hodnosti kněžské udíleti v seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora ve středu dne 9. července *podjáhensví*, v pátek dne 11. t. m. *jáhensví*, vždy v 8 h. ráno, v neděli d. 13. t. m. v metrop. chrámě u sv. Víta *kněžství* v 7 h. Z novosvěcenců budou někteří hned pak v pondělí d. 14. července sloužiti v Praze první oběť mše sv. a udíleti obvyklé při *primici* požehnání a sice jeden u hrobu sv. Jana Nepom. v 6 h. ráno, 1 u Milosrdných sester (u sv. Karla Borom.) pod Petřínem v 8 h., 1 u sv. Anny (u Školských sester) v Ječné ulici v 8 h., a 1 u Milosrdných sester v Karlíně v 8 h.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 6—9. července v Emausích, od 10—13. t. m. u sv. Havla, od 14—17. u sv. Tomáše.

— Na oslavu výroční pouti s. *Cyrylla a Methoděje* bude zítra ve farním chrámu Páně *Karlinském* v 6 h. ráno tichá mše sv. s exhortou, v 8 h. druhá tichá mše sv., v 9 h. pontifikální mše sv., v 10 h. kázání, v 11 h. tichá mše sv.: odpoledne pak o 4 h. druhé kázání, litanie a požehnání.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červnu 138 chudých, v Pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; letos již 748 osob.

— *Ze Star. Kolína.* Na postranním oltáři v pravé lodi zdejšího chrámu P. spatřuje se nový sličný obraz našeho milého sv. Václava, kterýž svým nákladem u mistra Hellicha malovati dal, jakož i opravu dotčeného oltáře a zakoupení nových sviců jemu světil náš vysoce zasloužilý p. děkan a býv. vikář i školdozorce Karel Hušek. Učinil tak z vděčnosti a na památku, že u téhož oltáře ve vysokém stáří svém mši sv. sloužil. V pátek d. 20. června posvětil svrchu dotčený obraz vd. p. Ant. Dlask, děkan Kouřimský a k. a. vikář Kolínský. Nyní stará se obětovný p. děkan K. Hušek o opravu protějšího oltáře v levé lodi, jenž tolikéž novým obrazem sv. Jana Nep. ozdoben bude.

— *Z Vavřince.* Min. roku posvětil J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup zdejší farní chrám P., který z předešlých dvou let nákladem náboženské matice a přifarených obcí nově vystaven byl, a od té doby přicházejí přátelé umění podívat se na dí-

lo, kterým se proslavil stavitel Schmoranz. Nový chrám stavěn jest v slohu gothickém v podobě kříže se štíhlou věží, kterou na cestě od Kolína k Uhl. Janovicům daleko viděti jest. Stojí na návrší vévodí celé krajině a příchozímu od Červ. Hrádku zdá se býti spíše kathedrálou než kostelem vesnickým. Červený pískovec z lomu u Černého Kostelce, jímž ovroubena jsou okna, hlavičky pilířů, římsy atd., mile se odráží od ostatního pískovce barvy žlutavé. Rovněž pěkné, souměrné a přesné jest uspořádání vnitřní. Oltáře, zpovědnice, kazatelna, varhany a j. mají oblíbený nátěr dubový. Obrazy od prof. Lhoty představují na hlavním oltáři sv. muč. Vavřince, patrona chrámu, nad nímž se vznáší, a po stranách sv. Cyrylla a Methoděje, v příčních pak kaplích Rodičku Boží a sv. Václava. Vhodným opatřením je i to, že za dne hlavní dveře v sínci otevřeny zůstávají majíce před sebou železnou průhlednou mříž; i může tedy pocestný podívat i nábožný pomodliti se. Před chrámem stojí vysoký kříž s klekátkem na památku konané tam missie.

— *Z Litoměřic.* J. M. nejdůst. p. biskup Dr. Ant. Ludvík Frind jest již druhým biskupem z této rodiny; neboť r. 1835 zemřelý biskup Sv.-Hypolitský, Dr. Jakub Frind, zakladatel vyššího vychovatelství pro kněze „Frintane“ ve Vídni, pochází též z té rodiny, jakož i r. 1877 zesnulý opat Osecký Dr. Sales Mayer, jehož matka byla rodem Frindova. Svěcení kněžstva bude v Litoměřicích (jakož i v Budějovicích) dne 16., 18. a 20. t. m.

Z Vídne. Dne 27. června zvolen jest za rektora vys. škol Vídeňských na příští školní rok dvorní rada Dr. Med. Brücke (protestant) všemi hlasy proti 4 fakulty theologické. Od založení university Vídeňské jest to první případ, že nekatolik jest rektorem.

Z Mnichova. Před měsícem zemřel znamenitý malíř Jan Schraudolph ochrnutím plic. Narodil se v Oberstdorfu, nejprve byl truhlářem, pak se při svém řemesle učil kreslení, pokoušel se i v malbách. Příznivci přispěli mu ku pomoci a dali prostředky, aby navštěvoval Mnichovskou akademii, Mladý umělec brzy proslul výtečnými díly svými jako freskami ve dvorní kapli Věch Svätých, kde po boku slavného Hessa maloval, podobně i v basilice u sv. Bonifáce. Schraudolph jest původem kartonů pěkných obrazů, které se v Mnichovském chrámu Mariánském v předměstí Auském na oknech nacházejí a které každého cizince podivením

naplňují. Po svém návratu z Itálie maloval z rozkazu krále Ludvíka I. fresky v kathedr. chrámu Špýrském, krásný obraz Nanebevstoupení Páně pro novou Pinakotheku Mnichovskou, Narození Páně pro Maximilianum. Obrazy jeho ještě po dlouhá léta budou vzbuzovati lid k pobožnosti, neb Schraudolph jsa vždy upřímným a dobrým křesťanem maloval v sv. zanícením, které jen ze zbožnosti vzniknouti může. Umřel oddán do vůle Boží a několikrát zaopatřen sv. svátostmi v Mnichově dne 29. května.

Z Monastýru. Dne 4. června zemřel v stáří 83 let kan. prof. dr. Reinke. Zesnulý se narodil v Langförden v Oldenbursku r. 1797. Dokonav gymn. studia věnoval se vědám theologickým, proslul jako výtečný znatel orient. jazyků a písem sv. St. zákona. Prof. Reusch nazval jej nejučenějším a nejpilnějším exegetou, kterého sám Bůh povolal, aby písmo svatá Starého zákona proti lichým nájezdům protest. profesorů bránil. Od r. 1827 byl professorem, sepsal mnohá krásná díla, která 26 svazků zaujmají. Ku konci života bylo mu strádání, neb zasloužilý a učený muž, jenž jen vědám svůj život věnoval nikdy na veřejnost nevystupuje, měl ročních příjmů 513 zlatých.

Literární oznamovatel.

— Roční *sedmnáctý* „Posvátné kazatelný,“ přináseti bude mimo kázání obyčejná na každou neděli a na každý svátek, a mimo řeči příležitostné také *soustavná kázání katechetická*, která plnou měrou vyhoví všechném požadavkům doby naší. Spisovatel vykonal dílo záslužné a dokonalé; o tom svědčí rozsáhlá znalost předmětu, jazyka, povahy našeho lidu a poměrů časových i místních. Jadrnost, důkladnost, stručnost, ryzost řeči, živost, vhodné upotřebení příkladů biblických, a podobenství i obrazů překvapujících, v nichžto se jasně zrcadlí pravda svatá — chváli mistra svého, vd. p. Edvarda Brynychy, profesora pastorálky v Hradci Králové. Prvý svazek (prosincový) 17. ročníku již v měsíci říjnu bude se tisknouti, aby na začátku listopadu rozeslán býti mohl. Mohlo by se snadno přihoditi, že *pozdější* přihlášky vyšly by na *prázdnou*. Proto každý, kdožby mnil předplatiti se na 17. ročník „Posvátné kazatelný“, a žádal sobě míti „katechetická kázání Brynychova,“ učiniž tak před měsícem říjnem t. r.

— „*Motetta*“ (Gradualia et Offertoria) pro dominicis et festis totius anni ecclesiastici ad voces tantum cum organo adjuncto (non

obligato.) Čtenářům našim jest známo, že skladatelem díla tohoto jest zasloužilý ředitel F. Z. Skuherský. Tiskem a nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně právě vydaný svazek 7. obsahuje dotčené skladby na Nanebevstoupení Páně, na neděli v oktávě téhož svátku, na neděli a pondělí Svatodušní a na slavnost nejsv. Trojice. Cena partitury s hlasy 1 zl. 20 kr., hlasů o sobě 40 kr.

— „*Úřední sloh církevní*.“ Sepsal Dr. Klement Borový. Vyjde co nejdříve tiskem a nákladem kněhupectví B. Stýola v Praze. — Tamtéž tiskne se J. Beckovského „*Poselkyňe starých příběhů Českých*“ dílu II. svazek 2., jenž vyjde nákladem Dědictví sv. Prokopa jako podíl údů na rok 1879.

— „*Hirtentusche*“ nazývá se list pro praktickou správu duchovní, kterýž na konci každého měsíce o 8 str. vydávati bude dp. Edm. Langer. Předplácí se do konce t. r. 46 kr. v kněhtiskárně Cyrillo-Methodějské, pro odběratele listu: „Christl. Akademie“ sníženo předplatné na 40 kr. Číslo na ukázkou o 4 str. vyšlo již dne 28. června. — „*Friede*“ stal se týdeníkem a vychází o celém archu každý čtvrtek.

— Nákladem knihtiskárny Rohlíčka a Sieverse v Praze vycházeti bude příspěvkem členějších spisovatelů paedagogických: „*Biblioteka učitelská*,“ sbírka spisův theotických a praktických ze všech oborů školské literatury pro naše učitelstvo, pěstouny a vůbec pro každého, komu vznik a vývoj našeho školství na srdci leží. Svazek I., obsahující „*Výklady přírodopysné*“ díl I. (s vyobrazeními) od Jos. Sedláčka, ředitele škol Strakonických, nalezá se již v tisku a vyjde za nedlouho. Ceny kněh budou co možná nejlevnější.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Malý*, jubil. kněz, Vavřínecký farář na odpoč. v Praze, dne 22. června (nar. v Praze 11. června 1799, vysv. 10. srpna 1825).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. Sal. *Bauer*, dr. a prof. theol. v Praze, jmenován jest radou k. a. církev. soudu.

Ustanoveni jsou:

- p. Melichar *Janata*, kapl. a katech. u P. Marie Sněžné, za far. u sv. Vojtěcha v Praze;
p. Jan *Chlupáč*, kaplan v Lošanech, za far. v Ohařích,
p. Alois *Novák*, kaplan z Velvar, za admin. na Velzi.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Michal *Tragl*, farář Eisenstrasský na odpoč., dne 21. května (nar. ve Friedrichshütte 3. října 1807, vysv. 13. května 1835);
- p. Jakub *Kubašta*, farář v Stříbrných Horách dne 30. května (nar. u Svaté Maří 27. června 1815, vysv. 25. července 1839);
- p. Josef *Pravda*, realní farní admin. Pluhov-Zďárský na odpoč., dne 2. června (nar. v Stárově 7. května 1806, vysv. 24. srpna 1829);
- p. Karel *Marík*, resid. zámecký kaplan v Bratronicích, dne 12. června (nar. v Písku 18. května 1801, vysv. 30. ledna 1842).

Vyznamenán jest:

- p. Emanuel *Girka*, farář v Starém městě, vikar, tajemník a b. notář, jmenován b. vikářem okresu Jindřichohradeckého a skut. b. konsistorním radou.

Ustanoveni jsou:

- p. Vác. *Majer*, kaplan v Protivíně za faráře v Lomci;
- p. Jan *Sínko*, kapl. v Suchdole, za faráře v Borovanech
- p. Frant. *Šíp*, kapl. v Záboří, za faráře ve Hvozdanech;
- p. Lambert *Ludvík*, kapl. za administr. v Mrdakově, kdež
- p. Vác. *Machník*, os. děkan a vikar, tajemník, vstoupil na stálý odpočinek;
- p. Matěj *Kotal*, kapl. v Zbýnicích, za admin. v Stříbrných Horách;
- p. Frant. *Pliml*, koop. v Kvildě, za kapl. v Pelhřimově.

Upřádněná místa:

- Stříbrné Hory*, fara patron. p. hrab. Taaffe, do 13. července.
- Mrdakov*, fara patron. nábož. fondu, do 26. července.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Meergans*, farář v Ostružné, dne 19. června (nar. 23. února 1813 v Církvici, vysvéc. 25. července 1839);
- p. Frant. *Svěrák*, farář ve Skále, dne 27. června (nar. 2. prosince 1818 v Poličce, vysvéc. 25. července 1843);
- p. Baltasar *Bubla*, b. notář, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, farář v Chotěborkách, 29. června, (nar. 28. prosince 1820 v Jelení, vysvéc. 25. července 1849);
- p. Václav *Brandejs*, b. vikář, os. děkan a far. v Jesenici, 1. července (nar. 3. května 1807 v Petrovicích, vysv. 24. června 1834);
- P. Coelestin *Jerábek*, ř. sv. Benedikta, inspek-

tor v Polici, dne 28. května (nar. 4. ledna 1802 ve Volyni, vysv. 20. srpna 1826).

- P. Václav *Schneider*, ř. sv. Augustina, b. notář, převor ve Vrchlabí, dne 23. června, (nar. 20. září 1806, vysv. 21. července 1830.)

Ustanoveni jsou:

- p. Eduard *Nutz*, koop. v Běstvině, za kaplana do Habrů;
- p. Jan *Tichý*, admin. in spir., za administrátora v Ostružné.

Upřádněná místa:

- Ostružno*, fara patr. hraběte Schlicka, od 20. června,
- Skála*, fara patronatu nábož. matice, od 28. června,
- Chotěborky*, fara patronatu barona Liebiga, od 30. června a
- Jesenice*, fara patron. knížete Colloredo-Mannsfelda, od 2. července.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Emanuel *Kaiser*, farář v Tysé, dne 21. června (nar. v Šachově 9. března 1827, vysv. 25. července 1852);
- p. Josef *Jung*, jubil. kněz, os. děkan Pavlovický na odpoč. v Teplicích, dne 23. června (nar. v Liberci 10. října 1794, vysv. 21. srpna 1817);
- p. Ant. *Tschörner*, kněz na odpoč. v Raspenavě, dne 29. června (nar. v Liberci 13. října 1849, vysv. 19. července 1873).

Vyznamenán jest:

- p. Ludvík *Sommer*, čestný kanovník a bisk. vikář v Údlici, jmenován čestným papežským komořím.

Ustanoven jest:

- p. Ignac *Jelinek*, far. v Kuřívodech, za faráře v Doksech.

Upřádněná místa:

- Královský *kanonikát* do 23. července.
- Český Dub*, děkanství patr. kníž. Kamila Rohana,
- Křemýš*, fara patr. hrab. Adolfa Ledebour-Wicheln,
- Kuřívody*, fara patronatu hrab. Arnošta Waldsteina, a
- Tysá*, fara patronatu nábož. matice, do 26. července.

 Tímto číslem počíná II. půlletí „Blahověsta“ ročníku XXIX. (I. P. 1879). Činíme tedy uctivé pozvání ku předplacení na půlletí druhé v expedici, kdež i půlletí I. na skladě jest jakož i úplné výtisky z předěšlých let. Větší počet předplatilů jest nutný, abychom všem čísla o celém archu vydávati mohli.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kněž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Štybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Sv. Petra Chrysologa, arcibiskupa Ra-
venského,

tři homilie o sv. Marii Magdaleně.

I. O obrácení-se Marie Magdaleny.

Úzkostlivý posluchač diví se snad, že Kristus šel k jídlu, a to k jídlu k fariseovi. Však Kristus nevešel do domu Fariseova, aby vzal pokrmů židovských, nýbrž aby dal milosrdenství Boží; nezasedl, aby okusil kalichů páchnoucích medem, ozdobených kvítím, nýbrž aby ze samého pramene očí pil slzy lítosti: Bůh lační lkání vinníků, žízni slz hříšníků.

Nebo „prosil Pána jeden z fariseů, aby jedl s ním. A všed do domu fariseova posadil se za stůl. A aj žena, kteráž byla v městě hříšnice, jakž zvěděla, žeby seděl za stolem v domě, přinesla alabastrovou nádobu masti, a stojíc z zadu u nohou jeho, počala nohy jeho slzami smáčeti, a utírala je vlasy hlavy své, a líbala nohy jeho, a mastí mazala“ (Luk. 7, 36—38). Vidíte, že Kristus nepřišel k stolu fariseovu, aby pokrmem nasýtil tělo své, ale v těle zjevil dílo nebeské; nepřišel, aby jako člověk pochválil, co před ním leželo, ale jako Bůh schválil, co za ním se dělo. Vždyť vidíme, že Kristus vždycky skutky lidskými konal moci Boží; nebo vše, co Kristus i v těle konal, jest nové a smrtelníkům neobyčejné. Fariseus zve Krista k jídlu: co medle tam hledá žena nezvaná? Cizí neotvírá závory domu, nezvaný neopovažuje se jíti do večeřadla, labužník neosměluje se přebírat se v jídelch připravených k občerstvení myslí upracovaných: co jen to jest, že tato žena neznámá, ba zloprověstná, sklíčená nářkem, plná slz, hlasitě lkající, bez vědo-

mi vrátného, bez vědomí všech, tak že ani hostitel nevěděl, jde všemi dveřmi domu, jde skrz všechny řady posluhovačů, vráží v místo hodů, a dům radosti mění v dům lkání a nářku? Bratří, přišla nezvaná, ale poslaná; přivedla ji nutnost, a ne opovázlivost; sám si ji předvolal, jenž nebeským rozsudkem ji rozhřešil. A když fariseus v skvostném oděvu na prvním místě seděl, i před očima Kristovými se nadýmaje, an hody chtěl se zavděčiti člověku a ne Bohu, a tak slavnostně si hověl: přišla žena, přišla z zadu, poněvadž vinný duch vzadu stojí čekaje na milost, věda, že pro vinu není hoden hleděti v tvář; přišla Bohu učinit zadost, nepřišla zalíbit se člověku; přišla vystrojit hody lásky a ne rozkoši. Proto prostřela stůl lítostí, přinesla misy skroušenosti, předložila chlebo bolesti; nápoj slzami lahodí, a aby radost Boží byla dokonalá, sahá v struny srdce i těla svého, vydává nářek varhan, dlouhá stenání jsou hudba citery, štkání jest zvuk píšťaly, a časté bití-se v prsy a trestání vlastního svědomí jest víření bubnů a cimbálů k zálibě Boží: tak chystajíc pokrmu očím Božím dostává veškerou zásobu milosrdenství.

„Aj žena, kteráž byla v městě hříšnice.“ Evangelista zcela odkrývá hrozný zločin ženy, aby označil velikou milost darcovu. „V městě hříšnice.“ V městě hřešila, nebo svou pověstí porušila pověst celého města; a tak nebyla jen hříšnicí, ale byla hříchem toho města. Ta poznala, že hřích města jen ten může sejmuti, který přišel sejmuti hřích světa. „Jakž zvěděla, žeby Pán seděl za stolem v domě farisea.“ Hříšnice neodvážila se přistoupiti ani k stojcímu, ani k sedícímu; nebo když Bůh stojí,

trestá; když sedí, soudí; když leží,^{*)} leží s padlými. „Jakž poznala, žeby Pán seděl za stolem v domě farisea.“ Poznala, že velebnost Boží jest nakloněna k smilování; a proto domnívala se, že i k ní se milostivě nakloní, an tak ochotně se naklonil k stoli fariseovu. „Přinesla alabastrovou nádobu masti.“ Přinesla mast, poněvadž u nebeského lékaře hledala léku na ránu smrtelnou. „Stojíc z zadu u nohou jeho.“ Vždycky se vrhá k nohám, kdo chce rychle nabyti milosti. A dobře dí: „stojíc,“ nebo nemůže již klesnouti, kdo hoden byl přijíti k nohám Kristovým. „Stojíc z zadu u nohou jeho,“ aby v slépějích Kristových přešla cestou života, ana běžela cestou smrti.“ — „Slzami smáčela nohy jeho.“ Aj veškerý pořádek jest změněn; vždycky nebe zemi dává dešť. A hle nyní země zavlažuje nebe, ano dešť slz lidských proudí nad nebesa k samému Pánu, tak že o vodách slz pěti lze slovy Žalmistovými: „a vody, které nad nebesy jsou, chvaltež jméno Hospodinovo“ (Žalm 148, 4. 5). „Slzami smáčela nohy jeho.“ Ó jaká síla jest v slzách hříšníků! smáčeji nebe, omývají zemi, uhašují peklo, smývají rozsudek Boží vydaný proti všelikému zločinu. „A vlasy hlavy své utírala.“ Nohy Páně slzami umývá, vlasy utírá. Chudoba nemá omluvy, neúslužnost nebude odpuštěna; nebo každý tvor má v sobě postačitelých prostředků, aby sloužil Stvořiteli. „A vlasy hlavy své utírala.“ Voda tekla zpět na hlavu ženy, aby smyla zločiny, tak že v novém křtu svou vodou žena smyla záplavu hříchů svých. „A vlasy hlavy své vyfírala,“ aby dle Žalmisty (67, 22.) vrch vlasů, s něhož vydala se na cestu hříchu, tou službou změnila v svatost. „A líbala nohy jeho.“ Předešly slzy přímluvné, aby zbožné celování následovalo; nebo slzy jsou známkou dostičinění, líbání důkazem smíření. „A mastí mazala.“ Že žena vylila olej na hlavu Páně, poznali jsme již z jiného Evangelisty (Mat. 26, 7). Co tedy tato žena vykonala, není služba příjemná tělu, ale jest služba plná tajemství: nebo v hlavě Kristově Bůh jest, jenž jest i v nohách hlásajících pokoj.

Modlete se, bratří, abychom hodni byli aspoň nějakého účastenství míti s nohami Páně, a pomazání byli mastí nalitou na

nohy Spasitelovy^{*)}; oběť jest zajisté, když mast podáváme: když však zpět teče s nohou Páně, jest dokonalé pomazání. Koho pak ta žena představuje, a jak veliké tajemství naznačuje, povím vám s [pomocí] Boží, až vyložím, co následuje.

II.

O tom, jak fariseus reptal a Kristus odpověděl.

Poněvadž v předešlé řeči první část dnešního čtení jsme probrali, a zároveň se podivili, s jakou horlivostí, s jakou důvěrou, s jakou odvahou a neslýchanou službou žena hříšná dotkla se samých nohou Spasitelových, poslyšme nyní, co fariseus mlčky řekl, co Kristus, jenž i mlčení rozumí, odpověděl. „Užřev to fariseus, kterýž ho pozval, pravil sám v sobě řka: kdyby tento byl prorok, věděl by ovšem, co a jaká jest ta žena, která se ho dotýká“ (Luk. 7, 39). Farisee, co vidíš, neděje se z nevědomosti, ale z moci jeho: není to omyl lidský, ale soud Boží. Farisee, mylíš se; spíše by to nevěděl, kdyby byl prorok; nebo proroctví není v moci lidské, ale jest dar Boží; a tož prorok neví, co chce, ale co dává znáti, jenž proroctví udělil. „Kdyby tento byl prorok, věděl by ovšem, co a jaká jest ta žena, která se ho dotýká.“ Dotknutí zlé ženy pálí toho, kdo má zlé svědomí, poskvňuje rovného, podezřelého zhanobuje, pokálí člověka zlomyslného; ostatně žena jest již dobrá, svatá, nevinná, ana se dotkla dárce milosti. Hnis neposkvňuje lékaře, když dotýká se ran. Vinník nemůže porušiti soudece, ačkoliv se ho dotýká, když ho prosí. Tak hříšník dotýká se Pána, nepokálí Pána, nýbrž sám prost je hříchů a hned nabývá svatosti. To dosvědčuje žena mající krvotok, která dotekši se podolku roucha Páně neposkvnila roucha, ale hned byla zbavena zastaralé nemoci. „Kdyby tento byl prorok, vědělby ovšem, co a jaká jest žena, která se ho dotýká.“ Fariseus bylby měl Krista za proroka, kdyby byl viděl, co bylo na očích, co lidé znali. Co si as pomyslí o Kristu, až pozná, že vidí i do jeho mysli, že soudí jeho srdce, že ví jeho myšlenky, že jest svědkem jeho svědomí? Myslíš, že aspoň pak ho uzná za Boha, jehož po takových zázracích nemá nyní ani za mistra? „Kdyby tento byl prorok, vědělby ovšem, co a jaká jest žena, která se ho dotýká.“ Žena měla ránu,

^{*)} Pán Ježíš nesesedl, ale ležel za stolem dle zvyku tehdejšího. Stál pak byl na způsob podkovy; kdo ležel na pravém konci, byl na prvním místě; druhé místo při hostině bylo na levém konci.

^{*)} T. j. abychom byli účastni sv. svátosti Církve svaté, již nazývá nohami Páně.

znala ji, a proto takovým způsobem hledala lékaře takové rány; fariseus jsa zraněn nevěrou a rozpálen pýchou, byl bez smyslů, a nevěděl že jest nemocen. Proto Kristus, lékař nebeský, nejprv tomu věnoval péči svou, v němž zůřila nemoc, aniž o ní věděl, aby jedním lékem dva neduživé uzdravil. „Užtev to fariseus, kterýž ho pozval, pravil sám u sebe řka.“ An fariseus sám u sebe si myslil, odpověděl mu Kristus nahlas; a odkrýváje takto tajnosti srdce fariseova, okazuje se býti původcem všeho prorocství. Nebo „odpovídaje Ježíš, řekl: Simone, mám tobě něco pověditi,“ tobě, jenž potřebuješ léku a nevíš, kde ho hledati; tobě, jenž Boha mistrem nazýváš, a spouštíš se kázně Boží; či nevíš, že mistru dělá velikou křivdu, kdo chlubí se býti jeho učeníkem a nenásleduje jeho učení? Nebo jako správnost učeníkova jest chválou mistra, tak jest totupou mistra učeník neznající kázně. „Simone, mám tobě něco pověditi.“ A on řekl: „mistře, pověz.“ Opět „mistře, pověz,“ a ne „Bože, pověz.“ Již již Boha cítí a mistrem ho nazývá.

I řekl: „Dva byli dlužni jednomu věřiteli: jeden byl dlužen pět set peněz a druhý padesát. Když neměli, odkudby zaplatili, odpustil oběma: který ho tedy více miluje?“ Odpovídaje Šimon řekl: „mám za to, že ten, kterému více odpustil.“ A Pán řekl: „právě jsi rozsoudil.“ Slyšeli jste, kterak božský věřitel za celý dluh lásku přijímá, a lásku hledá a žádá na úroky k zvětšení základu. Trestu hoden jest dlužník, který otálí, láskou zaplatit svůj dluh. Chceš vědět, člověče, co jsi Bohu dlužen? Že jsi stvořen, jest dar Boží; že máš rozum, jest půjčka Boží; že rozeznáváš dobré a zlé, to ti dal Bůh; a že jsi skrze předpisy zákona přijal způsob života, nemůžeš upříti, an jsi Bohu učinil své sliby; ale když v neřestech těla jako v kalu na způsob vepře se válíš, a jako čtvernohá zvířata živ jsa rozumu, jímž jsi obdařen, se zbavuješ, a ztratil rozeznání dobrého a zlého potácíš se ve víru nepravosti, a zákon Boží trháš jsa pojat žádostí světskou, jsi smutný dlužník mající slavnou půjčku; nebo místo úroků etností rostou ti úroky neřestí. Však byť jsi i klesl v této věci, byť jsi i tonul v nepravostech, nezoufej: člověče, ještě ti zůstalo, čím bys nejmilostivějšímu věřiteli zaplatil. Chceš dojíti odpuštění? Miluj. „Láska přikrývá množství hříchů“ (1. Petr 4, 8). Který zločin horší jest než zapření? A předce Petr byl s to jedinou láskou jej smazati, jak to dotvrzuje Pán řka: „Petře,

miluješ mne?“ (Jan 21, 15). Ze všech přikázání Božích jest nejpřednější přikázání lásky. „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši mysli své a ze vši síly své“ (Mat. 22, 37.). Miluj tedy člověče Boha miluj celý, abys mohl bez obtíže přemoci a smazati všechny hříchy. Jestli to něžné zápasení, roztomilé bojování, jedinou láskou zvítěziti nade všemi neřestmi, jak to jde na jevo z následujícího: „Obrátiv se k ženě, řekl Šimonovi.“ Co jest to, že Kristus obrácen k ženě, mluví k Šimonovi? To, že pohlížeje na kajícíci kárá reptajícího. „Řekl Šimonovi: vidíš tuto ženu? Všel jsem do domu tvého, a nepodal jsi vody na nohy mé, ale tato smáčela nohy mé slzami, a vlasy hlavy své vytírala; nepolíbil jsi mne, ale tato, jakž vešla, nepřestala líbatí noh mých; nepomazal jsi olejem hlavy mé, ale tato mazala mastí nohy mé. Protož pravím tobě: odpouštějí se jí hříchové mnozí, neboť milovala mnoho; komu pak se méně odpouští, méně miluje.“ Dokázáno jest, že láska maže a smývá všechny hříchy. Proč ale praví: „komu se méně odpouští, méně miluje?“ Či jest nám hřešiti, abychom si získali větší lásku? Odstup to od nás. Láska zbavuje hříchů minulých, neosvobozuje od budoucích; láska neumí hřešiti, dokud miluje; láska není láskou, když hněvá; láska Boží jest stráž svatosti. Bratři, když víme, že jsme hříšníci, a nechceme býti hříšníky, plačme u nohou Kristových,* rozpustme vlasy, líbejme, vylejme zbožné olej lásky, abychom uslyšeli slova: odpouštějí se vám hříchové mnozí, neboť milovali jste mnoho. Nápodobme tuto ženu, již vidíme nejen zbavenou hříchů, ale i povznešenou na vrchol vši svatosti. Kdo pak jest tato žena, přistě s pomocí Boží vyložím, jak jsem vám slíbil, ana dnešní řeč o lásce mne zdržela.

III.

Výklad allegorický.

Vše, co Kristus v těle svém konal, zakládá se úplně na pravdě dějepisné, ale jest vždy plno tajemství nebeských. Již dvojí řeči jsem vám vyložil čtení samo; nyní pak modlete se, abych dle slibu svého, jsa osvěcen Duchem svatým, vyložil vám i vnitřní význam svatého čtení. Ne-

*) Nohy tyto jsou zpovědníci, jímž se máme skroušeně ze hříchů vyznati; a pak jest nám na pokání činiti dobré skutky.

chvalná jestiž řeč, která skutky Boží jen po lidsku vykládá. „Prosil Pána jeden z fariseů, aby jedl s ním.“ Fariseus, bratři, jest katolik mezi Židy; nebo věří vzkříšení, a nesouhlasí se Saduceem je popírajícím. Proto prosí Krista, to jest původce vzkříšení, aby jedl s ním; nebo, kdo živ jest s Kristem, neumře, ale živ bude vždycky. „Prosil Pána, aby jedl s ním.“ Prosíš, farisee, abys jedl s ním? uvěř, buď křesťanem, a jisti jej budeš. Vždyť řekl: „Já jsem chléb, který s nebe sestoupil“ (Jan 6). Bůh vždycky dává víc, než zač ho prosíme; nebo za pokrm se dal, an prošel byl toliko, aby spoluhodovati ráčil; a předce tohoto neodepřel a onoho poskytl. Ci neslibuje to dobrovolné učeníkům svým řka: „Vy, kteří jste setrvali se mnou, budete jisti a píti v království mém za stolem mým“ (Luk. 22, 28. 30.). Křesťane, coby ti mohl odepřít na onom světě, an na tomto se ti dává za pokrm? A coby ti byl nepřipravil v onom věčném stánku, jenž ti připravil takový pokrm na cestu do života? „Budete jisti v království mém za stolem mým.“ Slyšíš, že to jsou hody Boží: nestarej se, jaké jsou. Kdo hoden jest zasednouti za stůl královský, jí, co má král ve svém panství a v moci své; tak kdo přijde na hody Stvořitelovy, s rozkoší požívati bude, co obsaženo jest v stvoření. — Však vraťme se. „A všed do domu fariseova.“ Do kterého domu? Zjistě do sbornice všed Kristus zasedl. Ve sbornici, bratři, tenkrát zasedl Kristus, když byl zabit; ale své tělo poslal na stůl Církve, aby tělo nebeské požívajícím národům bylo k spasení. „Nebudete-li jisti tělo Syna člověka, a píti krev jeho, nebudete míti života v sobě“ (Jan 6.). Kterak pak Tělo Kristovo se jí a Krev jeho pije, vědí, kdo nebeských svátostí účastni jsou. — „Aj žena, která byla v městě hříšnice.“ Která žena? Bezpochyby Církev. „V městě hříšnice.“ V kterém městě? V tom zjistě, o němž prorok řekl: „Jaktě se udělala nevěstkou města věrná Sion.“ (Isai. 1, 21). A jinde čteme: „Viděl jsem nepravost a odpor v městě, a nepravost a těžkost u prostřed něho a nespravedlnost, a nevyhynula z ulic jeho lichva a lest“ (Žalm 54, 10—12). V městě tedy ohraženém zděmi nevěry, obrněném věžmi pýchy, roztríděném ulicemi nepravosti, zavřeném branami odporu, omalovaném dýmem lsti, jako křemen tvrdém lichvou, obtíženém bolestmi obchodu, zhanobeném krčmami to jest chrámy model, měla tato žena t. j. Církev největší vinu pro tako-

vou spoustu předešlých hříchů. Když pak uslyšela, že Kristus přišel do domu fariseova t. j. do sbornice, a tam t. j. o velikonoci židovské obětoval umučení své, a otevřel tajemství Těla a Krve své, a odkryl tajnosti našeho vykoupení, odmítaje zákoníky, nejhorší vrátné, o nichž praví: „běda vám zákoníkům, kteří jste odňali klíč vědění“ (Luk. 11.): otevřela dvěře odporu, nevšímala si knížat sboru farisejského, roznicená, roztoužená, dychtivá vnikla až do samé síně hodův zákona, a tam našla Krista zrazeného při hodech lásky a kalichu slasti, našla Jej zmařeného lstí židovskou, dle slov proroka: „nebo kdyby nepřítel zlořečil mi, snesl bych to ovšem; a kdyby ten, který mne nenáviděl, mluvil zlé řeči nade mnou, byl bych se snad skryl před ním; ale ty člověče jednomyslný, vůdce můj a známý můj, který spolu se mnou sladkých požíval krmí, v domě Páně chodívali jsme jednomyslně“ (Žalm 54, 13—15.). „Jakž zvěděla, žeby seděl za stolem v domě fariseově“, t. j. že ve sbornici lští a klamem jest, pohnán, umučen, ukřižován, pochován: nedala takovou křivdou nikterak udusiti plamen své víry, ale nese mast, nese olej křesťanského pomazání. A ježto nebyla hodna hleděti v tělesnou tvář Kristovu, byla pozadu ne dle místa a dle času; lpí na jeho šlépějích, aby ho následovala, a neprolévá tak slz zlého svědomí, jako slzy touhy, aby hodna byla uviděti vracejícího se, ana nebyla hodna viděti odcházejícího. Hojně slzy lásky prolévá na nohy Páně: ana nohy zvětstujících pokoj objímá rukama dobrých skutků, umývá slzami lásky, libá rtoma vyznání, a polévá masti veškerého milosrdenství, až by obrátiv se k ní — což dím, obrátiv se — navrátil se řekl Šimonovi, řekl fariseům, řekl zapíračům, řekl národu Židovskému: přišel jsem do domu vašeho, a nedali jste mi vody na nohy. A kdy pak to řekne? Až přijde v slávě Otce svého, a oddělí spravedlivé od nespravedlivých, jako pastýř, jenž odděluje ovce od beranů; tehdaž řekne: „lačněl jsem a nedali jste mi jísti; žíznul jsem a nedali jste mi píti; hostem jsem byl a nepřijali jste mne“ (Mat. 25, 42. 43.). Jakoby řekl: vy jste nepodali vody na nohy mé; ale tato umývající nohy, mažící nohy, libající nohy poslů mých učinila sluhům, co jste vy neučinili Pánu, učinila nohám, co jste vy odepřeli hlavě, dala nejmenšímu, co jste vy nedali Stvořiteli. Tehdaž řekne Církví: odpouštějí se tobě hříchové mnozí, protože jsi milovala

mnoho. Nebo pak bude odpuštění hříchů, až zničená bude látka hříchů, až porušitelné oblékne neporušitelnost, až smrtelné dojde nesmrtelnosti, až tělo hřichu bude tělem svatosti dokonalé, a služba zemská se promění v panování nebeské, až vojsko lidské povýšeno bude do království Božího. Modlete se, bratří, abychom i my, údové téže Církve, hodni byli dojiti toho, co jsem nyní vyjmenoval, s pomocí samého Krista, jemuž jest s Duchem svatým čest a sláva na věky věkův. Amen. *Prél. Fr. V. Č.*

Dobrodini.

Statkův poklad rukou Páně
dobrotivou tobě dán,
a ten dar ti rozmnožením
pro tvé blaho požehnán.

Nemysli však, že to jmění
výhradně jest jenom *tvé*;
máš je, abys pamatoval
na nešťastné bližní své.

Proto skoupě neklad' srdce
k bohatství a ke zlatu;
hojně konej dobrodiní: —
budeš mítí odplatu.

Fr. Doucha.

Biskupové, kteří r. 1878 ve svatých missiích zemřeli.

(Dokončení.)

12. D. 21. října zemřel vd. pan *Sylvester Horton Rosekrans*, první biskup v městě Columbu st. Ohio, Sev. Am. — 20. října 1878 bylo slavné svěcení stoličního chrámu v městě Columbu. Mimo světicího arcibiskupa bylo sedm biskupů přítomno, deputace se dostavily skoro ze všech větších měst státu toho i okolních; průvod do nového chrámu počítal na 10.000 osob, všecko bylo žádostivo nový ten dům Hospodinův spatřiti. Bylť zajisté dílem a korunou biskupování vd. p. Rosekranse. Neboť jak mile na stolec biskupský dosedl (1868), počal ihned stavbu, veda ji sám s nákladem asi 500.000 dolarů, a šťastně ji dokončil, že mohla býti službám Božím otevřena. Bylť to radostný den pro p. biskupa, ale měl míti Bohu žel truchlivý večer. Již týden před svěcením měl totiž ctěný velepastýř silné chrlení krve; avšak sotva že se na nohou udržeti mohl, neustál v své horlivé činnosti, připravuje všecko k nastávající slavnosti, sám se jí ve všem účastní. Ale sotva měl tu radost, že byla

vykonána, dostal opětne těžké chrlení krve, jehož následkem v noci 21. října zemřel. Prostá jeho povaha a nezištná obětavost pro všecko, co k duchovní správě jeho náleželo, získaly mu nelíčenou lásku všech i katolíkův i protestantův. On sám pocházel z protestantské rodiny, která z Evropy se přistěhovavši v státu Ohio se usadila. Tu se narodil v hrab. Delavarském 5. února 1827. Dospěv na léta mládenecká byl spolu s svým bratrem poslán do vojenské školy do New-Yorku, aby se tam na důstojníka dělostřeleckého vzdělával. Bratr jeho dospěl na to důstojenství a jsa generálem vyznamenal se v občanské válce americké. Ale mladší Rosekrans nezůstal dlouho ve škole vojenské. Milost Boží přivedla jej působením důkladných kázání arcibiskupa New-Yorského, vd. p. Hughes-a k poznání pravdy, tak že se stal katolíkem (1845). Vojenští představení jeho žádali, aby i tak na dráze nastoupené dále pokračoval; ale on, citě v sobě povolání ke stavu kněžskému a vykonav svá bohoslovní studia v koleji Jesuitské ve Fordhamu u New-Yorku odebral se do Říma, aby se v koleji „de propaganda fide“ k svatému svěcení připravoval. Navrátil se jsa knězem do Ameriky, vyučoval na žádost arcibiskupa Purcella v semináři Cincinatském, při tom jsa pílen ve správě duchovní mezi tamnějšími Němci, z nichž mnohé k církvi zpět přivedl. Ani nemaje 35 let věku, již tak oblíben byl, že k žádosti i duchovních i laiků státu Ohio-ského pomocníkem (koadjutorem) arcibiskupa Cincinatského jmenován byl. Když pak r. 1867 jihovýchodní část státu Ohio-ského oddělena byla názvem biskupství Columbus, prohlásil papež Pius IX. vd. p. Rosekranse prvním biskupem toho okrsku. V té důstojnosti pracoval neunavně, jsa pílen všech prací správy duchovní. Zvláště si dal záležeti v zakládání škol a všelikých ústavů čelících k vychování mládeže a vzdělání duchovních. Ve svém životě měl i tu radost, že svého bratra, generála Rosekranse s celou rodinou do katolické církve uvedl. Mladý jeden jeho bratřevce zemřel krátce před ním, jsa knězem Paulistů v New-Yorku.

13. D. 20. listopadu zemřel vd. p. *Vincens Spaccapietra*, arcibiskup Smyrnský (Malá Asie) z kongregace Lazaristů.*) Na-

*) Kněží missionáři jak ku poučení sprostého lidu, tak i k hlásání sv. evangelia mez pohany; založena byla ta kongregace štědrost hraběte Gondyho a přičiněním sv. Vincence z Pau

rozen 12. října ve Francaville arcibiskupství Chietského v Itálii*), vykonav své studie, nastoupil v kongregaci Lazaristů. Byl vřechmím koleje svého řádu v Placencii a visitátorem v provincii Neapolské, když jej papež Pius IX. biskupem Arkadiopolským i. p. i. prohlásil a sám vysvětil. Hned na to poslal jej jakožto papežského delegata na ostrov Haiti, aby s tehdejsím císařem Faustínem Souloungnem konkordat ujednal. Potkav se při tom s nenadálými obtížemi, odebral se na ostrov sv. Tomáše, až by nově instrukce z Říma dostal. Po čtyřech měsících marného čekání byl poslán jako administrator arcibiskupství „Port d'Espagne“ na ostrov Trinidad**). Tu mnoho působil nejenom svým kázáním, ale více ještě prvním provinciálním sněmem, jenž na ostrovech Antillských slaven byl, a ke spořádání poměrů osadníků tamnějších základ položil, přes všeliké obtíže, jež mu vladař téhož ostrova působil, které však on svou láskou a vytrvalostí přemohl. V měsíci září 1859 navrátil se zpět do Říma, ale ihned byl poslán jako apoštolský delegat do Jerusalema, kdežto mu bylo urovnati některé nesnáze ohledem na nově zřízený patriarchat, což i výtečně provedl. Mezitím se uprázdnilo arcibiskupství Smyrnenské, a sv. otec Pius IX. jmenoval vd. p. Spaccapietru arcibiskupem Smyrnenským a vikářem apoštolským pro Malou Asii. D. 29. června 1862 uveden byl nový velepastýř do svého sídla. Tu bylo hlavně potřeba důstojného stoličního chrámu. Již předchůdce jeho Mussabini k tomu stavební místo opatřil; horliví katolíci sebrali značnou summu 50.000 zl. Když však to nestačilo, vydal se sám arcib. do Francie, Belgicka a Rakouska, a vyprosil tolik, že mohl důstojný chrám Páně vystavěti, jenž jest jeden z nejkrásnějších v Malé Asii. Ale více mu bylo činiti pro vnitřní poměry křesťanů tamnějších. Aby i ty urovnal a kat. církvi na východě takové postavení získal, jako to byl na západě na ostrovech Antillských učinil, svolal v měsíci květnu r. 1869 arcibiskupy z Naxu a Kerkyry (Korfú), a

ly (1624). Urban VIII. společnost tu potvrdil; r. 1632 obdrželi kolej sv. Lazara, odtud jejich jméno.

*) Chieti, dříve Teate, hl. m. kraje Neapolského „Abruzzo citeriore“ na řece Atorně, do jaderského moře vtékající; dle téhož se nazývá i řád duchovní Teatinů, nebo Kajetánů.

**) Viz svrchu život vd. p. Renata Poiriera, str. 294.

biskupy z ostrovů Skia, Syry, Santorinu, Tinu a Solia v provinciální sněm, na němž se veleprospěšná ustanovení pro ty polo zahynuté církve stala. Po tomto sněmu vedl ten nástupce sv. Polykarpa všecky biskupy a veškeré duchovenstvo svého sídla na zříceniny města Efesu a sloužil na troškách stoličního chrámu sv. Jana Evangelisty mši svatou za papeže a celou církev. Na sněmu vatikánském byl Spaccapietra členem kommise pro východní obřady a horlivým i výmluvným zastancem papežské neomylnosti. D. 21. listopadu 1877 slavil v Carhradě 25. ročníci svého vysvěcení na biskupství. V říjnu 1878 odebral se opět do Carhradu, aby tam s sestrami Sienskými duchovní cvičení konal, neboť přes své stáří neustal ku prospěchu a spáse duší co nejsnažněji pracovati. Ale pravdě se podobá, že příliš ve své síly důvěřil. Neboť odcestovav 18. listopadu z Carhradu zastížen byl nemocí a odebral se na věčnost 20. listopadu, aby dosáhl v nebi odměny za své snažné a veliké zásluhy.

14. D. 22. listopadu zemřel *Ludvik Ondřej Elloy*, apoštolský vikář centrální Oceanie a souostroví Samoa*), z kongregace Maristů**). V. o. Favre dává o životě a působení jeho tuto zprávu: Narodil se v Servigny-les-Raville, biskupství Metského ve Francii 29. listop. 1829; ani nemaje úplných 20 let věku vstoupil do kongregace bl. P. Marie. Dokonav svá studia (1853) poslán jest do města Langogne, kdež jeden rok filosofii vyučoval, ale hned druhým rokem byl ustanoven ředitelem noviciatu. Jeho touha však byla věnovati se hlásání sv. evangelia mezi pohany; i byl brzo (1856) poslán do Oceanie. 24. listopadu přistál v Apii, hl. městě souostroví Samoa. Toto misijnářské místo zůstalo jeho miláčkem; kdo s ním jen na krátko obcovali, nemohli se dosti nadiviti jeho otcovské lásky, kterouž jemnocitně ostrovanům prokazoval, kteří pak mu tím srdečněji byli nakloněni, poněvadž se jejich libozvučné mluvě tak dobře naučil. Podivuhodná byla jak horlivost tak i opatrnost jeho, jak všem potřebám svých dobrosrdečných věřících vyhověti uměl. Když tedy vd. p. Bataillon***) nástupce si voliti měl, dobře volil p. Elloy-a, a sv. otec rád návrh ten potvrdil 30. listop. 1863 prohlásiv jej biskupem Tipas-ským i. p. i., svěcení obdržel

*) Viz „Blah.“ 1878. 239. pozn. 11.

**) Tamže 238. pozn. 9.

***) Viz „Blah.“ r. 1878. str. 238. a d

v městě Apii od svého apošt. vikáře Bataillona. Tomuto hleděl těžkou jeho práci usnadniti, pluje od ostrova k ostrovu a všude svěřence své ve víře potvrzuje i nových věřících získaje. R. 1868 cestoval v záležitostech své missie do Evropy; ač hodlal jenom několik měsíců se pozdržeti, — říkával, že ho půda evropská pod nohama páli, — prodloužilo se jednání přes celý rok. Na to byl sněm vatikánský, jemuž obcovati musel. Když byl sněm přerušen, spěchal vd. p. Elloy na místo svého povolání. Právě tehdaž zuřili nepřátelé v vlasti jeho, noviny věstily truchlivou zprávu, že jeho rodiště jest zničeno; i jeho otec, 78 letý kmet, žádal si ho zdržeti; ale horlivý velepastýř toužil po svých ovečkách. Navrátil se do Apie pokračoval v pracích své duchovní správy, až po smrti dp. vikáře Bataillona r. 1877 d. 10. dubna (Viz Bl. 1878. str. 239.) sám na místo jeho nastoupil a celý vikariat navštívil. Avšak unavnými pracemi zdraví jeho velmi utrpělo. K zotavení svému byl přinucen do Evropy odplouti. Představiv se v lednu 1878 papeži Piu IX. byl od něho hned poznán a radostně přivítán slovy: „Aj, hle! toť biskup mých protinožců; ale miluje nás, jak nikdo jiný, i na sněmu věrně nám stál po boku“. Zatím vd. p. Elloy žádoucího zotavení nedosáhl; 22. listopadu s tímto světem se rozloučil.

15. D. 30. listopadu zesnul v Pánu p. *Adrian Languillat* T. J. ap. vikář kraje Kiangnanu (Čína) a sice v koleji města Si-ka-way. Narodil se 28. září 1808 v biskupství Chalonském ve Francii. Jsa již knězem vstoupil do T. J. (21. února 1841) a dokonav svůj noviciát poslán jest hned do missie Čínské (v pros. 1843) a sice do provincie Kiannan. 13 let tu pracoval snažně ve správě duchovní a byl místoředitelem koleje a sirotčince v městě Si-ka-way, když celá provincie Pe-če-li po návrhu vd. p. Monlyho, biskupa Pekin-ského, rozdělena byla na tři apošt. vikariáty, z nichž jiho-východní svěřeno bylo Jesuitům. V. o. Languillat ustanoven jest ap. vikářem v té missii. 22. března 1857 byl v Pekingu na biskupa vysvěcen a odebral se s vv. oo. Sikou a Čattém na místo působení svého; ještě týmž rokem přišli jim na pomoc vv. oo. Čausin a Giacquinto. V tom vikariátu žilo asi 9500 křesťanů roztroušených na prostoru 100 □ mil mezi 10 miliony pohanů. Stav té země byl trudný. Veliký hlad donutil značnou část obyvatelstva k vystěhování se; dva vv.

otcové zemřeli již r. 1859, p. Languillat sám rozstonal se na smrt. Ale nepozbyl důvěry, nýbrž hleděl s novými bratry, jižto mu na pomoc přišli, nejenom staré křesťany udržeti, ústavy potřebné uváděti, nýbrž i mnohé z pohanstva na víru obracet. Ke konci roku 1864 byl jmenován ap. vikářem provincie Kiannan, kdež křesťanství nejlépe kvetlo. R. 1860 uzavřela vláda Čínská s mocnostmi Evropskými smlouvu, dle níž měly se statky odňaté katol. missiím opět navrátiti. Vd. p. Languillat nemeškal ihned po nastoupení svého vikariátu odebrati se do hlavního města Nankingu a tam svého práva se domáhati. Ač se mu mnohé těžkosti namítaly a vyřízením věci se neustále odkládalo, domohl se neohrožený a čínských úřadů znalý prelat konečně přec svého práva. D. 4. listop. 1866 podepsali mu čtyři mandariné úpis na dva pozemky velmi vhodného položení za místo, kdež dříve stoliční chrám stával. Tak měl tu radost, že mohl opět církev katolickou do hlavního města hrdých Číňanů uvést. R. 1869 cestoval do Evropy a zúčastnil se sněmu vatikánského. Navrátil se v listopadu 1870 do Šang-hai-e, vedl svůj velepastýřský úřad i při zesláblém zdraví s neunavnou horlivostí dále. Tak si mohl na konci svého života to svědectví dáti, že se za jeho správy počet věřících o 20.000 duší zvýšil.

16. D. 18. prosince zemřel ve Quilon-u (Kölen*) vd. p. *Michal Anton Anfossi*, z řádu Karmelitanů bosáků, biskup Menitský i. p. i. a bývalý apošt. vikář Mangalurský.***) Jsa rodem Italian, brzo ve vlasti své vstoupil do řádu Karmelitanů. Již r. 1826 přišel co missionář do Bombaye***), kdež té doby Karmelitané správu duchovní vedli. Po 27 let, co v tomto ap. vikariátu dlel, byl téměř duší všech katolických podniků,

*) Město na západním pomoří Přední Indie v provincii Travankore. Tato jest poplatná Augličanům, majíc svého zvláštního indického kněze, asi 366 □ mil a 1½ milionu obyv., mezi nimiž jest 70.000 syrských křesťanů.

**) Hl. město v provincii Kanara, na západním pomoří Přední Indie, pevnost, výborný přístav, zvláště obchod s obilím, kořením, a p. 40.000 obyv.

***)) Vlastně: Bom-Bahia (Dobrý záliv) od Portugalů založené město hlavní soujmenné provincie, nyní Angličanům náležející až 3000 □ mil., obyv. na 11 milionů a město B. jest sídlo guvernera, mnohých učených společností, university; pevnost, přístav; 200.000 obyvatelů.

zvlášť pak se vyznamenal svou horlivostí u chrámu Panny Marie, tak že ho právem považují druhým zakladatelem té farnosti. Ale proto mu bylo i zakusiti zloby nepřátel, před jejichž zuřivostí dvakrát se útekem spasil (1844. a 1849). Vd. p. Hartmann ap. vikář uznává jeho zásluhy a jsa sám od schismaticův ohrožen, zvolil si ho za pomocníka a nástupce. D. 21. března 1853 určil jej sv. otec Pius IX. apoštolským vikářem v Mangaluru, kamž se p. Anfossi v měsíci srpnu řečeného roku odebral, byv prve od vd. p. Hartmanna v Bombayi na biskupa vysvěcen. Byl prvním ap. vikářem téhož okresu. Tak pracoval snažně až do roku 1871. Oslepna dostal za pomocníka bratra svého řádu Marii Efrema Garrelona; sám pak se odebral do města Quillonu, kdež pln zásluh o svatou církev a blaho věřících 21. prosince 1878 v Pánu zesnul, když byl více nežli 50 let v missii Východo Indické pracoval. J. N. D.

R. I. P.

Nejstarší vyobrazení sv. Václava.

(Na ukázkou [ze spisu: „Památky Staroboleslavské“ od Jana Kř. Votky.)

Nejen na mincích a na pečetích panovníků Českých nalezáme starobylá vyobrazení sv. Václava, ale mimo to zachovaly se nám i v starých rukopisech, které tak zvanými miniaturami t. j. drobnomalbami jsou okrášleny, rozličná vyobrazení téhož našeho sv. dědice a ochránce. Nejstarší až posud známé, a sice barevné vyobrazení miniatury sv. Václava nachází se v jednom rukopise pergaménovém, jenž vůbec kodex (spis, kniha) Vyšehradský za tou příčinou sluje, poněvadž druhdy starobylému chrámu Páně Vyšehradskému náležel; ale nyní nachází se v universitní knihovně Pražské. Dle úsudku Erasma Vocela jest pravdě podobno, že knížetem Soběslavem dotčenému kostelu byl darován*). Znalcové zkušeni mají také za to, že zhotoven byl již na počátku století XI., Vocel praví, že se to asi mezi r. 1012 a 1037 stalo. Sestává z 108 pergamenových listů, které asi 15 palců s výši a 12 palců z šíři mají. Na těchto listech jsou jednotlivé částky svatých evangelii opsány, a velmi četnými barevnými obrázky, které se na sv. evangelium neb

světce Boží vztahují, okrášleny. Jmenovitě jsou začátečné písmeny jednotlivých úryvků ze sv. evangelia co nejstkvostněji barevnými okrasami a obrázky ozdobeny. Na listu 68. počíná úryvek z evangelia sv. Lukáše v kapitole čtrnácté, verš 26.: Právil Pán Ježíš k učeníkům svým: „Jde-li kdo ke mně, a nemá v nenávisti otce svého, i matere, i ženy“ atd., kterýžto úryvek se dříve čítal na svátek sv. Václava. Slova tohoto evangelia malována jsou lesklými zlatými literami v červených konturách čili obrysech. První slovo latinské „Dixit“ (t. j. Právil) jest větším písmem psané než ostatní slova a v začáteční písmeně téhož slova t. j. v písmeně „D“ nachází se svrchu dotčené nejstarší vyobrazení našeho sv. Václava. Písmena D jest totiž rozličnými páskami, které v lupénky vybiňhají, propletena, a u prostřed ní vymalován jest sv. Václav, kterak sedí na skládací stoličce, jenž vůbec faldistorium sluje. Obrisy celé postavy sv. Václava, jakož i dotčené stoličky skládací a trojhranného podnoží, na němž nohy dědice našeho spočívají, naznačeny jsou v obrazci tuto přiloženém, jejž malíř akademický Jos. Scheibl dle původní miniatury nakreslil. V Památkách archeologických od r. 1868 uveřejněna byla nejen celá postava sv. Václava, ale vůbec celá první stránka dotčeného listu 68. ve velmi zdařilém barvotisku, kterouž v témž dílu Památek Fr. Beneš zevrubně popsal. Také Erasm. Vocel uveřejnil německý popis této miniatury a spolu obrisy dotčené písmeny D a postavy sv. Václava*). Dle popisu Fr. Beneše má sv. Václav na tomto vyobrazení pravou ruku svou zcela otevřenou na znamení toho, že jí požehnání uděluje. Na starých mincích jest sv. Václav podobným způsobem vyobrazen, kterak totiž pravíci svou, v níž malý křížek drží, požehnání dává. Na nejstarších mincích Českých nachází se také ruka Páně žehnající vyobrazena, která jen tři první prsty má otevřeny, na pozdějších mincích je však již celá ruka Páně úplně otevřena. V levici své drží sv. Václav kopl červené, bílou tkanicí ovinuté, s praporečkem, v děli na dvě pole rozděleným, na němž však znamení heraldického není. Na kraji jest prapor třesnatý a třemi tkaníčkami ku kopl přidělán. Sv. Václav oděn jest žlutou tunikou, jakou knížata Byzantská a po nich i knížata v střední Evropě nosívali. Kolem krku, u

*) Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale. V. Band, str. 21.

*) Viz tamtéž na str. 19—21.

prostřed svrchního šatu s hora dolů jsou široké modré porty s červenohnědým obroubením a se čtverečky, červenými čarami od sebe rozdělenými, které šikmými křížky a tečkami ozdobeny jsou. Nohavice jsou dole úzké, taktéž žluté, střevíce pak černé. Podobný šat a kroj spatřuje se ještě na jiných miniaturách téhož spisu. Sv. Václav sedí na faldistorium, obyčejné to stoličce

knížecí a biskupské za starých časů. Skládací tato stoličce končí na hoře dvěma zvířecíma hlavama, dole pak dvěma lvíma tlapama. Stoličce taková vyskytuje se pětkrát na jiných miniaturách v kodexu Vyšehradském, v jiných pak miniaturách a na pečetích nalézá se přecasto. Podnoží červeně malované, podobá se trojhrannému prisma-tu^{*)}. Co se týče hlavy sv. Václava na

tomto vyobrazení představené, praví Fr. Beneš, že tvář sv. dědice jest mladistvá, bezvousá, jako na nejstarších pečetích obyčejně se nalézá. Oči má otevřené, vlasy hnědočervené toliko pod uši splývající. Co se posléze toho týče, má-li sv. Václav na tomto nejstarším miniaturním vyobrazení hlavu pokrytou čili nic, v tom neshoduje se úsudok Erasma Vocela s úsudkem Fr.

Beneše. První má totiž za to, že sv. Václav na hlavě své má jakousi vojvodskou čepici, vysokou a na vrchu plochou a hranatou, s kteréž se dvě pásy čili nožice lvím tlapám podobné, až na ramena táhnou. Naproti tomu má Fr. Beneš za to, že sv.

^{*)} Fr. Beneš v Památkách, D. VII, str. 493 a 494.

Václav na tomto vyobrazení hlavu svou pokrytou nemá, a že dotčená čepice vojvodská není nic jiného, než jakési záhlaví čili polštář, který v pozadí na stěně tak byl upevněn, aby na faldistoriu sedící kníže hlavu svou na něm opřítí mohl. I odvolává se Fr. Beneš na to, že podobné čepice ve starých středověkých krojích nikde není nalézti, že toliko na mincích

knížete Oldřicha (1012—1037) čepici podobnou spatřujeme, ta však že pásek dolů na ramena splývající nemá, a že konečně i hlava Pilátova na jedné miniatuře kodexu Vyšehradského podobným červeným polštářem čili záhlavím jest opatřena. Sluší ještě podotknouti, že na témž listu v pravo od začáteční písmeny *D* připsáno jest z časů pozdějšího menším bílým písmem: *S.*

Venezlaus dux t. j. Sv. Václav vojvoda.

Za dob nejstarších býval sv. Václav vůbec vyobrazován v rouchu splývajícím a hebkém, jakož ze starých mincí a pečeti vysvítá. Na mincích knížete Oldřicha (1012—1037) má sv. Václav korunu na hlavě a záři svatých okolo ní. Oděn jest pláštěm buď s lomenými záhyby aneb s přemováním a v pravici své drží kříž. Na mincích Břetislava I. (1037—1055) má sice sv. Vá-

clav přilbu na hlavě a na prsou a na rukou kovové odění s puklicemi, ale ostatní šat jeho podobá se plášti a dlouhému spodnímu rouchu. Na mincích knížete Bořivoje II. (1100—1107) má sv. Václav poprvé togu Římských konsulů, pásku Římských císařů na hlavě, a plášť na způsob chlamidy. Na některých mincích téhož knížete je také sv. Václav poprvé vyobrazen na koni, a má přilbu a také štít. Na mincích

pak knížete Svatopluka (1107—1109) nalezáme poprvé poprsí sv. Václava vyobrazené v brnění rytířském, v pravici své drží meč, levice je štítem, ozdobeným puklicí, pokryta. Na mincích z doby napotomní pocházejících jest však sv. Václav opět bez brnění rytířského vyobrazen*). Teprv od času krále Jana Lucemburského (1311—1346) spatřuje se sv. Václav na mincích Českých v brnění rytířském, a čím dál tím rytířtější jest brnění jeho, tak že se ku nynějšímu stálému typu více a více přibližuje. Obraz celé postavy sv. Václava v brnění rytířském, aneb aspoň jeho poprsí týmž brněním oděné udrželo se pak na mincích Českých až do času Maximiliana I. (1562—1576), kterýž jakož i nástupce jeho Rudolf II. (1576—1612) na mincích raziti dal říšskou orlici s Českým lvem ve štítu. Král Matyáš (1612 až 1619) dal pak obraz sv. Václava na dukátech raziti, a sice v brnění rytířském, s praporem a se štítem, v němž se i orlice nachází. Legenda čili nápis na těchto dukátech zní: „Sanctus Wenceslaus pa-

*) Sluší tuto poznamenati, že na mincích knížete Bedřicha (1173—1179) nalezá se také sv. Václav vyobrazen, kterak u přítomnosti bl. Podivína v sudu pomocí jakési kopisti víno z hroznů tlačí, což opět závažným toho jest důkazem, jak živá tradice u nás v Čechách v století dvanáctém o tom panovala, že sv. Václav víno a hostie pro mši svatou vlastnoručně připravoval a jak mnoho si zbožní předkové naši na této zprávě zakládali a si jí vážili, poněvadž i sám kníže na mincích svých sv. Václava tímto způsobem dal vyobraziti. — Kníže Bořivoj II. (1100—1107) dal také na některých mincích svých poprvé vyobraziti bratrovraždu, již Boleslav Krutý na sv. Václavu spáchal, a totéž vyobrazení nalezá se později na některých mincích svrchu řečeného knížete Bedřicha, z čehož poznovu vysvítá, že kníže Bedřich připravování hostií a vína sv. Václavem vykonávané velmi vysoko cenil, poněvadž je tak jako mučeníství téhož sv. dědice na mincích představiti dal. — Na mincích Vladislava I. (1110—1125) nalezá se také vedle obrazu sv. Václava i obraz sv. Vojtěcha. Zajímavé jest na některých mincích téhož knížete vyobrazení, kterak dva andělé malé děťátko nesou. Děťátko představuje duši oslavenou usmrceného sv. Václava, poněvadž staří umělci oslavenou duši Matičky Boží a jiných svatých častokrát malým děťátkem na obrazích neb mincích představovali. Na mincích těch jest mimo to i jméno sv. Václava razeno.

tronus Bohem.“ t. j. Svatý Václav ochránce Český. Od té doby neobjevil se více obraz sv. Václava na mincích Českých.

Obrázek tuto vložený představuje sv. Václava v takovém rytířském brnění vyobrazeného, v němž jej za panování císaře Karla IV. představovali. Okreslen jest akademickým malířem Jos. Scheivlem dle jednoho na desce malovaného starého obrazu, jenž se nachází v Praze na Malé Straně v kostele sv. Mikuláše, a podobná mu miniatura jest také v známém a skvostném rukopisu pergaménovém, jež pro sebe sepsati a malovati dal proslulý kancléř císaře Karla IV. jménem Jan ze Středy (Joannes de Novoforo), a sice v té době, než se stal biskupem Litomyšlským a kancléřem říšským, tudíž před r. 1353. Vzácný rukopis tento nazývá se vůbec Liber viaticus a nachází se nyní v knihovně Musea Českého v Praze. O štítu s orlicí, jímž na tomto obrázku levé rameno sv. Václava kryto jest, podali jsme již svrchu patřičné zprávy. Kopí, jež sv. Václav na tomto vyobrazení v ruce své drží, upomíná na skutečné kopí téhož sv. dědice našeho, které se tuším až do husitských válek jakožto drahocenný ostatek Svatováclavský zachovalo. Kam se napotom podělo, nevíme. Toto kopí svatováclavské utkvělo hluboko v mysli předků našich od času knížete Soběslava I. (1125—1140). Král Německý Lothar osoboval si totiž tenkrát právo, že prý nikdo na stolec knížecí v Čechách zasednouti nemůže, komu král Německý zemi Českou v léno neudělil, a poněvadž Soběslav I. tohoto nároku za právo uznati nechtěl, poháněl jej Lothar k soudu svému. Ale Soběslav dal posílům jeho tuto odpověď: Doufám v milosrdenství Boží, a pomoc Václava a Vojtěcha svatých našich, že země naše nebude dána v moc cizinců. Potom jal se kníže Soběslav po Čechách jezdit, navštěvoval kláštery a kostely, kde se veřejně k Bohu modlil, lid k důvěře v Boha, v mocnou přímluvu sv. Václava a sv. Vojtěcha jakož i k srdnatosti povzbuzoval, a také rozličné přípravy válečné nařizoval. Svého dvorního kaplana, jménem Víta, jenž z panského rodu Českého pocházel, poslal pak do Vrbčan, jedné vsi v Kouřimsku, nedaleko Plaňan ležící, za tou příčinou, aby z tamního kostela prápor sv. Vojtěcha, který se tam od dávných časů v uctivosti přechovával, k vojsku donesl. Prápor ten dal kníže Soběslav ke kopí sv. Václava připevniti, a s touto posvátnou

korouhví, již kněz Vít nesl, táhlo pak vojsko České do boje proti králi Lotharovi. Když se pak Čechové u Chlumce za Teplici setkali s vojskem Lotharovým, porazili je úplně na hlavu. Lothar sám utekl se na blízký vrch, odkud knížete Soběslava skrze zvláštního posla prositi dal, aby k němu přišel. Kníže Soběslav nezpyšněl štěstím svým a učinil dle prosby Lotharovy. I uzavřel pak slavnou smlouvu mezi Čechy a říší Německou, ve kteréž Lothar slíbil, že od Čechů nic jiného pohledávati nebude než na čem již Jindřich IV. s králem Vratislavem se byli smluvili. Za to propustil jej Soběslav v pokoji na svobodu.

Po letech.

Zas dím v své rodné chatři,
v tom milém horském údolí,
a chorý otec trochu zdráv
v sad se mnou jít se uvolí
po letech.

Tam k srdci srdce vine se
tak upřímně vždy blíž a blíž,
že jedním tlukou tlukotem
a necítí těch bolů tíž
po letech.

Dvě ústa v jedno splývají
v tak sladkém, vřelém polibku,
jak otec jenom líbat zná,
když přitulí se ku dítku
po letech.

Ač slastné bylo shledání,
proč tolik slzí ronil hled? —
Či syn i otec tušili
že líbají se naposled
po letech? —

J. Ježek.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup navrátil se z visit. cesty své ve čtvrtek d. 17. t. m. u večer do Prahy.

— Dnes slaví se výroční pouť u sv. Jindřicha na Novém městě tímto pořádkem: v 6 a 8 h. budou tiché mše sv., v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. něm. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., odp. o 4. h. bude české kázání, pak nešpory a požehnání.

— V pátek dne 25. července bude se slaviti výroční pouť u sv. Jakuba či u

Minoritů. V 5 h. ráno bude první mše sv., o půl 7 h. druhá, v 7 h. české kázání, v 10 h. něm. kázání, v 11 h. slavná zpívaná mše sv., odp. o 4. h. bude české kázání, pak nešpory a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 17. července u sv. Tomáše, od 18 — 21. t. m. u sv. Ducha, od 22 — 25. u sv. Františka (u Křižovníků).

— *Od Otavy. (Přímluva Svátých.)*
Nedá mi srdce pokoje, abych nevyjevila všem ctitelům Panny Marie a sv. Jana Nep. tu mocnou jejich přímluvu. Jest u nás matka 4 malých dítek, ta dostala takové bolení hlavy, že myslila, že rozumu pozbuje; žádné prostředky nespomáhaly, až na lože ji to připoutalo. Manžel musel všechny práce domácí sám vykonávat; umínil si však přece, že půjde na pouť do Nepomuka. Nechal všech prací, a dne 15. května bez dlouhé výpravy šel. Když odcházel, manželka sotva bolestí promluvila: Dej tam za mne na modlení ke cti a chvále Panny Marie Boleslavské a sv. Jana, neboť sv. Jan byl také vroucný ctitel Panny Marie. Když odešel, bylo jí ještě hůře, tak že myslila celý den, že se jí mozek v hlavě obrací. A hle! na den sv. Jana z rána se jí zdálo, že je jí snáze; i sešla z postele a již celý den mohla choditi; než se manžel navrátil, ani polovic bolestí necítila, od té doby je zase zdráva, jako byla dříve. Pročež ona nepřičítá svého uzdravení než přímluvě Panny Marie a sv. Jana. I utíkejme se všickni věrní katolíci pod mocnou ochranu Bohorodičky a sv. Jana Nepomuckého ve všech našich potřebách duševních i tělesných, a prosme také za všechny ty nevěrce, kteří sv. Jana tupí a ho necítí, aby je Duch sv. osvětil, aby prohlédli z těch klamných bludů, a stali se ctiteli sv. Jana a všech našich sv. českých patronů. *Čtenářka „Ludmily.“*

Z Hrušek a Břeclavy (na Moravě).
Úcta k sv. Janu z Nepomuku jest obzvlášť u lidu českomoravského dávná a veliká, o čemž patrné svědectví vydávají ty četné sochy tohoto svätce, kterých takřka v každé osadě nalezáme, a u kterých pak zbožný lid rád obzvlášť v májové večery se shromáždí, konaje pobožné modlitby, aby na přímluvu tohoto mučeníka vyžádal si pomoci v potřebách svých. I nám dostalo se štědrotou vdovy Alžběty Předinské štěstí, že naše osada okrášlena jest krásnou sochou sv. Jana Nepomuckého, kterou mistrným dílem vytesal sochař František Dressler z Brna. Každá jednotlivá část i celek svědčí o umě-

losti tohoto mistra, a ukazuje na velikou bedlivost a píli, kterou dlu svému věnoval, tak že socha ta výmluvně ukazuje na tu prostou jednoduchost a pokoru, kterou se tento světec v životě svém tak velice skvěl. V neděli 22. června odpoledne byla socha ta od důstojného pana děkana Novoveského Františka Poláčka při velikém návalu obecnstva slavnostně posvěcena. „Hlas.“

Z Poznańska. Na sklonku r. 1878 bylo v arcidiecési Hnězdněnské a Poznaňské uprázdněno 77 far, v kterých žije 100.000 katolíků, v 19 farách příslušovalo 19 kaplanů, poněvadž faráři buď do žaláře vsazeni neb ze země vyhnáni byli. Trpěla ovšem i v těchto farnostech duchovní správa, ale nejnutnějším požadavkům věřících se přece vyhovělo, kdežto v 77 farnostech již nebylo, kdoby křtil, zaopatřoval, pochovával, vyučoval, mši sv. sloužil a církevní obřady konal. Během tohoto roku osiřelo úmrtím 12 far, tak že nyní počet vystoupil na 89, kde podobně smutné poměry panují. V roce 1874 čítalo se v obou arcidiecéších 818 kněží, z nichž 120 zemřelo, 91 vyhnáni byli a 23 pro jiné příčiny duchovní správu vésti nemohou.

Z Donauwörthu. Když po smrti Jindřicha II. Svatého Konrad II. císařem německým zvolen byl, vyslal hraběte Mangolda z Kyburku jako svého zástupce do Cařihradu. Německý vyslanec brzy si získal přízeň na dvoře císaře Konstantina VIII. tou měrou, že mu Konstantin část pozůstatku sv. Kříže, kterýž před dráhnými lety císařovna Helena svému synu do Cařihradu zaslala, daroval. I záradoval se zbožný hrabě nad drahocenným darem a ihned nejvěrnějšího služebníka se vzácným pokladem do otčiny poslal. Když se hrabě r. 1029 sám domů navrátil, vystavěl na hradě Mangoldsteině kostelík sv. kříže, s ženským klášteřem. Brzy se hrnuli poutníci z daleka i z blízka ku části sv. kříže, tak že nenacházeli ani v nádvoří, nerci-li v kostelíku místa. Za tou příčinou stavěl Mangold II. r. 1067 na blízském pahorku nový kostel s novým klášteřem, na jehož místě později klášter Benediktinů zbudován byl.

Ze Švýcarska. Diecése Churská osiřela ztrativši úmrtím svého vrchního pastýře Kašpara Willi-ho, jenž teprv před dvěma roky biskupem se stal. Zesnulý narodil se v Emsu, farní vesnici kantonu Graubündenského z rodičů zámožných. Jeho otec znal se v písmě sv., káraje, povzbuzuje, poučuje i chvále své dítky latinskými výroky písma

sv. jako k. př.: „In patientia vestra possidebitis animas vestras — v trpělivosti své vládnouti budete dušemi svými (Luk. 21, 19),“ tak říkával napomínaje k stálosti a setrvalosti, kterouž jedinou ostojí proti všelikému nebezpečení a zachovají duše své k životu věčnému. V kantonu Graubündenském převládá řeč romanská, vzniklá z latiny, proto lid latinskému jazyku rozumí a i touto řečí jako v Itálii své modlitby koná. Ačkoliv otec Willi-ův byl dosti bohatým, přece přidržoval dítky své ku práci, dokládaje, že zahálka jest všeho zlého počátek. V Löwenberku založil kněz Frant. Brunner konvikt pro studující, ve kterém by se mravní a zbožní jinoši ku stavu duchovnímu připravovali. V tomto ústavu dlel mladý Willi po tři léta, načež se do Churu a pak do Fryburku odebral, aby gymnasiální studia dokončil. Již od malíckosti cítil v srdci svém, že ku klášternímu životu povolán jest, proto r. 1844 do kláštera Einsiedelského vstoupil, aby dle řehole sv. Benedikta Bohu i církvi katolické sloužil. R. 1848 byl od amerického biskupa Henni-ho z Milwaukee, rodilého z kantonu Graubündenského, který toho času klášter Einsiedelský navštívil, na kněžství vysvěcen. Brzy se stal professorem i představeným konviktu, od r. 1853 farářem Einsiedelským pracuje v tomto úřadě patnáct let neunaveně na vinici Páně. Ku všem byl dobrotivý, laskavý, pokorný, k chudým zejména dobročinný, staraje se o jejich zaopatření; svým nákladem vystavěl veliký chorobinec, získal dobrodince, kteří příspěvky svými mnoho chudých v novém ústavu vydržovali. Mimo očekávání byl r. 1868 jmenován koadjutorem staříckého a osleplého biskupa Churského Mikuláše Florentina; zdráhal se těžké břímě na se vzíti, ale když sv. Otec Pius IX. naléhal, tu horlivý kněz uposlechl. Dne 7. března 1869 byl v Einsiedlu od Basilejského biskupa Eugena Lachata na biskupství vysvěcen. Dojemným způsobem loučili se Einsiedelské se svým duchovním správcem, okrášlili domy, učinili velkolepé osvětlení, průvod s pochodněmi k jeho bytu, doprovázeli, ho až ku kantonským hranicím. I v Churu byl (koadjutor) jako krajan a rodák slavně přijat. Hned a to v zimě počal visitovati, svátost sv. biřmování udíleti, rozličné vzniklé nepořádky v diecési odstraňovati, kde sám ku svým klerikům duchovní řeči činil. Na sněmu Vatikánském byl zvolen údem komisse pro řeholní záležitosti. Když biskup Florentini r. 1877 resignoval, byl Willi jednohlasně biskupem

Churským zvolen. Ještě s větší horlivostí oddal se obtížnému úřadu svému, při loňské visitaci v hornatém kantonu Urském se nastudil, horkou nemocí zachvácenému bylo ulehnutí, celou zimu byl trápen velikými bolestmi, které však trpělivě snášel, až konečně před dvěma měsíci pozemský život dokonala.

Z Belgie. (Stevenisté). Jako ve Francii tak se protivili mnozí též v Belgii konkordátu Piem VII. s Napoleonem uzavřenému. Počet jich vzrostl, když Francouzská vláda nový katechismus s modlitbami za císaře Napoleona předepsala. Tyto muže nazývali Stevenisty, poněvadž Cornelius Stevens byl jim vůdcem v boji proti vládě francouzské. Stevens narodil se r. 1747 ve Wawru, byl kanovníkem při kathedr. chrámu Namurském a od r. 1799—1802 generálním vikářem Namurské diecése. Byl horlivý, církvi kat. s celým srdcem oddaný kněz, který proti rozličným přehmatům, jichž se státníci v církevních záležitostech dopouštěli, bojoval. Stevens však nikdy proti konkordátu sv. Stolicí s vládařem francouzským uzavřenému nemluvil, ba spíše proti těm brojil, kdo se konkordátu dotýkali. Četní spisové jeho dali podnět rozličným rozmiškám, proto zaslal Stevens po pádu Napoleonově veškeré své písemné práce do Říma s tím podotknutím, že se ve všem podrobuje rozhodnutí sv. Stolicí. Podrobení své před smrtí r. 1828 obnovil veřejně prohlásiv, že podržena díla se mu připisují. Mnozí stoupenci Stevensovi bojovali proti vůli vůdce svého dále proti konkordátu, ba prohlašovali katolické kněze a biskupy, kteří se konkordátu přidrželi, za schismatiky s nimiž jim obcovati nelze. Jménem Stevensovým odpadli od kat. církve a usadili se v jižním Brabantsku. Marné byly veškeré pokusy je opět napravou cestu přivést, jsou úplně zatvrzeli a zaslepeni štítíce se všech jinověrců bez rozdílu, s kterými ani mluvíti nechť. Čítá se jich však jen hrstka asi 200 rodin, v neděli s hromadují se v stodole, by službám božím, které jistý drvoštěp koná, přítomni byli. Modlí se kleče před jakýmsi obrazem, vyznávají se ze svých hříchů, ukládají si sami pokání, které na tabulky píšou. Sv. svátostí nepřijímají, uzavírají sňatky občanské, dívky si křtí otcové zvláštní vodou, říkajíce při křtu tajemná slova. — Ministr vyučování Freimaur Vanhumbecck vyslovil se v senátu o desateru Božích přikázání, nehodlá prý jak katolické noviny oznamují desatero zrušiti, nýbrž ponechá sedm posledních, o třech prvních prý nedovolí aby

se ve školách mluvílo, poněvadž se učením o jsoucnosti Boží, o účtě Bohu povinnované a o svěcení dne svátečního ruší svoboda svědomí. Desatero Božích přikázání jest tudíž po náhledu Freimaurů proti svobodě svědomí. Ubozí katolíci Belgičtí, kteří velikou většinu obyvatelstva Belgického činí a takové jízlivé nájezdy snášeti musí.

Z Ameriky. Tak velkolepou církevní slavnost jako svěcení kathedr. chrámu sv. Patricie ještě New-York neviděl. Z rozličných krajín dostavilo se 34 biskupů, 300 kněží a mnoho věřícího lidu, aby uzřeli dílo o kterém se celých 21 let úsilovně pracovalo, dokonané. Arcibiskup Hughes položil základní kámen k nádherné budově, na kterou se sbírkami skoro šest millionů dollarů sešlo. Velechrám jest stavěn v způsobu kříže v gothickém slohu z bílého mramoru. První kardinál americký arcibiskup Mac Closkey konal církevní obřady. Jeden nejslovutnějších řečníků Amerických koadjutor biskupa St. Louisského Jan Kian činil slavnostní řeč, ve které mimo jiné i k tomu poukazoval, kterak v krátkém čase církev katolická v Americe zkvětlá. Předseda spolku sv. Řehoře P. Alfred Yonny z kongregace Paulistů řídil slavnostní hudbu, která v přesné církevním slohu provedena byla a veškeré přítomné ku pobožnosti povzbudila.

Paběrky.

8. „Nezůstala bys u nás?“

(Úryvek z obrázku ze života: „Tři kapitulace“ od Františky Stránecké v „Obzoru“ čís. 13.)

Kdybych tak jen ňakou dívčicu měla obratnou, co by mne buď u nemocné posečkala než práci domácí zastanu, nebo co by mi trávy pro dobytek přinesla, nebo mléko na trh, myslívala jsem často a přemítala, kde bych jakou našla.

Tu stojím jednou v kuchyni a chystám rychle oběd, přichvátavši teprv z rolí a tu se něco mezi dveřmi cosi zatemní, stoupla si tam dívčice as desetiletá, podepřela se o vroubení a hledí smutným okem po mně.

„Co chceš?“ ptám se.

„Tetičko, prosila bych vás o drobinku chleba.“

„A což ty chodíš po ptaní?“

„Ještě jsem nikdy nechodila.“

„A čí jsi?“ — „Ouvalů.“

„Ouvalů? Těch Ouvalů co bytují na horním konci dědiny?“

Dívčina přikývla hlavou.

„A tož ti před týdnem pohřbili maměnku?“

Dívčina opět přikývla a velké slze jí stékaly po lci.

„A což tatíček?“

„Včera měli pohřeb!“

Víte, milá panímámo, jak u nás cholera řádila, když ti první mřeli, dověděl se každý kdo a kdy zemřel, býval pohřeb jeden za dva, za tři dny, když ale bývalo pohřbů denně sedm, osm a ještě více, říkali lidé jen: dnes jich umřelo tolik, nebo tolik, a nebyl-li nějaký soused mezi nimi, již se žádný hrubě nezeptal, kdo byl zemřel.

„Chudero,“ pravím, „a což ti druzí, ty budeš nejstarší?“

Dívčina zas přikývla hlavou.

„To malé položili maměnce do truhly, ve čtvrtek pochovali Jana a Marušu v sobotu.“

„Tož jsou tam všichni — no, Pánbůh dobře udělal. A co bude s tebou?“

„Pánbůh ví!“

„Což jsem nepřišli strýček z Babic?“

„Jak by ne? Odnesl si šaty tatíčkovy.“

„Že odnesli? A co říkali tobě?“

„Mám prý tu počkat, až na čem se o-bec usnese. Abych prý se v chalupě sama nebála, řekli staré Kotovce, aby tam se mnou spala, dali jí za to vlnák po maměnce a jeden šorec.“

„A což o jídlo se ti nestarali?“

„Tenkrát ještě bylo trochu mouky ve špižárně a měli jsme půl pecnu chleba.“

„A což s kravou?“

„Tu odvedli strýček, aby hladem nezdechla.“

„A což pak ještě odnesou?“

„Juž prý jenom peníze, až se chalupa prodá, řekli stará Kotovka, tatíček prý jim byl dlužen ještě podíl a teď prý chalupa nebude mít ceny.“

„Tak, tak, no tu máš chleba s máslem, pojídej a sedni na stoličku, já uvážu krávy, vždyť to málem bránku nepřevrhne ta bujná sprež.“

Běžím otevírat bránku kravám, právě pastýř dohnal, ukládám je na řetězy a pak se vracím do kuchyně. Jak již to bývá, když člověk kvapně něco dělá, bylo v kuchyni všecko poroztáhané než jsem vyšla na dvůr.

Chvoště leželo převrácené na zemi, o-stružky z brambor byly roztroušené kolem ohniska, roští poházené.

Když jsem se vrátila, byla kuchyň zametena, chvoště stálo na pořádku v koutě, roští urovnané a hrnec s polévkou odstraněný od ohně, byl již rozvařený.

„Hm,“ myslím, „co k čemu, zatím se šikne.“ Dívčina dojíдалa chléb na stoličce.

„A jak?“ pravím, „nezůstala bys u nás?“

„Hned.“

„Ale nebylo by denně chleba s máslem“ také někdy huby, kdybys neposlechla.“

„A však bych já tetičko milá ráda u-poslechla, jen kdybych měla kde být.“

„No, uvidíme, co řekne hospodář a co řeknou tvůj strýček.“

Hospodář rád přivolil a ještě raděj strýček; nebylo se mu starati; než všechny peníze neodnesl, my se řádně postarali, by se také dostalo čeho Viktora a má to posud uloženo.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 7, (červnový) obsahuje řeči příležitostné: před prvním sv. přijímáním dítek, u hrobu muže méně dobré pověsti, při pohřbu o Velikonocích, u hrobu mladíka v den 1. května; kázání na B. hod Svatodušní, pondělí Svatodušní, slavnost nejsv. Trojice B., Božího Těla, sv. ap. Petra a Pavla a na ned. I—IV. po Sv. Duchu. — Svazek 8. (červencový) přináší řeč před birmováním, při pohřbu nejstaršího člena předešlé rodiny a velkého trpitele, při uvedení nového faráře, na slavnost sv. Prokopa, sv. Cyrilla a Metoděje. Navštívení Marie P., sv. Markéty, sv. Jakoba, a na ned. IV—VIII. po Sv. Duchu. — Svazek 9. (srpnový), řeč o pohřbu jubil. kněze, při oddavkách snoubenců, býv. žáků řečnickových, při oddavkách nevěsty někdejší žákyně, při svěcení kříže, o prvotinách kněžských, na slavnost Porciunkuly, sv. Vavřínce, Nanebevzetí Marie P., a na ned. IX. a X. po Sv. Duchu.

— „*Světlozor*“ chová vyobrazení v čís. 23.: Josip Jurčič, slovinský spisovatel. Židovské děvče, Beduinka a 3 ulice v Tunisu. V službě milosrdenství. Rohy a parohy indické zvěře. V čís. 24.: Dr. Ladislav Čelakovský. Hrad Kašperk. Bosenské typy. Oběť úřední horlivosti. Nový povoz americký. Most Brooklyn-New-Yorský. V čís. 25.: Pavel Gustav Doré. Trenčín, zříceniny hradu. Marselaisa. (Kresba P. G. Doré). Hrobka Kapuletův ve Veroně. Hrob Juliin tamtéž. Maloruska idylla. V čís. 26.: František Bartoš. Kolín nad Labem. První kroky. Na cestě k dostihům v Šanghai. Žáby v úzkostech. V čís. 27.: Dr. Josef Stanislav Prachenský. Vratník (Vranduk). Jobana Kastilská u rakve chotě svého Filipa Sličného. Sotčení Etny na začátku června. Prašná brána v Praze. V čís. 28.: Antonín Vávra, první tenor české opery. Villa Hadriana v Tivoli poblíž Říma. Vše vyprodáno. Honba na divoké býky na dráze Pacifické v se-

verní Americe. Princ Ludvík Napoleon. Turečtí cikáni.

— „*Ludmila*“ List pro křesť. matky. Obsah čísla 7. O některých příčinách, že hyne víra i mrav. Kovářovic Boženka (Dokončení.) O letošní slavnosti svatojanské v Nepomuku. Láska Ježíšova k dítkám. Proti silnému kašli. — Dopisy. — Útrpná srdce. — Listárna redakce.

— „*Ruch*“ orgán mladších spisovatelův českých, za redakce Fr. L. Hovorky, spisovatele, a nákladem Fr. A. Urbánka, kněhkupce, bude vycházeti zatím měsíčně jednou a to vždy 15. dne; 1. sešit (říjnový) vyjde asi 15. září.

— „*Obzor*.“ Čís. 13. Obsah: Velehradská svatyně. Napsal Jan Vychodil. — Darwinismus a methodologie. Piše dr. Josef Pospíšil. — Básně: První mše, od Jana Hudce; Modlitba v bitvě (z Körnera) od Jana Konečného. — Tři kapitulace, obrázek ze života od Františky Stránecké (Pokr. a dok.) — Volné lekce ze srbštiny. — Obzor literární, atd.

— (*Nový spis o španělské inkvisici.*) Prof. Madridský Dr. Juan Manuel Ortí y Lara uveřejnil r. 1877 spis „*La Inquisicion*“, jež Mohučský list „*Der Katholik*“ (1878. str. 221—223) vřele doporučuje. Čtenář poučí se důkladně o vzniku, zařízení a působení tohoto příliš haněného ústavu a nalezne zbraň proti pavučinným námitkám odpůrcův. Známo jest, že němečtí učenci se slavným Hefele-m v čele prohlašují špan. inkvisici za *ústav vládní*; Ortí opírá se tomuto mínění ukazuje na to že sv. Stolice dala *svolení* k zařízení inkvisice špan., že kněží byli soudci od papeže pověřenými, že právomocnost její vztahovala se na víru a mravy, ač nijak mu tajno není, že „katoličtí králové“ na ni měli větší vliv, než jiná křesťanská knížata a kterak mimo náboženské pohutky také ohledy politické řídily krále španělské. Ortí dovozuje, že přelíčení inkvisiční bylo rozumnější, spravedlivější a zejména mírnější než u tehdejších soudů světských. Ovocem španělské inkvisice jest, že zachována byla v zemi *jednota víry*. Jako při všech činech dějinných, rovněž i při španělské inkvisici spravedlivého dojde soudu zpytatel, jenž ji posuzuje z věku, v němž původ vzala, a nikoliv ze stanoviska 19. století. Spis Ortí-ův vyšel již v 2. vyd. a přeložen jest do angličtiny.

— „*Entdecktes Judenthum*“ (odkryté židovství). Proslulou knihu takto nadepsanou sestavil Jan Eisenmenger, ref. prof. semitských řečí v Heidelbergu († 1704), v níž železnou pilností a ohromnou učeností složil z bezčetných židovských spisů *nesmysly* a *rouhání* rabbinické bohovědy byv k tomu podnícen domýšlivostí a přepychem tehdejších židův. Kniha

byla tištěna ve Frankfurtě ve dvou tisících exemplářů a prof. Eisenmenger naložil na ni veškeré jmění své. Židé nabízeli mu za potlačení její 12 tisíc zl., on žádal 30 tisíc. Na to obrátili se židé do Vídně a vymohli zabavení celého nákladu, dříve než jediný jen exemplář mohl býti prodán. Eisenmenger brzy na to zemřel (1704) a dědicové marně pokoušeli se o vydání zabaveného spisu. Ani důtklivá přímluva krále Pruského Bedřicha I. (1688—1713) nic nepořídila. Proto rozhodl se Bedřich r. 1711, že z nova svým nákladem dílo v Königsbergu dle exempláře před zábavou darovaného vydá. Tím způsobeno, že i exempláře Frankfurtské dědicům byli vydány. (Kurtz: Kirchengeschichte, 1868 str. 567.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Fleischhans*, admin. za faráře v Kladrubech (na zámku);
- p. Jan *Matouš*, kooper. v Bělé, za II. správce duch. v c. k. trestnici pro mužské u Plzně;
- P. Frant. *Pohl* z řádu sv. Dominika za adm. fary u sv. Jiljí v Praze.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Filip *Fragner*, jubil. kněz, farář na odpoč., dne 23. června (nar. v Plzni 1. března 1803, vysv. 20. srpna 1827);
- p. Frant. *Grosser*, jubil. kněz, čestný kanovník kap. Budějovické, konsist. rada a b. notář, majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, děkan v Kašperských Horách, dne 5. července (nar. v Habří 1. října 1802, vysv. 24. srpna 1825).
- p. Matěj *Krim*, farář v Mutěšíně, dne 8. července (nar. v Budějovicích 23. ledna 1814, vysv. 25. července 1838).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Veselý*, síd. kaplan v Mláce, za faráře v Modré Hůrce;
- p. Karel *Trnka*, kaplan v Hostouni, za admin. v Bělé.

Upřázdňená místa:

Sídelní kaplanství v Mláce, patronatu knížete Schwarzenberga, do 30. července.
Bělá (Weissensulz), fara patron. p. Christiana bar. Koce z Dobříše, do 4. srpna.

Oprava. K zprávě v čís. 19. str. 302. z Vavřince o novém kostele připomínáme, že obrazy v něm jsou od akad. malíře Viléma Kandlera, který tehdež maleval 7 nových obrazů také do Rataj.

Vydává se
5., 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:

v kniž. arcib.

semináři,

č. 190—I.

Expedice:

v kněhupectví

B. Štybla

na sv. Václavském ná-

městí č. 786—II.

Nedošla čísla

reklamujte nejdéle

v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Sv. Fulgentia o víře,

či o pravidlu pravé víry Petrovy
knihka jedna.

Fabius Claudius Gordianus Fulgentius narodil se r. 467. v africkém městě Teptě, z rodičů vznešených. Po brzké smrti otcově ujal se vychování syna svého matka jeho Marianna, svěřivši syna svého učitelům výborným, pod jejich a jejím vedením Fulgenc prospíval nejen ve zbožnosti, ale i ve vědách a uměních (zejména v znalosti řečtiny), tak že již v mladém věku za prokuratora rodného města svého zvolen byl. Než úřad tento nelíbil se mladíku po samotě a rozjímavém životě toužícímu a proto brzy opustil skvělý úřad a odebral se do blízkého kláštera. Marně plakala matka jeho nad krokem tímto, nadarmo nelíbě přijímal ho biskup Faustus do kláštera Byzacénského — Fulgentius i lásku mateřskou i nelibost biskupovou vzorným svým chováním a příkladným sebezapíráním vítězně přemohl. Avšak brzy vyplašen jest z útulku svého zuřivými Ariany a utekl se do sousedního kláštera, kdež s tamějším opatem Felixem blahodárně i správou výpomocnou i příkladem působil. Ale i odtud prchati bylo oběma opatům před slidícím nepřítelem, než bohužel, nezdaril se jim útek jejich, neb na silnici do Siky Venerijské vběhli pochopům arianským do rukou; a tito domnívajíce se, že chytili přestrojené katolické biskupy nejenom že je hrozně zmučili, nýbrž i neslušně zneuutili, oholivše jim hlavu i bradu a z oděvu je svlékše.

Konečně přesvědčivše se, že zajatí nejsou kat. biskupové, propustili je na svobodu. Tu umínil si Fulgentius, že odejde do Egypta, této pravlasti poustevníků, a že zde život samotářský povede. Plavil se tudíž do Sicilie, kdež však Eulalius biskup Syrakuský od cesty do Egypta jej odvrátil, poněvadž Egypt od sv. Stolicе se byl odtrhl. Po mnohém cestování mezi jinými městy navštívil i Řím, odkud však již r. 500. vrátil se do vlasti své a zde klášter založil. Brzy na to stal se knězem (ač proti své vůli, bezpochyby z pokory) a r. 508. biskupem Ruspenským, zachovávaje nicméně přísný řád mnišský i při této své nové hodnosti.

Biskupování svému věnoval se se vši pílí, než i v tomto úřadě velmi mnoho trpěti musel; neb Thrasamund, král Vandalský (496—523.) pro neuposlechnutí rozkazu svého: aby na biskupství povyšování byli pouze Ariani — poslal Fulgentia s mnohými jinými biskupy do vyhnanství na Sardinii. Zde v kruhu biskupů, ač nejmladší z nich takové nabyly vážnosti a u znalosti, že jemu jakožto nejpůsobilejšímu svěřeno bylo dopisování si s biskupy v jiných zemích. K této důvěře biskupů přidružilo se i obyvatelstvo chodící k sv. tomuto biskupu na radu, nužní prosíce jej za podporu, soudící se za rozsudek ve přech svých. Ve vyhnanství tomto žil již 12 let, když najednou povolán jest od krále Thrasamunda do Karthaginy, by mu odpověděl na některé otázky, týkající se sporných záležitostí Arianů s katolíky. Na otázky tyto odpověděl Fulgentius s nevšední učeností, ale zároveň s takovou šetrností, že král mu dovolil v Karthagině zůstat. Ale brzy spozorovali arianští biskupové zhou-

bnou pro sebe přítomnost Fulgentiovu, a proto neustupně naléhali na krále, by sv. biskupa opět poslal do vyhnanství, očerňující jej z úmyslů zrádných. To se jim lehce podařilo, tak že ještě téhož roku (520) Fulgentius opět odešel do vyhnanství na Sardinii, kdež zůstal až do smrti Thrasamundovy (523).

Hilderich, nástupce Thrasamundův, dovolil vyhnaným biskupům katolickým, vrátiti se do sídel svých. Mezi navracujícími se byl též sv. Fulgentius. O čemž když uslyšelo obyvatelstvo Karthaginské, že Fulgentius, otec a miláček jejich, z vyhnanství se vrací, nedočkavě pohlíželi na moře, sbrzo-li spatří loď, přinášející jim pastýře dobrého. Přes to, že při Fulgentiově příchodu silně přšelo, byl nával vítajících lidí tak veliký, že několik mužů těly svými sv. biskupa chrániti museli před umačkáním. S rovnou radostí uvítaly jej i vlastní jeho ovečky — věřící Ruspensí. Již pak věnoval se sv. biskup úřadu svému se vši horlivostí, nemuse se již báti pronasledovatelů. Cítě však konec života svého pozemského, odebral se tiše do kláštera na blízkém ostrově Circině ležícího, chtěje zde v úplné odloučenosti od světa ve spojení s Bohem zemřítí. Ale i zde vypátrala jej láska jeho věřících a oddannost podřízeného kněžstva, a uprosily ho, že se opět vrátí na stolec svůj biskupský. Avšak dnově jeho byli již sečtení; po dvouměsíčné strastiplné nemoci neustále volaje: „Pane teď mi uděl trpělivosti a potom odpuštění“ odevzdal šlechetného ducha svého v ruce Hospodinovy dne 1. ledna 533. Jméni své věnoval veškeré náboženským a dobročinným účelům. Památka jeho světi se v den jeho úmrtí. Co se týče spisovatelské jeho činnosti, náleží Fulgentius k neplodnějším spisovatelům cirk., ač bohužel mnohé ze spisů jeho pouze v zlomech nám se dochovaly. Díla jeho většinou jsou rázu polemického, bojující proti bludům arianským.

Jsou pak hlavníjší tato:

1. „Libri III. ad Monimum de duplici praedestinatione Dei, una bonorum ad gloriam, altera malorum ad poenam“ v nichž vysvětluje příteli svému nauku sv. Augustina o předurčení.

2. „Liber contra Arianos“ v němž vyvrací desatero námitek arianských proti božství Ježíše Krista.

3. Libri III. ad Thrasamundum regem Vandalorum.

4. De remissione peccatorum libri II. ad Euthymium.

5. Libri III. de veritate praedestinationis et gratiae Dei ad Joannem et Venerium.

6. Ztracený spis: „Zda Duch sv. vychází pouze od Otce či od Otce i Syna.“

7. Liber de Trinitate ad Felicem Notarium; lib. ad Victorem contra sermonem Fastidiosi Ariani; de incarnatione Filii Dei et vilium animalium auctore ad Scarilam.

8. Několik homilií a 18 listů pojednávajících o rozličných pravdách náboženských.

9. De Fide ad Petrum lib. I. jehož překlad tuto podáváme.)*

Ve spisech těchto jeví se nám Fulgentius mužem ducha bystrého, an myšlenky své jasně a krátce vyjadřuje, což dotvrzuje o něm již sv. Isidor řka: „In confessione fidei clarus, in scripturis divinis copiose eruditus, in loquendo dulcis, in docendo ac desiderando subtilis.“

Co se týče spisku našeho, jehož překlad tuto uvádíme, zavdala příčinu k sepsání jeho prosba nějakého Petra, (bezpochyby mnicha z kláštera sv. Fulgentiem založeného) který chtěje do Jerusáléma cestovati požádal sv. biskupa, by mu stručně udal pravou nauku Kristovu, aby ji v oněch zemích, bludaři oplývajících, čistou a neporušenou zachoval. Vyhovuje tedy mnichově žádosti, pojednává sv. biskup o hlavních člancích víry katolické. Knížka tato dá se rozdělití na 2 částky, z nichž první jedná více dogmaticky o pravdách náb., druhá pak více ráz předpisující na sobě nese.

V první částce 44 čísel čítající pojednává v číslech 1—24. o nejsv. Trojici a vtělení se Syna Božího; v č. 25—30. o stvoření andělů a člověka; v č. 31—44. o pádu člověka a nápravě jeho jak všeobecně tak osobní.

Druhá částka obsahuje 40 předpisů, jichž šetřiti náleží, nemá-li pravá víra znešvařena býti.

Jak již obecně o spisech Fulgentiových řečeno tak i v tomto spisu jest mluva stručná, vyjadřující krátce ale při tom jasně nejdůležitější pravdy naší sv. víry, všim

*) Veškerý spisy tyto nejúplněji vydány byly r. 1684 v Paříži od Dr. Mangeant-a pod názvem: „Opera s. Fulgentii Ruspensis Episcopae sunt publici juris omnia.“ —

právem tudíž nazval jej Fessler (Institut. patrol. T. II. § 398 n. 1.) „rozpravou věru zlatou“.

Úvod.

1. List lásky tvé, milý Petře, jsem dostal, ve kterém jsi mi oznámil, že hodláš cestovati do Jerusalema, a žádal, bych tě listem svým poučil, které pravidlo víry v těch krajinách měl bys zachovávat, aby nemohl k tobě podkrásti se nižádný blud kacířské nepravdy. Raduji se sice z toho, že o zachování víry pravé bez jakékoli poskvrny lichověry pečuješ, neboť bez ní nic nemůže prospěti, ba ani žádného není obrácení. Apoštolská zajisté praví autorita: „Bez víry nemožno jest líbiti se Bohu“ (Hebr. 11. 6.). Neboť víra jest všech statků základ. Víra jest lidské spásy počátek. Bez té nikdo nemůže příslušet k počtu synů Božích, poněvadž bez ní nikdo ani v tomto věku nedochází milosti ospravedlnění, aniž v budoucím život věčný obdrží a jestliže kdo zde nechodí podle víry, nepříjde k oslavě. Bez víry všechna práce lidská marná jest. Neboť totéž jest, chtěl-li by kdo bez pravé víry pohrdáním světa Bohu se líbiti, jako kdyby někdo kráčeje do vlasti, věda že tam dobře se míti bude, opustil cestu pravou a neprozřetelně sledoval lichou, po které by nepřišel k vlasti blažené, ale klesl do propasti, kde přichozímu neposkytuje se radosti, ale klesajícímu záhuba se přináší.

Nevyhnutelná potřeba víry.

2. Než aby o víře dostatečné slovo bylo proneseno, délka doby nikterak se nepřimlouvá, poněvadž přeješ si ode mne rychlou odpověď; a tak veliké jest dílo této rozpravy, že nemůže ani velkými řečmi vyplněno býti, neboť nežádals sobě tak o víře poučení býti, abys byl udal kterýkoliv blud, proti kterému obzvláště by směřovati měl osten naší rozpravy; ale když bez výměru víry si žádáš a tomu chceš, aby třeba v krátkosti podán byl, znamenáš bezpochyby, kterak je mi nemožno, abych věc tak velikou úplně v krátkosti pojal, seč nejsem, i kdybych měl tolik času a takové nadání, že bych mnoho knih o tom, co si na mně přeješ, sepsati mohl. Že však „Bůh blízek jest všem vzývajícím ho v pravdě“ (Žalm 144, 18.), který „slovo dokonávající a ukracující učinil na zemi“ (Řím. 9, 28), doufám, že jako tobě dal svatou pečlivost o viru tuto, tak i mně, abych tvému tak slechetnému a tak chvalitebnému přání vy-

hověl, dostatečnou udělí schopnost, aby ač i vše nemohl bych říci, z čeho by každý blud kacířský poznán býti mohl, a poznáný buď býti zvrácen aneb uvarován, přede ve jmenu a s pomocí svaté Trojice, která samojediný, pravý i dobrý Bůh jest, to pověděl, v čem aspoň z veliké části základ víry katolické bez všelikého kalu bludařství obsažen jest. Což jestliže podržíš i to zachytiš a toho unikneš, co zde sice není zvláštní rozpravou vyvráceno, ale přec z toho se jeví, co zde všeobecně a vůbec položeno jest, co totiž lidé nevěřící náseptávají do uší věřícím, nedržíce se pravidla božské pravdy, ale vynalézající nicemnost bludu lidského.

Hlava I.

Bůh jedné přirozenosti a podstaty ve třech osobách.

3. Na kterémkoliv tedy místě byl bys usazen, poněvadž víš, že dle pravidla na rozkaz našeho Spasitele prohlášeného pokřtěn jsi v jednom jmenu Otce i Syna i Ducha svatého: hlavně a nade vši pochybnost celým srdcem zachovej to, že Otec Bůh, i Syn Bůh i Duch svatý Bůh, to jest, že svatá a nevypravitelná Trojice přirozeně jest jeden Bůh, o kterém v Deuternomii se praví (Deut. 6, 4.): „Slyš Israeli, Pán Bůh tvůj Bůh jeden jest“ a (tamt. v. 13.) „Pána Boha svého ctíti budeš a jemu samému sloužiti“.

Avšak že tím jedním Bohem, který jediný přirozeně pravý Bůh jest, nejenom ani jediného Otce, aniž jediného Syna, aniž jediného Ducha svatého, ale zároveň Otce i Syna i Ducha svatého býti jsme pravili, toho šetřiti jest, abychom ač co do přirozené jednoty, dobře reeme, že Otec i Syn i Duch svatý jeden jest Bůh, podobně opět neodvážili se říci aneb věřiti (což ovšem bezbožnost jest), že ten který Otcem jest, týž buď Synem aneb Duchem svatým jest; aneb ten, který Synem jest, buď Otcem aneb Duchem svatým jest, aneb ten, který vlastně Duchem svatým u vyznání Trojice se nazývá, buď Otcem aneb Synem jest co do osoby.

4. Neboť víra, kterou svatí patriarchové a proroci před vtělením se Syna Božího s nebes přijali, kterou i svatí apoštolové od samého Pána v těle postaveného slyšeli, a poučení Duchem svatým nejenom ústy kázali, ale k poučení potomkův i písmem zůstavili, jednoho Boha nazývá Trojicí, to jest Otce i Syna i Ducha svatého. Ale

nebyla by pravá Trojice, kdyby jedna a taž osoba Otcem i Synem i Duchem svatým se nazývala. Neboť byla-li by, jako jest jedna přirozenost Otce i Syna i Ducha svatého, podobně i jedna osoba, nebylo by vůbec příčiny, proč by v pravdě Trojici se nazývala. A na opak byla by sice pravá Trojice, ale Trojice ta nebyla by jeden Bůh, kdyby Otec a Syn a Duch sv. byli i růzností přirozeností svých rozdílní, jakož se vespolek od sebe liší zvláště osob. Ale poněvadž v tom jednom pravém Bohu Trojici co do přirozenosti pravda jest, nejenom že jeden Bůh jest, ale že i Trojice jest, proto týž pravý Bůh jest v osobách Trojice, a i v jedné přirozenosti jeden jest. Pro tuto jednotu přirozenou celý Otec v Synu a Duchu sv. jest, a celý Syn v Otci a Duchu sv. jest, a celý Duch sv. v Otci a Synu jest. Žádný z nich není vně kteréhokoliv z nich, poněvadž žádný druhého ani věčnosti nepřechází, ani velikostí nepřesahuje, ani mocí nepřevyšuje. Poněvadž ani Syna, ani Ducha svatého, pokud se týče jednoty přirozenosti božské, Otec není přednější ani větší; aniž Synova věčnost a nesmírnost jako dřívější aneb větší, věčnost a nesmírnost Ducha svatého přirozeně nemůže ani předcházeti ani převyšovati. Jakož tedy Syn není Otce ani pozdější ani menší, tak ani Duch svatý pozdější aneb menší není Syna.

Neboť věčné jest a bez počátku, že Syn z přirozenosti Otcovy rozený jest; a věčné a bez počátku jest, že Duch svatý z Otcovy a Synovy přirozenosti vychází. Proto dobře tedy věříme a pravíme, že tři jeden Bůh jsou, poněvadž jedna veskrze věčnost, jedna nesmírnost, jedna tři osob přirozené jest božskost.

Osoby božské jsou si rovné, jednotu přirozenosti a mnohost osobní se ukazuje z Gen. 1, 26.

5. Držíme tedy, že Otec a Syn a Duch svatý jeden jest přirozeně Bůh, nikoli však, že Otec jest ten, který Synem jest, aniž Syn ten, který Otcem jest aniž Duch svatý ten, který Otcem aneb Synem jest. Jedna bytnost jest Otce i Syna i Ducha sv., kterou Řekové *οὐσία* nazývají, a v ní není ničím jiným Otec ani ničím jiným Syn ani ničím jiným Duch sv. ačkoliv co se osobnosti týče jiný jest Otec, jiný Syn, jiný Duch sv. Což se nám nejvíce ukazuje na samém počátku Písem sv., kde Bůh praví: „Učinme člověka k obrazu a podobenství našemu“ (Gen.

1, 26). Pravě totiž jednotným počtem „k obrazu“, naznačuje, že jedna jest přirozenost, k jejížto obrazu člověk učiněn býti má. Pravě však množným číslem „k našemu“ ukazuje, že týž Bůh, k jehož obrazu člověk učiněn byl, není jednou osobou. Neboť byla-li by v té jedné přirozenosti Otce i Syna i Ducha sv. jedna osoba, neřekl by: „k obrazu našemu“, ale: k obrazu mému; aniž řekl by „učinme“, ale: „učiním“. Mělo-li by se však rozuměti a věřiti, že v těch třech osobách tři přirozenosti jsou, nebylo by řečeno: „k obrazu našemu“ ale k obrazům našim: neboť nemůže býti jeden obraz tři přirozenosti nerovných. Ale praví-li se, že člověk jest učiněn k jednomu obrazu jednoho Boha, oznamuje se tím, že co do bytnosti jedna jest božskost svaté Trojice. Potom pak a něco později místo toho, co Bůh svrchu řekl: „Učinme člověka k obrazu a ku podobenství našemu“ vypravuje Písmo, že člověk takto učiněn jest, řkouc: „A učinil Bůh člověka, k obrazu Božímu stvořil jej“. (Gen. 1, 27.)

Trojice osobní se dovozuje z Isai. 6, 3.

6. Že pak tato trojice osob a jednotu přirozenosti jemu byla zjevena, nezatajil prorok Isaiáš, že mu zjevena byla, řka, že viděl Serafiny, ani volali „Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů“ (Isai. 6, 3.). Zde tedy naprosto v tom, že třikráte se di Svatý, trojici osobní, v tom pak že jen jednou dí se „Pán Bůh zástupů“ jednotu božské přirozenosti poznáváme. V této tedy svaté Trojici, kterou proto tolikrát opakují, by srdci Tvému pevněji byla vštípena, jeden jest Otec, který sám bytně ze sebe jednoho Syna zplodil; a jeden Syn, který z jednoho Otce sám bytně se zrodil; a jeden Duch svatý, který sám bytně z Otce a Syna vychází. Což by všechno jedna osoba nemohla totiž roditi se i roditi se ze sebe i vycházeti ze sebe. Poněvadž tedy něco jiného jest zploditi a narozenu býti, a něco jiného jest vycházeti než zploditi aneb zrozeni býti, zřejmo jest, že jiný jest Otec, jiný Syn, jiný Duch sv. Trojice tedy k osobám Otce i Syna i Ducha sv. se vztahuje, jednota k přirozenosti. (Pokračování).

Veslo na plavbu.

Kdo na plavbu se pouští
a veslo odhodí,
tenť pozná, jak se žene
ku zkáze na loď.

Leč kdo hned před svou playbou
byl konal přípravu,
tent po překážkách dojde
blahého přístavu.

A proto na své konce
v čas bedliv pamatuj;
i budeš ubezpečen
a šťasten život tvůj!

Fr. Doucha.

O vezdejších potřebách.*)

(Úvaha ke žním od *J. Ev. Eybla*.)

Milionové se denně modlívali; milionové denně na kolenou pravívají: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“ (Mt. 6, 11); ale milionové tuším, nevědí, oč, takto se modlíce, prosí. Co znamenají slova: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“? Vy mi odpovíte, že se chlebem vezdejším rozumějí časné věci, kterými se náš smrtelný, tělesný život zachovává. S touto odpovědí se i já úplně snáším a proto se neostýchám tvrditi, že přemnozí lidé, prosíce o chléb náš vezdejší zhola nevědí, co praví. Neboť kdyby povážili, že touto prosbou žádají na Bohu toliko věcí k živobytí potřebných, stýskali-li by si, nemajíce hojnosti a nadbytku? Nemáme-liž býti spokojeni, dostává-li se nám, oč prosíme? Berouce chléb, o nějž prosíme, proč se ještě ohlížíme po lahůdkách a rozkoších? Kdybychom si dobře povážili, že i o to málo, čeho jest nutné k živobytí třeba, povinni jsme Boha prositi, každý den říkájce: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“, jistě bychom se nesháněli po těchto potřebách tak ouzkostlivě a nedočkavě, jak bývá našim obyčejem, ale trpělivě a pokorně bychom jich od Pána očekávali; tolikéž bychom nevydávali svůj majetek a své bohatství za výsledek svého přičinění, nýbrž za dar lásky Boží, která naši práci ráčila požehnati; aniž bychom konečně zpyšněli, dívajíce se se zalíbením na své bohatství ale pamatujíce, že jest nám prositi každý den o chléb vezdejší, oddávali bychom se po celý svůj život v péči božské Prozřetelnosti, která „dosáhá od konce do konce a řídí všecko libezně.“ (Moudr. 8, 1.) Slovem, kdybychom z mysli nespouštěli, že prosíce o chléb vezdejší, žádáme jen takových darů, kterých nutné jest třeba k živobytí vezdejšímu, netrápili bychom

se, nemajíce statků pozemských v hojnosti a nadbytku.

Obmezujíce své žádosti na chléb potřebný viděli bychom, že nemáme práva toužiti v modlitbách po lahodách a rozkoších; spokojeni jsouce, že jsme obdrželi od Hospodina, oč jsme snažně prosili, byli bychom šťastni, „majíce“, jak dí apoštol „pokrm a čím bychom se odívali.“ (I. Tim. 6, 8) Ale poněvadž tak křesťansky nesmysliváme, všim právem tvrdím, že nerozumíváme, oč prosíme, říkájce: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“. Slušno tedy, aby-chom obsahu této prosby dobře porozuměli.

Na ten konec si připomeňme onu zázračnou událost, kterou obsahuje šestá kapitola evangelia sv. Jana, vypravujíc, že Kristus pěti chleby ječnými a dvěma rybama nasytil mužů počtem asi pět tisíc. Na tomto divu lze snadno pozorovati tři stupně pozemských statkův; jedněch jest k výživě taková potřeba, že kdo jich nemá, nouzi trpí a hladem hyne; druhý stupeň těchto statků ten jest, že člověk má je hojnost a nadbytek může lahod a rozkoší světa užívat; na třetí stupeň konečně toho postavíme, kdo, vládná jménem nad obyčej velikým, ve světě vzácného a vznešeného postavení dostupuje. Všechny tyto tři stupně viděti na dotčeném nasycení zázračném. Spasitel nasytil lid, poskytnuv mu tolik, kolik potřeboval. „Vzal Ježíš chleby a když díky učinil, rozdával věřícím.“ Když byli nasyceni zbývalo ještě dvanácte košů plných chleba. „Sebrali a naplňili dvanácte košů drobtů.“ To jest patrný důkaz hojnosti a nadbytku. Konečně lidé vidouce zázrak pospíchali Krista učinit králem; čímžto se patrně vznešenost a velikost vyznamenává.

Vidíme tu troji pozemské statky: a) potřebné k výživě, b) nadbytečné a c) mimořádné. Výživa jest první stupeň, nadbytek druhý, jmění mimořádné třetí stupeň.

Odtud nám jde troji velmi důležité naučení. Příčinou statků vezdejších jest se zajisté báti těchto tří chyb: Ouzkostlivosti, marnotratnosti a pýchy či hrdosti. Kdo má sotva tolik, aby stačilo na výživu, snadno se stává malomyslným a ouzkostlivým; kdo má hojnost, snadno upadá v marnotratnost; kdo konečně vládne mimořádným jménem, zřídka se uchrání pýchy a etížadosti. Proti těmto třem neduhům dotčené evangelium podává tři léky. Lid chodě za Pánem a nic nedbaje své výživy dochází jí s dostatek od jeho dobrotivosti, čím se nám uka-

*) Srovn. Sermons choisis par J. B. Bos-suet, Paris, 1869 pag. 315 sl.

zuje, kterak lze ukójiti naši ouzkostlivost a pečlivost. Pán Ježíš kázal pečlivě sebrati, co zbylo. „Seberte drobtý, at nezhynou;“ tím brání plýtvání a marnotratnosti. A konečně, aby jej neučinili králem, ušel na horu sám jediný, čímž ukázal, kterak mírniti etizádost a brániti pyše. Podává se nám tudíž naučení, abychom

a) hledajíce potřebnou výživu, nebyli ouzkostliví a malomyslní;

b) majíce hojnost a nadbytek, nestávali se marnotratnými a

c) vládnouce mimořádnými statky, nepodrobili se etizádosti.

Stojíce na samém počátku nejistých žní nejlépe učiníme, probereme-li první z těchto tři naučení, dle něhož

očekávajíce a vyhledávajíce potřebnou výživu nemáme býti malomyslní a ouzkostliví.

Že hledajíce potřebnou výživu nemáme býti malomyslní a ouzkostliví, praví náš Spasitel určitými slovy řka: „Nepečujte říkajíce: Co budeme jisti, aneb co budeme píti anebo čím se budeme odívati? Však toho všeho pohané hledají. Víť zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete. Hleďte tedy nejprv království Božího a spravedlnosti jeho: a toto všecko bude vám přidáno.“

Poněvadž křesťan povinen jest, aby staraje se o výživu, těmito slovy Páně se spravoval, jde o to, abychom jim dobře porozuměli. Spasitel nemíní zajisté nikterak zakazovati práci počestnou, péci moudrou, šetřnost případnou: on sám ve své společnosti měl učeníka, který máje pokladnici ji opatroval, aby si měli z čeho zjednati výživu. Sv. Pavel, horlivější v práci než kterýkoliv apoštol, svými rukama pracoval, aby se uživil, nečekaje dokonce, aby mu Hospodin anděla s chlebem s nebe poslal. (Sk. ap. 20, 34.) Slovem, celé človenstvo ku práci se rodí, (Job 5, 7.) od prvního pádu k těžké a namáhavé práci odsouzeno jest a Spasitel nepřišel, aby nás trudné a klopotné práce zbavil, nýbrž věčného odsouzení uchránil. Praví-li tedy: Nepečujte (příliš) co byste jedli anebo čím byste se odívali, nezapovídá tím práce ale ouzkostlivost a malomyslnost; nezavrhuje spořivost, ale lakotu; nehaní moudrého hospodáření, ale trampoty a péče nemístné. A prohlásil-li Hospodin (Ex. 20, 9. 10.) za blesku a bouře a zvuku trub na hoře Sinajské pro věčné časy platný zákon: „Šest dní pracovati budeš a dělati všecka díla svá. Sedmého pak dne sobota Hospodina Boha tvého jest. Nebudeš dělati žádného

díla v něm ani ty, ani syn tvůj, ani dcera tvá, ani služebník tvůj, ani děvka tvá, ani hovo do tvé, ani příchodí, kterýž jest v bránách tvých“ — věděl zajisté, že šestidenní práce v týdně k výživě lidstva dostačí; odpočinul-li pak v den sedmý a požehnal-li ho a posvětil, (Gen. 2, 3.) ukázal tím zajisté větší moudrost než všichni naši novověci továrnici, rolníci, obchodníci, řemeslníci a dělníci, kteří často bez kusa příčiny sedmého dne nesvětili, směle a rouhavě zákon Páně potupným nohama šlapou. Slzy polévají upřímného lidumila; vidoucího, kterak v den Páně umounění, uspinění dělníci v továrnách, dílnách i na poli hlasitě svědčí, že nynější lidstvo s celou svou pokročilostí se snižuje na pouhé pokolení vydělávačův a vydělkařův, snižuje na pokolení otrocké, v němž jedni otroky jsou svých chlebohárcův či pánův, druzí (tito pánové) otroky svých lakotných chtíčův, spokojeni však nejsou ani jedni ani druzí. „Bojí se snad mnozí z nich Hospodina ale mimo to i modlám svým slouží“ (IV. Reg. 17, 41.). To jsou velmi smutné důkazy, jak málo se dbá slov Páně: Nepečujte, co byste jedli, aneb co byste pili anebo čím byste se odívali.

Spasitel těmi slovy neschvaluje snad lenost a zahálku, nebo „člověk ku práci se rodí“ (Job 5, 7.), ale chce vzbuditi a upevniti naši důvěru v Prozřetelnost božskou.

Prozřetelnost Boží neslibuje nám věci zbytečných nýbrž toliko potřebné; myslili tedy kdo, že se Prozřetelnost Boží k tomu zaručuje, aby přispívala každý den na naše marná, zbytečná, nádherná vydání, to se mýlí a slovům evangelia, výpovědi Páně zhola nerozumí. Spasitel ujišťuje, že Hospodin přispěje našim potřebám, rozumějme dobře — našim potřebám, ale nikoli naší chtivosti; našim potřebám, ale ne naší lakotě; našim potřebám ale ne naší nádhernosti a outratnosti; našim potřebám, ale ne naší marnivosti a lehkomyšlnosti. Spasitel slibuje chléb vezdejší, chléb na každý den, ale ne lahůdky a rozkoše; slibuje výživu ale ne hojnost, nákladné a nádherné stoloování. Víť zajisté Otec váš, čeho potřebujete.

Když za vlády bezbožného krále Achaba v Izraeli hlad povstal, stala se řeč Hospodinova k proroku Eliášovi řkouc: „Vstaň a jdi do Sarefty Sidonské a pobuď tam; neboť jsem tam přikázal ženě vdově, aby tebe živila. A Eliáš přišed do Sarefty u brány města spatřil ženu vdovu, sbírající

dříví a zavolav ji řekl: Dej mi trochu vody v nádobě, abych se napil a přines mi také kousek chleba. Pak dodal: Neбудete mouky v nádobě aniž oleje v láhvi až do dne, kdy dá Hospodin zase déšť na zemi.“ — Chléb, voda, olej, toť celá hostina prorokova. (III. Reg. 17.) K témuž proroku Eliášovi Thesbitskému, an ve stínu stromu spal, poslal Hospodin anděla svého, aby se ho dotkna mu pravil: „Vstaň, pojez, nebo dlouhou cestu máš ještě před sebou.“ Prorok vstal a ohlédnuv se spatřil u hlavy podpopelný chléb a nádobu vody. — Takové hody mu připravil anděl s nebe poslaný, hody sice neskvostné ale pokrm dostatečný a zajistý slušný na jeho dárce, Boha, který chce přispěti našim potřebám, ale nikoliv hovětí našemu labužnictví a naší nestřídmosti. Ta jest vůle Boží, abychom zasedající za stůl zachovávali mírnost a střídmost. Vida tedy u leckterého bližního stolování outratné, roucha nádherná, nábytek skvostný, vůbec všeliký vezdejší blahobyť, nestýskej si, že Bůh s tebou nelskavě nakládá, odepíraje ti těchto věcí. Máš chléb? Máš potřebnou výživu? Více než chleba Bůh neslibil; chléb připovídá v evangeliu, o chléb chce bychom prosili t. j. dobře-li rozumíme, o výživu potřebnou a nikoliv o věci, po kterých se bujná anebo lakotná žádost ráda shánívá.

Příčina, proč Bůh nám toliko chléb připovídá, ale nijaké zbytečné marnosti, jest docela jasna. Tělo naše, život náš jest dílem a darem Božím; nezřízená však žádostivost jest dílem zlého ducha, jenž ji hříchem uvedl na svět. Že tedy naše tělo jest dílem, které Bůh sám spůsobil, nezdráhá se také je zachovati a živiti; chce živiti, co sám učinil, nikoliv, co do nás žádostivost vložila; poskytuje tedy tělu, čeho mu třeba, ale nikterak neráčí nasycovati nemírnou chtivost a lakotu naši, sic jinak místo aby nás činil mírnými a střídmy, rozněcoval by v nás lakotu a chtivost a bujnost; poutal by nás k rozkošem a lahodám světa. On, jenž jako vtělený Bůh slovem i skutkem učil, že od nich své srdce odvracet máme, vyvracel by sám své evangelium, hově nemírným našim chtičům.

Tobě tedy, jenž důvěřuješ v Pána a Spasitele svého, tobě, jenž se oddáváš do Boží prozíratelnosti, tobě jest se obmezovati na pouhý chléb, spokojovati se s výživou potřebnou a nečekati věci hojných, skvostných, zbytečných, marných. Ach! pomysliš si, tvrdá jest tato řeč, i kdož ji může slyšeti? (Jan 6, 61) Zdá-li se ti tvrdá, po-

važ, že jest to učení Páně, slovo svatého evangelia. Více než to Syn Boží neslibil, i nemá práva více než toho žádati. Víť zajisté Otec váš, že toho potřebujete.

Věduce již, že Hospodin aby vyhověl skutečným potřebám lidským, slíbil chléb dáti, optáme se také, komu tento chléb přislíbil? Každému-li bez rozdílu? Čili snad zvláště svým věrným? Slyšme, co v té příčině evangelium praví. Spasitel dí: Hleďte nejprv království Božího a spravedlnosti jeho: a ostatní všechno bude vám přidáno. (Mt. 6, 33.) Užívaje posledních slov Spasitel prohlédá k obyčeji, dle něhož při koupi a prodeji věci velkých a důležitých maličkosti se přídavkem či nádavkem přidávají. Chce Pán říci: Království Boží t. j. věčná v nebi blaženost jest cílem a koncem vašeho snažení a hledání, jest věcí hlavní, statky vezdejší jsou věci vedlejší a já slibuji tyto vedlejší věci tomu, kdo bude hledati věc hlavní. Jakoby řekl: Hleďte věci velkých a malé se vám přidají; hleďte nebeských a zemské vám přidány budou. Taktéž v modlitbě Páně (Mt. 6, 9—13) se nám dovoluje prositi o chléb vezdejší, když jsme dříve prosili o posvěcení jména a o rozšíření království Božího. Odtud patrně jde, že Hospodin zaručuje chléb toliko svým věrným ctitelům; těm totiž, kteří nejprve hledají království Božího a spravedlnosti jeho. Tím nemíním říci, že Bůh odepírá vůbec statky pozemské hříšníkům: vime, že slunci svému velí vzházeti na dobré i na zlé a déšť dává na spravedlivé i na nespravedlivé; (Mat. 5, 45.) ale ačkoli dává mnoho těm, kdož ho nectí, svým takměř nepřátelům, předce neslibuje leda svým věrným služebníkům. A příčina jest patrna. Jen ti zajisté, kdo nejprve hledají království Božího a spravedlnosti jeho, jsou ve pravdě a ve skutečnosti jeho děti; jen oni skutkem náležejí k jeho rodině; oni hledali království Božího, pročez on jim ostatní věci přidal.

Kdo tedy sobě stýskáš na chudobu, si stěžuješ na neštěstí, pláčeš nad ztrátou a úpadkem svého jmění, vlož ruku na srdce a odpověz: Hledal-li jsi vždy nejprve království Božího? Byla-li ti spravedlnost Boží vždy pravidlem tvého snažení? Bylo-li ti království Boží věci první a hlavní? Aneb jsi naopak užíval svých statků, abys potlačoval bližního, hověl špatným chtičům, oddával se rozkošem zakázaným? Ó, jen se přiznej, ještě jsou pamětníci a svědkové, že jsi, vládná třeba jen ledabylým jménem, království Božího a spravedlnosti jeho

nehledal, pyšně snad na bližního nemajícího pohlížel: Hospodin odchytil od tebe svou ruku, i nechává tě v bídě a nedostatku, nereptej proti němu, nerouhej se mu, neosopuj se na jeho spravedlnost; „Pán nečiní ti krivdy.“ (Mat. 20, 13.) Nehledal jsi království Božího a spravedlnosti jeho, i nebylo příčiny, aby ti ostatní věci byly přidány. „Vezmi co tvého jest, a jdi;“ na slibu, jež Hospodin věrným svým ctitelům činí, ty nemáš podílu.

Ostatně nedává božský Mistr bezpečného ujištění, že věrní jeho služebníci nikdy nedostatku nebudou mít. Když jak vypravuje čtvrtá kniha Královská, (IV. Reg. 8, 1. Žalm 104, 16.) Hospodin přivolal hlad na zemi a všecku podporu chleba zničil, nečteme, že lidé spravedliví té pohromy byli ušetřeni: naopak již dnes jsme slyšeli, že Eliáš, tento velíkán, tento druhý Mojžíš národa Israelského spokojiti se musel s chlebem a vodou. Svátý Pavel, líce Korintským své nesmírné práce a trudy, praví (II. Kor. 11, 27.), že snáší hlad a žízeň, zimu a nahotu; chvále pak ve svém listě k Židům (Žid. 11, 36.) výtečné sluhy Boží, jichžto svět nebyl hoden, dodává, že trpěli chudobu, ve vězení a v žaláři. Patrně tedy Bůh nezaručuje že jeho věrní ctitelové nikdy nedostatkův mít nebudou, an opak toho bezčetnými příklady jest dokázán. A není divu. Žádá-li Bůh, abychom v jistých případech obětovali pro Něho i život, podstupajíc z lásky k Němu smrt, tím spíše můžeme z lásky k Němu zůstatí bez bohatství, bez hojnosti, bez věcí zbytečných, a snažeti své nedostatky nereptajíc.

Nebojí-li se víra křesťanská smrti, o méně strachuje se nedostatku. Kdo jest křesťanem t. j. učeníkem Kristovým nejen dle jména ale i skutkem, tomu věru málo na tom záleží, umře-li hladem anebo neduhem, smrtí násilnou nebo bídou; jemu každý způsob smrti jest slavným, umírá-li jen v Pánu; meč neb hlad, vše jest mu jedno.

Dle toho i nejpřímnější přátelé a ctitelé Páně nedostatkem trpěti ba hladem hynouti mohou; a bylo by nesmírným bludem, domnívati se, že je Spasitel takových nehod a nesnází uchrání. Tu pak nastává otázka: Může-li i nejslechetnější křesťan nouzi a hladem trpěti: kterak mohl Syn Boží říci, že tomu, kdo hledá nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, všecko ostatní (pokrm, nápoj, oděv) bude přidáno? Jsou-li snad slova Páně pochybná? Připověď jeho nejistá? Ta otázka žádá odpovědi.

Člověk, skládá se z duše a z těla, dvojích potřebuje darův, duševních a tělesných. Podle toho i dvojí jsou zaslíbení Boží. Jedny sliby, nesouce se k darům duše, podstatné jsou a základné; druhé týkající se statků či darů tělesných, jsou vedlejší a případné. Čině dobře obdržíš život a království. To jest věc hlavní, to podstatný statek duše. Hledáš-li království Božího, všecko ostatní bude ti přidáno. To jest slib vedlejší, nepodstatný, podávající statek tělesný. Sliby podstatné naplňují se vždycky jistotě; a nikdy se cíle nemínou. Poněvadž ale tělo stvořeno pro duši, kdož nevidí, že sliby tělu učiněné, jen potud docházejí splnění, pokud nejsou na ujmou blaha duše? „Hleďte království Božího“ di Syn Boží „a všecko ostatní“, rozuměj, pokud směřuje k tomuto království, pokud vede se k tomuto cíli hlavnímu, pokud cestu k němu strojí, „bude vám přidáno.“ Věda tedy Hospodin ve své prozřetelnosti, co duši naší by prospívalo a čím bychom se, hledajíc království Božího, meškati mohli, poskytuje nám těchto ostatních věcí (vezdejších), pokud nám cestu k hlavnímu cíli strojí a odepírá jich, pokud by nám na této cestě překážely. Víť Otec náš, čeho potřebujeme. Tak i rozumný lékař podává aneb odepírá nemocnému jídlo dle toho, čeho stav nemoci vymáhá. Což kdybychom dobře pochopili, mnoho pokoje bychom od tud došli, netrápíce se o věci zbytečné, které se nám jinak zdají býti potřebou nevyhnutelnou.

Necheť-li býti lakomým, nestačí, abych nebyl chtivým statků zbytečných; ale nad to ani statky potřebné nesmím úzkostlivě sháněti sic také věci zbytečné zdáti se mi budou potřebnými, protože statky pozemské sebe hojnější pro nestálost věcí lidských v žádné míře se nám nezdarí býti dostatečnou a spolehlivou podporou. Jako socha, kterou viděl ve tmách král Nabuchodonosor (Dan. 2, 32—34.), byla zlatá, stříbrná, měděná, železná a hliněná: tak i člověku lakomci vše se hodí a vše jest potřebné, věc nejvzácnější i nejchatrnější. Kdo se nechtěl klaněti modle zlaté, kterou postavil na poli Důra Nabuchodonosor král, (Dan. 3, 1. sl.) uvržen byl do peci ohně hořícího a kdo nechce obětovati „lakomství, jenž jest modloslužba“, (Kol. 3, 5.) musí se rozhodnouti, že se strachovati nebude ani chudoby.

Pozdvihni oči své a viz nebe a zemi a tu moudrou správu světa! Co jest důmyslněji rozměřeno než tato díla? Co lépe

opatřeno než tato veliká rodina? Co lépe řízeno než tato říše? Stvořitel nebe a země, který neučinil, co by nebylo dobré, učinil jedny tvory lepší druhých. Učinil bytosti nebeské, jež jsou nesmrtelné, učinil tvory zemské, které zahynou. Učinil živočichy, podivné svou velikostí, a hmyz a ptactvo nepatrné našemu oku. Učinil stromy po horách, jež přechkají staletí a kvítí polní, ano trvá od rána do večera. Nestejní nad pomyslení jsou tvorové jeho ale ke všem od největších až k nejmenším hledí jeho prozřetelnost živě ptáčata, jež na úsvitě ho opěvují, zdobí kvítí polní, jehož krása od rána do večera kvete, tak nádherně, že ani Šalamoun ve vši slávě své nebyl tak oděn, jako jedno z nich (Mt. 6, 29). A taková-li jest péče Hospodina Boha našeho, smíte-li si pomyslit, že na vás, jež stvořil k obrazu a podobnosti svému, jež slávou a ctí korunoval a ustanovil nad dílem rukou svých (Žalm 8, 6. sl.) a jež povolal do království svého, že na vás zapominá a o vás nedbá? Ci-li snad nestačí na takové pečování jeho moc? Ale nejsou-liž jeho poklady nevyvážitelné? Čili snad jeho dobrotivost na to nemyslí? ale i malé ptáče, i kvítí polní, tvorové nejnepatrnější cítí a ukazují působení jeho dobroty.

Chcete-li pak důkazy této Boží dobroty sami na sobě spatřiti, pozorujte své tělo, jež vám utvořil a život, jež vám dal Hospodin. Považte, jak podivuhodné jest ustrojení vašeho těla, z kolika částek se skládá, jaké složení těch částek, aby pokrm, jež jíte, dostal se i k těm koncům nejposlednějším! A ustrojiv tak mistrně tělo ku přijímání a zažívání pokrmu, měl by vám neposkytovat tohoto pokrmu? A umístí oko, mozek, srdce a jiné choulostivé částky tak pečlivě, tak moudře, a pokrýv celý vnitřek na ochranu přiměřeným svrškem, opatřiv co nejštedřeji toto vaše tělo, odepře vám snad tři, čtyři lokte oděvu? I neznamenate-li, že nechávaje vás někdy trpěti, má toho zvláštní příčinu? jest to otec, jenž kárá své děti, velitel, jenž cvičí své vojáky, lékař laskavý, jenž hojí nemocného.

Hledejme tedy jeho pravdu, jeho spravedlnost, hledejme jeho království, jež nám připravuje a budme ujištěni, na jeho slovo spoléhajíce, že všechno ostatní nám přidáno bude, bude-li nám toho potřeba; nebude-li nám dáno, nebylo nám toho třeba. Ó té útěchy! Ó toho krásného článku víry! By potřeby mého stavu byly sebe větší, bída mě svírala sebe horší, by říše se kácely, moje postavení jest bezpečné; já jsem jist,

ujištěn slovem Boha Hospodina svého, buď že neutrpím žádné škody, buď že moje škoda nekonečně větším ziskem bude napravena. Tou příčinou mohu býti prozřetelným, mohu si šetrně a hospodářsky počínati, ale nepokoj, ouzkostlivost a malomyslnost mou prozřetelnost a šetrnost provázeti nesmí, nechci-li se státí nevěřícím. „Však toho všeho pohané hledají.“ „Jednoho jest zapotřebí:“ (Luk. 11, 42.) Hledati nejprve království Božího a spravedlnosti jeho; ostatní všechno bude nám přidáno.

Různé zprávy z dějin církevních.

VIII.

Kláster sv. Havla (Sankt Gallen) jižně od Bodamského jezera od sv. Havla r. 614 založený, jehož mniši získali si nesmrtelné zásluhy o rozšíření vzdělanosti v oněch krajinách. Rozkvět kláštera padá do X. a XI. století; pěstována tu též hudba a některé nejvzácnější rukopisy středověké pocházejí z této kláštera. Znenáhla vznikla osada kolem kláštera, která časem v město „Sv. Havel“ vzrostla. Klášter zrušen jest r. 1805. Připomenouti sluší dva výtečné opaty: Šalomoouna I. (839—71) a Šalomouna III. (890—920), a učence: Ekkeharda I., skladatele církv. písní, Ekkeharda II., vychovatele císaře Otta III., Ekkeharda III., Notkera nazvaného „physicus“, Notkera jmenovaného „Labeo“, nejučenějšího muže v Němcích v 10. stol. a Notkera s příjmím „Balbulus“ (koktavý) († 1022), jenž o vědeckých věcech první ze všech po německu vykládati se jal. (Alzog: K. G., 1872 str. 564, 565.)

Emauský klášter v Praze, jinak na *Slovanech*, od Karla IV. r. 1347 s povolením papežským založený pro *slovanské* benediktiny z Jihoslovanska povoláné. Chrám klášterní vysvěcen byl r. 1372 v pondělí velikonoční (evang. o učenících do Emaus jdoucích, odtud název: v *Emauzích*). R. 1419 ozbrojená chátka Pražská klášter poplenila, v bouřích husitských statky kl. byly rozchváčeny, mniši se rozutíkali a kostel obrácen ve farní. Konsistoř kališnická, č. *do- lejší* po nějaký čas sídlila v kl. v Emauzích, jehož opatství tehdaž bylo spojeno s úřadem administrátora pod obojí. Rudolf II. dosadil 1592 na novó katol. opata a povolal tam mnichy z jiných klášterů bened. R. 1609 a 1611 klášter vzal opět velké škody. R. 1635 odevzdal Ferdinand II. klášter benediktinům Montserratským (ve

Španělích) přesídliv dosavadní mnichy „slovanské“ k sv. Mikuláši na Starém Městě, kde se až do zrušení kláštera od Josefa II. drželi. Klášter Emauzský dosud obydlen jest benediktiny. (Remesšské evang. = texte du sacre).

Opatství Fuldenské. Založil je sv. Bonifác († 755), kde také pochován a pomník r. 1842 mu postaven. Jest to nejslavnější klášter katolíků německých. Žák sv. Bonifacia Šturm byl prvním opatem. V době reformace přidal se klášter na stranu reformátorův, ale působením dvou výtečných knížat-opatův Balthasara z. Dernbach (1570) a Jana Bernharda (1623—32) opět byl navrácen víře katolické. Vděčně připomenouti sluší i působení Jesuitův a pap. legáta Petra Karafa (1627). Poučné monografie o „Hochstift Fulda“ vydal Komp. Týž Karafa přišel r. 1623 do Prahy, aby kněží posvětil, a shledal, že mimo kláštery v celé Praze ani dvacet katolických kněží nebylo.

Isák Peyrerius, Francouz, helv. vyzn. způsobil svého času veliký hluk tvrzením na Řím. 5, 12 nn. prý založeným, že Adam jest pouze praotcem Židův, ale pohané že jsou původu předadamského a že potopa byla jen částečná (1655). Nedlouho na to zřekl se i protestantismu i mylného učení a přijat byl od papeže Alexandra VII. (1655—1667) do církve katolické († 1676).

Křestná formule zkomolená. Za času sv. Bonifacia († 755) užíval jakýs bavorský kněz neznaje latinu této formule: baptizo te in nomine patria et filia et spiritua sancta. Sv. Bonifác takovému komolení křestné formule se opřel, ji neplatnou prohlásil a zamítl.

Solní daň v Čechách. Roku 1630 dal se přimluvami arcibiskupa Harracha císař Ferdinand II. k tomu pohnouti, že uzavřel s papežem Urbanem VIII. (1623—44) smlouvu, kterou se císař zaručil, že od nynějška z každé bečky soli v Čechách prodané se má 7½ kr. věnovati ku zlepšení příjmů duchovenstva, které za Rudolfa II. o mnohé statky přišlo. Později se tato solní daň odváděla do matice náboženské. Kardinál Arnošt z Harrachů koupil z výtěžku daně solní r. 1654 statek Drum, jehož příjmy přikázány jsou novému biskupství, jež císař Ferdinand III. r. 1656 zřídil v Litoměřicích. Týž kardinál Harrach z daně solní koupil r. 1656 panství Chrást, jež přiděleno bylo nově založenému biskupství Králové-Hradeckému r. 1664. (Borový: Děj. diec. Pr. str. 353, 363, 364.)

Betlémská kaple, jinak kaple sv. nemluvnátek, založená na Starém Městě Pražském od rytíře Jana z Milheimu, dvořenína a milce Václava IV. (1378—1419), výslovně k tomu cíli, aby v ní lidu Pražskému českým jazykem se kázalo. Měšťan Křiž dal místo k vystavění jejímu, 1391 byla kaple posvěcena a podací právo k ní uděleno třem nejstarším mistrům veliké koleje Karlovy. Od 4. bř. 1402 byl při ní kazatelem mistr Jan Hus. Mistři koleje Karlovy odevzdali r. 1612 kapli českým bratrům. R. 1661 koupili ji od university Jesuité a zřídili při ní seminář sv. Václava. R. 1783 zrušil Josef II. seminář tento a 1786 i samu B. k. a dal ji rozbořiti. V bývalém seminářském stavení umístěn 1805 stavovský ústav technický, z kaple Betlémské však nezbylo kromě některých nepatrných zdí ničeho, laž 1835 místo, kde stávala, zastaveno velikým domem na Betlémském plácku; jehož jméno jediné již na někdejší kapli upomíná. (Maly: Stručný Slovník Věcný, díl I. str. 530).

Předchůdcové Husovi v Čechách. Jimi uváděni bývají. 1) Konrad Waldhauser. Rodem z Waldhausen v Rakousích, Augustinián. Karel IV. povolal jej (1360 n. 1362?) do Čech. Od 1364—1369 farářoval v Týně. Byl mravokárcem přísným a výmluvným. Nevražení mnichů žebravých na něho. 2) Většího jména sobě získal, ale také větší protivenství snášeti musil Milič z Kroměříže, Moravan. R. 1363 vzdal se všech hodností na dvoře Karla IV., v kapitole sv. Vítské. Oddal se kazatelství. Příchod Antikristův kladl do let 1365—66. R. 1367 odebral se do Říma, kde v tuhé vazbě mnoho neděl držán byl. Od r. 1369—72. kázal německy v Týně. R. 1374 umřel v Avignoně. České jeho spisy dostaly se do klíče čili rejstříku knih zapověděných. 3) Mistr Matěj z Janova zajímá mezi předchůdci Husovými nejvyšší místo. Šest let strávil na universitě Pařížské. R. 1381 stal se kanovníkem sv. Vítským zastáváje úřad zповědnický. Zemřel 1394. Nejdůležitější ze spisů jeho jest: De regulis veteris et novi testamenti (o pravidlech st. i nov. Zákona). 4) Mistr Jan ze Štěkna, cisterciák † 1405. Málo o něm známo. 5) Mistr Jan Protiva z Nové vsi, první kazatel kaple Betlémské. Liší se od ostatních tvrzením, že dosavadní církevně-socialní soustava musí býti vyvrácena. Spisy jeho se ztratily; však hlavní směr zachoval učeník jeho Petr Chelčický v „Síti Víry.“ Byl mezi nepřátely Husovými. (Koudela: Dějepis Český. 1875: str. 220—228).

DOPISY.

V Jáchymově dne 17. července 1879.
(Generalní visitace a sv. břimování.)

Ani nevím, jak nám bylo, když za hlaholu zvonů blížil se k nám a z vozu vystupoval nejdůst. náš vrchní pastýř, kníže rodem i úřadem, kardinál-arcibiskup Bedřich ze Schwarzenbergů. Posud na mysli nám tane okamžik, blahá chvíle, na niž těšili jsme se dávno, která déle než půl léta tvořila denní hovor všeho lidu a o niž dlouho ještě se bude vypravovati. Posud slyším mohutné ty rány z hmoždířů, které údolím v mnohých ozvěnách se rozléhaly, posud slyším radostný a slavný tentokráte zvonů zvuk, zvěstující, že mezi námi již dlí milý náš arcibiskup. Vidím tu dlouhou řadu domů údolím se táhnoucích, ověncenou zelení i květinami, ozdobenou prapory rakouských, národních, knížecích barev. Již cválá vzhůru dvě bujných koní, již stane před radnicí, již vystupuje s vozu, již zříme posud mladistvou přívětivou tvář svého arcipastýře. Pozdravuje shromážděné hodnostáře i hlavy obce, žehná kněžstvo i lid četně shromážděný, již kráčí za svým kněžstvem dlouhou řadou školních dětí, již vzdává mu čest sbor střelců, již sklání se i prapor veteránů, salutují shromáždění hasiči a císařskou hymnou vítá výtečná kapela hornická, již i horníků řadami ubírá se ku hlavnímu vchodu krásné naší svatyně, před níž řada stromů stojí a slavnostní brána s nápisem, toho znacícím, jenž přichází ve jmenu Páně: „Ecce sacerdos magnus.“ Rečte, jaký div, když vidoucimu to, v srdci uvažujícímu, slza do očí vstupuje, slza radosti? Divno Vám ještě, že tak divno nám bylo v srdci? Následuje obvyklé přijetí u dveří chrámových, zavzní hlas kněze: Ecce sacerdos magnus! a rozsáhlými prostorami naší svatyně rozléhá se mohutný hlas varhan a zbožný chorál. Na to zříme, kterak velekněz před Pánem na kolena se sklání a modlí. — Po požehnání odebírá se arcipastýř na děkanství. Školní dítky a zmíněné spolky tvoří novou dvojí řadu. V předu kráčí 12 družiček s prapory, ministranti s kostelními korouhvemi, 6 chlapců oblečených v červený španělský kroj s kordy a širokými černými klobouky s péry, čtyři havíři, jichž starodávný oblek čtenářů „Bl.“ již znám, duchovenstvo a p. kardinál, žehnaje lid. — Nastalo ráno, dne 2. července. Slunce prodralo se skrze mraky a zdálo se, že i nebe oslaví důležitý, pa-

mátný tento den. Bylo jasno, ale jen dopoledne; a tak nestálé, deštivé počasí vše, jakoby zkaziti chtělo, čím zdejší lid svou lásku a oddanost i úctu k vrchnímu pastýři ukázati chtěl. Památný byl to den, památný zvláště pro dospělejší mládež. Jaké city ovládaly duše těch tisíc a čtyř set a více břimovanců, bude jen ten vědět, kdo upamatovati se může na den sv. břimování. Dnes vloženy budou na ně ruce biskupské, dnes dokonáno má býti rukou stavitele obydlí Ducha sv., dnes vyzbrojeni budou zbraní osvědčenou proti tělu, světu, ďáblu, a což ty dárky, jimiž noví jich přátelé je potěší? — Nebudu líčiti průběh celé slavnosti, aniž vyprávěti o zkoušce dívčí školy, která se odpoledne odbývala, ale zmíniti se musím, že prostory rozsáhlého chrámu našeho naplněny byly, a že mládež i dospělí řídké potěšení měli, naslouchati slovům srozumitelným a spasitelným napomenutím, řeči úchvatné od srdce k srdcím mluvené, od velikého srdce svého arcipastýře.

Dne 3. července odejel p. kardinál do Schönwaldu. Dlouhým údolím provázel jej hlahol zvonů. Tam, kde od hlavní silnice poboční se odštěpuje k továrně na doutníky, očekávalo J. Eminenci úřednictvo této továrny a dlouhou řadu tvořilo dělnictvo, hlavně děvčata tam zaměstnaná. Tu přivítal J. Em. p. ředitel, o němž mimochodem k zasloužilé chvále podotýkáme, že přisností, obezřetností a zároveň přívětivostí zasloužil si lásku poddaných. By všude bylo takových pánů, nebylo by sociální otázky.

Večer vrátil se p. kardinál z Schönwaldu. Na 4. červenec byla určena zkouška měšťanské a chlapecké obecné školy. Den ten však jest zasvěcen památce sv. Prokopa, patrona horníků, a to je u nás velká slavnost, jakož čtenářům „Blahov.“ rovněž známo. Slavnost zvýšena byla tentokrát přítomností vznešeného hosta. Sotva že se rozednilo, duněly údolím, tu a tam se odrážejíc, rány z hmoždířů, na staré haldě u šachty nejsv. Trojice postavených. Kolem páté hodiny pak rozestavila se četná hornická kapela před děkanstvím a počnouc vážným chorálem zahrála ku cti J. Eminence několik pěkných kousků. V 7 hodin odbýval p. kardinál pobožnost za mrtvé na hřbitově a sloužil tamtéž v jednoduchém, ale přívětivém kostelíčku P. Marie, zvaném „Spitalkirche“ mši sv. Zatím seřadili se horníci od děkanství až ku

chrámu Páně a když byli tři lezci z horního úřadu za obvyklého obřadu přinesli hornický prapor, očekávalo vše množství, až p. kardinál do kostela půjde. Řadami jich ubíral se pak nejd. arcipastýř, aby přítomen byl krásné slavnosti. U dveří chrámových očekávalo jej úřednictvo. S nimi kráčel velekněz do svatyně, kamž i horníci se odebrali. Poklekl p. kardinál před oltářem, pod trůnem z červeného sametu vkusně zhotoveným, poklekli úředníci před stolem Páně, poklekli horníci i ostatní lid a jeden z úředníků předčítal modlitby a litanie za Boží požehnání horám. Potom měl kaplan k horníkům přiměřenou řeč, načež zdejší p. děkan zpíval mši sv. s asistencí. Po požehnání odebral se náš nejd. p. arcibiskup do rozsáhlé školní budovy chvoji a prapory ozdobené, aby přítomen byl zkoušce z náboženství měšťanské školy. Po té provázeli jsme toho zvláštního přítele mládeže na děkanství. Jestliže již den před tím večer zdejší hudební sbor hlavně smyčcovými nástroji pravým koncertem uctítil hleděl vznešeného hosta, rozléhala se nyní na náměstí před děkanstvím z více jak čtyřiceti foukacích nástrojů výtečná hudba hornické kapely. Odpoledne byla zkouška dětí z přífařených obcí a pak chlapecké obecné školy.

V sobotu na krátce opustil J. Eminence naše údolí, aby prohlédl dosti vzdálenou Wartu a udělil tam sv. biřmování. Však k obědu po 5. hodině dlel zase mezi námi. Příznivého večera užil zdejší hasičský sbor a zpěvácký spolek k uspořádání průvodu s lampiony a pochodněmi. Za zvuků hudby ubíral se průvod údolím a maje ve středu stříkačku a zpěvácký sbor rozestavil se před děkanstvím. Pěkné bylo podívání na shromážděné množství lidu i hasičů za tajemného pološera. Sbor přednesl několik zdarých písní a za střelby vstoupili jedni z hasičů na stříkačku a jich náčelník na dvojatý řebřík, skupení osvětloval bengálský plamen vícebarevný a náčelník v úplném obleku se sekerou v ruce provolal Bedřichovi, s. R. c. kardinálu, arcibiskupu Pražskému, knížeti ze Schwarzenbergů, primasu království třikrát „Hoch“, kteráž nesčíslný zástup nadšeně opakoval.

Tím by vlastně můj dopis o generální visitaci v Jáchymově skončiti mohl. Nelze však. Jakž bych mlčením pominouti mohl, což v neděli, dne 6. na den Navštívení Marie Panny se událo? Nedaleko údolí jest totiž klášter sv. Jáchyma, jehož jméno Maria Sorg. A věru Maria, máti Boží, tam

divy činila a posud činí, divy božského milosrdenství, o němž mnozí poutníci sem přicházející, mnozí kajníci, kteří na přímlyvy pečlivě Boží Rodičky, zde útěchy hledali a odpuštění našli, mohli by vypravovati a věru zázrakem, divem své obrácení nazvati. Tam před dvaceti léty náš arcipastýř pěšky putoval, tam slovo Boží pod širým nebem na skále shromážděným hlásal, jak posud kříž s nápisem dosvědčuje. Tam i tentokráte jíti si p. kardinál umínil. Počasí nebylo lákavé. Obzor mraky byl zatažen, a studený vanul vítr od severu. Přece pěšky kráčel vrchní pastýř do chrámu P. Marie. A hle sotva odchod hlasem zvonů se oznámil, shromáždil se i nemalý zástup oveček, pastýře provázejících, kterýž vesele stádece vedl, vzpomínaje cesty před 20 lety vykonané. Dostoupili jsme tak výšiny, kde kříž na rozcestí stojí. Za jasného počasí vyhlídka odtud bývá do údolí kolem Lichtenstadtu až ku Karlovým Varům rozkošná. Dnes ale neviděli jsme ničeho. Těžká mračna kryla obzor a vyčrlila na nás hojný déšť. Tak promoklí sestoupili jsme do rozkošného údolí, Maria Sorgu. Tam uvítala obec a vel. OO. kapucínů, dva kněží a dva bratři, arcipastýře svého u slavnostní brány. Převleknuvše se provázeli jsme p. kardinála z kláštera do chrámu Páně. Ký div, že za takého počasí, nebylo prostranství před kostelem pod starými lipami naplněno množstvím věřících. Ale kostel přece naplněn byl zbožnými poutníky. K nim promluvil z kazatelný slovy dojemnými horlivý o spásu duší p. arcibiskup, vykládaje Mariánskou modlitbu: Zdrávas Královno. V mnohých očích ukázala se slza, a když pak zbožný řečník ku konci své řeči ujišťoval shromážděné svými modlitbami, žádal za jich modlitbu, tvrdě, že modlitba stádece bohatstvím jest pastýře a své i oveček smrti zpomněl — ach, kdo by byl neplakal! Po mši sv., obědě a požehnání, zkoušce zdejších dítek ze sv. náboženství, prohlídce chrámu Páně, provázeli jsme opět nejdůst. arcipastýře pěšky do Jáchymova za studeného, deštivého počasí. Zbožný lid na cestě modlil se růženec.

Večer pak poslední vzdaly vděčnou úctu milému otci školní dítky. Večer shromáždily se se svými učiteli před děkanstvím s lampiony a zapěly několik písní. Nejupřímnější, nejkrásnější zajisté to zastaveníčko. Tytéž dítky shromáždily se v pondělí před 7. hodinou ráno, když nejd. p. kardinál nás opouštěl, aby v Aberta-

mech a dále konal apoštolskou svou cestu. To zajisté všech provázelo jej přání a modlitba: Dežž milostivý Hospodin Jemu i nám dočekati se ještě jedné apoštolské visitace! Smutně zněly zvony, smutné, opuštěné opět bylo údolí. Na silnici k Abertámům, as půl druhé hodiny od Jáchymova, roztroušená jest nepatrná osada Werlsberg, patřící ještě k tomuto městu. Dvaceti a několika dětem vypravuje kaplan z města o Pánu Bohu. I tyto děti rozloučiti se chtěly s laskavým pastýřem svým, i Werlsberg chtěl účtu vzdáti duchovní své vrchnosti. I postavili na výšině této na silnici uprostřed lesa slavnostní bránu, květinami a chvojí ji ozdobivše. Napletly si dívky velikých věnců a celé skřehlé zimou očekávaly s učitelem a rodiči příjezd J. Eminence. I přijel p. kardinál, zastavil se, sestoupil, promluvil několik přívětivých slov k dětem, a uděliv jim požehnání vstoupil do vozu, aby jinou navštívil osadu. Tak tklivě rozloučil se Jáchymov se svým arcipastýřem. V.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup byl d. 19. a 22. t. m. přítomen zkouškám na theol. fakultě, dne 23. sloužil mši sv. u sv. Apolináře a dnes u sv. Jakuba. O slavnosti Nanebevzetí bl. Marie P. vykoná J. Eminence na Strahově, kdež téhož dne výroční pouť se slaví, o 9. h. požehnání nově zvoleného opata vd. P. Sigmunda Starého za přísluhy dvou opatů řádu premonstratského.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26—29. července u sv. Markety v Břevnově, 30., 31. července, 1. a 2. srpna u Voršilek, od 3—6. srpna u Alžbětinek.

— Zítra 26. t. m. bude se slaviti církevní památka sv. Anny. U školních sester v kapli sv. Anny bude v 8 h. sloužiti tichou mší sv. J. Em. nejdůst. p. kardinál, v 10 h. bude tam zpívána mše sv. V kapli sv. Anny v klášteře Minoritském u sv. Jakuba bude zítra v 5 h. ráno tichá mše sv., v 6 h. zpívána, pak české kázání, v 9 tichá mše sv., a v 5 h. odp. požehnání. — Ve čtvrtek 31. t. m. bude se slaviti pouť u sv. Ignacia, na Karlovu náměstí: v 10 h. bude něm. kázání, v 11 pontifikální mše sv. (J. M. p. biskup dr. Prucha), odp. o 4 h. kázání české a požehnání. — V sobotu 2. srpna bude se konati slavnost *porciunkule* t. j. plnomocných odpustků ve všech kostelích řehole sv. Františka, v Praze tedy u

OO. Kapucínů na Hradčanech i na Novém městě a u Františkánů. — V týž den slaví se památka sv. Alfonsa u Redemptoristů (u sv. Kajetána): v 10 h. něm. kázání, v 11 pontifikální mše sv., o půl 5. h. odp. české kázání, nešpory a požehnání. — V pondělí 4. srpna v den sv. Dominika bude u sv. Jiljí či u Dominikánů v 9 h. kázání a v 10 h. zpívána mše sv. V úterý 5. srpna koná se pouť u P. Marie Sněžné či u Františkánů, kdež bude tolikéž v 9 h. kázání a v 10 h. zpívána mše sv.

— Břimovanců ve vikariatu Toužimském (Theusing), kde J. Emin. nejd. p. kardinál od 15—29. června generalní visitaci konal a sv. břimování uděloval, bylo 6562 a sice: v Bečově 732, v Schönfeldu 728, v Lauterbachu 254, v Neudorfu 159, v Sangerbergu 551, v Zeleni (Grün) 133, v Slavkově (Schlaggenwald) 1144, v Uttvini (Uittwa) 271, v Toužimi 774, v Schönthalu 145, v Gabhornu 415, v Stanovicích (Donawitz) 1256. — Ve vikariatu Jáchimovském, kde nejd. arcipastýř konal od 2.—15. července kanonickou generalní visitaci a udílel sv. břimování, bylo 6869 břimovanců a sice: v Jáchimově 1413, v Schönwaldu 290, ve Vartě 55, v Abertánech 742, v Perninku 513, v Platu 764, v Seifenu 133, ve Wiesenthalu 464, v Bohdalu (Gottesgab) 320, ve Vajprtech 904, v Schmiedebergu 630, v Měděnci (Kupferberg) 641.

— Do starobylého kláštera na Slova-nech přibudou prý Benediktini Beuronští. Opatství Beuronské v Hohenzollernsku bylo založeno r. 777, po více než tisíciletém trvání r. 1802 zrušeno a před 16 lety zase obnoveno. Dne 24. května 1863 přistěhovali se dva rodní bratři, Benediktině z kláštera St. Pavla v Římě, rodilí z Bonnu, do osiřelého opatství Beuronského, které znovu zřídili. P. Maurus Wolter stal se prvním převorem, a když r. 1868 počet mnichů na 12 vzrostl, opatem Beuronským. Příchozí mniši přidrželi se přísné řehole sv. Benedikta, projevovali velkou horlivost na kazatelně a ve zpovědnici, vyučovali mladé i dospělé, kteří se všech stran do Beuronu putovali. Tu následkem květnových zákonů zastihla nové opatství neočekávaná pohroma. Přes úsilovné prosby knížecí rodiny Hohenzollernské, která si velkých zásluh o nové opatství dobyla, bylo mnichům klášter opustiti a útulek v cizině hledati. Nalezli ho v jednom Servitském klášteře v Tyrolsku. V předešlém roce navštívil P. Maurus Wolter Prahu, byl v Emausích a Břevnově, načež vyjednávatí počal, by mnichům Beuron-

ským dovoleno bylo v Emausích se usaditi. Beuronští oddávají se vědám a umění, hlavně zpěvu a hudbě, jakož i vychovávání mládeže. Jest se nadíti, že starobylý klášter před úplnou záhubou, která mu již hrozila bude zachráněn a že časem dosti českých jinochů se nalezne, kteří jmenovaným účelům svůj život věnovati budou, aby Emausy zase byly, čím jednou bývaly.

— Po dlouhé nemoci klidně zesnul v Pánu statečný bojovník církevněkatolické slovutný biskup Paderbornský dr. *Konrad Martin*. Narodil se dne 18. května 1812 a na kněžství byl vysvěcen dne 27. února 1836 v Kolíně nad Rýnem. Jako učitel náboženství v Bonnu sepsal rozličné učebné knihy pro střední školy, které i v Rakousku zavedeny a do rozličných jazyků přeloženy byly. Zesnulý biskup Martin stal se obětí neblahého kulturního boje; byl totiž po boku kardinála Ledochovského v čele těch, kteří v ničem porušiti nechtěli věrnost, již slíbili Pánu a jeho sv. církvi. Ani pokuty, ani žalář ba ani vyhnání neoslabilo vytrvalost, s kterou své povinnosti konal. Bylo mu odejiti do ciziny, odkud svou diecési řídil, své věrné k stálosti napomínal a za ně se modlil. Vždy pevně v Boha důvěřoval a proto milost Boží ani v žaláři ho neopustila a nyní bytí v cizině přinesla mu berlu království a dala mu jasnost věčnou.

— *Z Hradce Králové.* Duchovní cvičení jazykem českým pro kněžstvo diecéšní říditi bude P. Jan Křt. Votka, z Továryšstva Ježíšova, v milé paměti z roku 1875, když první české exercicie v Hradci Králové konal. Exercicie kněžské počnou dne 25. srpna v biskupském semináři.

Z Říma. Každý rok vychází v Římě schematismus hierarchie katolické pod názvem: „*Gerarchia Cattolica*,” jehož redaktorem jest nyní Msgr. Cicolini, Cameriere Segretto participante J. Svatosti Lva XIII. V schematismu nalezneš jména a názvy veškerých údů učící církve od papeže až k apošt. vikáři, který sv. evangelium v Číně, Indii neb Africe káže. Letos nemohlo dílo toto vydáno býti na počátku roku, neb poslední konsistorium, ve kterém deset nových kardinálů jmenováno a mnoho biskupů prekonisováno bylo, konáno teprv 12. května. Dle schematismu jest nyní 63 kardinálů, 12 patriarchů, 143 arcibiskupů lat ritu, 605 biskupů téhož ritu, 51 arcibiskupů a biskupů východ. ritu, 6 apoštolských delegatů, 100 apoštolských vikářů, 11 apošt. prefektů, 22 arcibiskupů a biskupů nullius dioeceseos. Uprávněno jest 7 míst kardinálských, 47 arcibiskupských

a biskupských lat. r., 23 vých. r., 4 nullius dioeceseos, 6 apošt. vikariátů a 2 apoštolské prefektury. Lev XIII. zřídil za svého krátkého panování již 2 nové arcibiskupství, 7 biskupství a 2 apoštolské vikariaty.

Z Francouzsko. Poněvadž se nyní mnoho mluví o princí Ludvíku Napoleonovi, jehož Zuluovci v Jižní Africe zavraždili, nebude nemístné poukázati, kterak se ruka Boží v dějinách světových ustavičně ukazuje. Napoleon I. dosedl na trůn francouzský jako osvoboditel lidu od kruté vlády a jako ochránce papeže; byl šťasten, dokud papeže nepronásledoval. Později odňal papeži, co nástupci sv. Petra přes tisíc let právomocně náleželo. Tenkrát dosáhl vrcholu své moci. Netrvalo dlouho a ejhle světa pán svržen byl s trůnu, koruna násilně mu byla odňata, slavný vítěz, odvážný bojovník dekonav dílo Boží maje za to, že koná dílo své zahynul na pusté skále atlantického oceanu. Napoleon I. měl syna, který jako král římský měl býti Napoleonem II., ale synu bylo snášeti za hřích otcův. Napoleon II. nikdy nepanoval, byl vyhnanec, vedl dosti truchlivý život, zemřel v mladém věku a pochován byl v cizině. — Napoleon III. měl též syna, který Napoleonem IV. slouti měl. I Napoleon III. dosedl na trůn francouzský jako osvoboditel lidu a obhájce papežův. Byl šťasten dokud se neprohřešil pro ti prestolu sv. Petra, jakmile papeži škoditi počal, již ho zachvátilo neštěstí, ztratil císařský diadém, kterým skráň svou korunoval, žil a umřel jako vypovězenec v cizí zemi. Hřích otcův zasáhl i syna, Napoleon IV. nikdy nevládl, žil pohostinu v Anglii a zemřel neslavně v mladém věku v pustinách afrických. Čtyři Napoleonové viděli v zajetí dva papeže plakati, za to všem čtyřem v nevýslovném hoři na cizí půdě bylo umírati. Dva Napoleonové připravili viditelnému náměstku Kr. P. na zemi veliké strasti, za to připraveni byli o trůn, o otcínu, o čest ba i o potomky. Kdo čteš, rozuměj. — Zavražděný princ vykonával ovšem jako matka jeho, jejížto vlivem mnohá rána proti církvi katolické byla zabráněna, řádně své povinnosti křesťanské. Před svým odjezdem se vyzpovídal z hříchů svých a přijal nejsv. Tělo Páně v kapli chislehurstské z rukou Msgra Godarda. Poklekl u rakve otce svého, políbil ji a odešel, aby se živ nevrátil. Jak anglické noviny oznamují našli na prsou ubitého obraz Panny Marie s růžencem.

— Dne 12. května 1879 byli dva francouzští hodnostáři církevní jmenováni od sv. Otce Lva XIII. kardinály. Arci-

biskup Toulousský Msgr. *Desprez* získal si velké zásluhy o církev katolickou, které sv. Otec ocenil a proto šlechtného arcibiskupa vyznamenal. Desprez se narodil r. 1807 v Ostricourtu, studoval v Cambrai, kde r. 1829 byl na kněžství vysvěcen. Dlouhá leta účinkoval jako farář v Roubaixu, až r. 1850 se stal biskupem v Saint-Denisu na africkém ostrově Réunionu. Jako biskup vystavěl katedrál ní chrám, založil špitál pro malomocné, o které se dříve nikdo nestaral; i veliký počet černochů obrátil ku křesťanství pečuje o tělesné i duchovní potřeby ubohých, kteří dosud v temnosti a v stínu smrti seděli. Po té byl jmenován biskupem Limogesským a r. 1859 arcibiskupem Toulousským. Usilovnou snahou založil v Toulousu před krátkým časem vysoké katolické učení. — Druhý novějmenovaný kardinál francouzský jest biskup Poitierský Msgr. *Pie*, jehož rodiště jest Pontgouin v departementu Loirském. Studoval v semináři Saint-Cheronském u Chartresu a poněvadž ve všech třídách prvním býval, nalezl v něm zalíbení biskup Chartresský Msgr. *Clausel de Montals*. Brzy po vysvěcení měl býti jmenován generálním vikářem, čemuž však ze skromnosti odporoval, nastoupiv řečený úřad teprv r. 1844. Nejsa ani 33 let stár dosedl Msgr. *Pie* na biskupský prestol Poitierský, získal si po krátkém čase pro svou dobrosrdečnost a štědrost lásku všech svých diecéšanů, ku kterým tou měrou přilnul, že nabízených mu vyšších důstojností nepřijal.

Z Montecassina. U stanice San Germanské na dráze vedoucí z Říma do Neapole leží na vysoké holé skále světoznámý klášter Montecassinský. Přístup k němu jest nesnadný, neb stezka jest příkrá, drsná a velkými balvany poseta. Do kláštera vstupuje se dlouhou, nízkou a příkrnou chodbou, v jejímžto středu jest kaple, kde sv. Benedikt nejprve bydlel. První klášter Benediktinský byl jím založen na tomto místě roku 529. Sv. Benedikt narodil se r. 480 v Nursii, nadešlo tudíž patnácte století jeho narození, které řád Benediktinů ve všech téměř dílech světa rozšířený slavně konati hodlá. Zejména se ku památné slavnosti připravují Montecassinští již několik let, opravili podzemní velmi sešlý kostel, kde sv. Benedikt v jedné celi řeholi svou napsal. Celý klášter opravují svou rukou v umění vycvičení Benediktini Tyrolští, jichž se nyní v Montecassinu 11 nalezá. Jako veškeré kláštery měl býti i Montecassinský r. 1866 zrušen, pro svou starobylost měl však jako národní pomník Italie před záhubou zacho-

ván býti. Přec potom byla knihovna o 40.000 svazcích a v ohledu historickém velmi důležitý archiv s tisíci listinami zabavena a učeným Benediktinům dostalo se smutné povinnosti, že násilím odcizené knihy a listiny střeziti jim jest. Aby vlastní knihovnu měli, musili nyní novou založiti. — V klášteře jest telegrafní stanice, knihtiskárna a lithografický ústav, který pro pěkná díla po celé Italii chvalné pověsti se těší. Tři slavní papežové byli mnichy kláštera Montecassinského, ve kterém druhdy až dvě stě Benediktinů Bohu a církvi katolické sloužilo, nyní bohužel jest jich jen patnáct, kteří odchovávají ve vlastním semináři kněžstvo diecési Cassinské a jinochy v konviktě žijící vyučují. Kostel jest velmi prostranný, kam se ohlédneš všude v něm zříš drahocenný mramor, pěknou mosaiku, krásné obrazy na stěnách, ba ani zlata ani stříbra nebylo šetřeno. Právem mohou Benediktinové Montecassinští říci: „Horlivost domu tvého ó Bože strávila nás!“ Na hlavním oltáři odpočívá sv. Otec Benedikt se svou rodnou sestrou sv. Scholastikou. Okolo kostela rozprostírají se v čtverhranu klášterní budovy. V Montecassinu, odkud na všechny strany překrásná jest vyhlídka, není žádného hostince, ať přijde kdo přijde, každý nalezne přístřeší v klášteře, každému se podá občerstvení i nepřátelům klášterů, aniž se za to čeho vyžaduje, leč dá dobrovolně. Ve velké jídelně představuje se na velmi uměle malovaném obrazu zázračné rozmnožení chlebě a nasycení pěti tisíc lidí Kristem Pánem. I v Montecassinu takřka z ničeho nasycují se lační a přijímají se příchozí. Kéž příznivější doba nadejde klášteru, který tolik dobrého ve světě působil, o čemž vypravuje 50.000 světců řádu Benediktinského, 37.000 klášterů po oboru kat. a 24 členů zasloužilého řádu, kteří hodnými jmění byli státi se nástupci sv. Petra.

Z Jerusalema. (Protestantismus v Palestině.) Protestanté chtějíce rozšířiti své náboženství ve sv. zemi, založili anglicko-pruské biskupství se sídelním místem v Jerusalemě. Pruský vyslanec Londýnský Bunsen dal r. 1842 podnět k tomuto založení nového biskupství, které král Vilém IV. seč byl podporoval, až myšlenka v skutek uvedena byla. Anglicko a Prusko se usnesly, že vzájemně biskupa jmenovati budou. Prvním protestantským biskupem byl pokřtěný pozňanský žid jménem Alexander Wolf, který ovšem pravověrným židům palestinským byl trnem v očích. I na křesťany palestinské neucínalo jmenování jeho příznivého dojmu,

jmenovitě když po boku své manželky a několika dětí do Jerusalema přibyl. Ačkoliv ve východní církvi manželství se kněžím dovoluje, přec biskupům bezženství se přikazuje. Vůči těmto poměrům protestanté skoro se radovali, když Alexander Wolf již roku 1845 zemřel. — Po té jmenovala dle řečené smlouvy pruská vláda druhého biskupa a sice Švýcara Samuela Gobata, který tehdejšího času ředitelem angl. missionářské společnosti na Maltě byl. Rozdíl mezi anglikánskou a pruskou církví protes. nebylo lze tak snadno odčinit. Anglikáné se vzpírali proti tomu, aby německý protest. pastor v jejich kostele slovo boží hlásati směl aneb, aby při veřejných modlitbách po jménu královny Viktorie pruský král se uváděl. Rozmíska dostoupila té míry, že anglický konsul Finn biskupa Gobata do žaláře na několik týdnů zavřel. Následkem tohoto trestu odpadli němečtí protestanté počtem asi 200 švýcarských, württemberských a pruských rodin od Anglikánů a konali své služby Boží v bývalém Maltánském špitále, který sultan Abdul Medšid pruskému králi daroval; anglicko luteranská obec záležející nejvíce z pokřtěných židů chodila na služby Boží do biskupského kostela. Němečtí protestanté ustavičně tvrdili, že jim angl. biskupa není potřeba. V měsíci květnu 1879 zemřel prastarý biskup Gobat, který jakž takž svou osobou jednotu protest. náboženství v Palestině představoval. Nyní bude jmenovati angl. vláda biskupa, kterého stěží něm. protestanté za svého uznají.

Literární oznamovatel.

— „*Chemie zkušební* pro čtvrtou školu realnou a ústavy učitelské.“ Sepsal Mikuláš Hofmann, professor při vyšší realce a Dr. Fr. Hejzlar, professor při c. k. gymnasiu (oba) v Hradci Králové. S 58 obrázky v textu. Nákladem F. Tempského. V Praze 1879. Str. 95. Cena váz. 60 kr. Knižka tato zakládá se na pokusech a podává učivo, které osnovou učebnou a instrukcí předsedáno jest.

— „*Besedy mládeže.*“ Sešit 165.: „*Obrázky z dějin Turků.*“ Dospělejší mládeži sepsal a sestavil Frant. Vl. Kodým, ml. učitel v Držkově. S obrázkem. Cena 28 kr. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž: „*Pisně pro školní mládež.*“ Složil Václav Macháček, správce školy v Trhové Kamenici. Oddíl IV. Pro čtvrtý a pátý školní rok. (Oddíl IV. vydán též bez nápěvů ku potřebě mládeže). Str. 71. Cena 24 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- P. Engelbert Kabele, ř. premonstr. na Strahově, za duch. správce v c. k. zemské káznici na Hradčanech v Praze;
- p. Vác. Grass, defic., za fundatistu v Slavkově.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- P. Kajetan Vojtěch Hruška, senior kláš. cisterc. ve Vyšším Brodě, b. notář, os. děkan v Rychnově, dne 30. července (nar. Boro-vanech 27. března 1803, vysv. 27. července 1830).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Hausmann, farář v Křížanech, dne 12. července (nar. v Schönwaldě 23. srpna 1810, vysv. 3. srpna 1836).

Vyznamenáni jsou:

- Msgr. Dr. Jan Řehák, senior kap., jmenován předsedou bisk. konsistoře;
- p. Frant. Krajský, rektor bisk. semináře, předsedícím b. konsistoře;
- p. Frant. Simm, děkan v Liberci, jmenován arciděkanem;
- P. Tiburtius Jaschek, rektor kol. piarist. v Mladé Boleslavi, jmenován bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Martin Durnwalder, admin. za faráře na Hoře sv. Kateřiny;
- p. Augustin Švoba, kapl. za admin. v Č. Dubě;
- p. Jan Nekovář, neom., za kapl. ve Mšeně.

Uprázdňená místa:

- Křížany, fara patron. brab. Clam-Gallasa,
- Soběchleby (Oberkle), fara patron. p. hrab. Teresie z Herbersteinu, a

- Třebošín, fara patron. p. baronky Puteani, do 14. srpna.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Pelhřím Novák, děkan v Novém Městě n. M., jmenován správcem b. vikariat. úřadu Opočenského.

Ustanoveni jsou:

- p. Ign. Wagenknecht, kaplan Holohlavský, za admin. do Chotěborek;
- p. Václav Uhliř, kaplan za administratora v Jesenici;
- p. František Horáček, kaplan za administr. ve Skále;
- p. Jan Hofmann, kaplan Golč-Jenikovský, za admin. in spirit. v Bělé u Pardubic;
- p. Frant. Příkop, katech. na obě. škole ve Vlašimi (arcid. Pražské), za uč. náboženství na uč. ústavě v Jičíně.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Sv. Pulgentia o víře

či o pravidlu pravé víry Petrovi
knihka jedna.

Hlava II.

„Syn jediný se vtělit“.

7. Jakož tedy co do té božskosti, kte-
rou jedno jsou Otec i Syn i Duch svatý,
nevěříme ani že Otec ani že Duch svatý
narozen jest, ale jediný Syn: tak i co do
těla, že pouze Syn se narodil, víra kato-
lická věří a hlásá. Neboť nebylo by v té
Trojici vlastnosti jediného Otce, že sám se
nenarodil, ale jednoho Syna zplodil, aniž
vlastností Syna, že sám nezplodil, ale je-
diný z Otcovy přirozenosti narozen jest;
aniž vlastností Ducha svatého, že sám se
ani nenarodil, ani zplodil, ale jediný z Otce
a Syna vychází, kdyby Bůh Otec, podle
božské přirozenosti za žádného Boha sice
se narodil, ale podle těla zrodil se z Pan-
ny. Neboť kdyby se Otec z panny rodil,
jednou osobou byl by Otec i Syn; tato pak
jedna osoba, proto že by narodila se z Bo-
ha, ale toliko z panny, nemohla by v prav-
dě nazývat se Synem Božím, ale toliko
synem lidským. Aniž pak by sám Syn Boží
byl řekl: „Tak Bůh miloval svět, že Syna
svého jednorozeného dal“ (Jan 3, 6); a
opět: „Neboť neposlal Bůh Syna svého na
svět, aby soudil svět, ale aby spasen byl
svět skrze něho“ (tamtéž 17). Aniž byl by
řekl blahoslavený Jan: „Kdo miluje zplo-
ditele, miluje i toho, který z něho se na-
rodil“ (1. Jan 5, 1); aniž sám Syn by byl

řekl: „Otec můj až dosavad dělá i jáť dě-
lám.“ (Jan 5, 17). Neboť ten, který Synem
slove, byl-li by tentýž s Otcem, nenazýval
by se pravdivě Synem Božím, poněvadž
by se narodil z Boha ale z pouhé panny.
Posléze pak ani Otec by s nebe nesvědčil
a Syna hmotným hlasem neukazoval řka:
„Tentoť jest Syn můj milý, v němž se mi
dobře zalíbilo.“ (Matth. 3, 17). Také by
apoštol Pavel nebyl řekl o Bohu Otci:
„Který vlastního Syna neušetril, ale za nás
všechny jej vydal.“ (Řím. 8, 32.)

8. Ale poněvadž všechny tyto věci s
nebe k našemu poučení řečeny jsou a řeči
božskou jsouce ovšem i pravdivy jsou, pra-
vda jest, co káže víra katolická, že totiž
ohledně božství z Otce jediný Syn naro-
dil se Bůh věčný s Otcem, nesmrtelný,
trpěti nemohoucí a nezměnitelný, ale co
se těla týče, že nikoliv Otec, nýbrž jedno-
rozený jeho Syn bez porušení věčnosti své,
v čase se narodil, bez nemožnosti trpěti,
trpěl, bez porušení nesmrtelnosti své, ze-
mřel, bez porušení své nezměnitelnosti,
pro kterou Bůh pravý a život věčný jest,
v pravdě z mrtvých vstal. Který vše má
společně s Otcem, co jsou věčný bez počátku
přirozeně měl a nic nemá společného s
Otcem z těch věcí, které v čase a z poni-
ženosti své tento věčný a svrchovaný ve
svou osobu přijati ráčil.

9. A opět jestliže nikoli tento, který
vlastní a jednorozený jest Syn Boha Otce,
ale Duch sv. narodil by se z panny, ne-
věřila by Církev sv. ani srdcem k sprá-
vedlnosti, aniž ústy vyznávala k spasení,
že tento Syn, který učiněn byl ze ženy,
učiněn pod zákonem, že narodil se od Du-
cha sv. z Marie Panny, jakož v symbolum
přijato jest. Avšak i kdyby sám Duch sv.,

kteřý Otcovým i Synovým Duchem jest, podobu sluhy byl přijal, nebylby sám Duch sv. na sebe sama, člověkem se stav ve způsobě holubice s nebes sstoupil.

10. Otec tedy Bůh ze žádného Boha nejasa zrozen jednou ze své přirozenosti bez počátku zplodil Syna Boha, sobě rovného a touž božskosti, kterou sám přirozeně jest věčný, souvěčného. Však týž Syn Boží, který jest Bůh věčný a pravý a s Otcem, co se božskosti týče, přirozeně jeden Bůh podle slov svých: „Já a Otec jedno jsme“ (Jan 10, 30), týž pro nás člověkem se stal pravým a úplným. V tom pravý, poněvadž Bůh tento má lidskou přirozenost, a v tom úplný, poněvadž přijal v tělo lidské i duši rozumovou. Týž však Jednorozený Bůh po dvakráte se narodil: jednou z Otce, jednou z matky: narodil se z Otce Bůh Slovo, narodil se z matky Slovo tělem učiněné.

Dvoji Synovo narození a přirozenost.

11. Jeden jest tedy a týž Bůh, Syn Boží narozený před věky a narozený v čase a oboje narození jednoho jest Syna Božího: božské, dle kterého stvořitel ve způsobě Boha souvěčný s Otcem Bůh jest; lidské, dle něhož sebe sama zmařiv a podobu sluhy přijav, nejenom v početi života mateřského, když člověkem se stával, přijetím otrocké podoby jest utvořen, ale i z téhož života mateřského týž Bůh-člověk vyšel a na kříži týž Bůh-člověk pněl, a v hrobě týž Bůh-člověk odpočíval a třetího dne týž Bůh-člověk z mrtvých vstal, avšak v hrobě toliko podle těla týž Bůh ležel a do pekel sstoupil toliko podle duše. Kterážto duše když třetího dne z pekel k tělu se vrátila, týž Bůh podle těla, kterým v hrobě ležel, z mrtvých vstal a čtyřicátého dne po svém z mrtvých vstání týž Bůh-člověk na nebesa vstoupil, na pravici Boží sedí, odkud při skonání světa přijde soudit živých i mrtvých.

Kristus prostředník, oboji přirozenosti jest účasten.

12. Slovo tedy tělem učiněné jeden jest Syn Boží Pán Ježíš Kristus, prostředník mezi Bohem a lidmi. Proto prostředník, poněvadž týž jest i pravý Bůh i člověk, maje s Otcem jednu božskou přirozenost a s matkou jednu lidskou podstatu; maje z nás až do smrti vinu naší mrzkosti, maje z Boha Otce nezměnitelnou spravedlnost; pro nepravost naší v čase zemřev, pro svou spravedlnost živ jsa na věky i smrtelným nesmrtelnost žádaje udělit. Který dokonale

lidství v dokonalém svém božství zachoval; smrtelnosti své však pravdivost, podstoupením smrti opravdivou a nezměnitelnou nesmrtelností svou pozřel.

13. Toť jest co tvrdí svatý Petr, že „Kristus pohltil smrt, abychom dědici života věčného učiněni byli.“ (I. Petr 3, 22.) I svatý Pavel učí, že Kristus smrt pohltil, ale život a neporušení osvitil. (II. Tim. 1, 10.) Kristus tedy smrti okusil, poněvadž pravý člověk jest; a týž smrt pohltil, poněvadž pravý Bůh jest. Týž totiž, jakož di Apoštol, „zemřel ze slabosti, ale žije z moci Boží“ (II. Kor. 13, 4.); jeden a týž, který dle proroctví blah. Davida: „člověkem učiněn“ na Sionu, a „sám Nejvyšší založil jej“ (Sion) (Žalm 86, 5.).

Kristus jeden jest ve dvou přirozenostech.

14. Pročež není božství Kristovo rozdílné od přirozenosti Otcovy dle toho, že „Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo. To bylo na počátku u Boha. Všecky věci skrze ně učiněny jsou; a bez něho nic není učiněno“ (Jan 1, 1—3); aniž lidskost jeho rozdílná jest od přirozenosti matčiny podle toho, že „Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi“ (t. 14.). Neboť onano přirozenost, která vždy zůstává zplodená z Otce, přirozenost naši bez hříchu přijala, aby z panny se zrodila. Aniž zajisté přirozenost věčná a božská v čase počatá a v čase z lidské přirozenosti zroditi by se nikterak nemohla, kdyby božství nevyslovitelné přijmouc právě člověčenství, nebylo na se vzalo početi a narození v čase. Tak jest Bůh věčný a pravý v pravdě v čase i počat i zrozen z Panny. Neboť „když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, učiněného z ženy, učiněného pod zákonem, aby ty, kteří pod zákonem byli, vykoupil, abychom zvolení za syny přijali;“ (Gal. 4, 4—5.) onen totiž Bůh stal se synem lidským, který přirozeně jediný jest Syn Boha Otce. To ovšem dotvrzuje Evangelista Jan, když byl pověděl: „A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi“ (Jan 1, 14.), hned po tom di: „A viděli jsme slávu jeho, slávu jako Jednorozeného od Otce plného milosti a pravdy.“ — Tak tedy všech duchů a všech těl t. j. všech tvorů stvořitel a Pán stvořil pannu, aby z panny stvořen byl, a již tvůrcem jest, matkou sobě stvořil, když maje jednou z těla jejího býti počat a porozen, pravou přirozenost těla Bůh nesmírný a věčný přijal; aby i podle opravdovosti otro-

oké podoby Bůh milosrdně člověkem se stal podle podoby Boží trvale zůstáváje, přirozené pravdy nepostrádal.

Měl pravé tělo, ovšem bez hříchu.

15. Tak tedy věř, že Kristus Syn Boží, t. j. jedna ze Trojice osoba, pravý Bůh jest, abys nepochyboval, že by snad božskost jeho z přirozenosti Otcovy zplozena nebyla; a tak věř, že i pravým člověkem jest, abys nedomníval se, že tělo jeho bylo nebeské aneb vzduchové aneb některé jiné přirozenosti, ale té, které jest tělo všech lidí, t. j. kterou sám Bůh člověku prvnímu z hlíny byl utvořil, a jiným lidem tvoří, když je plozením lidí stvořuje. Než byt tělo Kristovo a všech lidí jedné a téže bylo přirozenosti, toto přece, které Bůh Slovo z Marie Panny přisvojiti si ráčil, bez hříchu narozeno jest: jakožto tělo, dle něhož Bůh věčný a spravedlivý z milosrdenství i počat i zrozen jest, i Pán slávy ukřižován jest.

Hřích prvotní, vilnost příčina rozšiřování toho hříchu.

16. Těmito slovy vysvětlí se zvláštního onoho těla výbornost, jehož božská z vlastního sebe početi jest osoba, jehožto narození původ neobyčejný, jímž tak Slovo se stalo tělem, že jednou osobou jest s tělem svým Jednorozený a věčný Bůh, počatý vlastním těla svého početím; ale při ostatních lidech toto tělo, jak známo, shydlením lidským, semenem mužovým, početím a porodem ženy se zrozuje. Poněvadž obcují-li spolu muž a žena, aby dívky zplodili, shydlení rodičů není bez smilného chťice, nemůžet tudíž početí dítek z jich těl se rodičích býti bez hříchu, kde na dívky hřích nepřenáší plození ale smilnost, aniž plodnost lidské přirozenosti příčinou jest, že lidé s hříchem se rodí, ale ohavnost chlipnosti, kterou lidé mají přespravedlivě z onoho prvního hříchu zavržení.

Proto blah. David, ač se narodil ze zákonitého a spravedlivého manželství, při kterém totiž ani vina nevěrnosti, ani skvrna smilství nalezena býti nemohla, přece pro prvotní hřích, kterým přirozeně zajati jsou synové hněvu, nejenom děti nespravedlivých, ale i všechny, které se z ospravedlněného těla zbožných rodí, volá a praví: „Ejhle v nešlechetnostech počat jsem a v hříších zrodila mne matka má.“ (Ž. 50, 7.) A svatý Job praví, že žádný člověk

není prost viny, byt život jeho na zemi trval pouze jeden den. (Job, 14, 1.)*)

Syn Boží v největší čistotě jest počat a narozen z matky panny.

17. Jednorozený tedy Syn Boží, který jest v lůně Otcově, aby tělo lidské i duši očistil, přijav tělo a duši rozuinnou vtělil se, a ten který jest pravý Bůh, stal se pravým člověkem, nikoli aby jeden Bohem byl, druhý člověkem, ale týž Bůh, týž člověk. Který aby onen hřích, jež v souložích smrtelného těla pokolení lidské zpáchalo, zničil, novým způsobem jest počat, Bůh vtělil se v matce panně, bez sejiti se s mužem, bez smilnosti pochoti počínající panny: aby skrze Boha člověka, kterého bez pochoti smilství počatého neporušený vydal život panenský, smyla se vina, kterou všichni lidé rodice se na sebe táhnou, nebo při nich v těle smrtelném taková jest rození se povaha, že matky jejich úkon plodnosti vyplniti nemohou, aniž dříve panenství těla ztratily. Sám tedy zrušil hřích početí a porodu lidského Bůh Jednorozený, který když se počínal, pravé tělo přijal z panny, a když se rodil, neporušenost panenství zachoval při matce. Tať jest příčina, pro kterou Bůh stal se synem Panny Marie a Maria Panna stala se matkou Jednorozeného Boha: aby, kterého Otec zplodil od věčnosti, toho panna počatého vydala v čase: onano zajisté panna, kterou Bůh, maje z ní naroditi se, takovou zvláštní milostí předešel a naplnil, aby toho samého měla plodem života svého, kterého na počátku měl vesmír Pánem, a toho sobě viděla poddaného slavným porodem, kterého v jednotě podstaty Otcovy nejenom lidští ale i andělští tvorové ctí a jemuž Nejvyššímu se klanějí.

Srovnání pádu a obnovy.

18. Tak tedy hřích a hříchu trest, který skrze zločin porušené ženy na svět

*) Slova tato nesmějí se bráti v tom smyslu, že by snad žádostivost příčinou byla šíření se hříchu prvotního, nýbrž míní se tím, že žádostivost před pádem Adamovým, byla nejen pro něho ale pro celé budoucí lidstvo zvláštními milostmi a dary posvěcena, pádem však Adamovým milosti tyto jsou ztraceny, a proto žádostivost v tom smyslu hříšnou nazývá, jakožto zbavenou oněch milostí. (Viz Thom. Aq. 2. dist. 30 q. 1. a. 2. ad 3.).

přišel, skrze porod neporušené panny ze světa, sproveděn jest. A poněvadž v povaze pokolení lidského skrze ženu, která z muže samého učiněna jest, stalo se, že vazbou smrti držáni jsme, to ve vykoupení lidského pokolení dobrota Boží učinila, aby skrze muže, který ze samé ženy narozen jest, život lidem se vracel. Tam lidskou přirozenost nejhanebnějším podvodem ďábel v podobnost hříchu si přidružil, zde Bůh přirozenost lidskou v jednotu osobní přijal. Tam žena jest svedena, aby se stala dcerou ďáblou, zde panna milostí naplněna, aby se stala matkou svrchovaného a nezměnitelného Jednorozence Božího.

Tam svržený anděl pýchou duši svedené ženy obdržel, zde Bůh milosrdenstvím se sniživ, neporušené panny život, z ní naroditi se máje, naplnil. Neboť Syn Boží Ježíš Kristus, který ve způsobě Boha byl, (což kdyby nebyl z přirozenosti Otcovy zplozen býti by nemohl) „sám dle apoštolského učení sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka“ (Filip. 2, 7.) Podobu tedy sluhy t. j. přirozenost sluhy ve svou osobu přijal Bůh a tak stvořitel lidí ku podobnosti lidí učiněn, v způsobu nalezen jest jako člověk; ponížil sebe samého učiněn jsa poslušným až k smrti a to k smrti kříže. (Tamt. 8.)

V Kristu jedna osoba a dvě přirozenosti.

19. Bedlivě tedy o tomto výroku Apostolové přemýšlej a seznáš v něm, kterak věriti máš, že jak tyž Pán Ježíš Kristus i Bůh i člověk jest. Aniž však při něm pravost obojí přirozenosti v jedné osobě chtěj smásti aneb rozdělit. Když tedy předně slyšíš o Pánu Ježíši Kristu, že ve způsobě Boží byl, dlužno, abys uznával a přepně držel, že jmenem spůsobu má se rozuměti plnost přirozená. Ve způsobě tedy Boží Pán Ježíš Kristus byl, poněvadž v přirozenosti Boha Otce vždy byl, z kterého se narodil. Jedné tedy přirozenosti s Otcem jest, rovně s ním věčný a nesmírný, rovně nesmrtelný a nezměnitelný, stejně neviditelný a nevyslovitelný, stejně dobrý i spravedlivý, rovně slitovný i milosrdný, trpělivý, mnohosnášlivý i pravdomluvný, stejně silný a mírný, rovně moudrý i všemocný.

V Kristu jest plná pravá obojí přirozenost božská i lidská.

20. Pročež toto vše, co jsem řekl o Synu Božím, podrž vírou co nejsilnější, poněvadž toto zajisté vše máje v jednotě přirozenosti s Otcem, nade vši pochybnost

rovný jest Otcí. Proto i Apoštol dále praví řka: „Nepoložil toho sobě za loupež, že jest rovný Bohu.“ Neboť ne loupeží byla onano rovnost božství Synova s Otcem, ale přirozeností. I to co Apoštol dále praví řka, že sebe sama zmařil způsobu sluhy přijav, ku podobnosti lidí učiněn a v způsobě nalezen jako člověk; a že ponížil sebe sama učiněn poslušným až k smrti a to k smrti kříže; vše toto o onom Jednorozeném Bohu Synu Božím, o onom Slovu Božím, o kterém dí evangelista: „Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo, a oné síle Boží a moudrosti Boží, pro kterou Bohu se dí: „Vše v moudrosti učinil jsi“ (Ž. 103, 24.), o onom počátku, s kterým sám Otec jest jeden počátek, v kterém sobě souvěčným učinil nebe i zemi, t. j. veškeru duchovní i tělesnou přirozenost, o Bohu jednorozeném, který jest v lůně Otcově, jak jsem řekl, toto vše osobně přijmi: avšak bez porušení věčnosti, nesmírnosti, nesmrtelnosti, nezměnitelnosti, neviditelnosti božství jeho.

Tyto věci tak přirozeně a společně má s Bohem Otcem Boží Syn, že byt pro nás stal se pravým člověkem, přece zůstal rovný pravému Bohu Otcí, z kterého se zrodil Bůh pravý a Pravda. Sama sebe tedy zmařil, ale z plnosti jeho my všichni jsme přijali, (Jan 1, 16.) kteroužto plnost kdyby byl zmařiv se, ztratil, zajisté neměl by co by nám z ní dal. Nebo kdyby neměl on, my ovšem nic nemohli bychom dostati. Z plnosti jeho však my všichni přijali jsme. Tím tedy, že nám ze své plnosti dal, ukázal, že i když sama sebe zmařil, plnost, kterou měl, neztratil; poněvadž ztratil-li by plnost, nikterak by nemohl z ní užteďřovati. Způsobu sluhy tedy přijal, aniž pak bylo jiné Boha Svrchovaného zmaření, než způsoby otrocké t. j. lidské přirozenosti přijeti.

21. Obojí jest tedy v Kristu způsobu, poněvadž obojí i pravá i plná jest v Kristu podstata. Proto sv. Evangelista nazývá ho plným milostí a pravdy (Jan 1, 14.), poněvadž i v božské přirozenosti, v které Bůh Pravda jest, plný jest, i v lidské přirozenosti, v které milostí pravým člověkem učiněn jest, plný jest. V onéno plnosti Bůh jest, v způsobě Boha rovný Bohu; v této plnosti sluha, ve způsobě sluhy, poněvadž ku podobnosti lidí učiněn, ve způsobu nalezen jest jako člověk. Zmařiv tedy sama sebe, způsobu sluhy přijal, aby sluhou se stal, ale způsoby božské plnost neztratil, ve které vždy jest Pán věčný a nezměni-

tedlný: učiněn dle způsobu sluhy člověkem pravým, též přirozenosti, již jest dívka matka, i trvá ve způsobě Boží, Bůh pravý, též jsa přirozenosti, které i Pán Otec jest. Ve způsobě Boží s Otcem a Duchem svatým jeden a sám tvůrce všeho — Bůh; dle způsobu sluhy sám svým i Otcovým i Duchem sv. působením utvořen: že tvůrce jest, společně má to i s Otcem i Duchem sv.; ale že stvořen jest, sám osobně v sobě má způsobu sluhy, dle které stvořen jest. Jehož i budoucí narození dle těla, i smrti i z mrtvých vstání i na nebe vstoupení zákon i proroci předpovídati nikdy neustali, poslouchající i slovy i skutky, jakož byl sám poručel.

Oběti starozákonní obrazem byly oběti Kristovy. Týž Kristus i knězem i obětí i chrámem.

22. Neboť i v obětech krvavých, které sobě sama sv. Trojice, která jest týž Bůh Nového i Starého Zákona, od otců našich obětovati kázala, oné oběti zračil se nejmilostivější dar, kterým pro nás Bůh Syn dle těla sebe samého milosrdně obětovati měl. Neboť dle apoštolského učení sebe samého obětoval za nás v dar a obět Bohu k vůni [rozkošné. (Eph 5, 2.) Sám pravý Bůh a velekněz pravý, který ani skrze krev býků neb kozlů ale skrze vlastní krev všel jednou do svatyně. (Hebr. 9, 12.) Což tehdy velekněz onen označoval, který s krví každoročně do velesvatyně vstupoval. Ten tedy jest, jenž na sobě jediném vše poskytl, co k dokonání naší spásy nutným býti viděl, týž jsa totiž i knězem i obětí, týž Bohem i chrámem; knězem, skrze kterého jsme usmířeni, obětí, kterou jsme usmířeni, chrámem, v kterém jsme usmířeni, Bohem s kterým jsme usmířeni. Sám však knězem i chrámem i obětí, poněvadž tím vším jest Bůh dle způsobu lidské nikoli ne však sám Bůh, poněvadž jím jest s Otcem i s Duchem sv. dle způsobu Boží.

23. Usmíření jsme tedy skrze samotného Syna dle těla, nikoliv však pouze se Synem dle božství. Neboť Trojice nás tím sobě usmířila, že pouze Slovo tělem sama Trojice tato učinila. V tom tedy pravda nezměnitelná trvá lidské i božské přirozenosti, aby jakož vždycky j est božství, které z Otce má nezměnitelné, tak i vždy právě a nezměnitelné měl lidství, které s sebou spojené svrchované božství obnáší.

24. Tolik o víře ve svatou Trojici, která přirozeně jediný a pravý jest Bůh, jak času i řeči krátkost dovolovala; vložil

jsem. Nyní, co bys o tvorech věřiti měl beze všeho pochybování, naznačím.

(Pokračování).

Zastaň se!

Spravedlivé cesty
bez ustání hledej;
proto komu z bližních
ukřivditi nedej.

Kdykoli se jemu
trpko ubližuje,
hájit jej dle síly
soucit prikazuje.

Fr. Doucha.

Promluva

o pouti sv. Anny a o svěcení nového mostu.

„Já jsem cesta, pravda a život; nikdo nemůže přijíti k Otci leč skrze mne.“
(Jan 14, 6.)

Konáme památku světice, jejíž obraz umístěn tu na oltáři (v Chocenicích u Kolína), v jejíž ochranu zdejší obec postavena, o jejíž přimluvu se rádi ucházíte a jejížto život nám slouží za příklad. Naše shromáždění jest hojné ale bylo by možná ještě četnější, kdyby se zároveň nekonala slavnost církevního žehnání a otevření nového mostu železného v sídle našeho okresního hejtmanství v královském městě Kolíně.

Zdejší slavnost řídkou není, opakujíc se každý rok, slavnost svěcení takového mostu, jaký postaven v Kolíně, jest vzácnou, odbyvajíc se třeba jednou za staletí. Proto nedivím se, aniž haním, jdou-li dnes mnozí z okolí spatřiti slavnosti vzácné a hlučné, pamětliví jsouce při tom své nedělní povinnosti; za to ale jest se diviti a nelze schvalovati, že v obyčejné slavnosti sváteční venkovští osadníci, opouštějíc domácí služby Boží, do města chvátají, aby tam kupovali a prodávali, po náměstí a ulicích na plano stáli, nepřislušné outraty činili a o chrám Boží nezavadíce den Páně zlehčovali. O nich nelze říci, co vypravuje evangelista o rodičích Jana Křtitele (Luk. 1, 6.) a chváli životopisec o svatých manželích Jáchymu a Anně, že „byli oba spravedliví před Bohem, chodíce ve všech prikázáních a spravedlnostech Páně, bez ouhony“; oni se zdají zapomínati, že Kristus jest cesta, již třeba následovati, pra-

vda, o níž ve chrámě jest se poučovati, život, jenž tam lidskou duši svátostmi a milostmi obživuje.

Dotýkáje se památky svaté Anny i otevření nového mostu, snadno se mohu nadíti námitky: Jaká pak jest mezi obojí slavností shoda? Snad-li jen ta, že se náhodou v týž den konají?

Pravidla kazatelského umění žádají, aby řečník důležitých místních a okolních poměrů a úkazů si všimaje, k poučení svých posluchačů je obracel. Mluvíti však o památce svaté Anny a o svěcení mostu, mluvíti o této rozdílné památce tak, aby se jedna ke druhé hodila a poučení z obojí slavnosti na náš prospěch vycházelo, není úlohou ledabylou a dávaje se do ní spoléhám za přímluvy svaté Anny, na přispění Boží a počítám na vaši shovívavost i bedlivou pozornost.

Nevypravují sice Pisma svatá ani slova o naší světici Anně, i ústní podání jen velmi málo o ní poznamenalo, přece však víme a zprávy v tom se shodují, že se narodila v Betlemě královském městě Davidově a nábožně byvši vychována, zasnoubila se s Jáchymem mužem vzácným a zámožným, jak se zdá. Manželství bylo šťastné, zasluhujíc, aby se o něm řeklo: „Byli oba spravedliví před Bohem, chodíce ve všech příkázáních a spravedlnostech Páně bez ouhony“ (Luk. I, 6). Právem tedy obrací církev na svatou Annu přečtenou částku z knihy Príslovi (31, 10—31.), nazývající ji ženou statečnou, dnem noci bedlivou, dobročinnou, ana chleba zahálčivě nejídajíc, všechny domácí dostatečným pokrmem a oděvem opatřuje.

Chválí-li církev svatou Annu pro její vzornou příčinlivost v domácnosti, i my vidouce nádhernou stavbu nového mostu, vykonanou se řídou pečlivostí na domácí naší půdě, těšíme se z díla tak výtečného. Statečně ve práci začato, vytrvale dnem i i noci v ní pokračováno a v čase krátkém veliké dílo dokonáno. Vykonáno dílo, jež slouží okresním zástupcům ke cti, stavitelské činnosti ku pochvale, pokolení nynějšímu i budoucímu ku prospěchu a naší krajině na okrasu.

I nám všem uložil Hospodin, abychom na této pouti pozemské z celé síly své se snažili o dílo velké, o překlenutí mostu z tohoto života na věčnost, o dílo svého spasení. I my si máme, chleba zahálčivě nejídajíc raziti cestu k neznámým břehům věčnosti, pokladů si nashromážditi, které bychom šťastně po tomto mostě pře-

nesli; jako při mostě jedna částka ke druhé vhodně byla rovnána, tak i my máme jednu po druhé sličné ctnosti konati; jako mostu den co den přibývalo, tak i my v díle svého spasení pokračovati, čím dále tím více ve ctnostech se zdokonalovati máme. Jako světice Anna viděla zaměstnání své dobré býti, a neshášeje v noci svíce své, ruku svou vztahovala k věcem silným a vyhovujíc potřebám všech domácích (Prís. 31, 15—21.) dobrou po sobě zůstavila památku; a jako jest nový most železný prací památnou, tak i ty máš dbáti, aby po tobě zůstala dobrá památka, třeba ne v zemi ani v okresu celém, aspoň ve tvé domácnosti, aby i ty byl rodině svojí k radosti, obci ke cti a církvi své na ozdobu. Není nikoho tak chudého duchem, aby jistou měrou nemohl přispívati ku všeobecnému mravnému pokroku. Kdo zasadil strom, dobře učinil; kdo ho ořezává a okleštuje, má zásluhu; kdo nadělal z toho stromu prken a lavic k odpočinku, dobrý udělal skutek; ale která matka si na tuto lavici sedne a na klín posadí dítě učí je milovati Boha a bližního, koná záslušnější skutek než oni všichni dohromady. „Povstávají (pak) synové její a za nejblaho-slavenější ji vyhlásují, muž její též ji chválí (říkaje): Mnohé dcery shromáždily bohatství, tys pak převýšila všechny.“ (Prís. 31, 28, 29.)

2. „Síla a krása jest oděv její“ dí církev o svaté Anně. Sílu a krásu oblékla, silou a krásou se oděla, úsilovně se snažila, aby její duše ctností krásnou se stanou, Bohu se zalíbila. Síla a krása jest i znakem nového mostu, silný jest a krásný; i důmysl i ruka lidská velmi se přičinily, aby vykonaly dílo krásné a tak silné, že odolá prudkým návalům řeky rozvodněné. Tak i ty, všecken rozum sebrati, se snažiti, všecku svou sílu obracet máš, aby v nebezpečí, v pokušení tvá duše zůstala krásnou, čistou, neposkvřenou; aby jako se vody od mostu odrážejí a odbíjejí jemu neškodíce, tak i návaly vášní a útoky svůdníkův tebe ve víře nezvíklaly, ctnost a šlechtnost s tebe nespláky a špinavým kalem hříchu, který se mezi křesťany ani jmenovati nemá, tvou čistotu nepokálely. „Spadl příval a přišly řeky a válí větrové a obořili jsou se na ten dům (most) a nepadl: neboť založen byl na skále.“ (Mat. 7, 25.)

3. „Byli oba spravedliví před Bohem a bez ouhony“ dí životopisec o rodičích blahoslavené matky Páně. Míti rodiče, spra-

vedlivé, ba bez ouhony, jest bez odporu štěstím vzácným. Duši této rodiny byla matka, což dle přečtené částky Pisma sv. všickni domácí vděčně uznávali. Povstávali domácí (synové) a blahoslavili ji, muž její a chválil ji. Býti členem tak jednomyslné a svorné rodiny přál by si zajisté každý. „Svorností se všecko daří, nesvorností vše se maří.“ Nebylo jednotlivce, jenž by se mohl uvázati v tak nákladné dílo, jako jest náš okresní nový most, ani síly města nebyly by naň stačily: ale když venkov i město, když celý okres podporován jsa výborem zemským se svornou vůlí se daly do práce, vykonáno dílo netušené. Svorností se všecko daří. „Hle, jak dobré jest to a utěšené, když přebývají bratři (obyvatelé, sousedé) v jednotě.“ (Žalm 132, 1.)

4. Důkladný most jest bez odporu výhodou drahocennou. I v církvi katolické jest takový most, jenž vede z tohoto údolí slzavého k výšinám života věčně blaženého. Pádem Adamovým roztrženo bylo spojení člověčenstva s Bohem, ztracena cesta k cíli Bohem vytčenému, na stezkách srážných a kluzkých bloudic, potácelo se lidstvo, až v plnosti času postaven nad propastí hroznou most pevný a bezpečný, až druhá božská osoba vzavši na sebe úřad prostředníka stala se jako mostem, jenž spojuje člověka s Bohem, časnost s věčností, zemi s nebem, a vede nás ku břehům milosti a nesmrtelnosti. Ano Kristus jest tímto pevným a bezpečným mostem, jak sám ráčil říci: „Já jsem cesta, pravda a život, nikdo nemůže přijíti k Otcí, leč skrze mne.“ (Jan 14, 6.) „Bez cesty“ vece Tomáš Kempenský „se nejde, bez pravdy se nepoznává, bez života se nežije!“ Kristus jest cesta a tudíž ho následovati, jest pravda a tudíž mu věřiti, jest život a proto v něj doufati máš. A kdo nejde za Kristem a mu nevěří a v něj nedoufá, nemůže přijíti k Otcí. Po této cestě, po tom mostě kdo nejdeš, bloudíš a se touláš, ku břehům blažené věčnosti nikdy nepřirázíš a v přístavu věčného pokoje se nezakotvíš.

5. Chvále církev sílu a krásu svaté Anny dokládá na konec: „Marná jest krása; žena, která se bojí Hospodina, tať chválena bude.“ Most také, by sebe krásnějším byl, nemohlo-li by se po něm bezpečně choditi a jezdit, nebyl-li by dost pevným bez užitku by byl a chvály sotva zasluhoval. — Tys křesťanem, to jest krásné; jsi oudem církve Kristovy, to jest dožadista tvou ozdobou: ale marná jest víra tvá, neosvědčuje-li se skutky. „Ne každý,

kdož mi říká: Pane, Pane . . . ale kdo činí vůli Otce mého, jenž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“ (Mt. 7, 21.) „Měj víru a dobré svědomí, kteréžto někteří odvrhše, utonuli (i) s vírou (I. Tim. 1. 19.).“

6. O svaté Anně praví církev, že se v ni „důvěřovalo srdce muže jejího, že tudíž věrnou a spolehlivou manželkou byla. Tak i spolehlivost nového mostu dříve zjištěna, nežli dovoleno po něm choditi a jezdit. Ovšem i most, který Kristus sklenul, a který vede k životu ouzky sice jest (Mt. 7, 13.) ale jistý a bezpečný, jediné bezpečný. „Nikdo nemůže přijíti k Otcí, leč skrze mne.“ Můžeš se sice přepravit na druhý břeh plaváním, můžeš tam přibytí na loďce nebo na prám, ale vždycky je taková cesta nejistá, nebezpečná. I sebe výbornějšího plavce může proud strhnouti, i nejlepšího křeče popadnouti, i nejkrásnější loďka se může snadno překotiti: bezpečnosti, jistoty tu není. Tak i kdo mimo cestu, již jest Kristus, a mimo církev, jejíž On jest hlavou i základem, se nalezá, nikdy není jist, že dojde šťastně břehu věčného života. Kristus jedinou, spolehlivou cestu ukázal říka: „Já jsem cesta, pravda a život; nikdo nemůže přijíti k Otcí, leč skrze mne.“

7. Obracíce přečtenou částku Přísloví (31, 10—31.) na naši světici můžeme o ní říci, že bohata jsouc oblécela se rouchy nákladnými skvostnými; „kment a šarlat jest oděv její“. Nový most, stavba nádherná, jest ovšem i nákladný, velkých obětí na poplatnících vymáhající. Tak i cesta za Kristem obětí velikých žádá. „Chce-li kdo za mnou přijíti,“ praví, „zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Byť i výbornost nového mostu nemohl upírati, mnohý poplatník, hledě k velkým přírážkám okresním, zasteskne si na ně a pomysli si, že ještě starý most mohl déle zůstat i při nějaké opravě ještě léta držeti. Tak jest i na tisíce křesťanů, kterým se dílo Kristovo líbí, osvěta a pokrok národů křesťanských se jim zamlouvá; ale jakmile zákon Kristův žádá na nich obětí, sebezapření, přísného konání povinností, přemáhání nezřízených žádostí, nelíbí se jim; nelíbí se jim ouzka, do života vedoucí cesta Kristova; ohlížeje se, rádi by se proháněli po starých vyšlapaných, prostranných cestách svých smyslných chťůů a náruživostí. „Jest cesta, která se zdá spravedlivá člověku; ale konec její vede k smrti.“ (Přisl. 14, 12.)

8. Okresní zastupitelstvo aby nevlo-

žilo přílišného břemena na poplatníky, ustanovilo clo, jež musí každý platiti, kdo přes nový most půjde nebo pojede. Můžeme si pomyslit, že se malý tento poplatek, zvláště na počátku, mnohemu líbiti nebude. Ale nic naplat, řád je řád a bez trestu se mu protiviti nelze. Tak se i leckteré příkázání jako o sv. zpovědi, dnech svátečních, o postu mnohemu křesťanu nelíbí: ale nic platno, zákon je zákon a bez pokuty se mu nelze vyhnouti.

9. Může se státi, že mnohý ubíraje se z domova (z města) opatřen bude hojnými penězi: vracuje se však domů ku svému ustrnutí shledá, že mu nezbylo ani na malé clo. A tak mnohý křesťan, obdařen schopnostmi, opatřen známostí vůle Boží, vystrojen všemi potřebami — lehkomyšlně utrací síly své, maří schopnosti, neshromazuje pokladů na cestu do věčnosti a vracuje se pod večer svého života tam, odkud byl vyšel, s ustrnutím shledává, že s rukama prázdnými přichází před Hospodina nemaje s čím by zaplatil a co žena, která se bála Hospodina, „smáti se bude v den poslední“ (Přisl. 31, 25.), bude on snad „oddělen z prostředku spravedlivých a uvržen, kde pláč a skřípení zubů.“ (Mt. 19, 50.)

„Srozuměli jste tomu všemu?“ ptal se Spasitel v dnešním evangeliu svátečním svých učeníkův. Oni odpověděli: Ovšem. Tolikéž se ptám: Srozuměli jste, kterak o oboji památce, o pouti sv. Anny i otevření nového mostu zároveň lze mluvit? Most jest cestou řádnou a bezpečnou, patronka naše sv. Anna spravedlivá jsouc, chodila cestou všech příkázání Páně bez ouhony, nám pak všem cestou jediné bezpečnou jest Kristus, jenž ráčil o sobě říci: Já jsem cesta, pravda a život; nikdo nepřijde k Otci leč skrze mne; kdo chce ale za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne. (Mt. 16, 24.) J. Ev. Eybl.

Disticha.

1. Vlastenců slavných ctíme zásluhu, rovně památku;
Příhodnouť dobou seslalo nám je nebe.
2. Mládeži, kéž milená v srdci vždy chováš
muže slavné!
Sílu, celé ba žití otčině zasvětili.
3. Přitele věrného připomíná rádo si srdce;
Vít, že s ním truchlí, s ním že se též raduje.

Příteli.

4. Tuť na památku Tobě, Přemilý, bych rád
něco napsal;
Řeknu: Žehnám hodině, znát dala jenž
mně Tebe.
5. Přitele v účtě chovej, neporuš věrnosti mu
nikdy;
Dík nebi čin, věrné srdce najít že dalo.
6. Příteli buď sluncem, jeho zář, hle, kvěť
k sobě vábí;
Buď ale též květinou, svůj vždy pohled
k němu toč.
B. H.

Pomníky účty k sv. Janu Nepomuckému v Praze.

Žádnému světcu nepostavila zbožná mysl katolického lidu v střední Evropě tolik pomníků, jako našemu sv. rodáku Janu Nepomuckému. Sochy jeho nalezáme doma i v cizině, na náměstích i nábřích, na rozcestích, mostech, na hrázích rybníků, nad propastmi a vodopády, u jezer, na kraji lesů, v dolinách i na temenech hor: Vroucí nábožná mysl dovedla nalézt pro sochy svatého krajana našeho nejprůhodnější místa, ozdobila je na mnoze věncem košatých stromů, učinila je milým útlukem, kde umdlený počestný rád se staví, v stínu stromů odpočívá a mysl svou k Bohu zdvihá. Jinde zase postavila zbožnost lidu sv. Janu pomník na strmé skále, pod níž řeka nebezpečně proudí, aby plavci útočiště brali k světcu, jenž ochráncem v nebezpečenství života jest. Milo jest obzvláště v Alpách viděti na příkrých skalnatých březích jezer sochy sv. Jana a slyšeti od loďníků, že týž světec sluje u nich „patronem vodním“. Kdy po celé katolické Evropě sv. Janu našemu tolik soch zřízeno bylo, nezůstala po zadu ani Praha a mimo sochy na veřejných prostranstvích postavené snažili se i majetníci domů uctiti sv. Jana tu obrazem tam sochou, kterou průčelí neb nádvoří budov svých ozdobili. Prodlením času mnohý ten pomník účty sv. Janské zanikl buď vlivem povětrí buď netečnosti lhostejných potomků, té a oné soše sv. Janské hrozí nebezpečí, že ji odklidí, aby mohli pohodlněji jezdit, mnohý obraz zajde zaniknutím starého, vetšého domu a na nové budově pro samé sádrové řecké bohy nebude pro sv. Jana místa, jinde nový vlastník domu

nekatolík odstraní sochu se štítu, ze dvora, s pavlánu aneb nechá starý obraz sv. Janský zajíti. Posud chová však Praha nad očekávání veliký počet soch a obrazů sv. Janských na veřejných prostranstvích, domech a nádvořích. Sochy a obrazy ty jsou pomníky úcty sv. Janské, jsou hlasately něžné zbožnosti, kterou obyvatelé Pražští k svatému rodáku chovali. Jsouť ovšem ceny různé, většinou však důstojně, mnohé pak umělecky provedeny. Mnohé obrazy na domech značně vybledly, jest však dosti takových, které vzorně obnoveny jsou.

Buďtež zde vyčteny tyto pomníky úcty sv. Janské v Praze a okolí, pokud po bedlivém hledání bylo lze se jich dopřítiti.

I. Na Starém městě: 1. Před chrámem Křižovníků socha, 2. na sv. Janském náměstí socha (přenesená od kostela sv. Mikuláše), 3. v Týnském dvoře na domě č. p. 642—I. socha, 4. v Týnské budově farní socha (přenesená s pavlánu zrušeného kláštera u sv. Michala), 5. na průčelí chrámu sv. Havla socha, 6. v Rytířské ulici na domě Sennefeldrově socha, 7. nad vchodem k býv. klášteru Cyriaků č. 886—I. socha, 8. v Celetné ulici č. 595—I. socha, 9. na rohu Perštýna a Skořepky socha, 10. na paláci hr. Kinských na velkém náměstí polovypuklý obraz, 11. na nádvoří domu č. 480—I. náměstí velkého socha, 12. v ulici Poštovské na č. 318—I. socha, 13. v průjezdu domu p. Matyše v Liliové ulici socha, 14. na č. 727—I. v Dlouhé třídě socha, 15. v téže třídě na č. 736—I. obraz, 16. v Sanitrové ulici č. 73—V. obraz, 17. v ulici Havelské č. 11. obraz, 18. na klášteře Milosrdných bratří socha, 19. v Kozi ulici č. 856—I. obraz, 20. na Ovocném trhu č. 577—I. obraz, 21. na Staroměst. náměstí č. 550—I. obraz, 22. na průchodním nádvoří u Celestýnů socha, 23. na rohu ulice Sv. Dušní a Bílkovy, č. 804 obraz, 24. na Františku č. 870—I. socha, 25. v Železné ulici č. 494—I. obraz, 26. ve Vrabčí ulici obraz, 27. v Konv. ul. v ústavu učitelů socha, 28. Platnýřská ulice čís. 85 socha.

II. Na Novém městě: 1.—6. Sochy před kostely sv. Josefa, sv. Jindřicha, sv. Vršuly, sv. Vojtěcha, Nejsv. Trojice a P. M. Sněžné. 7. Socha na náměstí sv. Václavském (která má jinam přenesena býti). 8. Socha v kapli vedle domu „u Šálků“ na náměstí Karlově. 9. Socha na nádvoří Karlovském. 10. Socha ve výklenku vedle mostu u Botiče. 11. Na rohu ulice Myslíkovy a Pštrosovy č. 207—II. socha. 12. Na průčelí kostela sv. Janského na Skalce so-

cha. 13. Nad vraty vedoucími ku zahradě téhož kostela vedle ústavu hluchoněmých polovypuklý obraz. 14. V třídě Podskalské č. 334—II. socha. 15. V téže třídě č. 392—II. na štítu domu socha. 16. Na ohradě Procházkové v téže třídě socha. 17. Na domě purkmistra Pražského p. Emiliána Skramlíka čís. 1081—II. v Eliščině třídě soška. 18. Na Poříčí č. 1065—II. socha. 19. Tamže č. 1040—II. obraz. 20. Na pivováře Kukliku na náměstí sv. Petřském obraz. 21. V Žitné ulici č. 657—II. obraz. 22. V ulici Jindřišské č. 875—II. obraz. 23. V Spálené ulici č. 89—II. obraz. 24. V průjezdu čís. 1532—II. proti blázcinci socha (bývala druhdy v kapli starého domu). 25. V Štěpánské ulici č. 567—II. obraz. 26. V Kateřinské ulici č. 483—II. socha. 27. Na Branbergerově náhrobníku u kostela sv. Štěpána obraz. 28. Na nemocnici Alžbětinek socha. 29. U „Sedlerů“ na Karlově náměstí soška. 30. Na téžém náměstí čís. 313—II. obraz. 31. Ve Smečkách č. 590—II. socha. 32. Na schodišti č. 473—II. socha. 33. V Štěpánské ulici č. 645—II. obraz. 34. Vedle školy u sv. Vojtěcha č. 203—II. obraz. 35. Na pavlánu nádvoří čís. 824—II. na sv. Václavském náměstí socha.

III. Na Malé straně a Hradčanech: 1. Proslavená bronzová socha na mostě Karlově. 2. Socha na ostrově Střeleckém. 3. Socha pod sloupem Nejsv. Trojice na náměstí Malostranském. 4. Socha pod sloupem P. Marie na náměstí Hradčanském. 5. Socha na kapli sv. Janské při chrámě sv. Jiří. 6. Socha před kaplí sv. Janskou u sv. Víta. 7. Socha na náměstí Pohoreleckém, 8. před průčelím Loretty socha, 9. u silnice nedaleko brány v Brusce socha, 10. u schodu pod palácem Rožmberským socha, 11. na residenci kanovnícké na náměstí Hradčanském č. 6. obraz, 12. na též prostranství na residenci kanovnícké č. 7. soška, 13. na severním průčelí býv. paláce Černínského socha, 14. na průčelí zrušeného chrámu Voršílek Hradčanských socha, 15. v uličce k Hasenburku vedoucí ve výklenku č. 409—III. socha, 16. v Brusce č. 136—III. obraz, 17. v uličce Lužické č. 87—III. obraz, 18. na Uhelníšti č. 76—III. soška, 19. na ostrově Kampě č. 511—III. socha, 20. na paláci kníž. Oettingen obraz, 21. na pavlánu nádvoří č. 272—III. na Radeckého náměstí socha, 22. v Ostruhové ulici č. 236—III. obraz (s nápisy vztahujícími se ku slavnostem při kanonisaci sv. Jana v Praze), 23. na kapli sv. Vojtěcha před chrámem sv. Vítským obraz.

IV. V předměstích a nejbližším okolí

Prahy. 1. V západní části hradeb Vyšehradských socha, 2. v ulici pod strání Vyšehradskou č. 33. socha, 3. před kostelem na Zlíchově socha, 4. na Smíchově na rohu třídy Kinské a ulice Kartouzské socha, 5. na Vyšínce v Žižkově socha v kapli, 6. na kovárně Vochočově na Videňské silnici v Žižkově socha, 7. na Pankráci socha (kterou jistí lidé nemotorným vtípem vydávali za sochu Husovu), 8. v Nuslích u zámecké zahrady socha, 9. ve Vršovicích u hřbitova socha. 10. Socha u hřbitova v Bubnech, 11. v téže obci nedaleko přivozu socha, 12. v Bubenči před farním kostelem socha, 13. u Michle socha.

Tudíž se čítá v Praze s nejbližším okolím na náměstích, domech a nádvořích, jistě přes devadesát a devět soch a obrazů sv. Jana Nepomuckého, v kterémžto počtu nejsou zahrnuty oltáře, obrazy a sochy téhož svätce v chrámech a klášterích Pražských. Druhdy bylo soch a obrazů těch v Praze ovšem mnohem více, vždyť pouze za naší paměti z posledních let zničeny sochy sv. Janské na sv. Janském náměstí (neopatrností při stavění dřevěné kaple), při bývalém sloupu Nejsv. Trojice u kostela sv. Štěpána (kterýžto sloup stával dříve proti Jámě, letos pak k nemalému pohoršení lidu při obnově chrámu sv. Štěpána byl rozbit) a socha při Videňské silnici; rovněž zmizel ne jeden starý obraz sbouráním starého domu (n. př. fary sv. Vitské). Při tom všem dávají si však mnozí domácí pánové v Praze mnoho záležitosti na tom, aby obraz neb sochu sv. Jana na svých domech v dobrém stavu udrželi a potěšitelné bylo zejména letos patřiti, kterak nejedna stará socha krásně se opravila, ne jeden vybledlý obraz na domu obnovil. Večerní pobožnosti konají se v oktávě sv. Janské nejen u těch soch, o nichž v novinách se to oznamuje, nýbrž i u jiných a výlohy rádi platí majetníci domů. Jest se věru tomu diviti, že účta ku sv. patronu našemu po tolikých bezuzdných útociích, po tom soustavném brojení, boření a hanobení posud v lidu našem v Praze tak pevně kořeny má. Zajímavo jest pozorovati, kterak sv. Jan Nepomucký v Praze vypodobněn býval. Většinu sochařů a malířů byla ovšem vzorem socha na mostě Karlově, než i jiný způsob byl oblíben. Tak vypodobněn je sv. Jan jakožto poutník, nad nímž obraz P. Marie Staroboleslavské se vznášel (na domě vedlé školy u sv. Vojtěcha), jakožto almužníka vidíme ho na krásném freskovém, zlatem se stkvoucím obraze na Starom. náměstí č. 550—I.,

na soše na sv. Janském náměstí a na Smíchově. Nejoblíbenější byl způsob malovati sv. Jana společně se sv. Václavem, nad nimiž Matka Boží Staroboleslavská se vznášel; obrazů podobných jest mnoho.

František Ekert.

Trnová koruna.

Historický román
od Václava Beneše Třebízského.

I.

Čelo císařského generalissima pana Albrechta z Waldštejna bylo v steré vrásky svrastělé, žlutá, vyschlá tvář přeměněna do hněda, v zapadlých očích svítilo se jako v krbu, v němž už na pohled dohasla i poslední jiskra a mimo nadání vyšechnou plameny mocnější a prudější než před tím; bledě modré rty vždy chvilkami s sebou několikráte zašklubly a potom pokaždé sevěly se těsněji, skorem křečovitě. —

Generalové kolem vrchního velitele shromáždění přestali takměř dýchat. Promluvití neodvážil se ani jediný. Dlouhé, jezdecké kordy se zlatými jílcí chvěly se jim v rukou, jakoby náhle všecku sílu tihle staří válečníci byli na čerstvém bojišti nechali. Z oděvu čísel jim ještě prach a dým a na bílém pštrosím péře plukovníka Isolaniho červenala se čistá, lidská krev. —

Před samým vojvodou leží na zvlhlé zemi zastřen těžkou houní muž s prosedivělým, krátce přistřiženým vlasem a zhroťelou bradou španělskou. Ohrdlí jest potřísněno krví. Skvostný hedbávný bandalír, se zlatým třepením prozrazuje vysokého důstojníka rejtharského. K hrudi jeho nakloňuje se mužik v černém, sametovém rouše dle střihu španělského, naslouchá pozorně, ještě níže kloní hlavu, až k samému kabátci, ani tím se však neuspokojuje, rozepíná kabátec — — — a teprv za chvilku se zdvihá a obrací s hlubokou poklonou k vojvodovi se slovy: „Ještě žije.“ — — —

Valdštejn shýbá se nyní k důstojníkově sám, sahá mu na čelo; ale okamžitě utrhne suchou ruku zpět, jakoby se byl ledu dotkl. Ucítíl na čele studený, lepka-vý pot.

„Rychle v před! — Neživte nikoho!“

A důstojník se náhle pod houněmi vzpřimil, rozevřel oči zatažené již závojem Morany, pravici zamával nad hlavou, kolem rtů vystoupila mu pěna — chtěl vsí silou vstát; ale nemohl. Dobrá polovina

krve jeho vložila pŕdu dvě hodiny odtud. „Ať císař ví, co Pappenheimští dove-
dou!“ A pravice klesla mu dolů bez vlády
a hlava nazpět na svadlou travu.

Plukovníci kolem zadívali se k zemi
ještě upřeněji.

Valdštejn pohlédł na mužika v černém
španělském pláštku a tento opět hluboce
se ukloniv pravil: „Tak do večera Vý-
sosti!“

Náhle rozlehlo se několik kroků od
silnice, kterouž urychleným krokem táhly
husté řady vojska bez hovoru, bez víření
bubnů, strašlivé proklínání. Tlupa as tři-
ceti lancochů zabočila přímo ke skupení,
jež jsme byli právě pozorovali. Zdálo se,
že kohosi uprostřed vlékou, protože za ka-
ždým třetím krokem se zastavili a proklí-
nání se vždycky stupňovalo.

Lancoši měli šat rozedřený, tváře krví
potřísněné, pokrývku na hlavě každý jinou,
kabátce měli modré a přes ramena k bo-
kům žluté bandalíry, o nichž se jim před
třemi dny ještě ani nezdálo. — Prvním
pohledem bylo znáti, že přicházejí z bojiště.

Vojvoda pokynul mlčky Isolanimu.
Plukovník byl v pěti minutách nazpátek.
„Chtějí přímo k Tobě generalissime!“
ohlašoval Isolani.

Frýdlandský postoupil v popředí. Ši-
roký klobouk s šedým perem vtiskl si níže
na čelo a zahalil se těsněji v plášť, jenž
na mnohých místech svědčil zřejmě, že se
mu koule švédských mušketů také nevy-
hýbaly.

„Od první brigady, pane generale!“
hlásil s vojenskou poctou starý šedivý lan-
coch, jehož obličej byl k nepoznání uschlou
krví zabarven. Žlutý bandalír, jenž ještě
včera zdobil krunýř některého švédského
„obrista“, odrážel se podivně od ošumělé,
druhy zelené kazajky vojínovy.

Lancoši stáli v šiku, jako do parády.
V pozadí svíralo několik obrovských
paží jakéhos zajatce.

„Jsme pane generale z našeho regi-
mentu — poslední!“

Zraky vojvodovy se přimhouřily ještě
více.

„Kde jsi chlapče?“ —

Starý lancoch si přejel po této otázce
pravici zkrvavělou tvář.

Z řady vystoupil mladý vojin, jemůž
vyráželo nad hořením rtem první pyření.
Svěžími tvářemi přeletěla mu nachová čer-
veň a oči jeho na okamžik spočinuly na
svadlé trávě a zavadily o zmodralý obličej

důstojníka, jenž asi pět kroků dále opět
se vzpřimil pod houni.

Mladému vojínu projel všemi kostmi
mráz.

„Pane generale, tenhle hoch zachránil
prapor zelených lancochů!“ Tenhle hoch
pane generale, zachránil čest našeho regi-
mentu! Vyndej ho chlapče! — A neboj se!
Nebál jsi se v dešti kouli ničeho a pral
jsi do švédských žlutáků jako do zralých
hrušek. — Tak chlapče!“

Mladý vojin vytáhl ze zaňadří zele-
ného kabátce kus prosekaného hedbávi, na
jehož jedné straně bylo znáti hlavu bílého
lva a na druhé polovinu peruti orla císař-
ského. Frýdlandskému, zdálo se, že vrasky
na zažloutlém čele řídly, že z tváři jeho
mizí přísný, mrazivý ráz a že příšerný svit
zapadlých, tmavých zraku na chvilku ztrácí
podivného plápolu.

Generalissimus sáhl po praporu a po-
dal jej Isolanimu se slovy: „Regiment ze-
lených lancochů nesmí vymřítí a jejich osi-
řelému praporu zverbujem nové děti!“

Hlas vojvody Frýdlandského se nějak
chvěl a měnil nad obyčej. Jindy býval
vždycky stejný: dutý, hrobový. Po tako-
vém hlase se člověk otrásl i proti své vůli.

Hlas jeho neměnil se ani když táhl
kolem regiment za regimentem z vítězné
bitvy, tisíce a tisíce hrdel volalo: „Vivat
generalissimus!“ a tisíce a tisíce paží opo-
řenými klobouky větrem mávalo. Vojvůdce
hlasu neměnil když, pozoruje průběh bitvy,
udílél nutných rozkazů a hovořil dutým,
hrobovým zvukem, když zasedl v čelo vy-
soké rady vojenské a náčelníci jednotlivých
rot lpěli celou duší na úsečných slovech
jeho. Hlas Frýdlandského neměnil se ani
před Jeho Veličenstvem až dnes před tím
mladým hochem, před tím prostým zele-
ným lancochem, až dnes před tím prose-
kaným, prostríleným lancoským praporem.

Když mu Vlach hvězdopřavec proro-
koval ze skupení hvězd královskou korunu,
zaplanuly zapadlé zraky vojvodovy jen o
poznání prudčeji a svadlé, skorem promo-
dralé rty jeho se sotva pohnuly. — Když
mu připadly statky po Smiřických a když
se stal prvním kavalírem v zemích Jeho
Veličenství Ferdinanda II., když mu přišel
pergamenový dekret z Vídne s velikou vi-
sutou pečeti, kterýmž mu všecko potvrzeno,
co si jen srdce jeho žádalo, jedva že ruku
vztáhl po drahém listě s vlastnoručním psá-
ním císaře a jedva že oku jeho na řádky
uráčilo se vzhlídnouti, —

A dnes mu příšerný svit z oka mizí už podruhé, aspoň pro okamžik, a dnes mu ledovité rysy v nažloutlé tváři tají ku podivu.

„Jindy odměňovali císařové, hochu, chabrost na bojišti zlatým řetězem! Nemám takového po ruce! Ale dám ti také památku!“

Vojvoda rozhalil šedý plášť, rozepjal skvostný zlatem protkávaný bandalir a ovesil jej vlastní rukou mladému vojínu kolem ramenou. —

„A jmeno tvé?“ —

„Slavík Damian.“

„Odkud?“

„Ze Staré Boleslavi.“

„A vám zelení lancosi odmění se váš generál později!“

„Nyní jsi, pane generále, odměňoval; račiž ale taky souditi! Semhle, braši!“

Několik lancochů přivléklo před vojvodu zajatce.

„Milost pane — odpuštění, generalissime — milost Výsosti!“

Čelo nejvyššího se opět zachmuřilo a stáhlo v bezpočetné vrasky a vpadlé temné oči generalovy leskly se již zase tak příšerným svitem, utkvěvše na zsinalém obličejí prositelově.

Jatec vrhl se na kolena, sepal ruce, vyzdvihl je vzhůru a zaúpěl odporným hlasem poznovu: „Smilování!“

„Oprátku pane generale zasluhuje! Že je nás tu jen třicet, tím je vinen on; že regiment zelených lancochů hnedle by byl do posledního vyhlazen, jeho jest vina. — Zradili nás a nechali samotné; byl to maďarský regiment, lehká jízda pane generale. Oni nás mohli vysekati. A tenhle je jejich „obristem!“ My ho chytli na útěku, strhli s koně!“ —

„Ondřej Hofkirch, nemýlím-li se“, podotkl živě Isolani.

„Trestej vojvodo! — Bez milosti vojvodo! — Dnes jsi mohl být nejšťastnějším — nejmnocnějším. — Kdybys mohl zřítí do hvězd jako já, viděl bys, jak z koruny mezi těmi nejjasnějšími drahokamy vypadl diamant, ten největší — ten nejkrásnější. — Hvězdy se kali jedna za druhou. — Což jsi oslepl ty hvězdáři? — Blednou, hasnou — a všude krev, tak jako by to byla tvá vlastní. — A proto neměj milosrdenství!“ — Raněný důstojník nedaleko těmito slovy pracoval k poslední hodině.

„Sepněte ho pevněji, naložte na vůz a vám třiceti jej dávám na starost!“ —

„Milost — smilování — odpuštění!“ — „K pranyři, vojvodo! Všecko — všecko zkazili, všecku tvou slávu, všecko tvé štěstí. — Letí od tebe, ještě se po tobě ohlíží. — Od dneška mu nesmiš věřit.“ —

Vysoký důstojník pod houní se vzpřimil jak mohl nejvíce a sebral poslední sílu, aby Valdštejn ani jediného slova nepřeslechl. —

Vojvoda svěsil hlavu, žlutá tvář změnila se několikero barvou, lancochům jedva že pokynul rukou, aby se vzdálili a pokročil nazpět, kde umíral jeden z nejvěrnějších jeho přátel, jeden z nejspolehlivějších vojínů — hrabě Pappenheim „nejstrašlivější vojin domu císařského a svatě cirkve“. Měl prsa prostřelená dvěma švédskými kulemi. „Těžce, těžce se mi to umírá vojvodo!“

Hrabě hledal ruku Valdštýnovu. Nahmátnuv ji sevřel pravici vojvodovu těsně, až tělem generála zalomcovala zima.

„Co všecko vidím před sebou — staré, černé město, korunu královskou, purpurová sukna — tebe pane.“ —

Malý mužik v černém sametovém rouše vynal pergamem a zdálo se, že výroky hraběte si zapisuje. Byl to pověstný Seni, démon Valdštýnův.

Nedaleká silnice dosud se černala řadami vojsk táhnoucích v rychlém pochodu k Lipsku. Regimenty [byly bez praporečů, namnoze bez zbraně. Tu a tam objevilo se mezi nimi i dělo; koně však klesali k zemi a o dělo se už nestaral nikdo. Všecku skorem „hrubou střelbou“ musel Valdštýn zanechat na bojišti. Takhle se ještě nikdy vojsko Frýdlandského nevrátilo z bitvy. Jindy vířily bubny a řadami vojsk rozléhaly se písně, jichž obsah slušel tak zcela těm tvářím, z nichž na leckteré vypálena byla šibenice. — A když valily se řady kolem Valdštejna, všecky klobouky s pocuchanými pery byly na halapartnách, [a jízda jen kolem letěla s kordy vysoko vyzviženými nad hlavami. —

Císařské, či příhodněji snad řečeno: valdštejnské vojsko opouštělo dnešní bojiště smutněji, jakoby tam byli zahrabávali štěstí své. —

Dnešní den, 6. listopad léta Páně 1632, byl hned první po bitvě u Lyncu.

Na všech stránkách stoupaly zvolna k oblakům šedavé sloupy dýmu. Městečko Lync hořelo ještě plným plamenem. A zdaleka zdálo se, že sem zaráží temný, táhlý hlahol, tak jako když jde silná bouřka s hor. — Švédské regimenty vzdávaly po-

slední čest svému králi pod velením Bernharda Výmarského.

Frydlanský se náhle vzbouřil, pokynul rukou a okamžitě tu byli koně a s koňmi vůz tmavým sukem zastřený. Pappenheima uložili do vozu, generál se vyšvihl na bělouše, klobouk stáhl ještě níže na čelo, plukovníci jej obklopili a všickni dali se směrem k Lipsku podle silnice poklusem.

Táhly, temný hlahol letěl větrem za Frydlandským jako hrana. Na obzoru leskly se v listopadovém slunci nad saskými rovinami modravé chlupy Krušných Hor. Valdštejnovi se zdálo, jakoby je tajemná ruka lemovala zlatou nití a jakoby mu kdos pouštěl na přivítanou purpurové koberce.

Vojvoda pobodl koně. Z vozu zaletěl k němu chroptivý, smrtelný hlas: „korunu a v ní tu nejkrásnější perlu.“

Vpadlé, tmavé oko Valdštejnovo zasvítlo, kolem rtů mu přeletěl zákmit úsměvu. — Žlutá, už skorem zhnědlá tvář zdálo se, že se zarděla — tím listopadovým sluncem, jež zraku v pozdálí svadlé, opadálé lupení mění v zlatohlav, jež umí na okamžik i smrt v obličejí zastříti červánkem večerním.

A mezi vojskem, jež první vtrhlo do Lipska, byli zelení lancoši; ale nestavěli se tu. Městem pouze protáhli. Šli pochodem rychlým kolem vozu, v němž na slámě upoután ležel maďarský důstojník. A před vozem krácel starý muž a po straně jeho mladý voják s bandalírem ze skvostného hedvábí přes prsa, a se zrakem upřeným k modravým vrchům, za nimiž v požehnané krajině tak jako v závětrí stála jeho kolébka. — A skorem ani neviděl, protože mu do očí vstoupily celé proudy slzí samou radostí.

Koho kdy také takhle ten zasmušilý, přísný vojevůdce vyznamenal, pro koho kdy sňal odznak s hrudi a komu jej kdy zavěsil? —

„Abys byl jen šťastným hochu ode dneška po celý život svůj!“ prohodil Kladiavák, veterán v regimentu zelených lancůchů a potom urychlili krok.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odjel dne 1. t. m. na letní sídlo své v Dolních Břežanech, odkudž dne 12. t. m. do Prahy se navrátil.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko-

nati od 3—6. srpna u Alžbětinek, od 7—10. t. m. u kapucínů na Hradčanech, od 15—18. v Bubenči.

— Ze „Zprávy“ zasloužilého purkmistra p. Em. Skramlíka „o činnosti zastupitelstva král. hlavního města Prahy za dobu od druhé polovice roku 1876 až do konce první polovice roku 1879.“ vyjímáme toto: „V záležitostech patronátních naskytlo se zastupitelstvu obecnímu široké pole činnosti. Svolenó k zřízení místa druhého kaplana ve Volsanech, kterému se nadání dostalo z fondu funerálního; poskytl se příspěvky drahotní ředitelům kůrů a varhaníkům. Se zvláštní péčí přihlíženo jmenovitě k opravování chrámův Páně po věky zanedbávaných, při čemž svědomitě staráno o to, aby se veškeré opravy děly dle přísných požadavků umění. Roku 1876 začato s opravou hlavního chrámu Panny Marie před Týnem, v čemž se posud pokračuje. V chrámu sv. Vojtěcha Většího rozšířen byl kůr a nové varhany postaveny; chrám sv. Petra na Poříčí a zvláště sv. Štěpána byly důkladně opraveny a obnoveny. Taktéž opraveny dle potřeby kostely u P. Marie Sněžné a nejsvětější Trojice ve Spálené ulici a kaple chudobince u sv. Bartoloměje. Konečně byla přijata ve správu obecní mistrně restaurovaná kaple sv. Kříže Menšího v Poštovské ulici. Z venkovských kostelů pod patronátem Pražským se nalezajících obnoven byl kostel Volsanský vně i uvnitř a popraven kostel na Prosíku. K obnově kostela u sv. Haštala dějí se přípravy. Konečně bylo ustanoveno osvětlovati plynem kostely Pražské pod patronátem městským se nalézající. — V tříletí tomtó a sice r. 1876 začalo se též a nyní skoro úplně již jest provedeno *upravování hřbitovů Volsanských*. Po vykonaném vyměření byly zřízeny cesty, vysázena stromoradi a jiné potřebné práce vykonány.“

Z Moravy. (Anděl strážný.) „Hlasu“ píše se: Na Rusavě sušili dva manželé seno a měli sebou dítě dvě léta staré. A to dítě usnulo v koleji na cestě přes louku vedoucí od rodičů nepozorované. Otec odešel domů a matka domnívající se, že dítě je s otcem, byla bez starostí. Na to jel ale vůz tažen párem koní, a když dojel k dítěti spícímu v koleji, kůň je překročil a když bylo kolo již u samého dítěte — tu anděl strážný sám koně zadržel, neboť zůstali stát, Pacholek, který o dítěti nevěděl, bil bičem do koní — ale koně ani o krok dále nechtěli, a když pacholek ještě rázněji

bičem do nich udeřil, počali se koně vzpínat a dupat, ale ani o krok dále pokročit nechtěli. Tu teprv pacholek, jemuž takové počínání koní bylo nápadné, sestoupil s vozu a viděl k svému ustrnutí spící dítě v koleji před samým kolem. Ulekání rodičové hned vroucí díky vzdávali P. Bohu a andělu strážnému, který jejich milého synáčka zachoval.

Z Říma. Zakladatelka paní nejsv. Srdce Páně (Dames du Sacré coeur) Magd. Žofie Barat bude prohlášena za svatou. Věhlasná služebnice Boží se narodila r. 1779 a zemřela po dlouhém bohabojném životě založivši mnoho klášterů ve Francouzsku, Španělsku a v Itálii r. 1865. Předběžné vyšetřování ukončil již arcibiskup Pařížský Guibert, „promotor fidei“ v této beatifikaci jest Msgr. Salvati, „defensor causae“ Msgr. Persiani. — Kardinál Pitra, který byl jmenován biskupem Frascatským na místě zesnulého kardinála Guidiho, uvázal se v úřad svůj slavným způsobem. Ačkoli vláda tomu zabráňuje, aby se slavné průvody konaly, bylo jí přec mlčky trpěti, když římské i frascatské obyv. nového kardinála biskupa okázalým způsobem doprovázelo. — Sv. Otec obdržel vlastnoruční list od císaře německého Viléma, ve kterém staříčký mocnář zjevně pronáší přání, aby neblahému boji proti církvi katolické učiněna byla v Německu přítrž. Nově jmenovaný nuntius Mnichovský sejde prý se v brzku s knížetem Bismarckem, aby se vyjednávání mezi sv. Stolicí a ním. vládou započaté ukončilo. Před revisí pověstných květnových zákonů bude prý všem biskupům a kněžím dovoleno domů se vrátiti, úřad svůj duchovní svobodně a bez všelikých překážek s tou podmínkou vykonávati, uposlechnou-li zákonů, které církevním na úkor nejsou. — Nedá se upříti, že utiskovatelé sv. Otce si toho vědomí jsou, že jim Řím navždy náležeti nebude, jest jim v městě papežově jaksi nevolno. V sněmovním sedení dne 31 května 1879 mluvil poslanec Petrucelli della Gattina jenž v r. 1861 známý výrok: „Bůh Pia Devátého nemůže býti Bohem Viktora Emanuela“ pronesl, v tento rozum: „U Římanů jest nezvratné přesvědčení, že jen ze zlého úmyslu do jejich města jsme přibyli, poněvadž jsme jim na obtíž, neradi nás vidí, činí nám rozličné nepříjemnosti a nepříslušnosti, jen aby se nám v Římě znelíbilo a nikomu po něm nezastesklo. Před očima jejich jsme cizozemci, kterých nenáviděti a nad nimi se pomstíti z domnělé škody, jim káže cit vlastenecký. Podnebí nás vyhání,

zhoubná zimnice vyžaduje každý rok svých obětí, vlastníci domů nás odírají. Jako tito tak vedou si i dělníci, řemeslníci a kupci. Daří se nám v Římě jako nahému v trní. Ku konci své řeči přimlouvá se Petrucelli, aby sídlo vlády do jiného města italského přeloženo bylo. — I protestantům se nedaří v staroslavném městě a jeho okolí. Protestantský pastor Guarnieri zamýšlel hlásati ryzí evangelium vůkolním obcím římským aby pobloudilé ovečky papežské na pravou cestu přivedl. Pokusy jeho zarytostí posluchačů na dobro se zkazily. Když přibyl do Arricie, najal si dle zvyku nových apoštolů prostrannou síň, vyzýval plakáty lid, aby účastenství měl v evangelických přednáškách. Že hned v první řeči vášnivě si vedl, rouhaje se církvi katolické, o tom nelze pochybovati neb po ukončené řeči ukazovali mu rolníci své hole a mládež Arricijská zvedala kameny. Guarnieri nepřišel do Arricie, aby zemřel mučnickou smrtí sv. Štěpána, proto když viděl nezbytí, aby od barbarů Arricijských za své řeči zaslouženého trestu nedošel, upláchl do Říma.

Z Irska. Sotva dostavěli katoličtí Irové v Americe, dávajíce z nedostatku svého tak říka všecknu živnost svou jen aby Hospodinu nádherný chrám zbudovali, v New-Yorku velkolepou kathedrálu sv. Patricia (k stavbě vyžadovalo se 10 milionů rak. zl.): již opět přichází radostná zvěst, že jejich rodní bratři v Evropě dva nové velechrámy v Irsku co nejdříve dohotoví. Ovšem nejsou tak nádherné jako New-Yorský, dávají však krásné svědectví o obětavosti a víře chudých Irů. Kathedrálu v Queenstownu posvětil již biskup dr. Mac Charthey; deset let z dobrovolných příspěvků ji stavěli, celý náklad obnáší 400.000 zlatých. Druhý velechrám, krásnější prvního posvětil v Thulesu arcibiskup Cashel. I sv. Otce dojala velmi mile zpráva tato, proto zaslal arcibiskupu i diecési vlastnoruční list, v němž na jevo dává svou radost, ujišťuje Iry, kněžstvo i lid, že jich jest na modlitbách pamětliv, aby láska jejich víc a více se rozhojňovala v poznání sv. náboženství, aby jim nadešly lepší doby, poněvadž nyní jim dáno v Krista nejen věřiti, ale i trpěti. Naráží sv. Otec v listu svém na poměr Filipenských k sv. Pavlu, jako totiž tito apoštolu v protivenstvích ba v okovech se nalezajícím byli k útěše a radosti, podobné i Irové opuštěnému od světských mocnářů sv. Otcí jsou k hrdošti a plesání.

Paběrky.

9. Sochy na sv. Václavském náměstí v Praze.

Upravení Václavského náměstí na Novém městě v Praze mělo za následek, že také dvě sochy, které byly na něm po dva věky stály, nyní odstraněny jsou. Byly to sochy sv. Václava a sv. Jana Nep., z nichž tato v horější části proti Mariánské ulici, onano o něco níže proti bývalé vojenské strážnici stála. Umělecké ceny neměla z obou soch žádná, tak že v tomto ohledu odstranění jejich dokonce netřeba litovati. Za to hrála socha sv. Václava v pověstech lidu pražského tím větší úlohu a přiváděla se zejména s blanickými rytíři ve spojení, o nichž se vypravuje, že se jednou, až bude v Čechách nejhůře, z vrchu Blaníku na Václavské náměstí v Praze dostaví, kdež sv. Václav v čelo jejich vstoupí, aby zemi českou od cizích nepřátel osvobodil. K soše sv. Jana pak se vztahuje ta pověst, že prý ji dal postaviti zajatý turecký generál, jenž byl do Prahy přiveden a zde v nárožním domě na koňském trhu bydlil, který prý po něm podnes u „Turků“ slove. Zde prý se dal Turek od kněží jezovitů na víru křesťanskou obrátiti a pak před průčelím domu svého sochu svatého Jana Nep. postaviti.

Místní dějiny pak nám o obou sochách následující vypravují. Socha sv. Václava byla nákladem pražského novoměstského magistrátu a obce Nového města postavena r. 1678 a byl původcem jejím známý tehdejší sochař pražský Jan Jiří Pendel, s nímž o tom dne 16. listop. 1678 smlouva byla uzavřena, kterou se mezi jiným ustanovovalo, aby mu kámen k soše této pražský kamenník Jan Jáchym Bureš do dílny jeho v široké ulici dodal a sochu pak na novou kašnu na koňském trhu postavil, začež se mu 200 zl. rýnských a desíti strychů žitné mouky dostati má. Za postavení oné kašny dostal mistr Bureš dále 1150 zl. rýnských; mzda však, jakou sochař Pendel za sochu sv. Václava od obce dostal, se v příslušných listinách nepřipomíná. Původně stála socha tato o něco níže a sice přímo u kašny proti nárožnímu domu u „císařských“, byla ale ve dvacátých letech tohoto století (r. 1827), když tehdejší koňský trh upravovali, o něco výše přenesena na místo, kde až do našich dnů stála. Za času moru roku 1713 zbudovali si při soše této osadníci z farního okrsku sv. Jindřicha, ku kterému socha příslušela, dřevěnou kapli, v níž před obrazem P. Marie pobožnost za odvrácení moru konali,

O slavnosti Vzkříšení pak býval k soše vodíván průvod z kostela jindřišského a když se v outery křížové procesí vracelo, zapěl vždy u sochy sv. Václava farář jindřišský „Te Deum.“ V oktáv sv. Václava pak byla u ozdobené sochy druhdy konána každovečerní pobožnost, při níž v první a poslední večer oktávu okna domů okolních osvětlována bývala.

Socha sv. Jana Nep. byla postavena v první polovici předešlého století, neznámo v kterém roce, ale zajisté již několik let před prohlášením sv. Jana Nep. za svatého, což se, jak vědomo, r. 1729 stalo. Ustanovit totiž pražský měšťan Karel Josef Hubacius, někdejší majetník nedalekého domu „u Turků“ č. 817, v poslední své vůli, dané dne 28. dubna 1727, aby při této soše za noci lampa hořela, za kterouž příčinou na domě onom jistinu 200 zl. pojistil, která na něm podnes vázne. V týden svatojanský byla vždy až do našich dob nad sochou postavena dřevěná kaple a v předvečer slavnosti sv. Jana bývalo vždy také náměstí osvětleno. Původcem sochy této, představující sv. Jana Nep. uprostřed dvou andělů, byl pražský sochař Ig. Platzer a stávala pod sochou druhdy též kašna, která později byla odstraněna.

Ku konci dodáváme, že socha sv. Václava, kterou si byl od obce pražské vyšehradský probošt p. Václav Štulc vyžádal, nyní postavena bude na prostranství před novou proboštskou budovou na Vyšehradě, kdežto socha sv. Jana Nep. byla prozatím uložena do obecního dvora; zdaž někde zase veřejně postavena bude, není nám té chvíle známo.) Dle „Pr. Den.“ č. 31.

Literární oznamovatel.

— „Poselkyně starých příběhův Českých.“ Díl druhý. (Od roku 1526—1715.) Se-psal Jan Beckovský, kněz řádu křižovníků s červenou hvězdou. K vydání upravil Dr. Antonín Rezek, docent rakouského dějepisu na universitě Pražské. Svazek druhý. (L. 1608—1624.) Nákladem Dědictví sv. Prokopa. Číslo XIX. (Za rok 1879.) Písmem knihtiskárny B. Stýblovy v Praze. Str. 432. Cena 2 zl. 50 kr. Na obálce tohoto podílu činí se známo, že kdo má právo k podílům č. IV.—XIII. podílá těch až do konce r. 1879 si v expedici nevyzvedne, při tom pokládáno bude za to, že práva toho se vzdal.

*) Snad některá obec naše o sochu požádá?

— „Stručný všeobecný slovník věcný. (Malý slovník naučný.“ Díla V. sešit 5. (celkem 54.) obsahuje slova: Pancíř—Pentachord.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef Čermák, farář na odpoč. v Cerhovicích, dne 19. července (nar. v Dnespekách 14. ledna 1813, vysv. 4. srpna 1839);
- p. Alois Škampa, k. arcib. notář a farář v Kojeticích, dne 31. července (nar. v Nalžovských Horách 28. dubna 1813, vysv. 1. srpna 1841).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. Fischer, farář v Chodově, správce vikariatu, stal se skutečným k. arcib. vikářem okresu Hroznětinského (Lichtenstadt.)

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. Möschl, far. v Hirschenstandu, za faráře v Nejdeku;
- p. Jan Pluhař, zám. kaplan v Dol. Lukavici (diec. Budějov.), za faráře v Ledcích;
- p. Ant. Weigel, kapl. v Sedlci (Zettlitz), za admin. v Hirschenstandu;
- p. Frant. Totzauer, kapl. v Nejdeku, za kapl. do Sedlce;
- p. Alfred Goller, katech. v Ústí n. Lab. (diec. Litoměř.), za katech. na něm. měst. dívčí škole v Karlíně.

Uprázdňené místo:

Hirschenstand, fara patron. pí. Anny hrab. z Asseburgu, od 25. července.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. Lehmann, farář v Nýřsku, jmenován jest os. děkanem. — Bisk. notáři jmenováni:
- p. Mikuláš Khek, farář v Božejově;
- p. Josef Brunner, farář u sv. Vintře, a
- p. Ant. Miksch, far. v Hůrkách (Adamsfreiheit). — Expositorium canonicale obdrželi:
- p. Ferd. Hazuka, děkan v Černovicích,
- p. Ferd. Cisar, děkan v Klatovech,
- p. Gustav Nožička, farář ve Velkém Boru, a
- p. Jakub Kubrnat, farář v Dešenicích. — Tajemníky bisk. vikar. úřadu jmenováni jsou:
- p. Josef Vondroušek, farář v Klenči, pro vikar. okres Domažlický, a
- p. Gustav Nožička, far. ve V. Born, pro vikar. okres Horažďovický.]

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. Degregorio, far. v Hodňově, za faráře v Slovenicích;
- p. Jan Feigl, kapl. ve Vltavici Dolní, za adm. v Hodňově;
- p. Karel Geringer, adm. za far. ve Frauenthalu;
- p. Frant. Hirschradt, kapl. za admin. v Kašperských Horách;
- p. Jan Reichensdörfer, kapl. za admin. v Mu-těně;

- p. Jos. Růt, koop. ve Hvožďanech, za kapl. v Záborku;
- p. Vác. Ryčan, ř. Maltan., za 2. kapl. v Strakonici;
- p. Leop. Markvardt, ř. cisterc., za kapl. v Rosenthalu;
- p. Hermann Stropek, ř. cisterc., za kapl. v Hořici.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ferd. Michl, dr. theol. a prof. církv. dějepisu v Litoměřicích, jmenován přisedicím konsist. radou;
- p. Frant. Hofmann, farář v Havraní, jmenován os. děkanem. — Collare canonic. obdrželi:
- p. Josef Blumentritt, farář v Rosendorfu,
- p. Antonín Hüttl, farář v Benešově,
- p. Josef Bušek, farář v Tuhani,
- p. Václav Ahne, os. farář v Deštné, a
- p. Ant. Hoffmann, c. k. okr. školdozorce v Liberci.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Ješina, děkan v Č. Dubě, za faráře v Lomnici (diec. Kralohrad.);
- p. Jan Čžarnach, far. v Malém Hánu, za faráře v Strážišti;
- p. Josef Nittel, far. v Velkém Mergenthalu, za faráře v Svadově;
- p. Ant. Neumann, katech. v Teplicích, za faráře v Stolinkách;
- p. Jan Kára, kapl. v Loukově, za admin. in spir. v Heřmanicích;
- p. Vác. Schumann, adm. v Strážišti, za adm. v Třebušíně;
- p. Jos. Tschörch, koop. za adm. v Křížanech;
- p. Josef Liebich, adm. v Svadově, za admin. ve Velkém Mergenthalu.

Uprázdňená místa:

Malý Hán, fara patr. nábož. matice,
Velký Mergenthal, fara patr. J. A. Velič. císaře Františka Josefa I., jakož i fary: Křížany, Soběchleby a Třebuštn v před. čísle „Blah.“ uveřejněné (omylem do 14. srpna) vesměs do 25. srpna.

Milodar. Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta v Praze: Novosvěcenci Pražští 63 zl. 50 kr.

Včera slavil památku 40letého kněžství vys. důst. p. probošt Vyšehradský Vác. Štule, velezasloužilý spisovatel, zakladatel „Blahověsta“, jemuž z toho srdce přejeme, aby ve zdraví se dočkal 50letého kněžství! Touž památku slavili včera vd. p. kan. Ant. Slaviček, k. arcib. vikář a děkan Brandýský, dp. Vác. Rottenborn, farář Klecanský a j.

Chvalně známý kněz Tov. Jež. P. Jan Křt. Volka odebral se z Prahy do Cařihradu.

Příští číslo „Blah.“ vyjde dne 14. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Reč o slavnosti Nanebevzetí bl. Marie Panny.

„Pojdiž s Libanu, choti má, pojdiž s Li-
banu, pojď: budeš korunována!“ Píseň
Šal. 4, 8.

Veliké to neštěstí pro rodinu, umře-li
ji pečlivý otec, větší však neštěstí bývá,
umře-li malým dítkám dobrá matka. O jak
smutná to podívaná viděti umírající matku
mnoha dítek. Litost a bolest nad dítkami,
které musí opustiti, svírá to dobré matčino
srdce více nežli kostnatá ruka smrti, s kte-
rou právě zápasí. I jakž by nebylo sevre-
no, jakž by nekrvácelo to dobré matčino
srdce, když zrakem se trhajícími pohlíží na
dítky kolem lůžka svého, když vidí je ru-
kama lomiti, když slyší je s pláčem volati:
neopouštěj nás, neodcházej nám, matinko
naše! Leč smrt neuprosná nedbajíc na pláč
dítek zasadí matce usmrcující ránu po-
slední. I studenou její mrtvolu, kterouž by
dítky rády vzkřísily polibky a horkými
slzami, i ty drahé tělesné ostatky zamkne
jim brzo tmavý hrob. O zajisté, př., není
většího zármutku pod sluncem, není větší
bolesti a ztráty, jako když dítkám nedo-
spělým dobrá matka odejde na věčnost!
Dnes, př. dr., všem nám odchází na ne-
besa předobrá matka naše — bl. P. Ma-
ria, kterou nám v Janovi doporučil umíra-
jící Spasitel řka: „Synu, hle matka tvá!“
Dnes slavná památka na nebe vzetí P. M.
I zdaž i my neměli bychom truchliti dnes
a plakati nad odchodem naší společné matky
která pro nás učinila více a nás milovala
více, než která vlastní matka milovati může
dítky své! Odchází sice na věčnost nová
druhá máti lidského pokolení: to však ne-
budíž příčinou žalosti a smutku, ale mno-

hem více příčinou radosti a plesání našeho
v Pánu. Ano, my radovati se musíme nad
dnešním odchodem panenské matky Marie;
neboť trojediný Bůh povýšil ji dnes nade
všecky tvory „Pojdiž s Libanu dcero má“
oslovil dnes Marii Bůh Otec; „pojdiž s Li-
banu matko má“ promlouvá k ní Bůh Syn;
„pojdiž s Libanu choti má, pojdiž s Li-
banu, pojď: budeš korunována“ tak mluvil
dnes k P. M. Duch svatý. Proto i církev
sv. rozradostněná nad povýšením blah. P.
volá v hodinách svých: „Povznešena jsi,
sv. Bohorodičko, nad kůry andělské do
říše nebeské“. Proto počíná dnes církev
mši sv. slovy: „Radujme se všichni v Pánu
konajíce slavnost na počest blažené P. M.,
z jejíhož na nebe vzetí radují se andělé
vychvalující Syna Božího.“ Ano, př. dr.,
radovati se a ne truchliti sluší nám dnešní-
ho dne; neboť přeblažená Panna ověněna
a korunována jest dnes na nebi korunami
a věnci mnohými. Abychom pak spolu s
nebešťany oslavili dnes důstojně královnu
na nebe vzatou, již tato svatyně zasvěcena,
rozjímajmež: *které koruny a věnce zdobí bl.
Pannu na nebi a jaké věnce máme ji viti na
zemi.*

I.

1. Bl. Marii P. zdobí přede vším ne-
vadnoucí věnec víry. Dle svědectví sv.
Otců větší byla víra Mariina, nežli víra
všech andělů a lidí. Ačkoli anděl Gabriel
zvěstuje Marii P. věc nadpřirozenou a ne-
slychanou, že počne z Ducha sv. a že po-
rodí panenství nezruší, nicméně věří
slovi Božímu a plna jsouc víry volá: „Aj
dívka Páně, staniž mi se podle slova tvé-
ho!“ (Luk. 1, 38.). Proto pozdravuje Alžběta
pannu požehnanou řkouc: „Blahoslavená

jsi, žes uvěřila; neboť vykonány budou ty věci, které jsou povědiny tobě od Pána!“ (Luk. 1, 45.) A když vykonány byly ty věci andělem zvěstované, když „slovo tělem učiněno jest,“ když narodil se Kristus Pán: panna víry plná neodvrací se od Něho v nižádné době života. Jako za sluncem slunečnice se obrací od východu až k západu; tak věřícím okem pohlíží Maria na Krista od Jeho východu v jeslích betlemských až k Jeho západu na hoře Golgotě. Oko její spatřuje v jeslích nemluvnátko plačící, slabé a chudé dítko: nicméně okem víry vidí v něm Pána a Krále veškerenstva, věří v Něj jako v jednorozeného Syna Božího. Vidí jej po 33 letech umíratí na kříži pohaněného a opuštěného: nicméně ona stojí pod křížem na znamení té pevné víry své, že umírá na kříži Spasitel, beránek Boží, který smrtí svou snímá hříchy světa a snímá s člověčenstva věčnou smrt. Maria vidí na lůně svém složené mrtvé tělo Synovo, vidí je klásti do hrobu nového, vidí jak přivalují veliký kámen a zapečetují hrob: nicméně ona věří a přesvědčena jest, že Kristus Božskou mocí svou třetího dne vstane z mrtvých. Ano, vírou nezvratnou a neoblomnou vyznamenávala se bl. Panna po celý život svůj a víru — to oblažující Kristovo světlo chránila a rozšiřovala od počátku církve až podnes. Že přemoženy jsou mnohé bludy a kacířstva, to děkovati má církev přimluvám bl. P. M. I nejeden zarytý nevěrec má za své obrácení za osvícení světlem pravé víry děkovati, jediné P. Marii, která se právem zove královnou apoštolů a vyznavačů.

Bylo to r. 1842, když Alfons Ratisbonne, rodilý Štrasburčan, zarytý žid rouhač a tupič víry katolické přišel na cestách svých do Říma, kde se několik dní pozdržel. Dvacátého ledna řečeného roku vešel do kostela sv. Ondřeje delle Fratte, ne aby se modlil, ale aby tu počkal na svého přítele. I prohlížel si chrám posmívaje se všemu, co tu viděl. Pojednou padá na kolena a nevidí kolem sebe nic — ani obrazy ani oltáře ani chrám — jen jeden předmět vidí — Bohorodičku, ana mlčky před ním stojí jsouc ozářena světlem nebeským. Přítel nalezl Ratisbonna, an klečí na zemi a z očí jeho se proudí potoky slzí. Přítel pozdvihl Ratisbonna a nastojte — není to více rouhavý žid, ale křesťan pravověrný, křesťan zasvěcený do všech článků víry, tak že ani nepotřeboval žádného vyučování. I nežádal si jiného, než aby pokřtěn byl. Z vděčnosti k Bohorodičce, kteráž mu

přimluvou svou vymohla světlo víry a milosti Boží, přijal jméno Alfons Maria. Nyní jest katolickým knězem a missionářem v Jerusalemě.

2. Bl. Pannu zdobí dále věnec neporušeného věčného panenství, věnec čistoty a nevinnosti. Maria, di sv. Epifan, jest nejkrásnější lilium v zahradě Boží; neboť srdce její nikdy nebylo hříchem poskvrněno. Hned v prvním okamžení početí svého v životě sv. Anny zvláštní milostí Boží zachráněna jest od dědičného hříchu. Neboť do panenského ráje, v kterém nový Adam (Kristus) stvořen býti měl, nesměl starý had (ďábel) přístupu naléztí. (Sv. Jan Damasc.) Po celý pak život svůj jsouc silena milostí Boží nedopustila se Maria nižádného hříchu, tak že platí o ní slova písně Šalomounovy: „všecka jsi krásná přítelkyně má a poskvrny není na tobě.“

Neporušenost Bohorodičky i v tom se obzvláštěně jeví, že byla vždycky pannou, pannou před porodem, při porodu i po porodu. Rozum lidský ovšem nesnadno chápe toto tajemství Boží a jinověrci mluví proti němu nazývajíce Pannu Marii pouze matkou. Však věříte-li v Krista Syna Božího, musíte též věřiti v panenství Jeho matky! Neboť byl-li Kristus počat z Ducha sv. způsobem nadpřirozeným, proč by se nemohl způsobem taktéž nadpřirozeným naroditi z panny bez úrazu jejího panenství? Případným obrazem vykládá Petrus Lombardus panenství matky Boží řka: „Jak slunce sklo proráží a skla nikdy neuráží: tak panna porodila, panenství nezrušila.“*)

3. Třetí věnec zdobící bl. P. Marii jest koruna Božího materství. O jaká to ničím na světě nepřevyšena důstojnost býti matkou Spasitele světa, matkou Jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy. O jak hluboký význam chová v sobě to slovo — matka Páně! Jaký to neskonalý rozdíl mezi matkou člověčenstva Evou a mezi matkou Páně Marií! Sv. Augustin dí v té příčině: „Eva nosila slzy v lůně svém — Maria radost, Eva hříšníka nosila — Maria svatého svatých. Eva neposlušností svou přinesla neštěstí — Maria poslušností svou spasení celému světu.“ „Evy vina prvotinná z ráje nás vypudila: matka Páně k rajské bráně cestu nám objevila.“ O zajisté nesmírná jest důstojnost Božího ma-

*) Sol penetrat vitrum, penetratur nec violatur: sic Virgo peperit, nec violata fuit.

teřství! Pro toto Boží mateřství plesá Maria v Bohu spasiteli svém volajíc: „Od této chvíle blahoslavenou mne nazývají budou všichni národové!“ Pro Boží mateřství vychvaluje žena v zástupu bl. Pannu řkouc Kristu: „Blahoslavený život, který tebe nosil a prsy, kterýchž jsi požíval!“ Pro toto Boží mateřství Maria s oslaveným tělem na nebe vzata jest a korunována korunou věčné slávy. Neboť neslušelo, aby tělo Marie v hrobě hnilo, kdežto tělo, které dala Pánu, na výsosti nebeské se stkvělo. Té která prázdná byla každého hříchu, nesměla se dotknouti zničující a pokutující ruka smrti. Pro toto mateřství Boží stala se Maria matkou lidí a sice druhou nad Evu daleko lepší matkou naší. A proto zdobí bl. Pannu

4. čtvrtý věnec lásky a milosrdenství k lidskému pokolení. Ano, převeliká byla a jest láska P. Marie k lidem, tak že sv. Bonaventura obrací na ni slova evangelia: „Tak Maria milovala svět, že Syna svého jednorozného dala, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“. Tuto lásku k lidskému pokolení osvědčovala Maria od samého počátku církve a osvědčuje ji až po dnes. Dějiny světa a církve dokazují nám, kterak v těch nejtrudnějších dobách bývala vždycky bl. P. Maria spomocnicí křesťanů. A na tisíce skutečných událostí poučuje nás i v době nejnovější, že přimlouvám P. Marie děkovati mají nemocní za své uzdravení, hříšníci za obrácení, zarmoucení za své potěšení. Právem volá sv. Bernard o lásky plné mateři Boží: „Vzpomeň o královno milá, že nebylo slýcháno, abys koho opustila, když jest k tobě voláno!“

5. Bl. Pannu zdobí na nebi i koruna mučnictví, již sobě zasloužila na zemi. Prorocké slovo Simeonovo: „tvou vlastní duši pronikne meč“ dokonale se splnilo na matce sedmiboletné. Onať všecka muka snášela se Synem svým, ona prodělala s Ním celou křížovou cestu z Jerusalema až na horu Kalvarskou, kde podle kříže plná žele stála matka Spasitele. Proto ozdobil Pán hrdinskou mučnici se Synem svým trpící, ozdobil ji korunou z krvavých rubínů, proto církev pozdravuje ji jako královnu mučnicků.

Viděli jsme patero věnců a korun zdobících mezi jinými P. Marii na nebi: věnec víry, věnec neporušeného panenství, koruna Božího Mateřství, věnec lásky a milosrdenství k lidstvu, koruna mučnictví.

Slyšme ještě, jaké věnce máme Panně přesvaté uvíjeti na zemi.

II.

1. Bl. Pannu zdobí na nebi věnec víry nehynoucí. Nuž i my vjme P. Marii věnce víry na zemi! Hleďmež si zachovati víru zděděnou po předcích, hleďme se v ní utvrditi horlivým a pozorným slyšením slova Božího a čítáním dobrých náboženských knih a častým a hodným přijímáním sv. svátostí! Zvláště za dnů našich jest třeba všemi silami hájiti toho nejdražšího klenotu víry. Povstaliť zajisté falešní proroci, kteří usilují všecku víru z kořene vyvrátiti a podat za ni lidstvu lichou osvětu bez Boha. Pilně se varujme těchto falešných proroků! Po ovoci jejich poznáte je! Vizme to ovoce falešné osvěty bez Boha! Kdo nevěří v Boha, v nesmrtnost duše, ve věčnost a v Boží soud: tomu nic svatého není ani to nejsvětější, tomu nic hříchem není ani to nejohavnější, ten si z ničeho nedělá svědomí. Proto za našich osvícených časů tak často čteme a slyšíme o promyšleném drzém zlodějství, o hrozných podvodech, o peněžitém šejdiřství, o krivých přísahách. Proto není skoro ani dne, abychom nečetli o samovraždě, kteréž se již i zkažená mládež dopouští. Aj toť zlé ovoce zlého stromu nevěry a falešné osvěty, aj, smutné znamení přítomné doby! I což tu třeba chrániti a hájiti víru svou a vyzývati bl. Pannu: „Maria, matko žádoucí, tys královna všemohoucí, prosíš za nás za křesťany Hospodina, svého Syna“, aby nehynula ale rozhojnila se mezi námi víra našich sv. rodáků a patronů: Ludmily, Václava, Vojtěcha, Prokopa, Ivana, Jana Nepomuckého, bl. Anežky!

2. Pannu panen zdobí na nebi nevadnoucí věnec čistoty a nevinnosti. Nuže, chceme-li uctíti Pannu neposkvřenou, zachovávej každý z nás čistotu stavu svému přiměřenou! Zvláště vy, křesťanští jinochové a panny, vjte P. Marii liliové věnce nevinnosti! Zachovávejtež čistotu v myšlénkách, řečích a skutecích! Utikejte před smilstvem, které dle sv. Pavla ani jmenováno býti nemá mezi křesťany! Utikejte před smilstvem! Neboť di Duch Páně: (Sir. 19, 3.) „Kdo páše nečistotu, červům bude za pokrm a duše jeho vymazána bude z počtu živých.“ Utikejte před smilstvem, které se zdá býti medem, zatím však jest zhoubným jedem, jenž otravuje tělo i duši! Slyšte, komu se podobá smilník a k ja-

kému konci dojde! Velmož jeden měl na hradě svém krotkého medvěda. Chtěje jednou hostům svým uchystati kratochvíli, dal rozpáliti mísu plnou medu a dal vařící med postaviti před medvěda. Ten jak ucítil med, hned strčil do něho tlamu, ale hrozně se popálil a mručel. Přece však se nedovedl přemoci; přeshlapoval kolem mísy a lízal med tak dlouho, až celou mísu vyprázdnil. Ovšem že vřelým medem si popálil vnitřnosti a za krátkou dobu pošel. Podobně smilník, třeba viděl smutné následky svého hříchu, nezanechá ho tak snadno, až i ztratí svou čest, své zdraví, své jmění, až i pozbude rozumu a zaplatí svou duši za krátkou sladkost chlipnosti. „O smilstvo, ohni pekelný, jehož podnět obžerství, jehož plamen pýcha, jehož jiskry špatné řeči, jehož kouř zlá pověst, jehož popel nečistota, jehož konec peklo!“ píše sv. Bernard. Ale „blahoslavení jsou čistého srdce; neboť oni Boha viděti budou“ ujišťuje Kristus.

3. Bl. P. Marii zdobí koruna Božího mateřství. Matku Páně, matku nejpečlivější můžete a máte ctiti, můžete ji věnce víti, vy rodičové křesťanští, když budete dítky své dobře po křesťansku vychovávat. Dobře vychovaná mládež jest nadějí a chloubou církve i vlasti a proto na zdárném vychování mládeže velmi mnoho záleží, na něm závisí lepší budoucnost každého národa. Tážete se, rodičové kř., v čem záleží toto dobré vychování? Nespouštějte dítky své s očí, pozorujte s kým zacházejí, netrpte jim noční toulky, neseznamujte jich sami s hospodou, nedejte jim zanedbávati školu a chrám. Netrestejte děti, když jste rozmrzeli, pro maličkost aneb když neradi něco poškodily! Ale trestejte je pro lež, nezechavost, rozpustilost, neposlušnost, slovem když toho zaslouží! Především pak dávejte dětem svým na sobě dobrý příklad! Neboť jablko nepadne od stromu daleko. Běda rodičům, již pohoršují děti své zlým příkladem! Proklínáním, daremnými řečmi, nesvorností, nepokojem, opilstvím, netečností náboženskou, bezbožností vychovají si nehodní rodičové nezdárné děti, pletou si sami na sebe bič — a těžké bude jednou odpovídání jejich na soudu Božím!

4. Pannu Marii zdobí věnec lásky a milosrdenství k lidskému pokolení. Nuže, chceme-li Ji nejlépe uctiti, víjmež Ji věnce z růží lásky k Bohu a k bližním, buďme milosrdní, milujme Boha nade všecko a bližního jako sebe! Aj toť přední a největší

Kristovo přikázání! Bohužel však, že nynější křesťanstvo odstoupilo od lásky prvních křesťanů, bohužel, že nynější lidstvo zaslepeno jest samoláskou a sobectvím a spravuje se zásadou nekřesťanskou: „kdo s koho, ten s toho!“ A že se všude nedostává lásky, proto se zmáhá bída, proto tolik nářku na zlé časy! Chceme-li tedy, př., dočkat se časů lepších, chceme-li aby se zmáhaly blahobyť a blaženost mezi námi: následujmež matku krásného milování, prokazujmež podle možnosti bližním svým skutky lásky a milosrdenství, co chceme, aby nám lidé činili, činíme jim! Pak ověnění a oblažení budeme korunou lásky Boží zde i na věčnosti!

5. Bl. P. Marii zdobí na nebi koruna mučeníctví — my pak, chceme-li uctiti královnu mučnicků, víjme ji věnce trpělivosti, následujme ji v trpělivém snášení strastí a křížů tohoto života! Celý život náš jest křížová cesta mající velmi mnoho štací či zastavení. Jest tu chudoba, nemoc, zneuznání, pronásledování, nevděk, zármutek, bolesti zkrátka celé hejno béd a psot, které nám život ztrpčují. O blahoslavený ten, dí sv. Bernard, kdo na své křížové cestě následuje Krista, jako Jej následovala Maria. Blahoslavený, koho Maria tímto životem provází! Ten v Ježíši nalezne sílu a v Marii svou útěchu!

Poznali jsme dnes, př. dr., které koruny a věnce zdobí královnu na nebe vzatou, poznali jsme, kteréké Ji máme věnce víti na zemi! Nuže, seberme květy křesťanských ctností, seberme květy skutků dobrých a víjme z nich věnce na počest Marii! Víjme všichni Bohorodičce věnce víry, naděje a lásky, věnce pobožnosti a bázně Boží, věnce odevzdanosti do vůle Boží, věnce trpělivosti! Vy jinochové a panny, víjte Marii věnce neporušené čistoty a stydlivosti! Vy rodičové křesťanští, víjte Marii věnce zdárného vychování dítek svých! Vy synové a dcery, víjte Marii věnce odanosti a úcty k ní, věnce pilnosti v náštěvě chrámu a školy, věnce uctivosti a vděčnosti k milým rodičům svým! Vy manželové víjte Marii věnce svornosti, lásky a věrnosti! Vy starcové víjte na počest Marii věnce dobrých rad a napomínání, věnce dobrých příkladů k uslechtní naší mládeže! Budeme-li takto všichni v životě pozemském ctiti a následovati královnu nebeskou, odmění se nám v hodinu smrti naší: ukážeť Božskému Synovi věnce, které jsme Ji na počest uvíjeli na ze-

mi, aby je proměnil na nebi v korunu věčné slávy. Amen.

Kázal (o pouťi v Předhradí) *Jos. V. Smělý.*

Sv. Pulgentia o vířeš

či o pravidlu pravé víry Petrovi
kniha jedna.

Hlava III.

Bůh Trojice všech věcí stvořitel.

25. Především tedy toho se drž, že všechna přirozenost, která není Trojice Bůh, od samé sv. Trojice, která jest jediný věčný a pravý Bůh, z něhož stvořena jest. A tak veškerenstvo na nebi i na zemi, viditelné i neviditelné, buďto trůnové neb panstva, buďto knížatstva nebo mocnosti, (Kol. 1, 16.) dílo a tvor jsou sv. Trojice, která jeden jest Bůh, věci všech tvůrce a Pán, věčný, všemocný, spravedlivý a dobrý, máje od přirozenosti své věčné trvání a nemožnost měnit se. A tento Bůh, který bez počátku vždycky jest, poněvadž svrchované jest, dal všem od sebe stvořeným, aby byly, nikoli však bez počátku, poněvadž žádný tvor není též přirozenosti, které jest Trojice, jediný to a pravý Bůh, od kterého vše stvořeno jest. A poněvadž svrchovaně dobrý jest, dal všem tvorům, které učinil aby dobrými byly, ale nikoli tak dobrými, jako tvůrce všeho dobrého, který nejen svrchovaně dobrý ale i svrchované a nezměnitelné dobré jest, poněvadž věčné dobré jest, nemáje žádného ubývání, poněvadž není z něho učiněn, aniž máje přibývání, poněvadž bez počátku jest. Proto zajisté bytosti od Boha stvořené prospívati mohou, poněvadž počaly býti; proto mohou i klesati, poněvadž jsou učiněny z něho. K úpadku přivádí je povaha původu, k prospěchu pak jim pomáhá působení Stvořitele. V tom tedy nejprve Trojice, (která pravý Bůh jest) věčnost přirozená bez počátku se poznává, poněvadž něco takovým učinila, aby když býti počalo, nebyti však jednou ne nemohlo. V tom pak seznává se její všemohoucnost, že veškeré věci viditelné i neviditelné, t. j. tělesné i duchovné z něhož učinila, a sama jich rozmanitost dobrotu a všemoc Stvořitele mnohem více naznačuje. Neboť nebyl-li všemohoucí, jednou a touže snadností, nebyl by i to největší a nejmenší učinil, a ne-

byl-li by svrchovaně dobrý, neproukazoval by se ředitelem věcí i těch nejnižších.

Veliká dobrota a všemoc stvořitelova. Různost těl nebeských a pozemských.

26. Tak tedy i ve velikých i v malých kterýchkoli věcech stvořených veliká jeví se dobrota a všemoc Stvořitelova. Všeť moudře učinila svrchovaná a pravá moudrost, jejíž přirozeností jest, býti tolik co moudrou býti; činiti tolik co moudře činiti. Rozmanitě tedy moudrosti Boží jednoduchost, nejenom ve velikoleposti vznešených tvorů ale i v maličkosti nejnižších tvorů, ukazuje na velikost vznešenosti její: ano totiž všecko dobré, jež stvořil, netoliko mnohem nižším a různějším jest svého Stvořitele, jelikož nevyšlo z něho ale z praničeho učiněno jest, avšak i mezi sebou rovné není, nýbrž jednakaždá věc tak trvá jak od Boha býti obdržela, jedna totiž tak a druhá jinak. Neboť nebylo tělům dáno býti tak, jako duchové obdrželi, ježto i samá těla nejsou mezi sebou rovna, ba i při samých tělech nebeských i pozemských nalézá se jakási různost, poněvadž jak nebeská tak pozemská různí se vespolek nejen množstvím hmoty, ale i rozličným leskem září. Neboť jiná jest, jak Apoštol praví, jasnost těl nebeských, jiná pozemských. V samých pak nebeských jiná jest jasnost slunce, a jiná jasnost hvězd, neboť jasností liší se hvězda od hvězdy. (I Cor. 15, 41.) Tělesných přirozeností rozmanitost ukazuje tedy, že žádná z nich není tím, co by vždy ze sebe míti mohla, ale tím co z opatření a díla všemocného a nezměnitelného a nejmoudřejšího Stvořitele byla přijala.

Bůh jest všudepřítomný.

27. Neboť byl-li by jedné a též přirozenosti, které jest svatá Trojice (která jest jeden Bůh) kterýkoliv tvor tělesný, nebyl by ani na místě, aniž by někdy změnu času pociťoval, aniž by z místa na místo přecházel, aniž by obmezen byl množstvím hmoty své. Což vše ukazuje na tvůrce přirozenosti takového, kterému žádné místo ani široké ani úzké není, poněvadž neméně v úzkých (místech) jako v širokých všecek jest; aniž mění se časem; poněvadž sám může běh časů nikoli jen časnou pohyblivostí, nýbrž odvěčnou stálostí podivně řídit: neboť v čase nemyslí, jak totiž pomíjením a postupováním věcí přebíhá; aniž obmezen jest jakým množstvím látky, poněvadž žádným koncem není uzavřen, aniž po částech světa jest svými částmi rozlit

tak, aby větší části světa většími částmi svými vyplňoval, menší menšími, nikde však všacek nevklivaje. Neb sám Bůh jest to, který říká: „Nebe i zemi Já naplňuji“ (Jer. 23, 24). Vše tedy „co učinil t. j. duchy i těla nejvyšší i nejnižší, nebeské i pozemské, žijící i kterým k životu schopnosti nedal, nevýslovně všude všacek Pán Bůh i naplňuje i obsahuje, aniž pak dělením jich sám dělen bývá, aniž změnou jich sám nějakou změnou jiným se stává.“

Neboť nebyl-li by sám přirozeně nezměnitelný, nikdy by ve věcech měnitelných řád uložení a opatření úmyslu a uložení jeho nezměnitelný netrval.

Bůh všech věcí život.

28. Bůh tedy věci tělesných i netělesných nesmírný Stvořitel tím teprv ukázal, že není žádné tělo, poněvadž některým tělům života nedal, ačkoliv [všechna] těla sám stvořil. Sám pak přirozeně život jest, poněvadž nebyl-li by život, nebyl by těl živoucích učinil. Neboť nečiní věc neživou leda věc živá.

Nejsou tedy jedné přirozenosti s Bohem těla, která nijak nemohou žít. A tak ani ta těla nejsou jedné s Bohem přirozenosti, do nichž do každého zvláště zvířecí a nerozumné duše položil, aby jimi těla jejich byla obživena a citu nabyla. Však ani ty zvířecí duše nejsou jedné s Bohem přirozenosti, neboť jakkoli je patrné proto do těl vložil, aby jimi byla oživována a cítila, přece jim nedal žádného světla poznání, kterým by Stvořitele svého buď mohly poznávati aneb milovati. Ty pak duchy, o kterých nijak nepochybujeme, že jsou rozumní a soudní, kdož by odvážil se duchem zlotajným a slepým srdcem domnívati se aneb říkati, že též jsou přirozenosti, které Bůh jest, když Bůh ovšem sám přirozeně veskrz nezměnitelný a nesmírný jest? Který ač v sobě rozmanitosti žádné míti nemůže, přece v duchách oněch, které rozumnými a moudrými byl učinil, konání svého rozmanitost byl ukázal. Při některých totiž t. j. při těch, kteří do pozemských a smrtelných těl jsou položeni, ač není místného pohybu, poněvadž v tělech jsou, nejsou po částech míst tělesných částečně, ale jako v celém těle celí tak i v částkách těchž těl celí, ukazuje práce rozmanitost myšlení k rozmanitosti jakéhosi časového pohybu a změny: když totiž brzo něco vědí, brzo nevědí; brzo něco chtějí brzo nechťejí; brzo rozumní brzo nerozumní, brzo nespravedliví ze spravedli-

vých, brzo spravedliví z nespravedlivých, brzo ozáření jsou světlem zbožnosti, brzo zpotvoření temným bludem bezbožnosti.

Andělé přirozeně jsou změnitelní; jsou tvorové nejsv. Trojice.

29. A že i ti, jež netíží pozemských těl hmota blátivá t. j. duchové andělští, nejsou stejné s Bohem přirozenosti, nýbrž z něčeho učiněni, kdož by nevěděl? Přirozená měnlivost jejich v tom se poznává, že též přirozenosti díl v horší změnil se. Dále v tom, že i těm, kteří se nezhorsili (ačkoli darem toho od kterého, když nebyli, stvoření jsou, neunavnou a jak dalece přirozenosti andělské darem dáno jest, dokonalou láskou, rozjímáním a plesáním, nasmírné sladkosti Páně neustále požívají, aniž od něho přirozenou svou povahou odpadají) jakkoli Bohu náležejíce, nic rozmanitosti časové do sebe nemají, poněvadž majíce svěřený sobě dar věčné neporušitelnosti a nezměnitelnosti, nijaké u sebe necítí změny, přec každému vyměřen jest přirozený účel, kterým od sebe na vzájem se liší, poněvadž žádný z nich není v druhém, a když jednomu dílo nějaké se přikáže, druhý k vykonání jiného díla dle libosti moci Boží povolán bývá. Toto pak všechno ukazuje, že i svatí andělé jsou stvoření sv. Trojice, jejížto podivuhodná moudrost v opatrování i moc v činu jví se na jednotlivých věcech, které ovšem jak chtěla, tak učinila. Některé tedy duchy Bůh takými stvořil, aby vždycky byli, některé opět, aby duchy jednou býti přestali. Tyto tedy přestati mající některé z vody, jiné opět, poněvadž tak ráčil Všemohoucí, ze země utvořil. Vyšší duchy však takými učinil, že nemají s tělesnými prvky (co dělají) žádného přirozeného spolku, i nehybnoucími učinil a dal jim schopnost a rozumnost, aby mohli božství mysliti, poznávati a milovati. Avšak takými je stvořil, aby nad sebe milovali toho, o kterém by poznali, že jeho dílem jsou, any žádné jejich zásluhy nepředcházely, aby takovými stvoření byli. Aby však tato láska měla spravedlivou a přiměřenou chválu, i vůle svobodu jim udělil, aby jim bylo možno: buď k tomu lásky svaté úmysl vztýčiti, který nad ně jest, aneb k věcem pod nimi jsoucím tížti neslechetné žádostivosti se kloniti.

Tvorové rozumní svobodnými jsou stvoření.

30. Není tedy přirozenosti, která by věčně buď bidně buď blaženě trvati mohla,

leda ta, která vlastním darem Božím o Bohu může mysliti. Tato pak rozumová přirozenost jest v duších lidských a duchách andělských. Bůh totiž toliko andělům a lidem dal schopnost poznání a milování svého. Pro svobodnou vůli však, kterou nejvíce rozumnému stvoření dáti slušelo štědrostí Stvořitelovou tak udělil schopnost, volnost poznání a milování svého, že je jedenkaždý i míti i může ztratiti; ztratil-li by je však o své vůli, opět je získati nemohl by vlastní vůli svou, aby v toho moci bylo, počátek svatého myšlení vlítí těm, kteří by darem jeho dobroty obnoveni býti měli, v jehož moci bylo již na samém počátku stvoření, bez všech předchozích zásluh, duchy i těla, jak sám moudře ráčil, vpríslušná místa dle poměrů vřaditi.

Andělé tedy a lidé proto, že rozumnými jsou stvoření, dar věčnosti a blaženosti při samém již stvoření přirozenosti duchovní s nebes obdrželi; tak totiž, že kdyby byli stále v milování Stvořitele setrvali, zároveň by věčně blaženými zůstali, kdyby však se odvážili, vlastní svou vůli proti rozkazu svrchovaného Stvořitele prováděti, ihned blaženost odstoupila od zapurtileců těchto a očekávala je za trest bídná věčnost, bludy a bolestmi trýzněná naporád. Při andělech pak tak usoudil a vyplnil, aby pozbyl-li kdo z nich dobrotu vůle, nikdy ji nemohl darem Božím napravit.

Pád andělů a trest. Obnova lidského pokolení.

31. Část tedy andělů, která od svého Stvořitele Boha, jimž jediným dobrem oblažována byla, veskrze dobrovolným odvrácením se odpadla, soudem nejvyšší spravedlnosti v samém odvrácení vůle našla již počátek svého zavržení: tak že počátek trestu při ní nebyl ničím jiným, než zbavenou býti lásky onoho oblažujícího dobra: a této části tak rozkázal Bůh u věčném trestu zůstávati: že i věčný oheň pro ně připravil, ve kterémž všichni onino odpadlíci andělští nikdy nemohou postrádati ani zlé vůle ani trestu, ale pokud v nich trvá špatnost nešlechethného jednání potud i trvá špatnost nešlechethného odvrácení, potud i trvá spravedlivé odplaty věčné zatracení. Těchto bídníků vůdce, ďábel, první lidi do propasti hříchu ze závisti sveda, netoliko na ně ale i na všechno jejich potomstvo s vinou hříchu i pokutu smrti uvalil. Než Bůh milosrdný a spravedlivý, jakož ostatní anděly, když ďábel a andělé jeho vlastní vůli klesli, utvrdil u věčné lásce své, tak

nedal ani celému pokolení lidskému na věky zahynouti, ale které chtěla milostivá jeho dobrota, předurčila znovu přivést k světlu, rozeženouc temnoty, ve kterých všecko pokolení lidské, pro odsouzení a potrestání hříchu prvotního se nalezalo: v tom obzvláště se ukazující, že onyno osvobozuje od pout hříchu prvotního nepovinná milost Osvoboditele, když jiné a ponejvíce pacholata, která nemohou ani dobré ani zlé zásluhou vlastní vůle své, nerozlučným svazkem věčné zatracení uchvacuje.

32. Že pak počátek dobré vůle a dobrého smýšlení při člověku z něho samého se nerodi, ale božským řízením se i připravuje i uděluje, v tom Bůh zjevně ukázal, že ani ďábel aniž jiný z jeho andělů, kteří za odplatu pro onen pád do temnoty pekelné svrženi jsou, nemohl a nebude moci obnoviti dobrou vůli. Neb bylo-li by možno, aby lidská přirozenost, když odvrátivši se od Boha, dobrou vůli ztratila, ji opět sama ze své moci mohla míti, mnohem možnější by to bylo u přirozenosti andělské, která, čím méně ji obtěžuje tíže tělesné hmoty, tím více schopností touto by byla obdařena. Ale Bůh ukázal, odkud dobrá vůle lidem se dává, kterou když měli andělé, tak ztratili, že ztracenou již více míti nemohou.

O soudu božím. Všeobecné z mrtvých vstání. Osud dítek beze křtu zemřelých.

33. Poněvadž tedy hodna jest tatáž dobrá vůle skrze milost Boží odměny věčné blaženosti, a nešlechethnost andělská i lidská nesmí zůstati nepotrestána, proto dle pravidla katolické víry důvěrně očekáváme, že Syn Boží přijde ku potrestání všech hříšníků andělů, i k odsouzení lidí živých i mrtvých. Neboť dosvědčuje sv. Petr, že Bůh andělům hřešícím neodpustil, ale do žalářů pekelné temnoty strhnuv vydal ke schování, aby o soudu trestání byli. (II. Petr. 2, 4.) O lidech pak živých i mrtvých souzeniu býti majících dokládá sv. Pavel: „Osvědčuji před Bohem a Kristem Ježíšem, kterýž souditi bude živé i mrtvé, a skrze příchod jeho a království jeho.“ (II. Tim. 4, 1.)

V jeho pak příchodu od těla prvního člověka, které Bůh ze země utvořil, až do těl všech lidí, která kdysi duši opatřena jsouce, žiti počala, od toho vzkrísena budou, od něhož tvůrce svého jsou stvořena. Jednotlivá pak těla těm jednotlivým duším svým vrácena budou při vzkříšení, které v mateřských, jakmile žiti počínala, měla v životech, aby totiž duše, na onom

soudu spravedlivého Soudce přijaly odměnu buď království aneb trestu, ve kterých buďto dobrou buďto špatnou jakost života vezdejšího měly.

34. Jakost pak špatného života počíná od nevěry, která z viny prvotního hříchu počátek bere. Ve kterém každý počíná tak žítí, že dříve umírá než závazku jeho sprostěn bývá, i kdyby jeden den, ba jedinou hodinu duše onano žila v těle, nutno jest, aby s tímže tělem snášela nekonečné tresty pekla*) kdež ďábel se svými anděly věčně pálen bude, který první i zhřešil i k hříchu první lidi přemluvil: kdež s ním, jestli žeby před koncem života tohoto od cest svých zlých se neobrátili, věčným ohněm pálení budou s ním i smilníci, modláři, cizoložníci, měkci, samcizoložníci, zloději, lakomci, žrádci, utrhači, dráči a všichni ti, kteříž konají skutky těla (o kterých dí blahoslavený Apoštol: „království Božího nedojdou“ Gal. 5, 21.) Neboť každý člověk, který na tomto světě až do konce setrval by v libování si v nešlechetnostech a v zatvrzelosti srdce, tak jako jej zde držela škodlivá libůstka ve zlém, tak i bez konce držeti ho bude věčné trápení.

Kterak hříšníci z mrtvých vstanou, kterak zbožní.

35. Neboť i nešlechetní z mrtvých vstanou, ale bez proměnění, které toliko věrcům, a z víry spravedlivě žijícím Bůh udělí. Toť jest, co praví blahoslavený Pavel: „Všichniť vstaneme, ale ne všichni proměnění budeme“ (I. Cor. 15, 51.) Ukazuje pak, že spravedliví darem božím proměnění budou, dí: „I my proměnění budeme“ (tamt. 52.) Nešlechetní tedy se spravedlivými společně budou vzkříšeni, ale milosti proměnění, která toliko spravedlivým dána bude, míti nebudou: neboť nebude od těl nešlechetníků vzato porušení a nesličnost a slabost, v nichž počati bývali: kteréžto (vlastnosti) proto ani smrti

vyhlazeny nebudou, aby toto věčné trápení tělu i duši bylo trestem smrti věčné. Duše však zbožné, jež zde Bůh Spasitel darmo z víry ospravedlnil a ospravedlněným udělil vytrvalost v dobrém až do konce, v týchž tělech, v nichž zde s hůry obdržely milost ospravedlňující, a v nichž žily, věčné blaženosti království nebeského dojdou: i těla jejich oslavena budou, která bezpochyby, ač ta tělesná přirozenost, kterou Bůh stvořil zůstane, ne jako zde duševná, tehdy duchovná míti budou. Neboť tělo Svátých seje se duševné, vstane duchovné. Při těchto skrze ono proměnění, které toliko spravedlivým uděleno bude, naplní se, o čem dí Apoštol (I. Cor. 15, 53.), že třeba, aby toto porušitelné obleklo neporušitelnost a toto smrtelné obleklo nesmrtelnost. Při nich pohlaví mužské aneb ženské, jakož ta těla stvořena byla, zůstane: a sláva jejich bude podle rozmanitosti dobřích činů rozdílná.

Ale všecka těla buďsi mužů buďsi žen, která v onom království budou, budou oslavena: onen však soudce ví, jakou komu slávu má uděliti, poněvadž v životě tomto z milosrdenství svého milostivě ospravedlňuje předešel ty, které tamto pro spravedlnost oslaviti ustanovil.

Život časný doba pro dobývání si zásluh.

36. Čas pak k získání života věčného ndělil Bůh lidem toliko v tomto životě, v němž aby i pokání užitečné bylo, ráčil chtíti. Proto však zde pokání může užitečné býti, poněvadž může zde člověk odložit špatnost dobře živ býti a změniv vůli i zlé zásluhy spolu se skutky změnit, a v bázni boží to konati, co se Bohu líbí. Kdo by to nedělal v životě tomto, tomu bude sice činiti pokání z hříchů svých v budoucím věku, ale odpuštění před tváří Boží nenalezne: neboť byť i tam byl osten kajivosti, přece tam nebude nápravy vůle.

Od takových totiž tak obviňována bude nepravost, že spravedlnost nikterak nemožnou ani milovati ani po ní toužiti. Neb vůle jejich taková bude, že vždycky míti bude na sobě pokutu zlé povahy, nikdy však nebude moci přijati povahu dobroty.

Neboť jako ti, kteří s Kristem králují budou, žádných zbytků zlé vůle v sobě nepodrží, tak opět onin, kteří v trest věčného ohně s ďáblem a jeho anděly zatvrzení budou, jakož žádného více pokoje, tak i nikdy dobré vůle míti nebudou moci. A jako spoludědicům Kristovým udělena

*) Hoví Fulgentius na tomto místě a pak v č. 68. s mnohými jinými Oci a zejména se sv. Augustínem té domněnce, že i nekrtěnátká v muka věčná upadají. Nauku tuto pozdější theologové zavrhuji co příliš krutou, a nazývají tak učci „mučitelé nevinátek.“ Ač církev sv. o stavu nekrtěnátek nic určitého nevyřkla, tož přece nejrozšířenější jest to mínění, že nekrtěnátká, blahého pohledu v tvář Boží sice jsou zbavena, ale že netrpí žádných citelných trestů, jako odsouzcenci pro vlastní, osobní hříchy.

bude dokonalost milosti k věčné slávě, tak společníkům ďáblovým dovrší trest sama onano zlá povaha, když totiž vyvržení jsouce do temnoty zevnitřních, žádným světlem vnitřním pravdy osvětlení nebudou.

Každému člověku pokání prospívá. Klíče Petrovy.

37. Pročež každému člověku v životě tomto pokání může býti s prospěchem, kdykoliv by je člověk konal, byť byl sebe horší a sebe starší, jestliže se odřekne z celého srdce svého hříchů minulých, a před obličejem Božím nejenom tělesné ale i duševní slzy pro ně by prolil a skvrny zlých činů dobrými skutky snažil se smazati: brzy obdrží odpuštění všech hříchů.

Tot nám slíbil Pán výrokem prorockým řka: „Obrátíš-li se a rozelkáš-li se spasen budeš“ (Isai. 30, 15.). A na jiném místě se praví: „Synu, zhřešil jsi; nepřidávej více, ale i za předešlé pros, aby odpuštění byli tobě“. (Eccli. 21, 1.) Nikdy hřešícímu nebylo by nařizováno odprošování za hříchy, neskytalo-li by se odprošujícímu odpuštění.

Ale pokání hříšníku tehdy prospívá, koná-li je také v Církvi katolické, které dal Bůh v osobě Petrově moc rozvazovati a svazovati řka: „Cožkoliv by svázal na zemi, bude svázáno i na nebi, a co by rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi“. (Mat. 16, 19.)

V kterémkoliv věku by tedy člověk činil pokání opravdivé a život svůj Bohem jsa osvěcen by napravil, nebude zbaven milosti odpuštění, poněvadž Bůh, jak sám praví skrze proroka, nechce smrti hříšníka ale aby se obrátil od cesty své a živa byla duše jeho. (Ezech. 33, 11.)

S pokáním nemá se odkládati.

38. Avšak žádný z lidí nemá déle zůstávati v hříších svých, doufaje v milosrdenství Boží, jako také nikdo nechtěl by déle na těle churavěti, maje naději příštího uzdravení. Neboť na takové, kteří od nešlechtnosti svých odstoupiti váhají a shovívavost Boží sobě oblibují, někdy tak náhle přichází hněv Boží, že nenalezají ani času k obrácení, aniž docházejí dobrodiní odpuštění. Proto jednohokaždého z nás laskavě napřed napomíná Písmo řkouc: „Neprodávaj obrátiti se ku Pánu, aniž odkládej den ode dne. Nebo náhle přijde hněv jeho a v čas pomsty rozptýlí tě.“ (Sirach. 5, 8, 9.) A blahoslavený David praví: „Dnes uslyšíte-li hlasu jeho, nechtějte zatvrzovati srdcí svých“ (Ž.

49, 8. (S nímž i sv. Pavel souhlasí těmito slovy: „Viztež bratří, aby snad nebylo v někom z vás zlé a nevěrné srdce, kteréž by odstupovalo od Boha živého, ale napomínejte se vespolek po všechny dni, dokudž se říká: Dnes, aby nebyl někdo z vás zatvrzen oklamáním hříchu. (Žid. 3, 12. 13.) Zatvrzele tedy žije buď ten, jenž se neobracuje zoufaje nad odpuštěním hříchů svých, aneb ten, jenž tak doufá v milosrdenství Boží, že až do konce života vezdejšího zůstává v převrácenosti nepravostí svých.

O hříchu proti Duchu sv. — O povaze duší zvířecích.

39. Pročež milující milosrdenství Boží a bojíce se spravedlnosti jeho, ani nezoufejme nad odpuštěním hříchů, aniž zůstávejme v hříších vědouce, že při všech lidech ty dluhy bude vymáhati spravedlivost soudce nejspravedlivějšího, kterých neodpustila milosrdnost nejdobrotivějšího Vykupitele. Neboť jakož milosrdenství přijímá a rozhřešuje obrácené, tak spravedlnost odmítati bude a trestati zatvrzelé. Tiť jsou, kteří hřešice proti Duchu svatému ani na tomto ani na budoucím světě nedojdou odpuštění hříchů. Proto však duše lidská jest duch rozumný, aby bádala, seznávala a rozeznávala i čas konání svého, za které na soudu přijme co ustanovila božská spravedlnost, i čas odměny, kdy již nebude lze ani měniti činy, aniž s prospěchem žádati na božském milosrdenství odpuštění hříchů svých.

Ostatní však duchové všech zvířat, která nemají rozumu poněvadž jedni z nich ze země, jiní z vody povstali (z vody jsou plazy a letavci, ze země pak někteří tvorové, již lezou, jiní již chodí povstali) potud duchy jsou, pokud v tělech žijí. Neboť duše, která od Boha rozumu schopnou není učiněna, s tělem žíti počíná i přestává, poněvadž nedělující tělu života, sama též nežije: a ježto tak divným způsobem každému tělu příčinou žití jest duše, předce duch nerozumný tak dlouho žije, dokud by mohl v těle trvati, a odlučuje-li se od těla — zemírá.

Tak stává se, že ač sám jest životem těla svého, žití přece nemůže, jakmile tělu život udělovati přestává; a není-li těla, jemuž život uděliti by mohl, sám také jej míti nebude.

Proto není nerozumným duchům dána ani věčnost aniž nějaký soud pro ně připraven jest, na kterém by buď odměnu za skutky dobré, aneb zavržení za zlé vzali. A proto nebude při nich požadováno rozezná-

vání skutků, poněvadž schopnosti rozumové od Boha se jim nedostalo,

Proto těla jejich nevstanou z mrtvých, poněvadž ani v duších jejich nebylo ani spravedlnosti ani nešlechtnosti, pro kterou by jim buď věčná blaženost měla býti udělena, nebo trest.

O všeobecném soudu.

40. Tato tedy zvířata dle nepostihlé vůle Stvořitelovy plní světa tohoto běh a úpravnost, a nebudou skládati počet z jednání svého, poněvadž rozumu nemají. „Neboť zdalíž Bůh o vely pečuje?“ (I. Kor. 9, 9.) Lidé však, že rozumnými stvoření jsou, ze sebe a všech věcí, kterých v životě tomto užívali, Bohu účet složí, a dle jakosti činů svých, buď trest vezmou buď slávu. „Všickni my jistě ukáží se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré neb zlé“ (II. Kor. 5, 10.) když tehdy totiž dle slov samého Stvořitele a Vykupitele našeho „všickni, kteříž v hrobích jsou, uslyší hlas i půjdou, kteříž dobře činili na vzkříšení života, kteříž pak zlé činili, na vzkříšení soudu.“ (Jan. 5, 28. 29.) Aby totiž ti, kteří zlé konali, šli do žárů věčného majíce vždy býti pálení s knížetem ďáblem, všech nešlechtníků panovníkem; kteří však dobré konali, šli do života věčného, majíce bez konce kralovati s Kristem králem všech věků. Ti však s Kristem kralovati budou které Bůh z milostivé své dobroty předurčil ku kralování. Neboť poněvadž takové předurčil připravil, aby byli hodni království, připravil, ježto dle uložení jeho mají býti ospravedlněni, aby přijavše milost dobře věřili a dobře žili, připravil je, ježto mají býti ospravedlněni, aby přijavše milost dobře věřili a dobře žili, připravil je, ježto mají býti i oslaveni, aby učinění byvše spoludědici Kristovými, království nebeské bez konce ovládali.

Potřeba křtu.

41. Ku království tomu v rozličných dobách skrze svátosti, které Kristus k vůli víře ve své vtělení ustanovil, ti přišli, které Bůh milostivě bez všeliké předchozí zásluhy dobré vůle aneb dobrého činu byl zachoval. Jakož od toho času, co Spasitel náš řekl: „Nenarodí-li se kdo z vody a Ducha sv. nemůže vejíti v království Boží“ (Jan 3, 5.) bez svátosti křtu, vyjmouc ty, kteří v církvi katolické bez křtu za Krista krev svou vyžívají, nikdo nemůže ani království nebes-

kého ani žlvota věčného dojíti. Poněvadž byť kdo buď v katolické (církvi) buď v jakékoliv haeresii, aneb rozkolu ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. pokřtěn byl, celou svátost přijímá; ale spásu, která jest mocí svátosti, nebude míti, měl-li by však svátost mimo Církev katolickou. Proto má se k Církvi vrátiti, ne aby svátost křtu opět přijal, kterouž nemá nikdo na žádném člověku křtěném opětovat, ale aby v jednotě katolické život věčný obdržel, k jehož dosažení nikdy nemůže být schopen kdo by se svátostí křtu Církvi katolické cizím zůstal.

Byť takový sebe hojnější almužny uděloval a pro jméno Kristovo i krev vylil, proto že v životě tomto nezachovával jednotu Církve katolické, neobdrží život věčný. Neboť komu může prospěti křest, tam i almužna může prospívati. Křest však mimo Církev může býti, ale kromě v Církvi nemůže prospívati.

Mimo Církev není spasení.

42. Jediné tedy v církvi katolické jedemu každému může prospěti i přijetí křtu, i skutky milosrdenství i slavné vyznávání jména Kristova: jen jestliže v Církvi katolické dobře živ jest. Neboť jako bez spojení s Církvi katolickou ani křest nikomu prospěti nemůže, ani skutky milosrdenství i lada snad, že by mírněji trestán byl, nikoli však aby mezi syny Boží počten byl, tak v Církvi katolické pouhým křtem život věčný se nedosahuje, žije-li se pokřtu nešlechtně. Neboť i ti, kteří dobře živi jsou, neunavně mají skutky milosrdenství konati: věduce, že byť lehké, přece několikráte za den páchají hříchy, pro něž i svatí i spravedliví vezdy v životě tomto k Bohu volati mají: „Odpusť nám naše viny jakož i my odpouštíme našemu vinníkům“ (Mat. 6, 12.) Tyto hříchy, byť i u věci dovolených a od Boha povolených, čím častěji se vyskytují, a čím silnějšími pokrmtylo bývá krmeno a srdce smyslnými činy a vášněmi spoutáno, tím častěji v smrtelnosti své vina bývá zaví-
něna.

Pokorní sluhové Kristovi jsou zdrženliví.

43. Proto ponížení sluhové Kristovi, kteříž žádají Pánu svému bez překážky a bez všelikého škodlivého zaměstnání ducha svého sloužiti, nevcházejí v manželství a zdržují se masa a vína, pokud toho zdraví těla připouští. Ne jakoby hříchem bylo míti manželku aneb požívatí masa aneb vína: neboť i sv. Apoštol praví: „Nebo i všeliké

stvoření Boží jest dobré, a nic nemá zamítáno býti, což se s díkyčiněním přijímá: posvěcuj se to jistě skrze slovo Boží a modlitbu.“ (I. Tim. 4, 4. 5.) A manželství při prvních lidech Bůh i ustanovil i poželal (Gen. 2, 22.) Proto praví apoštol: „Manželství buď ve všem poctivé a lože neposkvrněné“ (Hebr. 13, 4.) Sluhové boží tím že se vína a masa zdržují, věci těch neutíkají jakoby nečistých, ale následují předpisů života čistšího, a tím že nevěchází v manželství, nepovažují dobro manželské za zločin nýbrž nic nepochybují, že stálá zdrženlivost lepší jest dobrého manželství a zvláště toho času, kdy řečeno jest o zdrženlivosti: „Kdo může pochopiti, pochop“ (Math. 19, 12.) o manželství pak se dí: „Kdo se nemůže zdržeti ať vstoupí v stav manželský.“ (I. Cor. 7, 9.)

V jednomť se ctnost napomínáním posiluje, v druhém slabosti lékem napomáhá.

Poněvadž tedy nemoc ustavičně má býti léčena, byl-li by kdo prvního zbaven manželství a chtěl vstoupiti v druhé, ba i třetí, neprohřeší se jimi, zachová-li je čistě, to jest, jestliže jeden a jedna, zákonitě ovšem spojení, věrnost zachovávají, a on s žádnou jinou ženou, kromě s manželkou svou, ona pak s žádným jiným mužem kromě s manželem svým nijak se nesměšuje. Mezi takovými byt se udál nějaký manželský výstup, který by však zákonitě lože neposkvrňoval, bude ovšem hříchem, ale lehkým. (Pokrač.)

Braň křivdě!

Když se komu žalost bujně činí,
prokážeš mu sladké dobrodiní
v tom, že ublížití jemu nedáš.

Svou-li mocí ubohého chráníš
a, jak právo káže, křivdě bráníš,
dobré vědomí a díky shledáš.

Fr. Doucha.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

II.

Děkan starobylé kapitoly Staroboleslavské, Jiří Bílek z Bilenberka odložil velké psaní s červenou pečeti mezi ostatní listiny do prostranné dubové skříně, a zakývav hlavou prohodil sám k sobě: „Tedy opět po naději!“

V téže přihrádce bylo urovnáno již ně-

kolik listin s takovoutěž pečeti i téže velikosti a bezpochyby, že každá stejného obsahu. Zprávy v listinách dotyčných asi příliš potěšitelné nebyly. Co také tenkrát v těch bouřlivých dobách mohlo přijíti potěšitelného! — Leda z bojiště novina o vítězství, ale ty byly tak sporé, že když přišly někdy do opravdy, lidé nad nimi hlavami kroutili — a skorem — nechtěli věriti. — Před vojáky vítězi přehali do lesů. Takové byly časy! A v letech, o nichž vypravujeme, teprv na Čechy se chystaly zlé dni s veškerou svou hrůzou a se všemi černými stíny.

Děkan Bílek zahleděl se oknem k svatyni mariánské, jejíž štihlé věže jevily zřejmě stopy nedávno dokončené práce, a do jasných, výrazných očí zdálo se, že se mu vkrádá těmi myšlenkami, jež se v probělené hlavě jeho střídaly, slza za slzou. Rty chvílemi se pohnuly, jakoby šeptaly jakousi modlitbu a kleslé ruce spínaly se, jakoby se mu před okamžikem v těch mračných oblacích listopadových zakryl poslední zákmit štěstí života. Tabulky v oknech klenuté komnaty, ač byly upevněny dosti širokými proužky olověnými, občas zachřestily, jakoby se větry mermomocí chtěly dostat do jizbice a panu děkanovi pověděti noviny, divnější, ještě pochmurnější noviny než byly mraky, jimiž se už celé nebe zatáhlo jako k hněvu na smrt a s nichž od samého rána sypal se drobný déšť, ale ostrý jako jehly.

Na dveřích vedoucích do komnaty paně děkanovy ozvalo se již několikrát lehounké klepání. Podle kroků, jež se náhle ozvaly chodbou, přichozí asi již opět odcházel nezaslechnuv obvyklého u pana děkana: „Ave“.

Kroky rozléhající se chodbou však jež z myšlenek vyrušily; pan děkan byl dle všeho tomu povděčen, protože si z hluboka oddechl. Vysoké čelo přešel si zvolna pravici a rychle postoupiv ku dveřím otevřel je a vyhlédl do chodby.

Panu děkanovi se tvář na okamžik rozjasnila a rty, kolem nichž byl do té chvíle rozestřen tak pravý výraz trpkého sklamaní, zahrál přívětivý úsměv. A když se staroboleslavský pan děkan Jiří Bílek z Bilenberka usmíval, nutívali se k úsměvu i ti největší zamračenci. Lidé si tak alespoň o něm všude povídali. A lidské výrocky v tomto ohledu bývají přesprávil pravdivé.

„Aj vítám tě — vítám! — Slavík za takového počasí jako dnešek! — Kterýž

host může býti vítanější! — A byl bys odešel a mne ani nepotěšil? — Čtveráku!“

Slova paně děkanova samou lahodností jen se rozplývala. Lidé o řeči jeho říkali, že by prý ho poslouchali od rána do večera. — Tentokráte jich výroku musím přisvědčiti hlubokým příkynutím.

„Těžko amplissime potěšiti v těchto smutných časech!“ zahovořil muž v tmavém, a poněkud již i otřelém oděvu obrátiv se a ukloniv před děkanem. Byl to staroboleslavský měšťenin Podivín Slavík a pana děkana zvláštní ctitel a důvěrník.

„Zrovna z Prahy přicházím!“ dopověděl; ale zdálo se, že mu hlas nějak nechce sloužiti. Poslední slovo pronesl takměř šeptem. A to bylo přec zcela proti jeho zvyku. Podivín Slavík mluvil od jakživa hezky zřetelně a hlasu netlumil, ani když se s ním pustili do řeči velicí páni.

„Z Prahy — z Prahy Slavíku?“ divil se pan děkan a vzav měšťenina za ruku vedl jej nazpět do komnaty, kdež oba naproti sobě usedli.

„Zlou novinu, amplissime, přináším, neočekávaně zlou!“

Pan děkan si přejel bílou, skorem průhlednou dlaní vysoké čelo, kolem něhož vinuly se bílé vlasy jako stříbrný věnec vavřínový.

„Pane Bože věčný!“ zavzdychl důstojný kněz, sepnul obě ruce a zraky jeho mimoděk utkvěly na skřini, do níž před několika okamžiky uschoval velké psaní s červenou pečeti.

„Císařští jsou poraženi, utíkají do Čech a Švejda v patách za nimi! Svatý Václave spasiž nás! — A co za řeči jdou celou Prahou! Císařské regimenty ztratily všecky praporce, všecku střelbu a Frýdlandský se zachránil pouze útekem! V Praze všude zmatek nad zmatek! V týdně to tu všechno může být! Švejda nezná ani přítele ani nepřítele. Pálí, bije, ničí vše, co mu přijde pod ruku a co se mu na cestě namátne!“

„Máme tedy po vši naději; shasl nám poslední paprsek!“ zabědoval pan děkan. „Právě dnes — před hodinou přinesli mi psaní z císařské kanceláře, že pro tento čas musíme se vzdáti myšlenky, abychom dostali nazpět obraz marianský! — Mám u dvora přítele, podnikal všecko možné, ale nic napat. Už prý se ani neví určitě, kam se poděl! A k tomu ještě tato tvá novina! — Rodičko Boží!“

„Pane děkane, jsem v Boleslavi ro-

zený, už ledacos taďy pamatuju, už jsem ledacos také trpkého musel rozkousnouti, ale tohle, co přichází? — Nevím, nevím pane děkane! Slychal jsem od svého nebožtíka otce: pokud Panně Marii v Staré Boleslavi budou o hromnice zpívat skřivanci „Zdravas — zdravas — zdravas,“ potud nebudou Boleslavští vědět, co je zle! Ale až jednou z jara přiletí nad kostel, aby zase zpívali a v kostele obrazu nebude, potom přijdou časy, o jakých se nikomu ze zdejších nebožtíků nebude zdáti ani ve hrobech. A až Staroboleslavskou Bohorodičku odnesou z Čech, potom celá země krví zčervená i s nebem nad sebou. A přijdou nepřátelé se čtyř stran, jakoby si všickni řekli najednou a jakoby se nashval byli umluvili a potom bude v Čechách soudný den! To říkával nebožtík můj otec. Věděl takových starých proroctví víc a už se mnohé z nich pane děkane vyplnilo — přemnohé!“

„A od svého syna dosud žádné zprávy nemáte?“

„Ach pane děkane! — Toho jsme už dávno — dávno oplakali! Každý večer s ženou naň vzpomínáme. — Snad kosti jeho někde krkavci ohlodávají. Na stará léta nás opustil. — Inu tak to bývá! Nač se člověk v životě těší nejvíce, mívá často po radosti najednou!“

Měšťenin Podivín Slavík zakryl si staré oči oběma rukama, protože se mu náhle zakalily slzami pro poslední dítě. V říjnu bude tomu brzy rok, co na stará léta osiřel. Syna staršího dal plukovník Hofkirch v Praze na staroměstském náměstí utratiti na šibenici, že se vplížil do Prahy a že prý saské vojsko špehoval! Bylo to také za sychravého dne listopadového jako dnes, když u Slavíků starý, dobrý soused zaklepal na okno, zavolal si starého ven a pověděl mu, že jejich Kosmu Sasici v Praze včera věšeli. Slavík mlčel dlouho, mnoho týdnů tajil hroznou novinu, ale utajiti ji nemohl! Mladší hoch se toho kdesi dopídil, od té chvíle neměl stání ani pokoje a jednoho dne zmizel beze stopy. Měli však tušení, kam asi šel, protože říkal, že se za bratra půjde mstit a že tomu prašivci saskému oprátku, již hodil on na krk bratrovi, draze, předdraze zaplatí. A od těch dob o něm však neslyšeli, jakoby ho bylo Labe někam do púlnočních moří odneslo. —

Děkan seděl ve své komnatě již opět samotén a úplně zabrán v hluboké myšlenky. Ani si nepovšiml, že se už hezky sešeřilo.

Dnes mu hruď nějak těžce pracovala a chvílemi se i zdálo, že na okamžik ustává. Čeho se musel všeho za minulých let dočkati! Když mu o instalaci svěrovali obraz Bohorodičky, aby měl o něj péči jako o svou duši, aby nad tím palladiem bděl jako nad svým spasením, a když on na vzájem sliboval a zakládal se slovem velikým, že se učiní hodným, seč bude, důvěry v něj skládané a když kladl ruku na evangelium dopovídaje: „A tak mi toho dopomáhej Pánbůh všemohoucí, Pánbůh trojjediný, Svata Máteř, Rodička nejblahoslavenější, svatý Václav mučovník a tohoto království patron nejmocnější,“ zdaž mu tenkrát napadlo, že bude jednou plakati nad touhle přísakou jako dítě, když mu do černé země kladou matičku s okem vyhaslým, se srdcem ustydlým? —

Byl pošmourný únorový den, do městečka vtrhli rejthaři, jakýchž tu před tím nebyli nikdy viděli. Podle bandalírů, jež ukazovaly, barvy kurfirsta Jana Jiřího, pocházeli ze Saska. A řádili, jak vyprávějí jenom staří vojáci o Turcích, když vpadnou do křesťanské země! Co kde mohli sebrati, sebrali, a co nemohli, kordy rozsekali, šavlemi rozbodali, pistolemi prostrřileli.

Přišli z nenadání a k tomu je přivedli prý ještě synové, kteréž česká matka porodila! Běda — běda! — Dveře do kostelů vyloмили, do vnitra vjeli na koních — hůř než Turci!

Děkan klekl před nimi, sepnul ruce, prosil pro Boha Trojjediného, v kteréhož věří i Šasici, na svá vlastní prsa ukazoval, aby do nich namířili; ale Šasici se smáli a brali kalich za kalichem jeden dražší a ozdobnější druhého, házeli je do pytlů, brali monstrance i s tělem Páně. — Děkan klesl na mramorovou studenou dlažbu a jen se mu zdálo, že ucítil na hruď těžkou koňskou podkovu. A když přišel k sobě, bylo už v kostele ticho; věčná lampa vrhala slabé, matné světlo po stěnách, jež poskytovaly děsný obraz spustošení. — Hlavní oltář roztlučen až stydnou pověditi, a bez své nejkrásnější ozdoby. —

Lupiči drzou rukou strhli obraz mariánský. — Na věži hučely zvony, tak jakoby si nařikaly, z městečka otevřenými dveřmi zalétlo úpěnlivé bědování, pláč dětí, nárek matek, zoufalé výkřiky otců a někde za Boleslaví hořelo. — A potom prý ten obraz postavili v Praze naproti šibenici mezi halapartny s hrozně rouhavým přepisem. —

Panu děkanovi tyhle všecky události

šly dnes opět a opět ustaralou hlavou, ale zvolna, tak jakoby ho schvalně chtěly soužiti a jakoby se pod lebkou jeho chtěly usaditi na věky. —

Brzo potom poslal císařskému radovi v Praze, rodem Vlachovi, list; povídalo se, že prý posvátný obraz u něho uschován. Měšťan Slavík poslal vlastního syna s listem do Prahy; ale neštěstí tenkrát mělo křídla od jednoho konce české země k druhému a proto mu posel nešel až teprve na šibenici.

A když pan děkan uviděl dněs utrpeného měšťanina, vši silou se musel nutiti k úsměvu, veškerou mocí k jasnému oku, k spokojené tváři, ač by byl zatím zaplakal s otcem, jenž v jediném roce přišel o dvě děti, o dva syny. — Vždyť staroboleslavští přišli o obraz matky — té nejlepší, na níž když tak utkvěli zvlhlýma očima v důvěře, pokaždé jim slze v nich vysychaly, pokaždé jim se zachmuřených čel odlétal trud, pokaždé se tváře zasmušené jasnivaly. — Jemu samému se zdálo, že osířel podruhé a že je sirotkem sešedivělým. Před lety mu arcit pochovali dobrou, drahou matičku. Ale tu už ozelel a rov její dávno zelenou travou zarostl a vzpomínka na ni přiletěla k staré hlavě jeho vždycky jako pozdravení s nedozírné výše, ze záhvězdí. —

Pozdě, už hezky pozdě v noci sáhl děkan Jiří Bílek z Bilenberka po knize rozevřel ji po paměti a teprv nyní si všiml, že všude kolem čírá tma, a že na tabulkovitá okna opět klepe listopadový déšť. dotíravějí a dotíravějí. — (Pokrač.)

DOPISY.

Z Kouřimi, 9. srpna 1879.

(Prvotiny kněžské.)

Primice či prvotiny kněžské, jaká to milá, tklivá slavnost církevní. Při žádné církevní slavnosti nevystupuje idea katol. kněžství v tak jasném světle jako při první mši sv. novosvěceného kněze. Právě při této slavnosti poznává lid věřící, že jen církev katolická má své řádně vysvěcené kněze, že jen ona vykážati se může kněžským stavem, od samého J. Krista založeným posloupně od sv. apoštolů až na naše doby zachovaným. Čtenář rádků těch odpustí, že jsem se pustil do této úvahy, nedalo mně to, psít tyto věty v prvním mocném dojmu, jaký způsobila na mne první mše sv. vel. p. Václava Svobody, rodáka zdejšího. Město Kouřim vykážati se může opět

jedním svým synem, který odhodlal se vstoupiti do stavu duchovního, opět po více než 73 letech slavena v staroslavném zdejší chrámě primice z Kouřimi rodilým. Nebudu líčiti touhu zdejšího lidu po řídké slavnosti, nebudu vypisovati řeči a domněnky, kteréž si o ní činili, jenom podotýkám, že domácí i přesporní těšili se na primici s radostí opravdu dětinnou. Byloť i v sousedních osadách přísti slavení prvotin kněžských v Kouřimi s kazatelen od duchovních správců, kteříž se napotom osobně též k primici dostavili, v neděli před tím oznámeno.

Sešloť se pak duchovních okolních 8, byliť tu i dva bohoslovci z Pražského semináře, v celku doprovodilo p. primicianta 13 duchovních k oltáři Páně — k Bohu, který má obveseliti a siliti mladost jeho. Na štěstí povětrí sychravé ustoupilo teplému, obloha se vyjasnila, slunce ukázalo přívětivou svou tvář, zkrátka počasí dne 20. července bylo velmi slavnosti příznivé. — Po 9. hodině sjížděli se duchovní, a před 10. hod. dostavil se na děkanství primiciant s otcem (matka již dávno nebožkou), s bratřími, sestrami a přátely. Když pak otec se slzami radosti v očích udělil synu, novosvěcenému knězi, požehnání své, hnul se průvod slavnostní za hlaholu zvonů z děkanství ku chrámu Páně středem velikého množství lidu. — Za korouhvemi bralo se duchovenstvo s primiciantem, za ním otec s příbuznými a pak městská rada jako patron chrámu. Před primiciantem kráčela jediná družička v bílém obleku nesouc na polštáři korunu velmi uměle zhotovenou věnci z umělých a přirozených květin ovitou. Koruna ta připomínala p. primiciantu korunu v nebi připravenou, které se mu dostane tehdaž, bude-li se moci před budoucím Božským Soudcem vykázati libovonným věncem ctnosti a zásluh na vinici Páně získaných. — A o tomto předmětu jednalo i slavnostní kázání, kteréž vdp. děkan zdejší Ant. Dlask učinil na text: „Málo menším andělů učinils ho.“ Poukázav v řeči své ku rozmanitým poměrům stavu duchovního, stavu těžkého, zvláště za nynější doby, pravil, že často kněze po hoře Tábor očekává Golgotha jako u Krista a že, chce-li býti dobrým učeníkem Spasitelovým, musí vzíti jeho Páně na sebe, kteréž lehké a snadné jest, ale toliko s milostí Boží. Potom vdp. kazatel se obrátil k primiciantovi, vyzýval a prosil ho, aby při nastávající nejsv. oběti své pamětliv byl všech přítomných a mezi nimi zvláště starého otce, který s láskou

a pečlivostí ho vychoval, pak záhy zemřelé matky, která zajisté přímluvami svými u Boha vyprosila mu povolání ku stavu kněžskému, a nyní s hrdoostí mateřskou s nebes pohlíží na zrození svého; dále aby pamětliv byl též všech duchovních, kteří doprovodili ho k oltáři, a sobě aby vyprosil horlivosti v úřadě pastýřském. Že ani jedno oko citlivé při tomto oslovení nezůstalo bez slz, toho netřeba dokládati. Po té sloužil vp. primiciant nejsv. obět mše sv. na oltáři ozdobeném, na oltáři prvomučeníku svat. Štěpánovi zasvěceném. K tomuto oltáři přistoupil novosvěcený kněz nyní, u kterého se jako hoch modlíval; na témž oltáři proměnil chléb v Tělo a víno v krev Páně, u kterého před lety přistoupil ku prvnímu sv. přijímání. Jak vzácné a pohnutlivé byly to pro něho upomínky. Kéž byla jen matka jeho živa! Záhy však tu dobrou matku povolal k sobě Pán; místo její zaujala v rodině zbožná sestra její a stala se novosvěcenci druhou matkou, i ona však nedočkala se blahé chvíle, až vychovanec její přistoupí co kněz k oltáři Páně; ji loni zachvátila neuprosná smrt. I jí byly by zajisté tekly slzy radosti nejvroucnější, jako ostatním příbuzným, když p. primiciant po svém přijímání jim podával Tělo Páně. A když po mši sv. novosvěčenec udělil nejprve kněžím a pak jim požehnání, zajisté že Bůh plnost milosti skrze ruce žehnajícího na ně vylil, kteráž je provází již po celý život a budiž jim vůdkyní na cestě ku věčné slávě. Za to zajisté prositi bude novosvěcený kněz, a Hospodin, zůstane-li vždy věrným služebníkem Jeho, neoslyší ho. —

V. O.

KRONIKA.

Z Prahy Výroční slavnost u Matky Boží před Týnem koná se tímto pořádkem: Dnes v slavný den *Nanebevzetí P. Marie* bude v 5 h. ráno první mše sv., po ní hned druhá, pak ranní kázání, v 7 hod. zpívaná ranní (matura), v 8 h. něm. kázání. V 9 h. bude sloužena pontif. mše sv., v 10 h. bude slavnostní kázání české, o půl 12. pak poslední mše sv. Odpoledne ve 4 h. budou slavné nešpory, po nich kázání, pak průvod na náměstí k soše nejbl. P. Marie bez poskvrny počaté a posléze v chrámu Páně požehnání s nejsv. Svátostí. Po celý týden bude na každý den v 10 h. zpívaná mše sv., odpoledne pak o 4. h. nešpory a v 6 hod. litanie a požehnání. V pátek dne 22. t. m. ukončí se osmidenní slavnost nešporami o

4. h. odpol. a chvalo zpěvem „Te Deum.“ — V pondělí 18. t. m. bude v téměř chrámu za příčinou narození J. Vel. císaře pána sloužena zpívána mše sv. v 11 h.

— Po požeňání nově zvoleného opata Strahovského v d. P. Sigmunda Starého J. Emin. nejdůst. p. kardinálem, které dnes v 9 h. počne, povede se o 3. h. odp. průvod ze Strahova ke Kapucínům, kde o 4. hod. bude něm. kázání. Po té bude iudělí nejdůst. p. kardinál, jenž dnes slaví 29. výroční den nastolení svého za arcibiskupa Pražského (r. 1850), od oltáře P. Marie slavnostní požeňání.

— Za příčinou narození J. Vel. císaře pána bude J. Eminence sloužiti v pondělí d. 18. t. m. u sv. Víta na hradě v 9 h. ráno pontifikální mši sv. s chvalo zpěvem „Te Deum laudamus.“

— Pobožnost 40 hodinná bude se konati do 18. srpna u sv. Gotharda v Bubenci, 19—22. na Šmíchově, od 23—26. na Karlově.

— V neděli dne 24. t. m. o slavnosti sv. Bartoloměje bude v kostele sv. Bartoloměje na Starém městě (u Šedých sester) v 9 h. něm. kázání, v 10 h. zpívána mše sv., odpol. o 4. h. české kázání a v 5 h. požeňání

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červenci 126 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 874 osoby.

— Oznámené letošní exercicie kněžské nemohou pro nepředvídané překážky v diecési Králové-Hradecké konány býti.

Z Mnichova. Aby se nynější netečnosti náboženské přítrž učinila a proti nevěře, která jmenovitě v hlavních městech kořenů zapustila se zdarem se pracovalo, založili v Mnichově a na mnohých jiných místech království bavorského spolky křesťanských matek. Matka dle názoru křesťanského jest apoštolkou rodiny, je-li ona zbožná, o pravdě křesťanské přesvědčena a ctnostná, varovati bude chotě svého hříchu, pečlivou strážkyní bude dítek, aby nezabočili na dráhu neřesti. Jen šlechetnými matkami, sv. Monice, Ludmily a Blance podobnými vznikají bohabojné rodiny a jen bohabojnými rodinami vzkvétá náboženství katolické. Stanovy spolků křesťanských matek jsou snadné: jednou za měsíc přistupovati ke stolu Páně, skutky křesťanského milosrdenství spojenými silami konati, opuštěných dítek se ujímati a doma modlitby a křesť. života vůbec pilnými býti.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Leop. Eman. Šašek, člen řádu premonstr. v Teplé a kaplan v Hořejších Sekyřanech, dne 28. července (nar. v Plzni 13. ledna 1849, vysv. 13. července 1873).

Vyznamenání jsou:

vdp. Mikuláš Schmid, sídelní kanovník Staroboleslavský, jmenován čestným konsis. radou;
p. Ant. Jank, farář v Štědré, a
p. Mikuláš Hemmeth, farář v Kozolupech, stali se kníž. arcib. notáry;
p. Hugo Schiel, katech. a ředitel konvikta studujících v Kladsku, obdržel synodalie.

Ustanoveni jsou:

p. Frant. Jiráček, koop. u sv. Haštala, za kapl. a katech. u P. Marie Sněžné v Praze;
p. Eduard Švehla, kapl. u sv. Mikuláše v Praze, za duch. správce v Košířích;
p. Frant. Dusil, kapl. ve Falknově, za koop. u sv. Haštala;
p. Ant. Nepil, kapl. v Sedlci, za fund. kapl. u sv. Haštala v Praze;
p. Frant. Pohunek, koop. v Libni, za kapl. u sv. Mikuláše v Praze;
p. Martin Kocmich, kapl. v Manetíně, za koop. v Libni;
p. Matěj Samek, kapl. v Jindřichovicích, za kapl. v Manetíně;
p. Frant. Honomichl, kapl. z Dejšiny do Plzně;
p. Jan Beneš, kapl. ze Všerub do Dejšiny;
p. Jan Pelikán, koop. v Liebensteinu, za kapl. ve Všerubech;
p. Josef Kůrka, kooper. v Českém Brodě, za kapl. v Černém Kostelci;
p. Jan Šulc, kapl. v Kraslicích, za koop. v Českém Brodě;
p. Vend. Honěk, kaplan z Ostrova do Velvar;
p. Václ. Novotný, kapl. v Plané, za koop. v Bělé;
p. Eduard Raus, kapl. z Ledce do Plané;
p. Jos. Nosek, kaplan v Kraslicích, za proz. katech. na měšťanských školách v Kladně;
p. Jan Horák, kapl. ve Wildsteinu, za proz. katech. na měšťanské dívčí škole v Karlíně;
p. Jan Vavrouš, farář v Lobkovicích, jmenován admin. (excurrento) fary v Kojeticích.
P. Josef Kunt, křižov. a kapl. v Králově Chlumu, za II. kapl. v Tachově;
P. Eman. Malý, křižov. a neomysta, za II. kapl. v Králově Chlumu.

Z novosvěcenců:

p. Josef Mejsnar za kapl. ve Falknově;
p. Vojt. Kočka za kapl. v Sedlci;
p. Frant. Hašlar za kapl. v Wildsteinu;
p. Vladimír Bečvář za koop. v Bečově;

- p. Matěj *Krejčí* za koop. v Niklasberku;
 p. Václ. *Svoboda* za kapl. v Ostrově;
 p. Jos. *Schöniger*, za kapl. v Slavkově;
 p. Václ. *Gerber* za I. kapl. v Kraslicích;
 p. Franti. *Vaško* za II. kapl. v Kraslicích;
 p. Jan *Vaněček* za koop. v Liebensteinnu;
 p. Ant. *Zajíček* za kapl. v Jindřichovicích.

Uprázdňená místa:

Kojetice, fara patr. obce Pražské, od 6 srpna,
Krašov, fara patr. vévody Alfredu Beaufort-
 Spontina, od 6. srpna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Vojtěch *Myška*, katecheta a professor Pi-
 seckého gymnasia na odpočinku, dne 2.
 července (nar. v Lipkové Vodě 17. února
 1814, vysv. 25. července 1838).

Uprázdňená místa:

Kašperské Hory, děkanství patronatu města
 Kašperských Hor, do 26. srpna.
Mutětin, fara patr. hrab. Coudenhove, do 26.
 srpna.
Hodňov, fara patronatu nábož. matice, do 1.
 září.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Václav *Tobolář*, fundatista na Hrádku, o-
 sobní farář na odpočinku, (nar. 20. září 1814
 v Litomyšli, vysv. 25. července 1838.)

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Vašák*, kapl. z Bykáně do Suchdola;
 p. Aug. *Pospíšil*, kapl. z Vilímova, do Bytáně;
 p. Jan *Bonaventura*, kapl. v Kamenickách, za
 koop. do Kuklen.

Z novosvětců:

- p. Jos. *Grim* za koop. v Nekoři;
 p. Jos. *Jakubec* za kapl. ve Vilímově;
 p. Frant. *Jiruška* za koop. v Kamenickách;
 p. Frant. *Kamarýt* za koop. v Čechtích;
 p. Jos. *Kousal* za kapl. v Holohlavech;
 p. Pavel *Langr* za kapl. v Branišově;
 p. Ant. *Nývlt* za II. kapl. v Oustí n. Orl.;
 p. Jan *Vaněk* za kapl. v Solopiskách;
 p. Jan *Vít* za koop. v Ostrově (Michelsdorf);
 p. Ant. *Vlasák* za koop. v Hnátaici.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- vdp. Jan *Maresch*, inf. děkan kolleg. kapituly

u Věch Svatých na hradě Pražském, býv.
 školní rada a inspector, dne 6. srpna
 (nar. v Litoměřicích 27. října 1805, vysv.
 4. srpna 1830); tělesné pozůstatky byly
 8. t. m. z Prahy do Litoměřic převezeny
 a tam v rodinné hrobce pochovány;

- p. Robert *Schors*, exposita v Liběšicích, dne
 6. srpna (nar. v Litoměřicích 7. června
 1836, vysv. 31. července 1860);
 P. Jiljí Ant. *Wolf*, kvardian kapuc., druhdy
 provinciál, kazatel a bisk. notář, dne 7.
 srpna v Žatci (nar. v Ostrově 6. února
 1811, prof. 4. března 1832, vysv. 6. pro-
 since 1834).

Vyznamenání jsou:

- vdp. Frant. *Demel*, sídelní kanovník, jmenován
 biskupským kancléřem;
 vdp. Jan Nep. *Mayer*, probošt a gener. vikář
 řádu křižovnického v Peltenbergu na Mor., a
 p. Jan *Palánek*, děkan v Sobotce, jmenování
 konsist. rady;
 p. Karel *Dittrich*, děkan v Bitozevsi, a
 p. Frant. *Linhart*, děkan v Lounech, jmeno-
 vání bisk. notáři;
 p. Frant. *Gebhard*, farář Kněžicích, stal se
 osob. děkanem;
 p. Karel *Schneider*, farář v Hřivčicích,
 p. Václav *Weiss*, děkan v Postoloprtech a
 p. Jos. *Tschochner*, farář v Blažimi (Ploscha)
 obdrželi expositorium canoniale;
 p. Jos. *Schwabel*, kap. v Neustadt (u Frid-
 landu), obdržel synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Pflanzer*, exposita v Sušanech, za
 adm. v Nečemicích;
 p. Ignác *Hofmann*, kaplan v Tušimicích, za
 admin. v Malém Hánu;
 p. Bernard *Jirschele*, býv. redemptorista, za
 proz. kaplana v Tušimicích;
 p. Václ. *Sítte*, katech. v Tachově, za admin. v
 Tísí (místo onemocn. p. Slanského);
 p. Frant. *Hladík*, kapl. v Boskově, za kapl.
 v Loukově (turnov. vikar.);
 p. Frant. *Günther*, neomysta, za městského
 kapl. v Litoměřicích.

Na doklad, že „Blahověst“ honoráru pla-
 titi nemůže, uvádíme násl. účet. Za I. půlletí
 přijato z epyedice 651 zl. 24 kr., na tisk vy-
 dáno 676 zl. 80 kr., doplatil tedy vydavatel
 25 zl. 56 kr., nepočítaje „daň ze živnosti,
 předplatné a j.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arch.
semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácet se
v expedici
a u všech řádných
knihkupeců

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXXVI.

Neděle XVI. po sv. Duchu. — Počátek školního roku.

„Prosímť tedy vás, abyste chodili tak, jakž hodné jest na to povolání, kterýmž povolání jste.“ (Efes. 4, 1.)

Kterými krásnějšími a pohnutlivějšími slovy mohl bych vás na počátku nového roku školního pozdraviti, ne-li laskavým napomenutím apoštola národů sv. Pavla, kteráž napsal mladé obci křesťanské v Efesu slovy: „Prosímť tedy vás, abyste chodili tak, jakž hodné jest na to povolání, kterýmž povolání jste!“ Necht' život váš vždy souhlasí se vznešeností vašeho stavu a s milostmi, kteréž přijali jste i s nadějí, jež naplňuje srdce vaše! — M. dr! toť bylo za jisté i vroucí přání, toť poslední prosba dobrých rodičů vašich, když po dnech odpočinku se srdcem pohnutým loučili jste se s nimi; toť spravedlivá jest naděje i sv. Církve i vlasti milé, jichžto syny jste, jimž za čestná a veliká dobrodíní k díkům jste zavázáni; toť i důvěrné očekávání vašich představených a učitelů, kteří s obětovnou radostí nesnadné dílo opět s vámi podnikají; toť i svatá vůle Boha našeho, jenž vás z tisíců jiných mladíků na krásnou dráhu studií uvéstí ráčil — abyste chodili tak, jakž hodné jest na to povolání, kterýmž povolání jste. Jste přijati na ústav vyučovací a vychovávací, kdež denně naleznete příležitosti ku vzdělání mladistvého ducha a k ušlechtnění nezkušeného srdce svého, ale vše konečně na vás samých záviseti bude: na vašich úmyslech, na vaší pilnosti, na vašem chování — zkrátka na

celém vašem smýšlení čili na vaší věrnosti v povolání. — *Věrnost v povolání!* ó veliké to a významné slovo, jež by sobě každý člověk pro celý život svůj hluboko v duši zapsati měl; slovo, v němž pravé blaho člověka na zemi, v němž jeho čest a důstojnost, srdce poklid a věčná blaženost spočívá! Ó šťasten každý, kdo hlubokého významu tohoto slova náležitě postihl a jím věsti se dává v dobách slastných i strastných. Takový v každém poměru života svého spokojen bude; ať kdekoliv působí, všude jen pozhnání kolem sebe šířiti bude a až den účtů se přiblíží, s radostnou důvěrou před spravedlivého soudce a odplatitele předstoupí. M. j! i vy chováte za jisté přání, v životě tomto býti spokojenými a šťastnými; i vám chce Bůh jednou vykázati místa, kdež vám působiti bude ku blahu lidstva; i vám přiblíží se den, kdy nebes král s vámi účtovatí bude.

Za tou příčinou zapište sobě hluboko v srdce své slovo: věrnost v povolání a uvažujte často o vznešeném významu slova toho. Chtěje vás v díle tom podporovati a poněvadž snad mnozí z vás o tomto důležitém předmětu dosud málo přemýšleli, budu v této první hodině rozjímání našeho mluvit k vám o *věrnosti v povolání studujícího žinocha*.

Povolání studujícího vyžaduje hlavně tři věci: pilnosti, svědomitosti a vytrvalosti. Právý studující nezapomíná nikdy, že Bůh sám mu dráhu studií vykázal a jej potřebnými silami a schopnostmi nadal, a proto osvěžuje jej především pilnost a horlivost v plnění povinnosti studií svých. Každá hodina, kteréž mu Bůh dopřává, jest mu drahocennou, svědomí hnětlo by jej, kdyby jen jedinou promáhl, on zná nesmírnou

čenu času rychle přechajícího a nenahraditelného, zná veliký význam vesny života — věku mladistvého, a proto jest jeho nejvroucenějším přáním a snahou nejhorlivější, aby každého dne v zdokonalování se pokračoval; protož mu každá příležitost, něčemu dobrému a krásnému se naučiti, jest vítána a proto též varuje se všech zábav a her duchamorných a o čas olupujících; jeho zábavy jsou ušlechtilějšího spůsobu: v důvěrné výměně s milým, šlechetným přítelem, v pozorování velikých skutků Božích v krásné přírodě, v pozorném čtení dobré poučené knihy hledá zábavu a radost svou a jest vždy vesel a spokojen a k práci připraven.

Pravý jinoch studující ví též, že Bůh, jenž nebe i zemi naplňuje, v němž žijeme, hýbáme se a jsme, jenž srdce a ledví člověka zkouší, ve své svaté všudypřítomnosti mu vždy blizek jest, a protož ovládá jej útlá svědomitost v plnění všech povinností povolání svého. Jemu není nic malé a nedůležité, ve všem zachovává pořádek a čas; pravidelně a vždy v pravou dobu objevuje se i v domě Božím i ve škole, pln jsa čistých a šlechetných citů i úmyslů; dalek jest vši polovičatosti a povrchnosti ve svých pracích; každý i sebe méně důležitý zákon školní jest mu svatým a ctihodným; pohrdá podvodem a pokrytstvím, jímž někdy nepořádní jinochové učitelé své obelstít a přízně i lásky jejich dosíci se snaží; onť nechce dobrým a svědomitým pouze se zdát, ale v pravém slova smyslu jím vždy i býti — a tudíž snaží se, Pánu a Bohu svému vždy sloužiti, Jeho zalíbení, kteréž všelikou přízeň lidskou převyšuje, sobě získati — a proto dostává se mu vždy náklonnosti představených a učitelů, vážnosti a lásky spolužáků i všech lidí šlechetných.

Pravý studující jest si konečně vždy i oně veliké a vážné pravdy vědom, že jednou i proň rozhodný den účtů nastane, a že v onen den jen ten obстоjí a vezme korunu života, kdo vytrval až do konce — a za tou příčinou pracuje s vytrvalostí nezlomnou o zdokonalení svém. Onť neskládá ruce v klín, když práce obtížná a namáhavá; není malomyslným a rozmrzelým, když brimě a horko studií doléhají naň; onť neleká se a neztrácí mysl, když při pracích obtíže a protivenství stihají jej. Tím horlivější a úsilovnější bude snaha jeho, tím vroucenější a vytrvalejší modlitba o světlo pravého poznání, kteréž s hůry přichází, tím pevnější jeho důvěra v Boha, jímž všechno zmůže

A protož pracuje pevně a klidně stále, požívaje mnohé sladké radosti z nabytého poznání, sílen jsa libým pocitem věrně plněné povinnosti, — a po málu let státi bude jako muž vědecky vzdělaný, v ušlechtilých ctnostech utvrzený, okrasa, dobrodinec a pravý přítel lidstva — a na věčnosti mu uložena bude koruna života, kterouž přijme každý, kdo vytrval až do konce.

Ó m. dr! kéž byste proniknutí byli takovouto pravou věností v povolání a jí vždy vésti se dali po dráze studií svých; kéž byste všichni s horlivostí a pilností i útlou svědomitostí plnili povinnosti své a v této věnosti vytrvali až do konce. Ach! na tom závisí blaho žití vašeho, blaho mnohých i osud váš na věčnosti. Čím více se nyní vynasnažíte, státi se moudrými a dobrými, tím více blaha a požehnání jednou šířiti budete mezi lidmi, tím větší bude i odměna vaše v říši nad hvězdami.

„Kdo skoupě rozsévá, skoupě i žíti bude; a kdo rozsévá v požehnání, z požehnání i žíti bude“ (II. Kor. 9, 6.)

Povolání vaše budiž vám vždy svato a ctihodno; žádná povinnost, žádná práce jeho necht nezdá se vám lhotejnou a nepatrnou; kladtež sobě již nyní za nejvyšší čest, věrnými býti povinnostem svým a zůstaňtež tak v každém poměru života svého: chodtež tak, jakž hodné jest na to povolání, kterýmž povolání jste. Amen

Řeč při svěcení praporu počestného pořádku krejčovského dne 10. srpna 1879 v Hořicích.

„V tomto z vítězství!“ (Z „Eusebia“ o životě Konstantina Velikého.)

Opět jednou shromáždili jste se, občané milí, abyste osvědčili zbožnost, lásku k vlasti, a lásku bratrskou a shromáždili jste se v plném počtu.

Vím, že když volá vás svatá matka církve, vždy poslušni jste a věrně se k ní hlásíte, účastníci se s radostí posvátných bohoslužeb a věrní zůstávající víře otcův, již jste po nich zdědili.

Ale i když vlast volá a žádá povinnost vlastenecká, abyste ji zadost činili, ani tu neliknáte, ale ochotně chvátáte a já sám nejednou byl jsem svědkem, kterak jako jeden muž dostavili jste se k osudí volebnímu, kterak mocně padl na váhu hlas váš a kterak rozhodli jste boj a dobyli vítězství.

Ale ani na lásku vespolek bratrskou nezapomínáte; kdykoli třeba, abyste osvědčili ji, dostavujete se, jako dnes. Slaví jedna část občanstva památný den; slaví posvěcení nového praporu svého, znamení to svého života, svého spolku a lásky bratrské. A ejhle, i tu přišli jste, abyste dokázali společenskou lásku, upřímnost a bratrství, abyste radovali se s radujícími. Díky vám!

Dovoltež pak již, abych na oslavu dnešního dne promluvil, a sice o praporu vůbec a významu jeho a) se stanoviska církve; b) se stanoviska vlasti; a c) spolku. —

1. Chorůvci a praporův užívá církev od pradávných dob; již snad ze 4. století.

Vypravuje nejstarší církevní dějepisec Eusebius, že když Konstantin Veliký (syn Konstantia Chlóra a Heleny, potom svatý), tehdaž ještě pohan, táhl proti odpůrci svému Maxentiovi, a v úzkostech byl, nevěda, jak boj dopadne: tu prý jednoho dne za bílého poledne uzel on i vůdcové jeho, i veškeré vojsko jeho bílý stkvělý kříž, s řeckým nápisem vůkol: *Ev toúto níkē!* což jest: v tomto vítězi č. zvítězíš. I dal Konstantin, napomenut prý ještě ve snách, zhotoviti prapor, s křížem svrchu, posvátné *labarum* a dal nésti jej před vojem svým, a utkal se s nepřitelem a porazil jej čtyřikrát, posléze u samého Říma, u Ponte Molle (Pons Milvius) na Tibeře, v kteréžto poslední bitvě odpůrce jeho sám zahynul. I dal týž císař na staroslavném Forum Romanum postaviti potom pomník, a sice podobu svou, podepřenou na kříž, a pod ní nápis: *„In hoc salutari signo . . .“* V tomto spasonosném znamení nepřitele jsem porazil, město (Řím) od tyрана osvobodil a senátu města Říma starobyrou úctu a vážnost zjednal. Až dosavad stojí na témž náměstí dobře zachovalá vítězná brána, na počest témuž císaři postavená, kteráž to hlásá. Od těch dob, nebo týž císař, první křesťanský, dal církvi svobodu, užívá se v církvi chorůvci a praporův. Naznačujit, jak se samo sebou rozumí, vítězství víry křesťanské nad pohanstvem.

Ale rovněž, jako jsou znamením vítězství, tak i boje; proto i vojsko užívá praporův, a víme, že každý voják musí přísahati ku praporu svému a zachovávatí jemu věrnost, a že povinen jest, tento svůj prapor až do poslední takorůž krupěje krve hájiti a brániti, a že vojsku největší hanbou jest, neubrání-li praporu svého, a jest-li že ho ztratilo. *„Bojování jest život člověka na zemi“*. (Job. 7, 1.) Boj jest život

náš, a ustavičný zápas, od kolébky počínaje až do hrobu. Nejde tu o nic více a nic méně, než o korunu, ne občanskou, jako za starých časů, korunu slávy světské, ani o nějakou korunu zlatou králův světských a pozemských, ale jde o korunu slávy věčné, o korunu nevaďnoucí, nesmrtelnou; a ta nebývá dosahována tak snadno, snad bez námahy, bez boje. Nebo jest-li že těžko bývá, dobytí jakékoli koruny světské, čím více nebeské! —

A tu tedy nezbyvá, než podstoupiti boj a zápas, a s kým? přede vším sám s sebou, neb ten, víme, je vítěz největší, kdo přemohl sám sebe; miním, své vášně, své slabosti, svá pokušení vnitřní, ale pak též všecka pokušení jiná, jež přicházejí buď ze světa (od jiných), anebo od ďábla, z říše ať duchův, ať hmoty. Proto bojování jest život člověka na zemi a bez boje není vítězství, není koruny. Proto pravil Spasitel náš: *„Království nebeské násilí trpí, a ti, kteříž násilí číní, (t. j. kteříž se přičinují, jeho dosíci), uchvacují je“*.

A protož i vy, bratři milí, kteříž se seřadovati budete pod praporem tímto, vezte, že i vy bojovníci jste, bojovníci Kristovi, že i vy domáháte se koruny slávy věčné a že i na vás doléhati bude nepřítel, všelijak a se všech stran; ale stůjte, stůjte pod praporem svým, věrně se k němu hlásíce a nikdy ho neopouštějce. Ejhle, zdooben jest svrchu sv. křížem, znakem, k němuž jste přísahali na křtu svatém. Toť to spasonosné znamení, kteréž i vás povede k vítězství. A proto, kdykoli třeba bude, aby posvátný a posvěcený prapor váš svolal vás ku posvátným obřadům a službě Boží, ku osvědčení víry, nebuďte liknaví a ospalí, ale rádi vyznávejte viru svou i před světem, praví katol. křesťané, věrní bojovníci Kristovi.

A proto, vlaj důstojně, prapore milý, kdykoli zavzní velebný hlahol zvonů, aby kolem tebe shromáždili se věrní synové církve při průvodech posvátných — vlaj ke cti a chvále Boží!

2. Ale vlaj též ke cti a oslavě vlasti!

Každý jest povinen, přispívati ku oslavě vlasti. Jako má povinnosti k církvi, té matce nebeské, rovně i ku vlasti, té matce pozemské. Každý má oslaviti vlast svou, dle sil svých, dle možnosti; pravím každý, buď on kdokoli, vznešený anebo nízký, učený anebo neučený, bohatý anebo chudý; nebo každý má vlast, tu zemi, kde se zrodil, kteráž jej živila, odchovala, vypěštovala. Každý se hlásí, přiznává k některé

zemi, některému národu; a Bůh sám každému lásku k národu a ku vlasti do srdce vštípl. Má vlast svou ctíti, milovati, ji vděčným býti; a nemůže dost záhy láska ku vlasti buděna, v srdce mládeže vštěpována býti.

Ale má každý rovněž míti také *šlechtnou hrdost* národní; ta plyne z lásky. Jakkoli hrdost jinak špatna jest, tato však jest *ctností*, a sice *vlasteneckou* a potřebnou. Bohužel, že u nás dosavad málo jest hrdosti národní. Kdyby bylo, mnohý by se nezapomínal nad vlastí svou, jednak neslušným, nesporádaným životem, jednak podlizáním, pochlebováním a nadířováním nepřátelům. S hrdostí má každý říci: Já jsem Čech, ale má též vlast svou znáti, své předky, svůj jazyk, dějiny, literaturu. A má vynasnažovati se, aby veškerým životem svým sloužil vlasti ke cti, a ji ve všech zájmech její dle možnosti a sil svých podporoval.

A jestliže *jednotlivec*, tím více *spolek*; co častokráte jednotlivci nemožno, to možno mnohým; tu hlasme se k heslu: *Spojenými silami*! Jako vzhůru pne se prapor: tak vzhůru směřuj vždy mysl vlastenecká. — Mějž tedy spolek váš, N., jako ráz církevní, tak i *vlastenecký*. Budou-li spolky vlastenecké, budou i města vlastenecká, nebo spolky jsou *občané*.

Bylo sice město naše vždy *jedním z prvních* na poli vlasti; ale ještě mnoho činiti třeba, a mnoho se státi může; a tu nejde již tak ani o přítomnost, jako o *budoucnost*; by též *duch vlastenecký* v městě našem vždycky pozůstal a ono ráz vlastenecký zachovalo. A proto *vlaž slavně*, *prapore milý*, kdykoli volati budeš členy své, aby shromáždili se pod tebou a pnili svou vlasteneckou povinnost; *vlaž důstojně a slavně* na oslavu své vlasti! Ale *vlaž* též ke cti a slávě *spolku*!

3. [Od jakživa spolky mívaly odznak. Když ve středověku povstávala města, a v nich vznášel se průmysl a obchod: brzy průmyslníci a obchodníci spojovali se, poněvadž viděli, že spojenými silami t. j. všem, spíše možná, než jednotlivci, aby zkvétal průmysl a obchod, usnadnila se výživa a rozšířila se zámožnost, s ní pak blahobyť; a poněvadž mocnáři viděli, že průmyslem a obchodem, když vzkvétaly, bohatství v zemi přibývalo: sami si spolky těch (*cechů, pořádků*) vážili a rozličnými právy a výsadami je obohacovali.

Avšak má-li spolek (živnostenský) vzkvétati, dvou věcí *nezbytně* potřebí jest, a ty jsou: a) *svornost*, b) *láska bratrská*.

Swornost žádá, aby všickni členové spolku k jednomu tíhli; by všickni jeden a též cíl před očima měli, t. zvelebení svého průmyslu; by nebylo mezi nimi závisť, hádek, sporů, rozkolů, ale jedna mysl a jedno srdce; nebo již staré jedno přísloví praví, že *svorností věci malé rostou, nesvorností i největší se rozpadávají*.

Věc druhá ku rozkvětu spolku nezbytně potřebná jest *láska bratrská* a ta se jev nejprv podporováním sebe vzájemným, zvláště členů starých, práce a obživy neschopných, anebo nešťastných; k tomu hlavně a přede vším sloužíž *společná pokladna*; pak ale též se jev *láska bratrská* společným sebe podporováním ve výživě; to se děj: a) *důkladným* sebe navzájem *obeznamováním* se *řemeslem svým*, odbory a potřebami jeho; zvláště starší mějtež na zřeteli to vzhledem ku mladším. — K tomu však nepostačí, aby kdo spokojil se tím, co kdys od svého mistra vidíval, aby jen to a tolik dělal, co u něho kdys viděl a slyšel, a nešel ni o krok dále; nikoli, věk náš žádá více; svět pokročil a pokračuje, a každý, i malý průmyslník, který si světa a běhu jeho všimá, ví a nahlíží, že ku pokroku světovému chladen a netečen býti nemůže. Musí hleděti, obor vědění svého a zkušenosti svých rozšířiti. Prostředky k tomu jsou školy, knihy, časopisy, výstavy. — Aniž se mistr spokojuj tím, jen když učení dle něho mechanicky věc pořád stejně vyrábí, nikoli, ale veď a připravuj ho k budoucnosti, ukazuj knihy, výkresy, počty, uč ho přemýšleti, veď k *samočinnosti*. K tomu ovšem třeba, nešetřiti na prostředky učebné; řekne-li kdo, že není peněz, odpovíme, že až dosud, a zvláště za dnů našich řemeslnictvo často až příliš, a zbytečně utrácí. — Tak každý se má vzdělávati, má pokračovati; ti pak, kdož více umějí, mají z lásky bratrské své vědomosti a zkušenosti se soudruhy svými rádi sdíleti. — Láska bratrská žádá dále, aby jeden druhého vedl: b) k *pilnosti a pracovitosti*. Pracovati musí každý; ku praotci našemu řekl Bůh: „*V potu tváře vydělávati budeš chléb svůj*“. Kdo nepracuje, *aby také nejedl*; a jen dělník, a ne lenoch, hoden jest mzdy své. Ku práci nám dal Bůh síly ducha, i těla; a práce jest člověku potřebou. Avšak kdo se poctivě živiti, rodinu svou potřebnými věcmi opatřiti, sobě, neřku-li ku blahobytu, aspoň ku zámožnosti dopomoci chce: pracovati a hodně pracovati a se přičiňovati musí, zvláště za dnů našich, kde jest *svoboda živnosti*. Proto již přísloví naše

mnohá v ohledu tom se vyjadřují; tak: „nikdo bez práce nejlí koláče; komu se nelíbí, tomu se zelení; líná ruka holé nešťěstí. Čas jest kapitál“. Avšak ne mnoho a různé najednou, nýbrž jedno a to důkladně. Proto pryč s modrým pondělkem a jinými nešvarami, které se zahnízdily ku maření času a utrácení peněz mezi řemeslnictvem a průmyslnictvem; všední den jest ku práci, k odpočinku jest neděle a ke službám Božím.

Láska bratrská žádá:

c) aby jeden druhého vedl i k šetrnosti a sporiivosti. Kdo šetrí, má za tři. Ale za dnů našich nádhera, luxus, móda, mnohé potřeby nepotřebné, jimž průmyslnictvo již z mládí si zvyká, a bez nichž, jak si myslí, ani živo býti nemůže (kouření tabáku, cigar, karty, hry, divadla, dívky a t. p.): vše to ovšem spíše ke všemu jinému vede, než k šetrnosti a sporiivosti. Právě ty mnohé nepotřebné potřeby, ta zkaženost, rozpustilost a nevázanost vede, když vlastní výdělek nestačí, k cestám i špatným a nepoctivým.

Kde jsou ty časy, když chasník vracel se ze světa, nesa si s sebou domů uspořené výdělek, kterým potom doma, chtěje býti mistrem, slušně začítí mohl? — Za dnů našich — pohledme na ty chasníky, kteříž chodí světem, kolik jich najdeme takých? mnozí zhola jen se toulají, nemajíce stání nikde; neboť tu to, tu ono se jim nelíbí, nejvíce však se jim nelíbí práce; stýskají: „mnoho práce a málo platu!“ Zkaženost, porušenost všeobecná! — Ku šetrnosti a sporiivosti měliby vésti hlavně mistři mládež sobě svěřenou. — Láska bratrská žádá:

d) aby členové vedli sebe, zvláště starší mladších ku kázni, mravnosti a nábožnosti.

Kázeň žádá účtu ku starším a poslušnost. Mravnost, slušné a dobré chování se doma, i mimo dům; nábožnost — plnění povinností svých k Pánu Bohu doma, i v chrámu Páně, a vše, čeho sv. víra a náboženství žádá.

Známo jest, že všeobecný jest nářek na nekázeň, nemravnost a nenábožnost, na rozpustilost a prostopášnost, a to hlavně u mládeže za dnů našich. Ale jaká má býti, anť nic lepšího nevidí na starších? — Pročež hlavní povinností jest mistrů, aby přijmouce buď učně neb dělníka do domu svého, nejen vším tělu potřebným ho opatrovali, anebo smluvený plat mu dávali, nýbrž aby i o duši jeho péči měli, aby

zkázy nevzala. Proto drž mistr v kázni a poslušnosti své svěřence, bdi nad jejich se chováním v domě, i mimo dům; hleď, aby se modlili doma, ráno i večer, před jídlem i po jídle, a posýlej je v neděli a ve svátek do chrámu P. na kázání, cvičení, i mši svatou.

Avšak dá každému rozum, že marně bude kázati, sám-li ve všem vzorem a příkladem nebude. Pročež sám mistr musí býti uctivým ku představeným, sám musí býti mravným a na sebe přísným a sám musí býti nábožným, sic by vše marno bylo.

A tak-li členové spolku se přičiňovati budou, pak květati bude spolek, a já vzvolám: O vlaj radostně a vesele, prapore milý, kdykoli členy své shromažďovati budeš, aby radili se o věcech spolku, — vlaj ke cti a slávě jeho.

Máte na obraze *Vzkříšení Páně*; znamenajíc vám probuzení k novému životu — jak u víře a životě křesťanském, tak u lásce k vlasti, a k jednotě a lásce bratrské ve spolku. To-li bude, pak ovšem vláti bude prapor ten ke cti a chvále Boží, k oslavě vlasti, ke cti a slávě spolku i obce, a pak můžeme vzvolati: *V tomto zvítězíš!* Amen.

Ke světlu!

(Z cyklu „Soudný den“.)

Duch můj světa labyrinthem bloudil,
po cestách tmou hustou zastřených;
marně srdcem žádal, umem soudil,
cíli domáhal se vznešených;
po mnohém až pracování lichém
v širém světě se mu zastesklo
a on toužil po útulku tichém,
po světle, jež by se rozbřesklo
nad domněnek, pochyb propastí,
osvěcujíc nebesa i zemi.

Zatoužila duše po svém Bohu
celým žarem mocné vůle své,
a již skláním před oltářem nohu,
vraceje se — dítě ztracené.
Matku úzkostlivě kuře hledá,
lehkomyslně když ji ztratilo,
a to srdce lidské pokoj nedá,
dokud k Tobě se nevrátilo;
ano moří se a trudem hyne,
dokud v Tobě, Bože! nespočine.

Za milost pak žádal jsem Tě, Pane,
K rozřešení temných rozporů —
jaký konec bojů, co se stane

s houbem hrůzoplých netvorů,
kteří svatou ruší harmonii,
na počátku vdechlou do světů;
jaký ortel nad tou vyříkneš zmíjí,
jakou dáš těm vzácnou odvetu,
ve mnohém kdo žití povrheli
věrně Tebe vírou se drželi.

A když nastal veliký den Páně,
jako Janu kdysi na Pathmu,
Duch mi svatý poozářil skráně
i rozplášil budoucnosti tmou,
že — co doba na konci všech věků
v nitru chová, ve tmách pohřbené, —
já to plao hrůz i milých vděků
před duchem svým viděl zjevené.
A v prach klesna v svatém pokolení
andělskému naslouchal jsem pění:
„Velký, mocný, slavný Jehovah,
který jest a byl i býti má!“

J. O.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebitzského.

III.

Asi tři hodiny od Staré Boleslavi k západu rozevírá se krajem mírný ouval, smutný, tichý, tak jakoby tudy šla cesta do říše věčnosti. Po straních v pravo strmí tu a tam osamotnělý strom, ponejvíce planná hruše, někde také kloní se k zemi stará, strouchnivělá vrba s prohnědlou zelení; krátce, jak jsem pravil: smutný, tichý ouval.

A přece si tu v něm lidé na jednom svahu vystavěli před dávnými, nepamětnými lety dřevěné chaty; časem se přidružil statek ke statku, až tu jednou bylo viděti dvorec, jakoby byl přičarován, na vlas podobný těm starým zemanským. Dnes není z něho arciž už nic, ani stěny, ani snad kamení; jen na místě kde stával, jsou dva statky — učinění stařečkové, kterým se světáci smějí, když na nich vidí žluté koženky, sepnuté v holeních řemenky, krátké kazajky a na hlavách čapky s beránkem.

Lidská povaha či snad vkus už to tak s sebou přináší. Někoho poutá k sobě kraj, nad kterýmž, když ponejprv po stvoření světa letělo jaro od jednoho konce země k druhému, zastavilo se a prodlelo nad ním dlouho, sletělo níže a rozeslo všecku krásu, již mělo ve svém klíně; — jinému zas milou jest vypráhlá stráň, na niž se moudrá či červená tu a tam kvíteček a hla-

vinkou přítulně kývá poutníku, aby si ho povšíml, že je tu tak samotný, opuštěný.

Než chci tuto vypravovati o lidech, kteříž v zdejším ouvalu žili před dvě stě padesáti lety. A ti byli poněkud jiní; uměli více trpěti, byli pevnější, snad až přílišni tvrdohlavci.

Dvorec, jenž šindelovou střechou vítal přichozího pokaždé jakoby s čelem zasmušilým, náležel tenkrát zemanu Danieli Podubci.

Rod Podubských počítal se k nejstarším v celém zdejším okolí a první Podubec narodil se prý hned po smrti bratra Jana Žizky z Trocnova a Kalicha.

Ale nad zdejší ouval a nad zdejší samotu nemohlo býti pro Podubce vhodnějšího místa snad v celém českém království. Žili úplně pro sebe, jakoby kolem a kolem nebylo človíčka a ženili se vždycky už dospělí, Danieli už hlava prokvétala, když si přivezl nevěstu. Chodili si pro ženy daleko, až někam za Slané do Podlesí a když se ženivali podruhé s černou sírou zemí, odváželi k nevěstě každého dva vraníci jako havrani a lidé si přitom vždycky několik neděl lámali hlavy hádáním o divném rodu Podubců. —

Daniel Podubec byl katolík, jakož vřbec všickni jeho předkové. A snad zavdalo vyznání příčinu k tomu, že Podubcové trávili na zdejším dvoře své dny, jako osamotnělá drva na půlnoční straně za dědinou. — Však všimněte si jednoho z nich důkladněji!

Tíméž večerem listopadovým, jenž hustým deštěm dotíral do omrzení na tabulkovitá okna v staroboleslavském děkanství, bylo už ve dvoře úplně ticho. Čeleď odebrala se k odpočinku přes dobrou hodinu. I psi, jež pouštěli pokaždé, když se sesmrklo, z řetězů, choulili se mlčky pod přístřešek s ohony svěšenými a s ušima schlipenýma.

Ve světnici však kmitalo se dosud šterbinami těžkých dubových okenic světlo. A kdyby tak byl kdos zvědavě přiložil hlavu k hrubě utesané okenici, byl by přes šlehání ostrého, severního deště zaslechl hovor, ale pořád tímže hlasem, tak jako když někdo čte. —

Náhle nastalo pro okamžik v jizbě ticho a v témž mžiku zaštěkali tři psi na dvoře jakoby jedním hrdlem a rozběhli se sáhovými skoky ke vratům. Ve světnici ozvaly se těžké, pádné kročeje, dvěře zaskříply a v malé chvíli rozevřely se též ony, jež vedly ze dvora do vysoké, klenuté

sině. Na práhu pojevil se vysoký muž v ruce se svítilnou. Matný svit kahánce za silným, oémoudlým sklem jen spoře osvětlil jeho postavu. Psi před vraty na okamžik utichli; ale v tu chvíli spustili poznovu, až uši zalehly.

Na práhu ozvalo se táhlé, pronikavé hvizdnutí a rázem bylo opět ve dvoře ticho! Tři huňáci s tlumeným kňučením ob-skakovali vysokého muže.

Nedaleko ode vsi bylo slyšeti četné mužské hlasy; někdy se zdálo, že prorazilo deštěm až do dvora zařičením několika koní najednou a jakoby zablácenou půdou skří-pala vozová kola. —

Muž na práhu svítilnu okamžitě shasl; ale nazpět do sině nešel, ustoupil pouze asi o krok, aby se mohl uchrániti před deštěm. Psi usedli mu u nohou.

A netrvalo ani, co by se člověk po-božně pomodlil „Otčenáš“, když ve vsi rozlehlo se bušení, temné, těžké rány, tak jako s vojenskou zbraní a hned za tím hlasité, bohapusté klení. Tu a tam zaplanula pochodeň, ale shasla v několika okamžicích, protože studený déšť hnal do vsi s protější straně ostrý severní vítr.

Muž na práhu cosi zahučel o vojenské sběři a ještě ani nezavřel rty, když dopadlo na vrata vlastního dvora jeho několik pádných ran najednou, až zasténala. Ve světnici v témž mžiku uhaslo světlo, snad větrem, jenž zajel otevřenými dveřmi zrovna do krbu a psi zaštěkali po třetí, ale nyní divoce, tak jako když je někdo poštvě. Avšak pronikavé hvizdnutí je zase utišilo; ale tentokráte přestali neradi a Blesk teprv potom, když ucítil na sobě těžkon botu pánovu.

„Kdo to? — A čeho si žádáte?“

„Vojáci! — císařští! — Chceme noc-leh! — Jen čerstvě! — Sic vám pomů-žem!“ —

„Tak pozdě?“ —

„Neptej se a otevři!“

„Císařští? — Kterak to? — A regi-ment?“

„Hoši, napalte luntý! Však nás pustí okamžitě! — Zelení lancoši!“

Muž na práhu po těchto slovech oprava-řdu šel ke vratům a spustil těžké závory; klíč však se musel několikrát otočiti, než veliký zámek povolil.

„A chceme světlo! — Světlo sem! — Vy že před námi shasínáte?“

A v okamžiku hemžil se dvůr as dva-ceti temnými postavami.

„Máme hlad! — Slyšíš? — A dělej!“

Do dvora vjížděl zároveň vůz a kolem něho kmitalo se opět asi deset vojáků.

V chvilince plápolal zase oheň na krbu a světnice byla mihnutím oka plna mužů, jež oko naše již jednou vidělo, ale daleko odtud na čerstvém bojišti mezi Lipskem a Lyncem i s tím mladým hochem, jemuž ověsil kolem beder a ramenou skvostný hedvábný bandalir sám generalissimus.

Na stole v jizbě ležela rozevřená kni-ha, z níž prve bezpochyby hospodář před-čítal. Vojín shodil ji se stolu halapartnou a přidupnuv ji ještě nohou k podlaze zvolal posměšně: „Kde v knihách čtou, tam na tolarech sedí! Hej ty hazuko! — Stříbro sem!“ A vojin s tmavým vlasem spu-štěným přes čelo, skočil jedním skokem k těžké dubové almaře, jež byla v jizbě umís-těna po levé straně u dveří a zdála se býti pouze přivřena.

„Zvolna — zvolna Supíku!“ ozval se za vojákem hluboký, temný hlas a železná ruka jako kleště sevřela právě jeho rameno.

„Či zapomněl's, že všecko stříbro vy-vezli z Čech Sasíci? — Nikdo ani hnout!“ zavelel tentýž hluboký, temný hlas. —

„Neboj se hospodáři! Říkají nám sic „čertův regiment“, ale jsme dobří, jsme krajané. — — Nebojte se tu! — A kdo se hne!“ —

Při těchto slovech hnul starý lancoch levici a jel ji kolem hrdla. Byl to týž, jenž představoval za Lyncem mladého ho-cha panu Albrechtu z Valdštejna.

„Jáčku! Jděte spat bez starosti! Kde byl lancoch Kladivák na noclehu, nikdy nikomu se nic nestalo! A byli jsme až u moře mezi nepřátely, mezi cizími lidmi. — A dnes jsem v Čechách! Slyšíš hospody-ně? — Jděte bez starosti spat!“

U kamen tulila se k obstarlé ženě mla-distvá dívka! Do obličeje bylo jí viděti pouze se strany. Byla to bezpochyby dce-ra, protože vši silou, až křečovitě svírala pravici obstarlé ženštiny před těmi lidmi, o nichž šla řeč na celé míle napřed, že kam padnou, všude všecko zhyne, všude všecko svadne, květy na mladých, hezoun-kých tvářích nejdříve — a že v takovém kraji, kam padli, dlouhých let je třeba, než se vzpamatuje, než tam zase nové kvítky vybuji, nová poupátka vypučí a nové květy rozvíjejou. —

Zatím bylo na stole pecní chleba, kde jaký měli ve dvoře a Supíkovi přešla také úplně chuť na české stříbro.

„Tak! — A nyní semhle hospodáři na-
proti mně, lancoši kolem a ty chlapče, —
smím-li ti tak ještě říkat, — ke mně!“

Kladivák pohladil mladého hochu po
hnědých, lesklých kadeřích a ruka se mu
svezla přitom i na lice, jejichž svěží červen
slunce hezky do sněda přebarvilo, a přitom
se podíval ku dveřím, v nichž v témž oka-
mžiku matka s dcerou zmizela.

„Jak máme ještě hospodáři do Prahy
daleko? —

Lancoch Kladivák přisedl blíže k vy-
sokému muži, jež nazýval hospodářem a
jež jsme my byli as před půl hodinou po-
zorovali na zápraží v ruce se svítilnou.
Byl to zdejší zeman Podubec.

„Tři dobré hodiny.“ —

Zeman Podubec odpověděl jak se říká
„skrže zuby“.

Kladivák pohodil hlavou a pokračoval:

„A jak tu u vás říkají?“

Zeman se při této otázce ušklíbl a za-
vadil jen tak letmo okem o zjizvělou tvář
lancochovu.

„Jmeno jako jmeno, starý brachu. —
Ale abys věděl: u Podubců!“

Kladivák přikývl a opakoval si:

„U Podubců! — A vesnice?“

Při tom si sáhl na čelo a utvořil si
pravicí stínidlo, aby se mohl lépe zemanovi
podívat v obličej.

„Morán!“

„Morán — Podubec — jednou jsme
tudy už táhli — ale už před lety — jme-
na se z paměti vytrati jako dým. — Náš
regiment byl tenkrát nově zverbovaný,
nově uniformovaný, na našem praporci plno
stříbra a zlata, císařovna nám sama dala
zelené pentle!“ —

Lancoch Kladivák při těchto slovech
s Podubce oči nespustil; náhle však vstal,
vzal zemana za ruku, upřel na něho so-
kolí, pronikavé oči a zeptal se důrazně:
„Nešli tudy nikdy zelení lancoši? — Což
Podubce! — Nepamatuješ se? — Přec tomu
není ani patnáct let a lidé si vždy pama-
tují, kudy táhl který regiment z Valdštej-
nova vojska do smrti.“

Kladivák se při této připomínce podi-
vně pousmál.

„Nevím věru — nevím! — Tady pro-
táhlo vojska jako mraku. Češi, Němci, Špa-
nělové, Francouzi, Nýdrlandci, Valouni —
všechn možný pronárod, Sasové před ro-
kem.“ —

Zeman Podubec vstal a šel přiraziti
okno, jež se bylo náhle prudkým zalehnu-

tím větrem rozevřelo i s okéníci. Snad chtěly
ty větry jeho paměti pomoci. —

Vojáci za stolem hovořili vespolek tak
zecla po vojensku, vtip se poudil za vti-
pem, slovo dalo slovo, ale každé bylo klu-
zké, jako uzounká stezka když je na ní
palcová vrstva ledu, každé — nestojí za to,
abychom je poslouchali; snad by nám při
tom i oči studem zčervenaly, jako tomu
hochu, jenž seděl po straně Kladivákově,
sleduje pozorně rozhovor mezi zemanem a
starým soudruhem — když mu tak mimo-
děk některé slovo zavadilo o ucho. —

„A našemu ptáčku nic? — Ať se na
zitřek posilní!“ —

„Hybej Luňáku!“ — zavolal náhle Kla-
divák. „S vozem s ním! — A ať se dobře
v hlídce strídáte! Však bude pro něho ještě
ve dvoře jakás díra! — Třeba tu v siní!“

Obrovský voják vstal od stolu, na
němž chléb mizel jakoby ho házel do be-
zedných žaludků, vzal kus, ale ten nej-
tvrdší a vyšel na dvůr, na dvoře zaměřil
k vozu, jenž stál pod širým nebem a ko-
lem něhož černalo se as deset postav na
stráži, skrz na skrz promoklých. Hlídal
plukovníka Hofkircha. — zbabělce.

Ze vsi bylo slyšeti do dvora pláč, ná-
řek a bédování. Nešlo to as všude tak z
ticha jako u Podubců. Kladivák pověděl
zřejmou pravdu, když pravil, že kudy táhl
kdy regiment vojska Valdštejnova, lidé si
to pamatovali do smrti. A v zástupu, jenž
přirazil dnešním večerem do Moráně, byli
zelení lancoši jediní Češi! Ostatek sestával
z vláských, německých a valonských regi-
mentů, — hotová směsice, — pravý pro-
národ.

Kladivák seděl už téměř u samého
zemana. Jeden cítil na tváři dech dru-
hého.

Ruka lancochova spočívala na rameni
Podubcově.

„Měl jsi někdy nějakou sestru?“

Podubec utkvěl očima na mladém vo-
jínu, jemně se znenáhla hlava skláněla ke
hrudi a oči pozvolna zavíraly k dřímotám.

„Járku hospodáři, či zemaně! — Jak
se mi zdá, už tohle slovo vyjde ze zvyku,
protože rody zemanské vymírají. — Byl
jsi ty jediný potomek svého otce?“

„A záleží ti na tom tolik?“

Podubec o poznání odsedl; ale Kladivák
hned za ním jako klíště.

„Vidím ti to z očí!“

„Měl tedy! A co tobě potom, tobě —
člověku zecla cizímu, člověku, jenž mne

nezná ani podle jména, člověku, kterémuž Podubec —

„Ta tvá sestra byla . . . nešťastná!“

Kladivák mluvil hlasem až mrazivým.

„Ta tvá sestra nemohla pod otcovskou střechou umřít!“

„Co komu do toho? — Ty se opovažuješ — ty lancochu?“

„Ta tvá sestra umírala pod širým nebem“.

Kladivákův hlas byl ostřejší dnešního půlnočního větru.

Podubec se náhle vzpřímil. Teprv nyní se mu podívejte jak se patří do tváře. Je sivá, tak jakoby neměla zdravé barvy; ale ty rysy v ní! Před takovým výrazem v obličeji bývá člověku v duši úzko, zdali bázní, zdali litostí, zdali ustrnutím či úžasem . . . v tom okamžiku nelze ani pověditi! Po čelisti bělal se mu sporný prosedivý vous, že bychom jej mohli spočítati; řasová nad očima, as takové barvy jako bývá popel na spáleništi, chvělo se, jakoby šterbinami v okenicích fičely k hlavě zemanově větry a zraky Podubecovy utkvěly na prostém, zčernalém řemenu kolem boků Kladivákových, za nímž vykukovala hlaveň těžké, jezdecké pistole.

„Stiš se Podubče, stiš, ať se tihle neprobudí! Ten lancoch by ti mohl přijíti draho, snad ani nevíš jak draho. Já ti to odpouštím! — Zdá se mi, jakoby tě dnes přece poznával. — Ani slova Podubče!“

Kladivák ukázal na lancochy, jenž uložili umdlené hnáty kam kdo mohl.

„Začal jsem tu řeč s tebou skoro marně! Lituji toho také a proto přestanu. Popudil bys se, tihle by se zbudili a ty máš ženu a jak jsem pozoroval — také dceru, hezkou, snad hodnou dceru! Chceš-li Podubče, sedni a začni o jiném, o čemkoliv, a nechceš-li, také dobře! Lancoch ti překážeti nebude!“

Podubec však již neslyšel, prudkým krokem vyrazil ze světnice, zavádív při tom o vojna, jenž mu ležel v cestě a nemilým dotknutím vyrušen zaklel strašlivě i v dřimotách. Valdštejnští vojáci měli nevázané jazyky i když spali a pak jsme se jim divili bdícím.

Kladivák si posedl blíže ke stolu, aby si mohl hlavu o ruce opřít, jakoby se nic nebylo přihodilo. Jenom rty, jež s sebou občas prude pohnuly, svědčily, že se musel vši silou, kterou na svá stará léta měl, přemáhati, aby zemanu neplatil stejným penizem.

Mladému hochu klesla hlava úplně ke

hrudi, hnědý, zkadeřený vlas svinul se mu čelem na mladistvou, zbrunátnělou tvář, kolem sevřených rtů přeletěl mu chvilkami úsměv a při tom pokaždé pozdvihl pravici, jakoby chtěl kys předmět k sobě přivínouti, těsně až k mladé hrudi, blizounko až k jářmu srdci.

Kladivák rozhlížel se jizbou teprv nyní; dřív k tomu neměl ani času. Byla prostorná, právě tak jako bývaly světnice v starých zemanských statech; jen že to v ní vypadalo všecko chudší, zašlé, — smutné, jako časy, jež rok za rokem zdejšími krovky táhly od severu. I ten Kristus Pán v průčelí mezi dvěma okny prozrazoval, dlouhé, vysoké stáří. Na stěnách byly zavěšeny všeho všudy asi tři obrazy, dle všeho také prastaré. Z pozdálí bylo lze jen stěží rozeznati tmavou malbu od černých rámců. Na levé straně visel na stěně široký meč bez pochvy s jilcem hezky prozrazavým a vedle těžká ručnice, již užívali tak ku konci minulého století. Jinak tu bylo prázdno jako po drancování.

Na dvě vystlané, před chvíli ještě načechrané postele zvrhlo se v plném oděvu několik vojáků . . .

„Pustne to tu, pustne a spustne docela!“ prohodil tiše Kladivák, pozoruje bedlivě v jizbě předmět za předmětem.

„Bylo by skorem lépe bývalo, abych se byl tomuhle kraji vyhnul na mile daleko. — A já to všecko poznal v čiré tmě, jakoby tu byl od jakživa, i ty stromy, i tu stráň, i ty skály . . . i jeho tvář! A mám ho v moci, jak jsem se toho ani nikdy nenadál, já mohl říci.“

Kladivák mluvil hlasem tlumeným, skorem jen šeptal.

„Hoši, tenhle je horší než Švejda, zcučejte ho, pod touhle střechou mne jednou tuze pohanili, posvitte si na ni — já mohl říci: hoši, tohle je jeho krev, vidíte: tato holka — nešanutje ji. A potom by tu byl pláč a skřípení zubů.“

Kladivákovi se náhle oči zaleskly, jako když velí general: chaso, chutě ku předu! Jizvy na tváři mu zčervenaly, starý lancoch chtěl už vstáti, chtěl snad už na vojáky vzkřiknouti, protože tenhle výraz, jaký se mu rozestřel náhle obličejem, svědčil o duši, v níž je milosrdenství, soucit, útrpnost a jak se prý ta lidská „křehkost“ jmenuje, až na samém dnušeschlé v makové zrunko.

„A ja bych tě bránil sám, třeba samotinký proti všem, kolem ramenou bych bandalir, ježž mi daroval náš general kapo tobě ovinul a potom bych zavolał i

proti Kladivákovi: opovažte se na ni sáhnouti, opovažte se pohaněti vojvodův dar“.

Mladý hoch, jenž dřímá po boku Kladivákové a tato slova promluvil ze spaní, sevřel těsně ruku starého druha, jakoby jej chtěl zadržeti a od zlého úmyslu odvrátiti. Osmáhlá tvář přecházela v barvu tmavě růžovou, rty se usmívaly, tak jako když si jde ženich pro nevěstu, již si byl zasloužil.

Kladivák sevřel náhle rty tak těsně, že jimi ani dech nemohl prorazit a svěsil hlavu, jakoby se byl styděl za dřívější slova a potom přicházely na něho také pozvolna dřímoty a pravice jeho svezla se po hnědých, vlnitých vlasech mladého lancocha, kterémuž v té chvíli zdál se sen, jehož skutečným by byl zapomněl snad na všechno, na domov, na otce, na matku...

Přišel mu do mladé hlavy poprvé v životě v zasmušilém, jakoby zakletém zdejším dvorci; snad jej za ním vály daleko od severu listopadové větry, až ho zastihly v zdejším tichém, smutném ouvle...

A v zadní části rozsáhlého stavení za dveřmi pobitými železem a uzamčenými na tři západy, v tmavé komoře se starodávným nizounkým klenutím klečely matka s deerou před obrazem staroboleslavské Rodičky Boží, před níž kmitalo v lampičce slabounké světélko, jako bludička...

Pokaždé, kdykoliv větry zalehly na pevné dvěře prudej, zachvěly se, ohlédly úzkostlivě a naslouchaly ostražitě, zdali není slyšeti kroků a zdali se nikdo na dvěře nedobývá.

Po straně o zeď opřen s rukama přeloženými křížem přes prsa a s hlavou poněkud sehnutou stál zeman Podubec.

„Vyslyš a nezemítej nás, matičko naše, pros za nás a ochraň nás, matičko dobré naděje...“

Světélko před obrazem rozhořovalo se jasněji a jasněji a jemninká záře rozlévala se obličejem obou modlitelek. Zraky divčiny, tak čistě modré jako květ čekanky, lpěly takměř na obraze, na němž pacholicek také tak důvěrně, také tak dětsky přítulně vinul se k matičce, bělounkou ručkou hlavu její, na níž leskla se koruna, tulil k svému čilku, a zíral pomněnkovými očkami dolů s úsměvem, jehož nelze vypsati, jakoby chtěl pověditi polootevřenými rtiky: „tak dobrá, tak věrná, tak upřímná jest ta rodička má, pojdte k ní všickni, kdož pracujete a jste obtíženi: ona vás obcerství, ona vás potěší, ona vás oblaží...“

Na lících kvetly dívce první kvítky, první věstkyně jara života; ale úzkostlivosti, jež jevila se v každém rysu obličejů i na těch třesoucích se jejich rtech, zdálo se, že kalíšky svírají, aby vítr nesetřel s nich snad pel, jímž se tak vábivě lesknou a z daleka k sobě poutají zrak...

„Ať si třeba zapálí! — Komora pevně klenutá; na nás se nedostanou. A kdyby se jim zachtělo, tuhle těmi dveřmi přehneme do čiré noci...“ prohodil zeman Podubec, vytrhnuv se z myšlenek; ale okamžitě opět umkl. — Chvilkami zavanul sem vítr a přinesl rouhavé zaklení a surovou nadávku. Několik hlasů vykřiklo vždy najednou. Lancosi na strážu u maďarského plukovníka, krátíli si dlouhou, mrzutou noční chvíli všelijak.

Světélko v komoře již dávno dokmitalo; ale přece klečely dosud matka s deerou před obrazem a ještě ozývala se pevně klenutou komorou tichá, vřelá modlitba. I zeman stál dosud na zad opřen o vyčnívající roh stěny, o něž se opíralo těžké klenutí, s hlavou k hrudi sehnutou a v hlavě s myšlenkami, jež se na vlas podobaly dnešní listopadové noci, a z nichž nejvíce točilo se jich kolem muže, jenž dnes seděl v oděvu zeleného lancocha z vojska Frýdlandského vojvody za stolem v jeho vlastním dvoře, jenž mu připomenuť sestru a jenž mu ji skorem vyčítal...

Vojáci opustili dědinu už za sítání. Avšak v mnohém státnu, pod leckterou střechou plakali až do smrti po téhle noční neočekávané návštěvě a v mnohých očích vyschly slzy až v hrobě. — A bylo to divné vojsko! Kdyby nebyli měli těch partyzánů a halaparten, kdyby byli neměli těch mušket, ani by nikomu nebylo přišlo ve snách na mysl, že by mohli býti vojáci císařští, že by to mohla býti část armády, jež se vracela ze Saska z lycenského bojiště do těch zimních kvartýrů. Ku kterému regimentu kdo náležel, bylo těžko, nejvíce zcela nemožno rozeznati.

Nejpozději odešli ze dvora zelení lancosi! Kladivák s mladým vojínem šli dnes mezi nejposlednějšími. Po celou cestu ze Saska kráčeli v čele osmadvaceti kamarádů, jediného to zbytku pověstného jejich regimentu a dnes byli mezi nejposlednějšími, jakoby se jim bylo z toho dvora nechtělo, jeden jakoby tu byl nechal s tím snem svou duši a druhý starý dluh, pořádnost už hezky vybledlou, ale ještě čitelnou...

Když odcházeli, nespatriili nikoho; o

zemanovi, o choti a dceři jejich nikde ani pohádky, i čeleď se rozprchla.

Mladý hoch se častěji ohlédl; ale i zčernalá šindelová střecha dvora zakryla se zrakům jeho v ouvale a kývaly za ním, jen tmavé koruny habrů a opelichané hlavy olší a vrb „šťastnou cestu“ či „na shledanou?“

Slavíkovi zdálo se, že slyší ode dvorce toto poslední.

Á když třiceti lancochům vynořila se na nedalekých výšinách z šedých mlh svatovitská věž, pozdravili ji jásotem, jímž až vlny v nedaleké Vltavě se spěnily a maďarský plukovník na voze ve slámě na hrubé houni zbledl jako stěna. Vystupovala mu z těch mlh nad Vltavou před oči smrt v ruce s provazem. (Pokrač.)

DOPISY.

Z Hořic v srpnu 1879.

(Svěcení praporu počest. pořádku krejčovského).

Měli jsme dne 10. srpna, o 10. neděli po sv. Duchu opět jednou malou národní slavnost. Počestný pořádek krejčovský pořídil si pro chrám nový prapor, a žádal, aby téže neděle slavnostně posvěcen byl. Nebyla to slavnost světová, ba ani veškeré vlasti se týkající, nýbrž jen místní; avšak poněvadž pořádky řemeslnické čili cechové druhdy zasahovaly mocně do života občanského: hodláme tuto o věci poněkud obsírnější promluvit. — Již slovo „pořádek“ naznačuje pořádek; staré cech je německé *Zunft*. Teď je svoboda živnosti a proto může každý provozovati živnost, jakoufchce jen když zaplatí předepsanou výdělnou daň. Ovšem že se myslí pro obecnost dobře; nebo svobodnou konkurencí přestává monopol, výhradní práva a obecnost může touž věc laciněji dostati; ale všeliká věc má dvojí stránku. Svobodnou konkurencí mohou se mnohé výrobky ovšem laciněji dostati, ale také špatnější, nebo víme ze zkušenosti, že svobodná výroba průmyslu a řemeslům spíše škodí, než prospívá; nebo co dostane člověk na světě teď pravého a poctivého? všecko se falšuje, padělává, napodobuje. Často mnohý se pustí do živnosti, již pranic nerozumí, již porušuje, a do které, jak se říká, jen fušuje; ale poněvadž vidí, že soused jeho z ní slušně je živ, již mu do jeho živobyetí vleze, a sousto takorůzka od úst mu běře, což plodí nenávist závist, rozkoly v městě, nepřátelství, škodolibost a vše jiné podobné vášně, které, jak každý nahlédne, nepřispívají k tomu, aby

svornou mysl, lásku a pořádek občanský utužovaly, mu napomáhaly a ku rozkvětu přiváděly, ovšem ale ruší, trhají, a co v obci snad bylo dobrého, ničí a hubí. Co se pak živnosti samých, průmyslu, obchodu a řemesel týče, zda-liž volnost živnosti je přivede ku rozkvětu? Pravili jsme, že nic se teď nedostane pravého a podstatného, že ničemu člověk nemůže věřit, že vše se kazí, porušuje, falšuje. Vše je lehké, fabrické; jeden přes druhého; ale jeden hůř než druhý. Á jak se má při tom obecnost? To aby jen hledělo, by na všech stranách nebylo podváděno a šizení. Když byly cechy, nebylo tak; tu nesměl nikdo do jistého druhu živnosti fušovati; tu se pracovalo na hotovo a mistr kladl váhu na to a hrdým byl, dovedl-li práci řádně vykonati. Tu také musil ukázati, že něco umí; chasník, chtěje přijat býti za mistra, musil dělati mistrovský kus. Tu ovšem obyčejně si něco obral, co za to stálo, na čemž dovednost, zkušenost a schopnost, aby za mistra přijat byl, dokázal. Á věda, že věc přijde do ruky mistrům zkušeným a že o kvartále, t. j. při valné čtvrtletní schůzi veškerému spolku bude předložena, dal na ní si záležeti, a tak prve, než pro sebe dělali, t. j. mistrovati počal, musil něco uměti. Á za mistra přijat býti, nebývalo vřdycky tak snadno. — Práce pak, ač nebývala snad tak úhledná, uhlazená, jako fabrická, však co se dobroty a vytrvalosti týče, desetkrát lepší. Teď jest samá pára; každou chvíli jiná móda, jiný střih, jiný кроj; a nic po ničem, samý dým. To jest jedna stránka průmyslu a řemesel; druhá jest, z našeho stanoviska, mnohem důležitější. Miníme totiž stránku morální, co mravů se týče. Volnost ve výrobě měla v zápětí i volnost ve mravích. S dostatek známo jest, kam liberální, svobodomyšlné zákony společnost lidskou přivedly. Podkopaly důvěru, udusily lásku, umořily upřímnost, usmrtily oboenou mysl, slovem všecky společenské svazky zpřetrhaly, ale za to rozsily závist, nenávist, nepřátelství, mysl hmotnou a proto sprostou, sobectví. Zda-li však takovými vášněmi člověčenstvo se zvelebují, ušlechťují, vzdělává, čili spíše horším, zkaženějším, prohnanějším stává, každý sám dobře ví a nahlíží. Odkud ty naše nářky na rozpustilost, nevázanost, nemravnost, zvláště mezi mladým lidem za dnů našich? Každý smí dělati co chce; žádný žádnému nesmí poručiti. Hospodář ne čeledínu, paní ne děveče, pán ne služebníku, mistr ne tovaryši,

ba brzy ani učedníku. Kde toho příčina? liberální zákony! Nikdo nechce poslouchati. Kdo máš s takovými lidmi činiti, přisvědčíš mi. A poněvadž mistr tovaryšovi nic říci nesmí, a nic pravdivého mu do knížky nesmí napsati, tedy se on, o jeho duši, nestará; zaplatí mu co s ním smluvil, a co povinen, a tím dost. Beztoho potkal by se jen s neuznalostí a nevděkem. Za doby cechů nebývalo tak; tu byla úcta, pořádek a poslušnost, a z toho stanoviska byly cechy dobré. Jestliže kdo poukáže ku kvartálům, k pití, kteréž při čtvrtletních schůzích bývalo, třeba říci, že všude nebývalo tak; a bylo-li jednou za čtvrt léta, teď však chasníci, ba i mnozí mistři popíjejí každý týden a nemají pořádku. Co se za týden vydělalo, v neděli praskne, a o modrém pondělku ještě se přidělá dluh; a úcta a poslušnost žádná. Dříve musil míti učeň úctu i k tovaryši a musil ho poslechnouti, tím více mistra; ve schůzích musil i tovaryš mlčeti, i mladší mistr, mluvili-li starší a sedělo se dle pořádku; nyní víme drze si otevře ústa na mistra nejen tovaryš ale i učeň. Dříve mistr mohl poručiti, aby šel tovaryš i učeň do kostela, nyní se o to nestará, ani by to poručiti nesměl, nebo dle našich svobodomyšlných zákonů nikdo se nesmí k náboženským úkonům nutiti. Dříve o slavnostech církevních kráčeli mistři, tovaryši i učnové jako jedna korporace, pěkně za svým praporem, nyní se za ním jíti stydí, ba vůbec ani na služby Boží nejdou, tím méně pak, aby účastnili se posvátných průvodů at. p. Z toho tedy stanoviska vzpomínáme starých cechů, že byly podporou pořádku, zbožnosti a mravnosti a proto i také — blahobytu.

B. H.

Z Čáslavi v srpnu 1879.

(Májová pobožnost. Nové svícny v Mariánském kapli; v děkanském kostele hlavní oltář a kazatelna letos obnoveny.)

Jestliže to zjev v skutku potěšitelný pro každé srdce Bohu a jeho sv. víře oddané, že právě za nynější doby lžisvobodomyšlné tak mnoho na oslavu jména Božího po širé vlasti naší se děje. Za těmi ctihodnými osadami, o kterých milý *Blahověst* zprávy podává, že pro čest jména Kristova horlí, nezůstáváme my u nás v Čáslavi pozadu. Již od 5 roků koná se zde za rostoucího vždy účastenství *Májová pobožnost*, ku kteréž se nejen městský lid, ale i okolní vesničané v hojném počtu dostavují. Duchovním touto pobožností ovšem nové práce přibýlo;

ale za to jistě také radosti; lid věřící si této pobožnosti váží, což svou četnou přítomností a lásky plnou obětovností k ozdobení oltáře Mariánského na jevo dává. Pobožnost započala 1. máje o 7. hodině večerní vhodnou úvodní řečí našeho důst. p. děkana Jana Nožičky a byla dne 31. máje po závěrečné řeči p. děkana s Ambrosiánským chvalozpěvem „Tě Boha chválíme“ při assistenci místních duchovních slavnostně ukončena. — Na náměstí byla kamenná socha *Rodičky Boží bez hříchu prvního počaté* (obklopena na podstavci 4 sochami: sv. Jana Nep., sv. Prokopa, sv. Floriana a sv. Sebastiana) z dobročinných příspěvků zbožných Časlavanů zcela opravena, vkusně ozdobena a o svátku Navštívení Panny Marie u přítomnosti nepřehledného zástupu věřících p. děkanem za assistence místních duchovních slavně posvěcena. Důkladná obnova této sochy stála 300 zlatých. — Do kaple Marie Panny ve věži děkanského kostela bylo 6 svicnů z činského stříbra koupeno, na něž slečna Barbořa Hulová, bývalá učitelka ženských prací zde, 80 zl. odkázala. — Před 20 roky byly dvě dřevěné sochy, jedna sv. Šimona, druhá sv. Ondřeje ap. představující, z hlavního oltáře odstraněny a na půdu kostelní odnešeny. Proč se tak stalo, není mi známo. Odstraněním však těchto dvou soch utrpěl celek hlavního oltáře veliké ujmy, ještě pohled na prázdnou prostorou mezi sloupením, kde tyto sochy druhdy stávaly, na každého nemilý dojem činil, kdo uvyklý býval na tom místě sochy svrchu uvede-ných sv. apoštolů vidivati; pročež nynější p. děkan o to se snažil, aby sochy z hlavního oltáře odstraněné, opět své předešlé místo zaujaly. Podařilo se mu to spolupůsobením slovutného p. Dra. Rudolfa Jablonského, měšťanosty Čáslavského. Sochy byly letošního roku s půdy kostelní na hlavní oltář přeneseny, na své předešlé místo postaveny, opraveny a zcela pozlaceny. Nyní spočívají tyto sochy na dvou nově zhotovených podstavcích, každá mezi 4 sloupy — 2 z předu a 2 ze zadu — jichžto hlavice i patky znovu pozlacený býti musily, aby se k obnoveným sochám hodily; z tétož příčiny bylo nutné i pozlacení rámce kolem obrazu sv. apoštolů Petra a Pavla, na jichžto počest tato svatyně zbudována. — Kromě hlavního oltáře byla letošního roku též gotická kazatelna důkladně obnovená, nákladem 300 zl. Obnovení této kazatelny jest nyní v úplném

souhlasu s okrášením dvou pobočních oltářů, mezi kterými uprostřed tato kazatelna se nachází, tak že teprv nyní pěkný harmonický celek docilen. Výlohy s touto opravou hlavního oltáře a kazatelny spojené činily 650 zl. 40 kr., kteréž s povolením příslušných úřadů ze zádušního jmění děkanského kostela zapraveny byly. Tímto obnovením nabyl náš děkanský chrám Páně nové a pěkné okrasy. Kostel tento byl roku 1876 o zdejší pouti, totiž o slavnosti sv. Petra a Pavla, Jeho Milostí nejdůstojnějším panem biskupem královéhradeckým Josefem Janem konsekrován; byla to první konsekrace kostela, kterou po svém nastolení v diecési vykonal. Veškerá práce pozlacovačská svěřena byla p. Vendelinu Kostečkovi z Prahy, který svému úkolu svdomitě dostál.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup odejel ve čtvrtek dne 21. t. m. do Solnohradska, odkudž v polovici příštího měsíce do Prahy navrátiti se zamýšlí.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 26. srpna na Karlově, od 27—30. t. m. u sv. Kajetána, d. 31. srpna, 1—3. září na Vyšehradě a od 4—7. září u Karmelitánek na Hradčanech.

— Ve čtvrtek d. 28. t. m. bude za příčinou cirk. památky sv. Augustina, učitele církevního, v kostele OO. Augustiánů u sv. Tomáše na Malé straně v 10 h. slavná mše sv., a odp. o 4 h. požehnání.

Z Frankenthalu. (Chrámy čtrnácti sv. pomocníků). Dědina Frankenthal se slavným poutním chrámem čtrnácti sv. pomocníků leží v Horním Franksku v arcibiskupství Bamberckém. Dříve náleželo poutní toto místo ke klášteru Langheimskému, který však r. 1802 zrušen byl, statky jeho byly rozprodány, až se koupí dostaly jasnému vévodovi Maximilianu bavorskému. Na místě, kde nynější chrám vystaven jest, byl jednou ovčín s pastvinami, na kterých pastýři brav a skot pásali. Legenda vypravuje, že mladý pastýř Heřman Leicht o suchých dnech v pátek po Povýšení sv. kříže 1445 při západu slunce když ovce domů hnál, pláč malého dítěte za sebou na poli zaslechl. Jakmile se ohlédl spatřil ku svému podivení skutečně robatko mezi dvěma hořícími svícemi; všecek zaražen kvapně ku svým rodičům spěchal, co viděl jim vypravoval, avšak víry nenalezl. Rodiče i jiní lidé se domnívali, že Heřman svou živou obrazotvorností pouhé pře-

ludy za skutečnost vydává. Poněvadž mladý pastýř od té doby žádného pokoje neměl, byla mu dána rada, kdyby dítětko se mu ještě jednou okázalo, aby je oslovil a ve jménu nejsv. Trojice se ptal, čeho si žádá. Teprv v svatvečer sv. apoštolů Petra a Pavla r. 1446 ukázalo se dítětko při západu slunce na témž místě Heřmanovi zase, ale tentokráte uprostřed 14 jiných dítek, nad které svým neobyčejným leskem vynikalo. Dodav si myslí přistoupil pastýř k dítětku a učinil jemu zmíněnou otázku. Zřejmá odpověď jeho zněla: „My jsme pomocníci v nouzi, chceme, aby nám na tomto místě vystavěna byla svatyně, buď naším sluhou a i my ti sloužiti budeme.“ Potom zjev zmizel. Mladý pastýř odebral se do kláštera a oznámil opatu Bedřichovi IV. co opětně viděl. Na rozkaz tohoto zbožného představeného vystavěna na útraty kláštera Langheimského r. 1447 na onom místě kaple, kterou kníže biskup Bambercký v neděli po sv. Jiří r. 1448 ku cti Marie Panny a 14 sv. pomocníků posvětil. Jest to 14 sv. mučenníků: *Sv. Blažej* biskup Sebastenský v Armenii, který okolo r. 316 na rozkaz pohanského místodržitele A. grikoly pro víru umučen byl. *Sv. Jiří*, vojenský rek z Kappadocie, který rozdav své statky chudým pod císařem Diokleciánem r. 303 v Nikomediji smrt mučennickou pro Krista podstoupil. *Sv. Vít*, rodem ze Sicílie, který od vlastního otce Hyly místodržiteli Valerianovi vydán, pomocí své někdejší kojené Krescentie pohanskému vladaři sice unikl, ale brzy po svém příchodu do Itálie jat a pod Diokleciánem usmrčen byl. *Sv. Křištof* vycedil krev svou pro Spasitele v pronásledování Deciem císařem proti křesťanům stanoveném a sice v Lycii, odkud sv. ostatky do Toleda a pak do St. Denisu ve Francii přeneseny byly. Byl velké tělesné postavy, odtud pochází, že se vyobrazuje jako obr; bohonosičem jako on v jistém smyslu slova má býti každý křesťan. Křesťané se domnívali, že kdo obraz jeho spatří, náhlou smrtí nezemře. Tak se v kolleg. chrámu sv. Petra v Strasburku nalezl obraz sv. Křištofa s nápisem: „Christophori sancti speciem quicumque tuetur, illo manque die nullo languore gravetur.“ *Sv. Markéta*, panna a mučennice Antiochenská, na rozkaz Olibriův zavražděna. *Sv. Pantaleon*, lékař životní císaře Galeriana Maximiana. Poněvadž poprvé pokušení na dvoře císařově podlehl a víru zapřel, toužil odčiniti pád svůj smrtí mučennickou, kterou mu bylo pod Deciem podstoupiti. Jest se sv. Lukášem patronem lékařů. Ostatky světců přeneseny byly časem do Cařihradu.

du a odtud do Paříže. *Sv. Cyriacus*, jáhen římské církve pod papeži Marcellinem a Marcellem, na rozkaz císaře Maximiana v Římě do žaláře uvržen a s Largem a Smaragdem pro víru stat. *Sv. opat Jiljí* žil ku konci 7. a počátkem 8. století, pocházel prý ze šlechtického rodu athenského, usadil se jako poustevník kající život veda při ústí řeky Rhony. Gotský král Flavius na honbě poranil laň, která světce svým mlékem živila. Přes velké prosby královny nedal se pohnouti, aby úkryt svůj opustil, později cestoval do Říma, shromáždív kolem sebe žáky, založil klášter podle řehole sv. Benedikta. Sv. ostatky jeho jsou v Toulousu. *Sv. Diviš*, mučenník a biskup Pařížský, který ku rozkazu papeže Fabiana křesťanství ve Francouzsku rozšiřoval a v pronásledování Valerianském umučen byl. Král Dagobert jemu ku cti založil v sedmém století opatství St. Denyské, kde i ostatky sv. biskupa v stříbrné rakvi složeny jsou. *Sv. Achatius* příjímím Agathangelos (dobrý anděl), biskup Antiochenský, kterému velké protivenství snášeti bylo v pronásledování Decianském pod konsulem Martianem. *Sv. Eustachius*, slavný vojévůdce císařský, později rek křesťanský, který mnoho vytrpěl, slavnou smrtí sešel. Sv. Panna a mučnice *Kateřina*, jakož i *sv. Barbora*, jejichžto jména i život známější jsou. *Sv. Erasmus*, jenž byl umučen r. 303 ve Formiji. — Poněvadž chrám čtrnácti sv. pomocníků odpustky byl nadán papežským legatem kard. Janem, není se diviti, že pouti zkvétaly zejména od té doby, když i bratrstva pod názvem čtrnácti sv. pomocníků se zřizovala, ku kterým se i vznešené osoby přihlašovaly. Sám císař Bedřich III. připutoval r. 1485, aby slibu svému dostál z Norimberka do Frankenthalu. Když nadešla doba rozbrojů náboženských, byla kaple ve válce selské r. 1525 popleněna a i s vedlejším proboštvím zapálena. Opat Jan V. z Langheimu nemeskal, jakmile časy pokojnější nastaly, kapli obnoviti a poutníci se dostavili opět. Císař Ferdinand I. připutoval r. 1562 do Frankenthalu a daroval na památku malému kostelíků těžký zlatý řetěz, jež jako císař nosil. Za jeho příkladem putovali každý rok tisícově ku čtrnácti sv. pomocníkům, tak že mnohý ani za celý den do poutní kaple vkročiti nemohl. Proto přikročil v osmnáctém století opat Štěpán ku stavbě nynějšího nádherného chrámu, ku kterému byl základ dne 24. dubna 1743 položen. Pro nedostatek a jiné neblahé poměry bylo teprv r. 1772 opatu Malachiášovi do-

práno stavbu dokončiti. Již za třicet let hrozila zrušením opatství Langheimského nová pohroma poutnímu chrámu, z kterého 14 stříbrných soch sv. pomocníků představujících bylo odcizeno, mimo jiné bohoslužebné nádoby a bohoslužebná roucha. Služby Boží v něm konati nepřestali, zejména Dominikáné Bamberští se po zrušení svého kláštera při poutním chrámu Frankenthalském usadili. R. 1835 zapálil dne 3. března blesk obě věže, střechu a varhany, i obrazy byly namnoze porouchány. Král Ludvík I. odevzdal poutní chrám do ochrany řádu Františkánského, jehožto členové horlivě na posvátném místě působí. Svým přičiněním opravili s velikým nákladem kostel a učinili Frankenthal vedlé Altetinku druhým poutním místem bavorským. Průměrně se napočítá za rok sedmdesát tisíc poutníků, kteří tam pomoci a útěchy hledají.

Z Pozňanska. V Sobotce okresu Plešovského nedávno onemocnělo osmnáct osob následkem požití otráveného masa. Poněvadž tamější fara po nějaký čas jest osiřelá, přišel duchovní nejbližší sousední fary, aby ubohým přispěl a sv. svátosti udělil. Několik osob před příchodem sluhy Páně zemřelo. Štěstím bylo, že se neoděl bohoslužebnými rouchy. Pro dobrý skutek a konání své povinnosti byl obžalován, a jen zmíněné okolnosti měl děkovati, že nebyl odsouzen. Soud uznal totiž, že udělování sv. svátosti v obyčejném rouchu nelze přičísti k duchovním úkonům kněžským.

Z Říma. (Collegium Germano-hungaricum). Nejnovější katalog udává zajímavá data o koleji německo-uherské, z nichž poznati lze, jak blahodárně řečený ústav pro církev katolickou během času působil. Zakladatelové jeho jsou: sv. Ignác a kardinál Morone, papežský legat na sněmu Tridentuském. Od r. 1552—1573 vychováno v něm 1200 konviktorů a 162 alumnů. R. 1573 ujal se papež Řehoř XIII. ku prosbám blah. Canisia německé kolleje, zvětšiv místnosti a rozmnoživ nadace její. Počet alumnů v druhém období totiž od r. 1573—1798 vzrostl na 4676. Ve francouzských válkách byl ústav zrušen, teprv za dvacet let r. 1818 papežem Piem VII. obnoven; v tomto třetím období od r. 1818—1779 věnovalo se v něm theol. vědám 650 alumnů. Již r. 1580 byla uherská kollej s německou spojena; za tři sta let bylo alumnů uherské národnosti 640, kterýž počet ve svrchu uvedených číslech zahrnut jest. Počet všech alumnů od r. 1552 až 1879 obnáší 5488. Mezi nimi zejména se

uvádějí v katalogu ti, kdo vysoké důstojnosti církevní dosáhli: Alexander Ludovisi zvolen r. 1621 za papeže panoval pod jménem Řehoře XV., 28 kardinálů (nejmladším jest kardinál Hergenröther), 6 kurfiřtů, 46 arcibiskupů, (mezi nimi 21 primatů), 83 biskupů, 30 světcích biskupů, 52 opatů, 68 generalůvích vikářů, 129 proboštů, 62 kapit. děkanů a 1500 kanovníků. Nyní jest v koleji 86 alumňů z rozličných diecézí německých a uherských. — Dne 22. července zemřela v 76. roce bohabojného života svého Maria Teresia Savojská, bývalá vévodkyně Parmanská, sestra J. Velič. císařovny Marie Anny. Ačkoli byla dcerou Viktora Emanuela I. a tudíž členem královské rodiny Savojské, stala se přec obětí italské revoluce a svých pokrevních příbuzných, kteří ji trůnu zbavili. Navzdor všelikému časnému neštěstí a příkoří byla vznešená paní vzorem dokonale trpělivosti a stálého vytrvání v bohabojnosti, odměňujíc za zlé dobrým. Poslední vůle její s hojnými legaty pro chudé doplňuje dobré skutky, které za svého životy bytí konala a o nichž svět se nedověděl. V poslední vůli projevila přání, aby tělesné pozůstatky její pochovány byly v Římě v klášteře Dominikánek, poněvadž byla členem třetího řádu čili tertiárkou Dominikánskou. Již 23. července přežena byla mrtvola do Říma a tam v poctivosti v kryptě pochována. Slechetná paní, která nad jiné milosrdenstvím vynikala, zajisté došla milosrdenství u Toho, jehož milosrdenství není počtu. Svátek Nanebevzetí Marie P. slaven v Římě dle starého řádu nádherným osvětlením města. Paláce knížat i chýže chudiny zařily v svatvečer světlem. — Ku jmeninám sv. Otce (nazývá se křtícím jménem Joachim) došlo četných blahopřejných telegramů z různých končin světa. V týž den položen také základní kámen k novému chrámu, který zasvěcen bude božskému Srdci Páně. — Zprávy, jakoby sv. Otec churav byl, jsou úplně vymyšleny. Nynějším velkým vedrem jaké v Římě panuje, jest každému tudíž i sv. Otci trpětí, který i přes to úsilovně pracuje, ba ani jediné hodiny nezmaří. O tom svědectví vydává encyclica ze dne 4. srpna, kterou do veškerého katolického světa poslal, aby se ve filosofii katoličtí učitelové přidržovali sv. Tomáše Akvinského a dle jeho zásad přednášeli.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Ročníku XX. svazek 5. obsahuje: Křest a úvod

mimo chrám. (Podává Dr. Theodor Kohn, k. a. ceremoniář v Olomouci.) O spasné vůli Boží. (Dokonč. dr. Pospíšil.) Potřeba smíru mezi východní a západní církví. (Pokrač. prof. M. Procházka v Brně.) Císař František Josef I. (Pokrač.) dr. Fr. X. Kryštůfek.) V Kronice: Podmínky přijetí sv. svátostí a mlčelivost zpovědní. Osud Napoleoncův a církev katolická. Může-li býti matka kmotrou? Zpráva o schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa. V Literárním oznamovateli ohlášeno a posouzeno 7 spisů. Hlídka časopisů. Svazek 6. vyjde dne 4. října.

— „Bibliotéka učitelská.“ Sběrka spisů theoretických a praktických ze všech oborů školské literatury, pro naše učitelstvo, pěstouny a vůbec pro každého, komu vznik a vývoj našeho školství na srdci leží. Svazek I.: „*Výklady přírodopysné*.“ Na základě vlastních zkušeností a s použitím mnohých pramenů sepsal Josef Sedláček, ředitel měst. škol v Strakonici. S vyobrazeními. Str. 98. Cena 54 kr. Nákladem Rohlička a Sieverse v Praze. — Tamtéž: „Bibliotéky mládeže“ sešit XIV.: „*Český vystěhovalec*.“ Obrázek ze života skutečného napsal Karel Koblížek, ředitel gymnasia ve Slaném. Str. 111. Cena 32. kr. — Sešity XV. a XVI. obsahují: „*Objevení Ameriky*.“ Díl III. (Menší objevitelé a Pizarro.) Zábavné čtení dle Joachima Jindřicha Campe-a. Volně pro mládež českou vzdělal Ant. Antonov. Str. 380. Cena 96 kr.

— „*Zeměpis biblický*.“ Příruční knížka k biblické dějepřavě na středních školách i k soukromému poučení. Sestavil Alois Hruďička, kněz církevní a professor c. k. gymnasia v Třebíči. S 3 mapkami. Schválen nejd. bisk. ordinariatem Brněnským. Tiskem a nákladem J. F. Kubeše v Třebíči. Str. 67. mimo rejstřík abecední. O nutné potřebě pomůcky takové ovšem netřeba šířit se; buďet asi každému jasna vědomcímu, že dějinám bez zeměpisu vlastně ani nelze vyučovati. Rovněž tak znám jest nedostatek takovéto pomůcky zvláště v jazyku našem.

— „Zábavy pro mládež“ vycházející nákladem kněhkupectví Jarosl. Pospíšila v Praze obsahují v č. 7.: „*Povstání divochů na ostrově Javě*.“ Poučná povídka od Filipa Körbera. Přeložil Gust. Herman. Čtvrté vydání. S obrázkem. Cena 22 kr. — Č. 139. „*V tenatech šejdířových*.“ Dospělejší mládeži volně dle O. vypravuje Václav Petřů. S obrázkem; 18 kr. — Č. 140.: „*Podmanění Španěl od Arabů*.“ Prostonárodní historické vypravování. Za 28 kr. — Týmž nákladem vyšel v 6. vydání: „*Malý gratulant*.“ S přídávkem nápisů do jmeníků a nápisů náhrobních. Od Frant. Boh. Tomsy. Cena 82 kr. — „Seznam knih vyda-

ných nákladem Jaroslava Pospíšila v Praze jakož i knih v komisi téhož knižkupectví jsoucích (do konce r. 1878.) sešit o 46 str. zasílá se na požádání zdarma a franko.

— *Provolání.* Opět a opět vyzvání byvše odhodlali jsme se vydávati ročenku zvanou „Sborník cyrillo-methodějský.“ „Sine ira et studio“ chceme hájiti dědictví cyrillo-methodějské; katolické náboženství a jazyk mateřský, chceme klesťiti cestu smíru a jednotě církve východní a západní, chceme objasňovati spásoplošné působení ss. apoštolů našich, Cyrilla a Methoděje, chceme povzbuzovati k důstojné oslavě tisícileté památky úmrtí s. Methoděje. Budou tudíž ve „Sborníku cyrillo-methodějském“ uveřejňovány: články apologetické čerpané ze všelikých věd a umění, kritické rozборы pramenův o životě sv. Cyrilla a Methoděje, pojednání směřující k unii a vhodné návrhy k jubilejní slavnosti r. 1885. Dostáti úkolu, jež Sborník určil sobě, věrn, nesnadno, ba nemožno, nebude-li pracováno spojenými silami. — Z té příčiny snažné žádáme všechny, jež ku zdárným činům pobádává rozkvět církve a blaho národa, aby nás v tomto díle obtížném podporovali — duševně i hmotně — a svůj souhlas, aby projevíli nejdéle do 6. dubna. roku 1880. Hodlámeť první ročenku vydati o slavnosti ss. Cyrilla a Methoděje r. 1880. — Předplatné asi 2 zl. Úspěch kýžený podmíněn hojným počtem účastníkův. Bůh pomozí! Na posv. Velehradě o slavnosti Nanebevzetí bl. P. Marie I. P. 1776. Matěj Procházka, prof. gym. a čest. kanovník v Brně. Josef Vykydal, děkan a farář na Velehradě, Jan Soukop, farář v Doubravici. Jan Vychodil, kooperátor velehradský. NB. Dopisy všechny buďtež posílány na Velehrad poč. Uh. Hradiště na Moravě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Uhliř*, koop. v Abertanech, za kapl. v Sedlci;
- p. Vojtěch *Kočka*, neom., za kaplana v Abertanech;
- p. Martin *Kocmich*, zůstal kapl. v Manetíně;
- p. Jan *Beneš*, zůstal kapl. ve Všerubech;
- p. Jan *Pelíkán*, koop. v Liebensteínu, za kapl. v Dejšíně;
- p. Mat. *Samek*, kapl. v Jindřichovicích, za koop. v Libni;
- P. Gabr. *Pecháček*, křižov. a neomysta, za koop. u sv. Františka v Praze;
- P. Ludv. *Dressler*, člen řádu premonstr. v Teplé a kaplan ve Vitisíně, za kapl. v Hořejších Sekyřanech;

- P. Konrad *Kleemann*, člen řádu premonstr. v Teplé, za kapl. ve Vitisíně;
- P. Jos. *Mergl*, člen řádu maltez. a neomysta, za kapl. u Panny Marie Vítězné v Praze;
- p. Frant. *Vit*, farář v Nečemicích (diec. Litom.), za faráře v Srbči.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Markuzzi*, kněz na odpoč. na Smíchově, dne 21. srpna (nar. v Sušici 12. pros. 1807, vysv. 25. července 1852).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- P. Konrad *Preiss*, člen řádu cister. v Oseku a probošt v Tišnově na Moravě, dne 16. srpna (nar. v Grossgrünau 23. listop. 1809, prof. 16. září 1832, vysv. 4. srpna 1834.)

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Walter*, školní inspektor v Kosmanosích, obdržel exposit. can.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Richter*, koop. v Honsperku, za katech. v Horním Litvinově;
- p. Frant. *Patočka*, kapl. ze Semil do Boskova;
- p. Frant. *Hrbek*, neom., za kapl. v Semilech.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Suchý*, čestný kanovník, arcikněz a arciděkan v Iloršově Týně, jmenován b. konsistorním radou;
- p. Frant. *Hyhlík*, farář v Bejšti a
- p. Vojtěch *Kopecký*, farář Chotěšický na odpočinku, stali se osob. děkany;
- p. Jos. *Šafránek*, děkan v Chlumci, jmenován b. notářem;
- p. Fr. *Sedláček*, fundatista ve Vilémově, stal se osobním far a obdržel synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Vinc. *Marek*, za kapl. v Limberku;
- p. Frant. *Radimský*, kaplan za admin. v Smidarech;
- p. Jan *Pfeffer*, kaplan za admin. v Potěchách;
- p. Josef *Dudek*, kapl. ze Skutče do Sebranic;
- p. Josef *Novotný*, kaplan ze Sebranic do Skutče.

Uprázdňené místo:

Smidary, fara patron. šlechtice Waagnera z Walternstaedu, do 4. září.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasý katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Reč primiční.

„Nepřišel jsem poslat pokoje, ale meč.“
Mat. 10, 34.

Opět jeden bojovník Boží. Dlouhá cesta studií ukončena, strasti a obtíže překonány, péče a starosti pozbyty, cíl dosažen. A já volám: Buďtež Bohu z toho díky! Tak Bůh sobě začasť malé věci volí, aby jimi vykonal věci *veliké*; tak začasť nepatrné dítko vesnické, z rodičů prostých, aby povzněl je u výši, postavil na svícen. Toť jest, co sám Spasitel pravil: „Chválím tě Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil jsi je malíčkým“ (Mat. 11, 25.)

A které jsou ty věci veliké? Ne větší a ne menší než: lidi moudrosti učiti, č. slovo Boží hlásati; člověčenstvu milost Ježíšem Kristem zjednanou sdělovati a je posvěcovati č. sv. svátosti udělovati; Syna Božího, stálého prostředníka mezi Bohem a lidmi, na oltáři v nejsvětější oběti přináseti; a konečně duše nesmrtelné, krvi Kristovou vykoupené, řídití a spravovati, k Bohu vésti. I tážu se: může-liž býti věci světějších a důležitějších? Nemůže! V nich zahrnut veškeren cíl a účel člověka!

Avšak ku vykonání věcí velikých jest i veliké síly potřeba; neboť vždy a všude jeví se odpor; až dosud trvá onen starý boj mezi nebem a peklem, ctností a hříchem, spásou a zatracením, a ať díme, mezi Bohem a ďáblem. A jakkoli všeliké usilování pekla proti nebi marné jest, a nebe posléze zvítězí a zvítěziti musí, jakože Bůh jedin jest a svrchované dobro: nicméně častokrát mnozí i na straně té, kteráž přemáhá a vítězí, klesají a hynou.

I vy, milý bratře, stal jste se vojínem Kristovým, a to ne prostým, ale důstojníkem; nebo před týdnem vrchní pastýř skládal ruce na hlavu vaši a pravil: Přijmiž moc, přináseti oběti Bohu! Moc nad pravým, i duchovním tělem Kristovým. Zastáva, prapor, k němuž jste přísahal, jest sv. kříž, kterýž se rdí v září krvavé samého Syna Božího! A dnes nastupujete činnost svou, a sice úkonem tím nejsvětějším, nejdražší oběti.

Abyste, jsa vojin, ba důstojník ve vojěstě Kristovu, v nastávajícím boji neochaboval, ale pevně vždy stál na své postati, a nejen sebe, ale i vojsko sobě svěřené vedl ku vítězství: připomeneme sobě, jak veliký apoštol národů, sv. Pavel, který v boji tom, v péči o spasení duší lidských, vždy nejvznešenějším nám jest vzorem, jež láska pudila od národu ku národu, a který všem všecko byl, aby všecky Kristu získal, líčí bojovníka Kristova, a jak jej ku práci té těžké, k boji vyzbrojena míti žádá. — Spasitel sám J. Kristus budiž s námi! vy pak, milí osadníci, jimž dnešní den rovněž ku cti slouží, poslyšte mne! —

V staré knize Hiob stojí 7, 1.: „Bojování jest život člověka na zemi.“ A Spasitel sám di (Mat. 10, 34.): „Nepřišel jsem, poslat pokoje, ale meč.“ A u sv. Luk. 22, 36.: „Ale nyní, kdo má měšec, vezmi podobně i mošnu; a kdo nemá, prodej sukni svou a kup meč.“ A rovněž u sv. Mt. 10, 35.: „Přišel jsem zajisté, abych rozdělil člověka proti otci jeho, a dceru proti matce její a nevěstu proti tchýni její, a nepřátelé člověka budou domácí jeho.“

Co znamenají všecka místa ta? Nic než boj, odvěký zápas, který jest nejen kolem nás, ale i v nás. Každý si ho jest

vědom, každý ho cítí. I sám veliký muž, mocný nástroj Boží, sv. Pavel; mluvitť zajisté (Řím. 7, 23.) o zákonu v oudech svých, kterýž odporuje zákonu myslí jeho; a v 2. Kor. 12, 7. praví, že dán mu jest osten těla jeho, anděl satanův, aby ho zášijkoval, a proto že Pána třikráte prosil, aby od něho odstoupil, ale pravil mu: Dostí máš na milosti mé, nebo moc v nemoci se dokonává. Nuže co žádá na bojovníku Božím? Žádá zbroj veškeru: zbraň, i oruží; nejen zbroj, jižby se kryl, ale i tu, jižby na nepřitele dorážel, jej překonal, a pokud možná, i zahubil a zničil. Pravitť zajisté Ef 6, 13.: Pročež vezměte zbroj boží, abyste mohli odolati v den zlý a ve všem dokonali státi; a dí dále v. 14. „Stůjtež tedy, majíce podpásaná bedra svá pravdou a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti.“

Praví: Stůjtež; státi jest vytrvati na místě. Jako vojn státi musí, státi na místě, kam postaven jest, a nesmí je opustiti, nechce-li dopustiti se zrady a podlehnouti těžkému trestu: tak ani kněz; nesmí opustiti stádec, k němuž je poslán a u kterého jest ustanoven, ale má býti pravým a věrným jeho pastýřem a ne nájemníkem. Má sdíleti se stádcem všeliké svízele a strasti a hledati mu ulehčení.

Ale toto stání neznačí jen vytrvalost v úradě, ale též věrnost a úplnou oddanost svému povolání, a to zvláště u kněze mladého. Nesmí proto, stana se knězem, pošilhávati po světě, nesmí býti třtinou větrem se klátící, na mysl neustálený, nýbrž musí býti celou duší knězem. Vím, co jsem si vyvolil. Hospodin díl dědictví mého a kalicha mého. (Ž. 15, 5.) Pravil Pán J. Kr.: Kdo vztahuje ruku svou ku pluhu a ohlédá se zpět, není způsobilý ku království božímu. (Luk. 9, 63). Nemožno jest, dvěma pánům sloužiti.

Dí dále: Majíce podpásaná bedra svá pravdou. Podpásávali se vojíní, aby snáze kráčeli. Přirovnává podpásání pravdě; a dobře; sami mluvíme: S pravdou nejdál dojdeš. Pravda a spravedlnost nebesa proráží. Pravda, byť nemilá byla, nejlépe upravuje cestu. Klam, lež netrvá; a pravda věčná jest, jako Bůh, nebo Bůh jest pravda. A komu sluší pravda nejvíce? knězi; jest hlasatel pravdy. Zde to místo, odkud pravda zavznívá, bezohledně, všem stejně; a nesmí nepravdou, lží, pochlebenstvím poskvrněno býti. Sem spadají slova, jež nechcíte, přece pravdivě pronesli Fariseové ku P. Ježíši: Místře, víme, že pravdomluvný jsi a cestě Boží v pravdě učíš, a nedbáš na

žádného, nebo nepatříš na osobu lidskou. (Mat. 22, 16.) O kom více platiti mají slova ta, ne-li o knězi? —

Ovšem že bude čas, píše ap. (2. Tim. 4, 3), kdyžto (mnozí) zdravého učení nebudou snášeti, ale podle svých žádostí sobě shromažďovati budou učitele, majíce svačblavé uši, a od pravdy zajisté sluch odvrátí, a k básněm se obrátí. Ty pak bdi, ve všem pracuj, konej dílo kazatele, vyplňuj službu svou. A (2. Tim. 4, 2.): Každé slovo, nabízej v čas, i ne v čas, tresci, pros, žehři, ve vši trpělivosti a učení.

Vyžaduje dále ap. na bojovníku Kristovu: A oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti.

Co pancíř? Zbroj, kteráž kryje prsy, by život zachráněn byl. Ku pancíři přirovnává spravedlnost, poněvadž, jako pancíř kryje život, tak spravedlnost, čistota a bezúhonnost života kryje a chrání kněze od útoků nepřátel. Pročež, buď živ spravedlivě a neboj se ničeho; veď život kněze důstojný. Sv. Pav. 2. Kor. 1, 12. dí: „Sláva naše tato jest, svědectví svědomí našeho, že ve sprostnosti srdce a v upřímnosti před Bohem, a ne v moudrosti tělesné, ale v milosti Boží obcovali jsme na tomto světě. A k Tit. 2, 7.: Ve všech věcech sebe samého vydávej za příklad dobrých skutků, v učení, neúhonnosti, vážnosti.

Ovšem, můžeš živ býti sebe spravedlivěji, jako anděl, vždy ještě najdou se utrhační jazykové, kteří i tvé dobré skutky ve zlé vykládají budou. Kdož jim ujde? Jsmeť my kněží, pravil Spasitel, postaveni na svícen, abychom svítili všem, kdož v domě jsou; jsme město, ležící na vrchu; nemůžeť město na vrchu ležící skryto býti; odevšad je nás viděti. Mimo to nosíme šat černý, na němž všeliký prášek hned znáti jest. Lid žádá na knězi neúhonnost života a dobře tak činí. Avšak začasté třeba se potěšiti slovy básníkůvými: Nenif ovoce to to nejspatnější, jež vosy, mouchy a jiný hmyz ohlodávají, z něho sladkost ssají, pak ale svým trusem je pokalují a špíní.

Klade dále ap. Páně požadavky své na bojovníka Kristova: v. 15. A obuté majíce nohy přípravou evangelia pokoje. —

Obuv běříme, abychom snáze chodili, dále došli a nohou si neotlačili. K čemu přirovnání to? aby naznačil povinnost kazatelskou; nebo, co pravil Spasitel apoštolům: „Jdouce, učte všecky národy,“ platí i nám. První zajisté povinnost kněze jest: učiti, kázati. A co kázati má? Evangelium, blahou zvěst, radostné poselství, o vykou-

pení lidstva, o J. Kristu. Toť jest život věčný, aby poznali tebe, a kterého jsi poslal, J. Krista. Ten, jenž přišel, byl kněze pokoje (Isai.). Andělé při jeho narození pěli: A pokoj lidem dobré vůle. A ačkoli pravil, že nepřišel, aby přinesl pokoj, ale meč: nicméně tím mečem, bojem zjednáva se pokoj; totiž ten pravý pokoj, vnitřní, pokoj a útěcha duše; pokoj, jehož svět (jak se modlíme) dáti nemůže, neboť ho nemá, aniž ho zná. A pokoj ten jedině bojem, ovšem vítězným, získán býti může. Zdeť platí staré: Si vis pacem, para bellum, chceš-li pokoj, hotov se k válce.

Ne nadarmo praví však ap. též: přípravou t. j. že služebník Boží vždy a všudež ochoten býti má, slovo Boží hlásati a učiti, nejen na kazatelně, ale též ve zpovědnici, u lože umírajících, ve škole, v hovoru, a všude, kde srdce ku přijetí pravdy ochotná nalezne, jako P. J. Kr. všude učil, kde jen ho slyšení chtěli. Slovo přípravou naznačuje též, že kněz bez přípravy na kazatelnu vstupovati nemá; nebo my sami mezi sebou říkáme: „Kdo vystupuje bez přípravy, sestupuje beze cti.“

Žádá dále ap. Páně a napomíná v. 16.: Předě vším vezmouce štít víry.

Praví: předě vším, jakoby řekl: a toho zvláště jest třeba, ač vše předešlé důležitě, toto nejvíce. Štít víry; připodobňuje viru ku štítu. Štít chránil veškeru postavu vojína, aby nepřátelské střely mu neuškodily; a tak i víra. Víra v pravdě jest ten mocný, kouzelný štít, kterýž bezpečně chrání; ta hlava Medusina, před kterou všeliké pokušení hříchu ztrne a zkamení. Proto dobře dí dále ap.: kterýmžbyste mohli všeliké ohnivé šípy nešlechtníka uhasiti. Všeliké, jakékoli; ohnivé, kalené, jedovaté, záhubné smrtonosné, poněvadž páli ve svědomí a smrt připravují. Nešlechtník, nejen ďábel, ale i člověk, i naše tělo. Uhasiti, úplně neškodnými učiniti. A štítu toho potřebuje každý; nejen že každý pocituje pokušení ku hříchu, ale i kněz, a tento více, než jiní; nebo podaří-li se ďáblu, svést kněze, ví, že klesnou s ním a v propast věčnou upadnou i mnozí jiní. Jak velice tedy potřeba i knězi jest štítu víry!

Katechism dí: Víry jest každému člověku třeba, nebo bez víry se nelze Bohu líbiti. Přistupující k Bohu věřiti musí, že jest Bůh. (Žid. 11, 6.) Proto církev nazývá viru počátkem, kořenem a základem všelikého ospravedlnění. (Trid. Sess. VI. cap. 8.) Proto Aug.: Pro sebe Bůh duši naši

stvořil, a nepokojna jest, dokud nezpočínula v něm. — Blažený člověk, kdo víru má a ji zachoval; prospívá ve všem . . . a naopak nejvšest nešťastný, kdo víry pozbyl; hynet na všem, na jmění, cti, životě časném i věčném. Denní zkušenost toho s dostatek dosvědčuje. Nuže, a nemá-li kněz víry? toť hrozné! jak ji bude buditi, ji v srdcích jiných rozněcovati, sám víry nemaje? jak budou působiti jeho slova? buďet jako meč zvučící a jako zvonec znějící — prázdná slova!

Aby pak bojovník Kristův chránil i to nejdůležitější, hlavu, dí dále ap. v. 17.: A lebku spasení vezmete; lebka, šisák, helmice, přilba slouží ku ochraně hlavy. Znamená zde, by bojovník Kr. vždy a všudež hlavu zdravou zachoval, totiž mysl, by vždy a všudež spasení své i oveček svých na zřeteli měl, a toho aby nikdy s myslí nepouštěl.

A končí vyzbrojení: A meč Ducha, jenž jest slovo Boží. Meč Ducha, totiž svatého, znamená výmluvnost, dar jazyků, jaký Duch sv. apoštolům udělil. Slovo Boží v pravdě jest meč, jenž rozedírá srdce lidská. Proto tázali se, když Petr o letnicích kázal, ti, kdož uvěřili: Co máme činiti, muži bratři? A Petr odpověděl: čiňtež pokání a pokřtěn buď každý z vás . . . Toť ten meč, ne jako meč Mohamedův, který dal přívržencům svým skutečný meč do ruky, a kázal jíti a svět na viru obracet mečem a ohněm. A ti tak činili. Spasitel ne tak; spíše pravil: Jdětež, aj já posílám vás jako ovce mezi vlky. Do kteréhožkoli domu vejdete, řcetež: Pokoj budiž domu tomuto a když dům bude toho hoden, pokoj váš přijde naň; ne-li, pokoj váš vrátí se k vám. Nenoste s sebou ani obuvi, ani měšce. Darmo jste vzali, darmo dejte. Kde vás přijmou, tu zůstaňte, jedice a pijice, co vám dají; hodent jest dělník mzdy své. Kde vás však chtějí nebudou, jděte dále; i prach vyrazte z obuvi své; neotírejte se! Kteraký to rozdíl! Meč slova Kristova, a meč Mohamedův ku rozšiřování víry! Meč Kristův jest blahodárný nůž lékařský, který sice řeže, bolest působí, ale uzdravuje a léčí; léčí chorobu duše. Toť ten meč Ducha, slovo Boží, jež do duše vniká, srdce rozedírá, blahodárnou bolest lítosti a skroušenosti nad hříchy působí. A ten meč má bojovník Kristův vždy a všudež s sebou nositi. Tím končí veliký apoštol vyzbrojení bojovníka Kristova.

Vím, milý, mladý bratře v Kristu, že

sv. bohověda, již jste právě odbyl, vás opatřila vším, čeho k nastávajícímu vám úkolu potřebovati budete; ale toto všecko jsem pravil, abych vás ve vašem dobrém úmyslu, který, jak vím, nyní oživuje duši vaši, utvrdil a upevnil. Ale též pro sebe mluvil jsem tak, neboť i já jsem bojovník Kristův, ovšem starší a zkušenější, ale ochabuji, a proto, abych i sebe povzbudil; zvláště pak pro posluchačstvo, aby vidělo, co i sám apoštol Páně na bojovníku Kristovu žádá. Mluvíva se obyčejně o ctihodnosti a důstojnosti stavu duchovního, ovšem; ale který stav není ctihodný? a máloby prospělo, o tom mluvit, kdybychom sami stavu svého nectili. Též o obtížích; avšak který stav jich nemá? a komu přísluší lépe, obtíže stavu svého nésti, než nám kněžím? Budeme my stýskati na práci? Láska všecko oslazuje. Vezměte jho mé na sebe; nebo jho mé jest sladké a břímě moje lehké.

A na konec: Vojsko, když táhne do boje, vyžaduje sobě požehnání; i vy jste si vyžádal požehnání svých rodičů, a nepochybují, že požehnali vám z hloubi duše, ze vnitřnosti srdce. Zulíbal jste za to ty blahodárné ruce, jež vás vedly, na vás pracovaly, vás ošetrovaly až dosavad. Činilyť tak z čisté, upřímné lásky. Požehnání to provázeti vás bude po veškeren život váš, byste vítěz vyšel z boje všelikého.

Ovšem že ap. I. Kor. 4, 9. dí, že Bůh nás jako poslední ukázal, jako ku smrti oddané, nebo učinění jsme divadlem světu, andělům i lidem, jako smetí tohoto světa a jako povrhel u všech až dosavad. Ale těší se (Řím. 8, 35): Což tedy nás odloučí od lásky Kristovy? zdali soužení? aneb ouzkost? nebo hlad? zdali nahota? čili nebezpečení, zdali protivenství? čili meč? — ale v tom ve všem přemáháme pro toho, kterýž nás zamiloval. Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani anděl, ani knížatstvo, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, ani síla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.

Tak-li setrváte, budete moci rovněž zvolati na konec, jako ap.: Počínám obětovan býti a čas rozdělení mého nastává. Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonál, za to složena jest mi koruna spravedlnosti, kterouž mi dá Pán, spravedlivý soudce, a já dokládám: Dá, jistě dá, budeš-li a zůstaneš-li hodným knězem. Amen.

Sv. Bulgentia o víře

či o pravidlu pravé víry Petrovi
knihy jedna.

Sliby mají se držeti.

44. Ale to týká se těch, kteří Bohu neslibili zdrženlivosti; ostatně kdokoliv by sebe vyklestil pro království nebeské a zdrženlivost v srdci svém Bohu slíbil, nejenom kdyby smrtonosným zločinem smilství se poskrvnil, ale i chtěl-li by buď muž žentu aneb žena muže vzíti, dle výroku Apoštola (I. Tim. 5. 12.), odsouzení míti bude, poněvadž první víru zrušil. Jakž tedy dle výroku Apoštola (I. Kor. 7, 3) slušno jest, aby muž činil manželce co jest povinen, a manželka podobně muž, poněvadž přijímá-li kdo manželku, nehřeší, aniž panna vdává-li se hřeší, tak dle slov téhož Apoštola, ten, kdoby pevně v srdci svém ustanovil, nemaje potřeby, ale maje v moci vůli svou, a slíbil Bohu zdrženlivost, má ji až do konce se vši pečlivostí ducha zachovávat, aby neměl odsouzení, že první víru zmařil. Podobně i muži ženati aneb ženy vdané, slíbili by Bohu z vespoleného souhlasu doživotní čistotu, veztež, že jste vázáni slibem svým a že již nejste povinni tělesně se spojovati, jakož dříve dovoleně jste činili, ale že jste Bohu povinni čistotu, jakož jste slíbili. Neboť tehdy každý království nebeského dojde, jež svatým jest zaslíbeno, jest-li zapomena na věci za sebou a vrhaje se věcem před sebou v náruč, jakož v žalmech se praví: „Sliby čiňte a plňte je Pánu Bohu svému“ (Ž. 75, 12.) o čem ví že jest dovoleno; a poznává, že to přináleží k prospěchu života lepšího, i rád slibuje i rychle vykonává, a v tom co právě slíbil, větší a větší snahou ustavičně prospívá. Neboť každému slibujícímu a slíbené vyplňujícímu Bůh sám udělí odměnu království nebeského, kterou byl přislíbil.

HLAVA IV. O přirozenosti Boží.

45. Co nejpevněji tedy věř a nikterak nepochybuj, že Otec i Syn i Duch svatý jeden jest přirozeně Bůh, v jehož jméně pokřtěni jsme. Neb ač jiné jest jméno Otec, jiné Syn, jiné Duch svatý, to ovšem jest jedno jméno přirozenost těchto tří, které slove Bůh, který praví v Deuteronomiu: „Vizte, vizte, že já jsem Bůh a není jiného

kromě mne“ (Deut. 32, 29); a o kterém se pravi: „Slyš Israeli, Pán Bůh tvůj, Pán jeden jest“ (Deut. 6, 4); a „Pánu Bohu svému klaněti se budeš a jemu samému sloužiti“ (tamže, 13.)

Hlava V. Jeden jest Bůh. Syn Boží jest pravý Bůh též i Duch svatý.

46. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Otec i Syn i Duch svatý, to jest svatá Trojice jediný a přirozeně pravý Bůh jest. Poněvadž pak tři bohy ctíti nesmíme, ale jediného samého pravého Boha, přece jak Otec pravým Bohem se nazývá, podle svědectví Apoštola, který dí: „Obrázení jste k Bohu od model, abyste sloužili Bohu živému a pravému, a očekávali Syna jeho s nebe, kteréhož vzkřísil z mrtvých, Ježíše“ (I. Thess. 1, 9—10.): tak i Syn, že pravý Bůh jest, apoštol Jan napovídá řka: „Víme, že Syn Boží přišel a dal nám smysl, abychom poznali pravého Boha a byli v pravém Synu jeho Ježíši Kristu. Tentž jest pravý Bůh a život věčný“, (I. Jan 5, 20.) on zajisté poněvadž pravý Bůh jest i Pravda jest, jakož i sám nás poučuje řka: „Já jsem cesta, pravda i život“. (Jan 14, 6.) O Duchu svatém též apoštol Jan pravi „že jest pravda“ (I. Jan 5, 6.) A ovšem nemůže přirozeně nebýti pravým Bohem ten, který Pravda jest. Že on Bůh jest vyznává i apoštol Pavel řka: „Oudové vaši jsou chrám Ducha sv., jenž jest v vás, ježž máte od Boha a nejste svoji. Neb koupeni jste za velikou mzdu. Oslavujtež a noste Boha v těle svém. (I. Cor. 6, 19—20.) —

Hlava VI. Bůh jest věčný.

47. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Otec i Syn i Duch svatý, to jest svatá Trojice jeden a pravý Bůh bez počátku, věčný jest. Proto jest psáno: „Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo. To bylo na počátku u Boha“ (Jan 1, 1—2.). Tato pak věčnost se napovídá v žalmu, kde se pravi: Bůh však, král náš před věky“ (Žalm 73, 12.); a na jiném místě: Věčná též jeho moc i božskost. (Řím. 1, 20.)

Hlava VII. Bůh jest nezměnitelný.

48. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že svatá Trojice jediný pravý Bůh, že jakož věčný, tak i přirozeně nezměnitelný jest. Totž zajisté naznačuje, když pravi služebník svému Mojžíšovi:

„Já jsem, kterýž jsem.“ (Exod. 3, 14.) Proto i v Žalmech pravi se: „Na počátku, Hospodine zemi jsi založil a dílo rukou tvých jsou nebesa. Onať zhynou, ty pak zůstaneš a všechna jako roucho zvetšejí. A jako oděv změníš je a změněna budou; ty pak tentž jsi a léta tvá nepřestanou“. (Ž. 101, 26—28.)

Hlava VIII. Bůh jest všech věcí tvůrce.

49. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že svatá Trojice jediný jest pravý Bůh, všech věcí viditelných i neviditelných tvůrce. O čemž se dí v Žalmech: „Blahoslavený, jehož spomocník jest Bůh Jakobův, jehož naděje jest v Hospodinu Bohu jeho, kterýž učinil nebe i zemi, moře a všechno což v nich jest. (Ž. 145. 5—6.) O kterém i Apoštol pravi, že z něho, skrze něho a v něm jsou všechny věci, jemu sláva na věky. (Řím. 11, 36.)

Hlava IX. Trojice v jednotě.

50. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Otce i Syna i Ducha sv. jedna sice jest přirozenost, ale tři jsou osoby: a že jediné Otec jest, kterýž řekl: „Tentž jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo“ (Mat. 3, 17.); a že jediné Syn jest, nad kterým v Jordáně když podle těla byl křtěn, Jednorozený Bůh, onen hlas jediného Otce zahlaholil; a že svatý Duch Otce i Syna jediné jest, který ve způsobě holubice na Krista pokřtěného a z vody vystupujícího sstoupil, a padesátého dne po zmrtvých vstání Kristově, věřící na jednom místě shromážděné v rozdělení ohnivých jazyků naplnil. Onen pak hlas, kterým jediný Bůh Otec mluvil; a ono tělo, jímž jediný Jednorozený Bůh učiněn jest člověkem; a onano holubice, v jejíž pod obě Duch svatý na Krista sstoupil, a onino ohniví jazykové, v jejich rozdělení věřící na jednom místě shromážděné (Skut. ap. 2, 3.) naplnil, díla jsou celé svaté Trojice, to jest jednoho Boha, který učinil všechno na nebi i na zemi, viditelné i neviditelné.

Hlava X. Různost osobní.

51. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že jediný Bůh Syn, to jest jedna osoba ze Trojice, jediného Boha, Otce jest Syn; Duch svatý však, kterýž též jest jedna osoba ze Trojice, netoliko jediného Otce ale zároveň i Otce i Syna Duch jest. Neboť ukazuje Syn Boží, že sám toliko z Otce jest zplozen, pravi: „Neboť tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal“

(Jan 3, 16); a něco později: „Kdo pak nevěří, již jest odsouzen, poněvadž nevěří ve jménu jednorozeného Syna Božího“ (tamt. 18.) Duch svatý však, že jest Duchem i Otce i Syna, učí Apoštol, jenž dí: „Vy pak nejste v těle ale v duchu, jestliže však Duch Boží bydlí ve vás“ (Řím 8, 9.). A dodává „Nemá-li kdo Ducha Kristova, není jeho.“ (tamže).

Hlava XI. Duch sv. od Otce i Syna vychází.

52. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že týž Duch svatý, který Otcův i Synův jeden Duch jest, od Otce i Syna pochází. Pravi totiž Syn: „Když pak přijde Duch pravdy, který od Otce pochází“; (Jan 15, 26) kdež, že to jeho Duch jest učil, poněvadž Sám Pravda (Jan 14, 6). Že pak Duch svatý též od Syna pochází, to nám prorocké i apoštolské učení napovídá. Isaiáš totiž pravi o Synu: „A bítí bude zemi prutem úst svých, a Duchem úst svých zabije bezbožného“ (Isai, 11, 4.) O něm dí i Apoštol: „Kteréhož zabije Pán Ježíš Duchem úst svých“ (II. Thess. 2, 8.). I sám jediný Syn Boží naznačil jej bytí Duchem úst svých, když po svém z mrtvých vstání vdechl na učedníky a řekl: „Přijměte Ducha svatého“ (Jan 20, 21). O ústech pak samého Pána Ježíše pravi Jan v Apokalypsi, že vycházel meč z obou stran ostrý, (Apok. 1, 16.). Sám Duch tedy úst jeho, sám jest ten meč, který z úst jeho vychází.

Hlava XII. Bůh jest nesmírný.

53. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že jest Trojice Bůh nesmírný mocí, nikoli hmotou, a že všechna příroda jak duchovní tak tělesná mocí jeho a přítomností se zachovává. Pravit zajisté Bůh Otec: „Nebe i zemi já naplňuji“ (Jer. 23, 24.) A pravi se o Moudrosti Boží, která Syn jeho jest, že „dosáhá mocně od konce až do konce, a řídí všechno libezně“ (Moudr. 8, 1.). A o Duchu svatém čteme: „Duch Páně naplnil okršlek země“ (Moud. 1, 7.). A prorok David pravi: „Kamž půjdu od Ducha tvého? a od tváří tvé kam uteku? Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty; pakli bych vstoupil do pekla, přítomen jsi.“ — (Ž. 138. 7—8.)

Hlava XIII. O osobě Kristově.

54. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že jedna osoba ze Trojice, to

jest Bůh Syn, který z přirozenosti Boha Otce sám jediný zrozen jest, a jedné a téže s Otcem přirozenosti jest, sám v plnosti času dobrovolně přijetím způsobu otrocké v Panně počat jest, a z Panny narozen, Slovo tělem učiněno; a že sám jest, který bytně zploden jest z Otce i bytně počat a zrozen jest z Panny; a že on jeden jest i jedné přirozenosti s Otcem i jedné přirozenosti s Pannou, který pravi o Bohu Otci: „Od věčnosti zřídil mne a přede všemi pahrbky zplodil mne“ (Přisl. 8, 23, 26.); o něm pravi i Apoštol že, „když přišla plnost času poslal Bůh Syna svého učiněného z ženy pod zákonem“ (Gal. 4, 4.).

Hlava XIV. O lidskosti Kristově.

55. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Kristus Syn Boží, jakož z Boha Otce plný a dokonalý Bůh, tak i z Panny matky plný a dokonalý člověk jest zploden, to jest Slovo Boží, mající pravé našeho rodu tělo i duši rozumnou, ovšem vyjmové hřích. Což sám Syn Boží zjevně ukázal, řka o svém těle: „Dotýkejte se a vizte, nebo duch nemá těla a kostí, jakož mne vidíte mítí“ (Luk. 24, 39.) Že pak i duši má těmito slovy ukázal, řka: „Proto mne Otec miluje, že já dávám duši svou a opět ji беру“ (Jan 10, 17.). A že má také rozum duše dokazuje slovy těmito: „Učte se ode mne, poněvadž jsem tichý a pokorný srdcem“ (Mat. 11, 29.). A o něm pravi Bůh skrze proroka: „Ejhle porozumí dítě mé, a povýšeno bude a vznešeno bude velmi“ (Isai. 52, 13.). Ba i svatý Petr vyznává, že dle prorocství sv. Davida v Kristu duše i tělo bylo. Neboť mluvě o blahosl. Davidu dí: „Že byl tedy prorok a věděl, že přísahou zavázal se jemu Bůh, že z plodu ledví jeho seděti bude na stolci jeho, předvidaje mluvil o vzkříšení Kristovu, poněvadž ani v pekle není zanechána duše jeho, aniž tělo jeho vidělo porušení. (Skut. ap. 2, 30—31.)

Hlava XV. O božské osobnosti Kristově. Dvě jsou v Kristu přirozenosti, jedna jen osoba.

56. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že jeden a týž jest Bůh Slovo, který s Bohem Otcem a s Bohem Duchem svatým všecky věci učinil a na hoře Sinai Mojžíšovi zákon dal, (Exod 20, 21.) zřízený skrze anděly (Gal. 3, 19.), a že Bůh Slovo tělem učiněn jest, který když přicházela plnost času, poslán jest od Otce a Ducha

svatého, sám učiněn jest ze ženy, kterouž učinil, sám učiněn jest pod zákonem (Gal. 4, 4.), kterýž dal.

Hlava XVI.

57. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Boha Slova, které tělem učiněno jest dvě přirozenosti nesmisitě a nerozlučně trvají: jedna pravá božská, kterou má s Otcem společnou, pro kterou (o sobě) dí: „Já a Otec jedno jsme“ (Jan, 10, 30); a „kdo mne vidí, vidí i Otce“ (Jan 14, 9); a „já v Otci a Otec ve mně jest“ (tamže 10.): pro kterou nazývá jej Apoštol (Hebr. 1, 3.) odleskem slávy a obrazem podstaty Boží; druhá pravá lidská, pro kterou sám Bůh vtělený dí: „Otec větší mne jest“ (Jan 14, 28.)

Hlava XVII. Božství Kristovo se dokazuje z Řím. 9, 5.

58. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Bůh Slovo tělem učiněný jednu božství a člověčenství svého má osobu. Neboť Bůh Slovo plnou lidskou přirozenost tak s sebou opravdově sjednotiti ráčil, a při trvání jeho božství Slovo tak tělem učiněno jest, že ač přirozeně není Slovo to co tělo, poněvadž v Kristu trvá pravdivost obojí přirozenosti, pro jednu však osobu totéž Slovo se stávalo tělem od samého počátku matčiného početí. Neboť Bůh Slovo nepřijal lidskou osobu, ale přirozenost; a ku věčné osobě božství přijal časnou těla podstatu. Jeden jest tedy Kristus Slovo tělem učiněné (Jan 1, 14.), který i z Otců jest podle těla i nade všechno Bůh požehnaný na věky“ (Řím, 9, 5.). Jeden Ježíš, kterému i Otec praví: „Z lůna před denicí zplodil jsem tebe“, (Žalm 109, 3.): kdež naznačuje se věčné jeho zrození se před věky bez počátku, o něm i Evangelista dí: „Nazváno jest jméno jeho Ježíš, kteráž povědino bylo od anděla, prve než se v životě počal“.

Hlava XVIII. Spojení Slova s tělem.

59. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že tělo Kristovo ne bez božství počato jest v životě Panny, dříve než od Slova přijato bylo; ale že sám Bůh Slovo počat jest přijetím svého těla, a samo tělo že počato jest vtělením se slova.

Hlava XIX. Oběti N. a St. Zákona jsou znamením obětí na kříži přinesené.

60. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že sám jednorozený Bůh Slovo tělem

učiněné, za nás se obětoval v obětování a obět Bohu k vůni rozkošné (Efes. 5, 2.), jemužto s Otcem i Duchem svatým od patriarchů, proroků a kněží za času starého Zákona zvířata obětována byla; a jemuž nyní, to jest za času nového Zákona, s Otcem a Duchem svatým, s nimiž má jednu božskost, obět chleba a vína u víře a lásce, svatá katolická Církev, po celém oboru zemském obětovati neustává. Neboť v oněch tělesných obětech bylo předobrazení těla Kristova, které za hříchy naše sám jsa bez hříchu měl obětovati, a krve, již na odpuštění hříchů našich měl vyliť: v této pak oběti činí se díky vzdání a připomínání těla Kristova, které za nás obětoval, a krve, kterou pro nás tentýž Bůh vyliť. O ní dí sv. Pavel ve Skutcích Apoštolských: „Buďtež bedliví sebe i všeho stáda, v němžto Duch svatý ustanovil vás biskupy, abyste spravovali církve Boží, které dobyl krví svou.“ (Skut. Ap. 20, 28.) V oněch tedy obětováních obrazně naznačovalo se, co nám mělo darováno býti, v této však oběti jasně se ukazuje, co nám již darováno jest. V oněch obětováních předzvěstovával se Syn Boží, mající býti za nešlechtné usmrcen: v této však oběti zvěstuje se již zabítý za hříšné, jakož dosvědčuje Apoštol slovy, že: „Kristus, když jsme ještě mdlí byli, podle času za bezbožné umřel“ (Řím. 5, 6), a že „poněvadž nepřátely byvše smíření jsme s Bohem skrze smrt Syna jeho“ (Řím. 5, 10.).

Hlava XX. Jednota v Kristu jest věčná.

61. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Slovo tělem učiněné, totéž pravé lidské tělo vřdycky má, v kterém z Panny Bůh Slovo se zrodil, v kterém i ukřižován jest i zemřel, s kterým z mrtvých vstal i na nebe vstoupil a na pravici Boží sedí, v kterém i přijde soudit živé i mrtvé. Proto slyšeli Apoštolové od andělů: „Takž přijde, jakož ho vidíte, jdoucího do nebe“ (Act. 1, 11.); a sv. Jan praví: „Až přijde s oblaky a uzříť jej všeliké oko, i ti, kteří ho bodli, a uvidí jej takovým všecka pokolení země.“ (Apok. 1, 7.)

Hlava XXI. Každý tvor jest dobrý.

62. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Trojice Bůh, to jest Otec i Syn i Duch svatý, jest přirozeně svrchované a nezměnitelné dobré, a od něho že všechny věci stvořeny jsou, dobrými sice, poněvadž od nejvyššího dobrého učiněny jsou; ale měnitelnými, poněvadž z ničeho

stvořeny jsou; a že žádná není přirozenosti zlého, poněvadž každá přirozenost pokud přirozenosti jest, dobrá jest. Ale poněvadž v ní dobré i zmenšeno i zvětšeno býti může, potud zlou se nazývá, pokud dobré její se zmenšuje. Neboť zlé nic není jiného než oloupení o dobré. Z toho patrné, že dvojí jest zlé tvorů rozumných: jedno že sám dobrovolně odpadl od svrchovaného stvořitele svého, druhé, že proti své vůli trestán bude trestem věčného ohně: což trpěti bude spravedlivě, an onoho dopustil nespravedlivě; a poněvadž řádu božského ustanovení u sebe nezachoval, neunikne řádu božské pomsty.

Hlava XXII. Andělé jsou nyní pevně ustáleni.

63. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že každý tvor od přirozenosti měnitelným jest stvořen od Boha neměnitelného; aniž pak již kterýkoliv ze svatých andělů může v horší se změnit, poněvadž věčnou blaženost obdrželi tak, že stále Boha požívají, tak že jí postrádati nemohou. Ale to, že z onoho stavu blaženosti, ve kterém jsou, v horší nikterak změnit se nemohou, není jim v přirozenost vloženo, ale když již stvoření byli, štědrotou milosti božské uděleno. Neboť byli-li by andělé od přirození nezměnitelní, nikdy by ze svazku jejich ďábel a andělé jeho nebyli vypadli.

Hlava XXIII. O tvorech rozumných.

64. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že mezi všemi tvory, kteréž svrchovaná Trojice buď duchovními aneb tělesnými učinila, toliko duchové andělští a lidští s nebes obdrželi mohutnost poznávací; ostatní však duchové zvířat nejpnějších neobdrželi ani rozumu ani mohutnosti poznávací, aniž pak vůbec je mohou mít. Proto praví se k lidem: „Nechtějte býti jako kůň a mezek, jimž není rozumu“ (Ž. 31, 9.); a proto duše lidské a duše hověd nejsou jedné přirozenosti; aniž pak duše hověd v lidi aniž duše lidí v hověda jednou mohou přejíti.

Hlava XXIV. O svobodě Adamově.

65. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že první lidé, to jest Adam a žena jeho, dobří, spravedliví a bez hříchu stvořeni jsou, se svobodnou vůlí, by mohli chtěli-li by, Bohu pokornou a dobrou vůlí vždycky sloužiti a jej poslouchati: kteroužto vůlí by i mohli kdyby chtěli z vlastní vůle hřešiti; a že ne z nutnosti ale z vlastní

vůle hřešili; a tímto hříchem tak že jest přirozenost lidská zhoršená, že nejenom v prvních lidech smrt obdržela vládu pro hřích, nýbrž že na všechny lidi přechází panství hříchu a smrti.

Hlava XXV. O hříchu prvotním.

66. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že každý člověk, který sbydlením muže a ženy se počíná, rodí se s hříchem prvotním, že jest poddán bezbožnosti a smrti podroben, a proto přirozeně se rodí synem hněvu. O čemž mluví i Apoštol: „I my byli od přirozenosti synové hněvu jako i ostatní“ (Efes. 2, 3.). Od hněvu toho nikdo nebývá osvobozen leda vírou v prostředníka mezi Bohem a lidmi, v člověka Ježíše Krista, který bez hříchu počat, bez hříchu narozen, bez hříchu zemřel, za nás hříchem učiněn jest, to jest obětí učiněn jest za hříchy naše. V Starém totiž Zákoně hříchy sluly obětí, které obětovaly se za hříchy, v tom ve všem byl náznak Krista, poněvadž on jest „Beránek Boží, který snímá hříchy světa“ (Jan 1, 29.).

Hlava XXVI. O trestech nekrťenců.

67. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že nejenom lidé rozumu již užívající, ale i pacholátka, která buď v životě matek žiti počínají, a tam i umírají, aneb již z matek zrozená bez svátosti sv. křtu (který se uděluje ve jmenu Otce i Syna i Ducha svatého) z tohoto světa odcházejí, trestána budou věčným trestem ustavičného ohně*). Poněvadž ačkoliv nebyla vinna osobního hříchu, přece na sobě nesla zavržení hříchu prvotního z tělesného početí a zrození.

Hlava XXVII. O soudu Božím.

68. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že proto Kristus Syn Boží přijde soudit živé i mrtvé, aby lidi, které zde darem své milosti dobrotivě vírou ospravedlňuje, a jimžto po jejich ospravedlnění uděluje vytrvalost až do konce v lásce a víře svaté matky Církve, přijda vzkřísil a oslavil, a dle příslibení svého svatým andělům rovnými učinil, a do toho stavu přivedl, v němž by dokonale dobrými byli (pokud ovšem jednomukaždému Bůh uděluje); i aby potom nemohli více z oné dokonalosti se měnit: bude tam rozličná svatých sláva, ale všech jeden bude život věčný. Ďábel však a andělé jeho že od

*) Viz dřív. pozn. k č. 34.

Krista budou poslání do ohně věčného, kdež nikdy nepřestanou býti trestáni trestem, který jim uchystala božská spravedlnost, s ďáblem pak že i zlí a nešlechtní lidé, o nichž di Písmo: „následují pak ho ti, kteříž jsou s strany jeho“ (Moud. 2, 25.), proto, že jej ve skutečích zlých napodobovali, a před ukončením vezdejšího života patričně pokání nečinili, přijavše znovu těla trestem věčného ohně pálení budou.

Hlava XXVIII. O vzkříšení těl.

69. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že u příchodu Páně bude všem lidem i dobrým i zlým společné z mrtvých vstání; odměna však spravedlnosti Boží, že bude dobrým a zlým rozdílná: podle toho, jak Apoštol dí: „Všickni vstaneme, ale ne všichni změnění budeme“ (I. Kor. 15, 51.). Změnění pak budou spravedliví, již půjdou do života věčného. Což Apoštol dotvrzuje řka: „A mrtví vstanou neporušení a my změnění budeme“ (v. 52.). A ukazuje, jaká ta změna bude, praví: „Musí zajisté toto porušitelné obléci neporušitelnost, a toto smrtelné obléci nesmrtelnost“ (v. 53.). V tělech spravedlivých stane se co praví Apoštol: „Rozsívá se v porušení, vstane v neporušitelnosti, rozsívá se v neshlednosti, vstane v slávě; rozsívá se v nemoci, vstane v moci, rozsívá se tělo duševné, vstane tělo duchovní (tamže 42. 44.). Které proto duchovním nazývá, ne že by snad duchem bylo, ale poněvadž oživováno jsouc duchem, zůstane nesmrtelným a neporušitelným. Tak totiž nazváno bude tělo duchovní, ač není duchem, ale tělem zůstane, jakož nyní duševným slove, ač neshledává se býti duší ale tělem.

Hlava XXIX. O víře a křtu.

70. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že kromě těch, kteří vlastní krví pro jmeno Kristovo jsou pokřtěni, žádný člověk nedosáhne života věčného, který by zde na zemi pokáním a věrou neobrátil se od hříchů svých, a svátostí víry a pokání, to jest křtem svatým nebyl osvobozen (od hříchů). Při starších totiž třeba, i aby pokání činili za své hříchy, i aby víru katolickou dle pravidla pravdy zachovávali i svátost křtu přijali; při dětech však, které vlastní vůlí ani věřiti aniž za hřích prvotní pokání konati nemohou, svátost víry a pokání, kterouž jest křest svatý, dokavad věk jejich není schopen rozumu, k spasení dostačuje.

Hlava XXX. O nutnosti milosti.

71. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že zde nížádný člověk nemůže činiti pokání, leda ten, koho by Bůh osvitil a milostivým svým milosrdenstvím obrátil. Neb Apoštol praví: „Zdaž by snad dal jim Bůh pokání ku poznání pravdy, aby usmyslili sobě z osidel ďábla.“ (II. Tim. 2, 25.)

Hlava XXXI. O nutnosti obřadu.

72. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že může sice člověk, kterému nepřekáží ani neznalost liter, aniž slabost, aniž jiná překážka, slova svatého Zákona a Evangelia, buďsi čísti aneb z úst kazatelových poslouchati, ale přikázáních Božích poslušen nemůže býti nikdo, leda koho by Bůh milostí svou předešel, aby co slyší tělem i jímá srdcem a aby přijav od Boha dobrou vůli a sílu, chtěl i mohl přikázání Božích poslušen býti. Neboť „aniž ten, kdož sází, jest něco, aniž ten, kdo zalévá, ale Bůh, jenž dává vzrůst“ (I. Cor. 3, 7.) „kterýž i působí v nás i chtění i vykonávání podle dobré vůle (své).“ (Filip. 2, 13.)

Hlava XXXII. Bůh jest vševědoucí.

73. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že nezměnitelnému Bohu nejen minulé a přítomné, ale i budoucí věci všechny nezměnitelně jsou přeznámy, neb praví se o něm „Bože, jenž [si] znatel věcí skrytých, jenž vše víš, dříve než se stane.“ (Dan. 13. 42.)

Hlava XXXIII. O předurčení.

74. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že Trojice Bůh nezměnitelný všech věcí i činů jak svých tak i lidských znatel nejlepší, přede vším časem ví, komu skrze víru milost udělí, bez které nikdo od počátku světa až do konce nemůže osvobozen býti od viny hříchu jak prvotního tak skutkového. Neboť „které Bůh předzvěděl, i předzřídil, aby byli připodobnění obrazu Syna jeho.“ (Rim. 8. 29.)

Hlava XXXIV.

75. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že všickni, které Bůh dobrotivě činí nádobami milosrdenství, před ustanovením světa jsou od Boha předzřizeni, aby za syny Boží byli přijati; a že nikdo nemůže zaniknouti z těch, které Bůh předzřídil ku království nebeskému, aniž pak

z těch, kterých Bůh k životu nepředzřídil, kdoš může jakýmkoliv způsobem spasen býti. Neboť předzřízení jest onano příprava dobrotivého obdarování, kterou jsme jak Apoštol pravi: „předzřízení, abychom za syny byli přijati skrze Ježíše Krista k němu.“ (Efes. 1, 5.)

Hlava XXXV. Křest mimo církev platí, ale neprospívá.

76. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že svátost křtu nejenom uvnitř církve katolické, ale i u bludařů, kteří ve jmenu Otce i Syna i Ducha svatého křtí, býti může; ale že nemůže mimo církev prospívati, ba jakož v církvi (dobře věřícím) pravověřícím svátosti křtu spasení se uděluje, tak vně církve pokřtěným nevrátili-li by se k církvi, tím samým křtem hromadila by se záhuba. Neboť tolik platí jednota církevní společnosti k spasení, že nespasuje se křtem ten, jemuž není udělen tam, kde udělen býti má. Jest ovšem pokřtěn ten, jenž mimo církev jest pokřtěn, ale k soudu, jsa oddělen od církve. A poněvadž zřejmo jest, že křest ten, ať udělen byl kdekoliv jenom jednou má se uděliti, proto byt i od kacířů ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. byl udělen, s účtou musí se uznati a za žádnou příčinou neopětovati. Neboť pravi Spasitel: „Kdo jest jednou umyt, nepotřebuje, leda aby nohy umyl.“ (Jan 13, 10.)

Hlava XXXVI. Mimo církev není spásy.

77. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že žádný vně církve katolické pokřtěný nemůže se státi účastným života věčného, nevrátil-li by se před ukončením tohoto života do církve katolické a ji nebyl přivtělen, neboť jak pravi Apoštol: „Kdybych měl všecku víru a znal všechna tajemství, lásky pak neměl, nic nejsem.“ (I, Kor. 13, 2) A čteme též, že za dnů potopy nikdo vně archy zachrániti se nemohl.

Hlava XXXVII.

78. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že nejenom všichni pohané, ale i všichni židé, a všice bludaři a rozkolníci, kteří mimo církev katolickou přítomný život končí, přijdou do ohně věčného, který jest připraven ďáblu a andělům jeho“ (Mat. 25, 41.)

Hlava XXXVIII.

79. Co nejpevněji věř a nikterak ne-

pochybuj, že žádný bludař aneb rozkolník ve jmenu Otce i Syna i Ducha svatého pokřtěný, nebyl-li by přivtělen k církvi katolické, nemůže býti spasen, byt by uděloval jakékoliv almužny, ba i pro jméno Kristovo krev svou vyli. Neboť žádnému člověku, který nezachovává jednotu církve katolické, ani křest ani almužny sebe hojnější ani smrt pro jméno Kristovo podstoupená nemůže prospěti k spasení, dotud, dokud v něm trvá buď bludařská, buď rozkolnická nepravost, která vede k smrti. (Dokončení).

Slunce zhaslo.

(Z cyklu „Soudný den“).

Slunce zhaslo. V duši jak umírá všecken život slovem bezcitným, světem tak se širým rozestírá mrtvé ticho šerem prásvitným. Vzdálením se na obzoru blýská světlem bledým jako na časy, chvilkami pak do ticha hrom tříská, jak by svět mu dán byl v popasy, a zem klidná — náhle chví se, duní, jak by vzpoura v její vládla táni.

A tam kde se černé snoubí hory s pochmúřeným, šedým étherem, pravěké se prolomily vzdory, kruh tam sopek svítí nad šerem. Zbouřené pak v mocném vlnobití hráze dávné moře protrhlo a jak kdysi na počátku žití záhuba zas hrůznou uvrhlo, kde nedávno smálo se a kvetlo blaženého potrvání světlo.

Nad vod spoustou dalekou a šírou opozdílý poletuje pták a se roztaženou křídla mírou mocně tlačí dusných do oblak; až pak umdlen unavením klesá s úzkostlivým křikem v záhubu — záře náhlá zaplaví nebesa, rudé světa barvic obrubu, i zas hasne, ve tmách odumírá, které obzor vroubí všehomíra.

Jako kdysi o potopě světa Boží přisnost všecko zničila: tak, když mnohá uplynula léta, v zmatek děsný opět zvrátila, čím kdy honosil se mohly říše slovem tvůrčím vyvolané v ruch — a zas vznáší se a klidně dýše nad vodami ve tmách Boží duch,

Jenom mocná horstva velikáni
pustých k výši ponášejí skráň.

J. O.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

IV.

Před nádherným palácem p. Albrechta z Valdšteina na Menším městě Pražském zastavil za jednou z večera skvostný povoz tažený šesti vraníky.

Lokaj v bohaté modravé livreji se stříbrnými bordurami hbitě seskočil, otevřel dvířka, na nichž bylo lze pozorovati znak arcibiskupství Pražského a hraběcí korunu s erbem Harrachovským, z vozu vystoupil štíhlý muž v tmavém oděvu s širokým nizounkým kloboukem na hlavě a v téměř mžiku zmizel v průjezdě.

Služebnictvo na chodbách uklánělo se hluboce před neočekávaným hostem; ano, což zvláště bylo nápadným, valdšteinská čeleď obnažovala své hlavy před vysokým mužem, jenž vznešeným krokem ubíral se přímo ke komnatám jeho Výsosti. A toho nečinila od nějakého času leda před Rakouskými arcivévody. Valdšteinská čeleď byla si sdůstatek povědoma, že slouží pánu, kterémuž se neopováží poroučeti ani sám císař, k němuž je vldnější než k nejbližším svým pokrevencům, a jenž sám jediný ve všech zemích, jichž koruny císař nosívá občas na hlavě, neostýchá se s čelem vzprímeným, s očima do očí a tváří v tvář říci mu rozhodně: *ne*.

Komorník v černém hedbávovém kabátci španělském v uzounkých spodečích téže barvy a na střevíčkách se stříbrnými přáskami taktéž ustoupil s hlubokým úklonem, zavolav polootevřenými dveřmi do přiléhající komnaty, v níž panovalo skoro pološero, tlumeným hlasem: Jeho Eminenci, při čemž otevřel do korán protější vysoké dvěře, kde všecko zlatem a stříbrem jen hořelo.

Zažloutlá vyschlá tvář všemocného generála, jenž přicházel již nenadálému hostu v ústřety, vypadala v báječném osvětlení jen ještě zachmuřenější. I krok jeho byl jaksi nepevný, kolísavý. Vojvoda bezpochyby churavěl. Nasvědčoval tomu i plášť přehozený přes ramena, jež mívál zvyk nositi jen tehdaž, když za studené sichravé noci očekával v zimním rozzechvění hvěz-

dy, jež v přepodivném skupení podobaly se koruně královské, v níž zvláštním kouzlem vábily drahokamy: safír a smaragd s rubinem . . .

„Přicházím pane strýče s prosbou!“ začal host, když Valdšteín uvitav jej dovedl ho k skvostné, červeným aksamitem potažené pohovce.

„A zajisté odpustíš, že tě obtěžuji ještě tímto večerem!“ pokračoval host usednuv naproti generálovi, jenž si byl tmavý plášť přitáhl kolem ramenou těsněji.

„Mohu-li se jakousi službou Vaší Eminenci zavděčiti, velmi mne potěší!“

Hlas Valdšteínův zněl tentokráte zase tak dutě, ještě hrobověji, než když se tmavou nocí oblohou váleji černé, příšerné skupiny protrhaných mračen a když se táže vlašského hvězdopravce, kde že as v té chvíli Hladolet.

„Mezi odsouzenci, jimž jsi včera podepsal ortel smrti provazem, jest také plukovník Hofkirch!“

Host, v němž tušíte již zajisté Arnošta hraběte z Harrachů, arcibiskupa Pražského a kardinála svaté římské církve, se na okamžik zamlčel; všiml si as ve vpadlých zracích vojvodových prudkého záblesku, jenž nevěstil už napřed příliš dobrého porizení.

„Jest to bratr Vavřince Hofkircha, kterýž na ten čas slouží ve vojště saském. V žaláři se odprísáhl bludařství a stal se kajícím synem jedině samospasitelné církve naší.“

„A Vaše žádost Eminenci!“

„Abys, pane strýče, rozsudek zmínil v jakýkoliv jiný trest.“

„Nemožno Eminenci — zcela nemožno!“

Valdšteín pokrčil při této odpovědi ramenoma.

„Prokázal bys mi službu, za kterou bych se ti nemohl dosti odměniti. Poslyš pane strýče: obraz Staroboleslavské Panny Marie jest v rukou jeho bratra. Za saského vpádu uloupil jej v tamnějším kostele. Podávaji se mu již vysoké sumy co výkupné, ale vyjednávání vleče se račím krokem. Na poslední nabídnutí ani již nedal odpovědi. Pane strýče, daruješ-li život jeho bratru, nejsnáze jej tak pohneme. Opětuji: prokážeš mi službu, za kterou si mne zavážeš k trvalým díkům, a ještě toto dokládám: prokážeš službu celé naší zemi, všem věrným a upřímným katolíkům . . . Dovol mi ještě tato slova: Vysvobodíš-li

obraz Bohorodičky z rukou rouhačů, sama tě jednou za to uchrání a před nepřátely zaštití! Pane strýče . . .

„Nemožno Vaše Eminenci! Zbaběleci musí býti potrestáni příkladně! Připravili mne o nejlepší regimenty . . . mým zbraňím učinili nečest . . . mne oloupili o vítězství . . . a proto budou, musejí býti stínáni, věšeni . . . Kam by to přišlo s kázni v mém vojské! — Já mohl dnes býti pánem celého Německa . . . Nemožno, zholá nemožno!“

Vojvoda vstav z pohovky rychlým krokem přecházel nádhernou komnatou.

„Vidím v tom pokynutí shůry! Nechtěj odpirati! Prsty Boží jsou tu zřejmé; proto se také poznal, obrátil, očistil!“

„Aspoň tím dříve přijde do nebe; pomůže mu k tomu oprátka!“

Valdštejn téměř zasyčel. — Uplynulo několik okamžiků a v jizbě bylo již ticho, mrtvo. Dole rachotil dlážděním povoz odjíždějícího arcibiskupa.

Vojvoda seděl opět v komnatě, v níž panovalo tajemné pološero, těsně zahalen v tmavý, španělský plášť, s očima upřenýma ke stropu, na němž postavy starořeckých bohů a bohyň polotemnem splývaly v nejpodivnější obrazy. Frýdlanský pozdvihl chvílemi prudce suchou ruku k čelu, jako by se chtěl čehosi zbaviti, snad nepokoje myšlenky, snad arcibiskupovy žádosti, jež mu k zažloutlému, svráštělému čelu vždy znova a znova přilétala . . .

„Nad Hradčany jest již jasno, noc bude světlá. Králemoc se dnes leskne třpytem diamantovým, Smrtonoš jest zakryt průhledným obláčkem; kolem Krásopaní obloha beze skvrny . . .“

„A Dobropán — Merkurius! — Slyšíš?“

Při této otázce opět vojvoda zatlhl prudce rukou a rychle se zdvihnuv pokročil k mužiku v černém oděvu, jenž s hlavou hluboce skloněnou oznamoval na práhu komnaty výsledek svého dnešního pozorování.

„Či ti nafičely větry do hlavy, že neslyšíš?“

„Mdlý, zkalený, s tmavými šouhami — vostra altezza!“

Vlach ještě níže se uklonil a při tom si pravici položil na prsa.

„Mdlý, zkalený — s černými šouhami?“

„In anima mia — in conscienza mia! — Neračiž se však lekati vostra altezza! Za to jsem svůj věk neviděl nikdy tak ja-

sného Kralomoce! Až zraky přecházejí! — Račiž se přesvědčiti sám, očité — jasný pane!“

V té chvíli, kdy Frýdlanský se šel dívat na hvězdy, aby v nich hledal královskou korunu, dlel již arcibiskup ve svém paláci a oko jeho tkvělo již hezkou chvíli v rozevřené knize čtvercového formátu na slovech: Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles . . .

„Neračiž dopustiti Bůh Všemohoucí, abys jednou musel ucítiti těžkou, hroznou pravdu těchto slov . . . Tak malou, tak nepatrnou službu Albrechte a tys mne odmítí! Abys jednou této chvíle nelitoval. Voláš neštěstí za sebou, přáteliš se s ním; ono přichází, přilétá větrem, je zahaleno tím nejsvědňejším rouchem. Ty saháš po něm rukou nedočkavě, vineš je na svou hrud a všli, že je to had, jehož ušknutí mívá smrt v zápětí?“

Slova v žaltáři: „Sesadil mocné se stolice a povýšil ponížných“ zdálo se, že vzrůstají, ozdobné písmeny že se mění náhle v útvary opravdu hadovitě, že různé barvy umělých iniciálek splývají v jednu jedinou, jako bývají kalné vody. Tvář arcibiskupova se zachmuřila a bílým čelem jakoby z nejčistšího mramoru plížily se zvolna temné stíny . . .

„Smím Eminenci?“

Kardinálovi přišla tato otázka asi velmi vhod. Okamžitě vstal a pokročil vstříc tazateli, obstarlému již muži taktéž v černém těsně přiléhajícím oděvu.

„Dobře, že mne pamatuješ! — Ať máš dvě stě rýnských pohotově!“

„Půjde to těžko Eminenci. V pokladně toliko několik tolarů, a jinde všude prázno. Bude-li jich tolik jako dnes, a půjde-li to tak každý den, nevím kam to přivedeme; Eminenci — musíme tomu učiniti přítrž! není pomoci! Potom bychom museli my — my Eminenci . . .“

Mluví v černém těsně přiléhajícím oděvu učinil velmi srozumitelný posunek.

„Rozhlásíme hned zítřkem, že od té chvíle almužna v arcibiskupském paláci se bude udělovati jedině první pátek v každém měsíci . . . Za pokladnu stojím já, a nesmím dovoliti . . .“

Muž v černém kabátci pokročil blíže ke kardinálovi s nesmírně přísným a opravdovým výrazem ve tváři.

„Arciž že nesmím připustiti, aby . . . aby Vaše Eminenci plýtvala. — Nám také toлары nerostou na polích, nám jich také ptáci nepřinášejí . . .“

Archiebiskupovi se nad rozhorlencem kmital kolem svěřích, jemných rtů lehounký úsměv. Komorník Josef mohl si k svému pánu takovou řeč dovoliti. Od té chvíle, co jej poprvé pochoval na svých loktech, nehnul se od něho do dneška ani na den. Taci lidé osobují si ve své dobrodušnosti zvláštních práv k svým „vychovacům“; ale jsou věrní až na smrt, jsou oddaní až za hrob a jsou spolehlivější než skály.

Kardinál se obrátil k postrannímu stolku vztáhl ruku a podával cosi lesknavého pohňvanému komorníkovi na jemných svěřích rtech s tímže lahodným, přívětivým úsměvem a se slovy:

„Toto prodáš ještě dnes. — Slyšíš? Kolik ubožáků se za výtěžek nasytí. — Rozumíš Josefe?“

Komorník už neodmlouval; ale odcházel rozmrzen a v dobré, věrně hlavě s myšlenkou, půjde-li to takhle den ode dne, že sami nebudou mít do čeho zakousnout. Dnes mu dal zlatý, drahocenný řetěz, aby měli zítra co rozdat mezi davu lidu, jež od nějakého času arcibiskupský palác téměř oblehaly. Byla tenkrát nesmírná drahota a lidé div že hladem nemřeli.

A v rozevřené knize čtvercového formátu leskla se v té chvíli další slova: *Esurientes implevit bonis et divites dimisit inanes*“ jakoby z ryzího zlata byla a jakoby v každém trpytil se skvostný drahokam. (Pokračování).

DOPISY.

Z Čáslavi, v srpnu 1879.

(Spolek sv. Ludmily.)

Od roku 1876 jest nynějším p. děkanem zde v Čáslavi v život uveden Spolek pod ochranou sv. Ludmily, který si za účel vytknul, jak z připojených stanov vidno, starati se o důstojnou ozdobu čáslavských svatyní, jich oltářů a pod. Z příspěvků od členů tohoto spolku, — čítá jich letos 200, — byl minulého roku velkolepý kovový v ohni zláčený lustr na 36 svíček za 450 zl. pro děkanský kostel opatřen; letošního roku byl zase hlavní oltář v kostele sv. Alžběty nákladem spolku sv. Ludmily, jelikož dotýčný kostel dostatečného jmění nemá, vkusně obnoven. Malba na průčelní zdi u vnitř kostela nemající do sebe žádné ceny, byla jako svatyně nedůstojná odstraněna, Kristus Pán v lidské velikosti na kříži dobrým zlatem pozlacen, dvířka svatostánku, která se do vnitř nepohodlně otvírala, byla novými dvířkami s pozlaceným křížem a na něm též pozlaceným

tělem Krista Pána nahrazena, sochy na oltáři jako: sv. Alžběta, u ní o almužnu prosící žebrák, andělé a j. jsou vkusně obnoveny a veškeré řezbářské okrasy bohatě pozlaceny. Práci tuto provedl pražský pozlačovač pan Vendelin Kostečka k úplné spokojenosti. Čáslavský spolek sv. Ludmily smí se i tím honositi, že jeho Milost nejdůst. p. biskupa královéhradeckého za svého člena čítá, jakož i papežského preláta a kanovníka při kathedrální kapitole Kralohradecké vys. důst. p. Frant. Fialu, důst. p. P. Lohela Schmidta, tajemníka p. opata na Strahově v Praze, — oba tito jsou rodáci čáslavští, — nápotom uroz. pána Ferdin. Voitha, barona ze Sterbezů, c. k. místopředsedelského radu, býv. krajského, nyní okresního hejtmána v Čáslavi, pana Matěje Gutha, c. k. vrchního finančního radu, p. Dra. Rudolfa Jablonského, purkmistra a j. Končím tím vroucím, přáním aby syrchovaný Pán všem členům tohoto spolku jejich dárky a příspěvky obětované na oslavu jmena Jeho, jedenkrát životem věčným odplatiti ráčil. — Jelikož by i v jiných osadách zvláště v těch, kde kostel dostatečného jmění nemá, podobný spolek snadno zaříditi se dal, připojil jsem za tím účelem stanov našeho spolku, které se mutatis mutandis prostřednictvím c. k. okresního hejtmanství vysokému místopředsedelskému konsistoriu k církevnímu potvrzení předložil.

Stanovy spolku pod ochranou sv. Ludmily v Čáslavi.

§. 1. Účel spolku. Spolek sv. Ludmily klade sobě za účel: 1. Přispívati k tomu, aby chrámy Páně v Čáslavi: děkanský sv. Petra a Pavla, a hřbitovní sv. Alžběty, důstojnými přibytky Boha nejvyššího vždy zůstaly. 2. Starati se o slušnou ozdobu těchto dvou svatyní a jich oltářů, jakož o věci k důstojnému slavení služeb Božích potřebné.

§. 2. Prostředky. Prostředky, jichž spolek k dosažení vytknutého účelu užívá, jsou; 1. řádné příspěvky členů, 2. dobrovolné dary dobrodinců.

§. 3. Členové. Členem spolku státi se může každý katolík, bez rozdílu pohlaví, který se zavázal k účelu spolku měsíčně 10. krejcarů přispívati a denně „Zdravas“ s prosbou „sv. Ludmilo oroduj za nás,“ se pomodlití. Dárcové, kteří se nezavázali k pravidelným měsíčním příspěvkům, náležejí k dobrodincům.

§. 4. Práva členů. Každému členu tohoto spolku náleží právo: Účastniti se ve schůzích spolkových, v nich slova se ujmouti,

činití návrhy, hlasovati při volbách neb společných usnešeních.

§. 5. *Povinnosti členů.* Každý člen jest povinen: 1. podporovati účel spolku jak slovem tak i skutkem a hleděti k tomu, aby spolek vždy více rozkvétal; 2. měsíční příspěvek 10 kr. napřed zapraviti a denně „Zdravas“ s dodatkem se pomodliti. (§. 3.)

§. 6. *Sídlo a správa spolku.* Sídlem spolku jest Čáslav. Správu spolku vede výbor z 5 členů se skládající a sice 4 členové valnou schůzí na dobu jednoho roku zvolení a děkan čáslavský, který spolu duchovním řiditelem tohoto spolku jest a jej ve všech jeho záležitostech vnějších zastupuje. Týž výbor volí ze svého středu presidentku, kassírku a zapisovatelku. Presidentka aneb v případě jejího zaneprázdnění místopresidentka, svolává schůze spolkové i výboru, předsedá ve schůzích těchto, řídí je a za ukončené je prohlašuje. Kassírka přijímá a vydává peníze a skládá celoroční účty. Zapisovatelka vede protokol, sepisuje roční zprávu a jiné úkony písemně.

§. 7. *Práva výboru.* Týž 1. volí rozšiřovatelky, jejichž úkolem jest pečovati o rozšiřování spolku a měsíční dárky vybírat; 2. spravuje jmění a vynakládá je k účelům spolkovým. Usnešení výborová stanou se platnými nadpoloviční většinou hlasů. Výbor může platně rozhodovati, když jsou mimo presidentku nejméně dva členy ve schůzi. Veškeré listiny a vyhlášky od spolku vydané podpisují presidentka neb místopresidentka a děkan čáslavský.

§. 8. *Schůze.* Valná schůze spolku obývá se pravidelně jednou a sice ku konci roku a schůze výboru 4krátě do roka.

§. 9. *Práva valné schůze.* Valná schůze rozhoduje platně o veškerých záležitostech spolkových. Jí výhradně se ponechává a) volba výboru; b) ustanovení měsíčního příspěvku; c) schválení roční zprávy, jakož i celoročních účtů; d) změna stanov a e) rozpuštění spolku.

§. 10. *Spůsob hlasování.* K platnému usnešení vyžaduje se absolutní většina hlasů všech přítomných členů. Má-li se však rozhodovati o odstavci d) a e) §. 9. jest třeba souhlasu dvou třetin přítomných. Při volbách postačí relativní většina. Jsou-li hlasy rovné rozhoduje presidentka.

§. 11. *Patronka spolku.* Spolek stojí pod ochranou sv. Ludmily; pročež slaví spolek svůj svátek každoročně dne 16. září, v kterýžto den bude vždy sloužena mše sv. za živé i zemřelé údy tohoto spolku; pročež se živým údům na srdce klade, aby téhož

dne mši sv. přítomní byli a na úmysl spolku dle možnosti k sv. přijímání přistoupili, jež také k příští neděli odložití mohou.

§. 12. *Vystoupení ze spolku.* Vystoupení ze spolku děje se oznámením presidentce neb místopresidentce. Kdo příspěvku zápisem slíbeného po dobu 6 měsíců nezapraví, přestává býti údem spolku.

§. 13. *Smírčí soud.* Přihodil-li by se nějaký spor mezi údy tohoto spolku, rozhoduje smírčí soud. Každá sporná strana volí jednoho soudce ze spolkových členů a tito rozsoudí pak dle svého svědomí za předsednictví presidentky neb místopresidentky. Z nálezu toho nelze se více odvolati.

§. 14. *Rozpuštění spolku.* V případě, že by se spolek rozešel, rozhodne poslední valná schůze o jmění spolkovém. Kdyby takového usnešení nestávalo, přísluší výboru právo, jmění spolkové vynaložit k účelu těmito stanovami vytknutému, neb ke skutkům dobročinným.

V Čáslavi dne 21. května 1876,

Jan A. Nožička, děkan. Marie Burdová, Ludmila Jablonská, Antonie Čapková, Kateřina Šmídová.

KRONIKA.

Z Prahy. Z denních listů jest známo, že J. Velič, císař pán dne 27. srpna zavítal do král. hlav. města Prahy, kdež srdečně a skvěle byl uvítán.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 7. září u Karmelitek na Hradčanech, od 8—11. t. m. u nejsv. Trojice v Podskalí, od 12—15. u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci srpnu 108 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos 982 osoby.

Z Říma. Světoznámý zeměměřič a tvůrce průplavu Suezského Lesseps dostavil se dne 9. srpna do Říma, vyprosiv si audienci u sv. Otce pokorně žádal o apoštolské požehnání, aby se mu podařilo důležité druhé dílo ba obrovský podnik totiž prokopání průplavu Panamského, který Severní Ameriku od Jižní oddělí a Atlantický oceán s oceánem Tichým spojí. Toť dojemný příklad zbožnosti a synovské lásky k církvi katolické, pochodící od muže, jehož jméno vždy čestného místa zaujímáti bude v dějinách světových. Podobně si vedl dne 20. července náhle zemřelý stavitel průkopu sv. Gotthardského Ludvík Favre, muž železné vůle a bystrého ducha

Vypravuje se o něm přišedším jako tesařským tovaryši do Lyonu, že zahanbil veškeré stavitele tohoto města, dokonav jen s malým nákladem důležitou stavbu, za kterou jini nesmírné ceny žádali. Když se jednalo r. 1872 o průkop sv. Gotthardský, zvítězil Favre nad jistou vlašskou společností, zavázav se průkop místo v desíti v osmi letech za cenu o 12 milionů levněji vykonati. Zajisté by byl dostal svému danému slovu, kdyby náhlá smrt životu jeho nebyla nadešla. I Favre byl zbožným a horlivým katolikiem, který s nadšením o svatém Otci mluvil a u o požehnání jeho prosil. Biskupu Mermillodu byl ochráncem a důvěrným přítelem. S hrдостí říkal, kdyby při nesnadném podniknutí život i statek ztratil, kterak přec se těší, že katolický Švýcar neslýchané velké dílo započal a — s Boží pomocí též dokonat.

Literární oznamovatel.

— „*Úřední sloh církevní*.“ Příručná kniha praktického úřadování pro katolické duchovenstvo. Napsal Dr. Klement Borový, c. kr. řádný profesor církevního práva na universitě Pražské. V Praze 1880. Nákladem knižkupectví B. Stýbla. Cena 4 zl., váz. 5 zl. Str. VIII a 599. Vítajíce knihu, v kteréž nyní poprvé úřední sloh církevní jazykem českým na světlo vychází, jsme přesvědčeni, že důst. duchovenstvu našemu za vhodnou rukověť úřadování poslouží a dlouho pocífovanou mezeru v theol. literatuře skutečně vyplní. Obsah vykazuje 157 §. a sice: Část obecná. I. Osobní se objevení a jednání kněze katol. II. Vyjádření písemné. a) Korrespondence soukromá, b) úřední. Část zvláštní. Kniha I. O osobách církevních. Oddíl I. O osobách v církvi se nalézajících. A. Stav nekneží. B. Stav duchovní. C. Stav řeholní. Oddíl II. O právní osobnosti církve samé. A. Zákonodárná moc církevní. B. Správní moc církve. Matriky. C. Soudní moc církve. Kniha II. O věcech církevních. Oddíl I. O jmění zádušním a obročním. Oddíl II. O církevních beneficích. Kniha III. O jednání církevním. Oddíl I. Manželství. Oddíl II. Svěcení neděle, slib, přísaha, pohřeb.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 10. (září) obsahuje duch. řeči na slavnost sv. Bartoloměje, stětí sv. Jana Křt., sv. andělů strážných, Narození Marie P., řeč nástupní, u příležitosti generalní visitace a na ned. IX.—XIV. po Sv. Duchu. — Svazek 11. (říjen) na slavnost jména Marie P., sv. Václava, sv. Michaela archanděla, na slavnost růžencovou, posvěcení chrá-

mu P., Věch Svatých, řeč nového faráře po vjezdu do farní osady, u hrobu starce, u hrobu otce a na ned. XV.—XXI. po Sv. Duchu.

— „*Svaté dívky*.“ Legendy z mládí Svatých od Karla Matějky. „Zabavné bibliotéky“ dílo 57. Vydavatel Pl. J. Mathon v Brně (Petrov 5). Cena 50 kr.

— „*Světlozor*“ přináší vyobrazení v čís. 29.: Václav Bubeník, † purkmistr pardubický, Supí Hora (Kýšperk) pod Krušnými horami. Zlé znamení. Kostnice na bojišti Cústozském. Poprava Alex. Solověva v Petrohradě. — V čís. 30.: Alexandr Vogoridi (Vogorides). Královské věnné město Polička. Socha sv. Jakuba v děkanském chrámu poličském. Šimpanz. Únos. — V čís. 31.: Dr. Antonín Stecker, cestovatel po Africe. Hrad Lietava v Pováží. U vodojemu. Pohřební průvod mrtvol prince Ludvíka Napoleona z Campdenhouse do chrámu chislehurstského. Kraal (osada), kde princ Ludvík Napoleon dne 1. června byl přepaden a usmrčen. — V čís. 32.: Václav Štule, probošt vyšehradský. Svatebčané u fotografa. Pletené a dřevěné výrobky z Tripolisu, dar dra. Steckra pražskému Průmyslovému Museu. Neapolitanka. Tevfík-paša, nový místokrál egyptský. Sídlo srbského knížete Milana v Niši. — V čís. 33.: Albert Henri Wratislaw. Girondistům oznamuje se odsouzení k smrti, dne 30. října 1793. Vodopád Gargliana (Lirisu). Ledňáček. Z londýnské výstavy. povozů. — V čís. 34.: Prokop Chocholoušek. Maják Eddystoneský v průlivu La-Mancheském. Poslední chvíle Koperníkovy. Zevnějšek vřídlní kolonady v Karlových Varech. Vnitřek též kolonady. Princ Jerome Napoleon. — V čís. 35.: Dr. Emil Holub, cestovatel po jižní Africe. Jaroměř. Kníže A. B. Lobanov-Rostovskij, ruský vele vyslanec v Cařihradě. Římanky. Dobří přátelé. Ruské vojsko vracující se na Rus po Dunaji.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. Frank, farář a os. děkan v Bystrici, dne 28. srpna (nar. v Humpolci 20. listop. 1801, vysv. 10. dubna 1831);
- P. Amand Frant. Lang, ř. premonstr. v Teplé, admin. fary v Dobřanech, dne 21. srpna (nar. v Teplé 4. října 1833, vysv. 29. července 1858).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Kutíš, admin. v Kounově, za faráře na Krivoklátě, odkudž admin.
- p. Frant. Tůma za kapl. do Mutěovic;
- p. Jos. Hasík, kapl. v Prachaticích (diec. Budejov.), za faráře v Kounově;

- p. Mat. Koubá, admin. za faráře v Mešně;
 p. Eman. Lašovička, kapl. za admin. v By-
 střici;
 p. Vác. Erl, farář v Krašově, vstoupil na stálý
 odpočinek.

Uprázdňené místo:

Bystřice, fara patron. p. Vinc. šlech. Daňka,
 od 3. září.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jos. Leopold, far. ve Vidhosticích,
 p. Jos. Riedl, far. v Albrechtsdorfu,
 p. Frant. Heinrich, farář v Neundorfu,
 p. Jos. Stössl, farář v Rumburku a
 p. Frant. Trnka, farář v Býčkovcích, obdrželi
 expos. canon.;
 p. Frant. Grosse, kapl. v Šluknově,
 p. Eduard Klemt, kapl. v Mikulášovicích a
 p. Jan Pleschke, koop. v Šenavi, obdrželi sy-
 nodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Václav Uhl, admin. za faráře v Rošovicích;
 p. Jan Šicha, lokalista v Šemanovicích, za far.
 v Liblicích;
 p. Jan Žďárský, administr. z Liblic do Šema-
 novic;
 p. Jos. Hille, koop. z Huntřova do Církvic.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Karel Novák, č. konsist. rada, b. vikář, os.

děkan ve Vamberku, dne 31. srpna (nar.
 v Uhersku 5. listop. 1815, vysv. 25. čer-
 vence 1840).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Ješina, děkan v Č. Dubu, za far. do
 Lomnice,
 p. Frant. Vomáčka, farář v Potěchách, za far.
 do Žleb,
 p. František Vacek, administrator za faráře v
 Jelení,
 p. Jan Vaníček, farář v Práčově, za far. do
 Keblova,
 p. Antonín Knapp, administrator za faráře v
 Oumyslovicích,
 p. Jan Šembera, farář v Markoušovicích, za
 faráře do Velké Borovice,
 p. Jan Štifter, farář ve Rtyni, za faráře do
 Hoříček.

Uprázdňená místa:

- Potěchy, fara patron. knížete Auersperga, od
 12. srpna,
 Pračov, fara patronátu nábož. matice, od 25.
 srpna,
 Markoušovice, fara patronátu nábož. matice, od
 30. srpna,
 Vamberk, fara patronátu hrab. Lützova, od 1.
 září,
 Rtyň, fara patron. knížete Schaumburg Lippe,
 od 2. září.

Časopisy na rok 1880.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze

přijímá předplacení na následující časopisy:

Alte und neue Welt
 Blahověst
 Časopis kat. duchovenstva
 Deutscher Hausschatz
 Hedwigsblatt
 Chrysologus
 Kanzelstimmen
 Literarischer Handweiser
 Philothea
 Posvátná kazatelna
 Prediger und Katechet
 Světozor
 Škola a Život
 Weckstimmen
 Weckstimmen, neue

		Cena předplatní	
		v Praze	Poštou
Ročně 18 sešitů s premií		zl. 4.32	zl. 5.22
" 36 čísel		zl. 3.—	zl. 3.50
" 8 sešitů		zl. 3.—	zl. 3.50
" 18 "		zl. 4.32	zl. 5.22
" 12 "		zl. 3.60	zl. 4.20
" 12 "		zl. 3.42	zl. 4.02
" 12 "		zl. 3.60	zl. 4.20
" 18 "		zl. 1.80	zl. 2.16
" 12 "		zl. 3.30	zl. 3.90
" 12 "		zl. 4.—	zl. 4.—
" 12 "		zl. 3.45	zl. 4.05
" 26 "		zl. 8.58	zl. 9.88
" 8 "		zl. 4.—	zl. 4.20
" 12 "		zl. 0.80	zl. 1.04
" 12 "		zl. 0.80	zl. 1.04

První sešity zašle na ukázkou co nejochotněji kněhkupectví **B. Stýbla**

v Praze.

Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse v Praze.

Sklad matrik, jakož i matričních archů pro důst.
 farní úřady.

Missale Romanum a Missaly úmrtní jsou stále
 v pevných vazbách na sklade.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arch.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Pastýrský list.

JOSEF JAN,

z milosrdenství Božího a milosti svaté Stolice apoštolské
biskup Královéhradecký

*vzkazuje všem věřicím své diecése srdečný po-
zdrav a požehnání od Hospodina.*

Požehnal Bůh zemi naší a vydala nám úrodu svou; vydala úrodu lepší, nežli jsme očekávali; klidili jsme do stodol více, nežli jsme zasloužili: neboť podle smilování lásky otcovské a dobrotivosti své, a nikoli podle soudů spravedlnosti své Hospodin Bůh nás otevřel štědrou rukou svou a naplnil domy a přibýtky naše požehnáním svým.

Oč už učiníme my a jak se odsloužíme Bohu, Otci přelaskavému a Pánu dobrotivému našemu? — Přestanem snad vzpomínati na Něj, jehožto ruka všemohoucí stvořila bytost naši a zachovává život náš, a jehožto oko svaté bdí nad námi? Uživajíc darů bohatých země naší zapomenem snad na Toho, jehožto požehnáním stalo se, že země naše vydává nám oživující plodiny své? Měl-by prorok Isaiáš (I. 2—3) i nad naším nevděkem žalostně zvolati, jako někdy nad nevděčným Israelem, řka: „Slyšte nebesa a ušima pozoruj země, nebo Hospodin mluví: Syny jsem vychoval a vyvýšil, oni pak strhli se mne. Vůl zná hospodáře svého a osel jesle pánův svých; Izrael nezná, lid můj nesrozumívá.“

Milovaní synové a dcery v Kristu! Takový nevděk odstoupíž daleko od nás: ale s vroucím díkyčiněním přistupmež ku trůnu milosti, abychom veřejně a před obličejem nebes a země vzdali povinný dík a čest a slávu Pánu Bohu našemu. Nejen v srdci

svém, nejen v rodině a v domácnosti své, ale ve svatyni Boží — před obličejem shromážděného lidu oslavujmež Hospodina, nestydmež se veřejně vyznávati a oslavovati Pana Boha našeho; jako v dávném věku slavný král a Duchem svatým osvícený prorok David (Žalm IX., 2—3) dí: „Oslavovati budu tě Hospodine celým srdcem svým, vypravovati budu všechny divné skutky tvé. Radovati a veseliti se budu v tobě, žalmy zpívati budu jménu tvému, o Nejvyšší!“ Vždyť všechna síla a moudrost naše od Boha počátek svůj vzala, a by Bůh nebyl spomocníkem naším, ničehož neprospěla by nám. Bez Božího požehnání marné lidské namáhání. Toho jsa pamětliv a dobře tomu porozuměj [Žalmista Páně pokojně prosí: „Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.“ — Nikoliv nám o Pane, nikoliv nám, ale jménu Tvému dejž oslavení!

Žel budiž Bohu že náš věk této moudrosti korunovaného proroka není pamětliv, a čím více uvykl oslavovati sebe, o to méně ctí a oslavuje Pána Boha. A nebo se mýlím? O kým by to byl omyl, — kým by nebylo pravda, že všudy sice na veřejných místech slyšíme a ve všech téměř veřejných listech se dočítáme nekonečných chvalo zpěvů o velkém pokroku ducha lidského ve všelikém umění, o šťastných vynálezech důvtipem lidským učiněných, které se velice hodí k rozmnožení blahobytu i hmotného i duchovního — že ale neslyšíme a nečítáme ani jediného slova, které by věčně vzpomnělo, že čest za všecken ten pokrok a všechny ty vynálezy předně přináležejí tomu svrchovanému Pánu, jenž i přírodu i ducha lidského stvořil a podivnou zajisté jej silou a důvtipem ozdobil, by člověk v časy, Prozřetelností Boží ustanovené, pronikal zrakem

svým vždy více a dále skrz roušku, tajemně nám zahalující mohutné ono proudění sil přírodních, od Boha zákony moudrými spoutaných, by nám lidem sloužily a dobrotivou i mocnou ruku Jeho nám zjevovaly. Máte se vždy více rozmáhati panství člověka nad zemí, jakož byl trojjediný Bůh, prvé než stvořil člověka ustanovil říka: „Učinme člověka k obrazu a podobnosti svému a ať panuje nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským i nad hody a nade vší zemí i nad všelikým zeměplazem hýbajícím se na zemi.“ (I. Mojž. I, 26.). Když pak vidíme, dokonalejšímu poznávání zákonů a sil přírodních se toto slovo Boha a Stvořitele našeho vyplňuje: tu se ptám: kdež jsou ti, kteří s králem Davidem Bohu čest vzdávají modlice se: (Žalm VIII, 4—7, 10) „Když spatřuji nebesa tvá, dílo prstův tvých, měsíc a hvězdy, kteréž jsi tak upevnil, co jest člověk že jsi naň pamětliv, a syn člověka, že jej navštěvuješ? Nebo učinil jsi ho málo menšího andělův, slávou a ctí korunoval jsi jej. Pánem jsi ho učinil nad dílem rukou svých, všechno jsi položil pod nohy jeho. — Hospodine Pane náš, jak předivné jest jméno Tvé po vší zemi.“ Takovou zbožnou modlitbu sotva již jinde leč v chrámu Páně, když se hlásá slovo Boží, a ve školách, když se mládež vyučuje v křesťanské víře, slyšení lze ku chvále Boží. Tak zpyšnělo srdce leckterých lidí mnohým šťastně zdařilým podnikem, že již nechťejí Bohu čest vzdávati, ale jen sobě, jen duchu lidskému přisvojují bláhoví čest a slávu a ve své nadutosti domnívají se, žeby i bez Boha a Jeho svatého řízení a požehnání mohli něco užitečného a sobě i jiným spasitelného vykonati. A přec zůstane povždy pravdou slovo žalmisty (Ž. 126, I.) „Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteříž stavějí jej. Nebude-li Hospodin ostrihhati města, nadarmo bdi kdož ostříhá ho.“

I to jest známkou časovou naší doby, že mnozí bez Boha žijou a bez Boha umírají, čili zřetelněji řečeno, života si berou a sami na sobě samovraždou dílo katovské vykonávají. Nejprv srdce majíce plné nevědu chladně se k Bohu chovají, bezbožně žijí, a pak když se jim tužby jejich bohaprázdné nesplnily aneb překazily, bezbožně umírají. Nebylo by tak mnoho vražd a samovražd, nad kterými žasnouce se hrozíváme, kdyby nebylo tolik bezbožnosti ve světě. Tato bezbožnost jeví se nám zřetelně znesvěcováním posvátných časů, nedělí a svátků. Bez ohledu na to, že se množství zbožných křesťanů pohorší, vykonávají se od mnohých aneb ne-

chávací se vykonávat ve dny nedělní a sváteční těžké práce, které ani nutná potřeba nekáže, ani láska k bližnímu nedovoluje, ale jen pouhá ziskuchtivost a znemravnělá rozmařilost vyžaduje. A což horšího jest, zdá se často, že holá bezbožnost toho pohoršení příčinou jest, a že se jen lidu služebnému a pracujícímu odepre čas a možnost účastniti se veřejně ve službách Božích, aby se jim pak tolik a více času doprálo k spustlému hejření.

Následky znesvěcování neděl a svátků jsou vždy smutné; pocházejí z toho spustlost a surovost mravů a nespokojenost srdcí, takže celá společnost tím trpí, a nejen náboženství ale i obec a stát tím zkázu berou. Tam, kde svědomitě svátky se světi, shromažďují se v ustanovené časy v domě Božím bez rozdílu stavů a stáří a jmění všichni věřící a po stavostech a lopotivě práci všedních dnůžijí v srdcích svých slovem Božím modlitbou nejvyšší obětí mešní, přijímáním svatých svátostí Božské ctnosti, víru nadějí a lásku, tento základ všeliké ctnosti a dobrých mravů, přítomné spokojenosti a budoucí věčné blaženosti; poznávají se býti dítky jednoho Otce, Pána Boha svrchovaného, upamatují se na svou povinnost, že se máme všichni vespolek milovati, provinění sobě odpouštět, pro věčnost se připravovati; a se svatým pokojem v srdci odcházejí nesouce si požehnání Boží domů. A to je posilňuje a obveselí srdce, že snadněji nesou břímě své a trpělivě dále krácejí za Kristem Pánem řkoucím: „Kdo chce přijíti za mnou, zapřijí sebe sám, vezmí kříž svůj na se a následuj mne.“ (Mat. 16, 24.) Kde však svěcení dne svátečního je přerušeno, koe ani jednou za týden člověk nebývá na vznešený původ a cíl svůj v nebesích upamatován: tu člověk snadno zapomíná na Boha, na věčnost, a místo lásky k Bohu a bližnímu naplní se srdce jeho závistí, pakli je chudý, — hrdostí pak a zpupností pyšnou, pakli je bohatý; k oběma pak přidruží se rozmařilost chtějí užiti rozkoší na zemi tělesných, netoužíc po radostech vyšších v nebesích. Marně však hledá nasycení, a proto ta závist a pýcha a to rozkošnictví znepokojí a rozerve srdce člověka tak, že v něm nenechá ni klidu v domácnosti, ni lásky užné manželské, ani lásky přirozené k dítkám, ani lásky vděčné a úcty povinné k rodičům. Proto nešťastná jest rodina, v které svěcení dne nedělního přestalo, a nešťastná obec, kde svátky se světi ne službami Božími, ale hýřením. Tam není pokoj, ale rozbroj; tam není mravnost, ale surovost a spustlost.

Prosím Vás tedy snažně křesťanští rodičové, drazí otcové a matky, hospodářové a hospodyně, starostové a výborové obcí, řiditelové továren a živnostenských závodů a ostatní všichni, co jste v jakémkoli postavení jiným předzřízení přednostové, napomínám a prosím Vás, ano zapřísáhám Vás pro Vaše vlastní a pro všeobecné blaho, dbejte pečlivě o to, by Vaše děti, Vaše čeled a Vaši podřízení řádně zachovávali a světili neděle a posvátné časy. a sami dobrým příkladem, účastníci se zbožně při službách Božích, je předcházejte; neboť jen tehdy má dobré napomenutí u podřízeného velkou váhu, pakli se slovo dobrým skutkem vysvětluje a podporuje. Věřte, že není a nebude Vám možno mezi nimi udržeti dobrý řád a mrav a kázeň, pakliže nebude u nich bázeň Boží; a nebudou ctít Vás, aniž budou Vám vděční za všechnu Vaši o ně péči a starost a obětivost, pakliže nebudou prvé ctít a milovat Pána Boha. Nedopustte, aby zneužíváním a nesvěcením neděl a svátků ku nenahraditelné škodě společenského řádu kazil se veřejný život náboženský a rozšiřovala se u nás spustlost mravů. Necht' i dále vždy více rozmáhá se v našich krajinách a dědinách zbožnost a ctnost, jakož jsem o ní dosud na svých visitačních cestách tak mnohé potěšitelné důkazy s velikou radostí spatřil.

Když pravím, že s radostí si vzpomínám na tu horlivost zbožnou, kterou jsem naštiviv osobně značnou část své milé dicése na své oči u Vás viděl a seznal, musím přidati, že i náš svatý Otec Lev XIII. bude se z toho těšiti, až Jemu, dá-li Bůh, letos na podzim, osobně zprávu o Vás a Vašem křesťanském životě podám. Zamýšlím totiž letos s Boží pomocí navštívit v svatém Římě hroby svatých Apoštolů Petra a Pavla, a tam prositi o posilu v mém těžkém úřadě, o požehnání pro Vás a za rozkvět svatého náboženství mezi námi; spolu pak chci nástupci sv. Petra a náměstku Krista Pána svatému Otcu Lvu XIII. obvyklý účet ze čtyřletého svého úřadování biskupského skládati, jak svatá to a přísahou stvrzená povinnost biskupovi káže: a této povinnosti chci letos osobně zadost učiniti.

Nemalou zajisté útěchou svatému Otcu v přemnohých Jeho starostech, které má o celou církev, a ve velikých svízelních, s kterými Jemu v nové době zápasiti jest, nemalou pravím útěchou Mu bude, když uslyší, že věrně a celým srdcem se přidržujete svaté naší víry katolické, dle jejího učení a vedení Pánu Bohu se klaníte, horlivě svaté svátosti

přijímáte, o obnovu a ozdobu stánků Božích pečlivě se staráte.

Znaže tíseň svatého Otce pocházející z nedostatku peněžitých prostředků nepřátelskou mocí Jemu odňatých, chci Mu dle sil svých nějaký peněžitý příspěvek k nohoum položit, a jestli i Vv dárky své připojíte, s radostí je odevzdám na důkaz naší společné synovské k Němu lásky a oddanosti k viditelné hlavě Církve svaté a náměstku Krista Pána. Na výlohy spojené s řízením Církve po veškerém okrsku zemském ve všech dílech světa se rozkládající a ku dalšímu rozšiřování jejímu mezi pohany a ku hlásání svatého evangeliumu těm ubohým, kteří ještě ve tmách modlářství a v stínu smrti sedí, mívala jindy svatá římská apoštolská Stolica ve své zemi dostatečných důchodů. Tyto když nespravedlivě odňaty byly, nechtěl ani předešlý, ani nynější svatý Otec od nepřátelské moci toho nejmenšího přijmouti dokudž by Mu, co svaté Stolici po právu patří, vráceno nebylo. Do té doby chce raději z almužen svých dítek žíti a potřeby řízení církevního zapravovati. Chtělť sice nepřátelé našeho náboženství i tento byt i skrovný pramen, z dobrovolných dárek lásky syrovské plynoucí, zničiti, rozšiřující schválně vymyšlené pověsti o přecetných milionech které prý po Piu IX. [co dědictví zůstaly. Než všechny takové pověsti zlomyslnou lží se osvědčily. A protož upřímní katolíci nepřestali dobrovolnými dárky svatého Otce podporovati; což i my, kdožkoli můžeme ochotně učiníme.

Aby pak i cesta má i návrat můj k Vám, pakli se Bohu líbiti bude, byl v hojnosti požehnaní svatého, prosím Vás milovaní synové a dcery v Kristu, abyste mi pomáhali na svých modlitbách za mne k Bohu.

Bůh pak lásky a pokoje budiž se všemi Vámi. Amen.

Dáno v Mém biskupském sídle v Hradci Králové na den svatého Bartoloměje apoštola Páně r. 1879.

Josef Jan,
biskup.

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXXVII.

Neděle XVII. po sv. Duchu. — Svátek sv. Václava.

Znám strom uprostřed rozsáhlé zahrady — veliký, silný, mohutný, hluboko v zemi zapustil kořeny své, mocně vypíná se jeho kmen a daleko rozvětvuji se ratolesti

jeho poskytující stín a libý chlad; mezi listím jeho stkví se husté spanilé květy naplňující vzduch libovůní. Než ustaňme mluvit v obraze a podobenství; toto jest význam jeho: rozsáhlá zahrada jest lidstvo; strom uprostřed jest Církev Boží, Ježíšem Kristem ve světě, v lidstvu, štipená, sv. krví srdce Jeho živěná a zachovávaná; četné květy stromu toho toť svatí jsou, oni ctihodní služebníci a služebnice Boží, kteří sebe, život, statek svůj, svou vůli, své náklonnosti Bohu v obět přinesli; libovůně naplňující vší zahradu, toť ctnosti jejich, jimiž stkví se před vrstevníky i potomky.

Na jeden z těchto spanilých květů dnes obzvláště pozornost vaši obrátiti holdám; jest to onen svatý, úctyhodný služebník Boží, jehož památku dnes celý křesťanský svět a zvláště naše česká vlast slavně koná — jest to sv. Václav, vévoda země české, mučenník, patron vlasti naší, ježž milují obyvatelé Čechie bez rozdílu národnosti, ježž s hrdostí nazývají dítkem rodné země své, ježž právem staví v první řadu oněch ostatních světců, jichž země česká, nad jiné více, zplodila. A zasluhuje světec, jemuž dnešní sváteční den jest zasvěcen, této úcty všeho katolického křesťanstva a zvláště Cechův katolíkův? Slyšme odpověď k této otázce v úvaze dnešní.

První polovice 10. století byla pro Čechy veledůležitá, osudná doba; křesťanství sotva štipené na půdu českou zápasilo o palmu vítězství s pohanstvím až dosud velmi mocným. Ovšem dal se vévoda český Bořivoj, pohnut byv k tomu Svatoplukem, panovníkem říše velkomoravské, i s manželkou svou Ludmilou okolo r. 870 od sv. Metoděje, apoštola Slovanů, pokřtiti; ovšem snažili se neunavně tito první křesťanští knížata vlasti naší, aby nevěru a pověru pohanskou v zemi své z kořene vyvrátili a zvláště kněžna Ludmila svou horlivostí v rozšíření pravdy křesťanské a pokladem svých ctností vydobyla sobě té oslavy, že první se stala sveticí země české; oba její synové, Spitihněv a Vratislav snažili se vznešenou matku svou ze všech sil v šlechtěném díle jejím podporovati: ale Drahomíra, vdova po Vratislavu r. 925 zesnulém, byla úhlavní nepřítelkyní učení křesťanského, a jako druhdy pověstný odpadlík Julian náboženství Kristovu byl zkázu a vyhubení přísahal, podobně hleděla i Drahomíra, nepravostmi pohanskými pokálená i v Čechách učiniti; přání, aby oba její synové, Václav a Boleslav, v nenávisti ku křesťanství byli vychováni, jen

částečně ji naplněno; neboť manžel její Vratislav ještě na lůžku smrtelném odevzdal péči o Václava matce své Ludmilě; tím více vzplanul tedy hněv její na Ludmilu a vnuka jejího Václava, kterýž ve všem věrným byl učněm báby své; a tím horlivěji vštěpovala Boleslavu jí samé na vychování ponechanému odpor a zášť ku všemu, co křesťanského; a drzost i bezbožnost tohoto vévodského potomka, které již v útlém jeho věku patrně se jevily, dokázaly pak, že tento způsob vychování nepřišel u něho na zmar. — Mezi tím násilně ujala Drahomíra vládu nad zemí českou a čímkoliv k vymitění křesťanství sesazením křesťanských úředníků, vypuzením křesťanských kněží, pronásledováním zřejmých neb tajných přívrženců křesťanské víry přispěti mohla, to činila dle možnosti; ano když stavové syti jsouce ukrutnosti a násilí jejího, vládu jí odníti a synu jejím Václavovi odevzdati se hotověli, nezhrozila se zločinu vraždy, kterýž na zbožné tehyni své Ludmile pro horlivé podporování učení Kristova vykonati kázala. Najatí vrahové vnikli do soukromé kaple vévodkyně, kdež Ludmila právě na pobožnosti dlela a zardousili ji vlastním jejím závojem 15. září 927. Tu pak hledala krutá nepřítelkyně křesťanů vhodnou příležitost, aby se i zbožného, svatého vévody Václava zbavila a tak Boleslavu po jejich cestách kráčejičimu k trůnu dopomohla; tato příležitost naskytla se jí několik let později; manželka Boleslavova měla syna a Václav na radu Drahomíry pozván jest přátelsky a zdánlivě upřímně, aby dítku na křtu sv. kmotrem byl; netuše nic zlého přijal Václav pozvání a tak padl v sítě lstivých, zlomyslných nepřátel svých; když totiž zbožný vévoda, jemuž v té době Otta I. na říšském sněmu ve Vormsu důstojnost a název krále českého byl udělil a to pro vznešené jeho ctnosti, — když zbožný vévoda tento, od hodů na hradě Staroboleslavském do chrámu Páně se odebral, aby tam svou pobožnost vykonal, byl na tomto posvátném místě od bratra svého Boleslava k návodu Drahomíry úkladně mečem proklát a tak vypustil čistou duši svou dne 28. září r. 936 jako obět lstivého pohostinství a nesmířitelné zášti; tělo Světcovo pak, ježž Bůh četnými zázraky oslavil, přivezeno jest do hlavního města Prahy a tam slavnostně pochováno. Bídný osud stihl bezbožné vrahy a nešťastný konec byl časným trestem za zločin jejich; Čechové však ctili ihned Václava jako ochrance a přímluvce

svého u Boha a ještě po dnešní dobu, téměř tisíc let po smrti jeho mučnické, planou milionové srdce českých, ano celého světa katolického obdivem, úctou a láskou k sv. svému rodáku. A to všim právem! Vždyť v životě tohoto světce stkví se spanilý věnec nejkrásnějších ctností! Co vše učinil, abych především k tomu poukázal, pro rozšíření a upevnění křesťanství v zemi své, u svých poddaných! Kterak byl jim vzorem právě křesťanského života! Jak bilo v něm srdce skromné a pokorné, ač koruna královská a purpur zdobily jej! Jak stridmý, zdržlivý byl život jeho přes vše bohatství a nadbytek statků pozemských!

Jak laskavým, dobročinným byl ku všem chudým, trpícím a souženým! Nezřídka navštěvoval vězně v temné noci jejich žalářů, sám, nepoznán, těše, uče, napravuje jich! Nezřídka na vlastních bedrách v tuhé zimě nosil potřebné dříví do příbytků nuzných, chudých. Jak čistý a bezúhonný byl život jeho soukromý! Jak snažil se jako panovník spojovati vždy mírnost s nutnou přísností a spravedlností, bez ohledu na přízeň, ale i zášť lidskou. Tak pravá moudrost, čerpaná z příkázání Kristových, byla přední jeho ctností panovnickou a proto významně dává Církev dnešního dne předčítati část z knihy moudrosti, v níž pravá moudrost, jejíž počátkem jest bázeň Boží, se velebí a poroučí — zvláště pak mocným tohoto světa, od Boha zřízeným vládcům národů. „Protož jestliže sobě zalibujete stolice a berly, králové národů, milujte moudrost, abyste na věky kralovali“ (Moudr. 11, 22). A co říci mám o jeho pravé nábožnosti! Čím blíže stál oněm trudným dobám, v níž ještě pohanství s ohavnostmi svými důstojnost lidskou poskvřňovalo, čím více křesťanství oblažující naukou svou srdce jeho uspokojovalo a sladkou útěchou naplňovalo, čím patrněji počalo se jeviti ovoce zjevené pravdy v životě a mravech jak jednotlivců tak i celého národu, tím horlivěji předcházal poddané své účinnou nábožností! Celé hodiny za dne věnoval modlitbě a rozjímání; nezřídka bylo ho vidati i za noci i v době kruté zimy, bosýma nohama do chrámu Páně kráčet! Zbožná pověst vypravuje, že panoš, který jej na těchto nočních cestách zimních provázel, sobě jednou do velké zimy stěžoval; sv. vévoda kázal mu, aby vkročil do šlépějí jeho, a hle! nepocítil žádné zimy, neboť žár svaté nábožnosti, kterouž hárало srdce Světcovo, zapudil vši zimu sněhu. S jakou

radostí přisluhoval, vévoda český, knězi při sv. oběti mešní! Jak vroucí byla jeho úcta k nejsvětější svátosti; sám sil pšenici, z níž dělán posvátný chléb, sám sázel révu, z níž bráno víno k sv. oběti, a že při nábožné modlitbě stihla jej ruka vrahova, svrchu jsme pověděli. — Tak žil, tak zemřel sv. Václav, okrasa země české. — Ano ozdobou Čechie, výkvětem knížat, květem nebešťanů nazývá jej Církev sv. pravice v hymnu: „Koruna pozemská zdobila hlavu jeho, koruna slávy jest na věčnosti odplatou jeho; purpur halil údy jeho, ale více nad to ctí jej purpur krve, již vylil pro Boha a zjevenou pravdu jeho“ (Hymn. in I. Vesp.); a v pravdě celý jeho život byl následováním napomenutí Páně v dnešním sv. evangeliu: „Kdo chce přijíti za mnou, vezmi kříž svůj na sebe a následuj mě“ a dále: „Kdo bude chtíti život svůj zachovati, ztratí jej; ale kdo ztratí život svůj pro mě, nalezne jej“. Světec náš, jehož památku dnes slavíme, konal to druhé, jakož jsme s důstatek se přesvědčili; kéž tedy příklad jeho pohnul nás, v ohledu mravním tak jednati, jak on ve skutečnosti jednal; kéž bychom odumřeli hříchu a skutkům jeho a nový započali život v svátosti a spravedlnosti uvažující v srdci často napomenutí Páně: „Co platno člověku, by celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl?“ (Mat. 16, 26.).

Po sedmatřiceti letech.

Pán Bůh zase té radosti nám dopřál, že jsme mohli shromáždit se, a kteří loni přítomni jsme byli schůzi u kolegy svého Černého, děkana na Mělníku, sjeli jsme se letos u kolegy Šrámka, faráře v Maloticích a nescházal než Pařík děkan mladoboleslavský. Loni nejprve zavítal mezi nás, čím velmi se nám zavděčil, letos bránily mu překážky, omluvil se a my zajisté upřímně jsme ho pohřešovali. Také skutečnou žalostí nám to způsobilo, že již po druhé nedostavil se zvláště milý nám kolega Nigrin a to pro churavost, již vyléčiti odebral se do lázní rožnovských, což aby úplně se bylo podařilo, ze srdce mu přejeme.

Tak jsme tedy byli pohromadě: 1. Černý Antonín, 2. Chmelíček František, 3. Čiška Václav, 4. Dlask Antonín, 5. Hlinka Vojtěch, 6. Kellner Karel, 7. Rajský Jan, 8. Starosta Karel a Šrámek Jan hostitel náš byl devátý. Sjeli jsme se u něho dne 14. července. Večer v 8 hodin přibyli

jsme od Prahy čtyři a s jiné strany dříve než my také čtyři do Malotic dorazili a již tam na nás čekali.

Privítání bylo slavné, věru přeslavné. Bratr Šrámek vyznamenal se, překvapil nás a tolik toho ku počtě naší měl připraveno, že jsme nemohli dost vynadiviti se tomu.

K nádraží do Českého Brodu poslal nám naproti svůj pěkný a pohodlný kočár, koně a kočího měl z panského dvora a kočí byl ve své livreji, arcit sváteční, a vyhlížel jako nějaký angličan. Premovaný klobouk cylindr s velkou kokardou, tmavožlutý frak a vesta modrá napřed mnohem delší než ten frak těsně uzapnutý dodávaly mu jakýsi cizozemský ráz a skoro se nám odlehčilo, když jsme poznali, že je Čech a mohli si s ním dobře po česku promluvit i o krajině, skrze kterou jsme jeli.

Minuli jsme Kourim, blížíme se k Maloticům, tu ozvaly se zvony a my nevědouce, zvoní-li se k Boží anebo naší slávě, a nechtíce tuto potahovati na sebe, pomodlili jsme se klekání. Však ozvaly se také rány z hmoždírů v Kourimi vypůjčených, jež vypaloval kovář ve farní zahradě, ozvala se hudba a hrála hymnu národní, na silnici stála mládež, stál lid malotický, ze dveří, ze vrat, z oken vykukovali diváci, vybíhali ven, pozdravovali nás: celá ves byla, jak se říká na nohou, zraky i hlasy její doprovodily nás ku faře.

Byl to hlučný a pohnutlivý okamžik! Kolega farář přivítal nás na ulici, radosti byl celý u vytržení, slze mu tekly po tváři, jásaje, plesaje libal a objímal se s námi a uváděl nás do svého obydlí.

Hle, bylo ozdobeno, okrášleno! Červenobílé, modrobílé a černožluté praporečky visely nad vchodem a uprostřed nich stkvěl se nápis: „Salvete“, což jest po česku: „Zdrávi buďte!“ V pravo v levo vypínaly se sloupy z choje, vše nahoře i dole se zelenalo, a nejvíc větví a nejvíce listů k věncům, obrubám a páskám poskylt mohutný strom dub, jenž v okolí malotickém daří se a jest vážen a oblíben. Od vchodu po malém a úzkém nádvoří na pěkně obarvených tyčkách zářily koule zreadlové a ubírali jsme se okolo nich při hudbě a střelbě, jsouce až omámeni tím, co jsme již byli viděli a slyšeli a co si hodný a milý bratr náš byl vymyslel, a čím nás již byl oslavil. Však to ještě nebylo vše a teprv druhého dne se ukázalo, jak tuze mu na nás záleží a jak se nám chtěl kromobyčejně zachovat.

Přisedli jsme k večeři, pozorovali jsme, jaké od lonska se s námi staly změny, a

Bohu díky, nic se nezhoršilo a my jeden s druhým úplně jsme byli spokojeni. Povíдали jsme si, vypisovali jsme své nejnovější osudy a příhody a že vždy také jedná se nám o poučení, povzbuzení, pokrok, i tentokráte a to hned na počátku pustili se dva z nás do zajímavé disputace „o pytláctví“ a pádnými důvody je rozebrali a se poráželi.

Ustanovil se pořádek služeb Božích na zejtřek: budou zase dvě slavné, t. j. zpívané mše svaté, jedna za nás živé a druhá za naše již v Pánu zesnulé spolubratry, budou po sobě, dohodli jsme se, kdo je bude mít, a napřed všickni ostatní obět nejsvětější tiše Pánu Bohu přinesou, aby pak přísluhovati mohli celebrantům. Nedělá se tu žádného rozdílu, kanovník, vikář, notář, děkan, farář a i ten vikariátní sekretář jsme si všickni rovni a nikomu nenapadne, že by snad zasluhoval nějakou přednost.

Ráno stalo se, jak se večer uzavřelo. Již po páté hodině sloužily se v kostele mše svaté, konaly se nábožné modlitby a v dost hojném počtu sešli se k nim osadníci. V určitý čas k velkým službám Božím shromáždili jsme se na faře a odtud v slavnostním průvodu, v rochetkách a štolách, vrátili jsme se do kostela. Nescházela školní mládež, nescházely družičky a jedna nesla věnec ovínutý krásnou stužkou, na níž velmi dovedně, ano uměle bylo vyšito: „Pán odměň dělníky Vinice své věncem nevadnoucím.“ Kovář již nestřílel z hmoždírů, hudba již nehrála jako včera. Chtěli jsme bez vši světské slávy předstoupiti před nejvyššího Pána, Jemu čest a chválu vzdáti, poděkovati se za přemnohé milosti, jež nám až posud prokázal, a přednesti své prosby o pomoc, ochranu pro ten zbytek života, delší, kratší, kterýž nám jest ještě vyměřen.

O zajisté vykonali jsme to svědomitě, věrně. Přítel náš uvedl nás do chrámu, pozdravil, oslovil nás — oitlivě, měkce, že se až rozplakal, a věnec odevzdal celebrantovi. Byla první a byla druhá mše svatá a když při této zpomínali jsme na nebožtíky své a po [mši milosrdenství Božímu je odporučeli vroucí modlitbou společnou, i nám se oči zarosily, se hlasy trásly a svatými myšlenkami naplnění zase v průvodu — tiše, pokorně, vážně odebrali jsme se nazpátek na faru.

Tu přichystáno nám nové překvapení. Ve dvou oknech nalézaly se důmyslné transparenty a duch náš pookřál, se sebral

vyjasnil: s potěšením jsme si přečtli, co na nich stálo napsáno a co horlivý kolega náš sám byl sestavil, vyřezal, podlepil — různobarevným papírem, okrášlil — dubovým lupením.

„V Pánu vítání
Budtež milení!
Bratři žíte,
V zdraví žíte!
Bůh Vás zachovej,
Milost popřej,
Žehnání dej,
Nebe uschovej!“

Tak zněl pozdrav v jednom okně a druhé krátce věnováno bylo zemřelým — 7 Čechům a 4 Němcům — slovy: „Světlo věčné — Pokoj Páně“ a sedmičkou a čtverkou.

Mezi zemřelými je poslední Řezníček František, dokonal život svůj letos dne 1. března a budiž Pán Bůh veleben, že ze 27. r. 1842 vysvěcených, tedy za 37 let, jen 11 jich teprv povolal na věčnost.

Posnidali jsme všickni najednou. Bylo arciť již hodně pozdě a nesmí se nám vytýkati, jakobychem snad jen k vůli svému vyrazení každoročně se sjížděli. Nikoliv, nám záleží také na duševních hodech v kostele, a když jsme dali Bohu, co jest Božího, pak teprv se bavíme, povznášíme — přátelským obcováním mezi sebou. My se stáváme jinými, než snad doma býváme. Vše trudné, bolestné, mrzuté se odložilo: vybavili se na chvíli ze svých povinností, ze svých úradů — třebas dost těžkých, udělali si kratičké prázdniny, posilnili se k nové práci — staří bratři ze semináře. Naděje, že po roce se opět uvidíme, dá-li nám Pán Bůh se toho dočkati, usnadňuje nám loučení, doprovází, blaží nás, jest nám útěchou v smutných dobách. Dokud můžeme, mějme se a lásku zachovejme si — až do hrobu.

Ještě před obědem šli jsme podívatí se na Malotice či Maletice. Jest to dost velká ves, má asi 50 čísel, leží příjemně a města Kouřim a Zásmyky jsou ji na blízku. Pěkný starobylý chrám Páně jest zasvěcen sv. Matouši. Pan farář se stará o pořádek a čistotu v něm a o skvostná roucha a jiné důstojné potřeby k službám Božím. Presbytář je zlatem malovaný. Z kláštera sázavského, když byl zrušen, dostaly se sem dva obrazy: sv. Anna a sv. Josef. Pro čest a chválu Boží činí se vše, co dopouští možnost, a při slavnosti naší hořelo 32 voskovic na oltářích.

Také se nám líbil hezký zpěv v kostele. Školní děti dobře jsou v něm vyvíčeny. Páni učitelové, starý i mladý, sami je přivedli a ochotností svou nás si zavázali. Vyslovujeme jim vřelý dík svůj a Fr. Pravda zvlášť je pozdravuje, že i oni ho zvlášť pozdravili.

Škola je v Maloticích výstavná; je tu také dvůr panský hraběti Šternberkovi náležející a domy vyznamenávají se zevnější úhledností. Uvnitř jsme viděli jen jeden a to byl dům pí. Hlaváčkové vdovy, jenž jí slouží za výměnek. Tři z nás chodili jsme k ní na noclehy, postoupila nám pokoj, větší než jsou na faře, čistý a dobře zařízený a s dcerou a vnučkou pečovala o naše pohodlí. Chodila s námi také do kostela; dívky její pilně pěstují květiny, což svědčí o spanilě mysli jejich, kteráž zajisté i Bohu jest oddaná jako mysl matčina a babiččina. Zkazujeme jim všem: „Budte s Bohem a Bůh buď s Vámi.“

Dva noclehovali ve škole a také si to chválili a libovali.

Cesta ku kostelu se právě opravovala, ale ne pro nás, sice by se to bylo stalo dříve, a my chtíce dokázati, že naše staré nohy neštítí se nerovnosti, neštítí se dolů, skákali jsme přes ně jako mladici.

Vyšli jsme si i za ves, viděli jsme Ždánice s malotickým kostelem filiálním sv. Havla a Kruty s kostelem farním sv. Václava, jenž s vrchu, na němž jest postaven, daleko pohlíží do krajiny a při němž farářem byl kolega náš Kimla František již r. 1867 zemřelý.

Bylo poledne, dostavili jsme se na faru a brzy zasedli jsme k obědu. Bývá to náš, bych tak řekl, oběd přátelský a byl jim zase jako obyčejně. Bývá to pravý dýchánek, skutečná pochoutka, ne snad na jídle a nápoji, nýbrž na rozpravách zajímavých.

Je-li kde a vypisuje-li se náká ta hostina, tu se nic nezamlčí, co se jedlo a pilo, a chlubně se uvádí celá řada, jako ku příkladu: „Polívka se smaženými knedlíčky, ouhoř se sardelemi a citronem a Madeira Dry k němu, jazyk s křenem, hovězí s mrkví a kedluby, klobásky se zelím, kuřata s kariolem, zvěřina s višněmi, kachny se salátem okurkovým.“ Pak následuje: „Cukrovi — na 10 talířích, dortů — 5, koláče, buchty, oplatky, maliny, jahody, rybíz a vína — lutenberské, mělnické, žampanské“ a ovšem napřed nescházelo pivo plzeňské.

My nejsme takoví labužníci, lahůdkáři, mlsáci, a bychom si na tom zakládali, si to

přáli, to vyhledávali a pak to počítali, nikoliv, co se nám dá, s tím jsme spokojeni, a dalo se nám toho v Maloticích dost, ačkoli zajáci, koroptve a kapouni ještě nebyli a krocani v zahradě teprv vyrůstali. Hostitel náš vynikl nad všechny ostatní listkem a pořádkem svým jídelním a obzvláštním a významným uspořádáním.

Abychom to dokázali, zmíníme se jen o cukrovím a dortu. Mezi cukrovím nalezaly se památky pro jednoho každého z nás: Pro Koníka koník, pro Krákulu pták, pro Studenta panák, pro Polku panna, pro Jeremiáše muž hořekující, pro Mělničana hrozeň, pro Basetel nástroj hudební a pro Tichý dům kaplička. Dort byl ozdoben kyticí dubovou, již také na památku jsme si rozebrali, nahoře bělala se na něm sedmatričtíka a po stranách přiléhali k němu kazatel a zpovědník.

Když na stůl přišlo víno, ať již bylo jakékoli dle jmena, ale dobré bylo, arcit rozehrálo nás k připitkům. Domácí pán pozdravil nás srdečně, dojemně, bylo to k pláči; a my pozdravili jeho též srdečně, ale vesele, bylo to k smíchu; a tak se jedno s druhým spojilo a doplnilo. I přirovnali jsme ho k dubu, k českému dubu, k dubu křemeláku, byli jsme pyšní na něho, přáli jsme mu, aby mu neškodily ponravky, jež kořeny jeho podrývají, aby mu neškodili hmyzové, jež pícháním svým duběnky — Galläpfel — na něm vyvozují, aby byl a zůstal vytrvalý a stálý jako dub, prospěšný a užitečný jako dub, dosáhl věku dlouhého a vysokého jako dub, žil nám a sobě ku zdatu.

V připitcích se pokračovalo, byli jsme dobré myslí, dávaly se nám šprýmy a žerty každý něco zajímavého věděl, bavili jsme se výborně celé odpoledne.

Přítel náš litoval, že v místě není zpěváckého spolku, který by nám mohl učiniti zastaveníčko. I složil kantátu, dal si na ni udělati nápěv, nastudoval jej a když jsme seděli při víně, vybral si dva kolegy zpěváky, vytratil se s nimi do vedlejšího pokoje a tam kantátu je naučil — pošeptmo. Přišli a přednesli ji rázně a text její zní:

„Jaká to sláva i jaký to ples
Koná se na faře u d . . a dnes?
Proč ve všech očích se veselost jeví?
O bolném smutku proč nížádný neví?

Bratři draží schůzi zde svou mají,
Že po dlouhá leta lásku znají.

Protož hoši sobě dobro jen přejme,
Na potvrzení ruce si podejme.

Žíte bratři přišedší sem ke mně,
Bůh rač dáti lásce Vaší nebe.
Ze všeho buď Pán nebeský pochválen,
Jemu dík, čest, též i Matičce. Amen“.

Že nás to těšilo, dobrý bratr ještě písní nás obdařil. Je známá a má i známou notu. Museli jsme ji zpívat s ním a on předříkával:

V dobrém jsme se sešli,
V dobrém se rozejdem;
Dřív kdy se rozejdem,
Ještě se napijem,
S pánem Bohem půjdem.

S pánem Bohem půjdem,
Povídat si budem:
Rádi nás viděli,
Dobře jsme se měli,
Po druhé zas přijdem.

Po druhé zas přijdem,
Děle zde zůstanem,
Ty láska bratrská
A ne farizejská
Zůstaň s námi. Amen.

Zůstaň s námi. Amen,
Zpívat nepřestanem,
Že Bůh náš láska jest,
Jemu sláva a čest
Věčně věkův. Amen“.

„Ty láska bratrská a ne farizejská“ opakovalo se několikrát a zajisté nám plynulo ze srdce.

Mile a velmi příjemně ukončil se den a že jsme jako každoročně ráno někam se chtěli vydati na výlet, vyvolila se k tomu Sázava a vše potřebné se připravilo.

Zase vykonali jsme si pobožnost v kostele, všickni hodně záhy odsloužili jsme mše svaté a po společném snídani ve třech kočárech jeli jsme ku Sázavě. Arcit je je tam hezký kousek cesty, ale utíkala nám rychle, všímali jsme si krajiny úrodné, však mnohými lijáky a velkou povodní poškozené, minuli jsme několik vesnic a s kopce před Sázavou šli jsme dolů pěšky a kochali se v rozkošné výhlídce na řeku před sebou, na planinu v levo a vrchy v pravo, na louky a lesy, na vesnici Budy se starým klášterem před řekou a na městečko Sázavu za řekou s mostem uprostřed. Tu hned také spatřili jsme roklinu

pověstnou „Čertovu Brázdu“, o níž se vypravuje, že ji sv. Prokop s čerty vyoral, a ve vsi vyhledali jsme si především p. faráře Piskáčka, jenž s velkou ochotou a vřídlostí se svým stejně ochotným a vřídlostným p. kaplanem Krehem doprovázel nás a ukazoval nám staré památky v Budách i v Sázavě.

Před kostelem sv. Prokopa a P. Marie v Budách po zrušení kláštera r. 1786 fariním jsou ještě vysoké pilíře z kostela bývalého r. 1421 od Husitů zpusťoseného a v kostele samém viděli jsme číši jalovcovou, v které sv. Prokop kníže Oldřichovi podal vřdy, lžici jeho, monstranci a sv. pozůstatky, a z kostela slezli jsme po úzkých a nízkých schodech do jeskyně, v které bydlel. Sestupuje se do ní také jiným pohodlnějším vřchodem a o pouti sv. Prokopa dne 4. července již od dávných časů navřtěvuje ji množství nábožných poutníků.

Sv. Prokop v celém okolí požívá velké úcty a všude zde najdeř na něj rozmanité upominky. Narodil se v Chotouni, vsi to mezi Kourimem a Českým Brodem, ku konci desátého století, byl dán do řkol na Vyřehrad u Prahy, stal se tam knězem a kanovníkem a pak mnichem benediktinským v břevnovském klářiěře. Odtud odebral se na cesty a nad Sázavou vybral si za přibytek jeskyni, v níž několik let o samotě sloužil Bohu, až kníže Oldřich lově v těch krajinách a žena se za jelenem, nalezl ho r. 1032, když právě z dubu větve klestil anebo jak praví stará legenda: „v ty časy dub osěkováře.“

Z toho patrno, že již tenkrát zde duby byly a bezpochyby zde jich bylo více než nyní a dub nám je tím milejší, že i sv. Prokop hodnot jeho uznal.

Oldřich sv. muže zvolil si za zpovědníka a počal mu tu stavěti klášter ke cti sv. Jana Křtitele, kterýž dokonat a rozmnožil syn jeho Břetislav r. 1039. Prokop byl v něm prvním opatem, od něho slul klášterem sv. Prokopa, a konaly se v něm služby Boží až do konce 11. století v jazyku staroslovanském; pěstovaly se vědy: sv. Prokop sám vlastní rukou napsal ozdobný evangeliář, tak nazvané řemeřské evangelium; zvelebovalo se umění: opat Božetěch okolo r. 1092 byl výborný malíř a sochař a kříž, který sám byl udělal, odnesl až do Říma; vzdělávala se půda; šířila a zdokonalovala se řemesla.

Jeden mnich sázavský ve 12. století

sepsal historii země a kláštera a již zmíněnou legendu o sv. Prokopovi „dědicevi slovanském“. Líčí v ní obřirně život a zázraky jeho a zvlášť ho zajímá vítězný boj Prokopův proti řáblům.

Tak „zaklev řucha zlého, vyhna jej z řlověka řsného. To mnozi lidé viděchu, kteřížkoli při tom běchu, že velmi u brzkém spěchu vzletě na kostelnú střechu; brzo vřnuž pták se svinuje, letí přeč se nelenuje; potom pak na zemi pade a na řtvero se rozpade.“

Čerti se toho děsí a nad tím řědují v jedné své jeskyni: „Český řlověk nad námi jest, o nemž jsme dávno kladli lest, . . . jmaje k nám nevěrně řiny, nebo řsa závisti plný, vše proti našemu sboru obsěl zde nad námi horu.“

„Svatý Prokop pořehnav se, posvátné řúcho vřzvek na se, bičik malý sobě učině, i řide tam do jeskyně . . .“

„Tdy řrtie velikým prchem proraziece skálu vřchem, přeř sv. Prokopem běřiece, své smutky sobě praviece . . .“

Jiná pověřt ří, že jeden se opozřil a zkameněl.

Hezká také jest povířačka o řertu, který po neposvěceném provaze svezl se na kruchtu a na kůži hřřichy lidí, zvlášť těch, kteří se v kostele smáli, si zapisoval a aby více místa měl, zuby si ři natáhl. Sv. Prokop spatřil ho a vřda podivné jeho počínání, usmál přý se také a proto i on jako hřřřník od řerta na kůži byl zapsán.

V legendě se dořeěš o knězi sázavském, který „svatú mři slůžieře, vysokým hlasem notieře. Chlubieře se tiem pohřřiechu, až mnozi o nem mluviechu: Tak jest krásně zpíeval mři dnes, jako jeden anděl s nebes.“

Sv. Prokop uslyřel to a „sezva svú bratři v hromadu, učiní o tom dobrú řadu . . . Kázav řemu přeř bratři státi, i poče mu z toho láti . . . aby potom řměl bázň, dachu řemu osliči kázň.“

Zázraků sv. Prokopa vypisuje se v legendě mnoho a ří se v ní: „Se vřech stran k nemu běřiechu a pracné k nemu stěžiechu; svatý Prokop dnem i nocí vřsem spomáháře boží mocí . . . Mnoho slepých prohléřáře, chromých bez řísla uzřavováře; řěsy ot lidí othonieval, boží mocí belhavým choditi kázal; mnozi něm řsú mluvili, k tomu hluři řsú slyřeli; kteřížkoli byli nemocni, také mnozi málomocni, bez řísla uzřaveno řieh mnoho, až nemož počířti toho.“

Sv. Prokop předpověděl svou smrt a před ní „bieše se všeho zbavil, než jediné rúcho na sobě ostavil.“

A to odkázal nemocnému chudáku rka k němu: „Nebuď leň, do třetího dne zde býti, až mě do rova doprovodie, tutot mů sukni tobě dadie.“

Umřel r. 1053, r. 1204 za svatého byl prohlášen, tělo jeho odpočívalo v kostele klášterním až do r. 1558 a tu s velkou slávou přeneseno bylo do kostela Všech Svatých v Praze.

Po smrti Prokopově kníže Zbyhněv klášter „daehu Němcóm, otkuds kakým cuzozemcóm“. A Češi s opatem svým Vitem vystěhovali se do Uher.

Sv. Prokop Němcóm třikráte se zjevil, aby k odchodu je donutil, a když „nechtěli poslúchati řeči dobré . . . v ruce berlu držíeše, již nemilostivě Němce tepieše.“

Němci „otpovědi nejměchu, jedno druh před druhem bězechu; nie na cestu netázachu, jedno jako kozlové skákachu.“

Rekli knížeti: „Daj ten klášter, komu ráčíš, ty nás zase nenavrátiš.“

Kníže nechtěl svoliti, „proto buoh jeho dnów ukráti,“ umřel a Vratislav jeho nástupce, „když sěz Uher brátrie příbrachu, v opatstvie je uvedechu.“

Arcib nás těšil pobyt na místě památném, kde náš sv. Prokop žil, a p. farář sázavský ukázal nám rukopis historie jeho a častuje nás vinem všelicos nám z něho přečetl zajímavého. Jest sám jeho spisovatelem a nadějeme se, že ho brzy vydá tiskem.

Také jsme viděli v jeho pokoji velký obraz představující Břetislava s nadační listinou kláštera, v níž vyslovuje se kletba všem, kteří někdy statků jeho by se zmocnili.

Pan farář se svým panem kaplanem doprovodili nás za řeku do městečka Sázavy, prohlídli jsme si kostel sv. Martina, který před zrušením kláštera byl farní a nyní jest filiální, odtud jsme šli k studánce Vosovce nazvané, z níž sv. Prokop knížeti Oldřichovi pokálem svým nabral vody a při níž jest malá kaplička se sochou Prokopovou i Oldřichovou.

Dešť nás zahnal nazpátek, všimli jsme si ještě hutí na sklo tabulové a náčiní lučebnické a lázni na řece a v Budách rozloučivše se s velebnými pány nastoupili jsme cestu nazpátek a teprv pozdě odpoledne v Maloticích jsme obědvali.

Aby nescházel náky zvláštní dobrý skutek, jeden z nás přiodil druhého péknou

klerikou francouzskou, z níž byl — vyrostl. Měli jednou stějně výšky i šířky, nyní v šířce pořád víc a víc se rozcházejí. Ta darovaná klerika nikdy nedá se jim rozejíti — v lásce, tak mile byla přijata. Tenký tlustému již nadržoval a snad proto byl ošacen, aby čtverák budoucně ho nepokoušel. Však on se prokáže vděčným doufaje, že přítel brzy zase něčemu odroste, ať jest to — francouzské nebo německé.

Jako první tak i druhý den uplynul nám utěšeně. Ráno ještě jsme se pomodlili a ještě jsme mše svatě obětovali v kostele. Po snídani na faře rozžehnali jsme se s milým hostitelem svým a berouce od něho odpuštění hluboce jsme byli dotknuti.

Odjel každý, kam ho volal úřad, a dá-li Pán Bůh, shromáždíme se na přesrok u bratra Chmelíčka v Habrech, jak již loni bylo ujednáno.

Bratru Šrámkovi ještě ze vzdálených domovů svých provoláváme „Slávu“.

Hrob sv. Jana.

Kamže poutníkův davy kam spěcháte?

Váš co rychlí krok, kteréké divadlo?

Což koná dnes snad se v naší matičce

Národa slavnost? —

Nic divadlo nás, ani svět neláká,

Nás posvátná tam k sobě hrobka vábí;

V ní poklad vzácný, to zbytečky světců —

Všickni je ctíme!

Jak neměl nás ten by pohled roznítit?

Když rozohní hned k činu jun se statný,

Ves duchem mládec se zjaří a vzhárá

V příkladě hrdin! —

Jak vojín chrabrý, krvavou zře na zbraň,

Zápasem slavným se všecek roznítí

Tak my, an zříme zde ty rány, jež vzal

Hrdina Kristův!

K místu posvátnu kdo nešelby v lásce?

Utěchu sbírat ve žití kde tísních?

Zdeť mluví nám všem Jana světců příklad —

S ním chceme kráčet.

Ó proto k Tvému vždy hrobu spěcháme,

Rádi a s láskou, by se zas posilníť

Mohli a spět dál; — veliký Ty Světců

Náš neopouštěj!

B. Hák.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

V.

Smutné, zimní večery nebyly v Moráni letos ani k přečkání. Už si ve vsi vypo- věděli, kde co kdo věděl a tenkrát přec lidé věděli mnoho i v zdejším ouvale. Tá- hlyt zimními větry od dědiny k dědině noviny, že tahle vojna je už ve světě po- slední, že bude sice trvati ještě dlouho, ale potom že bude všemu konec najednou.

Lidem v Moráni došly však i tyto no- viny a aby jim v dřevěných světnicích s černými, začazenými stropy nebylo tak pří- liš dusno, staré hlavy se zamyslyly, zadu- maly, vzpomínaly a pak se daly do vy- pravování o zašlých, zapadlých časech; mělyť je pod lebkami jakoby v mramoru zaryté. A těm, jenž poslouchali s dechem utajeným, se rty polootevřenými, s očima, jež sebou ani nepohnuly, zdálo se, že ve- čer plyne rychleji než horská bystřina.

A za jednoho takového večera povídali si as ve třech statecích najednou, jakoby se byli umluvili, o rodu Podubeckých ze- manů. Ale nejdůkladněji to znal potulný dudák Krakule. Spouštěl se sice do tako- vých řečí nerad, ale za dobré slovo a za nějaký ten zákusek dal si říci, zvláště kde také měli trochu medoviny, protože mu dlouhým povídáním schlo hrdlo o překot.

„Milí lidé, jsou v tom divné věci, — přepodivné!“

Dudák Krakule zakýval hlavou třikrát po sobě a svadlá ruka hnula se tak jako mimoděk, ale nahmatavši dřevěný kofík nepustila jej od úst, dokud tam byla jedi- ná kapka.

„Myslíte dudáku, jako že by Andělka nebyla jeho vlastní krev?“

Sedlák si přisedl k dudákovi blíže a upřel na něho oči, jakoby ho byl neviděl jaktěživ.

„Z Podubců je po matce, milí dobří lidé; ale tohohle zemana není.“

„A ty že bys to dudáku . . .“

„Vím, tak na vlas jako či jsem já!“

A lidé ve světnici kroutili hlavami, divili se, nechtěli ani věřit, divali se jeden na druhého a potom zas všickni na dudá- ka. O Podubeckých slyšeli odjakživa nezvyklé řeči; ale že by Andělka nebyla dcrou zdejšího zemana, nikomu ani na mysl ne- připadlo.

Sedlák napěnil dřevěný kalíšek medo-

vinou, že skorem přetékal a postrčil jej až před samého dudáka. Na krbě poprasko- valy veselé plaménky a rozlévající jizbou dosti jasné světlo šířily i příjemné, lahodné teplo. Lidé si z hluboka oddychovali, aby nemuseli ani výdechem dudáka vyrušovati; a sedlák poposedl si ještě blíže, aby měl slova Krakulova opravdu z první ruky.

„Psal se rok 1613. Tenkrát se objevilo na nebi několik komét najednou. Tamhle někde za Klecany uschli dva lidé strachy. Do české země vtrhla před tím zlá rota pasovská. Na slunci černaly se umrlčí hlavy a na měsíci bylo viděti dva krvavé meče přes sebe křížem. Ten rok se také objevilo všude mnoho hadů a koho štípli, umřel každý. Přišly nemoci, o nichž před tím nikdo ani neslyšel . . . Vy starší to pama- tujete; ale tihle nikoliv a proto se o tom zmiňuji. Zeman byl první rok ženatý. Byla tmavá, deštivá noc na vlas taková, jako když k nám ondyno přišli ti lotři. Aby je země pohltila! Aby se za živa propa- dli do pekel!“

Dudák Krakule udeřil při tom prudee svadlou, kostnatou rukou na stůl, protože mu rozbili dudy, kozlíku ulomili hlavu a než jej spravil, celý týden mu to trvalo.

„Já se tenkrát vracel ze svatby. Bylo to v masopustě. Ženil se, jak se mi zdá, skalní mlynář. To měly časy mé dudy. Ko- zlík mi bručel ještě třetí den samou ve- selostí. Jdu kolem dvora a tu náhle sly- ším hovor, nejdřív pomalu, ale potom po- řád víc a více, až z toho povstal křik. Já se přikrčil ke zdi. Zemanův hlas poznal jsem dobře, ale ten druhý jsem rozeznati nemohl, ač mi připadal také nějak známý, jako bych jej byl někdy slyšával, ale už hezky dlouho. „Nemám sestry! — Kliď se tulačko! — Táhni poběhlice!“ A tak to šlo jedním hrdlem jako voda na mlejnská kola. — „Chtélas být pani; jsi tedy! — Pryč odtud!“ „Aspoň nad tímhle dítětem měj smilování! — Bratře můj!“ A mně začalo v hlavě svítati. K uším zaletěl mi slabonnký hlásek dětský: pláč, úpění. Ze- man volal na psy, ve dvoře je pustili z ře- tězů, a potom bylo slyšeti už jen pekelný štekot a zoufanlivý pláč. Druhý den na- lezli pod starým zvětralým habrem nezná- mou ženu v rozedraném šatě — mrtvou, a také ji tam pochovali. Byla prý jiného náboženství. A za kratinký čas se roz- neslo, že zemance Pán Bůh požehnal . . . Já však od těch dob se Podubei vyhýbám a o práh v jeho dvoře jsem ještě nezava- dil; a přec je tomu už jeden a dvacet let,

Co jsem tenkrát za té noci slyšel, povídám dnes ponejprv. Ještě to ode mne neslyšel nikdo a mohl jsem skoro i dnes mlčeti. Ale což!”

Dudák sáhl opět po kališku; ale nyní byl prázdný, vyschlý jako jeho hrdlo. Sedlák při takovéto novíně zapomněl noclehníku posloužit.

„Ať už je tomu jak chce! Nechme staré časy dřímati“ . . .

„Podubec že by byl měl sestru?“

„Měl — neměl sedláče! — Co nám po tom! Jářku: skoro jsem mohl mlčeti ještě i dnes!“

Krakule znovu sáhal po kališku, ale nebylo v něm dosud ani krůpěje.

„Považme věci . . . Kdo by to byl kdy řekl! — A ty žes slyšel na své uši, jak ho prosila, ty žes slyšel, jak ji odháněl?”

„Už jdou nějak na mne dřímoty“.

„Zadudej a přejde tě to!“ podotkla rychle selka.

„Dřív musím kozlíku dát pít. — Rozumíš? Od těch dob, co mi ho ti chlapi pohmoždili, chraptí“.

Okamžitě byl dřevěný kališek zase až přes okraj naplněný.

A dudák Krakule ovlaživ si jazyk sputil plnými měchy:

„Až já se lidičky nabumbám

potom teprv dobře zadudám . . .

Pronikavý hlazol Krakulových dud rozletěl se až na náves a z návsí strání až do dvora. A když zaslechly melancholické zvuky jejich u Podubců, zdálo se jim, že si někdo za potokem pod starým zvětralým habrem naříká — — zoufanlivě, usedavě a dívka, jež seděla v jizbě u krbu pilně předouc, zachvěla se, protože čeledín vešel do světnice nechal dvěře polootevřené a zvenčí přinesl u vnitř vítr smutnou, tklivou melodii, opravdu jako pláč.

Zeman za stolem pozdvihl hlavu a také poslouchal; ale okamžitě seděl již zase s obličejem upřeným k dubové podlaze, prohodiv pouze: „Dudáka odtuď zítra vymrskáte!“ Byla to první slova, jež přešla jeho ústy dnešního večera. „V našich časích máme jiné věci na starosti, než abychom poslouchali tulácké knikání. Nevím, co to tady za lid! Kdybys ho šlehal až do kosti, kdyby se svíjel jako had, když na něj šlápneme, kdyby už dodělával, jak mile kde uslyší jen zavržat, zapomíná na bolest, na smrt . . . na všechno! Věru nevím, co to za lid“ . . .

„Přej jim toho otče, nemají bez toho jiné radosti! Alespoň zapomenou na chvíli, co je tíží a co je hněte!“

„A jaké ty máš radosti? Jaké já mám radosti? Jaké tu máme vůbec v tomhle dvorci radosti?“ Podubec zdvihl poznovu hlavu a upřel ostře, vyčítavě zraky své na dívku, jež ve svém nitru už začala litovati, že nevhodnou řečí otce popudila. Bylť od onehdejší noci bez toho až běda podrážděn a neupokojil se do dneška.

„Jaké jsem měl od jakživa radosti?“

Podubec se při této otázce dal do smíchu a ze vsi zaletěly sem opět kvikavé zvuky dud jako z daleka pláč.

„Ať ti to poví tuhle tvá matka! Táhne už devatenáctý rok, co se sem přivdala!“

„Mohli jsme tu mít dost spokojený život, mohli jsme tu mít i štěstí . . .“

„A že jsme neměli, jsem snad tím viněn já — já, protože se jmenuji Podubec, ty hodná ženo má?“ Zeman za stolem vstal, ruce se mu třásly a svíraly v pěstě a čeládka ze světnice se vytratila. Když se Podubec zlobíval, přišly mu do hlavy hrozně myšlenky a z hlavy na jazyk ještě hroznější slova. A lidé, když ho jen z pozdálí zaslechli, raději odkvapili, aby nemusili slyšet takové mluvení. Podubec se strašlivě rouhával a nenechal na pokoji ani nebe, ani peklo, ani Boha, ani ďábla.

Podubec pokročil doprostřed světnice a podepřel si boky.

„Tatičku, nehněvejte se! Vždyť vám Pán Bůh na všem požehná, — na všem tatičku!“

Dívka priskočila k otci, vzala jej za obě ruce a přitiskla je na planoucí tváře.

„Máš pravdu holka! Hlady tu ještě neumíráme a už to je Boží požehnání!“

Hlas Podubcův se nad obyčej zmírnil; poslední slova pronesl zeman skoro šepetem. Zemanka si oddechla z hlubin duše, že to přešlo jen tak jako slabounká přehánka a dívka přitiskla k svěžím, zrůžovělým rtům otcovy ruce ještě těsněji, vřeleji . . .

„Budem tu dnes také veselí! — Hej Stašku! Doskoč pro dudáka: ať jde hned — okamžitě! — Rozumíš?“

Podubec vyšel na zápraží a zavolal na čeledína, jenž bez odmluvy pospíšil si vykonat rozkaz hospodářův.

„Matičko Boží Boleslavská!“ zabědovala zticha zemanka. „Co mu to přišlo zas do hlavy!“ A po celém těle ji zmrazilo. „Pojď dítě, půjdem raději do komory . . .“

„Však se vyspíte! Večery jsou dlouhé, noci ještě delší, dudy vám spaní zaženou.“

Podubec zastoupil s těmito slovy ženě i dceři cestu ve dveřích.

„Měj rozum přec, zmoudři muži!“ pravila žena.

„Co lidé o nás řeknou! V tenhle čas, v tuhle pozdní hodinu!“

„Mohou-li tam ti si dát hrát, proč by tak nemohl Podubec?“

„Že prý nepůjde!“ oznamoval po chvíli čeledín.

„Rekl mu kam?“

„Kdybyste prý mu platil dukáty, vám že hrát nepřijde a kdybyste prý musilboval celý váš dvůr, že by vám řekl, abyste dal . . .“ Čeledín otálel; zajíkl se a trochu při tom zbledl.

„Co že by řekl? — Neboj se!“

„Abyste prý dal za sebe knězi na modlení. — Je to dudák Krakule!“

„Slyšely jste?“

Podubec se s touto otázkou obrátil na ženu a na dceru.

„Tohle se odvažují vzkazovat tvému muži, tvému — otci! Tak je to s námi přec už jen tuze hluboko! A potom prý nám, ty holka, Pán Bůh ve všem požehná! — Však takové vzkázání si nedovolí více nikdo, — u všech pekel nikdo!“

Podubec vzal s koliku ve světnici čapku a odkvapil ze dvora.

Matka s dcerou stály jakoby je byl někdo přimrazil, či jakoby byly zkameněly. Teprv za chvíli přišla k sobě zeman-ka a uchopivši dívku za ruku zvolala: „Či tu přec nemůže být pokoj, ani štěstí — ani Boží požehnání?“

Z venčí sem zarážel hluk, tak jako kvikot dud, když jim dochází a kozlík do-
dělává.

„Pojď, dítě, pojď! Už jsme dříve měli jit! — Co to na nás Pane Bože všemo-
houcí sesýláš!“

Za dvorem byla bezpochyby vzhůru celá ves. Slyšeli zcela dobře hrozný hlas zemanův, mohli rozeznati i proklínání; ale kdo pak to rád poslouchá!

„A to všechno od té noci matičko! — Tak jakoby mi pořád šla hlava kolem, a někdy ani nevidím, jak mi oči vlhnou a tváře hořívají . . . Pán Bůh jediný matičko ví, co to!“

„Snad ti udělali, snad tě obhlídli . . . Ten nejmladší div tě nepohltí. A nátká trvá dlouho, mnohdy celý rok; od některé nebývá . . .“

„Jen dopověz, matičko, nebývá pomoci až v hrobě!“

A dívka přitiskla planoucí líce na mat-
čin obličej, jakoby si je chtěla ochladiti,
až na čele zemančině vystoupily těžké krů-
pěje potu tím žářem ve tvářích dívčiných.

Ten nejmladší! — Zemanka měla by-
strý, orličí zrak. Uhodla to prvním rázem.
Všude — a v dřímotách nejjasněji — dí-
valy se na dceru její tmavěmodré oči je-
ho; nemohla se jim nikde a nikde vyhnouti,
ani v komoře před obrazem Bohorodičky,
ani na stráni pod těmi smutnými, zvětra-
lými habry, ani v kostele, když měla ro-
zevřené modlitební knížky . . . Černé, šváb-
ské písmeny zdálo se že z rezných listů
mizí a že i tady vtírá se jí mladistvý obli-
čej valdštejského vojáka, jež v životě
svém viděla poprvé a snad naposled . . .
Takové nátece prý se říká v životě jinak;
než, nechme toho prozatím. — Podubec
se vrátil teprv s půlnoci; ale neleh si,
zůstal tak, jak byl, v kazajce s čapkou na
hlavě sedět za stolem do bílého dne. A
když jej žena z rána uviděla, div že nohy
pod ní neklesly. Zeman byl bledý jako
smrt, rty měl zmodralé, a oči zdálo se ja-
koby krví zalité. Ani promluvit se neod-
vážila a Andělka nemohla otce ani poznati.
A když Podubec dnešním jitem spatřil
svou dceru, v očích se mu zasvítilo, rty
s sebou prudce zaškubly a bledým zsiná-
lým obličejem přeletěl mu mrak, jímž, když
se spustí na zemi, všude všechno hyne a
zachází. Štěstí, že si ho ani matka, ani
dcera nevšímly. Podubec seděl jako bez
sebe, když pod okny volal kdos chrapti-
vým hlasem: „Za ty mé dudy ti Pán Bůh
zaplatí; nestarej se! — Pán Bůh, kterýž
hned netrestá, ale shovívá, kterýž pro pět
hodných odpouští tisícům, kterýž poslal k
Achabovi Eliáše, k židům svého jediného
Syna — zaplatí tobě taky, protože jest
spravedlivým nejvýše . . . za mé dudy, za
mne, za všechny“ . . .

Krakule, kterýž takto svolával na ze-
mana metly Boží, šel nějak těžce; musil si
vždycky po několika krocích do vršku od-
počinouti, by si oddechl.

Včerejší vzkázání Podubci stálo jeho
kozlíka život, jeho dudy celý měch a jej
samého modřinu na modřině. —

(Pokračování).

Ahasvér.

(Z cyklu „Soudný den.“)

Tam, kde ve chmúry se šedé haly
nebetyčné hory týmě pusté,
černé kde se mračén tlupy valí
ve tmě mrtvé, mlčelivé, husté,

zející propasti na pokraji
postava schýlená stanula;
vlasy bílé po šíji splyvají,
děsnou chvílí tvář je strnulá.
Ahasvér to bludný, nad oblaky
udívené kolem točí zraky.

„Jako kometa jsem bez přestání,
jako víchr bez domova bloudil —
marné večera mi tiché zvání!
Jak hlas Boží Kaina kdys odsoudil
k věčné pouti, k hrázám nepokoje:
tak i mne vždy tajně bodnutí,
jak by duší blesku prošli znoje,
k putování znova přinutí.
S oblaky bludnými na nebesku
bez cíle já žítí konal stezku!“

„Jako jinoch láskou zanicený,
v neúmorné srdce svého snaze,
plný horoucího roztoužení,
náruč rozevívá po obraze,
jejž mu mladá jeho fantasie
za dne, v noci živě maluje,
neskojeno co pak v duši žije,
novou stále bolest osnuje: —
tak já po fantómu smrti skvělém
marně v srdci toužil jsem smělém!“

„Horoucně bych k nádrům byl ji vinul:
z morového smrti políbení
blaha mocný pramen byl by řinul
ke sladkému mému ukojení.
Přede mnou však ubíhala ona
před mdlým lovcem jako plachá laň —
různá v světě skrývala ji clona,
pestrý květ i mnohá příkrá stráž;
leč má vroucí všecka po ní snaha
žádoucího nedosáhla blaha.“

„Ach! jak byty chladné, tmavé v hrobě
mnohým záviděl jsem millionům,
i přál červů společnost jsem sobě,
stánek tichý děsným prsou stonům.
Ba i čerstvé zotvíral jsem hroby,
abych okrál hledem v mrtvou tvář.
K bídě své! neb zplály žalu zloby,
jak by do nich nová padla zář,
jak by okusil kdo vody z moře,
žízň jenom zhoršil by si hoře.“

„S okem hlad jsem viděl vytřeštěným,
i mor s chorou, ovázanou nohou;
vátku s vlasem divě rozježeným,
v děsném ve průvodu s hrázou mnohou.
Tyrany i národ ve zúření
na vzájem se hubit, vražditi,
rodinu nešťastnou v souzení

zoufale se samu ničití.
Vlastního pak proklínal jsem syna,
jedu že mi nevsypal do vína!“ —

„A teď díky neskonale, Tobě,
milosrdný, velký, silný Bože!
po mnohé an utrpení době
smrt mi chladné připravuje lož!
Jak by s večerem se nad krajinu
poklid nevýslovný tiše snes':
tak již k slitovnému ku pokynu
v duši moji pokoj svatý kles.'
Jemně slyším, tiché zavnutí —
Ty prst vložil smrti do perutí“.

„Jako upír chladným, sladkým vánkem
oběť konejší svou litostivě:
tak již blahým, chlácholivým spánkem
nade mnou smrt povznáš se chtivě.
Přerozkošné slyším harmonie —
nebes otevřena brána již —
do věčné ach! patřím do glorie —
ke mně snáš již se níž a níž —
a již vidím úsměv svého Pána —
Ahasvére! milost jest ti dána!

Klesá zlehka, pozvolna již padá,
jako poutník cestou unavený.
Kolem skrání věčný mír se skládá; —
jako měsíce svít, rozložený
nad hájem i luhem odpočívá
u večerní, tichou hodinu,
a se v šír i v dálí porozlívá,
poutaje snem blahým krajinu:
tak se svatý poklid všehomíra
po ssinalé tváři rozeštrá.

J. O.

DOPISY.

Z Kolovrat d. 9. září 1879.

(Obnova chrámu Páně.)

Celé okolí těšilo se na slavný den
Narození Marie P., kdy filiální chrám náš,
zevně i uvnitř od vd. p. děkana Uhřiněv-
ského Fr. Moravce opravený, požehnaný byl.
Pěkná malba, nová dlažba, oba nové oltáře,
uměleckou rukou spracovaný lustr, dílo to
vlastní p. děkana, jakož i celá nádherná
úprava vnitřního chrámu skvělé vydávají
svědectví o veliké péči p. obnovitele. Vstou-
píš-li do vnitř chrámu, nenajdeš stopy po
staré, dávno již zaslé úpravě. Slavné prů-
vody z okolních farních chrámů Česlického,
Sluštického, Říčanského a mateřského Uhři-
něveského pějíce písně Mariánské a majíce
v čele pečlivě pastýře připutovaly za hla-
holu zvonů do osady naší. Velezasloužilý

p. kanovník Jan Nep. Bernard kráčeje v středu duchovenstva Uhřetvického vedl osobně průvod do zdejšího chrámu a modlitbami církve sv. vroucně jej posvětil učinil jej opět přibýtkem Hospodinovým. „Dnes stalo se spasení domu tomuto;“ tak zvolal slavnostní kazatel vd. p. Josef Kebrle a vyličil četnému shromáždění slovy vhodnými a dojemnými užitečnost a potřebu chrámu Páně a šťastnou nazval onu obec, v jejíž středu sídlí Pán. Nato sloužil vdp. kanovník za četné assistance okolního duchovenstva slavnou pontifikální mši sv., při kteréž velebně se vyjímal chorální zpěv, jakýž pořádal Uhřetvický p. učitel Jos. Bubeníček. Na novém pak vedlejší oltaři sloužena první tichá mše sv. od p. děkana Frt. Moravce. Srdečně dojati volají všickni zbožní osadníci všem dobrodincům, zejména však vdp. kanovníkovi a velice zasloužilému panu děkanovi Fr. Moravci „Zaplať Pán Bůh!“ H.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra dne 16. září v den sv. *Ludmily*, mučnice a patronky země České bude se slaviti výroční pouť v starobylém kostele u sv. Jiří na hradě, kdež hrob sv. Ludmily se nalézá, tímto pořádkem: Od 6. hod. z rána budou se střídati tiché mše sv., v 10 h. bude zpívána mše sv., odpoledne o 4 h. bude české kázání, pak litanie a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. září u sv. Bartoloměje na Starém městě, od 20—23. t. m. u sv. Trojice na Spálené ulici od 24—27. u Maltézů.

— V chrámu Páně na *Volšanech* slavila se včera výroční pouť Povýšení sv. kříže tímto pořádkem: V 7 h. ráno byla mše sv. s exhortou, v 9 h. zpívána (matu-
ra), v 10 h. kázání, v 11 h. slavná mše sv. odp. ve 4 h. nešpory a požehnání.

Z Mohuče. Již dvě léta postrádá diecése Mohučská svého vrchního duchovního patýře, neb od úmrtí slovutného biskupa Vilema Emanuela Kettelera jest biskupský prestol uprázdněn a nelze udati kdy nástupce jmenován bude. Biskup Eichstaettský svob. p. Leonrod přibyl na počátku měsíce srpna do Mohuče, aby sv. birmování uděloval. Celé tři dny byl prostranný katedr. chrám birmovanci přeplněn; neb nejen z Mohuče nýbrž i z vřkolních dekanatů až na kolik hodin cesty, dostavily se ti, kdo darů Ducha sv. účastnými býti chtěli. Ukazující svou lás-

ku, vděčnost a věrnost ku svému náboženství, nebáli se vedra a vzdálenosti opouštěti rádi nutnou domácí a polní práci. Birmovanců se napočítalo v třech dnech přes 7000. Horlivost tato radostí naplnila statečného biskupa Eichstaettského, kterému jako svému apoštolu věřící lid úctu vzdával. Nezapomene se trvám nikdy, že v truchlivých dobách proticírkevního boje i v Mohuči odkud diecése zakládány a misijnáři do dalekých krajín vysíláni byli, bylo cizímu biskupu birmovati. Již jednou diecése Eichstaettská, která druhdy k arcibiskupství Mohučskému přináležela, vzdala povinné díky arcidiecési Mohučské a to bylo tehdy, když sv. Bonifác odevzdal správu jmenované arcidiecése sv. Willibaldu, biskupu Eichstaettskému, až by nástupce z Říma jmenovaný přibyl.

Literární oznamovatel.

— „Bibliotéka učitelská“, vycházející nákladem knihtiskárny Rohlíčka a Sieverse v Praze, obsahuje v svazku II.: *O osnovách učebních na různých školách od Komenského navržených*. Rozpráví Jan Lepař, ředitel c. k. českého ústavu ku vzdělání učitelů v Praze. Str. 39. Cena 32 kr.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Křt. *Jokell*, psalterista při metrop. chrámě sv. Víta v Praze, dne 10. září (nar. v Bzenci n. Mor. 15. března 1807, vysv. 1. srpna 1846).

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Váňa*, far. ve Velíši, za faráře ve Chvalech;
p. Frant. *Kezác*, farář v Litni, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňené místo:

Liteň, fara patron. p. Jos. Doubka, od 3. září.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Jakub *Stark*, farář v Záblati, za děkana v Nové Bystřici;
p. Tomáš *Roswald*, os. farář v Střelohosticích, za faráře v Katovicích;
p. Frant. *Soukup*, far. u Sv. Máří Majdaleny, za faráře ve Vacově;
p. Tomáš *Marek*, admin. za faráře u Sv. Jana;
P. Eduard *Wirmsberger*, ř. premonstr. kanonie Drkolínské, za far. administr. ve Friedbergu;
p. Vavřinec *Ročně*, kapl. ze Záblati do Česk. Rychnova;
p. Jan *Lekes*, kapl. v Dlouhé Vsi, za admin. v Záblati;

- p. Mat. Kolář, koop. za admin. v Střelohosticích;
 p. Frant. Kukla, koop. v Třeboni, za admin. u Sv. Máří Majdaleny;
 p. Jan Michal, kapl. v Dnešicích, za zámec. kapl. v Lukavicích;
 p. Vác. Lustig, kapl. z Kaplice do Trhových Svinů;
 p. Jos. Toušek, k. z Jilovic do Kaplice;
 p. Ignac Hraše, k. z Rehbergu do Pacova;
 p. Jan Fišák, k. z Strunkovic do Sukdola;
 p. Jakub Sponar, k. z Zelnavi do Strunkovic;
 P. Alfons Klampfl, ř. cisterc. v Vyš. Brodě, za kapl. v Přidolí;
 p. Vác. Železný, neom., za koop. v Rehbergu.

Uprázdňená místa:

U Sv. Máří Majdaleny, fara patronatu kníž. Schwarzenberga, do 21. září.
 Záblati, fara téhož patronátu, do 28. září.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. Ptáček, farář v Hodkovicích,
 p. Vác. Kretschmer, far. v Rochlici, a
 p. Tadyáš Appelt, far. v Maffersdorfu, obdrželi expos. canon.

Ustanovení jsou:

- p. Theodor Loh, koop. v Albrechtsdorfu, za kapl. v Havrani;
 p. Frant. Stalla, admin. v Stolinkách, za pros. kapl. v Blížvedlech. — Novosvěcenci:

- p. Frant. Seywalter za proz. kapl. v Řepně,
 p. Jan Zezulka za proz. kapl. v Doiním Slivně,
 p. Gustav Müller za kapl. v Rozbělesech (Rosawitz),
 p. Heřman Krenn za kapl. ve Verneřicích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jiří Ehl, farář v Chvalkovicích, jmenován osob. děkanem, a
 p. Josef Acksteiner, farář v Pilnikově, b. notářem.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. Kotrbelec, farář ve Vojnově-Městci, za faráře do Krucemburku,
 p. Jan Pfeffer, kapl. za adm. v Potěchách,
 P. Guntír Seidl, ř. sv. Benedikta, za admin. v Machově,
 p. Jos. Kavan, admin. v Borovici, za admin. do Markoušova.
 p. Václ. Hladík, neomysta, za kaplana do Golč. Jenikova.

Uprázdňené místo:

Vojnův Městec, fara patron. pí. Clotildy hraběnky Clam Gallasové, od 6. září.

Alumnové k. arcib. semináře Pražského sejdou se dne 8. října. Kandidáti, kteří s dobrým prospěchem odbyli zkoušku maturitní a i jinak spůsobilí jsou, přijímají se do konce m. září.

Nákladem nížeapsaného kněhkupectví právě vyšel:

Úřední sloh církevní.

Příručná kniha praktického úřadování pro katol. duchovenstvo.

Napsal Dr. Klement Borový,

c. k. řádný profesor církevního práva na universitě Pražské.

Velké 8° stran 608 zl. 4.— výtisk skvostně váz. zl. 4.80.

Každá zakázka vyřídí se bezodkladně.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze,
 Václavské nám.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněžíkuppetř
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedostává čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácet se
v expedici
a u všech každých
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXXVIII.

Neděle XVIII. po sv. Duchu. — Slavnost sv. růžence a Marie P. Vítězné.

Mimo 18. neděli po sv. Duchu slaví dnešního dne Církev katolická ještě dvojí slavnost, již milionové věřících s vroucí zbožností konají, a kteráž tedy i naši pozornost k sobě poutá; tato dvojí slavnost jest slavnost Mariánská, sv. růžence a Marie Vítězné, jejichž památka vždy na I. neděli v měsíci říjnu připadá. Růženec! Kdybych měl jistou třídu tak zvaných vzdělanců před sebou domnívajících se, že nevěra a tupení náboženství jsou jistou známkou, nutnou vlastností pokročilého, osvíceného ducha — a kdož nechce za takového jmin býti — bylo by mně s podivením, kdybych při vyslovení toho jména na tváři jednoho neb druhého potupný úsměv nespozoroval. Růženec! Smíme se odvážiti, za našich chladných, modlitby nedbalých časů ještě pochvalně a s uznáním o něm mluvit? Oprávněnost tohoto způsobu modlitby hájiti? Její prospěšnost, koná-li se pravým způsobem a v duchu Církve, zastáváti? — A přece chce tak učiniti dnes, nyní; bylo by to nespravedlivé, odsuzovati bez výsledku; některou věc zavrhnouti aniž se přičiniti dříve o dokonalé poznání jejího významu. Pravím: Růženec jest způsob modlitby vznešený a ctihodný co do původu, důmyslný a významný co do obsahu a svého uspořádání.

1. Růženec jest vznešený a ctihodný v příčině svého původu. — Obvyčej, jistě modlitby v určitém počtu a pořádku konati, jest prastarý a sahá až do prvních

století křesťanských; již Egypťané a Indové jej znali užívající při modlitbách malých kaménků, jež z ruky v klín pouštěli; psychologický důvod tohoto zdánlivě zvláštního jednání člověka spočívá vůbec ve snaze, ve všeliké jednání a konání své zavěsti jistý promyšlený řád a účelnost. Se zálibou a často užíváno tedy v prvních dobách křesťanství při modlitbách takového jich počtu, který všeobecnou ideu připomínal aneb některou náboženskou pravdu znázorňoval; tak značilo číslo 3 osoby v nejsv. Trojici Boží; 5 bylo číslem ran Spasitele našeho; 10 bylo číslo řádu a moudrosti vůbec. — Když pak brzy sedmero církevních dob denních — kteréž ve změněné způsobě až dosud v breviři kněžském se zachovaly, v náboženských shromážděních prvních století křesťanských, předchůdcích to později založených duchovních řádů, v užívání vešlo, hledáno tu prostředku, jimž by všichni členové této duchovní jednoty, tedy i osoby světské, svazkem společného způsobu modlení spojeny byly: a prostředkem tím byly rovněž kaménky, dřevěné kuličky, zvláště z dřeva růžového aneb ve způsobě růží vyřezávané, kteréžto v jistý počet zahrnuty „růženci“ původem jsou; tak již v 11. století, tedy dvě stě let před zavedením nynějšího způsobu růžence, nalézáme nařízení zbožného opata Jana Walberta, jimž ustanoveno, aby ti členové řádu jeho, kteří nerozumějící řeči latinské latinsky žalmy modliti se nemohou (tedy nekneží) na místo jich jistý počet modlitby Páně a pozdravení andělského společně se modlili zachovávající při tom ovšem církevně nařízených dob denních.

Teprve v 13. století zaveden nynější způsob modlitby „růžence;“ když tehdyž

sektu Waldenských, založené od Petra Walda, Albigenkých Inoucíh k bludům gnosticko-manichejským, a Patarenův v jižní a střední Francii šířiti se počaly, jichžto nauky převrat všeho církevního, společenského a politického řádu v lidstvu způsobiti hrozily, když zuřiví a fanatičtí přívrženci těchto sekt vraždíce a loupíce tamní krajiny křesťanské pustošili a papež Innocenc III. marně kázal kříž proti těmto divným zástupům vedeným a chráněným od Raimunda Tolosanského: tuť sv. Dominik, zakladatel později tak slavného řádu dominikánského a kanovník v Osmě ve Španělsku, putoval neunavně ode vsi ke vsi, snaže se rozbourené vlny povstání utišiti; avšak marně. Tu jednoho dne — jak vypravuje zbožná pověst — octl se celý zemdlělý nedaleko Tolosy uprostřed temného, hustého lesa, přemožen slabostí sklonil hlavu a usnul klidně. I bylo mu náhle, jakoby jasně stkvoucí paprsek ozářil jej a hlas Bohorodičky zazněl v ucho jeho. „Viš, synu mileny“ — tak mluvil hlas — „kterými prostředky vykoupil Bůh pokolení lidské; první bylo pozdravení, kteréž přinesl mi anděl, pak narození a svatý život Ježíše Krista, dále jeho hořké utrpení a smrt, konečně slavné jeho vzkříšení a nanebevstoupení; tím svět vykoupen, nebe otevřeno; tato velebná tajemství života, utrpení a oslavení božského mého Syna jsou růže v koruně na hlavě mojí; vezmi a spoj je, ovinuté pozdravením andělským a modlitbou Páně, u vonný věnec a tento věnec růžový „růženec“ — bude počátkem obrácení těchto odpadlíků“. — A tak se i stalo. Ihned utvořily se četné spolky a bratrstva, bojující zbraněmi modlitby, působící v duchu sv. zakladatele svého a dějiny svědčí, v jak krátké době tmy těchto zahubných nauk oněch sekt zmizely před světlem pravdy. O vážnosti k této modlitbě „růženec“ a působnosti její v pozdějších stolecích uvedu příklad, jenž se vztahuje právě ku dnešní dvojí slavnosti. — Více než sto let ohrožovala strašná moc islamu viru křesťanskou a trvání křesťanských států; Soliman II. vydobyl u vítězném pochodu r. 1521 pevného Bělehradu, r. 1526 zničil vojska křesťanská u Moháče téměř úplně a zahrozil i městu Vídni; Selim II., syn jeho a nástupce, pokračoval horlivě v dile výbojném; zbudováno loďstvo, ohromné a četné, jakého svět dosud neviděl; v zátoce Lepantské zakotvilo se; proti němu stojí malé křesťanské loďstvo pod velením dona Juana rakouského, bratra Filipa II. špa-

ňelského. Moc lidská zdála se býti marná, nepomůže-li. Ten jenž řídí průběh války, nepomůže-li přímlovou svou Matka Syna jeho, k jejíž počtě malý zástup křesťanův vinul věnec vonných růží modlitby. A do modlitby té mísil se hrom děl, která smrt a spoustu chrlila v řadu nepřitele křesťanstva; v den pak, kdy se toto stalo, 7. měsíce října 1571 — byla slavnost „růženec“ a tudíž vděčný svět křesťanský dosažené vítězství přímlově Matky Boží přičítal. Z nařízení papeže Pia V. měla slavnost „Marie Vítězná“ pro všechny časy upomínati na mocnou pomocnici křesťanů; slavnost ta později se slavností růženec spojena, na 1. neděli v říjnu položena a r. 1671 pap. Klementem XI. v celé katolické Církvi zavedena. — Probravše takto dějiny růženec a seznavše, jak ctihodný jeho původ, přejdeme již k důkazu, že růženec co do obsahu a uspořádání svého jest důmyslný a významný.

Který jest účel růženec? který jeho obsah? Růženec obsahuje v trojím rozdělení svém jako radostný, bolestný a slavný růženec tajemství života, utrpení a oslavení Pána našeho Ježíše Krista, spojené růžemi modlitby Páně a pozdravení andělského. Účel jeho tedy jest — uctění Syna Božího a panenské jeho Matky rozšířiti a v lidu ustáliti. A jak se účele toho vnitřním zařízením této modlitby dosahuje? Zajisté že již každý z vás viděl gothický kostel buď ve skutečnosti, buď v obraze; zajisté že se obdivoval pevností a trvalostí tak štíhlé, smělé, zdánlivě slabé, k nebesům se pnoucí stavby. Takové obdivuhodné stavbě nejkrásnější a nejdůmyslnější harmonie podobá se vnitřní uspořádání růženec. A jak to? Brána gothického chrámu ukazuje obyčejně vyobrazení svatých osob, symboly naší víry, zvláště obrazy Trojice Boží; a tak i modlitba „růženec“ počíná apoštolským vyznáním víry, jehož obsahem jest učení o Bohu trojjediném. V předsíni chrámu bývají sochy, obrazy, jež vzbuditi mají u vcházejících pocity zbožnosti, víry, naděje a lásky; tak i modlíci se růženec vyslovuje trojí prosbu: „kterýž viru naši posilniti, naději rozmnožiti a lásku roznítiti račiž“. — Vnitro chrámu rozděleno jest v lodi, obyčejně tři, štíhlé sloupky oddělují je; v těchto lodích spatřujeme malé kaple, v nich oltáře s obrazy, nad nimiž oblouky se pnou a konečně v jednom bodu se spojují. I duchovní chrám modlitby, o níž tuto řeč jest, má tři části, v nichž po pěti tajemstvích se nalézá, sloupky pak jimiž tyto části

odděleny jsou, modlitby Páně, kteréž se po každém tajemství zvlášť říkají. Oltáře tyť právě jsou předmět patera tajemství, o nichž rozjímání se děje; štihlé oblouky pak nad nimi se pnoucí tyť jsou pozdravení andělské, v něž uzavírají se jednotlivá tajemství a spojují konečně v jednom bodu, v chvaloslovích: sláva Otcí, čímž rozjímání o každém tajemství se uzavírá. Ostatně však každému známo, že modlitba růžence není katolického křesťana přísnou povinností; zneužívá-li se jí, jest toho litovati, a možno každý podobný zlovyk odstraniti, aniž by tím věc sama utrpěla musela; a kdož by se mohl odvážiti, růžencem v ruce zbožně se modlícího, v třesoucí se ruce starcově pohrdati aneb jemu se posmívati. Nechť tedy svěže pučí a spanile zkvétají růže této modlitby v srdci její ctitelů, nedotknuty otravným dechem frivolnosti a potupy synů tohoto světa; nechť zkvétají tyto růže k slávě Boží, ke cti Matky Páně, ku spáse a požehnání jejím ctitelům. Amen.

Sv. Fulgentia o víře,

či o pravidlu pravé víry Petrovi
kniha jedna.

Hlava XXXIX. Nezbední katolíci zahynou.

80. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že ne všicki, již v církvi katolické pokřtěni jsou, života věčného dojdou, ale pouze ti, kteří byvše pokřtěni právě žijí, to jest, kteří se zdrželi od hříchů a žádostivosti těla. Neboť jakož nevěřící bludaři a rozkolníci království Božího nedojdou, tak ani katolíci zločinní jím vlásti nebudou.

Hlava XL. Nikdo není bez hříchu.

81. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že ani spravedliví a svatí vyjmouc ty, kteří jako maličci pokřtěni jsou, zde na světě žádný bez hříchu nemohou žiti, a že každému člověku třeba, aby i hříchy své až do konce přítomného života almužnami, posty, modlitbou aneb slzami smýval, a odpustění od Boha pokorně a opravdivě žádal.

Hlava XLI. Pokrm a manželství od Boha ustanoveny.

82. Co nejpevněji věř a nikterak ne-

pochybuj, že každý tvor Boží dobrý jest a že nic nemá zavrhováno býti, co s důkáním se přijímá, a že sluhové Boží, kteří masa a vína se zdržují, nezamítají těchto, jakoby od Boha stvořeny byly nečistými, ale od silnějšího pokrmu a nápoje proto se zdržují, aby jen mohli tělo trestati. Též manželství že jest od Boha ustanoveno a požehnáno, a že ovšem lépe jest býti bez manželství, aby mohl člověk svobodněji a úplněji mysliti na věci Boží, kterak by se Bohu líbil (I. Kor. 7. 34.); onino však, kteří zdrženlivosti neslibili, že nehřeší, buď vdává-li se žena, neb žení-li se muž. Aniž pak toliko první manželství jest od Boha ustanoveno, ale i druhé i třetí dovolené pro ty, kteří pro slabost zdržeti se nemohou. Onino pak manželé, aneb svobodní, kteří by Bohu zdrženlivost slibili, velice že by zhřešili, kdyžby buďto onino manželského úkonu si žádali, ku kterémuž, že nepřikročí byli slibili, aneb tito opět si přáli toho, což že od sebe zamítnouti chtějí, dobrovolným souhlasem byli přislíbili.

Hlava XLII. Zlí i dobří jsou v Církvi.

83. Co nejpevněji věř a nikterak nepochybuj, že humnem Božím jest Církve katolická, a na něm že až do skonání světa s obilím plévy se nalezají, to jest že s dobrými špatní společným užíváním svátostí smíšení jsou, a že v každém řádu, buďsi kněžském, buďsi v mnišském, buďsi ve světském jsou dobří zároveň i špatní; aniž pak pro špatné, že mají býti dobří opuštěni, ale pro dobré že zlí, pokud toho příčina víry a lásky žádá, trpěti býti mají, to jest, netrousí-li se v Církvi símé nějaké nevěry neb nesvádějí-li bratři svých k nějakému skutku zlému smrtonosným nápodobením. A že nemůže v Církvi katolické, kdo právě věří a dobře žije, cizým hříchem poskvřen býti, nesouhlasí-li s hřešicím a nenadržuje-li mu; a že s prospěchem trpí se zlí v Církvi od dobrých, jestliže tito dobře s nimi žijíce a dobře napominajíce o to usilují, aby oni vidouce a slyšíce co dobrého jest, hříšnosti své zavrhlí, a majíce souzení býti od Boha ze skutků svých zlých zhrozili se a tak an dar milosti předchází, své nešlechternosti se zastydělí a k dobrému životu milosrdenstvím Božím se obráceli. Dobří pak od zlých v církvi katolické že nemají se dělití leč činy, aby s kterými sv. svátostí užívají společně, s těmi neměli činů společných, pro které tito zločinní jsou. Na konec pak světa že budou dobří od zlých

i tělem oddělení, když přijde Kristus maje „věječku v ruce své, a vyčistí humno své, a shromáždí pšenici svou do obilnice, ale plěvy páliti bude ohněm neuhasitelným“ (Mat. 3, 12.); kdy spravedlivým soudem oddělí spravedlivé od nespravedlivých, dobré od zlých, přímé od převrácených: dobré postaví po pravici, zlé po levici, a kdy po věčném a nezměnitelném výroku soudu spravedlivého a věčného z úst jeho, půjdou všickni nespravedliví do ohně věčného, spravedliví pak do života věčného (Mat. 25, 46.), zlí vždy pálení budouce s ďáblem, dobří kralovati majíce bez konce s Kristem.

Hlava XLIII. O vytrvalosti ve víře této.

84. Těchto zatím čtyřicet kapitol, které k pravidlu pravé víry co nejpevněji náležejí, věrně věř, srdnatě zachovávej, opravdu a trpělivě obhajuj. A seznal-li bys někoho něco protivného těmto za víru prohlašovatí, jako náказы utíkej, a jako bludaře zavrhuj ho.

Neboť to, co zde jsem položil, tak souvisí s vírou katolickou, že chtěl-li by kdo netoliko článkům všem ale i jednotlivým odporovati, tím že jednotlivým z nich urputně odporuje, jim protivné neváhá hlásati, objevil by se kacířem a víry křesťanské nepřitelem a proto ode všech katolíků proklat býti měl.

Ačkoliv tedy i nedostatek času i spěch posluš nutil mne některých věcí mlčením přejíti, které by ti sloužily k seznání a uvarování se rozličných bludů, přece neopomeneš-li toto vše, co spisek tento obsahuje, prohlédnouti a dobře v paměť si vštípití, rozsařným rozsouzením budeš moci duchovně souditi i o věcech ostatních (zde nepodaných). Neboť Apoštol praví „duchovní člověk posoudí všecko“ (I. Kor. 2, 15.), k čemuž dokud jedenkaždý z nás nedojde, krácej v tom, kam došel, to jest v tom, co v jistotě obdržel, věrně setrvávej. Chápe-li co jinak i to Bůh jemu zjeví. Amen.

Přel. Fr. Š.

Pyšným do památníku:

Pýcho pověz nadutá, zpupnost tvá v čem se zakládá?

Snad krásou vynikáš, či silou, čili věhlasu hloubí? Neb snad o zámožnost, či o mládí své se opíráš? Již slovu přímému sluchu dej a na mysl uvaž je! Slíčným zdaž slove ten, za své kdo se sám vnady hanbí?

Neb zdali silným ten, koho vánek zkáceti může?

Zdaž sluje moudrým ten, kdo neví ani, jak mu je žiti?

Neb bohatým zdali ten, nic svým kdo zvatí nemůže?

Rei, zdali mlád jest ten, kdo život svůj již dokonává?

Tak slíčný člověk, za své že se sám vnady hanbě, Buďto v šat je halí, neb líčidlem je zakrývá. — Tak silný člověk, že vzdechne jen už teteli se, Větrem pak ovanut již chřadne a již dokonává. — Tak moudrý člověk, že neví ani, jak živu býti, Jen tak dlouho by žil, co své by tu úloze dostál. —

Tak bohatý člověk, že s každým když se vyrovná, Nezbyvá nic více jemu zde kromě rubáše. — Tak bujarý člověk, každý, by jakýkoli věk měl, Dnes již stár že je dost, by s žitím zítra se loučil. —

Nuž tedy, bídáče, proč tak se zpupně vypínáš? kde jsou přednosti, z nichž tvá posavad tyla pýcha?

Jan Dorovin.

Obrázky z různých cest.

Podává *František Ekert.*

I. Na pomezí.

Podepřen o zábradlí dřevěného mostu hledím do zrcadla klidné říčky. Poda mnou šplouná Metuj, jakoby šepotala divné zvěsti o tom krutém osudu, jenž ji učinil pomezní čarou mezi námi a cizinou. Řeka vine se hadovitě lučinami mezi břehy hustým vrbovím lemovanými, cvrčkové tu i tam provozují odpolední své pěvecké zábavy, vrabci všudybylové lhostejně poletují s břehu na břeh, z říše do říše a ten skřivánek, který tam odkudsi na české straně vylétl a klotavým hrdélkem své hymny pěje, rovněž nedbá toho, kde pod ním přestává království České a začíná „požehnaná“ země Pruská. Ovšem — hranice zemí dělají lidé, na mapách označují je barevnými pruhy, v přírodě o tom však známek není. Jedeme-li z Domažlic ku Brodu nad lesy, hledíme zvědaž, kdy objeví se mezník bavorský, neboť zajímá nás to viděti, kde přestává vlast naše a počíná cizina, ale jest to přece jen zcela jiný pocit, než ten, jenž uchvacuje našince zde, na tom mostě Metujském dopolou rakouskými, odpolou pruskými barvami natřeném. Tisícere myšlenky derou se mně tu do duše, protínají, potýkají se, až mně úzko a srdce se svírá. Tuť pomezí dávné české župy Kladské, posledního to z drahokamů, jež z koruny sv. Václavské vyrval nám ten dravý pták,

který tam opodál u celnice Pruské na kůlu trčí. Tam vzadu dumá na vrchu zámek Náchodský, zádumčivě dívá se na východ do kraje lemovaného na obzoru pohořím, z něhož nejzáže Hejšovina a Homole vynikají. Měl býti strážcem kraje toho, neustrážil ho však. Odkud jen vzali se ti Prusové! Prvotní a vlastní Prusané byli národ litevský, ten však téměř nacelo vyhynul byv udáven násilníky a jméno jeho mají teď dávatelé jeho — divná hříčka dějin! Udávili Litvany pruské i Slovany Pomoranské a Braniborské, udávili soukmenovce naše v Slezště a mezníky jejich jsou nyní u Náchoda. Divná motanice dějin — materiálem říše jejich byli Litvané a Slované a materiál ten upravovali čeští králové — věru člověk by tomu ani neuvěřil! Náš Otokar II. založil jim dřevní středisko jejich Královec a král Zikmund jim dal dynastii povýšiv r. 1415 nepatrného do té doby purkrabího Bedřicha IV. Hohenzolernského k důstojnosti kurfiřta v Braniborsku. Kmen, z něhož zakladatel Královce vzešel, zahynul, rodina, v níž Zikmund se zrodil, vymřela, rod bývalého purkrabího Norimberského se však udržel a založil říši strašnou všem sousedům. Ta říše má ovšem divnou historii a žádný národ v Evropě nemá tolik příčin, aby minulost svou zakrýval, jako Prusové. Francouzský historik Charvériat praví, že nynější Prusko z dvojího pramene vzešlo — prvním byla loupež na statech katolické Církve ve věku XVI. a druhým dobývavost Bedřicha II. ve věku XVIII., myslím však, že hlavní pramen byla odvěká ona chuť dobývačná, která v zemi té již v šedých dobách udávila praobyvatele litevské a slované. Ty země mezi Náchodem a Královcem mají tragickou historii toť velikánský hřbitov a ti, kdož hřbitov ten upravovali, šlapou lhostejně po mohylách, jež nakupili. Nyní dělí nás nepatrná říčka od krajů, s nimiž osudy národa našeho úzce spleteny byly. Vždyť již za šedé dávnověkosti náležely župa Kladská a župní hrad Kladský slovatným Slavníkovcům Libickým. Tudy za Václava I. pokoušeli se diví Tataři vtrhnouti do Čech, leč marně, nebo cesty v hlubokých hvozdech dobře byly zasekány a osazeny. Za téhož Václava I. a pak za Otokara II. pomezí lesy zdejší pilně se mýtily a krajina zalidňována osadníky německými od králů českých sem volanými. Ve válkách husitských táhly tudy nejednou divé voje české na kořist, zejména Širotci, kteří v Slezsku porazili vojsko knížete Jana

Minsterberského. Nešťastný mír Vratislavský odňal nám r. 1742. se Slezskem i hrabství Kladské, když Bedřich Pruský, zrušiv zradně příměří s Marií Teresíí, byl porazil Karla Lotrynského u Chotusic nedaleko Čáslavi.

Smutnější ještě jsou upomínky náboženské, jež na pomezí tom se nám vncují. Litevští Prusané zavraždili nám sv. Vojtěcha, podmanitelé jejich vzali jim za to národnost, byli nejhorlivějšími rozšiřovateli protestantství a v době novější stali se nerozhodnějšími hlasateli novověkého pohanství a utlačovateli Církve katolické. Toť kletba zlého skutku, že neustále nové zlo plodí. Luther odpadl od Církve, Hegel od Krista a od Boha a v novější době mají přeučení ti lidé Hartmanna, jehož velebí jako náčelníka nové moudrosti a ten odpadl od rozumu — hle toť trojí ono období, jež prodělali ti smíšenci litevsko-slovansko-germánští. Nyní se octli u „filosofie nevědomého“, sociální demokracie a královraždy. Od zavraždění sv. Vojtěcha a dávení Litvanů a Slovanů v zemi té až k sociální demokracii je ovšem notný skok, dlouhý řetěz dějů, ale děje ty souvisí, jedna křivda z druhé plyne, jeden hřích s druhým se pojí. Snad až míra hříchů se dovrší, přijde obrat. Církve katolická, již ve tvář potupu metalí zde nešlechtní Chámové, stojí tu jediná, která vyléčiti může nesčíslné ty rány, jež hříchové staletí vráželi do národů v zemích těch. Až bude nejhůře, zavolají ji nezdárci na pomoc, aby šla napravit co byli zkazili!

Postupme aspoň na práh země té.

Od silnice odbočuje přes návrší pěšina. Roztomilý hošík klusá mně vstříc. „Pochválen buď Ježíš Kristus.“ „Na věky, synáčku, odkud pak jsi a kam jdeš?“ „Tuhle ze Slaného a jdu do Náchoda.“ „Chodíš do školy?“ „Ba že chodím, musíme do školy, až ja nám čtrnáct let.“ „A kam?“ „Máme školu v Slaném.“ „Máte-liž tam české říkání?“ „Nemáme, všechno je prajské, i pan učitel.“ „Umiš-li pak německy?“ „Čisti umím, málo rozumím, mluvití ale nedovedu.“ „Umiš-li pak po česku čisti, česky se modlití?“ „Umím, tatíček a mamíčka nás učí doma, máme zelené knihy až z Prahy a v těch čítáme doma.“ „Máte-liž pak ve škole náboženství?“ „Máme, pan farář chodí tam z Čermý a říká nám náboženství česky, z německých knih náboženství ve škole nečteme.“ „Kampak chodíte do kostela?“ „Do Čermý, pan farář tam česky káže a když pan páter někdy

má německé kázání, to chodíme do Náchoda". „S Pánem Bohem synáčku". Ubohý hoch! Modré oko jeho tak snivě a zádušně na mne hledělo! Bude nositi pruský šišák na hlavě, prolévati krev za slávu Pruska a totéž Prusko, jež život mu vezme, nedopřeje mu snad ani poslední útěchy náboženské při smrti, vyhnavši milosrdné sestry ze země a uvrhši katolické kněze do žalářů! „Zelené knihy" Dědictví sv. Janského učí tedy děti čísti po česku, rodičové nahrazují, čeho škola nepodává a kněz doplňuje — náboženství je tudíž tím jediným, co udržuje hlouček lidu českého v nešťastném tom kraji v národnosti jeho! Tu máme ten Slaný — dobře že to vím, kterak osada ta sluje, nebo nápis na tabulce jmenuje mně sice, že Prusové tomu místu říkají „Schlaney", vyčítá, ku kterému Slezskému pluku zdejší lid český odvádí daň z krve, ale jak lid vsi té říká, toho nápis nepraví. Pěkná vesnice s úpravnými statky, čistými domky. Vesničané po obědě ubírají se na pole, nábožně česky pozdravují, ochotně k otázkám odpovídají, v polích i český zpěv se rozléhá — není tu cizina, bydlit zde Čechové katolíci a mají v klášteře u sv. Kajetána v Praze krajana. Opodál kyne v pravo jiná ves, z níž červená baň kostelní vyčnívá. Stařec s motykou na rameni poučuje mne, že jsou to Zakše, filiálka Levínská. I v této dosti rozsáhlé obci česky se mluví, ač silně poněmčena jest zajisté i proto, že v Levině i ve filiálním kostele zdejším slovo české nikdy se neozývá. Z otevřeného okna dřevěné chalupy zaznělo pojednou kommando: „eins, zwei, drei" — a ihned skřípot několika houslí, v něž misil se hlas učitelův. Pan magister zastává nad to ještě úřad „císařského říšského německého poštmistra", kteroužto důstojnost jeho hlásá tabulka vyvěšená na dřevěné škole. Po chvíli vyhrnuli se hoši — zastavili se, nesměle pozdravili a k odchodu se měli. Jeden z nich odpověděl mně k otázce, kudy se dostanu ku kostelu, bych jen šel tam „kolem té chalpy, přes tu lajei za potok." Kdybych byl českým filologem, byl bych zlíbal toho hochu, který mluví zde tak krásným českým nářečím! Kostel Zakšský stojí na hřbitově, nápis na něm z r. 1679 pochází ještě z doby, kdy Kladsko bylo naše, na hřbitově nenalezl jsem však ani jediného nápisu českého. Vstoupiv do chrámu překvapen jsem byl v sakristii Pražským direktářem. V hostinci zdejším nalezl jsem na stěnách samé obrazy oslavující vítězství německá

ve Francii a slyšel hovor český, lidé zdejší za Čechy se však nepovažují říkajíce o sobě že jsou „Prajzové" asi tak, jako Slováčkové ve vojenské uniformě za Maďary se vydávají. Odtud za půl hodiny octl jsem se v lázeňském místě Chudobě, která po německu se píše a vyslovuje španělským pravopisem a zvukem „Cudova." Utěšené to hnízdečko lemované na sever a východ mírnými lesnatými kopci, za nimiž strní roklinatá Hajda a téměř 3000' vysoká Hejšovina, pro své znamenité vyhlídky veleznámá. Tato lázeň teprve r. 1792 hrabětem Stilfriedem upravená vyniká zdravým vzduchem, výtečnou vodou, několika pěknými domy, rozkošným parkem a jako všechny malé lázně — fádním lidem, který obzvláště v Prusku chlubností až neuvěřitelnou odporným jest. Pamatuji se na takového chlubného pána od Berlína. Seděl jsem na nábřeží Lucernském hledě na jezero a okolí jeho. Obstárlý pán přisedl, dal se do hovoru a lhotejností, kterou dativy a akkusativy do jednoho koše házel, brzo svůj původ vyzradil. Ku tvrzení mému, že Lucerna jest město překrásné, odvětil, že Berlín mnohem krásnější jest, proč? — poněvadž Bedřichova třída je půl druhé hodiny dlouhá a rovná jako lineál a tak v chlubaření pokračoval až do omrzení. Nemohl jsem se toho kulturonosiče Pruského zbaviti, až posléze jsem měl šťastnou myšlenku: vykládal jsem mu, že Berlín, Štětín, Břeh, Lehnice a Střelice jsou samá původně slovanská jména, celé Prusko že bývalo zemí slovanskou a že katolická víra v Prusku byla vyhlazena násilím a zradou — to pomohlo, starý pán se poroučel a já jsem měl pokoj. Nezdržel jsem se tudíž v „Cudově" obrátiv raději kroky k české Chudobě, která na první pohled chudobu svých obyvatelů, nejvíce tkalců hlásá. Leží v úžlabině pod lesnatým kopcem a přece jsem zaslechl, že se tu chodí nikoli „do Chudoby" nýbrž „na Chudobu". Velikou chudobu hlásají i dva nápisu na kraji lázeňského sadu, totiž že se tu žebrota zapovídá a že jest „zapovězeno jezzení s wsselijakým powozi, hnati dobytka a swobodně nechat wsselikich psu skrz pánský sád běhati." Ten pitvorný pravopis český je jako posměch na ten český lid zdejší. Stinným stromořadím došel jsem brzo k cíli výletu svého — Německé Čermě, farní to obci české, poslednímu útulku jazyka českého v krajině zdejší. Čistý, dosti prostranný farní chrám stojí hned na počátku na rozsáhlém hřbitově, kde mnoho pěkných náhrobků se

nalézá s nápisy i českými, ač ehybnými, na př. „Odpočívejte v pokoji drahý rodiče“, „Tak Buch miloval svět.“ Opodál kopal hrobník nový hrob hovoře s dvěma v smutku oděnými paničkama, jichž výslovnost svědčila, že jim čeština jazykem mateřským, mluvily o komsi, jenž „zrouna v Kladště“ jest. Když odešly, přistoupil jsem k tomu dělníku, jehož řemeslo tak smutné jest a pozdravil ho.

„I pro Pána Boha!“ zvolal stařec a rýč mu z ruky vypadl — český katolický kněz v krajině zdejší ode dnů kulturního boje stal se osobou nevidanou, proto vyhrkly muži tomu slzy z očí a vroucně ruce mně líbal, když vyprávěl jsem mu, že jsem z Prahy a jdu podívat se na zdejší krajinu a katolický český lid. „I to bude mít pan farář radost“, pravil, věda mne na faru. Nemýlil se. Staříčský farář p. Josef Martinec přijal mne s velikou radostí nemálo se divě, kterak při těchto zlých časích sem, do tohoto, od celého světa zapomenutého, i v Čechách málo známého zákoutí přicházím. Dobrosrdečný kmet ten, jemuž nyní téměř 76 let věku jest, je rodák Čermský, mluví dobře svůj mateřský jazyk český, jež z celé duše miluje, zná poněkud i starší literaturu naši a snahy naše v Praze a v Čechách. Rád mluví o královské Praze, kde na synodě byl, se slzami v očích ukazoval mně pokoj, v němž nejdůst. pan kardinál-arcibiskup Pražský, když naposled r. 1868 v Kladsku generální visitaci konal, bydlel, žalostně ličil, jak se od té doby vše ku zlému zde obrátilo a jak ten neblahý kulturní boj jemu i osadníkům jeho zkazil radostnou naději, že opět k nim zavítá z Prahy milovaný arcipastýř, k němuž zde všickni přilnuli a na něhož s pláčem vzpomínají. Mluvil o zesnulém Vinařickém a Markovi, tázal se na toho a onoho a ukázal svou knihovnu, v níž dosti najmě starších spisů českých má. Ličil své osadníky jakožto lid většinou chudý, ale dobrý, nábožný, ku svému duchovnímu pastýři věrně lnoucí. Do neblahého boje kulturního trpce si stěžoval, skládal však důvěru v Boha a mínil, že prý král (Pruský) tomu pronásledování Církve nechce, královna prý katolikům přeje, doufal tedy, že boj ten brzo se skončí, až prý jen všickni poznají, že katolíci jsou nejvěrnějšími občany státními. Osada jeho čítá něco přes 4000 katolických osadníků téměř výhradně českých a patří k ní vesnice: Bukovina, Chudoba, Jakubovice, Slaný, Stroužné a Březoví, v Březoví

je filiální kostel, zde, v Slaném a v Stroužném i filiální školy, mimo to jsou v Stroužném a v Chudobě protestantské české modlitebnice, ač pouze v Stroužném větší počet nekatolíků bydlí. Též v několika sousedních, k jiným farám připsaných vsích po česku se mluví, tam však čeština vždy více umlká, poněvadž není tam slova Božího v jazyku českém. Stařec má naději, že osada Čermská se neodnárodní, nebo vesnice zdejší v ustavičném spojení se sousedy českými n. Náchoda, Hronova a Machova jsou, osadníci zdejší vstupují v sňatky manželské s Čechami, chodí na trhy do sousedních Čech i do kostelů. Nejvíce starostí působí tomu kmetu to, že zde nedorůstá prusko-českých kněží. „Stojím nad hrobem, pravil, a nejvíce mně boli, že nevím, kdo bude mým nástupcem. Zde musí býti farář český, jinak je lid zdejší ztracen“. Již nyní trapně dotýká se osady zdejší ustanovení zákona, že žádný kněz cizí nesmí konati veřejné služby Boží v chrámě. O sv. Bartoloměji je zde pouť a lidu z okolních obcí celé zástupy. Dříve mival tu kazání Čech z Náchoda, Broumova neb odjinud, čeští kněží vypomáhali v zpovědnici, teď však to nejde. Staříčský farář musí vykonati všecko sám. I kdyby kulturní boj přestal, kněz z Čech nebude zde moci nikdy konati služby Boží a státi se farářem. Osada zdejší poukázána byla a jest výhradně na rodáky zdejších českých vesnic a skutečně vzešlo z Čermské kolatury a hlavně z Čermý samé mnoho českých kněží, z nichž někteří posud žijí, avšak většinou mateřštině své se odcizili pracující v osadách docela německých. I zdejší kaplan je rodák Čermský, avšak na dlouhých študiích ve Vratislavi odvykl materštině své a nyní jen s největší obtíží někdy po česku káže a kdy mluví, jde mu čeština zdlouha, ehybně a ztěžka. Bylo mně ho líto, když farář mne k němu uvedl, máť jedinou knihu českou — slovník Konečného; více však litoval jsem starého faráře. Byl jako patriarcha, který vidí, rod svůj vymírati. Těšil jsem ho seč jsem byl, dávaje mu naději, že poměry se změní a poukazuje k tomu, že diecése Olomoucká má v pruském Slezsku dosti česko-pruských kněží, z nichž snad, kdyby zde pomoci nebylo, přijde sem někdy duchovní pastýř jazyka lidu znalý.

Připozdívalo se. Stařena, sestra farářova, Češka, která pořád jen o Praze a p. kardinálovi mluvila a slyšeti chtěla, upra-

vila, večeri, k níž pozván jsem byl. Co živ neviděl a neochutnal jsem tak divného nápoje teplého, přisládlého, barvy podobné jako odvar z cikorie, jako zde. Říkali mu pivo, jiného zde není, co lepšího, to z Čech pochází.

Přenocovati jsem nechtěl v tom ovzduší plném smutných a bolestných upomínek. Ctihodný kmet maje tonsurku na šedivé hlavě provázel mne daleko za obec. Vesničané vraceli se s polí a pozoroval jsem, s jakou neličenou úctou ku svému pastýři lnou. Líbali mu ruce, on pak každému ukazoval českého kněze z Prahy, odtamtud, kde je sv. Jan a kde bydlí pan kardinál. Slunce zapadlo. Náchodský zámek planul v ohni a Krkonošské hřebeny jako bašty na obzoru stály, kdy pohnuté loučil jsem se s důstojným knězem a kdy za tmy na most Metujský jsem došel, naslouchal jsem opět šplounání Metuje jako tajemnému šepotu o divných osudech bratří našich v cizině.

Druhý den díval jsem se z oken zámku Náchodského na východ, do bývalé župy Kladské a když jsem odcházel a našel nedaleko vedle pomníku vojáků rakouských padlých r. 1762 v bojích proti Prusku nový hřbitov s mohylami našich rodáků pobitých za 100 let roku 1866 od téhož Pruska, když jsem vzpomněl, kolikrát smrt a zážeh ten dravec Pruský do vlasti našich touto krajinou vnašel, tu se mi srdce sevřelo. Neohlédl jsem se více, přes Kramolnu a Starkoč došel jsem brzy stanice na dráze.

Bůh žehnej starého faráře v Čermě a dej jemu i sourodákům a souvěrcům našim v osadě jeho dočkatí se lepších časů!

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

VI.

Když jednoho dne v letošním prosinci pražští měšťané, jichž domy vroubí staroměstské náměstí, vstávali a po svém zvyku první krok učinili k oknům, aby se podívali do oblak a podle toho věstili pro dnešek pohodu či nepohodu, zarazili se, zakývali vážně hlavami, protřeli si oči, zdali dobře vidí, a potom ihned vyburcovali každý celý dům, protože bude dnes nějaká velká exekuce.

Staroměstské náměstí poskytovalo také opravdu zvláštní divadlo. Od 21. června léta Páně 1621 cos podobného zde viděti

nebylo. Tehdá si však okna zastírali záclonami a někde zavírali i okenice, aby nemuseli viděti, jak čeští páni jeden po druhém kladou hlavy na špalek, jak jednoho za druhým v černém sukně holomci katovi odnášejí. A mnohý slovutný měšťanin si klekl s celou rodinou, otevřel žaltář a modlil se z útrob duše za věčné spasení utracených a zač ještě se modlil? — Za svou zemi, za svou rodinu, za sebe. Tentokráte však se okna plnila hlavami zvědavců o překot.

Před radnicí černalo se opět osudné lešení, a na stupních kolem šibenice u prostředí náměstí bylo rozestřeno sukno taktěž černé.

Proskakovaly sice řeči, že prý budou všet nějaké císařské oficíry; ale lidé tomu v Praze ani nechtěli věřiti. Kdyby se tak bylo rozneslo, že budou „exekvírovat“ chycené exulanty, spíš by tomu byli uvěřili; ale oficíry a k tomu císařské! V Praze sice ledacos na staroměstském náměstí viděli, staří měšťané pamatovali i popravu maršálka Ruesswurma; ale tenkrát byly jiné časy a exekuce Ruesswurmovy stala prý se tak jako za zády nebožtíka Rudolfa. Když přijel posel z Hradčan, aby někdejšímu miláčkovi Jeho Milosti ani vlas na hlavě nezkřivil, ležel již nešťastný maršálek v rakvi v klášteře u Matky Boží Sněžné, kdežto v letech nynějších platil prý císařský „oficír“ více než druhdy královský místodržitel.

Náhle zarachotily ze všech postranních ulic bubny tolikéž tmavým sukrem potažené a v několika okamžicích bylo celé náměstí hustě vojskem obsazeno a k uším bezčetných diváků v oknech zalétal zvuk umíráčku.

Nejbliže u lešení a kolem šibenice postavilo se třicet mužů v sešlém oděvu, na hlavách s širáky a od ramenou k bokům se švédskými bandalíry. Měli i švédské kabátce pověstného modrého regimentu až na dva: starého vojína a druhého mladšího skorem ještě hochá. Těmto se někdy kabátce zelenaly; ale dnes byly skorem žlutohnědé, zvláště ten staršího. Mladistvý voják měl skvostný bandalír z těžkého hedbávi, zlatem bohatě protkávaný.

Pražští měšťané v oknech opět kývali povážlivě hlavami; nešlo jim na rozum, proč s takovýmihle delinkventy dělají tolik okolků. Na krky jejich postačil by pouze pevný provaz.

„Budou to nějací desentéri. Zkazi nám dnes darmo snidání i oběd! K čemu ke

všemu už je jim Praha dobrá! Mohli to s nimi odbyti někde v strahovských lomech!“ prohodil mrzutě kys měštěnin; ale přec se nehnul od okna.

Bubny zavířily tlumeným rachotem poznovu, vojáci učinili před samou radnicí těsný kruh, pod šibenici začervenal se pověstný plášť mistra popravce a objevily se odporne obličejje jeho pomocníků; bubny rázem utichly a důstojník, jenž seděl neda-leko na koni, vytáhl ze zánadří veliký list s obrovskou pečeti a zavolal zvučným hlasem.

„Ondřej Hofkirch, někdy plukovník uherských rejtharů!“

Z kruhu vystoupil muž prostřední velikosti v malebném kroji uherském s rukama svázanými vzad a s hlavou hluboce skloněnou; téměř se potácel a katovský musel mu pomoci, aby na stupních vedoucích na lešení pod šibenici neklesl.

Na tvářích pražských měštěninů objevil se náhle výraz udivení a úžasu. Tak jsou to přece císařští oficiři! A takové divadlo už stojí za to. Tu a tam otevřeli i okno, aby lépe viděli a všecko slyšeli:

„Ve jménu generalissima, jeho Výsosti pana Albrechta z Valdštejna!“

Důstojník mluvil z plných plic, že slovům jeho rozuměli až v celetné ulici.

„Slyšíte? — Tak už ne ve jménu Jeho Milosti císařské!“

„Inu tak! — Však všeho do času!“

Měšťané by si byli pověděli ještě více; ale důstojník už opět vyvolával a proto umlkli a nahnuli hlavy ku předu, aby jim ani jediného slova neušlo.

„Ondřej Hofkirch, obrist uherských rejtharů pro zbabělost a zradu praporu zbaven cti i vši hodnosti vojenské odsuzuje se k smrti provazem a pro exempl zůstane viseti po celý den až do slunce západu!“ Důstojník pokynul katovi, bubny zarachotily poznovu, umíráček zaklinkal ještě jednou a v několika okamžicích byl rozsudek na vlas vykonán.

Císařský oficiř nahlédl do velikého papíru s obrovskou pečeti podruhé a potom volal téměř bez ustání, a na lešení vystupovali delinkventi jeden za druhým. Bylo jich sedmnáct a skorem sami důstojníci. Mistru popravci řinuly se už obličejem proudy potu, a musel dvakrát měřit meč.

Důstojník četl nová a nová jména; ale na lešení nevystupoval nyní nikdo. Kat zatím odpočíval opíraje se o dvojostrý těžký meč. Odsouzenců bylo ještě na čtyřicet;

ale ti tropili si as v těch chvílích ve švédském vojště z rozsudku smích tušice, že kat přibíjí jména jejich na šibenici, a hořeli nedočkavostí, až se poprvé setkají s císařskými.

Bylo po exekuci; opět zavířily bubny, ale tentokráte slavně, všecko vojsko stavělo se v bitevní šik, těžké halapartny řinčely o dlažbu, jezdecké trubky ani neustávaly, a před radnicí zastavil skvostný povoz tažený šesti hnědkami. Zvnitř vystoupila stihlá postava s tváří jako vosk, s očima vpadlými a krokem kolísavým — sám generalkapo, pan Albrecht z Valdštejna. Několik vysokých důstojníků, mezi nimiž po vlajicím pštroším pěru poznáváme plukovníka Isolaniho, sledovalo as o dva kroky za vejvodou. Bubny vířily prudčeji a prudčeji, trubky se rozvřeštěly, že si měšťané v oknech až uši zacpávali, vojenské prapory se skláněly hluboko k zemi; generalissimus však zdálo se že si nevšímá ničeho. Malé, zapadlé zraky jeho o černé lešení ani nezavadily, jedině krok jeho zdálo se, že jest rychlejší. V oknech se kmitalo hlav jako makovic, když do zralých zafičí prudký vítr. Každý chtěl viděti všemohoucího vojévůdce od chocholatého klobouku až k zlatým ostruhám.

Před třiceti muži, jež stáli ve zvláštním šiku čelem proti šibenici, na niž z jedné strany šklebila se promodralá tvář maďarského obrista Ondřeje Hofkircha, se náhle zastavil. Plukovník Isolani pokynul pravici, bubny umlkly okamžitě, trubky dozvučely, jakoby trubačům byl došel dech. Valdštejn pozdvihl hlavu, rozhlédl se po třiceti mužích, již tu stáli před ním v téměř oděvu, v jakém opustili lycenské bojiště, plukovníci přistoupili blíže, Isolani vyňal ze spoda černého pláště třicet pergamenových listů zavinutých hedvábnými stužkami, a Valdštejn si přejel vyschlou pravici čelo, na němž dnes ze zdáli bylo lze pozorovati hlubokou rýhu — vrásku.

„Slibil jsem vám odměnu a dnes ji přináším.“

Generalissimus na okamžik se odmlčel a obrátil se k průvodcům, z nichž jeden mu podával ozdobnou žerď, druhý kus hedvábí, zbytek někdejšího praporce a třetí těžké atlasové stuhý bohatě ryzím zlatem protkávané. Vojvoda sám vlastní rukou připevnil na žerď rozsekaný a prostrílený kus hedbávový, sám vlastní rukou zavěsil skvostné stuhý a potom podal prapor nejmladšímu z třiceti mužů se slovy: „Jme-

muji tě praporníkem nového regimentu, regimentu zelených lancůhů a ukaž se býti hochu hodným mé důvěry“. Zraky generálovy spočinuly na mladistvém obličejí vojínově s patrným zalíbením.

„A tebe starý brachu ustanovují téhož regimentu obristem!“

General podal Kladiváku pergamen s velikou červenou pečeti, na níž byl vytlačen erb vojvodův.

Starému lancochu vstoupily radosti do očí slze a ruce se mu zachvěly, že se zdálo, jakoby tenhle pergamen ani udržeti nemohl.

„A vy všickni jste nového regimentu oficiři. — Zde máte patent verbířský. Pamatujte si, jak váš generál odměňuje věrnost, udatenství, a jak trestá zradu a zbabělost!“

Bubny zavířily náhle plným tempem; ale nyní neustávaly a k ohlušujícímu rachotu jejich přidružily se zase jízdecké trubky a všecko vojsko chystalo se k odchodu. V předu tlupa starých zelených lancůhů s praporem vztýčeným a za nimi řada vedle řady...

„Vivat! — Vivat generalissimus!“ hřmělo vzduchem z tisícerych hrdel, jako když se valí nad Prahou bouřka. Širáky s chocholatými péry nastrčila si pýchota na halapartny, rejthaři na tasené kordy a divákům v oknách šly až hlavy kolem tímhle jásamým rykem, a tímhle hřimavým voláním.

Tvář Valdštejnova byla však již opět jako z vosku, ani jediný tah se v ní nepohnul, rty vojvodovy byly zase tak příliš probledlé a oči měl přimhouřené, jako když sedával ve své komnatě dlouho, mnohdy do svítání a přemýšlival o záměrech, jichž cílem byl vždycky a vždycky od nějakého času klamavý, omamující lesk koruny, jež před zrakoma jeho kmitávala se jakoby mlhami polozastrěna...

Na náměstí Starého města Pražského třásla se i okna a měšťanům vstupovala ke hlavám krev nad tím vojskem sebraným ze všech konců světa, jež by bylo v těchhle okamžicích — jeden regiment za druhým — do Vltavy šlo za svého generála; ale vojvoda pořád jako led, jako socha z mramoru, bez srdce, bez eitu.

„Slunce proráží oblaky, vostra altezza, račiž se podívati! A jak jasně! — Už jsme ho neviděli kolik dní, dva celé týdny! — Vostra altezza, neřekl jsem včera, že dnes musí zasvitit! — Dobré, jistě znamení! Kralomoce uvidíme dnes se všemi trabanty!“

Muž v černém hedbávovém oděvu po boku Valdštejnově se potutelně usmíval.

Ale ani paprsky slunečními neroztály zledovatělé rysy v obličejí vojvodově, ba oči se ještě více přimhouřily a rty sevřely ještě těsněji...

Kolem táhl poslední praporec a jen jediná korneta kyrysníků čekala, až vsedne generál v povoz, že jej doprovodí do paláce. — Ale generál jakoby tu byl přikován; od samého rána dnes zdálo se mu, že do uší jeho pořád nezbytněji a nezbytněji se všech stran hučí věstecká slova Pappenheimova: trestej bez milosti vojvodo! — Dnes jsi mohl být nejšťastnějším — nej-mocnějším... vypadl diamant a ten největší, ten nejkrásnější... Hvězdy se kalí, blednou, hasnou a všude krev jako tvá... Leti od tebe, ještě se po tobě ohlíží, usklebuje se...

A opravdu se šklebila v této chvíli tvář Hofkirchova ozářena slunečními paprsky, jež osvětlovaly přes Týnské věže šibenici, jako štěstí, když si z člověka tropí žert a smích, když jej za sebou vábí, svádí a okamžitě odletí v nedozírnou dál, když už je má oběma rukama takměř zachytiti a přitisknouti pevně na hrud' udýchanou.

Rejtharské koně čekali už netrpělivě, na náměstí vyproudilo se lidu všemi ulicemi jako mraků; měšťané v oknech opět nevěděli, kam dříve pohlédnout a teprv když zaduněly podkovy koní dlážděním a když odjížděl skvostný vůz, na němž se svítily i nápravy jako zrcadla, se spuštěnými tmavočervenými záclonami, a kolem vozu poklusávala na bujných koních vojvodská družina provázena kyrysníky, 'pověděli si v leckterém okně, že toho generála něco bez pochyby hryže, že as nemá pokoje ani v noci, poněvadž je tak bledý, jako nevyspalý, s podivnými kruhy pod očima...

„Hryžou ho cizí statky, cizí jmění, sirotčí peníze, nedá mu spáti zlé svědomí!“ Tato slova si pražští měšťané jen šeptali; věděli, že Valdštejn je pro ten čas mocnější než sám císař pán.

„A stárne kvapem; podobá se sešlému starci“.

„Nebyl nikdy mladý... Vždyť se i chytře oženil! A kdo pak v mladém věku při ženitbě dbá lakoty... Já snad — ty snad?“

Pražští měšťané nenechali na císařském vojevůdci ani vlasu zdravého; měliť k tomu arcí nejednu příčinu: posýlat jim každou chvíli na krk celá hejna nevázané

chasy. Kolik regimentů protáhlo Prahou jen v posledních dnech; každý se tu zastavil a žádnému se odtud nechtělo. Od týdnu bylo v městech Pražských rozloženo deset praporců pěchoty, co rejtharstva a co hrubé střelby, již přivezli za Valdštejnem až odněkud z Vídně. Na náměstí vířily den co den verbířské bubny od rána do večera. V Praze bylo arciž živo, hlučno, veselo, až rozpustile veselo; počestná panna nesměla se za večera na ulici ani ukázati . . . General-kapo ovšem trestával někdy bez milosrdenství! Ale co pak se k uším jeho doneslo? Sotva stý díl veškeré neplechy. Jeho obristi nebyli po většině o nic lepší než ten největší nevázanec v jejich regimentě . . . Proto se také všechno jen hrmulo pod prápory Frýdlandského.

(Pokračování).

Výroky Svatých Otcův.

Veršem podává Karel Matějka.

1. Slovo a skutek.

Slovo pěkné vydá málo,
ve skutek-li neuzrálo;
skutek pěkný málo slovy
prospěšného mnoho poví.

Sv. Vavřinec Justin.

2. U sebe začni.

Zdar z tvé práce nepokyne
a se marně k boji stavíš,
když, chtě napravit jině,
napřed sebe nenapravíš.

Sv. Ignác.

3. Pravý muž.

Taká chvála k účtě váže
nade chvály všeliké:
malé věci jiným káže,
sám že koná veliké.

Sv. Jan Zlat.

4. Zasloužené utrpení.

Lépe mnoho trpět s Bohem,
než panovat v hříchu mnohém.

Sv. Bernard.

5. Laskav k jiným, přísný k sobě.

Laskav byl-lis na jiné,
přísný na sebe,
laskavě ti pokyne
Bůh kdys do nebe.

6. Co je strom bez kořene?

Víra kořen, a ctnost ratolesti;
bez kořene jak ratolest můž' kvéstí?

Sv. Bernard.

7. Prospěch z nepřátel.

Ústa, jež ti utrhají,
dobrodiním zamykej;
chyby, jež ti vytýkají,
suď a pilně odkládej.

Sv. Ignác.

8. Láska posvěcuje.

Ani pláč, kříž, čistota,
chudoba i samota,
ani s bludy zápasy
bez lásky tě nespasí.

Sv. Jeronym.

9. Křídla modlitby.

Modlitbě dvě příčin křídla,
by se v nebes vznasila sídla,
by ti byla záslužna; —
jsou to — půst i almužna.

Sv. Augustin.

10. Cesta k nebi.

Nejistěji k nebi běží,
kdo se cesty světa střeží.

Sv. Ignác.

11. Katolík.

Ti jsou katolíci praví,
jenž ni v boji, ani v míru
neporuší svatou víru,
dobřími pak slynou mravy.

Sv. Augustin.

12. Za málo mnoho.

Chudému dej zemi,
abys dostal nebe;
pokoř se před všemi,
Bůh povýší tebe.

Sv. Jan Zlat.

13. Bázeň Boží.

Nejistěji stojí,
kdo nic se nebojí,
leč po celé žití
Boha urazíti.

Sv. Vavřinec.

14. Hříšná rozkoš.

Vše, co hříšnou rozkoš plodí,
jedem jest, jenž duši škodí.

Sv. Jeronym.

15. Nekajcník.

V nenávisti před Bohem,
kdo ve hříchu přemnohém
lehkovážně duši máří,
chtě se káti až kdys — v stáří.

Sv. Augustin.

16. *Bdi a pracuj.*

Kdo jen dřímá, nebe ztrácí; —
slávy rajske dosahá,
kdo se jí vždy domáhá
stálým bděním, pilnou prací.

Sv. Leo.

17. *Nezapomeň na své chyby.*

Tvé ti chyby z očí mizí,
když přetrásáš vady cizí.

18. *Láska k Bohu.*

Láska k Bohu poklad taký,
že přebogat, kdo jím vládne;
avšak chudším nad žebráky,
kdo má srdce k Bohu chladné.

Sv. Basil.

19. *Šlechta před Bohem.*

Ti velicí jsou vítězi,
jenž lámou hříchů řetězy;
a ti jsou šlechtou velikou,
jenž ctností slynou všelikou.

Sv. Jeronym.

20. *Svědomy.*

I kdo ušel soudu lidí,
neunikne soudci v duši;
toho slovy neošidí,
ani dary neperuší.

Sv. Řehoř.

21. *Pravý boháč.*

V bohatství vždy trvá jistém,
kdo chud chce být stále s Kristem.

Sv. Jeronym.

22. *Víra živá.*

Křesťanem ten, jehož soustrast budí
choří v duši, utištěn, chudí;
cizím pláčem kdo se budí k pláči,
by všem přispěl, co jen síly stačí.

Sv. Augustin.

23. *Láska k příteli.*

Příteli tak duše buď oddána,
by on s tebou miloval vždy Pána.

24. *Ovečkou Páně.*

Ovečkou tě zове Kristus sám: —
nevinností druž se k ovečkám;
beránkem tě zове: prostý, tichý
jak beránek zůstaň beze pýchy.

Sv. Cyprian.

25. *Ctnost stupeň k slávě.*

Slávu chceš mít? — Dojde k její výši,
kdo po stupních ctnosti si pospíší.

Sv. Ambrož.

26. *Kdy budeš vládcem?*

Ohtěje vládnout nad jinými,
sám buď Bohem ovládan;
by tvá duše vládla tělu,
ať tvou duši vládne Pán.

Sv. Augustin.

27. *Nejlepší chlouba.*

Že jsi boháč? — ať to zkusí chudí;
že jsi šťasten? — blaž ty, jenž se trdíl.

Sv. Cyprian.

28. *Církev vítězí.*

Církev svatá hle! jak zkvětá,
kdy ji stíhá závist kletá;
kterak roste — utlačena,
jak vítězí — poraněna.

Sv. Hilar.

29. *Dobrý křesťan.*

Křesťanem ten sluje právem,
kdo podoben Kristu mravem.

Sv. Cyprian.

30. *Muka svědomí.*

Bys byl šťasten, Bohu služ,
svědomí své neporuš;
neboť muka svědomí
lidská síla nezlomí.

Sv. Isidor.

31. *Živá víra.*

Tamo radost vévodí,
víru kde ctnost provodí.

Sv. Basil.

32. *Samoláska.*

Zpozdilci se líbí v klamu,
kdo se líbí — sobě samu.

Sv. Augustin.

33. *Lidskost.*

Tím spíš jméno „muž“ ti patří,
čím víc cítíš bolest bratří.

Sv. Řehoř.

34. *Církev matkou.*

Církev naší matkou,
jenž nás na křtu rodí,
jenž nás k nebi vodí
pravdou Páně sladkou.

Sv. Cyprian.

35. *Duše chrámem Páně.*

Pravým chrámem Krista
duše jesti čistá.

Sv. Jeronym.

36. „*Já jsem cesta, pravda a život.*“
Ty chceš jíti? — Pán je *cesta* naše;
nechceš umřít? — „*Já jsem život!*“ hláše;
pravdu hledáš a se lekáš klamu? —
Pána hledej, v něm máš *pravdu* samu.

Sv. Augustin.

37. *Odplata hrdinství.*
Velká sláva toho očekává,
v neštěstí kdo Bohu díky vzdává.

Sv. Jan Zlat.

38. *Život bez Krista.*
Smrti hodni, s Kristem kdo žít nechť;
nemoudří jsou, jím kdo se nešlechť.
Sv. Augustin.

39. *Kristus všem všecko.*
Kristus všem učiněn všecko:
chudý chudým, dítkám děcko,
lačný lačným, — Spasitelem
na kříži všem v světě celém.
Sv. Ambrož.

40. *Pýcha a sebeláska.*
Čím se méně lidé znají,
tím víc sebe milují;
čím pokory méně mají,
tím marněji pracují.
Sv. Řehoř.

41. *Pravda.*
Lépe nemít lásky,
než-li lásku lhátí;
lépe pravdou ranit,
než lži oklamati.
Petr Dam.

42. *Odměna.*
Za zápasy
dojdeš spásy.
Sv. Ambrož.

43. *Cena lásky.*
Láska slabé sílí,
těší ty, již kvílí,
mysl budí svěží,
svatost chrání, střeží.
Sv. Bernard.

44. *Účinná láska k bližnímu.*
Volej k Bohu jiné,
kdy Bůh volá tebe;
nebem Bůh ti kyne;
všem když žádáš nebe.
Sv. Řehoř.

45. *K víře nenut.*
Víře třeba učiti,
nikoliv ji vnutiti.
Laktancius.

46. *Bez lásky k Bohu.*
Jak je krásna svíce v záři
při oběti na oltáři;
krásnější je duše svatá
láskou k Bohu rozehřátá.

Jak nepěkná, v uhel zcela
svíce když již dohořela;
tak vymizí z duše krása,
láska k Bohu v níž uhasá.

Sv. Bonaventura.

47. *Od zlých uč se dobrému.*
Kéž by zbožní svorně stáli v boji,
jakož hříšní svorně ve zlém stojí.

Sv. Jeronym.

48. *Ztracený čas.*
Ztratil's čas a zmařil onu chvíli,
k vyššímu v níž nepokročils' ctili.
Sv. Jeronym.

49. *Slzy kající.*
Úrodný déšť s nebe k zemi padá,
občerství vše, co kol suchem svadá;
a déšť slzí, z oka jenž se řine,
od země zas k Pánu nebes plyne.
Sv. Petr Chrysolog.

50. *Síla slzy kající.*
Slza hříšných mocnou bývá:
i rozsudek Boží smývá,
peklo shasá, nebe vlašá,
klidem Božím duši blaží.
Sv. Petr Chrys.
(Pokračování).

DOPISY.

Ze Staré Boleslavi d. 16. září 1879.
(Letošní průvody do St. Boleslavi.)

Pouti Mariánské pro tento rok již se
skončily, i zasílám tudíž seznam míst, od-
kud letos průvody k Matičce Boží do St.
Boleslavi připutovaly. Processí, jež při-
vedli správce duchovní, označena jsou
hvězdičkou.

Připutovali v neděli I. v květnu: z Be-
zna (1).

O svátcích *Svatodušních*: ze Středokluk,
z Břevnova a z Čáslavi (3).

V neděli III. po Sv. Duchu: ze Svojsic,
Bečvár, Zásmuk, Přistoupimí, Vitice, Jestře-
bic a Dráz (7).

O slavnosti sv. Petra a Pavla: z Če-

ského (Brodu, Škramníků, Bilan, Dobřichova, Počáp, Plaňan, Kostelní Lhoty, Roudnice, Zdánice, Mochova a ze Sojovic (11).

O slavnosti *Navštívení Marie Panny*: z Kmetiněvsi, Charvátec, Hoř. Slivna, z Krp, Vrutic, Vysočan, Dáblic, Lobkovic, Citova, Dol. Slivna, ze Sadské, Klecan, Loučeni, Mšena, Popoviček, Černého Kostelce, z Vysoké, Řepina*, Kovanic, Veltrus, Chrástina, Skalce, Oumonína, Řičan, Lečic, Chvatěrub, Zvanovic, Chval, z Velvar, Libeznic*, Čečelic, Nehvizd*, a Velenky (33).

V oktáv *Navštívení M. P.*: z Vodolky, Jazlovic a Sluh (3).

V ned. VII. po Sv. Duchu: z Popovic (1).

V ned. IX. po Sv. Duchu: z Karlína* (1).

O slavnosti *Nanebevzetí Marie P.*: z Turnova, Bubenče, Michle, Vršovic, Horek, Zábore, od sv. Tomáše z Prahy, z Lysé, Česlic, Lab. Kostelce*, a od sv. Josefa z Prahy (11).

V neděli mezi oktávem *Nanebevzetí M. P.*: z Nymburka a Mělníka* (2).

V ned. XIII. po sv. Duchu: z Benátek* (1).

O slavnosti *Narození Marie P.*: ze Mcel, Bousova, Libáně, Kozmic, Kostomlat, Libeně u Mělníka, z Doubravice, Vtelna, Luštěnic, z Mladé Boleslavi, Podjíří, Krnska, Nemeslovic, Klomína, ze Smíchova, Podolí, Bukovny, Kostelce n. Orlicí, Pyšeli, Záp*, Předměřic*, Čelákovíc*, a z Hlavna Kostelního* (23).

V den *Jména Marie Panny*: z Mnichovic, Kundratic a ze Všetat* (3). — Všechny průvodů bylo tedy 100. L.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejduš. p. kardinál arcibiskup navrátil se d. 18. t. m. ze Solnohradska ve zdraví do Prahy a odjel včera do *Ostrova* (Schlackenwerth), kdež dnes vykoná slavné posvěcení chrámu a do Prahy se navrátil.

— V neděli dne 28. t. m. bude se slaviti svátek sv. *Václava*, mučenika a dědice České země, v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě tímto pořádkem: V sobotu v svatvečer slavnosti budou o 3. hod. odp. slavné nešpory. V neděli o slavnosti bude kázání německé o půl 9., české pak v 10 h., načež následovati bude oběra ve prospěch dostavění chrámu sv.-Vítského, po té bude slavná pontifikální mše sv. Odpoledne o 3 h. budou konány slavné nešpory. V

týž čas vyjde z chrámu Páně u Matky Boží před Týnem slavné procesí na hrad k hrobu sv. Václava v metrop. chrámě sv.-Vítském, kdež se v ten den udělují plnomocné odpustky a kdež J. Emin. nejduš. p. kardinál s procesím konati bude pobožnost ku počtě téhož sv. patrona našeho. Po celý oktáv bude v tétož kapli sv. Václava každodenně v 8 h. ráno mše sv. při zpěvu a s modlitbami v jazyku českém, odpoledne pak též po celý oktáv každodenně v 5 hod. litanie s požehnáním.

— V sobotu d. 4. října v den jmenovin J. Velič. císaře pána bude J. Emin. nejduš. p. kardinál v 9 hod. ráno u sv. Víta na hradě sloužiti pontifikální mši sv. V chrámu Páně Týnském bude slavná mše sv. téhož dne v 11 hodin.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 28—30. září a 1. října u sv. Jana Nepom. na Skalce, od 2—6. u sv. Mikuláše.

— Ve *Staré Boleslavi* budou v pátek 26. září, v svatvečer patronů zemských sv. Kosmy a Damiana o půl 5. hod. odp. nešpory v podzemní svatyni týchž světců; v sobotu pak 27. t. m. v den sv. Kosmy a Damiana budou tamtéž o 6 h. pranní služby Boží a v 10 h. pontifikální mše sv. Odpoledne o půl 5 h. budou nešpory u sv. Václava (nad chrámcem sv. Kosmy a Damiana), jakož i v neděli o slavnosti sv. Václava tamtéž bude v 10 h. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. a o půl 5. hodině odp. nešpory.

Z Krakova. Po smrti Pia IX. uzavřeli obyvatelé Krakovští a mnozí jiní katolíci polští s hrabaty Lasockým a Tarnovským v čele, že v kathedr. chrámu na Wawelu postaví zesnulému o Polsko velezasloužilému sv. Oci pomník. Příspěvky k dotčenému účelu zrůstaly tou měrou, že výbor v krátkém čase ku Krakovské městské radě žádost zaslal, aby zhotovený pomník v kapli p. biskupa Tomického, který býval statním sekretářem královským se umístil. Ačkoli se toho nikdo nenadál, přec odpověděla městská rada ku slušné žádosti záporně. Kapli biskupa Tomického není prý potřeba tak důkladně opravovati, jak si toho ústřední výbor pro zbudování pomníku Piova žádá, klenby prý jsou slabé a proto báti se jest, by se neprobořily a rakve králů polských pod kaplí se nalezajících neporouchaly. Kathedr. chrám na Wawelu jest prý pomníkem národním, každý obraz, každý hrob ba každý kámen hlásá slávu polskou, proto nesluší na místě výhradně polském a jen slovutným mužům

polským zasvěcením pomník Pia IX. zbudovati. Liché námitky byly vesměs vyvráceny, neb právě tam, kde pomník státi má, ani klenby není, těla zesnulých králů odpočívají na místě jiném, kaple jest sešlá, gotická oprava řečené svatyně zvýšila by jen krásný dojem, jaký velechrám na každého činí; Pius IX. jako hlava církve katolické a vřelý přítel národu polského, který jediný utlačených věřících se ujímal, když všichni proti nim hlasu svého pozdvihli, zasluguje mezi nejvýtečnější muže polské počten býti; nebylť Polsku cizincem ale dobrotivým otcem. Jest se nadíti, že městská rada tuto odpověď uváží a první své rozhodnutí jak spravedlivě jest odvolá. Ci snad i mezi Poláky jsou odpůrcové církve katolické, kteří zapomínají, že jediné církve římské víru i národnost jejich proti nepřátelům dosud bránila?

Z Bernu. Dne 11. září sešlo se v Bernu 225 vyslanců ze Švýcarska, Rakouska, Německa, Hollandska, Belgicka, Francouzka, Norvéžska, Rumunska, Italie a Severní Ameriky, aby rokovali o svěcení dne nedělního, na něž čím dále tím více se zapomíná a které se bohaprázdne nejtěžšími pracemi ruší. I některé vlády a ředitelstva drah poslaly do Bernu své důvěrníky. Mezi protestantskými německými řečníky učinili dvorní kazatel berlinský Bauer, badenský prelát Dall a pomořanský pastor Quistorp řeči svou hluboký dojem. Jednomyslně na tom se snesli: U vojska se konejtez v neděli vždy služby Boží neb budiž alespoň vojákům dána příležitost, aby se účastníci mohli služeb Božích; polní cvičení nedějž se nikdy v neděli; vstupování a vystupování z vojska budiž v neděli zapověděno. Co se tkne železnic: Zřízencům železničním, poštovním a úředníkům při závozech zaměstnaným buďtež podobné výhody uděleny, protože buď jízda nákladních vlaků v neděli zrušena, veškeré práce, kterých lze bez značné škody odložit, zastaveny a zejména těžká práce jako nádenická, zámečnická, kovářská a jiná nebudiž dovolena. V každém městě budiž zřízeno místní komité, které by pečovalo o svěcení neděle a s ústředním komitém, jehož sídlo jest v Ženěvě, v stálém styku bylo. Spolu chtějí protestanté vysílati do měst, ve kterých se nejvíce pracuje, missionáře, aby obecný lid poučovali, jak tělesně i duchovně svěcení neděle zejména dělníkům prospívá. V protestantských zemích jako v Anglicku, Škotsku a Švédsku jest svěcení neděle velmi přísné. Veškeré veřejné místnosti jako

hostince, vinárny, lázně, krámy jsou zavřeny, tramway a omnibusy nejedí, z hlavních vlaků toliko vždy jen jeden. Ba i odpolední procházky, výlety a návštěvy jsou jímny za neslušné.

Z Říma. Dne 18. září jmenoval sv. otec po slavné allokuci Monsignory Meglin, Cataniho, Jacobiniho a Sanguigniho kardinály, pak ustanovil šest nových biskupů pro Itálii a dva pro Mexiko. Útrpností jsa jat daroval sv. Otec obyvatelům Trasteverským, kteří nakažlivými nemocemi jmenovitě zimnicí zastíženi byli, 4000 lir. Mimo roční příspěvek, který každý rok římským chudým školám zasílá, daroval značnou část útulně pro chudé dívky v Trasteveru. — Kardinál Ledochovski byl pruským soudem odsouzen ku peněžitě pokutě 2000 mark neb k 70 dennímu žaláři proto, že užívaje své právomocnosti odpadlíky Lizáka a Schrotze z lána církve katolické vybočoval.

Z Francouzka. Veliký boj proti církvi katolické započali republikáni ve Francouzsku. Proti zaručenému právu a bez vší příčiny vyhánějí katolické řády ze škol, ačkoliv žáci ústavů církevních daleko vynikají, jak při posledních zkouškách zřejmo bylo, nad žáky ústavů světských. Řády milosrdných bratří a sester, které i německá vláda ráda by byla podržela, zamýšlejí zrušiti ba i spolky sv. Vincence jsou jim trnem v oku, republikáni nechtějí, aby církev katolická podporovala chudinu. V Paříži vyučovalo se dosud ve školách církevních 150.000 dítek, vychovávalo se 60.000 sirotků, spolky sv. Vincence podporovaly 100.000 chudých rodin. Kde se nalezne náhrada za tak blahodárné ústavy? Vystaví na útraty katolických občanů nové školy, snad i nové nemocnice, nalezince, chudobince, naleznou také lidi, kteří by bezpříkladnou obětavostí zdarma vyučovali, ošetřovali, nebáli se nakažlivých nemocí, vychovávali neznámé dívky za božskou mzdu? Těch asi Freimaufi a židé, kteří se vlády v nešťastném sotva poněkud zotavěném Francouzsku ujali, nenaleznou.

Literární oznamovatel.

— „Hlasy katol. spolku tiskového.“ Rok 1879. Čís. 3.: „Zlato a pozlátka.“ Kresby ze života. Nastínil Vojtěch Pakosta. Nákladem spolku. Str. 67. Cena 22 kr.

— „Stručný katalog knih, hudebnin a uměleckých věcí, jež vydal knihkupec a nakladatel Fr. A. Urbánek v Praze na Ferd. třídě č. 35. n. Str. 32.

— Nákladem kněhupectví B. Stýbla v

Praze vyšly tyto kalendáře: „*Vlastenský kalendář*“ na přestupný rok 1880.“ Ročník 27. S 12 obrazy měsíčními, mnohými ilustracemi a titulními obrazy. Cena 50 kr. — „*Prorok*.“ Prostonárodní kalendář na přestupný rok 1880. Pokladnice zábavy a rozmanitostí. Ročník 23. Též s mnohými ilustracemi a titulními obrazy. Cena 50 kr. — Rovněž tak: „*Česko-Moravský posel*.“ Kalendář pro vlastenecká města i dědiny koruny České na přestupný rok 1880. Ročník I.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- Vdp. Ant. Fr. Sal. *Rost*, kanovník bez prebendy senior starobylé kolleg. kapitoly Staroboleslavské, domácí prelát J. Sv. pap. Lva XIII., jubil. kněz, dr. filos., (po 26 let) admin. kostela u sv. Jana Nep. na Skalce v Praze, zakladatel a předseda spolku Arimathejského, dne 22. září (nar. 10 listop. 1798, vysv. 29. března 1822), slavný průvod pohřební na Vyšehrad vedl včera vd. p. gen. vikář šl. Küffer za velikého účastenství vel. duchovenstva i nábožného lidu;
- p. Ondřej *Hackenschmied*, farář v Gossengrünü, dne 20. září (nar. v Schönfeldu 13. pros. 1822, vysv. 16. července 1848).

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Čížek*, farář v Obecnicí, za faráře v Tismicích, odkudž
- p. Frant. *Panocha*, admin., za far. v Makové;
- p. Vác. *Čermák*, kapl. v Tuklatech, za faráře v Ratajích;
- p. Tomáš *Prusík*, kapl. v Louňovicích, za administr. ve Veliši;
- p. Ignác *Švancara*, kapl. z Nov. Strašecí do Kněževsi;
- p. Frant. *Svoboda*, kapl. ze Smečna do Nov. Strašecí;
- p. Jos. *Mejsnar*, kapl. z Vodolky do Nelahozevsi;
- p. Tomáš *Škrdle*, neom., za koop. v Svatoboru (Zwetban);
- p. Frant. *Šrámek*, neom., za kap. v Jáchymově;
- P. Gabriel *Schubert*, ř. prem., kapl. v Teplé, za kapl. do Habrových Kladrub;
- P. Leo *Hossak*, kapl. z Teplé (kláštera) do města Teplé;
- P. Jakub *Schubert*, ř. prem., za kapl. v Teplé (kláštere).

Uprázdňená místa:

- Veliš*, fara patron. nábož. matice, od 13. září. Nově zřízené místo 4. sídelního kanovníka ve Staré Boleslavi od 20. září.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Tomáš *Huttar*, jubil. kněz, b. notář, farář v Žirovnici, jmenován os. děkanem;
- p. Martin *Pils*, jubil. kněz, farář na odpoč., a
- p. Václav *Koral*, děkan v Červené Řečici, obdrželi právo nositi expositorium canonicale.

Ustanoveni jsou:

- p. Petr *Neubauer*, farář v Korkushütten, za faráře v Hammern;
- p. Kašpar *Šimek*, kapl. ve Vimberku, za administr. v Korkushütten;
- p. Frant. *Toušek*, kapl. v Starém Městě, za kapl. v Zelnavi;
- p. Jan *Paclík*, kapl. v Nové Cerekvi, za kapl. v Protivíně. — Novosvěcenci:
- p. Jan *Burian* za kooper. v Sudoměřicích,
- p. Ladislav *Dušek* za kooper. ve Hvožďanech,
- p. Frant. *Pecka* za kapl. v Starém Městě.

Uprázdňené místo:

Korkushütten, fara patron. nábož. fondu, do 12. října.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Karel *Kerka*, děkan v Libochovicích, jmenován bisk. vikářem a konsist. radou.

Ustanoveni jsou:

- p. František *Matoušek*, katecheta na národních školách v Turnově, za prvofaráře v Újezdě;
- p. František *Zuklín*, neom., za koop. v Huntířově (Güntersdorf.)

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Gottstein*, kaplan Králický, za faráře do Malé Úpy,
- p. Vinc. *Kvapil*, farář Licibořický, zároveň za admin. fary v Pračově;
- p. Jan *Dvořák*, kaplan Náchodský, za admin. do Rtyně;
- p. Jan *Bělský*, kaplan Přibyslavský, za admin. do Vojnova Městce;
- p. Jos. *Franc*, kaplan Ždírecský, za kaplana do Stárkova;
- p. Karel *Beck*, neom., za kaplana do Ždírece,
- p. Ant. *Rypka*, neom., za koop. do Mladkova,
- p. Jos. *Ruml*, neom., za kaplana do Nížkova, odkudž
- p. Jos. *Barviř*, za kaplana do Přibyslavi,
- p. Ant. *Zukrigl*, za koop. do Olešnice, odkudž
- p. Vácsl. *Hlavsa*, za kaplana do Rokytnice,
- p. Anton. *Kos*, za kapl. do Hostinného, odkudž
- p. Frant. *Tschertner*, za kaplana do Králíků,
- p. Václ. *Sál*, kooperator Mladočovský, za koop. do Kuklen, odkudž
- p. Jan *Bonaventura*, za koop. do Mladočova.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kněž. arcib.
semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XXXIX.

Neděle XIX. po sv. Duchu.

Znáte m. j! onu část sv. evangelia, v níž vypravuje se podobenství o člověku králi, kterýž učiniv svatbu synu svému pozval mnohých; vešel pak, aby pohleděl na hodovníky, i ušel tam člověka neoděného rouchem svatebním. Zdálo se to dle obyčeje země nemožno, neboť každý host vstoupiv do večeřadla obdržel zvláštní roucho slavnostné a tudíž jen trestuhodná lehkovážnost onoho člověka mohla obyčeje toho opominouti. Nesmíme se tedy také diviti přisnosti, kterouž potrestán byl, an pán večere vypudiv jej z večeřadla uvrhl do temnosti zevnitřních. — Zdaž i mezi vámi m. j! není někdo, kdo přišel k studiím nemaje roucha slavnostného? Nemohu tak naprosto tvrditi. Zevnější roucho, v kterém se zde objevujete, nemá v shromáždění našem právě tu největší důležitost; ale jiné jest roucho, kterýmž netoliko po dobu studií, nýbrž povždy oděni býti máte. — A které jest to roucho slavnostné, roucho jinoha studujícího?

Všeobecně má se za to, slavnostným rouchem studujícího že jest dobré vysvědčení. Psaná vysvědčení mají ovšem pro studujícího velikou cenu, neboť jsou měřítkem nejen jeho schopnosti, nýbrž i používání jich, jsou měřítkem pilnosti a chování jeho. Ale k náležitému posouzení jinoha studujícího nepostačí, znáti toliko psané vysvědčení jeho. Ano, přímo pravím vám, že musíte býti více, než co vysvědčení vaše, a byť i nejčestnější, o vás praví; neboť toto nesvědčí ani o vaší skromnosti, pokoře

a čistotě, ani o vaší vděčnosti a lásce k rodičům a dobrodincům, ani o vaší zbožnosti; a přece právě tyto ctnosti jsou ony látky, z nichž slavnostní roucho jinoha studujícího zděláno býti má, totiž: pokora, čistota a nábožnost.

1. Základní látkou čestného roucha, kterým každý studující ozdoben býti má, jest *pokora*. — M. j! stává se nezdárka, že žáci, zvláště z vyšších tříd sebe přeceňují, jevíce smýšlení a chování, kteréž vysokomyslností, pýchou nazýváme. — Tážeme-li se po příčině zjevu tohoto, nalézáme ji snad ve zvláštní povaze jejich studií, aneb v jiných vnějších, často zcela nepatrných okolnostech. Že se mladistvému duchu jeho nové dosud netušené dráhy otvírají; že ve škole i mimo školu, čtením a vyučováním odkázán jest k předmětům a otázkám vznešeným a obtížným; že tituly a jinými maličkostmi předností nabývá, jichž posud neznal; to a mnohé jiné jest pro slabého posud ducha jinoha nezkušeného příliš mnoho, tak že vše to s myslí pokornou snést nemůže. Misto, aby Boha pokorně za moudrost prosil, považuje sebe za dosti moudrého; místo aby ochotně slovo svého učitele slyšel, rád by sám jej často opravoval; místo aby duchovním a tělesným dobrodincům svým vděčností a uctivostí radost působil, činí nevděkem a nevšímavostí svou, že lásky jemu projevené litují; místo aby prosbami a díkůčiněním vzdával Tomu čest, od něhož i on vše dobré má, stydí se za modlitbu. M. j! vím dobře, že svět často a velmi rád pyšným nazývá toho, kdo v radostech jeho podílu nemá, kdo obcování vystříhá se s těmi, již slynou sprostým chováním. Zdráhá-li se lichotiti těm, kdo pro bouřlivou výmluvnost svou

za přední mezi jinými platí, pak za nedlouho snad uslyšíš, že pyšný jsi. Ale blaze tobě, stihne-li tě výtka podobná, není nic nechvalného na pyše této! Když však rodičové tvoji s žalostí naříkají, že dobrá slova jejich s chladným opovržením odmítáš, lásku jejich nevděkem splácíš; když oko tvé odvrací se vědomě od těch, jimž za tělesná a duchovní dobrodiní k díkům jsi zavázán; domníváš-li se, že není ničeho, co bys nepoznával a posuzovati neuměl; hledáš-li u vnějším toliko vzdělání a nikoliv u vzdělání rozumu a srdce slávu svou a velikost, pak ovšem výtky pýchy není bezdůvodná, ale zároveň pro tebe málo čestná.

„Co máš“ — dí sv. apoštol — „čeho by jsi nebyl přijal a pakli jsi přijal, proč se chlubiš, jako bys nebyl přijal?“ O kom lze slova tato snáze než o studujícími říci? Co máš, abys nebyl přijal od Boha, od vlasti, rodičů a dobrodinců, od učitelů a příznivců svých? Ano, každé sousto chleba, jehož požíváš, zdaliž není to dar, zdaž neplí na něm často úspory rodičů, bratrů a sester tvých? Platí-li vůbec za pravdu, že Bůh pyšným se protivuje a jen pokorným dává milost svou; odcizuje-li sobě člověk pyšný a marnivý srdce lidí i šlechtných a moudrých: platit to zajisté zvláště o studujícím. A zdaž nestává právě proň toliko-kerých důvodů, kteréž k pokoře a skromnosti jej povzbuditi mohou? Než k čemu mnoho důvodů? Vyť nechcete býti pyšnými neb velkomyslnými; vy chcete pokorou a skromností k rodičům a učitelům i dobrodincům, k vznešeným i prostým, vynikati a tak důkaz podati, že jste v pravdě, co jméno vaše značí — studující, přátelé moudrosti. M. j! ve světě a ku světu buďte skromní a pokorní, v sobě pak čistí a neposkvření.

2. Čistota srdce jest perla, tak drahecenná, jako ona, o níž praví Pán, že muž jakýsi prodal všecken statek svůj, aby koupil perlu tu; onať kvítek jest tak krásný a spanilý, že nestává nad něho krásnějšího; ona ovoce plné libovůně. A přirovnává-li se vůbec mládí života vesně, době květů, stává se tak pro něžný květ čistoty srdce. Ale jak snadno bývá této perly pozbyto; tento skvost jak snadno bývá poskvřen; tento kvítek spanilý jak rychle bývá zničen, jak snadno bývá svedena, šlechtný jinoch jak často a brzy bývá zkažen! Dejž Bůh, aby zkvétala ještě v srdcích vašich tato spanilá květina, aby zdobila krása čistoty

duše vaše! A že blahoslaví Pán ty, kteří čistého jsou srdce, platí především o studujících, jichžto celé myšlení a snažení k vyšším, duchovním a božským věcem nese má. Mnohý jinoch opravňuje svými vlohami, svou dosavadní pilností k nejkrásnějším nadějím, ale naděje ty nesplnily se; na místo lásky k studiím nastoupila u něho ošklivost ku každé práci duševní, na místo píce nedbalost. Bohužel! hřích otrávil srdce jeho! Promiňte mně m. dr! abych lčil vám bídu a smutné následky, které právě tento hřích mezi studujícími působí. Ale prosím vás v novém tomto roce školním, prosím vás jako dobrý přítel a učitel váš, prosím vás ve jménu rodičů a příznivců vašich, prosím pro vaše vlastní blaho: bdětež svědomitě a pilně nad srdcem svým. „Bděte a modlete se“.

3. Ano, první a nejbezpečnější obrana ctnosti jest modlitba, a proto jmenoval jsem zbožnost mezi předními látkami slavnostného roucha jinocha studujícího. Nesmíte sobě však slovem tím mysliti zádumčivý život beze vši radosti, ano spíše říci možno, že nezkvétá pro člověka pravé radosti beze zbožnosti. Sv. Augustin nazývá ji svatou přítelkyní srdce křesťanského, kteráž je řídí dle zákona Božího, myšlenky jeho i uprostřed prací k Bohu a k nebeským věcem povznáší, člověka osvěcuje a povzbuzuje, by všecky povinnosti své s největší věrností vykonával. Sladké a požehnané jest tedy ovoce zbožnosti; „ke všemu jest užitečná“ — jak učí sv. apoštol národů — „majíc zaslíbení života nynějšího i budoucího“. Tážete-li se však m. j! kterak zbožnost v každodenním životě jeviti máte, odpovídám: jakmile ráno z lůžka povstanete, modlete se, prve než pracovati počnete; podobně i večer, neboť „v Bohu počátek i konec;“ pročež nescházej v obydlí vašem obraz Ukřižovaného a milostné Matky Jeho. — Posud jest povinností vaší, denně oběti mše sv. obcovati, neboť není přístupu k Otci leč skrze Ježíše Krista, Syna jeho a prostředníka našeho. Co nyní konáte z rozkazu zákona, totéž činite i později z dobré vůle; jen kratinkou dobu službě Boží věnujete, kteréž byste buď k pohodlí neb zábavě své použili. Křesťan neopomíná též modlitby před požíváním pokrmů a po něm; neopomíjeťž toho ani vy; neboť Bůh dárce jest i pokrmu a nápoje, jak doba naše chudými tak bohatá dosvědčuje. Dobrému křesťanu zvláště ona hodina, kterou v domě Božím ztráví, blaženou a drahou jest, ona s požehnaním od Boha mu přinese, zač

zde prosí, co slyší a rozjímá. — Vy m. j! pozvání jste v povolání svém k hostině duchovní, a započavše opět nový rok školní, uposlechli jste hlasu a pozvání toho. Hledtež, byste vždy rouchem slavnostným oděni byli, plni pokory a skromnosti, srdce čistého, myslí zbožné, pak při hostině — mím totiž studie vaše — radosti, cti a požehnání dojdete. Amen.

XL.

Neděle XX. po sv. Duchu. — Slavnost posvěcení chrámu Páně.

Hospodin Bůh přikázal Mojžíšovi, aby vystavěl stánek úmluvy, kterouž byl uzavřel s Abrahamem a potomky jeho, v němž by archa úmluvy s dvěma deskami zákona uschována, zákon hlásán, oběti přinášeny a veliké slavnosti společně konány býti mohly. Když Israel navrátil se z Egypta do země otců svých a za králů Davida i Šalomouna nejvyššího rozkvětu všeho života národního došel, vystavěl Šalomoun dle přikázání otce svého Hospodinu v Jerusalemě nádherný chrám, v němž od té doby bohoslužba všeho lidu israelského konána býti měla. Do chrámu tohoto přicházel Pán Ježíš častěji; v něm byl jako dítě Pánu obětován; v něm jako pochole pronesl velké ono slovo, jež vznešený původ a určení jeho naznačovalo: „Musím býti v těch věcech, které jsou Otce mého,“ v něm hned při nastoupení učitelského úřadu svého vyhnal z předsíně pohanů kupce a prodavače zneuctující hřmotem a obchodem místo posvátné; zde tak často učil a dobrodiní udílel a tím svatost místa toho ještě zvýšil. A když před smrtí svou slavně do města a chrámu vjel, vyhnal podruhé ty, kteří v něm kupovali a prodávali řka: „Psáno jest: dům můj jest dům modlitby; ale vy jste jej učinili peleší lotrovskou.“ Tak horlil Ježíš se svatou opravdivostí pro čest domu, kterýž domem svým, domem modlitby nazýval. Již při onom prvním vyčistění chrámu vzpomněli sobě učenci na slova sv. písma: „Horlivost domu tvého ztrávilá mně.“ — Svatosti chrámu Jerusalemského, pro niž Pán tak velice horlil, v ničem však nezadá svatost chrámů našich, ano předčí jí v tom poměru, v němž Zákon nový a tajemství jeho, jež se v chrámech našich konají, dokonalejší jsou než Zákon starý a bohoslužba jeho. Pročež vchází zbožný křesťan jen s nehlubší úctou do svatyně chrámu, v niž se mu Bůh a

on Bohu svému blíží; s vroucí zbožností modlí se zde k Otci nebeskému a Spasiteli svému J. Kristu, bera nejvřelejší účast ve společné bohoslužbě. A ovocem toho jest hojné požehnání Boží. — Pročež máte i vy m. j! povždy s pravou zbožností srdce do domu Božího přicházeti. Netoliko ti neb oni z vás, kteří slyšíce hlasu srdce svého denně rádi spěchají do chrámu Páně, nýbrž vy všichni máte vždy všem vám nařizným bohoslužbám se vzornou nábožností obcovati. Chci však dnes mluvit k vám jen o naladění srdce, o nábožnosti, s kterouž denně oběti mše sv. jako 1. nejvznešenější památce smrti Kristovy, 2. nejsvětější oběti a 3. posvátné hostině lásky Spasitelovy obcovati máte.

1. Jest mezi lidmi velmi chvalitebný a krásný obyčej, věnovati památku velikým mužům a důležitým událostem a oslavovati ji častěji.

Tak měl druhdy Israel veliké posvátné dny své přeslavných činů Božích, kteréž od veškerého národu slavně konány bývaly. Tak i Pán Ježíš, Syn Boží a světa Spasitel, zanechal sebe sama, prve než k Otci se navrátil, v Církvi své na věčnou památku. Louče se při poslední večeři s učeníky svými, ustanovil sv. tajemství těla a krve své řka: „To činite na mou památku.“ Památka jeho má se tedy slaviti, slaviti až do jeho příchodu v den poslední, neboť píše sv. apoštol: „Kolikrátkoli z chleba toho jísti budete, smrt Páně budete zvěstovati, dokavad nepřijde.“ (I. Kor. 11, 26.). Památka tato jest však nejvznešenější, neboť připomíná nám vykoupení lidstva skrze Jednorozeného od Otce, kterýž pro nás se vtělil, na zemi uče a dobřečině obcházel, pro nás smrt smírnou podstoupil, v slávu Otce vešel, Vykupitelem, Spasitelem, Pánem a Králem jest všeho lidstva. Památka jeho, kterouž v Církvi své byl založil, jest nejvznešenější; neboť zanechal nám jako trvalou záruku věrnosti, lásky a milosrdenství svého Sebe sama, své tělo a svou krev. A v oslavě nejvznešenější památky této běžete i vy m. j! účastenství, když a) v srdcích vašich znova oživne víra v Boha Otce, kterýž jednorozeného Syna svého pro nás na svět poslal a víra v Ježíše Krista, kterýž vykoupení naše smrtí svou na kříži vykonal; když b) při ní Bohu Otci za neskonale jeho milosrdenství a jednorozenému Synu Božímu za nesmírnou jeho lásku z celého srdce dětinně a nejpokornější díky vzdáváte; když c) při tom též

slibujete, že u víře a věrném vyznávání učení Kristova až do smrti setrváte. Taková má být nábožnost, s kterouž mši sv. památce to Ježíše Krista, obcovati máte.

2. U všech národův, jakkoliv řeči a způsobem života, ano i v náboženství od sebe se různí, nalézáme k účtě pravého Boha neb domnělého nějakého božství oběti. Toť důkaz jest, jak hluboko člověk cítí, být toho jasně nepoznával, že mu hříšník nějakého prostřednictví mezi Bohem a sebou potřebí. Již dobrý Abel přinesl Bohu obět, na kterouž Hospodin se zalíbením pohledl. Noe vykonal po potopě za své a svojinců zachránění obět díky a na znamení božského zalíbení objevila se sedmibarevná duha míru na oblacích. Melchisedek, kněz a král, obětoval za Abrahama a obět ta chválí se ve sv. písmě. A skrze Mojžíše vydal Hospodin určitá nařízení, co a jak mu obětováno býti mělo. Nejsvětější však obět, jejížto pouhými obrazy a nástinými byly oběti starozákonní, ustanovil Ježíš Kristus v Církvi své. Jestliže to obět, o níž předpověděl Hospodin skrze proroka Malachiáše: „Veliké jest jméno mé mezi národy od východu k západu a na každém místě obětuje se jménu mému obět čistá, neboť veliké jest jméno mé mezi národy“ (Mal, 1, 10—11.). Obět tato jest nejsvětější, neboť neobětuje se toliko chléb a víno, ne něco pozemského, nýbrž Ježíš Kristus, Syn Boží, smírce náš u Otce. Ony oběti starého Zákona byly účinné a Bohu milé jen pro tuto obět Kristovu na kříži, kteráž tajemným způsobem k spáse naši na oltářích se obnovuje a jejíž spasné ovoce se nám přivlastňuje. V této nejsv. oběti máte m. j! důstojné účastenství, když a) se jí jakožto nejvyšší, nejčistší a nejlibnější oběti chvály, díky, prosby a smíření Bohu Otci svému blížíte; vždyť pravil Kristus: „Já jsem cesta, pravda a život; nikdo nepřichází k Otci, leč skrze mne“. b) Když se s Kristem, Beránkem Božím, zároveň v obět vydáváte, a sebe i vše, co máte, věrně službě jeho věnujete. Toť Bohu milé, toť zasvěcení duše i těla službě nejvyšší. S takovou nábožností máte mši sv. jako oběti nejsvětější obcovati.

3. Svazky čisté a vyšší lásky a přátelství oslavují se mezi lidmi často slavnostními hostinami. Pročez již v Zákoně starém nařízeny byly hody úmluvy, kteréž veškeren lid každoročně o velkonočních slavil. Byly to hody slavnostné, jimižto lid s

Hospodinem, jenž otce jejich z Egypta byl vyvedl, znova a co nejužší spojován a též v sobě sám jako lid Boží zachován býti měl. Mnohem slavnější hostinu úmluvy — posvátnou hostinu lásky. — zřídil Ježíš v Církvi své; neb On sám jest beránek, jehož požíváme, s nímž co nejužší spojení býti máme, abychom s Bohem Otcem a mezi sebou jedno byli. Ve mši sv. jako posvátné hostině lásky budete míti m. j! hodného podílu, když se a) aspoň duchovním způsobem vzbuzením víry, naděje a lásky s Ježíšem, v němž jediném jest spásení, úzce spojíte, abyste jemu žili, jemu zde i na věčnosti náleželi; když b) s Bohem a Kristem spojení i se všemi lidmi svazek lásky obnovíte, za všechny se modlíte, všem od srdce dobré přáti a všemožně dobřečiniti budete; když c) božským tím pokrmem, kterého v této nebeské hostině požíváte, posílnění, dobrý boj bojovati, úzkou a příkrou cestou života za Kristem kráčet budete. Takovým způsobem, s takovou nábožností máte m. j! mši sv. denně obcovati. Tak by vaše přítomnost při tomto sv. tajemství Bohu milá, lidem ku vzdělání a vám ku spáse byla. Než tak často slyšati jest stížnosti, že i tak zvaní vzdělanci zapominají, jak se v chrámu Páně chovati mají. Tak často a právem stěžují si a horlí rodiče i učitelé proti jinochům, kteří bez pobožnosti sv. oběti bývají přítomni; neboť jest to zlé znamení, že není u nich kázně, není ctnosti, není pobožnosti. O kéž každý, na koho dosud taková žaloba vésti se mohla, již se poznal a napravil; kéž ti, kdo v pravdě toho, co svaté jest, sobě váží, věrni zůstali, kéž všichni s pravou zbožností této sv. oběti vždy obcovali. Tak byste m. j! každého rána srdce své Bohu zasvěcovali a za to pro celou budoucnost — časné i věčné — nesmírného požehnání od Boha došli. Amen.

Jazyk sv. Jana.

Ký tu nad slunce drahokam se blýští?
Aj co nejkrasší se tu leskne hvězdou?
Sírta mdlá jest, kdy rovnáme, záře,
Tak vše přemáhá!

Však ne slunko trpí se, ni hvězda jasná;
Též ni kámen drah svoji zář vysílá!
Nad vše vzácnější hle Boží to zázrak —
Světce jazyk jest.

Ó divů všech div, století zpočíval
V lůnu zemském, tří že ležel věkův víc,
Nad časův proud zlý zachován nesmrtný —
Ó dive velký!

Slávu Páně všem že horoucně hlásal,
Těž svatě hájil zpovědní tajemství,
Pán ho tak vzvýšil, učinil že první
Ve světě div ten!
Světče velký náš, s pokorou Tě ctíme;
Což ta jest úcta proti slávě věčné?
Předce ji přijmeš, krajaně kdy vděční
Dnes velebí Tě!

Síly vypros nám, abychom neklesli
V té žití dráze slovy nikdy svými;
Však jazyk náš pěl by Boží i Tvou vždy
Slávu pověčně!

B. Haki.

Obrazky z různých cest.

Podává František Ekert.

II. Do Drážďan.

Jaký to obraz v tom severním cípu vlasti naší, tam, kde Labe hlubokou rýhou odvádí nám vodstvo české do ciziny, jaké to podivné a ladné skupiny hor a skal! Nejsou to Alpští velikáni, kteří patami malebných jezer se dotýkají a ledovými temeny oblaka prorážejí, ale jsou to skály tak báječně sestavené a nakupené, že bych skoro dal přednost tomu severnímu cípu vlasti naší před kterýmkoli sebe ohromnějším zjevem světovým. Tam v Alpách unáší nás příroda svou velkolepostí, člověk klesá dojat obrovskými útvary jejimi, zde však, na tom našem Labi je vše domácí, přítulné, samá idylla, samá pohádka.

Přední stráží pohádkovitého zákoutí toho je hrad *Střekov* se svými zvětšelymi hradbami a nerozbornou baštou na rozervané skále, jež z vln labských vyrůstá — rozbitý pomník šedých dob, šedé, neznámé historie. Proti němu leží průmyslové Ústí, známé již v X. věku tím, že zde vybíráno clo ze zboží po Labi do Čech plaveného, známější z válek husitských z r. 1426, kdy Husité neslýchaného vítězství zde dobyli. R. 1631 zapálili je Sasové, pět let na to řádili zde Švédové. Zde se narodil slavný malíř Rafael Mengs. Sedáme na parník. Jaký to ruch na řece i na březích! Tam lodí budují, jiné opravují, tu zboží vyloďují, dříví skládají — tu máme kousek „námořnického“ života v Čechách. Nejvíce zaji- má pozornost naši staří známi — Podskalští

plavci, vždyť každou chvíli je předjíždíme. Zvláštní to lid. Polovičku života tráví na vodě. Plaví dříví ze Šumavy do Prahy, odtud do Ústí, Děčína, Drážďan, Rýzy, druhdy i do Hamburku. Znaří Vltavu a Labe lépe než mnohý professor, vědí o všech mělčinách, slapech, proudech, skalách i jezích, srostli s vodou ve dne i v nocích jasných své vlaky řídí, deště ni bouří se nebojí. Chvályhodno, že jako náš rolník, zachovali si přes všechny časy názvosloví české neporušeno. Obýčejný Vltavský pramen skládá se z 15—20, nejvíce pak z 18 vorů a rozdělen bývá na dva kusy po 9 vorech. Jednotlivé klády na obou koncích mají „oušení“, jimiž spojeny jsou „probíječkami“, nad to leží na voru na příč klády „přenučení“ upevněné houžvemi. Vor s vorem houžvemi jest spojen, první vor s druhým bývá ještě volně spojen podélnou krátkou kládou „vejponou“, kterou při plavbě přes jezy a slapy první vor dolů se tiskne a druhý vypíná. Na prvním voru, v čele pramene jsou 2—3 „svláčky“, v nichž pohyblivě vězí vesla „perutě“, rovněž na voru posledním a na třetím „pacholčím“ voru je v boku svláček s peruti. Pozorujme ten osmáhly lid, jak obratně řídí své dlouhé vodní vlaky, jak jimi rejduje a parníkům se vyhýbatí dovede! Na prvním voru „předákovu“ stojí „vrátný“ — toť kapitán, vůdce pramene, má přísnou zkoušku, je za vše odpověden. Druhý co do hodnosti je „předák“, jemuž předek, po něm pak „zadák“, jemuž zadní část pramene obstarávají sluší, u pacholčího voru též stojí jeden a ten pracuje nyní „jehlou“, dlouhou tyčí, aby dal pravý směr boční straně pramene. Tak všechna důležitá místa vodního vlaku jsou obsazena a Podskalští plavci rozumějí dobře svému řemeslu. Dobrý to lid osmahlých tvaří, žulových plecí a svalů, hranatých způsobů, ale dobrého srdce. Jedinou vadou jejich je, že rádi pijou, majít z Prahy do Drážďan své stanice pobřežní, kde se rádi staví; vydělají si mnoho, ale nezachovají ničeho, v čemž jich však nebudeme odsuzovati uvážíce namáhavý život jejich v parnu i zimě, větru i lijáku. Jsou i pohostinští, ochotně přijímají na své nákladní vlaky pocestné a o sv. Janu dělají znamenitou konkurenci Pražským parníkům přivážejíce po Vltavě celé tlupy pouťníků do Prahy. Mluvíce mezi sebou „ste-nografují“, mnohé slovo pouze napovídají a volajíce po sobě na vodě protahují koncovky slov. Jsou mezi nimi i starci železných paží. Ti rádi vypravují o minulých

dobách, zvláště o roku 1848, kdy byla ta „konštipuce“ a v Praze „nacifarda“ a generál „Bindýšklec“ střílel na město, poněvadž tam propukla „regoluce.“ Starých zvyků a náboženství věrně se drží a podali nejeden důkaz o tom, jako při slavnosti jubilejní založení biskupství Pražského, kde i svých paží užíli proti těm, kdož je chtěli zdržovati, aby se neúčastnili církevních slavností.

Jak krásnou cestu konají ti lidé! Okolí zdejší jest tak vábné, vzduch tak čistý, kořeněný — obraz za obrazem se střídá a jeden ladnější druhého. Tam se vynořuje poetický Děčín, bělá se a vystupuje ze zeleného pozadí. Strmí na vysokém skalním ostrohu se svou věží jako stráž česká na pomezí, vítá přichozího, jako by hned předkem poučiti ho chtěl o té krásné zemi, do níž se tudy přichází od severu. Památne to místo, bývalý ten župní hrad českých Děčanů, důležitý strategický bod v mnohých válkách, zvláště třicetileté. Zde vězněn byl Břetislav, syn Břetislava II. pro pikle strojené proti Šoběslavu I. a zde r. 1130 byl oslepen. Po dva věky byl hrad v držení slavné české rodiny pánů z Vartemberka a po bitvě bělohorské přešel v majetnictví pánů Thunů, jimž posud náleží. Kdož by neznal nynějšího pána na Děčíně, jenž milován jest každým, kdož ho zná, pro svou víru, nábožnost, dobročinnost a vlastenectví! Zde v tom nejsevernějším cípu polabského příroda i ruce lidské nakupily toho tolik, že nevíme, kam hleděti dříve — na ten smělý most, jenž ve výšce přepíná řeku, na ty loděnice, továrny, letohrádky či na to zelené okolí, které lemují te potavý obraz. Odtud již břehy labské jsou příkré a řeka valí se hlubokou rýhou k severu. Ještě jeden obrázek z Čech nám kyne těsně na pomezí — Hřensko, pohádkovitá to obec, český Halstatt. Na kolmých skalách naneseny balvany tvarů nejrozmanitějších, na nich jako z hříčky sedí jiné, zdá se, že se viklají a dolů srtí. Na nich jako svíčky stojí stíhlé jedle a modřiny a pod nimi nalepeny domky révím zahalené. Říčka Kamenice prorvala si tudy k Labi hlubokou úzkou rýhu a skromné břehy její daly místa k založení podivné obce. Čím jen ti skalní lidé zde se žijí! By nebylo pocestných, kteří sem přicházejí obdivovat se skalnímu tomu hnízdu nehostinnému, pomřeli by ti lidé hladem. Skok jen ještě a jsme v Sasku, od levé strany díval se na nás beztoho již chvíli břeh saský. Stále táž krajina, vždyť jest to pořádě bývalá země

naše se jmény slovanskými. První město saské na pravém břehu, Žandov překvapuje nádhernými hostinci, nemotornou kostelní věží, živým ruchem na břehu. Zde jest středisko výletníků, kteří každoročně až z daleka sem putují a procházejí ty skalní kouty, jež česko-saským Švýcarskem zoveme. Rozervaný, fantastický to kraj velkolepé divokosti. Jsou tu smělé útvary skalnaté s úzkými údolím, slujemi, stržemi a propastmi, bujné lesy, vodopády — jest to celý svět trosek, jakoby zemětřesení bylo velikánské město gigantů náhle v rozvaliny rozkotalo. Nejlépe znají se zde Angličané a Prusáci. Akropolis zříceného světa toho je pevnost Králův kámen, která na kolmém vrchu 1153 stop vysokém na levém břehu labském panuje. Již v XIII. století byl Kámen hradem a lénem koruny české a teprve Jiří Poděbradský postoupil lenní právo na hrad Sasku. Nejdéle drželi hrad jakožto manové čeští páni z Donína, po nichž posud sluje město Donín (Dohna) na říčce Mohelnici nedaleko Drážďan. Hrad, jenž nedobytným slul, ztekli a zbořili Husité, později znova jest opevněn a byl často ve válkách bezpečným útočištěm zemských pokladů, posléze roku 1866 celý poklad zeleného sklepení Drážďanského zde ukryt byl a Prusové ani se nepokoušeli činiti útok na pevnost v závažné výšce strmicí. Pod hradem při ústí říčky Běly rozkládá se město. Jedouce dále po řece spatřili jsme brzo světoznámou Baštu — na vysokánském, lesem porostlém hřebenu trčí celá řada obrovských kamenných hranolů spojených umělým, snadno schůdným mostem, nad nímž strmí fantastické útvary skal. Minuvše Velno na pravém břehu přistáli jsme při ústí říčky Kotlavy na levém břehu u města Perna.

Perno bylo druhdy městem slovanským a lénem českým, roku 1403 dobyli ho Míšňané a r. 1459 obdrželi je v majetek. Po bitvě bělohorské žili zde nějaký čas exulanti čeští. Býval zde druhdy dominikánský klášter, jehož kostel gotický posud stojí slouže za skladiště, nad městem trůní starý hrad, nyní zemský blázinec, v době novější vystavěn zde katolický chrám a zřízena fara i škola. Město má nyní přes 17.000 obyvatelů. Čím blíže k Drážďanům, tím více ubývá divokosti a přibývá letohrádků na pravém břehu, z nichž nejpěknější je královský letohrádek v Bilencích známý již v XIII. věku, v parukovém čínském slohu, vystavěný v minulém století. Odtud ku Drážďanům z letohrádků a krás-

ných zahrad ani nevycházíme a jakoby-
chom tu byli někde v Čechách soudě dle
místních jmen, nebo všechna končí naší pa-
tronymickou koncovkou „—ice“, tu máme
„Copitz, Pratzschwitz (!), Birkwitz, Poyritz,
Hosterwitz, Tolkewitz, Papperitz, Rochwitz,
Seidnitz, Räcknitz, Lockwitz, Zschachwitz,
Wachwitz, Blasewitz, Loschwitz“ a tak to
jde kolem Drážďan do nekonečna, našinci
ta slovančina se zde přímo vnucuje. Co to
stálo bojů, co krve, co křivd a nespraved-
lnosti, než zde umlkl jazyk slovanský,
který již jen v cizinsky zkroucených jmé-
nech místních se skrývá!

Z daleka již kynou nám Drážďany,
nejprve katolický dvorní chrám, několik
věží, most, nábreží. Vystupujeme na břeh
a město na první pohled přivítivě nás do-
jímá. Jsouť Drážďany jedním z nejpěkněj-
ších měst v Evropě. Cistounké ulice, pěkná
náměstí, utěšené sady činí Drážďany mě-
stem salonim. Té zajímavosti a rozmanito-
sti, jakou naše Praha vyniká, Drážďany
ovšem nemají, scházíť jim to vážné pozadí
a ten pevný základ, jímž jest veliká, zna-
menitou historií vyznačená minulost, není
tu mimo jeden kostel a asi dva domy ani
starožitných budov a charakteristických
ulic a tržišť, jež starým městům, jako Praze,
Řeznu a Norimberku takové kouzlo dávají.
Jest to moderní, praktické, přivětivé město
— pravá protiva zasmušilých měst středo-
věkých, zejména Starého města Pražského,
proto několikadenní pobyt v Drážďanech
zůstává příjemné upomínky a budí touhu
po nově návštěvě. Kouzlem Drážďan jsou
světoznámé umělecké sbírky, zejména obra-
zárna a zelené sklepení. Proto Drážďany
v letě cizinci se hemží, bývajíť měsíce, kdy
až 10.000 cizinců zde bývá, nejvíce je zde
Angličanů, kteří svou zvláštní čtvrť s no-
vým, ač nemotorně a fádne, jako vůbec
samí jsou, stavěným kostelem a s nesčet-
nými domy, obklopenými ladnými zahrád-
kami zde mají, rovněž meška tu mnoho
bohatých Rusů, jejichž nová církev svým
poloasijským odporným slohem nikomu se
nelíbí, i Poláci zde četně zastoupeni jsou
a slavný polský románopisec Kraszewski
od mnohých let zde stále bydlí. Obyva-
telstva mají Drážďany o něco méně než
Praha s předměstími, katolíků je zde přes
12.000, Židů poměrně málo, sotva 2000 —
ze sporivých a skromných Sasů Židé mno-
ho užitků nemají. Mimo to různé sekty
zde zastoupeny jsou, Helveté, Anglikáni,
„Tajčkatolíci“ smutné paměti (jichž tu prý
280), Presbyteriáni, Episkopálové a „čeští

bratři“, kteří však vesměs nemají zde vel-
kého významu, scházejíce se v najatých
sálech.

Dojem města protestantského Drážďany
nečiní, nebo katolický dvorní chrám stojící
na vyvýšeném místě při mostu každému
příchozímu svou velikostí imponuje, nad to
jsou zde ještě dva farní katol. kostely a
pět kaplí, po ulicích potkáváme katol. kněze
i řeholnice, jest tu i katolická beseda a
vychází zde náboženský katol. list.

Dvorní katol. chrám je znamenitá bu-
dova, vyvedená v divném, ač přivětivém
slohu vlášském, vystavěn jest z velikých
pískovcovitých čtverců, je korunován v prů-
čelí vysokou kamennou věží a ozdoben
v průčelí a nad římsami hlavní a ochozní
lodi krásnými sochami. Stavba stála prý
dva miliony tolarů, což o obětavosti a zbož-
né mysli zakladatele jeho, krále Augusta
III. svědčí. Budováno na něm od r. 1730
—1756. Tyž August III. byl nástupcem
Augusta II. příjímím Silného, jenž zvolen
byv králem Polským s celou rodinou svou
do Církve katolické se vrátil, od kteréžto
doby panující rodina Saská katolickou zů-
stala. Ze návrat ten byl upřímný, o tom
svědčí netoliko velkolepý dvorní chrám, ale
i jiné ústavy katolické založené a vydržo-
vané královskou rodinou. O zbožnosti zesnu-
lého krále Jana přesvědčili se Pražané r.
1866 a nynější král Albert dokázal, že je
horlivým katolíkem, hlavně tím, že se rá-
zně opřel všem snahám Berlínským, aby
tak zvaný „kulturní boj“ i v Sasku své
rejdy provozoval. V Drážďanech jsem sly-
šel charakteristické slovo, kterým král roz-
hodně zamítl choutku Berlínských světo-
borců, aby Lužický seminář v Praze pře-
ložen byl do Německa, o čemž svým časem
Pruské noviny horlivě psaly, pak ale ná-
hle umlkly. Pod dvorním chrámem jsou
královské rozsáhlé hrobky, zde odpočívá
též zbožný král Jan. Vstoupivše do vnitř
překvapení jsme prostorností, vkusem, avšak
též jednoduchostí až unavující, v celé vel-
kolepé hlavní lodi mimo stavitelské ozdoby
nevidíme leč kazatelnu a prostý hlavní
oltář, na němž pouze jediný je obraz —
Nanebevstoupení Páně, mistrovské dílo kra-
jana našeho Rafaela Mengse, jinak stkví
se oltář mramorem a hojným stříbrem. Mezi
hlavní a ochozní lodí táhne se v tloušťce
zdi prostranná chodba a tak se zdá, že
chrám je vlastně pětিলodní. Jinak je zde
ještě osm oltářů postranních a jsou tu čtyři
kaple s oltářními obrazy vesměs uměle-
ckými. Vedle věže je kaple sv. Jana Ne-

pomuckého s pěkným obrazem (nalezení mrtvoly sv. Jana na Františku) od Františka Palka známého i v Praze. Znamenité jsou zdejší obrovské varhany, dílo proslulého varhanáře Silbermanna a pěkné zvukné zvony. Na vratech kostelních překvapuje nás „Wojzewjenje za katholskich Serbow v Drježdžanach a wokolnosci. Serbske bože služby za katholskich Serbow budža so dzeržec: 18. februara, 13. maja, 23. septembra, 2. decembra. Kemše započnu so dopoldnja 19. spowjezdž pak hižom rano po 6 hodž.“ Tedy čtyřikrát za rok ozývá se v chrámu tom jazyk Slovanů polabských, bratři našich krví i věrou, kteří v tom německém moři zbyli jako malá výspa po světových převratech v širém oceánu zůstala z obsáhlé pevniny. Není divu, že z celého velikého národa zbyly jen trosky, vždyť již v X. století počal Gero, hrabě ze Stady národ ten vraždit i čeho se na ubohých bratřích našich dopouštěli Albrecht Medvěd, Jindřich Lev a Jindřich Ptáčník, o tom nestranné dějiny svědčí. Ještě v XIII. věku jazyk slovanský kolem Drážďan, Lipska a Mišně přese všecko hubení byl v převaze a teprve počátkem století XIV. Mišensko poněmčeno jest, jazyk slovanský se však přece zde udržoval, pokud krajiny zdejší v úzkém spojení s Čechy byly a umlkl nadobro teprve ve válce třicetileté. Neštěstím slovanských Lužičanů, kteří jako zázrakem ovšem v nevelkém počtu (136.000 duší) jazyk svůj si zachovali, jest, že jsou rozděleni politicky a rozpoltěni i náboženstvím.

Na konci krásné hlavní třídy novoměstské stojí druhý farní chrám katolický zbudovaný r. 1853 slohem románským a posvěcený jménem sv. Františka Xav. Má jedinou loď a nad oltářem v apsidě obraz na vápně představující sv. Františka, an káže Japoncům. Nad kostelem ční dvě vkusné věže a jakožto boky přiléhají k němu souměrně v levo fara a v pravo škola tvořice s ním jednu budovu — krásná to myšlenka! Farářem zdejším je Čechoněmec z Litoměřické diecése, jenž svým časem s jinými odebral se do Sas, kde katolických kněží se nedostávalo, čehož však nemusil litovati, jeť postavení jeho, hledě k soudruhům jeho na mnohých místech v Čechách, závidění hodno. Má krásnou farní budovu se zahrádkou, 4000 osadníků na Novém městě a okolních vsích a villách na pravém břehu polabském. Osadníky své si chválí, vážit si krásného svého farního chrámu, jež pilně navštěvují a duchovnímu

pastýři svému celou duší jsou oddáni. Manželství jsou zde ovšem z veliké části smišená, celkem však šťastná a katolíci přivádějí své nekatolické příbuzence do chrámu, tak že farář někdy při kázání dobrou třetinu má posluchačů nekatolických. Jsouť prý zdejší nekatolíci snášenliví a mírní, čehož neposledním důkazem jest i to, že znamenité fresky v chrámu sv. Františka dala poříditi svým nákladem umělecká jednota Drážďanská, téměř výhradně z protestantů záležející. Škola zdejší jest ovšem, jako vůbec školy zde všude, konfessionální a pilně navštěvována.

Třetí, nejmenší katolický farní chrám, bývalá to kaple v nemocnici, jest ve Fridrichově a k němu jsou přiřazeni katolíci z některých předměstí, pak vsi a letohrádků na levém břehu labském. Mimo tyto chrámy mají Drážďany ještě pět katolických kaplí a to v král. hradě, v paláci princově a ve třech katol. školách. Kromě uvedené farní školy u sv. Františka chovají Drážďany ještě katol. školy tyto: královské progymnasium, vychovávací ústav založený od Marie Josefy, choti Bedřicha Augusta II. a na Starém městě dvě hlavní školy. Tudíž je o katolíky v městě tom všestranně postaráno a přichozí cizinec brzo pozná, že katolíci Drážďanští svou víru nezapírají a k ní lhostejni nejsou. Mají na nejpěknějším místě, nad Labem u mostu i společenské středisko, kde přednášky a pěvecké i hudební koncerty se konají a katolické časopisy čtou.

Schází se zde v určité dny a vítají přichozího hosta katolíka s otevřenou náručí. Bylo zde, když do místností těch jsem zavítal, dvanáct zdejších katol. kněží, z nichž jeden konal přednášku o své cestě do Říma, posluchačů měl plný sál. Milo mně bylo poseděti v společnosti té, vždyť kněží zdejší jsou vesměs odchovanci Pražského Lužického semináře a jsou mezi nimi někteří, kteří jazykem českým vládnou, všickni pak, mladí i staří o Praze s nadšením mluvili.

Méně postaráno jest v Drážďanech o Lutherány, jest jich zde prý přes 179.000 a mají všeho všudy deset kostelů a ani těch si mnoho neváží, jak jsem se přesvědčil. Hlavním kostelem jejich jest kostel sv. kříže, na jehož místě v XIII. věku stával katol. poutnický chrám; nynější budova z minulého století podobá se velikému zasmušilému sklepení, v němž pouze oltářní obraz (ukřižování Páně) dojíhá. Věž na budově té je celá kamenná, jako vůbec všechny kostelní věže Drážďanské z kamene

jsou a vyniká, jako ostatní všechny podivným, nikde jinde nevidaným, výhradně „Dražďanským“ slohem. Druhý kostel lutheránský Žofinský má titul dvorního chrámu protestantského. Jest to jediná kostelní budova gotická v Dražďanech a po důkladné opravě se svými štíhlými prolámanými věžemi pěkný dojem činí. Stavěn byl od katolíků již v XIII. století při klášteře Minoritů nedaleko posvátného bojiště starých pohanských Vendů a r. 1539 po vypuzení katolických řeholníků se stal protestantským. Po právě měl by sloužit „Minoritským“, nebo Minoritě jej založili, vdova po kurfiřtovi Kristianu I., Žofie, po níž teď sluje, jej r. 1602 pouze obnovila a městu darovala, začez nyní při opravě kostela sochu její na průčelí pod baldachýn postavili nazývajíce ji „zakladatelkyní“ (?) kostela. Je to s tím vyzdobením tohoto bývalého katolického chrámu vůbec divné. V lomenicích portálů jsou tu nyní podobizny Luthera a Melanchthona vedle čtyř evangelistů, dále socha Jindřicha „Nábožného“, jehožto nábožnost záležela v tom, že odtud vyhnal Minority a usadil sem protestanty a což teprve vnitřek! Kdo má jiskru citu pro krásu a soulad, musí sprásknouti rukama nad tím, jak protestanté upravují staré katolické gotické chrámy a souhlasiti s výrokem, že gotické kostely pro protestantskou bohoslužbu či vlastně naopak — se nehodí. Budova je dvoulodní a nepravidelnost tato zvenčí jest šťastně maskována, uvnitř však zabednili pravou loď i pěkné mnohoúhelné křové zakončení její hambalkovitými lešenými, kterýžto nesmysl sebe pěknějšími vycpanými sedadly a plynovými svítilnami nelze zakryti. Ve hlavní lodi je pěkný renesanční mramorový oltář s křížem, ku kterémuž však většina přítomných lidí — a ti téměř všickni seděti musí, nebo pro samé lavice k stání tu místa není — zády obráceni jsou hledíce ku kazatelně. Jinak jest zde ještě pomník Žofie Hedviky, první manželky vévody Morice, pověstného z dob reformace. Jest tu i „zpovědní“ kaple s oltáříkem, na němž vynikají sloupky ze zeleného mramoru — památka doby katolické, kterou r. 1476 Albrecht Udatný z Jerusálema přinesl. Ta „zpovědní“ kaple je zajímavá proto, že je v ní celá řada podobizen dvorních protestantských kazatelů a že zde skutečně každou neděli podle oznámení v novinách protestantský duchovní sedí čekaje těch, kdož k „zpovědi“ přijdou. Luther, jak

známo, zavrhl svátost sv. pokání a chtěl podržeti pouze zpověď jakožto věc „užitečnou, ano potřebnou“, obzvláště pro „svědomí citlivá a bojácná a pro mládež nezrocenou a výstřední“ — jemu byla tedy zpověď pouze disciplinárním prostředkem k poučování, varování a kárání, svátostního rázu ji upíral a tím ji ovšem vůbec odstranil a učeliví žáci jeho ji tu i tam docela vymýtili. Ty „zpovědní“ kaple v lutheránských kostelích nejsou tedy ničím jiným, než slabým dozvukem z doby katolické.

Třetí vynikající budovou protestantskou je bývalý katol. chrám Panny Marie pocházející prý již z XI. (?) století, nynější budova byla vystavěna před 100 lety a sluje „Frauenkirche“ (v katolických městech sluje Mariánský chrám „Liebfrauenkirche“). Jest to znamenitá stavba renesanční s kamennou kopulí, jen že vnitřek, jako všude, i zde je zkazen těmi nezbytnými dřevěnými pavlačemi, které krásné jinak kruhové budově podobu koncertní dvorany dávají. Kostelník se zlatými brejlemi vykládal mně libeznou saštinou, že kostel je prý podobný chrámu sv. Petra v Římě (!) atd. Jsou zde sochy Mojžíše, Arona, sv. Pavla a Filipa, na oltáři Krista Pána na hoře Olivetské, dále obrazy Luthera a Melanchthona — ale marně hledáme tu nějaký obraz P. Marie! Našince až mráz pochází, kterak protestanté se štítí Matky Boží, v Mariánském chrámu mají obrazy svých „reformátorů“ ale obrazu Mariánského tu není, ačkoli dle doslovného znění Písma sv., k němuž tak rádi se odvolávají Marii Pannu všickni národové blahoslavenou nazývají a ovšem i ctíti mají. Protestantský kostel sv. tří králů na Novém městě z minulého věku je pozoruhodný svou velikostí ale i prázdnotou, ostatní jsou nepatrné až na nový kostel sv. Jana. Rozhodně jsou však zdejší lutheránské kostely přívětivější, než helvetské modlitebnice na př. v Curychu a jinde, které úplně postrádají křesťanského umění dojem odporný činí.

Podlé anglického způsobu ohlašují Dražďanské politické noviny před každou nedělí, kdo v kterém kostele bude kázati, kdo v „zpovědní“ kapli seděti, i text, dle kterého se bude řečniti, oznamují. Katolíci duchovní správce zdejší touto nedůstojnou reklamou pohrdají a v tom dobře činí. (Pokračování).

Trnová koruna.

Historický román
od Václava Beneše Třebízského.

VII.

Lidu na náměstí co chvíli přibývalo; novina o justifikaci císařských důstojníků, mezi nimiž byli i plukovníci, rozletěla se jako vítr do vesnic kolem Prahy rozložených. V ten čas nebylo na polích práce, selský lid měl kdy, mlat ve stodolách jim neujde, a proto kdo jen poněkud mohl, každý spěchal se podívat, jak to vypadá, když ob čas přijde řada také na pány, zvláště na takové pány, kteréž uvykli považovat za své pijavice.

Halapartníci kolem šibenice měli co činiti, aby je proudy zástupů napoivaly k zemi.

Černé vysoké lešení zůstalo netknuté: toliko že trupy odpravených odnesli i s hlavami v pytlích na popraviště za město, kdež je zahrabali.

Židům v přiléhající čtvrti naskakovala husí kůže, a všelky boudy měli uzavřené na závory několikeré, protože, kdykoliv udál se takový sběh lidu, zvláště venkovského, jako dnes, vždycky použila pražská chátka na účet sedláků vhodné příležitosti k nemilosrdné návštěvě uzounkých dusných uliček s vysokými, začernalými domy. Ale mohli být bez starosti. Valdštejnské vojsko mělo dnes peněz, že žoldnéři nevěděli ani kam s nimi. Rozdalť vojvoda jako odměnu mezi devět regimentů na sedmdesát tisíc zlatých. A vojáci v hospodách dávali pít, kdo přišel, kdo si k nim sedl a kdo začal chváliti jejich generála, jenž může víc než císař pán, pod jehož praporce je na zemi už nebe . . .

„A tenhle byl velký pán! — Jen se podívejte! Jaký jemný kabátec, jak čisté, kmentové ohrdlí.“

„Nic jiného než plukovník sám! A je z rodu — od stavu!“

„Aha! Ten Hofkirch!“

„Hofkirch — Hofkirch — od stavu?“

Stouto otázkou prodrál se až pod samou šibenici malý mužik zahalený v prošedivělý plášť.

„Pak je to bratr toho bohaprázdného rouhače — toho Sasika! — Jářku, vy pražští měšťané, vy krajané, v tomhle jsou Boží soudy! — Poslechněte! Ticho lidé! A o tom, co vám sdělím, si ne celý rok, ale celý život povídejte! Pamatujete se, že v Staré Boleslavi ukradli Pannu Marii?“

— Vy, kteří tam chodíte na pouť — vy to víte, jak v kostele tamnějším smutno, truchlivo. — Pláčou prý pro ni i staroboleslavské zvony . . . A bude tomu dnes rok, co ji pod touhle šibenici, právě zde na tomto místě, kde stojím já — na staré židlici vystavěli k divadlu a utrhačnému lelků, jak vojákům šaským, tak i všemu lidu v městech Pražských zůstávajícímu. Na druhé židlici přibili spis na němž napsali: „Mezi lidem obecním prochází řeč, že ten obraz zázračný z Prahy do Staré Boleslavi ušel; pročež aby všickni věděli, že to daremné šílení jest a týž obraz v Praze zůstává, jsme jej tuto vystavili a poručili v šraňkách hlídati mušketýrům.“ A jaké pak posměšné o též obrazu zázračném od vojáků hlídajících mluvení a jaké katolickému náboženství bylo utržení, o tom věrní katolíci do dneška mohou vydati svědectví!*) Tohle všecko jste vy pražští měšťané viděli, o tomhle všem jste vy milí krajané slyšeli; uplynul rok a den, smutný, zlý; vy jste tu v Praze sotva dýchali, my tam na venku div že nezhylnuli, vy jste tu v Praze přetrpěli očistec, my zas na venku peklo vystáli . . . Už je to všecko pryč! Nedej svatý Václav, aby se ty psoty na naši milou zemi vrátily! Ale dnes Pán Bůh trestal první metlou, první ranou rouhače. A kolik jich ještě přijde? — Uplynul rok a den a bratr rouhače, svobodný pán, plukovník na téhle šibenici dokonál život svůj jako nejsprostší zločinec“ . . .

Mezi zástupy bylo ticho jako doloedne, když hovořil sám generalissimus. Zraky všech tkvěly na mužiku, jenž tato slova byl promlouval s hlavou odkrytou a patrně si jen na okamžik odpočinul, aby mohl pokračovati ještě mohutnějším hlasem . . . Teprv nyní si ho povšímlí zevrubně. Zevnějškem se podobal žebráku; kabátec pod pláštěm byl záplata na záplata, škorně na nohou, jedva že držely pohromadě a klobouk, jenž náležel před lety nějakému vojínu; na mnoha místech byl děravý, jako by se byl majetník jeho vrátil přímo z onehdejší bitvy na šaských rovinách. Ale mužik mluvil, jako když zvoní týnské zvony a mluvil svatou pravdu . . . A proto ho poslouchali a proto si dali od něho jen tak prostě a tak jednoduše říkati „Pražští měšťané!“ —

„A dnes je tomu rok a den, co samým

*) Skorem doslova vyňato z knihy paměti Starého města Pražského. Čas. Č. M. r. 1853.

večerem na téhle šibenici pověsili mladého člověka a nevinný život utratili. Pocházel ze Staré Boleslavi; byl synem hodných rodičů“

Mužiku hlas náhle změkl; byl bez pochyby v Staré Boleslavi dobře známý.

„Nařikají si pro něho do dneška. Ustarlá matka do dneška celé noci bdí. A potom těm dobrým lidem odešel ještě mladší syn; dal se naverbovat, aby prý pomstil smrt bratra staršího... A v poslední bitvě ji pomstil opravdu, chytiv tohle proradce se svými soudruhy v tom okamžiku, když chtěl prchnouti s celým regimentem. Zachránil štandartu, vojvoda ho vyznamenal už na bojišti a dnes mu dal patent korneta nově verbovaného regimentu zelených lanců.“

Mužik se opět odmlčel a mezi zástupy, jichž se kupilo na náměstí jako na roli klas vedle klasu, když je největší ouroda, panovalo ještě dusnější ticho. Bohatí měšťané zase již stáli u oken a naslouchali slovům otrhaného venkovana s nemenší pozorností, než když ráno hovořil k třiceti lancům vojvoda Frýdlanský.

„Zdaž jste kdy viděli Boží soudy zřejměji? — Zdaž jste kdy slyšeli, že tak v stejnou chvíli Pán Bůh jednou rukou odměňuje a druhou rozdrcuje! — Vy pražští měšťané, vy milí krajané, dnešní den si zapíšte do svých hlav, jako do mramoru, a ne-li vy aspoň děti vaše, a ne-li ty, aspoň jejich vnukové uvidí, jak bude věčný soudce spláceti dluh za dluhem, ani na ten nejmenší nezapomene — všem, kdo nám ublížili, kdo naši čest rozšlapali, kdo naše jméno poskvrnili, kdo naši zemi — sirou vdovu — na smrt soužili... Posloucháte mne vy pražští měšťané, vy milí krajané? Před jedenácti lety a sedmi měsíci tu stálo na těchle místech také lešení, na černém sukně červenala se krev, na jedinou krupěj taková jako je v našich žilách... a dnes tu musili klásti hlavu na špalek ti, z nichž mnozí tenkrát tvořili kolem stráž. — Moudrost Boží, která předchází všechny věci, kdož vystihl? — Běda dvojitému srdcem a rtům nešlechetným a rukám zlé činicím a hříšníkům na zemi kračejícím dvojími cestami.“

Před týnským chrámem zavířil náhle veliký vlašský buben a přehlušil další řeč venkovana. Za tamborem byl umístěn stolek, na němž leželo několik archů režného papíru a vedle leskla se hromádka stříbrňáků. Za stolem stála vzprímena postava

— vychrtlé chlapisko s pérem z husího brku mezi zuby a vedle nepatrně dva muži z těch třiceti; ale už bychom je s těžší poznali. Měli nové klobouky s čistými péry a nové kabátce, jako brčál zelené se zlatými portami; jen bandalíry byly staré, tytéž, jež stáhli padlým Švédům u Lycenu. Připnuli si je pro památku. — Ještě dnes začali verbovat pro nový svůj regiment!

Mužik vytratil se davům z očí jako dým a než se kdo nadál stál již u stolku.

„Vezměte mne páni?“

Dvěma důstojníkům zakmitl se kolem rtů úšklebek.

„Nechci leč na mundur!“

„Co zač?“

„Do nedávna dudák a druhdy z chasy maršálka Ruesswurma.“

Mužik se vypnul, jak mohl a děravý klobouk pošinul se mu k levému uchu, aby mu bylo lépe viděti do zjizвлé tváře.

„Tvé jméno?“

„Protas Krakule!“

„Tvé stáří?“

„Sám Bůh ví pane! — Ale můžeš počítati hodně. — Však co stáří pane! — U mne neplatí a tak brzo bohda platit nebude. V novém regimentě vám bude potřeba zkušených, protřelých hlav! Mou hlavu bych sic neprodal za nevím co; ale pod praporec zelených lanců ji stavím zadarmo.“

„Piš: Protas Krakule, někdy v chase maršálka Ruesswurma!“ poručil důstojník vychrtlému pisaři.

Buben zase zarachotil; a v několika okamžicích kupilo se kolem stolku plno mladých lidí, hlásících se o překot k zeleným lancům.

„Nebudete toho litovati; uvidíte! — Protas Krakule si svůj žold zaslouží! — Ale radil bych páni oficiři, abyste si vybírali. — Ledajakás tvář k zelenému kabátu nesluší!“

Důstojníci uposlechlí, a než dali komu stříbrňáky do ruky, od hlavy do paty si ho zevrubně prohlédli a potom jej teprv zapsali do rejstříků plukovních.

A někdejší žoldněr z chasy Ruesswurmovy, potom dudák, jež známe již z Moráně — a dnes ještě na stará kolena „zelený lanc“ — stojí s děravým kloboukem k levému uchu přitaženým a s bokem podepřeným po straně důstojníků měřil pronikavým okem „rekruty“ jednoho po druhém, nic jinak než jakoby sám již byl obristem.

(Pokrač.)

DOPISY.

Z Turnova v říjnu 1879.

(O cestě nejdůst. p. biskupa Frinda v prvním českém okresu.)

Dnové od 6. do 14. září byli pro Turnov a celý vikariat dnové slavnostní. Po jedenácti letech bylo obyvatelům vikariatu turnovského opět vrchního pastýře míti v středu svém. Byl to první český okres, do kterého před nedávnem (22. června) velekněz Páně přibyl měl, a tudíž snadno pochopitelné, že všickni příchodu jeho dychtivě vstříc hleděli. Toužili všickni seznati, kterak od bratří německých slavený velepastýř ku kněžstvu a lidu českému se zachová. Díky Bohu, že obava, času svého veřejně projevená, jakoby slovný církevní dějepyskec dr. A. L. Frind pro stolec biskupský, s něhož mu i stotisíce lidu národnosti české spravovati jest, méně spůsobilý byl, osvědčila se nepodstatnou. Ztrávil mládí své na gymnasiu v krajině české, osvojil si zajisté řeč naši v té míře, že netoliko se smluviti, alebrž i česky zpovídati, a jak jsme k potěše své sami seznali, i česky kazati dovede.

Dne 6. září o půl 4. h. odp. byl nejd. p. biskup dr. Ant. L. Frind na stanici Svijan-Podolské od okolních duchovních, od pp. úředníků, dobrovolných hasičů, od velkého zástupu lidu a školní mládeže loukovské, loukovecké a březinské očekáván. Dořenský cukrovar a škrobárna J. J. p. knížete Rohana byly mnohými prapory okrášleny. Když se vlak od Mnichova Hradiště přiblížil, zajásal shromážděný zástup radostí, spatřiv biskupa svého, ježž pak, když vystoupil, vdp. vikář turnovský Jan Čermák vzletnou českou řečí přivítal. Pan biskup, poděkovav po česku naznačil příčinu příjezdu svého, a když byl na přivítací slova školní dívky, kteráž mu ve jménu dítek školních krásnou kytici podala, odvětil, a p. řediteli cukrovaru i ostatním pp. úředníkům vřelým poděkoval a všem apoštolské požehnání udělil, vstoupil s provázecími jej dp. sekretářem Jos. Štěrbou a s vdp. kanovníkem Fr. Demlem a s ostatním duchovenstvem do vagonu a za volání „sláva“ a za zvuku hudby odjel do Turnova. Na nádraží Turnovském byl slavně uvítán od zeměpanských úředníků, důstojníků, spolků a od nesmírného davu lidstva. Po 4. hod. vjel nejdůst. p. biskup provázen mnohými kočáry, do slavnostně ozdobeného města Turnova. Z daleka bylo již viděti na věžích mnohé prapory. Každý dům,

kudy p. biskup se ubíral, byl zelený, prapory, koberci ozdoben. U slavnostní brány na počátku náměstí, byl očekáván od p. měšťanosty, městské rady, ostrostřeleckého sboru, od sboru dobrovolných hasičů, kteří oděni byli v stejnokroji a mnohých jiných spolků. Pan měšťanosta vítal nejd. p. biskupa ve jménu celého města zdařilou řečí, načež když nejd. p. biskup vřelým poděkoval, bral se v průvodu do chrámu Páně sv. Mikuláše. Tam se mu dostalo uvítání od družiček, pak od vdp. děkana Jana Čermáka velmi krásnou řečí. — Svátost sv. biřmování udělil po té od 5. hod. v chrámu Panny Marie až do 7. h., načež byl v slavném průvodu do děkanství nádherně ozdobeného veden. Po osmé hodině večerní byl nejd. p. biskup mile překvapen. Dostavil se průvod s pochodněmi a lampiony za zvuku ostrostřelecké hudby. Zpěvácký spolek počil tu nejd. p. biskupa několika velmi zdařilými písněmi. Nejd. p. biskup sestoupiv dolů, dal si představit p. ředitele zpěváckého spolku, jakož i p. ředitele kůru, vřelými slovy děkoval za čest mu prokázanou a povolav „sláva“ zpěváckému spolku, sboru ostrostřeleckému, všem spolkům a veškerému měšťanstvu turnovskému, odebral se za volání „sláva“ nahoru. Dne 7. září v neděli ráno v 7 h. byl opět nejd. p. biskup. slavně za hlaholu všech zvonů do chrámu Marie Panny duchovenstvem doprovázen, kdež po vykonání modliteb za hojného účastenství tichou mší sv. sloužil. Po mši sv. vystoupil na kazatelnu a mluvil česky správně a zvučně, že ho každý dobře slyšel. Po kázání biřmoval mládež i dospěl z farnosti loučecké. Po 11. hodině byl opět do děkanství uveden. Brzy na to počil Jeho biskupskou Milost svou návštěvou J. Exc. p. baron Jan Lexa z Aehrenthalu. — O půl čtvrté odp. po nešporách biřmoval opět nejd. p. biskup. Po tom vedl průvod na hřbitov, kdež konal modlitby za v Pánu zesnulé. Načež byl zase slavně do děkanství uveden. O 7. hod. večerní počil vdp. biskup svou návštěvou vdp. P. kvardiána Pavla Pelikovského, a to v průvodu vdp. kanovníka Frant. Demla, dp. Jos. Štěrbu, pak dp. faráře z Kruhu Ant. Píče a vp. kapl. turnovského Ant. Čermáka. Po krátkém pobytu u p. kvardiána dal si ukázati kůr, refektář a kapli, kostel a sakristii, všude všecko si dobře prohlížeje. Klášterní kostel se mu velmi líbil a opravou jak kostela tak i celého kláštera byl nanejvýš spokojen. Dne 8. září na slavnost Narození

Marie Panny byl p. biskup záhy střelbu z hmoždířů překvapen. Procesí se zpěvem a hudbou přicházela ze všech stran. Město se lidem jen hem žilo. Všecky tři kostely byly záhy ráno již zbožným lidem naplněny. Mnozí již na večer do města přibýli. Ranní služby Boží se jak obyčejně konaly. Po zpívané mši sv. v klášterním kostele počal se ostrostřelecký sbor scházeti ná dané znamení, taktéž i hasičský sbor a veteráni a jiní se na vykázané místo ze všech stran ubírali. Duchovních se značný počet dostavil. Po 9. hodině bral se p. biskup v slavném průvodu z děkanství do chrámu Panny Marie, kdež se pouť konala. Na náměstí již sbory u vzorném pořádku stály a po svém způsobu jemu účtu a čest vzdávaly a pak za ním jeden sbor za druhým postupovaly a před kostelem se postavily. Když p. biskup přípravné modlitby konal a se oblékal v posv. roucha, řadily se před kostelem procesí za procesím, družičky za družičkami a pořádky a cechy u svých praporů. O půl desáté hodině hnnl se průvod od hlavního oltáře Panny Marie za hlaholu všech zvonů tří chrámů Páně turnovských, při střelbě hmoždířů, v čele nejđ. p. biskup, jemu po boku vdp. kanovník Frant. Demel, pak dp. arciděkan a vikář liberecký Frt. Simm, dp. vikář semilský Jos. Kouble, dp. vikář mnichovo-hradištský Leop. Zuman, dp. vikář turnovský, dp. P. kvardián, pak pp. farářové a kaplani, bohoslovci, z blízka i z daleka. Nejprve v průvodu na nejvyšším slavném šla rozličná procesí, pak družičky, na to sbor ostrostřelecký, za ním následoval nejđ. pan biskup s četným duchovenstvem, pak hasičský sbor, veteráni a lid. Průvod se bral ke klášteru františkánskému, dále po náměstí dolů, odtud k radnici a od radnice ke škole a obešed takto náměstí vrátil se opět do chrámu Panny Marie. Po vykonaných modlitbách a po vyzpívání písně před kázáním předstoupil vdp. děkan a vikář turnovský Jan Čermák před nejđ. p. biskupa drže v ruce štolu, žádal o požehnání ke hlásání slova Božího. Byloť to velmi pohnutlivé, když nejđust. p. biskup staříčkému děkanu žehnal a štolu mu sám okolo krku položil. Na to vystoupil vdp. děkan na kazatelnu a po krátké modlitbě přečetl epistolu a evangelium. Při kázání vedl si 72 letý kmet velmi horlivě, že se p. biskup důmyslné řeči i vydatnému hlasu řečníkovu, který jako kazatel chvalně znám jest, podivil, chrám byl v pravém smyslu slova přeplněn. Po výtečném kázání sloužil p. biskup pontifikální mši sv. Jak při kázání tak i při celých

službách Božích přítomna byla urozená pí. baronka Aehrenthalová, rozená braběnka Thunová. Při hlavních částkách mše sv. dávali ostrostřelci slavně „salve“. Po pontifikální mši sv. defillovaly všecky sbory před p. biskupem, načež byl slavně opět do děkanství doprovoděn. Hned na to poctila Jeho biskup. Milost návštěvou svou pí. baronka Aehrenthalová.

O 3. hod. odpol. opustil nejđ. p. biskup Turnov, aby v Libuni birmoval. Na cestě chtěl se v novém chrámu Páně a nové fari újezdské pooblédnouti. Do Újezda přibýl p. biskup před 4. hodinou. Již při příjezdu J. bis. Milosti započala střelba z hmoždířů. U slavnostní brány byla rozestavená školní mládež a mnoho lidstva. Když pak Jeho Milost se přiblížil, osloven byl zde od jednoho děvčete školního a od p. starosty Jana Kořínka, načež v průvodu při zpěvu Mariánské písně, odebral se do chrámu Páně, kde jej očekávali dp. farář libuňsky Vincenc Rameš a nově jmenovaný prvofarář újezdský dp. Fr. Matoušek. Dp. farář libuňský uvítal u dveří chrámových vzácného hosta přiměřenou řečí. Zde od oltáře představil p. biskup osadě újezdské nově jmenovaného prvofaráře. Po sv. požehnání, prohlídl si p. biskup farní budovu. Po té šel v průvodu k Libuni, odkudž mu vstříc vyjelo četné banderium v krásném kroji až na hranice farnosti újezdské. U slavnostní brány očekávalo vznešeného arcipastýře nesmírné množství osadníků domácích, jakož i mnoho hostů z Jičína a z Lomnice: starostové přifařených obcí se svými pp. výbory, dále c. k. p. místodržitelský rada a hejtman jičínský Freiburg a c. k. poštovní libuňský. Též všecky spolky a školní dívky v dvouřad rozestavené očekávaly zde nejđust. p. biskupa, jež oslovil c. k. p. místodržitelský rada Freiburg, starosta obce libuňské p. Josef Rutkovský a okresní starosta p. Horák velmi srdečně. Na to mu podalo jedno školní děvče vítací básni tištěnou a vázanou v sametových deskách, kterou složil domácí dp. farář Vincenc Rameš. Po vlídném poděkování J. b. Milosti bral se průvod k chrámu Páně, kde čekalo duchovenstvo. U dveří chrámových uvítal p. biskupa dojemnou řečí domácí dp. farář V. Rameš. On odpověděl na to vře a vykonav modlitby počal birmovati. Po 7. hod. počten slavným pochodňovým průvodem s hudbou. Na nádvoří farním se průvod u přítomnosti velikého množství lidu rozestavil a zpěvácký spolek s mnohými studujícími, jakož i s mnohými domácími p. učiteli zapěl velmi zdařile čtversboru. Mezi jednotlivými

zpěvy byl zapálen bengalský oheň, jenž vkusně ozařoval podobiznu nejđ. p. biskupa, vystavenou na povýšeném místě uprostřed zástupu. Vznesený host touto ovací hluboce dojat sestoupil mezi lid a děkoval velmi srdečně všem pořadatelům této slavnosti. Na hlučné provolání „Sláva“ a od studujících „Vivat illustrissimus episcopus“ poděkoval nejđ. p. arcipastýř blahosklonně po česku i po latinsku.

Dne 9. září sloužil nejđ. p. biskup v 7 hodin ráno při asistenci veškerého přítomného duchovenstva a tří bohoslovců mši sv., pak promluvil s kazatelny českou řečí ku shromážděným věřícím která každého mocně dojala. Po slavné řeči uděloval domácím a hruboskalským osadníkům, svátost sv. biřmování. Ve 3 hodiny odpoledne odjel p. biskup do Tejn-Rovenska. Četný zástup osadníků a velké banderium doprovázelo jej až na Ktovou, na hranice osady týnské; někteří až do Tyna nad Rovenskem.

Dne 9. září ve 4 hod. odpoledne zavítal do Tejn-Rovenska, kde se mu dostalo podobného uvítání jako v Turnově a v Libuni. V chrámu Páně přivítal nejđ. p. biskupa p. farář Jos. Svoboda vzletnou řečí. Pozdravil ho i jako svého bývalého učitele na gymnasiu. Po vykonaných modlitbách biřmoval p. biskup. Dne 10. září sloužil opět v 7 hod. mši sv., po kteréž již po třetí na kazatelnu vystoupil a sobě vskutku, jakoby po mnoho let česky byl kázal, počínal. Toto kázání, tušíme, se mu nejlépe zdařilo. Po kázání, udílel horlivý velepastýř až do 11. hod. svátost sv. biřmování a to zvlášť osadníkům a školní mládeži z farnosti tatobytské.

Z Tejn-Rovenska odjel o 13. a to především na Hrubou Skálu, aby J. Exc. uroz. p. bar. Janu Lexovi z Aerenthalu a jeho vznesené choti návštěvu odplatil, jakož i aby se v Sedmihorských lázních, kdež před několika roky dlel, u p. ryt. dra. Schlechty, právě churavého, zastavil. Po vykonané návštěvě odjel do *Jenišovic* (čili Jenčovic). Na hranicích farnosti jenčovické přivítali ho patronátní komisař s p. hraběcím duchovním a tajemníkem; dále mu vyšli vstříc: spolek veteránů s hudbou a praporem, školní mládež přifařených škol a četný zástup věřících. V obci vyšel arcipastýř vstříc sám uroz, patron zdejšího chrámu Páně p. hrabě Theodor Desfours-Walderode, aby mu svou úctu na jevo dal. U dveří chrámových přivítala ho žákyně školy jenčovické jménem školní mládeže krátkou ale srdečnou řečí. Potom

přivítán od místního dp. faráře Jos. Kliky. Po obvyklých obřadech veden jest z chrámu Páně slavnostním způsobem do farního domu, u něhož shromážděný zástup provolal velepastýři svému třikrátě hlučně „sláva.“ U večer pak pozdravili jej osadníci hudebním zastaveníčkem a průvodem pochodňovým. Druhého dne 11. září po tiché mši sv., kterouž v 7 hod. sloužil, mluvil k četně shromážděnému zástupu v řeči české, důstojně a slavně. Po kázání udělil nejđ. p. biskup 800 věřícím svátost sv. biřmování. J. Vys. urozený p. patron se svou vznesenou chotí se dostavili a setrvali po celou pobožnost. P. patron postavil se více chlapcům za kmotra a jeho choť 15 chudým dívkám za kmotru. Vznesená tato hraběcí rodina byla i zde pohnutlivým příkladem všem věřícím v pobožnosti a v úctě k vrchnímu pastýři. Těchto 15 vyvolených děvčátek pozvala si pak urozená paní do zámku ná Hrubý Rohozec, kdež je osobně sama pohostila, modlitebními knížkami a šaty poděhla. Ukončiv nejđ. p. biskup udělování svátosti sv. biřmování navštívil hraběcí rodinu v zámku na Hrubém Rohozci, kdež si prohlédl domácí zámeckou kapli, opatřenou bohatou zásobou mešních rouch a kostelního prádla z lepších ještě časů. Odpoledne pak ve tři hod. po ukončené hostině ve farním domě, věnoval J. Osv. kníže Rohan na Sychrově nejđ. p. biskupu zvláštní svou pozornost, poslav pro něj a jeho vznesenou družinu svého dvorního radu p. Víl. Janíka a knížecího patronátního komisaře p. Aloisa Göbla s 3 nádhernými povozy. Na zámku sychrovském, kdež uvítán byl arcipastýř dpp. farářem Němečkem z Loukova, farářem Jos. Kovářem z Vlastibořic a domácím dvorním kaplanem Em. Ferklem, prohlížel si všechny bohaté památky a znamenitosti. U večer vrátil se zpět do Jenšovic, kdež jej osadníci opět poctili zastaveníčkem hudebním a průvodem pochodňovým. Druhého dne v pátek ráno poslal urozený p. hrabě Desfours p. patronátního komisaře a úředníky své s hraběcími povozy, aby nejđ. p. biskupa na zámek Hrubo-rohozecký doprovodili. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejđúst. p. kardinál arcibiskup odebral se dne 1. října do Vídně, kde přítomen bude při zahájení říšské rady.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko-

nati do 6. října u sv. Mikuláše, od 7—11. na Strahově, od 12—16. u Matky Boží v Týně.

— Spolek Arimatejský pochoval v měsíci září 91 chudých, v pražských nemocnicích (zemřelých křesťanů, celkem letos 1073 osoby.

Z Belgie. V započatém boji o školu vedou si belgičtí biskupové s příkladnou neohrožeností a svorností. Školní zákony, které až dosavad v Belgii platné byly, pochází od katolíků, jimi zaručena byla volnost vyučování, po které církev katolická ve všech zemích jako ku př. ve Francii, v Severní Americe, v Anglicku a jinde toužila. Svoboda však byla od jakživa freimaurním trnem v oku zejména tehdaž, mohla-li i církev katolická rozličných výhod z ní použítí. Před krátkým časem domohli se tajní protivníci veškerého náboženství ovšem jen většinou jednoho hlasu vlády v katolické Belgii. Bez vší příčiny počali staré spravedlivé zákony rušiti a najmé školy po svém rozumu reformovati, prohlásivše veškeré školy za státní, ačkoliv je katolíci vystavěli a vydržovali, a náboženství za předmět nepovinný. Katolíci vidouce nezbytí na tom se snesli jednomyslně, že si vystaví své nové školy, aby jim nebylo u freimaurnů v podruží žíti. Ještě v tomto školním roce nebude v Belgicku katolické osady, které by vlastní školy své postrádala. Státní nádherné budovy budou prázdný a katolické soukromé školy budou přeplněny. Toho však se obávají freimaurni, poněvadž tímto způsobem brzy panství jejich odzvoní umíráčkem; lid jim totiž bude vytýkati, že ze zášti proti náboženství uvalili velké daně, které by i dobrovolné přec zbytečné byly. Proto nyní rozhlašují, že se i ve státních školách náboženství katolickému vyučovati bude a kdyby se zdráhali kněží do státních škol choditi, že učitelové za slušnou odměnu katechismus a biblickou dějpravu vykládati budou. Aby podobným úskokům učinili přítrž, shromáždili se belgičtí biskupové na konci měsíce srpna v Mechlině a vyslovili se v ten rozum, že se všem katolickým žákům zapovídá státní školy navštěvovati, který katolík by ústav ku vzdělání učitelů navštěvoval není schopen svátostního rozhršení; toto se mu udělí jen tehdy, slíbí-li že státní ústav opustí. I katolickým na freimaurských školách ustanoveným učitelům budiž rozhršení odepřeno. Rodiče ať nepošílají děti své do nevěreckých škol, sice by podobným trestem zastiženi byli.

Menším dítkám, které freimaurské školy navštěvují, se trestem nehrozí, poněvadž rodičům podrobeny jsou. Ani duchovní ani světský učitel neobdrží dovolení vyučovati náboženství na školách, odkud nepřítel je svévolně odstraniti hodlali a nyní z nutnosti jen jako v podruží býti mu dovolili. Náboženství bývalo vždy na belgických školách předmětem prvním, proto nesluší, aby bylo popelkou.

Z Ruska. (O nihilismu.) Jak povstal nihilismus, který jako morová rána veškeren náboženský a sociální řád v Rusku podkopává? Mnozí již nabyli přesvědčení, že vysoké školy německé najmé protestantské ku strašnému nihilismu příčinu zavdali. Přísná censura ruská nedopustila, aby se pravdivě psalo o caru Petru, Pavlu, o cárevně Kateřině a Alžbětě, zkomolila krásná díla Puškinova a Lermontova, poněvadž se opovážili psáti o svobodě, nedovolila, aby se psalo o svobodě náboženské, poněvadž pak utiskování katolické církve v Polsku hned do očí bilo, osoba carova neměla býti posvátnou nýbrž svatou, slovo jeho vznesenější písmu sv., pravoslavi od Petra I. zavedené mělo býti i přes rozličné vady nejvznešenějším náboženstvím. Přišla-li ruská mládež na německé university a slyšela-li zde zcela opáčné náhledy ký div, že navráťivši se domů počala brojiti proti rozličným zákonům a zařízením, které po jejím náhledu nespravedlivými aneb nepravdivými byly. Již car Mikuláš poznal nebezpečnost, které cizí university ruské říší připravují a proto hleděl zabrániti, aby mladí Rusové mimo říši studiím se věnovali. Kdo chtěl na cizí universitu se odebrati, tomu bylo platiti značnou částku 500 rublů daně. Nyní nadešla jiná doba, licenci lze získati za 5 rublů, ba ruská vláda dává stipendia, aby se studující na kterékoliv cizí universitě vzdělávali. Co dříve jen šlechticům možno bylo, je nyní dovoleno takřka všem, počet ruských studujících na cizích školách jest velmi značný. Není pochybnosti, že tímto způsobem nihilismus povstal. Jako tajná společnost vyskytá se již r. 1859, ku které dala podnět pověstná kniha Büchnerova: „Kraft und Stoff.“ Ruská vláda knihu tu zapověděla, i přes záповěď kniha se rozšiřovala tajným způsobem na vysokých školách ruských; poněvadž nebylo lze ji v ruštině tiskem vydati, přeložili ji na ruský jazyk a rozmnožovali lithografií. Kdo obsahu neznal, byl pokládán jako nevědomý. Ačkoliv ruská mlá-

dež z pověstné knihy jen tomu se přiučila, že svět nebyl stvořen Bohem v šesti dnech ba že ani stvořen nebyl, nýbrž sám sebou povstal, počala upíratí Boha vůbec a vše co s tímto pojmem spojeno jest. Druhá kniha, která v řiši ruské zapovězena byla a zákazonosnou se stala, jest kniha Maxm. Stirera pod názvem: „Der Einzige und sein Eigenthum.“ Z této se dověděla mládež ruská, že není vlastnictví a veškeré zákony které je zabezpečují a ochraňují, že jsou nespravedlivé, jich šetřiti že jest hříchem. Tak se vyvinul v letech šedesátých hrozný nihilismus, která vypověděl válku Bohu, náboženství a veškerému řádu, který schvaluje krádež paličství, loupež a vraždu, zahrhuje manželství, rodinu a s ní spojený socialní poměr, blása revoluci a šlape nohama božské i lidské zákony. Že se tak užasnou měrou rozšířil, zavinila i nevědomost ruského duchovenstva, které není s to proti zhoubným ideám nihilistů ani slovem ani pérem bojovati. Že nihilisté pracují a zákazonosné záměry provádějí v skutek, toho důkazem jsou požáry ruských měst, vraždy a loupeže, nepokoje a rozmíšky zejména na ruských universitách. Násilím se nihilismus potlačiti nedá, snad uvede ruskou řiši na kraj propasti, při také nemoci pomáhá jen svoboda náboženství, která se však ještě potlačuje. Snad nadejde doba, kde ruská vláda ku pomoci zavolá církev katolickou, které již tak mnohokrát ublížila.

Literární oznamovatel.

— „*Za šera.*“ Verše Jana Ježka. Na Smíchově 1880. Nákladem vlastním. Výtěžek určen fondu pro zbudování chrámu P. na Smíchově. Str. 94. Cena 50 kr., s pošt. zásylkou 60 kr. Obsahuje asi 50 prostomilých básní, z nichž některé čtenářům „Blahověsta“ známy jsou. Přejeme veršům těmto, aby hojným odbytem valně přispěly k zbudování chrámu P. na Smíchově. „Zaklepejte u všech dveří, někdo vám přec ucha svěří, vždyť jste v české otčině!“

— Údům „*Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje*“ oznamuje se, že si mohou od 1. října své letošní podíly „Život sv. Františka Saleského“ v kněhkupectvích jim známých vyzdvihovati.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

p. Ferd. Kalous, kn. arcib. ceremonář, jmenován arcib. tajemníkem;

- p. Eduard Ravis, kaplan v Ledcích, za II. k. v Rokycanech;
- p. Jos. Syrový, koop. v Tršekerách, za katechetu v Kladně;
- p. Frant. Vaško, neom., za koop. v Tršekerách;
- p. Jan Šulc, koop. v Českém Brodě, za fund. kapl. v Berouně;
- p. Jak. Kugel, fund. kapl. v Berouně, za koop. v Českém Brodě;
- p. Jan Lindacker, farář v Abertanech a vikariátní sekretář, jmenován správcem vikariátu Jáchymovského;
- P. Reginald Elich, ř. sv. Františka, za koop. ve Voticích;
- P. Leop. Niederle, ř. sv. Františka, za koop. v Hořovicích;
- p. Ant. Maděra, kapl. v Příbrami, za admin. (excurrento) v Obecnici;
- P. Raimund Patzelt, ř. kapuc., za admin. v Gossengrünü.

Uprázdňená místa:

Obecnice, fara patron. nábož. matice, od 17. září.
Gossengrün, fara patron. Františky hraběnky z Auerspergů, od 26. září.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. Peče, adm. za faráře v Ehrenhergu;
- p. Josef Javůrek, far. v Gersdorfu, za faráře v Tysé;
- p. Ant. Gürlich, far. v Dubnici, za faráře v Svěbořicích;
- p. Benedikt Franzel, kapl. v Chlumě, za far. v Krombachu;
- p. Frant. Čáker, admin. in spir. v Mimoni, za admin. v Dubnici;
- p. Vác. Kettner, kapl. v Markvarticích, za adm. v Gersdorfu;
- p. Jos. Schrötter, kapl. v Brništi, za 1. kapl. v Mimoni;
- p. Ignac Heyne, neom., za proz. kapl. v Brništi.

Uprázdňená místa:

Březno (Priesen), fara patron. hrab. Wolkensteina,
Dubnice, fara patr. hrab. Hartiga,
Gersdorf, fara patron. nábož. matice,
Nečemice, fara patr. kníž. Schwarzenberga,
Pavlovice, fara patr. hrab. Konnice,
Šemanovice, lok. patr. hrab. Waldsteinové,
Wiese, fara patr. hrab. Clam-Gallasové, do 31. října incl.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Václav Kozelka, neom., za druhého kapl. do Čermné (u Lanškrouna),
- p. Vinc. Erlebach, neom. za koop. do Kladrub.
- p. Vác. Dvořáček, neom. za druhého kaplana do Německého Brodu.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kněž. arcib.
semináři,
č. 190—I.

Expeditce:
v knihkupectví
B. Stýbla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XLI.

Neděle XXI. po sv. Duchu.

Dnešní sv. evangelium pojednává o nepřátelství a odporučuje důtklivě smíření, odpuštění utrpených křivd. Co zdá se vám m. j! zdaž slova ta týkají se také studujících? Zdaž i mezi žáky přiházejí se křivdy a v jich zápětí nepřátelství a nenávisť, tak že i jim ctnost smířlivosti odporučiti dlužno? Pokusím se o to, podati dnes k otázkám těmto přiměřené odpovědi. Všechny tuto položené otázky dají se stručně zahrnouti v jednu, totiž: zdali i mezi studujícími stává nepřátelství? Otázka tato má dvoji význam: buď jsou jiní nepřátely tobě, aneb ty jsi nepřítelem jim. Uvažuji dříve první a táži se: Máš nepřítele aneb nepřátele? Jsou mezi tvými spolužáky, aneb mezi žáky nižší neb vyšší třídy, kteří tě nemilují, s tebou dobře nesmýšlí, tobě nic k vůli, nýbrž vše na úkor činí, tobě zúmyslně ubližují, tebe rmoutí, tobě na cti neb majetku a j. škodí? Staré přísloví praví: Každý má své přátele i nepřátele! Kdyby vůbec pravdivé bylo toto přísloví, nebylo by nikoho v shromáždění našem, kdo by neměl i svých nepřátel. Ne pouze větší žáci, ale i menší, ano i vy z třídy prvé nebyli byste z toho vyjmuti.

Když z úzkého kruhu vašeho ven do širého světa hledíme, když jednotlivé národy v celku pozorujeme a mezi těmito národy jednotlivé stavy a třídy lidí, když přihlížíme k životu v městech a dědinách, v příbytech a rodinách: s ustrnutím shledáváme, kolikeré zášti a nepřátelství, kolikerá trpkost a nenávisť lidstvo rozdvouje!

A pátráme-li po pramenech a příčinách tak smutných zjevů, nalézáme je v lidských vášních, aneb v zpozditosti, aneb konečně v malichernostech, o nichž mluviti nehodno. Tu jest to závist a svárlivost, onde marnivost a pýcha, samoláska, citlivost a prudkost, která často člověka člověku, příbuzného příbuznému, bratra bratru, přítele příteli nepřítelem činí.

A bohužel! takovéto zlé věci nalezly i v kruh, v srdce studujících průchodu. Ano i mezi žáky bývají závist a řevnivost a jak se podobné věci jmenují, kteréž k mnohé trpkosti a urážce příčinu zavdávají. O jak často pohlíží některý na jiné s opovržením a dovolí sobě urážku slovem i skutkem pouze proto, že o jednu neb o dvě třídy výše stojí, aneb že lepší oděv nosí, aneb že otec jeho vznešenější a zámožnější jest. Jak často musí opět jiný výtky i posměch snášeti pouze proto, že dosti jest zmužilý, lepším býti než ostatní — pilnějším, povážlivějším, skromnějším a zbožnějším, aneb že nechce sloužiti za pláštik chyb a nezákonného chování jiných.

Obracím se m. j! k vám samým, odvolávaje se k vlastní zkušenosti vaší táži se: „Neviděl jsi snad již sám něco podobného, aneb docela nezkusil jsi a nemusíš vyznati se: I já mám nepřátele.“

Přišel druhdy Josef, syn Jakubův na pole, aby navštívil bratry své. Tito spatřivše jej zdaleka zvolali hněvivě: „Hle! snář přichází, pojďte a zabijeme ho!“ Tak velice zaslepila je závist a žárlivost, že na vlastního bratra vražednou rukou sáhli, staříckého otce lži oklamali, jemu zármutek a hoře způsobili!

Tak velice může i podobná vášň zaslepit, že člověk s chladným srdcem, ano

často i s jakousi škodolibostí vlastního bratru řeči i chováním hoře působí, že k účelu tomu ani bezpráví, lži a pomluvy se neostýchá.

A proto obracím nyní otázku a pravím: Měl jsi snad sám již v tom někdy podíl, stal jsi se snad sám již nepřítelem spolubratra svého? Vím to dobře, že takové spory a nepřátelství mezi žáky obyčejně mnoho neznamenaají, že brzy opět pomíjejí a více žertu než pravdě se podobají; toť dobře vím a nikdo není spíše nakloněn, případy ty, pokud možná, takto vykládati. Ale při všem tom mají i svou vážnou stránku a mám za svou povinnost, vás na ni upozorniti. Mám nejprve na zřeteli toho, kdo snad již mnohé příkoří, mnohé nepřátelství zakusil, aneb ještě zakusí. Jak často m. j! přihodilo se již, že některý studující pouze proto dobré opomenul, pouze proto již tak svědomitě a pilně nestuduje, tak rád chrám Páně nenavštěvuje, tak horlivě se nemodlí, na místě posvátném s povinnou uctivostí neprodává, poněvadž za to nějakým způsobem trpěti musí! Táží se vás m. j! není-li to věc důležitá? Obrátme ten případ: ty cítíš se od jiného uražena, ne proto, že bys dobrým a hodným byl, nýbrž že jsi zlý; nazýváš toho nepřítelem svým, kdo tobě pravdu mluví, tebe bratrsky varuje, tobě přimlouvá a domlouvá, abys to neb ono nečinil; aneb kdo nechce ku prospěchu tvému nepravdu mluvit, poněvadž by hříchem bylo. — Ejhle proto se hněváš a domníváš se nepřítele mít; kdežto ten jest právě přítelem tvým pravým, kdo s tebou dobře smýšlí.

Když však takto přirozený řád převracíš, když převráceně soudíš, když toho přítelem svým nazýváš, kdo ti v plnění povinností tvých překáží, kdo tě snad ku zlému svádí, ve lži tobě pomáhá; a naopak v tom nepřítele svého vidíš, kdo by tě rád k dobrému vedl; jest to, táží se, snad malicherné, není to spíše věc vážná a důležitá? Ještě něco připojím. Urážky a nepřátelství mezi žáky nemají snad pro toho, komu se způsobují, žádného významu, žádné důležitosti, toť připouštím, ale tím více pro ty, kteří je způsobují. Velmi zhusta nejví se v tom nikterak dobré srdce, alespoň přivýká si mladé a od přirozenosti dobromyslné srdce jinému ubližovati, z příkoří jiným způsobeného se radovati, a to má pro veškerou budoucnost člověka stránku velmi vážnou. Jestliže mnozí mužové nyní vysoce postavení, mající veliký obor pū-

sobnosti, často tak chladní a nesrdeční bývají, jestliže ne spravedlnost, nýbrž rozmar chování jejich k jiným řídí a spravuje, jestliže i mezi tak zvanými vzdělanci panují často malicherné a zlomyslné třenice a pomsta nešlechtná, vězte m. j! pramen toho všeho že hledati třeba již v jejich mládí, jejich studiích. Tehdáž již bylo jim radosti, za každou maličkost se mstiti, bez citu spolubratru ubližovati, smáti se, an jiný slze proléval; a když jinoch takový nyní mužem se stal, tu i tato zlomyslnost, tato pomstychtivost mužné síly v prsou jeho nabyla; a to m. dr! mělo by malicherností slouti? A protož nepokládejte vyskytující se spory a třenice v kruhu svém za nepatrné; nejsou takové, ješto jimi mnoho dobrého se zamezuje, mnoho zlého pak podporuje, poněvadž jimi zvláště jakási necitelnost se vypěstuje, která později mnohemu škodí. Kéž tedy zavládá bratrská láska v kruhu vašem, povznesená nade vši malichernou ctižádost a řevnivost, ona láska, která ničeho toužebněji než žádá nad pravé štěstí spolubratra, která i tehdáž, když žert si dovolí, meze vřidnosti a šetrnosti nikdy nepřekročí.

V kruhu vašem nemá se nikdy utvořiti nepřátelství, nýbrž jen přátelství pravé, kteréž déle než krátká doba studií trvající i život mužův ještě okrášliti a obveseliti může. Amen.

Obrázky z různých cest.

Podává František Ekert.

II. Do Drážďan.

(Dokončení).

Zajímavo bylo pro mne poohlédnouti se, anáž neděle přicházela, po tom, kterak v Drážďanech katolíci i nekatolíci svých kostelů si váží a tu jsem s velikou radostí shledal, že katolíci nepoměrně více kostela dbají, než nekatolíci. U sv. Františka a v Bedřichově byly katolické chrámy při kázání a mši sv. přeplněny a v dvorním chrámu, který celé zástupy zaujme, byla hlavní loď též plna. Mezi protestantskými kostely jediný Žofinský byl čteně navštíven a příčinou toho, jak jsem slyšel, byl pouze výmluvný kazatel. Naslouchal jsem chvíli slovům jeho založeným na výroku apoštola (I. Petr. 2, 9.) „Vy jste rod vyvolený, kněžstvo královské, národ svatý, lid dobytý“ — mluvit o Církvi. Podivno je lidu ty slyšeti, aniž mluví o Církvi. Otcové jejich vyznávali jednu, svatou, katolickou, apoštolskou církev Páně, nyní mluví nej-

ráději o „křesťanské obci“ a to slovo Církve nechce jim jaksi z úst. V úvodu mluvil řečník o obci křesťanské, o neviditelné, „duchovní“ Církvi a pojednou začal o „živém kamení“ — tedy o Církvi viditelné, pak dokazoval, že křesťané mají třeba domů Božích k společné bohoslužbě. „Byly časy bouřné, které hubily velebné chrámy (kdo je bural, neřekl), časy ty se mohou vrátit, kdyby sociální demokracie a nevěrecký směr nabyl vrchu (v Drážďanech tehdy veliké kvašení panovalo, anť se měla konati užší volba mezi demokratem Bebelem a ministrem Friesenem), — ale kdyby i vašeň neznabohů oltáře pobořila a chrámy všecky zničila, zůstane přece to živé kamení a ti živí chrámové Ducha sv., jimiž jste vy“ atd. Pak horlil proti nevěře a rouhačství, kladl víru v Božství Páně jakožto jediný základ blaha časného i věčného. Kolik takových kazatelů mají Lutheráni — mnoho asi sotva, jinak by se brzo oetli v lůně své mateřské Církve katolické. Když jsem na posluchače hleděl a na nich nelíbenou zbožnost pozoroval, živě na mysli mně tanula slova Páně, že bude jeden ovčinec a jeden Pastýř. Ten zhoubný požár čiré nevěry a odpadlictví od Krista, od Boha, od víry, naděje i lásky, který zachvacuje obzvláštně protestantský svět, naučil již lepší duchy mezi nekatolíky jinak smýšlet i mluvit o Církvi katolické, než činili otcové jejich. Čím více svět do nevěry padá, tím více se blíží doba, kdy Církve s otevřenou náručí přijme zbloudilé ditky. Jsouť ovšem posud mnozí, kteří schválně oči si zakrývají a uši ucpávají, aby vidouce neviděli a slyšíce neslyšeli, co se na světě děje. V Anglii svitá — lepší duchové začínají studovati dějiny a z nich poznávají, jak podlým způsobem veliký národ anglický z lůna své matky Církve katolické byl vyrván a rovnají cestu, po níž by se vrátili a mnozí výtečníci oetli se již v ovčinci Kristově opustivše lživou církev ošemetného Jindřicha VIII. a prohnáné Alžběty. To jest zajisté vážný ukaz, jenž by měl k přemýšlení pohnout i protestanty v Německu, jimž čím dále tím více trátí se půda pod nohama, avšak mnozí jsou posud slepi. Tak pravil jistý lutheránský list, že prý v Anglii se zmáhá přichylnost k Církvi katol. proto, poněvadž prý anglická církev neprovedla „reformaci“ dokona a důsledně zůstavši na polovici cesty státi! Neustranné dějiny ličí nám však, že právě protestantské církve v Německu

zůstaly jen polovičatými v provádění „reformace“ a důsledně i dokona že ji provedla — revoluce francouzská a provádějí ti, kdož držíce se zásady „volného bádání“ u věcech víry zavrhuji veškeré Zjevení Boží. Že pak nynější sociální demokracie právě v protestantských zemích nejvíce se šíří, tomu nikdo se nepodiví vzpomena divé války sedlské vzplanulé v Německu naukou Lutherovou „o evangelické svobodě.“ — Z Žofínského kostela šel jsem ku sv. Kříži, kde sídlí superintendent. Dětinská to vzdorovitost, kterou protestanté zavrhnou kněžství i biskupství své duchovní náčelníky nechtěli nazývat starým řeckým jménem „episcopus“, ale jméno to přeložili do latiny, již přece tak nenávidí! Zde jsem slyšel částku „liturgie.“ Majíť Lutheráni staré latinsko-německé obřadní knihy, do nichž některé částky katolické mše sv. přijali nemajíce ovšem střed, výkvět, základ a korunu její — nejsvětější Svátost, poněvadž nemají kněží. Na to čtena byla perikopa z evangelia a jaká! Slova, která se stkví v kopuli basiliky Vatikánské: „Ty jsi Petr, na té skále vzdělám Církve svou!“ Škoda, že kazatel nic nevyloživ odešel, žádostiv byl bych býval, jak vysvětlí ta slova! Luther umíraje volal: „Morem jsem byl tobě papeži, živ jsa, smrtí tvou budu mrtev“ a hle nadutá a rouhavá ta slova proměnila se v dým, brány pekelné nepřemohly Církve Páně ani když celi národové od ní odpadávali a církve nadutého lži reformátora zplodivši celé roje nových sekt sama hyne majíc ode dne ku dni vždy méně a méně věřících kazatelů, za to však čím dál tím více Heglovců. V biskupském tomto lutheránském kostele bylo přítomno hlavní bohoslužbě dohromady 70 lidí!

V třetím prot. kostele P. Marie jsem nalezl 112 lidí, mezi nimi 9 mužů na kázání, což ve veliké prostoro kostelní divně působilo. Kazatel odříkával jakési Confiteor a obecnou litost, pak oznamoval přítomným ve jménu Božím odpuštění hříchů. Kdo mu dal k tomu moc, kdo ho poslal? Bylo mně ho líto, namáhal se v prázdném kostele dosti. Již ani ten blud netáhne, ač odstranil vše, co nepohodlné bylo, protestantské kostely jsou prázdné, za to však lóže zednařů plny, v Drážďanech jsou nyní čtyři lóže, z nichž dvě mají palácovitě budovy a místo evangelia čtou zdejší lidé pilně Lipskou nevěreckou „Gartenlaube.“ Když jsem na novém tržišti vsedl do dostavníku, abych ještě Nové město zhlédl,

vykládali si tam dva zdejší občané bibli dle zásady „volného bádání“ a sice přechod Židů rudým mořem podlé Schillera, toho velikého básníka, ale malého filósofa, který rád se pletl do věci, jimž nerozuměl, bohosloví, dějepisu i mudretví.

K jedenácté hodině zahlaholily velebným zvukem zvony na dvorním chrámě. Lidé s knížkami proudili k němu a já za nimi. Jak volno mně bylo v této svatyni, kdy viděl jsem ji plnou! Bylot tu ovšem na první pohled mnoho zvědavců, jež kostelní hudba sem přitáhla, avšak veliká většina přítomných zbožně a vzorně si počínala. Škoda, že kazateli ve velikém chrámě nikdo nerozuměl, měl četné posluchačstvo! Zde více než kde jinde dovedný katolický řečník by prospěl, ale ovšem, stará zásada „orator fit“ jen částečně pravdivou jest, nebo i tu platí „orator nascitur“. Po kázání udělali kostelníci svými žezly brzo pořádek, mužští musili seděti na pravo, ženské na levo, prostora prostřední mezi lavicemi zůstala prázdnou a kdo nechtěl sednouti, musil do poboční chodby. Kostelníci zdejší poznávají na první pohled „své lidi“, totiž ty, kdož sem jen k zevlování přicházejí, napomenou je jednou, podruhé jim klepnou svým žezlem na rameno a pak, zevlují-li dále, chytí je za límec a vedou ven, prostředek to osvědčený, nebo po celou mši sv. panovalo v chrámu vzorné ticho, nikdo se neohlížel ani nemluvil. Dva angličtí novináři oklamali bdělé strážce přece přes celou mši sv. v lavici přede mnou pišice. Hudba na kůru byla znamenitá, nebo provozuje ji zde celý orchestr a opera dvorního divadla, avšak církevní nebyla, vždyť se tu provozují nejvíce skladby zdejších bývalých chorregentů — protestantů.

Mimo chrámy a církevní život poutaly mne v Drážďanech nejvíce znamenité umělecké sbírky, ale těch jest tolik a jsou tak znamenité, že by snad nestačil celý rok je všechny důkladně prohlédnouti. Cizinec klesá umdlen mnohostí a krásou pokladů uměleckých nahromaděných v tomto nevelkém městě. Královská světoznámá obrazárna v Zwingru, která má cenu třiceti milionů marek a zelené sklepení se svým pokladem 3000 předmětů nejvíce stop v paměti každého zůstávají. V obrazárně jsou výtvoři nejslavnějších malířů světových, s jichž obrazy všude se potkáváme a zvláště nás tu dojmá ohromný počet obrazů náboženských a z těch zase obrazů Mariánských.

Jak zvláštní ovzduší vane v té nárožní síni, v níž na vkusném oltáři stkví se jako umělecký zázrak Rafaelova Sixtinská Madona, ten nejkrásnější obraz vytvořený rukou lidskou! Katolík rozumí tomu nadšení, jimž ovládnán byl zbožný mistr, když pracoval na tomto díle, než i nekatolík musí se zde zamyslit a přemítati o vážných věcech! Právě zde, v světě protestantském nahromaděno tolik nebesky krásných obrazů Marie Panny, před nimiž srdce se chvěje, duch klesá, mysl k zbožnosti se zvedá — či nejsou ty obrazy jako ustavičným protestem proti nelidskému tomu ničení křesťanského umění, kterým neslavně vyniklo protestantství a proti tomu rouhavému zamítání veškeré úcty k Marii Panně od protestantů? Ty staré obrazy křesťanských malířů — velikánů, kteří dovedli nebesa a obyvatele jejich k zemi vábiti, jsou též živým protestem proti těm moderním Kaulbachům, kteří z umění dělali kaliště bytí i zevnitř krásné na pošpinění Církve katolické, toho ústavu, v němž od věků veleduchové se vychovávali jakož i proti oněm Makartům, jimž nahota vrcholem krásy jest. Nynější obrazárna Drážďanská nepovstala ovšem pojednou, snášenot tu po více než dvě století z celé Evropy kde bylo lze co zakoupiti a největší zásluhy získal si o ni August Silný, král Polský. Rovněž je pověstné „zelené sklepení“ v král. zámku plodem více než dvou století a i oně získal si též August největších zásluh. Paměti-hodno jest, že se zde rozhodně vzpirají proti všeobecně známé pravdě, že Sasové r. 1631 při vpádu do Prahy pobrali ze sbírky Rudolfa II. v nynějším německém sále na Hradčanech, kde co bylo, a že tím se nyní zde honosí. A přece i úřední seznam těchto sbírek zmiňuje se při nejednom předmětu, že též „prý“ nalezlival druhdy Rudolfovi II. a že pak byl zakoupen (!). Našince jen trpký pocit se zmocňuje v sklepení tom, poněvadž víme jistě, že netoliko několik, nýbrž veliká částka předmětů zdejších odnata byla Praze. Protestanté, kteří tak rádi katolíkům se posmívají pro úctu k sv. ostatkům, chovají zde sami v úctě „relikvie“ Martina Luthera „toho muže Božího“, totiž lžíci, džbán a číši, což zajisté významné jest. V sedmé síni se chovají korunovační klenoty Polské, mezi nimi obě koruny, jimiž August III. a manželka jeho Maria Josefa r. 1734 v Krakově korunováni byli, ovšem nejsou to staré polské královské klenoty, nýbrž pouze nápodobe-

niny, poněvadž pravé klenoty zůstaly svou dobou v moci té strany polské, která zvolení Augusta Saského králem polským neuznávala. Jinak jsou přece věci tyto zvlášť pro Poláky významné a památné. Z ostatních sbírek v Zwingru zajímalo mne muzeum sádrových odlitků a síně s rytinami (500.000 čísel) pak znamenitá snůška starožitných soch a soch v Japonském paláci, též sbírky v královském paláci ve veliké zahradě za městem a velkolepá zoologická zahrada a přál jsem si, abychom aspoň desátý díl všeho toho, čímž Drážďany oplývají, měli v Praze.

Budov jiných znamenitých mimo vytyčené v městě tom mnoho není, z novějších vynikají pouze nové krásné divadlo a městské gymnasium zvané „křížová škola“, budova gotická, na níž jsou sochy německých „reformátorů“ a v níž se nalézá veliká síň, kterou zdobí obrazy v tomto podivném seřazení: Abrahamova oběť — Sokrates, an pije z číše naplněné jedem — Curtius vrhající se pro svou vlast v náručí smrti — Luther na sněmu Vormském a — Kristus Pán, an na hoře káže. Pěkné to názorné vyučování, které Krista Pána na roveň staví s Lutherem, Sokratem a Curtiem! Jinak jsou ulice a náměstí Drážďanská dosti jednotvárná. Pozoruhodny jsou názvy některých ulic zdejších. Na Novém městě je tu velká, malá ulice klášterní a náměstí klášterní — po Augustiánském klášteře, který zde druhdy stával, ani po kostele není však žádných stop. Na Starém městě upomínají velká a malá ulice bratrská na české bratry a jednou z nejvkusnějších ulic je Pražská třída vedoucí k Českému nádraží.

Návštěvy hodny jsou Drážďanské hřbitovy, zvlášť starý hřbitov Novoměstský, na němž nalézáme v kameně zobrazený, v XVI. století v Německu velmi oblíbený „umrlčí tanec“, jemuž bývala základem myšlenka, že smrt nikoho nešetří všem stavům rovnou měrou měříc. Papeže zde zastupuje Lev X., císaře Karel V., krále náš Ferdinand I., vévodu Jiří Bradatý, který dílo toto dal r. 1534 zhotoviti ze zármutku nad trpkými ztrátami v rodině své a stav mnišský je zde zastoupen — Lutherem! Na hřbitově tom leží též známý i u nás spisovatel pro mládež Gustav Nieritz. Na krásném katolickém hřbitově v Bedřichově pochováni jsou hudebník Weber, spisovatel Bedřich Schlegel, malíř Casanova a slavný biskup Mauermann.

Podlé nápisů na náhrobcích poznává-

me, že i mnoho a to vznešených Poláků zde leží. Pamětihodno jest, že zdejší Židé až do r. 1751 nesměli zde míti hřbitova a pochovávali se odtud až — v českých Teplicích, teprve jmenovaného roku podplatili 1000 tolarů ministru Brühla, který jim vymohl dovolení, že si založili u města hřbitov. Jmenovaný Brühl zřídil Drážďanům nejpěknější procházky vystavěv na levém břehu vysokou terassu, s které pěkný pohled na řeku se otvírá, kterou nyní přepínají tři kamenné mosty, nejstarší z XIII. věku o 16 obloucích, vedlé Karlova mostu Pražského jeden z nejslavnějších v Evropě, ač postrádaje věží a soch co do zajímavosti ani v nejmenším s Pražským rovnati se nemůže, druhý „Marianský“ z r. 1852 pro železnici, vozy i pěší chodce zároveň zřízený a nejnovější „Albertův“, Pražskému mostu Palackého podobný. Veřejné pomníky z bronzy postaveny jsou Augustovi „Silnému“ na Novém městě, jenž vypodobněn v oděvu vojevůdce, an k Polsku obrácen na oři sedí, Bedřichu Augustovi „Spravedlivému“ v nádvoří Zwingru, na novém tržišti Bedřichu Augustovi II., který r. 1854 v Alpách tyrolských zemřel, Antonínu „Dobrotivému“ v sadech předměstí Antonova, dále zde mají pomníky kapelník Weber vedlé obrazárny, umělec Rietschel a básník Theodor Körner před křížovou školou. Na rohu botanické zahrady zadělán jest ve zdi starý pomník kurfiršta Morice, pověstného lícoměrného přítele a pak nepřitele císaře Karla V., který v Sasku dopomohl protestantismu ku vládě. Posléze sluší zmíniti se ještě o veliké historické obrazotvornosti, kterou před několika roky veliká plocha zdi na domu, v němž se chová královská sbírka zbraní, pomalována byla s grafitovým obrovským obrazem, na němž počínaje rokem 1127 (!) vyličení jsou v slavném průvodu všickni panovníci Saští až ku králi Janovi. Přese všechno hledání marně jsem pátral, zdaž nynější Sasko v té době, kdy v Čechách vládl Soběslav I., mělo nějakých dějin — avšak obraz ten dobře působí na zdejší lidi, kteří se velice diví, kolik „králů“ již Sasko mělo!

Je-li okolí Drážďan přímo zaplaveno místními jmeny slovanskými, zaznívá slovanský jazyk neméně ze spousty jmen osobních, nechat probíráme dějiny města, procházíme se ulicemi aneb jdeme na kterýkoli hřbitov zdejší. Slovanská krev všude slouží k šíření cti a slávy ciziny. Jen několik dokladů. Roku 1720 narodil se v nedaleké vsi Prohlízi znamenitý člověk, Jan

Jiří „Pahlitsch“ — zajisté původem Slovan Palič. Byl prostým rolníkem, zabýval se však i fysikou, hvězdářstvím a astronomií a odkryl r. 1758 o měsíc dříve, než všickni učení astronomové, vlasatící Halleyovu, začož mu r. 1871 zřídili na Lubnickém hřbitově nedaleko Drážďan pomník. Ze spisovatelé Maltitz, Raknitz, Geinitz, Nieric, Leibnitz, divadelní herci Ticháček a Lipinský, pak Novotník, Holák, Vobza, Král, Duboč, Kozel, Jelínek a celá řada jiných mužů, s jichž jmeny co chvíli v Drážďanech a okolí se setkáváme, slovanského byli původu, leží na biledni. Kolik jen Čechů utonulo zde v moři cizáctva! Český spolek v Drážďanech „Vlastimil“ měl r. 1878 členů 64, mohl by jich však mítí nejméně desetkráté tolik, kdyby se všickni posud česky mluvící Čechové v městě tom seřadili. Žádný národ na světě nespodobuje se tak rychle cizím zvykům a jazykům jako Čechové, toť odvěká chyba naše vycházející z jemné nestálé povahy slovanské.

Obyvatelstvo Drážďanské každému přichozímu svou prostotou a dobrotou se zamlouvá. O proti chlubnosti a nadutosti Prusáků, fintivosti a rozmarilosti Vídeňáků a lehkomyšlnosti lidu našeho vynikají Sasové jednoduchostí a spořivostí až pověstnou, saský lid má vůbec u nás dobrou pověst a mohli bychom se od něho mnohým věcem přiučiti. V pilnosti náš lid český se jim vyrovná, v spořivosti, střidmosti a prostotě by se mohl však od nich mnohemu přiučiti. Ačkoli v nejnovější době mnoho se zde změnilo, mají zdejší obyvatelé nás Čechy a Rakušany rádi, nemilují však Prusáků. Jsou sdílíni, v náboženských otázkách ku katolíkovi snášenliví a měl jsem opětne příležitost slyšeti, kterak rozhodně zde zavrhnou barbarské ubíjení Církve katolické v Prusku. Katolický, nábožný král Jan, na něhož posud s láskou vzpomínají, zajisté nemálo k tomu přispěl, aby lidé zdejší mírně a shovívavě ku katolíkům se chovali. Mně aspoň, pokud ovšem z prvních dojmů souditi lze, nelíbil se v žádném velkém cizím městě, jež znám, lid tak, jako obyvatelstvo Drážďanské. Majíc v městě svém ročně tak veliký počet cizinců všech stavů, zvyklo si obyvatelstvo to zvláštní uhlazenosti, která příjemně se liší od nespůsobů zevlujících Vídeňáků. Žebráků zde není žádných, čehož neposlední příčinou asi jest — spořivost, střidmost a — poměrně malý počet Židů zde žijících.

Jako Angličané kohoutími zápasy a dostihy koňskými a Španělové boji s byky se baví, tak Sasové svou národní zábavu mají ve Drážďanské Vogelwiese. Ta hýbe každoročně celým Saskem a láká po celý týden na počátku srpna celé zástupy měšťáků i venkovanů, kteří celé vlaky a parníky obsazují, aby viděli svou národní slavnost, která na veliké louce u města se koná. Jako Čech k slavnosti sv.-Janské do Prahy putuje, tak Sas do Drážďan ku slavnosti střelení ku ptáku. Cizinec přišlý tou dobou do Drážďan táže-li se po té či oné pamatnosti a vzácnosti města, dostává pravidelně v odpověď: „E což — jděte na ptačí louku, to ostatní vám neuteče“ a — jde tam, ač-li pro davy lidu se tam prodere. Stojt věru ta slavnost za podívanou, původní účel těchto zábav totiž střelení z kuší ku dřevěným, na vysokých tyčích upevněným ptákům, ač se ho i královská rodina podlé starobylého zvyku účastňuje jest ovšem věci vedlejší a nesčetné prkenné domy a boudy se vším tím, co k podobné „národní“ slavnosti náleží, mnohem více vábí. Střelba z kuší ku ptáku byla druhdy i v Čechách oblíbená a zejména v Kutné Hoře hlavně staršími (nad havíři stříbrných hor řízena a co nejhlučněji provozována, střílelo se ze vzdálenosti tří kop loket a odměny záležely v štku kmentu, v štku barchanu a v cínovém nádobi, jako mnohé jiné starobylé zvyky zahynuly však i tyto zábavy v Čechách.

Oproti našim Pražským, ovšem jen nepatrným „zábavám“ podobným vyniká tato slavnost slušností a elegancí, při níž obyvatelstvo nikde míry nepřekročuje, ač oddává se nenucenému rozjaření do něhož zavlečen býti musí i ten mrzutý Angličan jakož tvář jeho prozrazuje. Při této sluch i zrak omamující slavnosti seznal jsem v krátké době, jak mnoho Čechů v Drážďanech jest, nebo co chvíli zaslechl jsem češtinu.

Pln dojmů nejrozmanitějších rozloučil jsem se s tímto městem, které v paměti každého zůstává stopy nejpříjemnější. Jakkoli uvažování o dějinách, jež odbyly se zde na severu od vlasti naší, v srdci Čecha katolíka tisícero upomínek bolestných vzbuzuje, jest i tu přece tisícero jiných věcí, které upomínky ony zmírňují a posléze v srdci pocit příjemný zanechávají.

Výroky Svatých Otcův.

Veršem podává Karel Matějka.

51. S pokáním neodkládej.

Rychle zahoj rány,
jež ti hříchem dány;
velkét nebezpečí,
pozdě-li se léčí.

Sv. Lev.

52. Snaha sobecká.

Spasit sebe kdo se snaží,
spasit bližních však nebaží;
zbloudil cestou v klamně píli,
a nedojde k svému cíli.

Sv. Jan Zlat.

53. Milost dostačí.

Marně hříšník na chudobu toužil;
každý dost má, aby Bohu sloužil.

Sv. Petr Chrysolog.

54. Dobročinnost hříšníka.

Ten kdo chudé krmí, šatí,
svou však duši v hříchu trátí,
Bohu statky svoje dává,
duši ďáblu zanechává.

Sv. Řehoř.

55. Hříchu nechval.

Hříšniku kdo chválu vzdává,
horším nad něho se stává.

Sv. Jan Zlat.

56. Láska k nepřátelům.

Více sobě ubližuje,
nepřatel kdo nemiluje,
než by mohli ve svém hněvu
nepřátelé škodit jemu.

Sv. Augustin.

57. Síla církve sv.

Síla církve — láska jesti;
láskou mění v slast bolesti,
láskou trvá, láskou zkvétá,
láskou vládne říším světa.

Sv. Prosper.

58. Utrhačství.

Lépe v postě maso jísti,
než-li na cti bližních hrýzti.

Sv. Efrém.

59. Slovo a čin.

Co prospěje, na výsost
slovy že vynášíš ctnost,
kdy tvé skutky pravdu boří
Bohu, lidem, sobě k hoři.

Sv. Cyprián,

60. Lakomství.

Hřešíš, v hojnosti jsa skoupý,
jako ten, jenž jiným loupí.

Sv. Ambrož.

61. Cena milosrdenství.

Větší před Kristem má cenu
krmit lačné,
než zázračné
křísit mrtvé v Jeho jménu.

Sv. Jan Zlat.

62. Blaho obecně.

Na nejvýše zalíbíš se Bohu svému,
život svůj-li oddáš blahu obecnému.

Sv. Jan Zlat.

63. Buďme jedno.

Ach! proč sváry mají mezi námi místa,
jenž jsme sjednoceni v církvi Jezu Krista.

Sv. Kliment Římský.

64. Nechuť proti slovu Božímu.

Nediv se, že Boží slovo
v srdci tvém nesládne,
kdy v něm hořkost nepravostí
šíří se a vládne.

Sv. Ambrož.

65. Cena utrpení.

Velikou má cenu utrpení:
pýchu naši na pokoru mění,
láskou k Bohu hřeje duši vlažnou,
po nebi nás plní touhou snažnou.

Sv. Jan Zlat.

66. Kříž vede k nebi.

V celém počtu svatých Páně,
jenž šlo k nebi odhodlaně,
nedostal se k rajské vlasti
ni jediný — beze strasti.

Sv. Jeronym.

67. Co máš milovati.

Snaž se, by ti draho bylo
vezdy jen, co Bohu milo.

Sv. Cyprián.

68. Rozkoš a kříž.

Kalvarie nebi blíže
než úrodná Sodoma; —
spása naše — cesta kříže,
rozkoš — naše pohroma.

Sv. František Sales.

69. Ovoce pilnosti.

Jak bez květu nevydáří
ovoce se v hojnosti;

tak i cti nedojde v stáří,
kdo nepítil v mladosti.

Sv. Cyprián.

70. *Zlé i dobré svědomí.*

V svědomí bezbožných pokuta veliká,
v svědomí nábožných blaženost všeliká.

Sv. Augustin.

71. *Závist.*

Závist je mol duše,
jenž klid myslí ruše
duši páli, šírá,
srdce kazí, svírá.

Sv. Isidor.

72. *Návyk z mláde.*

Čemu zlému navykneš si z mládí,
mnohá péče v stáří nevyhladí.

Sv. Basil.

73. *Kniha přírody.*

Příroda je knihou drahou,
v níž jest slovo Boží psáno;
ne všem moudrým je však dáno
poznati řeč její blahou.

Sv. František Sales.

74. *Sláva.*

Kdo slávu hledá, před tím prchá sláva,
kdo slávou zhrdá, — toho očekává.

Sv. Jeronym.

75. *Nevděk.*

Nevděk jest jak vítr žhavý,
dobroty jenž pramen suší,
Boží milosti proud staví,
rosu lásky ničí v duši.

Sv. Bernard.

76. *Ne každému svěřuj dítky.*

Ne každému svěříš jmění; —
a co nad jmění se cení,
svoje dítky, ledakomu
na učení dáváš z domu.

Sv. Jan Zlat.

77. *Radost z hříchu cizího.*

Padá sám a více hřeší,
z pádu jiných kdo se těší.

Sv. Jeronym.

78. *Každý zrozen k práci.*

Každý zrozen k práci,
a kde nepracuje
v cíli pochybuje,
a mzdu věčnou ztrácí.

Sv. Bernard.

79. *Msta.*

Msta v tvém srdci — jen tvá škoda,
kdo se mstí — sám sebe bodá.

Sv. Bernard.

80. *Bohumilý zpěv.*

V Kristu choď, a tvoje zpěvy
touhu po nebi ať jeví;
kdo tě touhy, pěje, nemá,
toho ústa Bohu nemá.

Sv. Augustin.

81. *Přívětivost.*

Přívětivost lidi víže k sobě,
rušíš-li ji, běda, běda tobě.

Laktancius. Firm

82. *Zkáza z lichocení.*

Šťastným srdce to se stává,
které nelichotí samo,
aniž lichotit si dává.

Sv. Jeronym.

83. *Cena nebe.*

Jak lacino nebe! — sousto chleba,
bys je koupil, chudým dát jen třeba.

Sv. Petr Chrys.

84. *Trpělivost.*

Trpělivost štítem ctností;
v srdci svém, kdo jí nehostí,
prospěch svůj i cenu ztrácí,
co vykonal mnohou prací.

Juan de Avilla.

85. *Stydlivost.*

Stydlivost je těla slávou,
mravů zdobou, mřu hlavou.

Sv. Cyprián.

86. *Hledejme Pána.*

Pán nám zahynouti nedal,
a nás zde na zemi hledal;
my Jej v nebi hledejme,
duši hynout nedejme.

Sv. Petr. Chr.

87. *Uspalé svědomí.*

Neštěstí je vrcholem
šťastný býti v hříchu svém.

Sv. Augustin.

88. *Přátelství.*

Jak to vznešené,
v lásce plamenné
když se v pravdě dobří muži
ve přátelství k sobě druží.

Sv. Isidor.

89. *Dřevo kříže.*

Lásku máš-li k Bohu míti,
jedno dřevo jí rozníti
nad vše dřeva bez obtíže;
je to — svaté dřevo kříže.

Sv. Ignac z Lojoly.

90. *Bez milosrdenství.*

Kdo ohluchnul k chudých prosbě,
a na pomoc nepospíší;
toho též Bůh nevyslyší,
navštíví však ve své hrozbě.

Sv. Cyprián.

91. *Pokora.*

Pokora ty zvláště zdobí,
zásluh kdo si neosobí,
na nichž mnoho záleží,
ač jim právem náleží.

Sv. Ambrož.

92. *Chudi v Kristu.*

Nemáme-liž nežli Krista svého,
všecko máme, vždyť všecko jest Jeho.

Sv. Paulin.

93. *Bůh chce lásku celou.*

Věčnost ztrácí skvělou,
časné kdo jen hledá;
Bůh chce lásku celou,
za část nebe nedá.

Sv. Petr Chrys.

94. *Maria útočiště naše.*

Těš a vzmůž se stížen hříchy; —
matka Boží též tvou matkou,
k ní pospíchej, mluvou sladkou
vyprosí ti zas mír tichý.

Sv. Tomáš Villan.

95. *Pozdravení andělské.*

Kolikráte Matku z nebe
andělskými slaviš slovy,
tolikráte blaží tebe,
a ti milostí odpoví.

Sv. Bernard.

96. *Pravá svoboda.*

Ten je v pravdě svoboden,
kdo je Bohu podroben;
sluhou vášní mnoha,
kdo se spustil Boha.

Sv. Paulin.

97. *Zlato.*

Zlato zlým je panem lidí,
ač mu rádi otročí; —
bohatne víc, pokoj klidí,
zlato kdo se odloučí.

Sv. Petr Chrys.

98. *Pravý boháč.*

Bohát chceš být? Boha cele
snaž se míti za přítele,
a pak budeš stavem svým
nade všechny bohatším.

Sv. Jan Zlat.

99. *U Boha — u světa.*

Ach! proč tolik lidí
jen se k světu vine,
jenž jich nenávidí;
k tomu pak, jenž kyne
láskou ve svém kříži,
srdcem se neblíží?

Sv. Cyprián.

100. *Finis coronat.*

Třeba život tvůj byl krátký, —
Pán na soudě s lidmi stana
otáže se u křestana
na konec, ne na počátek.

Sv. Jeronym.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

VIII.

Jednou přes noc prchla ze dvora v
Moráni všecka čeládka.

Když si zeman z rána vyšel na dvůr
a viděl všude dvěře zotvirány a všude
prázno, podepřel si ruce v bok, zadíval se
přes nevysokou, zpola rozpadlou zeď na
protější straň, odkudž starý, už téměř bez-
hlavý habr se díval přímo do oken v Podub-
cově statku, usmál se pohrdavě a zahučel:

„Byl jsem s tebou bez dlouhých oklik
hotov za živa a měl bych se tě bát nyní,
když už je z tebe jen popel a prach! —
Začni si se mnou, chceš-li! Mám proti tobě
v ruce zbraň ještě nyní, — ostrou, velmi
dobrou zbraň! Však se to hodí jen tvé
krvi . . .!“

Podubec se rozkročil, vypnul prsa,
vzpřímil čelo a výraz jeho obličeje svědčil,
že by se byl v této chvíli snad proti samé-
mu Bohu postavil s neméně rouhavou řečí.

„Slyšela jste matičko?“

Matka přivinula ustrašenou dívku k
sobě mlčky, každé slovo mužovo slyšela a
každým až na dně své duše se zachvěla.

„Vykonám matičko za něho pouť! —
Snad mu přinesu pokoj, snad nám všem
útěchu! — Už na to dávno, hped od svá-
tků myslím. V Staré Boleslavi mnoho
duší se uzdravilo . . . říkáváš to sama, viš

sama tolik příběhů, vždycky jsem musila plakati . . . Půjdu matičko, hned zítra! Čím dřív, tím lépe pro nás . . . A dáme na mše svaté, na modlení . . .“

Ve dveřích ozval se příšerný smích.

„Na modlení, na mše svaté? Toť jako by opravdu věděl ten tulák, ten oškubanec, čeho jest třeba Podubci . . . Proto si to dovolil! — Snad už jste za mne dali na mše i našemu faráři, jářku — což? Čeká vás jiná starost, celý dvůr, všecko v něm, nechcete-li, aby spustl, abychom tu dohospodářili. Potom abychom vzali mošnu, trakař, nůši a táhli do světa . . . Ode dneška budete sami poklízeti!“

Zeman se prudce obrátil a ve chvílce nebylo již ani slyšeti těžkých jeho kročejů.

„A já přece půjdu matičko, kdybych neměla celou noc ani oka zavřiti, kdybych měla jíti od večera do svítání . . . Tak mne to tam táhne! A když se tam pomodlí dítě za otce, aby mu dal Pán Bůh dobré vnučnutí a chránil jej všeho zlého, přidruží Bohorodička svou přimluvu, pomůže nám, potěší nás matičko! Jemu jest útechy nejvíce třeba a když ji otec přinesu pouti, jak tu budem žiti pokojně, šťastně.“

Zemance vydral se rty hluboký povzdech nad touhle nadějí dcerinou, nad tou přítulnou důvěrou Andělky. Kdo by si toho více přál než ona, aby tu žili pokojně, šťastně, kdo by si toho více přál než ona, aby tu žili u vespolné, upřímné lásky, aby nad zčernalou střechou jejich rozklenula se přec jednou ta pravá, ta zlatá domácnost! —

Co se jsem přivdala z daleka a co tu ten zdejší život poznala, každý den ráno a každý den večer modlila se za muže, spíš na sebe zapomněla, a do Staré Bolešlavi neopomenula jediné pouti. Chodívala pěšky s procesím, jako ta nejchudší, na bedrách s uzlíkem, až ji to brali za zlé, až jí to vyčítali . . . Odcházela s pláčem, přicházela s pláčem; jaké to byly smutné pouti! Zeman byl sice katolík; ale se svou ženou v mnohém a mnohém se nesrovnával. Když se tak zemanka chystávala na cestu, zaslechla leckdy z jeho úst slova, jež jí do bleďých tváří vehnala všecku krev a když pak zase vrátivši se čeledi rozdávala po obrázku, Podubec se usmíval úštěpačně a ještě úštěpačněji mluvil . . .

„Chodím tam milé dítě již hezkých let, co jsem na dlažbu tamnějšího kostela slzí vyplakala, potok by z nich byl a přec

jakoby Matka Boží o mé modlitby nestála, jakoby nebe nad mou hlavou bylo těžkými závorami zavřeno.“

Zemance klesly sepjaté ruce v klín a zraky jí zas počaly vlnouti, jakoby rosa do nich padala.

„Proto půjdu matičko já! Za den to dokážu.“

„Nevíš, že obraz je pryč, sám Pán Bůh ví kde?“

Divka svésila hlavu, jakoby přemýšlela, jakoby hledala námitky, výmluvy a pro záměr svůj důvodu. Náhle se vzchopila, vzala matku za obě ruce, a utkvěla na ní tak důvěrně, jak se jen dítě může své rodiče zahleděti v obličej.

„Obraz vzali, tu nejdražší památku nám uloupili; ale zdaž by nám mohli vzít Matku Boží! — Musili by mít ruce, jež by sáhaly do nebe, a potom by jim ještě schromly. — Poslechni: kdybys mi tu po sobě zanechala svůj obraz — ten nejmiřejší, a ruce zlé mne oň připravily, vezmou mi věru v tebe, vyrvou mi tě ze srdce, vyrvou mi tě z mé paměti? Nevezmon matičko, nevyrvou matičko! A nevezmou a nevyrvou mi tě ani, až budeš jednou držmat pod zeleným drnem . . . A zdaž bys potom ty mohla zapomenouti na svou Andělku? Ach tam s vysoka tak dobře dolů k nám viděti! Tam s vysoka tak dobře i šepot do srdce slyšeti! A rodiče za hroby prý svým dětem dávají dobré vnučnutí a přinašejí jim pozdravení od nich andělů — strážní andělé . . . Vždyť to sama říkáš matičko. Sama mne tím těšíš a mně se často zdá, když tak dřímávám, že se ten anděl už nyní nade mnou sklání, abych ho potom poznala a že mi při tom podává věnec na hlavu zelený jako první lupen na jabloni, ale s trním, s ostrým, bodavým trním . . . Matičko bývají to od nějakého času děsné sny, až se mi po nich hlava točí, až se mi po nich oči kalí.“

Na svěžích, mladistvých lících Anděliných rozvíjel se při těchto slovech tak náhle jeden květ za druhým, jakoby všechny byly čekaly na tuto dnešní chvíli, a každý ten květ rozvinul vábivější krásu, aby vynikl nad druhým a zrak upoutal. A kolem rtů rozprostřel se divný, nevypsateľný výraz, tak jako když chce někdo druhého těšiti a potřebuje té útechy sám, když chce druhému rukou odhrnouti mraky neštěstí, jež táhnou k hlavě jeho a cítí šelestění perutí jeho zatím na svých tvářích, na svém čele a cítí tíhu jeho na své hrudi,

na svém srdci, na mladých prsou, na mladých bedrech, všude kolem, kam se podívá, všude kolem, kam zrakem zaměří . . .

V těch chvílích chodil Podubec na protější stráni od stromu ke stromu s hlavou svěšenou, s rukama v zad, jakoby mezi vyčnívajícími kořeny hledal pokoj duši své; ale aby jej našel, musil by se u toho zčernalého habru zastaviti, na vršku, na němž za letních dnů jedinou ozdobou bývají slzičky s čekankami, kleknouti a prositi za odpuštění bytost, kteréž jednou ublížil na smrt. —

A tak daleko Podubec ještě nedospěl; spíš si sem zašel, aby se tu vyhněval, vyzlobil, a kdyby bylo léto, snad by byl nomaha slzičky s čekankami na nizounkém pahrbečku rozšlapal, snad všecku trávu pevně zadupal . . . Na zemana to přicházelo od listopadu jako plížící nemoc, zprvu jen tak, že si člověk pozasteskne, postěžuje, za krátko sáhá po hlavě, po čele, co že tak těžká, co že tak horká, potom polehává, až ulehne najednou a povstaneli zas, neví o nemoci nic, leda že dlouho, příliš dlouho spal! A když mu povídají, že zuřil, že všecko kolem sebe proklínal, že volal zlé duchy, že se jim zapisoval, svou duši že jim sliboval, — otvírá oči, diví se, kroutí hlavou, a lehounce se usmívá, protože se mu to zdá všecko jako v pohádce. — A u Podubce na vlas tak; leda že neležel! Od té noci, co se posvářil s dudákem, přibývalo toho dnem. — Proto čeládka zdejší dvorec opustila a ještě proto, že prý tu po tři noci, vždycky od jedenácté do dvanácté, chodila kolem bílá postava a celý dvorec zatahovala černými pentlemi jako do sítě a potom vždycky letěla v tu stranu, kde se zdvihá smutná, tichá stráž se zčernalým, zvětralým habrem, s šedavě zelenými vrbami a pod jedním tím habrem, pod tím nejstarším pahrbečkem tak jako rúvek, když se znenáhla sesazuje a srovnává . . .

„Nebožtík dědek jeho srazil na pouhé rovině vaz; vracel se tenkrát z mělnického jarmarku. Tatík jeho umřel náhle, taky bez Pána Boha a sestra tedy tamhle pod tím habrem, je-li pravda, co ten dudák povídal. Ale což by o Podubcích pravda nebylo! A hleďte! — Chodí po stráni, jako by si tam na těch stromech hledal větev, která by ho unesla.“

„Řekni mi přec, kam pak se tenkrát ta jeho sestra poděla? Ty si takové věci spíš pamatuješ a přijdeš víc mezi lidi, ješto já tak sotva jednou či dvakrát za rok do Prahy.“

Sedlák Zvěd se nahnul hezky ku předu, aby mohl kmotra Důkladu lépe slyšeti; bylť poněkud nahluchlý. Oba hovořili spolu přes plot olepený leda bylo hlinou.

„Jednou se povídá tak, po druhé jinak, kdož to sousede může souditi! Přijeli sem jednou z Prahy páni na honbu. Co za pány, nevím. Ale všecko se na nich jen blyštlo, až se oči člověku z toho kalily. My jim nadháněli a dostali jsme každý po tvrdém rýnském tolaru. Já ho mám do dneška. K večeru se přihrnula hrozná bouřka strhla se mračna a zdejšímu ouvalem šlo vody jako Vltavou, až nám to vrata vysazovalo a krávy v stájích div že neodneslo. Páni zůstali u Podubců. Tenkrát byl živ ještě starý — ten, co umřel náhle, bez Pána Boha. — Od těch dob jsem jeho sestru nikdy neviděl, nikdy o ni neslyšel, až ondyno cos ten dudák Krakule klábosil. Potom se Podubec brzy oženil! Měli jste svatbu tuším v jeden čas, toliko že Podubec si přivezl ženu a tvá žena tebe. Říká se taky, že prý starý zeman svou dceru vyvdal někam až na bavorské hranice a že brzy po svatbě umřela! Jak pravím: Kdož to může sousede souditi!“

Kmotr Zvěd se nahnul ještě více přes plot a soused Důkladu přitlumil hlas, protože Podubec na stráni se náhle zastavil, jakoby půlnoční vítr byl k uším jeho přivál hovor obou sedláků. V Moráni si o zemanovi sic ledacos děsného povídali; ale vždycky tak, že to neslyšel. Neradi se s ním potkávali; ale vždycky, když ho potkali, smekli čapky, jakoby to byl jejich knihovní pán. (Pokrač.)

DOPISY.

Z Turnova v říjnu 1879.

(O cestě nejdůst. p. biskupa Frinda v prvním českém okresu. Dokončení).

V pátek dne 12. září opustil p. biskup po mši sv. a po uděleném apoštolském požehnání osadu jenšovickou, vyprovázen jsa duchovenstvem, spolkem veteránů a značným počtem věřících. Vznesený host odebral se na Hrubý Rohozec, kde mši sv. sloužil, lidu požehnání udělil a po té vznesené hraběcí rodné návštěvu učinil. V 10 hodin navrátil se do Turnova, navštívil ještě před polednem závod paně Pacltův, načež o 3. hodině odpoledne opustil Turnov, aby pokračuje dále na apoštolské cestě na Všeni sv. birmování udílel. Doprovázen jsa vdp.

Janem Čermákem a jinými hodnostáři přibyl ku silnici vedoucí ke Všení, kde stálo banderium, jímž při střelbě z hmoždírů okolo čtyř hodin slavně na Všeň uveden byl. Dvorní rada knížete Rohana p. Vil. Janík, patronátní komisař p. Alois Göbl, přední občané s představeným uvítali ho se vši poctivostí u pěkné brány, při které i družičky rozestaveny byly v dvojřadí. Důst. pan děkan Václav Forman oslovil u vchodu kostela p. biskupa krátkými ale srdečnými slovy. Na zejtří dne 13. září udělováno po mši sv. birmování nejprve mládeži fary Přeperské, pak mládeži a příslušným fary Vyskeřské. Po vykonané apoštolské práci odebral se p. biskup ještě v týž den na poslední faru vikariatu Turnovského, totiž do Loukova.

P.

Z Hořic d. 4. října 1879.

(Posvěcení sochy sv. Václava, 28. září 1879).

Opět jednou malinká, zelená oása uprostřed pouště trudného, pastýřského úřadu za dnů našich. Obec, Dolení Dobrá Voda, odkud druhdy česká šlechtická rodina se zvala „Králové z Dobré Vody“ (Slov. nauč.), měla na návsi stát sochu sv. Václava, jižto však, poněvadž opodál od cesty postavena byla, málokdo si povšimnul. Stála na témž místě sto let bez jednoho; ukazujet 'zajisté vydlabaný na podstavci nápis: 26. září 1780. Téhož dne nepochybně postavena a dva dni na to — o svátku sv. Václava — posvěcena byla. Od těch dob však nákladu na ni neveďeno. I budiž řečeno ku cti představenstvu té obce a některým významným sousedům, že se letos sochy ujali, ji blíže k cestě, okresní silnici přeložili a nově ozdobiti dali. Práci vykonal p. Ferd. Kofránek, sochář z Hořic. Vůkol zřízena zahrádka, kteráž květinami osázena bude. Dědictví sv.-Janské velmi dobře učinilo, že za posledních dvou let vydalo životopisy nejhlavnějších dvou světců našich, sv. Jana Nepom. a sv. Václava; čtení těch dvou knih přineslo i toto ovoce. Avšak to není všechno, o čemž psáti chci. Více radosti mi způsobilo, jak obec nás přijala. Bylo o sv. Václav odpůldne ve 3 hod., když vyšli jsme z farního chrámu s posvátným průvodem do oné obce, abychom sochu posvětili. Množství nábožných zúčastnilo se. Sotva že jsme přišli do polou cesty, ejhle tu veškerá téměř osada seřaděna jsou, očekávala nás. V čele starší, za nimi družičky, děvčátka to školní v bílých rouchách s věnečky na hlavě, a veškerá školní mládež. I předstoupilo děvčátko a uvítalo nás, a druhé na tácu podalo věnec. Toť

dílo vzorného učitele, p. Jana Flejberka, upřímného učitele a vychovatele mládeže jakých málo. Jeť jeden z těch starých dobrých. — Přijavše nás, vedli do osady své, co zatím cestou zástup písní zbožnou zpíval, již hudba doprovázela. V místě i střelba uvítala nás. — Promluvivše k lidu, jehož tu do několika set shromážděno bylo, o životě sv. Václava, o účtě sv. patronův českých, a připojivše potřebná naučení pro mládež a lid, též vzdavše občanům slušný dík, posvětili jsme sochu a odevzdali péči a ochraně představenstva; načež pomodlivše se litanii, vraceli jsme se; představenstvo a sousedé doprovodili nás až do sousední vesnice, Hořeni Dobré Vody — až ku soše rovněž sv. patrona našeho, sv. Jana Nep. — Pravili jsme „radostná oása“ a právem, neboť není tomu dávno, několik let, nebylo v obci té snad člověka, kterýž by byl neznal Renana. Ale Bohu dík, minulo několik let, Renana zapomněli a na jeho místo vstoupila účta sv. patronů našich, s ní pak i oživena v útrobach a srdcích víra katolická. !Budtež Bohu z toho díky!

B. H.

Z Loukova u Turnova v říjnu 1879.

(Udílění sv. birmování).

Na hranicích farní osady loukovské, kdež vystavena byla slavnostní brána, očekáván byl nejd. p. biskup Frind od c. k. okr. pana hejtmána mnichovohradištského a lesního úřednictva Jeho Jasnosti knížete pána Kamila z Rohanů, banderia loukovskopentčinského a četného lidu z nejbližšího okolí. S obvyklou vlídností děkoval po třetí hodině přibývší velekněz četným pánům jej vítajícím, a přijav uctivého nabídnutí knížete. ředitele p. A. Vostatka, v připraveném čtyřspřežném povoze dále se ubíral. Nedlouho a řada povozů přistála k Loukovu. Uvítání vznešeného hosta tuto bylo nadšené. Před mostem, vlajkami, pletenci a smřčinami ozdobeným stála čestná brána rozměrů nevšedních nesoucí v průčelí znak biskupský s nápisem: „Požehnej nám!“ v pozadí rovněž nápis: „Bůh Ti žehnej!“ Úřednictvo cukrovaru svijan-podolského, zástupitelstva obcí přiřazených, sbor hasičský domácí a darenický, školní mládež z farních osad loukovské, loukovecké a březinské, pp. učitelé svými vedena, řada družiček a nepřehledný dav lidu očekával tuto „Požehnaného, jenž se bere ve jménu Páně.“ Nemnoho při příchodu jeho mluveno, avšak na všech tvářích patřiti bylo hluboký dojem, a s potěchou znamenatí, že dobrý lid nás nad příchodem vrchního pastýře svého plesá, a lásku nelí-

čenou vsříc nese. Malá, ledva šest let čítající děvče prostomilého zření podala příchodnímu Otcí biskupovi překrásnou, z nejvzácnějších květin sichrovských uměle sestavenou kyticí, která značila, čeho vysloviti nebylo lze. Alejí, z mladistvých jedlí, břiz a smrčín na rychle vysázenou vstupoval milený sluha Páně. na němž tisícové oči tkvěly k svatyni loukovské, kdež od místního a okolního duchovenstva obvyklým způsobem byl uvítán. Podotknuli, že i v středu obce, kudy vznešený host do chrámu P. se ubíral, zbudovány dva překrásnými pletenci spojené jehlance, že u vchodu do chrámu stály čtyry do koruny sloučené sloupy, že vnitřek i zevnějšek chrámu pěkným skupením květin byl ozdoben, že veškerá obec ozdobou příbytků svých snažila se přítomnému velepastýři svému vzdáti čest, že výstřely prachu radost Loukovanů projevována celému okolí: patrnost, že nepatrná víska učinila, seč byla. aby svého biskupa slavně uvítala. Slunce chýlilo se k západu když nejd. p. biskup, uděliv svátost birmování hlavně birmovancům z osady loukov-sezemické, do farního domu k odpočinku se odebral. Mělť pokoje věru potřebí, anť od přílišného namáhání v dnech minulých povážlivě ochuravěl, a s velikým jen a patrným sebezapřením u výkonech apoštolského úřadu svého pokračovati mohl. Mile překvapen byl milený hodnostář církevní dojemnými sbory, které nedlouho na to ku počtě jeho zapělí domácí i okolní pp. učitelové. Nedbaje churavosti své vyšel k nim, a srdečnými slovy v milé mateřštině za počtu prokázanou díky vzdal. — Nazejtří, bylat neděle, a spolu slavnost Jména bl. Marie P. sloužil v 7 hod. odpočinkem ku podivu zotavený velepastýř mši sv. Lid, veškeré prostory chrámové naplňující s obvyklou vroucností vyzpíval první sloku písně: „Tisíckrát pozdravujeme Tebe!“ když skůru zazněl zpěv sólový, který k výšinám nebeským v pravém slova smyslu unášel. Meškající právě s chotěm svým na Sichrově znamenitá umělkyně, altistka pí. Dvořáková, ze zvláštní ochoty zavítala do Loukova, aby k oslavě Boží a k účtě Matěře neposkvrněné dary svými přispěla. Anto manžel její, slávučný skladatel p. Dvořák na varhany hrál, pěla zmíněná umělkyně dílem sama, dílem knížecím tajemníkem a patr. komisařem p. Göblem provázena několik písní Marianských, skladeb to manželových, takovou vroucností že po mnohých lícech slzy tekly. Sám nejd. pan celebvanť zpěvem milé dojat byl, a slovučným umělcům povděčné uznání projevit

dal. Po mši sv. vystoupil na kazatelnu, a dosti drahnějk lidu, dychtivě naslouchajícímu, dojemně mluvil; načež birmovance z osad březinské a loukovecké dary Ducha sv. obhacoval, o nichž právě s kazatelny výmluvnými ústy jednal. — Po výkonu birmovacím vedl nejd. p. biskup průvod na hřbitov, a v knížecí hrobce, k loukovskému chrámu přilehající, zádušní pobožnost vykonal. — Při zpívané mši sv., kterou za četné asistence vys. důst. p. kanovník Demel sloužil, snažili se s výsledkem uspokojícím okolní i domácí hudebníci i zpěváci velebnost služeb Božích zvýšiti.

Po třetí hodině vdp. milený velepastýř osadu loukovskou a vikariat turnovský ostavil, ubíraje se v čestném průvodu na stanici svijan-podolskou, z kad po kratičké době do sídla svého se navrátil. N.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup navrátil se d. 13. t. m. z Vídně do Prahy.

— Dnes slaví se v kostele ctih. panen Karmelitek na Hradčanech církevní památka sv. *Teresie* tímto pořádkem: V 9 h. jest německé kázání, v 10 hodin pontifikální mše sv. a odp. v 5 h. slavné požehnání.

— Zítra bude ve farním chrámě u sv. *Havla* o výroční pouti v 6 h. mše sv. s exhortou, v 8 h. tichá mše sv. (J. Emin. nejd. p. kardinál), v 10 č. kázání, v 11. h. slavná mše sv., odp. o půl 5. h. slavné požehnání.

— Pobožnost 40 hodinná bude se konati od 17. do 21. října u sv. Štěpána, od 22—26. t. m. u sv. Jakuba.

— Akademické služby Boží u sv. *Klementa* konati se budou každou neděli a každý svátek pro české posluchače vysokých škol v 9 h. a pro německé o půl 11. h. mši sv. a exhortou.

Z Hradce Králové. Tyto dny odeběře se Jeho Milost nejdůst. p. biskup Králové-Hradecký Josef Jan do Říma „ad visitanda limina Apostolorum.“ Za tou příčinou nahřizena je po diecési až do návratu vrchního pastýře kollektu „pro peregrinantibus et iter facientibus,“ jakož i modlitby za šťastné navrácení se. Anděl strážce spravá apoštolského poutníka na cestě jeho!

Z Mnichova. Dne 7. září byl v Mnichově pochován dr. Adolf Harless, předseda protestantské konsistoře bavorské. Zesnulý byl věřícím a důsledným protestantem, kte-

rého si katolíci velmi vážili. Když r. 1868 sněmovna poslanců liberální školní zákon schválila, zvolili říšští radové Harlesa za referenta a biskupa Augspurského Dinkla za koreferenta, aby podali své dobrozdání o novém zákoně. Příčiněním Harlessovým nebyl zákon v panské sněmovně schválen, za kteroužto příčinou nevrážili liberalové na předsedu protestantské konsistoře. Když professor Döllinger od krále bavorského říšským radou byl jmenován, bylo mu veškerým v Mnichově přítomným radům návštěvu učiniti. U Harlessa omlouval Döllinger svou nedůslednost u věcech náboženských, poněvadž přynabyl jiného přesvědčení, načež odvětil Harless: „Já však zůstal důsledným.“ Horší výtky nemohlo se Döllingrovi od jinověrců dostat.

Z Říma. První rok po svém nastolení jmenoval sv. Otec a sice dne 12. května 1879 nejvýtečnější muže rozličných národů kardinály. Mezi nimi jsou tři Vlachové: Alimonda, Pecci a Zigliara; dva Francouzové: Dezpres a Pie; dva Rakušané: Fürstenberg a Haynald; jeden Němec: Hergenröther; jeden Portugalec: Ferriera; jeden Angličan: Newman.

Dne 19. září tudíž v druhém roce po nastolení byli za své velké zásluhy přední nunciové kardinály jmenováni: Vídeňský nuncius Jacobini (nar. 1832 v Albaně, nunciem při dvoře Vídeňském od r. 1874, získal si zásluhy o katolíky v Ruském Polsku), Pařížský nuncius Meglia (nar. 1810 v Sv. Štěpánu v diecési Ventimiglijské, od r. 1864 nunciem v Mexiku, pak v Mnichově a od r. 1873 v Paříži), Madridský nuncius Cattani (nar. 1823 v Brisighelle v diecési faenzské, byl intencionem v Haagu, pak nunciem v Bruselu a konečně v Madridu), Lissabonský nuncius Sanguigni (nar. 1809 v Terracine, byl internunciem v Rio-Janeiru a od r. 1874 nunciem v Lissabonu). Nyní se čítá 67 kardinálů (6 kardinálů biskupů, 49 kardinálů kněží a 12 kardinálů jáhnů), z nichž jest 37 Vlachů a 30 jiných národností. Kardinál Jacobini zůstane ještě po nějaký čas jako ap. pronuncius ve Vídni, nunciem Madridským se stal Msgr. Angelo Bianchi, Lissabonským Msgr. Alojsia Masella, Pařížským Msgr. Vladimír Czachi.

Z Luttiachu. Biskup Luttišský Theodor de Montpellier odebral se právě nyní na věcnost, kdy při započatém boji o školu státního bojovníka nejvyšší jest v Belgii potřebí. Sedm a dvacet let řídil sobě svěřenou diecési, vynikal nad jiné horlivostí, statečností a dobročinností tou měrou že, u všech katolíků

zejména u německých jmenů jeho v poctivosti bylo. Mnoho pronásledovaných pruských kněží nalezlo útulek u pohostinského biskupa Luttišského. Dojemné bylo, když starický biskup vlastní rukou okrašloval domáci kapli, aby Spasitele v nejsv. Svátosti oltářní skrytého hodně přijal. Kleče na kolenou uprostřed svých věrných vítal se slzami v očích nebeského hosta, nepokládaje se za hodna, aby Pán vešel pod střechu jeho. Když s příkladnou pobožností tělo Páně z rukou svého koadjutora Msgra Doutreloux-a přijal, loučil se těmito slovy: „Děkuji vám za věrnost a lásku, kerou jste v této hodině na jevo dali. Učinli-li jsem v sedm a dvaceti letech svého biskupování něco dobrého, děkuji z toho hodnému kněžstvu, oddanosti, kterou se vždy vyznamenalo. Děkuji Bohu za to, že touto oddaností a svorností mnoho dobrých skutků v mé diecési se vykonalo, že se udržela víra v mém dobrém lidu, ježž prosím, aby v ní vždy věrně setrval. Pán mne volá, abych účty kladl z vládařství, odcházím rád, poněvadž vím, že své věrně odevzdávám dobrému pastýři (při těchto slovech ukazoval na svého koadjutora). Oddanost a lásku, kterou jste mně věnovali, prokazujetež také jemu, jím budu u vás i po smrti přítomen. Svou duši doporučím vašim modlitbám, vzpomínejte na mne a smilujte se nade mnou alespoň vy, přátelé moji. Modlete se za mne a buďte s Pánem Bohem.“ Při těchto slovech plakali všichni přítomní; umírající podal každému svou ruku, objal s otcovskou něžností svého nástupce a udělil mu apoštolské požehnání. Brusselskému nuntiovi bylo každodenně udělovati zprávy sv. Otcí o nemoci bývalého druhá ve studiích Lva XIII.

Z Jeruzaléma. (Opatrovna pro chudé dívky). Slečna Constantia Colombová, rodilá z Embrunu v diecési Gapské, přibyla jako poutnice do Jeruzaléma, kde se věnovala skutkům tělesného i duchovního milosrdenství. Zejména slova Páně: „Nechte dítek, ať jdou ke mně, a nebráňte jim, neb jejich jest království Boží,“ tanula jí na mysli. Po ulicích sv. města pozorovala chudé opuštěné dívky, jen na sebe poukázané, kterých se nikdo ujati nechtěl. Za skrovný svůj majetek pronajala dům, nad jehožto dveřmi dala učiniti arabský a francouzský nápis: „Opatrovna pro opuštěné dívky.“ Nelze ani vypsati, jakých obtíží a svízělů, úsměšků i hrozeb, pochodicích zejména od schismaticů, bylo pokorné služebnici malých sirotek trpěti, kterých ráda snášela pro Toho, který kdysi řekl: „Také není vůle Otce vašeho,

kterýž jest v nebesích, aby zahynulo jedno z malických těchto.“ V opatrovně čítá se nyní 60 dítek, 30 hochů a 30 děvčátek, pro malé místnosti nelze jich více přijati. Jest dojemné spatřiti, kterak šlechetná dobrodělka chudiny v opatrovně pro sebe nejmenší světničku upravila, kde mimo klekátko a postel jiného náradí ani býti nemůže. Každého dne přivádějí chudí rodiče své dítky, svěřují je dobré matce, aniž po celý den práci zaměstnaným o své miláčky starati se jest. Osvědčená opatrovnice přidržuje dítky k čistotě, učí je zpěvu, modlitbě, dospělejší pak čtení a psaní; dítky péčí její svěřené činí dobré pokroky tak sice, že i bohatší by rádi své dítky do opatrovny posílali. Tak počíná civilisace na Východě, odkud Kristem Pánem vzešla, kde však polodivými národy byla zničena a odstraněna.

Paběrky.

Mráz.

(Z cyklu „Soudný den.“)

Jako úzda bujnost oře váže,
ledem tak jsou vodstva sevřena;
tuhnou mocná oceánů páže,
do okovů chladných vložena.
Měsíce jak by se světlo bledě
v rozloženém sněhu zhlíželo,
tajemně tak po krajině šedé
v hranolech to sterých blyštělo,
když se čistým, mlčelivým mrazem
snesla nová opět zhouba na zem.

Ticho mrtvé jako na hřbitově,
že by stéblo slyšels padati;
jenom chvilkou sněžném po příkrově
mocné slyšet ledy pukati.
Příšernou tou pouští zní to děsně,
jako umírajícího ston;
v hrůzách širé, pustopusté jesně,
jak by vesmír již svůj cítil skon.
Ze sněhu smrt okem sklenným zírá,
svět, kdy v bédách mnohých odumírá.

Na hranicích mrtvého obzoru,
tlumené zaznívá hučení,
jak kdy z mraků divokého sporu
krupobitné hrozí zničení.

V říši pak té nekonečné, tmavé,
v nesmírných, těch dálných prostorách,
náhle světlo povytryskne žhavé
i zas hasne v mlčelivých tmách;
po chvíli pak nové záře zplanou,
záhy hřmotnou umírají ranou.

Tak ach! často slavnou měřil dráhu
člověk mnohý jako meteor,
že až k nebes lesknoucímú prahu
povznášel jej velkých činů sbor.
Nesmrtelnou jasných sluncí září
ověnil si šťastnou hlavu svou;
blaho věčné svítlo mu z tváří,
blesky žárné z očí jemu žhou;
když pak nejkrásněji pozasvítíl,
v bezdno tmavé zpět se náhle řítíl!

J. O.

Literární oznamovatel.

— „Stručný všeobecný slovník věcný (Malý slovník nanučný).“ Redakter: Jakub Malý, mimoř. člen král. české společnosti nauk. *Druhého*, laciného vydání sešit I. V Praze 1880. Nakladatel kněhkupectví: I. L. Kobr. Str. 64. Cena 24 kr. Obsahuje: A — Akvitanie. — Sešit 2. obsahuje slova: Akyanobleps - Ambola.

— „*Paedagogium*.“ Městčík pro zájmy vychovatelské. Vydavatel Ph. Dr. G. A. Lindner, ředitel c. k. učit. ústavu v Hoře Kutné. Nakladatel Fr. A. Urbánek, knihkupec v Praze. Vychází vždy 1. každého měsíce. Stojí poštou celoročně 5 zl. 20 kr. Sešit 1. na měsíc říjen již vyšel.

— „*Světlozor*“ přináší vyobrazení v čís. 36.: Ministr dr. Alois Pražák. Karel svob. pán Korb z Weidenheimu, rakouský ministr obchodu. Julius hrabě Falkenhayn, rakouský ministr orby. Nový most kolínský nad Labem. Zkáza obrovského ballonu v Tuilleriích dne 16. srpna. Schůze náčelníků indických na břehu řeky Missouri. Zoufalý skok. — V čís. 37.: Řecká kněžna Marie Kristina, nevěsta krále španělského. Peníz ražený na památku osvobození Bulharska. Malý trpítel. Starý židovský hřbitov v Praze. Lublaňská radnice. Norvežská dívka. — V čís. 38.: Dr. Josef Konstantin Jireček. Husité před Naumburkem. (Obraz Jaroslava Čermáka.) Pohled na severo-americkou řeku Sheandoah za měsíčné noci. V polích elysejských v Paříži. Mohamed-Jakub-chan, emir afghanský. Poplach v prairii. — V čís. 39.: Prof. Baltazar Bogišič. Karlův Týn. Za podobnost se neručí. Smrt sv. Václava. (Skupení Vác. Kavky v Moskvě.) Major Cavagnari, zavražděný plnomocník anglický v Kabule. Chytání jepic na Labi. — V čís. 40.: Adolf Erik Nordenskjöld, nálezece námořské cesty podél Sibíře. Sedlecká kónice. Přítelkyně opuštěných. Brod nad Sávou. Kozorožec alpský. — V čís. 41.: Eliška Pešková. Ploskovický zámek. Vhodná chvíle. Cedry libanonské. Rakouské vojsko vchází do Prěpolje v sandžaku novopozarském.

Zápisky Dědictví Sv.-Janského

K Svato-Janskému Dědictví přistoupili dále:

Z Čech: Zbudilová Františka v Rokytně, vel. p. Šrámek Jan Křt., kaplan v Rychnově; vel. p. Vlk Jan Křt., učitel na ústavu pro hluchoněmé v Praze, rod manželů Jakuba a Barbory Fyčlových v Lužicích, rod manželů Josefa a Anny Česalových v Jarově, Rypota František v Bohouškovících, Vorudová Františka ve Veselí, vel. p. Vojáček Frant., vychovatel v Ertišovicích, Benešová Josefa v Přitoci, Henych Josef Jan v Poplzcích, vel. p. Moc Josef, kaplan v Budyni, Kašparová Kateřina v Švihově, obec Přibyslavská u Nové Paky, Černých Anna v Krčíně, vel. p. Pohl Josef, kaplan v Borohrádku.

Z Moravy: Dp. Dr. Visnar Karel, adjunkt bohosl. fakulty v Olomouci, Hapalová Františka ve Velké, dp. Láska Jiří, dr. bohosloví a I. kaplan u sv. Maurice v Olomouci. (Dok.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

p. Josef *Zenefels*, I. vicedirektor k. arcib. semináře a stud. konviktu, zvolen za kanovníka vždy věrné metrop. kapitoly u sv. Víta na hradě Pražském, kdež d. 26. t. m. instalován bude a d. 2. listopadu kázati počne.

Ustanoveni jsou:

Msgr. Frant. de Paula hrabě *Schönborn*, tajný komoří papežský, dr. theol. v Římě, jmenován II. vicedirektorem k. arcib. semináře;

p. Jos. *Ruml*, kooper. v Bečově, za katech. ve Vlašimi;
p. Jos. *Nosek* zůstal 1. kapl. v Kraslici;
p. Jan *Makač*, kapl. v Kvilicích, za 2. fund. kapl. na Smečně;
p. Frant. *Vítek*, kapl. v Jáchymově, za proz. kapl. v Kvilicích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenáni jsou:

p. Jos. *Aksteiner*, farář v Pilnikově, a
p. Jan *Vichta*, kurát voj. I. třídy v Olomouci, titulem b. notáře;
p. Gust. *Zeiner*, farář v Řepnikách, exposit. canon;
p. Václav *Kopecký*, gymn. katech. v Chrudimi a
p. Frant. *Klapal*, katech. na dívčí škole tamtéž, farními synodaliemi.

Ustanoven jest:

p. Jan *Urban*, kaplan ve Vamberku, za adm. tamtéž.

V dopisu z Turnova v čís. 28. na str. 444 v 10. ř. shora vypuštěno slůvko „nastolený“ velekněz a níže budiž čteno „Dařeničský“ cukrovar.

P. E. B.: Netušila Red., že se po tak dlouhé době bude žádati navrácení rukopisu vánoční básně, pro tento list příliš rozsáhlé. Bude se však snažiti, aby se dle možnosti básně vyhledala, až se do Prahy vrátí onen přispěvovatel, kterému dana byla ku prohlídnutí.

Nakladem nížepsaného kněhkupectví právě vyšel:

Úřední sloh církevní.

Příručná kniha praktického úřadování pro katol. duchovenstvo.

Napsal Dr. Klement Borový,

c. k. řádný profesor církevního práva na universitě Pražské.

Velké 8° stran 608 zl. 4.— výtisk skvostně váz. zl. 4.80.

Každá zakázka vyřídí se bezodkladně.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze,
Sv. Václavské nám.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedit:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
kněhkupect
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k zákům středních škol.

XLII.

Svátek Všech Svatých.

V pohanském Římě stál chrám nazvaný Pantheon; 25 let před Kristem Pánem dal jej M. Agrippa ku počtě svého tchána císaře Augusta nádherně vystavět; Augustus však odmítl čest zbožnění; i věnoval tedy M. Agrippa novou onu budovu Martovi a Joviši mstiteli na památku vítězství, jehož Augustus nad Markem Antoniem a Kleopatrou dosáhl. Později postaveny jsou v chrámě tomto sochy Kybely a všech bohů i bohýň, jichžto jako matka ctěna byla; odkudž i jméno jeho Pantheon, totiž chrám všech bohů.

Když pak křesťanství zvítězilo nad pohanstvím, rozbořeny jsou všechny chrámy pohanské, toliko Pantheon zůstal státi a byl 13. května r. 610 od papeže Bonifacia IV. v křesťanský chrám — ku počtě pravého Boha, blahoslavené Rodičky Boží i všech mučovníků — zasvěcen; zároveň dal papež množství sv. ostatků z hrobů mučovníků tam přenést. Pro okrouhlý tvar svůj chrám tento nazván byl „rotunda“. Toť původ jest slavnosti Všech Svatých. Papež Řehoř IV. ustanovil r. 834, aby slavnost r. 610 započatá k společné počtě Všech Svatých a památka zasvěcení „rotundy“ jednoho dne v celém křesťanském světě, totiž 1. listopadu konána byla. A slavnost tu konáme dnes opět; neboť počet oslavených sluhů Božích jest tak veliký, že nelze každému z nich jeden den v roce ku počtě věnovati.

Neumenšujeme však účtu nejhlubší Bohu povinnou, ctíme-li svaté? Nikoliv.

Neboť Bohu se klaníme, Svaté však jenom ctíme, poněvadž jsou přátelé a miláckové Boží a našimi hvězdami na velebné dráze ctnosti v každém poměru života, tím též chválíme dle vyzvání žalmisty Páně Boha ve Svatých jeho. Bylot by nevážností k Svatým a ctnostem jejich, ano bylo by i nevážností k Bohu samému, kdybychom Svaté, v nichžto Bůh tak podivuhodné věci spůsobil milostí svou, nectili. Jest tedy slušno a spravedливо, Svaté ctíti. Ku počtě Svatých náleží též, abychom je za přímluvu prosili — je vzývali; a to nám prospěšno a užitečno jest. O tom dnes budů mluvit k vám. *Prospěšnost vzývání Svatých* budiž předmětem dnešního rozjímání našeho.

Již modlitba na zemi žijícího spravedlivého mnoho může dle výroku sv. apoštola Jakuba u Boha (Jak. 5, 16.). Tomu učí nás dějiny a snad i vlastní zkušenost. Abraham prosil za hříšné obyvatelý sodomské a přímluva jeho vyslyšena jest od Boha; kdyby jen deset spravedlivých v městě bylo bývalo, byl by ho ušetřil Hospodin pro 10 spravedlivých. Mojžíš modlil se často za lid israelský a Pán vyslyšel vždy přímluvu jeho a udělil jim tu vody, tu pokrmu, tu opět vítězství nad nepřáteli; brzy opět odpustil jim hříchy a prominul tresty za ně. Eliáš modlil se a na přímluvu jeho otevřela se nebesa tři a půl roku uzavřená a vydala hojný dešť. Sv. Monika modlila se dlouho za syna svého Augustina, který pustému životu se byl oddal; konečně vyslyšel Bůh přece modlitby její a udělil synu milost obrácení. Onť stal se z jinoha pobloudilého velikým světce a učitelem církevním. Ana tedy již modlitba spravedlivého na zemi mnoho zmůže u Boha, čím více teprve přímluva Svatých v

nebi? Vždyť jsou přátelé Boží, neboť mu v ctnostném zbožném životě věrně sloužili a proto těší se nyní z věčné odměny v nezkaleném blaženém patření na Boha. Svati v nebi jsou však též našimi přáteli. Svazek lásky poutá všechny, kteříkoli ku Církvi Kristově na zemi náležejí; byť již z tohoto života byli vykročili a odměny za šlechetné skutky své požívali, aneb ještě v očistci za některé hříchy trpěti musili, až se blaženosti věčné stanou hodnými. Svati v nebi toho vroucně na Bohu sobě žádají, abychom i my s nimi jednou věčných radostí sdíleli. Oni vědí však ze zkušenosti vlastní, že my smrtelníci na cestě k dokonalosti nesčíslných překážek přemáhati, s mnohými pokušeními zápasiti musíme. Oni prosí tedy Boha za nás, aby slabé síly naše upevnil, bychom všechny překážky šťastně překonali, z každého boje vítězně vyšli a dráhu života svého jednou šťastně dokonali. I udělení časných statků vymáhají nám u Boha. Když druhdy Judas makkabejský s vojiny svými u velikém nalezal se nebezpečí, vzal útočiště k modlitbě. Zjev zvláštní přesvědčil jej, že svatí za utištěný lid jeho prosí. Viděl totiž zesnulého velekněze Oniáše s rozpiatýma rukama modliti se; při tom po jeho boku objevil se muž vážné postavy ozářený leskem nebeským. A Oniáš pravil Makkabeovi: „Tentot jest Jeremiáš, prorok Boží, přítel bratří a lidu israelského; tentot jest muž, který se mnoho modlí za lid a za všecko město svaté, Jerusaleml.“ A Jeremiáš podal Judovi zlatý meč řka: „Vezmi zlatý meč tento, dar Hospodinův; tím zvítězíš nad nepřáteli svými.“ Judas vypravoval zjev tento druhým svým, z čehož oni čerpali radostnou naději, že svatí v nebi jim v nebezpečí pomoc na Bohu vyprosí. Zmužile šli nepříteli vstříc a dosáhli úplného nad ním vítězství (II. Mak.). Když císař Theodosius Veliký k válce proti tyranu Maximovi se hotovil, modlil se často na hrobech sv. mučovníků prose je za přimluvu ku zdaru velkého díla; a oni prosili zaň; ve dvou slavných bitvách utkal Theodosius usurpatora a zjal jej konečně ve Vogleji (Stolberg 13.). — Co zmůže přimluva Svatých, dokazují nám též ona posvátná místa, na nichž Bůh věrné sluhy a služebnice své po smrti jejich často zázraky oslavil. Votivní obrazy, kteréž mysl zbožná tam věnovala, což jsou jiného než výmluvná svědectví pravdy, že prospěšno jest, Svaté ctíti a vzývati? A poněvadž Svati, jak dějiny dokazují, přimluvou svojí mnoho

zmohou; proto i jednotlivé obce, města, diecése, ano i říše vyvolily sobě některého Světce za ochránce, proto má každý katol. křesťan jméno Svatého, jehož přimluvě se zvláště odporoučí, jehož především ctíti má. I sv. písmo vyzývá nás k účtě Svatých. „Ctíme slavné muže a předky své v pokolení jejich.“ I sv. otcové doporučují nám vzývání Svatých. Tak praví sv. Bernard: „Přimluva Svatých jest nám žádoucí, aby nám pro ni uděleno bylo, čeho sami dosáhnouti nemůžeme“ (Sermo de Sanctis). — Poněvadž Svati nám přimluvou svou mnoho prospívají, proto i církevní sněm Tridentský prohlásil, že jest užitečno, Svaté kteří s Kristem kralují, vzývati, abychom od Boha skrze Syna jeho, J. Krista, Pána našeho, jenž sám jest Vykupitel a Spasitel náš, potřebných dobrodiní obdržeti mohli. (Sess. 25.)

M. j! Bohu jedinému přísluší nejvyšší pocta, kterouž úklonou nazýváme, nezkracujeme však čest Boží, ctíme-li i Svaté. Oniť zasluhují toho pro ctnosti své, neboť ctnost jest všude, v každé zemi, v každém rochu, v každém stavu ctihodna; jest tedy slušno, Svaté ctíti. Ku počtě Svatých náleží však též vzývání jich; oni nemohou nám ovšem svou mocí pomoci, pročez i nevoláme k nim: „Smilujte se nad námi“, nýbrž: „Orodujte za nás“. Svati mohou však mnoho u Boha přimluvou svou, neboť jsou přátelé Boží; jsou však též naši přátelé a žádají nám na Bohu časného i věčného blaha; jest tedy též prospěšno, vzývati jich. Ctímež tedy vroucně oslavence v nebesích a vyzýváme jich! Nedomnívejme se však, že na přimluvu jejich ihned odvrácení nějakého zla aneb udělení dobra následovati musí. Bohu nejlépe povědomo, co nám lidem prospívá. Nedomnívejme se též, že stačí, Svaté pouze ctíti a vzývati. Ku pravé účtě Svatých náleží nevyhnutelně též následování vznešených ctností jejich. Ač počet Světců veliký jest, přece není žádného mezi nimi, jenž by byl dráhou ctností nekrácel. Kdo neubírá se touto dráhou, ten v počet Svatých přijat nebude. Následujtež m. j! vzorných ctností jejich, pak budou přimluvkami vašimi a vám bude lze těšiti se naději, že jednou ve společnosti jejich blaženého patření na Boha dojdete. Amen.

XLIII.

Neděle XXII. po sv. Duchu.

Fariseové radili se, kterak by Pána Ježíše úskočnou řečí lapiti mohli. I dohodli

se, že mu předloží otázku, sluší-li římskému císaři daň dávatí čili nic, domnívající se, že řečí jejich polapen bude, ať již „ano“ aneb „ne“ odpoví. Odpoví-li kladně — tak soudili — uvalí na sebe nenávisť lidu jako přivrženec jeho nepřátel, Římanů, jichžto vládu Židé těžce nesli. Odpoví-li záporně, mohou jej pak u vlády římské co buřiče lidu obžalovati. Za tou příčinou vyslali k Němu mimo přivržence své též dvořany krále Heróda od Římanů na trůn dosazeného, aby jedna neb druhá strana ihned proti Němu svědectví vydati mohla. S tváří sladkou, pokryteckou přibližující se k Pánu lichocením chtěli Jej zaslepití. „Mistře“ — pravili — „celý svět ví, že jsi muž spravedlivý a pravdomluvný; pověz nám, sluší-li nám, Židům, císaři římskému daň dávatí čili nic?“ Božský Spasitel dokázal jim ihned, že nehledí na osobu lidskou a každému zřejmě pravdu praví, pročez nazývá je pravým jménem jejich řka: „Proč mě pokoušíte, pokrytci? Ukažte mi peníz daně!“ I podali mu římský denar. „Řcete sami“ — vece jim — „či jest tento obraz a nápis na penízi?“ I řkou jemu: „Císařův.“ „Poněvadž tedy císaři poddáni jste, jak peníz dosvědčuje, jehož v obchodu užíváte“, rozhodl božský Spasitel, „dávejtež císaři i daně; dávejte však i Bohu, čím mu povinni jste, daň chrámovou, a nad to více ještě daň pravé zbožnosti a ctnosti. A tak budete národem Bohu a vrchnosti od něho zřízené poddaným.“ Udivení odešli od Pána Ježíše mrzíce se, že opět nezdařilo se jim dostati od něho odpovědi, v níž by Jej polapiti mohli. „Dávejte císaři, co jest císařovo“. Slova tato připomínají nám též povinnosti k našim představeným. Vaší nejbližší představení m. j! jsou po rodičích učitelové vaši. Budu dnes mluvit k vám o povinnostech žáků k učitelům.

1. Budiž učitelů svých poslušen a jim poddán — tot první povinnost žáka k učitelům. — Přirozený řád toho vymáhá, aby mladší a nezkušený staršího a zkušeného poslouchal. Co by se z lidí stalo, kdyby tento řád se zrušil, kdyby mladší žádné authority uznávali, žádného poslouchati nechtěli, kdyby všecky meze zákonův, všechna pravidla slušnosti a uctivosti zneuznávali? — Sprostota, barbarství, vandalism zrušily by všecken společenský mrav, každé vroucí spojení mezi lidmi. — Má-li stromek vzrůst v krásný, silný, ovoce nesoucí strom, musí na něm ruka štěpařova pilně pracovati. Tu musí mu dáti podporu, aby zpřímá rostl; tu opět jej musí ohýbati, počíná-li křivě

růsti; tam opět musí ostrým nožem trní a výstřelky škodlivé uřezávati, jinde zase kmen před mrazem a zubem hladových zvířat chrániti. Jen při takovéto úsilovné péči může stromku se dařiti, jen tak stane se okrasou sadu a pěstounu svému poskytne jednou chladného stínu a hojného ovoce. Vy m. j! podobáte se takovému stromku; vám třeba pečlivého vedení a pěstování, aby se stali z vás mužové řádní a vzdělání, žijící ne proto, abyste požívali ovoce jiných, nýbrž abyste sami ovoce vědomostí svých s jinými sdíleli, abyste jednou platně místo své ve společnosti lidské zaujati mohli. Tohoto pečlivého pěstování a vedení dostává se vám od učitelů vašich. Dlouholetými studii připravovali se k úřadu, jež u vás zastávají; s láskou a horlivostí věnují se povolání svému, jim po boku stojí zkušenost, oni jen dobro vaše na zřeteli mají. Oni jsou podporou vaší ve věku mnohými bouřemi zmítaném, abyste přímo spěli k vznešenému cíli svému a nekráčeli směrem křivým; oni snaží se škodlivé výstřelky lehkomyšlnosti a výstřednosti, pozorují-li je na vás, ihned ostrým kázně odstraniti, oni vždy dobře s vámi smýšlejí, byť i mnohemu z vás nemilé bylo jednání jejich. Oni okem bdělým a vedením rozumným chrání vás před škodlivým vlivem svědčů, pomáhají vám, abyste již nyní položili sobě základ k budoucímu postavení svému a jednou jako přímí samostatní mužové ve světě stáli. — Není-li tedy přirozeno, byste rádců a vůdců svých po stezce k vznešenému cíli svému, plné překážek a nebezpečí poslušni a jim poddáni byli? Zajisté! Nepřirozené bylo by, kdyby žák rodičů učitelů svých poslušen, jim poddán býti nechtěl. Cit poslušnosti a oddanosti učitelům jest jinochu již vrozen. Dobrý, nezkažený mladík tulí se k učitelům svým jako stromek ku své podpoře. Stromek a podpora jeho, žák a učitel náležejí k sobě, pročez opět pravím: „Nepřirozené bylo by, kdyby žák učitelů svých poslušen, jim poddán býti nechtěl.“

2. Přirozený tento cit poslušnosti a poddanosti ku učitelům jest však i kladným příkázáním potvrzen, kteréž dal Bůh na hoře Sinaji; neboť onen zákon, v němž zahrnul povinnosti k rodičům, obsahuje též povinnosti k učitelům. A k apoštolům svým, jež Syn Boží ustanovil hlasateli sv. evangelia, pravil: „Kdo vás slyší, mě slyší“. — V širším smyslu vztahují se slova tato ke všem právě křesťanským učitelům: „kdo vás poslušností ctí, ctí mě sama; kdo vám

povinné poslušnosti odpírá, i mne neposlouchá“ tot smysl výše uvedených slov. Učitelé jsou oni orgánové, jimiž Bůh k jinochům mluví a veleužitečné vědomosti sděluje. Rovněž píše i sv. apoštol Pavel v listě k Židům: „Poslušni buďte představených svých a buďte jim poddáni“ (Žid. 13, 17.), a v starém Zákoně praví Hospodin ústy proroka Samuele: „Poslušnost lepší jest, než oběť“ (I. Král. 15, 22.). I sv. Otcové mluví o poslušnosti k učitelům jako nutné podmínce pro jinochy, aby právě moudrosti a cti dosáhli. „Chceš-li moudrým býti“ — praví sv. Bernard — „buď poslušným, neboť psáno jest: Žádáš-li sobě moudrosti, zachovej příkázání a Pán udělí tobě moudrosti“ (In serm. de Epiph.). Jest tedy, jakož z řeči těchto poznati můžete, zcela nepřírozené, jest to odboj proti představeným Bohem samým zřízeným, ano proti Bohu samému, jest to těžké provinění, odpírají-li žáci učitelům svým povinné poslušnosti — aneb z nutnosti nařízení jejich sice plní, avšak neradi a s nevolí. Co z nich bude? Dobří poddani zeměpána, věrní sluhové statu, poslušní synové Církve zajisté z nich nebudou. Nechci vám m. j! následky takového chování žáků dále líčiti, neboť zkušenost poskytuje nám příkladů dosti, kam neposlušnost k učitelům vede. A nic, docela nic nemůže studujícího této povinnosti sprostiti, ani vznešený rod, ani důstojnost, ani postavení, ani bohatství rodičů neb příbuzných. Ať v sebe šťastnějších poměrech na zemi žiješ, učitelové tvoji jsou přece Bohem ti ustanovení vůdcové, zástupcové Boží a rodičů. Tak smýšlel o učitelích císař Theodosius Veliký, jenž k Arseniovi, vychovateli syna svého Arcadia, tato posvátná slova pronesl: „Od této doby budeš mu více otcem, nežli já“. — Kdysi přišel Theodosius do učebné síně, chtěje se o pokroku syna svého ve vědách přesvědčiti. Spozoroval, že Arcadius sedě s pokrytou hlavou poslouchal, Arsenius pak učitel jeho stoji vyučoval. I obrátiv se k Arseniovi pravil: „Jak? učitel stojí a žák sedí? Proč se nechováš dle úřadu svého? Zde syn císařův musí stranou. Arcadius jest tobě poddán, ty jsi mu nyní více otcem nežli já a protož s hlavou odkrytou a stoji posloucheati musí“.

M. dr! První povinností žáka k učitelům jeho jest poslušnost a poddanost. Plňtež vždy důležitou tuto povinnost, pak tím snáze dostojíte i všem ostatním povinnostem svým. Cvičtež se nyní v ctnosti té, pak u věku dospělejším snadno vám

bude piletí poslušnosti, oddanosti a věrnosti k duchovním i světským vrchnostem, k zeměpánu a zákonům vlasti, pak sami budete dobrými představenými; neboť jen ten, kdo se naučil poslouchati, bude jednou dobře rozkazovati; pak tím snáze i Boha budete ve všech věcech poslušni a za to v budoucím životě oslaveni. Amen.

Můj hrob.

(Elegie o dušičkách).

„Tu bude mně
spát se jemně —
spít otec i děd tu můj.“

(Z písne „Můj hrob“ od F. V. Ka-
menického.)

Tam k místu trudu, slz a žalu dnes svět se ubírá,
chvíli by těm věnoval, kdož jej opustili již.
Jichž přemilý utkvěl v duchu obraz a srdci jim láska,
však přáno a nimi být jen je žitím duchovým.
Tam chci i já v sladké krok svůj dnes touze zařídít;
leč ne jiných, než svůj hrob chci najít a vidět.
Svůj ano hrob chci uzříť, chci při něm postáť a přemýšlet,
sestoupit doň dnes, veň se celý ponořit.
Jak as dlouho bude, zde i má že schráň bude dřímát?
v brzku i nad prachem mým rov se bude zvedati.
Mrtvý s mrtvými dlouhým spánkem budu spáti;
kdož probudí z sna toho? prach kdo prvý oživil
Klid věčný v tváři, spánek věčný oko zamkne;
dřímotě ku stále víčka se mdlá uloží.
Kož klidný sen tvůj, tělo mé, koč nic neruší mír;
kež v pokoji dlíš, až k soudu tě Pán zavolá!
Mír dlouhý ti bude, zpočínal by i duch v blaha klínu!
kež i on obhláá v slasti se nezkaleně!
Však těla schráň záhy v pouhou proměni se ve hlinu;
hnát ti suchý zbude jen, čas pak i ten sehloďá.
Zníť mocně v duši mou: „Jsi prach a v prach se obrátíš!“
tut hle obraz věrný, jak vše mizí a hyne!
Kdeť tu je sil pružnost, kde mladost, kde svěžest,
vnady svůdné?
údiv krása, lepost? všech kde je síla čidel?
Ach, zmizelo vše pořád, jako den miji, květ usychá;
jest jako stín prázdný, pruh tažený ve vodě.
Aj, co je krása, jarost, co bohatství, všecka co sláva?
viz, na rovu květ ten; dnes žije, zítra není.
Neb přítel mocných co platno že máš, že počítáš?
nejlepší přítel klid duše, srdce čiré.
Co zpomohou lány, zpomohou co ti poklady všecky?
prostor skrovnický, trup kde složíš, bude dost.
Neb dům nádherný žes obýval, což zde pomůže?
v šesteru desk bídných prostory dosti bude.
Tak duše má postůj, o marnosti tu vážně rozjímej;
jen v hrobu hloubíš se noř, výš z něho pak se vzneseš.

Všecko leká hrobu se, račiž rád kdo si ho připomíná?
 srdce se chvě hrůzou z temnoty té hrobové.

Může-li však bázně, strachu být v světě víc blahového?
 aj co pomůž úzkost? smrti-li osvobodí?

Nic neleám se tebe, hrobo můj, vábný klidu stánku
 touha jde má po tobě, vždyť světa došti mi jest.

Jen mi nebes dej Pán ve svatém bych lůnu zpočíval
 církve jsa syn věrný, v lůnu její chci dožít.

Těž miluje vlast svou ve její chci dřímati půdě,
 můj kde otec, můj děd, spátí i já si volím.

Jen mi dobrý dej Bůh tu milost, bych šťastně dokončil;
 vímť, jakový zde konec, tam na počátku že jest.

Záhy zbav duše má všeho se, zde tě cožkoli víže,
 prosta by snáz odtud mohla se vznést ku nebi.

Věz, že nemá světa kruh slasti zde pravých ni jediné;
 zdá se, že jedna tu strast, jedna pořád že bolest:

Aj, co podat svět můž', nebylo v tom aby vždy pelyňku?
 neskytát stálé slasti život jediné.

Všecko mizí, prchá, se mění, kolotá napořád vše;
 rád poutník unaven pouti po zlé zpočine.

Nuž zpočínout kde si mám jednou trudné zde po cestě?
 k matce spěchá dítko, v klínu by zdřímla její.

Takto i já ty milá spěju rád k tobě prstí otecká,
 a v tvém rád hlavu svou lůnu sedou uložím.

Však kdo sadí na hrob kvítenko a kdož pokropí je?
 zdaž skane kdys slza? zdaž ruka hrob požehná?

Zdaž křížek bude stát ve hlavách, ta mojí věry čáka?
 zdaž kdo u něj klekne? zdaž kdo duše vzpomene?

Aj si budiž, jak buď, chci činit, aby zem byla lehká,
 nic by netížilo mne, kdy v rovu spátí budu.

Té umru v naději sladké, zase že vstanu jednou,
 v svých že očích uzřím, Spásu, která mne volá.

Ó přijď, smrti milá a přifaď ke druhým mne, kořist svou;
 sestru obejmú tebe, své tobě sestře kynu. —

B. Hakl.

Na neděli XXII. po Sv. Duchu.

(Řeč k žákům gymnasiálním. — J. N. F. Desolda.)

„Mistře, víme, že pravdomluvný jsi.“

Lestně a pokrytecky, ale přes to s tím pevným přesvědčením, že Kristus Pán pravdomluvný jest, blíží se dnes i přísní Fariseové i lehkomyšní stoupenci Herodesovi k němu, aby ho v řeči lapili. Než se s svou ošemetnou otázkou vytasiti odvažují začínají pochlebně řkouce: „Mistře, víme že pravdomluvný jsi, a cestě Boží v pravdě vyučuješ“. A v tom měli úplnou pravdu; neboť Kristus Pán, věčná pravda, proto na svět přišel, aby „svědectví vydal o pravdě“, aby lid cestám Božím vyučoval a tak jej

k životu věčnému — blaženému vedl. Proto nebylo nalezeno klamu v ústech jeho. Jest-li dle slova sv. Jakuba dokonalým ten, který nepoklesl v slově, jest tím zajisté Kristus Pán, tak že jest nám v tom výtečným vzorem. Skrže něho máme pravdu poznati, za jeho příkladem si ji zamilovati, slovem i skutkem dokazovati s upřímnou ošklivostí a opovržením všeliké lži, slovem *pravdomluvnými* býti. — Vznešenou cenu pravdomluvnosti byli jsou uznali i dávnověcí pohané. Slavně hlásají dějiny o Persanech, jak své ditky ve všem k dobrým mravům vychovávající zvlášť k tomu navykali, aby nikdy žádné lži se nedopouštěli, ale vždycky pravdu mluvili; pravdomluvnost byla jim základem dobrých mravů. Tak se i za zvláštní příklad šlechetné pravdomluvnosti uvádí Thebán, Epaminondas, an nikdy ani žertem neselhal. Titus Pomponius, šlechetný Říman, pro své ušlechtilé mravy vůbec Attikus zvaný nikdy si ani sebe menší lži nedovolil aniž pak ji u jiných strpěl. Za to pak i od svých přátel úplné důvěry požíval, tak že mu vedení i nejtajnějších a nejtěžších záležitostí přepouštěli a k němu se o radu utíkali. Co ti a mnozí jiní dle přirozeného zákona tak horlivě konali, to se nám i zákonem Božím prikazuje. Ústy Zachariáše proroka prikazuje Duch svatý: „Milujte pravdu jenom a pokoj;“ a v novém zákoně prikazuje sv. Pavel, v listu svém k Efesčanům: „Odložice všelikou lest, mluvte pravdu jeden každý s bližním svým.“ Protož jsou i v dějinách některé netoliko osoby ale i celí národové v té neblahé pověsti lestných a lhářů. —

I nebude tuším ani nevhodno ani neprospěšno, poukázati vám kr. jinoši na vznešenou důstojnost pravdomluvnosti; pravdomluvný miluje pravdu a nenávidí lež, tudíž jest důstojnost pravdy i důstojnost pravdomluvnosti táž; pravdomluvný podobá se Bohu, jest vážen u lidí, a konečně vítězí.

Duše svatý, Duše pravdy! račiž mým slovům dodatí pomoci s hůry, abych jimi hluboce v útlá srdce vstípil upřímnou lásku ku pravdě!

1. Pravdomluvností býváme podobni Bohu — lži pak ďáblu. Bůh jest pravda, pravda věčná, neomylná; pročež i Kristus Pán nazývá Ducha svatého Duchem pravdy, an od Otce vychází, a slibuje apoštolům, až ten Duch přijde, že je naučí všeliké pravdě. A jinde jisti, že kdo z Boha jest, i slova jeho slyší, ana jsou slova pravdy

pocházejíce od Boha. I mudrcové pohanští uznávali, že kdo miluje pravdu, podobá se Bohu. Pythagoras jsa otázan, co by člověka činilo podobna Bohu? odpověděl: „Koná-li pravdu“. Tak i Demosthenes na touž otázku odpověděl: „Činí-li dobře a mluví-li pravdu“. — Na opak lež činí člověka podobna ďáblu. Ten jest od počátku již otcem lži a vražedníkem. Nic nevěděli prvorodiče naši, co by byla lež, tu se připlížil ten svůdce a první jeho slovo bylo pochybovati o pravdě. „Zdali pak pravda jest, že vám Bůh zakázal jísti s stromu tohoto?“ A druhé slovo jeho byla ihned ošemetná lež: „Neumřete; víť Bůh, že jakmile s stromu tohoto jísti budete, otevrou se oči vaše a vy budete jako Bůh, vědouce dobré i zlé“. A od té doby jest lhářem a bude lhářem věčně věkův. Jak mnohého uvedl a uvádí posud klamným předstíráním v záhubu i časnou i věčnou! Tak dávno učinil s Achabem, když se byl Boha spustil; i řekl svůdník ten: „Půjdu a budu v ústech prorokův Achabových duchem živým.“ Že pak každý, kdo mluví lež, stává se právě služebníkem, téměř synem toho otce lži, dotvrzuje Kristus Pán sám. Židům, když se vychloukali býti syny Abrahamovými, a že tudíž Boha mají otcem, což pak jim odpověděl Pán? „Kdyby Bůh byl vám otcem, milovali byste mne, neboť on mne poslal: ale vašim otcem jest ďábel a vy činíte, co se líbí jemu. Ten jest vražedník od počátku a neostal v pravdě, neboť pravdy není v něm. Když mluví lež, ze svého mluví, neboť jest lhář a otec lži.“ — A proto i každý ctnostný a zbožný člověk oškliví si a nenávidí lži, tak že sv. Augustin dí, že by neselhal, a byť i možná bylo, že by tím duši z očistce vysvobodil. Proto i svatý biskup Felix raději umřel, nežli by byl jedinkou lži svůj život vykoupil. Neboť když se křesťanům vůbec, kněžím pak a biskupům zvlášť rozkázalo, aby svatá písma pohanům vydávali, sic jinak že to smrti zaplatí, nabízel litostivý soudce sv. Felixovi, aby se nějak vymluvil, tázaje se ho, proč by svatá písma vydati nechtěl? snad že by žádných neměl? — odpověděl mu svatý biskup šlechetnou pravdomluvností: „Habeo, sed non do!“ „Mám, ale nedám!“ načež ihned k umučení na smrt veden jest.

2. Pravdomluvnost získá si čest a vážnost všech lidí šlechetných; lež naopak bývá v ošklivosti a nenávisti u všech. Kdo v prsou svých jen jiskřičku ctnosti

chová, těšívá se z pravdy, ať ji potká, kde potká; ba i zlopašník zarytý a zatvrdlý ve všech nepravostech, jenž beze všeho ostýchání se tisíckrát druhého oklamává, nemůže zapřít uznalosti a úcty člověku pravdomluvnému, ba sám by ji mluvil, kdyby tomu zkaženost jeho dopouštěla: tak mocná jest pravda, že i na neslechetníku si vážnosti vynutí. I žádá ji od jiných a rozníti se hněvem, když ji nedochází. Zdaž nečitáme, že náčelník loupežníkův i druha na místě mečem proklál za to, že se odvážil jemu selhati? — Pravda jest lesklý, utěšený den; lež jest černá, temná noc. Kdož by se netěšil světlu dennímu a nemiloval je? kdož by se nehrozil nočního, klamného temna? Na lži jest kletba všech poctivých lidí. Již dítě ohavnost lži cítí, ač není ještě s to, aby ji pochopilo, posoudilo. Proč se zardí, když selže? Tento růměnec stydlivosti jest svědkem vnitřního soudce, an dokazuje, že lež hanebná jest. Tak již starý pěvec řecký Homer píše: „Opovržen jest mi jak propast pekelná, kdo jinak v srdci smýšlí a jinak ústy vypraví“. Ba i ten, který častěji z žertu toliko selhávati si dovoluje, konečně o víru i vážnost u jiných přichází. Když jednou svatý Tomáš Akvinský se soudruhy se procházel, dovolil si jeden z nich ten žert, že náhle zvolal: „Vůl leti!“ Když pak překvapením s druhými i sv. Tomáš vzhůru pohledl a tak výsměšků si utržil, pravil vážně: „Spíše bych uvěřil tomu, že vůl litati, nežli že křesťan selhati může.“ — Tak přísně i v žertu vyžadoval vážný svatý mladík u druhů pravdy.

3. Důstojnost pravdy jeví se i tím, že pravda, byť i poněkud potlačena byla, konečně přec ve svém jasnu se objeví a zvítězí, lež pak byť se i dlouho vypínala, konečně přec ve své šerednosti se okáže a zavržena bývá. — Pravda ovšem mívá z husta své odpůrce a protivníky, bývá nenáviděna, potupena, potlačena, ale tak může býti jenom na čas, konečně bývá tím spravedlivěji uznána, vyvýšena, oslavena. Jest jako slunce na blankytu nebeském. Ať černé mraky po mnoha dni lesk jeho smrtedlníkům zakrývají, zář jeho konečně přec prorazí a jasná tvářnost jeho tím liběji zrakům lidským zasvitne. Lež pak ať se po léta hrdě a krutě vypíná, přijde zajisté — přijde konečně hodina její, a tím hlouběji a hanebněji klesne, čím výše a hrději se vynášela. Aman zanevra Mardocheovi umýšlí celému národu židovskému zhoubu;

pravdivé výčitky proti němu nemá, nebo zajetím pokořený lid drží se přísně zákona Hospodinova, proto jeho protivník snově v černé duši své ohavnou lež. Ulisně se plíží ke králi řka ošemetně: „Jest národ rozptýlený po celém království tvém; ne dbaje zákonů tvých, žije dle zákonů svých. Neníť tudíž prospěšno, můj králi, živiti jej. Nuže ať král uzná za dobré a nařídí aby zabiti byli“. Již ostří si nepřátelů vražedné meče, již den jest určen — den 13. měsíce 12. — kdež národ israelský svou krev do poslední krůpěje vylíti má, — a hle, hle! — než-li osudný ten den zasvitne, provázen jest Mardocheus slavně ulicemi města královského, a ošemetný Aman visí ohavně odpraven na tom sloupu, kterýž Mardocheovi byl chystal. — V tomto příběhu líčí se osudy každé pravdy, každé lži. Pravda přemáhá, lež za své vezme. Avšak přes tu vznešenou důstojnost pravdy a svatou povinnost pravdomluvnosti, bylo by klamné, domnívati se, že všechno všudy, co pravda jest, říci máme a smíme; naopak: křesťanská i láska i opatrnost radí i káže nám zatajiti a zamlčeti mnoho, co by buď nám samým anebo bližnímu škodilo, když to zjevíti nijak jiná povinnost nevolí. Lháti naprosto nesmí křesťan nikdy, ale lecos smí za sebou podržeti a v srdci svém kryti. Toho máme příkladů nesčíslné množství, z nichž dva toliko k našemu následování uvedu.

Svatý Achácus, biskup antiochenský, byv představen Marcianu vladaři, dostal rozkaz, aby shromáždě všechny křesťany měl je k tomu, aby se Krista odřekli a pohanským bohům obětovali. Načež statný sluha Páně směle odvětil: „Nejsem pánem nad nimi; jsouť zapsáni v knize života.“ Rozhorlen volal vladař: „Udej jména všech křesťanů, které znáš, sic umřeš!“ A sv. biskup na to klidně a opatrně: „Mníš-li pak, vece, že nás spíše přemůžeš, bude-li nás více před soudnou stolicí tvou státi, nemoha ani mne, slabého starce, přemoci? Žádáš-li jméno moje věděti, říkají mi vůbec „Achácus“, ale vlastně jest jméno mé „Agathoangelos“ (dobrý anděl) a druhové moji tu před tebou jsou. Piso a Menander.“ Tak sv. biskup zatajil jména. — která věděl, aniž pak slovem byl selhal. — Císař Julian, odpadlík, rozkázal tajně, sv. Athanasia biskupa města Alexandrie jíti a nebo usmrtiti. Tento však dozvěděl se o tom, uprchl a po loďce se plavil *proti vodě* na řece Nilu. Ozbrojení pochopové, nenalezše ho pustili se za ním. Když stihající loď

již nedaleko byla, žeby byla sv. Athanasia dostihla, rozkázal tento obrátiti a plouti *po vodě*. Tak setkav se s pronásledovníky svými, ani ho neznali, a byv od nich tážán, daleko-li by ještě byl uprchlý biskup Athanasius, řekl směle, že není daleko. Ti na to rychle plující proti vodě čím dále cíle svého se minuli, sv. Athanasius po vodě jim utekl a šťastně se dostav do Alexandrie, tam v úkrytu trval do smrti Juliana císaře, zachovav se opatrným zamlčením pravdy.

Taková tedy jest důstojnost pravdomluvnosti: činí nás podobny Bohu, vážnými u lidí a konečně zvítězí, co na opak lež činí člověka podobna ďáblu, opovržena u lidí, a konečně vždy za své brává. Nuže kř. žáci, co z obého si pro život zvolíte? Zajisté čtu téměř v útlych srdcích vašich, že odvrátíte se od černé, šeredné lži, oblíbíte a zamilujete si jasnou a šlechetnou pravdu. Nuže tu mluďte vždycky, druh k druhu, tu mluďte zvláště k představeným svým, byste i někdy k pochybení svému se přiznati měli. Snadněji odpustění dosáhne, kdo se upřímně přizná, nežli kdo urputně a vzdorně zapírá, ač okolnosti i sám obličej jeho ze lži ho viní. — Věčná pravdo, Bože náš! neodjímej slovo svaté pravdy tvé se rtů našich na věky a střež ústa naše všeliké lži, abychom nebyli zahánbeni, nýbrž s těmi, kteří ani slovem nepoklesli, došli věčné slávy. — Amen.

Z pouti do Lourdesu.

Od Josefa Jandy.

Mezi nejpříjemnější cesty po světě náleží zajisté putování po jihu Francie. Počneme-li od nejzazšího západu, máme před sebou nepřehledný atlantický oceán. Na jeho přizelenalou hladinu oko se zalíbením pohlíží a ucho s rozkoší naslouchá ječení jeho vln o skalnaté břehy s prudkostí se rozrážejících. Půvabné divadlo na moře vábí k sobě mnoho lidí domácích i cizích, kteří z dalekých krajů až sem cestu konají. Jedni přišli, aby se díváním pobavili a druzí, aby ve vlnách mořských příjemně a zdravě ochlazení hledali. Za tou příčinou nalézají se tuto proslulá lázeňská místa jako Arcachon, Biarritz a v nedalekém Španělsku Sv. Sebastián.

Opustivše moře ubíráme-li se na východ k moři středozemnímu pomezím Španělska, octneme se v krajině ne méně příjemné a krásné. Použijeme-li k pouti své dráhy železné a vsedneme-li v městě Bay-

onnu do vozu, zažijeme, za jízdy až do Lourdesu asi půl čtvrté hodiny trvající, mnoho radostných dojmů, které na nás kraj tento činí.

Oko naše neví, na čem dříve má utkvěti, zda-li na zeleném koberci luk, neb na vlnících se klasích niv aneb na vinicích révami sličně vroubených aneb na pásmu v dáli se táhnoucích Pyrenejí, jejichžto krásné vrcholy zrak poutníků mile poutají. Poutníku lourdeskému jsou tyto hory dvojnásob milé, ješto v sobě chovají mimo mnohé vzácné kovy železo, olovo, měď, stříbro a zlato a mramor, mimo minerální léčivé vody, zvláště to místo, kde Rodička Boží se byla zjevila a divy činila a dosud činí.

Po mnohých menších stanicích přibudeme k stanicím větším jako Puyôo, Orthez a Pau, kde delší zastávka jest. Z nádraží možná viděti krásný mnohými věžemi a cimbuřím opatřený hrad Jindřicha IV. Odtud nemáme již daleko k cíli pouti své. Jedeme téměř vedle samých výběžků hor pyrenejských a když jsme již asi hodinu ujeli, naskytuje se oku našemu nad jiné utěšenější pohled. Neboť vidíme krásný na skále postavený a asi v polokruhu vysokými vrchy obklopený kostel. Ptáme-li se spolucestujících, jaký by to byl kostel, dostáváme v odpověď, že to jest jeskyně Lourská.

Sotva ale jsme se na kostel podívali a něco málo o jeho kráse rozjímali, již vlak uvolnil běh svůj a za chvíli oznamoval konduktér, že v Lourdesu jsme. Za sedm minut dovezl nás dostavník do města samého.

Lourdes čítá 4600 obyvatelů a budovy jeho vystaveny jsou kolem vysoké skály, na níž strmí hrad, který druhdy býval státním vězením, nyní ale jest pevností vojenskou, kterou střeží vojenská posádka. Přišedše do města mineme nejprve po pravé ruce starobylý farní chrám, po levé ruce skrovné náměstí a dostaneme se úzkou ulicí k vysokým novým budovám, s větší částí hostincům, které teprve od té doby co poutě do Lourdesu nastaly, vystaveny byly. V jednom z těchto hostinců ubytoval jsem se, byl to hostinec „u města Říma“, dostal jsem pokoj, z něhož byla pěkná vyhlídka na jeskyni. Na další cestě vidíme po obou stranách ulice nesčetné krámy malé i velké, v nichž prodavačky nabízejí na prodej rozličné zboží na památku jako obrazy, medaile, růžence, knihy a svíce. Pohledneme-li na předměty tyto, dovíme

se, kde jsme a jaký jest cíl naší cesty, neboť obvyčejně mají nápisy „upomínka na Lourdes“ a obrazy představují některý děj zjevení, jež se bylo v jeskyni lourdeské událo. I lidumilné ústavy, které láska k bližnímu zřídila, nalézají se na této cestě naší a sice; na levé straně blíže hostince „u města Říma“, stojí chudobinec a něco dále na pravé straně ulice sirotčinec; tyto oba ústavy opatřují řeholnice. Přesedše most přes řeku Gave vedoucí octneme se za krátko na rozhraní dvou cest: jedna vede vzhůru na skálu a druhá dolů pod ní. Sloup s dvěma ukazovateli označuje nám, že cesta hořejší směřuje ku chrámu a dolejší k památné jeskyni lourdeské.

Chtěje přede vším spatřiti jeskyni, v níž Rodička Boží byla se zjevovala, ubíral jsem se cestou spodní. Po pravé straně šel jsem kolem pažitů dobře upraveného, na němž stojí socha neposkvrněné Panny Marie, po levé straně měl jsem skálu Massabielle (tolik co stará skála) zvanou a octl jsem se v dalším pokračování cesty na pěkně zřízeném a zábradlím opatřeném nábreží řeky Gave. U skály viděl jsem několik fontánek ve zdi zřízených, z nichž poutníci čerpali vodu a posléze přišel jsem k místu, kteréž cílem pouti mé bylo, k jeskyni lourdeské.

Bylo to ve středu, ve všední den, a hle u jeskyně těsnalo se na sta poutníků, které rozsáhlé prostranství před ní jen s těžší pojmouti mohlo. Dilem na prosté zemi, dílem na lavicích tam postavených klečeli nábožní ctitelové Rodičky Boží. Bylo viděti slušně oděného pána vedle prostého dělníka, vznešenou dámu vedle chudinké vesničanky, která klečíc dílem z modliteb, dílem na růženci modlí se a vyzývají vroucně Rodičku Boží. Jiní snažili se vniknouti do samé jeskyně, která ve skále Massabielské se nalézá. Avšak musili se cvičiti valně v trpělivosti, než-li zbožná touha jejich byla ukojena. Neboť jeskyně jest jen malého objemu a jsouc obehnaná vysokým železným zábradlím může na nejvýše třicet neb čtyřicet lidí pojmouti. Kněz misionář stál u dveří a pouštěl jednotlivé hloučky do jeskyně. Vešel jsem i já na toto posvátné místo a co jsem tam spatřil? U prostřed oltář, před nímž stál veliký stojan, na němž bezčetné množství od poutníků věnovaných svící hořelo. Na pravé straně oltáře viděl jsem asi dva metry od země ve skále výklenek, v němž jest socha z bílého mramoru, představující nepo-

skvrněnou Rodičku Boží Marii Pannu v rouše bílém, s dlouhým rovněž bílým závojem, jenž ve vlasech upevněn dolů po ramenách jí splývá, kolem beder má modrý pás, v sepjatých rukou drží bílý růženec se zlatým křížem, na bosých nohou třeptá se dvě zlaté růže a kolem hlavy upraven jest nápis: „Já jsem bez poskvrny hříchu počatá“. Na klenbě jeskyně zavěšeny jsou rozličné předměty, kterých druhdy nemocní ve své chorobě užívali a byvše přímluvou Rodičky Boží uzdraveni v vděčnosti sem darovali, jsou tam rozličné hole, berle, střevice a dole na zemi židle, vozičky a jiné ještě věci, které dosvědčují, že ctitelové Rodičky Boží zde zázračného uzdravení docházejí.

Obešel jsem oltář a pomodliv se kratičko vyšel jsem ven z pozeňnané jeskyně, abych déle modliti se mohl na prostranství před ní.

Na levé straně jeskyně vedle zábradlí jest studně s prýstící se vodou, kteráž dříve v jeskyni se nalézala, ale nyní na toto místo převedena jest. Nad studni jsou tato slova: „Jdi a pij z tohoto pramene a myj se v něm a jez bylinu, která tuto jest.“ Poutníci nepřestávají si podávati nádoby, aby dílem vody se napili, dílem ji se umyli, dílem do plechovic a polních lahví ji nabravše s sebou do své otciny vzali.

Když jsem ještě déle u jeskyně prodléval, viděl jsem, kterak dvě ženy vedly pod páždím velmi churavou paní, která se sotva na nohách udržeti mohla a přála si navštívití jeskyni. I ona podporována jsouc průvodkyněmi svými obešla oltář, políbila skálu pod výklenkem a pomodlivši se k Rodičce Boží odcházela z jeskyně.

Mezi zástupy do jeskyně přicházejícími byl také spolek dívek zvaný „dítky Marie.“ Tyto dívky postavily se před oltářem a vůdce jejich duchovní měl k nim kratičkou ale dojemnou řeč, v níž je napomínal, aby slibům svým, které Bohu učinily, věrně dostály a zejména čistotu srdce ošťihaly. Napotom jedna každá zvláště knězi hlasitě slib opakovala, po čemž se pomodlily krátkou litanii k Panně Marii a zapěvše dvě sloky Mariánské písně opustily jeskyni, aby zase jiným zástupům učinily místo.

V této jeskyni u oltáře konají se služby Boží dopolední i odpolední, slouží se tu máše svatá, pějí se tam nešpory i litanie.

Nyní však již jest na čase zmíniti se o původu pouti Lourdeské, což v krátkosti i hned učiním.

Bernadetta čili Bernardina Soubiron-

sova byla dcera chudých rodičů [v Lourdesu. Od maličkosti své trpíc žáduchou povždy slabá a churavá byla. Ačkoliv již čtrnáct let jí bylo, přece nebyla ještě nejprv u sv. přijímání. Vědomosti náboženských měla jen poskrovnu. Kromě své dobrosrdečnosti a náklonnosti k pobožnosti, nad její věk větší, nevynikala žádnou vlastností, z níž by bylo mohlo se tušiti přísti její povolání.

Bylo to dne 11. února 1858 o tučný čtvrtek. Ve všech domácnostech již se chystal dobrý oběd, ale u Soubironův. v kamnech a na plotně bylo ještě studeno, ačkoliv již poledne nebylo daleko. Matka Louisa Soubironsová poslala Bernadettu a mladší sestru její Marii, aby šly sbírat nějakého dříví, by oheň rozdělati mohla.

Dívky vypravily se na cestu a majice za průvodkyni Johanku Abadieovou ubíraly se po břehu řeky Gave, až přišly poblíže skal Massabiellských. V těchto skalách nalézala se jeskyně, od nížto dělila je strouha, která o několik kroků doleji do řeky Gave ústila a nyní při úpravě výše již popsaného nábreží zasypána jest. Chtíce na druhé straně strouhy pod stromy sbírat dříví, hotovily se dívky k tomu, aby strouhu přešly. Marie a Johanka jsouce zdravých a otužilých údů zuly své dřevěnky a přešly bosýma nohama. Jinak arci bylo u churavé a slabé Bernadetty. Dlouho se rozmýšlela, má-li také přejíti, posléze rozhodla se, že také půjde za svými družkami. Shýbla se a zouvala se z punčochy. V tom slyšela, kterak vítr zavál nad hlavou její a větve stromů zastyly. Bernadetta pozdvihla hlavu a oči dívá se na stromy, ale ony se nehýbaly. Shýbla se opět a zouvala se z druhé punčochy, avšak vítr opět zavál a proudem se valil do jeskyně, o jejíž stěny narážel. Bernadetta uleknuvši se nazírá do jeskyně a vidí divoký růžový keř nad jeskyní rostoucí větrem se klátiti; pohlíží déle ku keři a v temném výklenku vidí světlo a v záři neobyčejné mladistvou paní v rouše bílém, se závojem bílým, který jí s hlavy splýval, kolem sebe má modrý pás, jehožto dva konce až k nohám jí splývají, na bosých nohou má dvě zlaté lesknoucí se růže a stojí na keři růžovém; ruce její jsou sepjaty a v nich dlouhý růženec s bílými zrny.

Spatřivši toto zjevení ulekla se Bernadetta a vzavši do rukou svých růženec chtěla křížem jeho na čele si poznamenati, ale ruka jako ochromená jí sklesla. V tom paní vzala zlatý kříž svého růžence a po-

žehnala jim Bernadettu. Napotom i Bernadetta udělala kříž. Tajemná paní sepjavši ruce modlila se, při čemž posouvala bílá zrnka po zlatém řetízku svého růžence a ani svýma rtoma nepohnula. Dívka napodobíc paní modlila se též.

Paní usmívajíc se kynula Bernadettě, aby se k ní přiblížila, ale Bernadetta neodvážila se. Zjevení neustále se usmívajíc zmizelo.

Jakmile paní ztratila se, vzchopila se dívka a přešedši strouhu spěchala ku svým družkám, jež zastala, any si hrají vedle nasbíraného dříví. Když se jich tázala, zda-li něco zvláštního neviděly, odpověděly jí, že o ničem nevědí.

Dívky navrátily se domů. Bernadetta vypravovala matce své o zjevení, kteréž viděla v jeskyni massabielské. Vyslechnuvši dceru svou nemálo se ulekla matka, bálať se, aby vše toto nebyly nástrahy zlým duchem dceři její nastrojené. Zakázala tedy Bernadettě, aby do jeskyně nechodila.

O zjevení tajemné paní brzy dovědělo se veškeré sousedství Bernadettino. V neděli 14. února přišlo několik dívek k Soubironsovům a prosily snažně matku, aby dovolila Bernadettě, by s nimi šla k jeskyni. Po dlouhých prosbách matka svolila. Dívky, dříve nežli k jeskyni se odebraly, zastavily se v kostele pro svěcenou vodu, chtěje ji odehnati zjevení, kdyby od zlého ducha pocházelo.

Když vešly do jeskyně, paní zjevila se Bernadettě, kteráž pokropila ji svěcenou vodou řkouc: „Přicházíš-li od zlého ducha, nepřibližuj se.“ Paní, která se již dříve usmívala, usmívala se nyní tím více, když se kapky vody dotkly její nohou. Nato skláněla se k Bernadettě s velikou blahosklonností.

Bernadetta pohlížejíc k zjevení modlila se na kolenu růžencem a tvář její byla proměněna.

Večer téhož dne skoro celé město vědělo o tom, co se událo v jeskyni.

Dne 18. února doprovázely dvě ženy Bernadettu k jeskyni. Dívka první vstoupila a za ní šly ženy do jeskyně. Jakmile Bernadetta vkročila, již se zjevila ve svatozáří tajemná Paní. Poněvadž se ženy domnívaly, že by toto zjevení mohla býti nějaká duše v očistci svého vysvobození se dovolávající, přinesla jedna z nich a Bernadettě podala papír a inkoust s tou žádostí, aby Paní své přání napsala. Když dívka podle žádosti své průvodkyně učinila,

usmála se Paní a pravila: „Co tobě zjevíti mám, není zapotřebí psati. Učiň mi to k vůli a přicházej ke mně po čtrnácte dní.“ Bernadetta to slíbila. Nato Paní opět pravila: „Nemohu tě učiniti šťastnu zde na tomto světě, ale slibuji ti, že tě šťastnou učiním na onom světě.“ Po slovech těchto odešla dívka k ženám, které za ní v jeskyni klečely a modlice se na ni se dívaly. Když jim vypravovala, co jí sdělila Paní, prosily ji, aby se jí ještě optala, zda-li také ony směji s ní přicházeti. Bernadetta vrátivši se vyjádřila Paní přání oněch žen, načež dostala v odpověď: „Chei, aby tuto lidé byli.“

Za nedlouho rozšířila se pověst o zjeveních jeskyně Lourdeské daleko a široko. Tisíce zvědavých diváků přicházelo do Lourdesu. Nejzvědavější již před svitáním u samé jeskyně se postavili a tisíce jiných stály na druhé straně řeky Gave naproti jeskyni. Před slunce východem přicházela Bernadetta provázena jsouc matkou, jež posléze uvěřila zjevením massabielským aneb některou svou tetou. V jedné ruce držela svíci a v druhé růžencem. Přišedši do jeskyně klekla před výklenkem, sepjala své ruce a modlic se růžencem dívala se k výklenku skalnímu. Z nenadání pozorovali lidé u ní lehounké pohnutí, zdálo se, jakoby se nad svou bytost povznášela; tvář její byla bledá a oko utkvělé.

Zprvu zdálo se, jako by dávala přivětivá a půvabná pozdravení, znamenala se křížem svého růžence a to s takovou něžností a vroucností, že jistý muž o tom se vyjádřil, že jenom v nebi takto kříž dělají. Její bílá tvář byla ozářena leskem slávy. Někdy se zdálo, že s očí její ukánulo dvě slz, které na lících se zdržely. Lidé neviděli nikoho leč ji, ale pravili: „Ona vidí.“

Paní zjevovala se tak jako ponejprv v tomtéž oděvu a modlila se růžencem sepjatýma rukama posouvajíc bílá zrnka jeho po zlatém řetízku. Pozdravovala dívku kývnutím hlavy a úsměvem. Mluvila s ní v nářečí horského lidu a dívka odpovídala jí. Nikdo neviděl pohyby a neslyšel rozmluvu jejich. Paní zjevila také dívce tři tajemství, která jenom jí se týkala.

Když Paní zmizela, přestalo světlo zářiti a dívka pozbyvši svého nadpřirozeného vzezření přijala svou obyčejnou podobu. Viděla opět kolem sebe zástup lidí a byla po celý den předmětem všeobecné zvědavosti.

Jednoho dne řekla Paní Bernadettě:

„Jdi ke kněžím a řekni jim, že se zde má vystavěti chrám a lidé mají sem přicházeti v procesích.“ Dívka šla k panu faráři louredsskému a zvěštovala mu tento rozkaz. Později byl jí tento rozkaz opakován.

Jindy pravilo zjevení k dívce ukazující na jedno místo v jeskyni: „Jdi a pij z tohoto pramene vodu a myj se v ní a jez bylinu, která tam roste.“ Přišedši k místu naznačenému shledala dívka, že jest suché a nikde neviděla žádného pramene. Prstem vyhrabala důlek v zemi a hned do něho natáhla se voda, která se zemi a pískem smíšena jsouc kalná byla. Bernadetta nabrala rukou tohotu kalu a třikráte jej k ústům dala, ale vždycky ruku od úst odtrhla. Posléze pohlednouc k výklenku zmužila se a vypila vodu, umyla se jí a položila několik lístků trávy tam rostoucí.

Paní zase mluvila k dívce: „Budeš se modlití za obrácení hříšníků. Budeš líbatí zemi za obrácení hříšníků.“ Lid přítomný viděl, kterak Bernadetta po kolenách vystupovala na skálu pod výklenkem a libajíc zemi volala: „Pokání, pokání, pokání.“ Od té doby bylo jí často viděti, kterak v jeskyni po kolenou leze a líbá zemi za obrácení hříšníků.

Paní opět a opět přikázala dívce, aby z pramene pila a v něm se umyla. Od té doby, co dívka v jeskyni důlek do země udělala, pramen tam ohromně vzrostl.

Vůči těmto událostím nemohla mysl lidská chovati se netečně. Různá mínění pronášela se o Bernadettě a její počínání. Jedni měli vše za klam smyslů a podvod, jiní považovali zjevení massabiellské za nadpřirozená a pravili, že ona Paní jest Maria Panna, jiní jsouce nerozhodni zdrželi se úsudku a čekali na to, co se později stane.

Lid však počínal vážným okem pohlížeti na tyto věci. Neboť všickni věděli, že v jeskyni a na místě, kde Bernadetta prstem hrabala, nikdy nebylo žádného pramene a nyní jest tam vody v hojnosti. Považovalité tento pramen za nadpřirozený. Mínění jejich mělo se brzy potvrditi zářačným vyléčením pomocí této vody.

Jakýsi Ludvík Bouriette, dělník z Lourdesu lámal ve skále kámen a nešťastným výbuchem prachu přišel o oko; veškera pomoc lékařská nebyla s to zrak mu zachrániti. V tísní své šel Bouriette ku pramenu jeskyně a vyzývá Rodičku Boží Marii Pannu umyl se vodou jeho a hle hned nabyl úplného zraku.

Croisina Duroutová měla u prsou dítko,

kteréž chorobně bylo a ještě ani choditi nemohlo. Dítko rozněmohši se do té míry, že pomoc lidská byla marná, umíralo. V úzkosti své běžela matka s dítkem ku pramenu jeskyně, vyzývala Rodičku Boží a proti všemu nadání lidskému ponořila dítko do pramene. Nastojte, dítko oživilo a druhého dne opustivši samo kolébku bez pomoci lidské se pohybovalo.

Mnohé jiné ještě neduhy byly tuto vyléčeny. Pověst o těchto zářačných uzdraveních čím dále tím více se šířila.

Bernadetta jsouc věrna svému slibu přicházela každého dne do jeskyně. Toliko dvakráte čekala nadarmo — Paní se jí nejevila.

Dne 4. března mělo se skončiti zjevení Paní massabiellské. Nikdy neviděl Lourdes takové množství lidí jako tohoto dne. Tisíce zvědavých diváků oblehalo jeskyni; každý s dychtivostí očekával, jak se zjevení zakončí. Avšak neudálo se nic krom obvyčejného. Paní zjevila se Bernadettě, která se zaskvěla září nadpozemskou, modlila se, lezla po kolenách, líbala zemi a pila vodu. Přítomní pocitovali neviditelnou přítomnost nebes tak jako při zjeveních předcházejících.

Když Paní nezjevivši jména svého zmizela, domníval se lid, že již více se nenavráti. U lidu utvrzovala se ta víra, že ona Paní není nikdo jiný leč Rodička Boží Maria Panna a že Bernadetta jest vyvolené dítko její. Chodili dále k jeskyni a modlili se v ní.

Jinak arci k těmto věcem pohlížela policie, která Bernadettě zabrániti chtěla, aby jeskyni nenavštěvovala. Hrozili jí a rodičům jejím žalářem, nepřestane-li dívka ku staré skále choditi. Tímto zákazem nedala se mírná avšak také srdnatá dívka odstrašiti; nepřestala choditi tam, kam jí Bůh volal.

Nepřátelé vinili Bernadettu z úmyslů svatokrádežných říkajíce, že zamýšlí na lidech vydírati peníze a chce dělati povyk. Jiní měli ji za nemocnou roztrušující o ní, že trpí strnutím a halucinacemi (klamy smyslů) a pod touto záminkou chtěli ji z Lourdesu odstraniti. Avšak byly to jen bídné pomluvy. Nevinná a prostá dívka nebyla žádné přetvářky schopna a nepřijala nikdy ni peněz ni darův; ačkoliv chudoba její byla pro ni velikým pokušením. Musili uznati, že má zdravý rozum a zcela pravidelnou a jasnou obrazotvornost.

Pramen znenáhla vzrůstal a úžasná uzdravení dala se u něho. Nepřátelé ne-

chtěli je uznati zázračnými tvrdíce, že ve vodě přirozená léčivá moc zpočívá. Avšak na slovo vzatý lučebník Filhol lučebním rozkladem vody shledal, že zcela přirozená jest a žádných léčivých přísad v sobě nechová. Mimo to vyléčení nestala se znenáhla, nýbrž okamžitě a ne jenom jeden druh, nýbrž veškerý druhý nemocí touto vodou vyléčeny byly.

Bernadetta chodila ustavičně k jeskyni. Přisedši dne 25. března o slavnosti Zvěstování Panny Marie do jeskyně nalezla tam již mnoho lidí. Paní zjevila se v obyčejné slávě a laskavosti. Ku konci zjevení ptala se jí dívka, jak se jmenuje. Místo odpovědi usmívala se paní dvakráte delší dobu na dívku. Avšak dívka nepřestala ptáti se. Posléze Paní výše pasu sepjaté ruce své rozevřela a pozdvihši je držela sepjaté před prsou svýma. S výrazem veleby božské a půvabu nebeského pravila: „Já jsem bez poskvrny počatá“ (vlastně: „já jsem neposkvrněné Početí“ dle francouzského: „Je suis immaculée Conception“) a zmizela.

Dívka zachovala v mysli své památku tohoto nadpozemského zjevení, ale nemohla si vysvětliti, co by znamenati měla slova: „Já jsem bez poskvrny počatá“, kteráž tuto ponejprv byla slyšela. (Dokonč.)

DO P I S Y.

Na Křečhoři u Kolína, 20. října 1879.

(Zpráva o pastoralní konferenci.)

Dne 16. t. m. konána druhá letošní porada Kolínského vikariátu. Těšili jsme se na ni, sešli jsme se, kde kdo mohl, počtem dva a dvacet, a naděje naše nebyla sklamána. Kdyby ani církevní předpisové těchto porad nenarizovali, naše poměry za přítomna se jich samy dovolávají. Bývají ty konference poučny; na nich se z bezpečného pramene, ze slova živého dovíš, čeho by ti často dlouho v kolika knihách a instrukcích bylo hledati. Nesa to těžce až i malomyslné, že se jako rak rozjídá po osadě tvé nákaza mravní, nepotěšíš se sice, slyše, že i jinde ne-li horší, aspoň taková též jedovatina roste, ale přece, vida, že i u souseda jest zle, trpělivěji své domácí nesnáze sneseš. „Juvat, socios habere malorum.“ A výměny smutných i radostných zpráv hodnověrných o křesťanském životě kolika osad, městských a vesnických, zvláště pak u nás i smíšených, bývají poradníkům užitečny a všelijak zajímavý.

Zahájiv příslušným způsobem předseda

vdp. vikář A. L. Dlask děkan Kouřimský poradu, s potěšením připomenul hojného účastenství našeho. Po přečtení protokolu předešlé schůze jal se vp. Fr. Handrejch kaplan Kouřimský odpovídati k první poradní otázce: „které jsou příčiny nevěry a kleslosti mravů u dospělých i u mládeže a co činiti, aby víra a mravnost zkvétaly?“ Začav slovy II. Pet. 2, 1 sl. případně pověděl, že vůdce falešných proroků lhář a otec lži (Jan 8, 44) předstíral z lidí načiniti bohů, co zatím jeho náslapníci za přítomna naopak důstojnost nesmrtelné. Bohu podobné, duše lidské zamítající, člověka za onačejší zvíře vyhlášovati lusilují. Nováčkové v tom nejsou; již dávno napsáno: „Kdo ví, zdali duch synů Adamových vstupuje vzhůru a zdali duch zvířat sstupuje dolů?“ (Kaz. 3, 21.) Líčeno pak, že víra vymáhá na svých vyznavačích mravní síly, již ovšem nevěra nemívá, jakož i že nevěra nepochází z rozumu ale ze špatné vůle, z pýchy a ze ziskomsti, což vyzývavé znesvěcování dnů Páně hlasitě dokazuje.

Spůsobem od obyčejě při takových poradách sice odchodným ale velmi putavým a naskrze drastickým o témž předměť přednášel dp. V. Dejl, farář Draho-budický. Zosobniv novověký materialism, docela přirozeně vypočítával jeho (materialismu) legitimní i illegitimní děti. K prvním náležejí školy bezkonfesijní, nesvěcení neděle, švindl, zákony náhubkové, občanské sňatky. K dětem illegitimním, ku kterým se materialism nechce znáti, ony však k němu se hlasitě přiznávají, počítáni petrolejnici, komunisté, nihilisté, Hódlové, Nobilingové, pauperism, socialism.

Pan předseda pak stručně jakožto příčiny nevěry a nemravnosti u dospělých naznačil: Vydělkářství, materialism, smyslnost, požívavost, příliš hojná vyrazení, tance, divadla nemravná, vychvalování a odporučování všeho toho v listech veřejných, čtení daremných kněh, špatný příklad vyšších. U mládeže: Rodičové sami nevěrečtí a nesvědomití, kteří se nemodlí, služeb Božích nedbají, děti od kostela zdržují, ke lži, ke krádeži je svádějí; časté muziky, noční toulky jim dovolují; škola o Boha také nyní málo dbá, jiní pak lidé častá pohoršení mládeži dávají. Jakožto prostředky obyčejné proti nevěře a nemravnosti u dospělých naznačeny jsou: Kázání, křesťanské cvičení, horlivost a svědomitost kněze ve zpovědi, ve službách Božích pořádek, pěstování církevního zpěvu, zakládání farních knihoven, vlidné,

nezískné jednání duchovního s osadníky. U mládeže: Duchovní správce působ na rodiče, aby děti k Bohu vedli, pečují o náboženské vzdělání ve škole, vodí je do kostela, odměňují dle možnosti, dej sobě i na zkoušku z náboženství záležeti; a by vždycky nebyly výsledky utěšené, snaha jeho horlivá neumdlévej.

Druhá otázka, k níž odpovědi hotové a promyšlené přinesli dp. J. Sýkora farář z Ovčar a J. Pospíšil kaplan N. Kolínský, nesla se k tomu, aby v jednání se snoubenci po celém vikariátu se zachovávala jednotná praxe. Protokol snoubencův budiž zaveden před prohláškami neb aspoň mezi první a druhou prohláškou; prohlášení list může býti vydán po třetí prohláše v době odpolední; oddavky nebudtež téhož dne, co ohlášky; sv. zpověď vykonej se ne v den sňatku; odpoledním oddavkám braň; prominuté druhé a třetí ohlášky manželské vymahej se napřed u církevního a pak u politického úřadu a p. v. J. E.

Z Kyšperka v říjnu 1879.

(Břimování. Zřízení arcipřyství v biskupství Královéhradeckém.)

Přemítaje veřejné listy, zdali bych se dočetl o letošní velepamátčné slavnosti na Kyšperku a nenalezaje žádoucí zprávy, odhodlal jsem se v této záležitosti dopisovatelem se státi pro dobrou památku města Kyšperka a celé tamní kolatury. — Vdp. Antonín Buchtel, jubilovaný, záslužným zlatým křížem s korunou vyznamenaný kněz, b. konsistorní rada a přisedící, po 28 let b. vikář, děkan na Kyšperku žádal ve svém věku, 76 let stáří, za odpočinek. Aby se ale b. jenerální visitace, která na přes rok bohdá se sv. břimováním v tomto vikariátu slaviti se bude, za jeho ještě správy duchovní aspoň v jeho kollatuře vyřídila, prosil za tuto výminku svého nejdůst. p. biskupa Kralohradeckého, který jeho zbožnému přání vyhověti blahosklonně slíbil. Stalo se tak při příležitosti konsekrování kostela v Lanškrouně na sv. Václava a břimování tam v dva následující dny na to; odkud pak Jeho Bisk. Milost na Kyšperk zavítati si ustanovil. V úterý po sv. Václavu dne 30. září odpoledne nastalo očekávání nejdůst. vrchního pastýře, k čemuž celé město Kyšperk a i daleké okolí nejen kollaturních ale i sousedních osad v sváteční oblek se odělo a nastal čilý život po celém městě. S kostela, radnice a mnoha domů městských, tolikéž i s domu chudých vlály mohutné prapory barev církevních, rakouských, českých a mo-

ravských a na začátku ulice podle kostela, kudy se měl nejdůstojnější p. host bráti do města, stála vkusně vzdělaná brána s nápisem, po jedné straně: „Požehnaný, jenž se běře ve jmenu Páně!“ po druhé: „Dík města provází Tebe!“ U této brány bylo uvítání, k němuž se mimo četné duchovenstvo vikariátní a sousední dostavili pp. zastupcové c. k. politického i soudního úřadu, patronátu, městské rady, učitelstva, řemeslnických spolků, se svými praporci, hasiči v stejnokroji, a hudebníci. Nedlouho před 7. hodinou večer oznamovaly rány z hmoždírů, že přijíždí Jeho B. M. Opozděním příjezdu zvýšena byla sláva uvítací, neb ustanovené na pozdější dobu osvětlení města stalo se již při příjezdu, a poskytovalo krásný pohled, při čemž několik průzračných obrazů v oknech na náměstí osvětlení půvabným učinilo. Tak na radnici v prvním okně byl bisk. znak a pod ním nápis: Bůh žehnej našemu vrchnímu pastýři!“ V druhém okně kalich, a kolem něho nápis: „Přijímání kalicha Páně oslazuje život biskupské Milosti“. V třetím okně: „Sláva biskupu Josefu Janu!“ V čtvrtém: „Milost Krístovu, Lásku a peVnost Ve VÍře Vypros otČe Lásky pLný kolatuře z Dejší!“ Pod okny na tabuli: „Buď vítán pastýři drahý!“ Na domě p. Hostinského, purkmistra byl průzračný obraz s nápisem: „Město naše se raduje, že v něm pan biskup bytuje: vzdává za to díky vřelé, každý občan z duše celé.“ Na domě kupce p. Františka Kryštofka: Biskupský znak a pod ním nápis: „Buď pozdraven pastýři náš, jenž o duše své péči máš: my Tě srdečně vítáme, z příchodu Tvého plesáme.“ V druhém okně: Víra, naděje, láska s nápisem: „Všemohoucí Pán na nebi, Ježíš srdce naše velebi: spravuj všecky kroky Vaše, na cestách pro blaho naše“. A na školní budově byl nápis: „Školní mládež plesá, s úctou vítá nejdůstojnějšího vrchního pastýře Spokojenost, štěstí by mu květlo, jako dnešní krásné jasné světlo. Ať dlouho žije!“

Slavnostní branou se nejprve bralo slavné banderium, a za týmž J. B. M. s vdp. kanovníkem Ant. Zimou a ceremonářem a sekretářem dp. Vincencem Ruthem, pak s p. c. k. okresním hejtmanem Lanškrounským, který p. biskupa až sem doprovodil. U brány slezl nejd. p. biskup a po uvítání od místního duchovního pastýře, vdp. Antonína Buchtela, pozdraven byl roztomile od jedné z bíle oděných družiček dojemnou promluvou. Nato šlo se slavným průvodem, při němž nejd. p. biskup si pilně nápisů

všimal, do chrámu Páně, který zbožným lidem přeplněn byl, a radostí plesalo srdce jejich, když tklivými slovy k zástupu promluvil. Po ukončení posvátných obřadů a uděleném svátostním požehnání promluvil nejd. p. biskup po druhé pro přípravu k dušičkové pobožnosti, kterou se sv. obřady přivítací ukončily. Při vracení se z chrámu projevil p. biskup místnímu duchovnímu pastýři svou radost nad četným duchovenstvem žertovně, řka: „Vyť zde máte duchovenstva jako v malém biskupství!“ V řadách lampionových a pochodňových ubíral se p. biskup do zámku p. hraběte ze Stubenbergů, kde pohostinnu byl po 3 plné dny. Příliš obsírným bych byl, kdybych měl podrobně udělování svátosti birmování po oba dny, totiž 1. a 2. t. m. popisovati. Pouze to podotýkám, že se nejd. p. biskup zavděčil hojně shromážděnému lidu tím, že mimo kázání místních duchovních i on každého dne kázal, před čelnejšími posvátnými úkony vhodné vysvětlivky podával a v katechesi zajímavé obraty činil, čímž nejen děti a posluchače, ale i katechety bavil. Birmovanců po oba dny bylo 1810. Prvního dne bylo častování nejd. p. biskupa a všech patronátních i cizích kněží v hrab. zámku; druhého dne na faře, kde zaznamenati jest pro celou Králohradeckou diecési velepamátnou událost, totiž že za příkladem Budějovické a moravských diecézí v ten den začal nejd. arcipastýř zřizováním archypresbyteriátů pro své biskupství, provolav domácího pastýře duchovního vdp. Antonína Buchtela za prvního arcikněze pro první nepojmenovaný posud obvod. I provolalo všech 33 hostů hluchou slávu a pronášeny zdravice jak na počest nejd. p. biskupa, tak i prvního arcipřýsta. Tím jako vdechl nejd. vrchní pastýř nový život do vdp. Antonína Buchtela k novému jeho vznešenému povolání a zvrácen i jeho žádaný odpočinek. — O 4. hod. odpoledne odjel nejd. p. biskup do blízkého Zámberka na návštěvu tamního velkostatkáře p. Parisha. — V pátek předpolednem, v čtvrtý to den svého pobytu, u opětném slavném vyprovázení domácí hraběcí vys. urozené rodiny, pak hasičů a banderia s praporem, ubíral se nejd. p. biskup na stanici železničnou, a odtamtud u přítomnosti četného zástupu lidí poledním vlakem do svého sídla v Hradci Králové. Díky nejen birmovanců ale i celé kolatury doprovázejí Jej, a památka Jeho po apoštolské cestě zůstává v požehnání. Město pak Kyšperk jako povždy tak i nyní doznalo svůj katolický ráz a zabezpečuje si tím požehnání s nebes.

Zvlášť plesati musilo srdce duchovního správce, když o večerním požehnání v úterý, na velkém od něho bohatě vyzdobeném oltáři, při záři hojných voskových světél ozlacené skvostné tabernakulum jako slunce se skvělo na osvědčení, že chová v sobě Slunce spravedlnosti. J. Št. K.

Ze Záhřebu (v Chorvátsku) v říjnu 1879. (Věcná loterie ku zařízení chlapeckého semináře a gymnasia.)

Slova Spasitelova: „Žeň sice mnohá, dělníků však málo“ i zde v Chorvátsku platnosti nabyla. I Chorvátsko trpí velice nedostatkem kněží, těch hlasatelů vyššího nadpřirozeného života a vychovatelů národů pro nebe a ký tudíž div, že též pocituje nedostatek těch, kdož by jednou buď v řádné kněze, neb učitele anebo vůbec ve strážce nábožensko-mravní vzdělanosti vyspěli. Církev, nemohouc počínati vychování pro kněžský stav již u pacholíků, snaží se, aby aspoň jinochy, kteří se jí ku službě nabízejí, podle příkladu Kristova a staré církve potřebnému vědění s dostatek vyučila a tak je vůbec připravila, že by schopni byli v plné míře oněch milostí dosíci, bez kterých nelze kněžím působiti ku spasení vlastnímu a věřících, ty pak, kteří jinému stavu oddati se hodlají, plní vštěpováním křesťanských ctností a pozvedáním srdcí a myslí jejich i ku věcem nebeským k tomu přivéstí, aby užitečnými členy společnosti lidské a nosiči pravé osvěty se stali. Než k docílení toho potřebí jest církvi ústavů, na nichž by se vychování to dělo; těch však bohužel Chorvátsko postrádá. Hledíc tedy k nutnosti té, aby vždy více vzmahajícímu se nedostatku kněží se odpomohlo a otcině dostalo se ústavu pro vzdělání mládeže, která by, vedena jsouc duchem církve katolické nejen na půdě domácí ale i v nově dobytých zemích sousedních jí sprízněných sítě pravé osvěty rozsívala, vstoupilo působením Jeho Eminence nejdůst. pana kardinála arcibiskupa Josefa Mihaloviče a Jiřího hraběte Jellačiče několik vlasteneckých a obětavých mužů v družstvo, jež za účel sobě vstyklo vším úsilím pracovati o založení „chlapeckého semináře a gymnasia v Záhřebu.“ Než podnik takový vyžaduje, jak samo sebou vysvítá, velkého nákladu, jež ani družstvo, ani roční příspěvky, k nimž mnozí duchovní i laikové se zavázali, zapraviti sto nejsou a proto použilo družstvo naděje se právem při účelu tak vznešeném pomocí všeobecné jiného prostředku, aby vlastenecký podnik ten proveden byl. Vymohloť dovolení k uspořádání „první chorvatské věcné loterie“, jejíž čistý

výnos zmíněným ústavům dostati se má. Loterie ta, jak z jejího programu, jež družstvo rozesílá, vidno, čítá přes 2000 výher v ceně 20.000 zl. a má as 80 serií po 1200 čísel, tak že každé 48. číslo vyhrátí musí a sice věc nejméně 5 zl. cenu mající. Mezi výhrami jsou i předměty veliké ceny, hmotné umělecké a archeologické, jež k účelu tomu zaslány byly od Jeho Svatosti papeže Lva XIII., obou Veličenstev císaře Františka Josefa I. a císařovny Alžběty, Jeho Výsosti korunního prince Rudolfa a ostatních členů panující rodiny, od hrabat Jankoviče a Pejačeviče a od jiných dobrodinců. — Jsme přesvědčeni, že i duchovenstvo české, které již nejednou při podobných podnicích nevšední svou dobročinnost na jevo dalo, i tento podnik dle sil svých odebíráním losů (los stojí 50 kr.) podporovati bude a že pamětlivo jsouc pokrevenství svého s bratřími od Dravy, haléřem svým přispěje k provedení podniku tak vlasteneckého a bohubilého, který provázen požeňáním sv. Otce jistě dozná uskutečnění svého za pomoci Boží.

x.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odejel ve čtvrtek d. 23. t. m. do Vídně, odkudž se brzy navrátí, načež v sobotu o slavnosti *Všech Svatých* bude v metrop. chrámě u sv. Víta v 11 h. sloužiti pontifikální mši sv.; v neděli odpoledne o 3. h. bude tamtéž konati církevní hodinky za zemřelé, a v pondělí o památce *věrných dušiček* bude tam v 9 h. sloužiti slavnou zádušní mši svatou.

— *Pobožnost 40hodinná* bude se konati od 27—31. října u *Všech Svatých* na hradě, od 1—5. listopadu u sv. Klementa.

Z Pruska. Královský soud pro záležitosti církevní započal záhubnou činnost svou před pěti lety, sesadiv dne 15. dubna 1874 arcibiskupa Hnězdno-Poznaňského pak poslal do vyhnanství biskupy: Padrborského dne 6. ledna 1875, Vratislavského dne 6. října 1875, Monastýrského dne 7. března 1876, arcibiskupa Kolínského dne 28. června 1876, světícího biskupa Poznaňského dne 14. dubna 1877, biskupa Limburského dne 13. června 1877. Pověstný soud pro církevní záležitosti záleží z 11 členů, poprvé rokoval dne 1. září 1873. Před vražednými pokusy, jichžto obětí se státi měl německý císař, dosáhla činnost královského soudu nejvyššího stupně, po atentátech hned ochábla.

Naposled byl vypovězen staříčský biskup Limburský, po kterém nikoho více z biskupů nesesadili. Úřadu zbaveni nebyli biskupové Fuldenský, Trevířský, Kulmský, Ermelandský, Osnabrucký a Hildesheimský. Biskup Fuldenský zesnul v Pánu již 14. října 1873, Trevířský 30. května 1876, Osnabrucký 30. července 1878. Jen tři diecése mají tudíž v Prusku ještě své vrchní pastýře. I arcidiecése Mohučská osířela, poněvadž vláda velkovévodství Hessenského následující příkladu daného vládou pruskou se zdráhá o nástupci jednati.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“. Ročníku XVI. svazek 12. (listopadový) obsahuje duch. řeči na památku všech věrných dušiček, na slavnost sv. Martina, na ned. XXII.—XXV. a poslední po Sv. Duchu, promluvu k poutníkům a seznam k celému ročníku. — Nového ročníku (XXVII.) svazek 1. (prosincový) přináší kázání na slavnost neposkv. Početí Marie P., na ned. I.—IV. adventní, na slavnost Narození Páně a na den sv. Štěpána, prvomučeníka.

— „*Útěcha nemocných a umírajících*“. Křesťanská domácí kniha, obsahující rozjímání, promluvy a modlitby ku čtení i předčítání. Pro ošetřovatele i nemocné obojího pohlaví dle J. M. Fikka vzdělal a rozmnožil Frant. Boh. Vinclář, † kněz arcidiecése Pražské. (S ocelotiskovým obrázkem.) S povolením kníž. arcib. konsistoře Pražské. Str. 318. Cena neváz. 84 kr. Nákładem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. — Týmž nákladem vyšly dále tyto spisy: „*Sbírka básí, podobenství, povídek, pověstí, obrázků dějepisných a životopisných a listů, kterou jako učivo ku cvičením slohovým ve školách obecných upravil Karel Bulfř.*“ Cena 24 kr. — „*Báchorky pro dospělejší mládež.*“ Sepsal Frant. Tesař. Cena 20 kr. — „*Kdo chce, najde Kalifornii i ve vlasti.*“ Povídka pro mládež odrostlejší i dospělé. Dle Rich. Barona přeložil Jos. V. Vlasák. K tisku upravil Karel Bulfř. „*Spisů pro mládež*“ čís. 14. S obrázkem. Cena 20 kr.

— „*Příručný slovník všeobecných vědomostí*“. Redaktor: Josef Rank. Nakladatel F. Kytka, kněhkupec v Praze a na Smíchově. Vyjde asi v 25—30 tříarchových sešitech po 30 kř. Sešit 1. obsahuje: A—Amara.

— Časopis paedagogického „*Škola a život*“ s přílohou „*Štěpnice*“ vyšel roč. XXV. sešit 7.

— „*Hlasy katol. spolku tiskového*“. Rok 1879. Číslo 4.: „*Lenka z pohody*“. Obraz ze

skutečnosti. Napsal Josef Souhrada. Str. 119. Cena 38 kr.

— „*Dědictví Malíčských*“ v Hradci Králové vydávati počne podíly za r. 1879. pod č. 23. v prvních dnech měsíce listopadu, litujíc, že byvši spisovatelem opět sklamáno, nemůže vyhověti přání mnohých, aby dítkám před spolkovou slavností (4. list.) očekávaných knížek se dostalo. Proto vypíše D. M. k zabezpečení příhodných rukopisů příslušné ceny, aby budoucímu opozdování předešlo, a na milost a nemilost spisovatele vázáno nebylo.

— Změna stanov Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje potvrzená vysokým c. k. místodržitelstvím dne 2. srpna t. r. č. 13376 a nejdůstojnější biskupskou konsistostí dne 7. srpna t. r. č. 2297. Dle usnešení ve schůzi výborové dne 2. července t. r. může se, počínaje říjnem t. r., spoluudem Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje státi každý, kdo za sebe jedenkrát na vždy položí 10 zl. r. m. I kdo ve dvou po sobě jdoucích ročních lhůtách až do 30. září pokládě 5 zl. zapraví, bude členem téhož Dědictví. Sňážen tedy dřívejší vklad 15 zl. na 10 zl. I rody přijímají se opět a věčné údy jako na př. řehole, děkanství (vikariáty), osady, knihárny, školy, spolky, bratrstva atd. položením 20 zl. Tímto způsobem výbor velmi usnadnil přístup k Dědictví; i vznáší na velebné duchovenstvo snažnou prosbu, aby na toto usnadnění lid náš laskavě upozorniti a k četnému přistupování k Dědictví jej povzbuditi ráčilo. Zásilky peněz buďtež činěny v listech frankovaných aneb poukázkami poštovskými pod adresou: Pokladnictví ss. Cyrilla a Methoděje v Brně, ulice dominikánská, biskupský alumnát. Matěj Procházka, starosta „Dědictví ss. Cyrilla a Methoděje“.

Zápisky Dědictví Sv.-Janského.

(Dokončení.)

Šimerová Vinc. v Litovli, rod Krále Josefa ve Vavrovicích, Neiserová Anežka v Slávkově, Palisová Johanna v Opavě, Kociánová Kateřina v Koběřicích, Fucimanová Marie v Motylovicích, Sejbková Klementina v Brně, rod Macala Frant. v Kaňovicích, Čechová Marie Anna v Opavě, Bohdálková Josefa v Opavě, Ludíková Anna v Přerově, rod Šusteka Jana v Kaňovicích, Pavellová Barbora v Loukově, rod manželů + Františka a vdovy Johanny Indrové v Německých Prusích, rod Vávry Josefa v Hračanech, Němcová Josefa v Chropině, vel. p. Palla František, kooperator v Strlíkách, Babicka Martin v Malotich, Ouda František v Žebetině, Bursa Josef v Oboře, Procházková Marie v Brně, Kolejková Anna v Lulči, Kvokalová Filipina v Kuřimě, Konečný Josef v Bořitově, Kubsa Jakub v Bořitově, Dvořák Jakub v Čebíně, Horák Matěj v Boršově, Moudrá Teresie v Holici.

Vel. p. P. Pacholík Gabriel, doktor bohosloví a novicmistr řádu sv. Benedikta u sv. Pe-

tra v *Solnohradě*; rod manželů Jana a Teresie Havlíkových ve *Vidni*; Havlík Tomáš ve *Vidni*; Manduláková Anna v Karvině v *Slezsku*.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Josef *Riedl*, farář ve Wildsteině, dne 19. října (nar. v Chebu 3. března 1812, vysv. 2. dubna 1835).

Ustanovení jsou:

p. Vác. *Sedláček*, admin. za far. v Bechlíně;
p. Ant. *Maděra*, kapl. v Příbrami, za expositu na Březových Horách;
p. Vác. *Hedvík*, 2. kapl. v Zlonicích, za kapl. do Charvátec;
p. Frant. *Sojka*, 2. kapl. v Budyni, za 2. kaplana do Zlonic;
p. Frant. *Vítek*, proz. kapl. v Kvílicích, za 2. kapl. do Budyně;
p. Vinc. *Bosaček*, koop. z Vepřku do Sázavy;
p. Godefrid *Hendl*, ř. premonstr. na Strabově, za kapl. do Radonic;
p. Daniel *Metuš*, téhož ř., za výpom. kapl. v Kmetiněvsi;
p. Jan *Fleissig*, far. v Kirchenbirku, a
p. František *Babor*, os. děkan ve Vejprnicích, vstoupili na stálý odpočinek.

Upřázděná místa:

Kirchenbirk, fara patr. p. bar. z Henneberg-Spiegel, od 15. října.

Wildstein, fara patr. pí. Antonie z Altvaterů, od 22. října.

Vejprnice, fara patron. p. Frant. knížete z Lobkovic, od 22. října.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Václav *Bittner*, farář v Blížvedlech, dne 11. října (nar. v Přehofi 1. ledna 1820, vysv. 26. července 1847).

Vyznamenáni jsou:

p. Jos. *Waldert*, farář v Perštýně, jmenován os. děkanem;
p. Frant. *Dornaus*, okresní inspektor v Dubé, obdržel expositorium canon.

Ustanovení jsou:

p. Ferd. *Wrba*, kapl. v Podbořanech, za adm. Březně (Priesen);
p. Frant. *Hüfner*, kapl. v Želenicích, za adm. Cínvaldě;
p. Jos. *Eiselt*, k. za adm. v Chříbské;
p. Frant. *Jomrich*, k. v Bullendorfu, za admin. ve Wiese;
p. Ant. *Liessner*, koop. v Jabloni, za kapl. v Skorotich;
p. Leopold *Frič*, neom., za kapl. v Podbořanech. — Na stálý odpočinek se odebrali:
p. Gustav *Pietschmann*, děkan v Chříbské;
p. Jindřich *Glaser*, farář v Březně, a
p. Josef *Pohl*, farář ve Wiese.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 788—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupečů
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřítímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XLIV.

Neděle XXIII. po sv. Duchu.

Pán Ježíš vstoupil do domu, v němž nalézala se mrtvola, množství truchlících již bylo shromážděno, aby pohřbili zemřelou. Pán velí jim, aby odešli, jde k dívce mrtvé, běře ji za ruku a dcera Jairova probuzena k životu. Obsah dnešního sv. evangelia připomíná nám všeobecný zákon smrti, pročez v rozjímání dnešním uvažovati budeme o vládě smrti a konci jejím.

1. Nejstarší říše světa byla Babylonie. Nimrod, vnuk Chámův, postavil se v čelo udatných divých kmenův a přepadnuv pokojné obyvatele roviny Sinearské mezi Eufratem a Tigridem podmanil je sobě a ujal vládu nad zemí jejich. I Babylona dobyl a založil první říši dle tohoto města Babylonii zvanou — dva tisíce let před Kristem. Než tato říše netrvala dlouho, neboť asi téhož času založil Assur, syn Semův, říši assyrskou, kteráž brzy povalila říši Nimrodovu. Ninus, výbojník Babylonie a zemí okolních, vystavěl sobě při řece Tigridu město, jež dle jména svého Ninivem nazval; a v městě tom bylo dle proroka Jonáše 120 tisíc lidí, neznajících rozdílu mezi pravíci a levíci, tedy dětí pod třemi roky, tudíž všeho obyvatelstva Ninivského počítáno tehdaž na dva miliony duší.

Řecký dějepisec, Diodorus Siculus, vypravuje nám, že toto město mělo čtyři míle zdělí, půl 3. míle zšíří a 13 mil v objemu; hradby městské byly 33 metry vysoké a tak široké, že tři vozy pohodlně vedle sebe na nich jeti mohly.

A kde jest Babylonie, kde Assyrie nyní? Nenalzáme více říši těchto na ma-

pách. Kde jest Ninive? Toliko malá ves a pahrbek jménem Nunia, naznačují nám dnes polohu bývalé metropole nejstaršího světa. —

Nikoliv vydobyvkami, nýbrž vědami a uměním zjednala sobě říše aigyptská slavného jména; bylať téměř světovou akademií za oněch dob; tam spěchali mužové i jinochové po vědách prahnoucí, aby se vzdělali. I tato slavná říše se rozpadla, jenom obrovské pyramidy její zůstaly a stojí jako náhrobky zaniklé říše. — S přecetným vojskem táhl perský dobyvatel Xerxes proti Řecku, více než dva miliony čítaly voje jeho; sedm dní a sedm nocí táhly tyto tmy válečné přes dva mosty, které Xerxes přes Hellespont postaviti dal. Kde jest onen dobyvatel a kde jeho milionové? Ani stopy po nich a jejich činech nelze naleztí na jevišti světovém. A kde jsou oni hrdinové řečti, kteří kolosu perskému železný odpor kladli? Kde jsou oni učenci, kteří Řeky učili moudrosti a jemné vzdělanosti? Toliko dějepis zaznamenal nám jména jejich. — Kde jest mohutná říše Alexandra Velikého, jenž svobodné státy řecké zničil, Malou Asii, Foinikii, Palestinu, Agypt a Jndii podmanil? Říše jeho rozkládala se od Indu až k Nilu a již po smrti jeho rozdělena jest od vojevůdců ve více malých států, kteréž boji vnitř i zevnitř vedenými se seslabily, až silnější jich Římané všecky podmanili. — A kde jest veleříše římská, která celý známý starý svět sobě podrobila? Kde jsou mocní imperatorové její? Všickni zmizeli. Kde jsou pomníky římského stavitelství a řezbařství? Jenom trosky jejich tu a tam s největší péčí se odkrývají; a duchaplný badatel slzeti by mohl nad tím, že tak slavné věci zničeny

byly. — Kde jest říše Hunnův, kterouž Attila „metla Boží“ uprostřed 5. století zařihaním tisíců měst a krví statisticů založil, říše, kteráž od Volgy až po Rýn se rozkládala? Jak vznikla, tak rychle po smrti jeho i zanikla. Ani místo, na němž tělesné pozůstatky toho, jenž za života svého žádnému národu pokoje nepopřál, přece konečně poklidu nalezly, není dějepisu známo; neboť lidé, kteří hrob jeho kopali, všichni povražděni jsou, aby nikdo z nich neprozradil, kde hrůzný onen muž odpočívá. — Kde jsou ony druhdy tak mocné říše světové? Kde oni milionové vojinů, jejichž dílo bylo vraždění? Kde jsou oni zmužilí dobyvatelé, jichžto práci bylo bourání? Mocnější povstal proti nim, smrt. Smrt tedy jest mocný a veliký vládce času. Uvažujmež o vládě smrti, jak se denně ukazuje v malé společnosti. Jdeme na hřbitov; prohlížejme různé hroby; čteme nápisy na prostých i skvostných náhrobcích. Co čteme? Zde odpočívá kněz, tam úředník, zde bohatý, tam chudý; zde řemeslník, tam vojin; zde stařec, tam jinoch; zde muž, tam dítě; zde matka, tam syn. Rozhled po hřbitově praví nám: všeliký život propadl smrti. Z každého stavu, z každého věku, z každého rodu bere smrt oběti své. Nic neuchrání člověka smrti: ani hodnost ani bohatství ani moc ani věda, ani koruna, ani purpur. S tím souhlasí i slova sv. písma: „Nebo všeliké tělo jest (jako) tráva a všeliká sláva člověka jako květ trávy; uschla tráva a květ její spadl“. (I. Petr. 1, 24.) Jak mnohé, kteří s námi úzce spojeni byli, odňala nám smrt! Zajisté i jeden neb druhý z vás ronil slzy na rakev záhy zemřelé matky, zesnulého otce neb dobrodince, bratra, sestry aneb přítele. A o jakých bolestných ztrátách mohl by teprv mluvit muž sestárlý; celé pokolení viděl již loučiti se se světem a cítí se příliš opuštěna v novém davu lidstva. Ano smrt jest mocný vládce času. Kterak před 30, 40 lety vypadalo to v městě našem? Jak málo jest těch, kdo tehdaž v rozkvětu života stáli, dosud na živě? Kde jsou ti, kdo zmizeli? „Toliko hrob jim pozůstává“ (Job). Pokolení mladé dorůstá a hlásá důrazným slovem staršímu: „Jsi již staré pro tento svět; brzy v hrob položeno budeš“. Ale i toto mladé pokolení zakusí téhož osudu, sestárne a opět mladšímu místa postoupiti musí. — Smrt jest mocný vládce času; jedná s každým nestranně. Zamožný a vznešený nemá u něho přednosti před

chudým a prostým; každý bez výminky propadá říši jeho a tato jest hrob. Šest prken jest posledním příbytkem každého člověka bez rozdílu, v nichž v stálém klidu odpočívají smrtelníci vedlé sebe bez rozdílu stavu; i všechny starosti, které v životě znepokojovaly je, odpočívají s nimi. — Smrt jest mocný vládce času; ona neustane, dokud vše pozemské nepodrobí žezlu svému; potom však, když stane na troskách díla svého a kolem sebe nic leč spustění patřiti bude, pak nastane i konec vlády její, pak přijde silnější, kterýž zvítězí nad ní.

2. „Já jsem vzkříšení a život“ praví Pravda věčná. „Každý, kdo věří ve mne, živ bude, byť i umřel“ (Jan 11, 25.) A dále dí: „Přichází hodina, v kteroužto všickni, kteří v hrobích jsou, uslyší hlas Syna člověka a povstanou. I půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení života, kteří pak zle činili, na vzkříšení soudu“ (Jan 5, 28—29.) Tak tedy smrt není úplným zničením těla, nýbrž toliko jakýsi stav, v němž člověk odpočívá od prací života, jest to spánek, z něhož brzy opět procitne. „Dívka neumřela, ale spí“ praví dnes Kristus o dceři Jairově. A o Lazaru dí: „Lazar, přítel náš, spí, ale jdu, abych jej ze sna probudil“. (Jan 11, 11.) Po spánku následuje probuzení. Ježíš Kristus, kterýž mrtvé vzkřísil k novému životu, sám po třídenním spánku smrti jako vítěz z hrobu povstal. Po klidném spánku procitne člověk se svěžími silami k novému životu; po spánku smrti povstane spravedlivý k životu věčnému, jak dosvědčuje písmo sv.: „Musí zajisté toto porušitelné tělo obleci neporušitelnost a smrtelné toto obleci nesmrtelnost; tehdy naplní se řeč, která napsána jest: Pohlceň jest smrt ve vítězství. Kde jest ó smrti osten tvůj? Kde jest vítězství tvé?“ (I. Kor. 15, 53—55.) Tak tedy není smrt zničením těla, nýbrž toliko metamorfosí, proměnou jeho. Jako z larvy překrásný motýl se vyléhá a pak k nebesům poletuje, tak i tělesné pozůstatky spravedlivého proměněné v tělo oslavené a s duší spojené z hrobu povstanou a v říši Otce světél věčně radovati se budou, neboť: „Ježíš Kristus zahladil smrt, a na světlo vyvedl neporušitelnost“. (II. Tim 1, 10.) Čemu se učíme z dnešního rozjímání? — Poněvadž vše pozemské pomíjí, nepřikládejmež srdce svého nikdy ku statkům a radostem tohoto světa, nýbrž užívejme jich moudře, abychom i ztráty jejich vždy zmu-

žile snéstí dovedli; Bohem nadšený Kaza-
tel ve starém Zákoně praví: „Viděl jsem
vše, co jest pod sluncem na zemi a hle!
vše jest marnost a trápení ducha“ (1, 14.)
a Syn Boží dí: „Jen jednoho jest potřeba“
(Luk. 10, 42). A poněvadž všechno pozem-
ské pomijí, máme se spřáteliti s myšlénkou,
že snad i naši milí a drazí, naši přátelé a
dobrodincové, dříve nežli se nadějeme,
smrtí nám odňati budou. Těšme se při ta-
kových ztrátách naději křesťanskou; vždyť
je opět spatříme, s nimi opět spojení bu-
deme a spojení to smrtí více rozvázáno ne-
bude. Poněvadž vše pozemské pomijí a my
sami smrti snad blíže jsme, než se domní-
váme, protož v spasitelné bázni krácejme
po cestách spravedlnosti, aby smrt nezasti-
hla nás nepřipravené. „Bdětež, neboť ne-
víte dne ani hodiny“ (Mat. 25, 13.). „I vy
tedy buďtež přihotoveni, neboť v kterou
hodinu se nenadějete, Syn člověka přijde“.
(Luk. 12, 40.) Poněvadž však i smrt po-
mine, netřeba se jí obávati. Jest nám u-
souzeno, zemřítí, abychom jednou v krá-
snějším těle k oslavenému věčnému životu
povstali. Jen krátký ještě čas bude vláda
smrti trvati, pak musí vydati kořist svou;
a protož můžeme se těšiti v hodině smrti
slovy trpělivého Joba: „Vím, že Vykupitel
můj živ jest a že v poslední den opět ze
země vstanu, a zase oblečen budu koží
svou a v těle svém uzřím Boha Spasitele
svého. Tato naděje spočívá v prsou mých“
(Job 19, 25—27.) Amen.

XLV.

Neděle XXIV. po sv. Duchu. (V. po Zjev. P.)

Dnešní sv. evangelium jest parabola
a není mu žádného vysvětlení třeba; ne-
boť božský Spasitel sám je vysvětlil. Onť
hlásal učení pravdy na světě. Ti, kdo je
přijímají a dle něho jednají, dojdou spásy.
Ale ďábel padlý a s nebe navždy svržený
anděl, závidí lidem blaženosti, ku kteréž
stvoření jsou, snaže se svéstí je k hříchu.
K tomu účelu svůdci lidskými rozsévá
zhoubné zásady a nepravosti mezi nimi,
aby i oni pozbaveni byli blaha věčného,
k němuž určeni jsou. Bůh nejvyšší svatý a
spravedlivý nemůže ke skutkům zlých a
zvrhlých lidí lhostejně přihlížeti, nýbrž
trest Jeho stihne je jako druhdy anděly
padlé, přece však netrestá je ihned po sku-
tku zlém, nýbrž snáší je po delší dobu
mezi dobrými.

Ale jistě přijde den, kdy zlí od do-

břých navždy odloučení budou, aby zaslou-
ženému propadli trestu; a tímto dnem roz-
hodným jest pro každého člověka den jeho
smrti a soukromého soudu, pro všechny pak
lidí společně den druhého a posledního
soudu. Proč ale trpí Bůh na zemi zlé mezi
dobrymi? Z důvodů velmi moudrých. Trpí
je pro ně samy; trpí je též k vůli dobrým.
O této druhé stránce pravdy té dnes uva-
žovati budeme. *Bůh trpí zlé na zemi k vůli
dobrym.*

„Boj jest život člověka na zemi“ dí
písmo sv. starého Zákonu. (Job 7, 1.) Tuto
pravdu stvrzuje denní zkušenost. S nesčí-
slnými překážkami ctnosti a pokušeními
k hříchu zápasiti jest člověku na dráze k
cíli věčnému. Překážkami ctnosti jsou útra-
py a protivenství života vůbec; tyť jsou
rozmanité. Tu jeden při nejvyšším napnutí
sil nemůže potřebné výživě sobě zasloužiti
a musí i se svojeci nuzně žíti; jiný opět
v jiném ohledu s přiměřeným výsledkem
práce své se neshledává; jiného nemoc viže
na lůžko; jinému opět smrt odnímá to nej-
dražší na zemi. Kdož však by mohl spo-
čísti ono množství útrap a protivenství,
které člověka na dráze života obklíčují?
Sem náleží i ona protivenství, která zlí
lidé připravují nám. Jak často býváme ne-
zaslouženě, ano i nezřídka pro horlivé ko-
nání povinností svých pohaněni? Jak často
ublíženo nám bývá od zlých, zvrhlých lidí
nactiutrháním, pomluvou a hanobením!
Uskoku a potupě od lidí zlomyslných ni-
kdo ujíti nemůže, buďsi vznešený neb pro-
stý, bohatý neb chudý, učený neb neuče-
ný; ňi nejlepší doby své člověk má odpur-
ce, kteří nejpoctivější záměry jeho pode-
zíravají, nejslechetnější jeho činy zpitvořiti
se snaží. Jak snadno však může těmito
útrapami malomyslný a slaboch docela sklí-
čen býti, že i důvěry v Boha a duchapří-
tomnosti pozbývá a snadno klesá! Jsou tedy
protivenství pro mnohého člověka překáž-
kami ctnosti. — Ještě prudčí jest boj,
který člověku s pokušeními k hříchu bo-
jovati jest. Pokušitele nosíme v sobě sami,
totiž zlou žádostivost. Pokušitelem jest též
ďábel, jenž hlas těla i vnitřním vnukáním
v nás sesiliti se snaží. Pokušiteli jsou dále
i zlí lidé, kteří slovem, písmem i příkladem
k zlému nás ponoukati se snaží. I tento
boj musí každý člověk, i ten nejlepší a
nejšlechetnější své doby, podstoupiti. Kdo
dosti nebdi, kdo zbrojí víry, modlitby a
sebezapření proti trojnásobnému tomuto
nepříteli nebojuje, ten v boji jistě pod-
lehne.

Proč však dopouští na nás Bůh na cestě k věčnému cíli našemu tolik překážek ctnosti a pokušení k hříchu? Proč trpí zvláště zlé lidi, kteří nám tak mnohé zlo připravují? Toť následek jest prvního hříchu — pádem Adamovým všechna přirozenost člověka se zvrhla — odtud protivnost života vůbec, odtud i náklonnost vůle naší ku zlému, odtud zlá žádostivost, odtud i pokušení, jež zlí lidé připravují nám. Kdyby nebylo překážky ctnosti, kdyby nebylo pokušení k hříchu pro jednotlivého člověka: musel by jej Bůh na cestě nesčetných zázraků denně, ano každou hodinu pozemským labyrintem provázeti: musel by řád světový každým okamžikem měniti, což se však přiči jeho moudrosti a účelům zázraků jeho. Vše, co narozeno jest z člověka, musí boj s pokušením k hříchu i s překážkami ctnosti podstoupiti. I sám Syn Boží, jenž pro nás podobu služebníka vzal na se, snášel strasti a svízele života, i jemu bojovati bylo s pokušeními. On však snášel vše s podivuhodnou trpělivostí a vytrvalostí a povždy odrážel pokušitele velebností své neporušitelné svatosti. Následujeme vznešeného příkladu Jeho! Bojujme statně a vytrvale nevyhnutelný boj, aby ctnost naše se vytríbila, bychom tím snáze nevaďnoucí koruny života věčného dosáhli. Jest-li člověk ani tehdaž důvěry v Boha neztrácí a od stezky povinnosti a ctnosti ani na píď se neuchýlí, když všechny hvězdy mu blednou a pokušení jako vlny jím zmitají; pak ctnost jeho vytríbena a on hoden jest odměny nehynoucí. Píše sv. Pavel: „Nebo i ten, kdo o závod bojuje, nebývá korunován, leč by řádně bojoval.“ (II. Tim. 2, 5.) — Tak bývají lidem dobrým překážky ctnosti a pokušení k hříchu i užitečné, aby sobě hojně ctností shromáždili. Uvedme příklady: vysokomyslný poskytuje nám příležitost, abychom se v pokore, zlostný, abychom se v mírnosti cvičili; hašteřivý a zlomyslný dávají nám podnět, bychom v mirumilovnosti, smířlivosti a lásce k nepřítelům se cvičili. Ctnosti však líbí se člověk Bohu, a dobývá sobě věčné blaženosti, a k tomu napomáhají dobrým i lidé zlí, aniž by toho zamýšleli a proto též trpí je Bůh na zemi. On trpí je dále také proto, že člověka svobodným stvořil, svobody jeho rušiti nechce a v neskončené moudrosti své i zlo v dobré obracet umí. Toť vidíme jasně v životě Spasitele našeho. Ani stín hříchu nezatemňoval sv. povahu jeho; každý jeho krok sprovozen byl dobrodiním; a přece svět ne-

vděčný nenáviděl a pronásledoval jej, neustávaje, dokud na kříži neskončil. Proč dopustil Bůh, aby bezpráví do nebe volající na Synu Jeho, nejčištějším a nejsvětějším spácháno bylo? Poněvadž člověka smrtí jednorozného Syna svého vykoupiti chtěl! — Bůh trpí zlé mezi dobrými, poněvadž i zlé skutky jejich k dobrému obracetí umí. Pravdu tu i ve vlastním životě snad stvrzenou nalézáme, bedlivě-li se pozorujeme. Jak často byly nám úskočky a zlomyslné úklady, jež nám od lidí špatných strojeny, zdrojem blaha, což jsme ovšem v čase navštívení nepoznali.

M. j! Bůh trpí zlé k vůli dobrým. On dává dobrým překážkami ctnosti a pokušeními k hříchu příležitost, aby se v ctnosti upevnili a nevaďnoucí koruny života věčného snáze dosáhli. Považujeme tedy zlo, které jiní působí nám, i pokušení se strany jejich za prostředky, jimiž nás Bůh k cíli našemu věčnému blíže přivesti se snaží. Odpustmež jim křivdy nám způsobené a prosme Boha, aby je pohnul k mravnímu obratu, k dobrému předsevzetí a polepšení. Bojujmež statně a vytrvale boj, kterýž nám Bůh jimi připravuje, pak budeme moci na sklonku života říci se sv. Pavlem: „Dobrý boj jsem bojoval.“ (II. Tim. 4, 7—8.) A když i podivné věci ve světě se dějí, když nepravost směle pozdvihuje hlavu a ctnost v prach šlapána bývá, nepozdvihujme nikdy hlasu svého proti Bohu, jakoby byl svět nedokonale zařídil. Bůh sice nechce nikdy hříchu; On nejsvětější a nejvyšší spravedlivý jej spíše nenávidí a trestati bude; ale dopouští jej, poněvadž mravní svobody člověka rušiti nechce a i zlé v dobré obracetí umí. Často zdá se nám na obraze, pozorujeme-li ho s nepravého stanoviska, mnohý tak nesličným. Ale pohlížíme-li naň s pravého místa, shledáváme, že umělec hrubé tahy s jemnými spojití musel, aby krásný obraz zhotovil. Právě tak uspůsobí se názor náš o světě a pořádku v něm, pohlížíme-li naň buď se stanoviska nevěry, neb malé aneb pevné víry. My m. j! pohlížejme na řád světový vždy se stanoviska pevné víry. Co však věřícímu křesťanu i zde nepochopitelným a nevysvětlitelným býti se zdá, toť v jasnosti spatří, až vazby pozemské s něho spadnou, až vstoupí v onu říši, kde Boha ne více v podobenství a zrcadle, nýbrž tváří v tvář viděti bude. Poznejmež tedy moudrost Boží i tam, kde řídící ruky Jeho nepoznáváme ještě. Amen.

Kvíti na hrob.

1. Nemluvněti.

První zvuky tvoje,
nemluviňátko milé,
pláč byly a lkání —
do poslední chvíle.

S tebou matka tvoje
smutně vzdychávala,
nad bolestmi tvými
hořce plakávala.

Bůh si tě vzal k sobě,
dal andílkem býti;
matička však tvoje
dosud bolest cítí.

2. Chlapci.

Vyrůstal stromek na sadě,
ovoce dáti sliboval;
v milé rodiny zahradě
jej pěstoun zkázy uchoval.
Ukrutná smrt jej zlomila
útlého mládí nešetříc,
rodičův srdce zranila,
jimž útěchy zde není víc.

3. Děvčátku.

Jak violinka skromninká
děvčátko mile zkvětaló;
jak anděl jeho dušinka —
matince srdce plesalo.
Ach smrti vítr mrazivý
zavál od věčných ledů;
violku zmořil, truchlivý
zrak hledá její sledů.
Teď v bolu matka tráví čas,
jen věčnost potěší ji zas.

4. Synu v cizině zemřevšímu.

Kdož vypíše bolnou ránu,
jakou srdce dostalo,
když milého syna schránu
rámě mrtvou objalo?
Opuštěn ode všech sešel
v dáli tamo v cizině;
kéž do slávy Páně vešel,
plesal v pravé otčině!

5. Matce.

Ó matko má, ó matko milá,
ty žití mého půl, ba žití celé;
kdo nahradí mi, čím jsi ty mi byla?
ach, pro tě tekou moje slzy vřelé.
Jest anděl strážce matka věrná —
tvá láska mne vždy chránila;

když blížila se zrada černá,
vzpomínka tebe mne obrátila.
Ó odměň tam tě za vše láska Boží,
nechť anděl věnec na skráň tvoji složí! —

6. Mladé manželce.

Svadla růže — spadl list,
holý trn pozůstal jen;
viz, kdo umíš v tváři čist,
choti ráj se změnil v sen.
Ach, kdy zkveteš ve své kráse?
kdy se k žití vzbudíš zas?
Rova krov, aj, rozpadá se —
věčné lásky přijde čas.
(Dokončení).

Z pouti do Lourdesu.

(Dokončení.)

Dne 5. dubna, v pondělí po Velikonoci,
opět se zjevila dívce ta, která se nazvala
„Neposkvrněné Početí“, Tehdáž byl veliký
zástup přítomen a všickni užasli z toho, co
se bylo událo.

Bernadetta jsouc zanícena zjevením
držela v ruce rozžhateu svíci, kterouž o
zemi podpírala, při čemž pošinula ruku
svou, aniž by si toho všimla, až k samému
plamenu, kterýž pálil její dlaně a zasaho-
val její prsty. Bernadetta klečíc bez po-
hnutí neustále se usmívala. Tehdáž stál za
ní lékař jménem Dozons, jenž ji bedlivě
pozoroval. Jakmile zjevení minulo, uchopil
Bernadettu za ruce a shledal, že jsou bílé
a zcela nedotknuté.

Lidé v zástupech putovali k jeskyni a
modlili se v ní. Avšak světská moc chtěla
návštěvu jeskyně zameziti. Pod záminkou,
že se má zabrániti tomu, by se zde neza-
kořenila pověra, ptali se svěští úředové
ministra kultu, co by se státi mělo. Z jeho
nařízení zahrazena byla jeskyně prkny a
přístup k ní pod pokutou zakázán. Vzdor
tomuto zákazu lidé přece k jeskyni při-
cházeli; musili se ovšem ze svého pře-
stupku zodpovídati a platiti pokutu; ale oni
ji platili rádi.

Dne 16. července o slavnosti Panny
Marie z Karmelu šla Bernadetta opět k
jeskyni a modlila se klečíc na druhé straně
řeky Gave na proti skále. Paní se opět a
naposledy zjevila. Zjevení její bylo slavnější,
než-li kdy před tím.

Vrchnost duchovní vzhledem k udá-
lostem lourdeským nejevila až dosud žádného
účastenství. Když ale den co den udá-
valy se takové zázraky, nemohla déle lho-

stejnou býtí. Biskup z Tarbesu jmenem Laurence rozhodl se, že v příčině zjevení lourdeských zakročí. Učinil tak vším právem, poněvadž výjevy tyto spadaly v obor náboženský a biskupu přináleželo o nich souditi. Ku konci července 1858. ehlašil pastýřským listem, že sestavena byla komise z duchovních a světských učenců k prozkoumání událostí lourdeských.

Ohrazení skály massabiellské bylo ponecháno, vzdor tomu, že země tomu odporovala. Posléze na počátku října z rozkazu císařského byla jeskně odhrazena a poutníci mohli ji volně navštěvovati.

Komise se pilně zanášela zkoumáním zjevení i zázraků. Biskup Tarbeský dal uveřejniti děje sedmi uzdravení, která se r. 1858 udála a vedle mnohých ještě jiných od lékařů v komise zázračnými uznána byla. Posléze vynesl biskup z Tarbesu svůj rozsudek. Ve svém pastýřském listu ze dne 18. ledna 1862 prohlásil, že Paní Bernadettě se zjevivši jest skutečně Neposkvrněná Panna Maria, Matka Boží a schválil úctu Rodičky Boží Lourdeské.

Co se Bernadetty týče, byla téhož roku, co se jí zjevení Rodičky Boží událo, v pravdách svatého náboženství důkladně vycvičena a k prvnímu svatému přijímání připravena. Poněvadž cítila v sobě povolání k stavu řeholnímu, přihlásila se k Milosrdným sestrám, které v Lourdesu konvent mají a odebrala se v červnu r. 1866 do Neversu, kde v mateřském domě řádu svého slavné sliby složila. Tam Bůh na ni sesýlal mnohé kříže a mnohé zkoušky, ale také mnohou vzácnou útěchu duchovní. Práce její záležela v ošetřování nemocných sester řeholních. Dne 5. dubna po svátcích velikonočních letošního roku povolal ji Bůh sobě na věčnost, umřelatě smrti spravedlivých. Za nesmírného účastenství i lidu i duchovenstva Neverského, vůkolního a lourdeského doprovodil sám biskup Neverský nábožnou a omilostněnou pannu k věčnému odpočinku. Lourdeští prý se hodlají ucházeti o převezení drahých ostatků Bernadettiných do rodného města jejího. Domek neúhledný a řekl bych chatrný, v němž Bernadetta s rodiči svými v nájmu žila, koupil biskup Tarbeský a daroval jej sestře její.

Předeslav tyto dějiny jeskně lourdeské mohu nyní své čtenáře vésti další cestou, kterou jsem konal opustiv jeskyni. Sledoval jsem několik kroků dále nábreží řeky Gave, zahrnul jsem po dobře upravené cestě

vzhůru na skálu vedoucí a přišel jsem přímo k basilice Rodičky Boží Lourdeské.

Do chrámu Páně nebylo lze se dostatí. Byly právě nešpory a prostranný chrám byl ve všech prostorách svých přeplněn, tak že velký počet lidí před chrámem státi musil. Mohlo býtí tehdaž okolo pěti tisíc poutníků v Lourdesu.

Poněvadž mi nebylo možno do kostela vejíti, šel jsem do nedalekého domu otcův missionářův, kteří vedou duchovní správu při svatyni jeskně lourdeské. Chtěl jsem mluvití se superiorem a žádati ho za svolení, bych mohl v chrámu Páně nad jeskyní na zejtrí sloužití mši svatou, ale nezastal jsem ho doma. Bylo mi řečeno, že šel asi na návštěvu k panu biskupovi Tarbeskému, který o něco dále na skále massabiellské má své sídlo, kde se tehdaž právě zdržoval. Bylo mi vrátiti se do kostela, kde již nešpory ukončeny byly. V sakristii požádal jsem jednoho z kněží missionářů za zmíněné svolení, kteréž mi i hned udělil, když si byl přečetl příslušné listiny o mém kněžství svědčící; dal mi lístek, na němž stálo, že jsem oprávněn sloužití mši svatou po dva dny, jak jsem si to byl přál.

Druhého dne ráno sloužil jsem v chrámu Páně mši svatou. Proukázav se lístkem byl jsem uveden kostelníkem k oltáři, na němž již bylo přichystáno prádlo a roucha mešní. Vyjma rozsvícení svící na oltáři, byl jsem nucen o ostatní posluhu sám se postarati. Sám jsem se oblékl a po mši sv. svlékl. Nejtrapněji mi však bylo, když jsem měl počítí mši svatou a neměl jsem ministranta. Když jeden přítomný pán poznal mé neznáze, přišel a nabídl se, že mi bude přísluhovati. Dal přinesti ještě dvě malé částky ku konsekraci a přistoupil ještě s jednou paní ku sv. přijímání při mé mši svaté. K chvále jeho musím doznati, že znal velmi dobře ministranci a nedal se másti tím, že jsem já vyslovoval latinu podle našeho způsobu, odpovídal mně podle výslovnosti francouzské. Když jsem řekl „Dominus vobiscum“, odpověděl mi: „Et kom spiritus tyo,“ na slova: Sursum corda odvětil: „Habemys ad Dominum“ atd.

Tento nedostatek posluhy nebudiž nikomu s podivením. Při velikém návalu duchovních, kteří mši svatou sloužití chtí, jest snadno vysvětlitelný. Den před tím sloužilo prý tři sta kněží mše svaté; začali již ve čtyry hodiny ráno a skončily v poledne. Téhož dne, co jsem já měl mši svatou, sloužilo jich ještě kolem padesáti.

Po mši svaté nepřijali ani kostelníci ani kdo jiný nabízené odměny. Peníze, jež jsem jim chtěl dát, přišli do pokladny příspěvků ku zvelebení chrámu Páně a na vzdržování žáků kůru.

Nemohu ještě mlčením pominouti ten dojem, který se mne zmocnil, když slouže mši svatou vzpomínal jsem, že stojím právě nad tím místem, kde před jeden a dvaceti lety Rodička Boží se zjevujíc prokazovala lidem mnohá dobrodíní a mnohé milosti. Zdálo se mi, jako bych blížkost její pocítoval, což mne povzbuzovalo k tomu, že jsem sebe a vše, co mi drahého jest v mé otčině, poroučel v ochranu a přimluvu nejblahoslavenější Marie Panny.

Vykonav svou pobožnost prohlížel jsem si zevnějšek i vnitřek chrámu Páně.

Krásný chrám tento jest slohu gotického a byl zbudován nákladem několika milionův frankův, jež zbožní ctitelové Rodičky Boží na vyzvání biskupa Tarbeského byli věnovali. Zvenčí v průčelí chrámovém nad hlavním vchodem jest obraz zvěčnělého papeže Pia IX., který tuto svatyni k hodnosti basiliky menší povýšil uděliv jí mnohé výsady a dobrodíní duchovní.

Chrám záleží ze dvou částí: dolejší čili krypty a hořejší. V kryptě nalézá se hlavní oltář a několik kaplí. Krásný jest hlavní z čistého bílého mramoru zřízený oltář, nad nímž jest mnoho zlatých srdcí ve stěnách tak upraveno, že z nich sestavena jsou slova tohoto znění: „Chci míti tuto svatyni a průvody; já jsem bez poskvrny počat.“ Jinde na stěnách nalézají se tabulky na způsob obrazův, na nichž jsou rozličné nápisy rozličného obsahu: zde děkuje matka za uzdravení svého dítěte Rodičce Boží, tam zase prosí jiná za vyléčení své dcerušky, tam otec poroučí sebe neb rodinu svou v ochranu Marie Panny a mnoho jiných i díkyčinění i proseb nápisy těmi jest vyjádřeno.

Velký krásné zřízený nápis zasluhuje ještě zvláštního povšimnutí, poněvadž čtoucímu osvědčuje, že arcibiskup portugalský vrací se z pouti římské přišel se třemi sty poutníky také k Rodičce Boží do Lourdesu.

Z krypty odebral jsem se do hořejšího chrámu, do něhož se dvou stran více schodů vede. Méně drahocenný než-li v kryptě jest hlavní oltář v hořejším chrámu Páně. Nad ním se vznáší gotický baldachin, pod nímž stojí socha neposkvrněné Panny Marie s korunou na hlavě a nad ní nalézají se dvě srdce: Pána Ježíše a

Marie Panny. Před oltářem stojí s každé strany ohromný drahocenný svícen a čtyry jiné menší svícny a zavěšeno jest několik lustrů a lamp. V ochozu hlavního oltáře stojí čtyři vedlejší oltáře.

Kostel záleží z jedné hlavní prostranné a dvou vedlejších lodí, možná-li úzké chodby, táhnoucí se s obou stran hlavní lodě mezi pěti sloupy a tolikéž při zdi stojícími kaplemi, nazývati loděmi. Stěny a strop chrámu jsou samými vzácnými prapory ověšeny, jež ctitelové mariánští byli sem darovali. V chrámu Páně nejsou, jako téměř ve všech francouzských chrámech židle, z nichž se platí, nýbrž bezplatné stoličky jako u nás. Tak zvaný suisse t. j. muž, jenž bdí nad pořádkem v chrámu Páně mezi službami Božími, konal zde jako všude ve francouzských kostelích, ve svém malebném kroji statně službu svou.

Před chrámem, na proti hlavnímu vchodu, jest prostranství tarasu podobné, po pravé i levé straně jeho stojí jeden domek; v jednom z nich jest pisárna, v níž se předplácí na časopis dějin lourdeských a dávají se odpovědi na ústní i písemné dotazy. Z tohoto tarasu jest pěkná vyhlídka na Lourdes, na řeku Gave a na tři budovy většího rozměru s druhé strany řeky Gave stojící, jsou to tři ženské kláštery.

Když jsem dokončil prohlídku kostela, šel jsem kolem domu otců misionářův a residence biskupské; cestou potkával jsem ženy, které hnaly před sebou oslíky, jenž po obou stranách hřbetu svého nesli nějaké břímě. V této horské krajině koná toto zvíře horalům 'dobré služby a jsou to nanejmenší ženské, které s ním zacházejí. Tamnější ženské mají kolem hlavy otočený šátek, tak že člověku připadá, jako by nějaký turban měly. Od residence biskupské sestoupil jsem dolů k řece Gave a stál jsem na blízku kláštera, v němž řeholnice neposkvrněného Početí P. M. vedle jiných zbožných skutků zejména o prádlo a roucha mešní basiliky lourdeské péči mají.

Odtud obrátil jsem se ve směru k Lourdesu a ubíral jsem se po nábreží řeky Gave. Byla to roztomilá procházka. Ve stínu skal massabielleských, topolů, olší a akátů, za bubláni řeky Gave, jejížto vlny o kameny v řečišti se nalezající s velikým hlukem se rozrážejí, při pohledu na zelený a libovonný koberec, kterým břeh i stráně byly pokryty, za líbezného zpěvu ptactva, krácel jsem tudy, kudy tak častokráte chodila omilostněná a nyní zvěčnělá Bernadetta, kde Královna nebeská stopy svého zje-

vení tak patrné byla zůstává. Milo jest tuto prodlévati a proto také bylo tu a tam viděti poutníky, kterak ve stínu stromů a v trávě sedíce odbývali své snídani aneb svůj oběd.

Na této procházce přišel jsem posléze k samé posvátné jeskyni, kde opět mnoho zbožných poutníků jsem zastal. Pomodlil jsem se ještě k Rodičce Boží, napil se vody ze studnice, která se na její pokynutí druhdy byla vyřinula a nabrav si vody do nádoby ubíral jsem se do hostince „u města Říma“.

Cestou rozjímaje o chrámu na skále zbudovaném, o jeskyni ve skále se nalézající a o poutnících, kteří do roka na tato posvátná místa přicházejí, představoval jsem si ještě jednou veškerý děje pouti lourdeských. Uvažoval jsem ta různá nepřátelská mínění, která druhdy o událostech lourdeských panovala, pomýšlel jsem o obtížích stávajících, dříve než-li basilika byla upravena tak jak nyní jest a o překážkách, které se poutím lourdeským zúmyslně byly činily. Řízením Božím veškerá mínění nepřátelská byla překonána, přese všechny nesnáze velkolepý chrám byl zbudován a rok co rok statisíce nábožných poutníkův nejen z Francie, nýbrž i ze Španěl, Portugalie, Rakous, Ruska, Německa, Anglie i z daleké Ameriky sem přicházejí, aby Rodičku Boží ctili, ji vzývali jako uzdravení nemocných, útočiště hříšníků, potěšení zarmoucených a pomocníci křesťanů. Zde hříšníci obmývají ve svaté zpovědi skvrny hříchů svých a přinášejí domů srdce čisté, zde zarmoucení se těší ve svém zármutku, zde klesající a slabí nabývají síly a nemocní uzdravení. Zde všickni tito různí poutníci přišedše ze všech končin světa a přináležejíce rozličným stavům a povoláním slavně před celým světem vyznávají, že jsou synové a dcery jedné veliké rodiny, která se nazývá Církev katolická a rozšířena jsou po celém světě oboru chová v sobě lidi všech stavů a věků a vyhovuje všem potřebám duchovním a není na úkor jejich potřebám tělesným. Zde možná potěšiti se za nynějších dob Církvi svaté velice nepříznivých, kde ve Francii a jinde útokem se žene na Církev, na její ústavy a sluhy, kde nepřátelé rádi by vyrvali lidu ze srdce víru a s vírou úctu k Církvi a její sluhům a rádi by poutě k Rodičce Boží konané zamezili. Jak marné a pošetilé jeví se zde veškeré pekelné počínání nepřátelské. Statisíce křesťanův hlasitě odporují zde všem pokusům nepřátel lých.

Bylo mi jako bych slyšel ty nepřehledné zástupy volati: „Marně se namáháte. Vizte tam tu skálu a chrám na ní stojící. Jako ten chrám pevně stojí a vzdoruje a vzdorovati bude po dlouhé věky všem bouřím časovým, tak naše Církev zbudována jsouc na skále má od Krista přislíbeno, že jí ani brány pekelné neodolají. Jest-li že tohoto zaslíbení nedbajíce proti Církvi neustáváte brojiti, střežte se, aby se o vás nevyplnilo co Spasitel v evangeliu praví řka: „Kdožby padl na ten kámen rozrazi se a na kohož padne, toho setře.“ (Mat. 21, 44.) Tato Církev se držíme, víru ji hlásanou ze srdce si vyrvati nedáme a sluhův Páně ctíti nepřestaneme. Pohledněte na ně. Přišli s námi jako pastýřové s ovce a my jdeme a budeme kráčet za nimi jako ovce za svými pastýři. Poněvadž jsme věrné dítky svaté Církve, nepřestaneme býti ctiteli Rodičky Boží, již ona po Bohu nejpřednější počtu vzdává a neopomineme k ní jako dítky ku své matce přicházeti na místa, která svými zjeveními a zázraky byla posvětila“.

Za takového rozjímání došel jsem až do svého hostince, kde jsem se pozdržel až do druhého dne do rána. Poněvadž jsem časné ráno drahou chtěl odejeti, nebylo mně možná více jíti do chrámu. Otevřel jsem si okno u svého pokoje a viděl jsem ještě na posledy chrám jeskyně lourdeské. S bolestí pohlíželo oko mé k tomu místu posvátnému, poněvadž od něho musil jsem se rozloučiti. Ještě jednou vzýval jsem Rodičku Boží o její přímluvu, prosil ji za ochranu na další cestě své a opustil jsem na vždy Lourdes.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

IX.

Hromnice už byly dávno pryč, minul i svatý Matěj našed ledy a rozsekav je; ale v Staré Boleslavi o hromničním skřívánku nikde do té chvíle ani slechu. Starí vážní měšťané den co den vyhlížovali k vysokým cibulovitým věžím; ale jen hejno vran tak někdy nad střechou Mariánského chrámu přelétlo a jen havran se na chvilku zastavil a divně, smutně zakrákal.

A když se tak opět jednou zadívali k modravé obloze, zachvěli se náhle, skorem až ulekli a zraky všech utkvěly rázem v tu stranu, kudy vbíhá do městečka praž-

ská silnice. K uším zalehalo jim vířivé rachocení bubnů a veselá píseň vojenská, a než se dobře mohli vzpamatovati a než jak se patři prohlédli, valila se řada pěchoty v čtyřstupu přímo na náměstí. Staroboleslavští měšťané si z hluboka povzddechli. Od saského „rabování“ nezavadila o městečko ani vojenská noha; leželo vojákům poněkud z cesty. A dnes skoro celý regiment, tak jakoby ze země byl vyrostl; jakoby byl vyčarován. A byli všickni jakoby je z oříšku byl vyloupl; na hlavách nové klobouky s vlajicemi péry, nové kabátce prozelenalé jako na lukách polabských tráva, tu a tam objevila se mezi nimi skorem ještě dětská tvář, ale hned zase také čelo se sedmi brázdami. Praporec měli rozvinutý; ranním větříkem vesele dmul se nad starými hlavami. Byl rozsekaný, prostrílený; ale žerď samým zlatem až oslňovala, na hrotu připevněna byla krásná kytice a dvě široké, černožluté a červenobílé stuhy z nejtěžšího hedbáví poletovaly nad hlavou mladého praporečníka jako dvě strážné perutě.

Staroboleslavským měšťanům se pohledem na tyhle vojáky studený pot s čela ztrácel, husí kůže okamžikem mizela a kolem rtů se jim cos zakmitlo, jako záliba, jako spokojenost, jako obdiv. — Takového vojska tady neviděli od dobrých dvaceti let. Bývalo ošumělé, v kabátcích, jež se mastnotou blýskaly, s děravými klobouky na hlavách a za klobouky péra kohoutí, obuv rozedřený. —

Na prostranství před kostelem zarazili, praporec postavili na třetím stupni vedoucím ke dveřím chrámovým; zdálo se, že si tu odpočinou, ač bylo ještě trochu brzo a zajisté, že vytáhli dnešním jitem z Prahy. Důstojníci se vyhoupli se sedel a sestoupili v kruh, bezpochyby že k poradě. Praporečník stáhl si širák nizounko na čelo, aby mu slunce nesvitilo tak prudce do očí, přikročil až k starému plukovníku, nahnul se k němu, našepta mu cos do ucha, obrst přikývl hlavou a mladý muž v skvostném kabátci s ještě skvostnějším bandalírem, po boku s uzounkým kordem z toledské ocele zaměřil k jednopatrovému stavení s podloubím, s šindelovou, zšeďedivlou střechou, mezi jehož průčelními okny vítal příchozího z daleka svatý Václav s bělavým praporem a černou orlicí na mohutném bělouši, ale poněkud již větrem, deštěm a vůbec časovou nepohodou otřelý, vybledlý.

Praporečník přitiskl si tmavý širák s šedivým chocholem ještě níže na oči, jež tkvěly

na malbě obmítkové jaboby to byl kus opravdu mistrovské práce, zdálo se mu, že se ten bělouš hýbá, jakoby se chtěl vzepnouti, jakoby si chtěl poskočiti a zařičeti, že ten svatý Václav mává bílým praporem někomu na přivítanou — — —

Důstojník zrychlil krok a mžikem zmizel v podloubí. V siní dlážděné červenými cihlami se všude rozhlížel, jakoby tu něco hledal; ale všude bylo ticho, smutno, jen dutý ohlas kroků jeho rozlehal se chodbou, do níž vnikalo sporé světlo dvěma uzounkými okénky ze dvora. A když se octl u vysokých dubových dveří na pravo, zastavil se, oddechl si, ještě níže až po samé obočí přitáhl si klobouk a potom vešel prudkým krokem do světnice — — —

Opodál okna seděl obstárlý muž nad rozervanou knihou. Byl hluboce pohroužen ve čtení, neboť teprv po chvílce pozdvihl hlavu a upřel zraky ke dveřím.

Praporečníku ztajil se v prsou dech; připadalo mu, že nevidí, že se v té světnici všecko s ním točí; ale sebral všecku svou sílu a přemohl se.

Měšténín pokročil asi dva kroky v před, ale mlčky, bez jediného slova. Bylo na něm znáti, že mnoho přetrpěl, že ho něco do této chvíle souží a na dobrém, věrném srdci jako upír ssaje, hlodá. —

„Mohu vám něčím pane posloužit?“

Měšténín zahovořil tato slova hlasem přitlumeným.

Praporečník však neodpověděl, zdálo se, jakoby se opíral o uzounký kord se zlaceným, uměle rýhovaným jílcem.

Staroboleslavský měšténín opakoval touž otázku lámanou němčinou; ale bylo znáti, že mu takhle slova nepřišla na jazyk už dávno, protože je hledal a myslel, jak by se nejsrozumitelněji projádl.

„Což pak mne tatíčku neznáš?“

Široký klobouk octl se při této otázce rázem na nedaleké židlici a praporečník střelou na prsou měšténína Podivína Slavíka. A mladé svěží rty tiskl na vlnnoucí tvář obstárlého muže tak vřele a tak srdečně, jakoby těmi polibky chtěl starou věrnou hlavu oteckou už napřed smířiti, že ji zarmoutil, že jí takou starost udělal. —

„A kde je matička?“

„Modlí se za svého syna jako každodenně v tuhle hodinu v kostele!“

Podivín Slavík vymkl se zlehounka praporečku, promnul si oči, aby lépe viděl, zda-li se nemýlí, zdali to není duch — Kde pak by mohl takhle vypadati jeho syn, samé zlato, samé hedbáví a ten bandalír, zla-

tem krumplovaný! Hlas ještě byl by jeho; ale tahle výška, tahle zmohutnělost, ta osmáhlá, dvěma jízvama prorytá tvář. — Měšténin sepnul ruce, tiskl je k sobě křečovitě a do starých očí valilo se slzí, až se jich na tváře vyronil plný proud.

„Či opravdu nepoznáváš tatíčku — svého Damiana, svého mladšího syna? — Což jsem se tak změnil za ten rok! Jen se na mne přec podívej, milý, dobrý tatíčku!“

Mladý muž si hnědé kadeřavé vlasy rukou s čela odhrnul stranou, pousmál se, vzal měšténina za pravici a teprv nyní se vzpamatoval Slavík a teprv nyní své dítě jediné pritiskl na otcovskou hrud pevně, co měl síly, těsně jak mohl nejvíce, aby mu ho už nikdo nemohl odlouditi. —

Mezi dveřmi stanula v té chvíli vážná matrona v úpravném šatě, jakýž nosívaly tenkrát zámožnější měšťky a div že veliké modlitby se zlatými sponami užasnutím k zemi nepustila. Tušení mateřské okamžitě jí vysvětlilo vše; ale nebyla s to, aby krok postoupila dále. Musela se opřít, aby neklesla, protože se nohy pod ní chvěly nečekanou, nenadálou radostí. Můžete ji také čísti na tvářích, že se soužila, že se trápila, že ji cos hnětlo do téhle chvíle. —

„Mé dítě, můj synu, mé drahé dítě! — To jsem si tě zrovna vymodlila! — A jak pak v tomhle šatě; zlatě, v tom stříbre? — Matičko Boží! —

Mladý muž v témž mžiku spočíval již na mateřském srdci, po dlouhém, osudném roce zase poprvé.

„Já tě již oplakala! — A ty tak náhle, jakoby tě na zem Rodička Boží zrovna byla poslala! Vid že tě dítě chránila, vid, že tě střežila, vid že tě zastínila pláštěm svým. . .“

A bylo radostí pod tou střešinou k nevypovědění; a bylo blaha v té světnici, až oči slzely; a bylo vpytávání, že jazyk stěží mohl posloužit s důstatek; a bylo prohlížení toho vojenského šatu, každého záhybu, každého lemu, každé zlaté nitky, a bylo divení se tomu bandalíru, jež měl zavěšený přes svá ramena od nejvyššího generála. —

„Jsme v Praze už od konce listopadu.“

„Jak dlouho chlapče?“

„Jak dlouho dítě?“ Tak oba s matkou zvolali jako jedním hrdlem a matka sepjala ruce.

„A mohl jsi se tak zatvrdit a nepovědít nám? — My každým soustem, jež jsme brali do úst, na tebe vzpomínali, já na tebe den co den v dřimotách myslela.“

„A já byl v Praze dvakrát od těch dob;

všude jsem se po tobě ptal a nikdo o tobě nechtěl vědět.“ —

„Ale já věděl dobře o vás tatíčku — matičko, že jste živi, že jste zdraví; avšak k vám jsem nemohl. Když jsem vás před rokem opustil, já se v našem chrámu před oltářem zapřísáhl, že se do svého domova nevrátím, že vás nesmím spatřiti, dokud bratrovu smrt nepomstím. — A teprv před dvěma dny byl jsem této přísahy prost. Bratr Hofkirchův, vlastní rodný bratr, v tentýž den a v tutéž hodinu skončil na šibenici, na kteréž Sasík dal pověsiti našeho Kosmu. . .“

Praporníkovi se hlas zachvěl, mimoděk zmírnul, stichl; ale v chvíli už zas byl v proudu řeči.

„Včerejškem dal Valdštejn rozkaz k pochodu a regiment zelených lancůhů byl první, jenž Prahu opustil. A starý náš plukovník ustanovil své rodiště k dvoudennímu pobytu. Budeme tu čekati dalších rozkazů.“

„Jak? že nás chceš opět opustiti? Že nás tu chceš chlapče na stará leta zase samotné zanechat?“

A nsouzená matka vzala poznovu hlavu synovu do svých rukou a přitiskla ji na své věrné, upřímné srdce. . .

„Sotva žeš přišel, žeš nám se ukázal, už opět chceš odejít! — Mé drahé dítě!“

„Musím matičko, musím. — Ale zase se vrátím, a potom už s vámi zůstanu!“

A ustařelá matka dala se do usedavého pláče. . .

Na prostranství před chrámem zarachotily náhle dva bubny a přehlušily matčin pláč a a jeden z důstojníků cos předčítal z velikého papíru.

„Doplníme náš regiment ze staroboleslavských dětí! Už verbujou! Slyšíš matičko! — Poslyš tatíčku!“

Mladému muži se svítily tmavé modré oči, jako když kolem něho zuří nejprudší seč a osmáhlá tvář se rděla, jakoby k jaré hlavě jeho vstupovala všechna svěží krev. Co všechno ten vojenský buben dovede!

„A my děti staroboleslavské, my zelení laucoši, my budeme hledati na bojištích lupiče našeho pokladu, svatého obrazu; my budeme hledati rouhače, jež poskvrnili naši svatyni, my jim to odplatíme, my budeme mstiteli Matičky Boží Staroboleslavské. . . A mohli byste myslet, rodičové drazí, že by nás opustila, že by nás nechránila. My jí své životy zasvětime, my jí věrni zůstaneme do poslední krůpěje své krve. . .“

Venku na prostranství před chrámem vířil buben prudčeji a vždy v kratinkých přestávkách bylo slyšeti hlaholný zvuk vy-

volávajícího důstojníka. Kolem vlajícího rozsekaného, prostrheleného praporu se stuhami z nejtěžšího hedbáví nakupilo se již plno lidu, mladíků nejvíce, dva důstojníci již namáčeli husí péra v kalamáři a opodál stál plukovník, starý šedivý muž s tolika brázdami ve tvářích, kolik jich na poli v podzim zoraném. Obličej mu zářil radostí a se svadlých rtů úsměv ani neodletal. Byl to — Kladivák a nejbliž u něho opíral se o těžkou halapartnu také as šedesátník, a tolikéž v šatě z brusu novém — někdy dudák Krakule.

„A my ji nalezneme, my ji pomstíme my děti Staroboleslavské!

Měšténin Slavík svésil hlavu a pod oteckou hrudí se mu cos ozývalo jako pýcha jako šlechtná hrdost nad tímhle synem, jenž mu tak do duše mluvil, že by sám, kdyby byl jen o něco mladší a kdyby mu — čehož Pán Bůh uchovej, — žena jeho umřela, dal se zapsati k tomu regimentu, v němž budou sloužiti děti Staroboleslavské.

„Neplač matičko! — Uvidíš, že se opět vrátím, tak jako tu stojím dnes, zdrav a v

plné síle. Kolikrát jsem se octl v nejprudším ohni křížovém! Koule z mušket řícíly mi kolem uší, tři klobouk mi prorazily, koule z děl ryly se do země před mýma očima a já zůstal bez úrazu v naší setnině jediný. Vždyť sama jsi řekla, že mne Rodička Boží zastínila pláštěm svým. “

A venku před kostelem vířily bubny pronikavěji a pronikavěji, kolem zelených lancochů byla celá Stará Boleslav a od úst k ústům letěla novina, že se vrátil Slavíkův syn, že je velikým pánem, že to všechno na něm jen hraje, že se všechno na

něm jen třeptá a že ho vyznamenal sám Albrecht z Valdštejna. Těchhle vojáků se měšťané nebáli i dívky si z pozdálí prohlížely mladé statné muže v zelenavých šatech s chocholatými klobouky a v pravici s halapartnami, jakoby v stříbre stápenými. A ký div, že měli hnedle novou setninu, ze Staroboleslanů a dědin okolních. Odpůldnem shrnula se sem nesmírná síla lidu a škoda, že už tamboři zastrčili paličky za černé, lesknavé řemeny, že důstojníci plukovní registra schovali. V mladém lidu se pobledem na tuto valdštejnskou chasu probouzela stará

vojenská česká krev, vracela se do chabých paží bývalá síla, do hlavy nezvyklý oheň a do tváře výraz, jakéhož tam nebylo od narození.

Lancoši rozešli se po domech a všude nalezli vlídné přivítání, všude jim vstříc kynulo starodávné, nevymřelé pohostinství a plukovníka Kladiváka přivedl si Slavík pod otecký krov. Manželka jeho snesla, kde co měla nejlepšího v hlubokém sklepě vyšukala dvě láhve prastaré medoviny, o nichž prý sama ani nevěděla.

Prápor dali do kostela a kolem postavilo se na čestnou stráž dvanáct mužů, jeden druhému tak podobný, jakoby bratří byli a lidé si prapor prohlíželi se všech stran, jak byl rozsekán, prostrřlen. Ani nitka bedlivému oku diváků nešla a což teprv s jedné strany ten bílý, stříbrný lev s ohonem utatým, s korunou na hlavě proraženou, s drápy rozseknutými — Těm lidem ho bylo až k slzám líto, protože šyl tak pravým obrazem lva, jenž nosí korunu českého království už od pěti set let. A někdejší dudák Krakule měl sto chutí lidem důkladně vyložit a vypovědět, co mu ze starého srdce šlo k hlavě a na jazyk. Ale byl zeleným lancochem, císařským vojákem a proto stiskl rty až křečovitě.

Toliko jedna duše snad si všeho toho ve chrámu nešínila; snad o tom ani nevěděla, že je tu tolik lidí jako den či dva dny před poutí a že jsou v Staré Boleslavi vojáci, z nichž třicet bylo před několika týdny pod rodným jejím krovem, a mezi těmi třiceti mladinký, sotva dvacetiletý, na něhož nezapomněla do této chvíle. Byla to Andělka z Podubcova dvora!

Krakulovi padla prvnímu ze všech do oka. Už z ní zraků nespustil hezkou chvíli; leckdy se již také hnul, jakoby chtěl až k ní, rty se mu pootevřely zaškubl svaly kolem nich jízlivý smích, pod starou lebku přiletěl mu onehděší večer, zdálo se mu náhle, že slyší sténavý kvikot rozpadávajících se dud. — Krakule octl se rázem za dívkou. Měl na jazyku: *nemodli se za něho, pokoj mu nevrátíš, svou matku z hrobu nevzkřísíš, je jejím vrahem — a ne tvým otcem* — Byl by se byl na Podubci takhle pomstil nejsnáze a nejlépe, byl by mu za svého kozlíka zaplatil. Ale když se tak upřeně zadíval v tu zbledlou, sličnou Anděličinu tvář, v ty pomněnkové její oči vlnoucí slzami, v to bílé, čisté čelo — Krakulovi slova zlá na jazyku umřela, — jízlivý smích odletěl, sténavý kvikot rozpadávajících

se dud okamžitě stichl a starý zelený lancoch vzdávil se takměř po prstech.

„Však ještě neumru a Podubcův kořen také není na uschnutí! Shledáme se jindy, jeden se druhému podíváme do očí a potom se sepořádáme!“

Krakule tato slova zamručel sotva slyšitelným hlasem a již zase stál u praporu zatknutého v železných kruzích před první stolicí; ale oči jeho tkvěly pořád ještě na mladistvé dívce u oltáře, jež vzbudila svou vytrvalostí pozornost i ostatních, avšak pouze okamžikovou. Kdo špak by také si déle všiml v zdejší kostele venkovské dívky, byť i v pěknějším šatě, ponožené v pobožné modlení! (Pokračování).

D O P I S Y.

Z Haliče v říjnu 1879.

(Zprávy z cír. života.)

Boj o místo, pro pomník Pia IX. na Wawelu ještě není skončen. Nadíti se však můžeme, že hlas nynějšího biskupa Krakovského skončí pŕtky zarytých pokrokářův a velký Pius postaví se v kapli Wawelské. — Biskup Dunajevski všecko reformuje počna od konsistoře. Propustiv všechny rádce, referenty, přísedící a tajemníky konsistorní, jmenoval tři nové údy z kapitoly: 1. Filipa Golaševského, lazaristu, profesora morálky na universitě Krakovské, pod nímž studoval bosloví sám biskup; 2. Dra Spithala, praelata papežského a 3. Dra. Pelčara, profesora dějepisu a práva církevního. Kancelérem stal se Felix Gavroňský, doktor církevního práva, bývalý žák akademie Varšavské, psanec, jehož biskup, když byl kaplanem, blíže poznal jakožto kněze svědomitého a učeného. Notářem kapitulním a archivářem konsistoriálním stal se Solkovský také z akademie Varšavské, bývalý tajemník arcib. Feliňského, spisovatel mnoha důležitých děl týkajících se dějin naší církve, člen akademie umělecké. Že zmínění kněží vstoupí do kapitoly krakovské, věci jest jistou. Dále všechny písaře a soudce biskup Dunajevski v konsistoriální radě nové jmenoval. Tak v hodiny určené pracují o nic jiného se dále nestarajíce. Zrušil též tak zvané taxy kancelářské všecko rozkázal vydávati gratis bez nejmenšího prodlení. Kde mešká bývalý administrator Galecký? — nevědomo. Snad v Št. Hradci anebo ve Vídni. Nikdo tu po něm neteskní až na několik jeho miláčkův. — Unás takových sjezdů, jakéž popisuje Váš Fr. Pravda

se svými kolegy, neznají, za to však ve všech diecésích odbyvají se co rok zvláštní rekolekce, jichž se účastní větší část kněží, pod vrchním dozorem Jesuitův. Věc to velmi dobrá a velmi zábavná. Spolek čili tovaryšstvo „Boní Pastoris“ (Dobrého pastýře) vzrůstá se a s prospěchem velkým působí na lid odbyváním misí, pomáhá penězi při stavbách aneb opravách kostelů atd. Ve školách dovoleno učit náboženství, jen do kostela děti málo chodívají, ani na processí o křížových dnech, aby nějakého nevzaly úrazu! Na místo katechismu Kanisiova má býti zaveden Deharbův.

Vzdor pěkným zařízením proti lichvě a pijáctví židé jako jindy prostý lid hledí využítkovati. Všecky obřady náboženské příležitost dávají k pitkám. Má-li se narodit dítě, sbíhají se sousedky, radí šestinedělce vodky s medem nebo se slatinou, pak chutnají a okoušejí to samy, až se opijí. Sousedi zase přejí otci, aby byl syn a také si popíjí. Otec přijde kmotry prosit „s flaškou,“ na cestě s dítětem do kostela pijí, po udělení sv. křtu pijí v krémě a nato ještě doma 2 nebo 3 dny. Za několik dní později otec zase s kořalkou přichází ke kmotrovi poděkovat za službu křesťanskou a naposledy uvádí nemluvně — matka do kostela, samo sebou se rozumí, že zase s kořalkou. Kolikrát připíjejí sousedky na zdraví šestinedělce a dítěte, těžko vypočítá a všecko kořalkou započíná se a také končí. Totéž děje se při námluvách. Ženich s některými společníky, podnapivše se v hospodě za nočního ticha příkradou se k obydlí nevěstinu, jeden zatuká na okno a žádá, aby bylo otevřeno a když se dveře otevrou, zpívající žertovně písně vevalí se do světnice, pak otevrou bečičku s kořalkou, pijí, hulákají, tančí, skáčou, až se zdi třesou. Souhlasí-li děvče a její rodiče přivolují-li, v sobotu následující jdou do kostela, dají na otcenášky a na ohlášky. V případ opácný opakuje se několikrát pitka taková a všechno-li nadarmo, skáže otec dívčin o náhradu vydaných za kořalku peněz. Veselka utopí se takoruka v kořalce. Ona tu počátkem a koncem všeho. Bez ní nic se nestane. Ženich s kořalkou hledá mládence, zve na svatbu, nevěsta tolikéž. Večer před svatbou mladá chasa obchází s muzikou všecky pozvané na svatbu, u každého se tančí a pije po celou noc. Na oddávky jdou nebo jedou za zvuku hudby a divokého křiku. Vracejíce se z kostela toulají se po hospodách, pijí, tancují, hulákají a perou se až krev teče.

Pohřby odbyvají se také při pijáctví. Však nedivte se, že již při svatbách a křtinách tolik se pije, když i mše svatá dává jim příležitost ku pijáctví. V některých chrámech bývá zvykem, že kněz ohlašuje den, obětuje-li kdos něco na mši sv. za duše rodičův nebo krevních přátel, kdy mše sv. obětována bude a kdo o mši sv. požádal, pozve k ní sousedy. Mši sv. bývá někdy 15 až 20 pozvaných osob přítomno, kteří vyšeďe z kostela jdou zrovna do hospody a pijí tam do pozdní noci, rozumí se že na účet hostitelův. Po nějakém čase dá někdo jiný na mši svatou a na pohřební hostinu, i platí knězi zlatku a židovi 4, 5 ano časem i více zl. Rozumí se, že obyčeje některé ze zbytkův těch pohanských horlivostí kněží vyhynuly, ale tuhou ještě třeba podstoupiti práci, než se také zvyky vykoření.

Dvoji máme tu radost z přízně papežské. Těšíme se, že pap. nuncius Jacobini stal se kardinálem a ještě více, že rodák náš monsignor Czacki povolán za nuncia do Francie, kdež obzvláštní požívá náklonnosti a odkudž bezpochyby vstoupí do sv. collegium, Bohu Vás poroučí kněz M. S.

KRONIKA.

Z Prahy. Alumná v kníž. arcib. semináři jest nyní 98 a sice 13 ve IV. r., 17 v III. r., 21 v II. a 47 v I. r.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—10. listopadu u sv. Jiljí (u Dominikánů), od 11—15. t. m. u sv. Jindřicha.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci říjnu 117 chudých v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; celkem již 1190 osob. — V pátek dne 7. listopadu budou v 7. hod. ráno slavné zádušní služby Boží u sv. Jana Nep. na Skalce za všechny v Pánu zesnulé dobrodince a členy spolkové jakož i za všechny spolkem pochované konány Na místo v Pánu zesnulého předsedy v. d. p. kanovníka Antonína Rosta byl posavadní jednatel spolkový, dp. Jan Havlí farář u sv. Haštala za předsedu jednohlasně od výboru zvolen, a volba od nejdůst. p. kardinála potvrzena.

Ž České Lípy. Dne 20. října měl zde dr. Brehm přednášku o své cestě do Sibíře. Jednomyslný úsudek o této přednášce jest že nebyla vědecká, nýbrž jen pro zábavu těch kterých lidí. Teprv po jeho odchodu tvářili se mrzutě ti, kdo pověstného učence do České Lípy povolali, neb žádal mimo zaopatření a výlohy s cestou do České Lípy

spojené za přednášku, která ani celou hodinu netrvala, 200 zl. r. č.

Z Czenstochova (300.000 poutníků). Od r. 1862—1866 bylo vládou ruskou zapověděno do Czenstochova k bl. Rodičce Boží putovati. Letos odstranila vláda veškeré překážky, které dříve poutníkům velmi obtížné byly, zejména byli-li poddanými rakouskými a pruskými. Nával poutníků byl nevídaný, tak že nebylo lze v Czenstochově koupiti chleba. Poutníkům bylo o Mariánských svátcích přenocovati pod širým nebem, ba mnohým nebylo ani popráno vstoupiti do chrámu a spatřiti zázračný obraz Marie Panny. Dostavilo se nejméně 300.000 poutníků.

Z Berlína. Protestantský dvorní kazatel Stöcker, jehožto jméno nyní častěji v novinách a v časopisech se nalézá, svolal schůzi tak zvané křesťansko-socialní strany mezi dělníky, ve které o židech mluvil. Slova jeho zněla asi v ten rozum: O židech se nyní mnoho v Německu píše, hlavním jejich protivníkem zdá se býti Vilém Marr, ačkoliv moc Německa snižuje a moc židovstva příliš cení. Stöcker váží si židů, dokud se nedotýkají evangelické víry, ale židovským novinářům není prý nic svatého a ctihodného, hlavní prý toho mají zvyku, že vymizela všechna víra a poctivost. Zvykům a náboženským slavnostem křesťanským se vysmívají, ale svým zvykům, svátkům a blbému Talmudu se nevysmívají. Když po bohaprázdných atentátech proti životu milovaného císaře protestanté kající den ustanovili, židé — ačkoliv vděčností jsou mu zavázáni — přec i tento úkaz soustrastné bolesti, která tehdejší dobré poddané ovládala, tupili. Židovské náboženství jest potlačování všech ostatních vyznání, ono vypovědělo boj všem vznešeným ideám, které vládou státem křesťanským, a které jsou základem společenského života. Úžasným způsobem vzcházejí se židé v Berlíně, kde se jich nyní čítá více než 45.000, což tím nápadněji do očí bije, uvážíš-li, že v celém Francouzku a v Anglicku jich není ani 40.000. Čím vzdělanější jsou, tím jsou nebezpečnější zničitve křesťanské obchody, vládou sami obchodem a průmyslem, proto i penězi. Rádi žnou kde neseli. Německu připravují se svými publicisty, mudrci, básníky, řečníky a bankery velikou revoluci. Jest velmi nutno, aby se urovnaly poměry mezi křesťany a židy, než záhuba nadejde. Lichvou podmanili si celé země, proto odstraňte tuto morovou ránu a stanovte zákonný poměr mezi kapitálem a prací.

Z Říma. Jest vůbec známo, kterak si

sv. Otec přeje, aby poměry katolíkův v německé říši staly se příznivějšími. Vyjednávání však nevedlo dosud k žádoucímu cíli, poněvadž vláda pruská se zpečuje uznati nezadatelná práva církve katolické. Povolila by jakýž takýž mír t. z. „modus vivendi,“ kdežto sv. Otec trvalého a čestného míru pro katolíky německé na pruské vládě žádá. Bismark stěží povolí, leč by ho poměry donutily. Před krátkým časem pronesl Lev XIII. tato slova: „Netvrdím toho určitě, ale lze se nadíti, že boj proticírkevní v Německu brzy ukončen bude.“ — Ačkoli papež v budoucím měsíci březnu již sedmdesátého roku věku svého dosáhne, a při slabých tělesných silách se vzornou horlivostí svému úřadu apoštolskému se věnuje, těší se přece stálému a trvalému zdraví.

Z Londýna. Protestantská jednota pro podporování misijnářů ustanovila před krátkým časem, že se musí kázati slovo Boží má-li vůbec lid ještě jakouž takouž vědomost o křesťanském náboženství míti, pod širým nebem. Lid do kostelů nechodí, ba může se říci, čím více v Londýně protestantských modlitebnic přibývá, tím více ubývá navštěvovatelů. V okrese Bethnal-Greenskem napočítlo se 119.624 duší a 15 kostelů s 14.478 sedadly. Průměrně navštěvuje jen 900 lidí tyto kostely, které po celý týden uzavřeny bývají. Kazatelé pod širým nebem (Open — air — preachers), jichžto počet vzrostl v krátké době na čtyři sta, namáhají se seč jsou a používají každé příležitosti jako vyletů, dostihů, veslování a střelení o závod, aby lidu křesťanské pravdy vštíplili. Nepřicházejí s prázdnými rukama, nýbrž udělují po své řeči posluchačům knihy, knížky, brožurky a traktáty. Ovoce jest při netečnosti a lhostejnosti anglického lidu velmi nepatrné. Jistý kazatel mluvil o krásném a ctnostném životě; když ukončil svou řeč pravil mu dělník posluchač: „Řeč Vaše neprospívá, neb žebrák, který nám podáváte, jest krátký, abychom z kalu a z propasti, ve které se nalézáme, osvobozeni byli. Protestantismus, který v Anglicku skutečně jest na pokraji záhuby, se namáhá, aby lid úplně neodpadl, ale namáhání bude marné, neb protestantské apoštoly nesprovází požehnání Boží.“

Literární oznamovatel.

— „Zlaté listky.“ Dárek útlověkým dětkám do Zlaté Knihy čili Dědictví sv. Ludmily zapsaným. Společně prof. K. A. Madiera, c. k.

okresní inspektor školní. Čís. XVII. V Písku 1979. S obrázky a mapkou. — „Zlaté klasy.“ Dárek dospělejším dívkám do Zlaté Knihy zapsaným. Sporořádal prof. Jan Suda. Čís. XVII. Správa „Zlaté knihy“ oznamuje: 1. Knížky na rok 1879 čís. XVII. rozesílají se od 1. října t. r. 2. Ježto podnik náš jen hojným přístupováním údě pojištěn býti může, obracíme se ku všem přátelům mládeže se snažnou prosbou, aby neopomínali, „Zlatou Knihu“ rodičům odporučovati a jí mezi mládeží nové členy zjednatí. Stanový na požádání franko zašleme. 3. Přijímáme též předplacení na jednu knížku t. j. 30 kr., a kdo by přál sobě, aby mu zaslána byla vyplacená, nechť zašle na porto 5 kr. 4. Letošní „Lístky“ i „Klasy“ každému zašleme vyplacené za 65 kr., nevyplacené za 60 kr. 5. Knížek dřívější leta vydaných máme hojnou zásobu a prodáváme je po 25 kr.; číslo I. v plátě vázané (se 24 vkusnými obrázky) za 30 kr. Porto za jednu knížku obnáší 5 kr. a když se jich zasílá více, přijde ještě levněji.

— „Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid.“ Serie 2. Dílu I. sešit 1. obsahuje obraz ze života: „Kterak u Jedličků dohospodařili.“ Str. 64. Cena 20 kr. Nákladem kněhupectví Kobrova. — Tamtéž: „Stručný všeobecný slovník věcný.“ (Malý slovník naučný.)“ Dílu V. sešit 7. obsahuje slova: Pichler — Polder. Cena 30 kr.

— „Co může náboženství.“ Historická povídka z dob Marie Stuartovy. Volně vzdělal František Vávra. „Zábavné bibliotéky“ dílo LVIII. Nákladem „Školy B. Srdce P.“ v Brně (Petrov 5.) Str. 158. Cena 50 kr.

— „Výchování rozumové, mravné a tělesné.“ Od Herberta Spencera, autora spisů: „Descriptive Sociology“, „Social Statics“, atd. Přeložil Josef Úlehla, učitel na Vsetíně na Moravě. Autorisovaný překlad. („Bibliotéky učitelské“ svazek III.) Nákladem knihtiskárny a knihoskladu Rohlféka a Sieverse v Praze. Str. 130. Cena 74 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Schuh*, kapl. v Chebu za admnistr. ve Wildsteině;
- p. Karel *Lochschmidt*, kapl. v Haslavě, za proz. kapl. v Chebu;
- p. Frant. *Hašlar*, kapl. ve Wildsteině, za proz. kapl. v Haslavě;
- p. Edmund *Pilz*, kaplan v Chebu, za adm. v Kirchenbirku;
- p. Vác. *Fortner*, kapl. v Hroznětíně, za adm. v Radešově (Rodisfort).

Uprázdňené místo:

Místo zámec. kaplana v *Hauensteině*, od 29. října na 4 neděle.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Matouš *Pátek*, b. notář, os. děkan ve Sverazu, dne 22. září (nar. v Rošovicích 5. září 1805, vysv. 25. července 1832);
- p. Jan *Bezpalce*, b. notář, farář v Brloze, dne 19. října (nar. ve Volešniku 8. srpna 1806, vysv. 13. května 1835);
- P. Arnošt *Loidol*, ř. cisterc. kláš. Vyšebrod., kandidát gymnas. profesury v Praze, dne 20. října (nar. ve Vyš. Brodě 28. července 1850, vysv. 18. července 1875);
- p. Jan *Šmrha*, farář v Nemanicích, dne 22. října (nar. ve Velkém Boru 30. května 1840, vysv. 22. července 1866).

Vyznamenáni jsou:

- p. Ignác *Skála*, far. v Putími, a
- p. Frant. *Bureš*, farář v Bubovicích, obdrželi právo nositi expos. can.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Hirnschradt*, adm. za děkana v Kašperských Horách;
- p. Jos. *Roušal*, far. v Osvračíně, za faráře v Mrdakově;
- p. Jan *Brejcha*, koop. v Petrovicích, za faráře v Střib. Horách;
- P. Emerik *Loidol*, ř. cisterc., f. adm. na Vejtoně (Heuraf), za far. adm. v Rychnově;
- p. Karel *Horník*, far. v Pivoňce, za far. v Mutěnině;
- p. Jakub *Tschunko*, kaplan za administr. ve Sverazu;
- p. Vác. *Hefert*, kaplan v Kolovči, za admin. v Osvračíně;
- p. Frant. *Těp*, kapl. v Plané horní, za adm. poutního kostela v Mláce;
- p. Ant. *Hejret*, kooper. z Albrechtce do Petrovic;
- p. Jan *Hofmann*, kapl. z Měčina do Dnešic;
- p. Jan *Reichensdörfer*, kapl. v Mutěnině, za adm. v Pivoňce;
- p. František *Martinić*, kaplan za administr. v Brloze;
- p. Jan *Kukla*, katech. na dívčí šk. v Pelhřimově, za katech. na real. gym. tamtéž;
- p. Martin *Hostreiter*, koop. za adm. v Nemanicích;
- P. Ervin *Koldř*, ř. prem. kan. Strahov., koop. na Sv. Hoře u Olomouce, za kapl. v Sepekově;
- P. Anastas *Runza*, téhož ř., kapl. z Radonic do Milevska;

- p. Julius *Tomší*, k. z Vltavice hořejší do Prachatic;
- p. František *Ondok*, neom., za kapl. ve Velharticích;
- p. Ant. *Vodrážka*, neom., za kapl. v Nové Cerekvi;
- p. Theodor *Zátka*, neomysta, za 2. kaplana v Sušici;
- p. Václav *Petrík*, neomysta, za proz. koop. v Libniči;
- p. Vác. *Sedlák*, neom., za proz. koop. v Nové Kdyni;
- p. Jan *Silhavý*, neomysta, za kooperatora v Albrechtci.

Uprázdňená místa:

- Osvračín*, fara patronatu nábož. fondu, do 7. listop.
- Sveraz*, fara patr. kníž. Schwarzenberga, do 7. listop.
- Brloh*, fara téhož patronátu, do 1. pros.
- Nemanice*, fara patronatu hrab. Stadionu, do 2. prosince.
- Pivoňka*, fara patr. hrab. z Coudenhove, do 7. prosince.

V biskupství Litoměřickém.

Installováni byli:

- p. Jos. *Seifert*, městský děkan a č. kanovník v Litoměřicích, jako král. kanovník,
- p. Frant. *Krajský*, rektor bisk. semináře, jako Ceynovianský kanovník, a
- p. dr. Ferd. *Michl*, prof. církv. dějepisu a fund. theologie, jako Königseggský kanovník kathedr. kapitoly v Litoměřicích.

Vyznamenáni jsou:

- p. Karel *Seyss*, prof. na odpoč. v Bohosudově, jmenován konsist. radou, a
- p. Ant. *Weiss*, farář v Bohosudově, jmenován os. děkanem.

Ustanoveni jsou:

- p. Ignac *Löbel*, spiritual, za rektora biskup. semináře,
- p. Frant. *Endler*, vicerektor, za spirituala, a
- p. Jos. *Bernat*, 1. kaplan v Liberci, za vice-rektora b. semináře;
- p. Vinc. *Luksch*, adjunkt theol. fakulty v Praze, za supl. prof. církv. dějepisu v Litoměřicích;
- p. František *Filip*, administr. za faráře v Mukařově;
- p. Jos. *Hammer*, far. v Milešově, za faráře v Křemýži;
- p. Frant. *Kordač*, dr. za kapl. v Liberci;
- p. František *Günzel*, neomysta, za kaplana v Jabloni.

Na odpočinutí odebrali se:

- p. Jos. *Waldert*, far. v Perstýně, a
- p. Jan *Ullmann*, farář v Jeřmanicích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Skalický*, b. notář, osob. farář a fund. kaplan v Kuksu, dne 3. října, (nar. 10. ledna 1805 ve Výprachticích, vysv. 26. prosince 1832.);
- p. Josef *Rytlíř*, deficient v Robousích, dne 20. října (naroz. 7. ledna 1841 v Robousích, vysv. 27. května 1866.)

Vyznamenáni jsou:

- p. Pelhřim *Novák*, děkan v Novém Městě nad Metují, jmenován skutečným bisk. vikářem okresu Opočenského, a
- p. Jos. *Schliemann*, farář v Nebeské Rybné, administrátorem vikariátního úřadu v okresu Rychnovském.

Ustanoveni jsou:

- p. Antonín *Friese*, farář Mlíkosrbský, za faráře v Žehuni,
- p. Ant. *Sirůček*, farář Mříčenský, za faráře ve Skále,
- p. Ign. *Wagenknecht*, administrator za faráře v Chotěborech,
- p. Václav *Uhliř*, administrator za faráře v Jesenici,
- p. Jan *Dobrkovský*, administrator Žehuňský, za admin. v Mlíkosrbech,
- p. Frant. *Sahan*, administr. v Krucemburku, za 2. kaplana do Polné,
- p. Václav *Dědek*, kaplan v Pecce, za administrátora do Mříčné,
- p. Ant. *Višo*, kaplan Kyšpereký, za administrátora do Č. Petrovic odkudž
- p. Frant. *Jiroud*, farář, vstoupil na dočasný odpočinek.

Uprázdňená místa:

- Mlíkosrby*, fara patron. hrab. Oktaviana Kinského, od 17. října.
- Místo *fundatistů v Kuksu*, od 24. října.
- Mříčná*, fara patron. náboženské matice od 25. října.

Milodary: Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta v Praze: J. K. z Čisté 2 zl. — K milodaru novosvěcenců Pražských (viz čís. 22. „Blah.“) dodány 3 zl., věnováno tedy úhrn. 66 zl. 50 kr. Na stavbu nov. chrámu P. v král. Vinohradech u Prahy: p. Jos. Binder, farář v Niklasbergu, 2 zl.; p. Mat. Krejčí, koop. tamtéž, 1 zl.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlas katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte prikázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XLVI.

Neděle XXV. a poslední po sv. Duchu.

Dvoji prorocství jest obsahem dnešního sv. evangelia, jedno i druhé vážné a významné. Spasitel předpovídá totiž blízkou zkázu Jerusálema a vše to nevýslovné zlo, které tato katastrofa na obyvatele jeho a veškeren národ israelský uvede; předpovídá ale zároveň s tímto prorocstvím i konec světa, znamení, která ho předcházejí budou a poslední soud, na to následující, onen hrozný den, „kdy se ukáže znamení Syna člověka na nebi a kvíliti budou všechna pokolení země a uzří Syna člověka, an přichází v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností“. Každoročně dává Církev tuto část sv. evangelia v poslední neděli po sv. Duchu věřícím předčítati, chtějíc nám na sklonku roku svého dáti vážné napomenutí, bychom pamětlivi byli soudu, který čeká nás na sklonku života našeho před trůnem Soudce věčného, vševědoucího, spravedlivého a nestranného; bychom žili tak, abychom se cti obstatí mohli na tomto soudu a neslyšeli rozsudek, odsuzující nás k věčnému zahynutí, nýbrž k věčnému životu. A právě že jest to vřelé přání Církve, bychom dne soudného, jehož uniknouti nemůžeme, vždy pamětlivi byli, jak toho žádá na nás spása duše vlastní, a poněvadž pravda tím hlubší a trvalejší dojem v nás zanechává, čím častěji o ní uvažujeme: buď i *soud a odplata* budoucí předmětem dnešní úvahy naší, v níž věroučnou stránku této pravdy dokážeme.

Již pojem a povaha této nauky o budoucím soudu, jako učení víry, ukazuje, že

pravda její cestou pouhého přemýšlení zdůvodněna býti nemůže; povaha její předpokládá spíše, ješto z důvodů vnitřních odvoditi ji nelze, dostatečné důvody vnější, totiž věrohodnou autoritu, která o pravdě učení tohoto svědčí a na jejímž základě a svědectví ji za pravdu máme t. j. věříme. Takováto naprosto věrohodná autorita jest však jedině autorita Boží; ústa, jimiž k nám mluví, jest Synem Božím založená Církev, již ustavičnou slíbil pomoc svou, aby pravdu Jeho neporušenu zachovala: „Ať, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa“. (Mat. 28, 30.) Této tedy Kristem založené Církve musíme se především tázati, jest-li učení o budoucím soudu pravda zjevená. Odpověď jest určitě a rozhodně kladná. Na všeobecných sněmích, zvláště na 2. sněmu caříhradském r. 553. proti Origenistům, na 4. sněmu lateranském 1215., na sněmu tridentském, ve svých symbolech: apoštolském, athanášském, [niceno-konstantinopolském, tridentském, vyhlásil neomylný učitelský úřad v Církvi: stává odplaty po smrti při soudu, a tento jest dvoji, soukromý pro jednotlivce, všeobecný v poslední den — za docelující část pravdy Bohem zjevené; a všechna její napomenutí a povzbuzování k dobrému, všechny její výstrahy od zlého, všecko její připomínání budoucí odplaty i trestu, všecko její učení o záslužnosti neb nezáslužnosti skutků lidských, její útěchy poukázáním 1 příštím dokonalému vyrovnání jednak zásluhy a odměny, jednak viny a trestu jest tolik též důkazů, že Církev stále učila a učí o budoucím soudu a odplatě věčné. I písmo sv. pravdu učení toho stvrzuje. Vždyt dnešní sv. evangelium i znamení udává, která konec světa předcházejí budou: zánemění na

nebi i na zemi, veliké souzení národů, jakého nebylo od počátku světa, objevení se kříže jako znamení Vykupitele našeho v oblacích nebeských, příchod Syna člověka a vyslání andělů, aby shromáždili vyvolené jeho ode čtyř větrů, od vrchu nebes až do končin jejich. Na jiném pak místě líčí sv. písmo tento soud podobným a podrobným způsobem: „když pak přijde Syn člověka v slávě své a všickni svatí andělé s ním, tehdy se posadí na trůnu velebnosti své; a shromáždění budou před něj všickni národové; i rozdělí je na různě jedny od druhých, jako pastýř odděluje ovce od kozlů. A postaví ovce zajisté na pravici své, kozly pak na levici“ a končí místo to slovy: „I půjdou tito do trápení věčného; ale spravedliví do života věčného“ (Mat. 25, 31—33. 46.) A rovněž tak vznešeně a tajupně píše prorok nového Zákona sv. Jan ve svém Zjevení o této světové události: „I viděl jsem trůn veliký bílý a sedícího na něm, před jehož tváří utekla země i nebe a místo jim není nalezeno. I viděl jsem mrtvé, malé i velké, stojící před obličejem Božím a knihy otevřeny jsou; a jiná kniha jest otevřena a to jest kniha života; i souzeni jsou mrtví podlé toho, jakž psáno bylo v knihách, podlé skutků svých. I ten, kdož není nalezen v knize života zapsán, uvržen jest do jezera ohnivého“ (Zjev. 20, 11 a n.). Dle svědectví Skutků apošt. zvolal Pavel k hádajícím se s ním mudrcům athenským: „(Bůh) uložil den, v kterém souditi bude všecken svět v spravedlnosti 'skrze toho muže, kteréhož k tomu vystavil, slouže k víře všechněm, vzkříšením jeho z mrtvých“ (Sk. ap. 17, 31.). — Mám ještě zvláštních důkazů z nepřetržité tradice církevní uvést na doklad, že učení „po smrti bude soud“ vždy a všude a ode všech věřících za pravdu zjevenou považováno? Bylo by od místa; neboť nikdy o tom nikdo nepochyboval; vždyť to právě byla myšlenka na Boha, budoucího odplatitele, úvaha, že člověk z každé myšlenky, každého slova a skutku musí účet skládati, jež otec a učitele církevní stále zabývala, je zlého vystříhala, k dobrému povzbuzovala, kteráž je spolupůsobením s milostí Boží tím učinila, čím nyní jsou; vždyť — abychom jeden příklad uvedli — říkával sv. Jeroným, že stále slyší troubu anděla volajícího lidi k soudu. A kdož z vás nezná velebný a krásný hymnus, v němž Tomáš z Cellana tak dojemně a výmluvně líčí den posledního soudu? „Hrůza pojme nás v tu chvíli — až se svět rozpadne v díly — dle Da-

vida a Sibylly“. — A tažme se konečně, jak toto církevní a zjevené učení má se k rozumu našemu; nejenom že rozumu našemu neodporuje, nýbrž s ním i dokonale souhlasí. To jasněji seznáme, ohlédáme-li poměr tohoto učení k ideji o Bohu, k základům rozumového myšlení a k zákonu mravnímu nám vrozenému. Přičí se snad učení o budoucím soudu ideji o Bohu, kterouž chová v sobě každý rozumně myslící? Nikoliv, jest spíše nevyhnutelný následek poznání pravdy, že jest Bůh; neboť poněvadž Bůh jest, jest i nejvyšší svatý a spravedlivý; jako nejvyšší svatý a spravedlivý musí však v budoucím životě dokonale odplatiti, což v tomto životě není vždy možno; že na věčnosti každému dle zásluhy odplatiti může, jde z jeho všemohoucnosti; že ví, co komu náleží, plyne z vševědouceho jeho; že každému odplatí dle zásluhy vysvětlá z naprosté jeho pravdomluvnosti a věrnosti, jak ústy apoštola svého dí o sobě: „Odplatí každému dle skutků jeho“ (Řím. 2, 4.) Rovněž tak nepřiči se učení toto zásadám rozumného myšlení, neboť která všeobecná pravda by tím byla vyvrácena? Předpokládá nesmrtelnost duše lidské rozum lidský nevyhnutelně žádá budoucí odplatu (Kant); a již Plato dokazuje nutnost věčných trestů za těžké hříchy. „Ty, jichžto stav pro velikost hříchů jejich za nezhojitelný se uznává, vrhá zasloužený osud jejich do tartaru, jehož neopustí nikdy“ (Phaed. p. 114.) a Vergil praví o zavržených na onom světě: „A bytí život a poslední je opustil papršlek světla — ne veliká rána, ni veškeré zlo těles neopustí nešťastníků . . . všeliký duch trpěti musí za viny svoje“ (Gorg. p. 525.) O stavu blaženosti a očistě na onom světě praví týž: „Pak vstoupíme na elysejské nivy a málo hledí nás na role blaženosti — až dlouhý ten den a dokonaný čas oběh lpící setře skvrnu a zcela očistí se smysl a jasný žár duše“ (Aen. VI.). — Učení o budoucí odplatě nikterak nepřiči se ani zákonu mravnímu nám vrozenému, neboť tento praví každému — a hlas svědomí jest toho svědkem — že jako dobré milování hodno, tak zlé nenávidění třeba, dobré zásluhu t. j. nárok na uznání a odplatu, zlé pak vinu působí a trest zasluhuje; odměna a trest jest tedy jen přirozený a nutný následek obou a obě pak v budoucím soudu se vykoná. —

Poslední soud jest přirozené a nevyhnutelné zakončení dějin lidstva, potvrzení mravního řádu světového, osvědčení pro-

zřetelnosti a spravedlnosti Boží, výsledek vychování člověka skrze Boha a pro Boha. — Naproti tomu odvoláváno se často k známému výroku básníkovu: „Dějiny jsou soudem světa“ a jímno za to, že tím lze upříti všeobecný soud Boží, avšak zdaž nepoukazuje právě to, že zlo již zde na zemi ne zřídka trestu a odplaty dochází, na původce tohoto zjevu, jako účinek předpokládá svou příčinu? A zdaž odplata na zemi bývá dokonalá, dostatečná, spravedlivá? Tak ani býti nemůže, poněvadž původce zlého skutku následků jeho ani předvídati, ani jim zabrániti nemůže, tak že nelze mu na zemi dojiti odplaty tou měrou, jakou by zasloužil; nad to bývá odplata pozemská soukromá, kdežto spravedlnost Boží všemu tvorstvu známou učiněna býti musí.

A tažme se konečně všeobecně lidského přesvědčení a vědomí, jak je v původním podání, pozůstatcích to společného zjevení, u všech národů nalézáme: u Egypťanů, Peršanů, Indů a Číňanů i u všech národů asijských, u Řeků a Římanů, Germanů a Keltů, jižních ostrovanů a obyvatelů nového světa všude nalézáme víru v odměnu a trest po smrti těla co docelující část různých vyznání jejich náboženských, byť i jádro této pravdy tu a tam během tisíciletí bludnými příměsky zahaleno bylo.

A tak poznáváme, že jest to nejen církevní, ale i božské učení, že po smrti nastane soud, a že učení toto rozumu nikterak neodporuje, ano s ním spíše dokonale souhlasí. Vždyť ani svědomí nemělo by pro nás důležitosti, kdyby nehlásalo nám, že všechny skutky naše naleznou spravedlivého a nestranného soudce. Nemylme se, Bůh nebývá posmíván! Nebe a země pomínou, ale slovo Boží nepomine. „Neboť spravedlivý jsi ó Hospodine a spravedliví jsou soudové tvoji“. Amen. (Žalm 118.)

XLVII.

Neděle I. adventní.

Cas, který dnešní neděli počíná se, sluje *adventem*; slovo to latinské značící v jazyku našem mateřském tolik jako příchod, příští. Příchod vůbec, bez bližšího udání; nepravít se, kdo přijíti má kam a jak; není také udání toho třeba, neboť každý z nás ví, či příchodu očekáváme a jak důležitý jest pro nás. — V letech studií svých viděl jsem, kterak nad silnicí nedaleko vchodu do zámku nádherná postavena byla brána, na jejímž vrcholu stál cherub s trou-

bou, z níž plynula slova: „Již jdou.“ Na všech stranách pozoroval jsem radostné rozechvění a proudění lidu někoho toužebně očekávajícího. Všichni patřili na bránu, pohlíželi na cheruba čtouce slova: „Již jdou“, ale nikdo netázal se: „Kdo jde?“ Všichni rozuměli slovům těm a hleděli s radostnou touhou příchodu, svého otce a dobrodince, majitele zámku, vstříc. — I mezi křesťany jeví se v čase dnes počínajícím zcela zvláštní rozechvění mysli; viděti jest mnohé již záhy z rána do chrámu Páně spěchatí, z chrámu zavznívá již v prvních jitra hodinách zvučný zpěv, zaskvívá se jasný četných světél lesk. Na venkově pak jest tento zjev ještě nápadnější, nejen v neděle a svátky, ale i ve dny všední putují lidé za tmavé ještě noci se svítilnami, v mnohých krajinách i s pochodněmi přes hory a doly, v dešti i v ní, do farního chrámu Páně, aby mši sv., rorate řečené, přítomni byli. Všude pohnutí, všude čilý život a proč? Poněvadž advent jest, poněvadž příští očekáváme, příští radostného a vznešeného. I my všichni m. j! máme příčin dosti, abychom příchodu tomuto toužebně hleděli vstříc a připojili se k radostnému tomuto pohnutí mysli. Vizte m. dr! velika většina vás vzdálena jest od rodičů svých, žijete zde mezi lidmi cizími. Kdybyste zprávu obdrželi z domova, že otec neb matka přijdou sem navštívit vás, zvěst taková zajisté přeblahý dojem učinila by na vás, zvláště tenkrát, když sobě vědomí jste, že jste povinnosti své věrně konali, když s dobrým svědomím před ně předstoupiti můžete, hodni jsouce darů a dobrodiní je sprovázejících. Není-li však svědomí vaše dobré, mysl pokojná, očekáváte-li příští otce neb matky s bázní a úzkostí, zdaž nemusí to mocným pro vás býti popudem, abyste se náležitě sebrali, aspoň těch dnů až do jejich příští dobře použili, napravili, co napravit lze, dohonili, co zanedbáno, byste otci a matce při návštěvě jejich zármutek a starost nepůsobili.

A hle! m. j. Ten, jehož příchod v čase adventním ohlašuje se nám, zavítá k nám z domu otcovského, z příbytku věčného; On, jednorozený vroucně milovaný Syn nebeského Otce našeho, chce navštívit nás, chce přinésti nám, čeho synům Adamovým nad jiné třeba, usmíření a milost Otce, ubezpečení, že Otec ty, kteříkoliv věří v Syna, za dítky své přijati sobě žádá.

A zvěst tato nemusí-liž býti nám útěchou; zdaž nepřejeme sobě, abychom s do-

břím svědomím k Němu přistoupiti a říci mohli, že jsme se snažili, nebeských darů jeho, které přináší, hodnými se státi a nejsme-li hodni jich posud, vše učiniti že vynasnažíme se, pokud síly stačí, abychom hodnými se stali? — V mnohých rodinách křesťanských panuje překrásný ten obyčej, že stavi se v svatvečer Narození Páně stromek vánoční, v nesčetných světlech zářící, dárky pokrytý, jež dítko božské, Kristus, dítkám hodným přineslo. A dítky ty těší se již nyní na štědrý večer, mluví již nyní o něm každý den. Tu lze říci, pro ně že jest doba tato adventem. S tlukoucím srdcem, s radostnou touhou očekávají příchod milého Ježíška s krásnými a prospěšnými dárky jeho, a rodiče neznají účinnějšího prostředku, jímž by k pilnosti je povzbudili, k modlitbě a poslušnosti přiměli, dětských poklesků uvarovali, než vzpomínku a naději na Ježíška a darův plný stromek vánoční. Vy m. dr! nejste ovšem již děti, jste pacholci, jinochové, jste studující, menší a větší; vám všem dobře známo, že stromek vánoční prostomilý, symbolický klam, že ne bezprostředně milé dítko božské, nýbrž láskyplné srdce rodičů připravuje dárky, z nichž těší se děti zdárné. Ale mám za to, že ani pro vás nepozbyl stromek vánoční všeho půvabu a je-li kdo z vás tak šťasten, spatřiti strom ten a přijmouti z něho dárek byť i malý, myslím, že mu to ještě v těchto letech radost působí. A byť tomu neb onomu z vás štěstí takového nebylo popřáno, neboť mnozí z vás jsou zde cizí, jiní zase chudí: ale i ti mohou se těšiti na svátky vánoční, neboť nezapomíná ani na ně dítko božské, kteréž chudé přišedši na svět povzneslo tím chudobu, a ony dary vzácné, kterýmiž lidstvo oblažilo, chová i pro vás, pakliže v lásce na ně vzpomínáte, na příští jeho se těšíte, jich hodny se činíte. Vždyť jsou stromky vánoční a dárky na nich toliko symboly, obrazy oněch prevelikých darů Božích, za něž toliko příchodu Syna Božího děkovati máme: darů světla a milosti a radosti v Duchu svatém. — M. dr! doba, kdy dítě Ježíš narodilo se v Betlémě, byla přeneblahá. Israel rozpoltěn v strany mnohé sténal pod nátlakem panství cizího, pod ukrutným Heródem. — A v ostatním světě jaké byly poměry náboženské, politické a společenské? V náboženství? jaká nevědomost, jaké bezbožství! — V politice? Vzpomeňte na hrozné války občanské, které bezprostředně předcházely vládu císaře Augusta,

pomněte na proudy krve, jimiž zaplaven Řím a starý svět! A v životě společenském? Rozpomeňte se na tisíce tisíců otroků, kteří klnuli dni narození svého! A hle! uprostřed těchto temnoti zasvítlo nepatrné světélko v Betlémě, a světlo to nabývalo stále větší jasnosti, stalo se stromem velikým posetým miliony světél, kteráž paprsky své přes celou zemi vrhala, skytající těm, kdož po světle a milosti toužili, milosti a světla.

Víra v Ježíše Krista, naděje v život věčný, láska, kterouž roznítilo v srdcích lidských dítko Betlemské, obnovily tvářnost země, působily nevýslovně mnoho dobrého. I my m. j! máme a můžeme mít podíl v tomto blahoplošném díle Kristově. Zdaž nemáme se z toho těšiti i my, pravím, v tomto čase našem? Doba naše jest doba trudná, důvěra všude zvíklána, láska vymizela ze srdcí! Kam se obrátiti, odkud můžeme očekávati pomoci? Odnikud jinud, leč odtud, odkud jistě vždy přichází a jediné přijíti může, z Betléma. Světlo se stromu Kristova jediné osvětluje cestu, která vede nás z temnoti času, dary dítky božského jediné poskytují útěchy a síly uprostřed strastí a svízelné života.

Má-li lepší obrat nastati, má-li mír se upevniti, důvěra se navrátiti a láska v srdcích opět zavládnouti, mají-li se bídý doby naší opět zmírniti; — pak musíme slaviti advent, prositi a modliti se, aby Kristus zavítal mezi nás, musíme oživiti v sobě víru v Jeho slovo, naději v život nám slíbený, lásku k Bohu a bližnímu pro Boha.

Neříkejme, aby jiní, bohatí i chudí, mužové v čele jiných postavení, vůdcové státu a lidu tak činili, pomýšlejme na to raději sami! Budeme-li mít vždy zdárné hodné studenty křesťanské, pak budou brzy ve všech oborech bodří, křesťanští, svědomití mužové a pak musí býti lépe! Za tou příčinou volám a prosím: připravte cestu Páně, přidružte se k všeobecné Církve naději v příští Spasitele svého, neopomíňte přicházeti k dojemnému „rorate“, hleďte v době této v každém ohledu svléci se sebe, co nedobré a chybné, nenechte se temnou touto dobou svěsti na cesty hříšné, neboť světlo Kristovo osvětluje i temnotu, oko Jeho hledí na vás i tam, kde nevidí oko naše. A kdo Boha hledá, jej i v temnotě na paměti má, tomu svítiti bude světlo lásky Jeho a slitování. Amen.

Kvíti na hrob.

(Dokončení).

7. Příteli.

Drahokam tu vzácný odpočívá,
jehož nevděčný svět nepoznal;
v žití lepším nyní zaprodává,
za svou věrnost odplatu by vzal.
Zlatem nezváží se přítel věrný,
jest on poklad k jiným nepoměrný.

8. Přítelce.

Než-li bratr, než-li sestra
lepší je prý přítelka;
jestiť v žití noci tmavé
milou září světélka.
Tou jsi, drabá, ty mi byla,
vedla žitím bezpečně;
ach, co počnu nyní sobě,
kéž tu spíme společně!

9. Manželi a otci.

Zkvétal strom v zahrádce milé,
drahý manžel, otec rodiny;
blahé byly s ním a klidné chvíle,
ušly rychle, jak proud bystrýni.
Ach, tam odměň Pán ti lásku tvoji,
manželi a otče mileny;
choť tvá, truchlice, nadějí se kojí,
tam že jsou zas duše spojeny.

10. Těž manželi.

Ztratila choť druha věrného,
pečlivého otce jedin syn;
odňal Pán jej z kruhu tichého,
navždy skryl jej chladný země klín.
Kdože, ach, tě choti, otče drahý,
z temna hrobu nazpět povolá?
vím, že utiší se vzdechy, snahy,
až i nás Pán k sobě zavolá.

11. Rovněž manželi.

Brzy, ach, minuli dnové tvoji,
věrný choti, otče svých;
manželka a dítky slzy své zde pojí,
vlažice prach pozůstatků tvých;
tam však v slávě božské velebnosti
shledáme se šťastně na věčnosti.

12. Muži.

Mysl čacká, srdce jemné,
ramě k činu hotové;
sloužil Bohu, králi, vlasti,
vůle — zrna kovové,
Sloup byl mocný, pevný, přímý,
na němž tíže spolehly;
slávy blesek, ni chlouby dýmy

srdce jeho nežehly.

Však ten smrti zákon věčný
své i po něm rámě vzpial;
svět jej přijal nekonečný,
z našeho jej středu vzal.

13. Ženě.

Ženo ctnostná, družko věrná,
korunou tě hlavy zvou,
která slova dost přiměrná
mohou hlásat chválu tvou?
Tuto dřímáš v klidném hrobě,
ukončila's úkol svůj;
zdárné dala vlasti syny,
pomník slávy tobě stůj!
Nebo žena, základ blaha
státu jest i rodiny;
proto muži nad vše drahá —
zde teď truchlí jediný. —

14. Stařečku.

Dlouho, stařečku, jsi žitím krácel,
chladná smrt tě přece schvátíla;
strastmi života ten pšov zvlácel,
až se žití síla zlomíla.
Tak i nejdelsí věk jest jen chvíle,
která času proudem pomine;
stane každý tam u brány cíle,
když Pán Všemohoucí pokyne.
Dej jen, Pane, šťastně tam vejíti,
na věky blaženým s tebou býti.

15. Dítěti.

Dítko, poupě odervané,
utrhnuté od růže —
ach uvadneš, nerozkveteš —
kdo mně smutné pomůže?
Neuvadneš, krásně zkveteš,
tam v zahradě andělův;
růže však, tvá máti, zvadne,
brzy konec její dnův. —

16. Každěmu.

Co člověk jest, aj tuto viz,
jen pára, dým a stín;
zde sotva chvíli pobude,
již zajde v země klín.
Ne zde tvá vlasť, to pozoruj,
leč tam jest, nad hvězdami;
jen v pravdě, ctnosti, pevně stůj,
a sij, byť se slzami;
těš se, že přijde blahé sklizně čas,
až všemocný jen zavzní Páně hlas.

B. Hakl.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

X.

„Dlouho-li tomu, co jsi mi u oltáře přisluhoval? — A dnes tě hochu sotva poznávám! Tak to však bývá: leta léti nad našimi hlavami, že toho ani netušíme, stárneme, že ani nevíme, v jedné ruce nesou štěstí, v druhé neštěstí a sypou všecko na zem v podivné směsici; často cítivá člověk oboje najednou a ký div potom, že se hlava točí, že se o ni pokoušívá závrat?“

Pán děkan Jiří Bílek ještě tiskl pravicí mladého muže, syna Slavíkova, ve své a zraky jeho spočívaly na svěží, štíhlé postavě praporečníka zelených lanců s patrnou zálibou. Však to také Damianovi slušelo! Jakoby byl v takovémhle šatě od maličkosti, zrovna jako k vojančině rozený.

„Když jsi tentokrát zmizel jakobys byl padl do vody, vykládal jsem ti to sám ve zlé, žeš utrápené rodiče opustil, žeš k kjedné ráně druhou přiložil. A hle, byla v tom vůle Boží, jež teprv dnes je zřejmá a jasná očím našim“.

Pan děkan se odmlčel; venku na chodbě ozývaly se kroky, bylo slyšeti tlumený hovor a v téměř mžiku otevřely se dvěře a do světnice vkročila mladistvá dívka s pozdravením sotva slyšitelným a s hlavou nesměle, skorem bázlivě k zemi sklopenou. Ani se neodvážila zraků pozdvihnouti.

Osmáhlým obličejem praporečníka přeletěl tmavý zákmit nachový. Kvapně přel si levicí čelo a tvář, jakoby chtěl okamžikový růměnec zastřít, zahladiti. Bystrý zrak páně děkanův však byl rychlejší, — zavadil o obličej Damianův jen tak jako maně a již opět upíral se k neočekávané návštěvnicki, již však jak se zdálo jazyk na okamžik odepřel službu. V bledém obličejí jevila se až příliš zřejmě nesmělost, ostýchavost až úzkostlivá, plachý ráz, jež tak zhusta lze pozorovati ve zracích, jež mimo šírá pole, pestré lučiny, zelené zahrady, mimo černé lesy, či vysoké vrchy, mimo svou rodnou vísku a v té visce starodávnou světnici po celý svůj život nezří ničeho a po ničem také netouží. —

„Čeho si přeješ ode mne milé dítě?“

Pan děkan zahovořil obvyklým, nevy-
pstatelným hlasem, za nímž by byli šli lidé

k blízkému Labi a za nímž by se byli vrhli do jeho vln.

„Nesu velebný pane na modlení, na mši svatou“, odtušila dívka poněkud se osmělivší přívětivostí páně děkanovou; ale pozdvihnuvši zrak okamžitě ljež opět sklopila a růžová červeně zdálo se že se jí rozlévá až do očí, do čela. —

„Na modlení, na mši svatou? — Za koho?“

„Za tatíčka, důstojný otče! Aby ho Pán Bůh na přimluvu Rodičky Boží všeho zlého uchránil, aby mu vrátil do duše pokoj“.

Při těchto slovech dívka pozdvihla poznovu hlavu, upřela zraky své k panu děkanovi, a zkušený kněz, jenž naučil se ve svém povolání ve tvářích lidských čísti jako v knihách rozevěřených, porozuměl tomuto pohledu a tomuto výrazu v obličejí dívčině s důstatek. Poznal rázem všecku tu horoucí vřelost mladé duše, všecku tu lásku upřímně dětinného srdce, veškerou tu touhu, jež kroky její nedajíc jí pokoje vedla až sem v Mariánský útulek. —

„Z daleka milé dítě?“

„Z Moráně!“

A dívka podávala panu děkanu cos pečlivě v rezném papíře zavinitého. Ruka se jí při tom chvěla, div že peníz jí k zemi nevypadl.

„Nech jen, nech, jsi dobrá, jsi upřímná dcera. Neznám tě, nikdy jsem tě neviděl; ale kdo za otce vykoná pouť, kdo se jde modliti daleko na svaté místo, aby mu pokoj vyprosil, už kroky takové jsou nejlepší svědectvím. A já se za tvého otce pomodlím, už zítra a přinesu Pánu Bohu za něho oběť hned pozejtří. — A tvé jméno?“

„Andělka“.

Dívka opět sklonila hlavu, ale tentokráte hlouběji, až se jí šátek svinul na čelo a s jedné strany přes tvář prokvětlou tou nejtemnější červení. Bezpochyby že setkaly se zraky její s očima důstojníka, jenž sledoval každý její dech a jež viděla v domě oteckém v ošumělém, rozedřeném šatě, ale s tímže skvostným bandalírem k boku od ramenou.

„Andělka? A zdá se, že jsi otci opravdu andělem. Jen jím buď milé, dobré dítě, Pán Bůh tě posilní a Rodička Boží ti pomůže! — Peníz si však ponechej“.

„Jsem ze dvora; je to můj ústřadek — přijmětež důstojný otče třebaš pro chudé,

třebas na světlo. — Choi přinést obět! Račtež přijati!“

Dívka položila závitěk na židlici u dveří a v malé chvílce byl pan děkan v komnatě opět samotěn s mladým mužem, jemuž čím úsilovněji se přemáhal, tím prudčeji hnala se krev do tváří a ke hlavě.

Pan děkan přisedl těsně k němu, svou pravici položil na jeho rameno, zadíval se mu bystře do očí a řekl tichým, vlnitým hlasem: „Ty ji Damiane znáš! Není-li pravda? Už jste se kdes v životě viděli? — Nemusíš mi pověditi pravdu, nechcešli. Dnes jsi již pánem, jsi důstojníkem, jsi významován jako v celém císařském vojstě málo kdo. — Před rokem byl bych měl k této otázce jakési právo. Znal jsem tě od maličkosti, byl jsi mým žákem, hodným, upřímným žákem. — Dnes k té otázce práva nemám; ale táži se tě přece, jako tvůj přítel, který je ti nakloněn celou duší, který na tebe, na tvou duši často, přecasto při svaté oběti pamatoval.“

„Znám ji, ale viděli jsme se jen jednou, bylo to v jejich dvoře, pod jejich střechou. — Vraceli jsme se tenkrát do Čech, vlékli jsme s sebou toho proradu Hofkircha.“

„Věřím ti na slovo. A myslíš-li na ni často — nedivím se ti. Stává se, že lidé se vidí jen jednou v životě a že se jim zdá, jakoby spolu byli rostli od maličkosti, jakoby bez sebe ani býti nemohli. — Vidíš že Damiane?“

Mladý muž, praporek od regimentu zelených lancůchů, přikývl pouze hlavou.

„Poslechni mne Damiane: pusť tu myšlenku z hlavy. Radím ti dobře. Či zřekneš se vojenského života? — Pak arcit. Ale jsi přece trochu mladý.“

„Vaše Důstojnost ráci znáti náš úmysl! V našem regimentě je dětí staroboleslavských a z okolí celá setnina, my budeme hledati poklad Marianský, my si pokoje nedáme až ho nalezneme. Po všech bojištích budeme lupiče stíhati, tahle vojna bude trvati dlouhá léta, projde všemi zeměmi.“

„Vznešený účel — opravdu vznešený! Však budu s vámi v duchu a budu Boha spravedlivého prositi, aby vám pomohl, aby vám dal síly, vytrvalosti. — K tomu účelu je třeba celé hlavy, celého srdce — rozumíš mi Damiane? — Je k tomu třeba odvahy na smrt. — Rozmysli si svůj slib. Lépe slibu Bohu nečiniti, než učiněného nedržeti. — Hleď tahle dívka, již neznáš, již si viděl dnes v životě podruhé, jeví se ti první překážkou jako lehynký obláček,

jako bludička. — Mluvím s tebou jako s jinochem, jenž vstupuje na práh mužského věku.“

„Ale my se důstojný otče vrátíme.“

„A což když se nevrátíš? — A vrátíš-li se, snad uvidíš ten zdejší kraj pustý, snad své rodiště v rumech, snad Marianský chrám v zříceninách, snad dědiny na míle daleko vypálené.“

Damian svěsil mladou hlavu, jakoby mu na ni byla náhle tajemná ruka balvan spustila. Až teprv, když ucítil na svém čele ruku děkanovu, vzpamatoval se, ale tvář jeho byla bleďá, rtý se mu chvěly, jakoby horečkou, zrak měl zakalený a na skvostný, drahocenný bandalir, jež mu záviděli staří plukovníci, skanula mu horká, těžká, veliká slza — první v tomhle novém důstojnickém kabátci. —

„Ráčíte se přesvědčiti důstojný otče, že slibu svému dostojím!“

„Dej Pán Bůh chlapče, abych se toho dočkal!“

S těmito slovy se oba rozešli. Pán děkan jej vyprovodil až před své obydlí.

Andělece mizely již ponenáhla staroboleslavské věže s očí; nad městečkem spouštěly se znenáhla poloprůhledné modravé mlhy. Kolikrát se však zpět ohlédla, stannula na okamžik a potom vždy zase urychlila krok; ale zdálo se jí, jakoby na nohou měla nesmírnou tíž, jakoby se jí ztěchle končin nechtělo. — Vydala se na cestu, aby otoi pokoj vymodlila a už potřetí jí přiletělo cos ke hlavě a našeptalo: „Samé sobě jsi tam pokoj nechala!“ Dívka se zachvěla, plaše kolem se rozhlédla, ale nikde nebylo živé duše, — jen vysoko nad ní kmital se černý bod — snad dravec pták a jen oteplený větrík ovíval horkou, zrůměnělou její tvář. —

A před staroboleslavským chrámem stál lancůch Krakule, s rukama přeloženýma křížem přes prsa a s očima upřenýma v tu stranu, kudy dcera Podubeova z děkanství zmizela. —

„Jsi trestán dost, červa v tvé duši nikdo tak necítí jako ty. — Ale tohohle nezaluhuješ! Nejsi Podubče hoden, že tě ta holka otcem nazývá, natož pak, že se za tebe modlí a že pro tebe váží takový kus světa. Nejsi Podubče hoden, že jsem tě šetril. — Za mé duhy.“

„Co že dudáku? — Stýská se ti po nich? — Už jsi čertu duši zapsal, už jsi chlapíku náš!“

„Ech co duhy, pane plukovníku! Ale na myslí mi leží ta holka!“

„Snad ženit bys' se chtěl? Už brachu pelicháš; trochu pozdě na ten nápad přicházíš!“

„Je to divná historie pane plukovníku! — Trochu k tomu přispěla, že jsem zeleným lancem! — Podivná historie, jářku pane plukovníku, s tím Podubcem.“

„Jakže, ty Podubce znáš?“

„Znám pane plukovníku, tak jako svého kozlika jsem znal, ježž mi roztrískal na kusy, za to že jsem mu řekl pravdu, svatou, pravdivou pravdu!“

„Podubce z Moráně znáš dudáku?“

„Tak jest pane plukovníku! — Jeho dcera, ohci říci dcera jeho sestry tu byla před chvílí v kostele a modlila se za něho. Však jsem mu tenkrát vzkázal, aby si svůj groš nechal na modlení.“

„Dcera jeho sestry pravíš?“

„Ba arcit pane plukovníku.“

„A kdy tu byla?“

„Před dvěma hodinami! — Potom šla na děkanství! — Však ji tam viděl pan kornet. Zeptejte se ho jen. — Podubec je bezdětek, dceru sestry jeho vzali si za svou.“

A dudák Krakule vypravoval Kladi-vákovi všecko, co věděl i co nevěděl, co Podubci vyčetl, co měl všecko ještě na jazyku; slova nezamlčel, co si lidé o něm povídají, co mezi ně ponejvíce roztrousil sám.

Kladivák zavrtěl několikrát hlavou, jakoby nevěřil, položil si ruku na čelo, jakoby se upamatoval a opět vrtěl hlavou a skorem zapomínal v té chvíli, že je plukovníkem regimentu zelených lanců, že generalissim poslal do Vídně císaři pánu zvláštní list o třiceti zelených lancích po kurýru.

A když přišel do svého bytu k Slavíkovům, mluvil málo, sedl si za stůl a myslil mnoho — velmi mnoho, jak jen stará, šedivá hlava jeho mohla letu myšlének postačiti.

I na Damianovi postřehlo matčino neklamně oko náhlou, podivnou změnu, stal se pojednou skoupým na slovo a měl toho přec ještě tolik — tolik povídati. Čas v oteckém domě mijel rychleji než větry. Matka počítala hodiny, jak dlouho ještě bude se těšiti s jedináčkem a zamlklost jeho kladla dobračka na vrub opětného odchodu — tentokrát Bůh ví na jak dlouho. Ani otcí nešla synova zamyšlenost; musel leckdy otázku dvakrát opakovati.

„Vidiš chlapče? — Přec se ti nechce z toho domova. Přec jsi ještě mezi lidmi nezvykl. Zůstaň už mezi námi, jsme tu tak opuštěni a kvapem stárneme. — Kdo ví, zdali nás zase uvidíš, Damiane!“

Matka vzala synovu hlavu v obě ruce, jakoby chtěla přípověď jeho vynutiti.

„Mohu-liž matičko?“

A mladý muž opět se zamlčel. Až teprv když přicházeli známi sousedé a sousedky prohlédnout si ho zevrubně, přivítat ho, poptat se ho, jak to v tom cizím, dalekém světě vypadá, trochu se rozhovořil, ale přec nějak kuse, dvě tři otázky přeslechl a teprv na čtvrtou odpověděl.

A sousedky si šeptaly: „Inu přec je ten domov nejlepší, i kdyby člověk v cizině byl samé hečbávi, samé zlato a samé stříbro. — Nebude se mu odtud chtít, uvidíte že ne. A těm, co se dali zverbovat, zasteskne se po Staré Boleslavi, jakmile ji ztratí z očí. — Tak to bývá, člověku domov k srdci přiroste, že ani neví jak a že teprv potom ho má nejradší, když už se nemůže vrátiti!“

Ráno v určený den k odchodu se ještě šerilo, slunce si za výšinami, jež šedaly se v dáli za městečkem, teprv mnulo oči, když víření bubnů probudilo v Staré Boleslavi i nemluvnátka v kolebkách. A když první sluneční paprsky polibily pozlacené makovice věží Mariánských, bylo vzhůru celé městečko, regiment zelených lanců sešikován v řadách před chrámem, Staroboslavští nováčkové už také v zbrusu novém šatě, se zbrání jako ze stříbra — přivezli všecko včera večer z Prahy za nimi — a nejvýše na stupních chrámových pan děkan v slavnostním rouše. — Uděloval regimentu zelených lanců, v němž tvořily zdejší děti a rodáci z okolí zvláštní setninu, poslední požehnání.

Náhle ozval se hřimavý povel Kladi-vákův, bubny zarachotily jedním rázem, praporec zadul ranním větrem na rozloučenou a řady se hnuly v rychlém pochodu. Půl Boleslavi je vyprovázelo do vojny, jež, jak se tenkrát všude mluvilo, bude ve světě poslední. A celá Boleslav plakala pro tenhle mladý, jarý lid, pro tyhle drahé životy, jimž kdo ví kde už stele v této chvíli smrt smutný, pustý hrob. — Rozkaz Valdštejnův, ježž byla ordonance dnešní noci za regimentem na upěněném oři přinesla, zněl: „Přes Mělník, na Litoměřice a k saským hranicím!“

XI.

V malebné údolině českého Svýcarska snášel se znenáhla rozkošný večer májový. Omšelé tisícileté hlavy starých skalisek zdálo se že halí se oslňujícím svitem zapadajícího slunce v drahocenný háv, jemuž se nevyrovnají ani ta nejskvostnější orientalská tkaniva. Až oči slzely, až se hlava točila tou kypící jarní krásou, jež si zašla do těchhle končin, aby tu mohla vybudeti nepozorována a rozvíti se v zákrytu, v milouнкém zátíší. A což to Labe, jež se mezi zdejšími vrchy a dolinami, lučinami, sady a dědinami loučí s českou otčinou, a vzdychává prý až ode dna, jak smutná cesta v cizí, nevlidné kraje!

Dnes bylo ku podivu tiché, sotva že's slyšel jeho šumění. A ve vlnách jakoby v každé leskl se drahý, vzácný rubín —. Jak se ruměnily! Či spíše jakoby rozestřely jemninký růžový tyl, jímž někdy zakrývají vůz, když vezou nevěstu k oltáři! — A všude hlahol a všude zpěv, a samá píseň ptačí, že mimoděk připadlo člověku, tenhle kraj jakoby byl začarovaný, tak že, když sem poutník zabloudí, odtud nemůže, musí tu nechat i duši i srdce. A což teprv, když si vyjde nahoru do těch vrchů, na jejich temena a rozhlédne se po kraji, jemuž prý není ve světě rovného! — A přec už tenkrát na hrud' tíseň usedala a do oka plížila se slza, protože v těchto vrších český hlahol umíral a ozvěna nesla poslední zvuky jeho jako hranou do ciziny — — —, protože v těchto vrších už se usazovaly cizí rody, v těchto oužlabinách zněla cizí řeč a po kraji požehnaném noha cizí k ne-dobru zelenou travu šlapala — — —.

Starému muži, jenž seděl nedaleko labského břehu opřen o skalnatý výběžek, také as vážné myšlénky táhly bílou hlavou. Prozrazovala to zachmuřená jeho tvář. Byl to voják, podle zlatého třepení na šatě, podle bandalíru, jenž s kordem ležel vedle na trávě, vysoký důstojník cisařský. Na protějších skalách leskly se halapartny přicházejících hlídek a dole tak as co by odtud dostřelil, bělaly se vojenské stany. V oužlabině mezi stany bylo veselo, jakoby tam i dudy měli a jakoby podle nich zpívali! Ležel tu podle všeho český regiment.

„Náš starý tamhle sedí jako zařezán! Bůh sud', co to má v hlavě! — Od těch dob, co jsme opustili Starou Boleslav, není do něho nic! A to bude as také příčinou,

že tu lenošíme, jakoby Švejda byl už za mořem.“

„Také tak myslím brachu. Co svlékl se sebe starý kabát a oblékl nový s tím zlatem, jakoby starou hlavu byl si zrovna vyměnil!“

„Po chvíli mu tam holka jakás vězí! Když mi bylo kolem dvaceti, já také tak chođíval, také tak hlavu věšival a neviděl jsem, ani neslyšel.“

„I našemu praporečníku cos mozek plete! Co to bylo za hoch!“

„K pomilování braši! Zdaž pak by nám lépe nebyvalo, kdybychom byli radši zůstali jako dřív v těch starých kloboucích, jež jsme Švejdům pobrali, v těch starých kabátcích, jež jsme švédským rejtharům s těl stahali — Járku! Co nám platno tohle zlato, tohle stříbro, tohle hedbáví! Už v tom na stará léta ani chodit nedovedeme. Už musíme dělat pány, už si tak nesmíme z plných plic zabouřiti“ —

A čtyři mužové, již obstárlí, všickni důstojníci svésili hlavy a všickni přisvědčili v duchu slovům kamarádovým.

Níže mezi stany zvučely dudy do skoku. Krakule měl nové, sebrali mu na ně v regimentu, ale často mu do měchu z očí vyhrkla slza, protože už takové nebyly jako ty, jež Podubec roztrískal. Dřívější kozlík jen mluvil už se spolu znali, rozuměli si, a když bylo Krakulovi ujejhůř, požaloval si tomu kozlíku, z duše pozastesk a pokazdž se mu odlehčilo. A tenhle byl mladý, sotva ročák, a dudáka mnohdy napadlo, že se teprv učí, protože mu leckdy došel dech a zakvílel, až se člověk otrásl.

A vojákům těm dudy se vtěle všecko jen hýbalo. Jenom ti, jejichž stany opíraly se o mechy bílých, zelených strání, dívali se v rej s tváří, jakoby duše v sobě neměli. A mnohý mezi nimi seděl zamýšlen, jako ten jejich plukovník na skále, na zeleném, hebouнкém mechu. Byly to skorem ještě děti, sotva že se jim na hradě ukazovalo první pyření. Ani do zpěvu jim nebylo. Mysleli na domov, na rodiče, sestry, bratry; v jará srdce vkrádal se jim stesk, jemuž prý neodolá nikdo, kdo poprvé opustí své rodiště na delší čas. — Byli to Staro-Boleslavští a mnohého napadlo v těchto vrších, že sotva kdy obraz Matičky Boží naleznou, že sotva kdy mezi těmihle skalami lupiče naleznou a jej potrestají.

Už tu leželi třetí týden a kdo ví jak dlouho si tu poleží! A Bůh sám ví, proč

zrovna oni hranice hlídají. Sasy jsou prázdné, Švejda s kurfirtem někde ve Slezsku a zelení lancosí na hranicích jako dřevěné koly. —

Důstojník, jež jsme byli z prvu nahlédlí na skále, náhle vstal, rozhlédl se kolem, bystrý zrak jeho letěl z jednoho vrchu na druhý, zdálo se, že hlídky přehlídí a potom se zahleděl v tu stranu, kudy se vinula mezi vrchy ouvozem cesta, chvíli se tak díval s očima neodvratně upřenýma mezi stromy, jež bělaly a červenaly se plným květem, a potom opět usedl; ale nyní sejmul si širák s chocholem a položil jej do trávy vedle ozdobného kordu. — Byl to plukovník Kladivák. Skorem bychom ho byli v tomhle zamyšlení ani nepoznali. Co zaslechl před staro-boleslavským chrámem, že by Andělka nebyla dcerou Podubcovou, ale sestry jeho, tu se mu všecka ta minulá léta vyměnila před očima v tak jasném světle, jakoby byla včerejší dny ulehla mu na srdce a vrtala ve hlavě noci a dnem. A když si dřímł, probudila ho a když se té osoby aspoň na okamžik chtěl zbaviti, nemohl, vznášela se kolem něho jako duch, jenž čeká vysvobození, jenž chce pokoje — a nedá a nedá se odbyti.

Kladivák byl před lety ve službě pana Zdeňka ze Smiřic; tenkrát panovaly v Praze zlaté časy. Bylo tam panstva, že v těchhle dnech tam není tolik měšťanů. Do Prahy vozili peníze z celého světa a páni se v dukátech hrabali jako v šterku. A když měli přebytek páni, čeleď jejich si přála. Někdy jim ani rty od vína neosýchaly. Měšťtí bířiči za to však každý den několikrát prokleli ten zlatý věk se vším všudy do horoucích pekel. Ani si nemohli pokojně k jídlu sednouti.

Ale těch časů Kladivák nevzpomínal, už jich dávno oželel a snad by jím v nynějších letech již ani neuvykl. Ale na koho do dneška vzpomínal a koho do dneška neoželel, byl jeho někdejší pán a potom mladinká paní jeho, hezounká jako z růže květ. —

Jednou si vyjelo několik pánů do vltavských ouvalů as tři hodiny od Prahy. Mladý Smiřický byl také mezi nimi. A když přijel, Kladivák nad ním vřtil hlavou. Císařští mistodržci vystrojili nádherný ples. Smiřický zůstal doma, přijel do Prahy císař Matyáš, Smiřický si poručil osedlati koně, kamsi odejel a vrátil se až druhý den. Šlechta uspořádala v prvním dvoře zámecném sedláni a ceny vítězové byly zlaté

poháry, skvostné, perlemi posázené pásy, právě toledské kordy se zlatými jílci, v nichž leskly se safíry, drahocenné bambitky. Zdeněk byl výtečný šermíř, báli se ho sami kavalíři francouzští, jimiž se tehdaž Praha jako hmyzem hemžila, a jeho pán si opět na hnědouši vyjel z Prahy a zas se vrátil až druhý den. Dosavadním přátelům se vyhýbal, a když ho zvali na lov do svatoprokopských skal, jichž se měla zúčastniti i dvě arciknížata, odřekl; ale ten den zavolał si Kladiváka, poklepal mu na rameno a pravil: „dnes dva koně oseď! dnes si pojedu pro nevěstu a ty pro novou paní! Ať se nějak vyfintíš! — Rozumíš?“

A Kladivákovi se tenkrát až hlava touhle novinou zatočila; ale rozuměl. — A kdyby ta nevěsta jeho pána v zakletém zámku byla začarována a samou saní devítihlavou střezena, byl by mu jí šel vydobytí. A když vyjeli, pořad si cestou oči utíral, aby si ji mohl dobře prohlédnouti. A v takovém šatě svého pána ještě neviděl. Kabátec měl z aksamitu zeleného se stříbrnými portami, od ramenou ke kordu zlatý pás, na hrdle zlatý těžký řetěz, jež otec jeho dostal od nebožtíka císaře, spodky tmavě červené a rukavice bílé jako kment, ohrdlí jako nejčistší snih. — I ten hnědouš si vyšlapoval a pořehtával, jakoby věděl, že jedou pro nevěstu. Jeli a jeli, až nad tichounkou oužlabinou nade vsí, jakoby zapadlou před starým, také tak tichým dvorcem zastavili. Dubová vrata byla zavřena, na dvoře pusto a nikde o živé duši ani pohádky. Hnědouš zařičel třikráte po sobě, pokaždé veseleji, a někde v síni ozvaly se dva hlasy, hrubý, skorem chraptivý a druhý milounký jako stříbrný zvoneček. —

„Zde pane vaše nevěsta, zde příští paní má?“

Kladivák tuhle otázku vypravil přetěžce ze sebe.

„Zde brachu! — Však počkej až ji uvidíš!“

Vrata se prudším nárazem rozevřela, oba vjeli do dvorce a s koni seskočili.

„Pájdeš brachu se mnou! — Budeš mi dělat starosvata! Proto jsem si tě sebou vzal.“ —

Ve světnici hořela na krbu louč. Čeládka na dvoře už asi odpočívala.

Za stolem seděl stařec as sedmdesátiletý s popelavými vlasy a s hlavou opřenou v ruce. U krbu pilně předly na kolo vrátku dvě ženštiny, jedna mladinká,

druhá o poznání starší. V okně stál muž s rukama přeloženýma křížem přes prsa a s očima upřenýma na přichozí. Mladá ženština u krbu pozdvihla hlavu, ale hned ji zase sklopila, a bylo viděti, jak se zachvěla a kolovrátek až sténal, jak se roztočil, jakoby se s ní loučil, jakoby ji litoval. — „Čeho si pane v tak pozdní chvíli přejete?“

Stařec za stolem promluvil, aniž by byl hlavy pozdvihl, aniž by byl na pozdravení přichozích poděkoval.

„Jdu si pro tvou dceru!“

„Tak pozdě večer?“

„Řekl jsi, že tomu nedovolíš, abych tvé dítě odváděl za dne!“

Stařec zakýval hlavou.

Muž u okna hnul oběma rukama.

Kladivák mimoděk sáhl po jílci a levou rukou za řemen po bambíte.

Stařec za stolem vstal, vzpřimil se, pokročil do prostřed světnice, mezi svou dceru a mezi nápadníka.

„Slyšel jste mé slovo? — Pamatujte si je! — Víte jak se jmenuji? — Podubec! — A dubové dřevo je nejtvrdší! — Rozumíte mi pane?“

„Že to myslím poctivě, můžeš souditi z toho, že přicházím — mohl jsem užiti . . .“

„Proč jste neužil? — Járku že chceš mermomocí býti paní?“

Stařec se obrátil s touto otázkou k dívce s příšerným výrazem v obličeji.

„Jeho ženou tatičku.“ —

Mladší z ženštin vstala a sepjala bílé ruce naproti starci.

„Jeho ženou? — Jeho děvkou, jeho . . .“

„Zadrž starče, ani slova již!“

Zdeněk pokročil o tři kroky do světnice dále; ale muž u okna, jenž dosud se díval na cizince lhostejně, také postoupil blíže, až k samému starci.

„A potom tulačkou, potom poběhlicí.“

„Tatičku! — Pro Boží Rodičku!“ úpěla dívka.

„Dotýkáš se mé cti, slyšíš?“ —

„Máte vy jakou čest vy pání! — Kam-pak chcete s tou vaší ctí? — Každému ji strkáte do očí a přec je na ní rezu, jako na železe, když leží dlouho ve vlhku!“

„Pro tvou dceru ti starče odpouštím!“

Starý vyhrkl v odporný smích.

„Arciťže pro tvou dceru, která chce býti mou paní, mou ženou.“ —

„Tvou paní — tvou ženou? — Chceš tedy opravdu?“

„Chci tatičku!“

A dívka vrhla se starci k nohám, ob-jala je a uděšené zraky upřela k němu vzhůru.

„Počkej tedy! — Dám ti věno, dám ti na cestu!“

Stařec se obrátil, šel k polici, sňal s kolíku šestřeminkové dutky, zašvihl jimi nad hlavou, zdali má ještě v ruce sílu; ale měl ji dosud až nazbyt, protože řeménky zahvízdaly jako větry, když vniknou do uzavřené prostory skulinou a druhou le-tí ven.

Pan Smiřický postavil se před dívku.

Kladivák držel dosud pravici na jílci meče a levici na kohoutku bambitky.

Stařec se rozpráhl; ale pan Zdeněk uťal řeménky u samé jelení nožky.

„Táhni si nezdárnice! — Po svůj život tě nechci viděti, nechci o tobě slyseti, a kdybys se jednou chtěla vrátiti a já už hnul, já vstanu, já přijdu, já se na práh postavím. — A tobě povídám“ — stařec se obrátil k muži, jenž stál uprostřed světnice — „ať ji sem nepouštíš; sice, než umru vás tu ještě všechny se vším všudy prokleju. — Budeš poběhlicí, tulačkou.“ —

„Bude Podubcům otce na hanbu! — Ve dvoře zůstane, potřebujem čeládku; nač cizí najímati. — Odvažte se po ní sáhnou-ti. Ci už je to za těch zlatých časů s námi zemany tak ve psím, že otec proti hejskovi nemůže s dcerou nic poříditi?“

„I ty se mi opovažuješ odpírati? — Jste oba cizí krev, z Podubců není ve vás kapky.“ —

„Otče!“

Muž uprostřed světnice téměř sesínal a zatal obě pěstě křečovitě.

„Matku mi vyčítáš? — Pravím ti: nech ji v pokoji!“

Druhá ženština u krbu chvěla se jako svadlý list.

„Ještě jsem pod touhle střechou pánem já. — Rozumíš! — Do dneška tu vládne Adam Podubec! — I tebe může vyhnati, jsi beztoho podvrženec.“ —

Stařec se rozesmál divoce a jednou rukou rozebral se po synu a druhou pěstí po dceři.

Smiřický však ji uchopil v náruč, vy-nesl na dvůr skorem bez vědomí, vyšvih-se na hnědouše a Kladivák za ním na vra nika.

Pan Zdeněk nevěstu přivinul na svou hruď a ze světnice k uším mu zalehlo straš-livé klnutí — „budete tu bez lásky, bez dětí, bez štěstí, protože syn proti otci ruku pozdvihl, a ty tam poběhlicí, tulačkou —

Rod Podubců vyhne jako shnilý kmen.“ — Další výhrůžky už neslyšeli, protože konci tryskem ujížděli ode dvora v oupadě se začervenalou střechou, již měsíc příšerným světlem poléval. —

Byla to podivná jízda pro nevěstu. Kladivákově bylo na rovině, jakoby byl vyjel opravdu ze zámku zakletého a nemohl pána svého pochopiti, proč si zrovna tady nevěstu vyhledal, proč si zajel až do toho polospuštěného dvorce, kde ti lidé byli bez citu, jako skály, jeden proti druhému. —

Ale teprv druhý den se přestal panu Zdeňkovi diviti, když tu svou novou paní, tu jeho nevěstu uviděl za jasného světla. Takové arcíť by byl sotva našel v celé Praze, kdyby byl všude ty obrovské paláce od jednoho k druhému přelšel a prohlédl. —

Jak jen mohla v té samotě v takové zapadlině, mezi tak tvrdými lidmi vyrůst! Jak ji tam jen mohly tak krásné květy na lících vykvést! Kde tam vzaly tak divnou okouzlivou barvu očí její, že jediného pohledu jejich nikdo nezapomněl. Kde tam v tom polospuštěném dvorci vzalo se takové dítě? A Kladiváka napadla divná myšlenka, protože si vzpomněl, že povídal stařec s bílou pěnou kolem vyschlých, uvadlých rtů, cos o cizí krvi, cos o podvržených. — Ale okamžitě ji potlačil! — Kladivákově to všechno přicházelo jako pohádka. Sám byl v těch dnech mnohem raději — snad v celém svém životě nejraději — na světě. O nevěstě pánové si povíдали až neuvěřitelné věci. A když se rozeslo, že mladý Smiřický se chystá ku svatbě, povstali proti němu nejdříve jeho pokrevenci a strýc jeho roztrousil mezi panstvím pověsti, jež panu Zdeňkovi všechnu mladou krev vehnaly do hlavy. A brzy potom ho jednou z rána pán vyburcoval ze spaní, opět sedlali dva koně a vyjeli mlčky Strahovskou branou. A když dojeli ku Hvězdě, pan Zdeňek seskočil, podal Kladivákově otěže a řekl mu tlumeným hlasem: „Kdybys mne více neuvídel živého, buď mé nevěstě tak věrným strážcem, jako si byl mně. Zde tenhle list si pro všechnen případ uschovej. Je v něm poslední má vůle.“ A než se Kladiváka vzpomatoval, zmizel již jeho pán za ohradou. V malé chvilince bylo slyšení třeskot, tlumený hovor, potom dva výstřely skorem najednou a než by se pomodlil „Otče náš“, ujíždělo několik jezdců zpět ku Praze s posměšným chechtotem. Hnědouš v té chvíli zařehotal, jakoby věděl, kdo to v ohradě na vadnoucí podzimní trávě ducha vypouští. Kladiváka uvázal rychle oba koně u staré

vrby, několika skoky octl se v ohradě, hledal — hledal až v mýtině našel kaluž krve a v pozdálí rachotil již cestou vůz, v němž ležel mrtvý jeho pán. — Kladiváka byl střelou nazpět na silnici, pobodl vrátníka, co měl síly a jen letěli. Ale v bráně jej zadržela stráž. Kladiváka skřípal zuby, protože ho vedli k zámeckému hejtmanu tam se ho na všechno vyptávali a než ho pustili, bylo už slunce nad Petřínem. — A když se vrátil do domu Smiřických a když se ptal po nevěstě nešťastného pána, řekla mu čeleď s posměškem, aby ji šel hledat do židovského města. Pana Zdeňka neviděl ani mrtvého; odvezli ho Bůh ví kam a pochovali ho Bůh ví kde. A když přišel poněkud k sobě, šel s listem po pánovi k soudcům, tam mu však pergamenový závitěk vzali, přečetli a roztrhali. — Potom šel hledat nevěstu. — Ale těžko hl dat život, když jsou na něm vrstvy černé hlíny, těžko hledat život, když na něm roste tráva zapomenutí!

A někde za Morání se dověděl, že prý tam jednou na stráni zakopali ženštinu s dítětem, ale že byla jiného náboženství; Kladiváka vstoupil pak do císařského vojska. Vypukly tehdejší z vojny a Vlachům také vyrostly zase hřebínky. Mohl býti dávno oficírem, ale pokaždé, když mu dávali patent, zavrtěl hlavou a řekl, že s těmi pány nechce mít podílu v jejich cti žádného. A když se po dlouhých letech vrátil do Čech a slyšel, jak zahynul brozný rod Smiřických, pokývl hlavou a zahovořil: „byl to spravedlivý trest.“ A když táhl Prahou k severu a když opět ušel dvůr moráňský s šindelovou, začernalou střechou, ale spustlejší, zeptal se tak jako náhodou na zemana a lidé mu pověděli, že prý své sestře jedině, ač ho pro všechny svaté prosila, neotevřel, že ji pod střechu nepřijal, že ji nechal umírat venku pod širým nebem, v prudkém severním větru, za tuhého proscovného mrazu a že prý tam není pokoje, žádného štěstí, žádné lásky, a co všechno vytrpí žena jeho, co zkusí jedině dítě jeho. — A Kladiváka zas tak pokývl hlavou a opět prohodil: „Spravedlivý trest za jejich tvrdost, za jejich necitelnost.“ — A potom už s nikým o Podubci nemluvil, až jej zase po čase onehdy uviděl tvář v tvář. —

Dvorec už byl jako polozřícenina, v šindelové střeše díra na díře, a v ouvale smutněji než před lety.

A že nyní na stará léta přijal patent obristský, k vůli tomu hochu to učinil,

jež měl k smrti rád. Ale dnes, když věděl, že by Andělka nemusila býti dcerou zemanovou, všecko by byl vrátil svému generálu, ten drahý bandalir, ten kord se zlatceným jílcem, ten kabát se zlatem a stříbrem, aby se mohl vrátiti, aby mohl Podubce vzíti za ruku, podívat se mu bystře, pronikavě v tvář a zeptati se: „Je pravda Podubče, že tohle dítě je krev tvé sestry, je krev mého pána? — Chceš-li stiskni mi pravici, já ti za tvou sestru odpustím, a to dítě mi vydej, já půjdu jeho práva hledati až do Vídně k samému císaři.“ —

Mezi stany ještě braly dudy a večerem teprv zeleným lancochům krev se rozproudila, že se pustili i do tance. A starý plukovník jim toho přál; vždyť by tu samým ležením oudy jejich ochromly. A zelení lancosi teprv musí dokázati, co dovedou, že jsou hodní starých soudruhů, jichž kosti leží na sa-kých rovinách za Lipskem.

Kladivák vystoupil na vyčnívající skalisko a zas se tak upřeně zadíval do cesty jež bělela se bujnou svěží zelení v hadovitých oklikách. Plukovník si levicí zastínil čelo, aby mohl viděti bystřeji, protože paprsky sluneční rozlévaly se rudým mořem po skalách, že oko nemohlo ani snést ostrou oslňující červen. Kladivák pokročil ještě vyše, náhle se mu svaly kolem rtů pohnuly prudčeji, zraky zaleskly se živěji a plukovník postoupil až na temeno vysoké, zvětralé skály; postřehl jezdece, jenž objevil se nad dalekou oudolinou a zaměřil přímo proti němu. Ale okamžitě zastřel se obličejem jeho zase dřívější záduchavý výraz. Jezdec, jenž měl zaměřeno k tátoru zelených lancochů, nebyl as předmětem plukovníkova očekávání. (Pokračování).

DOPISY.

Z Mor, v listopadu 1879.

(Nový kříž. Úmrtí dobrodince)

V posvátný den Povýšení sv. Kříže byl v zdejší osadě na vrchu, s něhož lze přehlednouti okolní dědiny, vesnice, přes krásný park p. hraběte Černína, jenž při ročních slavnostech národních, tak zvaných „zahradních“ čtveř navštěvován bývá, jako i letos se opět stalo, až k pohoří Kadaňskému, posvěcen nový kříž na místě starého sešlého s obrazem Ukřižovaného, na silném plechu malovaného. Odpoledne o 3. hod. vyšel průvod z chrámu s korouhvemi, křížem, malými 14 družičkami a zástupem lidu věřícího na tu výšinu, jenž po cestě pěl píseň k tomu úkonu církevnímu přimě-

řenou. A stanuv na tom místě posvátném užírl to znamení naší víry, a záruku naší naděje, znak vítězství víry nad pohanstvem v této krajině nejdéle trvavším od hořejška až dolů sahajícím věncem ozdobený. V tomto radostném a nábožném rozechvění pokleknuv správce duchovní s celým zástupem konal předepsané církevní modlitby s litaní a obřad svěcení kříže, načež dějiny toho prvního kříže líče, o významu a povinné účte toho obrazu, jenž našeho Pána a Spasitele se týká praktická naučení poskytoval s tou modlitbou, aby oko božské bdělo nad tou osadou a celou krajinou a ostříhalo ji od vši pohromy, jak hmotné tak i duchovní zkázy a Bůh požehnání své jim uděliti ráčil. Po návratu průvodu do chrámu uděleno požehnutí s nejsvět. Svátostí. Dobrodinec, jenž tento nový kříž opatřil na pozemku J. Osvíc. knížete pana Jana Adolfa ze Schwarzenberka p. Karel Körbl, nájemce toho kníž. statku, jsa po delší čas chorobou stížen, nemohl jak sobě přál obřadu tomu posvátnému přítomen býti. Za to ale rodina jeho v onen den v Morech dlicí, zúčastnila se této slavnosti. Tyž pán výborný hospodář a zvláště pomolog, 79 roků stár, nezhojitelnou nemocí a stářím sklícený, který i loni zdejší chrám dal zvenčí obilíti a hřbitov očistit a květinami ozdobit, dne 4. listopadu dokonat pouť ve zdejšího života velmi účinného, jako by byl tušil, že tělo jeho tam bude brzo pochováno. Slavnostní pohřeb byl 6. t. m. u velkém účastenství četné jeho rodiny, úředníků, přátel a lidu vykonán. Odpočívějz v pokoji!

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin, nejdůst. p. kardinál arcibiskup navštívil v neděli d. 9. t. m. arcib. seminář. J. Emin byl o 2. h. odp. v semin. chrámu Páně na nešporách, jichžto žalmy verš po verši zpívány byly střídavě čtverhlasem a sborem, což se velice libilo. Po té odebrav se do domácí kaple seminářské promluvil tam k shromážděným alumnům o slovech žalmu 118, 97. „Kterak miluji zákon tvůj Hospodine? Jestli celý den přemýšlování mé“. Uděliv jim požehnání, navštívil též chovance arcib. konviktu, jichž jest opět 66.

— Ve středu dne 19. t. m. v den sv. Alžběty slavena bude v klášterním kostele u Alžbětinek na Novém městě výroční pouť. V 8 h. bude J. Emin, nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti tichou mší

sv., v 9 hod. bude kázání, v 10 hod. pontifikální mše sv. Oodpoledne o 3. h. kázání, pak požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. listop. u sv. Víta na hradě, od 21—25. u Marie P. Vítězné (u býv. Karmelitánů) na Malé straně.

— V den církevní památky svatého *Klementa*, papeže a mučenika, v neděli 23. t. m. budou u sv. Klementa na Starém městě v 7, 8 a 9 h. tiché mše sv., v 11 h. slavná mše sv. a o půl 7. h. u večer nešpory s požehnáním.

— O slavnosti sv. *Kateřiny* v úterý dne 25. t. m. bude v starožitném kostele sv. Kateřiny při budově zemského ústavu pro choromyslné v 10 h. slavná mše sv. a oodpoledne o 3. h. požehnání, ku kterýmžto pobožnostem obecnstvu přístup bývá povolen.

Z Ruska. Zdá se, že poměry mezi sv. Stolicí a ruskou vládou v krátkém čase se zlepší, neb nyní si nevede tato vláda tak hrdě a pánovitě jako dříve. Osobní náklonnosti carově k sv. Otci jest děkovati, že přibude několik členů řádu dominikánského z Vídně do Petrohradu. V ruském hlavním městě má totiž jmenovaný řád starý klášter, jemuž přísluší duchovní správa v jedné čtvrti města, ve které asi 23.000 katolíků německé, francouzské a vlašské národnosti se čítá. V posledních letech byl řád sv. Dominika v Polsku zrušen, v Petrohradě však ponechán, poněvadž by byli zástupcové velmocí protestovali, kdyby jejich poddání duchovní správy naprosto zbaveni byli. Pro trudné poměry nehlásili se do Petrohradského kláštera, který byl jako oasou na širé poušti, novicové, tak že bylo již nebezpečností, až staří členové řádu vymrou že klášter zcela osíří. Tomu však chtěla sv. Stolica předejiti, aby církev katolická úplně v Petrohradě nezanikla, a proto se obrátil sv. Otec s prosbou k caru, aby odjímá členové řádu dominikánského do Petrohradu poslání býti směli. Car svolil s tím podotknutím, aby příchozí nebyli polské národnosti. Tož za kolik let první přátelský krok ruskou vládou učiněný. — Dne 16. července byla v katolickém kostele městečka Posvolje v okresu Ponevešském na Litvě pokřtěna osmnáctiletá židovka, která se po sv. obřadu do města Linkova odebrala. V Linkově se zdržovala až do 13. září, v který den byla od neznámých židů unesena a do Radziwiłska u Kovna tajně dopravena. Dne 19. října našli v lese Radziwiłském zoha-

venou mrtvolu ubohé křesťanky. Zuby jí byly kamenem vyraženy, oči vypíchány, jazyk z úst vyrván, nehty na prstech uštipány. Pátrají sice ale dosud marně po nelidských zločincích.

Z Neapole. Chudý mnich Ludovico de Casovin vstoupil do slépějí sv. Vincencia, jako tento apoštol křesťanské lásky k bližnímu vydával každý rok tisíce, ačkoliv sám chudým byl, tak vydává i Ludovico de Casovin, ačkoliv ani vlastního haléře nemá ku dobročinným účelům rok od roka až 50.000 zlatých. Jeho láska a neobmezená důvěra v Boha vždy nalézá šlechetné dobrodince, u jejichžto dveří zaklepá a obyčejně almužnu pro chudinu obdrží. Když byl v Africe ještě obchod s otroky, podnikl P. Ludovico několikrát cestu do nešťastného dílu světa a kupoval dítky, o jejichž vychování pak se staral. Sám založil sirotčinec, chudobinec, ústav pro staré a nemocné duchovní, dvě útulny pro chudé totiž: „Carita Napoletana“ a „Albergo dei poveri“. V posledním ústavu nalézá až 300 osob přístřeší.

Z Anglicka. (*Svoboda v Anglicku*). Není tomu dávno, co nám kdosi vychvaluje naši svobodu, použil toho porovnání, že jest „jako v Anglicku.“ O této pak anglické svobodě ohledem k církvi katolické prohlásil se v jednom svých kázání primas anglický rovněž tak nčený, jakož i zbožný kardinál Manning, takto ji líce: „Společnost křesťanská odpadává čím dále tím více od víry. Nové pohanství rozšiřuje se na všechny strany mezi národy jindy křesťanskými a pod perutemi církve katolické tehdež blaženými. Všecko vsude se protiví a bouří proti též církvi, laskavé matce lidstva hledíc ji tu násilně, tu lestně zničiti. Bohaprázdným tiskem, hanebným divadlem podkopávají se víra i počestnost; dítky se vychovávají bez Boha, bez náboženství, čímž pak všechna vážnost i rodičův i vrchností a úřadů různě hyne, tak že bouře za bouří povstává a samé vznešené, posvátné panovnícké trůny ohrožuje. Na východě Evropy panuje krutá samovláda, na západě neustalá revoluce, celou pak Evropu drží na úzdě jenom násilné, železné vojáctví. Žádná autorita neplatí, leč moc zbraně, meče a kanonů; rozum, zákony, smlouvy jsou ničím. Jediná nezměnitelná, skalopevná církev katolická jest sto, aby lidstvo z takového neblahého stavu vyvedla.“ — Potom přecházejí k poměrům anglickým, dle dále: „V Anglicku považuje veřejné mínění katolíky posud zhrsta jako nějaké zvláštní plémě, různé od druhých občanů. Neboť

ač platí Anglicko za pravou „vlast svobody,“ přec tu vládne a panuje v mnohém veliká nesnášlivost proti katolíkům, následkem krivých předsudků proti církvi. Přesto přináší veřejné listy zprávy o hrubých útocích a pouličních bouřích proti katolíkům. Není ani pomýšlení, aby „svobodné Anglicko“ katolíka v některém kraji za zástupce si zvolilo a do sněmu vyslalo. Židé naleznou do něho milostivého přístupu, ale katolíci nikoliv. A podobné předsudky ovládají i vrstvami vyššími. Jak je možná bývají od vyšších úřadů katolíci odstrčeni; ba i v katolickém Irsku mají nejvyšší místo — protestanté. Jest zákonem dovoleno, že katolický duchovní smí v kázních souvěře v náboženství vyučovati; ale že se nepraví zjevně, aby se mu k tomu některá síň povolila, nedá se mu, tak že jest přinucen, k jednotlivcům zvláště do každé separece jíti a dle své povinnosti jednati. I to se nedávno stalo, že nejvyšší soud přiřknul jednomu protestantskému otci právo, aby své katolicky křtěné děti směl proti vůli matčině protestantsky dáti vychovati, ač byl před svým sňatkem ke katolickému vychování jich smlouvou se zavázal. Ale přes všechny ty obtíže a zámyslné — zlomyslné útisky rozmnožila se církev katolická tak, že vláda s ní počítati musí. — Společenské poměry jsou v Anglicku ueměně trudné. Nesmírní boháčů proti hrozné chudobě, lordové proti žebrákům, bohatí biskupové proti kněžím, hladem mroucím, na sta statkářů proti tisícům nuzných nájemníků, několik set bohatých fabrikantů a miliony ubídných dělníků; tu zkamenělé křesťanství, tu pouhé pohanství, místo svobody zpustlá nevázanost, hrubá nesnášlivost a tvrdá necitelnost, — to jest nynější Anglicko. — Tak kardinál Manning; avšak dalo by se i šířeji provésti.

Z Gazy. Již v šedé давновěkosti uvádí se Gaza jako město Filištínských, jehožto brány Samson vynesl, a které r. 332 p. Kr. Alexandr Veliký poplenil, kde se Jonathas Machabejský proslavil, kam dle Skutků apoštolských, jáhen Filip vstupoval a muže mouřenina pokřtil. Nábožný a bohatý křesťan Filémon, jemuž sv. Pavel poslal list, byl dle zbožného podání prvním biskupem v Gaze. Biskup Sylvanus podstoupil za času císaře Diokletiana okolo r. 285 smrt mučnickou, proslaviv staroslavné město Gazu. Císařovna Eudoxia, manželka Arkadiova, dala v městě pohan-ské chrámy rozkotati a krásný kostel křesťanský na jich místě zbudovati. Kalif

Abubekr zmocniv se brannou rukou křesťanského města, proměnil křesťanský chrám v mešitu; Mohamedáni mají Gazu u velké poctivosti, poněvadž prý v tomto městě praděd Mohamedův Hašem zemřel a pochován byl. Nyní hodlá katolický maronitský kněz Abuna Dumith v Gaze jako missionář se usaditi a království Boží rozšiřovati. Příbyv 30. září z Jerusáléma do Gazy, nalezl tam katolického lékaře. Jiří Andreu, který mu radou nápomocen jest. V Gaze jest málo domů, ačkoliv ve městě přes 15.000 obyvatelů žije, kteří nejvíce v bidných chatrčích přebývají, proto teprv po dlouhém vyjednávání se postěstilo, pronajati domek o čtyřech pokojích. I nesjednání Řekové, jichž se v Gaze 500 čítá i Arabové přijali missionáře dosti vřdně, poněvadž ho paša Jerusálémský všem obyvatelům odporučil. Největší překážky budou činiti horlivému knězi protestanté, kteří mají v Gaze čtyři školy a modlitebni. Kdyby bylo možná časem zříditi v Gaze katolickou školu, budou Řekové postrádající školy raději své děti posílali ke katolickým učitelům nežli k protestantským, kterých pro pýchu nenávidí. Chudoba katolíkům na Východě velmi škodí, neb protestantští zejména angličtí missionáři oplývají penězi, které vláda posílá, kdežto missionáři církve katolické jsou na sebe odkázáni. Jest naděje, že se kněze Abuna Dumitha dobrodincové ujmou, aby si školu, kapli, bohoslužebná roucha a nádoby zříditi mohl a tak s požehnáním v městě někdy křesťanském účinkoval.

Literární oznamovatel.

— *K literatuře církevní.* Jako r. 1873 vědecký a asketický spis proslulého profesora dra. Mikuláše Nillesa S. J. v Innosti (Innsbrucku) názvu tohoto: De rationibus festorum Sacratissimi cordis Jesu et purissimi cordis Mariae etc. (O důvodech svátků nejsvět. Srdce P. Ježíše a nejčistějšího Srdce P. Marie), kterýžto spis již v III. vydání se objevil a po Evropě i Americe valně rozšířen jest, v „Blahověstu“ oznámen byl a do milé vlasti české průchodu nalezal, zvláště když velectný p. autor dílo to chudému kněžstvu toliko za konání mešních intencí na památku věnovati přislíbil a dával: tak nápodobně obmejšli se zavděčiti p. bratřím duchovním, ježto pro nastalé ochuzení na vědecké spisy k účelu rozšíření svého vzdělání, nábož. a církevního nemohou tak snadno jako jindy peněz vynaložiti, a přejí sobě větší rozhledy po církvi a stáncích jejích a to nejvíce na vý-

chodě mezi bratry Slovy, rozkošem víry oddělenými, sobě opatřili a sjednatí za odsouzení mši svatých co stipendií. Hlavní účel toho v svém způsobu krásného a důkladného spisu církevního jest sjednocení, spojení, smíření obou církví východní a západní, tedy smír po němž i politický svět se nyní shání a jehož bez pomoci Boží a církve sv. všeobecné tak snadno nebude moci, dosíci, nezná-li vyšší nad sebou autoritu a vyššího soudce pravdy, práva a spravedlnosti. Jak pak zní nápis toho vyhlášeného pracovního spisu? — „*Kalendarium manuale utriusq. Ecclesiae Orientalis et occidentalis Academicis clericorum accomdatum*. Oeni ponte 1879. Autor zprvu naznačený. Stran 480. Vyjde v brzce i II. díl. První zdobí překrásný obraz P. Marie v barvotisku jehož original obdivovati lze v Římě v chrámu sv. Alfonsa. V zadu rozprostírá se mapa Orbis romanus christianus Nr. L. Kdo z velebných p. bratrů si přeje vyšší úvahu o tom arcidíle ať si neobtěžuje nahlédnouti do „Čecha“ č. 166. od 33. července toho roku. J. D.

— „*Život sv. Františka Saleského*, knížete biskupa Ženevského, zakladatele řádu Navštívení Panny Marie a učitele církevního.“ Seřadil Jakub Procházka, církevní kněz diecése Brněnské. Díl I. Nakladem Dedicví sv. Cyrilla a Methoděje na r. 1879. Tiskem akciové moravské knihtiskárny v Brně 1879. V komisi u Karla Winikera v Brně, Bedřicha Grosse v Olomouci a Karla Řivnáče v Praze. Str. XII a 384. Cena 84 kr. Životopis tento rozdělen jest na dva díly. V prvním se vypisuje činný život světcův až do smrti jeho; v druhém pak se bude vypravovati, kterak veliký světec tento posud blahodárně působí a sice řádem Navštívení P. Marie, jehožto zakladatelem jest byl, jakož i vznešenými příklady a vzácnými spisy svými.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný).“ Druhého, laciného vydání sešit 3. zahrnuje v sobě slova: Afínování — Anglie, a sešit 4.: Anglie — Arabie. Cena seš. 24 kr. Nakladem kněhupectví I. L. Kobra. — Tamtéž: „*Kronika práce*“. Dílu V. sešit 2. (arch 7—12.) obsahuje „cukrovarnictví“ s mnohými vyobrazeními.

— J. B. Podstranského „*Výkladu křest. katol. náboženství*“ tiskne se díl II. v novém vydání.

— „*Časopis katolického duchovenstva*.“ Ročníku XX. svazek 7. obsahuje: O účelu vyhování. (Podává Rudolf Horský, kaplan v Netvoricích.) Císař František Josef I. (Sděluje dr. Fr. X. Kristůfek.) Jaký prospěch přinašejí církvi synody partikulární (Pokrač.) dr. Karel

Řehák.) Sv. Řehoře Naz. řeč na slavnost sv. světél. (Přel. prof. J. N. Desolda.) V kronice: Ostatky sv. Vojtěcha v Praze či ve Hnězdně? Smloušené manželství sine cantionibus opportunis. Passivní assistance a manželství občanské. Změna stanov Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje. V Literárním oznamovateli ohlášeno a posouzeno 11 spisů. Hlídky časopisů. Svazek 8. vyjde dne 20. prosince.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Felix *Bica*, farář v Zdebuzevsi, za faráře ve Velízu;
- p. Jos. *Krch*, koop. v Sázavě, za admin. v Zdebuzevsi;
- p. Alois *Novák*, adm. ve Velízu, za kapl. v Tuklatech;
- P. Basil *Campula*, ř. prem. kan. Tepl., za adm. v Habrových Kladnubech.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ignác *Wazel*, far. a os. děkan v Hořejším Jiřetíně, dne 8. listopadu (nar. v Lípě 21. března 1814, vysv. 3. srpna 1837.)

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Riedel*, far. v Albrechtsdorfu, za far. v Smržovce;
- p. Jos. *Kvičala*, kapl. v Bosni, za zámec. kaplana v Klášteře;
- p. Ant. *Ambrož*, diec. Budějov., za proz. kapl. v Bosni;
- p. Aug. *Dressler*, adm. in spir., za adm. interkal. v Hoř. Jiřetíně;
- p. Frant. *Proksch*, kapl. a katech. v Kadani, za admin. Perštejně.

Upřádněná místa:

- Blizvedly*, fara patronatu biskupství Litoměřického,
- Chřibská*, fara patr. kníž. z Kinských,
- Litoměřice*, děkanství patronátu městské rady,
- Milešov*, fara patronátu hrab. Ledeboura, a
- Perštýn*, fara patronátu nábož. matice, do 25. listopadu.
- Hloř. Jeřetín*, fara patr. hrab. Waldsteina, do 6. prosince.

Milodar. Na dostavění chrámu zv. Víta vdp. kanovník Zenefels 10 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v knihkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Promluva o kázání.

(Sestavena od J. Ev. Eybla.)

„Pochválen buď Pán Bůh náš, kterýž
nyní nasýtil nás svatým slovem, jenž
jest pokrm našim dušem, Alleluja!“

Z písně po kázání.

Jsou osady,*) na nichžto předním ně-
kterým obyvatelům náleží v určitých do-
bách, obyčejně ve dny sváteční, někdy i
jindy veřejné hody strojiti. Každý, na
koho došlo, častuje dle možnosti a nával
hostů bývá tím větší, čím vyhlášenější jest
nádhernost a štědrost hostitelova. Ale na-
stojte! hosté na velikém díle nabízených
pokrmů nepřijímají, spokojeni zůstávajíce
s tím, že pozorují, jak obratně a lahodně
hostitel pokrmy krájí a rozdává, jak pří-
jemně hosty bavi, jakými novinkami a
vzácnostmi je uctívá, jaká jest úprava
jidel, nápojů a nádobí, dlouhá-li či krátká
hostina, jak ozdobné a různé pamlsky a
cukrovinky; málo kteří, jako by jim ne-
svědčilo, se čeho tknou a požívají; na vět-
ším díle nechává jeden druhému rozdaných
krmí.

Mnozí jsouce nasyceni domácími po-
krmy, přicházejí beze vsí chutě, jen jako
pro podívanou; jiné tam vedlo pomyšlení,
nebude-li při hostině hudba a zpěv; ještě
jiní konečně a jak se zdá vzácnější, pozdě
přicházejíce, výtržnost činí zasedající na
svá místa.

Když byly všechny pokrmy již rozdány,
povstává hostitel na znamení, že jest po
hodech a přeje všechněm účastníkům do-
brého zažití. Hosté se rozcházejí, rozmlou-
vajíce o hodech; někteří si libují, jiným

není volno; jedni chválí, druzí pomlouvají
samé domácnosti hostitelově lecco vytýka-
jíce; jiní konečně, jdouce svou cestou, uva-
žují co slyšeli, viděli a čeho zažili, i svým
domácím výslužky pečlivě nesouce. Hosti-
tel pak nedávaje ze svého, nýbrž ze špi-
žírny svého pána přebohatého, nelituje sice
velkého nákladu ale ovšem hostů, že do-
stávajíce pokrmů zdravých, jimi nic se ne-
posilňují, a zve je na budoucí neděli neb
svátek, — aby i chudí přijíti mohli, —
znova. To se opakuje po celý rok.

Soudíce dle zdrželivosti a upejpavosti
mnohých hostů, můžeme si pomyslně, že
jim hostiny málo prospívají a vskutku je
viděti, že zůstávají slabými, mdlými a vy-
zábými. Divní hosté! —

Ty víš, že sluhové slova Božího, ka-
zatelé svým úřadem povinni jsou, ve dny
sváteční a při jiných vhodných příležitos-
tech chléb života věčného věricím lámati.
Neboť psáno jest: „Ne samým chlebem živ
jest člověk, ale každým slovem, které vy-
chází z úst Božích“ (Mat. 4, 4). Čím více
má vloh, čím větší výmluvnosti kazatel
vládne, tím větší bývá nával posluchačův,
— hostův. A jak si vedou posluchači? Jak
chutě se dávají do chleba, který se jim
láme? — Divají se na mnoze, jak hostitel
působně krájí, dělí a bavi t. j. pozorují,
jak lahodně, správně a uhlazeně kazatel
mluví, co nového vypravuje, jak bystrý
jest ve svém výkladě, jak statečný v do-
kazování pravdy, jak neohrožený ve vykro-
jování vředů, neřestí a neplech na osadě,
jak hluboký v myšlénkách, postavy-li ú-
hledné, výřečnosti ohnivě, jímavé.

Dokončil-li kazatel svou řeč, rozlámá-
li chléb života věčného, posluchači, —
hosté se rozcházejí; jedni si libují, jsou

*) Viz „Blah.“ r. 1873 str. 372.

spokojení; jiní se mrzí; někteří žádné výslužky si domů nenesou t. j. žádné výstahy, žádného napomenutí ve své srdce nepřijali; krmě se jim zdála býti zdravá, ale jejich žaludku nesvědčila, výčitky kazatelovy na jiné, nikoli na sebe obražejí. Jiní konečně o kázání nestojíce přišli poslechnout hudby a zpěvu. Tou příčinou přemnoží, tak jak přišli, s duší prázdnou, nenasyčenou odcházejí zase. S podivným úmyslem zajisté přicházejí poslechnout slova Božího: kázání jim bývá kratochvílí jako tisícere jiné zábavy; i samá mše svatá k tomu, též účelu jim má sloužiti. Kdo poslouchá činí ze sebe soudce, aby řečníka pochválil anebo pohaněl a nic se nenapravuje ani tou řečí, která se mu líbí ani tou, která jest mu nemilá. Kazatel se líbí jednomu, nelíbí druhým, ale jedni i druzí se v tom snášejí, že se k jeho slovu t. j. ke slovu Božímu, jež on zvěstuje, nenapravují ani jedni ani druzí. Učenník poslouchá svého mistra, nabývá užitku z jeho poučování a stává se posléze sám mistrem: posluchač neupřímný o výkladech svého učitele kazatele mudruje, je posuzuje a nebývá z něho mistr ve ctnosti, nestává se výtečníkem v životě křesťanském. „A proto jsou mezi námi (vámi) mnozí nemocní a mdlí a spí mnozí.“ (I. Kor. 11, 30.) A nejde jim od srdce ale sami sebe přelhávají zpívající po kázání: „Pochválen budiž Pán Bůh náš, kterýž nyní nasýtil nás svatým slovem, jenž jest pokrm našim dušem.“

K těmto úkazům hledě snadno by se někdo mohl domnívati, že prospěch kázání a účinek slova Božího vůbec jest nad míru skrovný. Ale soudíce takto velice bychom se mýlili. Z dnešního evangelia (ned VI. po Zjev. Páně, letos 24 ned. po sv. Duchu) o zrnu horčičném nabýváme jiného poučení. Malé jest zrno horčičné, ale roste a bývá jako strom. Malá byla církev Páně ve svém počátku; veliká, nepřehlédná jest nyní po svém rozšíření. Málo lidí si všímalo božského Syna, když v jeslech Betlemských ležel; málo jich poslechlo, když učil; malá byla osádka, když o Letnicích Duch svatý na ni vstoupil. Chcete-li, můžeme je spočítati. Petr a ostatní apoštolé s několika učenníky, Matka Páně s několika ženami, všech všudy 120, (Sk. ap. 1, 15.) jediný dům je všechný mohl zahrnouti. A jací jsou ti oudové té nové církve? Vládnou-li jméním? Vynikají-li vážností a vzácností? Blyškají-li se moudrostí? Nic toho! Jsou sprostí, chudí, i strašidel se bojí, (Mt. 14, 26.) nejen lidí. A hle! Z toho domu vyšla

církev svatá, zaujala veliké a mocné národy, opanovala obor světa, jako kvas pronikla smýšlení i citění národů, a dosud roste a kvete a ovoce vydává, že schválně kdo oči nezavírá, div divoucí a zázrak světový může spatřovati a čím přemožen svět, že se podal Kristu? Kde jsou ty kusy, ta děla, ty jehlovky, ty kulomety, ta torpeda, jimiž na rozvalinách pohanských bludů založena světová říše Kristova? Kde ta vítězná vojska a jich vůdcové? Aj hle! hrstka opovržených rybářů s vrchním velitelem Petrem bez umění, bez peněz, nejsou-liž to, směle-li tak porovnávat — rytíři smutné postavy? A jejich zbraň? „Po vší zemi rozešel se zvuk jejich a až do končin okrsku země slova jejich.“ (Zalm 18, 5.) Slyšíte-li řinčet jejich zbraň? Zvuk, slovo, evangelium, slovo Boží, kázání, to jest ta mocná, britká, dvousečná zbraň (Zid. 4, 12.), kterou vojvodové Páně, bojovníci Boží přemohli svět Rozkazem, jež dal Pán v noci u vidění Pavlovi říka: „Neboj se, ale mluv a nemlč, nebť já jsem s tebou“ (Skutk. ap. 18, 9.) řídili se všichni apoštolé, nebáli se, ale mluvili a nemlčeli, až po vší zemi se rozešel zvuk řeči jejich a až do končin země slova jejich a Pán byl s nimi. „Oni šedše kázali všudy, an Pán jim pomáhal a řeč potvrzoval následujícími (za ni) divy.“ (Mr. 16, 20.) Sličně se tedy v knize Moudrosti (18, 15.) praví, že jest slovo Boží všemohoucí. „Slovo mé, které vyjde z úst mých,“ dí Hospodin, „nenavráti se ke mně prázdné, ale učiní, což jsem koli chtěl, a podaří se mu v tom, k čemuž jsem je poslal.“ (Is. 55, 11.) t. j. slovo Boží, jsouc oznamováno, nespůsobí-li při nás, bychom po něm jdouce, došli spasení, přispěje nejsou ostříháno, k naší záhubě. „Kdybych byl nepřišel a jim nemluvil, hříchu by neměli, ale nyní nemají výmluvy z hříchu svého.“ (Jan 15, 22.)

V Paříži vracejíc se paní z kázání potkala pána, který spěchaje do kostela se ptal, je-li již po kázání, vida mnoho lidí z chrámu vycházeti. „Není“ odpověděla paní. „Kazatel sice svou řeč ukončil, ale teď teprv nastává posluchačům povinnost, aby co slyšeli, skutkem vyplnili a proto jsem právem řekla, že kázání není ukončeno.“ Vtipná to řeč, ale nic jiného nevyovídá než co pronáší apoštol Pavel říka: „Ne posluchači zákona spravedliví jsou u Boha, ale činitelé jeho spravedliví budou,“ (Řím. 2, 13) aneb co ještě určitěji milý Spasitel praví: „Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ostříhají ho“ (Luk. 11, 28.)

aneb co úplně zřetelně čteme v listě sv. Jakuba (1, 22): „Buďtež činitelé slova a netoliko posluchači, oklamávající sami sebe.“

Kdo z hodů užitek mítí chce, musí pokrmy s chutí jisti a je i strávití. Podobně kdo z kázání chce užitek mítí, musí: 1. je slyšeti s pozorností; 2. musí na sebe obracet, co se káže, nikoliv na jiné; 3. musí si předsevzít, že se dle slov kazatelových zachová.

ad 1. Slyše tedy kázání poslouvej je s pozorností,*) věda, že všechna napominání a poučování se zakládají na slovu Božím, na pravém neomylném učení církve svaté, která dle apoštola jest „sloup a utvrzení pravdy.“ (I. Tim. 3, 15.) Pročež se nejen svatá evangelia a listy apoštolské kázáním za základ předesílají, ale i všudy se kazatel odvolává k výrokům Písem svatých a církevních otců. Byť tyto výklady, výstrahy a poučení pocházely od člověka mylného, slabého, hříšného, měj vždy na očích, že je kazatel přednáší jako služebník Boží, že „na místě Kristově poselství koná, jakoby Bůh skrze něho napomínal; na místě Kristově prosí: Smiřte se s Bohem“ (II. Kor. 5, 20); jest snad nehodným poslem svého svrchovaného Pána, ale předce poslem, poselství nesa od toho, jenž ráčil říci: „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ (Luk. 10, 16.)

ad 2. Poslouvej kázání netoliko z pouhého zvyku ani ze všetečné zvědavosti, nýbrž na sebe obracej co se káže t. j. na svůj věk, na svůj stav, na své zdraví neb nemoc, na své štěstí neb neštěstí. Slyšíš-li novinku t. j. něco, čeho jsi posud neslyšel, neb o čem jsi jinak chybně smýšlel, přijma nové naučení naprav svůj omyl, statně a pevně se pak drže toho, čemu církev učí. Zvláště pak dotkne-li se některé napomenutí tvého svědomí, připomínající ti tajný, nepoznaný, nezpovídaný hřích, považuj to za hlas Boží a slyše hlasu Hospodinova nezatvrzuj srdce svého.“ (Žalm 94, 8.)

ad 3. Umiň sobě, že se dle slova Božího zachováš ve své domácnosti, v obchodě, v hospodářství, v celém svém jednání. Co by ti prospělo, kdybys sebe lepší rady na zlepšení svého hospodářství neb svého řemesla slyšel, ale nic z toho ve své dílně, na poli, v sadě, v domě nepoužil? Tak bylo by, kdyby naučení spasitelná slyše

jich si nepamatoval a dle nich v životě se neřídil.

Tak-li se zachováš k slovu Božímu, užitek minouti tě nemůže. „Není sice ani ten, kdo sází, něco, ani ten, kdo zalévá, nýbrž ten, kdo vzrůst dává, Bůh“ (I. Kor. 3, 7.); ale ostříháš-li slova Božího, užitek tě nemine; v mysli se poučíš, v srdci potěšíš, v životě napraviš a bezpečnou cestou zákona Páně kráčeje sejdeš se s blahoslovenými, kteří slyšíce slovo Boží, ostříhají ho. Pak se i přesvědčíš, že pravdou jest, co prozpěvujeme po každém kázání, zpívající: Pochválen budiž Pán Bůh náš, kterýž nyní nasýtil nás svatým slovem, jenž jest pokrm našim dušem, alleluja!

Právo a bezprávi.

Nemni, moc že roste pevná
libovůli z krivdění;
bezprávi se, muka zjevná,
nikdy v právo nezmění.

Zběžným jizev začelením
nelze rány vyhojit;
ze základů napravením
slušno péči připojit.

Hluboké-li, těžké rány
povrchně jen ututlauly,
sychravý je zjitřil čas,
bolest páli nově zas.

Fr. Doucha.

Duchovní řeči k zákům středních škol.

XLVIII.

Neděle II. adventní.

V skutku zjev to podivuhodný. Jan Křtitel stál na poušti, muž přísný v rouchu drsném a kázal — kázal s přísností bezohlednou, co žádný člověk rád neslyší, kázal pokání; a přece spěchali k němu všichni, z města i venkova, vznešení i prostí, občané i vojíni, fariseové i saduceové, aby Jana viděli a slyšeli. —

„A co jste na něm viděli?“ tázal se později Kristus při oné udalosti, o níž vypravuje dnešní sv. evangelium, „snad třtinu, aneb člověka v rouchu měkkém, jemném?“ Kdyby takovým býval sv. Jan, třtinou, kterouž každý vánek ohýbá; aneb člověkem, který jemnými spůsoby, pečlivě voleným oblekem, celým zevnějškem od hlavy až k patě všem se zalíbiti chce, co

*) Viz Goffinovy postilly předmluvu od J. N. Desoldy str. XII. sl.

soudíte, byli by lidé se všech stran k němu spěchali? Pochybují; kdyby byl Jan ničím více nebyl, než uhlazeným mužem, pochlebníkem a dvořenínem, nebyl by přebýval na osamělé poušti, aniž by byl kdo se namáhal, hledati jej u vzdáleného Jordanu. Aby takového muže spatřili, nebylo jim třeba daleko vycházeti! Ale Israel putoval k Jordanu, aby viděl Jana muže, muže zvláštního, vzácného, muže Božího, kterýž z vyššího rozkazu učil a jednal, kterýž nehledě na osoby a spůsoby všem neohroženě pravdu pověděl, pravdu právě nejspasnější, byť i nejtrpčí. A oni spatřili jej; pohled jeho naplnil je obdivem, slovo jeho postrachem.

Tisícové, kteří snad jen zvědavostí puzeni zavítali k Jordanu, v hloubi duše pohnuti sestoupili v řeku, aby přijali křest pokání.

Podivuhodná to zajisté moc muže, který u vědomí vyššího svého seslání, povznesen nad směsicí hříček světa nic jiného nezná, než pravdu a zřídlo její — Boha a ovoce její — blaho lidí!

A na koho pohled muže takového činí dojem mocnější, než na vnímavé srdce jinocha? Srdce jinocha bodrého roznítí se pohledem na muže, který jako kmen věkovitý pevně stoje ohnut býti nemůže. — A žádné jiné slovo neutkví tak pevně v paměti studující mládeže, jako slova velikého básníka římského: „A byť i vesmír v základech svých bořil se, zříceniny jeho setrou stálého;“ v prsou mládeže spočívá povznášející pocit, že vyrůstí má v muže, kteří jako skála pevně stojí v pravdě a ctnosti, spravedlnosti a svědomitosti. Pohlížeje nyní na vás jin. a uvažuje, že z vás dříve neb později byti mají mužové, jimž rodina, lidstvo, stát, církev nejvyšší a nejvyšší svěří statky své: zdraví a život, právo a spravedlnost, výchování a školu, náboženství a mrav, rád bych nakreslil vám vzor velikého Jana Křitele, kterak ne cť třtina větrem zmitaná, ale jako skála pevná, ne jako muž módy a líbezného vkusu, ale skrz na skrz jako prorok, muž Boží, do dále hledí velké budoucnosti a současníky své s výmluvností ohromující k ní připravuje. Myslím, že tento vzor musel by vás dojmouti a nadchnouti, byste do budoucna hledíce již nyní počínali sobě tak, by ve vás, v pacholíku i jinocha viděti bylo muže budoucí. — Vyť ovšem nežijete odloučení od společnosti lidské v osamělé poušti; vyť nejste povoláni, v mimořádném poslání působiti jednou na lid-

stvo jako sv. Jan na poušti, ale vlastností, které Kristus na něm chválí, totiž stálost a pevnost povahy i prostý mrav. tyť můžete a máte již nyní si přivlastniti, neboť obě nalézati se musí u toho, kdo čestného jména „muž“ v pravdě hoden býti chce. Jmenované tyto vlastnosti stojí však v nerozdílném spojení, pročez je Kristus i bezprostředně vedle sebe staví, řka, že Jan není ani třtina, ani dvořenín změkčilý. Změkčilost a kolísavost povahy náleží k sobě, jako příčina a účinek. Člověk změkčilý jest zároveň slaboch, a to nejen tělesný, ale i duševní a mravní. Od člověka změkčilého, který ničeho snéstí, ničeho postrádati nedovede, kterýž jen zábavy, požitek a vnějšího svého okrasu miluje, nemůže očekávati pevného přesvědčení, nezvratné lásky k pravdě, nepřemožitelné ctnosti. Každodenní veřejné mínění změní jeho náhledy, každá nepatrná rozpačitost učiní jej lhářem, každá obtíž, každé pokušení zvrátí nejlepší jeho předsevzetí. Každému dobrodruhu a svědci, každému mluvčímu a podvodníku, který marnivostí jeho dovede lichotiti, padne za obět.

Jako třtina každým vánkem pohybuje se, tak i člověk změkčilý a slabý každým zavanutím přízně, prospěchu a požitky.

M. j. takovými nechcete vy býti: prázdnou ozvěnou cizích hlasů, hříčkou v rukou bídých egoistů, nástrojem ve službě sobectví, nechcete býti třtinami, jakýchž všude na tisíce nalézáme, ale muži, muži samostatnými, kteří samostatně soudí a jednají v živé víře v Boha, v důkladné znalosti jeho zákona, v útlém svědomí, v živém pocitu povinnosti. Poněvadž ve společnosti lidské stále vzácnějšími stávají se mužové, kteří v pravdě a spravedlnosti pevně stojí a tudíž cena jejich stále stoupá; tím vrouceněji tedy sobě přejí, abyste všichni, jak tu shromážděni jste, podobali se mohutné školce, z níž dříve aneb později mužové praví vzejdou. A byť vás i málo bylo, přece drahocenným byste byli majetkem svých rodičů, vlasti své i církve! — Nuže připravujte a usmělejte se k tomu, odstraňujte a přchejte přede vším, co by vám překáželo, byste stali se muži šlechtnými, hodnými.

Střežte se vši změkčilosti, kteráž pro vyšší účely nemůže se zříci příjemného, snášení nepříjemného; kteráž, aby Bohu sloužila, v oběti smírné jemu líbezný podíl měla, ani minuty spánku sobě odepríti, ani stupně zimy snéstí nemůže; střežte se zábav, které povinnost i svědomí urážejí;

střežte se oné slabosti, která každého namáhání, každé vážnější práce se léká a v každém rozpaku nepatrném ků lži se utíká; střežte se dětinské marnivosti, která ozdoby těla více si všímá, než okrasy duše; kteráž krášení hlavy více času a péče věnuje, než vzdělání rozumu. — I slyším vás již volati: Pryč s tím vším, neboť by nám překáželo, státi se muži, jakým Jan Křtitel byl.

Již na malém stromku poznává se tvar, který jako strom míti bude, poznává se ovoce, které ponese. I na vás částečně mohu již nyní poznati, jakými muži budete, jaké bude jednání vaše! — „Co jste vyšli vidět na Janovi?“ táže se Kristus v dnešním sv. evangeliu. Dr. jin! mnozí, velmi mnozí vycházejí, aby viděli vás, na mládež studující obráceny jsou zraky tisíců, zvláště za dnů našich; přemnozí všímají si vás, čeho vy ani nepozorujete. Všichni, komu vlasti a lidstva blaho leží na srdci, starostlivě táží se: „Co jest na naší mládeži studující viděti, čeho lze se od ní nadíti?“ A kdyby se jim slovy Kristovými o sv. Janu pronesenými odpověděti mohlo: Co jste vyšli vidět, třtinu-li aneb člověka měkkým rouchem oděného; jsou to snad lehkomyšní, nestáli jinoši aneb lidé změkčilí, kteří bujně žijí a měkce se šatí? Nikoliv, pravím vám: Ač nejeden z nich chováním svým nám starost a úzkost působí, jsou to přece většinou jinochové šlechetní, jichžto zrak vzhůru a do budoucnosti obrácen, kteří horlivostí svou u vědě, svou zbožností, čistým, vzorným chováním vlasti a církvi krásnou přislíbují budoucnost. Ne-li m. j. jak krásné by to bylo o vás svědectví, tím krásnější, čím více ve vaší moci jest, slova tato v skutek uvést? A nepropustím vás dnes, dokud neučiníte svatý slib, že naděje ve vás skládané uskutečnité; ano činím slib ten ve jménu vašem. Proste se mnou ihned při sv. oběti, aby Bůh požehnal dílu vašemu, aby vyslovil k slibu tomu všemohoucí svoje: staň se, amen.

Kytice.

Z rozličných rostlin uvil K. Otman.

IV. *) I rybníky bývají v letě nádherně vystrojeny. Vidíváme je celé jako poseté krásnými bílými růžemi z vody rostoucími a na dlouhých stopkách vyčnívajícími.

Tyto bílé růže jsou vodní rostlina, jež vlastně se jmenuje *leknín bělostný*, (*Nymphaea candida*. Presl.) a v jiném druhu svém *leknín bílý* (*Nymphaea alba* L.). Kořenem svým vážne leknín hluboko pod vodou v bahně; pod vodou pučí; pod vodou roste lodyha jeho s poupětem na konci svém. Ale poupě pod vodou by nerozvílo; třeba, aby se dostalo nad vodu, na vzduch, na slunce.

A co je pozdvihne nad vodu, to jsou střídavé, široké, kožnaté, srdčité listy na dlouhých řapících lodyžních. Ty poupě skrze vodu vynesou na povrch, a vzplývající pak po vodě je nesou a drží nad vodou, aby na ně mohl vzduch vanouti, mohlo slunce svítiti, mohlo je zahřívati.

Pak teprv poupě na vytáhlé stopce své rozvíjí se v krásnou běloskvoucí růži. —

I člověk početím a narozením svým vězí v kalu hříchu prvotního. Každému z nás jest se vyznávatí s korunovaným prokem: „V nepravostech počat jsem“. (Ž. 50, 7). Na člověka tak v hříchu pohrouženého nemůže svítiti slunce lásky a milosti Boží, což zřejmě praví sv. apoštol Pavel říka: „Byli jsme z přirození synové hněvu“. (Ef. 2, 3.) A člověk sám nemůže se pozdvihnouti z kalu hříchu zděděného a přibylých ještě hříchů osobních, nemůže sám tak se zpravit, aby Bůh k němu se naklonil milostí svou. Blaze však nám, že Syn Boží vtělil se a za nás trpěl a umřel mezi svátostmi svými hned na prvním místě ustanovil svátost křtu sv. Zasluby smrti Kristovy jsou ty zelené srdčité listy, jež duši lidskou z mrzké hlubiny hříchu skrze vodu křtu sv. tak pozdvihují, že Duch sv. se ji dotýká, že ji činí všecku čistou, bílou, Bohu milou, že ji tak zušlechťuje, aby vzkvétla nejkrásnějšími ctnostmi. —

Podíváme se, pohlédneme-li na některé rostliny okoličnaté, jako na olešník kmínolistý, (*Selinum carvifolia* L.) na hladýš šírolistý, (*Laserpitium latifolium* L.) na feníkl neb vlašský kopr (*Foeniculum officinale* Allione). Vidíme, jak na konci lodyhy z jednoho bodu neb středu rozchází se množství stopek, nazvaných paprsků, jak na konci každého paprsku opět z jednoho bodu se rozchází množství paprsečků, jež teprv nesou kvítky. Soubor paprsků slove okolík, a soubory paprsečků jmenují se okoličky. A ač okolík na tolik jest rozdělen paprsků, a každý okoliček z tolika se skládá paprsečků: přece pak květy na povrchu všecky ukazují se stejné a tak blízké sebe,

*) Kytice I. II. a III. v „Blah.“ r. 1862.

jakoby dělaly jen jednu velickou krásnou květinu. To by nebylo, kdyby všechny paprsky a paprsečky nevycházely z jednoho bodu neb středu. —

Jaké to pěkné vyobrazení církve katolické! Jaké to vhodné vypočtení její jednoty! Církev katolická rozděluje se na sta okresů biskupských po všem světě se rozkládajících. A každý okres biskupský rozděluje se opět na množství okresů farních s sty a tisíci věřících. A přece všickni katoličtí věřící srovnávají se v jedné víře, v jedné pravidlech mravů, v jedné svatostech. To jest tím, že všickni biskupové jsou spojeni v jednom bodu neb středu, jenž jest jedna nejvyšší viditelná hlava, papež římský; že, když jsou od papeže římského zkoumáni a potvrzováni, všickni z tohoto středu se rozcházejí s jedním učením Kristovým a s jedním výkladem jeho; a že každý biskup v to jedno učení zasvěcuje i kněží své, kteříž podle téhož učení učí, a vedou všechny osadníky své. Odtud mezi všemi katolickými křesťany po všem světě tak krásná vychází jednotu ve víře.

Tak malé a drobné kvítky mají některé rostliny, jako: bez, kalina žláznatá, (*Viburnum Opulus* L.) šerík obecný (*Syringa vulgaris* L.), rozrazil šírolistý (*Veronica latifolia* L.), vičinec neb ligrus (*Onobrychis sativa* Lamarck), kyprej obecná (*Lythrum Salicaria* L.), čilimník odvislý (*Cytisus Laburnum* L.), řepka. A přece již z daleka lesknou se nám věttem svým; z daleka se nám bělá bez neb kalina, se nám modrá šerík neb rozrazil šírolistý, se nám červená vičinec neb kyprej obecná, nám žlutne čilimník neb řepka. A z daleka již zaráží vůně květu jejich. Odkud taková moc kvítků tak malých? Odtud, že jednotlivé kvítky nejsou po celé rostlině roztroušeny a od sebe odděleny, nýbrž že jsou shromážděny v hustých skupeních, jež skládají tu hrozny tam kytky onde chocholiky jinde okoliky jinde opět klasy, jinde a jinde jiný a jiný ozdobný způsob hromadného květenství.

U rostlin společných, k nimž náleží okázalá slunečnice jsou jednotlivé kvítečky tak skupeny na jednom lůžku a v jednom kalichu, tak nazvaném zákrovu, že zdají se dělati jak jeden květ. Ale jen tím i malé kvítky, že jsou u velkém množství v takové sloučeny jednoty, mohou vynikati i svou barvou i svou vůní. —

Co dělá láska, kteráž jest i nejhlavnější silou i nejpřednějším zákonem v ná-

boženství Ježíše Krista, a kteráž spojuje, shromáždjuje, sjednocuje! By křesťané byli sebe ctnostnější a sebe světějších úmyslů, ale kdyby zůstávali jednotliví, od sebe odděleni: jak nejsouce mnoho všimání málo by pronikali a prospívali dobrým příkladem svým! jak málo by svatými úmysly svými provedli dobrého pro čest Boží, pro království Kristovo, pro spasení lidské. Ale nemůžet dobrý křesťan býti bez lásky. A láska ta jednotlivé ctnostné a nábožné křesťany slučuje; ta je slučuje v bratrstva a sesterstva, v řády a řehole; ta je svádí v sporádané rodiny křesťanské: ta je shromáždjuje k společným službám Božím, k společným průvodům pobožným. A teď teprv krásný příklad ctnostných duší vespolek spojených jak náleží světu svítiti a voní a tím mocněji jej dojmá a vzdělává. Tak spojenými slabými silami a svatými úmysly jednotlivých ctnostných křesťanů jak veliké věci se vykonaly a vykonávají pro čest Boží, pro spasení lidské. Nemůžeme patřiti na květiny s kvítky sice drobnými ale v jedno krásně skupenými, abychom nevolali s žalmistou Páně: „Jak jest to dobré a utěšené, když bratří přebývají v jednotě“. (Žalm 132, 1.)

V. Vratmež se ještě jednou k leknínu; ještě z jiné stránky své jest nám pěkným podobenstvím. Jak vysoko tato vodní květina vznáší se na dlouhé stopce své nad vodou. Že pak se nepotopí? Nebylo by divu! Však nemalého jest objemu a nemalé váhy s svým kožovitým kalichem, s svou plnokvětou korunou svým mnohopouzdrým semenníkem. A velká byla by škoda, kdyby tak krásná květina se pohřížila pod vodu. Jak šeredně by se všecka proměnila. Jak hanebně by vyhlížela s umáčenými schlípenými květovými lupínky svými. Jak pokálena až k nepoznání byla by všecka bělost její! Ale dobře, že pod stopkou ozdobné vodní květiny z lodyhy vyrážejí listy kožnaté, nepromokvavé a tak široké a na tak dlouhých řapících, že po vodě vzplývají a se rozprostírají. Ty nesou bělostnou růži nad vodou.

Ulámej pod ní listy, a již se bude potápěti až na dno do kalu bahnitého; již bude odvrácena od vzduchu ji živícího, od paprsků slunečních ji tak bile barvicích. —

Krásná jest i duše křtem sv. očištěná a posvěcená, aneb svátostí pokání obmytá a zpravená.

Tak pozdvihuje se nad světem, nad hříchem, odkudž byla vyšla, že miluje Boha, a Bůh že ji miluje; že Duch sv. ji o-

svěcuje a posilňuje, aby krásněji a krásněji kvěťla a se ozdobovala vši ctnosti křesťanskou. Ale přece pořád duše křesťanská vznáší se nad samou hlubinou přemnohých pokušení světa. A příliš velikou tíží přirozených zlých náklonností pořád ještě dolů jest tlačena, než aby lehce nebyla stržena v propast hříchu.

Co ji zachová a zadrží, aby nebyla tak nešťastná? — Modlitba. — Modlitba má býti křesťanu jako listem duši jeho přirostlým jej pořád nad povrchem všelikých pokušení světa pozdvihujícím a udržujícím.

Za takový list Ježíš Kristus ustanovil nám modlitbu těmi slovy svými: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.“ (Mat. 26, 41.) Nejinak než jako za list k duši přirostlý pokládá modlitbu sv. apoštol Pavel říká: „Bez přestání modlete se.“ (Thess. 5, 17.) Kdybychom nerozprostírali rukou svých a nepozdvihovali ducha svého k pilné a nábožné modlitbě, neobstáli bychom dlouho na té výši, kdež nám svítí všechna potřebná milost Boží, kdež vedeme život ctnostný, nýbrž brzy bychom sklesli v kaliště hříchu. —

Obilní rostliny mají sice květy slušně spořádané, ale nepatrné, nebarevné, málo ozdobné. Jak naproti nim blýskají se vlčí mák s svým květem šarlatovým, ohnivým, chrpa svým květy neb paprsky modrými, koulí s svou korunou nachovou! A přece lidé o poslední rostliny nedbajíce prvních nade všechny si váží. Váží si jich pro jejich dobrotu vydávající plody nejužitečnější a nejpotřebnější.

Člověka ctnostného, konajícího skutky dobré, šlechetné, nábožné jsou lidé nuceni si vážit, i by jen sprostě byl oděn. A darmo, kdo nejsou ctnostní, nedůstatek ctnosti hledí nahražovati zevnitřní nádherou. Nemohouce přece zabrániti, aby lidé ctnostní i v oděvu sprostém a v stavu nízkém nebyli více váženi než oni v nádheře a světské slávě své. —

Stromy, zvláště ovocné, a přemnohé jiné rostliny potřebují cukrové šťavy, kteráž by vnikala do plodu jejich, je přivedla k zralosti, a jim přidala chuti. Ta jim přichází cévami ze země. Ale obyčejně jim jí přichází více, než potřebují.

Co dělají s cukrovinou zbývající? Tu pouštějí od sebe buď na listech nebo v květových kališkách svých podávající ji vše-

líčkám neb mravenečkům neb mšicem neb jiným živočiškům, aby si ji sebrali a ji se živili. —

Učtež se odtud, kdož máte od Boha více nadělene než potřebujete, abyste z přebytku svého udíleli potřebným.

Milé jest odpočinutí na zeleném vonnými kvítky protkaném trávníku v stínu hustého křovíčka. Ale člověk hově si na takovém samorostlém koberci mimo nadání zavadí o kopřivu, kteráž jej požahá, a nebo o bodlák, jenž jej popíchá, anebo o trní, jež jej pobodá. —

Tak právě vede se nám s našimi radostmi na světě. Kdy nejlépe z něčeho se těšíváme, přichází nám nenadále do toho nějaká žalost. Jak často jest nám si naříkati, že se nám radost naše zkazila! Tím horlivěji usilujmež dosíci radosti nebeské, kteráž jest všechna nezkažena, čista, dokonalá.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

XII.

Od nějakého času se zdálo, jakoby u Podubců nebylo živé duše. Zemanský dvůr podobal se na vlas těm, jež před několika lety opustili jich vlastníci a vystěhovali se do ciziny. Takových dvorců stávalo za tehdejších dob skorem při každé desáté vsi české. Stěhovati se nechtěl do nich nikdo, jenž nemusel. Duchové bývalých zemanů prý se každou nocí vraceli, všude všechno prohlédali a obyvatelé prostorných stavení, obyčejně poddaný, ubědovaný lid, schnuli strachem za takových příšerných návštěv.

Podubcův dvůr s rozpadávající se ohradou, s prohnílou šindelovou střechou, se stodolami z lepenice, na mnohých místech těžkými trámy založenými byl zvláště letošním jarem vhodným předmětem těch nejruznějších pověstí. Chasa, jež se byla tenkrát z čista jasna rozprchla, postarala se o jich rozšíření svědomitě.

A co odešla podtut Andělka, zdálo se jakoby nad zdejšími, smutným, tichým ouvalem dohasl poslední paprsek štěstí života a nad zčernalou střechou dvorce jakoby naposled byly zašleštily perutě anděla pokoje.

Bylo to jednou za prvních večerů májových, když Podubec vrátiv se odkudsi s tvářmi bledou jako zeď, s očima krví podli-

týma, chvěje se na celém těle jakoby postižen zimnicí zavolal dutým hlasem do dvora po deři a prudkým krokem vešel do světnice, kamž v několika okamžicích za ním vběhla Andělka. —

„Poslyš, co ti nyní povím! Jsme tu sami, neuslyší nás tu nikdo, ty to také nepovíš nikomu, má žena ještě na lukách, tak hned se nevrátí. — Že mne máš ráda, o tom jsem přesvědčen. Dala jsi v Boleslavi za mne na modlení, na mše svaté, předevčírem prý děkan odsloužil poslední. — Kdo pak by také vážil svých kroků tak daleko, když by to nemyslel upřímně. — Chceš však, aby se do tohoto dvora vrátil pokoj opravdu?“

„Mohl by jsi tatičku o tom pochybovati?“

Andělce zaleskly se oči svitem radosti a s obličejem jí rázem odletěl výraz uděšení.

Podubec však se na chvíli zarazil, jakoby se mu do další řeči nechtělo. Obrátil oči stranou, přimhouřil je, rty sevřel prudce — těsněji a tváře jeho zdálo se že zatáhly se barvou umrlčí.

„Tedy jsem přece nešla do Boleslavi nadarmo!“

Andělka skorem zajásala, chtěla se vrhnouti zemanovi na hrud', chtěla tu hlavu otcovu sehnouti až ke svým tvářím a celou ji zlíbati. Podubec však ustoupil o krok zpět a upřel opět zachmuřené oči na dívku.

„A peníze jsi taky nadarmo nevyhodila. — Ale chtěl jsem ti říci tohle: pokud budeš pod zdejší střechou ty, pokoje pod ní nebude! Pokoji v zdejším dvorci překážíš toliko ty.“

V zachmuřených očích Podubcových zakmitl se příšerný plapol.

„Já tatičku?“

„Ty — *jedině ty!*“

„A ty bys opravdu chtěl, abych — odešla?“

„Musíš, — odejdeš, zdejší dvorec opustíš aspoň na tak dlouho, pokud budu živ já.“ —

„A kam půjdu, — kam se obrátím?“

„Svět je daleký, široký.“

„Neznám v něm nikoho; vždyť přece víš, jak jsem tu vyrostla — tatičku!“

„Nerikej mi tak! — Nejsem tvým otcem! — V tom světě budeš mít hnedle kolem sebe přátel, tvá matka také si je uměla naklonit a jaké přátele!“

„Má matka — pravíš?“

„Arciťže tvá matka! — Pojď ukážu ti kde odpočívá! — Ale tam odtud už se nesmíš vrátiti. — Vezmi si své šaty, svaž si

je do uzlíku, nějaký ten groš ti dám na cestu. — Už se šerí, už slunce za Stražištěm zapadá a než má žena přijde, musíš být pryč! — Všecko by mi tím pláčem pokazila, rozezílala by mne.“

Malé dívce šla při těchto chladných, mrazivých slovech zemanových, z nichž každé provázel jakoby úsklebek, hlava kolem; ani nevěděla, jak se octla v komoře, jak rozevřela dubovou skříň, jak jeden kousek svého šatu za druhým do uzlíku skládala, jak každý slzami smáčela. —

„Jsi hotova?“

Podubec stál již na zápraží.

„Dělej! — Dělej! Nějak si zbledla, celá se třeseš; musíš se přemoci, nic platno, jinak tu pokoje nebude, kdybys se modlila do soudného dne. — Pojď, já tě povedu. V komoře je dusno, na čerstvém vzduchu osvěžiš.“ —

A zeman vzal Andělku za ruku pevně a skorem ji za sebou táhl. Šli humny a na nedaleké stráni se u starého, sprachnivělého habru zastavili.

„Nyni si to tu dobře prohlédni! — Zde odpočívá tvá matka! — Byla to má vlastní sestra; ale nehodná. Otce přivedla do hrobu, tebe na svět pro zlo, chceš-li můžeš se tu taky pomodlit, ale povídám ti, do dvora se nevracej, budu hlídat celou noc, věčně věkův by to za to nestálo. — Tuhle máš na cestu, než si najdeš nějakou službu!“

Podubec hodil dívce do zahrnuté zástěry několik stříbrňáků, potom se odvrátil a rychlým krokem vrátil se ke dvoru. — Žena jeho přišla z pole už skorem za tmy. Ve stáji měli několik krav; ale schly chuděrky den ode dne, až byly učiněné kostry. Zemanka musela se jim starati o pici sama. V konírně stáli dva koně; ale bylo jim znáti každé žebírko; před dvěma dny dochrupali poslední oves. —

Podubec chodil po zápraží s rukama přeloženýma křížem v zad a pohvizdoval si, potom opatrně zavřel vrata, přirazil těžkou závoru, ale do světnice nešel. Zůstal na zápraží. Byl milounký večer májový. —

Zemanka se dnes svému muži nemohla vynadiviti. Když prý si člověk hvízdá, bývá mu v hlavě lehko. Dobrá žena si také oddechla lehčeji. —

„Slyšíš muži? — Kde pak ta holka dnes vězí?“

Zemanka si vyšla také na zápraží, když byla vše poklidila.

„A je už zavřeno! Tak dlouho se nezdržela ještě nikdy!“

„Což vím já? — Snad jí někdo padl do oka! — Nebylo by také divu; je už nevěstou!“

Podubec si pohvizdoval ještě pronikavěji. Takhle neslyšela zemanka mluviti svého muže několik let.

„Abych se po ní podívala?“

„Doma zůstaneš!“

Podubec skorem zaječel a opět se pustil do hvízdání.

„Muži — muži! Snad jsi ji neubližil.“

„Prohla od nás chasa, po chase prohla schovanka.“

Zeman se při tomto slově z plna hrdla zasmál.

„Po schovance mi snad prohne žena. — Jářku co? Jakobyste se byli na mne umluvil! Chceš-li, táhni si za ni.“

A Podubec již opět pádným, těžkým krokem přecházel zápražím.

„Pro Kristovy rány! Co si to pořád jen vymýšlíš? Čím se to pořád obiráš?“

„Jak bych tu byl šťastnější, spokojenější! Snad mi to přeješ!“

Z protější straně zaletěl do dvora srdce-
lomný pláč.

„Andělko! — Mé dobré dítě!“

Podubec se náhle zastavil před samými dveřmi do síně, zabouchl jimi až zapadly a zahučel: „Tam si naříkej třeba do rána!“

A zemanka tu noc také oka ani nezamhouřila, už ani plakati nemohla a hlava jí leckdy unavením klesla nazpět; ale těžké, prudké kroky Podubcovy na zápraží pokaždé jí probudily. — Podubec hovořil sám s sebou tak hlasitě, že bylo do světnice slyšeti každé slovo a zemance po každém div že usouzené srdce nerozskočilo se a div že ji rozum neminul.

Andělka arciť nebyla její krev; ale od těch dob, co ji poprvé vzala na své lokty a poprvé pochovala, ani k vlastnímu dítěti, kdyby jí byl jaké Pán Bůh dal, nebyla by tak skoro až slepě přilnula. Zaklepala tenkrát jednou za zimního večera na vrata ve dvorci jakás žena v náručí s dětátkem. Prosila o nocleh, že už dále nemůže, že ji opouštějí síly, že bude muset umřít pod širým nebem, prosila o smilování aspoň pro to dítě, které za nic nemůže, aspoň o jediné sousto něčeho. —

„Kdo to?“ otázal se chropotným hlasem starý zeman na lůžku a pokud mu chabé síly dovelily, vzpřimil se.

„Nevím tatičku!“ odpověděla mladá

zemanka. Byl tomu as rok, co se sem přivdala. „Nějaká žena prosí o nocleh!“

„Danieli slyšíš? — Kdo to?“

Starý, na smrt nemocný muž napjal poslední síly.

„Ona — — otče!“

Polootevřenými dveřmi vnikal do světnice úpěnlivý dětský pláč.

„Aha už přichází i s rodinou, už se jí nabažili. Já říkal, že se toho musím dočkat a dočkal jsem se taky.“

„Nemluv dále ani slova, ani sousta ji nepodávej.“

„Umrů tatičku! — nevydržím to, odpusťte. —“

„Já taky umru, snad se ani zítřka nedočkám. — Nahore se sejdem, potom si více povíme. — Vystrč ji, vyštvi ji.“

Stařec na lůžku klesl nazpět v peřiny a na čele mu vyvstávaly osudné krůpěje studeného potu, rty mu modraly, oči se kalily, obracely. —

Z venčí zarážela do jizby prudká, nemilosrdná řeč; mladý zeman se za chvíli vrátil a sedl si k lůžku umírajícího. A nedávno přivdané ženě náhle vstoupila do hlavy myšlenka, jací jsou to lidé, jež pod zdejší střechou se rodí, že jsou tvrdší než skály, bezcitnější než drva, nemilosrdnější než — Zemanka se ani neopovážila domyslit; ale rychle se zdvihla, vyplížila se ven, přehodila svrchnici přes hlavu, pustila se do ouvalu, volala po švakrově, a se straně, jež táhne se mírným svahelem na protější straně, odpověděl jí smutným štekotem „Zelezák“. Byla čirá tma, nebylo viděti před sebe na krok. — Zemanka marně hledala švakrovou; běžela v tu stranu, odkud zaslechla štekot, ale nejsou tu ještě dobře známa, zbloudila, octla se na skalách, pod nimiž hluboko dole šuměla Vltava noční, temné písne své. — A trvalo to dlouho, než našla pravou cestu zpáteční. Ve dvoře kmitalo se ještě světlo, ale starý zeman byl již nebožtik. —

Druhý den k polednímu našli pod habrem schoulenou ženu mrtvou a po dítěti nikde ani pohádky. Podubek se k ní neznal ani po smrti. Ani ji na atolický hřbitov nepochovali, protože kdoví zdali to prý křesťanka. Tenkrát se po Čechách potulovaly celé zástupy cikánů.

Zelezák však sledoval krok za krokem zemanku, jakoby jí chtěl něco pověditi, ale jediné jí. Kňučel, ohonem švihal, zemi hrabal, za sukně zemanku potahoval a

když si toho všimla, zaštěkal, poskočil si a několika skoky octl se u své budky. Odtud se už nehnul, ale pořád si tak poštěkával, jakoby samou radostí.

Zemanka šla za ním, prohlédla si budku a v slámě uviděla dětátko, milounké, hezounké. Chudinka dřímalo! Mladé ženě zalily se oči proudem slzi a Železák si zaštěkl poznovu, ale tentokráte se štěkot jeho tříkrát rozlehl tichým, smutným ouvalem.

Zemanka šla pro muže, vzala ho za ruku, že prý uvidí, co jaktěživ neviděl, čeho by se člověk vůbec do smrti nenadál. Podubec si dal říci a bez jediného slova sledoval ženu.

„Podívej se do vnitř!“

Podubec poslechl, ale obličej zachmuřil se, jako když mu pověděli, že našli pod habrem na jeho pozemku neznámou ženštinu.

„Že bys se chtěl dáti zahanbiti tímhle zvířetem?“

Zemanka vzala znova svého muže za ruku.

„Bůh mne chraň, abych ti něčeho vytykala!“

„Jak se sem to dítě dostalo?“

„Bezpochyby že je Železák našel a sem přinesl! — Hleď muži, ta nemá tvář má lidský cit.“ — —

„Dělej si s ním co chceš!“ odsekl náhle Podubec, prudce se obrátil a ještě rychleji odkvapil do světnice. Do dvora přivezli právě pro starého zemana rakev.

A tenkrát vzala poprvé zemanka dítě své švakrové na lokty a poprvé je pochovala. Ukryla je ve své komoře, potom dali dětátko pokřtiti, na křtu mu dali jméno Andělka a všechen svět myslel, že je Andělka vlastní Podubcova krev — —

A zdálo se, že ta dívčinka je opravdu andělem, jež poslali dolů s nebe, aby v zdejší dvorci aspoň jedné duši byl potěšením. Jaký život by tu byl také býval bez toho dítěte! Když se na zemanku usmálo, když se na ni podívalo očima, v nichž zřela žena Podubcova všechno své štěstí, celou svou radost, jedinou lásku, zapomínala, že je pod střechem, kde od jakživa nebylo viděti na tvářích srdečný, upřímný úsměv, kde nebyvalo od jakživa slyšení přívětivého vlnitého slova, kde i mladá bujná krev čeledě se sražela, stydla — — A dneškem je to všechno pryč, jako sen, jež by mnohdy člověk tak rád zachytil oběma rukama, ale běda že nemůže! — —

Když dnešním jitem slunce poprvé

zarudlým okem svým vzneslo se nad koruny beckovských borovin, políbilo bledou, uplakanou dívčí tvář, jakoby ji chtělo slzy usušiti, tvář zrůměniti na dalekou cestu v širý cizí kraj. Zraky dívčiny spočinuly naposled na dvorci s šindelovou střechou, naposled rozhlédly se zdejšími, tichými, věčně klidným ouvalem; potom se sehnula, rty na černou půdu pod habrem přitiskla dlouhým, vřelým políbením a zdvihnuvši se přitáhla si šátek na hlavu těsněji, uzlík vzala do pravice a v malé chvílce již octla se v ouvoze, jímž vede cesta na výšinu, odkudž viděti celou řadu modravých hor v pestrém rozložení. —

Andělka na cestu téměř neviděla a zdálo se jakoby si byla ani nepovšimla, že ji přec někdo zdomova provází. Byl to starý, rezavý pes — Železák. Dohonil ji na výšině. Měl už jen jediný zub, ale v těle ještě tigří sílu; když to spozorovala, sehnula se a pohladila jej. Železák vyskočil co mohl, potom se k ní přitulil a tak se na ni zadíval, jakoby ji prosil, aby ho tu nenechávala, že by tu bez ní jediného dne nepřečkal, že ji bude brániti proti každému násilí.

„Chceš jíti se mnou? — Pojď tedy Železáku!“

Andělka pohladila poznovu dobré, věrné zvíře, jež se od ní již nehnulo. Šlo a pořád šlo as dva kroky před ní, jakoby jí ukazovalo cestu, kudy se jde do světa, k lidem dobrým a kudy k zlým . . .

Ve dvorci už dnes po třetí se kravky v stáji ozývaly, důtklivěji a důtklivěji hlásily se o snídání, ale nepřišel jim založit do žlabu nikdo. Zemanka seděla ve světnici s hlavou skleslou nazpět ku stěně, jako bez života. K ránu přemohly ji dřimoty. V konírně řehotali koně o překot, dupali, až tvrdou půdu rozdupali; ale Podubec jakoby byl ohluchl. Ještě tak chodil po dvoře s hlavou svěšenou s rukama přeloženými křížem v zad jediné že si již nepohvizdoval. Byl nesmírně bledý, oči měl vpadlé, rty opuchlé až strach se na něho podívat.

Zemanka teprv k polednímu se trochu vzpamatovala. Přivedlo ji k sobě hučení krav a řehot koní ve stájích . . . Nebyla však také k sobě podobna; tak se přepadla, jako by čtvrt léta zlá nemoc byla ji soužila. A od toho dne bylo ve dvorci ticho jako dole v řece mezi skalami, kam noha lidská přijde málo kdy.

Pod šindelovou střechou zavládl arcit pokoj, ale takový, jako bývá na hřbitovech

pod zelenou travou, kde pochována mladá léta, kde tli jaro života, kde radost, štěstí, sláva vše pod černou zemí urovnáno.

Mezi ženou a mužem nebylo slyšeti slova, chodili kolem sebe, jakoby se neznali, jakoby se byli neviděli jaktěživi... Hospodářství hynulo, na polích z loňské setby samý hluchý klas. Zemanka pracovala, pokud jí stačily síly. Podubec prodával krávu za kravou, takřka za groš, jednou si vyjel s koňmi na Mělník na trh a vrátil se bez nich. Věru, byl tu pokoj, den ode dne divnější, den ode dne dusnější. Scházela sem k tomu zlejšímu klidu už jen smrt. Ale ta jakoby se dvorci Podubcově schválně vyhýbala. Zemanka se za ni modlila každý den, myslela na ni co chvíli, ale přec nepřicházela. Už to tak bývá, že kde ji volají, takový práh míjí a kde se jí bojí, tam přichází návštěvou nejraději. (Pokračování.)

Antikrist.

(Z cyklu „Soudný den“.)

Vůkol bílá, mrtvá, sněžná pláň. —
Do tmy sedé tichou zvedá skráň
ledem kryta hora zasmušilá.
U závrtné, hrůzné u výšině,
jak by na postrach zde světa byla,
v nekonečné ční tam u tišině.
Čelem stuhlým husté mlhy rozráží,
jež se kupí nebes na zápraží.
Antikrist tam stojí — jiním vlas,
jehlice mu v brvy utkal mráz.

„Co se nezdařilo titanům
báječným já život vdechl snům!
Proti Tobě světy metal celé
v nezdobné já, neskrocné síle,
pod rázem že ruky mojí smělé
všemohoucí zřítily se cíle,
které na počátku všeho bytí
otrockému předsal jsi žití —
přísným-li Tvým soudem člověk sklán,
však i Ty jsi, Věčný! pochován!“

„Zhynula Tvá paměť! pouze já,
kdo Tvou zlost a pýchu, Tvůrce! zná.
Nebude již jako Lazar bídný —
o Tvou člověk lásku žebroniti,
ba jak hladem zmořený pes, slídny,
o drobty se stoln tvého vítí.
Když je trápit' budeš do úmoru,
zoufalého nepřekonáš vzdoru.
Ha! tvůj žhavý, rozkacený hrom
ne mou hrdost, život můj si zlom!“

„Člověk živ že nešťastný byl host,
jen tvá věčná způsobila zlost.

Či kdo bídně přál si existence,
kdo tě prosil o klamně to žití?
Však já nebes učil vyhostěnce,
že kdo nechce, nemusí též býti!
A co kázal Syn tvůj z Nazaretu,
přelstěnému opět vzal jsem svět —
dlouhověky o tvé lásce klam
pečoval jsem, by byl lidstvu znám.“

„Ha! v tom moři neobsáhlém běd
slzou skvíť již nebude se hled.
Já z tvé silné ruky, světovládne,
která tvory vlastní týrávala,
vytrh' odvěké to žezlo pádné,
pod nímž mnohá duše umírala.
S věčného jsem sesadil tě trůnu,
ba i blesknou vyrval tobě mlunu;
neb bys hromu hrůznému dal znít,
člověk více nebude se chvít!“

„Peklo tvé můj budí jenom smích!
Proklateč sbor? — vždyť i já jsem z nich!
Satanášem chci být raděj' v pekle,
v žhoucím tebe ohni proklínati,
protivíš se vůli tvojí vztekle,
než tvor v nebi chválou skomíráti.
Co ty můžeš ještě přičiniti,
než se malomocně pozlobiti?
Nejsem věru slabý já ten bloud,
na tvůj abych přísný čekal soud!“
Rachot hromu. Náhlá ohně zář
mrtvou země osvitila tvář.
Sdrcena jak skála padá k zemi,
mohutný jak hřmotně dub se láme,
Antikrist tak padá, klesá němý
ve vši hrdosti své světoznámé.
Sbořiti! chtějí věčné nebes brány
a teď? — vlastní jeho vzdory sklány!
Otrásl se vůkol světa kruh,
když tu pýchu jeho zlomil Bůh.

J. O.

Pan Bohuslav jak obcoval s Bohem.

Od Salzmannu — přeložil J. B. P.

Bohuslav, kmet velmi nábožný a vždy
bodré, veselé myslí, vypravoval druhdy, jak
s Bohem obcoval, takto: Můj otec byl ro-
zumný a poctivý statkář. Nejprjemnější
mu bývaly doby, jež trávil v kruhu své ro-
diny, kde o Bohu rozmlouval, jehož učil
své dítky znati a milovati. Každého dne z
rána nás shromáždil a seprav ruce, modlil
se krátce, ale srdečně, na př. „Dobrotivý

Bože, ty jsi nás dnešní nocí ve spaní chránil a nové slyš k práci nám popřál: dejž, abychom celý den podle Tvé vůle žili a ve spolek se milovali.“ Podobné modlitby konával s námi ráno i večer každodenně. Když měl pokdy, vodíval nás do Boží přírody a radoval se s námi ze všeho, co jsme tu krásného a dobrého našli; vypravoval nám k jakému užitku jsou mnohé věci na zemi a upozorňuje nás, jak všelici živočichové a rostliny jsou uspůsobeny, vždy dokládal: „Považte dítky! jak moudrý a dobrotivý musí býti ten, který vše stvořil, vše zachovává a o všechno má péči.“ Když se mu něco zdařilo, měl-li na př. dobrou žně, když ovce, krávy a koně se mu zvedli, nazýval to Božím požehnáním. Nešlo-li mu všechno po vůli; když někdy neúroda, pád dobytka, krupobití ho stihly, nebo zňal-li se oheň, a jednou nám skutečně dům vyhořel, říkával klidně: „Stalo se to z dopuštění Božího a co Bůh činí, dobře činí!“ Snad že jsem někdy nebyl dosti pilným, pozorným, opatrným, nebo jsem přílišné náklady činil; nevěda jak si pomoci a matka-li bědovala, říkaval, usmívaje se: „Ten, jenž dosud pomáhal, přistě pomůže.“ A přišla-li skutečně pomoc, svolav nás dítky, vypravoval, z jaké nesnáze Bůh nás vysvobodil. — Tak jsem hned od mladosti zvykl, že i já všude nacházím Boha a ve všem spatřuji moudré jeho řízení a přitom vždy mi dobře bývalo.

Jedenkrát z rána sešly jsme se všechny děti v sále, kde jsme se modlily a čekaly jsme otce: však dlouho nepřicházel. Já přistoupna ke dvěma spací komnaty otcovy, shledal jsem je zavřeny. Klepám, však nedostal jsem odpovědi. Tušil jsem, co se stalo. Skočím pro hlavní klíč, otevru třesoucí se rukou. Bože! tu leží drahý otec mrtev; usmívá se, však tělo je studené, je bez citu a všechna snaha, přivést ho k životu, byla marná. V prvním okamžiku nebyl jsem mocen svých citů, zvláště když jsem spatřil své bratry a sestry plačící; než brzo mne přišlo na mysl, že se tak stalo z vůle Boží. Představa tato nebyla mi cizí a v krátkce tak oživila, že jsem přemohl city bolestné a utišil se. Chopiv se studené ruky otcovy, pravil jsem v duchu k sobě: Tys šlechtný muž byl povolán se svého stanoviska, došel odplaty za věrné konání svých povinností! Jako prvorozenec (bylo mi tehda 24 roků) musel jsem podle zařízení v naší rodině ujmouti otcovský statek. Bratři a sestry považovali mne odtud za svého pohlavára. Když přišli, aby mně štěstí přáli, srdce mé se pohnulo; rozpomenul jsem se, co jim

jako nejstarší bratr jsem povinen. I konal jsem pak věrně a ochotně svou povinnost. Pomnění: Bůh tě učinil hlavou rodiny a vykázal ti povinnosti, které svatě máš plniti, překonalo všeliké sobectví. — Také poddaní přišli, aby mně hold skládali. Patře na ně pomysli jsem: To tě družina, jižto sám Bůh mi představuje, abych o jejich tělesné i duševní dobré všemožně se přičiňoval. I když jsem dobytek přijímal, měl jsem na mysli rozkaz Boží, že mám býti jeho živitelem; a vždycky jsem pokládal za svou povinnost, že mám nejen o blaho své rodiny ale i o dobytek pečovati a proto jsem i čeládce kázal, aby ho náležitě ošetřovala.

Celé řízení statku považoval jsem jako školu, v které mne Bůh chce vzdělávat a šlechtit. Pomnění to všechny práce mně usnadňovalo i oslazovalo a byla-li jaká nesnáze, nikdy mne neroznítla k hněvu; neboť i tu měla sloužiti k mému vychování.

Hledal jsem choti; za tou příčinou zajeil jsem několik mil k jistému šlechtici, jehož dcera, jak jsem se domníval, byla pro mne určena. Brzo zahořelo srdce mé k ní tak prudkou láskou, že nemělo pokoje, když jsem alespoň jednou za týden jí neviděl. Často jsem pak navštěvoval tu rodinu, kde mne rádi vídali a opět zvali. Také mně návštěvu oplatili a při té příležitosti všechno v mé domácnosti obdivující, chválili. — Domníval jsem se, že jistě nechybím, když dívku, již jsem tak vroucně miloval, za chot pojmu; i chtěl jsem v ustanovený den rodiče o ruku její požádati. Již jsem byl připraven, koně zapřažení a vše přichystáno k odjezdu, an slyším po dvůře vůz rachotit. Přiskočiv k oknu, vidím, že dobrý přítel mého otce vystoupá. Nevře jsem dupnul; než v tom probleskla duší mou myšlénka, že to není vůle Boží, abych se dnes na cestu vydal a v okamžení bylo srdce mé jinak nastrojeno. Jsa tomu od mladosti zvyklý, seznal jsem ihned, že Bůh tou nenadálou návštěvou odjezd mi zapovídá, ježto mi káže, abych konal, co milému příteli mého otce jsem povinen; a nemohl bych povinnosti té učiniti zadrž, kdybych po své žádosti chtěl na cestu se vydati, která se na zejtrí dá odložit. Tak jsem byl sto, přijati hosté s dobrou myslí, jak to přítel otcův vším právem mohl očekávati. — Dal jsem ihned kočmu rozkaz, aby koně odpráhl a vůz pod kůlnu strčil. — Tak jsem mohl příteli naší rodiny zůplna se oddati a těšiti se rozmluvám, ježto mi připomínaly minulé události z našeho rodinného života. — Při stole hodila se řeč také o domě, kterýž jsem na-

vštěvoval. „Nevím,“ pravil host, „co se to tam děje. Svatba se den ode dne odkládá. Nejprve měla se odbyvat hned po velikonočích, z provodu a již blíží se den sv. Jana a neslyším, že by se činily jaké přípravy.“ „Jaká to svatba?“ tážu se. „Svatba pana Š. s nejstarší dcérou té rodiny. Což jste nic o tom nezaslechli?“ „Ani slova“ odvětim. „Toť tak jistě, jako že zde sedím,“ zněla odpověď; vždyť jsem byl svědkem při slibu.“ Na to přítel náš podrobně vypravoval, jak se vše dělo i doložil, že si ty odklady neumí jinak vysvětliti, leč, že se slečně lepší vdaj naskytá a protož hledá se záminka, jak by se ctí pana Š-a odbyti. Ženich není dosti zámožný a v domě jeho zaslíbené váží se hodnota člověka podle mohovitosti. Za takovou rozmluvou nepadl jsem do mdlob; ač jsem těžce dýchal, drželo mne pohnutí, že mi pokyn přichází od Boha i dodávalo mi síly, že jsem příteli naší rodiny záležitost srdce mého zamlčel.

Teprv když jsem ulehl, ozývaly se nápadly horečně jako se stává osobám naruživě a nešťastně milujícím. Než všecko jsem přemohl, maje pevnou víru, že Bůh mé osudy řídí a tiše jsem usnul. — Ráno host se rozloučil. Když odjel, chvátal jsem do svého pokoje a uzavřev se, přemítal jsem, co bych měl činiti. Stále mi tanulo na mysli: Tu návštěvu sám Bůh ti seslal. On musí mít své úmysly, ježto tak důležitou cestu překazil. Když jsem tak uvažoval, nabyl jsem přesvědčení, že mi Bůh dává pokynutí, abych si tu osobu nebral. Nebo, tak jsem smýšlel, nyní víš, že chceš-li ji mít, ona musí slib zrušit a kdybys tomu dopustil, co bys mohl očekávat od té, ježto by se tobě po zrušení platného slibu — novým slibem zavázala? Tak nabyl jsem síly, že jsem mohl učiniti předsevzetí, odřící se sňatku, od něhož jsem nebe na zemi doufal. Na tom jsem se pevně ustanovil. — Ale, jak to vyvésti? Toť ovšem nebylo snadné. Jen přesvědčení, že Bůh ten sňatek neschvaluje, mohlo mne siliti, abych věren zůstal svému předsevzetí. Chtěl jsem se bavati prací, však se mi nedarila; vycházel jsem na místa, kde jsem se jindy těšil, ale všady srdci scházela milanka. Často jsem octnul se bezděky na cestě k sídlu jejímu a spatřiv z daleka vůz, stanul jsem, domnívaje se bláhový, že mne přijíždí navštívit.

Jedenkrát vyhlížeje oknem, spatřím kočár; srdce mé mocněji tlouklo, zvláště když k zámku zajížděl. Ona to! se domýšlím a rychle přistojiv se, běžím se schodů; však místo milanky zřím tu přítele své mladosti,

s kterým jsme byli v jednom ústavě na vychování. Zjev ten vzbudil v nitru mém radost i stud k nevyslovení. Přijal jsem hosta vřelě a dověděl se od něho, že je na cestě do Švýcar, aby se zotavil. „Srdce mé trpí,“ pravil, „a vzdáliti se předmětu, jenž bol působí, bývá nejlepší prostředek, je utišiti.“ — Jsa zvyklý, všude Boha potřiti a slyšeti, hned jsem se dovtěl, že snad Bůh sám mi dává pokynutí, abych s přítelem na cestu se vydal. „Skoro bych měl chut,“ pravím, „spolu cestovati.“ — Tak jsem neměl bez rozvahy mluvit. Otec říkával, že sice všeliké vybitnutí pochází od Boha; však nesmí se člověk domnívati, že by měl vždycky k němu svoliti. Mnohdy býváme jen zkoušeni; nebo stává se tak, abychom zvykali si přemýšleti. Rozum má tu rozhodovati, k čemu máme svolit a co kdy odepřít. Na to jsem tehdy zapomnul. — Přítel mne objav, naléhal na mne, abych s ním cestoval, sotva jsem mohl odvětit, že si to rozmyslím.

Ubrav se na lože, dlouho jsem přemýšlel i přesvědčil se, že cesta v nynější připadnosti může mi prospěti, k čemuž se naskytuje vhodná příležitost. Ustanovil jsem se tedy a sporádav domácí záležitosti, vydal jsem se s přítelem na cestu, ježto velmi blahodárně na mysl mou působila. Každodenní pozorování nových předmětů tak mne dojímal, že obraz milenky, jenž se prve samovolně myslí mé představoval, znenáhla zmizel. A ježto jsem odcestoval, nerozloučiv se s ní, znalena, že jsem změnil svůj úmysl i oddala se svému zasnoubenci. Když jsem se vrátil ze Švýcar, měla po sňatku; zapomnul jsem na ni. —

Brzo na to vypukla válka; sbor nepřátelský přitřhl v naší krajinu; v zámku se ubytovali důstojníci a veliká daň mi byla uložena. Když jsem se omlouval, že mi nemožno takovou sumu sehnati, ohlásil mi velitel, že mne v zástavu vezmou. Žádal jsem své přátelé, aby mně peníze zapůjčili; však nemohli, jsouce v podobné nesnazi. Sluha můj radil mi, abych ušel, chtěje mi býti nápomocen. Nepřijal jsem toho návrhu; rozum mi pravil, že bych svým útekem nepříteli spíše rozhorčil a ku pomsti roznítil. Věřil jsem, že je v tom vůle Boží, abych se vydal v ruce nepřítel. — Vstoupiv do pokoje velitelova, ztvrdil jsem opět, že mi nemožno žádanou výplatu dáti a proto že jsem hotov vydati se v zástavu; spolu jsem prosil, aby se mnou šetrně bylo jednáno. Poctivé smýšlení mé důstojníka dojalo. Odmlčev se, pravil: „Pane, tak počestného muže jsem již dávno neshledal. Kdyby na mně záleželo, odešel

bych, ničeho nežádaje; však musím plnit vyšší rozkaz. Složte své věci. Zítra odjedete. V čem vám budu moci uleviti, stane se: na to se spolehněte."

Ráno sedl jsem do vozu, který stráženi několika husary, odjel. Loučení mé bylo smutné, bolestné. Byl jsem vyrván z oboru mého působení a nárek mých poddaných tak srdce mého [se] dotknul, že jsem nemohl slz se zdržeti. Však víra v Prozřetelnost mne posílila. Vzhledl jsem na své strážníky a nezdáli se mi tak strašnými, an jsem je považoval za osoby, ježto z vůle Boží po temných cestách k neznámému šic, ale jistě blahodatnému cíli mají mne sprovázeti. Na prvním noclehu dal jsem jim připravit dobrou večeři, kterýžto vděk jimi hnul, že stali se řečnými a vypravovali své příhody, ježto mne bavily a v jistém ohledu sloužily k mému poučení. — Když jsme na druhý nocleh dorazili, stalo se podobně, což mi strážníky zcela naklonilo. Těšil jsem se, že víra v božskou Prozřetelnost, můj osud, jenž by snad jiným byl hrozným, tak velice mi ulehčila. — Věda, že spočívám pod ochranou Nejvyššího, oddal jsem se spánku, co zatím husar stál na stráži u mé ložnice. Šťastně jsem usnul; však cizí ruka brzo mne probudila. „Kdo to?“ tážu se zhurta. „Nelekejte se pane!“ zněla odpověď, jsem husar na stráži; chcete-li odejít, nebudu vám bránit, však o několik tolarů vám nejde.“ Cítil jsem ihned, že podle té rady nesmím činit; nebo přestoupil bych povinnost, kdybych nedostal svému slovu. „Nepříteli! pravil jsem, nechci slovo dané rušit, děkuju za tu úslušnost. Vojín odstoupil; já pak brzo zas usnul, svědomí mi pravilo, že jsem dobře učinil. — Třetí den dorazili jsme na místo, kde jsem měl býti vězen. Byl mi vykázan skrovný pokojík, z něhož byla vyhlídka, jen na hnojiště. Když jsem tu pomyslel, že mám žít v nečinnosti a zbaven každé i nevinné radosti, zastesklo se mi; když jsem ale uvážil, že Bůh je se mnou, On sám že soužení to na mne dopustil; ihned stav můj zdál se snesitelnějším, ano vábným. (Dokonč.)

KRONIKA.

Z Prahy. Staročeské zpěvy *rorátní* budou se od neděle d. 30. t. m. zpívati po celý advent na každý den od půl 6. hod. z rána v kapli sv. Václava na hradě, u sv. Petra na Poříčí, u sv. Haštala, u Matky Boží před Týnem (v neděli a ve svátek o půl 7.), u sv. Vojtěcha v Jirchářích a v Karlíně u sv. Cyrilla a Metoděje. V semi-

nářském chrámu Páně u sv. Salvatora zpívají je alumnové (od r. 1851) ve všední dny v 6 hod. a v neděli v 7 h. při zpívané mši sv. — V témž chrámu Páně bude se od 2—10 pros. konati ráno po roráte a odpoledne o půl 5. hod. pobožnost k uctění sv. Františka Xaver. u oltáře téhož světce.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 26 — 30. listopadu u sv. Petra na Poříčí, od 1—5. prosince v Loretě na Hradčanech.

— Spolek *sv. Josefa* k podporování kněží na odpočinku vydal právě účty za správní rok 1879, který se dnem 31. října 1879 končí. V čele účtů nalézají se tentokrát všickni zakládající členové a sice P. T.: z roku 1873: J. V. císař a král Ferdinand Dobrotivý a císařovna Maria Anna Pia 1000 zl.; Jeho Eminence nejvyšší pan kardinál arcibiskup Bedřich kníže Schwarzenberg 1000 zl.; Dr. Karel Fr. Prucha, světící biskup 100 zl.; Jan Starý farář v Praze 100 zl.; Jiří Bier 100 zl.; Fr. Fiala, děkan Smidarský (nyní kapitol. kanovník v Kr. Hradci a starosta spolku sv. Josefa) 100 zl.; Fr. Těšínský far. v Kostomlatech 100 zl.; z r. 1874: Dr. Ed. Tersch kanov. 100 zl.; Alb. Küffer rytíř z Asmausvilla, gen. vikář 1000.; z r. 1875: J. V. císař a král František Josef II. 2000 zl.; z r. 1876: Jan Hunger 100 zl.; z r. 1879: A. Jandourek a Jan Bernard, kanovníci kap. metropolitní po 100 zl.; Václ. Štulec probošt a Jan Fleischer děkan kap. Vyšehradské po 100 zl. Dále vysvítá z účtů, že v r. 1879. přistoupilo 26 nových členů, a tři členové deficienti za několik měsíců obdrželi podporu úhrnem 118 zl.; budoucně dostane se jim (2. farářům a 1. kaplanu) roční podpory v obnosu 100 zl. (§.18.), ač menší podpora za ten krátký čas členství na ně vypadá. Jméni spolkové vzrostlo r. 1879 o 6200 zl. na 52.834 zl. 53 kr. v cen. pap. a 75 zl. v hotovosti, tak že spolek bez rozpaků může podporu poskytovat členům, již na odpočinek jíti musí. Mnohem větší podporu než 100 zl. ročně dostávají budoucí členové, kteří více let (15—20 neb více) členy spolky byli. Deficienti oprávnění na podporu hlásí se u správy spolku (na faře svato-Haštalské v Praze) s připojením dekretu na odpočinek. Ješto r. 1879 zemřelo 5 členů a 1 vystoupil, čítá spolek koncem správního roku 345 skutečných členů.

Z Vidně. Světící biskup Angerer vysvětil dne 26. října první chrám k účtění nejsv. srdce Pána Ježíše v hlavním městě rakouském zbudovaný. Nový kostel se nalézá v pátém okrese v ulici poustevnické (Einsiedlergasse) a náleží klášterním sestrám „dobrého Pastýře.“ Se stavbou se počalo

r. 1875 a již za dvě léta bylo obyvatelům Vídeňským obdivovati se krásné romanské stavbě o dvou věžích. Architekt Richard Jordán, ředitel státní průmyslové školy, který chrámem v předměstí Brigittenau již se proslavil, učinil nákresy, a stavitel Jos. Schmalzhofer je provedl. Pěkný dojem činí z pískovce vystavený velký oltář, který s obrazy po stranách znázorňuje nebeský Jerusálém dle Zjevení sv. Jana, v němž zeměna v kap. 21. a 22. srdce beránkovo se oslavuje. Známý malíř Josef Kastner vykonal neunavně pracuje v krátkém čase dílo Boha důstojné. Kamenný oltář tvoří město Jerusálém, mající dvanácte bran a na branách dvanácte andělů s jmény dvanáctera pokolení israelských. Na velkém obraze jest trůn Boží a na něm u velké jasnosti srdce Ježíšovo se svatými a světicemi, jež jako první zakladatele úcty nejsv. srdce Páně církev sv. vyzývá.

Z Říma. Velké starosti působí sv. Otcí vládou vyhnané a ozebračené sestry klášterní, které hladem a zimou hynou. Aby ponekud jim bylo zpomoženo, snížil sv. Otec plat duchovních, kteří při rozličných úřadech římských pracují. Nešetří sice velké peněžní částí, ale přec některým ubohým spomůže. — Starobylý klášter čtyř svatých Korunovaných (quatuor Coronatorum) byl proměněn v nemocnici, kde mají se léčiti nemoci ohydné, které mezi křesťany ani jmenovány byti nemají. Klášter má pěknou kapli s malbami, jejichž původ až do prvních století křesťanských sahá. Dne 29. října oznámila vláda, že bude prodávati ve veřejné dražbě oltáře, kalichy, ciboria, monstrance a bohoslužebná roucha, která náležela zrušeným kostelům S. Teresa, S. Caio a Incarnazione. I nevěrecké noviny „Popolo Romano“ tuto svatokrádežnou dražbu zavrhuji, poněvadž prý pohoršení dává a vláda prý nepřišla do Říma, aby obchod s kostelními věcmi vedla, nýbrž aby vzdělanost a svobodu rozšiřovala.

Ze Stuttgartu. Dne 12. listopadu dalo se v hlavním městě Württemberském svěcení nového katolického kostela. Nejdůst. biskup Rottenburský Karel Hefeie, o církevní dějiny velezasloužilý, dočkal se slavnosti, na kterou se těšil dlouhý čas. Nový nádherný kostel Marie P. náleží mezi nejkrásnější celého Jižního Německa. Král i královna, šlechteti původcové chrámu katolického, kteří slovem i skutkem stavbu podporovali, byli církevnímu úkonu přítomni.

Bohoslužebné nádoby i roucha, jež jsou skvostná a umělá, darovali též královští manželé.

Z Bruselu. Po sjezdu biskupském navštívila královna kardinála-arcibiskupa Mechlinského Dechamps, který býval vychovatelem belgického krále. Poněvadž tentó nevstoupil v šlépěje svého osvětleného a šlechtného otce, vychvalují ho freimauři jako nejučenějšího, nejmoudřejšího a nejsvobodomyšlnějšího vladaře evropského. Freimaurské spolky jmenují ho čestným členem a vzdávají mu až přílišnou poctu; snadno lze dovtípní, že vše se děje jen na oko, aby si krále nerozhněvaly. Katolický lid belgický, který královně jako dobrodýjce chudých a zbožné vychovatelce dítek jest upřímně naklonen považlivě nad touto láskou freimaurskou vrtí hlavou. Ukáže-li se královna při službách Božích, vzdělává pravou zbožností svou lid, král to činíti opomíná. Musí asi krváceti srdce zbožné paní, když vidí, kterak náboženství katolické, ve kterém byla vychována, v Belgicku se pronásleduje.

Z Australie. (Křesťanská statečnost katolického missionáře.) Na ostrově Molokeji v Havajském archipelu založila vláda Sandvichských ostrovů r. 1865 odlehlou útulnu pro malomocné. Učinila to z úmyslu, aby zhoubné nemoci byla učiněna přítrž, aby ostatní obyvatelé se nenakazili. Až do 31. března 1878 dopraveny byly ze Sandvichských ostrovů na Molokeji 6824 osoby, z nichž 2235 nemoci podlehl. Mezi nemocnými se nalézá jen jediný zdravý muž totiž francouzský missionár P. J. Damien, který zřeknuv se světa těmto ubohým ode všech opuštěným ze všech sil se obětuje. Vláda havajská ustanovila vysoké služné asi 7000 zl. r. č. pro lékaře, který by přispěl nešťastným ku pomoci, ale nastojte, dosud se nikdo nepřihlásil. Dáti se mezi polomrtvé, hleděti každý den smrti tváří v tvář, ošetřovati nemocné, kteří za prokázané dobrodiní ovšem bez viny dárce nákazu zanechávají, to podniká člověk, který vírou kat. jsa osvětlen již nežije pro zemi nýbrž pro nebe.

Literární oznamovatel.

— Novým rokem počne redakci kněze ř. sv. Benedikta P. Pl. Mathona v Brně vycházeti „*Ascetická bibliotéka*“, čili sbírka spisů obsahu čistě náboženského, navodících ku křesťanské dokonalosti. Sbírká bude rozdělena na *serie* o sedmi samostatných spisech a jelikož objem jednotlivých spisů jest různý a nedá se napřed ani určití, ustanoveno jest předplatné na jednu *serii* na 2 zl., za něž se vydá spisů v ceně 3 zl., vydalo-li by se více, doplatí předplatitel dvě třetiny přebývajících krásných cen

a podobně by se jim k dobru čítalo na příští serii, kdyby první serie menší než 3 zl. krámské ceny byla. Jelikož „Asc. bibl.“ bude „přílohou“ časopisu „Škola B. Srdce Páně,“ bude i poštovné mírné — novinářské. Přihlížejíce k nutné potřebě takových asc. spisů v jazyku českém, těšíme se tomuto podniku a přejeme mu všeho zdaru.

— „Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid.“ Serie 2. Dílu I. sešit 2. obsahuje obraz ze života: „Kterak se Švehla dostal na Jedličkův statek.“ Cena seš. 20 kr. u I. L. Kobra — Tamtéž: „Stručný všeobecný slovník věcný (Malý slovník naučný).“ Dílu V. sešit 8. (celkem 57.) vykládá slova: Pole—Praha. 36 kr.

— „Světozor“ přináší vyobrazení v čís. 42.: P. Filip Čermák, děkan liběchovský. Skalka v uherském Pováží. Peklo (ukázka ilustrace Doréovy z Miltonova „Ztrac. ráje.“) Na vzdory V domácnosti bosenské. — V čís. 43.: Dr. Karel Habětinek. Jindřich Karel svob. pán Haymrle, nový rakouský ministr věcí zahraničních. Údolí choceňsko-brandýsské. Zápas beranův na Kavkaze. Starobylá polovypuklá památka v chrámě sv. Jiří na Hradčanech Palackého pomník v Rožnově. — V čís. 44.: Dr. Karel Kořistka. Zvonice u sv. Jindřicha. Teta přichází! Tušení lásky. Amstردam: Nábřeží „Groene Burgwal“ a Pohled s řeky Amstely na mincovnu. — V čís. 45.: Jan Ev. Kosina. Mečet Sir. - Dar v Samarkandě. Na břehu neapolském. Pamětní deska Štěpánkova v Chrudimi. Zajatý král Zulukaferický v přístavu durnfordském. Andlický sídelní dům v Kabulu. — V čís. 46.: Henryk Siemiradzki. Sušice. Hollandská zelenárka. Železniční most u Zenice v Bosně na dráze brodsko-sarajevské. Lov pliskavic černých na pobřeží nantucketském v Massachusettsu. — V čís. 47.: Dr. Eduard Albert. Sukienice v Krakově. Džutun-Džambe, vůdce karavan mongolských. Most u Maglaje na dráze brodsko-sarajevské. Povodeň ve Španělsku: Četníci (civilní garda) zachraňují obyvatelstvo v Murcii. (Tímto číslem převzal redakci „Světózora“ spisovatel a kritik p. Primus Sobotka.)

— „Jičínský Obzor.“ List věnovaný zájmům města Jičína a okolí. Vychází 1. a 3. neděli v měsíci. Předplácí se ročně s poštovní zásilkou 2 zl. 40 kr. Čís. 1. vyšlo d. 10. listopadu.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Ignác Wildner, farář v Zakšově, za faráře ve Vranově (Frohnau);

- p. Vojtěch Kroupa, kapl. za administr. ve Vejprnicích;
 P. Isřid Baldermann, ř. premonstr. v Teplé, za far. administr. v Dobřanech;
 p. Frant. Hašlar, kapl. ve Wildsteině, za proz. kapl. v Chebu;
 p. Tomáš Škrdle, kapl. v Svatoboru, za admin. (excurrendo) fary v Zakšově.

Uprázdňené místo:

Zakšov (Sachsengrün), fara patron. p. hrab.

Kurta Zedtwitze, od 19. listopadu.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Josef Pohl, kooper. v Dobřém, za koop. v Bernarticích;
 p. Jan Hermann, kaplan Dobroučský, za kapl. do Kyšperka;
 p. Antonín Klos, kaplan v Něm. Brodě, za k. do Trhové Kamenice;
 p. Pavel Langr, koop. v Branišově, za kapl. do Borové (u Příbyslavi);
 p. Frant. Pecka, kaplan Oupický, za kaplana do Náchoda, odkudž
 p. Jan Dvořák, kapl. za adm. do Rtně;
 p. Jos. Krihl, kaplan Hořipký, za kaplana do Oupice.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. Hanf, far. v Bušovicích, za faráře v Žaboklikách;
 p. Jos. Beständig, adm. za faráře v Soběchlebech;
 p. Ant. Kouler, adm. za faráře v Kuřívodech;
 p. Ignác Hofmann, adm. za far. v M. Hānu;
 p. Vinc. Wünsch, far. v Dobranově, za faráře ve Velkém Mergenthalu;
 p. Václ. Liessner, kapl. v Chlumě, za admin. v Milešově;
 p. Adolf Malley, kooper. za administrátora v Bušovicích;
 p. Filip Lehnisch, kaplana za špital. benef. v Doksech;
 p. Jos. Hübner, adm. v Smržovce, za admin. v Albrechtsdorfu;
 p. Martin Jordan, kapl. v Albrechtsdorfu, za koop. v Johannesbergu;
 p. Jos. Schindler, kapl. v Děčíně, za kaplana v Chlumě;
 p. Kornelius Mayer, adm. v Křemýži, za kapl. v Děčíně.

Uprázdňená místa:

Albrechtsdorf, fara patronatu hrab. z Desfours, Dobranov, fara patr. J. A. Vel. čís. Fr. Jos., Heřmanice, fara patr. kníž. Kamila Rohana, a Buškovice, fara patr. hrab. Jaromíra Černína, do 20. prosince.

Milodar. Spolku sv. Michaela archanděla pro sv. Otce: J. Kabeš v Čisté 1 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.

každého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupect

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Po poště
jenom v expedici:

Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Milostivé jest a padesáté léto. Čiňte příkázání Má.“ (III. Mojž. 25, 11. 18.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

XLIX.

Slavnost nepoškvrněného Početí Marie Panny.

Dnešní slavnost velmi přiměřeně padá v dobu adventní; neboť advent není pouze upomínkou na onu předkřesťanskou dobu očekávání světa Spasitele, kterou v nás touha po spáse, již Kristus přinesl, probuzena býti má; nýbrž zasvěcen jest zároveň počtě Matky Páně, zvláštní počtě Marie Panny. Proto propěvuje katolický lid každodenně při „*orate*“ tisícerymi ústy krásnou píseň Marianskou, proto slaví Církev sv. v čase adventním též dnešní slavnost, která vznešené postavení a zvláštní omilostnění Panny Marie nejprůměřeněji vyjadřuje a zároveň srdce naše nejmočněji dojíhá. Protož m. j! jako vůbec sluší aby křesťan zvláště v době adventní velikou horlivostí náboženskou vynikal, tak obzvlášť náleží vám studujícím, byste především v této době čisté a nepoškvrněné Matce Pána našeho dětinnou vzdávali poctu; neboť nevím, co by vás bylo důstojnější, co vám prospěšnější, nežli *dětinná úcta k Matce Boží*. O tom dnes mluvit budu k vám. —

Pravím předně: Nic vás není více *důstojno*, nic více vás nemůže ctiti, než zbožná, dětinná úcta vaše k Rodičce Boží. Kdo ctnost ctí, ctí sebe sama. Na nikom však nejeví se nám lidská ctnost v jasnějším a čistším světle, než na Marii Panně; a ač nám písmo sv. jen málo o ní vypravuje, přece i to stačí, abychom v Marii tu nejčistší a nejctnostnější bytost lidskou poznali. Zvláště pak významná jsou slova,

kteřá z úst samé nejsvětější Panny slyšíme; čtyřikrát uvádí nám písmo sv. slova její a to poprvé [v Nazaretě, když archandělu Gabrieli pravila: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?“ „Aj, já dívka Páně, staniž se mi podlé slova tvého.“ Tenkrát mluvila z ní duše čistá a nevinná, pokora a odevzdanost do vůle Boží. Podruhé slyšíme ji mluvit u příbuzné její Alžběty, když přetékal srdce její nadšeným chvalozpěvem, nazvaným „Magnificat“ volající: „Velebí duše má Hospodina a duch můj zplesal v Bohu Spasiteli mém. Neboť veliké věci učinil mi Ten, kterýž mocný jest a jehož jméno svaté!“ Čím srdce naplněno, tím přetékaají ústa a proto z úst Mariiných plynou chvalozpěvy Hospodinu, poněvadž srdce její plno bylo lásky a úcty k Němu. — Po třetí slyšíme ji mluvit v chrámě Jerusálémském, kdež po dlouhém a bolestném hledání nalezla Syna svého. „Proč jsi nám tak učinil, já a otec tvůj s bolestí hledali jsme tebe“. — Co dobrá a pečlivá matka pro dítě své činí a obětuje, to poznáváme z několika těchto slov. — Po čtvrté konečně slyšíme slova její v Káně galilejské. V šlechetné soustrastí své poznává rozpaky svých příbuzných, chudých svatebčanů a upozorňuje na ně Syna svého slovy: „Vína nemají“. A dobře vědouce, že jí, matce své, ničeho neodepře, velí služebníkům: „Cokoliv vám řekne, učinitež.“ — Zdalíž nezdá se i nám, jako bychom slyšeli laskavou orodovnici, která obrací se k božskému Synu svému, Jemu potřeby naše předkládá, volaje zároveň k nám, dítkám svým: „Cokoliv vám řekne, učinitež“.

M. j! není mně třeba, nad slova tato více vypravovati vám o Marii Panně, ne

více o její hrdinné mysli pod křížem, nic více o jejím dalším osudu, o její smrti, jejím oslavení v hrobě, jejím nanebevzetí, již vlastní její slova projevují nám Marii jako pannu nejčistší, nejpokornější, bohonadšenou nejlepší matku, nejslechetnější, nejláskavější ženu; ji tedy ctíti, na ctnosti její vzpomínati, přimluvě její se poroučeti, její jméno vzývati, to by nemělo býti vás důstojno? Neboť kdo jste vy? Jste ještě mládi a nejkrásnější ozdobou mladosti jsou nevinost a ctnosti! Ctíte-li tedy ctnost čistoty a nevinosti, ctíte-li je na Panně Marii, zdaliž vás samy nemusí to ctíti? Jste dále studující, kterýmž náleží studovati, po vědomostech a moudrosti bažiti, k životu a vážnému jeho povolání se připravovati. Což více může vás tedy zdobiti, než pokora a skromnost; nemělo by tedy vás býti důstojno, ctíti pokornou dívku Páně? Jste dále křesťané, křesťanství studující, kterýmž nutno jest především poznávati potřebu a vznešenost sv. víry, potřebu milosti a velebnost bohopoety. A Marii, tuto nadšenou oslavovatelkyni milosrdenství Božího, ctíti, nebylo by vás důstojno? Konečně jste synové na rodičích svých v mnohém ohledu ještě závislí, jsouce denně důkazů lásky jejich účastni. Ctíce tedy v Marii matku nejlepší, plnice napomenutí její: „Cokoliv vám řekne božský můj Syn, učinite“, zdaliž necítíte tím spolu rodiče své, zdaž neposloucháte hlasu jejich? — Ano zajisté jest vás hodno, abyste matku Boží v dětině chovali uctivostí. Avšak nejen že důstojno jest vás, nýbrž i užitečno, ctíti Pannu Marii. Jsem pevně přesvědčen, že ti studující, kteří k Marii dětinnou chovají úctu, z pravidla jsou dobří studující. Může býti, že nemohou se honositi samými výtečnými známkami, avšak statní a pilní a mravní studující jsou přece a na tom hlavně záleží a z takových právě stanou se jednou nejlepší a nejprospěšnější mužové. Když mohl Pán Ježíš vyslancům Janovým říci: „Jdouce zvěstujte Janovi, co jste viděli a slyšeli“, mohl-li k skutkům svým poukázati, myslím, že i v pravdě zbožní studující k skutkům svým odvolati se mohou, a tot i pro tento čas i pro budoucnost nejlepším jim bude odporučením. Zdaž nemyslíte, že ten studující, kterýž navykl sobě denně v hodině ranní pozdraviti Matku Páně a na znamení zvonem dané modliti se „Anděl Páně“ i první dobu denní věnuje musám a tak na sobě shledá požeňhání, kteréž vysloveno jest v známém přísloví; aneb kdo chovaje obraz Matky Boží

v příbytku svém častěji k němu pohlíží, zdaž tak snadno bude s to, něco nemravného mluvití neb činiti? Nikoliv, toho nemůže jako dítko před očima bdělé a pečlivé matere své!

Zajisté m. j! vy mně rozumíte a připustíte k srdci svému dnešní napomenutí mé: „Ctítež Marii Pannu, ráno i u večer, doma i v chrámě, slovy i skutky, tím i sebe ctíte budete a hojného požeňhání od Boha dojdete. Amen.

L.

Neděle III. adventní.

Dle předpovědi učiněné od archanděla Gabriele knězi Zachariášovi měl Messias přecházeti muž v duchu a síle Eliášově. Již prorok Malachiáš oznámil předchůdce Messiasova slovy: „Aj, já posílám anděla svého před tváří tvou, aby připravil cestu tvou před tebou“ (Mal. 3, 1.). Tento „muž Bohem vyslaný, aby vydal svědectví o Světle“ byl Jan, syn Zachariášův. V 15. roce panování římského císaře Tiberia vystoupil veřejně při Jordánu, hlásaje pokání a křtě ty, kdo polepšení slibili. Aby pak kázání jeho hlubší dojem na Židy učinila, zvolil sobě, ač ze vznešeného pocházel rodu, dobrovolnou chudobu. Svým kázáním a přísným životem obrátil na se pozornost sídelního města a celé země; lidé ze všech stavů přicházeli k Jordánu žádajíce sobě od něho poučení; i sama velerada jerusalemská vyslala k němu posly své, aby se ho tázali: „Ty kdo jsi? jsi Messias? jsi Eliáš, aneb některý z proroků?“ A Jan vyznal pravdu říka: „Já nejsem Kristus, ani Eliáš, ani který z proroků. Já jsem hlas volajícího na poušti. — Připravte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho, jak předpověděl Isaiáš prorok“. (Is. 40.) Tato otázka, kterouž poslanci velerady předložili Janovi, jest nám povzbuzením, abychom nahlédli do vnitra svého. „Ty kdo jsi?“ — Kéž bychom tuto otázku velmi často sobě položili, pak bychom přišli i k sebepoznání nám tak velice prospěšnému a potřebnému; neboť svědomí, tento nestranný soudce v nás, dá nám vždy pravdivou odpověď k otázce této. — Poznání sebe jest nejvyšší moudrost; protož již u starých Řeků byl chrám boha moudrosti Apollona v Delfách opatřen nápisem: „Poznej sebe sama“. — Snahy vaše m. j! směřují k moudrosti a pravé vzdělanosti; za tou příčinou musíte se především o důkladné sebepoznání vynasnažiti. K tomu cíli v této hodině sebe

samy zkoumatí a sobě otázku položití chceme: „Ty kdo jsi?“

„Ty kdo jsi?“ — Jsi křesťan. — Bůh obdařil nejpřednějšího tvora viditelného světa svobodnou vůlí; člověk může poznané mravné dobro, aneb protivu jeho, mravné zlo zvoliti; má se rozumnou volbou hodným učiniti oné blaženosti, ku kteréž stvořen jest. K tomu cíli a konci přidal mu Bůh k přirozenému zákonu, kterýž vepsal do srdce našeho, ještě zvláštní zjevené, pozitivní zákony k cvičení svobodné vůle jeho. Bohužel však již první člověk zneužil své svobody přestoupiv zákon Boží, první hřích byl spáchán a s ním všla na tento svět všeliká bída: zatemnění rozumu, náklonnost vůle ku zlému, útrapy, soužení, nemoci, časná i věčná smrt. — Z tohoto přeneblahého stavu nemohl se však člověk sám vyprostiti, právě tak, jako vězeň dveře žaláře svého otevřítí nemůže. Byl by tedy Bůh člověka nadarmo stvořil a měli by všichni potomci jeho věčné propadnouti smrti? — Nikoliv! Bůh smiloval se opět nad padlým člověkem a slíbil hned po prvním hříchu, že pošle Vykupitele jednorozeného. Syna svého; neboť nižádný tvor, nýbrž jediný Bůh mohl vinu lidstva smazati a záhubu na něm lpící s něho sníti. Čtyři tisíce let po stvoření světa, když člověčenstvo dostatečně připraveno bylo a touha po obnovení ztraceného lepšího stavu u židů i pohanů všeobecnou se stala, vzal Messiáš přirozenost lidskou na se. S jeho příchodem pak nastal obrat ve všech poměrech lidských. Messiáš přinesl světlo pravdy lidskému duchu: temnosti bludu, pověry a nevěry zmizely před paprskem pravdy jeho nauky. On přinesl i sílu vůli naší, pomoc s hůry, bychom i při největších pokušeních, při náklonnosti naší k zlému, při zkouškách útrapami a protivenstvím života dle zákona Božího jednati mohli; konečně přinesl nám i vykoupení od smrti věčné uče nás prostiti se strachu ze smrti časné a dokládaje, že tato jest toliko následek hříchu a brána, již po životě spravedlivém do království, kteréž nám od počátku světa u Otce nebeského připraveno, vejíti můžeme. Takto Messiášem tvářnost země obnovená: oltáře modlářské zřítily se a na jejich zříceninách povzněl se vítězoslavně kříž Kristův všude k nebesům. Důstojnost lidská, v pohanství tak často zneuznaná, nabyla platnosti své, nepravosti mizely a ctnost, lidskost a vzdělanost zjemnila mravy lidstva.

M. j! i vy jste vyznavači Kristovi, dle

jeho rozkazů ve jménu trojjediného Boha pokřtěni. Jak veliká to milost! Kolik jest národů, kteří dosud bez viny své v temnosti a stínu smrti sedí, správého Boha a Toho, kteréhož poslal ku spáse naší, ještě neznajíce. Vy však zrozeni jste v lůně pravé samospasitelné Církve; vy ode dnů mladosti své osviceni jste paprsky pravdy, kteráž ozářila celý svět. K jakým to díkům Bohu zavázáni jste; denně máte city vděčnosti k Bohu projevovati! V tom však ať záleží díky vaše, že vždy vroucí žádost po osvětě nauce Kristově chovati, že vždy víc a více na vědomostech náboženských prospívati budete, že tam, kde rozum nepostačuje k pochopení pravdy sv. víry, jich dle výkladu Církve pevně držeti se budete; neboť i vira jest světlo osvěcující ducha našeho. — Syn Boží od hříchu nás vykoupil a nebe nám otevřel; ó kéž bychom je neztratili nikdy! Kéž bychom v duchu Ježíšově vždy žili a dílo vykoupění jeho na sobě vždy uskutečňovali. A však každým hříchem těžkým uzavíráme sobě opět nebesa a upadáme zpět v onen smutný stav, v němž jsme nalézali se před vykoupěním! Jak opatrně, s bázní a třesením máme tedy obcovati, abychom Boha žádným hříchem více neuráželi, jsouce pamětlivi veliké ceny, za kterouž vykoupění jsme. K tomu napomíná nás písmo sv. slovy: „Podlé svatého, kterýž vás povolal, i vy ve všem obcování svatí buďte, neboť psáno jest: Svatí buďte, jako i já svatý jsem. Víte, že ne porušitelným zlatem neb stříbrem vykoupění jste ze svého marného obcování podle otcovského ustanovení, nýbrž drahocennou krví Ježíše Krista, čistého a nepoškvrněného Beránka“ (I Petr. 1, 15—16; 18—19.) —

„Ty kdo jsi!“ — Kdo jste vy ve zvláštním postavení svém? Jste studující! Jest-li život lidský vůbec časem setí, jest jím doba mládí; povýtečně však jsou to léta studii, v nichž simě pravdy, krásy a dobra v srdce jinochovo zasíváno bývá, aby vzrostlo v pšenici pro věčnost a i v časnosti krásné přinášelo ovoce, aby on, postoupiv ve věk mužný, sám stal se rozsevačem dobra, krásy a pravdy. Jest tedy studujícímu vytknut cíl velice vznešený. Jest vyvolen z tisíců mladíků svého stáří a určen k něčemu lepšímu, než aby v potu tváří pracně dobýval sobě chleba aneb v dílně zakrňel. On má státi se světlem těch, jimž předčí vědomostmi, vůdcem těch, kteří jhem těžké práce a starostmi o výživu sklíčení jsouce nad všední život sotva se povznést

mohou. A aby tím se stal, k tomu působí činitelé mnozí: rodiče, učitelé, šlechtění lidumilové a vlast. — Vy m. dr. podobáte se něžným bylinám, jež na tomto ústavě pečlivě se pěstují, byste vydávali nadějně květy a později dobré přinášeli ovoce ku blahu svému a spolubližních svých. Toť zvláštním určením vašim, byste dnů pobytu svého na tomto ústavě moudře používali, a netoliko věkem, nýbrž i moudrostí a milostí před Bohem i před lidmi prospívali. Moudrému císaři římskému Titovi dal vděčný národ pro jeho dobročinnost, kterouž všechna utrpení nešťastných mírnil a všude požehnání šířil, krásné příjmi „radost a rozkoš pokolení lidského.“ Každý den, v němž nikomu dobrodiní neprokázal, považoval za ztracený. „Tento den jsem ztratil“ říkával u večer s bolestí. Důležité napomenutí spočívá v těchto slovech pro vás m. dr! abyste ani jediného dne nepromařili. Blaze studujícímu, jenž každého večera v klidný uložiti se může spánek s klidným vědomím: já tohoto dne dobře použil, konal jsem povinnosti své, opět vyňal jsem zrnko z velkého množství vědomostí. Ale běda jinochu, jemuz praví svědomí: K mnohým ztraceným dnům řadí se i dnešní; místo, abys ušlechtilé símě byl vnímal v srdce své, spůsobil jsi nepozorností, zúmyslným vyrušováním a rozpustilostí učitelům svým mrzutost, znepokojoval spolužáky své v horlivosti jejich, konečně jsi sebe, rodiče a dobrodince své opět oklamal! Běda jinochu, jemuz svědomí takto vyčítá, on dráhu studii svých nedokončí, nýbrž z kruhu lepších soudruhů vyloučen bude. M. dr! nenechte slova, jež dnes mluvil jsem k vám, bez prospěchu minouti sluchu vašeho, ale připustte je k srdci. Tažte se dnes sebe samých: „Co mám na sobě zlepšiti, co dohoniti?“ Všímejte sobě denně výroku svědomí svého a tažte se: „Kdo jsi?“ pak velkému časnému i věčnému určení svému za pomoci Boží šťastně vstříc kráčet budete. Amen.

Obráz Madonny.

(Legenda.)

V Jindřicha městě, v budově školní, milostný, nežný jak lilje polní, se obraz Matky nebeské skvěl; na loktech držíc Robátko Boží, Mát v ruce strastí měnila hloží, kdo k ní jen s vroucí důvěrou spěl.

Z milostných zraků lásky vděk kynul, proud těchy ze rtů různých se linul, je v duši vnímal skroušený lid: „Ó pojdte ke mně stížení bolem, znavení chodci slzavým dolem, na srdci Matky najdete klid!“ —

Ubledlý jinoch před školou z rána, každý den klekal před matkou Pána: „Ó Matko božská k pomoci spěj! — Otec i máti dávno již v hrobě, ulituj chudé, hladové robě — jen šat a skývu chleba mi dej!“ —

Přichází znova, prosí a prosí, bolestná slza líce mu roší, kdož vidí slzy, kdož o nich ví? V svatyni ticho, v smutečném hávu, jedna jen paní sklánějí hlavu, v pozadí temném samotna dří.

A přišel opět s bídy své steskem. Aj klam či pravda? — čarovným leskem stříbrný peníz s oltáře plál! chopil a drží jej v chvějící ruce, konec již bídě, konec již muce — díky ti, Matičko dobrotivá!

V zázračný obraz v prosební touze slzavé zraky upírá dlouze, ten jak by mluvil k sobě jej zve: „Slyšela prosby sirotků máti dárek týž každý den ti chce dáti, zůstan jen věrným — mateří své!

Plynou dnové — drahé času mine. Jinoch přicházel den co den, láskou vroucí k Madonně se vine dárkem blažen, v srdci povděčen.

Plynou dnové — minou také léta — netrápí ho nouze břitký hrot, šťasten, vesel jarým cedrem zkvětá vypěstěným podle jasných vod.

Vědám zasvěcuje žití svoje, aby Matce zplatil velký dluh, ač kol něho vášní do příboje, klesá, padá mnohý mládí druh.

Dosti silen — v Matce na oltáři našel duši, tělu mocný štít, aj jak blahem oko její září, jaká láska jaký vroucí cit!

Dosti silen? — špatní příkladové tak jak voda kámen táhnou v spí;

minul den a tři již prohlí dnové
jinoch v svatyni se nezjevil.

Čtvrtý den byl, pozdě za večera,
jinoch vstoupil — oko vášní plá,
jako blesk když šlehne z mraků šera
ku oltáři kvapem pospíchá.

Plachým okem po oltáři téká,
pravda to, neb děsný zraku klam?
zírá, bledá — skutečnost jej leká,
oltář prázden — dárku není tam!

Vášní dravce vzplanou oči líce:
„Zitřa-li zde daru neshledám —
klamně plátno! při té ostré dýce,
zmar a pomstu tobě přísahám!“ —

Bouře duní. Pozdě za večera
jinoch do svatyně přichvátal,
daru nikde — právě tak jak včera
pomsty žár se v divý plamen vznal.

Matným svitem obraz časem vzplane,
jak když luny miloskvoucí zář,
roucho bílé, stříbrem protkávané,
tíše klade noci na oltář.

Tu se znoří smavou září z mraků,
tu se chvěje, a zpod kadeří,
čelo bílé, sladká něha v zraku,
s neskonalou láskou mateří.

Zjev ten zářný, leský svitu nachem,
nezří jinoch, zpitý vášní zlou,
klně, tasí a pak jedním vzmahem —
v srdce Matky ztopil dýku svou.

Šlehnul blesk a zaduněla rána —
k zemi klesá drzý útočník,
zžehlý trup jen našel lid tam z rána,
mrtev rouhač — pustý nevďěčník!

Dosud ku obrazu zraněnému,
v prosbách vroucích lid svůj zvedá zrak,
rána na něm — hrůzou bezbožnému,
zbožným pomoci a těchy znak.*)

Vojtěch Pakosta.

Pan Bohuslav jak obcoval s Bohem.

Od Salzmann — přeložil J. B. P.

(Dokončení).

Pět dní jsem tu trávil, an velitel posádky
vstoupiv do mého vězení tázal se, jak se mi
vede a zdaž si nemám co stěžovati? Ježto,
jak jsem věřil, Bůh sám osud můj v ruce
tého důstojníka vložil, byl mi příchod jeho
vítán; proto vzdav mu svou poctu díím:
Pane, mně nic neschází leč svoboda. „Vždyť
jste zajatým a v zajetí nemůže být člověk
svobodným“ oduší velitel. Na to já: „Předce
snad i jatec mohl by dostati povolení, aby
si směl někdy město a krajinu prohléd-
nouti?“ „Dobře,“ vece on, „ale dejte mně
písemně, na svou čest, že každodenně večer
se vrátíte do svého bytu.“ To jsem učinil a
od té doby bylo mi ulehčeno. Vycházel jsem
každodenně a při svých obcházkách pozoroval
jsem, že se v tamní krajině vzorně dobytek
chová; pročež seznámil jsem se s okolními
statkáři, od nichž jsem mnohému v hospo-
dářství se přiučil. Tak největší obtíž mého
zajetí byla odklizená i považoval jsem místo
kde jsem nuceně se zdržoval, za školu, v
kterouž mne Bůh uvedl, abych si potřebných
vědomostí získal. To pomnění pobádalo mne,
abych vše dobře pozoroval a na vše se vy-
ptával. Jsem nyní dosti zámožný a také moji
rolníci jsou v dobrém stavu a tážou-li se v
duchu, jak to přišlo? shledávám hlavní pří-
činu ve svém zajetí. Vědomostí, jakých jsem
tehda nabyt, užil jsem pak v mém hospo-
dářství a za několik let tak jsem pokročil,
že mi statek mnohem více než prve vynášel.
Příkladu mého i ostatní rolníci následovali
a tak svá hospodářství zlepšili.

Když jsem v zmíněné škole se vyučil,
přátelé moji sehnavše peníze zaplatili za
mne daň, ježto mi byla uložena, o čem jsem
ale nevěděl. — Jedenkrát, an jsem právě
z domu vycházel, setkám se s velitelem,
jenž usmívaje se, mně oznámil, že jsem
svoboden. Chtěl jsem mu ruku stisknout;
on pak objav mne pravil: „Tuším, že jsem
ve vás muže počestného seznal, buďte mým
přítelem!“

Tak s citem vděčnosti k Bohu, jehož
lásky i v zajetí jsem doznal, domů jsem se
vracel. Cesta má byla prvního dne šťastna
až k večeru, jenž přikvačil dříve, než jsem
se nadál a co nejhoršího cesty byly čím dál
špatnější, čím více se setmívalo. Vůz jen
zvolna, v stálém nebezpečí se pohyboval;
vzduch byl chladný a vlhký, což na mne

*) Týž obraz v Jindřichově Hradci a v okolí
pod jménem „Panna Maria seminářská“ známý, bý-
val za času, do něhož legenda spadá, v kapli stu-
dentské v koleji jezuitské (semináři), nynějším gymna-
siu, a chová se dosud v chramu Paně probostském
v levé lodi na oltáři Panny Marie.

škodlivě působilo. Jen pomnění, že jsem v rukou božích, chránilo mne malomyslnosti. — Konečně se vůz na svahu docela převrhnul. Octnul jsem se v louži a vůz celou tlhou na mně. — Sám jsem si nemohl pomoci, ani se hnouti: sotva se mi poštětilo, hlavu zvednout, abych se nezaknul. Poštovní, jakkoli se dosti namáhal, nemohl sám vůz zdvihnout; volal o pomoc, troubil; ale pomoc nepřicházela. Trpěl jsem nesmírně; však odevzdal jsem se Bohu, hotov jsa zemřít, je-li to svatá vůle jeho. — V tom zaslechl vozka můj jezdec; křičel mocněji, troubil a jezdec byl zde.

„Co se stalo?“ táže se úzkostně. „Pomoci třeba, dí poštovní. Zde leží v blátě pán, vůz na něm, který sám nemohu zvednouti.“ „Jen strpení, pravil jezdec, ve čtvrt hodině přijde pomoc“ a odkvapil. Ta čtvrt hodina zdála se mi věčností. — Když jsem bolestem již podléhal, volá poštovní: „Díky Bohu! Tam se blíží světla.“ To přicházejí andělé, myslil jsem u sebe, aby mne vysvobodili. — Brzo tu byl zástup vesničanů, opatřen světlý i pákami; vyzvedli vůz a mne z bláta vytáhli. Na celém těle se třesa, byl jsem téměř bez vědomí. Kdosi, uchopiv přátelsky mou ruku, tázal se mne: „Nemáte snad nic zlomeného?“ „Necítím nic, odtuším, dosud mohu všemi údý vládnouti.“ „Tím lépe, odpoví on, nyní pojďte ke mně, kde se převleknete a přes noc si odpočínate.“ — S vděčností přijal jsem pozvání, a bych se zabrál, šel jsem za lucernou pěšky, ostatní pak vesničané provázeli vůz. —

Přišel do zámku, nalezl jsem již vytopený pokoj, též prádlo i šat k převléčení, což mi velice prospělo. Když jsem šat vyměnil byl jsem tázán, chci-li jít ve svém pokoji, nebo s rodinou? Volil jsem poslední; neboť jsem toužil blíže poznati muže, jenž mi tak laskavě život zachránil. Byl jsem uveden do sálu, kde mne domácí pán i paní se čtyřmi dítkami čekali a všickni srdečnou soustrastí mi projevovali. Zasedli jsme k stolu, ne sice skvostně, ale slušně a čistě pokrytému. Při večeri rozmlouváno srdečně o hospodářství, o spoustách, jaké válka v tamější krajině způsobila i o jiných záležitostech. Byli bychom ještě déle hovořili, však mdloba mne přinutila, že jsem se ubral na lože. — Ráno vzdav díky svým hostitelům jsem odjel a přes den šťastně jsem přibyl domů na svůj statek, kdežto jsem od svých přátel a poddaných byl srdečně a radostně uvítán. — Že jsem byl tak dlouho vzdálen, stal jsem se všem vzácnějším, což bylo k mému prospěchu. Bratři i sestry mne pak

tím vroucněji milovali a všickni občané mně svou lásku a úctu při každé příležitosti na jevo dávali.

Nejstarší dcera mého hostitele ochránce na cestě ze zajetí tak se mi zalíbila, že jsem ho v krátkce opět navštívil, pak často tam zajižděl a seznal upřímnost a šlechetnost celé rodiny, o ruku dceřinu jsem požádal. V krátkce slavili jsme sňatek a od té doby žijeme spolu již po 25 let v šťastném požehnaném manželství.

Příběh tento ukazuje nám patrně, že Bůh je s námi v štěstí i v neštěstí a jak s ním člověk ve všech případech života může obcovati.

Tuba mirum.

(Z cyklu „Soudný den“.)

Jako když se bouře vyzuřila,
která rozrývala oceán,
na nebi pak modrém rozšířila
Iris krásná poklidný svůj stan
a se ticho němě porozkládá
širou vodstva, jasnou hladinou
bezzávěťí tklivé sny rozprádá,
boreáš kde hýřil s družinou:
po děsném tak pádu světů tlupy
v tichém klidu kol se země kupí.

Nad spícími lesy luna bledá,
snivým když se okem rozhlíží
a se polnice hlas náhle zvedá,
echem až se k uchu přiblíží:
v nedozírné tak se náhle výši
mocné trouby zvuk teď ozývá,
šíří se pak mlčelivou říší.
že i chaos jím se zachvívá
a zní echem hlasným děsně, táhle,
po krajinách říše neobsáhlé.

A jak meteor když jasný, skvělý,
na vysokém nebi vyšlehně,
ve drobné se pršky břmotné dělí,
v tisíce se jisker rozběhně:
tak zazáří světlo neskonale,
mocným provázeno zahřměním,
v přenesmírné výši povyvstale.
Jásavým pak chvály zapněním
vpadne sbor ze srdcí millionů,
„Svatý! Svatý!“ zní to s nebes trónu.

Prostorem nesmírným na vše strany
proudý slávy věčné dyše Bůh; —
pekelné pak otevírev již brány,
z propasti vychází zpoury duch.
Jako z výhně, rudý oheň vznítí,
v hlubokých se, čiročírých tmách,

Luciferu s průvodem kdy jíti
před soud Boží hříšným na postrach.
A jak vichry divé všechněch věků
v jeden slity, řve to plno vzteku.

A jak vzešlo hdysi Konstantinu
na nebesích spásy znamení,
na něž hldly, slavnou na vidinu,
zraky voů římských v divení:
kříž tak u prostřed ve výši září
večerního slunce plápoem;
po země pak obnovené tváří
novým tuba zazní hlaloem,
a jak z dračích zubů hrdin plémě,
rody mnohé z mrtvé rostou země.

Hýbají se lidstvem šíré pláně,
moře vyvrhlo své mrtvolý,
kterým Báh, jak druhdy nohou Páně,
po vinách těch kráčet dovolí.
Vedle sebe mnohých rostlin řády
ve svornosti blahé bytují,
bohaté an prvků živných sklady,
všechny dle svých druhů spravují;
a tak duše každá v součinnosti
svého těla v celek pojí kosti.

J. O.

O původu legend.

Napsal *Klement Markrab*, farář v Hobšovicích.

O životě, působení, utrpení, smrti a oslavě miláček Božích máme dvojí podstatně se lišící popsání: jedno složené na základě ústního podání čili pověstí, druhé spočívající na dějepisných zprávách řádně prozkoumaných. První popis sluje *legenda*, druhý *historicko-kritický život Svatých*.

O legendách panuje dvojí různé mínění. Jedni se domnívají, že neobsahují legendy nížádných dějepisem zaručených zpráv, nýbrž události smyšlené směřující pouze ku vzdělání pobožných čtenářů, i rovnají je tudíž bájm, aniž by uznávali za dobré zkoumati jich jádro historické. Jiní naproti tomu mají legendy v tak veliké vážnosti, že se jim zdá býti téměř hříchem smrtelným přidati cokoliv slovům jejich nebo od nich odejmouti, nejinak, než jako by byly zjevením Božím (Zjev. 22, 18, 19). Onino legendy podceňují, tito je přeceňují. Pravá cena jejich ukáže se nejlépe, porozvážíme-li jejich *původ*.

Legendy popisují život Svatých na základě *ústního podání čili pověstí*.

Avšak kdožby chtěl tvrditi, že *pověst* v historii nížádného nemá místa? A nebo kdož by si troufal dokázati, že pověst se

všemi svými okolnostmi veskrz se rovná zprávě historické? Pověst předpokládá vždy skutečnou událost a to událost významnou, budící pozornost lidí současných. Vypravuje-li kdo o takové události z vlastního názoru aniž by zkoumal obsah svého vypravování, povstane pověst. První čas udržuje se pověst pouze pamětí, později písemným zaznamenáním. Tak na př. vypravuje II. Machab. 5, 1—4., že, když bojoval král Antioch v Epyptě, po všem městě Jerusalemě vidění byli po čtyřicet dní v povětří jezdcové semo tamo jezdící, v zlatém rouše a kopímí jako vojenští plukové ozbrojeni; i projíždění koňstva v řady sestaveného i potýkání, ana se dějí vespolek . . . a dokládá: Protož všickni se modlili, aby ty úkazy se obrátily k dobremu. Toto vypravování jest pověst v pravém smyslu slova. Obyvatelé jerusalemsťi vypravovali co viděli po čtyřicet dní ve vzduchu, aniž by byli zkoumali příčinu toho vidění, byl-li to prostý úkaz přírodní (jak se podobá, tak zvaná fata morgana) anebo div Boží. Jim, uvyklým spatřovati ve všech příhodách prst Boží, dostačilo báti se a modliti. — Bývá-li však již současníkům nesnadno souditi o události historické dokonale, tak aby byla spatřina ve své podstatě, ve svých příčinách i ve všech okolnostech: čím temnější bývá pak taková událost pozdějšímu pokolení, snad i místem vzdálenému i duchem nepodobnému! Odtud se vysvětluje, proč pověst, ač má jádro historické, u líčení okolností více méně nejista bývá, jména osob, míst a let pomíchávajíc anebo věci pravdě nepodobně vypravujíc. Různěními v líčení okolností jednoho děje. povstávají pak rozličné pověsti o jednom a též ději.

Z toho vysvítá, že pověstem lze přikládati víru jen velmi opatrně; zavrhovati je vůbec byl by nerozum, a přijímati je beze všeho rozmyšlení tak, jak se nám podávají, byla by lehkověrnost.

Co platí o pověstech vůbec, lze říci o legendách zvlášť. Výtečný posuzovatel legend dr. Theodor Stabell*) praví: „Máme-liž opovrhovati těmito pověstmi jako marnými bájemi? Naši křesťanští předkové toho neučinili; oni milovali legendy, poněvadž na pravdě náboženské, která v nich spočívá, více sobě zakládali, nežli na pravdivosti historické; oni trpěli nejisté, pravdě nepodobné nepravé okolnosti k vůli krásné myšlence: trpěli koukol k vůli žitu. Spisovatelé legend měli ten jediný úmysl, by vyličili čtenářstvu

*) V úvodu k svému dílu „Lebensbilder der Heiligen“ na str. 14.

vznešené ctnosti Svatých, nadpřirozenou sílu živé víry a podivuhodnou moc Bohem nadšené lásky.“

Avšak přes to přese všechno nelze nikterak tvrditi, že by byl původ legend veskrz historický. Některé pověsti o Svatých mají svůj původ v *křivém výkladu jich vyobrazení*, zvláště tak řečených *symbolů* čili *odznaků*, ježto jim dávají malíři a sochaři, aby vypodobili jejich ctnosti.

Že tímto způsobem některé legendy povstati mohly, nebude zajisté nikdo popírati. Vímeť o pověstech vůbec, že je vytváří obraznost lidu na základě pouhého jména nebo předmětů, které svým tajemným vzezřením mysl jeho mocně zaujímají. Tak se domýšlí Palacký*), že známá pověst o dívčí válce v Čechách vzala svůj vznik již z pouhého jména zbořeného dívčího hradu čili Děvína. Víme též, že malebné útvary hory Radhoště na Moravě k četným pověstem vůkolního lidu podnět daly**). A kdož by neznal těch rozmanitých pověstí, ježto si vytvořila obraznost lidu moravského nazývající přepodivné útvary vápencové v okolí Blanska tak zvané Čertův mlýn, Macocha a j. v. ? Zdá se, že i známá pověst o rytířích v Bláníku pouze z tajemného vzezření této hory posla: ten násep na temeni z hrubých kamenů, beze všeho spojidla, ten suchý dub opodál a pod ním studánka — toť věci, které nemohly nepůsobiti na ducha bájičeho.

Není tudíž divu, že i o Svatých rozmanité povstaly pověsti pouze tím, že lid symbolického jich vyobrazení nechápal. Na důkaz stůjtež zde některé nejznámější a nejzajímavější.

O *sv. Genovefě* (3. ledna) vypravuje legenda, že šla kdys na úsvitě do chrámu sv. Diviše v Paříži, aby se modlila. Nesoucí v ruce svíci vkročil v ústřeý nepřítel duše lidské a zhasil jí svíci. Sv. panna, obkličena temnotou, klesá na kolena a vroucně se modlí; a aj! v okamžiku hoří opět svíce a ozaruje nábožnou služebnici Páně***). — Nelze pochybovati, že základem této pověsti jest symbolické vyobrazení sv. Genovefy, jak je má Bily ve svých Legendách, ačkoliv s jistotou říci neumíme, zdali tato světice právě tak bývala vyobrazována. Spočívá pak v

onom vyobrazení nad míru krásná myšlénka: hořící svíce znamená vnitřní světlo plynoucí z modlitby, zlý pak duch s měchem v ruce jest odznakem vnitřních temnot, úzkosti a pochybaosti, bránících vytrvalosti v modlitbě. Obecný smysl jest tedy: sv. Genovefa modlívá se tak vroucně a vytrvale, že nižádnou vnitřní překážkou od modlitby odvrátiti se nedala; čemuž ovšem celý životopis její nasvědčuje. Obraznost neporozuměvši tomuto významu, vymyslíla si svrchu podotknutou pověst.

O *sv. Jiří* (24. dubna) vypravuje legenda toto: Na jedné vysoké skále nad středozemským mořem blíže města Beirutu v Syrii řádil ohavný drak, jenž byl hrůzou a postrachem celého okolí. Obyvatelé té krajiny dávali šelmé, aby vztek její utišili, každodenně dvě ovce, a když se tenčil počet jejich, po jedné ovci a jednom dítěti. V krátkém čase padla za obětí zlé sani všechna téměř pachelátka a děvčátka blízkého města Beirutu. Posléze došla řada na jedinou dceru královu. Úzkost nešťastného krále byla nevyslovna; pomoci nebylo nižádné. Již vedou třesoucí se dívku slavnostně ozdobenou, aby se stala kořistí zhoubného draka. Tu kvapí na bystrém oři ve stkvoucím brnění rytířském sv. Jiří a zamíří na lítou saň. Saň pozdvihne hlavy a jme se chrliti svůj hněv. Počne boj. Sv. Jiří máchne oštěpem a vrazí ho s velikou silou do tlamy ještěrovy. Dcera králová jest vysvobozena od jisté smrti. Všickni projevují chválu statečnému vysvoboditeli. — Tato pověst o sv. Jiří vytvořila se teprv v čas křížáckých válek; starší legendisté nevědí o ní ničeho. Jestliť tedy jisto, že vznikla z křivého výkladu vyobrazení sv. Jiří. Vyobrazuje se totiž sv. Jiří jako mladistvý sličný bojovník v rytířském odění, an sedí na bujarém oři a statečným kopím doráží na lítou saň, ježto se svíjí pod ořem. Opodál na pahorku bývá viděti pannu, jak drží v ruce beránka. Ta nestvůra s otevřenou tlamou, s jedovatým jazykem, s ohnivýma očima, s ještěrcím ocasem, kteráž v temné jeskyni nebo v černém bahně na svou kořist číhá, není vlastně nic jiného nežli dábel, tento starý drak a škůdce pekelný, který ode dnů Adamových až do dnešní chvíle zkázu lidských duší obmýšlí a často, Bohu žel! i provádí. S tímto biblickým symbolem spatřujeme vyobrazené i jiné svaté, na př. sv. Markétu mučenicí, jak hned níže dolícíme, sv. Prokopa. Tento drak a škůdce pekelný pozdvihl se s neslýchanou zuřivostí proti vzrůstající víře křesťanské

*) Dějiny dílu I. čl. I. str. 107.

**) Viz B. M. Kuldý „Moravské národní pohádky, pověsti, obyčeje a pověry.“

***) Stabell díl I. Str. 37, Bily 2. vyd. str. 11.

právě v těch dobách, kdy žil sv. Jiří, totiž za císaře římského Diokleciána. Dábel v osobě pohanského císaře hleděl zničit Církev v jejím květu. Ale sv. Jiří statečně ji obhájil svým neohroženým vyznáním a svou smrtí mučnickou. Tento vítězný boj sv. Jiří vy-podobnili staří známým způsobem: drak znamená zuřící pohanstvo, panna s beránkem osvobozené křesťanstvo. Lid nerozuměvší tomuto duchovnímu významu vytvořil o sv. Jiří zmíněnou pověst podobající se na vlas mnoha našim pohádkám národním a spraco-vanou i slavným básníkem německým Schil-lerem v básni: „Boj s drakem.“

O sv. *Markétě mučnici* (13. července) dočítáme se, že dábla, jenž ji pokoušel, v žaláři ve způsobě draka, znamením sv. kříže přemohla. Ano v některých zprávách o této světici sděluje se celá rozmluva, kterouž prý měla se zlým duchem v žaláři. Původ této pověsti jest patrný. Malíři a sochaři vy-obrazovali sv. Markétu, ona drží v jedné ruce kříž, majíc oči pozdvížené k nebesům, v druhé pak řetěz, na němž drak uvázan jest. Čímž chtěli naznačiti, že pomocí víry křesťanské zvítězila nad pohanstvem proti této víře zuřivším. Nezasvěcenci však podkládali tomuto symbolu děj skutečný, a tak povstala ona legenda o sv. Markétě. Dle vyobrazení slavného malíře Rafaela má sv. Markéta ruce sepiaté, oči k nebi pozdvížené, a šlape lehkým krokem na draka pod nohou její se svíjícího. Smysl jest tentýž.

O sv. *Felixovi kapucínovi* (21. května) vypravuje legenda Bílého: „Jednoho dne v noci se modlil; prohlédnuv nejprve svíčkou celý chrám, jest-li ho někdo nepozoruje (!), vlezl na oltář (!), kde byla Panna Maria s dítětem, a prosil ji, aby mu je jen na chvíli, jak druhdy Simeonovi, do náručí vložila. Hle z nenadání mu podala blah. Panna božské dítě, a on, pocelovav je, zase jí ho vrátil.“ Kdožby nechápal, že to zcela smyslný výklad jeho vyobrazení, jímž vlastně na rozum se klade, že pro svou vroucnou po-božnost k Rodičce Boží účasten byl zvláštních milostí Kristových?

Podobný příběh zaznamenali legendisté o sv. *Antonínu Paduanském* (13. června) a to na základě pouhého vyobrazení kladoucího mu na lokty božské nemluvnátko jakožto symbol velikého toužení po Spasiteli a dů-věrného s ním obcování*). Sušil spracoval tuto legendu v tom smyslu, že sv. Antonín pro svou vřelou lásku k nevinným dítkám

hoden byl přijmouti Pána Ježíše ve způsobě dítěte.

„Tu slast Pán mu osnoval,

Že ho v dětech miloval;

Tož tu k dětem lásku

Nese na obrázku“.

O sv. *Křištofovi* (25. července) zachovala se tato pověst. Byl v zemi svatě muž po-hanský obrovského vzrůstu, mohutných údů a neobyčejné síly tělesné. Pověst o něm roz-nesla se daleko široko. Jsa hrd na své jmé-no nechtěl sloužiti svou zbraní leč nejmoc-nějšimu pánu na zemi. Ozbrojen mečem a štítem vyšel do šírého světa hledaje panov-níka, jenž by nikoho na světě se nestracho-val. I přijal službu u několika velemocných knížat a králů; ale shledal při všech, že byt ne lidí, aspoň zlého ducha se báli. Od-dal se tedy po-léze samému dáblu jakožto pánu tohoto světa a přidružil se k jeho di-vému komonstvu. Když pak jednou zlý duch v čele své družiny přes hory doly uháněl, spatřil Křištof k nemalému podivení svému, že satanáš najednou z cesty vybočil a úz-kostlivě couval, jakoby se byl chtěl dáti na útek, poněvadž stál u rozcestí — dřevěný kříž. Proto opustil službu zlého ducha a vy-ptával se na onoho velemocného Pána, je-hožto znamením jest kříž. Dlouho sem tam bloudiv dostal se k jednomu ponstevníku, jenž mu dal žádoucího poučení a ve víře Kri-stově jej vyučil. Pín radostí chtěl nyní slou-žiti Kristu a tázal se zbožného muže, jakým způsobem by mu sloužiti mohl. Tento mu radil, aby se pilně modlil, postil a rozjímal. Ale toto všecko zdálo se býti Křištofovi ne-přiměřeným pro bojovníka. Tu pravil pou-stevník: „Nuže, nejsi-li s to, abys se postil, modlil a rozjímal, můžeš sloužiti Kristu svou paží, svou silou. Viz, tam na té řece není žádného mostu, přívaz pak jest nebezpečný, takže již nejeden život lidský ve svých vl-nách pohřbil; pročež přenášej lidi sem tam ty veliký a silný muži, lidé ti budou vděční, a Kristus, požehnaný pán a král, odmění ti svým zjevením.“ Křištof uposlechl této rady, odložil zbraň i brnění, usadil se u řeky, a ve dne v noci sloužil přichozím přenášej je z břehu na břeh. Jednoho večera zdálo se mu, jakoby ho volal k službě jasný klas dí-těte. I vzhopil se Křištof a vyšel ven, ale nikoho tu. Opět šel na odpočinek, opět ho budil hlas a opět vstal po druhé i po třetí. Tu teprv zjevilo se pacholátko útlé alíbezné, zlatých kadeří a červených lící, a prosilo něžným hláskem, aby je Křištof přenesl. Dobrosrdečně chopil se ho přívazník, vy-zdvihl je na svá bedra a sstoupil opatrně do

*) Životy Svatých od Karlika na přísl. m.

vody; ale jedva učinil několik kroků, vystupovala voda výš a výše, a pacholátko bylo vždy větší a těžší jako jinoch, jako muž, jako obr. Brémě bylo již tak těžké, že se mu lil pot po tváři jako proudem, hrmotný hřbet až k vodní hladině se schýlil a široká prsa sténavě vzduch lapala. Dostav se po velkém namáhání na druhý břeh a sesadiv pacholátko hluboce si oddech a s úžasem zvolal: „Dítě, kým s tebou div? Mněť bylo, jakoby mi byl spočíval na šíji celý svět.“ „Více's nesl, nežli svět; tys nesl toho, jenž stvořil nebe i zemi. Tys učinil milosrdenství a proto milosrdenství jsi nalezl. Tvé hříchy jsou ti odpuštěny, má ruka obmyla tě touto vodou. Na znamení vykvete tvá suchá hůl.“ Tak pravilo pacholátko a zmizelo. Obr pak od té chvíle nazýván Christoforos t. j. Kristonosce. — Ačkoliv jak dí Nilles*), v báječné této legendě nesnadno vypátrati zrna jisté pravdy, předceť každému zřejmé, že nemohla povstati tato legenda jinak, leč z pouhého jména a vyobrazení sv. Kristofa. Jméno Christoforos utvořeno podobně jako Theoforos; toto znamená Bohonosce, ono Kristonosce. Jako sv. Ignác Mučeník před soudem pohanským nazval se Theforem, tvrdě, že nosí Krista v útrobě**): tak bezpochyby i mnozí jiní křesťané v prvních dobách nazývati se neostýchali, dávajíce tak na jevo vroucí lásku svou ku Kristu. I chopili se malíři a sochaři tohoto významného jména a vyobrazovali sv. Kristofa, jak nese Krista na bedrách (jeho láska), přes dravý proud (protivenství), obrovskou silou (síla ducha) a vítězným krokem (kvetoucí hůl). Tak vykládá vyobrazení sv. Kristofa již jeden latinský básník ze 16. století***). Obecný lid vytvořil pak na základě tohoto vyobrazení onu legendu, která pro svůj prostosrdečný obsah všim právem jména milostné legendy†) zasluhuje.

O sv. Divišovi či Dionysovi Pařížském (9. října) vypravuje stará pověst toto. Když byl stát na výšině Montmartru u Paříže, vzchopil prý se, vzal svou sraženou hlavu do ruky a šel s ní dvě hodiny daleko od Paříže. Tato pověst povstala mezi nevědomým lidem a u legendistů bažících po divech od-

tud, že malíři a sochaři statým mučeníkům hlavu do ruky kladou, chtíce naznačiti způsob jejich smrti.*)

Z těchto několika příkladů vysvítá dosti jasné, že mnohá pověst o Svatých jen odtud vznikla, že obecný lid symbolickému vyobrazení jich nerozuměl a toto vyobrazení ze skutečných událostí odvozoval. Zbožnému čtenáři legend ovšem tento výklad nic nevádí anobrž spíše jej utvrdí v úctě k oněm vyvoleným, kteří pro své neobyčejné ctnosti miláčky lidu věřícího se stali a jím v líbezných legendách zvěčnění byli.

Ztraceno.

Proč *blaho* vbodá v srdce tak se teprva, kdy *ztraceno*, — jak *démant*, jehož okraj jest na řez britký zostřeno?

Ach, pozbývati věci *dřív* (jež draha nitra plápolu), než v oddanosti vznícené ji milujem až k rozbolu!

Fr. Doucha.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

XIII.

V dubnu a máji letošního roku byly severovýchodní Čechy valdštejnským vojskem takměř zaplaveny. Každým dnem mohl jsi potkati na veřejných cestách hluk jezdců či zástup pěchoty. Jak se však zdálo, neměli na spěch. V kterém kraji se jim zalíbilo, tam zůstali dva i tři dni. Jednotlivé regimenty táhly zvlášť, aby jeden druhému nepřekážel, a jeden druhému vesnice nevyjedl.

V krajích, kudy vojsko táhlo, vyskytoval se zároveň zvláštní lid. Byli ponejvíce na koních. Z daleka podobali se rejtharům. Měli širáky, za nimi vlající péra, dosti pěkné kabátce, leckterému se třpytil pod krkem zlatý peníz, nejnak než jakoby byl důstojníkem; ale ve tvářích měli všickni výraz šibenění a byli černí jako Afrikáni. Obyčejně táhli hodinu a dvě za regimenty. — Byli to cikáni.

Nově zyerbované vojsko valdštejnské čítalo přes čtyřicet tisíc hlav. Nikdo nevěděl, kam mají zaměřeno; pouze hádali.

*) Kalendarium Manuale utriusque Ecclesiae orientalis et occidentalis. V Inšpruku 1879. Str. 156.

**) Sušilovy Spisy sv. Otců apoštolských 3. vyd. str. 53.

***)) Stabell. l. c. d. II. str. 118—119.

†) Stabell d. II. str. 505. Bílý str. 965.

*) Bílý ke dni 25. července.

Ba samým „tajným“ radám císařským ve Vídni byl pochod armády Frýdlandského nejasný. Posílali za ním z residence rozkaz za rozkazem, každý s velikou pečeti císařskou, ale Valdštejn jakoby byl císařem sám a jakoby nejvyšší rady vojenské ve Vídni pro něho ani nebylo. —

Dle všeho zamýšlel asi obrátiti se průsmyky krkonošskými do Slezska, kdež stálo na třicet tisíc Švédů a Sasíků pod maršálkem Arnheimem a hrabětem Thurnem starším. Avšak také si dal na čas. Snad chtěl užiti půvabů máje v rozkošných údolích v Pojizeří. Hlavní stan už třetí den se nehýbal. Komu pak by se také chtělo z takového ráje, jako je Pojizeří, kde všude, kam jen oko pohlédne, samý květ, všude, kam člověk hlavu nakloní, samá vůně, všude, kam noha vstoupne, travička jako aksamit a jako hedbáví, všude jak daleko ucho doslechne, zpěv „až milo libezný“. —

Generalissimus, jež příroda vábila pod širé nebe obyčejně jen za noci, vyšel si sám bez průvodce na výšinu, jež poskytla oku jeho dávno postrádaného požitku. Tvář, jež onehdy se zdála příliš seštalrou, sežloutlou, téměř vyžilou, jakoby od těch dob značně byla omládlá. I zraky jeho, o nichž se psalo a píše vždycky jen: „zapadlé“, dnes se leskly jakoby byly plny ohně a nadšení.

A toho všeho původcem byl mužik v černém, přilehajícím šatě španělském, hvězdopravec Seni. Od nějakého času nemohly prý se pro Valdštejna planety už ani v příznivějších skupinách ukázati.

„Posel z Vídne Výsosti!“

Valdštejn se obrátil nevrle. Rty stáhly se mu k jizlivému úsměvu a při tom pokrčil general oběma rukama, jakoby chtěl říci, co mi do toho.

„Vrátím se za hodinu!“ pravil hostejným hlasem ke komorníku a pokynul pracíci, aby se vzdálil.

Zraky vojvodovy již tkvěly opět na bujně zeleni, již zahaleny byly protější výšiny, k nimž tulila se tichounká dědinka s nizounkou vížkou nad střechami, jakoby si chtěla zdrímnouti. Seděl na rozestřeném skvostném koberec. Frýdlandský vozil i do pole za sebou, nač si jen člověk může pomyslit. Kde se rozložil sám jediný vypadalo to, jakoby tu tábořil celý regiment. Staří bitci, již sloužili někdy v Uhřích proti Turkům a z nichž mnohý se chlubil, že viděl stan padisahův, vypravovali, že se jejich generalovi ani sultán nevyrovná.

„President dvorské válečné rady, hrabě Šlik, generalissime!“ oznamoval v několika okamžicích hrabě Piccolomini.

„Vrátím se za hodinu!“

„Přeje si s Tvou Milostí mluvití bez odkladu!“

„Počká, milý Piccolomini!“

„Nese listy od samého císaře, generalissime!“

Valdštejn náhle vstal, vzpřímil hlavu, upřel zraky na hraběte. Byly už zase najeďnou zapadlé, a tvář jeho také náhle sežloutla.

„Dlouho-li mne budou soužiti svými inštrukcemi? — Kdo si vojsko naverboval? Mluv hrabě!“

„Tvá Milost!“

„Kdo platí to vojsko?“

„Tvá Milost!“

„A kdo chce tomu vojsku poručeti? Kdo si nad tím vojskem osobuje vrchní poručenství?“

„Jeho Veličenstvo.“

„Nejvyšší vojenská rada!“ opravil ihned Valdštejn plukovníka. — „Ať jen čeká pan hrabě! Je cestou utmáčen: ať si odpočine!“

Piccolomini hluboce se ukloniv odkvapil; v několika okamžicích však stanul u generala opět někdo. — Valdštejn se ohlédl a pokynul rychle rukou, aby příchozí předstoupil. Byl to Vlach Seni.

„Smím mluvití — vostra altezza?“

General přikývl hlavou.

„Císařský posel plete celou konstelaci! — Bojím se vostra altezza! Dnes je měsíc zrovna ve znamení váh. — Už včera jsem ho čekal, protože se Králomoc kalil, kdežto Hladolet se leskl, že jsem se mohl jen stěží k němu dívatí. — Dobropána nebylo skorem viděti pro mraky. — Ten posel — serenissimo!“

Mužik se chvěl po celém těle, jakoby vanul od Krkonoš nejostřejší vítr severní.

Valdštejnova tvář zatahla se opět tím pochmurným výrazem, jež jsme byli v obličejí vojvodově postřehli po bitvě lycenské.

„Jedna hvězda svítla jasně, jako diamant, vostra altezza! Viděl jsem ji po prvé, jméno její neznám, staří se o ní ani nezmiňovali. — Je mezi Krásopaní a Dobropánem.“

Před dědinou, jež ležela pod protějšími výšinami jakoby podřimovala, ozvaly se výstřely, několik jezdců jelo jako střely přímo k návrší, na němž stál vojvoda s hvězdopravcem. As sto kroků před nimi

prchala ženština a pes, jenž ji provázal, byl žalostně, jakoby volal pro paní svou o pomoc, — za ochranu.

Náhle vyrazilo se strany as k dvaceti jiných jezdců, zaskočili cestu pronásledovatelům, znovu rozlehaly se údolím výstřely potom bylo slyšet třesk mečů a když se zdvihl dým [lo výše, poslední přiváděli pět koní a dva zajatce. —

Ženština octla se již na návrší; ale dále nemohla. Zdálo se, že jí síly opustily. Pes sedl si k její hlavě a znovu se dal do vyti ještě žalostnějšího. Pokud bylo znáti, řinula se z něho proudem krev. —

„Oba na nejbližším stromě pověsíte!“ zavolal generál ostrým hlasem proti blížící se tlupě. Poznal své kyrysníky a v dvou mužích s přihnědlými tvářemi, s blýskavými penízky kolem hrdel — cikány.

„Matičko Boží ochraň mne! — Matičko Boží zastáň mne!“ zvolala úpěnlivým hlasem ženština uževši na návrší opět nevlídné tváře. Uplakané oči její letmo zavádily o zachmuřený, přišerně stažený obličej Valdštejnův, a o potměšilou tvář hvězdopravcovu.

„Připadala mi ta hvězda jako v koruně diamant. A hledám jméno její v starých knihách od rána!“ zaseptal úlisně Vlach.

Zraky Valdštejnovy spočínuly v téměř mžiku na mladistvé, svěží tváři neznámé ženštiny podivným, zpytavým pohledem. Vojvoda přikročil skorem až k ní, poněkud se naklonil v před a pes, jehož krev zbarvila všecku travu kolem, vzpřimil se, zavyl a zaštěkl pronikavým štekotem. Vlach připlížil se za svým pánem jako stín.

Neznámá dívka Frýdlandského jaksi nad obyčej zajímala.

Potměšilemu Vlachovi projela hlavou zlá myšlenka, protože svadlé jeho rty s sebou několikrát prudce zaškusby a dívka rozlila se lícemi tmavá červeň panenského studu.

„Pane — jsem sirotek!“ —

Mladistvé dívce drala se tato slova rty, jako když svěží život shasíná a dovolává se pomoci tam, kde mu ji poskytnou nejméně. Úlisný Vlach cos vojvodovi pošeptal. Ale Valdštejn jakoby byl neslyšel. Zraky jeho spočínaly na neznámé — na sirotku neodvratně. Pořád se mu zdálo, že je mu tato dívčí tvář velice známá, a jakoby tenhle věský šat jí ani nepatřil. Vojvoda si položil pravici dvakrát na čelo; na císařského posla, na všemocného předsedu „tajné“ válečné rady císařské zcela zapomněl.

„Užívám jasný vojvodu práva našeho

regimentu ponejprv!“ zahovořil náhle zvukným hlasem po straně Valdštejnově mladý důstojník. Generál měl již na jazyku ostré káravé slovo, ale sotva že zahlédl skvostný, drahocenný bandalir na uprášeném kabátci, prohodil dosti přívětivě:

„Ach — zelení lancoši! — Co neseš mladý brachu za noviny?“

Zelení lancoši směli k vojvodovi bez ohlášení.

Seni se zahryzl do rtů. Konstelace hvězd nebyla mu dnes přízniva a konstelace plánů v jeho hlavě se také rázem popletla.

Generál položil mladému důstojníku pravici na rameno.

Seni ustoupil o několik kroků zpět.

„Sasko skorem celé prázdné, pouze v Lipsku několik setnin pod velením Hofkircha. — Zelení lancoši hoří nedočkavostí generalissime, až ráčíš dáti rozkaz k pochodu. Zelení lancoši učiní se tvé lásky hodnými.“

Vojvoda utkvěl při slovech mladého důstojníka opět očima na lících dívčích a pak obrátil se z pole k Vlachovi právě mu: „Vezmeš ji v ochranu, rozumíš? — Zatím do mého stanu!“ A nyní teprv zdálo se, že chce vyslechnouti novinu.

Praporek, Slavík Damian, spozorovav teprv nyní dívčinu, div že nevzkřikl úžasem a podivením. Už se s ní setkává po třetí v tak krátkém čase a pokaždé, kde by se toho byl nikdy nenadál.

„Kde jsi se tu vzala v takové dálce od domova? — Zdaliž pak mne znáš? — Zdaliž pak se na mne pamatuješ?“

„Znám pane — pamatuji se — — a kde vy.“ —

Dálší slova uvázla dívce v hrdélku a před očima učinily se jí náhle mžitky.

„Že znáš, že se pamatuješ? — Pak také často na mne mysliváš!“

A praporek zelených lancochů, Slavík Damian, skokem octl se u dívky, vzal ji v náruč, přitiskl hlavu její ke své, jakoby nebyl nikdo svědkem toho jejich setkání se leda vysoko nad nimi vševidoucí Bůh.

„A jaké další neseš noviny?“

Valdštejn zahovořil tentokrát hlasem, jenž do kostí pronikal.

Důstojník stál již opět vzpřiměný jako svíčka, jedině že tváře jeho jen hořely a zraky neodvážily se ani zaváditi o zachmuřený obličej generálův.

„V Lipsku chová Hofkirch generalissime obraz Staroboleslavské Rodičky Boží. V regimentě zelených lancochů děti ze

Staré Boleslavi a okolí celá setnina. — Chceme svou matičku lupičům vyrvati, chceme ji našemu městečku vrátiti, chceme ji přinést do svého rodiště jako kořist válečnou na věkovitou památku.“ —

Praporník promlouval tato slova s veskerým zápalem mladistvé krve.

Vojvoda ohlédl se tak jakoby náhodou po hvězdopravci, jehož tmavé, pronikavé zraky div že nepohltily sličný obličej dívky, již směl u přítomnosti Jeho Výsosti mladý důstojník obejmouti,

„Rač svoliti generalissime!“

„Svoluji!“ pronesl temným hlasem Frýdlandský.

A mladý hoch si zavejskl, že se to rozlehlo od jedné straně ke druhé, od lesa k lesu, od vesnice k vesnici.

„A až se vrátím, potom budeš mou, vojvoda dovolí, — mou na věky!“

Bůh ví, kde se vzalo tolik odvahy v té mladé hlavě, kde tolik zmužilosti pod tou mladou, jarou hrudí! Takových řečí si před panem Albrechtem z Valdštejna nikdo nikdy z jeho obrovské armády nedovolil, až tenhle mladý hoch poprvé. — A opět se zdálo, jakoby se mrak s vojvodova čela ztrácel, jakoby mu s tváří hněvivý výraz mizel, jakoby zraky jeho leskly se svitem nikdy nevidaným, zrovna tak jako vnitřním pohnutím. —

„Půjdeš se mnou. — Já tě všude proti každému uchráním. — Uvidíš, co zelení lancoši dokážou; a až poznáš, uvidíš, že se nemýlíš, že si nadarmo na mne nemyslila. — Nemáš ve světě nikoho, sic bys tu nebyla, nemáš domova, sic bys až sem nebyla zbloudila.“ —

A mladý hoch si zavejskl poznovu, tak z útrob své duše, tak z plného srdce, tak hlaholně, jako když se na věži zvon slavně rozhučí.

Vojvoda odvrátil obličej a přišla-li mu snad na okamžik ke hlavě myšlenka zlá, pohledem na tento výjev zajisté odletěla. Hvězdopravec hryzl se zlosti do rtů, div že si je nerozhryzl. Valdštejnovi se z prvu zdálo, že tenhle obličej má přílišnou podobu s vyhaslým rodem Smiřickým — a měl již záměr hotový. Ale kde pak by se kdo z nich vzal v tomhle prostém šatě, a vždyť už všickni do jednoho v klenutých hrobkách pod těžkým mramorem drímají. —

„A odkud že se znáte?“

Frýdlandský hovořil tak přívětivě, že sám hvězdopravec hlavou zakroutil, jakoby se divil a nevěřil, že pod hrudí vojvodo-

vou může býti tolik lidského citu, tolik vlídnosti.

„Ze dvora v smutném ouvale za Prahou!“

A Slavík pověděl vojvodovi do slova, co mu srdce na jazyk přineslo. —

A když byl se všim hotov mladý muž, položil Valdštejn oběma ruce na hlavu a řekl tlumeným hlasem: „Jen ať vám štěstí přeje“. A zdálo se, jakoby tenhle nemluvný, nevládný general císařský oběma místo jich rodičů dával pozhnání. —

„Nediv se pane můj, že zelení lancoši pro tebe za dnešek dají všecku krev svou, poslední krůpěj.“ —

V několika okamžicích opouštěl Valdštejn návrší rychlým krokem zcela proti svému zvyku, aby přivítal císařského posla.

„Proč bych měl rušiti štěstí dvou mladých duší? — Beztoho jím potrvá jen okamžik — — Ale kdyby byla snad přec z rodu jejich?“

General se ohlédl a na okamžik se zastavil.

Šli za ním oba zvolna k táboru, jenž rozkládal se as půl hodiny odtud v rozlehlé oudolině.

A v rysech vojvodově tváře bylo lze čísti v tuto chvíli, co si myslil v hloubi, až na dně své duše, jež vši silou drala se až ke slunci.

„Prohřešil jsem se na nich. Tíží mne to — snad bych mohl splatiti aspoň částečně svůj dluh. — Mohla by to být dcera Zděnkova, ta jeho nevěsta byla prý odkudsi za Prahou ze dvorce zemanského!“

Generalissimus se poznovu zastavil, zdálo se, že mu opět usedla pod lebku znepokojující myšlenka, ale v chvílince kráčel již chvatným krokem k bělavým stanům z nichž na nejvyšším z daleka bylo viděti obrovský praporec v barvách Frýdlandských a teprv když přichozí pozorněji upřel ke stanu zrak, mohl také viděti barvy černožluté. —

„Přišel mi také nejvhodněji. Způsobím jedním regimentem poplach, jakobych pustil z řetězu celou armádu. Celé Sasy pobouřím několika sty a ve Vídni jim vytrů zrak zvlášť podaří-li se tomu hochu jeho úmysl. Potom budu mít snadno oporu i v císařovně. — Tenkrát jsem povoliti nemohl, nesměl. Arcibiskupa jsem si pohněval, ale tímhle ho usmírím a pak okolo prstu otočím.“

A ještě tímže večerem celým táborem se rozneslo jako na perutích větru, že ge-

neralissimus praporem zelených lanců dal nevěstu, že jim oběma ruce své položil na hlavu. A za takového generála bylo by všecko vojsko v tu chvíli šlo do ohně, bylo by se zdvihlo, třeba i proti dvorní radě vojenské. Frydlandský se mohl na ně spolehnouti jistěji než na skály, jež nedaleko odtud vroubily břehy Jizerčiny.

Tak se získává láska, oddanost, věrnost a tak se prý tvořívají z lidských životů schody, jimiž se stoupá k slávě, moci a velikosti nejsnadněji.

Valdštejn jakoby to všecko věděl; schválně objevil se dnešním večerem mezi vojskem po boku císařského posla, jenž přednesl své věci tím nejuhlaženějším způsobem a slovy až úzkostlivě vybranými, ač měl zprvu dosti ostře namířeno. A kudy šel, všude bylo všecko vzhůru, všude klobouky s helmami byly ve vzduchu a údolím hřmělo jako prudká bouře: „Vivat generalissimus!“

A za toho jásotu zapomenul Frydlandský naprosto, že byl věřejší noci Královce k vůli hraběti Šlikovi kalný, Hladolet že se leskl a Dobropána že nebylo pro mraky ani viděti. Sem také zlostí celý sezelenal, že vojvoda poprvé tak málo dbal dnes výsledku jeho pozorování.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Výroční pouť u sv. Mikuláše na Malé straně započne dnes o 5. h. odpo. slavnými nešporami. Zítřa o slavnosti bude ráno v 6 hodin mše „Rorate“ s exhortou, v 8 hod. tichá mše sv. v 9 h. bude zpívaná Matura, v 10 h. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. Odpoledne o 3. h. budoulitanie a v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude každodenně v 6 h. Rorate, v 8 h. zpívaná mše sv., odpoledne o 3 h. litanie a v 5 hod. nešpory. Slavnost ukončí se v sobotu 13. t. m., v 5 h. odpoledne nešporami a „Te Deum.“

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6.—10. prosince u sv. Haštala, od 11.—15. u sv. Apolináře.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci listopadu 91. chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 1281 osob.

— **Z Hradce Králové.** J. M. nejdůst. pan biskup navrátil se z apoštolské cesty do Říma, sídlí opět v Chrásti.

Z Würzburgu. Před porotci dolao-franského okresního soudu Aubského jednalo se dne 5. listopadu o ohni očištěním. Kaplan Freidhoff měl v měsíci srpnu před odpoledními službami Božími křesťanské cvičení. Spatřiv, že někteří posluchači místo aby dávali pozor na slovo Boží hlavami kývají a odřímají, pravil silnějším hlasem: „Hoří.“ Na tato slova ovšem se probrali nepozorní ze spánku; tu pak přidal Freidhoff ještě větu: „ba hoří, ale v očiště pro ty, kdo slova Božího nedbajíce v chrámu ložnici si činí.“ Pro hrubou tuto výtržnost, jak obžaloba praví, byl pohnán na soud a měl platiti pokutu asi 15 zl. r. č. jakož i soudní výlohy zapraviti. Porotci však byli jiného náhledu a prohlásili ho za nevinného, poněvadž neslušné chování těch kterých posluchačů v kostele zavdalo příčinu k pokárání. Když známý kazatel Abraham a S. Clara poprvé ve Vídni onoho slova užil, aby nedbalé posluchače k pozornosti nabádal, ani ve snách mu nenapadlo, že by někdo po letech pro podobný výrok před porotci se musil hájiti.

Z Assissi. Dne 26. září 1882 uplyne 700 let od narození sv. Františka. Rodné město velkého světce se již připravuje, aby důstojným způsobem sedmistyleté jubileum konalo. Biskup Assisský svolal komitě z členů rozličných, které již vyzvalo vrehní představené řádu františkánského v rozličných krajinách, aby účastenství měli při nastávajícím jubileu. Sv. Otec schválil kroky, které již učiněny byly jmenovitě však odporučil, aby v Assissi vydával se časopis k tomu účelu, by láska velkého patriarchy, který se podobal Serafinům, se rozhojnila v srdcích lidu a tak království Boží květało na zemi. —

Z Paříže. Vláda vypovídá církvi katolické válku. Příštím rokem budou všichni řeholníci; poněvadž prý jsou největšími odpůrci francouzské republiky, vyhnáni ze škol. Mužové stojící nyní v popředí málo toho dbají, že lid o kolik millionů více na školy bude platiti, jen když zást svou proti náboženství vůbec a proti katolické církvi zvlášť na jevo dají. O vzdělání dítek školních jim neběží aniž o to, že svým jednáním trvání republiky podkopávají. — Ministr vnitra a kultu odvolává se na zákon první republikou daný zapovídaje biskupům opouštěti bez svolení vládního diecése aneb vyjednávati se sv. Stolicí. Chce donutiti kněží, aby při mši sv. nanejvíc v kanonu jakož i při odpoledních službách Božích modlili se: „Domine salvam

fac rempublicam.“ Chce vědět, vynechávají-li duchovní správce onu modlitbu o své ujmě neb z pobádání biskupů. V novinách „Universu“ důstojně odpovídají biskupové ministru freimaurovi, že katolíci vždy a všude za vlast se modlí, že však republikáné o tom nevědí, poněvadž nikdy do kostela nechodí a že s podivením jest, když republika pronásledováním dosíci hledí modliteb a přimluvy katolického lidu. Poučují p. ministra, že nejsou jeho úředníky, nýbrž vrchními pastýři katolické církve a proto zákonů o vládou nedovoleném opuštění diecése a vyjednávání s Římem rovněž tak dbáti nebudou jako jich nešetřili za císaře Napoleona III.

Z Bosny. Mohamedánům v Bosně zejména se nelíbí katolické zvonění na klekání a služby Boží. V některých křesťanských obcích zakopali při příchodu Turků zvony do země, kde po čtyři sta let uschovány byly, a otcové vypravovali o nich svým synům, že jednou nadejde doba, kdy zvony v Bosně ku slávě Boží a ku počté vtělení se Syna Božího zase zahlaholí. Prorocká slova se naplnila v nynější době. Kde křesťané zvonů nemají, hledí z Rakouska si je koupiti a zvoní i přes stížnosti Turků, až je mílo poslouchati. V Zepcích vyslali Mohamedané deputaci k rakouskému veliteli prosíce, aby nenáviděnému zvonění byla učiněna přítrž. Velitel vlídně přijal členy deputace, nabídl jim doutníky a černou kávu, vzal knihu a na oko převracel listy, jakoby v této důležité otázce z jakéhosi evrop. Šeriatu, (ústně podání nazývají stoupenci Mohamedovi Šeriatem) poučiti se chtěl. Konečně dal deputaci odpověď v ten rozum, že si neví rady, proto že chce k zemské vládě do Sarajeva jednoho vojína poslati a navrhnouti, aby i zvonění a volání, Muezzinů v minaretů k vůli rovnoprávnosti bylo odstraněno. Tomu však členové deputace se podrobili nechtěli říkouce, že volání s minaretů prý je Koranem poručeno, poněvadž muezzinové k modlitbě vybízejí. Raději trpěti budou zvonění, než aby Koran porušili. S nepořízenou vrátili se domů a v Zepcích se zvoní k modlitbě jako dříve.

Z Říma. Sv. Otec Lev XIII. zaslal nevěstě krále španělského, arcivévodkyni rakouské Marii Kristině, bývalé abatyši Teresianského ústavu pro šlechticny na Hradčanech v Praze, k sňatku jejímu překrásné dva obrazy mosaikové, z nichž jeden představuje náměstí sv.-Petrské v Římě, druhý pak nádebu na květiny. Obě díla nalézají

se ve skvostných rámcích. Byla pracována v papežské továrně na mosaiky.

Ze Španělska. Ačkoli jsou příjmy španělského duchovenstva skrovné, poněvadž dle zabavených církevních statků r. 1830 vyměřeny byly a za padesát let cena peněz klesla, žádal přec ministr spravedlnosti, aby duchovenstvo čtvrtého dílu veškerých příjmů vůči smutným poměrům španělským dobrovolně se zřeklo; nezřekne-li se, že k tomu donuceno bude. Biskupové vidouce nezbytí svolili, ale pod tou výminkou, aby se neplatila ze čtvrté části, kterou duchovní ze státní pokladny neobdrží, daň, aby služné duchovním řádně a pravidelně se vyplácelo jako ostatním úředníkům, a aby se nebrala čtvrtá část těm duchovním, jichž roční příjmy asi 400 zl. r. č. obnášejí. Vláda sice slíbila, že dle možnosti k těmto podmínkám zřetel bráti bude, ale sliby jsou chyby. Duchovním se nevyplácí čtvrtá část příjmů, ale vše ostatní zůstalo jako dříve.

Z Ruska. Na život carův učiněn opět zákeřnický útok, který se však bohudík nezdařil. V promluvě své kladl pak řízením Božím zachráněný car k blahopřání shromážděným na srdce dobré či lepší vychování mládeže. „Ale kterak uvěří v toho, o němž neslyšeli? A kterak uslyší bez kazatele? A kterak budou kázati, nebudou-li poslání?“ (Řím. 10.) [Kéžby v Rusku slovo Boží nebylo uvázáno!

Literární oznamovatel.

— Pánům spisovatelům. „*Dědictví Maličkých*“ v Hradci Králové, chtějíc získati více povídek pro mládež, jichžby k časnějšímu vydání a podělování údův bez čekání na dodání jediného rukopisu použití mohlo, vypisuje tímto trojí počtu ve 24 dukátech. Povídka první poety hodná obdrží 10 duk., povídka druhé poety hodná obdrží 8 duk., a povídka třetí poety hodná obdrží 6 duk. a k tomu obyčejný honorár, začež bude rukopis majetkem D. M. Kdo se uvolí, svou povídku i německy sepsati, dostane honorár také za překlad. Obsah povídky může býti jakýkoli, ze života nebo z dějin, též z přírody, jen když duchem nábožně a mravně ušlechťujícím se nese a pro mládež katolickou se hodí. Objem necht napínat asi 130—150 duodecových stránek obyčejné sazby. Čas dodání rukopisu nejdéle do 31. května 1880 s heslem spisovatelovým nebo bez hesla. Adresa: „*Dědictví Maličkých* v Hradci Králové“. Soudcové budou tři: jeden ze stavu duchovního, druhý z učitelského, a třetí z občanského.

— „Dědictví Maličkových pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové“ roz-
zeslává členům svým podíl na rok 1879 čís. 23.
obsahující konec povídky v čís. 21. začaté od
Petra Kopřivy: „*Devatero řemeslo a desátá
žebrota*.“ K tomu připojeno: „*Po dvaceti le-
tech*.“ Stručné děje Dědictví Maličkových. Str.
170. Cena 50 kr. Každý letos přistupující úd
D. M. dostane knížku čís. 21., kdež na str.
5—61 počátku povídky (prvých čtyř kapitol)
„*Devatero řemesla*“ se dočte. Za minulých 20
roků přihlásilo se k D. M. 33.000 údů; přeje-
me, aby v novém dvacetiletí aspoň rovněž tolik
se přihlásilo.

— Za podíl údů Dědictví Svatojanského
na rok 1880 chystá se spis: „Drahé kameny
z koruny Svatováclavské.“ Díl druhý.

— Druhého, laciného vydání díla: „Stru-
čný všeobecný slovník věcný“ (Malý slovník nau-
čný) vyšel sešit 5. a 6. (Arabie—Aureliani.)

— „Příručný slov. všeobecných vědomo-
stí“ vydávaný redakcí Jos. Ranka a nákl. kněh-
kupce F. Kytky v Praze vykládá v seš. 2. slo-
va: *Amaranthus*—*Argentoratum*. Cena seš.
30 kr.

— „Hlasy katol. spolku tiskového“. Rok
1879. Číslo 5.: „*Otevřené oči*“. Obraz ze ži-
vota vesnického z času nové osvěty. Napsal
Eduard Brynych. Nákladem katol. spolku tisko-
vého. Str. 54. Cena 18 kr.

— „*Zábavy večerní*“, zábavné a poučné
čtení pro lid, menší to díla původní, jakož i
dobré překlady, zvláště z jazyků slovanských,
vydávati bude v 14denních lhůtách po sešitech
třítřechových (po 10 kr.) Cyrillo-Methodějská
kněhtiskárna a kněhkupectví (J. Zeman a spol.)
co vydavatel a nakladatel a Vojtěch Pakosta,
pořadatel a redaktor, jehož obrázek ze vsi:
„V sousedství“ obsahovati bude první sešit
„*Zábav večerních*.“

— „*Světozor*“. Čís. 48. obsahuje vyobra-
zení: M. Pape-Carpentierová, gen. dozorkyně
mateřských škol ve Francii. Královský palác
v Madridě. V římské Campagni. Dříve za-
platiti! Emir Abd-el-Kader, † 7. listopadu.

— „*Obzor*“. List pro poučení a zábavu.
Čís. 20. [Obsah: Svatý otec Lev XIII. a filo-
sofie. Píše dr. Jan Pospíšil. (Pokr.) — Upo-
mínka na Frant. Faust. Procházku po 70 letech.
— Z Tater. Báseň. — Snh. Báseň. — Večer
o sv. Mikuláši. Původní dramatický obrázek.
(Pokr.) — Pater Jan. Vzpomínka na učitele z
mládí. (Pokr.) — Obzor literární. — Zprávy a
drobnosti. — Zasláno.

— Vp. Jan Ježek, katecheta na Smí-
chově, hodlá vydati spis „*Zásluhy českého du-
chovenstva o řeč a literaturu českou od roku*

1780—1880“ a vyzývá spisovatele kněze, aby
mu udali místo, rok a den svého narození, ná-
zvy spisů svých a konečně i nejdůležitější články
po časopisech roztroušené, nejdéle do 20. pro-
since t. r.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Heinsch*, jubil. kněz, arcib. notář, fa-
rář v Schönfeldu (Kladském), dne 11. listo-
padu (nar. v Mittelwaldě 3. září 1802, vysv.
11. března 1826).

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Navrátil*, duch. správce na Karlově v
Praze, za faráře v Kojeticích;
p. Ant. *Weigel*, admin. za faráře v Hirschen-
standu;
P. Eligius *Trubl*, ř. premonstr. na Strahově,
za adm. fary v Libotejnici;
p. Alois *Novák*, kapl. v Tuklatech, za kapl. v
Příbrami.

Uprázdňené místo:

Zdebuzeves, fara patron. nábož. matice, od 14.
listopadu.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Knob*, far. v Kostelní Lhotě, za faráře
do Vejvanovic, odkudž
p. Ign. *Lhota*, za faráře do Kostelní Lhoty;
p. Jos. *Semerád*, farář Slatinanský, za faráře
do Potěch;
p. Jos. *Stifter*, farář Slatinský, za faráře do
Ostružna;
p. Ant. *Holub*, kaplan Vejvanovický, za kapl.
do Chocně;
p. Karel *Beck*, koop. ve Ždírci, za kaplana do
Hostinného;
p. Jan *Dvořáček*, koop. v Trhové Kamenici,
za koop. do Ždírcu.

Uprázdňená místa:

Slatiny, fara patron. knížete Frant. Jos. Auer-
sperka, od 28. listopadu,
Slatiny, fara patron. hraběte Ervína Šlika, od
3. prosince t. r.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Wastl*, farář v Dlouhé vsi, za faráře
v Záblati.

V kn. arcib. semináři není s dostatek vý-
tisků „*Vulgaty*.“ Kdo by z vel. pp. duchovních
měl zbytečný výtisk, račiž jej zaslati buď da-
rem aneb za antikvární cenu 1 zl.

Dp. K. M.: Zasláné „*Pravdy Tom. Kemp*.“
dodány a uloženy. Totéž činíme známo vp. J.
J. v B. — Dp. J. E.: Bude bohda v příštím
č., ač dojde-li v čas dokončení.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněžíkupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců
celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 25.)

Duchovní řeči k žákům středních škol.

LI.

Neděle IV. adventní.

Na vrchol hory, která dalekou vyhlídku poskytuje, putuje každodenně stará matička; zpytavě hledí v dalekou krajinu, přichází-li již toužebně očekávaný její milý syn. A když marně do šedé dálky byla hleděla a naň čekala, sestupuje plačíc s vrchu dolů. „Běda, běda mně synu můj, i proč jsme tě pustili na cestu, světlo očí našich, hřál starosti naší, potěšení života našeho, naděje potomků našich.“ (Tob. 10, 4.) Nadarmo snaží se ji starý osleplý manžel její upokojiti, nelze ji potěšiti. — Tu konečně spatřilo starostlivé její oko mateřské syna přicházejícího; s radostí a krokem zrychleným spěchá k chatrči nazpět a volá k starému otci: Syn tvůj přichází — a sotva že pronesla to, vstává rychle opět a chvátá v náruč přicházejícímu již miláčku. I Tobiaš starý — neboť on ten otec — vstává, spěchá, seč síly jeho stačí, milému synu svému vstříc, objímá a líbá jej on i matka a sladké slzy roní radosti. (Tob. 11.)

M. j! Zdaž není tato syna svého toužebně očekávající matka obrazem celého člověčenstva, ano vroucně touží po zaslíbeném Vykupiteli? „Rosu dejte nebesa s hůry a oblačové deštěte spravedlivého; otevři se země a vypuť Spasitele“ (Is. 45, 8.) tak volá prorok Isaiáš a s ním i celé lidstvo pomoci božské potřebné. A On již přichází. „Pohleďte a pozdvihněte hlav svých: neb se přibližuje vykoupení vaše“ (Luk. 21, 28.). Jen několik ještě uplyne dnů a přijde Pán a slaviti budeme vánoce.

Ale jak jej máme přijmouti, jak máme tyto svátky slaviti?

Kdo očekává vznešenou návštěvu, ozdobuje dům svůj, aby co nejvíce poctil hosta svého; pečlivě vyptává se na vše, co by mu milé bylo, čím by mu radost způsobiti mohl a může-li ho někdo o tom poučiti, jak jest mu za to povděčen a jak rád poslouchá rady jeho! Tak jest tomu v obyčejném životě a v životě duchovním mělo by jinak býti? Měli bychom, když nám jde o přivítání krále nebes a země, Spasitele duší našich, menší péči o to míti? Měli bychom napomenutí a rady, jak Vykupitele svého důstojně uvítati máme, méně sobě všimati, než při uvítání některého hosta lidského činíme? A která jsou tato napomenutí? Předchůdce Páně, sv. Jan Křtitel nám je dává v dnešním sv. evangeliu: „Připravujte cestu Páně, přímé činite stezky jeho; každé údolí bude vyplněno a každá hora a pahrbek ponížěn; a budou křivá místa přímá a ostrá cestami rovnými.“ (Luk. 3, 4—6.) A co tím myslí a říci chce sv. Jan? Které jsou ty cesty, jež připraviti máme? Která údolí, jež vyplniti, které pahrbky, jež ponížiti máme? Kam chce Pán Ježíš vejíti? „Aj stojím u dveří a tluku“ — volá Kristus k nám — „jestižetby kdo uslyšel hlas můj, a otevřel dvěře, vejduť k němu, a budu s ním večeřeti a on se mnou“. (Zjev. 3, 20.) Do srdcí svých máme tedy připraviti Pánu svému cestu; v srdci musíme vyplniti každé údolí t. j. hlubiny hříchů, nedostatek víry, bázně a lásky Boží. Údolí jsou obrazem prázdnoty, která v srdcích našich jest, opomíjení dobrého, obrazem duchovní netečnosti; a tato údolí musí vyplněna býti, chceme-li, aby oko přicházejícího Vykupitele se zalíbením spo-

žívalo na nás. — Jest to ovšem práce přetěžká a mnoho tisíc rukou lidských jest k tomu třeba, má-li se vyplniti nějaké údolí aneb kus bařinaté země vysušiti; co tu potu se vyroní, než se pustá, neúrodná krajina v úrodné pole promění? Ale kdo chce žíti, musí i sítí a nesmí se namáhání lekati. Ne méně obtížná jest i práce ducha našeho, máme-li srdce své úplně očistiti. Tu musí se nejedna oblíbená náklonnost zlá, s kterou jsme vyrostli, ze srdce vymýtiti, nejedna žádost potlačiti, má-li se v něm dobré símě dařiti a ovoce přinášeti. A mohla by nám práce tato býti veliká, namáhání toto obtížné, abychom je přinesli Tomu za obět, jemuž cesta s nebes na zem nebyla daleká, jemuž sám kříž nebyl těžký, aby nás na něm vykoupil? Druhé napomenutí, jež dává nám předchůdce Páně, abychom radostně a hodně slaviti mohli svátky vánoční, jest: každá hora a pahrбек musí ponížén, každá křivá cesta rovnou učiněna býti t. j. každá pýcha, pýcha rozumu a srdce musí býti vykořeněna. Na hoře málo roste, ale přece spíše, než co dobrého v pyšném srdci. A jak by v takovém srdci zalíbení mohl mítí Kristus Pán, kterýž pro nás ponížil se a podobu služebníka přijal na se, který se nám ve všem stal roven vyjma hřích, který nám nejkrásnější příklad pokory zanechal? Když r. 1099 vojska křesťanská pod vůdcem Bohumírem Bouilonským po mnohých bojích krvavých vydobyli sv. města Jerusalema z rukou Saracenův, tu kráčel Bohumír beze zbraně a bosýma nohama ku hrobu svého Vykupitele, a když jej zvolili za krále jerusalemského, zdráhal se nositi zlatou korunu na těch místech, kde Spasitel nosil korunu trnovou, chtěje býti a slouti jen ochráncem sv. hrobu. A jako on, budme i my; daleko nás budiž, aby pýcha poskvřnila srdce naše, an Pán nebes a země pro naše spasení tak hluboko se ponížil. — Bude-li takové smýšlení nás naplňovati, pak připravujeme vskutku cestu Páně, pak doufati můžeme, že Pán přijde do srdcí našich; ne pyšnému Heródovi, ne pyšným fariseům a zákonníkům, ale prostým a pokorným pastýřům na lučinách betlémských zvěstováno nejprve narození božského dítěte! A jakou radost pocítili tito, když slyšeli poselství anděla jim říkajícího: „Nebojte se, nebo aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu; nebo narodil se vám dnes Spasitel, kterýž jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto vám bude znamením: Naleznete nemluvnátko plénkami obvinuté a

položené v jeslích“. (Luk. 2, 10—12.) „Pojďte až do Betléma“ pravili, „a vizme tu věc, kteráž se stala, o níž Pán oznámil nám.“ V tiché noci spěchali k jesličkám Ježíškovým, padli na kolena klanějice se mu a podávajice dary přinesené. Za šťastné pokládáme tyto zbožné pastýře, že jim popráno bylo, nově zrozeného Vykupitele nejprve spatřiti! Avšak dr. j.! nejsme i my téhož štěstí, ano ještě většího účastni? V chrámu Páně, v nejsv. Svátosti oltářní můžeme a máme se mu klaněti, an zde sám se nám podává za pokrm k životu věčnému. V chrámu Páně volá k nám Kristus: „Pojďtež ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím“ (Mat. 11, 28). A často nás napomíná Církev sv., abychom se v této nejsv. Svátosti s Kristem Spasitelem duchovně spojovali ku svému spasení.

I vás volá k sobě! Spěchejte tedy o blízkých již svátcích k jeslím Betlémským, jako oni zbožní pastýři, přineste i vy obět milému Ježíškově. A která obět byla by mu od vás milejší a příjemnější, než srdce čisté, pokorné, plné víry a lásky ku Kristu? Takové srdce přineste mu všickni v obět, a On přijde a přebývati bude ve vás s milostí svou. „Přijdiž tedy Pane Ježíši!“ (Zjev. 22, 20.) Amen.

Zlomek nábožné písně.

Sděluje F. Menčík.

V knize: Arndt: Čtvery knihy o pravém křesťanství, Praha 1617. 4°. nalezli jsme na papírovém listě zlomek nábožné písně, jížto níže podáváme. Ač jsme potom pátrali, přece počátku písně té dopidítí jsme se nemohli; zdá se nám tudíž, že jest to tenkrát (r. 1783) složená píseň, a sice od nějakého nadaného muže, jak tomu poetické obraty některé nasvědčují, k. p. že v pekle oheň věčný lkal. Forma písně této jest asi následující abcb ddd; podle toho bude snad možná určití, podle které písně se zpívati má. Co se týče pravopisu, panuje v ní takový, jaký byl na konci minulého století. Podotýkáme jen, že se zde vyskytuje dvouhlásky ou a ow vedle řídkého au, které sice takto psáno bylo, ale znělo ou. Domníváme se, že i tento zbytek malý z doby, kdy naše písemnictví téměř pohřbeno leželo, bude vítaným.

1. Co sobě zde chutnáme
slávu světa toho
nebo chtěj neb nechťej

musíme z něho. [Odsud jíti a zemřítí]
[však líp zde bíd zakusiti,
potom se těšiti].

2. Co Samsonu síla
Absolonovi sláva
pominula jako host,
[Zdaliž byli bíd sprostění?
ale mnohému soužení
byli sou poddáni].

3. Slávou, krásou bohatstvím,
mnozí jsou sklamáni
tak že potom skrze to
přišli na zoufání.
[O, by se tehďaz již káli,
marností nemilovali,
jha s zlými netáhli].

4. Nebo to není možné
z hodů na hody jíti,
příklad na boháčovi,
můžeme vzíti.
[Ach jak jest hořce naříkal,
že v pekle věčný oheň lkál
obvlažení žádal].

5. Avšak mu nic nespomohlo
jeho naříkání,
protože zde v rozkoších
měl jest své kochání.
[Na Boha nepamatoval
Lazarem bídným pohrdal
tak čas vzácný zmrhal].

6. Lazar po svém zde velikém
na světě trápení
došel nyní s Kristem Pánem
v nebe utěšení.
[Pročež i my též pro něho
trpme, a následujme ho
do skonání svého].

7. Doufejmež všickni v něho
neb jest náš ochrance
on nás ze všech ouzkostí
sám vytrhne brzce;
[zproští zde pláče, kvílení,
dá radost po zarmoucení,
vyvede z vězení].

8. O Bože všemohoucí
spolu s Kristem Pánem
v podstatě vždycky rovným,
milým svatým duchem.
[Tobět se vždycky poroučím

Budiž Ty sám ochrancem mým
až do smrti vědčím].

9. Abych ve všem životě
Tebe se přidržal,
myslím, srdcem skroušeným
Tebe oslavoval
[po této bídě, žalosti]
chválil Tě v věčné radosti
v nebeské slavnosti].

10. Říkajíce svatý svatý
svatý na výsosti
Ty jsi Bůh neproměněný
v chvále i slavnosti.
[Budiž od nás všech hodně chválen
jak zde, tak na nebi slaven,
a to věčně amen].
Na den letnic léta 1783. od porodu panenského.

Stvoření světa a první časové. *)

(Od J. Ev. Eybla).

Bůh stvořil nebe a zemi a učinil člověka k obrazu svému. Tím počíná své vypravování Mojžíš, dějepisec nejstarší, mudrlec nevznešenější a zákonodárce nej-moudřejší. Tím klade základ svým dějinám, svému učení a svým zákonům.

S tohoto hlediště jsouce uvažovány dějiny náboženství vůbec a národu vyvoleného zvláště jsou bez odporu nejdůležitější a nejužitečnější věci, s kterou se kdo může obrátiti. Jest krásnou podívanou patřiti na rozmanité osudy, jež měl národ Boží pod zákonem přírody a za patriarchův; za Mojžíše a pod zákonem psaným; za Davida a za prorokův; pak od návratu ze zajetí až do časů Kristových a konečně za doby Páně t. j. pod zákonem milosti a evangelia; v dobách, kdy Mesiáše očekávali a kdy přišel; kdy se služba Hospodina obmezovala na jediný národ a kdy vedle dávných předpovědí rozšířena po vši zemi; kdy lidé, slabí a nevzděláni jsouce, potřebovali býti podepírání odměnami a tresty časnými a kdy věřící, lépe jsouce poučeni, věrou toliko žijí, směřující k věčným statkům a trpíce pro ně všeliké zlé, které může je evičiti v trpělivosti.

V pravdě, makavějšího důkazu o své věčné prozřetelnosti Bůh nemohl dáti, než-li tím, že si za prvé vyvolil národ, jehožto

*) Výtatek z rukopisu, jenž by rád tlumočil myšlenky klassického díla: Discours sur l'Histoire universelle par J. B. Bossuet.

štěstí nebo nestěstí by záviselo na jeho věrnosti a jehož osudy by svědčily o moudrosti a spravedlnosti toho, jenž jím vládl. Potom pak, když kolikerymi důkazy patrnými utvrdil nezvratitelný základ, že on sám po své vůli řídí veškerý příběh života vezdejšího, byl čas, povznést lidi k vyššímu smýšlení a poslati Ježíše Krista, jemuž bylo shromáždití nový lid ze všech národů světa, a jím odekrytí tajemství života budoucího.

Snadno jest sledovati děje starého i nového lidu a pozorovati, že jest Kristus jejich středem, protože at očekávan, at dan, On za všech časů byl útěchou a nádeji synů Božích.

Takhle náboženství jest vezdy od počátku světa jedno a totéž: vezdy vyznávali téhož Boha původcem a téhož Krista spasitelem člověčenstva.

Z toho se vidí, že nic není dávnějšího mezi lidmi nežli náboženství, které vyznáváme, a že nikoli bez příčiny naši předkové hledali největší slávu ve zastávání a hájení tohoto náboženství.

Nesvědčí-liž o jeho pravdě, že v dobách, kde světský dějepis umí jen bájky vypravovati aneb na nejvýše matné a polou zapomenuté děje, Písmo t. j. bez řeči nejstarší kniha na světě nás vede cestou tolika určitých a souvislých příběhův až k jejich původu, to jest k Bohu, jenž učinil všecko; a nám zřetelně vypravuje o stvoření světa a zvláště člověka, o blaženosti prarodičův, o jejich pádu se všemi jeho následky, o všeobecném porušení mravu a potopě světa, o původu umění a vzniku národův či rozptýlení pokolení lidského a o jiných důležitých událostech, o kterých dějiny lidské jen matně mluví, tak že po jiných bezpečných pramenech jest se nám ohlížeti?

Již pro tuto dávnověkost náboženství hodno jest vši úcty; ale i trvající bez přítrže a beze změny po tolik věků, přes všelike překážky dokazuje patrně, že je chráněna rukou Boží.

Co medle jest dávnějšího nežli viděti, že ono na týchž základech od počátku světa trvá, a že ani modlářství ani bezbožnost, které odevšad je obkličovaly, ani ukrutníci, kteří je pronásledovali, ani bludaři, kteří je porušiti usilovali, ani zbabělci a sketové, kteří je zradili, ani nehodní jeho přívrženci, kteří je nešlechetnostmi zneuctili, ani konečně čas, který vše, co lidského jest, přemáhá, nikdy nebyly s to je perci vyhladiti ale ani změnit?

Povážice nyní, jak nás toto náboženství, jehož dávnověkost uznáváme a ctíme, učí smýšleti o svém předmětu t. j. o první bytosti, milerádi přisvědčíme, že se tím ono povznáší nad všelike pomýšlení lidské a zasluluje proto, aby se od Boha samého pocházeti pravilo.

Hospodin, jemuž sloužili Židé a slouží křesťané, nic nemá společného s bohy, plnými nedokonalostí a nešlechetností, jimž ostatní svět se klaněl. Náš Bůh jeden jest, nekonečně dokonalý, jemuž jedinému přísluší trestati hřích a odměňovati ctnost, poněvadž on jest svatost sama.

On neskonale povznešen jest nad onu první příčinu, nad onoho prvního pořadatele všehomíru, ježž sice filosofové všelijak poznávali, ale se mu neklaněli. Kdo z nich nejvíce vynikli, pravili, že Bůh hmoty věčné a od sebe jsoucí jako On, užil a ji uspořádal jako řemeslník aneb umělec, vázán jsa ve svém díle touto látkou a její spůsobností; nikdy však nemohli pochopiti, že, je-li látka sama od sebe, nepotřebovala svého sdokonalení od cizí ruky a že, je-li Bůh neskonale dokonalý, nepotřeboval k tomu, co chtěl učiniti, nic jiného nežli své všemohoucí vůle. Ale Bůh našich otcův, Bůh Abrahamův, jehož divy Mojžíš vypravuje, netoliko svět uspořádal, nýbrž tento celý i dle látky i dle tvaru a uspořádání od Něho jest. Než-li On čemu býti dal, nic nebylo než On sám. Představuje se nám jako ten, který všecko ví, a který vše činí svým slovem, moudře a beze trudu, který aby tak veliká díla vykonal, potřebuje jen říci, to jest, jen chtíti.

Mojžíš podává zprávu o stvoření světa, poučuje nás, že se všemocnému Původci jeho líbilo, učiniti jej nikoliv najednou, nýbrž na kolikráte, a stvořiti vesmír v šesti dnech, čímž ukazuje, že nejedná z nutnosti aneb z nějaké slepé prudkosti, jak někteří mudroci mysli. Slunce vydává pojednou, nemohouc se zdržeti, cokoliv má paprskův: ale Bůh, jenž moudře a svrchovaně volně jedná, užívá své moci, kde se líbí, a tak, jak se mu líbí: a jakož, učiniv svět svým slovem, ukázal, že ho toto dílo nie nestálo, učiniv jej na kolikráte, dává poznávati, že jest pánem své látky, své činnosti, celého svého díla, a že při svém působení nemá jiného pravidla nežli svou vůli.

Spolu nám toto působení Boží ukazuje, že všecko vychází bezprostředně z jeho ruky. Národové a mudrci, domnívavše se, že země smíchavši se s vodou a podporo-

vána jsou slunečním teplem, sama od sebe, svou vlastní plodností zplodila rostliny a zvířata, velice se zmyšlili.

Písmo nás učí, že živlové jsou jalovi či neplodní, neučinili jich slovo Boží plodnými. Ani země, ani voda, ani vzduch by nikdy nebyly měly rostlin a živočichův, ježto všady vidíme, kdyby Bůh učiniv a připraviv látku, nebyl ji i utvářil a ustrojil svou všemohoucí vůlí a nebyl dal každé věci směr, jímž by se po všechny věky rozmnožovala.

Kdo pozorují, že rostliny vznikají a rostou teplem slunečním, mohli by říci, že slunce jest jejich původem. Ale Písmo nám praví, že země byla oděna bylinami a rostlinami všelikými dříve než slunce bylo stvořeno, abychom poznali, že všechno vychází z ruky Boha samého.

Zlibilo se velikému staviteli světa stvořiti světlo, dříve než je uvedl v podobu, již se mu dostalo ve slunci a ve hvězdách, dal tím na rozum, že tato velká a vznešená světla, z nichžto nám bohů chtěli naříditi, nemají sama sebou ani skvělé hmoty, ze které jsou složena, ani tvárnosti, jaké je býti shledáváme.

Konečně způsob, jakým Mojžíš mluví o stvoření, odhaluje nám veliké tajemství pravdivé filosofie, že v Bohu samém spočívá plodnost a moc naprostá. Blaženým jsa, moudrým, všemocným nepůsobí, jakoby čeho potřeboval anebo byl neodolatelně k čemu nucen, nikdy nejasa vázan ani maten ani zdržován hmotou, z níž, co chce, činí, protože ji svou pouhou vůlí k jsoucnosti povolal. Tímto svrchovaným právem ji obrací, ustráží a jí vládne bez nesnáze; vše visí bezprostředně na něm, my vidouce, dle počátku ustanoveného ve přírodě, jednu věc viseti na druhé, na př. znik a zdar bylin na teplu slunečním, dovtipujeme se, že Hospodin učiniv všechny částky všehomíra je chtěl i vespolek spojovati, aby i z této podivné souvislosti věčná jeho moudrost zářila. —

Ale vše, co nám Písmo vypravuje o stvoření světa, nic není proti tomu, co nám povídá o stvoření člověka.

Až dotud Hospodin vše činil rozkazuje: „Buď světlo; buď obloha uprostřed vod; oddělte se vody a ukaž se sucho; zplod země bylinu zelenou a vydávající směr a stromovi plodné; buďte světla na obloze a ať oddělují den od noci; vydejte vody plaz a ptactvo (létavé); vydej země hověda a všeliký zeměplaz podle pokolení

jeho.“ Když ale jde o stvoření člověka, jinak dle Mojžíšova vypravování Hospodin si počíná: „Učinme“ praví, „člověka k obrazu a ku podobnosti svému.“

To není už onen rozkazovací a pánovitý způsob, jehož prve užíval; tu mluví slovy mírnými a tichými, ač rovně vydatnými. Bůh bere sám s sebou radu; povzbuzuje sám sebe jako na znamení, že stvoření, jež hodlá učiniti, vynikne nad ostatní díla, až potud vykonaná.

Učinme člověka. Hospodin mluví sám s sebou; mluví k někomu, jenž činí jako on, k někomu, jehož tvorem a obrazem jest člověk: mluví k tomu, skrze nějž všechny věci učiněny jsou, k tomu, jenž dříve evangelii: „Cožkoliv Otec činí, to činí podobně i Syn!“ (Jan 5, 19.) A mluví ku svému Synu či se svým Synem mluví zároveň i s Duchem svatým.

Jest v Písmě věci neslýchanou, aby mimo Boha kdo jiný byl mluvil o sobě v čísle množném: učinme. Sám Hospodin (v Písmách svatých) jen asi třikráte tak mluví; poprvé, když jde o stvoření člověka.

Mění-li Bůh takto řeč a tou měrou i své chování, neslušno by bylo se domnívati, že se mění On sám: spíše nám tím ukazuje, že se dle jeho věčných úsudků nový řád věci počne.

Jest tedy člověk učiněn způsobem veskrze jiným, než ostatní tvorové, jejichžto rod Mojžíš nám vyličil a jak viděti vysoko nad ně povznesen. Trojice nejsvětější se počíná jeviti aneb aspoň naznačovati, tvoří bytost rozumnou, jejíž úkony duchovní jsou obrazem ovšem nedokonalým věčného působení, jímžto Bůh plodným jest sám v sobě.

Rada, již Hospodin sám s sebou bere, znamená, že tvor, jež učiniti se stroj, bude ze všech sám jediný jednati rozumně, moudře. I vše ostatní jest taktéž naskrze mimořádným. Až dotud jdouce za vypravováním Mojžíšovým, neshledali jsme, že Bůh k porušitelné hmotě ruky přičinil.

Bere Hospodin hlinu země, a tato hlina urovnána jsou jeho rukou, nabývá nejlepší tvárnosti, která se až potud na zemi objevila. Člověk má významnou tvář, přímou postavu, a hlavu k nebi obrácenou; tato spůsoblost, již pouze jemu se dostalo, ukazuje mu jeho původ a místo, kam má směřovati.

Tak zvláštní způsob, jímžto Bůh stvořil tělo člověka, spolu i ukazuje, že má k němu zvláštní zření, ačkoliv i ostatní všecka

stvoření bezprostředně jeho moudrostí byla učiněna.

Avšak ještě mnohem divněji učiněna jest duše lidská; ji nikoli nebéře ze hmoty; s hůry ji vdechl; jest to dechnutí života, jež pochází od Něho. (Gen. 2, 7.)

Při stvoření zvířat dí: „Vydejte vody plaz duše živé, a létavé nad zemí pod oblohou nebeskou. I stvořil Bůh velryby veliké a všelikou duši živou a hýbající se, kterouž vydaly vody v tvárnostech jejich.“ Rekl také: „Vydej země duši živou, každá podle pokolení jejího, hověda a zeměplazy i zvířata zemská.“

Tak povstaly tyto duše živé. t. j. bytosti, žijící životem zvířecím, jejichžto všechna činnost po vůli Stvořitelově se obmezuje na hnutí, závislá na jejich tělesných schopnostech. Bůh káže jim povstati ze země a z vody: avšak ona duše, jejížto život má napodobit. Jeho život, která žítí má podobně jemu, rozumně a moudře, jejímž pokrmem má býti, aby činila vůli Boží, a která se s Ním má sjednocovati, ctíc a milujíc Ho, pročež i učiněna jest k Jeho obrazu, tato duše nemohla povolána býti ze hmoty. Hospodin, ustrájeje hmotu, může z ní vyvésti krásné tělo: ale ať ji upravuje a obrací jakkoliv, nikdy Jeho obraz a podobenství se v ní neshledá. Duše učiněná k Jeho obrazu může blaženou býti jen láskou Boží, milujíc a jsouc milována; proto jinak musí býti stvořena; ona musí býti s hůry; to znamená dechnutí života, jež Hospodin vdechl ve tvář člověka.

Nezapomínejme, že Mojžíš, podáváje lidem tělesným čisté a rozumové (intelektuální) pravdy, užívá při tom obrazů. Nevěrmé, že Bůh dýše po způsobu živočichův. Nemyšleme také, že jest duše naše vzduchem jemným, plynem anebo parou. Dechnutí, jež Hospodin vdechl, a které neslo v sobě obraz Boží, není nijakým vzduchem. Ani se nikdo nedomnívej, že jest naše duše částkou božské přirozenosti, jak bájili filosofové. Stvořitel; bytost nestvořená, nemůže se skládati ze tvorů, kteří by z něho vycházeli (emanovali). Duše jež učiněna a sice tak učiněna, že v ní není naprosto nic božské přirozenosti, ale jen učiněna k obrazu a podobenství božímu; bytost, která má vezdy spojená zůstávati s tím, jenž ji učinil: to znamenají slova: „Vdechl Hospodin Bůh ve tvář člověka dechnutí života.“

Konečně nejkrásnější a nejznamenitější zvláštností při stvoření člověka jest ta základní pravda, že Hospodin Bůh „učinil

z jednoho (člověka t. Adama) všechno pokolení lidské, aby přebývalo na vsi tváři země“. (Sk. ap. 17, 26.)

„Dva národové jsou v životě tvém a dvůj lid se z života tvého rozdělí“, řekl Hospodin Rebece. (Gen. 25, 23.) Jaké to divadlo! Ve dvou dětech, ještě v životě matky, dva velicí a čestní národové a budoucí jejich obou osudy! Ale oč větší úžas, vidíme-li v jediném Adamu všechny národy, všechny lidi a společné určení všekterého člověčenstva! Nečteme, že by živočichové podobně pocházeli z jednoho aneb z jedné dvojice, složené z různého pohlaví: ale z „jednoho“ (člověka) „Bůh učinil všechno pokolení lidské.“

Učiniv člověka prvního, přidal mu Hospodin společníci života, podobnou jemu. Všichni lidé pocházejí z tohoto jednoho manželství, aby bylo zřejmo, že všichni, kamkoli rozptýleni a jakkoli rozmnoženi, přes všechny jakékoli rozdíly, jen jednu rodinu tvoří.

Štípil také Hospodin ráj rozkoše a postavil v něm prarodiče: slušelo zajisté, aby jako Bůh věčně blaženým jest, tak i jeho obraz, člověk totiž byl blaženým.

Dal jim přikázání, aby ukázal, že jest jejich pánem, přikázání dal o věci smyslné, poněvadž i člověk jest bytostí smyslnou; přikázání snadné, ješto měl býti jejich život blaženým, pokud by byl nevinným.

Člověk nezachoval tak snadného přikázání; poslouchal raději ducha pokušitele, poslouchal sám sebe místo aby poslouchal jedině Boha; jeho pád se stává nezvratitelným. Vizme jeho původ a následky.

(Dokončení).

Kytice.

Z rozličných rostlin uvil K. Otman.

VI. Jaké to krásné nachofialové kvítky na podzim na lukách se vysypávají! Ukazují se jako spanilé nevinné panenky. Lito člověku, některou zašlápnouti. Ale snad málo kdo ví, že jarní ocún s svými tobolekami plnými jedovatého máčku a s svým lupením všechnu travu vůkol moričím jest s oním krásným podzimním kvítkem jedna rostlina, že jest plodem. To se tak málo ví, že květ ocunový pokládá se za zcela jinou rostlinu, že se jmenuje „naháčem“. A to se málo ví proto, že ocún jest taková rostlina, která již na podzim květe, co jiné rostliny teprv květou na jaře; že semenník ocunový od podzimního květu svého se zúrodňuje tajně, hluboko pod zé-

mi; že dále pod zemí roste, až jedovaté plody jeho za příhodné jarní povětrnosti ven vyrazí, kdy teprv od hospodářů veliký na ně se vede nárek.

Směji se lidé žertovné řeči, i by se oplzlá slova prohazovala; líbí se kniha s zábavným vypravováním, i by bylo propleteno bludy a pravidly nemravnými; tleská se v divadlech veselým kusům, i by se tam nepravost oslavovala; výská se při tanečních plesích, i by se tam mnohá rozpustilost prováděla. Pochvalují si lidé tu společnost, jak se tam bavili, tu knihu, jak se jim líbila, to divadlo, jak bylo pěkné. Ale snad již dávno zapomněli na to divadlo, na tu knihu, na tu řeč, na ten ples, když je překvapují zprávy, tu že manželství druhdy šťastné celé se zkazilo, tam že jiný nebo jiná si život vzali, tam opět že jeden druhého ze světa zprovodil, jinde zase, že rodiče zoufanlivě si nařikají nad zpuštěným synem, nad padlou dcerou. Všecko se hrozí z udalostí nejsmutnějších. Ale kdo pak na to myslí, že takové smutné ovoce z ničehož jiného se nerodí, než z řeči, jimž se lidé tak směji; než z čtení, jež tak se líbí; než z divadel, jimž se tak tleská; než z plesů, při nichž bývá tak veselo. A proč se neznamena toto spojení mezi jedovatým ovocem a mezi pěknou květinou? Proto, že se neukazuje hned ta zkáza, kterouž plodí špatné řeči, chybné knihy, necudná divadla, rozpustilé zábavy; že odtud nejprvé se rodí zlé myšlenky, zlé náklonnosti, a se rodí v srdci, kdy si toho nikdo ani nevšimne. A ty zlé náklonnosti pořád dále hluboko v srdci se zmáhají, až z nich vyrazí zločiny způsobující záhubu a nárek.

Po celé léto až do podzimku všude na mezích, na paloucích, vedle cest vynikají krásnými růžovými květy husté trsy jehlice (*Ononis spinosa* L.). Jakou by tato květina byla okrasou v kytkách, ve věncích! A přece děti shánějíce se po květinách do kyttek neb do věnců, jehlice ani si nevšímají, jí se vyhýbají. Proč? Píchá; bodá; plná jest trnů. Odtud se jmenuje jehlice trnitá; odtud má i tu přezdívku: babíhněv. —

I by kdo byl tvář slíčných, schopností výtečných, mravů zachovalých, ale je-li zlostný, urputný, vadivý, nesvorný, píchlavý, utrhačný, všem činí se protivným. Takového kdo rád bere do spolku, do služby? S takovým neb s takovou kdo rád vstupuje v manželství? Miti takového manžela,

takovou manželku, takového souseda, za jaké se pokládá neštěstí! —

Není nikoliv na škodu rostlinám bohatým na šťávu cukrovou, že z hojnosti cukroviny své a květového prášku svého (pelu) štědře udělují včeličkám. Ty se jim vděčně za to odsluhují. Nabravše si na nožičky pelu jezdí pak po blizně semenníkové, a tam pelu natrušují, čím semenník se zúrodnuje. Bez včeliček by mnohá květina zůstala neplodná anebo jen málo plodná. —

Prokazování skutků milosrdných přináší požehnání Boží. —

Bohumila a Slavomila šly spolu na kytky do blízkého háje, aby si uvidly každá věneček. Braly se ladem písčítým. A již zde zastavila se Bohumila spatřivši v hustých trsech květinu ne sice příliš okázalou, ale i slíchnou svým květem zlatožlutým i příjemnou svou vůní líbeznou. Byla to protěž písečná (*Gnaphalium arenarium* L.). „Z té a z žádné jiné“ — zvolala Bohumila — „uvíji si já věnec svůj“. A hned trhala a víla.

„Můj věnec“ — odpovídala hrdě Slavomila protěže písečné ani mnoho si nevšímajíc — „musí býti z květin onačejších, než jest tato chudinka. Ty najdu jen tam v rozkošném háji.“ Tam také zaběhla; a tam se jí přede všemi jinými květinami všude na oči stavěl vysoký čilimník (*Cytisus nigricans* L.) svým bohatým, ohnivě žlutým, hroznovitým květem nádherně se vynášeje. A ten si oblíbila pro věnec svůj. Obě děvy navracující se nesly si věnce své, aby si je doma zavěsily.

Slavomila vstavši druhého dne z lůžka svého nejprvé šla se podívat na věnec svůj, aby se jím potěšila. Ale jak se lekla shledavši, že všechny kvítky ve věnci přes noc zčernaly! Toť jest vlastní čilimníku, tomu, co roste v hájích, že, jak se utrhne, rychle černají květy jeho. Odtud jméno jeho: Čilimník černající. Všecka zarmoucená pospíšila Slavomila k přítelkyni své Bohumile pohledět na její věnec. Jak se podívala nalezši věnec Bohumilin tak krásný, jako by se byl právě z čerstvě natrhané protěže upletl! A tak krásný s neporušeným zlatoskvoucím květem svým zůstával po celé dny; zůstával po celý rok; zůstával po celá léta.

Patřítě protěž písečná mezi květiny nikdy nevadnoucí. Odtud slove také immortelka, což jest tolik jako nesmrtelná. —

To zdá se světu býti sprosté: oddávati se věcem Božím, věcem křesťanským; oblibovati si v modlitbě, ve službách Božích, v slovu Božím. Ale jen odtud pocházejí radosti pravé, stálé, věčné. Naproti tomu hlučné plesy, tučné hody a kvasy, nádherné bleskoty, milostné známosti — to všecko má svět za samé věci veliké, o nichž se domnívá, že činí člověka nejblazeštějším. A však jest to blaženost, kteráž dlouho netrvá, kteráž brzy proměňuje se v smutek; jest to květina, kteráž rychle černá. —

Pocestný konaje již za šera cestu svou pochvaloval si, že se mu to pěkně jde po zeleném trávníčku. Ale dříve, než se nadál, brodil se až po kolena v studené vodě; bořil se v kalu bahnitém. Tak jej sklamal okřehek (Lemna). Tato vodní drobnolupinková zelená rostlina povrch stojatých vod hustě potahující ukazuje se jako pěkný zelený trávníček. Tou byla potažena i kalužina, kteráž byla pocestnému v cestě, a kteráž se mu nejínak ukazovala, než jako dále se táhnoucí jistá, milá trávní cesta. A tím žalostivěji nařikal zkoupaný pocestný na ten klamný trávníček, čím důvěrněji a bezpečněji byl na něj postavil nohu svou. —

Tak přihází se tomu, kdož bez dlouhého zkoumání kohokoli pouze na lichomětnou řeč jeho volí si a přítele svého; jemu všecek se svěruje i svým tajemstvím i s svým statkem; pro něj i Boha opouští a uráží. Mimo nadání vidí se v největší žalosti své od falešného přítele oklamána, o všecko připravena, v zkázu uvržena. Zvláště k takovému hořkému sklamání přivádívají nepočetná přátelství mezi osobami rozdílného pohlaví. Pak zde platí ta slova prorokova: „Zlořečený člověk, kterýž doufá v člověka, a klade tělo za rámě své, a od Hospodina odstupuje srdce jeho.“ (Jer. 17, 15.).

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebitzského.

XIV.

Mladistvé dívce, Andělce z dvoru Podubcova, po boku Slavíka Damiána ze Staré Boleslavi, se dosud hlava točila a oči jí doles přecházely z toho, co dnes všecko viděla a slyšela. A každou chvilku ji napadlo, není-li to pouhý sen, že snad někde dřímá za vsí v širém poli; ale když ucítila svou ruku v ruce mladého muže, když se

kolem sebe rozhlédla a před ní ležela a bělela se nescetná řada stanů, když si tak Železák poštěkl, jakoby si chtěl ulehčiti a zároveň dáti na jevo svou radost, přesvědčila se, že všechno to je blažená skutečnost.

Co zkusila od té chvíle, když klečela pod nahnutým, polostrouchnivělým habrem na pahrbečku, pod níž tlely kosti její rodičky, když se naposled rozhlédla smutným, tichým ouvalem, když na mladou hlavu její ulehla s veškerou svou tíhou jako obrovský balvan myšlenka: *jsem sirotkem, nemám v široším světě nikoho*, — když jí zalétal kuším hvizdot jejího strýce, ježž do té chvíle milovala, že dítě vlastní nemůže více k otci rodnému přilnouti, a pro jehož pokoj šla, kam ji oči ponesou. —

Leckde se osmělila, prosila o službu, ale všude podívali se na dívku s popanštělou tváří v tak jednoduchém šatě nedůvěřlivě, někde také posměšně, jinde i divné slovo přidali, jehož smyslu Andělka nechápala. — Jedva že jí tak skývu chleba podali, někde trochu mléka a kde byli trochu lidštější, řekli jí: „milá holka, časy jsou zlé, vojáci všecko vyjedi, tu práci si odbudeme snadno samotni; musíš dál, kde je bohatší kraj, kde mají víc“. —

Andělka šla dál a dál a všude jí těmitěž slovy odbývali. Už nohou ubohá ani necítila, ani nevěděla, že jí každým krokem krvácejí, jakoby byly zdřevěněly. Dnes by byla upadla ještě v ruce zlé, kdyby nebylo Železáka, jenž přivolal valdštejnské jezdce. — A tak všecko náhle se obrátilo, tak jakoby se bylo na ni usmálo štěstí jakoby jí bylo ukázalo plnou svou tvář jakoby jí bylo vyplnilo ten nejmilejší sen Andělka přítulila se k mladému důstojníku blíže, snad se o to své náhlé štěstí, o ten svůj vyplněný sen bála; snad si vzpomněla, že by zase tak mohla jíti světem širým od práhu ke práhu, ode dveří ke dveřím od vesnice k vesnici. —

Druhým dnem byl již Slavík Damián se svou nevěstou od valdštejnského tábora mnoho mil. Jela vedle něho na koni; Železák poklusával za nimi s hrudí obvázanou šátkem hedbávným, ježž vyňala Andělka z uzlíku.

Cesta jim vodou ubíhala. Andělka vyprávěla zelenému lancochu celý svůj život, jediného slova před ním nezamlčela. Otevřela mu duši svou až do nejskrytějších útrob.

Už vystupovaly před nimi jasněji a určitěji homole v západním pásmu středoevropských hor a na temenech jejich jevíly se

tmavé obrysy starých hradů rozpadávajících se v zříceniny, jako staletí strážcové v pohádkách, když je opouštějí síly a hlasy jejich klesají k věčným dřimotám.

Sluneční paprsky k polednímu byly učiněný oheň. Zelezák stěží koním postál a prudce oddychoval, jazykem skorem půdy se dotýkáje.

„Tahle zastavíme! — Je tam asi hospoda!“ zahovořil Slavík utíraje si s obličej proudy potu. — „Jsi unavena. Sám to sotva vydržím. Je ti třeba odpočinku.“

Několik kroků před nimi, co by kamenem dohodil, stálo po straně silnice rozsáhlé, ale sešlé stavení. Venku před vraty bylo několik převrhlých žlabů, neklamně znamení zájezdne hospody. Stavení prozrazovalo však již z daleka hospodáře nedbalce. Okna byla namnoze vytlučena, dvěře otevřeny dokořán, došková střecha silně prohnutá a rozcuchaná jako netopýr. Před hospodou v levo byla studnice, ale trámy kolem prohnílé, na spadnutí; na kameni mechem zarostlém seděl starý, šedivý muž v starozemanském županu, ale už obnošeném, že nebylo lze barvu rozeznati. Čapka s bělavým beránkem ležela na uzlíčku zavěšeném na holi opřené o zábradlí. Byl to dle všeho pocetný.

Dojeli k samému stavení, zastavili a mladý důstojník seskočil s koně, vešel do vnitř, ale okamžitě byl opět na síni.

„Všude pusto, jakoby tu byl před několika dny mor! — Ani živé duše nikde!“ — pravil mrzutě pohlížeje nazpět do dveří.

„Přece tu hospoda příteli, není-liž pravda?“ otázal se stařečka sedícího v zamyšlení u studnice.

Stařeček pozdvihl hlavu a upřel oči na tazatele, jakoby byl slov jeho přeslechl.

„Jak že tu příteli ani človíčka? — Přece zde hospoda?“

„Nevím, jsem zde cizincem.“

„Nic platno, — aspoň půl hodiny! — Nastavíme raději noci!“

Slavík pomohl dívce s koně a oba usadili se s Zelezákem as dva kroky od starce. Košatá lípa poskytovala tu mile chladící stín. Mladý muž došel ke studni; ale ani okovu tu nebylo, ani tyče, nikde. Stařec prohlédnuv si důkladně přichází trpce se pousmál.

„Ani za peníze nemůžeme pít vodu svou! — A to přec mohl Israel, když přikryl Pán mráкотou v prehlivosti své dcery sionskou, když sbořil v prehlivosti své ohraď panny judské a shodil je na zem, když zbil všechno, což pěkného bylo k pohledení

v stánku dcery sionské, když zahladil oltář svůj, když zlořečil svatyni své!“

Stařec zdálo se, že tato slova promlouvá pouze pro sebe. Měl již bílou hlavu opět tak v ruce opřenou.

„Máš pravdu staře; ani za peníze nemůžeme pít vodu svou!“ přisvědčil starému muži v ošumělé zemanské říze císařský důstojník. — „Jak krásný tento vůkolní kraj, učiněný ráj.“

„Ale tak jako když vyhnal z něho Hospodin Adama s Evou!“ podotkl rychle starý muž. — „Stěhuje se Juda pro soužení a pro množství služebnosti; bydlí mezi národy, aniž nalézá odpočinutí; všickni, kteříž jej honí, postihají jej v úzkostech.“

„Což se také snad na stará léta stěhuješ?“

Starý muž teprv nyní upřel pronikavé oči své na tazatele — a kolem svadlých rtů pojevil se opět trpký úsměv.

„Ovšem že se stěhuji!“

„Na stará kolena chceš do ciziny, kde tě nezná živá duše, kde ti snad živá duše sousta nepodá, kde ti živá duše nebude rozuměti.“

Starý muž vstal, přistoupil těsně k mladému důstojníku, položil mu svadlou, kostnatou ruku na rameno, zrovna na skvostný bandalír.

„Škoda tě hochu, věčná škoda, že nosis na sobě tohle vlčí roucho, škoda toho mladého srdce tvého, že je tímhle kusem hedbávi zakrýváš, škoda toho ramene tvého, škoda páže tvé — škoda, škoda tohohle života mladého, jenž se k tobě tulí a vine jako k svému ochránci.“

Stařec mluvil tklivým, dojemným hlasem.

„Škoda vás, vy mladí lidé, jež rodička česká odchovala k téhle službě, pro tenhle kabátec, škoda na stokrát! Uvítáte si na hlavu divný věnec, chystáte si divný úděl sami rukama vlastními! — Až budete vy našich matek synové nejvýše, až si budete chtít věnec vítězový zdvihnouti, dáti jej na hlavu svou, ovinouti jím skráně své, popícháte se, čelo vám zčervená, oči se vám krví zalejou, hlava zatočí, nohy zachvějou, — protože budete mít všickni — všickni kolem skráni koruny trnové. — Vy ubohé, vy nešťastné děti!“

Andělka oběma rukama držela se svého ženicha a zraky její úzkostlivě pohlížely brzy na hlavu jeho, zdali již nyní nekrvácí, a brzy na starce, jenž hovořil hlasem zvýšenějším, zvučnějším.

„A tu korunu trnovou pletete sobě,

pletete svým dětem, pletete dětem děti svých, vnukům vnuků svých. Tu korunu trnovou pletete na skráně své otčině, a poznáte to teprv potom, až se jí také jednou zraky zalejou, hlava zatočí, nohy zachvějou, až ty trny se jí do hlavy k smrti hluboko zabodnou“.

Zdalo se, že starý muž vzrůstá, že je podoběn duchům, kteříž v těchto vrších stráží od nepaměti vstup do české země; že je podoběn zjevům, kteří vědí, co zítra, co později. —

„Jsem vyhnanec, snad už poslední! A kam vaše cesta?“

Stařec nahnul se blíže k mladému muži, jemuž se touhle divnou, nikdy neslýchanou řečí a věštbou již nyní začala hlava točiti.

„Jáku kam vaše cesta? — Či tahle dívka? — Snad tvá nevěsta?“

Stařec mladým mužem zahýbal.

„Slyšíš? — Kam?“

„K svému regimentu! — Má nevěsta“.

Důstojník odpovídal hlasem chvějícím se a sotva slyšitelným.

„Chceš snad slaviti svatbu v táboře? — Chceš ovoce lásky zakusiti tam, kde se štěstí směje jednou tváří jako slunce v poledne a druhou vyhlíží jako smrt?“ —

Nedaleko zahrčely silnici vozy. Kolem vozů šel zástup lidí v kroji v Čechách nevidaném. I tváře jejich vypadaly zcela cizí, a když jeli kolem, i ta řeč, již hovořili. Byly to nezvyklé, nesrozumitelné zvuky, jež provázeli prudkými posuňky. A těm lidem bylo všem do smíchu, i dětem na vozích. Mohlo jich býti ke stu. V předu jelo na koních několik jezdců, podle všeho panských služebníků. As deset minut odtud zahrnuli ze silnice k vesnici, jež byla zelením jakoby zakryta a při tom se dali do zpěvu.

„Podívej se, tak vypadají trny do koruny, již kolem hlavy této nešťastné země ovíjejí. — Před nedávnem byla tu ještě naše krev, ozývala se tu ještě naše řeč, včera tu bylo pusto, němo a dnes tu již cizí krev a cizí řeč. — Však už čas, abych se zdvihl; dneškem má lhůta dopřít a kdyby mne zítřkem zastihli na české půdě, nevím jak by se mi vedlo!“

Stařec se náhle zdvihl a za nedlouho zmizel za strání, jež čím dále, tím příkreji vzrůstala v mohutný hřeben, zarostlý bovinami. —

„Snad už také čas, abychom se zdvihli

i my!“ zašeptala za hodnou chvíli Andělka ještě tak úzkostlivě tulící se k mladému muži. A koník též zaržal, jakoby chtěl pána svého upomenouti, že slunce už tak nepálí, a na hranice že odtud ještě daleko.

Slavík seděl na vyběleném kameni s hlavou sklopenou, jakoby pohroužen v hluboký sen a jakoby byl naprosto zapomněl, že si veze nevěstu, že regimentu zelených lancůhů nese pozdravení generalissima a rozkaz, jehož očekávali všickni už netrpělivě a skoro s reptáním. Zaklepala mu zcela znenadání na čelo jeho myšlenka, kteréž by se byl snad bez toho starce vyhnance do nejdelší smrti nenadál. Napadlo ho, zdali slouží dobré věci, zdali tento zelený kabátec nosí ke cti českému jménu, zdali ten bandalír, jež mu zavěsil Frýdlanský kolem ramenou, stojí za to, aby svůj život, svou mladou krev mu obětoval. — A při tom se zachvěl, hlavou prudce pohodil, jakoby se chtěl té nenadálé myšlenky zbaviti; vždyť se dal k vojsku císařskému proto, aby pomstil smrt svého bratra a vysvobodil ze zajetí poklad rodiště. —

„Slyšíš miláčku? — jak jsi se náhle zamyslel a to všecko tou řečí starcovou!“ zahovořila Andělka hlasitěji; ale také se zdálo, jakoby jí slova na jazyku chtěla umřít.

„Máš pravdu, už čas! Ani jsem si nevšiml, že vedro již povolilo. Však si pospíšíme.“

A v okamžiku poklusávali koně silnici k severu; ale nějak nemohli. Každou chvíli je musel důstojník pobízeti. — A Železák dosud div že prach jazykem nestíral.

A než slunce sklonilo se nad Smrčínami, potkali již druhý zástup cizích lidí v podivném kroji, jež nové panstvo přivádělo z daleka na své statky, do dědin, jež byli domorodci opustili, vystěhovavše se do nedalekých Sas.

„Jako listopadový vítr hučí mi pořád ta řeč starého muže do uší! Že jsme se tu jen stavěli! Tak zrovna jakoby na nás byl čekal a zrovna nám chtěl prorokovati“.

Andělka přiblížila se na koni k svému ženichu těsněji, jakoby se bála, že tím šerem, jež ponenáhlu krajem se rozestíralo, „tajemná ruka“ tu trnovou korunu už nyní jim oběma kolem hlavy ovine.

„Byl to kys šilenec! Oči mu pod řasovým svítily, jakoby v hlavě jeho dohořela poslední jiskra rozumu. Byl z těch

bludařů, již raději všecko opustí, raději všecko snesou, než by se spustili svých přeludů. — Taci lidé bývají samý rozum, až jim jednou přeskočí. Nemysli naň Andělko!“

„A přece mluvil tak upřímně! Jakživ nás neviděl, jakživ nás neuvidí, nezná nás, k čemu by nás chtěl děsiti? Bylo mi ho líto, nevýslovně líto! A tobě samému jeho věštba leží na srdci jako kámen!“

„Hleď Andělko! — Vidiš ty ohně?“

Mladý muž ukázal pravici v levo od silnice. Na temenech nedalekých skal vyšlehovaly plameny.

„Zelení lancoši už nás čekají! Jen co svému slibu dostojím, jen co našemu městu vrátím jeho ochranitelku, potom tenhle kabát svléknu, tenhle bandalír pověším na věčnou památku v kostele a potom budeme slaviti svatbu, že takové v Boleslavi co svět světem stojí neviděli, a na tu svatbu pozvu celý náš regiment.“ —

A důstojník si zavýskl z plného hrdla, že se to pětkrát odrazilo od vysokých, zasmušilých skal, koník zařehotal a Železák zaštěkl, jakoby už tu svatbu strojili a od plápolajících ohňů ozvalo se volání, staré známé lancošské hlasy, jakoby už celý ten regiment táhl na svatbu mladého praporníka. — A ono ještě do toho tak daleko, tak nezměrně daleko!

Plameny na vrších rozhořely se jasněji, po skalách zarachotily bubny, ozvaly se výstřely, tak všecko jako ku svatbě, jako v předvečer oddavek.

„Podívej se a poslyš, jak vítají zelení lancoši nevěstu svého praporníka! A což až tě uvidí, až tě poznají!“

A Slavík zavejskl si ještě jednou a mladistvou dívku přivinul k sobě, jakoby ji už vedl k oltáři, jakoby si šel s ní pro požehnání Boží na celý dlouhý život. A zelení lancoši opětovali vejskání. bubny rachotily o překot a muškety ani neumlkly.

„Vidiš: tady jsi už doma, jako mezi svými! A což teprv pod tou naší střechou, což teprv v té naší světnici, až tě pozná otec můj, až tě matička přivítá. Vlastního otce neznáš, vlastní matky neznáš; ale věř, že se ti duše mých rodičů do korán otevrou.“

Nad Labem vyplynul měsíc v plném stříbrném svitu, tak jakoby také chtěl tu dívku po boku mladého jezdce uvítati.

„Co neseš brachu?“ ozval se několik kroků před nimi hluboký hlas.

„Dobrou novinu! A s tou novinou nevěstu!“

A v té chvíli tiskli si plukovník Kladivák s mladým praporníkem pravici.

„Ty už ji znaš z toho dvora za Prahou. Tenkrát jsme ji tam viděli ponejprv! A sešli jsme se z nenadání před samým vojvodou, jenž nám položil ruce na hlavy a řekl: „Jen ať vám štěstí přeje.“ — Hleď Andělko: starý můj druh, dobrý, věrný přítel!“

A mladík seskočil, pomohl dolů také dívce, již se hlava tím vším opět roztočila; a měsíc se ji podíval v tu chvíli do obličejů plnou silou svou, že musela zrak přimhouřiti.

Kladivák Andělku přivítal mlčky, pouze hlavu nakloniv a když ji podával ruku, třásla se mu, jakoby byl nevím jaký mráz.

„Budeš unavena po tak daleké cestě. Pod našimi stany na tvou hlavu tvrdé podušky! Ale sneseme ti, co tu nalezneme!“

Kladivák jakoby Slavíkových slov neslyšel, šel vedle mlčky s očima upřenými neodvratně na divčí obličej, jakoby v mladistvých, přibledlých tvářích jejích hledal Bůh ví co a nalézal, čeho by se nikdy na stará svá léta ani nenadál. A přitom se zapomněl ptáti, co že vzkazuje Valdštejn zeleným lancochům. Na mysli mu ležely dávno uplynulé dny a před očima kmitaly se mu dva mladé životy zdrcené v prvním jaře, uvadlé v prvním rozkvětu. —

A v chvilince bylo kolem obrista, praporníka a mladistvé dívky plno osmáhých tváří, plno zelených kabátů, plno širáků s šedými chocholy. A až se všecko třásl, jak hřimavě vítali mladého důstojníka, jenž jim nesl dobrou novinu a pozdravení od nejvyššího generála, jenž jim věřil, opravdu důvěřoval, tak že si mezi ně přivedl nevěstu, a jakou, že těm lancochům až oči přecházely.

Ležením ozvaly se opět bubny, ale tlumeným rachotem, tak jakoby bubeníci ztratili v rukou sílu a hbitost. — Na vrších uhasínaly ohně jeden po druhém, oudolinou a po temenech skal rozkládalo se ticho, hluboké noční ticho; zelení lancoši položili své hlavy na svinuté pláště na tvrdé kameny, na chladnou, bující trávu, jak kterému bylo nej pohodlněji.

I důstojníci se již po svých stanech rozešli, aby se na zítřek dobře vyspali. Jen obrist s mladým praporníkem dleli dosud před vysokým, bělavým stanem v důležitý asi hovor zabráně. Mluvili hlasem sotva slyšitelným. Kladivák při tom držel pravici mladého muže ve své, jakoby na

něm chtěl vynutiti jakýsi slib, jakousi připověď. —

Slavík naslouchal s hlavou sklopenou, s rtoma otevřenýma, s levicí položenou na zlatém jilci kordu u boku, neodvažuje se téměř ani vydechnouti.

„A kde by mohla býti lépe střežena, lépe opatrována a přiměřeněji chráněna, než pod tvýma a mýma očima, než uprostřed našeho regimentu, jemuž se v celé armádě nevyrovnal ani jediný? — Sešli jsme se tak divnou náhodou! Přisvědčuji ti, že máš k ní právo, věřím slovům tvým, jakoby mluvil rodný otec můj. — Ale řekni mi: kdo pak by ji lépe dovedl chrániti, než tyhle mé dvě ruce, než tyhle tvé dvě paže, kdo pak by nad ní mohl bdíti obezřetněji než tyhle dvě mé a tvé oči?“

Praporek zahovořil tato slova prudším, slyšitelnějším hlasem, levicí položil plukovníkovi na rameno a zahleděl se mu v obličej, jehož jizvy zdálo se, že se lesknou jakoby jitřní rosou.

„Máš pravda chlapče! Ale kdybychom byli pod střechou a kdybychom nebyli v širém poli, kde sviští kolem uší koule a nevyhýbají se nikomu, kde se křižují meče a kde smrt za každým krokem jako na čekání! A potom — pamatuješ se, jakému úkolu jsi se zavázal? Pamatuješ se, proč jsme rozvinuli před Staroboleslavským kostelem praporek a proč vířily naše bubny městečkem? — Když člověk myslí na svatbu, když má před očima nevěstu“ —

„Tím snáze překonává všechny překážky, tím větší síla, tím větší zápal — —. A kde bychom ji tu mohli nechati! Všude cizí lid, a co by kamenem odtud dohodil, cizí kraj. — Kdo ví kudy potáhneme zpět a kdo ví kterou stranou se budeme do své vlasti vraceti!“

Kladivák neodpovídal.

„Vezmeme ji ve svůj střed, těly svými ji budem chrániti, a uvidíš, že se živi a zdraví vrátíme. — Nemá nikde domova a kdybychom padli, nikde živé duše věrné, a když s námi zůstane na poli slávy, bude to ta nejšťastnější svatba.“

Praporek postoupil těsně až k samému plukovníku. Ruce se mu chvěly, krev vstupovala mu do hlavy, mladé srdce prudce pod hrudí bušilo, tváře mu hořely. Kladivák zajisté že cítil jeho dech — —.

„Járku, když s námi zůstane na poli slávy? — Byla by to nedůstojná svatba tebe — mně — a celého regimentu zelených lancůhů? — Cestou prorokoval nám

kýs stařec vyhnanec trnovou korunu. Bude to aspoň věnec vavřínový, jež nám na hrob položí!“

Říkáva se: mladá krev se žene bystřinou, ničemu se nevyhýbá, proudí prudčeji a rychleji, čím větší balvany v cestu se jí stavi. Někdy se šťastně prožene; někdy však také se zaráží, zastaví, dál nemůže, seschne se a bývá po jarém životě.

Snad starému plukovníku také tato pravda připadla na mysl, protože si z těžka, z hluboka oddechl. (Dokonč.)

Coget omnes ante thronum.

(Z cyklu „Soudný den“.)

Jako o poutech kdy k milostnému kvapí průvod mnohý obrazu: tak svou touhou k cíli jedinému bez cizího spěchá příkazu se vzdálených stran i s blízkých krajů mnohý četný, valný lidstva dav; z krajin širých, z pochmurných jdou hájů, rubáš bílý, starožitný háv kryje těla, která k žití znova mocná tvůrčí vyvolala slova.]

Dychtivě jak ku hnízdu pták svému toužebným se křídlem ponáš: tak je touha k místu vytknutému v rychlém spěchu živě unáš. A jim v čele anděl v jasné záři řídí bystrý, bez umlčení chvat; blaženost jim z jasných svítí tváří, v údolí že jdou již Josafat, výrokem kde Pána Jesu Krista věčné slávy koruna se chystá.

Řím kde věčný na pahorech stával, věky dlouhé světu kraluje, odtud mocný zástupů se nával ku Jerusalemu hotuje. Obřemenš dálnou koná cestu, v rukách ctěných hrůzná mučidla. Hrdinných to zástup věrověsta, kterým marné kladla osidla pohanská nevěra, v zuřivosti marně schrlila své na ně zlosti.

„Od Páně kdož odloučí nás lásky? zdali soužení neb ouzkość, hlad? zdali nahota či protivensství svazky, čili ten, jenž Evu svedl, had? Pro Tebe my umrtvení byli, vedeni jak ovce k zabiti; ochotně jsme krev svou vycedili k života věčného nabyti.

Žít každý rád jsme obětoval
pro toho, jenž nás byl zamiloval.“*)

„Proto (jistí, život, zahynutí,
ani knížectvo ni mocnosti,
že nevyrovou v divém rozednutí
poklad Kristovy nám milosti.)
ze srdce vděčného propěvujem
chválu, díky Kristu Ježíši,
s andělskými sbory zvelebujem
Jeho slitování nejvyšší,
který za nás obětoval sebe
vykoupeným znova získal nebe“.

Tak jsou pěti, zbožném na pochodu
cestu sobě písní krátice,
a za nimi širém po obvodu
davů jiných jdou zde tisíce:
Ti, kdo Pánu srdcem nezkaženým,
v odříkání kdo mu sloužili
a kdo duchem zbožně podrobeným
v pokornosti se mu kořili
i kdo žili podlé příkázání,
které, v srdce psáno, hřešit brání.

Mnohá jsou zde slavná, ctěná jmena,
povýšena nad vše chválení;
svatý muž i silná v ctnostech žena
ubírají se k oslavení.
Vavřínek tu pevný, Cecilie,
kolem Lina, Cleta svatých zář;
Sebastián, Telesfór, Lucie,
Pia mírná, dobrotivá tvář.
Severa i Trajan, přísný Cato —
vše co v Římě druhdy bylo svato.

Odtamtud kde Praha stověžatá,
zbožných rektů slávu hlásala,
družina vychází četná, svatá,
Čechie již k soudu vyslala.
V předu s Cherubínů kračí stráž
vojevůdce slavný, zbožný král;
nebešťanů záře se obráží
o brnění skvělé v šir i dál.
Nebesket to dvorstvo jesti krásné,
k Sionu jež kroky řídí spasné.

Ivan jest tam, svatý z Nepomuku,
jenž si nebe dobyl mlčením,
Prokop ctěný, Vojtěch v slavném pluku,
Ludmila vítězná modlením.
Vít a Norbert, Kosmá s Damiánem,
Aněžka svých panen s družinou,
které povolány Kristem Pánem
na soud Boží pro věno si jdou.

S Otakarem velký otec vlasti
králi králů kvapí počet klásti.

Od Rýna i z dálí od Dunaje
zástup dlouhý v spěchu přichází,
z Asie též dalekého kraje,
všem se štěstí v tváři obráží.
Od východu, z končin od západu,
z chladného na točné severu,
mnohou vidět přicházeti řadu,
blahou v ctnostech majíc opěru,
která dodává jim síly dosti,
by šli k soudu v pevné důvěrnosti.

Mnohé davy, mnozí zástupové
předychtivě k trůnu spěchají;
avšak běda! též i zlosynové
darmo Bohu ujít hodlají.
Andělé je v tlupách nepořádných
mečem pohánějí plamenným,
a to ďáblů plémě věčně zrádných
chrání si je okem zkušeným.
Ovčácký jak pes kol stáda slídí,
tlum svůj pilně každý ďábel řídí.

Zde v tom smutném, přenešťastném sboru
mnohý kračí světa velikán,
dřív od bludných veleben jsa chórů
na pravdě teď věčné v hanbu dán.
Ach! jak rozdílné jsou Boží soudy
od lichého světa mínění!
Koho slávy unášely proudy
a kdo palmu získal v bažení,
před okem ten Páně všeckovidným
neužitečným je, sluhou bídným!

Nařiká a rukama tu lomí
mnohý, dřív kdo hýřil v životě;
proklínáním bídu, ach! nezlomí
v zoufanlivé jiný slepotě!
Marný nárek, křiky jejich, hrozby,
darmo všechno slabé zuření;
pokorné ba ani více prosby
na osudu nic již nezmění.
V ďáblů moci, kdo si nepopilí,
pod andělským žalně mečem kvílí.

Rozmařili zde teď Lucullové,
sveřepých tu spolek Neronů,
zde ti lidstva kvílí úpirové,
necitelných tlupa Huronů,
kteří v lidských kochali se strastech,
jako pravý, divý kanibál,
jako tygr hýřil ve slastech,
vřelou krev kdy z oběti své ssál.
Blízného kdo krutě doved trýznit,
s osudem se zlým teď musí příznit.

J. O.

*) Rom. 8, 35.

DOPISY.

Od Kolína, d. 8. prosince 1879.

(Zpráva o pašijovém představení.)

V tyto dny přibyla sem, kočující po Čechách, společnost bratří Rückaufů z Bavor, která nápodobí světoznámé pašijové hry Oberamer-gavské. Její náčelník ukázal zasláteli této zprávy tlustou knihu, v níž jest hojný počet příznivých svědectví složen. Právě se v nich, že tato pantomimika jest ésthetická, že vzdělává, a budící city nábožné zasluhuje vši chvály a ovšem hojné návštěvy. Nemaje proč nevěřiti tolika dobrým vysvědčením, vybízeli jsem hojné schůzi. Také jsme měli ještě na paměti výkony velké společnosti bavorské, která před několika lety v Praze i v jiných městech s úspěšným prospěchem biblické děje představovala. Ale tentokrát jsme se sklámali a že jsme k návštěvě vybízeli, nás potom mrzelo. Představení se dělo, jako vůbec v menších městech a ve vsích, v hospodě. Tu diváci, než se začne divadlo, dávají si naliti, piji, kouří, dlouho pijí a dlouho kouří; poněvadž počátek místo o půl osmé hod. večerní stal se až o deváté. Děti již dřímají a spíjí aneb také poslouchají zerty přítomné čeládky. Tak připraveni, nápojem rozčileni, dýmku anebo doutník v ústech, i sklenici v ruce majíce, divají se, jak Pán Ježíš na hoře Olivetské se modlí, jak jej bičují, ukřižují, jak umírá. — My neumíme pověděti, za jakých okolností jinde umučení Páně představováno: u nás tak, jak vypisujeme, se dalo. O dobrém dojmu, o vzdělávacím momentu ani stopy, ba mnozí své pohoršení hlasitě pronášeli. Přes to ohlášeno na druhý den ještě jedno představení, k němuž se ale nikdo nedostavil, tak že k našemu potěšení z něho sešlo. J. E.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odjel za příčinou zasedání v panské sněmovně dne 11 t. m. do Vídně.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. prosince u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 21—25. t. m. u sv. Salvátora v semináři.

— **Z Hradce Králové.** (Provolání.) Vlastenci, Rodáci! Málo jest v Evropě národův, jimž potřeby duševního a mravného života ukládají tak nezbytné opírati se o minulost, jak nutně vymáhají toho na národě našem, by základ svého žití pro přítomnost i budoucnost vyhledával v

dobách minulých. V nich zajisté nám i potomným spočívá zúrodnující síla, pramen oživující při snahách nejušlechtlejších, tužbách nejposvátnějších, požadavcích nejspravedlivějších; v nich jest nám ta záruka života, anáž nedala Antaeovi zahynouti, dokud matky země se dotýkal. Přesvědčení to měli všickni oni pevní, odhodlaní a rovněž tak účinní a vlastenečtí mužové, kteří na konci předešlého a na začátku nynějšího století přičiňovali se ku probuzení národního vědomí v lidu našem; přesvědčení to měli i ti výtečníci, kteří za naší paměti na věčnost se odebrali, utuživše obrovskou prací ducha svého víru národa v sebe, lásku k bratřím sourodným, naději v budoucnost lepší. Přesvědčení to měl i slavný *P. Bohuslav Alois Balbín*, potomek z rytířského rodu Skornicův z Vorličné, když v době mládí národní, v neutěšeném to, pustém století sedmnáctém zíral do minulosti sepisuje život prvního arcibiskupa pražského Arnošta z Pardubic, když sestavoval stručný dějepis český, když snašel deset dílů miscellaneí či směsí z historie české, když vyličoval život a činnost učenců českých a opět sbíral nových devět knih téže směsí; když šířili a výmluvněji než kdo před ním a po něm chvalořečil jazyku slovanskému vůbec a českému zvlášť, těžce nesa klesání materštiny své. Co z bohatých a vzácných pamětí těch sám tiskem nevydal, to potomstvu písmem tištěným zachovali proslulí znalci minulosti české, jako: Rafael Ungar, Frant. M. Pelcel a jiní. Za tato hojná a znamenitá díla uvil mu první věnec oslavy sám znamenitý P. Stanislav Vydra, sourodák jeho Kralohradecký, vřelým sepsáním obšírnějšího životopisu zvěčnělého krajana. — „Patriam, quam nactus es, orna!“ volá k nám spisovatel latinský; „zdobiž vlast, jížto se ti dostalo.“ Tak činil *Balbín* vlasti a rodišti svému, tak činí rodiště i vlast jemu, jako stalo a děje se za našich dnů mužům nad jiné o národ zasloužilým, jim na počest, vlasti k ozdobě, současným a potomstvu na podnět k činům a ctuostem, jimiž oslavenci ti se skvěli.

Pročež, trváme, radostně vítáno bude ve krajích českých usnešení městského zastupitelstva zdejšího, by velkému rodáku Kralohradeckému, historickému badateli velepilnému, milovníku a chvalořečníku jazyka mateřského vroucímů z úcty a vděčnosti za hojné práce a ctuosti jeho vlastenecké postaven byl u nás pomník ceny umělecké. Jsme tím povinni dávným buditelům a učitelům národa, jsme tím povinni pokolením

příštím, sobě, i věci národní, by nebylo vytýkáno nám, že nedbali jsme těch, kteří pracovali pro budoucnost, než bylo nás. Bez minulosti nebyloby a není budoucnosti! V příčině té voláme i k Vám rodáci, vlastenci, byste přispěli hřívnou svou k památníku pokud co možná důstojnému, jména *Balbinova* hodnému, majíce na mysli heslo vlastimilovného a zvláště obětovného učence Jana Svatopluka Presla: „Vlast tvá čest ti dala, jí čest zjednej zas; vlast ti jmění dala, jí dej jmění zas; vlast ti život dala, život jí dej zas!“ — A jako není nikoho mezi Vámi, kdoby literární činnosti *Balbinově* přičítal význam pouze lokální, jen Hradci vlastněmu platný a čestný, tak i úkol, ježž město naše před se bere s důvěrou v účast a podporu Vaši, budiž jmní věcí obecnou a národní. Ctímeť vlast, ctíce slavné syny její.

V Hradci Králové, v měsíci listopadu 1879. Za zastupitelstvo města: Collino, purkmistr. — Městským zastupitelstvem ze středu jeho zvolený odbor: Předseda: Eduard Prašinger, kanovník senior. Pokladník odboru: Antonín Komárek, obchodník. Členové odboru: V. F. Červený, továrník. Václav Formánek, městský rada. Kristian Štefan, ředitel měšťanské školy.

Poznamenání: Příspěvky přijímá Ant. Komárek, pokladník odboru, (jakož i redakce t. listu). Sbírky konají se s povolením vele-slavného c. k. místodržitelství.

Z Vídně. (Noví biskupové.) J. Vel. císař pán jmenoval světicího biskupa a probošta Solnohradského dr. Jana Della Bonu knížetem biskupem Tridentským, Innspruckého městského děkana a čestného kanovníka Jana Leisse z Laimburku knížetem biskupem Brixenským.

Z Říma. Kn staroslavné basilice sv. Pavla náležejí statky, které Konstantinem Vel. darovány byly. Důkazem toho jest bulla Řehoře Vel. a Řehoře VII., jakož i známý bibliothekář Anastius, který o zboží basiliky mluví a řečené pozemky popisuje. V osmém století poručil Řehoř II. mnichům Benediktinům, aby v basilice služby Boží konali a její pozemky vzdělávali. Statky nikdy nenáležely mnichům, nýbrž vždy slavnému chrámu, jak sám římský senát v šestnáctém století a papež Eugen IV. výslovně podotýkají. Ačkoliv dle zákona jen klášterní statky mají býti zabaveny a rozprodány, zmocnili se král. úředníci přes všechny jasné důkazy i statků basiliky sv. Pavla. Dne 15. října žaloval opat sv. Pavelský královskou komissi pro rušení majetku a právníci ří-

ští očekávají dychtivě, jak proti závažným důvodům historickým komisse odpoví.

Literární oznamovatel.

— „*Církevní rok*“. Kniha naučná pro každý stav i věk, obsahující na každý den několik životopisů světcův a světic Páně a všechny slavnosti, neděle, svátky i výroční památky církevní dle kalendáře českého. Sepsal Beněš Method Kulda, sídelní kanovník Vyšehradský. Se schválením k. arcib. konsistoře Pražské. Díl první. Měsíc prosinec a leden. Sešit 1. Str. 80. Cena 40 kr. Nakladem spisovatelovým. Tiskem B. Stýbla v Praze. — Vitajíce dílo toto, jímž literatura naše bude obohacena, nadějeme se hojného odbytu, ješto Karfíkova spisu „Životy, utrpení a skutky Svatých a Svetic Božích“ díl IV. a V. dávno již jest rozebrán a mimo to svrchu oznámené dílo Kuldovo více podává. Vycházeti bude v městských sešitech pětiarchových, jichžto dle rukopisův uchýstaných bude asi 40. Ač cena není přílišná, vypraví přece p. vydavatel každé sešit na adresu udanou bezplatně a komu podaří se zjednat 5 odběratelů, za něž předplatné zasílají se uvolí, tomu přidávati bude šestý výtisk zdarma.

— „*Posvtná kazatelna*.“ Ročníku XVII. svazek 2. (lednový) přináší duch. řeči na konec roku, na slavnost Obřezání Páně, Zjevení P. (2), nejsv. jména Ježíš, na neděli po Narození P., po Obřezání P., I. a II. po Zjevení P. mezi nimiž jsou další kázání katechetická (5—9.) od prof. Ed. Brynychy.

— „*Naše Paní Lourdes-ská*.“ Příběh a litanie s modlitbou. Str. 24. Prodává se v kněhupectví „Janský a Donath“ v Sušici po 3. kr.

— „*Příručný slovník všeobecných vědomostí*.“ Redaktor: Josef Rank. Nakladatel F. Kytky, kněhupec v Praze a na Smíchově. Sešit 3. (str. 97—144) vykládá slova: Argentum—Bacchiglione. Sešit za 30 kr. Za mírnou cenu podává se tu mnoho, dobře a stručné, bez zbytečných slov, tak že kniha tato bude nejlacinějším konverzačním slovníkem českým.

— Nakladem kněhupectví B. Stýbla v Praze vyšly tyto dobré spisy: „*Křesťanské cvičení a příprava na šťastnou smrt*.“ Z němčiny přeloženo. S povolením kn. arcib. konsistoře Pražské. Str. 70. — „*Divka z českých hor*.“ Dle Werferova podání vypravuje Josef Ant. Šrůtek. Druhé vydání. S ocelorytinou. Str. 190. Cena 40 kr. — „*Dvorec slatinský*.“ Povídka pro mládež i dospělé. Od V. Herchenbacha. Přeložil P. J. Šulc s obrázkem. Str. 128. Cena 32 kr. „*Spisů pro mládež*“ čís. 15. — Tětéž sbírky čís. 16. : *Tři*

spolužáci“. Obraz ze života pro mládež a přátele její. Dle F. X. Hahna volně přeložil Josef Vlasák. S povolením nakladatele vydání německého. S obrázkem, str. 79. Cena 24 kr. — „*Malý Eskymák a jeho polnice*. aneb: Kdo jest mým bližním?“ Povídka z dob poslední francouzské války pro odrostlejší mládež. Dle G. Nýrice vzdělal Fr. Boh. Tomsa. K druhému vydání upravil Karel Bulíř, učitel „Spisů Nýriceových“ sv. 32. S obrázkem. Str. 109. Cena 28. kr.

— „*Světlozor*“, čís. 49. obsahuje vyzobrazení: Dr. Vladan Dorděvič. Frimburk. Přepadnutí ve sněhu. Slavná bohoslužba v pagodě kalmucké. Z ruské výpravy proti Turkomanům: a) Pohled na jezero Deli-Defe; b) Tábor ruského vojska na břehu Atreku.

— Od nového roku bude vycházeti v Budějovicích „*Václav*“, list pro křesťanské jinochy a muže, každý měsíc dne 5. v téže velikosti jako „*Ludmila*“ i „*Anežka*“. Předplácí se celoročně se záсылkou každého čísla po poště 1 zl. v tiskárně p. H. Wolfa v Budějovicích.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Frant. Oktavius *Šofka*, kněz ř. pobož. škol, dr. filos., vysl. profesor, v Příčově dne 29. listopadu (nar. v Solopiskách u Sedlčan 5. dub. 1811, vysv. 5. srpna 1838);
- p. Václav *Záruba*, farář v Dejšině, dne 1. pros. (nar. v Dřevčicích 20. července 1806, vysv. 6. dubna 1834);
- p. Jan Křt. *Vlček*, jubil. kněz na odpoč., arcib. notář, fundatista u sv. Ignáce v Praze, zasloužilý spisovatel, dne 6. prosince (nar. v Jičíně 27. srpna 1805, vysv. 7. prosince 1828).

Vyznamenání jsou:

- p. Vinc. *Náhlavský*, dr. a prof. theol., c. k. vládní rada, kanovník král. koleg. kapitoly u Všech Svatých na hradě Pražském, jmenován jest *děkanem* též kapitoly;
- p. Jos. *Zenefels*, kanovník metrop. kapitoly u sv. Víta na hradě Pražském, stal se skut. radou k. arcib. konsistoře.

Ustanovení jsou:

- p. Emanuel *Laštovka*, admin. za faráře v Bystrici;
- p. Jan *Hlasivec*, admin. za faráře v Nezabudicích;
- p. Jos. *Novák*, 3. kapl. u sv. Jindřicha v Praze, za prozat. duch. správce na Karlově v Praze;

- p. Jan *Pelikán*, kapl. za admin. v Dejšině;
- p. Frant. *Svoboda*, kapl. v Novém Strašci, za koop. v Bystrici;
- p. Karel *Habersberger*, kapl. v Hostomicích, za kapl. v Novém Strašci.

Uprázdňené místo:

Dejšina, fara patron. král. města Plzně, od 10. prosince.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Tadeáš *Münnich*, farář v Jezvě (Neustadt) dne 8. prosince (nar. v Č. Lípě 17. února 1818, vysv. 20. února 1841).

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Řehák*, dr. theol., pap. prelát a senior kap., jmenován kapitolním *děkanem* v Litoměřicích a d. 8. t. m. iustallován;
- p. Frant. *Demel*, kanovník, stal se seniorem kated. kapitoly tamtéž;
- p. Jan *Cermák*, děkan a b. vikář v Turnově, jmenován čestným kanovníkem též kapitoly;
- p. Frant. *Demel*, prof. nábož. na odpoč., jmenován konsist. radou;
- p. Ant. *Riedel*, prozat. katecheta v Litoměřicích, obdržel právo synodalii.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Šoreys*, farář ve Světlé, za děkana v Českém Dubě;
- p. Jan *Christof*, administr. za faráře v Chmelné;
- p. Augustin *Švoba*, adm. v Č. Dubě, za adm. ve Světlé.

Milodary. „Spolku neposkvr. Početí Marie P. ku podpoře katolíků v říši turecké a na východě“: J. K. v Čisté 5 zl.

Pro sv. Otce: Od údů spolku sv. Michaela v Bubenči 2 zl. 24 kr.

K tomuto číslu přiložilo kněhkupectví B. Stýbla seznam knih: „Dary vánoční a sváteční.“

➤ Příští číslo, poslední tohoto (XXIX) ročníku, bude se vydávati dne 24. t. m. Po přání věrných přátel, kteří nečekaně vyzvání předplatné na nový ročník zaslali, musí a bude „*Blahověst*“ v novém roce dále vycházeti. Činíme tedy pozvání k předplacení na ročník XXX. Předplácí se (v kněhkupectví B. Stýbla v Praze č. 786-II.), jak v čele t. l. udáno jest.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kníž. arch.
seminární,
č. 190—I.

Expedit:
v kněhupectví
B. Stybla
na sv. Václavském ná-
městí č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řádných
knihkupců

celoročně 3 zl.,
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.,
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrletní předplacení
se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se
neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 25.)

Stvoření světa a první časové.

(Od J. Ev. Eybla).

(Dokončení).

Člověk nezachoval příkázání, jemuž vyhověti bylo snadno: poslouchal ducha pokušitele, poslouchal sám sebe, místo aby byl poslouchal jedině Hospodina. Ztracen jest neodvratně; ale třeba pohleděti i na původ i na následky jeho pádu.

Hospodin stvořil na počátku anděly, duchy čisté, prosté vši hmoty. Nečině nic, co by nebylo dobré, stvořil i je ve svatosti; i mohli si pojistiti ba zabezpečiti své štěstí, podajíce se dobrovolně svému stvořiteli. Ale vše, co jest z ničeho vyvedeno, jest nedostatečné. Část andělů svěsti se dala svojí sebelásce. Běda však tvorů, který má zalíbení sám v sobě a nikoli v Bohu! V okamžení se zbaví všech jeho darů. Hrozný to účinek hříchu! Tito duchové světla stali se duchy temnosti; jejich vzácné poznání se zvrhlo v potutelnou lest; na místě lásky usadila se nenávisť; přirozená jejich vznešenost proměněna v pýchu; jejich blaženost ve smutnou tu útěchu, jak by nabyli společníků své zkázy; a jejich blahé konání vyměněno za bídné namáhání, aby, pokoušejíce, škodili lidem. Nejdokonalejší z nich všech, jenž byli nejpyšnější, stal se nejhorším jakož i nejnešťastnějším. Na člověka, jež učinil Bůh málo menším andělů (Žalm 8, 6), pohlížel tak dokonalejší duch závistivě: i chtěl jej zničit ve svou vzpouru, aby jej zapletl i ve svou záhubu. Duchovní tvorové, jakož i sám Bůh, vládli smyslovými prostředky, jimiž mohli mítí obcování s lidmi, kteří se jim podobali ve hlavní své částce. Duchové zlí, jichžto Bůh, aby zkusil věrnosti poko-

lení lidského chtěl užiti, nepozbyli ani prostředků, jimiž by se snaží přirozeností mohli stýkati, ani vlády, která jim dána nad bytostmi tělesnými. Zloduch užil této své moci na prvních rodičích. Hospodin dopustil, aby k nim mluvil ve způsobě hada. Byla to zajisté nejpřípadnější podoba, kterou se i zlomyslnost i trest ducha svůdce naznačovaly, jak později uvidíme. On se nebojí, že se ho člověk v té podobě zhrozí. Všichni živočichové byli přivedeni k Adamovi, aby je náležitým jmenem nazval a oni v něm poznali pána, jež jim Hospodin ustanovil. (Gen. 2, 19. 20.) Ze žádného zvířete nešla člověku hrůza, poněvadž v tom stavu, ve kterém se nalézal, žádné nemohlo mu škoditi.

Slyšíme nyní, jak si pokušitel počíná a podívejme se až na dno jeho lsti. Nejprvé se obrací na Evu, jakožto na slabší; ale mluvě s Evou, mluví zároveň i k jejímu muži, řka: „Proč přikázal vám Bůh, abyste nejedli z každého stromu rajského?“ (Gen. 3, 1.) Učinil-li vás rozumnými, slušno jest, abyste i příčinu všeho věděli; to ovoce není jedovaté, „od toho neumřete.“ Tím počal duch odbojný. Mluví o přikázání, mudruje o něm, aby pravdivost jeho učinil pochybnou, a poslušnost k němu zviklal. „Budete jako bohové“ svobodni, nezávisli, šťastni sami v sobě, moudří sami sebou: „budete věděti dobré i zlé“, nic nebude vám skrytým. Tím se duch pozdvihuje proti řádu Stvořitelovu a staví se nad zákon. Eva, jsouc na polo získána, dívala se na strom, jenž, jsa očím pěkný, a na pohledění rozkošný, sliboval, že by i k jídlu byl dobrý. (Gen. 3, 6.) Vidouc, že Bůh sjednotil ve člověku ducha a tělo, myslí si, kdo ví, nepřičinil-li také ve prospěch

člověka i rostlinám síly nadpřirozené a předmětům smyslným darů nad smyslných? „I vzala ovoce tak krásné a jedla a podala i muži svému.“ Nebezpečný to útok. Příklad a vlastní zalíbení zvyšují pokušení: domluvy pokušitelovy, jimž se dostalo tak výborné podpory, se mu počínají zamlouvat: klamná zvědavost jej pohání; tajná rozkoš, že bude jednati sám od sebe a po své vůli, jej zaslepuje; lichotivá myšlenka samostatnosti jej unáší; již se odvážil nebezpečně zkoušky své svobody; okoušeje zapovězeného ovoce, okusí spolu i záhubné libosti, že ukojí svou mysl; veškery smysly přičinují půvabu těmto vnaďám; již se jim podvoluje, podává, podrobuje, jejich (smyslův) zajatcem se stává, — on, jenž byl jejich pánem.

V zápětí všecko se mění člověku. Země již mu tak nelahodí jako dříve; leda prací tuhou ničeho z ní mítí nebude, nebesa se již tak milostně jako před tím netváří; zvířata, která všechna, i ta nejdivočejší mu byla nevinnou zábavou, berou na sebe podoby děsné. Hospodin, učiniv všecko pro jeho blaho, obrací mu pojednou všecko v muka. Člověk nelíbí se sám sobě; on, jenž se tolik miloval, stydí se sám sebe. To již není první dílo Stvořitelovo, které bylo dobré, velmi dobré: hřích učinil z něho jiné dílo, jež třeba jest skryti. Člověk nemůže snést své hanby; rád by ji skryl svým vlastním očím. Ale Hospodin stává se mu ještě nesnesitelnějším. Bůh, jenž ho učinil k svému podobenství, jenž mu dal smysly, aby byly podporou potřebnou jeho duchu; a se mu ráčil ukazovati v podobě taktéž smyslové a s ním jako otec dobrý s dítětem milým zacházel: člověk nemůže snést jeho přítomnosti. Skrývá se před ním, s nímžto zacházeti mu bylo rozkoší jedinou. Jeho svědomí jej obviňuje dříve nežli Bůh promluvil. Nešťastné výmluvy jen ho zahanbují. Umřítí musí; a smrt hroznější, smrt duše, vypočtena jest mu tělesnou smrtí, k níž jest odsouzen.

Ale rozsudek vyneseny nad prvním člověkem platí i nám. Bůh, jenž usoudil odměňovati poslušnost prvního člověka ve veškerém jeho potomstvu, jakmile zhřešil, odsuzuje a stihá ho netoliko samého ale i ve všech jeho dětech, kteréž jsou nejživotnější a nejmilejší částkou jeho podstaty.

Hospodin učinil člověka dokonalého, chtěl, aby na něm jediném (na člověku) závisel život všech národů, všech čeledí, všech lidí jednotlivých do nekonečna t. j. dokud by se Bohu líbilo. Protož i upev-

nil takovou jednotu mezi ním a jeho dětmi, aby mohl býti odměňován a trestán i v nich, jako bývá trestán sám na sobě, a snad i ještě více. Neboť Bůh vstúpil rodičům takovou lásku k dětem, že nehody a bolesti jejich odtívají více nežli své vlastní útrapy a že raději zanechávají děti na živě po sobě, než aby je přežili, takže život jejich dětí jest jim dražší nežli život jejich vlastní. Příroda t. j. Bůh dal takové srdce otcům a matkám a jest tento cit tak přirozený, že se toho stopy i mezi živočichy shledávají, kteří často v nebezpečí se dávajíce, spíše sebe usmrtit by dali, než by opustili svá mláďata.

Tato otcovská povaha se nalézala hlavně při tom, jenž byl nejen prvním ze všech otcův, ale otcem po přednosti, otcem lidského pokolení. Jakmile tedy, vyšed z rukou Božích, přestoupil tak lehké přikázání, kterým Hospodin zkoušel jeho věrnosti a mu spolu připomínal i jeho svobodu, spravedlivě bylo, aby i jej v jeho dětech trestal, ježto jsou nejmilejší částkou jeho bytosti či podstaty, ba jistou měrou, jak praveno, úžeji s ním spojeny, nežli jeho údy. Tou příčinou budoucí potomci tohoto prvního otce t. j. veškeré lidské pokolení, majíc bytí a podstatu v tomto prvním otcí, propadlo božskému hněvu a trestu. Všechno jest v jednom a všechno jest zlořečeno v jednom: „v něm všichni zlořečili“ (Řím. 5, 12.), od prvního rodu až do posledního. Nakaženy jsou ratolesti, že sám kmen jest nakažen.

Nezkoumejme božské spravedlnosti, že tak těžký trest uvalen na člověčenstvo na jeho počátku. Kořme se soudům Hospodinovým, jenž všechny lidi považuje jako jednoho v tom, od něhož po jeho vůli všichni pocházejí.

Hledíce k lidské spravedlnosti spatříme obraz (ovšem slabý) božské spravedlnosti. Provinilý otec ztrácí šlechtictví a s ním ho pozbývají i jeho děti, zvláště ty budou bez něho, které teprv na svět přijdou. Otec-li odsouzen ku ztrátě statků, i ony s ním trpí; on-li vypověděn ze společnosti svých spoluobčanů, vyobcován takto jako z mateřského lůna své rodné země, vypověděny jsou i ony.

Zákony lidské spravedlnosti mohou nám sice na ruku jíti, díváme-li se ve hlubiny Božské spravedlnosti, jejímžto stínem jsou: ale na dno hlubiny nikdy nám neposvítí. Věrne, že ani spravedlnosti ani milosrdenství Božího dle spravedlnosti a milosrdenství lidského měřiti nelze.

Ale mezi tím, co se přísného soudu Páně nad lidským pokolením děsíme, věc příjemnou nám Hospodin na oči ставí, odekryvaje a slibuje nám naše budoucí vysvobození, již ode dne našeho pádu. V podobě hada, jehož krivé plazení bylo případným obrazem nebezpečného lichocení a klamných vytáček svůdného ducha, ukazuje Hospodin naší matce Evě ohybnou povahu a spolu spravedlivý trest jejího nepřitele — přemoženého. Jako had se plazí po prsou, tak i démon, spravedlivě svržen jest s nebe, kam se již nikdy nemůže povznést. Zemi, které had požívati se praví, naznačují se nízká myšlení, jež v nás vzbuzuje. On sám myslí jen na podlosti, poněvadž veškeré jeho smýšlení není než hřích. Z věčného nepřítelství mezi lidským rodem a ním (démonem) poznáváme, že se nám dostane vítězství, poněvadž mluví Hospodin o požehnaném semeni, skrze něž má býti našemu vítězi potřena hlava t. j. skrocena pýcha a vyvráceno jeho panství po vší zemi.

Tímto požehnaným plodem byl Kristus, syn panny, v němž Adam nezhřešil, poněvadž měl z Adama pocházeti způsobem Božským, počat nikoliv ze člověka nýbrž z Ducha svatého. Tímto požehnaným plodem či potomkem ženy ztráta lidského pokolení měla býti napravena a vláda odňata knížeti tohoto světa, který ničeho nemá na Ježíši Kristu (Luk. 14, 30.) t. j. nic svého na něm nenalézá.

Avšak dříve než nám byl Spasitel dán, bylo se člověčenstvu dlouhou zkušeností předsvědčiti, že takové pomoci potřebuje. Koukol zlým duchem rozsetý bujněl; hřích s neustálým pokrokem se rozvíjel a nešlechtnost jeví se v nejohybnějších tvárnostech šířila se po vší zemi.

Tu vykonal Svrchovaný na výsostech hroznou pomstu, jejíž památka nikdy mezi lidmi neměla zmizeti: jest to potopa světa, o níž posud všichni národové zachovali pověsti jakož i vypravují o zločinech, pro které svět zatopen.

Ať si nemyslí lidé, že svět sám sebou stojí a že, co bylo, bude i vždy, jako samo od sebe. Bůh, jenž učinil vše a skrze něj všechno trvá, může i zahubiti zvířata a lidi spolu t. j. vyhladiti nejkrásnější část svého díla.

Co slovem učinil, mohl i slovem zkazit: ale zlíbilo se mu užiti tvorů ku své pomstě; i povolává vody, aby spustošily zemi pokrytou zločiny.

Noe pak nalezl milost před Hospodinem, byťte muž spravedlivý a dokonalý v rodech svých a chodil s Bohem. Jeho rodina zachována jest, aby opět zalidnila zemi, která by se byla stala nesmírnou pouští. Péčí tohoto spravedlivého Hospodina zachoval i zvířata, aby člověk odtud poznal, že jsou učiněna pro něho a aby jich užíval ke cti Boží.

Hospodin v tom ještě více učinil: jako by byl lítov, že tak přísnou, spravedlnost nad lidským pokolením vykonal, slavně slibuje, že nikdy již nenavštíví země a cokoli na ní žije, všeobecnou potopou. I učinil tuto úmluvu nejen s lidmi ale i se všemi živočichy jak na zemi tak v povětří, aby ukázal, že jeho prozřetelnost se nese ke všemu, co má život. Od té doby v nebeských úkazech se spatřuje duha jakožto ozdoba trůnu Hospodinova a důkaz Jeho milosrdenství.

Svět se obnovuje a země zase vychází z vody: ale účinek pomsty Boží zůstává na věky. Až do potopy světa příroda všechna byla silnější a mohutnější: ohromným množstvím vod, jež uvedl Hospodin na zemi a dlouhým zde potrváním jejich šťávy země změněny byly; vzduch přeplněn vlhkostí; příčiny porušení a zkázy sesíleny; a že původní způsob všehomíra seslabena byla, počal se menšiti i lidský život, dosahovav dříve bez mála tisíc let; místo bylin a ovoce třeba bylo dávatí člověku potravu podstatnější a silnější: tou bylo maso živočichův. (Gen. 9, 3.)

Tak mizely a se ztrácely zbytky prvního ustanovení: příroda, byvší změněna připomínala člověku, že Hospodin již mu není tím, kým mu byl dříve, nežli od něho tolikerými zločiny byl rozhněván. Ostatně, o dlouhém živobytí prvních lidí vedle Písem svatých i podání dávnověkých národů vypravují. Smrti pospíchati vida člověk viděl pospíchati trest Boží a poněvadž se čím dále tím více pohroužel ve hřích, bylo třeba, aby dle toho pohroužen byl i ve trest.

Hledíce pouze k této změně v potravě mohli lidé poznati, že se jejich stav horší, poněvadž stávajice se slabšími, stávali se i dravějšími a krvežíznivějšími. Před potopou neužívali žádného násilí pro svou výživu, živíce se ovocem, jež samo od sebe padalo a bylinami, jež rychle schly. Tento způsob potravu byl nepochybně zbytkem prvotné nevinnosti a mírnosti člověka. Nyní pro svou výživu třeba

prolévati krev, ačkoli se jí od přirozenosti hrozíme a sebe lepší úprava našich jídel není s to zastříti mrtvolu, kterou jíme, abychom živi byli.

Však to jest jen menší stránka našeho neštěstí. Život bez toho již skrácený se počal umenšovati i násilím, jež si lidé činili. Šetřiv v prvních dobách i života zvířat, člověk navykl si, nešetřiti pak ani života svých bližních. Nadarmo, hned po potopě, Hospodin zakazoval prolévati krev lidskou; povoluje požívati masa živočichův nadarmo bránit, jisti je s krví. (Gen. 9, 4.) aby stopu prvotné mírnosti zachoval; vraždy se množily bez míry. Pravda jest sice, že hned před potopou Kain obětoval bratra své závidí, že Lamech, potomek Kainův, spáchal druhou vraždu (Gen. 4. 8. 23.) a možná, že se jich po takových příkladech ještě více stalo: ale války nebyly objeveny. Teprv po potopě povstali pustošitelé krajín, jež nazývali dobyvateli, a kteří pro pouhou slávu velitelskou tolik nevinných vyhlazovali. Zlořečený potomek Chamův Nemrod počal mocným bytí na zemi (Gen. 10, 9.) t. j. panství nad jinými proyzovati. Od té doby neznajíc mezí, ctižádost si zahrávala s životem lidským. došla až tam, že se lidé vespolek zabíjeli, ačkoli se ani nic nenáviděli; a vrcholem slávy a nejkrásnějším všech umění bylo bít se vespolek na život a na krev.

Asi sto let po potopě světa stihnul Hospodin lidské pokolení jinou metlou, zmatením jazykův. Všechny členy Noemovy čeledi spojovala jedna a táž řeč, již mluvili první rodičové a po nich jejich potomci. I tento zbytek bývalé svornosti zanikl u věže Babylonské: buď že potomci Adamovi, povždy nevěřící, nedůvěřovali Hospodinu, an pravil, že nikdy již nebude potopy zemi kazící, a si chystali útočiště proti podobné záhubě stavíce vysoké a pevné stavení; buď že chtěli tímto velikým dílem se památnými učiniti před svým rozchodem či, jak di Písmo (Gen. 11, 4.) oslaviti jméno své dříve, než se rozdělili po všech zemích: Bůh nedopustil, aby vyvedli, jak si troufali, své dílo až do oblaků a tím způsobem takměř nebi hrdé a vyzývavě hrozili, ale zmařil zpuštěním podniknutí zmatením jazykův, tak že prvním a společným jazykem svým mluvíti zapomněli. I počali se rozcházet i zakládati národy. Jméno *Babel* t. j. zmatek, zůstalo věži na svědectví a na věčnou památku lidskému pokolení, že

pýcha jest pramenem rozbrojův a zmatkův mezi lidmi.

Až potud jako nebylo zvláštních národů, tak i nebylo rozdílu v náboženství rozdělivše se však národy počali se dělit i v náboženství. —

Takové jsou dle Mojžíšových zpráv počátky světa, počátky nejprve šťastné, pak plné strasti nekonečných, pokud pak se Hospodina týče, vezdy obdivuhodné; takové konečně, že přemítajíc je na mysli poznáváme svět bytí vždycky pod rukou všemocného Stvořitele, vyvedený z ničeho jeho slovem, zachovávaný jeho dobrotou, řízený jeho moudrostí, trestaný jeho spravedlností, osvobozený jeho milosrdenstvím a vždycky podrobený jeho moci.

To není svět takový, jaký si smyslili filosofové, povstaly dle jedněch nahodilou shodou prvních těles anebo dle jiných, a sice nejmoudřejších, utvořený z věčné látky od svého původce, na němž tedy nezávisí ani příčinou svého bytí dle prvotního svého stavu, jelikož tvůrce sám jest vázán jistými zákony, kterých nemůže měniti.

Mojžíš a naši praotcové jichžto podání, sebral, nám jiné světlo rozsvěcují. Bůh, o němž mluví Mojžíš, vládne dokonce jinou mocí: může činiti a ničiti jak se mu líbí; ustanovuje přírodě zákony a mění je kdy chce.

Cinil-li v časech, kde největší část lidstva na něj zapomínala, divy úžasné, aby se jimi dával poznávati, a kázal-li přírodě vymykati se ze zákonů nejstálějších, ukazoval toliko, že on jest neobmezeným pánem přírody, a že jeho vůle samojediná zachovává řád světa. A toho právě lidé zapomínali. Stálý krásný pořádek místo aby jim dosvědčoval svrchovanou vůli Hospodinovu, vzbuzoval v nich domnění, že tento řád byl povždy a že jest sám od sebe; pročež jali se ctití vesmír vůbec, anebo hvězdy, živly, slovem všechna veliká tělesa, z nichžto se vesmír skládá. Osvědčoval tedy Bůh lidem dobrotu svou, méně skvělými spůsoby tento pořádek, který, že mu zvykli, přestal jim býti podivným, ba — tak se zaslepili — byl i příčinou, že hledali věčnost a neodvislost kromě Boha.

Dějiny národu Božího, zachovavše věrně památku těchto divů, nás učí pravdivě smýšleti o svrchovaném panství Boha Hospodina, který se jeví jakožto všemohoucí pán svých tvorů, buď že je podro-

buje obecným zákonům, které ustanovil, buď že dává nové, vidí-li se mu pozornost nevšimavého člověčenstva na sebe obrátiti způsobem nenadálým.

Takový jest Bůh, o němž nám Mojžíš vypravuje, že jemu samému třeba se klaněti; takový jest Bůh, kterého velebili praotcové před Mojžíšem, slovem Bůh Abrahamův, Isákův a Jakobův; kterému v obětí podával Abraham svého jediného syna, jehož knězem byl Melchisedech, obraz Ježíše Krista; jemuž Noe, vyšed z korábu, obětoval oběti zápalné; kterého vyznával spravedlivý Abel, podávaje mu, co měl nejlepšího; kterého znáti Seth učil své syny, nazvané i syny božími; ten konečně, o němž Adam, vyšed nedávno z rukou jeho, vypravoval svým synům a který sám a jedině mohl pomoci svízělům nešťastných jeho potomkův.

Štědrý večer.

Jak anděl s jasnou perutí
se štědrý večer k zemi snes',
a jeho křídel dotknutí
probouzí v srdci radost — ples.

Ten anděl kmetu, dítěti
zas nových rájů kouzlí sen,
v paláci, v chatě slyšeti:
„aj lásky den, aj štědrý den!“

Tam v domě panském, bohatém,
se jasná záře rozlívá,
a zástup dětí s jásotem,
Ježíšku chvály zazpívá.

„Aj Pán se zrodil statků všech!“
i v chudé jizbě slyšet dnes,
kde rozlehal se bída vzdech,
tam svatých hodů zazněl ples.

Neb Pán, jenž řekl: „Nuznému
co dáte, ještě dáno mně“ —
ku lásky dárku štedrému,
probudil duše soucitné.

I nám dnes mysl šlechetná
zde uchystala radosti,
a láska činná, soucitná
poskytla darů v hojnosti.

Jak za tu lásku, péči ctnou,
nám ubohým lze odplatit? —
Přijměte lásku dětinnou,
srdečných diků vroucí cit!

A onen Pán, jenž srdce zná,
o každém soustu lásky ví,
Vás bez odměny nenechá,
Vám stonásobně odplatí!*)

Vojtěch Pakosta.

Trnová koruna.

Historický román

od Václava Beneše Třebízského.

XV.

Velitel posádky kurfirsta Jana Jiřího v Lipsku, plukovník Vavřinec Hofkirch, bratr popravence na náměstí Starého města Pražského, vyhrkl v pustý nevázaný smích a sáhl po cínovém korběliku, jež před okamžikem soudruh jeho byl dobrým českým „ječmínkovým“ až skoro přes okraj napěnil.

„Arciťže, po celých Čechách, ve všech kostelích konají papeženci sbírky. Kardinál Harrach prý na svou pěst vyhlásil odpustky — za deset grošů na celý život, za dvacet i po smrti!“

Saský plukovník opět vypukl v odporový chechtot nad zprávami, jež s ním důvěrně sděloval pan Řičan Hubovatý, rytmistr tolikéž ve službách Jeho kurfirstské Výsosti.

„Mezi zelenými lancouchy celá Marianská kumpanie!“ odpověděl rytmistr posměšně a cínovou nádobu, již držel v pravici, přiložil k naduřelým rtům a až na dno celou vytáhl.

„Můžeme to dotáhnouti na padesát tisíc dukátů! Hezká mzda! Budem si moci za to koupiti celé hrabství! Na mne při tom snad nezapomeněš?“

„Buď bez starosti! — Ale tak zhola jim sošku nevydám! Ať si sahají do svých měšců jak chtějí hluboko. Od jakživa mívám radost z lidské hlouposti. A pokaždé jsem ji dovedl jak se patří vykořistiti. Ale tuhle musím využítkovati do dna! Odpustky přidraží, česká země ještě bohatá, a o české zlato a stříbro jsme dosud jen tak letmo zavádili! — Pochvilí proti mně vyhlásí křížáckou vojnu; do horoucích pekel už mne poslali za živa; jen kdyby mne také mohli dostat do svých drápů! Věř, že by se mnou hůř než ďáblové naložili!“

Hofkirch rozevíral opět otlělé rty k odpornému chechtotu, když na chodbě za-

*) Přednesla žákyně spolku sv. Ludmily při rozdávání koledy.

řinčely ostruhy a bylo slyšeti silné mužské hlasy.

„Ach! — Dobře že přicházejí! Spůsobíme si kratochvíli! Beztoho tu dlouhou chvíli hnijeme!“

Saský plukovník ještě nedomluvil, když do prostranné jizby vrazilo několik chlapů bez pozdravení, s širaky v tejlích a krokem kolibavým. Dva z nich zdálo se že sotva se drží na nohou. Klesli jakoby bez vlády na židlice u samých dveří. Byli to důstojníci Hofkirchova regimentu. Oproti svému plukovníku směli si podobných mravů dovoliti. Nebylť sám lepší ani o vlas. V Lipsku si počínal hůř než nepřítel a běda měšťanům, kteří by byli dali na jevo svou nespokojenost. Ihned měli na krku o pět neb deset mužů víc a vždy těch nejvybranějších.

„Což sami, braši? — Kde máte své nevěsty? — Uděláme si dnes processí; scházejí nám jen družičky!“

Takto přivítal plukovník své důstojníky, jenž odepínali si mezitím kordy a stavěli je ke stěnám.

„Však bude k tomu dost mládenců! — V celém kurfirstvi není takových!“ odpovídal chlap s připáleným, krátce přistřiženým vlasem a ještě rezavějším vousiskem na bradě. Oči se mu koulely pod srostlým řasovím jako pomatenci a sotva židlici namatal.

Hofkirch vyšel ven a v malé chvíle tu bylo k deseti korbelíkům a v síni u samých dveří celý sud.

Plukovník zašel do protější komnaty a přinesl cos zavinitého v ošumělém polo-rozedřeném hedbávi.

„Snad jsi se nestal kouzelníkem?“

„Papežencem braši, — tím nejčernějším! Tady k tomuhle kovu se každý den třikrát modlívám na holých kolenou, každý den se do krve bičuji a včera mi za to poslali na dnešek odpustky. Co chceme, můžeme dnes provádět, v nebi mají tu chvíli oči zavřené, všickni svatí spí — kapucín za nás brebencuji hodinky. — My můžeme za to hýřiti, býti veseli!“

A celý důstojnický sbor Hofkirchova regimentu div že se chechtotem nad rozmarem plukovníkovým nepotrhal. Smáli se až do [osípení už tak ze zvyku i ti, jenž sáhali po korbelích po paměti a nemohli ani cestu ke rtům najíti.

Plukovník rozedřené, vybledlé hedbávi rozvinul a na stůl postavil kovový obraz: Rodičku Boží s nemluvnátkem v náručí.

„Uteč, prchni můžeš-li, tresci nás, zachce-li se ti.“ —

Hofkirch se náhle odmlčel, připadla mu znenadání na mysl pražská šibenice; ale vzpomínku tu udusil notným douškem.

„Járku, jak že ti papeženci zpívají? Kdo to z vás braši zná?“

„Takhle! Budu vám předpovídati! Musíte všickni za mnou! Ale dřív se musíme posilniti, aby nás v nebi slyšeli!“

Chlap s připáleným, krátce přistřiženým vlasem a ještě rezavějším vousiskem na bradě začal chraptivým, osipělým hlasem: „Salve regina, mater misericordiae.“

V témž mžiku zahučel ve dveřích drsný hlas a na práhu stanul prostý vojn všecek udychnán a určen.

„K panu obristovi!“

„Zpátky! — Vidiš, že nemá kdy!“

„Musím pane rytmistře! — Služba.“

Rytmistr zavřel dotíravci ústa jilem těžkého kordu.

Komnatou rozléhalo se pořád rouhavěji a posměšněji: „ad te clamamus exsul filii Hvae.“

Chvillemi proráželo hulákáním i klení, bohopustá slova. Měšťané lipští probouzeli se ze spaní, vyhlédali okny na náměstí a vidouce v bytu Hofkirchové okna osvětlená a pozorující, že tam odtud vychází hlo-mozivý hluk, netušili nic dobrého a už si nelehli, a kde se přece uložili, ani oka nemohli zamhouřiti. Byli sice všickni luteráni, jak se říká od kosti, ale nicméně povážlivější z nich nad životem vojáků Hofkirchových lomili rukama. —

Nad městem ležely mlhy; nebylo viděti, kam noha kročí. Všude po městě mimo dům Hofkirchův jako o půlnoci, ač daleko již do dvanácté nebylo. Na hradbách zdálo se však, že duni těžké kroky, že stráže pobíhají od brány ke bráně rychleji, že se ozývá jakési temné volání, tak jako hesla. — Náměstím zaduněly náhle koňské podkopy, kys jezdec cválal plným tryskem k obydlí, v němž bylo veselo jako o masopustní úterek.

„Bylo prý před večerem viděti nedaleko města v zahradách císařské lancochy! A zdá se nám, že se kolem hradeb cosi hýbá, jakoby byly příkopy plné císařských.“

Strážmistr, starý Sasík, se od práhu ani nehýbal; ale Hofkirch jakoby neslyšel.

„Pane plukovníku, za Lipsko stojíme svému kurfirstu téměř hrdly!“

„Jak že? — Táhneš, obludo?“

Starý Sasík skácel se v té chvíli k zemi s roseknutým ramenem.

„Budeme braši do rána veselí! V Čechách na nás sbírají, v Římě pro nás rozdávají odpustky.“ —

Plukovník držel obraz Mariánský oběma rukama vysoko nad hlavou.

„Jáčku, braši! Když jim pomáhá, proč by neměla pomoci i nám? Když hadu hlavu rozslápla.“ —

Hofkirch se náhle zamlčel a celou jizbou zavládlo na okamžik hrobové ticho. Zdálo se, jakoby bylo slyšeti zvuky trubek a rachot bubnů; náměstím opět cvakaly koňské podkovy, několik mužů hnalo se schody nahoru. Na radnici rozhučel se náhle zvon.

Plukovník ukryl obraz pod kabátec a skočil ke zdi po meči. Ostatní důstojníci se také okamžitě vzpamatovali a tasili zbraň.

Do světnice vrazil v témž mžiku mladý muž v zeleném kabátci se skvostným bandalírem a za ním v patách as deset vojinů s napraženými halapartnami.

„Semhle hoši! — Však nám lupiči bezbožný neujdeš!“

Mladý muž se rozpráhl po plukovníkovi veškerou silou svou a zdálo se, že nechybil, protože Hofkirch strašlivě zaječel. Ale v této chvíli uhasla v komnatě světla, několik pronikavých výkřiků ozvalo se najednou. — Se zdola zdálo se, že zaletěl sem úpěnlivý hlas dívčin, jakoby volání o pomoc. — Na radnici hučel zvon temněji a temněji, náměstím planulo už plno pochodní, ale třesk zbraní, praskot mušket poznenáhlu umlkal. — V domě, v němž Hofkirch před hodinou slavil se soudruhy rouhavý kvas, bylo ticho, temno, jakoby tu nebylo živé duše.

„Vrazili semhle pane plukovníku! — Já je dobře pozoroval. — Dívka zůstala dole — potom vběhla do domu — Musejí zde býti.“ —

Kladivák s několika zelenými lancochy vedrali se do domu.

„Všecko všudy prohledejte!“

Hlas císařského plukovníka přehlušil i hukot zvonu na radnici.

„Všude všecko jsme prohledali — sklepy — půdu — ani človíčka nikde!“

Tvář Kladivákova vzala na se hrozivý výraz.

„Pane plukovníku, celé město v našich rukou! Brány osazený. — Sasíci pobiti skorem do jednoho — naše ztráty pět životů všeho všudy!“

Kladivák však jakoby neslyšel.

„Pane plukovníku, přichází purkmistr!“

Obrist zelených lancochů pozdvihl hlavu a upřel zraky na tlustého mužika, leda bylo oblečeného, třesoucího se na celém těle, jež přiváděli dva langoši.

„Padesát tisíc tolarů výpalného a plukovníka Hofkircha! — Čekám do zítřka do poledne. — Za pokoj v městě ručíte mi svými hlavami!“

Kladivák rozkazoval děsným hlasem, nevšímaje si dále lipského primátora s rukama sepnutýma.

„Hleďte po celém městě — všude všecko prozkoumejte! Za hodinu chci věděti výsledek!“

Zelení langoši svému plukovníku dnes nerozuměli. Takhle ještě s nimi nemluvil nikdy; vždycky jako starý, dobrý druh, i k těm nejmladším, jimž teprv ukazovalo se nad hořením rtem pyření. —

Uplynula hodina, dlouhá, věčná; Kladivák seděl za stolem v jizbě, v níž dnešním večerem Sasíci popíjeli — v té židlici, kde se protahoval Vavřinec Hofkirch v nejružovějším rozmaru.

„Scházejí pouze tři muži pane plukovníku!“

Kladivák pozdvihl hlavu a podíval se na vojina zvědavě.

„Pan praporek.“ —

„A jeho nevěsta?“

Kladivák ani nečekal, až vojin dopoví.

„Pryč a beze stopy.“

Starý muž svěsil hlavu, jakoby ji náhle nemohl unést, jakoby na šiji jeho byly dopadly celé centy. —

Když druhý den ráno vzešlo nad lipskými rovinami slunce, první jeho paprsky zasvítily do tváře mladému vojínovi, jenž opíraje se o kámen, matným, zkaleným zrakem rozhlížel se vůkolním krajem, jakoby se byl probudil z tvrdého spánku. Ale okamžitě se mu zase víčka přimknula a hlava vojínova klesla nazpět na kámen. Zelený jeho kabátec byl potřísněn krví a hedbávný, drahocenný bandalír na tři kusy roztrhnut.

Z pozdálí přicházel kys poutník. Šel volným, skoro až zdoluhavým krokem.

V levici nesl uzlík a pravici opíral se o pevnou hůl. Prozpěvoval si jakousi píseň. Podle všeho byl v těchto krajích cizincem, protože na rozcestí se zastavil, na všechny strany se rozhlížel a potom se dal směrem k místu, kde ležel mladý vojin. Dojda až k němu, stanul. Když jej byl

několik okamžiků pozoroval, zašeptal cosi, sehnul se a vzal ho za ruku.

„Hej ležáku! — Bílý den a ty ještě jako o půlnoci!“

Teprv nyní postřehlo oko poutníkovo na zeleném kabatci čerstvou, červenou krev.

„Aj zraněný? — Tak jako bys mezi lotry byl upadl!“

Poutník zahýbal vojínem prudčeji.

„A kde máš svou nevěstu?“

„Ach Bože, což mne tu někdo zná?“ zasténal mladý vojin opět se probrav z mdlob.

„Andělko má — Andělko.“ —

Mladý vojin dále nemohl.

Poutník stařec usedl vedle něho, ohmatával rány a svadlá, svráskovatělá tvář se mu vyjasnila.

„Není to brachu zlé, jsi slab, pustili ti trochu mnoho krve. — Nu jsi mladý, neškodí, přijde jiná. — Ale kterak se to tu shledáváme? — Vidiš, vidiš, že jsem dobře prorokoval! — Staří, těžce zkušeni lidé vidí dále než mladý rozum. — Zaplať Pán Bůh, že jsi ještě tak vyvázl!“

Poutník obvazoval za této řeči vojínu ranu na pravé noze a na levé ruce. Potom rozvázal uzlík, měl v něm velikou knihu a u knihy několik kousků chleba, i sáhl do kapsy v ošumělé, vybledlé říze, vyňal lahvičku, v níž bylo červené víno, omočil v něm chléb a podal upřímně mladíkovi.

„Podívej se: to mi dali v cizině. Z rodné země mne vyhnali, kdybych tam byl kde zaklepal na dvěře, a kdyby mne byli vpustili a poskytli chleba a vody, všickni by se mnou trpěli! — Všickni do jednoho, co je nás z české krve, já — ty všickni tu trnovou korunu poneseš.“ —

„A já tmy její cítím už dnes u srdce — ve hlavě. — Ach Bože, Bože všemohoucí! — Matičko milosrdenství! — Tak blízko jsem už byl u cíle!“ —

„Vidiš, stejný máme díl, ty vojin císařský a já vyhnanec!“

Poutník, ježž jsme poprvé viděli ondy no v severních Čechách, se náhle zdvihl a utkvěl očima na kotoučích prachu, jež valily se sem blíž a blíže jako obrovská smršť. —

A než mohl eos promluvit, již seskočilo pět jezdců s upěněných koní, nejprvnější Kladiavák. —

„Aspoň tebe přece nalezám a Anděl-

ka?“ zavolal prudce jedním dechem plukovník, nahýbaje se k mladému vojínu.“

„Bůh sám jediný ví, kde. — Zůstala dole s několika našinci. — Deset nás vrazilo nahoru! — Já ho však poznamenal, že na dnešní noc do smrti bude pamatovati. — I už jsem ji pak neviděl. — Sebou ji odvěkli. — Ach Bože všemohoucí!“

„Však tušil jsem, že to tak dopadne!“ zahučel plukovník usedaje k Damiánu Slavíkovi.

„Nyní jsem tu zbytečným! — Buď příteli zdrav!“

Poutník vyhnanec se sehnul, velikou knihu zavázal opět do uzlíku a vydal se dále na cestu.

„Lahvičku s vínem ti tu ponechávám! — Můžeš mi to někdy odplatit! — Však se bohdá ještě uvidíme!“

Stařec nečekal otázek, jež Kladiavák měl na jazyku, obrátil se a volným, ale pevným krokem ubíral se dále bezděčnou poutí do ciziny.

„Kdo to? — Znáte se?“

Plukovník otázal se jako ve snách.

„Vyhnanec — ten, o jehož věstbě jsem ti předevěřem vyprávěl.“ —

„A už dnes že by se byla vyplnila? — A že by se měla vyplniti celá na mně, na mých krajanech — na české zemi —?“

Císařský plukovník si opřel hlavu o ruce a v té chvíli na všecko kolem sebe, na sebe samého zapomněl — i na Andělku. A k probělené hlavě mu cizí větry v cizí zemi přivály otázku: „K čemu tedy všechna ta lancošská čest? K čemu naše česká krev se prolévá, k čemu české děti v císařském vojstě činí divy udatenství, k čemu synové rodné naší země umírají, když za ty proudy krve, za ty tisíce drahých životů nekyne nic, než trnová koruna vnukům, pravukům?“

Zdálo se, že ani neslyší stesky mladého soudruha, jemůž krev ze tří ran se opět proudila.

„Až v srdci, tak hluboko — brachu cítím ostny její! — Matičko — tatičku — Andělko, zdali vás kdy uvidím, zdali se kdy vrátím do Boleslavi, zdali kdy slibu do- stojím?“

Rovinami letěli ranní větérce v smutném šumění a zdálo se, jakoby ty cizí jarní větry v cizí zemi mladému hochu odpovídaly: „Newidiš — nedostojíš!“

Za hodnou teprv chvíli ubírala se tlupa jezdců zvolna k Lipsku nazpátek a jarní větry jakoby nepřetržitě korunami líp

nesly za práporníkem zelených lancůchů
odpověď: „*Newidiš — nedostojíš!*“

(P. spisovatel hodlá pokračovati v ročníku
XXX.)

DOPISY.

V Praze dne 24. prosince 1879.

(Změna v redakci „Blahověsta“.)

Laskavým čtenářům pozdravení! Vydávaje poslední toto číslo XXIX. ročníku „Blahověsta“ vzdává se podepsaný po 18leté a jak se domnívá, věrné službě, redakce a dalšího vedení téhož listu; zůstane však jeho majitelem. — Odpovědným redaktorem, nakladatelem i vydavatelem „Blahověsta“ od nového roku 1880 bude Dr. Frant. Krasl, praefekt arcib. konvinktu stud. a provisor v k. arcib. semináři v Praze, jenž od delšího času zvláště zprávami do kroniky přispíval. Vřelé díky vzdávaje všem přátelům, příznivcům a spolupodělníkům za příspěvky, kterýmiž mne v redakci a vydání „Blahověsta“ ochotně a nezištně podporovali, prosím, aby touž láskou a přízní naklonění zůstali nástupci mému v redakci, jemuž jakož i ct. čtenářům z toho srdce přeji na Pánu Bohu: „Šťastný nový rok!“

Fr. Srdínko.

Z Kraslic v Rudohoří v prosinci 1879.

(Obrázek bída a nouze).

Na vesnicích je bída letos náramná, tak že silní mladí lidé přicházejí hromadně do města prosit o almužnu; požárem největší zdejší továrny, přádelny firmy Pilz et Comp. přišlo mnoho set lidí o práci a v jiných oborech propuštění továrníci dělníky z práce nařikajíce na liknavost obchodu. Jiná pohroma hrozí zdejší chudíně tím, že společnost pro vyrábění perleťových knoflíků a mosaikových ozdob z perleť hodlá zde závod svůj zrušiti, poněvadž jí nese škodu, čímž dělníkům zde přijde o práci přes 200. Polní neúroda je zde ovšem podřízeného vlivu, však letos je při všeobecné nouzi dosti citelný vliv ten. Až ti, co jsou tak šťastni, že mají svůj baráček a kousek polí, těch několik zemětů, které se jim tak spoře urodily, stráví, pak nám ještě horší bídu jest očekávat. Zima je u nás v horách bez toho velmi smutná, tím trapnější je ale pohled na zmořené, polozmrzlé zástupy osadníků, jak se plíží s hlavou sklopenou od domu k domu prosíce za chléb, který si zasloužili při nejlepší vůli nemohou. Naši horáci však ze svých hor se nehnou.

KRONIKA.

Z Prahy. (24. prosince.) Dnes budou v metropol. chrámě u sv. Víta na hradě ve 3. h. odp. slavné nešpory, v noci pak o 11. h. u přítomnosti J. Emin. nejduš. p. kardinala církevní hodinky (Matutinum) o Narození Páně, načež o půl noci slavná mše sv. sloužena bude (rovněž i ve všech farních a klášterních chrámech). Zítřka na úsvitě hodů Božího o 7. hod. bude tamtéž zpívaná mše sv., o půl 9. hod. české a v 10 h. německé kázání, načež v 11 h. J. Emin. nejduš. p. kardinal sloužiti bude pontifikální mši sv., před níž bude průvod a oběra pro ústav chudých; odp. o 3. hod. budou tamtéž slavné nešpory. — V pátek o slavnosti sv. Štěpána bude J. Eminence sloužiti v 8 hod. ráno tichou mši sv. ve farním kostele u sv. Štěpána na Novém městě, kde téhož dne bude v 6 h. mše sv. s exhortou, v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. kázání, v 11 hod. slavná mše sv., odp. o 3. h. nešpory, pak kázání a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná ukončí se zítřka u sv. Salvatora v semináři, načež konati se bude od 26—30. pros. u Milosrdných sester pod Petřínem, 31. prosince t. r. a od 1—4. ledna 1880 u sv. Havla.

Z Německa. (Vystěhovalcům.) R. 1872 byl v Německu založen katolický spolek s knížetem Karlem Isenburkem v čele, který má účel, chrániti radou i skutkem četné vystěhovalce před rozličným nebezpečstvím. Zejména se starají členové též o náboženské zájmy vystěhovalců. V čelnějších přístavních městech evropských jako v Bremách, v Hamburku, Havru, Antwerpenách, Rotterdamu, Liverpoolu a v Londýně jakož i v přístavních městech amerických má spolek své důvěrníky, kteří mnoho dobrého působí a značnou část vystěhovalců od nesvědomitých lidí zachránili. Poskytují pomoci zdarma, ochotně z pouhé křesťanské lásky a všem bez rozdílu náboženství a národnosti. Protestanté nejraději u těchto katolických důvěrníků pomoci hledají. Ku písemnému dotazu hned se odpovídá: členové udávají, kterou cestou vystěhovalce má se bráti, kde nalezne laciný a pohodlný byt, kde má peníze si vyměnit, aby nebyl ošizen, kde jsou katolické služby Boží; dávají na cestu poučné i zábavné katolické spisy, doprovázejí své svěřence na loď, radí jak se chovati mají při plavbě, poskytují pomoci v Americe po plavbě doporučujícími listy k tamějším důvěrníkům, kteří vystěhovalce očekávají. Do evropských přístavních

měst musí vystěhovalec přinést odporučující list podepsaný svým bývalým duchovním správcem neb vyhotoveným od biskupského ordinariátu, což proto se žádá, aby tak velkého dobrodíní se nezneužilo. *)

Z Dánska. V království Dánském jest asi 3000 katolíků, kteří mají deset kostelů a jejichž představeným jest apoštolský vikář Kodaňský. Hlavní kostel katolický v Dánsku jest kostel sv. Ansgara v Kodani, kde mimo to ještě dvě kaple sv. Josefa a sv. Knuda pro duchovní potřeby věřících zřízeny byly. Blízko hlavního města dánského v dědině Ordrupu jest katolický kostel sv. Ondřeje s vyšší školou, již navštěvují jinochové katoličtí, kteří později v cizozemsku studiím bohovědným se oddávají. V Odensee na ostrově Fünen jest kaple Marie Pauny, ve Friderice (Jutsko) kostel sv. Knuda, v Aarhusu zamýšlejí stavěti nový kostel a v Randersu vystavěli před krátkou dobou kostel božského Srdce P. Při každém z řečených kostelů jest katolická škola, ve které missonáři samému jest vyučovati. Missonáři dánští jsou velmi horliví, neb vystavěli kostely z dobrovolných příspěvků, od katolíků a i od protestantů poskytnutých. Dánové jsou v náboženském ohledu velmi lhostejní, vznešenější osoby myslí jen na radovánky a kratochvíle, jak by pohodlně a bez starosti život vedli. Jako všude v protestantských zemích vzrůstá se i v Dánsku freimaurství měrou úžasnou. Není šlechtice, není bohatšího člověka, který by k pověstnému spolku nenáležel. V Dánsku se káže evangelium chudým. U dělníků a rolníků jest missoná-

řům činiti počátek a oznamovati království Boží. Vzdělání Dánové bývají přítomni katolickým službám Božím, ve kterých zálibu mají, ale ku katolické církvi nelze jich přivést, poněvadž se obávají svátosti pokání, zejména zpovědi. Dánové se domnívají býti bez hříchu, nejsou-li vrahy a loupežníky. K tomu ke všemu přičinují se pastoři protestanští seč jsou, aby katolické náboženství za nesmyslné prohlásili a v posměch uvedli. Dlouho bylo v Dánsku veřejným pohoršením, přihlásil-li se muž vzdělaný ku katol. náboženství, jež šestým příkázáním smilstvu válku vypovídá. Dánové nemají jako jinde v protestantských zemích katolíky v nenávisti, oni jich jen litují, že podnikají dobré skutky, aby si získali království nebeské. Poněvadž katoličtí missonáři jsou učení a moudří vychovatelé, posílají i protestanté rádi dítky své do katolických škol. Tak se připravuje semeni slova Božího půda, aby se časem naplnilo podobenství o zrna hořčičném. Malíci stávají se apoštoly a učiteli svých vlastních rodičů! Jak z dějin známo zjednal vévoda Bedřich II. Jutský protestantismu průchod v království Dánském svou věrolomností. Ačkoli při své volbě přísahal, že katolické náboženství bude hájiti, odpadl r. 1526 k protestantismu, počal pronásledovati katolíky, zapověděl jim spojení s Římem, zabavil kláštery a dovolil kněžím i mnichům manželství. Jeho nástupce Christian III. zničil katolickou církev v Dánsku na dobro, prohlásiv se za nejvyššího biskupa, zákonodárce a soudce duchovních záležitostí. Katolíci byli jako v Irsku zbaveni veškerého práva, jejich duchovním hrozilo se smrtí, kdyby v Dánsku byli postiženi. Teprv před několika lety přístup do království duchovním dovolen a katolíkům dáno právo občanské. I státními úředníky mohou se státi, o čemž dříve nebylo ani slyšáno. Rozmařilý život protestantských duchovních jakož i dějiny protestantismu jsou nejlepšimi spolubojovníky chudých missonářů katolických proti státní církvi. V Dánsku se naplnilo, že se pravda potlačiti nedá ani krutostí ani ozebračením a že vždy ostojí, byť i svět na rub se zvrátil.

Z Paříže. V nejchudší čtvrti pařížské jejíž jméno jest „čtvrť nešťastných,“ pracují s obětavostí a velkou péčí milosrdné sestry, aby se chudině ulevilo. Mezi nimi požívá největší vážnosti před krátkou dobou zesnulá sestra Rosalie. Kdysi připravoval katolický duchovní na vinici Páně mezi chudými pracující ubohého hadráře k smrti. Stařeček zachovav při méně čistém svém řemeslu v

*) Jména a adresy [spolkových členů jsou: 1. v Hamburce: Theodor Meynberg, Grosse Reichenstr. N. 52. (Legitimace každého člena jest kříž s kotvou na prsou.) 2. v Bremách: Pastor Peter Schlösser, Werderstr. Nr. 12. u Weserského mostu. 3. v Antwerpenách: Mr. J. Würden rue de Moy 44, vedle radnice. 4. v Rotterdamu: Jakob Zöller, rechte Rotte Kade, Vrundenlaan Nr. 8. 5. v Londýně: Mr. A. Drammer, 9. Noel Street, Islington N. 6. v Liverpoolu: Mr. William Frost, 47 Duke Street. 7. v Havru: P. Lambert Rethmann, rue J. B. Eyriés. 8. v New-Yorku Mr. Jos. Köble, Third Street Nr. 185 (East) 9. v New-Orleansu: Mr. Ed. Humbrecht, 390 Ste. Cloude Street. 10. v Porto Allegre (Rio Grand do Sul Brasilien): Klemens Wallau. 11. v Kapsku (jižní Afrika): Red. D. Mc. Auliffe, St. Mary's church (při kostele Marie Panny.) —

společnosti neznabohů čisté svědomí a víru, nechtěl odejít z tohoto světa leč posilněn pátostmi umírajících. Duchovní slíbil dobře sřipravenému, že nazejtří bude zaopatřen. Na cestě k domovu myslil sluha Páně, jak do chudického a smutného příbytku zítřa Spasitel zavítá. Komůrka neměla nábytku, nebohý nemocný ležel na zemi a měl místo slamníku ošklivé cary pod sebou. Bídu a jen bídu bylo viděti v jizbě. Obírajícímu se těmito myšlenkami bylo jíti kolem nádherného paláce. Připadlo mu na pamět, že v nádherném domě bydlí bohatá šlechtice, která šlechtetností svou katolické šlechtě k chloubě jest. Jakoby byl připoután neviditelnou mocí zastavil kroků svých, vešel do paláce a vystupoval p koberci a květinami okrášlených schodech k příbytku hraběncinu. Upřímnými slovy vylčil jí do jakého obydlí má zítřa nésti Tělo Páně. „Do podobného příbytku,“ odpověděla „nesluší, aby vešel Pán. Postarám se, aby byl lépe uvítán, půjdeme odpoledne se služkou a vyčistíme byt. Vezmu s sebou svého šestiletého synáčka, abychom měli větší zásluhu. Ať vidí záhy a učí se pomáhati lidské bídě, to mu přinese požehnání a ochranu Boží, které má velmi potřebí.“ „Ale prosím paní hraběnko, slíbil jsem, že přibudu v 8 hodin, nebude Vám to příliš záhy?“ odvětil kněz. „Buďte bez starosti, dostavím se v čas.“ Nazejtří přišel kněz dle daného slibu v ustanovenou hodinu a ejhle komůrka byla přeměněna v kapli. Pěkný nábytek, čisté prádlo, umytá podlaha, dvě svíce na stolku, chléb a sůl, kropenka, zkrátka vše přivádělo na pamět, že dobrodějka zde byla zaměstknána. Spatřivše nejsv. Svátost poklekli hošiček s matinkou na kolena a říkali hlasitě „Confiteor.“ Pokojně a s klidnou myslí ležel nemocný, jehož vlasy byly učešány, tělo umyto a postel byla dobře urovnána. Duchovní k němu přistoupil, aby ho o přijetí nejsv. Svátosti poučil. — „Již vše jest mi známo,“ odpověděl radostně, „dobrá paní, která tamto klefí mi to řekla; modlila se se svým synáčkem a se mnou. O jak jsem šťasten!“ Po těchto slovech přijal zbožné Tělo Páně. Po té uchopila hraběnka ruku nemocného a položila ji na hlavu svého syna dokládajíc: „Dobrý muži, nyní jste se stal přítelem Božím, přijal jste Tělo Páně, prosím požehnejtež mému dítěti, požehnání vaše přinese mu štěstí!“ Všecek zaražen pravil nemocný: „Já jsem jen chudý člověk, nemohu udělití požehnání synáčkovi tomu, ale budu prositi Boha, aby vám a vašemu synu žehnal, ba zajisté udělí vám požehnání, neb jste andě-

ly, jen andělé jsou tak dobří jako vy.“ Při těch slovech ronil stařeček slzy, plakala hraběnka se synem, i kněz. Tak veliká bývá láska k bližnímu mezi šlechtickými kruhy francouzskými. Bůh synáčkovi, který mu připravoval přibytěk u ubožáka, jistě udělí svého požehnání.

Z Belgie. Tournaiský biskup Drumont stal se choromyslným. Biskupové a čelnější mužové katoličtí prosili sv. Otce, aby Msgr. Drumonta přiměl k tomu, by se dobrovolně svého důležitého úřadu vzdal. Sv. Otec vyzval biskupa, aby do Říma putoval a o své diecési zprávu dal. Přibyvšího přijal sv. Otec velmi vřelě, laskavě s ním rozmlouval a když se přesvědčil o duševní chorobě velmi horlivého a zasloužilého církevního pastýře, domlouval mu, aby těžké břímě složil a se poděkoval. Nátisky belgických freimaurů jakož i domácí svízele zavdaly příčinu k této nemoci. Když biskup úřadu se zřící nechtěl, byla mu diecése od sv. Otce odňata a kanovník de Rousseaux administrátorem jmenován. Jen smutnými okolnostmi jsa nucen učinil tak sv. Otec, aby v nynějším proticírkevním boji nebylo biskupování páně Drumontovo církvi na úkor. Freimauři belgičtí používající této nutné záležitosti prohlásili, že sv. Otec není srozuměn s jednáním belgických biskupů, které lži kardinál arcibiskup Dechamps se opřel veřejně oznámiv, že biskupové belgičtí jednají dle rady a v úplné shodě se sv. Otcem.

Z Východní Indie. (Jesuité.) Pro východní krajiny blahodárně působí od německých členů Tovaryšstva Ježíšova založená kolleje sv. Františka Xaverského. Jest první střední školou Bombayskou, jak předseda Bombayský sám veřejně prohlásil. Žáků se v ní čítá přes 700, kteří se tak od sebe liší, že bys podobné směsice rozličných jazyků, národností, pleti, krojů a náboženství nikde na světě nenalezl. Hindové rozličných kast ve svém malebném kroji rozmlouvají a procházejí se s Parsy, které od ostatních rozeznáš dle dlouhých homolovitých klobouků. Tam zase viděti lze Mohamedány s turbany kterak se hádají s indickými židy. Studující katoličtí, jichž jest asi 350, jsou buď rození v Evropě a s rodiči svými z Anglicka, Francouzsko, Italie a i Rakouska do Bombaye přibyvší, neb jsou potomky starých portugalských rodin aneb i tuzemců, kteří před drahným časem na víru křesťanskou obráceni byli. V ústavu jest příkladná ba velmi přísná kázeň, jinak by nebylo lze mezi studujícími jakýsi řád zachovati. Hindové, Mohamedáni a Parsové mohli by snadno

do svých škol choditi a tam se vzdělávati, ale prospěch, jakého při zkouškách žáci Jesuitů se domohli, pohnul rodiče, že své dítky horlivým členům Tovaryšstva Ježíšova svěrují, neberouce na náboženské vyznání ohledu. Vláda anglická školy Jesuitů podporuje, neboť jest přesvědčena, že odvykají své žáky nemravnosti, nesnášlivosti proti Evropanům a nenávisti zvláště proti Angličanům. Ve vlastních školách bý se neučily dítky dobru. Jako přispívala vláda při stavbě Koleje, tak darovala nyní velký pozemek k tomu účelu, aby se zřídila při koleji botanická zahrada, aby Jesuité také botanice jako i ostatní přírodním vědám vyučovati mohli. Katolické církvi kollej velmi prospěje, neb hmotný i duchovní blahobyt hluboko kleslých indických křesťanů zkvete, rozkolu, který velice katolické církvi v Indii ublížil, učiní se přítrž a vychovají se mnozí schopní a mravní jinochové k duchovnímu stavu.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Roč. XX. svazek 8. Obsah: Sv. Řehoře Naz. řeč na slavnost sv. světél. (Přel. prof. Desolda.) Potřeba smíru mezi východní a západní církví. (Pod. prof. Mat. Procházka.) Jaký prospěch přináší církví synody partikulární. (Dr. Karel L. Řehák.) Kronika: Církevno-statistická data ze západního Ruska. O spolku sv. Josefa. Litanie při odpoledních službách Božích. Spolek Görresův. Katolické školy v Anglicku. Pouliční misie anglické v Londýně. Zpráva o schůzi výboru Děd. sv. Prokopa a seznam vkladů. Akademie křesť. Literární oznamovatel. — Svazek 1. na r. 1880 vyjde d. 14. února.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný). Dílu V. sešit 9. (celkem sešit 58.) obsahuje slova: Praha—Příbuzenství. — Téhož díla *druhého* latiného vydání vyšel sešit 7. a 8.: Aurelianus — Bavius.

— „*Světlozor*“ přináší vyobrazení v čís. 50.: Antonín Rubinstein, virtuos a hudební skladatel ruský. Zříceniny hradu Hryčova v uherském Pováží. H. Makartův obraz „Vjezd Karla V. do Antofu.“ Observatorium prof. Palmieriho na Vesuvu. — V čís. 51.: Generál Konstantin Kaufmann, guvernér turkestanský. Horská brána v Novém Městě nad Metují. „Či jsou to koničky“. „Věda jest měření“. Pouštění draků v Číně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

p. Vác. *Dittrich*, farář v Lokotíně, dne 11. prosince (nar. v Steinwasseru 27. dubna 1841, vysv. 15. července 1866);

p. Ignác *Hanka*, jubil. kněz, hlavní far. Nového města Pražského u sv. Jindřicha, dne 20. prosince (nar. v Lípě 16. října 1793, vysv. 15. srpna 1819, byl 44 let far. u sv. Jindřicha v Praze).

Ustanoveni jsou:

p. Vojtěch *Straka*, kaplan v Příbrami, za far. v Obecnici;
p. Vác. *Nadler*, far. v Radošovicích, za adm. (excur.) fary v Lokotíně;
p. Frant. *Janků*, 1. kapl. a katech. u sv. Jindřicha v Praze, za adm. tamtéž;
p. Fr. *Svoboda* zůstal kapl. v Nov. Strašecí;
p. Karel *Habersberger*, kapl. v Hostomicích, za koop. v Bystřici.

Uprázdňené místo:

Lokotín (Lochotin), fara patr. p. Karla svob. p. z Weidenheimu, od 19. pros.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

P. Ambrož *Křištof Neuberger*, guardian františk. kláš. v Kadani, jmenován bisk. notářem;
p. Ant. *Jelinek*, far. v Šopce, a p. Fr. *Telles*, far. v Skalsku, jmenování jsou os. děkany;
p. Ant. *Richter*, far. v Suníperku,
p. Frant. *Heger*, os. far. v Mikulovicích, a
p. Adolf *Rössler*, farář v Turči, obdrželi exposit. can.

Ustanoveni jsou:

p. Jan *Popelka*, kapl. a katech. v Ml. Boleslavi, za prvofaráře v Plasech;
p. Jan *Tschörch*, adm. v Křižanech, za adm. v Ringelshainu;
p. Jan *Kara*, admin. in spir., za admin. inter. v Jermanicích;
p. Frant. *Wenzel*, kapl. v Polici, za adm. v Jezvě.

Uprázdňená místa:

Dolní Grunt, fara patr. hrab. Bedř. Thuna, Jezvě, fara patr. hr. Alb. Kounice, a
Světla, fara patr. kníž. Kamila Rohana, do 18. ledna 1880.

Milodar. Na zřízení pomníku Boh. Balbinovi v Hradci Králové: B. M. Kulda, síd. kan. Vyšehradský, 5 zl.; Fr. Srdínko, red. „Blahověsta“, 5 zl.; Jan Marek, theol. adjunkt v Praze, 1 zl.

„Blahověst“ bude, vyjma změnu v redakci, v dosavadní způsobě dále vycházeti. Činíme tedy uctivé pozvání ku předplacení na ročník XXX., jehož 1. číslo vyjde d. 5. ledna 1880. Předplácí se v expedici t. listu (v kněhkupectví B. Stýbla v Praze č. 786—II) a sice celoročně poštou 3 zl. 50 kr. a bez záсылky poštovní, když se čísla odbírají v expedici a v kněhkupectvích, jenom 3 zl.

GTU Library

3 2400 00340 0656

